

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ॐ नमो

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ॐ नमो

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ཏིག་གནས།

༡༡། གྲོམ་ཕྱེ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་
བརྒྱུད་ས་མོ། །

ལྷ་ཏིག་པ།

མོད།

ཆིག་མཛོད་ཀྱི།

ལྷ་ཏིག་པ།

༡༡

ལྷ་ཏིག་པ།

༥

མ - ལ།

གྲོམ་ཕྱེ་ལྷ་ཏིག་པ་བྱུང་བ་སྐྱོན་བསམ་བྱུང་།

༡༩༥༩

དེབ་ཡང་།

RNDTT205005

ཚུམ་པ་པོ་འི་པར་རྩ་གཞིར་བཞག་བྱས་ཡོད།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཚུམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་སྒྲིག་རྒྱལ་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་བསྐྱུ་སྤྲོད།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འབྲེམ་སྤྲོད་བྱས།

༡༠༡༩ ལོའི་ལྷ་བ་བཅུ་གཅིག་པར་ཚུམ་སྒྲིག་བྱས།

དེབ་ཆད། 15x21

ཡིག་ཆད། 14

ཡིག་གཏང་སྤྱི་ 1.066.423

ང་ཚོའི་དྲ་ཆིགས་ཀྱི་ཁ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ང་ཚོའི་ཡིག་སྐྱུ་

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

བཞོ་སྒྲུན་པ། ཚུམ་སྒྲིག་པ།

གསལ་བཤད།

མེ་མེ་ལྷ་རམས་པ་བྱུབ་བསྐྱེད་བསམ་བྱུབ་མཆོག་གིས་བཅུ་མས་པོའི་ཆིག་མཛོད་འདིའི་བར་ཅ་
ཚུམ་པ་པོས་འདི་ག་ཚུམ་སྒྲིག་ཁང་ལ་གནང་བ་ལྟར། ཚུམ་སྒྲིག་པས་བར་གཞི་རང་སོར་བཞག་སྟེ་འབྲུལ་དེབ་
ཏུ་ཚུམ་སྒྲིག་བྱས་ཡོད།

༡༡། རྟོག་ཕྱི་ཆིག་མཛོད་ ཆེན་མོ།

སྒྲིགས་བཅ་བཞི་བ།

ཟ - ཨ།

ཚུལ་པ་པོ།

ཕྱི་ཕྱི་ལྟ་རམས་པ་རྒྱལ་བསྟན་བསམ་བློ།

དཀར་ཆག

༼ ཟ ༽	1
༼ འ ༽	48
༼ ཡ ༽	59
༼ ར ༽	133
༼ ལ ༽	253
༼ ཤ ༽	347
༼ ས ༽	410
༼ ཏ ༽	605
༼ ཨ ༽	662
༼ ཆེག་ཤད་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད ༽	717
༼ བོད་ཀྱི་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར་དོགས་སྒྲིང་འགའ་ཞིག ༽	720
༼ གསལ་བ་ཤད ༽	739
༼ དག་ཡིག་གསར་བསྐྱེགས་ལ་དོགས་གཅོད་རེ་བྱང ༽	740

༼ ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་ཡིག་གི་དཔེ་མཆོན་འགའ་ཞིག ༽.....	740
ལེགས་སྦྱར་བོད་ཡིག་ཏུ་འབྲི་བའི་ཆེ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ལེགས་སྦྱར་དང་དེའི་སྐད་དོད་བོད་ཡིག་གསལ་གསལ།.....	741
༼ བཟྱ་སྟོན་དང་མཐུག་བྱང་༽.....	744
༼ གསལ་བཤད ༽.....	745
༼ སེར་བྱེས་མཁས་སྟན་གྱ་ཚང་གི་ཀ་ཆེན་བྱག་ལ་བཀའ་ངོན་རྗེས་བྱ ༽.....	746
༼ གྱ་སའི་ལས་བྱེད་རྣམས་ལ་བཀའ་ངོན་རྗེས་བྱ ༽.....	747
༼ ལྷས་དག་མཛད་བཤོ ༽.....	748
༼ སྤར་སྦྱོན་མཐུན་འགྱུར་༽.....	748
༼ ཁོ་བོ་སྤྱག་གིས་བབྱིས་བའི་ངེལ་བྱའི་དཔེ་རིས་དང་དེའི་འགྲེལ་བཤད་བཞུགས་སོ༽.....	752
པར་བྱང་སྟོན་ཆོག།	753

ཟ་མུ། མུར་མ། ཤིང་གིས་བཟོས་པའི་མུར་མ། དཔེར་ན་བྲག་རར་ཟ་མུར་སྐམ་པོ་བཞིན་དུ་རིང་
རིང་པོ་མེད་མེད་པོར་གྱུར་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

ཟ་མ། 1 (འདུལ་བ) དབང་པོ་ལས་སྤྲུལ་པའི་གང་ཟག་གམ། སྤྲེས་ཅམ་ནས་པོ་མའི་དབང་པོ་གང་
དང་ཡང་མི་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་
བ་། ཚུ་༩༥ནང་ལས། ཟ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབང་པོ་ལས་སྤྲུལ་པའི་དེ། ཞེས་གསུངས་
བ་ལྟར་རོ། །དཔེར་ན་སྤྲེས་ནས་མ་ཞིང་ལྟ་བུ། ཟ་མ་ཞེས་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ནི་
སྤྲེས་ནས་མ་ཞིང་འདི་རང་ཡིན་རོ། 2 (འདུལ་བ) འཁྲིག་སྤྱོད་བྱེད་པའི་རྒྱས་བ་དང་མི་ལྡན་
པའི་གང་ཟག་ དཔེར་ན་མཆོན་དང་ནད་དང་མེ་དང་སྤྲུགས་ལ་སོགས་པས་མཆོན་མ་ཆད་
པའི་གང་ཟག་ལྟ་བུ། ད་དུང་ཟ་མའི་སྐོར་ཞིབ་ཏུ་བལྟ་བར་འདོད་ན། བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་
ལས་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གི་རྣམས་པར་བཤད་པ་ཆོ་གའི་གསལ་བྱེད་ 3 ནང་ལས་འདི་ལྟར་
བཤད་དེ། ཟ་མ་ནི། དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་ (འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ན་དེ་ལྟར་
གསུངས་ཀྱང་། དེས་མཛད་པའི་ལུང་ཞུ་བའི་འགྲེལ་བ་ལས་ནི། ཟ་མ་ནི་པོའི་དབང་པོ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། ན་རེ། རྒྱེག་བ་ལྷུང་བའི་ཉེས་པས་མཐུ་ཉམས་
བའམ། ས་པོན་མེད་པ་ལ་ཟེར་ལ། དུལ་བ་ལྟས། དབང་པོ་ལས་སྤྲུལ་པའི་ཟེར། ས་གའི་
ལྟས། གང་ཞིག་གོང་གི་ཆོས་དག་གི་ །རྒྱས་མེད་དེ་ནི་ཟ་མའོ། ཞེས་བཤད། གཞུང་འགྲེལ་
དུ། པོའི་དབང་པོ་མེད་པས་ཟ་མ་དང་། མའི་དབང་པོ་མེད་པས་མ་ཞིང་རོ། ཞེས་ཉེ་ཞེས་
གསུངས་སོ། 3 བྱད་མེད། ཟ་མ་བྱད་མེད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 4 ལྟོ་ཆས། ཟ་མ་ཚོས་ཟིན་ཏམ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཟ་མ་ཏྲོག་སྟོང་། ཚེས་གོས་ཀྱི་སྟོང་། རིན་པོ་ཆེའི་སྟོང་། མངར་ཆེའི་སྟོང་། གཏུ་སོགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་
པར་བཤད། ལྷམ་ཁ་སྦྱར་གྱི་མིང་དུ་དབངས་ཅན་དག་འཛོལ་གསུང་། ལུང་ལྷ་བའི་འབྲེལ་པ་
ལས། ཚེས་གོས་ཀྱི་ཟ་མ་ཏྲོག་ནི་ཚེས་གོས་ཀྱི་བཞག་ཏུ་རུང་བའི་སྟོང་གྱི་བྱང་པར་འདས་
བུའི་ཅེ་མོའི་སྟོང་བུ་ཤ་ཞིང་མཉན་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱས་པ་རྒྱུ་པོ་ཞིག་གོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཟ་མ་ཏྲོག་བཀོད་པའི་མདོ། མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏྲོག་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཟ་མ་དང་མ་ནིང་གི་བྱང་པར། (འདུལ་བ) 1 འདོད་པ་བསྟན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་ལ་ཟ་མ་དང་། ཡོད་
ཀྱང་སྟོན་ཅན་ལ་མ་ནིང་ཟེར། 2 དབང་པོ་མེད་པ་ལ་ཟ་མ་དང་། ཡོད་ཀྱང་ཉམས་པ་ལ་མ་
ནིང་། མཆེམས་མཛོད་གསུང་། དེ་ནི་སྦྱིར་བཏང་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དུ་ན་ཟ་མ་དང་མ་ནིང་ལ་
སྤྱ་གསུམ་ཡོད་དེ། མ་ནིང་ཡིན་ལ་ཟ་མ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱ་ནི། རྒྱ་བྱེད་མ་ནིང་ལ་སོགས་པ་མ་
ནིང་གཞན་རྣམས་ལྟ་བུ། ཟ་མ་དང་མ་ནིང་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་པའི་སྤྱ་ནི་སྦྱེས་ནས་མ་ནིང་ལྟ་བུ།
གཉིས་ཀྱི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་། ཟ་མ་ཡིན་ལ་མ་ནིང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱ་ནི་མེད་དེ།
ཟ་མ་ཡིན་ན་མ་ནིང་ཡིན་པས་བྲབ་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་འབགས་པ་ཐོགས་
མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་ ༣༥ ར་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཡོད་པས་དེར་བསྟུ་
པར་བྱལོ། །འདི་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་སེམས་ཅན་སྒྲེགས་བམ་༼ ཞེ་བར་༽བཞུགས་སོ། །

ཟ་ཟ། ཨ་མའི་མིང་། སྤོ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་སྦྱར་གསེར་གྱི་འབྲེང་མཛེས་ནའང་གསལ།

ཟ་ཟེ། 1 ཟ་རི་ཟེ་རིའམ་མི་གསལ་བའི་དོན། 2 ཟང་ཟིང་དང་ཁེལ་ཟིང་གི་དོན།

ཟ་འོག་གསེར་སྦྱང་བསྟེས་ནས་བཏགས་པའི་གོས་ཆེན་གྱི་མིང་།

ཟ་སྤེ་འཕྲང་སྤེ་བྱེད་པ། ཟ་མཁས་འཕྲང་མཁས་བྱེད་པའི་དོན།

ཟ་ཏོར། <ས་ཏོར> རྒྱ་གར་གར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་རྩྏ་ལ་ཞེས་བྱ་བ། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཛོཾ་དང་ཚོ་
བོ་ཇི་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤ་འབྲུངས་པའི་ཡུལ། རྒྱ་གར་གྱི་ས་ཏོར་རུར་ཆགས་པར་མདོན་

ཉེ། རྒྱ་གར་བ་ནམས་ས་ཉོར་ཞེས་འབོད་ཅེས་དེ་བ་སྟོན་སྟོང་ཆ་༥༧་ན་གསལ།
 ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས། ༨ར་རྒྱ་ཉོན་མོངས་ཅམ་གྱིས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་
 ལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཟེར། སེ་ར་རྩེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་
 རོན་༣༥ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཟག་པ། ༡ འཛག་པ་དང་སྤྱང་པ། འཛིར་པ། འབབ་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ༢ ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་
 པ། སྤྱ་བཤད་ནི། འཁོར་བར་ཟག་པའམ་སྤྱང་བར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཟག་པ་ཞེས་བྱའོ། །བྲེ་
 བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༣༤བལ་ས། ཟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཉོན་མོངས་པའི་མིང་སྟེ། འདོད་
 ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་མ་བྲལ་ན་སྤྱིད་པའི་ཅེ་མོ་མན་ཆད་ཀྱང་སྤར་
 འཛག་ཅིང་སྤྱང་བས་ན་ཟག་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་གཟུགས་
 སོགས་སྟེ་མཆེད་དུག་པོ་ལས་ཟག་པའམ་སྟེ་བས་ན་ཟག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཕྱང་པོ་ལྗེའི་རབ་
 བྱེད་ལ་གཞི་བྱས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་ཟག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
 དེས་པའི་ཆོག་ནི་སྤྱིད་པའི་ཅེ་མོ་མན་ཆད་ནས་མནར་མེད་པ་ཡན་ཆད་དུ་སྟེ་མཆེད་
 (གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་བར་དུག) གྱི་མ་དུག་པོ་དག་ནས་འཛག་
 ཅིང་འབྱུང་བའམ་འཁོར་བར་གནས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༣
 རྟོག་པ། རྟོག་པའི་ཟག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༤ ཁ་ཕྱད་སྐབས་ཕྱད་བཤད་གཅི་སོགས་མི་གཅང་
 པའི་རྩས། ༥ སྟེ་པ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་སྟེ་བ་ལ་ཡུལ་ལས་ཟག་པ་ཞེས་བཞོད་
 པ་ལྟ་བུ། ཕྱང་པོ་ལྗེའི་རབ་བྱེད་ལ་གཞི་བྱས།

ཟག་པ་བཞི། (མར་ཕྱིན) འདོད་པའི་ཟག་པ། སྤྱིད་པའི་ཟག་པ། མ་རིག་པའི་ཟག་པ། ལྟ་བའི་ཟག་པ་དང་
 བཞེའོ། །

ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས། (མར་ཕྱིན) མངོན་ཤེས་དུག་གི་ཟ་མ་ནི། མངོན་ཤེས་དུག་གི་ནང་ཆོན་
 གང་ཞིག་ཉོན་སྤྱིབ་ཟད་པར་སྐྱངས་པ་དེ། ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།

ཟག་པའི་སྟོ་དུག (མར་ཕྱིན) ༡ ཟག་པའི་བདག་ཉིད། ༢ ཟག་པ་དང་འབྲེལ་པ། ༣ ཟག་པས་བཅིངས་པ།

༤ ཟག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ། ༥ ཟག་པའི་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ། ༦ ཟག་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་
 དང་བྱག་གོ། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། མཆིམས་མཛོད་༢༡ལས། ཀུན་བཏུས་ལས། ༡ ཟག་པ་དེའི་
 བདག་ཉིད་ནི། ཚེས་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་ཟག་པའི་ངོ་མོ་དང་། ༢ ཟག་པ་དང་འབྲེལ་བ་ནི།
 ཟག་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་སེམས་སེམས་བྱུང་དང་། བདག་ཀྱིན་མིག་ལ་སོགས་པ་
 རྣམས་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པ་དང་ཉེན་ཡིན་པ་དང་། ༣ ཟག་པས་བཅིངས་པ་ནི།
 ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་དེས་སྲིད་པའི་རྒྱར་ཀུན་ནས་བཅིངས་པ་དང་།
 ༤ ཟག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནི། ཟག་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་ལྷན་པ་དང་། ༥ ཟག་པའི་
 རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ་ནི། ཟག་པའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པར་དེ་ལ་འཕྲོད་པའམ། ཡང་ན་གཟུགས་
 ལ་སོགས་པ་ནི་ཟག་པ་རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བས་དེ་དག་ལ་
 དམིགས་ནས་ཟག་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བས་ཟག་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་དང་། ༦ ཟག་པའི་
 རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ནི། དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་བཅས་སོ། །ཀུན་བཏུས་དར་རྟེན་ཏུ་དེ་དང་འབྲ་
 བར་གསུངས་སོ། །

ཟག་བྱེད། (འདུལ་བ) མོ་མེད་དབང་པོ། མོ་རྟགས་དང་མོ་རྟགས། སྐྱ་བཤད་ནི། མི་གཙང་བ་ཟག་པར་
 བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཟག་མེད། (པར་བྱིན) 1 (མཛོད་ལུགས་ལ) ཟག་པ་དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྷན་གང་རུང་གི་སྒོ་
 རས་རྒྱས་སུ་མི་རུང་བ་ལ། ཟག་མེད་ཟེར། དཔེར་ན་འགྲོག་ལྷན་དང་ལམ་བདེན་ལྷ་བྱ།
 ཟག་པ་ཉོན་མོངས་ལ་བཞག་ནས་དེ་དང་བྲལ་བ་ལ། ཟག་མེད་ཟེར། 2 (དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་
 བ) བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་བག་ཆགས་གང་རུང་གིས་མ་བསྐྱད་པ་ལ། ཟག་
 མེད་ཟེར། རྗེའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་ངོ་མོ་ནི།
 ཁ་ཅིག་མཛོད་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཟག་པ་རྒྱས་སུ་མི་རུང་བ་ལ་ཟག་མེད་དུ་འཆད་པ་ནི།
 ལུགས་འདིའི་ཟག་མེད་དུ་འཛོག་པའི་དོན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མ་རྟགས་པར་སྤང་བས།
 རང་གི་ལུགས་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་བག་ཆགས་གང་རུང་གིས་བསྐྱད་

པ་ནི་ཟག་བཅས་དང། བསྐྱད་པ་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། མ་དེག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་སྒྲིམ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཅོ། །ཞེས་གསུངས། ༣ རྟོགས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའམ་མངོན་སུམ་ལ། ཟག་མེད་ཟེར། དཔེར་ན་ཟག་མེད་སྒྲིམ་ལས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དབྱ་མ་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱིས། ཟག་པ་རྟོག་པ་ལ་བཞག་ནས་དེ་དང་བྲལ་བ་ལ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད།

ཟག་མེད་ཀྱི་ལས། (ལར་ཕྱིན) རང་རྒྱ་ཉོན་མོངས་ཅོམ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པ་མ་ཡིན་པར། རང་རྒྱ་ཤེས་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཀུན་སྒྲོང་གི་ཙོལ་བ་སྤྱོད་ཀྱང་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ལ་ཟེར། སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་༣༦༠ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས། (ལར་ཕྱིན) ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་ལ་གཟིགས།

ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ། (མཛོད) ཟག་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འཆལ་ཚུལ་ཀུན་ནས་བསྐྱོང་བའི་ཀུན་སྒྲོང་འགོག་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་པ་དེ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པའི་མཆན་ཉིད། ཅེས་པ་ཏ་ཆེན་སྒྲོ་བློས་ལེགས་བཟང་གི་འདུལ་རྟེན་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་དགོངས་རྒྱུ་ལས་བཤད། མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཡིན་ཅོ། །ཞེས་གསུངས། མཆིམས་མཛོད་ལས། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་གཟུགས་ཟག་མེད། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པའི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། ཟག་མེད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ལས་སྤྱེས་པའི་སྒྲོང་བདུན་ལྟ་བུ། དེ་གཉིས་ལ་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། སེམས་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད། སོ་རལ་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་དེ་ལས་ལྟོག་སྟེ་སེམས་གཡེངས་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་འབྱུང་བའི་བྱིར། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཞེས་མི་བྱེད། །ཞེས་གསུངས། ཡང་མཛོད་རྟེན་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། ཟག་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས། ཟག་

མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་འདི་མཆན་ཉིད། ཅེས་གསུངས། ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། ཟག་མེད་
ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འཆལ་ཚུལ་གྱི་ཀུན་སྲོང་འགྲོག་པའི་སེམས་ཤིག་ལ། ཟག་
མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །

ཟང་ཐལ། 1 ཐོགས་རྒྱགས་མེད་པའམ་ཐོགས་པ་མེད་པ། 2 བར་མཆན་མས་མེད་པ།

ཟང་ཟེང་། (ཕར་ཐུན) 1 ཟང་ངེ་ཟེང་ངེའི་བསྐྱས་ཆོག་ 2 ཉེད་པ། རྒྱ་ཁོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་། དགེ་
སྲོང་དག་ངན་ཆོས་ཀྱི་བཀོ་སྐྱལ་ལ་སྤྱོད་ཅིང་གནས་པ་ཡིན་གྱི། ཟང་ཟེང་གི་བག་སྐྱལ་ལ་
སྤྱོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ནམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །3 འདོད་ཡོན། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་ནི་གང་
ལ་སོ་སོའི་སྤྱོ་བོ་རྣམས་ཆགས་པ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཟང་ཟེང་དག་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །4 གཟུགས། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས།
གཟུགས་ལ་ནི་ཟང་ཟེང་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་དང་ལྡན་པ་
གང་ཡིན་པའོ་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས། 5 ཟས་སྤྱིའི་མིང་། རྣམ་བཤད་
རིགས་པ་ལས། ལག་པ་ཟས་དང་འབགས་པས་ཚུ་སྤོང་ལ་མི་གཟུང་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་
བུའོ། །6 འཁྱེད་མིང་། འཇིག་རྟེན་ན་ཟང་ཟེང་གི་སྤྱོ་ལ་ལང་ཡོད་དོ། །འག་མེད་པའི་ཟས་དང་
ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཟང་ཟེང་གི་སྤྱིན་པའང་གཙོ་བོ་འཕྱེད་པའི་
དོན་དུ་བཤད་ཅེས་ལི་གུར་གསུང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་༩ བསྟན་འབྲུར་སེམས་ཅམ་ཤི་
པ་༣༥རབ་༡ ་༥ལས། ཟང་ཟེང་ཞེས་བྱ་རྟེན་པ་དང་། །འདོད་ཡོན་གཟུགས་དང་ཟས་ལ་
ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །7 ཟག་བཅས། དཔེར་ན་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལ། ཟང་
ཟེང་དང་བཅས་པའི་ཆོར་བ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཟང་ཟེང་དང་བཅས་པའི་ཆོར་བ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ། མཆན་གཞི་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་
སྤེད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཆོར་བ་ལྟ་བུ། འཁོར་བས་བསྐྱས་པའི་མི་འདོད་པའི་ཟང་ཟེང་
སྤྱོ་ཆོགས་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའི་ལྡན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཆོར་བ་ཡིན་པས་

དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཟང་ཟེང་མེད་པའི་ཆོར་བ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོར་བ། མཆོན་གཞི་མི། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མཆུངས་ལྡན་གྱི་ཆོར་བ་ལྟ་བུ། བདག་ལཱོན་ལ་དངོས་སུ་
 གཞོད་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་མཆུངས་ལྡན་གྱི་ཆོར་བ་ཡིན་པས་ཟང་ཟེང་མེད་པའི་ཆོར་བ་
 ཞེས་བྱལོ།

ཟང་ཡག་ 1 ལྷོད་ཆེ་རྒྱུད་གཅིག་ནང་གཅིག་སྟུག་པའི་ནམ་པ་ལྷ་བྱ་ཡ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ་སྟམ་སྟེ།
དུམ་པ་ཁམས་པ་གད་པའི་ཐད་ཀྱི་མཆིམས་མཛོད་མཆན་བྱ་ལས། སྤྱིང་ཤདྱིའི་ནང་དུ་རི་
ལྷར་རྒྱུད་ཅེ་ན། སྤྱིང་ནམས་ནི་ཟང་ཡག་མ་ཡིན་གྱི་འབྱུང་བུ་ལྷར་གནས་པས། ཞེས་
གསུངས་སོ། 2 གངས་གནས་བླ་མ་ལྷའི་ཆེ་རྒྱུད་ཁག་གཅིག་ནང་ཡོད་པའི་གངས་ཀའི་
མིང་ཞིག་ཅེས་པོད་རྒྱ་ཆེན་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ།

ཟངས་ཀྱི་སྤངས་མ་སྤྲོ་མོ་ལྟ་བུའི་སྤྲོ་བ་། ཟངས་ཀྱི་སྤངས་མ་འདྲ་བའི་འཕྲ་སྤྲོ་བ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། ཟངས་
 ཀྱི་སྤངས་མ་དང་འདྲ་བའི་འཕྲ་དམར་པོ་རྒྱུ་ལག་མང་པོ་ཅན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་སེམས།
 འདི་ལ་སྤྲོ་བ་ཞིག་ལ་མ་ཡང་ཟེར། འདི་ལ་སྤྲོ་བ་རྒྱུ་རྒྱུ་མང་ཞེས་མིང་བཏགས་ན་འཐད། ལྷ་
 བླ་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། རི་དྲགས་ཤར་ཟླའི་རྒྱུ་ལ་ལྟ་བུ་ཅན་ཀྱི་སྤྲོ་བ་དམར་པོ་
 ཅན་སྤྲོ་མོ་ལ་ཟངས་ཀྱི་སྤངས་མ་སྤྲོ་མོ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདྲེལ་བ་ལྷ་བླ་བླ་
 ཆེགས་༩ ཟ་བ་ ༡༡༣༠ན་ལས། དགའ་པོ་དེ་ལ་ནར་ནར་པོའི་རང་བཞིན་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
 དགའ་པོ་དཔེར་ན་ཟངས་ཀྱི་སྤངས་མ་སྤྲོ་མོ་ལ་སྤྲོ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། ནར་ནར་པོ་དེ་དེ་ལྟ་
 བུའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་པོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཟངས་མིང་། ལྒྱ་དང་། རྩི་ལྒྱ་དང་། སིག་པ། སིཏཔ། ཅོམར་རྩིབ་པ། རྩམ་རྩིབ་ཞེས་ལུ་བ་
རྩམས་མིང་གི་རྩམ་ཡངས། སིག་པ་ཞེས་པར་གཞིགས།

བད། (འཛིན་པའི་འདས་པ) 1 རྫོགས་པ། 2 དེས། དེས་པ། གོ་བར་དེས་པ་ལ་གོ་བར་བད་དོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་དང་། རྫོག་འཇུག་ལས་ཀྱང་། སིན་ཏུ་རྫོང་དཀའ་པམ་པའི་ས། །རི་ཞིག་ལྟར་ལྟེས་

ཆེད་གྲུར་ནས། །བདག་ཉིད་ཤེས་དང་ཐུན་བཞིན་དུ། །ཕྱིར་ཡང་དཔུལ་བ་དེར་ཁྱིད་
ན། །ཐུགས་ཀྱིས་མོངས་པར་བྱས་པ་བཞིན། །བདག་ལ་འདིར་སེམས་མེད་དུ་ཟད། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །³ མ་ལུས་པ། དཔེར་ན། ཉོན་མོངས་ལས་དང་སྤྱག་བསྡུལ་
དང་། །གསུམ་པོ་དག་ཏུ་ཟད་པར་འདུས། །ཞེས་སྟོབ་དཔོན་སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པོ་
ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཟད་པ། ཟད་ལ་གཟིགས།

ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ། ཟད་མི་སྦྱེ་ཤེས་པ་ལ་གཟིགས།

ཟད་པར། ། མ་ལུས་པ། ཀུན། རམས་ཅད། རམས་ཅད་དུ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་
པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ། ༡༧ ༽ལས། ཟད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རམས་ཅད་དུ་ཤོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དཔེར་ན་སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱི་དབུ་མ་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པོ་ལས། ཐུབ་པས་རྟེན་འབྲེལ་
གསུངས་དེ་དག་ ཉོན་མོངས་ལས་དང་སྤྱག་བསྡུལ་དང་། །གསུམ་པོ་དག་ཏུ་ཟད་པར་
འདུས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་རང་འབྲེལ་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་
པ་ལས། ཟད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ལུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། ཀུན་ནམ་རམས་ཅད་ཀྱི་མིང་། རམས་
ཅད་སྣ་ཆོགས་མ་ལུས་དང་། །ཟད་པར་ལྷག་མེད་ལུས་མེད་པ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །² མ་ལུས་པར་བྲལ་བའམ་བྲལ་པར་བྱེད་པའི་དོན།

ཟད་པར་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་བཟུ། ས་རྩ་མེ་རྒྱུད་གི་འབྱུང་བ་བཞི། སྡོ་སེར་དཀར་དམར་བཅས་འབྱུང་
འབྱུར་བཞི། ཆོས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་ནམ་མཁལ། ཡིད་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་རྣམ་ཤེས་དང་བཅུ་ཤོ། །ཟད་
པར་ཀྱི་མིང་དོན་ནི། ཟད་པར་ཉ། མ་ལུས་པར་བྲལ་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་
དོན་ལོ། །ཞེས་རྣམ་པའདུན་སྟོང་རྒྱུ་དུ་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་ཟད་
པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རམས་ཅད་དུ་ཤོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཟད་པར་ཀྱི་ཉིང་རེ་འདྲིན། ས་རྩ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་བྲལ་པར་སྡོ་བྱས་ཤིང་། སྤར་

ཡང་སྤྱད་བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན། ཟད་པར་སའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན།
ས་ཚུ་སྒྲོ་ཅན་ལྟ་བུ་འདྲ་སྒྲིལ་ཞིང་འདྲིལ་ལ་ཁོད་སྒྲིལ་ས་པ་སོགས་རིམ་ལྔར་འདོད་པར་སྒྲོ་
བྱས་པ་དང་། ཟད་པར་ནས་མཁའ་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མཆོན་ན། ནས་མཁའ་ལ་འགྲོ་འོང་བྱེད་
བྱས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །ཟད་པར་ནི། མ་ལུས་པར་བྱུང་པར་བྱེད་པ་དང་
རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་ནས་པ་འདྲ་སྒྲིལ་བྱ་གསུངས།

ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ། (མངོན་རྟོགས་རྒྱན) རིམ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག (མཛོད) རང་རྒྱུད་ལ་བྱི་མ་ཟད་ཅིང་སྤངས་ཡང་མི་སྐྱེ་པར་
ཤེས་པ། བདེན་བཞིའི་ནམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡང་དག་པར་རིམ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་ཤེས་
པ་ནི། ཟད་པ་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཏེ་དེ་ལས་ལྷག་པ་ཤེས་པར་
བྱར་མེད་པར་རྟོགས་པ་ནི་མི་སྐྱེ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ལོ། །ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས།
ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་པ་ཤེས་པ་ནི་དག་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱི་བ་པ་དང་བུལ་པར་གྱུར་
པས་རྣམ་པར་བློལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཟད་མི་ཤེས་པ། ཟད་མཐའ་མེད་པ། ཟད་རྒྱ་མེད་པ། རྟོགས་མཐའ་མེད་པ།

ཟན་གཙོད་དུ་འཇུག་པའི་སྤྱང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ངག་ཅིག་པ། ཟན་གཙོད་དུ་
འཇུག་པའི་སྤྱང་བྱེད་ཀྱི་དོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྡན་དག་སྤོང་གིས་དག་སྤོང་གཞན་ལ་བྱིས་པས་
ཟན་འཕེན་པ་དེ་དག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་ཟན་གཙོད་དུ་བཅུག་སྟེ། བྱིས་པ་དེས་དོན་གོ་བ་
ལས་གྱུར་པའི་སྤྱང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤྱང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉི་དགས་ཆེད་དུ་
བསམས་ཏེ་དག་སྤོང་གི་ཟན་གཙོད་དུ་འཇུག་པ་ལས་སྤྱང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་
རང་རིགས་ཀྱི་འཆོ་བ་ལ་གཞོད་པའོ། །

ཟན་ཆང་། 1 ཟན་གྱི་ཆང་བྲ། 2 ཟན་ (སྤྲལ) ལ་ཆང་གི་རོ་བོ་པ་ཡོད་པའི་ཟས་ཤིག་ 3 སྤྱན་སྤེལ་གི་
སྤྲལ་ཟན་ཆང་ཞེས་པ་ནི། འབྲས་རྒྱངས་ཆོས་བྱས་པ་ལ་ཞོ་དང་མར་ཁུ་བསྐྱེས་པ་ལ་ཟེར།
ཟན་བྲེ། གོ་ཞིབ་དང་རྩམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག

ཟབ་ཏིག་ཟབ་མོའི་ནང་གི་ཟབ་མོ་ལམ་ཉིང་ཁུའི་དོན་དུ་མ་དག་རྒྱན་འབྲམས་སུ་སོང་བའི་ཐ་སྟད་ཅིག
ལེ་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ལས། ཨ་ཏི་ཡོ་ག་ཤིན་ཏུ་རྒྱལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཨ་ཏི་ཉིང་ཟབ་མོ་ལམ་ཉིང་
ཁུའི་ལྷ་བྱུའི་དོན་དུ་རྫོམ་བས་ཟབ་ཏིག་དང་ཡང་ཏིག་སོགས་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཟབ་མཛོག་སུམ། ཤེར་སྟོང་། མདོ་སྟུང་བ། བཟང་སྟོང་སྟོན་ལམ་གསུམ་ལ་བཤད།

ཟབ་མོ་ལྷ་བརྒྱད། ལམ་རིམ་གྱི་རྒྱ་བརྒྱད་ཅིག་སྟེ། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ཐུགས་ཀྱིས་འོང་
ཟེར་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་སྟོས་པའི་ཅེ་མོ་རྒྱ་རྗེ་ཆེར་སོང་བའི་སྟེང་དུ། སྟོན་བ་བྱུབ་བའི་དབང་
པོ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས། འཕགས་མཆོག་སྐྱ་སྒྲུབ། རྒྱ་བ་གྲགས་པ། རིག་པའི་ཁྱ་
བྱུག་ཆེ་བ། རིག་པའི་ཁྱ་བྱུག་གཉིས་པ། རོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ། འབྲེམ་སྟོན་རྒྱལ་
བའི་འབྲུང་གནས་སོགས་སོ། །འཇམ་དབྱངས་ཡོད་མེད་ཕྱོགས་འཛིག་སྐྱ་སྒྲུབ་དང་། རྒྱ་
བ་གྲགས་པ་རིགས་པའི་ཁྱ་བྱུག་ཆེ། །སངས་རྒྱལ་དགོངས་སྟོང་འཕགས་པ་ཡལ་སྤས་
ཏེ། ཟབ་མོ་ལྷ་བའི་བརྒྱད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་རྗེ་
ཙོང་ཁ་བའི་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྟོ་འབྲེད་ལས། སྐྱ་བ་རྒྱ་མེད་འདོན་
མཆོག་ལྟུང་ཏིག། རྒྱལ་བའི་མཁུན་རབ་ཀྱན་བསྐྱས་འཇམ་པའི་དབྱངས། ཟབ་མོའི་
དོན་གཟིགས་འཕགས་མཆོག་སྐྱ་སྒྲུབ་ཞབས། སྐྱ་བའི་གཙུག་རྒྱན་གསུམ་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས། ཞེས་སོགས་ལྟར་རོ། །

ཟབ་མོ་ནང་དོན། ཀམ་པ་གསུམ་པ་རང་བྱུང་རྫོ་རྗེས་མཛད་པའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་
ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་བརྫོད་བྲལ་ལུ་བཙུག་ཅིག (བཀའ་བརྒྱད) ༡ འཁོར་འདས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུར་སྤྱིར་བསྟན་
པ། ༢ དེ་ནས་སྤིང་བར་བསྐྱེད་པའི་རིམ་བཤང་མ་བྱུན་བར་ལུས་བྱུབ་ཚུལ། ༣ དེ་ལ་གནས་
པའི་ཅཱ་ ༤ དེ་ལ་རྒྱ་བའི་རྒྱང་། ༥ དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ཐིག་ལེ། ༦ གནས་སྐབས་བཞིའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུལ། ༧ ཕྱི་སྟོང་གི་འཛིག་རྟེན་ནང་དུ་སྐྱར་བ། ༨ ཀྱན་
བརྟགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སྐྱར་བ། ༩ སྐྱར་གཞི་སྟོང་བྱེད་ཆོས་མཚུངས་སུ་བསྟན་པ། ༡༠
ས་དང་ལམ་གྱི་རིམ་བཤང་བསྟན་པ། ༡༡ མཐར་དེ་དག་འཛིག་ཅིང་སྐྱད་པ་རིམ་བཤང་གཉིས་པ་

དང་འགྲེལ་བ་དང་བརྒྱ་གཅིག་གོ།

ཟབ་མོ་དག་སྤང་གི་བརྒྱད་པ། གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་བརྟེན་པ་འགྲེལ་ཞིག་ལ་ལྷག་པའི་ལྷན་ཞལ་བསྟན་
ནས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་གདམས་པ་ལ་ཟེར། འདི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་ཅིང་།
ལྷག་པར་རྟོང་མའི་སྤྱོད་སུ་མང་བར་གསུང་།

ཟབ་ཞི་སྤྱོད་ཀྱི་འོད་གསལ་འདུས་མ་བྱས་ཞེས་སོགས། ཟབ་ཞི་རྒྱལ་བྱའོད་གསལ་འདུས་མ་
བྱས། །བདུད་ཅིའི་ཆོས་ནི་བདག་གིས་ཐོབ་པར་གྱུར། །བདག་གིས་བསྟན་གྱི་འཇམ་
གྲིས་མི་ཤེས་ཏེ། །མི་སྤྲོ་ནགས་འདབས་གནས་པར་བྱ་བ་སྟུམ། །ཞེས་པའི་ཆོག་ས་བཅད་
འདི་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོའི་ཆོག་ཡིན་ཞིང་། ཟབ་བ་དང་། ཞི་བ། སྤྱོད་བྱལ། འོད་གསལ།
འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ནི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་ལ། དེ་དག་སོ་སོའི་འགྲེལ་
བཤད་ནི། དོན་རྟོགས་དཀའ་བས་ཟབ་པ། རྟོགས་ན་གདུང་བ་དང་འབྲེལ་བས་ཞི་བ། མཚན་
འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་གིས་སྟོང་པས་སྤྱོད་བ་དང་བྱལ་བའོ། །གཏོད་མ་ནས་རང་བཞིན་
གྲིས་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར་འོད་གསལ་བ། རང་བཞིན་གྲིས་མ་སྟེས་པའི་བྱིར་འདུས་མ་བྱས་
བའོ། །གོང་གི་ཆོག་ས་བཅད་དེ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་༡༥༥བཞུགས་ལ་ལོ། །

ཟབས། གཏིང་། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། འདི་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ཟབས་དང་མཚུངས་ཏེ་ཆད་གཟུང་
བར་མི་རུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཟམ། རྒྱུ། མཚམས། འཕྲོ་བཅས་ལ་འབྲུག་ ཟམ་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་ལ་བརྟག་དུས་ “མཚམས”
ཟེར་བ་རང་ཡིན་འདུག །ཁ་སྒྲུང་དུ་ “ཛམ” ཟེར།

ཟམ་མ་ཆད་པ། རྒྱུ་མ་ཆད་པ། མཚམས་ཆད་པ། འཕྲོ་ཆད་པ། །ཁ་སྒྲུང་དུ་ཛམ་མ་ཆད་པ་ཟེར།

ཟམ་བཞག་པ། མཚམས་བཞག་པ་དང་། རྒྱུ་བཅད་པའི་དོན། །ཁ་སྒྲུང་དུ་ཛམ་བཞག་པ་ཟེར།

ཟས་ཀྱི་ཁུ་བརྩོན་སོ། ཉ་ཁ།

ཟས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། (ཐུགས) བརྒྱུད་བ་སོགས་ཀྱི་ཁ་ཟས་བསྟེན་པའི་ཆེ་ནའང་ལྷ་མཆོད་པའི་བསམ་
པས་ལོངས་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་ཇེ་འོ་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ན་གསལ།

ཟས་ཀྱི་ཆོད་རིག་པ། ཟས་མང་ཅུང་རྒྱ་པོ་ཟ་བའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཟས་ཀྱི་ཆོད་
རིག་པ་ནི། ཟས་ཏ་ཅང་མང་ཅུང་དུ་ཟ་བ་སྤངས་ཏེ་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་མི་གཞོན་པའི་ཆོད་
ཅམ་དུ་ཟ་བའོ། །དེ་ཡང་ཁ་ཟས་ལ་སྲེད་པའི་ཉེས་དམིགས་བསྐྱེད་མས་ནས། ཉོན་མོངས་ཅན་
མ་ཡིན་པ་དང་། སྦྱིན་པ་པོ་ལ་ཕན་གདགས་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་སྦྱིན་བྱ་ད་ལྟ་ཟང་ཟེང་གིས་
བསྐྱུས་ལ་མ་འོངས་པ་ན་ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱུ་སྦྱུ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཟམས་ཅད་ཀྱི་དོན་
བསྐྱུབ་སྦྱུས་པའི་བསམ་པས་བཟའ་བར་གསུངས་པ་ཡང་དྲན་པར་བྱའོ། །བཤེས་སྤྲིངས་
ལས་ཀྱང་། ཁ་ཟས་སྦྱོན་དང་འབྲེ་བར་རིགས་པ་ཡིས། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་མེད་པར་
བསྟེན་བགྱི་སྟེ། །རྒྱགས་ཕྱིར་མ་ལགས་སྟེམས་པའི་ཕྱིར་མ་ལགས། །མཆག་ཕྱིར་མ་
ལགས་ལུས་གནས་འབའ་ཞིག་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཟས་གོས་ཀྱིས་འཆོ་བའི་རྒྱུང་མ། (འདུལ་བ) རྒྱུང་མ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ཟས་གོས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ཆེད་
དུ་རྒྱུང་མར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ།

ཟས་ཅུང་ཟད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ཏོ་ཞེས་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་
བཅུའི་ཉེར་གསུམ་པ། ཟས་ཅུང་ཟད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ཏོ་ཞེས་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ལྷུང་
བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སྤྲོང་གིས་དགེ་སྤྲོང་གཞན་ཟས་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་དུ་
ཆོས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཟས་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་དུ་དགེ་སྤྲོང་མ་ལ་ཆོས་བསྟན་
ཏོ། །ཞེས་སྐྱར་བ་བཏབ་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤྲེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་
དུ་ཉེ་དགས་ཟས་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ཏོ་ཞེས་དགའ་བྱེད་ལ་སྐྱར་བ་བཏབ་པ་
ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་སེམས་བདེ་བ་ལ་གཞོན་པའོ། །

ཟས་གཅོད་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ང་གཅིག་པ། དགེ་སྤྲོང་ལ་བྱིམ་པས་
ཟས་འབྲེན་པ་ཕན་སེམས་མེད་པར་གཅོད་བཅུག་པ་བྱིམ་པས་གོ་བའོ། །

ཟས་སྦྱིན་པའི་ཕན་ཡོན་བཅུ། ཁ་ཟས་སྦྱིན་པའི་ཕན་ཡོན་བཅུ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཟས་གཅོང་མ། རྒྱལ་པོ་ཟས་གཅོང་མ་སྟེ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ཡལ། སྤྲོ་བ་ཤད་ནི། གང་ཉིད་

བཅས་པའི་ཆེ་མས་སྒྲོང་མོ་བ་དག་ལ་ཟས་གཙང་མཁའ་བཟང་པོ་འབའ་ཞིག་གི་སྦྱིན་པ་
 སྦྱིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས། ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ་ལ་གཞི་བྱས། ཁ་ཟས་གཙང་མ། ཡང་
 མངོན་བཞེད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འདྲོ་བ་མོ་ཨ་ལ་ལས། ཟས་གཙང་ནི་
 རིག་པ་བཞེན་དུ་བྱ་བར་བྱེད་པས་ཟས་གཙང་ཞེས་གཙུག་ལག་ལས་མངོན་པར་བཞེད་
 ཏོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

ཟས་གཙང་སྤྲུལ་སྒྲོན་པ་ཤུག་བྱ་བ་པའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
 ཟེ་བྲིམ། <རྟོ་ཁྲིམ་> འདི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་ “རྟོ་ཁྲིམ་” ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། ༡ རིན་པོ་ཆེ་དུ་མ་ཕྱོགས་
 གཅིག་དུ་བཞུ་བ་དང་། ༢ གསེར་དམར་པོའི་དོན་དུ། ཕྱོགས་སྒྲོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་གི་
 ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསུངས་སོ། །

ཟེ་ལྷོ་ར། ༡ སྤང་བུའི་རིགས་ཆེན་པོ་ཞིག་གཏམ་དཔེར། ཟེ་ལྷོ་རས་དབུང་བསྐྱེད་ཀྱིས། ཉམ་མཁའ་
 ལུང་སྤྲུལ་བརྒྱུད་ཀྱིས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཏམ་དཔེ་འདི། ཡོངས་ཀྱི་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་
 ཆེན་པོ་མེར་བྲེས་མཁན་ཟུར་རིན་པོ་ཆེ་སྐོ་བཟང་དབང་ལུག་མཆོག་གིས་དཔེ་བྲིད་སྐྱབས་
 དེད་ཆོ་ལ་ཀྱུ་ཡེའི་རྩལ་དུ་ཡང་ཡང་གསུང་གི་ཡོད། ༢ དར་གྱི་ཆས་གོས་ལྷའི་ཡ་བྱལ་ཞིག་
 སྟེ། དར་མཐིང་ཁྲིའི་ཅོད་པན་ལྟག་པ་ནས་བྱིར་འབྱུང་བ་ལ་ཟེར། རྩོུ་མེམས་དཔའི་སྦྱེའི་
 ཆས་གོས་ཀྱི་གས་ཤིག

ཟེ་ཟེ། ཟེ་ཟེའི་སྒྲིབ་དང་འབྲ།

ཟེ་ཟེའི་སྒྲིབ་སྤང་མའི་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ ཞེས་ལུང་སྤྲུལ་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཟེང་མོང་ངེ་བ། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པའི་རང་རྣམ་ལས། འབྲམས་རའི་སྤྲེང་ལོག་ཐམས་ཅད་ཟེང་མོང་ངེ་
 བས་ཁེངས། ཞེས་གསུངས།

ཟེན། ཟུན་ཞེས་ཀྱང་སྤྱང་། གཉེན་རྣམ་ཕྱོགས། བེའུ་བུམ་སྒྲོན་པོའི་མིང་བརྟ་པོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་
 བཤད་པ་སོམ་ཉིའི་སྦྱན་སེལ་ལས་བཤད། བེའུ་འགྲེལ་ལས། དག་འདུལ་བ་དང་ཟེན་
 བསྐྱུང་བ་དང་། ཞེས་དང་། གཞོན་ཀྱུ་རྩེ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། དེ་བྱིར་ཁོ་པོ་ལ་ནི་དག་

བྱུང་གི་རིས་སུ་བྱ་བ་ལག་ལང་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
ཐེན་གྱིས། བཟེད་ཐོ། སྤྱ་བཤད་ནི། མི་བཟེད་པར་སྒོ་ལ་ཐེན་པའམ་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་གྱིས་པའི་ཐོ་
ཡིག་ཡིན་པས་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྱ།
ཐེལ་དང་། ཐེལ་མངར་དང་འདྲ། དངར་ནི་གྲལ་བ་སྤྱིགས་པ་དང་རོ་མངར་བ་གཉིས་ཀར་འཇུག
ཆར་དུ་དངར་ཞེས་པ་དང་ཐེལ་དངར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
ཐེལ་མངར། བདུད་ཅིའི་མིང་། སྤྱ་བཤད་ནི། ཐེལ་ནི་ཐེལ་བ་སྟེ་རྒྱལ་དང་། མངར་ནི་མངར་མོའོ། །
ཐེལ་བ་སྒོ་མ་མེ་བ། སོས་པ་དང་མདངས་བཟང་བའི་དོན། བྱ་ཐེལ་བ་སྒོ་མ་མེ་བ་ལ་སྤྱ་རན་ལས་
འདས། དེ་བ་སྒོ་ན་སྒོ་ད་ཆ་༣༥ན་གསལ།
ཐེལ་བ་སྒོ་མ་མེ་བ། ཐེལ་བ་སྒོ་མ་མེ་བ་དང་འདྲ། དཔེ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཐེལ་བ་སྒོ་མ་མེ་བ་ཞེས་སྤྲད།
བྱ་གྲ། བྱ་གྲ་བ་དོན་འདྲ།
བྱ་གྲ་བ། ས་མཆོམས་སྤྲང་མཁན་གྱི་སོ་པའི་མིང་། བྱ་གྲ་བ་ཟེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་འདི་དཔེ་ཆོས་
རིན་ཆེན་སྤྲངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་༡༡ན་གསལ།
བྱག་རྩ། སྤྱག་བསྐལ། བྱག་གཟེར། བྱང་རྩ་ཞེས་པའི་བྱག་ནི་བྱག་གཟེར་དང་ནད་བྱག་ཅེས་པའི་
བྱག་དེའོ། །
བྱང་། 1 འཛིན་པའི་སྤྱལ་ཆོག་ 2 གཉིས་དང་ཆ་བཅས་ཀྱི་མིང་།
བྱང་འཇུག 1 འོད་གསལ་སྤྱུ་ལུས་བྱང་དུ་འཇུག་པའི་རྫོགས་རིམ། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་དེ་ལས་རྒྱང་ལྷན་གཤོས་པ་དང་མཉམ་དུ་འོད་གསལ་དེའི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་
རྒྱང་གི་ཉར་ལེན་དང་། འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་སྤྲོད་ཅིག་ཤེད་ཀྱི་རྒྱལ་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་དག་པའི་སྤྱུ་མའི་སྤྱར་བཞེངས་པ་ནས་བྱང་སྟེ། སྒོ་བ་བ་མཐའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
གྱི་བར་གྱི་རྫོགས་རིམ་ནི། སྒོ་བ་པའི་བྱང་འཇུག་གསལ་བདེན་གཉེས་དཔེར་མེད་ཀྱི་རྫོགས་
རིམ་གྱི་ངོ་ཐོའོ། །རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་ལྗོག་གི་ཉར་ཐོབ་ཏུ་
ལངས་པ། དག་པའི་སྤྱུ་མའི་སྤྱུ་ཐོབ་པ། སྤངས་པ་བྱང་འཇུག་ཐོབ་པ། ཉོན་སྤྱི་བ་སྤངས་པ།

ས་གཉིས་པར་འཕོས་པ། སྐྱེ་ལམ་ཐོབ་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་མོ། །སྤྱིར་བཏང་བྱང་འཇུག་
 ཅེས་པ། གཉིས་མཉམ་དུ་འཛོགས་པ། མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ། མཉམ་དུ་འཇུག་པ། ཟུང་དུ་
 འབྲེལ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་མོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །རྗེའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་
 ལས། ཟུང་འཇུག་ནི་རིམ་ལྔ་ལས། དེ་ཉིད་ཤེས་པས་རིམ་བུ་བཞེན། །རང་བྱིན་བརྒྱབ་དང་
 འོད་གསལ་ཤེས། །དེ་དག་ཁོ་ན་འདུས་པ་གང་། །འདི་ནི་ཟུང་འཇུག་རིམ་བཤོ། ། ། །
 གསུངས་པ་ལྟར། རང་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རྩལ་སྤྱོ་མའི་སྤྱོད་དོན་དཔེ་འོད་གསལ་གཉིས་ནི་
 ཟུང་ཡིན་ལ། དེ་གང་ལ་དབྱེར་མེད་པར་འདུས་པའི་གོ་འཕང་ནི་ཟུང་འཇུག་གོ། །དེ་ལྟར་
 ཟུང་དུ་འཇུག་སྤྱིའི་ཡ་གཉིས་མི་ཤེས་ན་ཟུང་འཇུག་མི་ཤེས་པས་དེ་གཉིས་བཤད་ན་རང་
 བྱིན་བརྒྱབ་ནི། རིམ་ལྔ་ལས། ཟུང་དང་ཡང་དག་ལྟར་བ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་
 སྤྲུལ། །རྣམ་འཕྲོར་བ་ཡི་ལུས་སྤྱུ་འབྱུང་། །སྤྱུ་མའི་ལུས་སྤྱུ་དེ་ལ་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པ་
 ལྟར། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་མཐར་ལུགས་བརྒྱུ་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྤྲུལ་
 པའི་སྤྱོད་འོད་ཟེར་ལྔ་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་འཇའ་ལུས་དོན་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་ལྟེ། ཀྱུ་རྩོལ་
 བདེན་པ་སྤྱུ་མ་ཉིད། །འོངས་སྤྱོད་རྩོགས་པའི་སྤྱུ་ཡང་དེ། །དེ་ཉིད་བྱི་ཐའི་སེམས་ཙན་
 ཡིན། །དོན་རྗེའི་སྤྱུ་ཡང་དེ་ཉིད་གང་། །དོན་རྗེ་སེམས་དཔའ་རང་ཉིད་དེ། །ཞེས་རྣམ་གྲངས་མང་
 པོས་གསུངས་ཏེ་བར་དོ་འོངས་སྤྱུ་ཞེས་ཀྱང་བཤོ། །དེ་ནི་སྤྱུ་མའི་སྤྱུ་འབྱུལ་ལུགས་ལུན་
 མོང་མ་ཡིན་པའོ། །འོད་གསལ་ནི། སྤྱུ་མའི་སྤྱུ་དེ་སྤོན་དུ་བཏང་ནས་སྤྱང་བ་གསུམ་རྣམ་
 པར་དག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། ལྟན་ཅིག་སྤྱེས་པའི་དགའ་བ་གཉིས་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་
 བཞེན་དུ་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དེས་ན་བདེ་བ་དང་དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཀྱི་ལྟན་སྤྱེས་ནི་འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་
 བདེ་སྤྱོད་དབྱེར་མེད་ཡིན་ཀྱང་། ཟུང་འཇུག་གི་ཡ་གཅིག་ཡིན་ཀྱི་ཟུང་འཇུག་མིན་མོ། །ཡ་
 དེ་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་ལུགས་ནི་འོད་གསལ་གྱི་རིམ་བུ་མན་ཆད་དུ། ཟུང་སེམས་ཙན་
 ལས་གྲུབ་པའི་སྤྱུ་མའི་ལུས་འོད་དུས་ན། སེམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་

འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མེད་ཅིང་། ཕྱི་མ་ཡོང་དུས་སྒྲ་མ་མེད་པས་རེས་འཛོག་ཏུ་གྱུར་པའི་
 ཕྱིར་བྱང་འཇུག་མེད་དོ། །གང་གི་ཆེ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་དང་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་
 བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་བ་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འོད་གསལ་ཐོབ་པ་ལས། ལུགས་བརྒྱུག་
 ཏུ་ཞུགས་པའི་ཆེ་སྒྲ་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེའི་བཞུགས་པའི་རྒྱུད་འོད་ཟེར་ལྷ་ཙམ་
 ལས་འཇུག་ལུས་རྩི་ཆེའི་སྐྱེ་འབྱུང་བ་དེའི་ཆེ། ལུས་དེ་ཉིད་ཏུ་གནས་བཞུགས་པའི་རང་ནས་
 སེམས་འོད་གསལ་ལ་ཞུགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱང་རོ་བོ་
 དབྱེར་མེད་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པས་བྱང་འཇུག་གི་གོ་
 འཕང་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་སློབ་བ་དང་མི་སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༡ ལྷ་རྩེ་བྱང་འཇུག་ བཟ་ཆེན་སློབ་ཐང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་
 རང་ལྟུང་ལས། དབྱེར་སློབ་ཐང་གཞོན་ནས་དག་བ་དང་། །ལས་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱུ་བ་མེད་
 པ་ཡི། །ཡུལ་སྤངས་སྟོང་རེས་འཛོག་མ་ཡིན་པའི། །དོན་བྱང་འཇུག་མཐའ་བཤམ་དབྱུ་མའི་
 ལས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༢ བདེ་སྟོང་བྱང་འཇུག་ བྱང་འཇུག་ཅེས་བ་དགེ་ལྷན་
 པས་འོད་གསལ་དང་སྐྱེ་ལུས་བྱང་དུ་འཇུག་པ་ལ་སློབ་། བཀའ་བརྒྱུད་པས་གཙོ་བོ་སྤངས་
 སྟོང་བྱང་འཇུག་ལ་སློབ་རོ། ༣

བྱང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་། དེ་ལ་སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་དང་། མི་སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་
 གོ་འཕང་གཉིས་ཡོད། རྩི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་ལས། གང་གི་ཆེ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་
 པའི་བདེ་བ་དང་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་བ་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་
 འོད་གསལ་ཐོབ་པ་ལས། ལུགས་བརྒྱུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཆེ་སྒྲ་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་།
 དེའི་བཞུགས་པའི་རྒྱུད་འོད་ཟེར་ལྷ་ཙམ་ལས་འཇུག་ལུས་རྩི་ཆེའི་སྐྱེ་འབྱུང་བ་དེའི་ཆེ། ལུས་དེ་
 ཉིད་ཏུ་གནས་བཞུགས་པའི་རང་ནས་སེམས་འོད་གསལ་ལ་ཞུགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་
 འབྱུང་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱང་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་
 ཉིད་ཏུ་གྱུར་པས་བྱང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་སློབ་བ་དང་མི་སློབ་པའི་

ཟུང་འཇུག་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཟུང་དུ་འཇུག་ཚུལ། ཟུང་འཇུག་ཅེས་པའི་
ཐད་དུ་གཞིགས།

ཟུང་འཇུག་གི་སྒྲིང་རྩེ། (བཀའ་བརྒྱུད) བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། སྐྱ་བཤའ་ནི། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་
ཤེས་དེ་བདེ་སྒྲོང་ཟུང་འཇུག་ཡིན་པ་དང་། རང་གཞན་གྱི་སྤྱུག་བསྐལ་འཛོམས་པའི་ཕྱིར་
སྒྲིང་རྩེ་དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པས་སྒྲིང་རྩེའི་མིང་གི་བཏགས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་
བྱའོ། །སྒྲོང་ཉིད་སྒྲིང་རྩེའི་སྒྲིང་པོ་ཅན་དང་དོན་འདྲ།

ཟུངས། 1 འཛིན་པའི་སྐལ་ཆོག་སྟེ། ཟུང་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། མདོ་ལས། ལེགས་པར་རབ་ཏུ་ཉོན་ལ།
ཡིད་ལ་ཟུངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 2 སྟོབས། ལུས་ཀྱི་ཟུངས་ཐད་ལྟ་བུ།

ཟུན། ཟེན་དང་འདྲ། གཞོན་བྱ་རྒྱ་མེད་ཀྱི་གཏས་རྒྱུད་ལས། དེ་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ལ་ནི་དག་ཟུན་གྱི་རིས་སུ་
བྱ་བ་འགའ་ཡང་མེད་ཅེས་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཟུར་བཀོལ། ཟུར་དུ་འཕམ་ལོགས་སུ་བཏོན་པ། ཟུར་བཀོལ་བཞི་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཟུར་བཀོལ་བཞི། སེར་གྲེས་མཁས་སྒྲན་གྲུ་ཆང་གི་ཡིག་ཆའི་གས་ཤིག་སྟེ། དང་ངེས། དགེ་འདུན་
ཉི་ཤུ། བསམ་གཟུགས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱོར་བཅས་ཀྱི་སེར་རྩེ་བཟུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་
གྱི་གསུང་ཆོས་བཞི།

ཟུར་འདེབས། བསྐྱན་བཅོས་དངོས་གཞིའི་ཁ་གསལ་གྱི་ཚུལ་དུ་ཟུར་དུ་བྲིས་པའི་ཆོས་ཡིག་ཟུང་
དུའི་མིང་། ཁ་སྐོང་། ལྷན་ཐབས། དཔེར་ན་རྩེའི་རྣམ་ཐར་ཟུར་འདེབས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཟུར་བྱུང་ལྟ་བུ། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྐྱ་བཤའ་ནི། དབྱ་སྒྲིའི་ལྷག་མ་མ་
ལུས་པར་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་བཅེངས་པའི་ཐོར་ཅོག་ལ་གཡས་གཡོན་གྱི་ཕྱོགས་རེར་ཁྲག་པའི་
ཟུར་གཉིས་གཉིས་དང་སྟེང་དུ་གཅིག་བཅས་ལྟ་ཡོད་པས་ཟུར་བྱུང་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱའོ། །

ཟུར་བྲ། དངོས་སུ་མིན་པར་གོ་བྱ་བཏང་ནས་སྟོན་བཞིན་པ།

ཟེ། 1 ཅེ་མོ་འཕྲ་སྟེ་མོ། དཀྱིལ། 2 ཏེ་སོགས་ཀྱི་རྩོག་མ།

ཟེ་བ། ཟེ་ལ་གཞིགས།

ཟེ་འབྲུ། ཟེ་འབྲུ་དང་དོན་འབྲ། ཟེ་འབྲུ་ལ་གཟིགས།

ཟེ་ཚུ། (གསོ་རིག) ཟེ་ཚུ་ས་རྩོ་འཕྱུ་རྩོ་འཕྱུ་རྩོ་སྐྱེན་བ་ཤིག་ ཅེས་པ་ལ། རང་བྱུང་རྩོ་རྩིས། ཟེ་ཚུ་ས་མིན་གསོད་རྩོ་སྐྱེན་བ་ཤིག་ ཅེས་གསུངས། མིང་ནི། སའི་ཤེལ། ཆ་རྒྱལ་ཅན། མེ་འབར་ཚུ་ཟེར། འདི་རང་བྱུང་ཡིན་པ་འདྲ་ཡང་ལས་ཀྱི་ཆོ་གས་གཙང་བར་བསྐྱངས་དགོས་ལ། དེར་ཡང་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་ལས་རིགས་གསུམ་སྟེ། དྲག་སྐྱལ་སོགས་ལས་འབྲུག་བ་ལྟར་ཆགས་པ་ལས་བསྐྱངས་པ་ཤེལ་ཁབ་ལྟ་བུ་རལ། ས་བྲག་གང་ལ་ཡང་བྱ་སྐྱེ་ལྟར་ཆགས་པ་ལས་བསྐྱངས་པ་རྒྱར་བྱེ་ལྟ་བུ་འབྲིང་། གྲང་རྒྱང་གད་བ་སོགས་ལས་སྐྱེས་འཕོལ་བྱ་ཆགས་པ་ལས་བསྐྱངས་པ་ཅམ་བའམ་ཡོས་ཆོག་གི་བྱེ་མ་འདྲ་བ་ཐ་མཐོ། །གང་ཡང་དང་པོའི་རྒྱ་དང་རྩིས་གཙང་བར་བྱས་པ་གང་ཡང་རོ་ཆ་ལ་རེག་བྱ་བསིལ་བ། མེ་ལ་བཏབ་ན་ཁོལ་ཞིང་ཆ་ཆ་འཕྲོ་འཕྲོ། །སྐྱེན་གཞུང་ནི་མེད་ཤེལ་ཕྱིང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

ཟེ་ལངས་པ། (འདུལ་བ) 1 འདོད་ཆགས་ལངས་པ། འདིའི་ཟེ་ཞེས་པ་པོ་མོའི་རྟགས་ལ་གོ་དགོས། བྱ་ཡིན་ན་པོ་རྟགས་དང་། བྱ་མོ་ཡིན་ན་བྱ་ལེ་ལ་གོ། རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། ཅེས་པ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤྲར་བའི་འཕྲོ་བ་དང་བརྟན་པ་ཉམས་པ་དང་། བཟུང་སྐྱེ་ཉམས་ཤིང་བསྟན་པའི་གཞོལ་བ་ལ་རོ་ཆ་མེད་པར་ཞུགས་ཤིང་ཟེ་ལངས་པར་གྱུར་ནས་ལུས་དང་དག་གི་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཏཱ་ལེ་གྱི་ཟེ་བའི་སྐྱེ་ལངས་པ་དང་། བྱ་བྱ་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ཟེ་སྐྱེ་ལངས་པ་སོགས་ལ་ཟེར།

ཟེགས་མ། གཟེགས་མ་ལ་གཟེགས།

ཟེ་འུ་ཁ། མགོ་ལ་བཅིང་རྒྱུའི་རས་དམར་པོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ཟེར། ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་། ལྷགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཟེ་འུ་ཁ་དང་སྤར་བཤད་པའི་གཙུག་ཏྲར་གྱི་གཟུགས་བརྟན་བཅིང་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

ཟེ་འུ་འབྲུ། མེ་ཏོག་གི་ལྟེ་བའམ་ཟེ་བ། དེ་ཡང་གྲུར་གྲུམ་གྱི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུའི་ལྟེ་བ་དང་ཟེ་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། ལྷན་ལ་ལྟ་བུའི་ལྟེ་བ་དང་ཟེ་འུ་འབྲུ་གཉིས་མི་གཅིག་པར་ཆོག་གཏེར་

འབྲུལ་འཁོར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །

མོ་ཚུན་གྱི་འབྲུལ་འཁོར། མོ་ཚུན་གྱི་རྒྱུ་མོ་དང་འབྲ།

མོ་མདོག་བདེ་བ། ཉམས་སྒྲུབ་བཟང་བའི་དོན་དུ་བཤད། རྗེ་འཕམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ལྷག་པའི་
བསམ་པ་བསྐྱེད་པ་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་གཉིད་དང་རྒྱལ་ལ་དགའ་འགྱུར་བ། །བད་ཀར་
རྒྱུད་དང་དེ་བཞིན་མཁེས་པ་ནམས། །དེ་དག་དེ་ཡི་ལུས་ལ་ཤས་ཆེར་འབྱུང་། །དེ་ཡི་
ཁམས་ནམས་རབ་ཏུ་འབྱུག་པར་འགྱུར། །གང་ཞིག་རྒྱལ་ལ་དགའ་འགྱུར་
བ། །ཁ་ཟས་ཉེས་པས་སྟོན་མ་དག་ཅིང་། །ལུས་ཀྱང་ལྷེ་ལ་ཐོ་མདོག་བདེ་མ་ཡིན། །དེ་ཡི་
ཆོག་ཀྱང་གསལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མོ་བཟང་། ཁམས་སམ་རང་བཞིན་བཟང་སོ།

མོང་། བཙོང་བར་བྱ་བའི་དངོས་སོ།

མོང་དུ་བྱེད་པ། བཙོང་བའི་རྩལ་སྲུ་བྱེད་པ།

མོན། མོན་བྱེད་པ་ལ་གཟེགས།

མོན་བྱེད་པ། གཞན་ལ་ཕོག་ཐུག་འགྲོ་དོགས་ཀྱི་བྱ་སྟོན་འཇམ་པའི་དོན་ཡིན། སེམས་རྒྱུད་བྱེད་པའི་
དོན་དུ། དབྱངས་ཅན་དགའ་སྒྲོས་བཤད། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། ཉམ་རྒྱུད་བྱུར་ཀྱང་
མོན་བྱས་ན། །ཆེན་པོ་ཡིས་ཀྱང་གཞོམ་པར་དགའ། །ཆེན་པོ་ཡིན་ཀྱང་བག་ཐེབས་
ན། །ཉམ་རྒྱུད་ནམས་ཀྱིས་བརྒྱགས་པ་མང་། །ཞེས་གསུངས།

མོར་བ། (འབྲུལ་བ) ལྷ་བར་སྐྱེད།

མོལ། 1 གཡོ། གཡོ་སྐྱ། 2 བརྒྱས་པའམ་བརྒྱན་པ། བཙོས་པའམ་བཙོས་མ། འབྲ་བ། ལྷུ་ལ། དཔེར་
ན་གྲུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྟོན་མེས། སྐྱ་ལོ་དུང་ལྷར་དགར་བ་འདི། །ནག་མོག་རིམ་དག་པ་
མིན། །འཆི་བདག་མཆིལ་མའི་རྒྱང་མདའ་དེ། །བ་མོའི་མོལ་གྱིས་བབས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་
ལྷ་བྱ། 3 རྒྱ་འབྲུལ། ལྷུ་ལ། འཇམ་དབྱངས་མའི་མོལ་དུ་བྱོན་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

མོལ་བསྟོན། བརྒྱན་གྱི་རོ་བསྟོན་དམ་གཅམ་བྱའི་ངག་དཔེར་ན་རབ་བརྟགས་དང་གཅམ་བྱའི་མོལ་

བསྟོད་ཅམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཐོལ་བྱེད་པ། གཡོ་སྐྱ་བྱེད་པ། གཡོ་བྱེད་པ། དཔེར་ན་སྤང་ལ་ཐོལ་བྱེད་པ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ཆོམས་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་^{༡༡} རྟེན་ལས་གསལ་བ་ལྟར་དོ། །

ཐོལ་འཛོག་ཤེས་ཀྱང་མ་ཤེས་པའི་ཐོལ་གྱིས་སྤང་མེད་དུ་འཛོག་པ། ཐོས་ཤེས་གཏོང་བ། ཐོ་དགའ་
ཐོལ་འཛོག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། རྗེ་གྲུང་ཐང་པས་མཛད་པའི་སྒྲིལ་མཛོད་བཟང་ཆོས་དར་པའི་རྣམས་
ཐར་ལས། འདི་ལ་ཐན་ཞིག་ཐོགས་ན་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བའང་དེ་ལས་ལྟག་མི་འདུག་དགོངས་ཏེ་
བྲག་ཞན་སུ་ལའང་ཐོ་དགའ་ཐོལ་འཛོག་ཏུ་མ་སོང་བས་བསྐྱིག་གི་ཉིང་གཞོན་འཆུན་ཆེ་ཞིང་
ཆ་རན་སྟོམས་བ་གང་ལ་གང་ཐོས་བབ་མཆུངས་ལེ་ཤོར་མེད་བ་གནང་། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
ཐོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྒྱ་ཡན་འཛོག་པའི་དོན་དུ་བཤད།

ཐོལ་སྐྱོར་། གཡོ་ཐབས། སྤྲ་བཤད་ནི། ཐོལ་ནི་བཙུམ་མཁམ་གཡོ། སྐྱོར་ནི་སྐྱོར་བ་སྟེ་ཐབས་ཀྱི་དོན།
ཐོས། ཐ་པའི་འདས་ཆོག་སྟེ། བཟས་པའི་འགྲི་ཚུལ་གཞན། བཟའ་བར་བྱས་ཞེས་བ་དང་དོན་གཅིག
ཐོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོས། ཐ་ཡི་འདས་པར། བཟས་ཞེས་འབྲི། དག་ཡིག་གསར་
བསྐྱིགས་སོགས་སུ། ཐ་ཡི་འདས་པར། ཐོས་ཞེས་འབྲི་བར་བྱེད་དོ། །

ཆ་གས། ༡ ཆ་བ་བྱེད་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་མིང་། ༢ ཆ་བྱེད་དང་དབྱིབས་མཆུངས་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་
ཆོགས་དབུས་སུ་ཁྱོན་རྒྱའི་ན་བཟའི་རིགས་ཤིག་ འདི་ས་ལ་ཐེར་ཐེར་བྱས་ཏེ་བཀམ་ན་ཆ་
བྱེད་ཀྱི་དབྱིབས་ཐོན་པས་ཆ་གས་ཞེས་བཏགས། འདིའི་འབྲེལ་བཤད་རྒྱས་པར་སེར་
བྲེས་མཁས་སྟན་བྲ་ཆང་གི་ཆོགས་གཏམ་ཆེན་མོར་གསལ། སྤྲ་བཤད་ནི། ལེགས་སྐྱར་
ཀྱི་ “ཅ་རྩ་ཀྱི” ནི་རྒྱ་ཆ་གས་མཁ་ཆ་གས་ཅན་ཀྱི་དོན་དུ་སྤྱི་ཐོད་སྤྲད་གཉིས་ཤན་སྐྱར་
གསེར་གྱི་བྲེང་མཛེས་ན་གསལ་ལ། ཐོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བསྐྱར་བ་ན་ “ཅ་རྩ”
ཞེས་བ་རྒྱ་བར་བསྐྱར་ནས། “ཀྱི” རང་སོར་བཞག་པ་དེ་ཉིད་བྱིས་ “གས” ཞེས་ཆོག་ཟུར་
ཅུང་ཟད་ཉམས་པ་ཡིན་ནས་སྟུམ་མོ། །ཡང་། “ཅ་རྩ་ཀྱི” ཞེས་ཐིག་ལེ་མེད་པ་དེ་ནི། ཆ་བ་
དང་། ཆ་དབྱིབས་ལྟར་གོར་མོ། མ་བྱའི་སྤྱིའི་ཐིག་ལེ་དང་། སེན་མོ་སོགས་ལ་འདུག་པར།

Monier Williams Sanskrit-English Dictionary (2008 revision) རྒྱ་གསལ་ཞིང་། སྤྱི་བོད་

སྐད་གཉིས་ཤུར་སྐར་གསེར་གྱི་ཐེང་མཛེས་ལས་ཀྱང་། རྒྱ་གསལ་དང་གཞན་ཡང་ནར་མོ་ལ་
སོགས་པ་དང་མ་བྱའི་མདོངས། ཞེས་གསལ་ལོ། །

རྒྱ་འཛོག་གི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྷུང་སྤུམ་ཅུའི་གསུམ་པ། རྒྱ་འཛོག་གི་སྤང་བའི་དོན་ནི། བཅས་
ལྷན་དགེ་སློང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་གོས་གསུམ་མ་ཆང་བ་ན་ཁ་
བསྐྱང་བའི་གོས་ལ་རེ་བ་དང་བཅས་ཏེ། ཁ་བསོགས་ཀྱི་གོས་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པར་
བཞག་པ་ལས་རང་ངམ་ཤུར་སྐར་གྱིས་ཞག་སྤུམ་ཅུ་འདས་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་
གཞིའོ། སྤྱིང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་ཁ་བསོགས་ཀྱི་གོས་བྱིན་
གྱིས་མ་བརྒྱབས་པར་རྒྱ་བ་གཅིག་ལས་འདས་པར་འཛོག་པ་ལས་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་
བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི། འདོད་པ་ཆེ་བ་སྟེ་འཆང་བ་དང་འབྲེལ། །

རྒྱ་བ་བྲགས་པ། བྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་བཞིའི་གསོལ་འདེབས་ལས། འཇམ་དཔལ་སྐྱུ་ཡི་སྐལ་བར་
འཁྱུངས། །སྐྱ་སྐབ་དགོངས་པ་རྒྱགས་སུ་རྒྱུད། །རྒྱ་བ་བྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི། །རྒྱ་མ་དེ་ལ་
བྲག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་ཐལ་འཁྱུར་བའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་
དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་བྲགས་པ་ནི། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པ་ཙམ་ལ། རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་ས་
མ་ནར་སྐྱུ་འཁྱུངས། མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ལ་སྤྱུངས་པས་སྐྱ་སྐབ་ཡབ་སྐས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་
བརྟེན་ནས་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཅིང་། དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་མཁན་པོ་ཡང་མཛད། སྤྱི་བ་ལྷ་
བརྒྱར་འཇམ་དཔལ་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ། དེ་མོར་གྱིས་བའི་བ་ལས་འོ་མ་འཛོལ་ལུས་
པ། རྫོའི་ཀ་བ་ལ་བྲག་མི་ཐོགས་པར་འགྲོལ་ལུས་པ། བསྟན་བཅོས་ཀྱང་། དབྱ་མ་ལ་འཇུག་ཅ་
འགྲེལ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། ཅ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཆོག་གསལ། གསང་འདུས་འགྲེལ་པ་
སློལ་གསལ། སློབ་དཔོན་རྒྱ་བ་བྲགས་པ་ནི་མགོན་པོ་སྐྱ་སྐབ་ཀྱི་སློབ་མ་ཡིན་པར་རྫོ་བོ་རྩེ་
དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤ། (རྫོ་བོའི་གསུང་སྟོན་རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་བྱངས་པ་ལས། འདིའང་
རྫོ་བོས། སྟོང་ཉིད་གང་གིས་རྟོགས་ཤིག། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལུང་བསྟན་

ཅིང་། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་གཟིགས་པ་ཡི། །སྤྱི་སྤྱོད་སྒྲོལ་མ་རྒྱ་གཤམ་ཡིན། །དེ་ལས་
 བརྒྱད་པའི་མན་ངག་གིས། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་ཉོགས་པར་འཕྱུར། །ཞེས་གསུངས།) རྗེ་
 འཕྲོ་ས། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་སོགས་བཞེད་དོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། རྒྱ་བ་
 གཤམ་པ་ནི་རྗེ་འཕྲོ་ས་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་རྣམས་ནི་འཕགས་པའི་སྒྲོལ་མར་མཛད་
 དོ། །ཤོད་ཀྱི་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་ཆོག་གསལ་གྱི་མཐུག་ཏུ་འཕགས་པས་མཛད་པའི་གཞུང་
 དང་སྒྲོལ་མ་རྣམས་དུས་མང་ཞིག་ན་ཉམས་པས་དེར་སང་གཞུང་ལུགས་གསལ་པོ་མེད་
 ཅེས་གསུངས་པས་རྒྱ་བ་གཤམ་པས་འཕགས་པ་མ་ཐེན་ནོ་ཞེས་སྤྲོད། །རྒྱ་མཆན་དེ་ནི་མ་
 དེས་ཏེ་རྒྱ་བ་གཤམ་པས་རིག་འཛིན་བརྟེན་ནས་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས་པར་དོན་རྗེ་གདན་
 པའི་གསུང་ལས་བྱུང་བ་པ་ཆབ་ལོ་རྒྱ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་པས། དེའི་
 རྒྱ་ཆེའི་སྤྱད་ལ་རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲོལ་གཞུང་བཟང་པོ་རྣམས་ཉམས་པ་དང་། དེས་རྒྱ་སྤྱོད་ལ་ཐེན་
 པ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་དོ། །དེས་ན་ཤོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤས་རྒྱ་
 རྒྱ་བ་སྒྲོལ་མ་རྒྱ་གཤམ་སུ་བཤད་པ་ལྟར་འཕགས་པའི་སྒྲོལ་མ་ཡིན་ནོ་གསུང་པ་ལྟར་ཁས་
 མང་དོ། །སྒྲོན་གསལ་ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱིས་རིམ་གཉིས་གནས་གྱིས་རྒྱས་
 བཏབ་དེ་ནི་རྒྱ་སྤྱོད་ལས་རྟེན་པ། །ཁྱབ་བདག་དཔལ་ལྷན་དོན་རྗེ་སེམས་དཔར་བཏུང་ཏེ་རྒྱ་
 བ་གཤམ་པས་རིམ་བཞིན་བཤད། །ཅེས་འདུས་པའི་དོན་རྣམས་རྒྱ་སྤྱོད་ལས་རྟེན་པར་
 གསུངས་ཤིང་། སྤྱལ་ལྷན་གཤམ་པས་ཀྱང་། དེ་ནི་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་སྤྱོད་ལས་རྟེན་པ་ཞེས་བྱ་
 བ་སྒྲོལ་ཏེ། དེས་ནི་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་ཞལ་སྤྱན་གྱི་དངོས་སུ་སྒྲོལ་མ་ཉིད་པོ་སོར་
 བཞུན་གྱི་བརྒྱུད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། བཅ་ཟེ་སྤྱི་གཅན་འཛིན་བཟང་པོ་ས་ར་
 ཏམ་རྒྱ་སྤྱོད་ལ་བཤད་ཅིང་། དེས་རྒྱ་བ་གཤམ་པ་ལ་བཤད་ཚུལ་ཡོན་ཏན་བཛོད་པ་དང་
 བཅས་པ་ཡང་སྒྲོན་མ་རབ་གསལ་ལས། ཀོང་ཀླ་ན་ཡི་ཤོང་ཁྱེར་དུ། །དཔལ་གྱི་རི་བོའི་ཆེ་
 མོར་ནི། །སྤྱི་བོས་དབེན་པའི་གནས་ཉིད་དུ། །དང་པོར་དེ་ལ་གནས་བྱས་ནས། །མི་དང་ལྟ་
 ཡི་བདག་པོར་མཚུངས། །མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་གསུངས་པ། །སྤྱི་གཅན་འཛིན་གྱི་ཞལ་

ཕྱ་ནས། །ས་སྟེང་འདི་ལ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །མཉེས་པ་དེ་ལས་དེ་ཉིད་ནི། །ཐེག་ཆེན་རྣལ་
འབྱོར་བས་ཐོབ་པས། །ས་ཐོབ་གཞན་གྱི་དོན་ལ་བཙོན། །དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་རྒྱལ་གྱུར་
ཅིག །དེ་ལས་དེ་ཉིད་རིན་ཆེན་ནི། །ཐོབ་པས་འདིག་རྟེན་གསུམ་དུ་གྲགས། །འདུས་པའི་རྒྱ་
མཚོའི་པ་རོལ་ཕྱིན། །རྒྱ་གྲགས་གསལ་བྱེད་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གསུངས་ལ་མཁས་པ་
ལ་གྱི་ཀ་རའི་སློབ་མ་པི་རྟེན་ཏུ་ལྷ་རྣམས་ཀྱང་འདི་དག་གིས་ནི་སྤྱོད་ཀྱི་ཞལ་ཕྱ་ནས་གྱི་
སློབ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མན་ངག་དང་ལྷན་པ་ཉིད་དུ་རབ་དུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་སོ། །དོགས་
གཙོད། སྤྱིར་བཏང་སློབ་མ་ཞེས་པའི་ཆོག་ཙམ་གྱིས་དངོས་སློབ་ཡིན་པར་སྤྱོད་མི་བྱུབ་སྟེ།
སློབ་མ་ཞེས་པ་རྗེས་འཇུག་ལ་འང་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཉེ། གཅེས་པ་བསྟུས་པའི་འཕྲིན་ཡིག་
བཅུན་པ་ཆེན་པོ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་བོད་རྗེ་འབངས་ལ་བཟངས་པ། ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་
འགྱུར་སྤྱོད་ཆོགས་༼ ཙ་པ་ ༡༩༣༥ན་༽ལས། བཙོན་ལྷན་ཤུགས་བཀའ་སྤྱོད་པ། །ང་ཡི་
བསྟན་པའི་དམ་ཆོས་ནི། །ཐུ་སྟེགས་ཙན་གྱིས་མི་བཞིགས་ཉེ། །མེད་གཤེད་ཁོག་པ་རི་
བཞིན་དུ། །ང་ཡི་ “སློབ་མས་” གཞིག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ་སྟམ་ཡང་དབྱང་
དོ། །འདིའི་ལོ་རྒྱུས་དུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་གསང་འདུས་ཆོས་འབྱུང་ན་ཡང་གསལ་བས་དེར་
བལྟ་བར་བྱའོ། །

རྒྱ་བཙོན་གྱ། རྟོ་ལས་བྱུང་པའི་དྲངས་ཤེལ། དེ་ལ་རྩ་ཤེལ། རྒྱ་བཙོན་གྱ། རོར་བྱ་དཀར་པོ་སོགས་
ཟེར། རིན་པོ་ཆའི་ཁྱད་པར་ཞིག་སྟེ། བྱིས་གང་ན་ཡོད་པ་དེར་འབྱོར་བ་རྣམས་རྒྱས་པར་
འགྱུར་བར་གྲགས། ཕྱི་རྒྱལ་བས (Crystal) ཟེར།

རྒྱ་བ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཅིང་། (འདུལ་བ) རྒྱ་བ་ཕྱེད་ཕྱེད་དུ། རྒྱ་བ་ཕྱེད་ཀ་ཕྱེད་ཀ་ལ།
རྒྱ་ཕྱེད་མ་ནིང་། (འདུལ་བ) མ་ནིང་ལཱའི་ཡ་གྲལ་ཉེ། རྒྱ་བ་ཕྱེད་ཕྱེད་དུ་མོའི་འདོད་པ་བསྟེན་ལ། རྒྱ་བ་
ཕྱེད་གཞན་དུ་མོའི་འདོད་པ་བསྟེན་པའི་མ་ནིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ཀ་ ༡༩༤༣ན་༽ལས།
རྒྱ་བ་ཕྱེད་པའི་མ་ནིང་གང་ཞེ་ན། གང་རྒྱ་བ་ཕྱེད་ནི་བྱང་ཐེད་རྒྱ་བ་ཕྱེད་ནི་སྤྱིས་པར་འགྱུར་
བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཆེ་བྱེད་སྤྱི་པོར་བརྒྱན་པའི་མཆོན་དོན། ཁམས་དཀར་པོ་འབབ་པ་མཆོན། བདེ་མཆོག་ལྷ་བྱའི་དབུ་
ལ་ཆེ་བྱེད་འཆར་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སམ་པའི་ཁམས་དཀར་པོ་འབབ་པ་མཆོན་
པར། རྗེའི་འདོད་འདྲི་ལས་གསུངས་སོ། །

ཆས་བྱངས་ན། རྟོག་ཕྱོགས་སམ་ཕྱོག་ཆའི་ངོས་ནས་བཤད་ནའང་བྱེ་ན་ཞེས་པའི་དོན། འདིའི་
བྱངས་ཞེས་པ་བཤད་པའང་བྱེ་བའི་དོན་ལ་གོ་དགོས།

ཆས་བྱངས་པ། རྟོག་ཆའང་ཕྱོག་ཕྱོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བཤད་པའང་བྱེ་བ་ཞེས་པའི་དོན། འདིའི་
བྱངས་ཞེས་པ་བཤད་པའང་བྱེ་བའི་དོན་ལ་གོ་དགོས།

ཆས་དབྱེ་བ། ཆེ་ཕྱོགས་ཀྱིས་བྱེ་བ། ལ་ཆས་བྱེ་བ། ཆོས་གཉིས་ཀྱི་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་བྱེ་བ།

ཆས་བྱེ་བ། ཆས་དབྱེ་བ་ལ་གཟིགས། ཆས་བྱེ་བ་དང་ཆས་བྱངས་པ་གཉིས་དོན་འབྲ་བར་སེམས།

རྣམ་པོ། ༡ གོར་གོར། གོར་མོ། དཔེར་ན་མེ་ལོང་གི་དབྱིབས་ལྷ་བྱ། ༢ རྣམ་པོ་འཕམ་རིལ་རིལ། དཔེར་
ན་སྒྲིང་ཕུག་དང་། བོ་ལོའི་དབྱིབས་ལྷ་བྱ།

རྣམ་པོའི་སྟབས། ལྷའི་བཞུགས་སྟངས་ཤིག་སྟེ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་ལས། (སོར་མོ་མདུན་
བསྟན་ཉིང་བར་བྱ། །སྤྱི་གང་སོར་གཉིས་བརྒྱ་བྱིན་པ། །བྱང་པོར་བསྐང་བ་ས་གའི་
སྟབས། །ཆོགས་བཅད་འདི་འདིར་བྱངས་པ་ནི། གཞུང་ལོག་གཉིས་ཅུང་ཟད་འབྲེལ་བས་
ཡིན་ནོ) (གཞུང་དངོས་ནི) དེ་བས་ལུས་སྤང་བྱས་མའི་བར། །སྤྱོད་དང་པའི་གཤོག་པ་
ལྟར། །ལོགས་སུ་བརྒྱུངས་པ་རྣམ་པོ་ཟེར། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

རྣམས་སྤྱ། རྣམ་པོར། རྣམ་འཁོར་བྱ། དཔེར་ན་རྗེའི་སྟགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱམ་པ་ལ་ལྷོ་པའི་
རྣམས་སུ་སོར་བཅུ་དྲུག་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྷ་བྱ།

རྟོག་བཞེན་བྱ། འགོག་བཞེན་བྱ།

རྟོས་སྦྱོན། དགོས་མེད་དུ་ལན་གཉིས་བཤད་པ་ལ་རྟོས་སྦྱོན་ཟེར།

རྟོས་གར། ༡ རིག་གནས་ཅུང་བ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཉེ། སྦོན་གྱི་བྱུང་བའང་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་
འབྱུང་དང་སྤྱད་རིགས་སྤྲེལ་གས་ཀྱི་སྦོན་སྦྱེལ་ལེན་ཞིང་གང་བྱེད་པའི་འཁྲུག་སྦོན་ལ་ཟེར།

རྒྱལ་པོ་སྤྱིན་གྱི་གཞོན་པས་སྤྱོ་སྒོག་བསྐྱབས་པའི་སྤྱེས་རབས་སྤྱོ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་སྤྱོས་
གར་དགའ་བའི་སྤྱེས་མཛད་པ་དང་། གཙུག་ན་ཞོར་བྱས་གཙུག་གི་ཞོར་བའི་བར་བཏང་
ནས་བྲམ་ཟེའི་དབུལ་བ་བསལ་བྱིར་རང་འཆོང་དུ་བཅུག་སྟེ་དག་ལ་སྟེར་དུ་བཅུག་པས་
ཐམས་ཅད་བཏུལ་བའི་སྤྱེས་རབས་འཛིག་རྟེན་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་སྤྱོས་གར་ཅ་རྒྱ་གོ་མིས་
མཛད་པ་ལ་སོགས་པའོ། 2 སྤྱོ་གར་གྱི་འཁྲབ་སྟོན་གྱི་མིང་། སྤྱོ་བ་འདེན། སྤྱོ་དབྱངས་
སྤྱོས་པའམ་ལེན་ཞིང་གར་བྱེད་པའི་འཁྲབ་སྟོན་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།

གཟགས། འཛིག་པ་དང་སྤྱོར་བའི་དོན། སྤྱོ་བ་སྤྱིངས་ལས། བྱིས་པ་བང་ན་བཅའ་བ་ཅི་ཡང་མི་རྒྱས་
པས། །གར་གི་རུ་ཞོ་བྲམས་པའི་བྲགས་ཀྱིས་གཟགས་འཁྱུངས་པ། །ངལ་བ་མང་བསྟེན་
བྲམས་ལ་བརྟེན་པ་དེ་དག་འདིར། །ཤིན་ཏུ་མ་རབས་ཤིག་ནའང་སྤོང་བར་སུ་ཞིག་
སྤྱོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གཟའ་གཏད། ཞེན་པ། འཛིན་པ།

གཟའ་གཏད་མེད་པ། 1 ཞེན་པ་མེད་པ། འཛིན་པ་མེད་པ། 2 (ཟུག་ཆེན) སྤྱོན་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་པ། སྤྱོན་
པའི་སེམས་ལ་གར་གི་ཡང་གཟའ་གཏད་མེད་པ་ལྟར། ལེགས་ཉེས་ཅི་ལའང་དགག་སྒྲུབ་
དང་སྒྲུང་དོར་སོགས་ཀྱི་ཞེན་པ་མེད་པའོ།

གཟར་ཐག <གཞུ་རི་ཀུ> དབྱང་ཐག སོ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྤྱར་གསེར་གྱི་བྲེང་མཛེས་ལས་
བཤད།

གཟས་པ། བརྟེན་པའི་བྱིར་ལག་པ་བཏེག་ནས་གཞུ་བྲམས་བྱེད་པའམ། གཞུ་བའི་སྤྱངས་ཀ་བྱེད་
པའམ། གཞུ་བའི་བྱིར་ལག་པ་འཕྱར་འཕྱར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། བཞུ་ཆེན་ཤུག་མཆོག་པས།
རྟེན་པའི་སྤྱངས་ཀ་བྱེད་པ་ལ། །རྟེན་པར་གཟས་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་
རོ།

གཟི་བརྟེན། 1 མཐུ་དང་རྒྱས་པའི་མིང་། བརྟེན་སྟོང་པའི་འབྲེལ་བ་གནད་ཀྱི་སྤྱོད་དང་སྤྱིང་པོ་

མཆོག་ལ་གཞི་བྱས། 2 ཉམས་དང་བཟླ་མཛད་ས། 3 ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ། ལས་དོན་གཟི་བཟིན་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཟིག་ལས། མི་ལས་གྱི་ཞེས། མི་ལས། མནལ་ལས། མཛད་ལས། གཟིག་ལས། གཟིགས་ལས་རྣམས་དོན་གཅིག་

གཟིགས་པ་ལྟ། (འདུལ་བ) ལྟ་ཡི་བྱ་དམ་པ་རྟོག་དཀར་པོ་གཏུལ་བུའི་དོན་དུ་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གི་བཙུན་མོ་དམ་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་མཛེས་ཀྱི་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་ཚུལ་པའི་ཆེ་བརྟག་དབྱང་རྣམ་པ་ལྟ་མཛོད་པ་སྟེ། རིགས། རུས། ཡུལ། ཡུས། རུས་ལ་གཟིགས་པ་དང་ལྟོ། རྟེ་ཡང་རིགས་ནི་རྒྱལ་རིགས། རུས་བྱ་རམ་ཤིང་པ་ཤུག་འེ་རྒྱུ། ཡུལ་ནི་ཡུལ་དབུས། ཡུས་སྐྱུ་མ་ལྟ་མཛེས། རུས་སྟིགས་མ་ལྟ་བུ་འདོམས་ཚོད་དུས་བཅས་སོ། གཟིགས་པ་ནི་འདིར་བརྟག་དབྱང་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ ཙུ ༡༡༣བཟལས། གཟིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོག་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། གཟིགས་པ་ལྟ་པོ་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟག་པའི་གནས་ལྟ་པོ་དག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་གཟིགས་པ་བཞི་ལྟ་ “རྣམ་པར་བལྟ་བ་ཆེན་པོ་བཞི” ཅེས་ཐ་སྙད་གསུངས་ཡོད། རྣམ་པར་བལྟ་བ་བཞི་ནི། རུས། གླིང་། ཡུལ། རིགས་དང་བཞི་པོ། རུས་ནི། སྟིགས་མ་ལྟ་བུ་འདོམ་དུས་སམ། ཚོད་དུས། གླིང་ནི། འཛམ་བུའི་གླིང་། ཡུལ་ནི་ཡུལ་དབུས། རིགས་ནི། རྒྱལ་རིགས་སམ་བྲམ་བེའི་རིགས་དང་བཞིར་གསུངས་སོ། རྒྱས་པར་གཟིགས་པ་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཟིགས་པ་ལྟ་ལྟ། རྟེ་ཚོར་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་དན་ལས་འདས་ཆེས་སྤྱུ་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་གཟིགས་པ་ལྟའི་སྟོན་པ་ཞལ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྐྱེའི་རྣམ་འགྲུར་མི་འད་པ་ལྟ་ནི། ༡ རྟེ་སྤྱུ་མ་རང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གླང་པོ་ཆེ་དཀར་པོ་ལ་ཆེབས་པ། ༢ རྟེ་སྤྱུ་མ་རིན་ཆེན་སྤྱུ་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱུས་པའི་ཁྱིའི་སྟེང་དུ་བཞུགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན། ༣ རྟེ་སྤྱུ་མ་སེང་གོ་དཀར་པོ་

ལ་ཆེབས་ཤིང་། སྐྱ་མདོག་དམར་མེར་རལ་གྱི་དང་སྒྲིགས་པམ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཅན། ༤ རྩ་
 བླ་མ་སྟག་ལ་ཆེབས་ཤིང་། རྣམ་འབྱོར་པའི་ཆ་ལུགས་སུ་མཛད་ལ་སྐྱ་མདོག་དམར་པོ་
 སྐྱ་དང་ཤངས་ཆེ་བ། བྲག་གཡས་རལ་གྱི་འབྱར་བ། གཡོན་བདུད་ཅིས་གང་པའི་ཐོད་པ་
 བྲགས་ཀར་བཟུང་ཞིང་། རལ་བ་དམར་པོའི་ཐོར་ཅོག་ལ་དར་སྟོན་བཅིངས། རུངས་པའི་
 རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ། སྟིན་ཏུ་འཇུག་ཞིང་བཟག་ཆེ་ལ་བྲུབ་ཐོབ་བརྒྱད་ཅུས་བསྐྱོར་ནས་
 དབྱེས་བཞེན་ཏུ་བཞུགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན། ༥ རྩ་མ་སྒྲིན་དཀར་ལུངས་ལུངས་པ་ཞིག་
 གི་དབུས་སུ་སྤར་གྱི་རབ་བྱུང་གི་ཆ་ལུགས་སུ་བྱོན་པ་བཅས་སོ། །རྒྱས་པ་རྩེའི་རྣམ་ཐར་
 ཆེན་མོར་གཟིགས།

གཟིགས་པ་བཞི། (འདུལ་བ) རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་གཟིགས་པ་བཞིའམ་ “རྣམ་པར་བཟླ་བ་ཆེན་
 པོ་བཞི” ཅས་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞི་ནི། དུས། སྤྱིང་། ཡུལ། རིགས་དང་བཞིའོ། །དུས་ནི།
 སྟིགས་མ་ལྔ་བདེའི་དུས་སམ་ཚོད་དུས་སོ། །སྤྱིང་ནི། འཛམ་བུའི་སྤྱིང་ངོ་། །ཡུལ་ནི།
 དབུས་ཏེ་ “ཀའི་ལ་བཟླ” སེར་སྤྱའི་གོང་ཁྲིར་དང་ཉེ་བཞཏོ། །རིགས་ནི། རྒྱལ་རིགས་སམ་
 བླ་མའི་རིགས་དང་བཞིའོ། །རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 དགལ་ལྡན་གྱི་གནས་དམ་པ་ན་འདུག་པ་ནི་རྣམ་པར་བཟླ་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་རྣམ་པར་ལྟ་སྟེ།
 བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དུས་ལ་རྣམ་པར་ལྟ་བ་དང་། སྤྱིང་ལ་རྣམ་པར་ལྟ་བ་དང་། ཡུལ་ལ་
 རྣམ་པར་ལྟ་བ་དང་། རིགས་ལ་རྣམ་པར་ལྟ་བའོ། །དགེ་སློང་དག (དུས་ལ་གཟིགས་པ) ཅིའི་
 བྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དུས་རྣམ་པར་བཟླ་བ་ལ་རྣམ་པར་ལྟ་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་ནི་ཐོག་མའི་དུས་སེམས་ཅན་འདུ་བའི་ཆེ་མའི་མངལ་དུ་མི་འཇུག་གི། གང་གི་ཆེ་
 འཛིག་རྟེན་གསལ་བར་ཀུན་ནས་གནས་པར་གྱུར་ཏེ། སྐྱེ་བ་སྤང་བར་གྱུར། ག་བ་སྤང་བར་
 གྱུར། ན་སྤང་བར་གྱུར། འཆི་བ་སྤང་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མའི་
 མངལ་དུ་འཇུག་གོ། དགེ་སློང་དག (སྤྱིང་ལ་གཟིགས་པ) ཅིའི་བྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 སྤྱིང་རྣམ་པར་བཟླ་བ་ལ་རྣམ་པར་ལྟ་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་སྤྱིང་

དུ་མི་སྟེ། ཤར་གྱི་ལུས་འཕགས་པོར་མི་སྟེ། ལུབ་གྱི་བ་ལང་སྟོང་དུ་མི་སྟེ། བྱང་གི་སྒྲིམ་མི་
 ལྷན་དུ་མི་སྟེ། རྩོམ་འཛམ་བུ་སྒྲིའི་ཉིད་དུ་སྟེ། རྟེན་སྟོང་དག (ཡུལ་ལ་གཞིགས་པ)
 ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡུལ་རྣམ་པར་བཟླ་བ་ལ་རྣམ་པར་ཟླ་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་ནི་མཐའ་འཁོབ་གྱི་ཡུལ་གང་ན་མི་རྣམས་དབང་པོ་རྩལ་ཞིང་སྒྲན་ལ་ལུག་
 ལྷར་སྒྲགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ལེགས་པར་བསྟན་པ་དང་། ཉེས་པར་བསྟན་པའི་དོན་
 ཤེས་པར་བྱ་བའི་སྒྲུལ་བ་མེད་པ་དག་ཡོད་པ་དག་ཏུ་མི་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་
 ཡུལ་གྱི་དབྱུང་ཉིད་དུ་སྟེ། རྟེན་སྟོང་དག (རིགས་ལ་གཞིགས་པ) ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་རིགས་རྣམ་པར་བཟླ་བ་ལ་རྣམ་པར་ཟླ་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་
 རིགས་དཔའ་བ་གདོལ་བའི་རིགས་སམ། སྒྲིག་མ་མཁན་གྱི་རིགས་སམ། ཤིང་རྟ་མཁན་
 གྱི་རིགས་སམ། གཡུང་རིགས་སུ་མི་སྟེ། བྲམ་ཟེའི་རིགས་སམ། རྒྱལ་རིགས་ཁོ་ན་སྟེ།
 རིགས་གཉིས་སུ་སྟེ། རྟེན་ལ་གང་གི་ཆེ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་བཅུན་པར་བྱ་བ་དེའི་ཆེ་བྲམ་
 ཟེའི་རིགས་སུ་སྟེ། གང་གི་ཆེ་རྒྱལ་རིགས་བཅུན་པར་བྱ་བ་དེའི་ཆེ་རྒྱལ་རིགས་སུ་སྟེ།
 སྟེ། རྟེན་སྟོང་དག ད་ལྟར་ནི་རྒྱལ་རིགས་བཅུན་པར་བྱ་བ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་རྒྱལ་རིགས་སུ་སྟེ། རྟེན་སྟོང་དག དོན་གྱི་དབང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་དགའ་ལྷན་གྱི་གནས་དམ་པ་ན་གནས་པ་རྣམ་པར་བཟླ་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་
 རྣམ་པར་ཟླ་སྟེ། དེ་ལྟར་བཟླ་ནས་ཅང་མི་ཟེར་བར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས། གོང་གི་གོར་
 རྟགས་ཀྱི་ནང་གི་གཞིགས་པ་བཞིའི་མཆན་བྱ་དེ་དག་ཁོ་བས་བཏབ་པོ། །

གཞིགས་ལམ། གཞིག་ལམ་དང་དོན་འདྲ། འདི་ལ་གཞིགས་ལམ་དང་གཞིག་ལམ་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་
 གཉིས་ཡོད་དོ། །

གཟེར་བ། ༡ མནར་བ། སྒྲིག་བསྐྱེད་ཀྱིས་གཟེར་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་
 མཆོ་ལ་ནུལ་ས། ནད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིག་བསྐྱེད་དག་སོས་ཡོངས་སུ་གཟེར་བ་མང་དུ་
 ཡོད་ཀྱང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ༢ འཕེན་སོགས་ལ་སྒྲན་པའི་གྲབས་བྱེད་པའི་དོན།

འཕེན་ལ་མེ་མདའ་གཟིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཟུ་ལུས། གཟུ་ལུས་ས་དང་དོན་འདྲ།

གཟུ་ལུས་དུ་སྦྲ་བ། རང་བཅོལ་མ་བརྟགས་པར་སྦྲ་བའི་དོན། དོན་མེད་ཀྱི་གཏམ་མང་པོ་སྦྲ་བ། མ་
བརྟགས་མ་དབྱེད་པར་སྦྲ་བ། རྒྱུད་རྒྱལ་དུ་སྦྲ་བ། སེམས་ལ་གང་བར་སྦྲ་བ། མི་ཤེས་བཞིན་
དུ་སྦྲ་བ། གང་བཞིན་བར་དུ་སྦྲ་བ། བྱ་ཆོམ་དུ་སྦྲ་བ། བབ་ཅོལ་དུ་སྦྲ་བ། ལུ་ཅོར་སྦྲ་བ། ཟླ་
བརྩོལ་དུ་སྦྲ་བ། གཟུ་ལུས་དུ་སྦྲ་བ་རྣམས་པལ་ཆེར་འདྲ་བར་བཤད།

གཟུ་ལུས་ས། 1 འོལ་ཆོད་མ་བརྟགས་པའི་བྱ་སྟོན། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་རྒྱ་དང་། ༢༡་པ་བཤམས། རི་
དྲགས་ཀྱི་དཔོན་པོ་ཐོང་ཐོང་གཟུ་ལུས་ས་མ་བྱེད། མི་འདི་དག་ནི་བྱས་པ་མི་གཞོ་ཞིང་བྱས་
པ་མི་སེམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 རང་བཅོལ་མ་བརྟགས་པར་སྦྲ་
བའི་གཏམ། བབ་ཅོལ་དང་འདྲ། གཟུ་ལུས་ས་ཅན་ནི་སྦྱི་བརྟོལ་ཅན་ཟེར་བའང་སྤང་རོ། 3
གཏུག་རྩུབ། དག་ཤུལ། འབྲེལ་བ་ཤད་ཞིབ་པར་གཟུ་ལུས་ས་ཅན་གཟིགས།

གཟུ་ལུས་ས་ཅན། གཏུག་རྩུབ་ཅན། དག་ཤུལ་ཅན། གཏུམ་པོ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་རྒྱ་ག་པ་
༢༡་པ་བཤམས། སེར་སྦྱེད་གཞིའི་ཤུ་གཏུམ་པོ་གཟུ་ལུས་ས་ཅན། རྩུབ་པ། བཅོལ་བ་མེད་
པ་དེ་རྣམས། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་རྒྱ་དང་། ༢༡ལས་ཀྱང་། དེས་སྦྲས་པ།
དེ་ངའི་ཡབ་ཡིན་པས་ངེ་ལྟར་གསལ་དུ་གིས། དེང་ལ་དེ་ལུང་སྟེ་ཤུག་སྦྲལ་དུ་ཆུག་ལ་ཞོག་
ཅིག །དེ་ཤུག་སྦྲལ་དུ་བཆུག་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་དེ་ལ་ཐོང་མི་རྣམས་དགའ་བས་ལུལ་དེ་ན་
གནས་པའི་སྦྱི་པོའི་ཆོགས་ཀྱིས་ཐོས་ནས་ཡིད་མི་བདེ་བར་གྱུར་ན་མ་སྦྱེས་དག་གཏུམ་པ་
དང་། བརྒྱུད་བཤད་ཀྱི་གཟུ་ལུས་ས་ཆེ་བས་དེ་ལ་སྦྲལ་ཁ་ཟེར་མི་པོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །འདི་རང་བཅོལ་གཟུ་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མིན་དབྱེད་དོ། །

གཟུགས་ས། 1 གཟུགས་ས། གཟུགས་པོ། གཟུགས་ལུང་། ལུས། ལུས་ལུང་རྣམས་འདྲ། འཛུགས། (ད་
ལྟ་) བརྩུགས། (འདས) གཟུགས་ས། (མ་འོངས) རྩུགས། (སྦྱེས་ཆོག) 2 གཟུགས་སུ་བྱུང་
བ། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ལྟ་བུ་མིག་གིས་མཐོང་བྱུང་བའི་ཆོས། སྦྲ་བཤད་ནི། དབྱིབས་

དང་ཁ་དོག་ལྟ་བུ་མཛུ་བ་མོ་གཟུགས་སུ་རུང་བའམ། མཛུ་བ་མོ་བཙུགས་ནས་མིག་ལ་སྟོན་
 རྒྱ་ཡོད་བའམ་མཛུ་བ་མོ་གཟུགས་སུ་རུང་བས་ན་གཟུགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐྱ་སྐྱོར་བས་
 གཉིས་ལས། ལག་བ་དང་དབྱིག་བ་ལ་སོགས་པས་གཟུགས་ཤིང་གཞོད་པར་བྱར་རུང་
 བས་ན་གཟུགས་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཟུགས་ཀོ། གཟུགས་ནི་ཞེས་པའི་དོན། ཀོ་ཞེས་པ་ “ནི” དང་དོན་གཅིག་ཡིན། འདི་ཀོ། ཁྱོད་ཀོ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཟུགས་ཀྱི་ཁམས། <རྩ་བ་རྒྱ་རྩ་> གཟུགས་ཁམས་དང་འབྲ།

གཟུགས་ཀྱི་མཐའ། གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་སྟེ་རྩལ་བྲ་རབ།

གཟུགས་ཀྱི་ལྷ། ལྷ་ཡི་དེ་ཉིད་བྱུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། རང་སེམས་རྒྱ་བའི་འོད་ཀྱིས་དོན་གཉིས་བྱས་ཏེ་
 ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ལྷའི་གཟུགས་རྫོགས་པར་བསྐྱོམ་པའོ། །ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ན་
 གསལ།

གཟུགས་ཁམས། <རྩ་བ་རྒྱ་རྩ་> བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་གནས། རྒྱ་དོད་དེ་བྱེ་བྲག་
 རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་གསལ།

གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བརྩ་བདུན། ཆངས་རིས། ཆངས་པ་མཐུན་ན་འདོན། ཆངས་ཆེན་ཏེ་
 བསམ་གཏན་དང་མའི་གནས་གསུམ། འོད་ཆུང་། ཆད་མེད་འོད། འོད་གསལ་ཏེ་བསམ་
 གཏན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ། དག་ཆུང་། ཆད་མེད་དག་དག་རྒྱས་ཏེ་བསམ་གཏན་
 གསུམ་པའི་གནས་གསུམ། སྤྱིན་མེད། བསོད་ནམས་སྦྱེས། འབྲས་བུ་ཆེ་བ། མི་ཆེ་བ། མི་
 གཏུང་བ། བྱ་ལོ་སྤྱང་བ། ཤིན་རྩ་མཐོང་བ། འོག་མིན་ཏེ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་
 བརྩ་དེ་བརྩ་བདུན་ལོ། །དག་ལྷགས་པས་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བརྩ་བདུན་དང་།
 དུས་འཁོར་དང་། བཀའ་རྙིང་གི་གཞུང་དུ་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བརྩ་བྱུག་གི་ཐ་སྙད་
 མཛོད།

གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བརྩ་བྱུག (དུས་འཁོར) དུས་འཁོར་གྱི་ལྷགས་ལ་གྲུ་ལོ་སྤྱང་བ་མེད་

པས་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་པར་སྒྲོང་རྒྱུ་མ་གསུང་།
(བཀའ་བརྒྱུད་) གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་ལས་གྲུ་འོན་སྤང་བ་དང་ཕུན་ཏུ་
མཐོང་བ་གཉིས་མེད་སོ་སོར་བརྟེན་པ་ཅན་ལས་དོན་གཅིག་ཡིན་པས་གཟུགས་ཁམས་
གནས་རིས་བཅུ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད། ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བར་གསལ།

གཟུགས་ཅན་སྤྱིར་སྟོ། (འདུལ་བ་) རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྤྱིར་སྟོ་ལ་གཟིགས།

གཟུགས་བརྟན་གྱི་སྤྱོད་ལུལ། གཟུགས་བརྟན་གྱི་སྤྱོད་ལུལ་ཞེས་པ་གང་ལ་དམིགས་པའི་དམིགས་
པ་རང་མཚན་པ་དེ་དངོས་མེན་པར་དེའི་རྣམ་པ་སྒྲོ་ལ་སྤང་བ་དེ་ལ་ཟེར། དེ་དང་ཞི་ལྷག་གི་
དམིགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ཞེས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག

གཟུགས་བརྟན་མ་ལུས་འཆར་བ་སྟོ། དཔལ་རྒྱུ་འཛིགས་བྱེད་ཆེན་པོའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གངས་ཤིག
སྤྱི་བཤད་ནི། འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་མ་ལུས་པ་རྣམས་སུ་ཅིག་ཅར་གདུལ་བྱའི་སྤྱི་བོ་མེ་མ་
མེད་པའི་ཆུ་ལྷ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་བརྟན་འཆར་བ་སོ་སོར་སྤང་བར་མཛད་པས་ན་དེ་
སྟངས་ཅས་བྱའོ།

གཟུགས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ཉིད་གཟུགས་སྟོ། གཟུགས་རང་གི་རོ་བོས་བྱུང་བས་སྤྱོད་པ་ཡིན། དེ་ལྷ་
བྱའི་སྤྱོད་ཅན་དེ་རང་ལ་གཟུགས་སུ་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་ལོགས་སུ་གཟུགས་ཞེས་
པ་ཞིག་མེད། ཅས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་མེད་པའི་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་
ལྷ་བྱའི་ཁྲིད་ཡིག་རིན་པོ་ཆེའི་འབྲེང་བ་ཤོག་གངས་པ་ལས། ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་ལས།
གཟུགས་སྤྱོད་པའོ། སྤྱོད་པ་ཉིད་གཟུགས་སྟོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གཟུགས་རང་གི་
རོ་བོས་བྱུང་བས་སྤྱོད་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཆེ་དེའི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་རང་ནས་
གཟུགས་ལ་སྤྱོད་ལུགས་རི་ལྷར་ཡོད་བལྟས་པའི་ཆེ་གཟུགས་རང་གི་རོ་བོས་ནས་ནས་
མཁའ་ལ་འཇུག་པ་ལྷར་སོང་ནས། རང་གི་རོ་བོས་བྱུང་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་གཅིག་
ལ་གཟུགས་སུ་བཏགས་པར་ཟད་འདུག་སྟེ་པ་དང་། དེ་འདྲ་ཞིག་ཐ་སྙད་པའི་སྤྱོད་པ་སྤང་
བའོ་སྟེ་པ་དེ་ཤིང་། བསྐྱེད་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་པ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་དེ་འདྲ་ཞིག་

ཁོ་ན་ལ་བཞག་དགོས་པར་ཆད་མས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་དབུ་མ་ཐལ་
འགྱུར་བའི་ལྷ་བརྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་སུ་འགྲོ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྷར་
བརྟགས་པའི་ཆེ་གཟུགས་རང་གི་ངོས་ནས་བྱུབ་པའི་སྒྲོ་ཅེ་གཏད་པ་ཞིག་བྱུང་ན། ད་དུང་
སྒྲོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་ངོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཟུགས་མཐལ། (མཛོད) གཟུགས་ཀྱི་མཐལ་ལ་གཟིགས།

གཟུགས་མེད་ཁམས། (པར་ཕྱིན) <མ་རྩ་བ་རྒྱ་ཏུ་> རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཡན་ཆད་ཀྱི་གནས།

གཟུགས་མེད་པའི་སྒྲོ་མས་པར་འབྲུག་པ་བཞི། (པར་ཕྱིན) གཟུགས་མེད་པའི་སྒྲོ་མས་པར་འབྲུག་པ་
བཞི་གང་ཞེ་ན། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་
དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཡོད་མིན་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་བཞིའོ། །དེ་
དག་གོ་དོན་གང་ཡིན་ནས་སྦྲུལ་ན། ལོ་ཙྰ་བ་དབལ་བཅེགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་ཀྱི་
བརྗེད་བྱང་ཞེས་བྱ་བ། སྤེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༼ རྩ་བ་ ༡༩༥༤ ལས། གཟུགས་མེད་པའི་
སྒྲོ་མས་པར་འབྲུག་པ་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་མིང་བཞི་པོ་ཆོར་བ་
དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བྱང་པོ་བཞིར་དབང་དུ་གནས་
བཞིར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འབྲུག་པ་སྟེ། དེ་ལ་རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ནི། ཆོས་ཐམས་
ཅད་སོ་སོར་བཤིག་ན་དངོས་སོ་མེད་དེ། རྣམ་མཁའ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། རྣམ་མཁའ་དེ་ཡང་
མཐའ་ཡས་སོ་སྦྲུལ་དུ་སེམས་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ། རྣམ་ཤེས་
མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་མཁའ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། རྣམ་མཁའ་དེ་ཡང་
མཐའ་ཡས་སྦྲུལ་དུ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་འགྲོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡང་
རྣམ་མཁའ་བཞིན་དུ་མཐའ་ཡས་སོ་སྦྲུལ་དུ་སོས་པའི་ཉིང་འཛིན་ནི་རྣམ་ཤེས་མཐའ་
ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེད་མཆེད་
ལས་ལངས་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་པ་རོལ་ན་དམིགས་པར་བྱ་བ་ནི་ཡོད་ཅེས་
བརྟགས་ན་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པར་མ་མཐོང་

ནས་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྟུང་ཏུ་སྒྲིབ་གིང་སྟོར་ས་པར་ཞུགས་པ་ནི། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་
མཆེད་ཅེས་བྲ། ཡོད་མེན་མེད་མེན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་
ལངས་ནས་འདྲ་ཤེས་འདི་ནི། བད་དང་ཕྱ་བ་དང་ཟུག་རྩ་ལྷ་བླ་བའོ་ཞེས་བརྟགས་ཏེ་འདྲ་
ཤེས་པ་བཀག་ནས་ཇེ་སྒྲིབ་ཇེ་སྒྲིབ་གྱུར་བ་དང་། འདྲ་ཤེས་འདི་གཏན་མེད་ན་ཡང་རྫོངས་
པར་གྱུར་ཏེ་མི་རྒྱུད་དོ་སྟུང་ནས་འདྲ་ཤེས་གིན་ཏུ་སྒྲིབ་པ་ལ་གནས་ཏེ་སྟོར་ས་པར་ཞུགས་པ་
ནི་འདྲ་ཤེས་རྟགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ་གཏན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས། ཡོད་མེན་མེད་
མེན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྲ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཟུགས་སུ་རུང་བ། (འདྲ་ཅིན) གཟུགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། གཟུགས་སུ་བསྟན་དུ་རུང་བའི་བསྟན་
མིང་། རུམ་བ་ལྟ་བུ་བ་འདི་གཟུགས་སེ་ཞེས་མིག་ཤེས་པ་བསྟན་དུ་ཡོད་པས་དེ་སྟངས་
བྱ།

གཟུང་དོན། (པར་ཕྱིན) དམིགས་སྐྱོན།

གཟུང་ལྷན། (ལར་ཕྱིན) ། ཤེས་པ་དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་ལ་ཟེར། ཤེས་པ་དེའི་གཟུང་རྣམ་
ཞེས་པ་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཟེར། དེ་ལ་གཟུང་རྣམ་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རང་རིག་གི་
གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན། མཁས་བླ་པ་རིན་པོ་ཆའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་གྱི་
སྟུན་སེལ་ལས། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་སྤྱོད་པ་གཟུགས་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་
བའི་ཆ་དང་། རང་གི་ངོ་པོ་ཚྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དང་པོ་ནི།
མིག་ཤེས་གྱི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་དང་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་། གཟུགས་
འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་གཟུགས་གྱི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་རྣམས་ཁྱད་པར་མེད་པས། མིག་
ཤེས་གྱི་གཟུང་རྣམ་ནི་མིག་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ལ། མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་པའི་
དོན། རང་རྒྱ་ལས་རང་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྦྱེས་པ་ལ་བྱའི། རང་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པ་
འཆར་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མིག་ཤེས་གྱི་ཚྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལ། མིག་
ཤེས་གྱི་འཛིན་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་དང་མིག་ཤེས་ཉམས་སུ་ཚྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་

སུམ་བྱུང་བར་མེད་དོ། མིག་ཤེས་གཟུང་ནམ་མཁུ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་
 ཞེ་ན། བཤད་བར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ནམ་མཁུ་ཤེས་མ་ཡིན་ན། འོས་
 གཞན་མེད་པས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ནའང་། དེ་མི་འཐད་དེ། མིག་
 ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
 པའི་ཡུལ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། ཁྱོད་དེ་ལ་རང་རིག་མངོན་
 སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་དེ་ལ་གཞན་རིག་མངོན་
 སུམ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
 ལ་རང་གི་གཟུང་ནམ་གྱི་ནམ་པ་ཤར་བར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་ནམ་ལ་གཞན་རིག་
 མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ལ་རང་གི་གཟུང་ནམ་གྱི་ནམ་པ་དེའི་ནམ་པ་
 ཡང་ཤར་བར་ཐལ་བས། ནམ་པ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་ལོ། ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་དེའི་གོང་
 དུ། ཁ་ཅིག་ཆད་མ་དེ་དག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི། ཆད་མ་རང་རང་གི་གཟུང་ནམ་ལ་འདོད་
 དོ། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་པ་ནམས་ཀྱི་གཟུང་ནམ་ནི་ཤེས་པ་རང་རང་ཁོ་ན་ཡིན་པས་
 རང་ཉིད་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་ཐལ་བའི་སྒྲོན་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། རང་གི་གཟུང་ནམ་རང་གི་
 ཡུལ་དུ་འདོད་པའི་ལྷགས་ངན་འདི་ལོག་ཏུ་དགག་པར་བྱའོ། ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་
 གསུངས་སོ། གཞན་ཡང་། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་ཆད་མའི་བརྗེད་བྱང་ལས། ཡང་རྟོག་པ་
 ལ་གཟུང་ནམ་གྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་གཟུང་ནམ་རྟོག་པ་ཡིན་པས་
 དེ་ལ་ཡང་གཟུང་ནམ་གཞན་ཞིག་གྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྤང་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་
 བ་དང་། རྟོག་པ་རང་ཉིད་ཀྱང་གཟུང་ནམ་ཡིན་ཞིང་། རང་ཉིད་ལ་རང་ཉིད་གྱི་རོལ་ལྟ་བུར་
 སྤང་བ་ཡང་མི་སྲིད་དོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པའི་ཆད་མ་རིགས་
 རྒྱུ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། འདི་སྒྲགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཟུང་ནམ་སྤང་ཤར་བ་
 ཞེས་པ་དང་མཐུན་ནོ། 2 ཡུལ་རྣམས། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ། རྣམ་པ། ཡུལ་སྤང་། སྤང་བ། རྗེའི་
 རིས་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ལས། དཔེའི་འོད་གསལ་གྱི་སྐབས་སུ་དེའི་རོལ་ནམ་མཁའ་གཡལ་

དག་ལྟ་བུའི་གཟུང་རྣམ་འཆར་གྱི། རོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་སྐབས་སུ་ནི་གཉིས་སྒྲུང་ཕྱ་མོ་
ཡང་རུབ་ནས་སྒྲོས་པའི་བྱེ་མ་མེད་པ་ལ་ནམ་མཁའ་དབེར་སྒྲངས་གྱི། རྣམ་པ་དེ་འབྲུ་བ་
ཞིག་འཆར་བ་མིན་ནོ། །

གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ། ཤེས་པ་དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་ལ། གཟུང་རྣམ་དང་། ཤེས་པ་
དེའི་རོ་བོ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལ། འཛིན་རྣམ་ཟེར། ཤེས་པ་དེའི་གཟུང་རྣམ་དང་
ཤེས་པ་དེ་ཉིད་རོན་གཅིག ཤེས་པ་དེའི་འཛིན་རྣམ་དང་རང་རིག་གཉིས་རོན་གཅིག་གོ།
རྒྱས་པར་གོང་དུ་གཟུང་རྣམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཟུང་རྣམ་ལྟར་ཤར་བ། ཤེས་པ་ཉིད་ལྟར་ཤར་བ་ལ། གཟུང་རྣམ་ལྟར་ཤར་བ་ཟེར། ཤེས་པའི་
གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་བ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་གོ་དགོས། གཟུང་རྣམ་གྱི་རོན་གོང་དུ་གཟུང་རྣམ་
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ཡང་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས། ཤེས་པའི་སྒྲུང་ཡུལ་ཤེས་པ་
ཡིན་པས་ཤེས་པ་ཉིད་ལྟར་ཤར་བ་ལ། གཟུང་རྣམ་ལྟར་ཤེས་པ་ཟེར་བ་ཡིན་ཞེས་གསུང་
རོ། །

གཟུང་བ། (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ) 1 འཛིན་པའི་མ་འོངས་པ། གཟུང་བ་མ་འོངས་པ། འཛིན་པ་
ད་ལྟ་བུ། བཟུང་བ་འདས་པ། རྒྱང་སྐུལ་ཆོག 2 (མིང་ཆོག) ཡུལ་སྤྱི་དང་། སེམས་ཅན་པའི་
ལུགས་ལྟ་བུར་གཟུགས་ལ་གཙོ་བོར་གོ་དགོས་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད།

གཟུང་འཛིན་གངས་མཉམ་པ། 1 རྣམ་ཤེས་གངས་མཉམ་པ་སྟེ། རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བ་ན་ཤེས་པ་ཡང་
དུ་མ་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཅན་རྣམ་བཤེན་པའོ། 2 དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་སྟེ་པ་
རྣམས།

གཟུང་འཛིན་གྱི་རྒྱང་བཅུ་གཉིས། (གསང་སྤྲུགས) མིག་གིས་གཟུགས་ལ་བལྟས་པས་མིག་ཤེས་ལ་
ཡུལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་རྒྱང་ལྟ་བུ་ཡུལ་བྱུག་གཡོ་བྱེད་གཟུང་བའི་རྒྱང་བྱུག མིག་ཤེས་
ཀྱིས་ཡུལ་འཛིན་པ་གཡོ་ཞིང་བསྐྱུལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱང་ལྟ་བུ་ཆོགས་བྱུག་གཡོ་བྱེད་འཛིན་
པའི་རྒྱང་བྱུག་གོ།

གཟུང་ཡུལ། (བར་ཕྱིན) སྒྲང་ཡུལ།

གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ། (བར་ཕྱིན) སྒྲང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ།

གཟུངས། (བར་ཕྱིན) <རྒྱ་རི་ཁྱི> 1 རྒྱ་རི་ཁྱི་ཞེས་བྱ་བ་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་
 སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་དོན་མི་བཟླེད་པར་འཛིན་ཅུས་པའི་བློ་བ་ལ་ཟེར།
 གཟུངས་ཀྱི་སྒྲོར་འགའ་ཞིག་འོག་ཏུ་གཟུངས་དང་སྟོབས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 འདི་ཡོངས་བྲགས་ཀྱི་གཟུངས་ཀྱི་གོ་དོན་ཡིན། སྒྲིར་བཏང་གཞུང་ཆེན་མོའི་ནང་།
 གཟུངས་ཀྱི་རོ་བོ་ནི། ཞི་གནས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བློ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་བཤད་ཅིང་།
 དེ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ བཟོད་པའི་གཟུངས། སྟོང་ཉིད་ལ་མི་སྒྲག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ།
 སྒྲོར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་ཐོབ་པར་བཤད། ༢ གསང་སྒྲགས་ཀྱི་གཟུངས། སྟོང་ཉིད་ལ་མི་
 སྒྲག་པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞན་ཕྱི་ནང་གི་གཞོད་པ་ལས་སྒྲོབ་པར་ཅུས་
 པའི་གསང་སྒྲགས་ཀྱི་གཟུངས། སྒྲོར་ལམ་བཟོད་པ་དང་སྒྲག་པར་མཐོང་ལམ་ནས་ཐོབ་
 པར་བཤད། ༣ ཆོག་གི་གཟུངས། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་
 བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་ཡང་མི་བཟླེད་པར་འཛིན་ཅུས་པའི་བློ་བ་ལ་ཟེར། ༤ དོན་གྱི་གཟུངས།
 ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་ཡང་མི་བཟླེད་
 པར་འཛིན་ཅུས་པའི་བློ་བ་ལ་ཟེར། གཟུངས་ནི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དོན་དང་།
 གཟུངས་ཞེས་ས་མཐའི་ཡང་འཇུག་ཡོད་པ་ནི། གཟུང་ཞེས་པའི་བྱ་ཆོག་དང་ནོར་བ་སྤང་
 བར་བྱ་བའི་བྱིར་རམ། ཡང་ན་བཟླ་གསར་ཆིང་གི་བྱུང་བར་ཡིན་ནམ་སྟམ་སྟེ། དཔེར་ན་
 འདུལ་བ་ལུང་སོགས་བཀའ་བསྟན་མང་པོར། སྟོང་རིང་ལ་སྟོང་རིངས་དང་། བཞིན་བཟང་
 ལ་བཞིན་བཟངས། ལག་གཟུང་ལ་ལག་གཟུངས། ཆང་གཟུང་ལ་ཆང་གཟུངས་ཞེས་ས་
 མཐའ་ཅན་མང་དུ་སྤང་བ་བཞིན་ནོ། །སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་སྤྲོ་ཆོགས་༩ རོ་བ་
 ༡༥༥་ན་ནའང་དེ་སྟོར་གསལ་ལོ། 12 སྒྲགས་ཡོད་པའི་བྱ་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་རྒྱུད་ལ།
 གཟུངས་ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་བཙུམ་ལྡན་རིག་རལ་གྱི་«བསྟན་པ་རྒྱས་པ་རྒྱན་གྱི་ཉི་

འོད་ཀྱི་ལས། གཞུངས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་མདོ་དང་། མདོའི་མིང་ཅན་གྱི་གཞུངས་གཉིས་
ཀྱི་མིང་ལ་འབྲུལ་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ཏྲིག་གི་གཞུངས་དང་། གསེར་འོད་དམ་པ་དང་། ཟ་མ་
ཏྲིག་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲགས་ཡོད་པའི་མདོ་དུ་མ་ཞིག་གཞུངས་སུ་བཅུག་སྒྲུང་སྟེ་
སྒྲགས་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་གཞུངས་སུ་མི་འགྱུར་གྱི་དེ་ལ་བྱ་བའི་རྒྱད་ཡིན་པ་དགོས་
སོ། །སྒྲིན་གྱི་ལོ་བཅ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱེ་བཞི་སྒྲར་བྲིས་པ་ཁོོན་ལྷན་ཡིན་པས་དེ་
བཞིན་དུ་གཞུང་ངོ་ །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཞུངས་ཀྱི་སྒྲོ་ གཞུངས་ཞེས་བྱ་བཞི་ཆོག་དོན་ནས་དུ་ཡང་མི་བརྗེད་པར་གཞུང་བ་ལ་ཟེར་ལ། སྒྲོ་
ནི་དེའི་རྒྱ་སྟེ་མིང་ཆོག་ཡི་གེའི་ཆོགས་སོ། །སྟེ་དགེ་བསྐྱན་འགྱུར་སྒྲ་ཆོགས་༼ རོ་བ་ ༽
༡༥༥་ན་ལ་གཞི་བྱས། གཞུངས་སྒྲགས་ལ་གཞུངས་ཞེས་པའང་འབྲས་མིང་རྒྱ་ལ་བཏགས་
པར་སེམས་སོ། །

གཞུངས་རྒྱལ་ནས་གསུངས་པའི་མདོ། (པར་ཕྱིན) གཞུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་བཅ་པོ་བདུན་
པ་འདི་མདོ་སྟེ་༼ ད ༽པའི་ནང་བཞུགས།

གཞུངས་རྒྱལ་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ། (པར་ཕྱིན) འོར་བུ་མཁན་མཁས་པས་འོར་བུ་
སྒྲིང་རྒྱལ་དང་མཐུན་པར་གདུལ་བྱ་རྒྱུད་གཅིག་ཉིད་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོས། དང་པོར་
བདེན་བཞིའི་གནས་རྒྱལ་བསྐྱར་པའི་སྒྲོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་འཁོར་བ་ལ་སྒྲོ་ཤས་བསྐྱེད་
དེ། བསྐྱབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་པ་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་བཀོད། འཁོར་ལོ་བར་བས།
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྒྲིང་བ་ཉིད་ཏྲིགས་པ་ལ་བཀོད། འཁོར་ལོ་ཟ་མས། ཐབས་
ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟེན་པའི་སྒྲིང་ཉིད་ཏྲིགས་པའི་ལམ་ལ་བཀོད་པར་མཛད། ཞུགས་པར་
གྱུར་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཏྲིགས་པ་ན་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཡོན་གནས་ཆེན་པོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་བྲིད། འོར་བུ་མཁན་གྱིས་འོར་བུ་སྒྲིང་རྒྱལ་ནི། དང་པོར་འོར་བུ་
རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོའི་འཛིན་རྒྱལ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་
གོང་བུ་རྒྱངས་ཏེ། ལན་རྒྱའི་ཁུ་བ་སྟེ་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱལ་སྒྲངས་ཏེ་སྒྲིའི་རེ་བས་ཡོངས་སུ་སྒྲིང་།

བར་བྱེད། དེ་ཅམ་གྱིས་བཅོལ་བ་མི་འདོར་བར། དེའི་འོག་ཏུ་ཟས་རྒྱུ་པོ་སྟེ་ཉ་ཁུ་ལ་སྤངས་
ནས་བལ་གྱི་ལ་བ་སྟེ་སྤམ་བུ་སྤམ་མོས་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱེད། དེ་ཅམ་གྱིས་བཅོལ་བ་
མི་འདོར་བར། དེའི་འོག་ཏུ་སྤམ་ཆེན་པོའི་ཁུ་བ་སྟེ་དདུལ་ཚུ་ལ་སྤངས་ཏེ་རས་སྤམ་མོས་
ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱེད་དོ། །ཡོངས་སུ་སྤྱངས་ཏེ་བྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ན་བྲི་བྱེད་འཕྲུལ་
ཆེན་པོ་ཞེས་བཛོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཟུངས་སྤྲལས། (གསང་སྤྲལས) ༡ ལྷ་ཉིད་བརྒྱུ་བྱའི་སྤྲལས་ཀྱི་ཡིག་འབྲུའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ལ་
གཟུངས་སྤྲལས་ཟེད། རྗེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྤྲལས་ལས། ལྷ་དང་དབྱེར་མེད་པའི་སྤྲལས་
སྤྲའི་རྣམ་པར་སྤྱད་བ། ཞེས་དང་། གཟུངས་སྤྲལས་དེ་དོན་འཆང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱད་དང་གསུང་དང་
ཐུགས་དོན་བསྐྱེད་པ་ལས་སྤྲའི་ཚུལ་དུ་སྤྱད་ཞིང་བཀའ་སྤྲུལ་བཤོ། ཞེས་གཟུངས་པ་ལྟར་
རོ། ༢ གཟུངས་སྤྲལས་ཀྱི་གོ་དོན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་བྱིས་བརྒྱུ་
བྱའི་སྤྲལས་ཡོད་ཆད་ལ་གཟུངས་སྤྲལས་ཀྱི་མིང་ཆགས་སོ། །

གཟུངས་དང་སློབས་པ། (ལར་ཕྱན) ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་དོན་མི་བཟེད་པར་འཛིན་ལུས་པས་གཟུངས་
དང་། བྲི་བ་ཀུན་ལ་ལན་ལྟོན་པར་ལུས་པས་སློབས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་
བསྟོད་སྟོན་བྱ་མཆོ་ལས། ཆོས་ཀུན་ཆོག་དོན་མི་བཟེད་པར་ལུས་གཟུངས། བྲི་བ་ཀུན་གྱི་
ལན་ལྟོན་སློབས་པ་མཆོག་། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་རྗེའི་བདེ་ཅན་སྟོན་ལས་
ལས། སྟེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཚུལ་ནི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་མཐར་ཐྱིན་པའི་ལན་ལག་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་དོན་མ་ལུས་པ་
མི་བཟེད་པར་འཛིན་པའི་གཟུངས་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པར་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་ རང་ཉིད་
ཀྱིས་བཟུང་བ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་སློབས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་
ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་ ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཟེ་མ་རྩ་མགོ། ༡ ལ་ལ་ཉལ་ནས་སྟེ་བའི་ཆེར་ལྷུ་མ་ཞིག་ ཆེར་མ་རྩ་མགོ་ཡང་ཟེད། དེའི་འབྲས་བུ་
སྤམ་བྱེད་ཆོག་ཅེས་བཤད། ༢ རྗེས་ལོས་མཛོད་པའི་བོད་དུ་སྤྲལས་ལོག་སུན་འབྲེན་པའི་

བསྟན་བཅོས་ཤིག འདི་ལ་ལེགས་པ་བཤད་གཟེ་མ་རྩ་མགོ་ཡང་ཟེད། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་
གསུང་ཐོར་བྱ་¹ ༡༣, ༡༤ ལས། རྗེ་བཙུན་གོང་མ་རང་ཆོ་བཀུགས་པའི་དུས་ཉིད་ན། བོད་ན་
མཁས་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་འགོས་རྟོག་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། རྟོག་གིས་མཛད་པའི་
བསྟན་བཅོས་གཟེ་མ་ར་མགོར་གྲགས་པ་ལས། མ་མོའི་རྒྱུད་ལུང་དགྲུགས་པ་ལས། །ག་ཡ་
རྩ་རའི་གསེར་ཆོས་བྱུང་། །ཞེས་ལམ་འབྲས་དོ་རྗེའི་ཆོག་ཀླང་རང་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པའི་
དགག་པ་བྱས་གདལ། །ཞེས་གསུངས། ལྷ་ཁྱུ་བཀྱན་ལྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་བྱུང་མཐར་
ཡང་རྒྱུར་ཅན་གསལ།

གཟེགས་མ། 1 ཆ་ཤས་དང་། ཉག་མ། 2 རྩའི་ཐེགས་པ་འཕམ། རྩ་ཤས་རྒྱུང་དུ་སོགས་པ་འཕྲུག་པར་
བཤད། རྩ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་ལས། དད་ལྡན་རང་བཞིན་བཟང་པོ་དེར། ཆོགས་བཅད་
གཅིག་ཅན་གྱིས་ཀྱང་པན། །ཀླང་འཕྱང་གསར་པའི་སྤྱུ་གུ་དེ། །རྩ་ཆར་གཟེགས་མ་ཡིས་
ཀྱང་འབེལ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཐེགས་མ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད།

གཟེངས་བསྟོད་པ། 1 སེམས་ཤུགས་སྟོར་བཤམ། སེམས་འཕང་མཐོ་དུ་གཏོང་བ། 2 ཤེས་པ་
བསྐྱེམས་པའི་དོན་དུ་བཤད།

གཟེངས་སྟངས་པ། 1 སེམས་ཤུགས་གཅོག་པ། 2 ཤེས་པ་སྟོད་པར་བྱས་པའི་དོན་དུ་བཤད།

གཟེབ་ཀྱི་སྟོག་མ། (འདུལ་བ) 1 སྤྱུ་ག་མ་ལས་བཟོས་པའི་གོས་ལ་སོགས་པ་འཛོག་པའི་སྟོད་ཅིག 2
གཞོང་པ་ཞབས་ཅན། །ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

གཟེར་རྟོན་བརྒྱ་པ། (འདུལ་བ) རྟའི་འགྲུག་སྤྲེའི་ཁ་ལྷགས་གཟེར་བྱ་རྟོན་པོ་མང་པོ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་
པའི་དོན། འདིའི་བརྒྱ་པ་ཞེས་པ་ནི་བརྒྱ་དང་ལྡན་པའམ་མང་པོ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་པའི་དོན་
རྟོ། །སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་གཞུང་འབྲེལ་ལས། གཟེར་རྟོན་བརྒྱ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འགྲུག་
སྤྲེའི་ཁ་ལྷགས་གཟེར་བྱ་རྟོན་པོ་མང་པོ་དང་ལྡན་པ་དང་འབྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། རྟག་དུ་འབད་པས་བདའ་བ་ཡི། །སེམས་རྟ་ཁ་སྟོན་དཀའ་
བ་ལ། །མ་སྟན་པའི་གཟེར་རྟོན་བརྒྱ་པ་ཡི། །སྤྲེའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་

སོ། །དབྱངས་ཅན་དག་འཛོམས། གཟེར་རྗོན་བརྒྱ་པ་དང་། བཏབ་པ་དང་། རྒྱག་པ་རྣམས་
ཡུལ་སྐད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཉེ་དོན་གཅིག་གོ། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་དེ་ནི་ཞོར་བ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་
བརྒྱ་པ་ནི་མང་པོའི་དོན་ཡིན་པར། སྒོ་བ་དཔོན་དག་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་
གྲགས་པའི་«སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་གཞུང་»ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་
ལས། བརྒྱ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མང་པོ་མཆོན་པའི་ཆོག་ཡིན་ཏེ། བྱངས་བརྒྱར་ངེས་པ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཞོ་བ། ༡ ཇི་ལན་སོགས་འདྲའ་བའི་དོན། ཇིན་གཞོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ འདྲེ་མ་ཐོན་དང་མཁས་པའི་
དོན། འདིའི་གཞོ་བ་ཞེས་པ་ཡུལ་སྐད་དུ་གཞོ་པོ་བྱེད་ཅེས་བ་དེའོ། །དབྱིན་སྐད་དུ་ careful
ཟེར་བ་དང་འབྲ། ཇེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྤྲུལ་ཁས་པ་ནི་རི་ལྷོ་བ་ཀྱི་བའི་རིམ་པ་ལ་
མཁས་ཤིང་དོན་གཤུག་བྱའི་རྫོ་ལ་སྤྱེལ་བ་ལ་གཞོ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བཟང་སྦྱེད། བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡང་སྦྱེད། འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁ་དཔེར། མ་བསྐྱབས་ཁ་རོག་འདུག་པ་ལ།
མོ་བརྒྱ་སོང་ཡང་བཟང་སྦྱེད་མེད། ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །

བཟང་གྲེས། སྒྲོམ་ཡན་ཐུང་ཞིང་ཡིད་ཐང་མ་ཆད་པ་དང་། ད་དུང་ཐུན་བྱའི་བསྒྲོམ་ནའང་འོང་བ་
འདུག་སྟུང་པའི་སྒྲོ་འུགས་མ་ཉམས་པའི་ངང་ནས་སྒྲོམ་ཐུན་གྲོལ་བ་ལ་ཟེར།

བཟང་འགྲོ། (འདུལ་བ) བདེ་འགྲོ། འདུལ་བ་ལྷང་ལས། འདི་ནི་བཟང་འགྲོར་འགྲོ་བ་ཡི། །ངེས་པའི་རྒྱ་
མོན་ཟུང་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བཟང་ལྗན། <ལྗན།> འཁོར་ལྗ་སྒྲེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ལེགས་སྦྱར་དུ་ལྗན་གཟེར། Bhadraka བཌཌརྒྱཅ

བཟང་པོ་སྦྱོད་པའི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ། བཟང་སྦྱོད་སྒྲོན་ལམ་ལ་གཟིགས།

བཟང་པོའི་འཕེན་པ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་སྦྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས།

བཟང་པོའི་འདུག་སྟངས། བཟང་པོའི་བཞུགས་སྟངས་དང་འབྲ།

བཟང་པོའི་བཞུགས་སྟངས། ཞབས་གཉིས་ཁྲི་ལས་སྦྱར་དུ་བརྒྱུངས་ནས་བཞུགས་པའི་བཞུགས་
སྟངས་ཤིག ཇེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་བཞུགས་སྟངས་ལྟ་བུ། འདི་ལ་རྟོར་སྟེགས།

ནོར་སྐྱལ་ལ། བྱམས་འདུག་སྟེགས་འདུག་ཁྱོལ་བཞུགས་བཅས་ཟེར་སྟེ།

བཟང་སྟོང་། 1 བཟང་པོའི་སྟོང་བ། 2 བཟང་སྟོང་སྟོན་ལམ། བཟང་སྟོང་སྟོན་ལམ་ལ་གཟིགས།

བཟང་སྟོང་འགྲེལ་བ། བཟང་སྟོང་ལྷོ་ལ་གཟིགས།

བཟང་སྟོང་ལྷོ་ལ། འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོང་པའི་མདོའི་ལྷོ་ལ་ཉེ་འགྲེལ་པ་ལ། རྒྱ་གར་མཁས་པའི་

ལྷོ་ལ་མི་འདྲ་བ་ལྟ་སྟེ། ༡ འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོང་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའི་

བཞུགས་སྐབས་ལ་སྐུ་སྐྱབ་གྱིས་མཛད་པ། སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མཛད་པ་ ༡༦༣ བ་ན་

བཞུགས་སོ། ༢ གུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྟོང་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་དོན་གུན་བསྐྱུས་ཏེ་སྟོབ་དཔོན་

ཚྭ་གས་གྱི་སྐྱེད་པོས་མཛད་པ། ༣ འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོང་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ལྷ་ལ་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ། ༤ འཕགས་པ་བཟང་པོ་

སྟོང་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་བཟང་པོས་མཛད་པ།

༥ འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོང་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་བ་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་

མཛད་པ་ནམས་སོ། ༦ སྟེ་དགེ་དང་སྐར་ཐང་སྐར་མའི་བསྟན་འགྱུར་མཛད་པ་ ༡༦༣ བ་ན་

བཞུགས། བོད་འགྲེལ་འགྲེལ་བཞུགས་སྟེ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཡེ་ཤེས་སྟེའི་བཟང་སྟོང་ལྷོ་ལ། གཙང་

རྒྱུ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོའི་བཟང་སྟོང་ལྷོ་ལ། ལྷ་སྐྱེད་ལའི་དོན་མའི་བཟང་སྟོང་ལྷོ་ལ། རྒྱ་

ནང་ཏུ་རྒྱ་ཐའི་བཟང་སྟོང་ལྷོ་ལ། མཁན་ཆེན་ཆོས་འཕེལ་རྒྱ་མཆོའི་བཟང་སྟོང་ལྷོ་ལ། དག་

དབང་སྟོབ་ཐེངས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བཟང་སྟོང་ལྷོ་ལ། འཇམ་དབྱངས་མཆོན་བཅའི་

སྟོབ་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བཟང་སྟོང་ལྷོ་ལ། དེད་ཕྱོགས་སྟེ་ལྷ་རམས་པ་སྐབ་བསྟན་

བསམ་བློའི་བཟང་སྟོང་ལྷོ་ལ་སྟེ་གས་སོ།

བཟང་སྟོང་སྟོན་ལམ། བཟང་པོ་སྟོང་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྲ་བའི་མདོ་འདི། མདོ་པལ་

ཆེན་ལ་༡༩༩ ལ། ༢༠༩ ལ། ༢༡༩ ལ། ༢༢༩ ལ། ༢༣༩ ལ། ༢༤༩ ལ། ༢༥༩ ལ། ༢༦༩ ལ། ༢༧༩ ལ། ༢༨༩ ལ། ༢༩༩ ལ། ༣༠༩ ལ། ༣༡༩ ལ། ༣༢༩ ལ། ༣༣༩ ལ། ༣༤༩ ལ། ༣༥༩ ལ། ༣༦༩ ལ། ༣༧༩ ལ། ༣༨༩ ལ། ༣༩༩ ལ། ༤༠༩ ལ། ༤༡༩ ལ། ༤༢༩ ལ། ༤༣༩ ལ། ༤༤༩ ལ། ༤༥༩ ལ། ༤༦༩ ལ། ༤༧༩ ལ། ༤༨༩ ལ། ༤༩༩ ལ། ༥༠༩ ལ། ༥༡༩ ལ། ༥༢༩ ལ། ༥༣༩ ལ། ༥༤༩ ལ། ༥༥༩ ལ། ༥༦༩ ལ། ༥༧༩ ལ། ༥༨༩ ལ། ༥༩༩ ལ། ༦༠༩ ལ། ༦༡༩ ལ། ༦༢༩ ལ། ༦༣༩ ལ། ༦༤༩ ལ། ༦༥༩ ལ། ༦༦༩ ལ། ༦༧༩ ལ། ༦༨༩ ལ། ༦༩༩ ལ། ༧༠༩ ལ། ༧༡༩ ལ། ༧༢༩ ལ། ༧༣༩ ལ། ༧༤༩ ལ། ༧༥༩ ལ། ༧༦༩ ལ། ༧༧༩ ལ། ༧༨༩ ལ། ༧༩༩ ལ། ༨༠༩ ལ། ༨༡༩ ལ། ༨༢༩ ལ། ༨༣༩ ལ། ༨༤༩ ལ། ༨༥༩ ལ། ༨༦༩ ལ། ༨༧༩ ལ། ༨༨༩ ལ། ༨༩༩ ལ། ༩༠༩ ལ། ༩༡༩ ལ། ༩༢༩ ལ། ༩༣༩ ལ། ༩༤༩ ལ། ༩༥༩ ལ། ༩༦༩ ལ། ༩༧༩ ལ། ༩༨༩ ལ། ༩༩༩ ལ།

བས་༡༩༩ ལ། ༢༠༩ ལ། ༢༡༩ ལ། ༢༢༩ ལ། ༢༣༩ ལ། ༢༤༩ ལ། ༢༥༩ ལ། ༢༦༩ ལ། ༢༧༩ ལ། ༢༨༩ ལ། ༢༩༩ ལ། ༣༠༩ ལ། ༣༡༩ ལ། ༣༢༩ ལ། ༣༣༩ ལ། ༣༤༩ ལ། ༣༥༩ ལ། ༣༦༩ ལ། ༣༧༩ ལ། ༣༨༩ ལ། ༣༩༩ ལ། ༤༠༩ ལ། ༤༡༩ ལ། ༤༢༩ ལ། ༤༣༩ ལ། ༤༤༩ ལ། ༤༥༩ ལ། ༤༦༩ ལ། ༤༧༩ ལ། ༤༨༩ ལ། ༤༩༩ ལ། ༥༠༩ ལ། ༥༡༩ ལ། ༥༢༩ ལ། ༥༣༩ ལ། ༥༤༩ ལ། ༥༥༩ ལ། ༥༦༩ ལ། ༥༧༩ ལ། ༥༨༩ ལ། ༥༩༩ ལ། ༦༠༩ ལ། ༦༡༩ ལ། ༦༢༩ ལ། ༦༣༩ ལ། ༦༤༩ ལ། ༦༥༩ ལ། ༦༦༩ ལ། ༦༧༩ ལ། ༦༨༩ ལ། ༦༩༩ ལ། ༧༠༩ ལ། ༧༡༩ ལ། ༧༢༩ ལ། ༧༣༩ ལ། ༧༤༩ ལ། ༧༥༩ ལ། ༧༦༩ ལ། ༧༧༩ ལ། ༧༨༩ ལ། ༧༩༩ ལ། ༨༠༩ ལ། ༨༡༩ ལ། ༨༢༩ ལ། ༨༣༩ ལ། ༨༤༩ ལ། ༨༥༩ ལ། ༨༦༩ ལ། ༨༧༩ ལ། ༨༨༩ ལ། ༨༩༩ ལ། ༩༠༩ ལ། ༩༡༩ ལ། ༩༢༩ ལ། ༩༣༩ ལ། ༩༤༩ ལ། ༩༥༩ ལ། ༩༦༩ ལ། ༩༧༩ ལ། ༩༨༩ ལ། ༩༩༩ ལ།

གཞོན་ནུ་ལོ་བཟང་གིས་གུན་ཏུ་བཟང་པོ་བསྟན་ནས་བཟང་སྟོང་སྟོན་ལམ་གསུངས་པའི་

མཐར་སྔོང་པོས་བརྒྱན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཆེན་པོ་ལས་ནོར་བཟང་གིས་དགེ་བའི་
 བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་སྟོང་པ་སྟོགས་གཅིག་པའི་ལུ་ལྷུང་བའོ། །རྩོམ་པའི་ལམ་སྟོན་
 རང་འབྲེལ་ལས། གྲུན་བཟང་སྟོང་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཕགས་པ་སྔོང་པོ་གོད་པ་ལས་འབྱུང་
 བའི་འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོང་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། བཟང་
 སྟོང་སྟོན་ལམ་གྱི་བརྩོན་བྱ་རྣམས་མདོར་བསྟན་བཅུ་ཉེ། ༡ བྲག་འཆལ་བ། ༢ མཆོད་པ་
 འབུལ་བ། ༣ སྤྲིག་པ་བཤགས་པ། ༤ བསོད་ནམས་ལ་རྩེས་སུ་ཡི་རང་བ། ༥ ཆོས་ཀྱི་
 འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་བསྐུལ་བ། ༦ ལྷ་རྒྱལ་ལས་མི་འདད་བར་གསོལ་བ་འདེབས་པ། ༧
 དགེ་བའི་ཅ་བ་རྣམས་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ། ༨ དེའི་རབ་རྒྱ་བྱེ་བ། ༩ དེའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་།
 ༡༠ དེའི་པན་ཡོན་ནོ། །འཕགས་པ་སྟོ་བྱེ་བ་ཀྱི་༩ འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོང་པའི་སྟོན་ལམ་
 ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བཤད་སྒྲུར་༥ ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད་དོ། །བཟང་པོ་སྟོང་པའི་སྟོན་ལམ་
 ཟེར་བའི་དོན་ནི། བཟང་པོ་ནི་དགེ་བ་དང་དེ་སྟོང་པའམ་ཉམས་སུ་ལེན་པས་ན་བཟང་པོ་
 སྟོང་པ་ཉེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ཞིང་། དེའི་སྟོན་ལམ་ཞེས་བྱ་བའི་
 དོན་ནོ། །མདོར་བསྟན་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་ལམ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་
 ནོ། །འཕགས་པ་སྟོ་བྱེ་བ་ཀྱི་༩ འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོང་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བཤད་
 སྒྲུར་༥ ལས། བཟང་པོ་ནི་དགེ་བའོ། །དེ་ནི་བཟང་པོ་ཡང་ཡིན་པས་ན་བཟང་པོ་སྟོང་པ་ཉེ།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བཟང་སྦྱིན། (འདུལ་བ) ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་ལ་གཟིགས། འདི་ལ་ Sudatta ཟེར། ཡོངས་
 གྲགས་སུ་འདི་ལ་ Anathapindika མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་ཟེར།

བཟང་བཟང་པོ། བཟང་པོ་བས་ཀྱང་བཟང་པོ།

བཟའ་བཅའ། ༡ ཟས་སྦྱིའི་མིང་། སྐྱབ་ཤེད་ནི། བཟའ་བའི་མིང་ལ། བཅའ་བའི་སོ་ཡིས་ལྷུང་བའོ། ༢
 (འདུལ་བ) བཟའ་བཅའི་བྱང་པར་ནི། གཙོ་པལ་གྱི་སྟོན་པ་བཞག་པ་ཡིན། བཟའ་བའི་འདིར་
 སྟོག་འཆོའི་ཟས་ཀྱི་གཙོ་པོ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ཟན་ཟོ། འབྲས་ཆན། ཉ་ལ། ལ། ལྷུ་མ་

ཁྱེད་དང་ལྷ་ལྷ་བྱ། བཅའ་བཞི་འདིར་ཟས་པལ་པ་ལ་ཟེར་རྟེ། དཔེར་ན་རྩ་བ། སྤྱོད་བྱ། ལོ་ལ།
མེ་རྟོག་ འབྲས་བུའི་བཅའ་བ་དང་ལྷ་ལྷ་བྱའོ། །འདི་དག་གི་མཚན་གཞི་བཅའ་བ་ལྷ་ཞེས་
པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ཡང་ན་བཙོས་ནས་བཟའ་རྒྱུའི་རིགས་ཀྱི་ཟས་ལ་བཟའ་བ་དང་།
ཤིང་རྟོག་སོགས་ཐེན་པར་བཟར་རུང་པའི་རིགས་ལ་བཅའ་བ་ཟེར་རོ། །

བཟའ་གཏད། 1 བཟའ་བའི་གཏད་སོ་སྟེ། མཛོད་དུ་ཉར་བའི་འབྲུ་རིགས་སོགས་ཟེར་བར་སྟུམ། 2 སྟོ་
གཏད། ཆ་འཛོག་དམིགས་ལུལ་སོགས་དོན་ཡིན་ནས་སྟུམ་སྟེ། སྟོ་བ་དཔོན་མི་འཛིགས་པ་
སྟེན་པ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་བྱ་བ་ཐོབ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞིའི་ལོ་རྒྱུས་ལས། སྟེན་པས་
ཆོས་གོས་དང་རྒྱུང་བཟེད་སྟེ་གཟུགས་ཀྱི་སྟེན་སྲར་བུལ། བྱ་བ་བྱས་ཏེ་སྟོ་ལ་མ་བྱིན་པ་
དང་། གཞུག་ལག་ཁང་དེའི་རྩ་ན་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ། དགེ་སྟོང་གཅིག་གིས་ཁྱོད་
ལམ་གང་ལ་འགྲོ་བྱས་པས། ང་ཁྱེད་ཀྱིས་བསྟེན་པ་ལ་ལམ་ལ་བཟའ་གཏད་ཅི་ཡོད། ཅས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བཟའ་བ་ལྷ། (འདུལ་བ) ཐན་ཤོན། འབྲས་ཆན། ཉ་ཤ། ཤ། སྟུམ་ཁྱེད་རོ། །ཞེས་སེ་ར་རྩེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཚན་གྱི་འདུལ་ལྷོག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ། (འདུལ་བ) བཟའ་བཅའ་ལ་གཟིགས།

བཟེ་རེ་ཅན། བཟོད་བསྟན་རྒྱུང་བཤམ། གཞོན་ཤ་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འང་བཤད། གཞོད་པ་རྒྱུང་དུ་ཡང་
བཟོད་མི་བྱ་བ་པའི་དོན། སྟོད་འདུག་ལས། བཟེ་རེ་ཅན་ལ་གཞོད་མང་ཞིང་། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྷ་བྱ་དང་། བེའུ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། བན་པར་འདུག་ན་བག་ཅམ་ལ་བཟེ་རེ་མི་
བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཟེ་རེ་ཞེས་གྲིས་པའང་སྟེང་།

བཟེད་ཞལ། མཆིལ་མ་དོར་བའི་སྟོད་ལའང་འདུག་པར་བཤད།

བཟོ་སྒྲག་མཁན། (འདུལ་བ) གོས་ལ་ཆོས་རྒྱག་མཁན་གྱི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

བཟོད་བརྒྱལ། (འདུལ་བ) བཟོད་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་སམ་གོ་ཆ།

བཟོད་ན། 1 སྟུག་བསྐལ་དང་དུ་སྒྲུང་བྱས་ན། 2 འདོད་ན། གལ་ཏེ་དགེ་འདུན་གྱིས་གནང་ཞིང་བཟོད་

ན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 (འདུལ་བ) རིགས་པར་དགོངས་སམ་ཞེས་ཅི་བ་འདི་བའི་དོན་ལའང་གོ
ལུང་ཐུན་ཆོག་མེ་གི་འབྲེལ་བ་ལས་ལ། གལ་ཏེ་དགོ་འདུན་གི་དུས་ལ་བབ་ཅིང་བཟོད་ན་ཞེས་
བྱ་བ་དེ་ལ་ནི་འདི་བ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དགོ་འདུན་གི་སྐབས་ལ་བབ་ཅིང་ལྷུང་བཟོད་ཁ་སྐབ་
བ་ལ་རིགས་པར་སྒྲོབས་པ་ནི་བཟོད་བ་སྟེ། རིགས་པར་དགོངས་སམ་ཞེས་ཅིས་སོ། ཞེས་
གསུངས།

བཟོད་པ། གཞན་གྱིས་གཞོད་བ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་མི་སྟུམ་པ་དང་། རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྤྱག་བསྐལ་བྱུང་བ་
ལ་དང་དུ་ལེན་པ་དང་། ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པ་ལ་མོས་པ་ལིན་ཏུ་གནས་པ་གང་རུང་
གིས་བསྐྱས་པའི་དགོ་ཅ་དེ། བཟོད་པའི་དོ་བོ། དབྱེ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། གཞོད་བ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་
མི་སྟུམ་པའི་བཟོད་པ། སྤྱག་བསྐལ་བྱུང་བ་ལ་དང་དུ་ལེན་པའི་བཟོད་པ། ཆོས་ལ་ངེས་པར་
སེམས་པའི་བཟོད་པ་དང་གསུམ་སྟེ། །

བཟོད་པ་རྣམ་པ་གསུམ། གཞོད་བྱེད་ལ་ཇི་སྟུམ་པའི་བཟོད་པ། སྤྱག་བསྐལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ།
ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱི་བཟོད་པ་དང་གསུམ་སྟེ། །

བརྒྱས་པ། 1 ཡང་ཡང་འདོན་པ། དག་བརྒྱས་ལྟ་བུ། 2 ཡིད་གྱིས་འདོན་པ་ལྟར་བྱེད་དེ་བསྒྲོམ་པ།
སྤྱགས་དག་ཏུ་མི་བཟོད་པར་ཡིད་གྱིས་བརྒྱས་པ་ཡིད་བརྒྱས་ལྟ་བུའོ། །དབྱེ་ན། དམ་ཆོག་
གི་བརྒྱས་པ་འམ་སྒྲོ་བ་སྤྱའི་བརྒྱས་པ་ནི། སྤྱགས་གའི་ས་ཐོན་ལས་རྒྱུད་འབྱུང་བ་ན་ལྟ་
རྣམས་སྒྲོས་འགོ་དོན་བྱས་ནས། རྒྱུད་འབྱུག་པ་ན་སྒྲར་ས་ཐོན་ལ་བསྐྱ་ཞིང་དེའང་སྤྱགས་
འགོ་བཟོད་པ་ན་སྒྲོ་བ་དང་བཟོད་པ་རྒྱུགས་པ་ན་བསྐྱ་བའོ། །ཁྱོགས་ཀྱི་བརྒྱས་པ་འམ་དོ་
ཡིད་བརྒྱས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མོས་པར་སྤྱགས་སྤེང་རང་ཞལ་དུ་
ཞུགས་པ་དོ་རྒྱུས་ལྟ་བུའི་བརྒྱུད་ཀྱི་ལས་ཞལ་ནས་བྱུང་བ་རང་གི་ཞལ་དུ་
ཞུགས་ཤིང་འཁོར་བར་བསམ་པ་འོ། །དྲག་པོའི་བརྒྱས་པ་འམ་ཁྱོས་པའི་བརྒྱས་པ་ནི།
སྤྱགས་སྤེང་རང་གི་ཞལ་ནས་ལྟ་བུའི་ཞལ་དུ་ཞུགས་ཏེ་བརྒྱུས་ནས་དོ་རྒྱུད་ཞིང་འཁོར་
བར་བསམ་པ་འོ། །ཁྱོ་པོའི་བརྒྱས་པ་ནི། སྤྱགས་རྣམས་དྲག་ཏུ་བཟོད་པ་གསང་འདུས་ལས་

གསུངས་སོ། ཤོང་བུའི་བརྒྱས་པ་ནི། ཐུགས་ཀའི་ས་པོན་ལ་བརྒྱ་རྒྱའི་སྟགས་མགོ་གྲེན་
བསྟན་རྒྱས་པོར་བསྐྱོར་བར་དམིགས་ལ། དེ་སེམས་ཀྱིས་བྱི་བའམ་བསྟག་པ་ལྟར་བརྒྱ་བ་
དང་། རྟོར་བརྒྱས་ནི། རྒྱུང་འབྱུང་འབྱུག་གནས་གསུམ་དང་སྦྱར་ཏེ་རྒྱུང་བསྐྱམས་ནས་ཡིད་
ཀྱིས་བརྒྱ་བ་འཁོག་བརྒྱས་དང་བརྒྱ་བའོ། །སྟགས་དག་ཏུ་མི་བརྟེན་བར་ཡིད་ཀྱིས་བརྒྱས་
པ་ཡིད་བརྒྱས་དང་། ལྷེ་མཆུ་གཡོ་ཙམ་དུ་བརྒྱ་བ་ཤུབ་བུའི་བརྒྱ་བ་དང་། ཡི་གེ་རིང་བུང་
ལྷེད་པར་སྐྱད་གསང་ཆེན་པོས་བརྒྱ་བ་རིག་ལྷེད་འདོན་པ་ལྷ་བུའི་བརྒྱས་པ་རྣམས་
སོ། །བརྟག་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

བརྒྱས་བརྟེན་ཡན་ལག་བཞི། བདག་གི་གཞི། གཞན་གྱི་གཞི། སེམས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྤྱི་ཡན་ལག་
སྟེ་བཞིའོ། །བདག་གི་གཞི་ནི། རང་ལྗེ་ང་རྒྱལ་དུ་བྱས་པའོ། །གཞན་གྱི་གཞི་ནི། མདུན་
བསྐྱེད་ཀྱི་ལྷ་བསྐྱོམ་པའོ། །སེམས་ཀྱི་ཡན་ལག་ནི། མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐུགས་ཀར་བཀོད་
པའི་རྒྱ་བའོ། །དེ་ཡང་ལྷའི་ཐུགས་སམ་ཀྱན་རྩེ་བ་བྱང་རྒྱབ་ཀྱི་སེམས་རང་བཞིན་ལོ། །སྤྱི་
ཡན་ལག་ནི། རྒྱ་བའི་སྟེང་དུ་གང་བརྒྱ་རྒྱའི་སྟགས་བཀོད་པའི་སྟགས་སྟེང་གདངས་ཙན་དུ་
བསམ་པའོ། །དེ་ཡང་བསམ་གཏན་བྱི་མ་ལས། སྤྱ་དང་སེམས་དང་གཞི་ལ་གཞི་ལ། གསང་
སྟགས་མི་འགྱུར་གཞི་ལ་གནས། །ཡན་ལག་མ་ཉམས་གསང་སྟགས་བརྒྱས། །ངལ་ན་
བདག་ལ་ངལ་གསོས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྟགས་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་ལ་
གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

བརྒྱས་པ་ཡན་ལག་བཞི། བརྒྱས་བརྟེན་ཡན་ལག་བཞི་དང་འབྲ།

བརྒྱས་པའི་སྟོན་བརྒྱད་དང་བྲལ་བ། བརྒྱས་བརྟེན་བྱེད་ཆེ་སྟོན་བརྒྱད་དང་བྲལ་བར་བརྒྱ་དགོས་
པས་དེའི་ཚུལ་ནི། དཔུང་བཟང་གིས་ཁུས་པའི་རྒྱུད་ལས། བརྒྱས་བརྟེན་བྱེད་ཆེ་མི་སྦྱར་
མི་དལ་ཞིང་། །སྤྱ་ཆེར་མ་ཡིན་ཏེ་ཙང་རྒྱུང་བས་མིན། །སྤྱ་བཞིན་མ་ཡིན་གཞན་དུ་གཡེངས་
བཞིན་མིན། །གྲག་ལྷེད་ལྷེད་ཀོར་ཆེག་རྣམས་ཉམས་པས་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །

བརྒྱུ་པའི་དེ་ཉིད། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱེན་པའི་དེ་ཉིད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ལྷར་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀར་
ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱ་དྲུལ་གྱི་ཉིང་དུ། བརྒྱ་བྱའི་སྤྲུགས་སྤྱོད་
གདངས་དང་བཅས་པ་གསལ་བཟབ་སྟེ། སེམས་ཅེ་གཅིག་པས་སྤྲུགས་བརྒྱ་བའོ། །

བརྒྱགས། འདི་གཏུགས་བྱས་པའམ། གནང་བ་ཞུས་པའི་དོན། མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་བ་༩་ཏ་བ་༩༠༩ན་
༣ལས། དགེ་སློང་གིས་སྤྲུས་པ། ཁྱོད་ཀྱི་པ་མ་གསོན་ནམ་དེས་སྤྲུས་པ་གསོན་ནོ། །དགེ་
སློང་གིས་སྤྲུས་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་པ་མ་ལ་བརྒྱགས་སམ། བཙུན་པ་མ་བརྒྱགས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བརྒྱག་པ་ལ། (འདུལ་བ) ཉེས་སྦྱོད་ལས་རྒྱོག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལྟ་སྟེ། བཞམས་ཏེ་བསྐྱོ་བ། གསོལ་
བ། ལས་བརྫོད་པ་གསུམ་སྟེ་ལྟའོ། །སྤྱོད་པ་འདྲ་ནི། ཉེས་སྦྱོད་ལས་དངོས་སུ་རྒྱོག་པར་བྱེད་
པའི་ཐབས་ཡིན་པས་དེ་སྤྲོད་ཅེས་བའོ། །

ལ་ཞ། ལྷ་འཕོད་ཀྱི་བྱང་རྒྱུད་དང་། ཤིན་ཅང་། མཚོ་ཕྱོན་བཅས་ཀྱི་ས་འབྲེལ་དུ་ཆགས་པའི་བྲག་གུ་
 ཞེས་པའི་རྒྱལ་ཐུན་དེའི་མིང་ཡིན་པར། ལྷ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་༡༧འུ་
 གསལ།

འན་བྲ། (ཆོ་ཕྱོང) དེད་ཅག། ཁོ་པོ། འུ་བྲ། འུ་བྲ་ཅག། འུ་ཅག། ཆོ་ཕྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཡན་ལས།
 འན་བྲ་ཀུན་ཆོ་ཕྱོང་དུ་ཐལ་བས་གནས་ཁང་མ་རྟེན་པ་དང་གཞན་གྱིས་བརྟུས་བཅོས་བྱེད་
 མཁན་བྱང་པའི་ཆེ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་རྩེད་པན་པའང་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

འབ་སྟ། (ཡུལ་རྒྱུད) རྒྱ་ཁྲོན། ལས་ཀ་འབ་སྟ་མ་འདུས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འུ་བྲ། འུ་བྲ་ཅག་དང་འབྲ།

འུ་བྲ་ཅག་རང་ཅག་བདག་ཅག་འུ་ཅག་འུ་གུ་ཅག་ཡུ་བྲ་ཅག་འུ་ཅག་འོ་སྟོལ། རང་རེ། རང་ཆོ། དེད་
 ཆོ། རང་རང་ཆོ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད།

འུ་མ་བྲ། འོ་མ་བྲ་དང་འབྲ།

འུར་བྱེད། གཅང་མིང་དེ་བྲགས་པ། མོ་མ་ཉིདེ་ཐུན་མེལ་ལས་གསུངས། བེ་འུ་འབྲེལ་ལས། བསྟན་
 པ་འུར་བྱེད་ལ་གཏོང་བ་སྡེ་འབྲུགས་ཡིན་པས་འདི་ལ་གཏོར་མ་བཤམས་ལ་མནལ་
 བསྐྱགས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

འུར་ཞོགས། འུར་ཟེང་། དུ་ཀུ་པའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༣༣ལས། རྒྱ་བ་པལ་ཆེར་གཡས་ཕྱོས་
 གཡོན་ཕྱོས་ཀྱི་འུར་ཞོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

འོ་སྟོལ་པལ་དུ་སྟོབ་རྩལ་ཏུ་འགྲོ་བ། བདག་ཅན་རྒྱ་མ་པལ་ཆེར་གྱི་བྱང་དུ་རྒྱལ་རྒྱལ་མངན་སྟོག་

རྩལ་ཏེ། བགས་པའི་གོས་རྒྱུ་རལ་རྩལ་ལྟ་བུར་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། བགས་གོས་རལ་རྩལ་དེ་
ས་ལ་བྱུང་ན་སྤར་མ་སྟེ་རྩ་དང་ཆེར་མ་ཁྲི་ལུང་སྐྱམ་པོ་སོགས་འབྲུར་ལ་གསེར་རྟོག་པོ་མི་
འབྲུག་ ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། དབྱངས་ཅན་དགའ་སྟོགས་ལྟར་བ་ལྟར་རོ། །

འོ་ཐུག (འདུལ་བ) འོ་མའི་འབྲས་ཐུག་སྤང་ཅི་ལྟར་མངར་བ་ཞིག་གི་མིང་། རྒྱ་གར་བས་ཁྲིར་ ཡིར་ཟེར་
བ་དེའོ། །སྟོན་བདག་གི་སྟོན་པ་ལོ་བྱུག་དཀར་སྤྱད་མཛད་པའི་ཆེ། ལུ་མོ་སུ་རྩ་ཏའམ་
ལེགས་སྐྱེས་མས་སྟོན་པ་ལ་འོ་ཐུག་ལུལ་ཟེར་བའང་རྒྱ་གར་གྱི་ཁྲིར་ཟེར་བ་འདི་རང་ཡིན།
སྟོན་སྟེག་གི་མཐུག་ཏུ་སྟོན་མའི་ཚུལ་དུ་རོལ་རྒྱུའི་འོ་ཐུག་ཟེར་བའང་འདི་ཉིད་ཡིན།
འདུལ་བ་ལུང་སྟེགས་བམ་༩ ང་བ་ ཉེམ་པོ་བརྒྱད་ཅུ་བྱ་ལྔ་བར། ཁྲོང་ཁྲིར་གྱི་དཔོན་པོ་
སྟེ་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་བྱ་མོ་དགའ་མོ་དང་། དགའ་སྟོབས་མ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་བ་
ལ་འོ་ཐུག་ལུལ་པའི་ལོ་རྒྱས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

འོ་ན། ཇི་བའི་ཆོག་ཅིག་འདུལ་བ་ནས་པར་འབྲེད་པའི་ཆོག་ནས་པར་བཤད་པ་༩ རྩ་ ༩༡༧༡ ལས།
འོ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འོ་མ་ཅན་གྱི་ཤིང་ལ། ཤིང་ཅུ་གྲོ་རྩ། བ་ལ་ལྷ། ལུ་དུ་སྤྱར་། བི་སྤལ། མ་རྒྱལ་མ་རྒྱད་དང་ལྟོ། །དབྱངས་
ཅན་དགའ་སྟོའི་ལམ་རིམ་བརྟེན་པའི་ནང་གསལ་ཡོ། །

འོ་མ་སེ། (གསོ་རིག) འོ་མའི་འབྲས་ལུལ་གཟིགས།

འོ་མ་སེལ། (གསོ་རིག) འོ་མའི་འབྲས་ལུལ་གཟིགས།

འོ་མའི་རྒྱ་མཚོ། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་མིང་། དབྱངས་ཅན་དགའ་སྟོས། འོ་མའི་རྒྱ་མཚོ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་
པོ་ལ་འཛིག་ཉེན་ན་དེ་ལྟར་གྲགས་པར་བཤད་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འོ་མའི་འབྲས་ལུ། (གསོ་རིག) དབྱིབས་རྒྱུ་རིལ་སྟོན་ནས་དམར་པོར་འལྱར་བའི་སྟོན་འབྲས་ཤིག་
ཕྱི་རྒྱལ་བས་wild pear (Pyrus pashia Buch) ཟེར། སྟོན་གཞུང་ནི་མེད་ཤེས་ཟེར་
༩༡༧༧ས། འོ་མའི་འབྲས་ལུས་སྟོན་ལུང་བ་འདྲིན། ཞེས་པར། དཔག་བསམ་སྟོན་ཤིང་
ལས། འོ་མེས་དེ་བཞིན་སྟོན་པའོ། །ཞེས་བ་ཤིང་ཆེ་རྒྱུད་དབྱིབས་སོགས་སེ་འབྲུའི་

ཤིང་འབྲ་བ། ལོ་མ་ནང་སོ་སྤང་སོ་འབྲ་བ། འབྲས་བྱ་དམར་པོ་སེ་བའི་འབྲས་བྱ་ཅན་མངར་
བ་སྤང་ཤོད་གར་ཡང་སྟེ་ལ་ཡོངས་གྲགས་ཤེས་སྤྲོད། ཞེས་བཤད། འདི་ལ་འོ་མ་སེའམ།
འོ་མ་སེལ་ཞེས་གྲིས་མའང་སྤང་རོ། ། ཇི་མེད་ཤེལ་སྟེང་ལས་འགའ་ཞིག་གིས་ཤིང་འོ་སེལ་
འོལ་སེལ་ཞེས་འབྲི་བ་ཡི་གེ་མ་དག་བར་གསུངས་སོ། །

འོག་པག ། གླེད་རགས་ཏེ། ༥་བ་བྲེད་རིང་པོ་འབྲང་འཕྲུལ་སྒྲ་ཚོགས་སུ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་
གསུང་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཟེན་བྲིས་ལས། འོག་པག་ནི་གླེད་རགས་བྲུང་བར་ཅན་
ཏེ། རིན་པོ་ཆེའི་ཆར་ཆར་དུ་མས་བརྒྱན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ༢ གླེད་རགས་ལ་
བཏགས་པའི་ཆར་ཆར་གྱི་མིང་དུ་བཤད། བཤ་ཆེན་ལྷག་མཚོག་པས། འོག་པག་ཅེས་བ་
གླེད་རགས་ལ། །བཏགས་པའི་ཆར་ཆར་རྒྱན་གྱི་མིང་། །ཞེས་གསུངས། བསྟན་པར་སྒྲ་
རམས་པ་སོགས་གྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཤད།

འོག་ན་གདན་ལྗང་མཛེས་པའི་ཡི་གེ་གསུམ། ཡ་བཏགས། ར་བཏགས། འབས་རྒྱ་དང་གསུམ།
འོག་མེན། གཞུགས་ཁམས་གནས་རིས་བརྩ་བདུན་གྱི་ཐ་མ་འོག་མེན་ནི། མཆིམས་མཛོད་པ་ས།
དེའི་གོང་ན་གནས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་འོག་མེན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

འོག་ཟུར། (འདུལ་བ) ཡུལ་མི།

འོད་ཀྱི་ཐིག་ལེ། ཨ་ཐུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཐིག་ལེ་རྒྱ་དང་བཅས་པ། དེའི་རྒྱ་དང་ལས་འབྲེས་པའི་
འོད་དཀར་པོ་སྣོན་པེང་གི་དྲུ་བ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར།

འོད་ཆུང་། གཞུགས་ཁམས་གནས་རིས་བརྒྱ་བདུན་གྱི་བཞི་བ། སྤྱ་བཤད་ནི། བོང་མ་བས་འོད་ཆུང་།
བས་འོད་ཆུང་ངོ་།

འོད་སྟོང་ཅན། ཉི་མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།

འོད་ལྗན། (འདུལ་བ) འཕགས་པ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲིབ་འཛིན་གཞི་ཚུལ་གྱི་ཚིག་ལེ་ཏུར་བྱས་
པའི་འབྲེལ་པ་འོད་ལྗན་ཞེས་བྱ་བ་བས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན། རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོལ་
དཔོན་ཤུག་འོད་གྱིས་མངའ་། མཆོད་ཀྱི་ཏུ་འོད་ལྗན་ཞེས་མངའ་དུ་འབྱུང་བ་དེ་འདི་རང་ཡིན།

བསྟན་འགྲུར་འདུལ་བའི་སྒྲེགས་བཅ་༩ ལུ་བའི་༥འོག་གངས་པ་ལྷན་པ་ལུགས་སོ། །
 འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་བསྟོན་པ་ཞིང་མཆོག་སྟོ་འབྱེད། འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་
 གྱིས་མཛད། རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༡༤ན་ལས་ལ་སོ། །
 འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པ། འཕགས་པ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པ་ཞེས་བུ་བའི་
 ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འདི་དགོན་བཅེགས་༩ ཀ་པ་ ༥༣༥པ་ཉན་བཞུགས་སོ། །

འོད་མ། (འདུལ་བ) 1 སྒྲུག་མ། 2 སྒྲ།

འོད་མའི་ཆལ། (འདུལ་བ) 1 འོད་མའི་ཆལ་ནི་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་པོས་སྟོན་པ་ལ་ཕྱལ་བའི་
 རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་ཉི་འགམ་དུ་ཡོད་པའི་འོད་མ་སྟེ་སྒྲུག་མ་མང་པོ་ཡོད་པའི་སྟེན་མོས་ཆལ་
 ཞིག་གི་མིང་ཡིན། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ང་བ་ ༥ལས། སྟེན་མོས་ཆལ་དེ་འོད་མའི་ཆལ་
 གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྟོར་རྟེ། སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་ཀྱི་གནས་འོད་མའི་ཆལ་གྱི་ཉི་
 འཁོར་དུ་བཅས་པས། དེ་འོད་མའི་ཆལ་བྱ་ཀ་ལན་ད་ཀ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་
 གོ། །རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་པོའི་ཞང་པོ་ཀུན་ཏུ་འཆོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་
 དེས་སྟེན་མོས་ཆལ་དེ་དེའི་གནས་ཀྱི་ཕྱིར་བྱིན་ནོ། །ཇི་ཅམ་ན་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ག་རྩ་
 བས་ལྟོངས་རྒྱ་ཞིང་གཤེགས་པ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་བྱོན་ནས་ཤིང་ཞིག་གི་བྱང་ན་
 བཞུགས་སོ། །མ་ག་རྩའི་རྒྱལ་པོ་བཅོ་སྟེངས་གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་པོས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་
 ག་རྩ་བས་ལྟོངས་རྒྱ་ཞིང་གཤེགས་པ་ན། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་བྱོན་ནས་ཤིང་ཞིག་གི་བྱང་དུ་
 བཞུགས་སོ་ཞེས་ཐོས་སོ། །ཐོས་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་པོའི་འབྲོར་པ་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱལ་པོའི་
 མ་ཐུ་ཆེན་པོས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ནས་བྱུང་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་ན་བ་དེར་སོང་སྟེ་བྱིན་
 པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཞབས་གཉིས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་བྱས་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་
 འདུག་གོ། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུག་པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་མ་ག་རྩའི་རྒྱལ་པོ་བཅོ་
 སྟེངས་གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་པོ་ལ་ཆོས་དང་ལྷན་པའི་གཏམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་
 མཛད། ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་པར་མཛད། ཡང་དག་པར་གཟེངས་བསྟོན་པར་

མཛད། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་དགའ་བར་མཛད་དེ། རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་
གཏམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་བསྟན། ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བཅུག ཡང་དག་པར་གཟེངས་
བསྟོད། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་དགའ་བར་མཛད་ནས་ཅང་མི་གསུང་ངོ། །དེ་ནས་མ་ག་རྩའི་
རྒྱལ་པོ་བཟོ་སྤྲངས་གཟུགས་ཅན་སྟེང་པོ་སྟན་ལས་ལངས་ཏེ་སྒྲ་གོས་ཐག་པ་གཅིག་ཏུ་
གཟར་ནས། བཙུམ་ལྡན་འདས་གང་ན་བ་དེ་ལོགས་སུ་ཐལ་མོ་སྤྲར་བ་བཅུད་དེ། བཙུམ་
ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྟེང་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །བཙུམ་ལྡན་འདས་སང་བདག་གི་སྤྲུམ་པར་དགེ་
སྟོང་གི་དགེ་འདུན་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་གཏུགས་ཆོད་སྟོར་ཞིང་མཆིས་ན། གནང་བར་
མཛད་དུ་གསོལ། བཙུམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མ་ག་རྩའི་རྒྱལ་པོ་བཟོ་སྤྲངས་གཟུགས་ཅན་
སྟེང་པོ་ལ་ཅང་མི་གསུང་བས་གནང་ངོ། །དེ་ནས་མ་ག་རྩའི་རྒྱལ་པོ་བཟོ་སྤྲངས་གཟུགས་
ཅན་སྟེང་པོས། བཙུམ་ལྡན་འདས་ཅང་མི་གསུང་བས་གནང་བར་རིག་ནས། བཙུམ་ལྡན་
འདས་ཀྱི་ཞབས་གཉིས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་བྱས་ནས་སྟན་ལས་ལངས་ཏེ་སྟོང་ངོ། །དེ་ནས་
མ་ག་རྩའི་རྒྱལ་པོ་བཟོ་སྤྲངས་གཟུགས་ཅན་སྟེང་པོས། དེ་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་མོ་ནས་གཙང་
ཞིང་བསོད་པའི་བཟའ་བ་དང་། བཙུམ་ལྡན་ལྟ་སྟེན་གྱི་སྤྲུམ་པར་ལངས་ཏེ།
གདན་བཞགས་མོར་བུའི་རྒྱ་སྟོང་བཞག་ནས་བཙུམ་ལྡན་འདས་ལ་སྤྲུམ་འཛེན་གྱི་དུས་ཆོད་
གསོལ་བ། བཙུམ་ལྡན་གསུངས་ཆོད་ལགས་ན། ད་དེའི་དུས་ལ་བབ་པར་དགོངས་སུ་
གསོལ། དེ་ནས་བཙུམ་ལྡན་འདས་སྟོང་ན་བཟའ་ལམ་ཐབས་མཐོངས། ལྟར་བཟེད་དང་།
ཆོས་གོས་བསྟན་པས་ཏེ། དགེ་སྟོང་གི་ཆོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྟོར་ཅིང་དགེ་སྟོང་གི་དགེ་
འདུན་གྱིས་མཐུན་དུ་བདར་རྟོ། །མ་ག་རྩའི་རྒྱལ་པོ་བཟོ་སྤྲངས་གཟུགས་ཅན་སྟེང་པོའི་
བཀའ་ས་གང་ན་བ་དེར་གཤེགས་ཏེ་ཐོན་ནས། དགེ་སྟོང་གི་དགེ་འདུན་གྱི་གུང་ལ་གདན་
བཞགས་པ་ཉིད་ལ་བཞུགས་སོ། །དེ་ནས་མ་ག་རྩའི་རྒྱལ་པོ་བཟོ་སྤྲངས་གཟུགས་ཅན་
སྟེང་པོས་སངས་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་དགེ་སྟོང་གི་དགེ་འདུན་བདེ་བར་བཞུགས་པར་རིག་
ནས། གཙང་ཞིང་བསོད་པའི་བཟའ་བ་དང་བཙུམ་ལྡན་ལྟ་སྟེན་གྱི་ལག་ནས་སྟོང་པས་ཤིང་

ཆིམ་པར་བྱེད་དེ། རྣམ་གྲངས་དྲུ་མར་གཙང་ཞིང་བསོད་པའི་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་དག་
རང་གི་ལ་གནས་བསྐྱབས་ཤིང་ཆིམ་པར་བྱས་ཏེ། བཙེམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསོལ་བའི་
ནས་ཕྱག་བཅའ་ས་ཏེ་ལྷུང་བཟེད་གྲུ་བར་རིག་ནས། གསེར་གྱི་བྱ་མ་བུ་རྒྱངས་ཏེ། བཙོན་
པ་འོད་མའི་ཆལ་བྱ་ཀ་ལན་ད་ཀ་གནས་པ་འདིར་བཙེམ་ལྡན་འདས་ཅི་བདེར་བཞུགས་
ཤིག་ཅེས་བཙེམ་ལྡན་འདས་ལ་སྐྱེད་མོས་ཆལ་དེ་ཕུལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། 2 ལྷུག་མའི་
ནགས་ཆལ། ལུང་ལྷུ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས། འོད་མའི་ཆལ་ནི་ལྷུག་མ་སྐྱོམ་པའི་ནགས་
མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 3 ལྷའི་ནགས་ཆལ།

འོད་མའི་ཆལ་བྱ་ཀ་ལན་ད་ཀའི་གནས། (འདུལ་བ) རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་ཉེ་འདབས་སུ་ཡོད་པའི་སྐྱེད་
མོས་ཆལ་ཞིག་སྟེ། འདི་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཚན་སྤྱིང་པོས་དགའ་མོས་ཏེ་ཅང་ཆེ་བའི་སྐྱེད་
ཆལ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། བཙེམ་ལྡན་འདས་ལ་ཕུལ་ལོ། །འདིའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུས་ཤིག་
འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ང་པར་༥བཞུགས་མོ། །

འོད་ཟུང་། འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་གི་བསྐྱེད་ཆིག་

འོད་ཟེར་སྐྱོར་གསུམ། བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དྲགས་པོ་བཟ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་
བཙུམས་པའི་བརྟག་གཉིས་འགྲེལ་བ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར། ཕྱག་ཆེན་གྱི་རྣམ་བཤད་རྒྱ་བའི་
འོད་ཟེར། ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཞོར་བུའི་འོད་ཟེར་ཏེ་གསུམ་མོ། །

འོད་ཟེར་སྒྲ་ལྷ། དཀར། སེར། དམར། ལྷང་། ལྷོ་བའི་འོད་ཟེར་རྣམ་པ་ལྟེ། །ལྷགས་ཀྱི་སྐྱབས་འོད་
ཟེར་སྒྲ་ལྷས་ཡེ་ཤེས་ལྷ་མཆོན་པར་གསུང་།

འོད་སྤང་། <ཀླ་ཀྱ་བ> (འདུལ་བ) ལྷོན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་གྱི་དང་པོ་སྟེ་ཉན་མོས་དབྱ་བཙེམ་པ་
ཞིག་ Kās'yapa འཕགས་པ་འོད་སྤང་ཆེན་པོའི་སྐྱོར། མདོ་སྟེ་ལས་བརྒྱ་པ་༩ ཏེ་པ་
༥༥༥པ་ཉན་བཞུགས་མོ། །

འོད་སྤང་ཆེན་མོ། <སྤྱ་ཀླ་ཀྱ་བ> (འདུལ་བ) འོད་སྤང་ལ་གཟིགས།

འོད་གསལ། 1 དོན་གྱི་འོད་གསལ་མཛོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཐབས་ཉེ་བའི་རྒྱ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཟུང་འཇུག་

མ་ཐོབ་པའི་བར་གྱི་རྫོགས་རིམ་ནི། བཞི་བ་འོད་གསལ་གྱི་རིམ་པའི་ངོ་བོའོ། འོད་གསལ་
 དབྱེ་ན། ཡུལ་གྱི་འོད་གསལ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་ཡོད། དང་མོ་དང་སྟོང་
 ཉིད་དོན་གཅིག་ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལའང་། སྤྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། (པར་ཕྱིན་
 ཐེག་པ་དང་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་དང་བྱུན་མོང་བའི་ཡིད་ཤེས་རགས་པས་སྟོང་ཉིད་
 རྫོགས་པའི་ཡུན་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལ། སྤྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཟེར།) སྤྱི་དོན་འོད་
 གསལ་། (བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྫོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་
 ལ། སྤྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཟེར། རྗེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྟོན་ལས། བདེ་བ་ཆེན་པོས་དེ་ཁོ་
 ན་ཉིད་རྫོགས་པ་ནི་སྤྱི་དོན་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ།) དོན་གྱི་འོད་གསལ་ (ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་
 བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལ། དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་ཟེར། དེ་ལ་མཐར་ཐུག་གི་འོད་གསལ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། རྗེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྟོན་
 ལས། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་དུ་སོང་བ་དང་། དེར་མ་སོང་བའི་དཔེའི་འོད་གསལ་གྱི་མཆོད་ཉིད་རྣམས་ལེགས་
 པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ནས་ཁྱད་པར་བྱེད་པ་དགོས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་(ལྷར་རོ།) བཅས་ཡོད་
 དོ། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི། ཕྱིའི་རྒླུ་མོད་ཀྱི་སྤྲུག་གསུམ་འདས་པའི་ཐོ་
 རངས་ཀྱི་དུས་སུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་ཕྱིའི་མངོན་བྱང་དང་། ཉན་གི་སྤང་
 མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ཐེམ་པའི་འོད་གསལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་ནང་གི་
 མངོན་བྱང་དུ་བཤམ་དོ། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཐོབ་པ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་
 བ་ཆེན་པོས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པ། སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ།
 སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་སོ། རྫོགས་རིམ་དངོས་བྱུང་སྟེ་མ་
 ལས། ཅུ་མཉུད་ལེགས་པར་གྲོལ་ནས་སྐྱུ་ལུས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་མི་ལུས་ཚུན་ཆད་ནི་
 སེམས་དཔེན་དུ་བསྐྱེད། སྐྱུ་ལུས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་ལུས་པ་ནས་དེ་ལ་བྱང་བའི་བར་ནི་
 བདག་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་རིམ་པའོ། ཉེན་ས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་དུ་བྱུང་པ་དང་དེའི་

ཐབས་ཉེ་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་ནི་འོད་གསལ་དང་མཛོན་བར་བྱང་རྒྱུ་བའི་རིམ་བཞེས་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །² འོད་སྤང་ངམ་འོད་གསལ་པོ། ³ ལུལ་གྱི་འོད་གསལ་ཉེ་སྤྱོད་
ཉིད། ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པ། ལྷག་ཆེན། སྤྱོད་བཤད་ནི། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་དག་པའི་ཕྱིར་ན་འོད་གསལ་བཞེས་བྱའོ། །རྒྱུད་སྤྱོད་ལས། ཆོས་དབྱིངས་རོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་ནི། །དག་པའི་ཕྱིར་ན་འོད་གསལ་བ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། གནས་
ལུགས་ཀྱི་རང་འོད་འགག་མེད་ཏུ་གསལ་བའམ་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་སྤྱོད་གྲུབ་ཏུ་སྤང་བས་
དེ་སྤྱོད་ཅེས་བྱའོ། །སྤྱོད་བཤད་འདི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ན་གསལ། ⁴ ལུལ་ཅན་གྱི་འོད་
གསལ་ཉེ་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། ⁵ གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བརྩ་བདུན་གྱི་
བྱུག་བསྟེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འོད་རྒྱུད། ཆད་མེད་འོད། འོད་གསལ་
དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཐ་མ་འོད་གསལ་གྱི་གནས་སོ། །སྤྱོད་བཤད་ནི། འོད་ཤིན་ཏུ་གསལ་
བའི་ཕྱིར་འོད་གསལ་ལོ། །མཆིམས་མཛོད་གསུང་།

འོད་གསལ་སྤྱོད་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) རྟོགས་རིམ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་སྤྱོད་གཟུགས་བྲ་པམ་བ་
ལྷ་བྱ་ཞིག་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་གསུང་།

འོད་གསལ་འཆར་བའི་གནས་སྐབས་ལྟ། ཤི་བ། བརྒྱལ་བ། གཉིད་ལོག་པ། སྤྱལ་བ། འཕྲིག་པ་སྤྱོད་
པའི་དུས་དང་ལྟའོ། །དེ་དག་གི་དུས་སུ་ཡུད་ཅམ་རེ་འཆར་བར་གསུང་། རྗེའི་སྤྱལ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། དེ་ནི་ཞལ་ལུང་ལས། ཆོས་སྤྱོད་རབ་དག་འམ་ཁམས་མཉམས་པ། ཤི་དང་བརྒྱལ་
དང་གཉིད་ལོག་དང་། །སྤྱལ་དང་འཕྲིག་དུས་སྤྱོད་ཅིག་ཅམ། །སྤྱོད་བར་འཇུར་བས། ཞེས་
ཤི་བ་ལ་སོགས་པ་གནས་སྐབས་ལྟར་ཆོས་སྤྱོད་རབ་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ཉེ་རྟོག་པ་
རགས་པ་ཞི་བ་ལ་དེ་ཉིད་རྟོགས་ཞེས་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མིན་
ཉེ་དེ་ལྷ་མ་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་ཏུ་གྲོལ་བར་འཇུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེའི་རིམ་ལྟར་གསལ་སྤྱོད་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏུ་གསུངས་སོ། །

འོད་གསལ་རྗེས་མ་བྱུན་པ། (བཀའ་བརྒྱུད) དབང་དུས་སུ་སྤྱོད་པའི་དཔེ་ཤེས་དང་། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་

འོད་གསལ་རྣམས་སོ། །ཞེས་ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་གསུང་།

འོད་གསལ་ལྟ་བུ་བཅུག་པ། ལྟོང་པར་སྦྱང་བ། ལྟོང་སྦྱང་བྱེད་པ། བསྒྲོམ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཉིད་ལྟོང་པར་
བསྒྲོམ་པའི་དོན་ཡིན། འདི་ལ་དོན་དམ་དུ་བཅུག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། མཁས་བླ་བ་ཆོས་རྗེའི་
གསུང་ཐོར་བྱ་༤༣ནལས། མདོ་བསྐྱེལ་ས། ལྷག་མོས་དོན་དམ་དུ་བཅུག་པ་དང་། ལྷང་བ་
དང་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འོད་གསལ་མ་བྱ་འབྲེས་པ། འོད་གསལ་མ་བྱ་བསྐྱེས་པ་དང་འབྲ།

འོད་གསལ་མ་བྱ་བསྐྱེས་པ། འོད་གསལ་མ་བྱ་འཛོལ་པ་ལ་གཟིགས།

འོད་གསལ་མ་བྱ་འཛོལ་བ། ལམ་དུས་སུ་བསྒྲོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་འོད་གསལ་ལ་བྱའི་འོད་
གསལ་དང་། གཞི་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་མའི་འོད་གསལ་ཟེར་བས། དེ་གཉིས་འཆི་བ་འོད་
གསལ་ཀྱི་དུས་སུ་འོད་འཛོལ་པ་ལ་འོད་གསལ་མ་བྱ་འཛོལ་པ་ཟེར། མ་བྱ་འོད་འཛོལ་ཅེས་པ།
ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མ་བྱ་དང་། མ་ཡིག་དང་བྱ་ཡིག་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ།
རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་ལས། རང་གིས་བསྒྲོམ་
པའི་འོད་གསལ་བྱ་དང་། གཞིའི་འོད་གསལ་ལ་མར་བྱས་ནས་དེ་གཉིས་མ་ཡིག་དང་བྱ་
ཡིག་ལྟར་འོད་འཛོལ་པ་ལ་འོད་གསལ་མ་བྱ་འཛོལ་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མ་བྱ་
དཔེར་བཞོན་པ་མིན། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །མ་ཡིག་དང་བྱ་ཡིག་ཅེས་པ་མ་དཔེ་དང་དེ་
ལ་དཔེ་བལྟས་ཏེ་བྲིས་པའི་ཡི་གེ་ལ་ཟེར།

འོད་གསལ་ཡང་དག་པ། (བཀའ་བརྒྱུད) རྫོགས་རིམ་ལས་སྦྱེས་པའི་འོད་གསལ། ཤེས་བྱ་མཛོད་
འབྲེལ་གསུང་།

འོན། འོན་ཞེས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་ འོན་ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པས་འོན་ཞེས་བྱ་བ་པ་སི་དུ་འབྲེལ་
ཆེན་དུ་གསལ། འོན་ཀྱང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འོན་ཀྱང་། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི། འོན་ཡང་ཞེས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་སྟེ། ཡིན་ནའང་། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི། དེ་འབྲ་
རེད་དེ། ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་ཆོག་ཅིག་གོ། བརྒྱུད་སྟོང་པའི་འབྲེལ་པ་སྟོང་པོ་མཆོག་ལས།

འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དོན་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཁྱད་པར་དུ་
ཞེས་པ་འདི་དོན། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པ་འདི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ་ ཉམས་མཁུ་ལས།
འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱད་པར་དུ་འོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འོན་ཏང་། འོན་ཀྱང་དང་འདྲ།

འོན་ཏེ། འོན་ཀྱང་དང་འདྲ།

འོལ་ས། རྟོང་ངམ་ཁྱད་བྱ། རྟོང་དང་དཀྱིལ་དང་ནང་བཅས་ཀྱི་མིང་། རྒྱལ་ས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། དཔེར་ན་
མེ་འབར་བའི་འོལ་ས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འོམ་བྱ། ཤིང་ཞིག

འོར་ཆེ། (ཆོ་ལྷོང་) ལྷོ་རིག། བཀའ་རིག། རྫོང་ལྷོ་དོན་བདུན་མ་ལས། འོར་ཆེ་མ་འདོད་ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟ་བུ།

འོལ་སྒྱི། རྒྱུགས་འདྲ། རྒྱུགས་ཅན་འདྲ་བ། ཆ་ཤས་ཅན་འདྲ་བ། འོལ་ཇི་ཞེས་བྲིས་པ་འདྲ་སྒྲིང་། ཇི་འི་
ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་ལས། དགེ་འདུན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ལྟན་དུ་འཆད་པ་ནི་འོལ་སྒྱི་
ཅན་སྒྲིང་དུ་རུང་ཡང་འགྲེལ་བས་མ་བཤད་ཅིང་རྩ་བ་ལ་ཡང་སྒྲིང་མ་ལྟ་བུར་མི་གསལ་བས་
བདག་གིས་དོར་རོ། །

འོལ་མ་མཆིས་པ། རྒྱུད་ལུལ་དུ་མ་སྒྱུར་པ། འོལ་ཡང་མི་དབྱེ་ཞེས་པ་འདི་གོ་དོན་གཉིས་པར་
གཟིགས།

འོལ་མོ་སེ། (གསོ་མེག) འོལ་མོ་སེ་ཡིས་རྩ་ནད་མངལ་རྒྱུན་སེལ། མིང་གི་རྣམས་གངས་ལ། མིང་གཞན་
ཅ་རྒྱལ། མངལ་གཞུང་མོ། བཅས་ལུ་ལུ། འོལ་མོ་སེ། མངལ་རྒྱུས་པ་ཟེར། ཞེས་དེ་མེད་ཤེས་
ཐེང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །འོལ་སེ་དང་ཞོར་བར་མི་བྱའོ། །

འོལ་ཆོད། ཆོད་དཔག

འོལ་ཡང་མི་དབྱེ། ། དཔེར་ཡང་མི་བགྱི་ཞེས་པ་འདྲ། དཔེར་ཡང་མི་འགྲོ་ཞེས་པ་འདི་དོན་ཡིན། འོལ་
ཡང་ནི་དཔེར་ཡང་ཞེས་པ་འདི་དོན་དང་། མི་དབྱེ་ནི་མི་བགྱི་དང་མི་བགྱི་དེས་པ་འདི་དོན་

ཡིན་ཏེ། དཔེ་ལགའ་ཞིག་ན་མི་དབྱིང་ཆབ་ཏུ་མི་བགྱི་དང་མི་བགྱི་ད་ཅེས་ཀྱང་འབྲུང་བའི་
 གྱིར་རོ། །བཤེས་སྤྱིངས་སྤེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༩ དེ་པ ༡༩༧༧ལས། འོལ་ཡང་མི་བགྱི་ད་
 ཆར་ཡང་མི་ཤོད་དོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ཉིད་ལས། བདེ་བ་ཀྱན་གྱི་ནང་ན་སྤེད་ཟད་
 བ། །བདེ་བའི་བདག་པོ་བགྱི་ད་པ་རི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་སྐྱག་བསྐལ་ཀྱན་གྱི་ནང་ན་
 བློ། །མཁར་མེད་དཔུལ་བའི་སྐྱག་བསྐལ་རབ་མི་བཟད། །འདི་ན་ཉིན་གཅིག་མདུང་བྱང་
 ལུམ་བརྒྱ་ཡིས། །རབ་ཏུ་བྱེད་ག་བྱེད་སྐྱག་བསྐལ་གང་ལགས་པ། །དེས་ནི་དཔུལ་བའི་སྐྱག་
 བསྐལ་རྒྱང་ཏུ་ལའང། །འོལ་ཡང་མི་དབྱི་ཆར་ཡང་མི་ཤོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱ་
 གར་གྱི་སློབ་དཔོན་སློབ་སློབ་ཆེན་པོས་མཛད་བའི་བཤེས་སྤྱིངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༩ དེ་པ
 ༡༠༡བལས། སྐྱག་བསྐལ་དེ་འདྲ་བ་དེ་ཡང་དཔུལ་བའི་སྐྱག་བསྐལ་རྒྱང་ཏུ་དང་ཡང་
 མཉམ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ཙམ་ལས་འོལ་ཡང་མི་དབྱི་ཞེས་པའི་ཆོག་འགྲེལ་མི་སྤྱང་
 རོ། །2 སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པ། འོལ་སྤྱི་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་པ། འོལ་སྤྱི་ཙམ་ཡང་སློབ་ཡུལ་
 དུ་མི་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན། སྤྱི་བཤད་ནི། འོལ་ནི་འོལ་སྤྱི་དང་མི་དབྱི་ནི་མི་བགྱི་སྤེ་འོལ་སྤྱི་
 སྤེ་སྤྱོགས་འདྲ་ཙམ་ཞིག་ཀྱང་སློབ་ཡུལ་དུ་མི་བགྱི་བ་སྤེ་མི་མཁུན་པ་ཞེས་པའི་དོན་དོ། །ལམ་
 དེམ་མཆན་བཞི་སྐྱགས་༩ ག ༡༥ བཞུགས་དེ་ལྟར་གསལ་ལོ། །རྗེའི་ལམ་དེམ་ཆེན་མོ་
 ལས། དཔལ་ལྷན་མ་ཁོལ་གྱིས། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱགས་ནི་དེན་པོ་ཆེ། །རྗོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ས་
 བོན་དེ། །དཔལ་ཁྱོད་ཁོ་ནས་སྤྱིང་པོར་མཁུན། །དེ་གཞན་སྤྱི་བོས་འོལ་མི་དབྱི། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱིར་དབྱི་བ་ཞེས་པ་ནི་འདག་པར་བྱེད་པའམ་སྐབ་པའི་དོན་ཏེ།
 འབྱིད་པ། བྱིས་པ། དབྱི་པ། བྱིས།

ཡ་གད། གླས་འཛེག་གི་མིང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ
 ༡༡༡༣༧༥༥༥ ཡ་གད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གད་ལ་འཛེག་པའི་གླས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །

ཡ་བཏགས། 1 ཡི་གེ་སྤྲད་འདོགས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡ་བཏགས་བདུན་ནི། གྲ་ཁྲ་བྲ་ཐྲ་བྲ་ཐྲ་
 སྟེ་བདུན་ནོ། 2 མཁོ་ཇས་སམ་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་དུ། བེ་ཏུ་བུམ་སྟོན་པོའི་མིང་བརྟུ་གོ་དཀའ་
 བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིའི་སྟན་སེལ་ལས་བཤད། བེ་ཏུ་འབྲེལ་ལས། སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་ཡ་བཏགས་དཀའ་མོ་ཁོ་ན་འབེབས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡ་སྟགས་ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད།
 ཡ་སྟགས་ལ་གཟེགས།

ཡ་སྟགས། ཡ་བཏགས་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། མཁོ་ཇས་སམ་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་དུ། བེ་ཏུ་བུམ་སྟོན་པོའི་
 མིང་བརྟུ་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིའི་སྟན་སེལ་ལས་བཤད། ཡ་སྟགས་ཆོ་
 གས་སྟེན་བདག་འབྲིད་ལྟ་བུ། ཐོན་པོའི་མདོས་སྤྲད་དམ་གཏོ་མདོས་ཀྱི་ཇས། ཞེས་བོད་རྒྱ་
 ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་བཤད།

ཡ་ཐེམ། སྟོའི་ཡ་ཐེམ། རྣལ་འབྱོར་བ་ཞིག་གིས་དོ་རྩེ་འཛེགས་བྱེད་བསྐྱོམས་པས་བྲང་ཁང་གི་ཡ་
 ཐེམ་ལ་མ་ཉེའི་དུ་ཐོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡ་ཐོག 1 མགོ་འཕེ་ཆེ་མོ། ཐོག་མ། 2 འབྲས་བུ།

ཡ་ཐོག་རིང་མོ། (མཛོད) བར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུའི་དང་པོ་ལ། ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ཟེར། མཛོད་རྩ་བ་ལས། བར་
 ཀྱི་བསྐྱལ་བ་དཔག་མེད་ནས། །ཆེ་ལོ་བཙུ་བའི་བར་དུའོ། །ཞེས་པས་ཡ་ཐོག་རིང་མོ་བསྟན་

ཏྲི། བར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུ་ལས་གཞན་བཙུག་པོ་རྣམས་ནི་ཡར་ལམ་མར་འབྲིབ་ཟུང་ལེ་
 རེ་ཡོད་ལ། ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ནི་མར་འབྲིབ་པ་རྒྱང་བ་དང་། མ་ཐོག་རིང་མོ་ནི་ཡར་ལམ་པ་
 རྒྱང་བ་ཡིན་པས། བར་བསྐྱལ་གཞན་བཙུག་པོ་རྣམས་ལྟར་ཉིས་ཁྲག་མིན་ལོ། །སྒྲ་
 བཤད་ནི། འདི་བར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུ་འཁོར་མ་ཐོག་མ་ཡིན་པས། ཡ་ཐོག་ཟེར་བ་ཡིན་ལ།
 རིང་མོ་ནི་འདི་བར་བསྐྱལ་བཙུག་པོ་རྣམས་ལ་ལྟོས་ཏེ་འགྲོས་ཤིག་ཏུ་བྱལ་ཞིང་དལ་
 བས་རིང་མོ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་ལོ། །དཔེར་ན་མི་དལ་སྟོད་ཅན་ལ་མི་ཉི་མ་རིང་པོ་
 ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཡ་མཐའ། རོག་མ་དང་། རོག་མའི་ཡང་རོག་མ་བཅས་ཀྱི་དོན། ལུས་ཏུ་བའི་ཅ་བ་ལས། གང་མིང་
 བརྗོད་བའི་ཡ་མཐའ་ན། །སྤྱི་ཡི་རྒྱ་ཡི་སྤྱེ་མེད་པ། །དེ་ལ་སྤྱི་ཡི་རྒྱ་སྤྱར་ན། །དགག་བའི་སྤྱེ་རུ་
 ཤེས་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། ། ཡ་མ་བྱུང་། ། ར་མ་ལུག་ཆ་མི་མཆུངས་པ། ཆ་
 མི་སྟོམས་པ། གཞི་མི་མཆུངས་པ། དཔེར་ན་ཆ་ལུགས་ཡ་མ་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བལ་སྐྱོད་
 ཏུ། ཆ་མིན་ཡ་དོར་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། བྱུང་ནི་ཆའི་དོན་ཡིན་པས། ཡ་ཡང་
 མ་ཡིན། བྱུང་སྟེ་ཆ་ཡང་མ་ཡིན་པས་ན། ཡ་མ་བྱུང་ཞེས་བྱའོ། །² ལྷ་ཚོགས་ཀྱི་དོན་ལའང་
 འདུག་སྟེ། འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་དང་། ལྷ་མའི་རིགས་སྡགས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་
 བས་ཐེ་རྩ་ར་རྩ་ང་གཞོད་པ་ཅན་སོགས་པ་དང་ཆོ་འཕུལ་འགྲན་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐབས་
 ལས་ཀྱི་ཏྲ་ར་རྩ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་། །ལས། དེ་ནས་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོས་ལུས་
 ཀྱི་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་ཅས་བསྟན་ཏེ། ལ་ལ་ནི་འོད་འབྱིན། ལ་ལ་ནི་ཆར་འབབས། ལ་ལ་ནི་
 ཉན་མཁའ་ལ་སྟོད་ལས་བཞི་བྱེད། ལ་ལ་ནི་སྟོད་ནས་མེ་འབར་ཞིང་སྤྲད་ནས་རྩ་འཕུལ་པ་
 ལ་སོགས་པ་ “ཡ་མ་བྱུང་།” གི་ཆོ་འཕུལ་མང་བོ་བསྟན་ཏེ་སྤྱར་བསྐྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟ་བུ།

ཡ་མ་བྱུང་། ཡ་མིན་ཆ་མིན་ཞེས་པའི་དོན། ཡ་མ་ཆ། ཡ་མིན་ཆ་མིན། ར་མ་ལྟག་ཆ་མི་མཆུངས་ལ།
ཆ་མི་སྟོམས་ལ། གཞི་མི་མཆུངས་ལ། བལ་སྐྱེད་ཏུ། ཆ་མིན་ཡ་དོར་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་

དཔེར་ན་ཆ་ལུགས་ཡ་མ་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡ་སྒྲུག་གི། (ལེགས་སྒྲུབ་) གཤམ་ཆེ་མཐར་བྱེད། སྒྲ་བཤད་ནི། གཤམ་ཆེ་ནི་དཔལ་བ་ལ་སོགས་པ་
རན་སོང་གསུམ་གྱི་ལས་སྒྲིབ་དང་། དེ་འདྲིག་ཅིང་ཟད་པར་མཛད་པས་ན་གཤམ་ཆེ་མཐར་
བྱེད་དོ། །དང་དོན་ནོ། །གཤམ་ཆེ་ནི་སྒྲིབ་པ་ལེ་ལུགས་པ་སྒྲེ་མ་རིགས་པ་ལོ། །སྒྲིབ་པ་དེ་
དོན་དམ་པ་ལེ་བདེན་པ་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་པས་མཐར་ཐུག་པར་མཛད་ཅིང་འདྲིག་པར་
མཛད་པས་ན་གཤམ་ཆེ་མཐར་བྱེད་དེ། དེས་དོན་ནོ། །ཞེས་ཆེའི་འབྲེལ་བ་བཞེས་སྒྲགས་ལ་
གཞི་བྱས།

ཡ་ཅེ་རྒྱལ་པོ། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་བ་རྒྱུད་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་ཡ་ཅེ་རྒྱལ་པོར་འཕོད་པར། དགེ་འདུན་
ཆོས་འཕེལ་གྱིས་བཤད།

ཡ་ཟ་མ་ལུག (འདུལ་བ) ཁ་ཟས་མ་ཞུ་བར་ཐུར་དུ་འབྱུང་བ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་
ལས། ཡ་ཟ་མ་ལུག་ཅེས་བྲ་བ་ནི་གང་དག་ལ་ཇི་ལྟར་ཐོས་པ་མ་ཞུ་བར་ཐུར་དུ་འབྱུང་
བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །

ཡ་མཆན་ཅན། 1 རོ་མཆར་ཅན། བྱད་པར་ཅན། 2 ལྷ་སྟེགས་ཅན་གྱི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། རོ་ཡེ་རྒྱལ་
ལ་ལྷ་གྲུ་མི་སྟེ་བ་དང་ལྷ་སྟེགས་ཅན་ལ་ཐར་པའི་ལྷ་གྲུ་སྟེ་བར་འདོད་པ་ནི་ཡ་མཆན་ཅན་
ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲའི་ཞེས་མཆོ་རྒྱུ་གསུང་རོ། །འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་
རྣམས་པར་བཤད་པ་༼ རྒྱ་ཆུ་༽ ༡༧༧ ལས། ཡ་མཆན་ཅན་ཞེས་བྲ་བ་ནི་གཞན་ལྷ་སྟེགས་
ཅན་རབ་དུ་བྱུང་བ་སྤྱི་ལོ་མིང་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཡ་མཆན་ཅན་ཞེས་བྲ་ཞེན་འདུལ་བ་རྣམས་པར་
བཤད་པ་ལས་སྤྱ་ཁ་ཉ་ཉི་ལྷ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་རོ་ཡེ་རྒྱལ་སྟེ། ཇི་ལྟར་རོ་ཡེ་རྒྱལ་ལྷ་སྟེགས་པོན་བཏབ་
པས་ལྷ་གྲུ་སྟེ་མི་རུས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལྷ་སྟེགས་ཅན་དག་གིས་ཀྱང་ཐར་པའི་ལྷ་གྲུ་
སྟེ་མི་རུས་པས་རོ་ཡེ་རྒྱལ་པ་ཞེས་བྲ་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །3 རང་བ་དང་ཕྱི་
པའི་རབ་བྱུང་སྤྱི་ལོ་མིང་།

ཡ་ཡ་པོ། ཡེང་ཡེང་པོ་འཕྲ། རྒྱུད་པ། བརྒྱུད་སྟོང་པའི་འབྲེལ་བ་གནད་ཀྱི་རྒྱ་འོད་ལས། ཡ་ཡ་པོ་ནི་

མྱོད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡ་རབས་ཀྱི་སྒྲིང་པ། ཡ་རབས་ཀྱི་སྒྲིང་པ་ཟེར་བ་ག་འདྲ་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཞེ་ན། པ་མ་ལ་ཤིན་ཏུ་
གྲུས་པ། ཆཀ་རབས་རྣམས་ལ་ལུས་ངག་གི་སྤྱི་ལུ་ཞབས་ཏོག་ལྟ་བུ། ལུལ་ཁྲིམས་ལེགས་
པར་སྤང་བ་བཅས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་བ་དཔོན་དཔལ་པོས་མཛད་པའི་ཀུན་རྫོབ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པའི་མན་ངག་ཡི་གེར་བྲིས་པ་ལས། པ་དང་མ་ལ་རབ་གྲུས་
ཤིང་། ཆཀ་ལ་སྤྱི་ལུ་བྱེད་པ་དང་། །མི་ཡི་ཆོས་ལུགས་ལེགས་སྤང་བ། །འདི་ནི་ཡ་རབས་
སྒྲིང་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡ་རབས་བྲག་དང་ཞེ་ས་ཆེ་ཞེས་སོགས། ཡ་རབས་བྲག་དང་ཞེ་ས་ཆེ། མ་རབས་གཉིད་དང་མྱོད་
པ་ཆེ། དེའི་དོན་ནི། ཡ་རབས་རྣམས་ནི་ལུས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བྲག་སྟེ་གྲུས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དང་།
ངག་གི་སྒྲོ་ནས་ཞེ་ས་ཆེ་བ་སྟེ་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་བཟང་པོ་སྟོན་པ་ཡིན་པོ། །མ་རབས་ནི་དེ་
ལ་ལྟོག་སྟེ། གཉིད་དང་མྱོད་པ་ཆེ་བའོ། །ཞེས་པའི་དོན་པོ། །གཞོན་ནུ་རྩ་མེད་ཀྱི་གཏམ་
རྒྱུད་ལས། གཞན་དག་བྲག་དང་ཞེ་སར་བཅས་པ་ཡིས། །ལེགས་བརྟུང་སྒྲུབས་སུ་འཆང་
བའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡང་ཏིག་ཉིང་ཁུའམ་ཟབ་མོའམ། ལྷིང་པོའི་ཡང་ལྷིང་པོའི་དོན་དུ་མ་དག་རྒྱན་འབྲམས་སུ་སོང་བའི་
ཐ་སྟངས་ཅིག་ལི་ཤིའི་གྲུར་ཁང་ལས། ཨ་ཏི་ཡོ་ག་ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཨ་ཏི་ཉིང་
ཟབ་མོའམ་ཉིང་ཁུའི་ལྷ་བྱའི་དོན་དུ་རྩོམ་པས་ཟབ་ཏིག་དང་ཡང་ཏིག་སོགས་དང་། ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །

ཡང་དག་མཐལ། ལྷིང་ཉིང་གི་མིང་། སྤྱི་བཤད་ནི། ཡང་དག་པ་ནི་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ། མཐའ་ནི་རྩེ་
མོའམ་མཆོག་གོ། དེས་ན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་མཆོག་ཡིན་པས་ན་དེ་སྤྱི་བཤད་ཅིས་
བྱའོ། །མཐའ་ནི་རྩེ་མོ་དང་མཆོག་གི་དོན་ལ་འཇུག་པར། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲུལ་
སྟོང་པོ་མཆོག་ལས་གསུངས་སོ། །

ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ། 1 ལྷིང་ཉིང་རྟོགས་པའི་ལྷ་བ། 2 ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་ལ་ཟེར།

བཤེས་སྤྱིངས་ལས། གལ་ཏེ་མཛོད་ས་ཐར་བ་མངོན་བཞེད་ན། །ཡང་དག་ལྟ་ལ་གོམས་བ་
དག་ཏུ་མཛོད། །གང་ཟག་ལོག་པར་ལྟ་བས་ལེགས་སྤྱད་ཀྱང་། །ཐམས་ཅད་ནམ་པར་སྤེན་
པ་མི་བཟད་ལྟོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། །རིན་ཆེན་ཐེང་བ་
ལས། མི་དགེ་བ་ལས་སྤྱག་བསྐལ་ཀྱང་། །དེ་བཞིན་ངན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དོ། །དགེ་ལས་བདེ་
འགྲོ་ཐམས་ཅད་དང་། །སྤྱི་བ་ཀྱན་ཏུ་བདེ་བ་དག་ །ཅེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བདེ་སྤྱག་ནམས་ནི་
རྒྱ་མེད་དང་གཙོ་མོ་དང་དབང་སྤྱག་སོགས་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱང་བ་ཡང་མིན་པར་
དགེ་མི་དགེའི་ལས་སྤྱི་ལས་བདེ་སྤྱག་སྤྱི་དང་། །བདེ་སྤྱག་གི་བྱང་བར་སྤྱ་ཆོགས་པ་ནམས་
ཀྱང་ལས་གཉིས་ཀྱི་བྱང་བར་སྤྱ་ཆོགས་ལས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འཛོལ་བར་སོ་སོར་འབྱུང་
བའི་ལས་འབྲས་རེས་ཅན་ནམ་མི་སྤྱ་བ་ལ་རེས་པ་རྟེན་པ་ནི། །སངས་རྒྱས་བ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་བ་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་བསྐྱགས་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

ཡང་དག་པའི་མཐལ། ཡང་དག་མཐལ་དང་དོན་འདྲ།

ཡང་དག་པར་སྤངས་བ་ལས་བྱང་པའི་གཟུགས། (འདུལ་བ) སོ་ཐར་གྱི་སྤོམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། འདི་ནི་
ཆོས་མངོན་པའི་གཞུང་གི་བརྟེན་ཅིག་ཡིན།

ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བརྟུག་པ། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པར་བཀོད་པའི་དོན།

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་དོན་འདྲ།

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས། <སྤྱ་སྤྱི་བྱུང་> སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོད་ཀྱི་ནམ་གངས་ཤིག་
མ་ནོར་བར་ཐམས་ཅད་སྤྱགས་སུ་རྒྱུད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཡང་དག་པར་ནི་མ་ནོར་
བར། རྫོགས་པར་ནི་ཐམས་ཅད། སངས་རྒྱས་ནི་སྤྱགས་སུ་རྒྱུད་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱད་དོད་བྱུང་ཞེས་པ་རྫོགས་པའམ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་ལའང་འབྲུག་པའི་
ཕྱིར་དོ། །སྤྱ་སྤྱིར་བམ་གཉིས་ལས། སྤྱ་སྤྱི་བྱུང་ཞེས་པ་ “སྤྱ་ག” ནི་ཡང་དག་པ། “སམ”
ནི་ “སམ་རྩ” འམ། “སམ་སྤྱརྩ” སྤེ་མ་ལུས་པའམ་རྫོགས་པ། “བྱུང་” ནི་སངས་རྒྱས་པ་ལ་

བྱ་སྒྲེ། སྒྲིར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཞོར་བར་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད་ཅིང་མངོན་པར་
བྱང་རྒྱུ་པའི་མཆན་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཞེས་བྲ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་ཏེ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
རྫོགས་པར་ཏེ་མཐའ་དག་པར་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་བྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྲའོ། །འདུལ་བ་གཞི་
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལ་གཞི་བྲས།

ཡང་དག་པར་གཟེངས་བསྟོད་པ། སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པན་ཡོན་བརྗོད་པ།

ཡང་དག་སྟོང་བ། 1 ལེགས་པར་སྟོང་བ། 2 སྒྲིག་པ་སྟོང་བ་དང་དགེ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་འབད་པའི་
བཙོན་འགྲུས་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། སྟོང་བྱ་ཡང་དག་པར་ཏེ་ལེགས་པར་སྟོང་བས་ན་དེ་
སྐད་ཅེས་བྲའོ། །

ཡང་དག་སྟོང་བ་བཞི། བྱང་ཕྱོགས་སྒྲེ་ཆན་བདུན་གྱི་གཉིས་པ་ནི། མི་དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པའི་ཡང་དག་
སྟོང་བ། སྐྱེས་པ་སྟོང་བའི་ཡང་དག་སྟོང་བ། དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པའི་ཡང་དག་སྟོང་བ།
སྐྱེས་པ་སྐྱེལ་བའི་ཡང་དག་སྟོང་བ་དང་བཞིའོ། །ཡང་དག་སྟོང་བ་ལ་གཟེགས།

ཡང་ཆ། རང་གི་བྱ་སྤྲུག་གི་བྱ་ལ་ཆ་བོ་དང་། དེའི་སྤྲུག་གྲུ་ལ་ཡང་ཆ་དང་། (ཡང་ཆ་ནི་རང་གི་པ་
ནས་བརྟེན་པའི་མི་རབས་བཞི་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རང་གི་པ་ནི་མི་རབས་དང་པོ་དང་།
རང་ཉིད་མི་རབས་གཉིས་པ། རང་གི་བྱ་མི་རབས་གསུམ་པ། དེའི་བྱ་ནི་བཞི་པ་ཡིན་པ་ལྟ་
བྲའོ། །) དེའི་སྤྲུག་གྲུ་ལ་གསུམ་ཆ་ཟེར། (གསུམ་ཆ་ནི་རང་གི་པ་ནས་བརྟེན་པའི་མི་
རབས་ལྔ་པ་ཡིན།) རོ་བོའི་ཁྲ་མ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བརྒྱ་ཅ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་བརྗོད་ཏེ་ལ་ནག་པོ་
ཞེས་བས་རོ་བོ་བོད་དུ་འབྱོན་ཁར་ཁོད་དུ་བྱིན་ན་པ་ལས་བྱ་རྒྱེག་བྱ་ལ་ཆ་བོ་རྒྱེག་ཆ་
བོ་ལས་ཡང་ཆ་རྒྱེག་ཡང་ཆ་ལས་གསུམ་ཆ་རྒྱེག་པ་ཞིག་འོང་། དེ་ནས་འཆལ་ཏེ་འགྲོ་ཞེས་
ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་རོ། །

ཡང་ཞིང་གཡོ་བ། རྒྱུད་གི་མཆན་ཉིད། སྒྲ་བཤད་ནི། ཡང་ཞིང་ཞེས་པས་ངོ་བོ། གཡོ་བ་ཞེས་པས་
བྱེད་ལས་དངོས་པོ་གཞན་གཡོ་བ་དང་རྒྱས་པར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲའོ། །

ཡང་ཡང་ཟས་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་གཅིག་པ། ཡང་ཡང་ཟ་བའི་
 ལྷུང་བྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་ཤེས། བཅས་ལྷན་དགེ་སྒྲོང་གིས་དུས་ཉི་མ་གཅིག་ལ་བྱིས་པས་མཐོན་དུ་
 བོས་པ་ལན་གཉིས་ཡན་ཆད་བྱུང་བ་ན་ཟས་བྱི་མ་ལ་གོས་སམ་གོས་ཀྱི་རིན་གྱི་རྩེད་པ་
 མེད་པའི་ཟས་བྱི་མ་ཟོས་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྒྲིང་གཞི་ལ་གཉིས་
 ལས། ལྷུང་ལ་མ་བཅས་པའི་སྒྲིང་གཞི་ནི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་བྱིས་བདག་འབྲལ་ལ་མཐོའི་
 ལྷུང་བའོ། །ལྷུང་ལ་བཅས་པའི་སྒྲིང་གཞི་ནི་ཡངས་པ་ཅན་དུ་བྱག་ཕྲེས་ཡང་ཡང་ཟོས་པ་
 ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་སྤྱིན་བདག་སྤྲ་མ་མ་དད་པ་སྟེ། ཟས་བྱི་མ་ལ་
 གོས་ཀྱི་རྩེད་པ་ཡོད་ན་ལྷུང་མེད་དུ་གསུངས་པས་སོ། །

ཡང་སོས། ཆོ་དཔུལ་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ། ཡང་སོས་ན་ནི། སེམས་ཅན་དཔུལ་བ་པ་དེ་དག་པན་ཚུན་
 འདུས་ནས་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་མཚོན་ཆ་སྤྲ་ཆོག་པ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་
 གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སྦྱར་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་བརྒྱལ་ཏེ་ས་ལ་འབྱེལ་བ་དང་ནས་མཁའ་
 ལས་བྱིད་རྣམས་ཡང་སོས་བར་གྲུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྤྱོད་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་ཡང་ལངས་ཏེ་
 སྤར་ལྷར་སྦྱར་བར་བྱེད་པས་སྤྱག་བསྐལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་འབྱུང་ངོ་། །

ཡངས་པ། རྒྱ་ཆེ་བ།

ཡངས་པ་ཅན། <བྱ་ལྡེ་ལི> (འདུལ་བ) རྒྱ་གར་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག་ རྒྱ་གར་བས་འདི་ལ་བྱ་ལྡེ་ལི་ Vaisā-
 li ཟེད། སྤྱོད་བཤད་ནི། བྱིས་དང་འགྱོར་བ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ཡིན་པའི་བྱིར་
 ཡངས་པ་ཅན་ནས། ཡང་ན་མི་རྣམས་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ལྡེ་ལྡེ་སྤྲ་ཆོག་པ་དང་ལྷན་
 པའི་གྲོང་ཁྱེར་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཡད་ཡུད། 1 མི་གསལ་བ། 2 གསལ་ལ་མི་གསལ། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་
 ལས། དམིགས་པ་ཡད་ཡུད་དེ་ཡང་དེ་མ་ཐག་མེད་པར་འགྲོ་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་ངོ་། །3 ཉེན་ཁ་ལ་མི་འཛེམ་པའི་བྱ་སྤྱོད། མི་ཡད་ཡུད་ཆོ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡན་ལག 1 ཆ་ལས། ཀླང་ལག་ལ་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅེས་པ་དང་། ཤིང་གི་ཡལ་ག་ལ་ཤིང་གི་ཡན་

ལག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྒྱ་སྤྱོད་པ་ཉེར་བསྒྲིགས། དཔེར་ན་མཛོང་ལམ་གྱི་རྒྱ་ལ། དེས་
འབྲེད་ཡན་ལག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ཡོན་ཏན། བྱང་ཆོས། འདིའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་ཤེས་བྱ་
ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་མི་གོ་བར་བྱང་ཆོས་ལ་གོ་དགོས། དབྱིན་སྐད་དུ་quality
ཟེར་བ་དེའོ། །རྒྱ་ཐོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལྷ་སྤྱོད་ཀྱི་༩ བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་
སྤོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བཤད་སྤྱར་༥ ལས། ཡན་ལག་གི་སྤྱོད་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གྲངས་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡན་ལག་སྤྱེས། (འདུལ་བ) ཐོ་མཚན་གྱི་མིང་། ཡི་གུར་དུ་གསལ། སྤོབ་དཔོན་དག་ལེགས་བཤེས་
གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་ལུང་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། ཟ་མ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ལ་ཁ་ཅིག་ནི་དག་སྤོང་མའི་མིའི་སྤྱོད་ནས་སྤྱོད་ལྷུང་བྱེད་དུ་འདོད་དོ། །དེ་དག་གི་བསམ་པ་
འདི་ཡིན་ཏེ། ཟ་མ་དབང་པོ་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཡན་ལག་སྤྱེས་ནི་བཅད་པ་ལ་སོགས་
བས་ཉམས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འདི་རི་སྤྱད་ཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་
བསྟེན་པ་འདི་སྤྱད་དུ་བསྐྱད་པར་མི་བྱའོ། །ནམ་ཞིག་འགྱུར་བ་དེའི་ཆོ་ནི་བསྐྱད་པར་བྱའོ་
ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིས་ནི་རི་སྤྱད་དུ་འགྱུར་བ་མི་བསྟེན་པ་དེ་སྤྱད་དུ་དག་སྤོང་ཡིན་ལ་
དག་སྤོང་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་དེ་འདི་ལ་དག་སྤོང་གཞན་བཞིན་དུ་རིགས་པར་ལྷུང་བ་རྣམས་
འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ། (འདུལ་བ) 1 ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས། 2 ཐོ་རྟགས། ལུང་རྣམ་འབྲེད་༩ ཅེས་༥༥
༥ ལས། བྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་ནས་ཐོ་དུག་ལྷུང་དུ་བྱུང་བ། དུག་དུག་པ། དུག་ནོ་བའི་ཁར་རང་གི་
ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་བཅུག་པར་གྱུར་པ་ནི་སྤྱོད། དེ་ལྟར་གྱུར་བས་བྱུང་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤང་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །

ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལྡ། 1 རྒྱ་པ། (རྒྱ་བ་ཁ་དོག་དམར་པོ) ༢ རྣམ་པར་རྒྱ་པ། (རྣམ་པར་རྒྱ་བ་སྤོན་པོ)
༣ ཡང་དག་པར་རྒྱ་པ། (ཡང་དག་པར་རྒྱ་བ་སེར་པོ) ༤ རབ་ཏུ་རྒྱ་པ། (རབ་ཏུ་རྒྱ་བ་
དཀར་པོ) ༥ དེས་པར་རྒྱ་བ་དང་ལྟོ། ། (དེས་པར་རྒྱ་བ་ལྷུང་ཞེས་རྗེ་འགོས་གསུང་ངོ་

ཞེས་ཟླེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ།) དེ་དག་ལ་རིམ་པ་བཞིན་སྒྲུ་དང་། རུས་སྤྲལ།
 ཅངས་པ། ལྷ་སྤྲིན། གཞུ་ལས་རྒྱལ་ཞེས། (གཞུ་ཞེས་ཀྱང་འཐད། གཞུ་ལས་རྒྱལ་ལ་
 འགྲེལ་བ་རྣམས་ལས་འོར་ལས་རྒྱལ་ཞེས་བཤད་པའང་ཡོད་དོ། །ཞེས་ཟླེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་
 སྒྲོན་ན་གསལ།) མིང་དེལྟར་བཏགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྒྱ་དེ་དག་གི་དབྱིབས་སྒྲུ་ཉི་སྤྲལ་
 སོགས་དང་འབྲ་བའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ལས་བྱུང་བས་དེ་ལྟར་བཏགས་ཏེ། རྒྱལ་ཆ་བ་ཆོས་
 ཟེས། ཡན་ལག་གི་རྒྱ་དང་ལ་ཐ་སྟོད་སྤྲ་མ་ལྟར་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཟེ་འགོས་ཀྱི་
 གསུང་ལས། དེ་ལྷ་པོ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཉེ་མ་སྤྲལ་དང་འབྲ་བ་དང་། མཆིན་པ་རུས་སྤྲལ་
 འབྲ་བ། རྒྱོ་བ་ཅངས་པ་འབྲ་བ། སྤྱིང་ལྷ་སྤྲིན་གྱི་བུ་མོའི་གོས་དང་འབྲ་བ། མཁལ་མ་གཞུའི་
 དབྱིབས་དང་འབྲ་བ་རྣམས་ལས་བྱུང་བས་དེ་ལྟར་བཏགས་ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡན་ལག་འགྲུས་པ། (པར་ཐིན) མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྷ་འཇམ་མིང་ཆགས་པའི་གནས་ལྷའི་ཐ་མ་སྟེ།
 ཤར་གྲུར་ཏེ་ཡན་ལག་གི་མཚན་མ་འབྱུང་བོ་ལྷ་དོད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཟེར། འདི་ལ་
 རྒྱ་ལག་འགྲུས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

ཡན་ལག་བརྒྱན་ལྷན་གྱི་རྒྱ། ཡན་ལག་བརྒྱན་ནི། མཆིམས་མཛོད་ལས། བསིལ་དང་ཞིམ་དང་ཡང་
 བ་དང་། །འཇམ་དང་དྲངས་དང་རིང་མེད། །འཐུངས་ན་མགིན་དང་ལྷོ་བ་ལ། །མི་གཞོད་ཡན་
 ལག་བརྒྱན་ལྷན་ཅུ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡན་ལག་བརྒྱན་ལྷན་གྱི་རྒྱ་འབྲལ་བའི་པན་
 ཡོན་ནི། དྲངས་ཤིང་བསིལ་བའི་ཡོན་ཆབ་གཅིང་མ་ཕུལ་ན་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲིག་རྒྱུང་སྤྲངས་
 ཏེ་ས་ལས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། རྒྱན་པར་དུ་ཡན་ལག་
 བརྒྱན་ལྷན་གྱི་ཆབ་ཕུལ་བས་ནི། རྒྱ་བསིལ་བ་ཕུལ་བས་རྒྱལ་ཁྲིམས་དག་པ་དང་། རྒྱ་
 ཞིམ་པ་ཕུལ་བས་ཟས་ཀྱི་རོ་མཆོག་རྟེན་པ་དང་། རྒྱ་ཡང་བ་ཕུལ་བས་ལུས་སེམས་ལས་
 སུ་བྱུང་བ་དང་། རྒྱ་འཇམ་པ་ཕུལ་བས་ཤེས་རྒྱུད་འཇམ་པ་དང་། རྒྱ་དྲངས་པ་ཕུལ་བས་
 དེག་པ་དྲང་བར་འགྲུར་བ་དང་། རྒྱ་རི་མིང་པ་ཕུལ་བས་སྤྲིབ་པ་སྤྱོད་བ་དང་། རྒྱ་ལྷོ་ལ་མི་
 གཞོད་པ་ཕུལ་བས་ལུས་ལ་ནད་མི་འབྱུང་བ་དང་། རྒྱ་མགིན་པ་ལ་མི་གཞོད་པ་ཕུལ་བས་

ངག་སྟན་པ་བཅས་ཀྱི་པན་ཡོན་བརྒྱད་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ། །ཡན་ལག་ཅེས་པ་ཡོན་
ཏན་ལའང་འཇུག་པས། ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་ཚུ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །སྤེ་སྤྱིང་སངས་རྒྱས་
རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༡༡༣བཟུངས། གོང་གི་མཆོམས་མཛོད་ཀྱི་ལུང་དེ་འདུལ་བ་ལུང་གི་
ཆོག་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

ཡན་ལག་མཆོག་ལ། བྱད་མེད་མཆོག་གམ་མཛེས་མའི་མིང་། ལུས་མཆོག་མ་དང་དོན་འདྲ།
ཡན་ལག་ལྗེའི་བྱུག ཡན་ལག་ལྗེ་ས་ལ་པཔ་པའི་བྱུག་དང་དོན་གཅིག དབྲལ་བ། ལག་མཐེལ་གཉིས།
བུས་མོའི་ལྷ་ང་གཉིས་བཅས་ས་ལ་གཏུགས་པའི་བྱུག་གོ།

ཡན་ལག་བདུན་གྱི་བྱུག་འཆོལ་གྱི་མཆོད་པ་འབྱུལ་བ། བཤགས་པ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་། ཆོས་
འཁོར་བསྐྱོར་བར་བསྐྱུལ་བ། ལྷ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་འདེབས་པ། བསྟོ་བ་དང་
བདུན་ནོ། །བཟང་པོ་སྦྱོང་པའི་སྟོན་ལམ་ལས། བྱུག་འཆོལ་བ་དང་མཆོད་ཅིང་བཤགས་པ་
དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བསྐྱུལ་ཞིང་གསོལ་བ་ཡི། །དགེ་བ་ཅུང་ཟད་བདག་གིས་ཅི་བསགས་
པ། །ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བྱིར་བསྟོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་
བྱུག་འཆོལ་བས་ང་རྒྱལ་གྱི་གཉེན་སོ། མཆོད་པས་སེར་སྤེའི་གཉེན་སོ། བཤགས་པས་
དུག་གསུམ་གའི་གཉེན་སོ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་བྲག་དོག་གི་གཉེན་སོ། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་
བར་བསྐྱུལ་བས་ཆོས་སྟོང་གི་གཉེན་སོ། ལྷ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་འདེབས་
པས་ལྷ་མར་སྟོང་ལྷེས་པའི་གཉེན་སོ། བསྟོ་བས་ལོག་ལྷའི་གཉེན་སོ་བྱེད་པ་བཅས་སོ། །

ཡན་ལག་གིན་ཏུ་རྣམ་འབྱེས། (པར་བྱིན) ཀྱང་ལག་དང་སོར་ཆོགས་སོགས་ཀྱི་ལྷ་ཆོགས་རྣམས་རིང་
ཐུང་སོགས་ཀྱི་ཆ་བྱེད་པ། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་བྱེད་༼ སྤྱིང་ཆ ༡༣༠བཟུངས་ལས།
ཀྱང་ལག་གི་ཡན་ལག་དང་སོར་ཆོགས་སོགས་ཀྱི་ཉིང་ལག་རྣམ་པར་འབྱེས་པ་སྟེ། ལྷ་
ཆོགས་སོགས་ཀྱི་རིང་ཐུང་སོགས་ཀྱི་ཆ་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྟགས། (གསང་ལྟགས) ལྷ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་པོ་མོའི་རྟགས།

ཡབ་ཡུམ་གྱི་དོ་རྗེ་དང་བསྐྱེ། (གསང་ལྟགས) ཡབ་ཀྱི་དོ་རྗེ་པོ་མཆོན། ཡུམ་གྱི་བསྐྱེ་སྟེ་མོ་མཆོན་ནོ། །

ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་དོན། (གསང་ཐུགས་) ལྷ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་དོན་ཞེས་པར་
གཟེགས།

ཡབ་སྲས་མངལ་བའི་མདོ། འདི་འཕགས་པ་དགོན་མཆོག་བཅུགས་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་
ལེ་ཏུ་སྒྲོང་ཕྱག་བརྒྱ་ལས་ལེ་ཏུ་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་བཞུགས། འདི་དགོན་བཅུགས་ཉ ང་པ
ཉའི་དབུ་ན་བཞུགས་སོ། །

ཡམ་ཤིང་། (གསང་ཐུགས་) སྦྱོན་སྟེག་གི་བྱང་ཤིང་། སྦྱ་བཤད་ནི། ཡམ་ཤིང་ཞེས་པའི་ཡམ་ནི་ལེགས་
སྦྱར་གྱི་ “ཡ་མ་ལྟོ” ཡམལྟོ་ཞེས་པ་ཆོག་བསྐྱུས་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཆའམ་བྱང་དང་སྦྱགས་སོགས་
ཀྱི་དོན་དུ་བཤད་པས། སྦྱོན་སྟེག་འབྲུལ་བའི་ཆེ་ཤིང་བྱ་གཉིས་རེ་ཆ་བསྒྲིགས་ཏེ་འབྲུལ་
པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཞགས་པར་སེམས་སོ། །ཡང་ན། ཡམ་ཞེས་པ་མི་མ་ཡིན་
དང་སྦྱོན་པོ་སོགས་གཞི་དབྱེད་ཀྱི་རིགས་ལ་བྱས་ནས། དེ་དག་འཛོགས་ཤིང་སྟེག་པའི་
ཤིང་ལ། ཡམ་ཤིང་ཟེར་བ་ཡིན་པའང་སྲིད་སྟུམ་སྟེ། འབྲུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་
རྣམས་པར་བཤད་པ་ཉ ཚུ ཉ རྟན་ལས། བདེ་ལེགས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མའི་སྦྱོན་
སྟེག་དང་བྲམ་ཟེའི་འདོན་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོན་པོ་འཛོམས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །ཡམས་ནད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས། ཡམ་ཤིང་ལ་འབྲུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་ཡམ་
སྟེག་ཤིང་ཞེས་གྲང་བཤད།

ཡམ་བཤད། ཡིད་བརྟན་མེད་པའི་བཤད་པ། སྦྱིང་པོ་མེད་པའི་བཤད་པ། རྩེ་གྲང་ཐང་པས། ཡམ་
བཤད་སྦྱར་པའི་བྱང་པོ་འབྱར་མིན་པར། །ཡང་དག་དོན་གྱི་སྦྱིང་པོ་སེལ་མ་ཡིས། །ཡ་རབ་
ཐར་འདོད་ཞིང་པའི་རེ་སྒྲོང་གི། །ཡོངས་འཛིན་གང་དེ་གཙུག་གིས་བསྟེན་བྱ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡམ་སྟེག་ཤིང་། ཡམ་ཤིང་དང་འབྲུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། ཡམ་སྟེག་ཤིང་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྦྱོན་སྟེག་བྱ་བའི་བྱང་ཤིང་རྒྱ་སྟེགས་ཀྱི་ཤིང་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །

ཡམས་ནད། རིམས་ནད། ཁུབ་བདལ་དུ་སོང་བའི་ནད། སྤྱ་བཤད་ནི། ཡམས་ནི་འབྲམས་ཀྱི་དོན་ཏེ།
ཁུབ་བཤལ་ཁུབ་བདལ་དུ་སོང་བའི་དོན་ནོ། །ཡང་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་
པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༡༤༤ ལས། ཡམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མ་ཡིན་པས་བྱས་པའི་གཞོང་
པའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པས་ད་དུང་ཡང་བརྟག་པར་བྱའོ། །

ཡར་ཀན། རྒྱ་མིས་ཤིན་ཏང་ Xinjiang ཞེས་འབོད་པའི་ཡུལ་དེའི་རུབ་མཐར་ཡོད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་
ཞིག་ ཡར་ཁྱེན་ Yarkand ནི་དེང་སང་ཤིན་ཏང་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ Kashgar ཀཤཀར་
ཞེས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དེ་དང་ཉེ་བར་ཆགས་ཡོད། མར་གོ་པོ་ལོའི་ལམ་ཡིག་ནང་ Yarcan
ཞེས་གྲིས་འདུག འདི་རུ་ལྷ་མོ་རུབ་ཕྱོགས་དང་ཤར་རྒྱ་ནག་གི་དབར་གྱི་ཆོང་གི་འབྲུལ་
ལམ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་འཁེལ་གྱི་ཡོད། དེ་ལ་གོས་ཆེན་གྱི་ཆོང་ལམ་ The Silk Road
ཟེད། གོས་ཆེན་གྱི་ཆོང་ལམ་འདི་ནི་གནའ་བོ་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་ཐང་རྒྱལ་རབས་
ཀྱི་སྐབས་ནས་ཏ་ཅང་རྒྱ་འབྲུལ་ཆེ་བའི་ཆོང་ལམ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། ཡང་དུས་
རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ནང་ཨི་ཀྲ་ཡིའི་མི་རིགས་མར་གོ་པོ་ལོ་ཞེས་པའི་ཆོང་བ་དེ་ཡང་
གྲོང་ཁྱེར་དེར་སྐྱབས་ཤིང་། ཁོང་གིས་གྲོང་ཁྱེར་འདིའི་འབྲེལ་བཤད་ལ། ཡར་ཁྱེན་ནི་ཡིད་
དུ་འོང་བའི་ལྷ་མ་ར་སྤྱ་ཆོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་ཅིང་། འགྲོ་བ་མིས་ཅི་འདོད་ཀྱི་ཤིང་ཐོག་སྤྱ་
ཆོགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཡོད་པའི་ས་ཐང་རྒྱ་ཆེན་པོས་བསྐོར་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག་རེད་ཅེས་
བརྗོད་ཡོད། དེའི་མི་རིགས་བྱེད་ནི་ཡེ་ཤུ་དང་བྱེད་ནི་ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལུགས་པ་ཡིན་ཅིང་།
འདི་ནི་ཀྲུའམའི་ཁྲན་གྱི་ཆ་པོའི་དབང་སྐུར་འོག་ཡོད་པའི་ས་ཁུལ་ཞིག་རེད། ཅེས་མར་གོ་
པོ་ལོའི་ལམ་ཡིག་ TRAVELS OF MARCO POLO ནང་གསལ། ཡར་ཀན་ནི་ལྷ་མོ་ནས་
མངའ་རིས་ལ་དུགས་ཕྱོགས་དང་ཆོང་འབྲུལ་ཡོད་པའི་ལུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་དེབ་ཐེར་
དཀར་པོར་བཤད། དགེ་འདུན་ཆོས་འཁེལ་གྱི་དེབ་ཐེར་དཀར་པོའི་ནང་ཡར་ཀན་དང་། ལྷ་
སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ནང་ཡར་ཁྱེན་ཞེས་གྲིས་ཡོད།

ཡར་རྒྱངས། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་སྤེལ་གྲོང་རྫོང་ཁོངས་ཡར་རྩ་ཤམ་པོའི་ཚུ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

ཞེས་བོད་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ་བ་ལྟར་དོ། །འདི་ལ་ཡར་སྐྱེས་ཟེར་བའི་རྒྱ་
མཆན་ནི། རྒྱུ་པོ་བཀའི་ཐང་ཡིག་༣༩༧་ལས། ལུ་གེ་གནས་ལ་ཡར་བས་ཡར་སྐྱེས་ཞེས་
སུ་གྲགས་ཆེ། ཞེས་གསུངས།

ཡར་ཁྱེན། ཡར་ཀན་དང་འབྲ།

ཡར་ལྗན། ཡར་རྒྱས། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ། འོག་མའི་ཡོན་ཏན་མ་ཉམས་པའི་སྤྱིང་དུ་གོང་མའི་
ཡོན་ཏན་དང་ལྗན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཡར་ལྗན་ཟེར།

ཡར་བ། (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག) འཕར་བ། གྱར་བ། ཁ་འཐོར་བ། ཁ་གྱར་བ། དུལ་སྐྱད་འགའ་ཞིག་ལ་འང་
འཕར་བ་ལ་ཡར་བ་ཞེས་ད་ལྟ་འང་འབོད་དོ། །མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དཔེར་ན་
ལྷགས་ཀྱི་ཆ་ཆ་གནས་དུ་ཡར་བ་བཞིན་དུ་འཆི་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་གཉིས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་སོ། །

ཡར་དང་མར་གྱི་མཆན་མེད། ཡར་གྱི་མཆན་མེད་ནི། འདོད་པའི་ལྷར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
སྐྱེས་ནས་སྤོང་འགྱུར་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེན་པོ་ལ་བྲ། མར་གྱི་
མཆན་མེད་ནི་ཡོངས་གྲགས་པ་མ་གསོད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་མེད་ཀྱི་ལས་ལ་
བཞག་དོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཡར་དང་མར་གྱི་མཆན་མེད་ལ་བར་དོ་མེད་
བར་འདོད་པ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡར་ལན། ཡར་ཡོང་དུས། ཡར་ལོག་དུས། རྣམ་ཐར་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། ཡར་ལན་གནས་
ཅུང་ལྷོག་ཏུ་ཆོས་སྤོང་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ཐེབས་ལུས་ནས་ལྷོག་ཀྱང་གྱི་ལུང་བསྐྱེད་རྣམས་ཞིབ་
བར་བསྐྱེས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཡལ་བར་དོར་བ། ཅེས་མེད་དུ་དོར་བ། ལྷང་མེད་དུ་གཏོང་བ། གཅེས་པར་མི་འཛིན་བ།

ཡལ་འཛུགས་པ། རྒྱལ་བཙུགས་པ།

ཡས་འདེད། (གསང་ལྷགས) སྤྱིང་ནས་འོག་ཏུ་འདེད་པ།

ཡས་བབས། (གསང་ལྷགས) སྤྱིང་ནས་འོག་ཏུ་བབས་པ། ལུགས་འབྱུང་།

ཡས་ཤིལ། (གསང་ཐུགས་) རྟེན་ནས་ལོག་ཏུ་ཆགས་པའི་ཤིལ་པ། རྟེན་ནས་ལོག་ཏུ་ཅིས་པའི་ཤིལ་པ།
ཡས་ལ། (རྫོགས་) ཁྱེད་ལ། ཁྱེད་རང་ལ། ཉིད་ལ། རྫོགས་ཉི་མའི་ཡོད་ཟེར་པ་ནས་ལ། རྟེན་པ་ཡས་
ལ་གྲོས་མ་ཆོད་པ་ཅི་ཡོད། ཅིས་པ་རྟེན་ལ།

ཡི་གེ་བརྒྱ་པ། (གསང་སྤྱལ་ས) ཡིག་བརྒྱ་དང་དོན་འདྲ།

ཡི་གེ་བརྒྱ་བའི་བརྒྱས་པ། (གསང་སྤྱལས) ཡིག་བརྒྱ་ལ་གཟིགས།

ཡི་གེ་གསུམ། (གནང་སྐབས་) ཨོྫ་ལྷོ་རྩྭ་གསུམ་གྱི་ཡི་གེ་བསྟུ་གསུམ་ལ་ཟེད། མཁམ་གྲུབ་ཚོས་རྩི་
 བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༡༥༥༥ལས། མེ་ཏོག་སོགས་རང་རང་གི་མིང་སྐབས་ཡི་
 གེ་དང་སྐལ་བས་བྱིན་གྱིས་བསྐྲུབ་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡི་གེ་གསུམ་དང་སྐལ་བ་ནི་རྩི་
 གསུམ་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྲུབས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། བ་རྩྭ་སོགས་ནི་བསྟུ་བ་པའི་
 སྐབས་ཡིན་པས་བྱིན་གྱིས་སྐྱོད་པའི་ཆེ་བྱེད་པའི་ནོན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡི་གེའི་སྐྱོར་བ། (བདེ་སྐྱོད) དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་སྐྱུར་ནས་མིང་ཆིག་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་དེ་
དག་ལ་ཐུག་སོགས་སྐྱོར་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། ཡི་གེའི་སྐྱོར་བ་མེར་བར་སྟམ། སྟམ་ཚུ་
པའི་ཅ་བ་ལས། བསྐྱབ་བ་ཀུན་གྱི་གཞི་འཛིན་ཅིང་། ཇིག་གེད་སྐྱབ་བ་རྣམས་གྱི་རྒྱ། ཁིང་
ཆིག་བརྗོད་བ་ཀུན་གྱི་གཞི། ཡི་གེའི་སྐྱོར་བ་བཤད་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས། སྐྱབ་བཤད་
ནི། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆིག་རྣམ་པར་བཤད་བ་༼ ཚུ་ ༽ ༣༤ ལས། ཡི་གེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཨ་ལ་སོགས་བ་ཡི་གེའི་སྐྱུར་བརྗོད་བ་དག་གོ། སྐྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡི་གེ་
བསྐྱབ་པ་སྟེ། གང་གིས་ཡུལ་དང་དུས་ལ་སོགས་བ་ངེས་པར་མ་ཆད་པའི་དོན་གྱི་བདག་
ཉིད་རྗོད་བར་བྱེད་བ་དཔེར་ན་བྱམ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་ཡིག་འབྲུ་སྐྱུར་བའོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡི་གེ་ལྔ། (གསར་མཁས་) ལྟེན་ཉིད་ཀྱི་ཡི་གེ་ལྔ། རང་མེས་སྐྱེ་བར་ལྷན་པ་ལ་སྐྱབས་ཀྱི་ལྟ་
གང་ཡིན་གྱི་མཁས་ཀྱི་ཡིག་འབྲུ་ཁྲིམ་པའི་ལྟ་ལ་ཅན་བཞེད་དེ་བསྟོམ་པའམ་སྐྱེ་བའོ་
བསྟོམ་པའོ།

ཡི་ཆད། སེམས་ཞུམ་པ། ཡིད་ཞུམ་པ། ཡིད་ཐང་ཆད་པ། དང་བ་མེད་པ། བསམ་པ་དཔལ་པ་བཅས་
ལ་ཟེར། དགེ་སློང་མཁས་པ་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྒོ་གྲོས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་སྤྱོད་འཇུག་
དཀག་འགྲེལ་ལས། ཡི་ཆད་ནི་སེམས་ཞུམ་པའམ། དང་བ་མེད་པའམ། བསམ་པ་དཔལ་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡི་དྲགས། <མེ་ཏ> (མཛོད) ། བཀྱེས་སྒྲོམ་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་མནར་བའི་རྒྱ་སོང་པ། ཡི་
དྲགས་གྱི་གནས་དེ་གང་དུ་ཡོད་ཅེན། ཡི་དྲགས་གྱི་གནས་གྱི་ཅ་བ་དེ་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་
འོག་དབག་ཆད་ལྔ་བརྒྱའི་མཆམས་ན་ཡོད་ཅིང་། ཡི་དྲགས་ཁ་འཛོར་བའི་གནས་ནི་ཐང་
དང་རྩ་དང་ནམ་མཁའ་སོགས་ལྷ་མིའི་གནས་རྣམས་སུའང་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །མཛོད་
འགྲེལ་ལས། ཡི་དྲགས་རྣམས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ནི་ག་ཤིན་ཇེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་
གནས་གྱི་ཅ་བ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ནས། འཛམ་བུའི་གླིང་འདིའི་འོག་དབག་ཆད་ལྔ་བརྒྱས་
བཅད་པ་ན་ཡོད་དེ། གཞན་ནི་དེ་ལས་འཕྲོས་པ་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །མཆམས་མཛོད་ལས་ཀྱང་། ཡི་དྲགས་གྱི་གནས་གྱི་ཅ་བ་ (ནི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ་
དེ་དག་གི) རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ནི་འཛམ་བུའི་གླིང་འདི་ནིང་གྱི་འོག་དབག་ཆད་ལྔ་བརྒྱ་འདས་
པ་ན་ཡི་དྲགས་གྱི་སྤོང་ཁྱེད་སེར་སྒྲ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། དེ་ན་ཡི་དྲགས་གྱི་གཙོ་བོ་ཆོས་གྱི་
རྒྱལ་པོ་ག་ཤིན་ཇེ་ཞེས་བྱ་བ་འཕེན་བྱེད་མི་དགེ་བས་བྱས་ཤིང་རྫོགས་བྱེད་དགེ་བས་
བྱས་པ་ལྟའི་དབལ་ལྟ་བུ་སྤོང་བ་ཞིག་ཡོད་དོ། ། (ཁ་འཛོར་བ་ནི་ལྷ་མིའི་གནས་ནའང་ཡོད་
དེ། ཐང་དང་རྩ་དང་ནམ་མཁའི་སྤྱོད་ལུལ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་པོ) དེའི་འཁོར་ན་ཡི་
དྲགས་གྱི་རིས་སུམ་ཅུ་ཅུ་གྱལ་ཡོད་པར་འཛུགས་གཞག་ལས་བཤད་དེ། འདི་ལྟར། ལྷོ་
གྲུག་ཁ་ཁབ་ལྟར་ཟ་དང་། བཤའ་ཟ་ཀུན་སྟོན་ཟེ་ཟ་དང་། ཆོས་ཟ་སྦྱིན་པ་ཟ་བ་དང་། ལྷོ་
འཕྱང་བསམ་པ་ས་འཚོ་བ་དང་། མཆེལ་མ་ཟ་དང་བྱེད་པ་ཟ། ཁྲག་ཟ་ཤ་ཟ་བུག་པ་
ཟ། འཇག་ལུལ་སྤྱོད་དང་ཐུགས་ལྟ་དང་། ས་འོག་གནས་དང་མཐུ་བོ་ཆེ། མཆོན་མོ་ལུས་
འབར་མི་སྒྲགས་ལྟ། འདོད་གཞུགས་གླིང་བར་གནས་པ་དང་། ག་ཤིན་ཇེའི་དབྱུག་པ་བྱིས་

བ་ཟ། །ཆངས་སྒྲིན་འབྲུ་ཡི་ཤུན་པ་ཟ། །མི་གཅང་ཟ་དང་ལམ་ཆེན་གནས། །མང་དུ་ཟ་དང་
 མེ་མདག་ཟ། །དུག་ཟ་དགོན་པར་གནས་པ་དང་། །དུར་ཁྲོད་གནས་དང་ཤིང་ལ་
 གནས། །ལམ་གྱི་བཞེ་མདོར་གནས་པ་དང་། །བདུད་གྱི་སྡེ་སྡེ་སྤུག་ཅུག་ཅུག་ཀྱིས་བྱ་བ་དག་
 ཡིན་ནོ། །དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༤༥བཅས་འདེད་མྱོང་གསལ་ཞིང་། ཡི་དྲགས་སོ་
 ཅུག་རེ་རེའི་འགྲེལ་བཤད་བཀའ་ཐང་སྡེ་སྡེའི་ལོ་བཅ་བཀའི་ཐང་ཡིག་༥༩༣དུ་གསལ་བར་
 བཤད་ཡོད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱཏོ། །རྒྱས་པར་མཆིས་མཛོད་དེ་བ་གཤམ་གསལ་༣༩༩དུ་
 གསལ་ལོ། །དེས་ཆོག་ནི། བྲེ་ཏ་ཞེས་པ་བྲེ་དང་ཨི་ཏ་མཆོས་སྐྱར་བ་ལས། བྲ་རབ་དང་
 ཨི་ཏ་སོང་བ་སྟེ་དབུགས་རབ་ཏུ་སོང་བ་སྟེ། ཤི་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། གྱེ་དོར་གྱི་འགྲེལ་
 པར་གཞི་བྲས། སྐྱ་བཤད་ནི། བཟའ་བརྒྱུད་ཡིད་ལ་བཏགས་པའམ་ཡིད་ལ་འཆང་བའམ་
 བཅང་བས་ཡི་དྲགས་ཞེས་བྱཏོ། །མཆིས་མཛོད་ལས། ཟས་སྒྲོམ་ཡིད་ལ་བཏགས་པའམ་
 དེར་སོང་བ་རྣམས་ཐྱིར་མི་ལྟོག་པས་སམ། སྒྲོམ་པ་དང་ལྷན་པས་ཡི་དྲགས་ཏེ་བྲེ་ཏ་ཞེས་
 བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་
 ༤ན་༣ལས། ཟས་ཡིད་ལ་བཏགས་པས་ན་ཡི་དྲགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་ལོ་
 བཅ་བཀའི་ཐང་ཡིག་༥༩༣ལས། རོ་བོ་བཀྲེས་འཕོངས་སྤྱག་བསྐྱལ་བུ་ དེས་ཆོག་ཟས་
 སྒྲོམ་ཡིད་ལ་བཏགས་ུ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོ། །ཡི་སྐྱད་གསར་བཅད་ཀྱི་སྐབས་ད་ཡིག་
 བྲིས་པ་ཅམ་ལས་ཡིད་དང་དོན་གཅིག་ དཔེར་ན་ཡི་དམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡི་དྲགས་ཞེས་
 པའི་དྲགས་ནི་བཏགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། བཏགས་པ་ལ་ཡང་གོ་དོན་འགའ་ཡོད་ཀྱང་།
 སྤྱགས་ལ་བཏགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱགས་ལ་མངའ་བ་དང་། སེམས་སམ་ཡིད་ལ་འཁོར་
 བའམ་འཆང་བའམ་བཅང་བ། ལྷན་བ། ཡོད་བ། བྲེད་བ། ཉར་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་གོ་དགོས།
 ཡང་བཏགས་པ་ནི་ཡོངས་བྱགས་ལྟར་འདོགས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་ཆོག་སྐྱ་དྲགས་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་། དྲགས་ཞེས་པ་གནས་བ། རྒྱགས་བ། རྩོས་བ། རྒྱ་བའམ་འགྲོ་བ། སོང་
 པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནམ་སྟུམ་སྟེ། དཔེར་ན་རི་ལ་འགྲོ་བའམ་རྒྱ་བས་ན་རི་དྲགས། ཡང་

ན་རི་ལ་གནས་པས་ན་རི་དྲགས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ད་དུང་དབྱེད་དོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་
སོགས་ཡིག་རྟེན་རྣམས་སྟུ། ཡི་དགས། རི་དགས། ལྷ་དགས་སོགས་ལ་མ་ཐུང་མེད་ལ།
ཕྱིས་སུ་མཁས་བ་རྣམས་ཀྱིས་མིང་གཞིའི་ད་ཡིག་སྟོན་འཇུག་ཏུ་བསྐྱབས་པའི་ཁོར་བ་སྟོང་
བའི་ཕྱིར་མ་ཐུང་བསྟན་ཏོ། །² ཡི་དྲགས་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ཀྱང་བའི་སོར་མོ་ཕྱིར་ལྟ་བ་
དང་། ཞེས་རྗེའི་མདོ་རྩའི་ཟིན་བྱིས་ལས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

ཡི་དྲགས་ཀྱི་རིགས་སྟུམ་ཅུ་ཅུ་ག (མཛོད) དེའི་སྟོར་ཡི་དྲགས་ཞེས་བའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
ཡི་དྲགས་ཁན་ས་མེ་འབར་ལ་སྐྱབས་མཛད་བ་ཞེས་བྱ་བའི་གཟུངས། (གསང་སྟགས་) རྒྱུད་འདི་ལས་
ཡི་དྲགས་ལ་གཏོར་མ་སྦྱིན་བའི་པན་ཡོན་དང་། གཏོར་མ་སྦྱིན་བའི་གཟུངས་དང་། དེ་
བཞིན་གཤེགས་བ་བཞིའི་མཆན་བཛོད་བའི་པན་ཡོན་སོགས་གསུངས་སོ། །འདི་རྒྱུད་༡
བ་༡༡༣༠ན་བ་འཁྱགས་སོ། །

ཡི་དྲགས་རྒྱ་བྱེད། (གསང་སྟགས་) ཆེས་བཅུ་དྲུག་ནས་འགོ་རྩམ་བའི་མར་ངོ་ལ་ཡི་དྲགས་རྒྱ་བྱེད་ཟེར།
ཐེ་ཏ་ཞེས་བ་ཐེ་དང་ཨི་ཏ་མཆོམས་སྐྱར་བ་ལས། བྱ་རབ་དང་ཨི་ཏ་སོང་བ་སྟེ་དབྲགས་
སོང་བ་ཞེས་བ་ རྒྱ་བ་མར་ངོ་ལ་གི་བའི་མིང་གིས་བཛོད་དོ། །ཞེས་ཀྱེ་དོར་གྱི་འབྲེལ་བ་
ལས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

ཡི་དམ། (གསང་སྟགས་) 1 ལྷ། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་སྟུལ་པའི་ཞི་ཁྲིའི་རྣམ་འགྲུར་སྟོ་ཆོགས་སུ་ཡོད་པའི་
ཡིད་ཀྱིས་ལྷག་པར་བསྟེན་པར་འོས་པའི་ལྷ་གསང་བའི་འཛིགས་གསུམ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།
ཆོགས་ཞིང་གི་གོ་རིམ་ལྟར་བྱས་ན། དང་པོ་རྒྱ་མ། དེ་ནས་ཡི་དམ། སངས་རྒྱུས། བྱང་
སེམས། ཉན་རང་། དབའ་པོ་མཁའ་འགོ། ཆོས་སྦྱོང་སྤང་མ་བཅས་ཡོད་པའི་རིམ་བ་གཉིས་
བ་དེ་ཡིན། སྤང་མའི་རིགས་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཇི་ལྟར་ཡང་ཡི་དམ་གྱི་
གས་སུ་མི་འཛོག་² དམ་བཅའ། ཡིད་ཀྱི་དམ་བཅའ། དཔེར་ན་ཡི་དམ་བརྟན་པོ་ཞེས་བ་
དང་། རྒྱུངས་པའི་ཡི་དམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །

ཡི་དམ་ལྟའི་ཞལ་གཟིགས། (གསང་སྟགས་) རང་གིས་ཡི་དམ་ལྟའི་ཞལ་མཛོང་བ་ལ། ཡི་དམ་ལྟའི་ཞལ་

གཟིགས་ཟེར། ཡང་ན། ཡི་དམ་ལྷས་རང་ལ་ཞལ་བསྟན་པ་ལ་ཟེར། དེ་གཉིས་ཆོག་གིས་
བརྗོད་ཚུལ་ཅམ་ལས་དོན་འདྲ། ལྷའི་ཞལ་གཟིགས་བྱང་ཚུལ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། རབ་ལྷའི་
ཞལ་དངོས་སུ་གཟིགས། འབྲིང་ཉམས་སྤྲང་ལ་ཞལ་གཟིགས། ཐ་མ་མི་ལམ་དུ་ཞལ་
གཟིགས་པ་དང་གསུམ་སོ། །དེ་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་ཁྲོད་བཞགས་པ་
༼ ལྷ་ལན་སྟན་མཆོག་བདུད་ཅིའི་འཕྲེང་བ་ ༡༥༩༩ ༽ལས། བོད་དུ་བསྟན་པའི་ཡི་དམ་ལྷ་
སྤྲང་དུ་ཞལ་གཟིགས། གཟིགས་ལུགས་རྣམ་པ་གསུམ། རབ་དངོས་སུ་ཞལ་གཟིགས།
འབྲིང་ཉམས་ལ་གཟིགས། ཐ་མ་མི་ལམ་དུ་ཞལ་གཟིགས་པའོ། །ཡི་དམ་ལྷ་ཞལ་གཟིགས་
པའི་སྟོན་ལ་ཆོ་འབྲུལ་གདུག་རྩལ་ཆེ་བར་འབྱུང་ངོ། །བདུད་ཆེ་རིགས་ཉིད་ཡི་དམ་དུ་སྤྲུལ་
ནས་འབྱུང་། དེ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཉིང་རེ་འཛིན་བརྟན་པ་དང་ཡེ་ཤེས་པ་སྤྲུལ་བྲངས་ནས་དེ་
ལ་བསྟེན་པས་ལས། ཡི་དམ་ཡིན་ན་གཟེ་བརྗོད་ཆེར་བསྐྱེད་ཡོང་། བདུད་ཡིན་ན་ཡལ་ཏེ་འགོ་
དེ་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་འདུག་ནའང་། རེད་ལ་དེ་ཀ་གོ་བའི་བ་དང་སྤྲུལ་བར་
བྱུང་། རྗེ་ཅམ་དུ་ཡི་དམ་ལྷའི་ཞལ་གཟིགས་ཀྱང་སྟོན་དགའ་མི་འཛལ། དེ་བྱས་ན་བདུད་
ཀྱིས་འབྲེང་བ་འདུག་གསུང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡི་མི་འབྲིག་པ། དོགས་པའམ་རྣམ་རྟོག་མི་བྱ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད།

ཡི་ཅི། (རྒྱའི་སྐད་) ཡི་ཅི་ནི་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ཡིན་ལ། བོད་སྐད་དུ། ལྷས་ཅིའམ་ལྷས་ཟེས། ཡང་ན།
འདག་ཟེས་ཟེར།

ཡི་རང་བ། སེམས་དགའ་བའི་དོན། ཡི་རངས་པ་དང་འདྲ།

ཡི་རངས་པ། སེམས་དགའ་བའི་དོན། ཡི་རང་བ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི། སྤྲུལ་བཤད་ནི། ཡི་ནི་ཡིད། རངས་པ་
ནི་དགའ་བའི་དོན་ནོ། །མིང་དེ་ལྟར་སོགས་ཚུལ་ནི་ཡིད་དགའ་ནས་བ་སྤྲུལ་གྱིན་དུ་ལངས་པ་
ལས་ཡི་རངས་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། རངས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྤྲུལ་གྱིན་དུ་འབྲེང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་རངས་དང་རང་ནི། རིམ་པ་
བཞིན་ལངས་དང་ལང་གི་དོན་ནོ། །ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། ཡི་རངས་པ་

ནི་སེམས་དགའ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡི་ཤི་བ། སེམས་ཁུམ་བ། སེམས་ལྷགས་ཉམས་བ། ཡིད་ཤི་བ་དང་འབྲ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་
ཡི་ཤི་བ་ཞེས་སྣང་།

ཡིག་མགོ་(བད་སྟོན) རི་མོ་འདི་ “༡༩” ལ་དང་ཀྲོག་དང་། དབུ་ཁྲུད། བེ་རྒྱ། ཡོངས་གྲགས་སུ་ཡིག་
མགོ་ཞེས་བྲ། ཡིག་མགོ་ནི་ལུས་མཛེས་བར་བྱེད་པའི་མགོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། འདི་
ཡི་གཤེད་དང་པོར་འབྲུང་ཞིང་དབྱིབས་ཀྲོག་ཀྲོག་ཡིན་པས་དང་ཀྲོག་ཟེར། འདི་ནི་དོན་དུ་ན་
ལེགས་སྦྲར་གྱི་ཨོ་ཡིག་འདི་རང་། ཨོ་ གླ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཟེང་དཀར་པོ་ལས། ཡིག་མགོའི་
དང་ཀྲོག་འདི་ཡང་ཨོ་ཡིག་གི་གཟུགས་རིམ་གྱིས་འགྱུར་བར་ཤེས་ཏེ། རྒྱ་དཔེ་རྒྱམས་གྱི་
ལྷེབས་དང་པོ་ལ་ཨོ་ཡིག་རེ་གི་སྒོལ་འདུག་ཅིང་། རྒྱ་ཡིག་གི་ཨོ་གྱི་གཟུགས་ནི་ད་ལྟའི་
བར་། ཨོ་ གླ་འདི་ལྟར་སྣང་ལ། རང་རེའི་དཔེ་རྒྱུང་འགའ་རེའི་དབུ་ལ་ཡང་དང་ཀྲོག་། ཨོ་ གླ་
འདི་འབྲུག་རྒྱུང་མའི་གཏེར་ཆོས་དག་གི་དབུ་ལ་། ཨོ་ གླ་འབྲུག་བའི་ཡང་ཨོ་དུ་
འདུག་སྟུང་། ཞེས་དགོ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་བ་ལྟར་ལོ། །

ཡིག་བརྒྱ། (གསར་སྣགས) རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྣགས། འདི་ཐངས་ཉེར་གཅིག་རེ་བཏོན་ན་ལྟར་བའི་
འཕེལ་ཁ་ཆག་ཅིང་འབྲུམ་སྣག་བརྒྱས་ན་ལྟར་བ་དག་པར་གསུངས་ཏེ། ལྷིང་པོ་རྒྱན་བསྐྱེད་
རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་༡༤བ་༡༩དངས་བ་ལས། ཡི་གེ་བརྒྱ་བ་ཆོ་ག་བཞིན། ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷོ་
རེ་རེ་བརྒྱས། །ལྟར་སོགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་གྱུར་བས། །འཕེལ་བ་རུ་ནི་མི་འགྱུར་
ཞེས། །གྲུབ་བ་མཆོག་རྒྱམས་གྱིས་བཤད་པས། །ལྷན་མཆོམས་རྒྱམས་སུ་སྦྱད་པར་
བྲ། །འབྲུམ་སྣག་དུ་ནི་བརྒྱས་གྱུར་ན། །རྒྱམ་པར་དག་པའི་བདག་ཉིད་འགྱུར། །ཞེས་དང་།
ཡང་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༡༡༥ན་ལས། ཡི་གེ་བརྒྱ་བའི་བརྒྱས་བ་གཙོ་
པོར་ལྷན་མཆོམས་སུ་བྱེད་པ་སྦྱིང་པོ་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་གཞུང་ཆད་ལྷན་དུ་མའི་
དགོངས་བ་ཡིན། ལྷན་འགོ་ལ་བྱེད་པ་ལྷན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མ་གཏོགས་
རེས་པར་དགོས་པའི་ཡན་ལག་དུ་མི་བཞེད་པས་རྒྱན་ལྷན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་ཡོད་མེད་རི་

ཆ་བསྐྱུས་ནས་བསྐྱུར་ན། བརྗེ་དོ་མེ། སང་སེམས་དབའ། ས་མ་ཡ་དམ་ཆོག་མ་ཁུ་མེས་སྤྱ།
 བླ་མ་ཡ་སྐྱོངས་ཤིག་ཅེས་དང། བརྗེ་དོ་མེ། སང་སེམས་དབའ། ཉེ་ནི་ཉིད་ཀྱིས། ལུ་བ་ཉེ་
 བར། ཉིལ་གནས་བར་མཛོད་དེ། དོ་མེ་སེམས་དབའ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་བར་གནས་བར་མཛོད།
 ཅེས་དང། དུལ་བརྟན་ལ། མེ་བདག་ལ། ལྷ་བ་དངོས་པོར་མཛོད་དེ། བདག་ལ་བརྟན་པའི་
 དངོས་པོར་མཛོད། ཅེས་དང། ལྷ་ཡིན་ཏུ་ཉོ་ཉོ་དགེས་ལ། མེ་བདག་ལ། ལྷ་བ་དངོས་པོར་
 མཛོད་དེ། བདག་ལ་ཡིན་ཏུ་དགེས་པའི་དངོས་པོར་མཛོད། ཨ་ཁུ་མེས་སྤྱ། རྟོ་ཆགས་ལ།
 མེ་བདག་ལ། ལྷ་བ་དངོས་པོར་མཛོད། བདག་ལ་མེས་སྤྱ་ཆགས་པའི་དངོས་པོར་མཛོད།
 ཅེས་དང། ལྷ་ཡིན་ཏུ་མོ་ཉོ་ཉོ་ཆུས་ལ། མེ་བདག་ལ། ལྷ་བ་དངོས་པོར་མཛོད་དེ། བདག་ལ་
 ཡིན་ཏུ་ཆུས་པའི་དངོས་པོར་མཛོད། ཅེས་དང། སང་སེམས་ཅད། སིད་རྟེ་དངོས་གྲུབ། མེ་
 བདག་ལ། བླ་རབ་ཏུ། ཡུལ་སྤོང་ལ་ཉེ། དངོས་གྲུབ་སེམས་ཅད་བདག་ལ་རབ་ཏུ་སྤོང། ཅེས་
 དང། སང་སེམས་ཅད། ཀམ་ལས། ལྷ་ཅ་ལ་ཡང། མེ་བདག་གི་ཅི་རྟེ་སེམས། ལྷ་ཡ་དགེ་
 བར། ཀྱ་རུ་མཛོད་དེ། ལས་སེམས་ཅད་ལ་ཡང་བདག་གི་སེམས་དགེ་བར་མཛོད། ཅེས་
 དང། རྟ་ག་ལྷན་བཅོམ་ལྷན་འདས། སང་སེམས་ཅད། ཉ་སྤ་དེ་བཞིན། ག་ཉ་ག་ཤིགས་ལ།
 བརྗེ་དོ་མེ། མ་མེ་སྤྱུ་བདག་མ་གཏོང་ཞིག་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་ག་ཤིགས་ལ་
 སེམས་ཅད་ཀྱི་དོ་མེ་བདག་མ་གཏོང་ཞིག་ ཅེས་དང། བརྗེ་དོ་མེ་ཅན། ལྷ་བ་དངོས་པོར་
 མཛོད། མང་ཆེན་པོ། ས་མ་ཡ་དམ་ཆོག་ སང་སེམས་དབའ་སྟེ། དོ་མེ་ཅན་གྱི་དངོས་པོར་
 མཛོད་དམ་ཆོག་སེམས་དབའ་ཆེན་པོ། ཞེས་པའོ། །བཀ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཆུ་ལ་
 མཆོན་གྱི་གསུང་བཞིན་བཀོད། ལུང་སྤྱང་ག་དབང་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ལྷན་གྱི་དོ་མེ་སེམས་
 དབའི་སྒྲིམ་བཞས་བྱ་ཚུལ་ལས་ཀྱང་དེའི་སྤྲུགས་དོན་གསུངས་ཡོད།

ཡིག་ཆ། ༡ གྲོས་ཆོགས་དང་གོང་རིམ་ནས་ཐག་བཅད་པའི་དོན་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་མིང་། ༢ ལྷ་ཆང་
 སོ་སའི་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོ་བ་གཉེར་བྱ་ལུལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་རྣམས་ལ་
 ཟེད།

ཡིག་མཛད་སྟེ། (བདུན་པའི་) ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་གཟི་ཤེས་བའི་གང་ཟག་

ཡིག་རིགས་རྒྱལ་ཆ་ཅ་བཞི། (བརྒྱུད) ལྷ་ཆེར་རོལ་བའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཡི་གེའི་རིགས་མི་

[illegible]

བོད་ཡིག་གི་སྐོར་རྒྱས་པར་གསུངས་འདུག་པས་གཞིགས་པར་ཞུ།
 ཡིག་རྩལ། རྣམ་པའི་ཡི་གེ་ ཡི་གེ་ཐེབས་ཆག།
 ཡིད། 1 ཡིད་ཀྱི་ཁམས་དང་འབྲ། 2 སེམས་དང་། ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་དང་གཙོ་སེམས་རྣམས་དོན་
 འབྲ།
 ཡིད་ཀྱི་ཁམས། རྩལ་པ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་ཆེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ཟེར།
 ཡིད་ཀྱི་སྒྲུང་པོ། རང་གི་སེམས་སྒྲུང་པོ་མ་དུལ་བའི་གཟུགས་སུ་བཞོན་པའོ། །དབུ་མ་སྒྲིང་པོ་ལས།
 ཡིད་ཀྱི་སྒྲུང་པོ་ལོག་འགྲོ་བ། །དམིགས་པའི་ཀ་བ་བརྟན་པོ་ལ། །བརྟན་པའི་ཐག་པས་རེས་
 བཅེངས་ནས། །ཤེས་རབ་ལྷགས་ཀྱིས་རིམ་དབང་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 ཡིད་ཀྱི་དགུ ཡིད་ཀྱི་གཉིང་། ཡིད་ཀྱི་ཀྱན་སྒོང་། སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ། རྗེའི་ལམ་རིམ་༡༢༤བཟུངས།
 ཡིད་ཀྱི་དགུ་ལའང་སྟོག་གཙོད་མི་བསམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ། ཡིད་ཀྱིས་འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་
 ཅན་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་སྤངས་ལ་ཞེ་གནས་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་
 གསལ་པ་ལྟར་རོ། །རྗེའི་སྤྲལས་རིམ་ཆེན་མོ་༤༠༠ན་ལས། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་
 ཅན་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་བྱ་བར་བཤད་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ། བོད་ཡིག་ལ་འདི་
 འབྲའི་ཐ་སྙད་མེད་ཀྱང་། འདི་ལེགས་སྦྱར་ཀྱི་སྐད་དོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་
 འབྲའོ། །བོད་སྐད་ལ་གོ་རྒྱུ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ལ་མཆན་པ་འདི་འབྲའི་རིགས་མང་པོ་ཡོད།
 ཡིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ། ཡིད་ཀྱི་དཀྱིལ། སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ། གཞོན་ཏུ་ཆུ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། བན་
 ཚུན་མི་བྱེད་མཛུའ་བའི་དམ་བཅའ་ལྟུང་། ཡིད་ཀྱི་ཐིག་ལེར་རི་མོར་བཞོན་བྱས་པ། ཞེས་
 པ་ལྟར་བྱ།
 ཡིད་ཀྱི་བྱ། མིའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ ཡིད་ཀྱི་བྱ། སྐྱེས་བྱ། ཤེད་བྱ། ཤེད་ལས་སྐྱེས། ཤེད་
 བདག་རྣམས་དོན་གཅིག་ ཡིད་ཀྱི་བྱ་ཞེས་པའི་བྱ་ནི་སྐྱེས་བྱ་ཞེས་པ་ལྟར་མིང་གི་ཆ་ཤས་
 ཅན་ཡིན་པ་ལས། བྱ་དང་བྱ་མོ་ཞེས་པ་ལྟར་བྱའི་པོ་མོའི་བྱུང་བར་སྟོན་པ་ནི་མིན་ནོ། །

ཡིད་ཀྱི་བརྒྱས་པ། ཡིད་བརྒྱས་དང་འབྲ། དེར་གཟིགས། ཡིད་ཁར་འོང་བ། ཡིད་དུ་འཐད་པ། དང་
གཤམ། ཟས་ཟ་འདོད་ཀྱི་འདོད་པ། བཤ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐྱབས་
ཐུགས་རྗེ་མ་ལས། བཅུད་ཆེན་ཟས་ལ་ཞེན་པ་ལོག་པའི་ཆེ། །མཆུ་བརྗེས་སྒྲ་ཞོམ་སོ་ལ་
དེག་པ་ཆགས། །ཡིད་ཁར་འོང་བ་སྒྲོན་མའི་ཆུ་ལས་མེད། །ཤི་གསོན་འབྲལ་དུས་ཁ་
ཆེམས་གཞོག་པའི་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡིད་ཀྱི་ལུས། 1 བར་དོའི་ལུས། 2 བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས། ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་།
ཡིད་ཀྱི་ཤིང་རྒྱ། བསམ་བཤམ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་
རྒྱུ་ལས། མངོན་ཞེན་མངོན་འདོད་བཞུམ་ཆགས་དང་། །ཞེན་པ་སྲིད་པ་ཆགས་རྟེན་
འདོད། །འདོད་སྒྲོ་ཡིད་ཀྱི་ཤིང་རྟ་དང་། །རེ་བ་ཐོབ་འདོད་འདོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །ཡིད་འབྱུང་། སེམས་སྒྲོ་བཤམ། སྒྲོ་ཤས་སྒྲེ་བ། དེས་འབྱུང་བཅས་ཀྱི་དོན།
ཐུགས་འབྱུང་བ་དང་དོན་འབྲ།

ཡིད་སྐྱལ། སྐྱལ་ལྷག་གས། སེམས་ལ་སྐྱལ་མ་གཏོང་བའི་དོན།

ཡིད་བསྐྱལ་བ། གཞན་གྱིས་རང་གི་སེམས་ལ་སྐྱལ་མ་གཏོང་བའི་དོན། དཔེར་ན་རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་
སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་ཡིད་བསྐྱལ་ཏེ་འདི་འབྲི་བའི་སྒོ་བས་བ་རྟེན་
དོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དཔྱིན་སྐྱད་དུ་ཟེར་བ་ encourage དེའོ། །

ཡིད་ཁྱེད་ཤེས་ཀྱི་བསམ་པ། རྒྱ་མ་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཞབས་ལ་འདུས་ནས་འདི་ཕྱི་བར་དོའི་
གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སྦྱིད་སྦྱག་ལེགས་ཉེས་མཐོང་མནན་ཅི་བྱུང་ཡང་ཁྱེད་ཤེས་ཁྱེད་
མཁྱེན་སྦྲུལ་དུ་ཡིད་ཆེས་སྒྲོ་འགལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན།

ཡིད་ཁྱོད། ཡིད་ཁྱོད་དམ་སེམས་ཁྱོད་ཅས་པ་རང་གི་སེམས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། འདི་ནི་རང་དང་རང་
གི་སེམས་གཉིས་འབྲུག་ཅོད་བྱུང་སྟེ་མན་རྩལ་ཤོད་རེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་
ཡིན། སྦྱོང་འདུག་ཆེན་མོ་ལས། འདི་ཡིས་ (ཆེ་རབས) བརྒྱ་ཐམས་ཅད་དུ། །འཁོར་
བར་བདག་ལ་གཞོད་པ་བྱས། །ཡིད་ཁྱོད་ (སེམས་ཁྱོད་རང) རང་དོན་བྱེད་འདོད་

བས། །བསྐལ་བ་གངས་མེད་འདས་གྱུར་གྱང་། །ངལ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུར། །ཁྱིད་ཀྱིས་སྐྱབ་
བསྐལ་འབའ་ཞིག་བསྐྱབས། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

ཡིད་འཁུལ་བ། སེམས་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་ངེས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྐྱབས་འགྲོའི་རྒྱུད་
གཉིས་ཤུགས་དྲག་ལ་བརྟན་བ་ཞིག་ཡོད་ན་སྐྱབས་འགྲོ་ཡང་ཡིད་འཁུལ་བ་ཞིག་འོང་བས་
རྒྱ་གཉིས་ལ་འབད་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

ཡིད་འགྱུར་གྱི་ཁྱོད་བ། ཚུལ་བཅས་གྱི་ཁྱོད་བ། ཞིབ་བར་བཤད་ན། འབད་ཚུལ་དང་བཅས་ཏེ་སྒྲོམ་
བའི་ཆེ་སྤྱི་བའི་ཚུལ་བཅས་གྱི་ཁྱོད་བ་ལ་ཟེར། དེ་དང་ཁྱོད་བ་སྣ་ཟེར། ཁྱོད་བ་ཐན་བྱུན་
རྣམས་དོན་འདྲ་བར་བཤད། དཔེར་ན་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་ལ་ཡིད་འགྱུར་གྱི་ཁྱོད་བ་སྤྱིས་
ལྟ་བུ།

ཡིད་འགྱུར་བའི་ཁྱོད་བ། 1 སེམས་འགྲུལ་ཐེབས་ངེས་གྱི་ཁྱོད་བའམ་ཉམས་ཁྱོད་བ། ཡིད་ཁུལ་བའི་
ཁྱོད་བ། 2 ཡིད་འགྱུར་གྱི་ཁྱོད་བ་དང་འདྲ།

ཡིད་ཅན། སེམས་ཅན། ལུས་ཅན། ཡིད་ཅན་རྣམས་དོན་གཅིག་སེམས་ཅན་ལ་གཟིགས།

ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྟན། 1 རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཆེས་བ། གླ་མ་ལ་ཡིད་ཆེས་བ། བདག་ཉིད་ལ་ཡིད་ཆེས་བ་
དང་གསུམ། བཤ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་དུས་འཁོར་རྒྱས་འགྲེལ་ལས། གླ་མའི་མན་
དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་དོན་ལུང་རིགས་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ངེས་བ་ན་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཆེས་
བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་དེ་ན་དེ་ལྟར་སྟོན་བའི་གླ་མ་ལ་ཡིད་ཆེས་བ་དང་། དེ་ནས་གླ་
མས་ཇི་ལྟར་བསྟན་བ་ལྟར་བསྟོམས་བས་རྒྱུད་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་བ་ལྟར་ཁྱོད་བ་སྤྱིས་བ་
ན་བདག་ཉིད་ལ་ཡིད་ཆེས་བ་སྟེ་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ཆང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ལམ་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས། འགྲེལ་ཆེན་ཇི་མེད་དང་། ཀོང་
སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྤྲད་ཆ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ། 2 རྗེ་
ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་མཛོད་ཆོས་དྲུག་གི་ཁྱིད་ཡིག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྟན།

ཡིད་བརྟན། ཡིད་ཆེས། ཤེས་རབ་ཁྱོད་བུ་ལས། སྤྱི་བོ་དན་བ་སྟན་སྤྲ་ཡང་། །འདི་ལ་ཡིད་བརྟན་བྱང་

མ་ཡིན། །མ་བྱ་སྐྱ་སྐྱ་སྐྱོགས་ན་ཡང་། །ཟས་སུ་དུག་ཆེན་ཟ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །

ཡིད་བརྟན་པ། ཡིད་ཆེས་པ།

ཡིད་དུ་འོང་བ། 1 མཛེས་པོ། སྙིང་རྩེ་པོ། ཡིད་དུ་འབྱུང་པོ། སེམས་ལ་འབབ་པོ། སྙིང་དུ་འབབ་པོ།
དཔེར་ན་གཙང་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྐྱ་བཤད་ནི། ཡིད་གྱིས་སྐྱད་ཅིག་ཅམ་
ཡང་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྱ་ལོ། །འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་ཆོག་གས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་
གསལ། 2 གཅེས་ཤིང་འངས་པ། སྙིང་དུ་སྐྱབ་པ། མཐོང་ཅམ་ཉིད་ནས་ཡིད་ལ་དགའ་བ་
སྟེར་བ། མཐོང་བ་ཅམ་གྱི་དགའ་ལྡང་ལྡང་བྱ་བའི་ཡུལ། རང་གིས་ཏ་ཅང་གཅེས་པོ་བྱ་རྒྱུའི་
ཆོས་བཅས་ལ་ཟེར། དབྱིན་སྐྱད་དུ་ dear ཟེར་བ་དེལོ། །རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
སེམས་ཅན་གཉེན་དུ་བསྐྱོམ་པ་ནི་ཡིད་འོང་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། གཉེན་གྱི་མཐར་ཐུག་
ནི་མ་ཡིན་པས་མར་བསྐྱོམ་པ་དང་དེའི་བྲིན་བྲན་པ་དང་བྲིན་ལན་གཞོ་བ་གསུམ་ནི་ཡིད་དུ་
འོང་ཞིང་གཅེས་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡིད་བྱངས་པ། 1 ཡིད་འཕྲོགས་པ། ཡིད་དེའི་ཕྱོགས་སུ་འཐེན་པ། རྩེའི་ལམ་རིམ་ལས། སྐོ་སྐྱ་
ཆོག་གས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་ཡིད་བྱངས་པའི་གྲས་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་
ནས་འཇུག་པར་བྱ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ཡིད་གཞན་དབང་དུ་སོང་བ། སྙིང་རྩེ་
ཆེན་པོས་ཡིད་བྱངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྙིང་བྱངས་ནི་འཐེན་པའམ་སྐྱེ་འཁྲིད་པ་སྐྱེས་པ་
སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། འཐེན་པ། བྱངས་པ། བྱང་བ། རྩོངས།

ཡིད་དཔྱོད། ཆད་མ་རིགས་རྒྱན་ལས། ཉགས་ཡང་དག་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྤར་མ་རྟོགས་པའི་སྐོག་
རྒྱར་འཛིན་པའི་སྐོ། ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དཔེར་ན་ཁོན་པ་རྩིང་བ་ན་ཆུ་ཡོད་དམ་
སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་སྐོ་ལྟ་བུལོ། །ཞེས་གསུངས། རང་ཡུལ་ལ་ཞེན་པའི་བསྐྱེད་པའི་ཞེན་རིག་
དོན་མཐུག། ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་ཡོངས་འཛིན་སྐོ་རིག་ཏུ་གསུངས། དེས་དོན་གྱི་
མཁས་པའི་དབང་པོ་རིགས་སྐོ་བ་དབུ་འཛིན་ཀན་སྐོ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་སྐོ་རིག་ལས། ཁྱོང་

བ་དང་རྟེན་རྟགས་ཡང་དག་གང་ལ་ཡང་མ་བརྟེན་བར་རང་ཡུལ་བདེན་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
གསལ་དུ་ངེས་པའི་ཞེན་རིག་དེ། ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་གསུངས། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་
ཆོག་ཟུར་གྱི་མྱོང་བ་ཞེས་པས་མངོན་སུམ་ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་པ་གཙོ། རྟགས་ཡང་དག་ལ་
མ་བརྟེན་ཞེས་པས་རྗེས་དཔག་གཙོ། རང་ཡུལ་བདེན་པ་ཞེས་པས་ལོག་ཤིང་གཙོ།
མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེས་པས་ཐེ་ཆོམ་གཙོ། གསལ་དུ་ཞེས་པས་བཅད་ཤིང་གཙོ། རེས་པ་
ཞེས་པས་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་གཙོ། །མཆོན་ཉིད་འདི་གོ་རྒྱ་ཆེ། འོན་ཀྱང་འདི་ལ་དོགས་
པ་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཡིད་དཔྱོད་རྟོགས་པ་ལ། མངོན་རྗེས་གཉིས། ལོག་ཤིང་གཙོ།
ཐེ་ཆོམ། བཅད་ཤིང་གཙོ། སྤང་ལ་མ་ངེས་པའི་སྤོང་ཡིད་དཔྱོད་དེ་སྤོང་རིག་བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་དོན་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་དང་། མཆོན་ཉིད་ཆོག་ཆོགས་ཏུ་ཅང་ཆེ་ཞིང་
ཟུར་མང་བས་ཞེན་རིག་ཅེས་སྟོས་པ་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བའི་དགོས་པ་ལྟག་པོ་མ་
མཐོང་ངོ་། །སྤྱི་བཤད་ནི། རང་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཅམ་གྱིས་འཇུག་ཅིང་དཔྱོད་པའི་ཤིང་གསལ་
ཡིན་པས་ན་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱའོ། །སྤྱད་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འབྱེལ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟེ་
དགོ་བསྟན་འཇུག་ཤིང་ཕྱིན་ ༩ ་ ༡༡ ་ ༡ རྟེན་ལས། ཤིང་རབ་ནི་སྤྱི་རྒྱ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པ་ལ་ཡིན་ནོ། །དེའི་པ་རོལ་ནི་མོས་པས་སྤྱོད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ནི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་བདག་མེད་པར་ཡིད་ཆེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་སྤྱི་བཤད་
ཀྱི་ཁུངས་ཡིན་པར་སྤྱང་ངོ་། །

ཡིད་བྱེད་བཞི། (པར་ཕྱིན) ཞི་གནས་སྐབས་པའི་སྐབས་ཡིད་བྱེད་བཞི་ཞེས་པ་ནི། བསྐྱེམས་ཏེ་འཇུག་
པའི་ཡིད་བྱེད། ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད། ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད།
རྩོལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་བཞིའོ། །

ཡིད་མི་རྟོན། ཡིད་མི་ཆེས། ཤིང་རབ་སྤོང་བྱ་ལས། སྤྱི་རྒྱ་ཆོས་སུ་སྤྱད་པར། དམ་པ་ལ་ཡང་ཡིད་
མི་རྟོན། །བྱིས་པ་འོ་མས་ཁ་ཆོག་ན། །ཞོ་ལའང་སྤྱི་ཡིས་འདེབས་ཤིང་འབྱུང་། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

ཡིད་བཞིན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་ <ཅི་ལྟ་མ་ཉི> གང་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ན་བསམ་དོན་ཡིད་བཞིན་དུ་འགྲུབ་
 བར་བྱེད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག་ ལེགས་སྦྲུང་དུ་ཅི་ལྟ་མ་ཉི་བེར། ཅི་ལྟ་མ་ཉི་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
 མངོན་བཤེས་མཁས་པའི་རྒྱ་ལྡན་ཉལ་སྦྲུང་ཅི་ལྟ་མ་ཉི་ཁོ་དག་མེད། དེ་ལ་ཆོན་མདངས་
 ལྷ་ལྡན། །མིག་མཚུངས་རི་མོ་བདུན་ཡོད་ལ། །ཡོན་ཏན་བྱུང་བར་དེར་བལྟས་པའི། །རྗེས་
 སུ་ཉིན་ཡང་སྐར་མ་མཐོང་། །རས་མང་བཅེགས་པའི་འོག་བཞག་གྱུང་། །བདེན་པའི་སྟོབས་
 བོ་བཤེས་ཅམ་ན། །དེ་ཉིད་སྟེང་དུ་འབྱུང་བར་འགྲུབ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཅུ་
 དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུ་ཆོག་གས་ཀྱི་དེ་མེད་ཤེས་སྟེང་དེ་བཤེས་ལྟུགས་ལྟུགས་
 གྱུང་འདི་ལྟར། ཡིད་བཞིན་ལོ་རྒྱུ་འཆང་བས་བསམ་པ་འགྲུབ། །ཅེས་བ་ནི། ཅི་ལྟ་མ་ཉི་
 ཞེས་བྱ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ། མདོག་སྦྲུང་ལྡན་རི་མོ་མིག་ལྟ་བུ་བདུན་ཡོད་ལ། །ཁོ་དག་སྦྲུང་
 དངས་མེར་ཅན། ཆེ་ཆད་མཐེ་བོང་གཉིས་གཤེས་པ་ཅམ་ཡོད་ལ། །དེ་ནི་རས་དུ་མ་
 བཅེགས་པའི་འོག་ཏུ་བཞག་སྟེ་བདེན་སྟོབས་བཤེས་ན་རས་མ་བཟོལ་བར་སྟེང་དུ་འབྱུང་
 བས་ཅེ་སྟོན་འགྲུབ་པར་ཉལ་སྦྲུང་། །དེ་ནམ་མཁར་བཏེག་པ་མིག་ལ་བཀའ་ནས་བལྟས་
 བས་ཉིན་དཀར་ཡང་ཉི་འོད་ཀྱིས་མི་སྦྱིབ་པར་གནམ་གྱི་སྐར་མ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་སྟེ།
 ཡུལ་མ་ངས་པ་གང་ནས་གྱུང་འབྱུང་ལ་རིན་ཆད་ནི་འཛམ་སུ་སྦྱིང་ཆང་མའི་ཆད་ཡིན་ཞེས་
 བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡིད་བཞིན་གྱི་མཚོ། ཡིད་བཞིན་རྒྱ་མཚོ་དང་འདྲ་བར་སེམས། ཡིད་བཞིན་རྒྱ་མཚོ་ལ་གཟིགས།
 ཡང་རྒྱས་རྒྱལ་མའི་བསྟོད་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་མཛད་པས་ལས། ཡིད་བཞིན་མཚོ་ཡི་འོགས་
 ཀྱི་བད་སྟོང་བཞིན། །དང་ཞིང་ལྷེ་མ་པའི་སྟེང་སྐྱབས་གསལ་བ་ཅན། །ཞེས་གསུངས། དེའི་
 ཐད་ཀྱི་ཅོ་ལོ་སྒྲིལ་མའི་འགྲེལ་པ་ལས། ལུབ་པའི་སྦྱེས་རབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་གྱི་ཡིད་
 བཞིན་གྱི་མཚོ་དེལ། ཡང་ན་ཡིད་བཞིན་ཉི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྒྱ་མཚོ། ཞེས་སོགས་
 གསུངས།

ཡིད་བཞིན་རྒྱ་མཚོ། ཡིད་བཞིན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་པར། སྦྱིང་

བར་གྱི་མཆོ་ཆུང་ཤིན་ཏུ་མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་
 ཞིག་ལ་ཟེར། ཞེས་རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་བྲག་ཆེན་གྱི་ཁྱིད་ཡིག་ཏུ་གསལ།
 ཡིད་བཟང་། ༡ ལྷའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྤྱི་བཤད་ནི། འདི་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བསམ་བ་ཙམ་
 གྱིས་དགོས་དོན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བས་ཡིད་བཟང་རྟོ། །ཞེས་འཆེ་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་
 པ་འདོད་འཛོལ་མོ་༣༥༥བཤམས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༢ མེ་རྟོག་གི་མིང་། དཔེར་ན་མེ་རྟོག་
 གི་ཟེ་འབྱུང་ཡིད་བཟང་ཅེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཡིད་བཟང་ཅེ། ༡ ཡིད་བཟང་ནི་མེ་རྟོག་གི་མིང་དང་། ཅེ་ནི་ཟེ་བ་སྟེ། མེ་རྟོག་གི་ཟེ་འབྱུང་མིང་ཡིན་
 པར་སྟུམ། ༢ ལྷ་ལ་འདང་འཇུག་
 ཡིད་བཟང་ཅེ་བ། འགོས་ལོ་རྩ་བ་གཞོན་ཏུ་དཔལ་གྱི་མཆོད།
 ཡིད་བརྒྱས། (གསང་ཐུགས) དག་ཏུ་མ་ཐོན་པར་ཡིད་དོར་སྒྲོར་བ། ཡིད་དོར་གཤམ་སྒྲུང་བྱེད་བ། ཡིད་
 དོར་འདོན་བ། དག་བརྒྱས་ཀྱི་ལྷོག་ཕྱོགས། དཔེར་ན་ཐུགས་དག་ཏུ་མི་བརྗོད་པར་ཡིད་
 གྱིས་བསྐྱར་བ་ལྟ་བུ།
 ཡིད་འོང་། ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་འབྲ།
 ཡིད་ལ་བརྟག་བ། ཡིད་ལ་ཡང་ཡང་བསམ་བ།
 ཡིད་ལ་བྱེད་བ། ༡ རྣམ་རྟོག་གས་ཀུན་རྟོག་སེམས་ལ་འཇག་པར་བྱེད་བ། བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བ། སྒྲོ་ཡུལ་
 ལམ་ཡིད་ཡུལ་དུ་བྱེད་བ། མཛོན་བརྗོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ལས། རྣམ་རྟོག་གི་མིང་། ཀུན་
 རྟོག་ཡིད་གཞུངས་ཡིད་ཀྱི་ལས། །སེམས་ཀྱི་འོངས་སྒྲོད་ཡང་དག་རྟོག་ །ཡིད་ལ་བྱེད་བ་
 རྟོག་དཔྱད་དེ། །རྟོག་དང་འཇག་པ་བསམ་མཛོད། ༢ རང་དང་མཆུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་
 དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་གཏོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་
 གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོ་བྱོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་༩ ཅི །
 ༣༠ནེལས། ཡིད་ལ་བྱེད་བ་ནི་སེམས་གཏོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 ཡིད་ལས་བྱུང་། བར་དོ་བ། སྤྱི་བཤད་ནི། ཁུ་ཁྱག་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡིད་ཙམ་ལས་སྤྱེས་

བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།

ཡིད་ཤི་བ། སེམས་ཁུམ་པའི་དོན། ཡི་ཤི་བ་དང་འདྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཡིད་སྤྲུབས། 1 བདུད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་མདོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་

འཛོལ་མོ་༡༩༩༡ལས། ཡིད་སྤྲུབས་ནི་སེམས་གཡེང་བར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། མ་

བྱི་ལ་ས་མཐའ་མེད་པར་ཡིད་སྤྲུབ་ཅེས་བྲིས་སྤང་ངོ་། 2 འདོད་པ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་

གསུང་། སྤྱ་བཤད་ནི། ཡིད་དམ་སེམས་དགྲག་པར་བྱེད་པས་ན་ཡིད་སྤྲུབས་ཞེས་བྱའོ།

ཡིན་སྐད། ཟེར་སྐད། མ་རངས་པའམ་ཟུར་ཟེའི་ཆོག་ཅིག

ཡིན་ལ་མ་ཡིན། ཡིན་མིན་ངེས་དཀའ་བའམ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གཞིའི་དོན།

ཡིན་ལ་མིན་ལ། ཡིན་ལ་མ་ཡིན་དང་དོན་འདྲ།

ཡིན་ལུགས། སྟོང་ཉིད།

ཡིན་ལུགས་ལ་ཕྱ་ཐག་ཆོད་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་འཆོལ་བའི་ཆེ་དགག་བྱའི་བདག་དེ་མཐའ་

ཐམས་ཅད་ནས་འཆོལ་ལུགས་མ་ཆང་བ་མེད་པའི་རིགས་པས་བཅའ་བ་ན་མེད་པར་ཐག་

ཆོད་པའི་ཆེ་ཡིན་ལུགས་ལ་ཕྱ་ཐག་ཆོད་པ་ཞེས་བྱའོ།

ཡུ་གུར། ཤིན་ཅང་། ཤིན་ཅན་ཡུ་གུར། འདི་དེང་སང་བྱི་རྒྱལ་བས་ Xinjiang Uygur ཤིན་ཅང་མེ་

གར་ཞེས་འབོད་པ་དེ་རང་ཡིན་པར་སྟུམ། དབྱིན་སྐད་སྤྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་མི་གར་ "wEEger"

ལྟ་བུར་བརྗོད་བྱང་། དོན་དུ་ལྷུ་གུར་ "ooygOOr" ཞེས་བརྗོད་ན་ཡུལ་མིའི་རང་སྐད་དང་

མ་ཐུན་ཆབས་ཆེ་བ་ཡོད་ལུགས་བརྗོད་མཁན་ཡོད། ཞུ་སྤྱབ་པའི་རྒྱལ་རབས་སྟོད་ཆ་

༡༩༧༧ལས། ཡུ་གུར་ནི་དེང་སང་ཤིན་ཅང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། ཞེས་གསལ། ཡུ་གུར། མི་ཡུལ།

ཤིན་ཅང་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡར་ཀན་དང་ཤིན་ཅང་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་ཀྱང་། ཞིབ་ཏུ་

བརྟགས་ན་ཡར་ཀན་ནི་ཤིན་ཅང་གི་ཁྲོད་ཁྲེར་ཞིག་གི་མིང་ཅམ་ལས་ཤིན་ཅང་ཡོངས་

རྫོགས་ལ་གོ་ན་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཞིབ་པ་ཡར་ཀན་ལ་གཟིགས།

ཡུ་ཐེ་གླ། (ལེགས་སྦྱར) མེ་ཏོག་ཀུན་ཉི་ཤེས་ཀྱི་ཐུག་ཅིག་ཀུན་ལ་གཟིགས།

ཡུ་བུ། རང་མེམས་བདག་ཅག་གི་དོན་དུ། མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། འཁྱུ་ཡང་ཟེར།
 ཡུག་པ། ཀྲང་པའི་མིང་། འདི་ལ་ཡོ་བ་ཡོ་བ་ཅེས་གྲང་ཟེར། མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསུངས།
 ཡུག་པོ། 1 ལྷ་ཞིག་གི་མིང་དུ་བཤད། 2 ཡུག་པོ་དང་འདྲ་བར་དག་ཡིག་འགར་བཤད།
 ཡུག་པོ། (འདུལ་བ) ཁྱོ་མོ་ཤི་བའི་པོ་རྩེང་། དབྱིན་སྐད་དུ་ widower ཟེར།

ཡུག་ཟ་མ། (འདུལ་བ) ཡུག་ཟ་མ་དང་འདྲ།

ཡུག་ཟ་མོ། (འདུལ་བ) ཡུག་ཟ་མོ་སྟེ། ཁྱོ་ཤི་བའི་བུད་མེད་ཀྱི་མིང་། དེང་སང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཡིག་ཆ་མང་
 པོར་ widow ཞེས་པ་བོད་ཡིག་དུ་གྲིས་ཆེ་ཡུག་ཟ་མོ་འདྲ། ཡུག་ཟ་མ་ཞེས་གྲིས་ན་དམོད་མོ་
 འདེབས་པའི་ཆོག་གས་གཤེ་ཆོག་དུ་འགྱུར་བས། དབྱིན་ཡིག་གི་ widow ཞེས་པའི་ཆོག་
 འདིའི་སྐད་དོད་ལ་ཡུག་མོ་ཞེས་བེད་སྤྱོད་བྱས་ན་དམོད་ཆོག་དང་དམའ་འབེབས་སུ་མི་
 འགྱུར་བར་ཤིན་དུ་འཚམ་པར་སེམས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཡུག་ཞེས་པ། ཁྱོས་རྗེས་སུ་
 གཡུགས་པ་ལྷ་བུ་ཡིན་པས་ན་ཡུག་ཞེས་བཏགས་པར་སེམས། ཁྱོ་མོ་ཤི་བའི་པོ་རྩེང་ལ་
 ཡུག་པོ་འཕྲུག་པོ་ཟེར། དབྱིན་སྐད་དུ་ widower ཟེར། འདི་ལ་ཡུག་མོ། ཡུག་ཟ་མ། ཡུག་
 ཟ་མོ། ཡུག་ས་མ། ཡུག་ས་མོ། ཡུག་ས་མོ། ཡུག་ས་ཟ་མ། ཡུག་ས་ས་མ། ཡུག་ས་ས་མོ་
 བཅས་ཟེར།

ཡུག་ས་མོ། (འདུལ་བ) ཡུག་ཟ་མ་དང་འདྲ།

ཡུགས་པོ། (འདུལ་བ) ཡུག་པོ་དང་འདྲ། ཡུག་དང་ཡུགས་གང་གིས་གྲང་ཆོག་པར་སེམས།

ཡུགས་པོ། (འདུལ་བ) ཡུག་པོ་དང་འདྲ།

ཡུང་། ཡུང་བ་དང་འདྲ།

ཡུང་བ། ལྷ་མེར་གྱི་མིང་དུ་བཤད། ཡུང་བ་དང་དོན་གཅིག་ས་སྒྲ་ལེགས་བཤད་ལས། ལྷོ་ཕྱོས་ལྷན་
 པ་གཉིས་བཟོས་ན། ལྷོ་ཕྱོས་ལེགས་པ་གཞན་འབྱུང་སྟེ། ཡུང་བ་དང་ནི་ཆ་ལ་ལས། ཁྲ་
 དོག་གཞན་ཞིག་སྟེ་བར་འབྱུང། ཞེས་གསུངས། དཔེ་དེའི་དོན་ནི། ཡུང་བ་ནི་ལྷ་མེར་ ཆ་
 ལ་ནི་ལྷ་མེར་རིགས་ཤིག་སྟེ། དེ་གཉིས་བཟོ་བཟོ་བཏང་ན་ཁ་དོག་གཞན་ཞིག་འབྱུང་

ངོ། །ཞེས་པའོ། །

ཡུད་ཙམ། ། འབྲུག་ཙམ། 2 ཉེན་ཞག་གཅིག་ལ་ཆ་སྟམ་ཅུར་བྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་དེ་ལ་དེར་དུས་གྱི་ཆུ་

ཆོད་དང་སྟུར་ན་སྐར་མ་བཞི་བརྒྱུད་ལེལོད། It has 48 minutes.

ཡུམ་སྐྱ་མ་ལྟ་མཛེས། (འདུལ་བ) བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་མ་ཡུམ། འདི་ལ་ལྟ་མོ་སྐྱ་འབྲུལ་ཞེས་གྲང་
བྱ་ཞིང་། ལེགས་སྦྱར་དུ་ “སྟུ་ལྟ་དེ་ལྟེ” ཟེད། ཡམ་རྒྱལ་པོ་ལེགས་པར་རབ་སད་ལས་སྟམ་
མོ་སྐྱ་འབྲུལ་དང་། སྐྱ་འབྲུལ་ཆེན་མོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྟམ་མོ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱི་མ་དེ་ཡིན།
སྐྱ་བཤད་ནི། སྐྱ་མ་མཁའ་གྱིས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྟམ་པའི་བྱད་མེད་དམ་ལྟ་མོ་དང་
མཛེས་སྟག་མཆོངས་པས་སྐྱ་མ་ལྟ་མཛེས་སམ་ལྟ་མོ་སྐྱ་འབྲུལ་ཆེན་མོ་ཞེས་བྱའོ། །བཞ་
ཆེན་ཆོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས། ལང་ཆོ་བརྒྱ་གསལ་བ་འདི། །དཔེ་རྒྱ་སྤངས་ཤིང་སྐྱ་མ་
ཡིས། ཆེད་དུ་ལྟག་པར་སྟམ་པ་བཞིན། །དེ་བྱིར་སྐྱ་མ་ལྟ་མཛེས་སམ། །ལྟ་མོ་སྐྱ་འབྲུལ་
ཆེན་མོ་ཞེས། །ཕྱོགས་ཀྱར་སྐྱ་འཛིན་རྒྱན་དུ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །འདུལ་བ་
ཡུར་གཞི་ལས། སྐྱ་འབྲུལ་པས་འདི་ལྟག་པར་གཟུགས་བཟང་བས་དེ་བས་ན་སྐྱ་འབྲུལ་
ཆེན་མོ་ཞེས་བགྱི་བར་གདགས་མོ་ཞེས་གསུངས་མོ། །དོགས་གཅོད། རྒྱ་ཆེར་རིལ་པའི་
མདོ་དང་། དེབ་ཐེར་དམར་པོ་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་བལྟམས་ནས་ཞག་བདུན་ན་
ཡུམ་འདས་ཏེ། སྟམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་དུ་སྐྱེས་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྐྱེ་དགྲའི་བདག་མོ་
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་མ་ཡུམ་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་རི་
ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཡུམ་སྐྱ་མ་ལྟ་མཛེས་འདས་ནས་ཡུམ་ཆབ་དུ་སྐྱེ་དགྲའི་བདག་མོ་གྲུར་པ་
ཡིན་ལ། འདི་བྱིས་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་། སྐྱེ་དགྲའི་བདག་མོའི་རྟོགས་བརྗོད་ཅེས་པའང་འདིའི་
རྟོགས་བརྗོད་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ། །

ཡུམ་བྱ་མ་སྐྱང་། སྐྱེ་མོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབ་གཉིས་པའི་ནང་བཞེངས་པའི་བོད་གྱི་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་
སྟེ་པོས་ཡུམ་བྱ་མ་སྐྱང་ཞེས་བྱ་བཞི། བོད་གྱི་རྒྱལ་པོ་དང་པོ་གཉམ་ཁྱི་བཅན་པོའི་ཕོ་བྲང་
ཡིན། དེ་ནི་བོད་རྒྱལ་དཔེ་སྐྱེ་དུས་སུ་བཞེངས་ཤིང་། བོད་གྱི་ཁང་ལས་བཟོ་སྦྱར་ལས་

[illegible]

ཞིག་གསོ་བྱས་ཏེ་གནའ་པོའི་པོ་བྱང་དང་བཟོ་བཞོད་མཚུངས་པ་ཞིག་གསར་རྒྱག་བྱས་
པའི་འབྲ་སྤར་ཡང་མཐོང་རྒྱ་འདུག པོ་བྱང་འདི་ལ་ (དེ་བ་ཐེར་དམར་པོ་༣༣ལས་སྤྱོ་མཁར་
འུམ་བུ་ཁྱ་སྤར་ཞེས་འབྲུང) འུམ་བུ་སྤར་མཁར་དང་། ཡུམ་བུ་སྤར་མཁར། ཡུམ་བུ་ལྷ་
མཁར་ཐེར་བ་སོགས་སྤྱོ་ཚོགས་ཤིག་སྤར་རོ། །ཡུང་སྤར་པ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེས་བརྩམས་པའི་
ཡུམ་བུ་ཁྱ་སྤར་གི་དཀར་ཆག་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་འདུག་པ་དེར་གཟིགས་པར་ཞུ།

ཡུམ་སྤམ་བཅུ་བདུན། བོད་སྤམ་རབས་བས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བཤད་བྱ་ཅ་བའི་མདོ་ལ་ཡུམ་
སྤམ་བཅུ་བདུན་ཡོད་པར་བཤད་དེ། ཡུམ་བྱུག་དང་སྤམ་བཅུ་གཅིག་གོ། ཡུམ་བྱུག་ནི།
འབྲུམ། ཉི་མ། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་ལ། ཤེས་རབ་ཁྱི་ལ། བརྒྱད་སྟོང་ལ། མདོ་སྤྱད་པ་ (འདི་ཁྱི་
བརྒྱད་སྟོང་པའི་ལེ་བྱ་བྱ་བཞི་པ་ཡིན) རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ལ་ཡུམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ནི། དེ་རྣམས་བརྗོད་བྱ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དུ་བྱེ་ནས་སྟོན་པའི་ཤེར་
བྱིན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན། སྤམ་བཅུ་གཅིག་ནི། ཤེར་བྱིན་བདུན་བརྒྱ་ལ།
(འདི་དགོན་མཚོག་བཅེགས་པའི་འདུས་པ་ཞེ་བྱུག་པ་ཡིན) ཤེར་བྱིན་ལྔ་བརྒྱ་ལ། ཤེར་
བྱིན་སྤམ་བརྒྱ་པ་ (འདི་རྡོ་རྗེ་གཙོད་པ་ཡིན) ཤེར་བྱིན་ཚུལ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ལ། (འདི་རྒྱ་དུ་
གཏོགས) ལྔ་བཅུ་ལ། སྟོ་ཉེར་ལྔ་ལ། (འདི་ཡང་རྒྱ་དུ་གཏོགས) རབ་ཅལ་རྣམ་གཞོན་
གྱིས་ཞུས་ལ། ཀློ་ཤེས་ཞུས་ལ། ཤེར་བྱིན་ཡི་གེ་གཅིག་ལ། ཡི་གེ་ཉུང་དུ། ཤེས་རབ་
སྟོང་པོ་རྣམས་སོ། །དེ་རྣམས་ལ་སྤམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་བརྗོད་
བྱ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དུ་བྱེ་ནས་མི་སྟོན་པར་བརྗོད་བྱ་བྱོགས་རེ་བ་ཅས་སྟོན་པའི་
ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིན། འོན་ཀྱང་རྣམ་བཤད་
སྟོང་པའི་རྒྱན་རང་ལུགས་ལ། རྒྱན་གྱི་བཤད་བྱ་ཅ་བའི་མདོ་ལ་ཡུམ་རྒྱས་འཕྱིང་གསུམ་
ཁོ་ནར་དེས་པར་གསུངས་སོ། །སེར་རྩེ་བཅུན་ཚས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་སྟོང་རྡོལ་ཁྲ་མ་
སོགས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཞོད།

ཡུམ་གྱི་ཚོས་འབྲུང་། (གསར་སྤྱགས) ཡུམ་གྱི་བསྐྱར་དང་འབྲ།

ཡུམ་གྱི་བསྐྱེ། (གསང་ལྔགས་) ཡུམ་གྱི་མོ་མཚན།

ཡུམ་གྱི་རྩ་ག། (གསང་ལྔགས་) ཡུམ་གྱི་བསྐྱེ་དང་འབྲ།

ཡུལ་གྱི་འོད་གསལ། (གསང་ལྔགས་) སྤྱོད་ཉིད་དང་དོན་གཅིག་ (བཀའ་བརྒྱུད་) གཞི་ཆོས་ཉིད་ཉག་ཆད་
སོགས་གྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའོ། ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

ཡུམ་གྱི་གསང་བ། (གསང་ལྔགས་) ཡུམ་གྱི་རྩ་ག་སྟེ་མོ་མཚན།

ཡུམ་གྱི་གསང་བའི་སྒྲ་ཅེ། (གསང་ལྔགས་) ཡུམ་གྱི་རྒྱ་ཉིའི་མར་སྒྲ། ཡུམ་གྱི་བྱ་ལའི་ཅེ་མོ།

ཡུལ་སྐད། སལ་སྐད།

ཡུལ་འཁོར་སྐྱོད་གིས་ཁྲུས་པའི་མདོ། འཕགས་བ་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོད་གིས་ཁྲུས་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེག་
བ་ཆེན་པོའི་མདོ། མདོ་དགོན་བཅེགས་ ། ང་བ་ ། ༡༡༧ ། བཞུགས་སོ། །

ཡུལ་གྲ། ཡུལ། ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཁོན།

ཡུལ་ངེས་ལྷ། འདུན་པ། མོས་པ། འདུན་པ། ཉིང་འཛིན། ཤེས་རབ་དང་ལྗོངས། །སྤྱོད་བཞུགས། འདིའི་
ཡུལ་ངེས་ཞེས་བ་ཡུལ་ཆད་མས་ངེས་བ་ཅན་ལ་མི་ཐེར་བར། ཡུལ་གཏན་འཁེལ་བའི་དོན་
ཡིན། དཔེར་ན་འདུན་པའི་ཡུལ་ལ་འདོད་སའམ་བསམ་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་བ་དང་།
མོས་པའི་ཡུལ་ལ་ཆད་མས་ངེས་ཐེན་གྱི་ཡུལ་ཡིན་དགོས་བ་དང་། འདུན་པའི་ཡུལ་ལ་
འདིས་པའི་དངོས་བ་ཡིན་དགོས་བ་དང་། ཉིང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ལ་བཞུགས་ཐེན་པའི་
དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་ལ་བཞུགས་བྱའི་དངོས་བ་ཡིན་དགོས་བ་ལྟ་
བྱ་ལ་ཐེར་རོ། །མཆིམས་མཛོད་དེབ་གཟུགས་ ༡༣༣ ལས། འདུན་བ་བསམས་པའི་དངོས་
པོ་ཁོན་དང་། མོས་པ་ངེས་པའི་དངོས་པོ་ཁོན་དང་། འདུན་པ་འདིས་པའི་དངོས་པོ་ཁོན་
དང་། ཉིང་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་སྐྱོན་ཡོན་བཞུགས་པའི་དངོས་པོ་ཁོན་ལ་འཇུག་གིས་
བསམས་བ་ལ་སོགས་བ་ཡུལ་གཏན་ལ་མི་འཇུག་པས་འདུན་བ་ལ་སོགས་བ་ལྟ་ནི་ཡུལ་
སོ་སོར་ངེས་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ། སྤྱོད་ཉིད་ཉག་གསལ་པའི་རྒྱོ། (བཀའ་བརྒྱུད་) གཞི་ཆོས་ཉིད་ཉག་ཆད་སོགས་གྱི་

མཐོམ་དང་བུལ་བ་དེ་ཉིད་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་གསུང་།
 ཡུལ་ཚོས། (འདུལ་བ) ཡུལ་གྱི་ཡུགས་སྟོལ། འདུལ་བ་ཡུལ་ཚོས་དང་བསྟན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཡུལ་ལྗོངས། ལུང་པ། ཡུལ། ཡུལ་འཁོར། རྒྱལ་ཁམས། རྒྱལ་ཁབ་བཅས་ལ་འདུག ལྗོངས་དང་།
 གཤོང་། གཤོངས། གཞོང་། གཞོངས། ཀོང་ཀོང་། གཤོང་བྱ་རྣམས་དོན་གཅིག
 ཡུལ་ཉེར་བཞི། ༡ རུ་ལྷི་ར་མ་ལ་ཡ། (པ་ཏ་ལི་ཕུ་ཏྲ་ Pataliputra ཞེས་པ་དེང་སང་པ་ཏ་ཏྲ་ Patna
 पटना ཞེས་པ་མི་རྒྱུར་གྱི་མངའ་སྡེའི་རྒྱལ་ས་དེ་རང་ཡིན། དེ་ནི་ཚོས་རྒྱལ་ (ཨ་ཤྲོ་ཀ) ལྷ་
 རན་མེད་ཅེས་བྱ་བ་འཛམ་བུ་སྤྱིར་དུ་མཆོད་རྟེན་གྱི་བ་བཞེངས་མཁུན་དེའི་རྒྱལ་ས་ཡིན།
 རྟོན་གྲོང་ཁྲིར་པ་ཏ་ལི་ཕུ་ཏྲ་ཟེར་ཞིང་། རོད་རྟེན་དུ་སྐྱེ་ནས་བུའི་གྲོང་ཁྲིར་བྱ་བ་དེ་ཡིན་པར་
 བཤད། ༢ རྫོ་ལ་རྩྭ་ར་དང་། (རྫོ་ལ་རྩྭ་ར་དང་། ཀྲུང་ར་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་དགེ་འདུན་ཚོས་
 འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་གནས་ཡིག་ནང་གསལ། ཀྲུང་ར་ནི། བཞུགས་སྐར་རྩ་རམ་ས་ལའི་ཉེ་
 འཁྲིས་ཀྱི་གྲོང་ཁྲིར་ཞིག་དང་། ཀློ་ཏྲ་ कांगडा kangra ཟེར་བ་དེའོ) ༣ ཨོ་ཏི། (ཨོ་ཏི་ཡ་ན་
 ལ་གོ་དགོས་པར་སྟམ་སྟེ། ལ་སྤྱོར་རྩེའི་སྤྱོད་དོན་གྲུག་གསལ་དུ་བྲངས་པ་ལས་ཀྱང་། རྫོ་
 ལ་རྩྭ་ར་དང་། ཨོ་ཏི་ཡ་ན་དང་། ཞེས་འབྲུང་དོ། ཨོ་ཏི་དང་། ཨོ་ཏི་མི་ཤ་གཉིས་དོན་གཅིག་
 ཡིན་པར་དགེ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གནས་ཡིག་ཏུ་བཤད་ཅིང་། ཨོ་ཏི་མི་ཤ་གཉིས་དེང་སང་ཨོ་རི་
 ས་ Orissa ཞེས་པ་གནའ་བོ་ཀ་ལི་རྒྱའི་ཡུལ་དུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་པར་གནས་ཡིག་དེ་ཉིད་དུ་
 གསལ་བས་དགེ་ཚོས་ཀྱི་གསུང་ལ་ནང་འགལ་འདུག་སྟམ་ཡང་དབྱེད་དོ། རོད་གས་གཅོད་
 རོག་ཏུ། ཀ་ལི་རྒྱ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།) ༤ ཨ་ལུ་ཏ་དང་། (རྒྱ་གར་རྫོ་ཕྱོགས་ན་རི་
 དཔུས་མཐོ་ལ་མཐོང་བ་འབྲང་རྒྱས་འབྲང་བ་མཐོང་ནགས་ཆལ་མཐུག་པོས་བསྐྱོར་བ་དོ་
 འཛོག་ཅེས་ཀྱང་གྲགས་པ་ལ་བཞེད་ཅེས་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཀྱེར་གྱི་འབྲེལ་
 པར་གསུངས།) ༥ གོ་ད་བ་རི་དང་། (གོ་ད་ཡ་རི་སྟེ། བ་ཡི་མཆོག་སྤྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བལ་
 ཡུལ་ན་བ་དཀར་མོ་ཞིག་གིས་འོ་མས་མཆོད་སྤྱིན་བྱས་པའི་ཤུལ་དུ་བསྐྱོས་པས་དབང་
 ལྷག་ཆེན་པོའི་ཡིང་ག་ཞིག་བྱུང་། དེ་རི་འཕྲིགས་བྱེད་དང་ཉེ་བ་དོན་མཁུན་ནས་ཆོ་བ་ཕྱེད་

གཉིས་ཕྱིན་བའི་སར་ཁྲེང་ཏེ་མཆོད་པས་གྲུབ་ཅུ་བྱུང་བའི་གནས་ཏེ། ལྷོ་ཕྱོགས་དབལ་གྱི་
 རེའི་རོགས་ཤིག་ན་ཡོད་པར་བཞेད། ༥ ར་མེ་ཤ་རི་དང་། (ར་མེ་ཤ་ར་ནི་ Rameshwaram
 གནས་ཆེན་ཉེར་བཞེས་ཀྱི་གཟིག་ཡིན་ཅིང་། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཨଁ་རྩ་རྒྱ། ས་དེ་ཤའི་
 आंधरा प्रदेश Andhra Pradesh བར་འབྲེའི་མངའ་ཁོངས་དང་ཤྭ་ལླ་དང་ཉེ་བའི་རྒྱ་མཚོའི་
 ཉེ་འགྲམ་གྱི་སྤྱེ་མོར་ཆགས་པའི་གྲིང་ཐན་ཞིག་ རྒྱ་གར་གྱི་ས་ཁ་ལ་བལྟས་ན་གསལ་བར་
 རོ་འབྲོང་བྱབ) ༧ དེ་སྤྱི་ཤེའི་དང་། ༩ ལྷ་ལ་ཐ་དང་། ༩ ལྷ་མ་རུ་བ་དང་། (ཡོངས་གྲགས་སུ་
 རྫོ་རྩའི་དང་དག་པར་གྲིས་ན་སྤྱ་སྤྱ་རྩའི་དང་ गुवाहाटी Guwahati ‘ཐག་མི་རིང་བའི་སར་
 ཡོད་པའི་མ་རྩ་སྤྱི་བྱ་བ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དགེ་ཚས་རྒྱ་གར་གནས་ཡིག་ལས།
 པར་ཏེ་བྱར་ནས་རྫོ་རྩའི་བར་རི་མི་དང་དེ་ནས་མེ་མི་བཙུ་བདུན་སོང་ན་ཤར་ཅ་མཆོག་
 གོང་མ་རྩ་སྤྱི་ཡོད། དེ་ནི་གནས་ཆེན་ཉེར་བཞེས་ཡ་གྲུལ་གྱི་ལྷ་མ་རུ་བ་ཡིན་འདུག་ཅིང་།
 རྫོན་མདོ་སྤྲུགས་གཉིས་ཀའི་བསྟན་པ་ཤིན་ཏུ་དར་བའི་གནས་ཡིན་ཞེས་གསལ། ཡང་།
 ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེ་རྩོར་གྱི་འགྲུལ་བ་ལས། འདོད་པའི་གཟུགས་ཏེ་གཉལ་གྱི་
 ལྷོ་ཐང་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་རུ་ལོ་ལོ་ཏེ་ཏ་དཀྱིལ་ན་འབབ་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་གོང་ཁྲེང་ཆེན་
 བོ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ཤིག་ན་སྤུབ་གནས་རྩོམ་མིང་ག་མཆན་ཁུང་ལྷ་བྱས་མཆན་བའི་
 ཚས་འབྱུང་མི་གང་ཅམ་གྱིས་མཐོ་བ་ཡོད་པ་ལ་བཞེད་ཅེས་གསལ། ༡༠ ཨོ་རྩེ་དང་། ༡༡ རི་
 ་ཤ་ལུ་ཤེ་དང་། ༡༢ ཀོ་ས་ལ་དང་། (ཀོ་ས་ལ་འཇམ་ཀོ་ཤ་ལ་ནི་དགེ་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ། མཉན་
 ཡོད་ན་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་ཡུལ་སྡོན་རྒྱལ་པོ་དགེ་བ་ཞེས་བྱ་བས་བཅེགས་པ་དེའི་
 རྒྱང་གྲགས་གཟིག་གི་བ་རོལ་ན་རྩོམ་མི་ལྷོ་སྤྱ་ལྷ་བྱས་མཆན་བ་ཡོད་པ་ལ་བཞེད། ༡༣ ཀ་
 ཡི་རྒྱ་དང་། (དགེ་འདུན་ཚས་འཕེལ་གྱིས། ཨོ་རྩེ་དང་། ཨོ་རྩེ་བེ་ཤ་དང་། ཀ་ཡི་རྒྱ་གསུམ་
 རོན་གཟིག་པར་བཤད་པ་ལྟར་ན། གོང་དུ་ཨང་གངས་༣པར་བཤད་པའི་ཨོ་རྩེ་དང་། འདིར་
 ༡༣པར་བཤད་པའི་ཀ་ཡི་རྒྱ་གཉིས་རྫོས་རྫོན་ལྷ་བྱར་སྤང་བས་དགེ་འདུན་ཚས་འཕེལ་གྱི་
 གསུང་ལ་ནང་འགལ་སོགས་ཀྱི་ནོར་འཁྲུལ་ཡོད་མེད་བརྟག་དགོས་སོ། །ཡང་། འཇམ་

མགོན་ཀོང་སྤྱལ་གྱིས། མང་ནང་གི་རྒྱལ་དོན་རྒྱུ་གདན་ནས་དཔག་ཆད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུ་
 རོལ་ན་སྤང་པོ་འཛིན་པའི་ས་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱབ་གནས་ཡོད་པ་ལ་བཞེད། ཡང་། འགའ་ཞིག་
 ལྟོ་ཕྱགས་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་གྱི་ཀ་ལི་རྒྱ་དང་ཉེ་བའི་ཡུལ་འཁོར་ལ་བཞེད། ཡང་། ཁ་ཅིག་དོ་
 རྒྱུ་གདན་ནས་དཔག་ཆད་བཅུ་གཉིས་ལྟོ་བྱུང་བ་ན་ཡོད་པ་ལ་བཞེད། ༡༩ ལི་བ་ཀའི་
 ཡུལ་དང་། (ལམ་བ་ཀ་སྟེ་འདི་མིན་རྒྱའི་ཡུལ་ཆ་སྟེ། ཀླ་ཁྱའི་ལོ་རྒྱུས་སུ་འབྱུང་བ་བ་
 ཞེས་བསྐྱར་བ་དེ་དང་དོན་གཅིག) ༡༥ ཀ་ཉི་དང་། (རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱགས་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཡུལ་
 དང་ཉེ་བ་ན་ཁོང་ཁྱེད་མཆོག་ཅེས་གྲགས་པ་དུ་རི་ཀ་བ་སྤྱབ་བ་བརྟེན་པའི་ས་ཕྱོགས་སྤྱབ་
 གནས་གསེར་གྱི་ལི་རྒྱ་ལྷ་བྱས་མཆོན་པ་ཡོད་པ་ལ་བཞེད་ཅེས་ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
 མཚོའི་ཀྲོ་དོར་གྱི་འབྲེལ་པར་གསུངས།) ༡༦ ཉི་མ་ལ་ཡ་དང་། ༡༧ བྲེ་ཏ་བྱུ་རི་དང་། ༡༨ ག་
 ཏ་དེ་བ་ཏ་དང་། ༡༩ སྟོ་རྩ་དང་། ༢༠ སུ་མཆ་རྟེ་བ་དང་། ༢༡ བ་ག་ར་དང་། (བ་ག་ར་ནི་ཁ་
 ཆའི་ཁོང་ཡིན) ༢༢ མིན་རྒྱའི་ཡུལ་དང་། ༢༣ མ་རུ་དང་། (Kulu ཀུ་ལའི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་རྩ་
 ག་བ་ཏེ་བྱ་བ་ལྷ་མོ་བསྟོད་དཀའི་གནས་ཤིན་ཏུ་གཉན་པ་དེ་མ་རུ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དགེ་
 འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་གནས་ཡིག་ལས། ཀུ་ལའི་བྱང་དུ་རོ་ཐང་ལ་བརྒྱལ་ན་བོད་
 ཀྱི་ཡུལ་ག་ཞ་མཁའ་འགྲོའི་སྤྱིང་ཞེས་འབྲི་གུང་སྟོབ་པས་བསྐྱགས་པ་དེར་སྟེབས། དེར་
 ཅིལ་བྱ་རི་རི་དང་། ལུང་སྤྲད་དུ་འཕགས་པ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་མགོན་བྱ་བའི་སྤྱན་རས་
 གཟེགས་ཀྱི་སྤྱང་བརྟན་དོ་མཆར་ཅན་དེ་བཞུགས། འཕགས་པའི་བཞུགས་ས་ནས་མར་ལ་
 ཆ་ལམ་ཅ་མ་གྱི་སར་རྩ་ག་བ་ཏེ་བྱ་བ་ལྷ་མོ་བསྟོད་དཀའི་གནས་ཤིན་ཏུ་གཉན་པ་དེ།
 གནས་ཆེན་ཉེར་བཞིའི་མ་རུ་ཏ་ཡིན་ཞེས་སྤྱི་མ་འགའ་རེས་གསུངས་ཞེས་གསལ། འདི་ལྟ་
 དན་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་ཀུན་གསལ་དུ་གསལ།) ༢༤ ཀུ་ལུ་ཏ་དང་། (Kulu ཀུ་
 ལ་དང་དོན་གཅིག་ བོད་སྤྲད་དུ་ཉུང་ཉི་ཟེར། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་གནས་
 ཡིག་ལས། མན་དེའི་རྒྱ་བརྒྱད་ནས་མོ་ཏར་ལས་ཀུ་ལུ་ལ་སྟེབས། ཡུལ་དེ་ལ་བོད་སྤྲད་དུ་
 ཉུང་ཉི་ཟེར། དེ་གནས་ཆེན་ཉེར་བཞིའི་ནང་གི་ཀུ་ལུ་ཏ་ཡིན་པར་གཞུང་མང་བོར་གསུངས་

ཤིང་། ལུ་སྟོན་གྱི་བདེ་མཆོག་སྤྱི་རྣམ་དུ་གར་ཞའི་རྒྱབ་ཅུང་ཉིདེ་ཕྱག་ཅེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བཤད། ལུས་མོ་ལྟ་བུའི་མི་རྒྱ་ནི་ཤར་རིའི་ཅེ་ན་ཡོད་པའི་ལྷ་རྟེན་སྟོག་གི་དབང་ཕྱུག་བྱ་བདེ་ཡིན་ཟེར། འོན་ཀྱང་ལུ་སྟོན་གྱིས་བཤག་ཕྱག་ཅེག་ན་ཡོད་པར་གསུངས། འདི་ལྷ་རྟེན་གྱི་ལུས་ཡིན་པར་སྤྲས་དོན་ཀྱང་གསལ་དུ་གསུངས། ཉེར་བཞིའོ། །རྗེའི་སྤྲས་དོན་ཀྱང་གསལ་དང་། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་གནས་ཡིག་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ལུས་དབུས། (འདུལ་བ) སངས་རྒྱུས་གྱི་འཁོར་རྣམ་བཞི་རྒྱ་བའི་ལུས། རྒྱ་གར་དོ་རྗེ་གདན་དབུས་སུ་བྱས་ཏེ། ཤར་དུ་ཡི་ཁར་ཤིང་འཕེལ་གྱི་མདུན་གྱི་ནགས་ཡི་ཁར་འཛིང་ཆེན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྟོར་མོང་ཁྱེར་འདབ་བྱ་ཅན་གྱི་རྟོན་རྒྱུང་འདམ་བྱ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལུབ་ཏུ་བྲས་ཟེའི་མོང་ཁབ་དང་ཉེ་བའི་ཁབ་ཅེས་བྱ་བ་གཉིས་དང་། བྱང་དུ་ལྷ་ཤི་རའི་རི་ཞེས་བྱ་བའི་ལུས་དེ་དག་ཚུན་ཆད་གྱི་ལུས་ལོ། །འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སོགས་མང་པོ་ན་གསལ།

ལུས་མི་རང་བཞིན་པའི་སྐད། སྤྱི་སྐད་ལ་ཟེར། རང་བཞིན་པ་ནི་ཕལ་སྐད་ལ་ཟེར། ཅུང་ཟད་སྟོས་ཏེ་བཤད་ན། ལུས་མི་རང་བཞིན་པའི་སྐད་ཅེས་པ་ནི། ལུས་མིའི་ཕལ་སྐད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། མི་ཏུ་འབྱེལ་ཆེན་ལས། སྤྱི་ཤི་ཏེ་ཞེས་པ་ཕལ་བ་ལ་འབྱེལ་པས། རྒྱ་གར་གྱི་ལུས་འཁོར་ཆེན་པོར་གྲགས་པའི་ཕལ་སྐད་བཞིན་དུ། བོད་ལུས་གྱི་ཕལ་སྐད་དམ་རང་བཞིན་གྱི་སྐད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མང་པོས། སྤྱི་ཟེར་བ་སྤྱི་ཏེ་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ཟེར། ས་པཌ་གྱི་སྤྲེས་བྱ་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྤྱིང་བའི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བ་མཐམས་ཏེ། ཐོས་ལ་རྩ་བའི་སྤྱེ་བཞི་ནི། སྤྱི་ཏེ་དང་། སྤྱི་ཏེ་དང་། ཨ་བ་རྒྱུ་ཤར་དང་། སི་ལུ་ཅི་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་སྐད་རིགས་བཞི་གསུངས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལུས་བཅས་། ལུས་གྱི་དབྱེ་ཁུལ། འཕགས་པ་སྟོང་གིས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་། མ ཉེ་ལོ་ན་མཐུག་པས། རིགས་གྱི་བྱ་འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན་ལུས་བཅས་དང་། སོ་གམ་གཅོད་པའི་མི་ཞིག་ཡོད་དེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡུལ་ཡུལ་པོ། རྩོམ་པ་ལ། རྩོམ་པོ།

ཡུལ་ཡུལ་པོར་གྱུར་པ། རྩོམ་པར་གྱུར་པ། རྩོམ་པ་ལྟེན་པའི་ལ་། མུ ༡༩༣༩ལས། ཡུལ་ཡུལ་པོར་
གྱུར་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྩོམ་པར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཡུལ། རྩོམ་པོ། བྱས་ཐེས། བཞེན་པ།

ཡེ། ཐོག་མ། གཞོན་མ། དང་པོ།

ཡེ་ཆུ། ཡིད་ཀྱིས་བསྐྱོམས་པའི་བྲག་ཆུ་མ། སྒྲ་བཤད་ནི། རང་གི་ཡེ་མེས་ཀྱི་སྒྲ་ཆ་ལས་བྱུང་པའི་
བྲག་ཆུ་མ་ཡིན་པས་དེ་སྒྲ་ཅེས་བྱའོ། །

ཡེ་འབྲམས། རྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྩམ་གངས་ཤིག་ཡེ་འབྲམས་ནི་བོད་སྐད་ཀྱི་སྐད་ཀྱིས་རྟོང་ཉིད་ཀྱི་
མིང་ཏུ་བཤད།

ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་སྤེལ་མཁན་བོད་ཏུ་སྤེལ་པའི་སྐོར། བོད་ཏུ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་སྤེལ་མཁན་
སྤེལ་པའི་སྐོར་ཞེས་པའི་ཐད་ཏུ་གཟིགས།

ཡེ་ཤུའི་གསུང་རབ་ཟླ་ཡེ་ཟླ་བོད་སྐད་ཏུ་བསྒྱུར་ཚུལ་གྱི་སྐོར། ཡ་ཆུལ་དབང་སྐུ་ཐེང་བཅུ་གཅིག་པ་
མཁས་བླ་མ་ཆོ་ (1838-1855) དགྲུང་གངས་བཙེ་བཀྲད་ལ་ཐེབས་ཆེ་ཆོས་སྤེང་
ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བྲགས་འགན་བཞེས་ཏེ་ཆོ་བ་ཏུག་ཅམ་གྱི་ཐེས་སྐོར་བྱར་སྐྱོན་ནད་ཀྱིས་
ཤིང་མོ་ཡོས་ཀྱི་ལོ་ (1855 -12-25) ཟུང་ན་ལས་འདས་ཞེས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆད་ལྷན་
རྩམས་སྐུ་འབྱུང་ནའང་། (དཀོན་མཆོག་གིས་བོད་སྐད་བཀྲོན་པ) (God Spoke Tibetan)
ཞེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེ་བཙུན་པ་པོ་ Allen Maberly “ཨེ་ལན། མ་ཟླར་ལི” ཞེས་པ་Aus-
tralian “ཨོ་སི་ཁེ་ལི་ཡའི” མི་རིགས་ཡིན་པ་དེས་བརྩམས་པའི་ཏ་ཅང་སྐོག་སྐོར་བའི་སྤྱིང་
དེ་བཙུན་བཞེན་རྒྱུ་འདེས་མའི་དེ་བཞེད་ནང་། Minister of Finance, Tempu Gergan
བོད་གཞུང་གི་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་སྐོན་བསྟན་བྱ་དགོ་ཞན་ (མིང་གི་དག་ཆ་ལ་དབྱེད)
ཞེས་བྱ་བར་ཡ་ཆུལ་དབང་མཁས་བླ་མ་ཆོ་སྐུ་བཀྲོངས་པའི་མ་ཉེས་ཁག་གཞིག་ཐོག་
སྟེ། གསང་བོས་ཀྱིས་ལ་དྲགས་ཀྱི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ས་མཆོམས་ཤིག་ཏུ་ཡིབ་སྤྲོད་

ཀྱིས་གཞིས་ཆགས། དེ་དུས་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་སྤེལ་མཁན་ལག་པར་ཞིག་དང་འབྲུང་དེ། ཡེ་ཤུའི་གསུང་རབ་ལྟའི་ལྟའ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཡོད་ཀྱི་བཅུད་རྩེ་སྤེལ་གཞི་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བྱས་པའི་ཡོ་རྒྱུས་འཁོད། སྐབས་དེ་དུས་བསྐྱར་བྱ་དག་ཀྱི་ལྟ་ལྟ་ Yoseb Gergan “ཡོ་སེབ་དག་ཀྱི་སྐོན་སྐོན་མཐའ་མཆོམས་ཀྱི་བོད་མི་འགའ་ཤས་ཤིག་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་སུ་བསྐྱར་བྱས་པ་བྱུང་། ཡོ་སེབ་དག་ཀྱི་ཡེ་ཤུའི་གསུང་རབ་བོད་སྐད་དུ་སྐྱར་མཁན་གྱི་མི་སྣ་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་ཅིང་། འོན་ཀྱང་བསྐྱར་བྱ་དག་ཀྱི་ཁོ་རང་ཆོས་ལུགས་སྤོས་བཏང་མ་བྱས་པར་ནང་པ་རང་བྱས་ཏེ་ཆེད་འདྲེན་ཞོགས་པར་བཤད་དོ།

ཡེ་ཤེས། <རྒྱ་བྱ་> 1 མཁྱེན་པ། རྟོག་པ། (འདིའི་རྟོག་པ་ཞེས་པ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཅེས་པའི་རྟོག་པ་ལ་མི་གོ་བར་མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གོ་དགོས། དཔེར་ན་རྟོག་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།) 2 (དགེ་ལུགས་) འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་འཕམ་ལམ་སྤྱིའི་མིང་། 3 འོད་གསལ་གྱི་ཤེས་པ། རྟོག་བྱལ་ལམ་རྟོག་པ་དག་པ། འདི་ནི་སྐད་དོད་རྒྱ་བྱ་དང་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་ཡིན། སྤྱོད་པའི་ཡེ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། ཡེ་ནི་ཐོག་མའམ་གདོད་མ། ཤེས་ནི་ཤེས་པ་སྤྱི་གདོད་མའི་ཤེས་པ་འཕམ་གདོད་མ་ནས་རང་ཆས་སུ་གནས་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ། དགེ་ལྟན་པའི་ལུགས་ལ་གདོད་མའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་གཉེན་པ་ལྟན་ཅིག་སྤྱིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་དོས་བཟུང་ན་རུང་དོ། །སྤྱིར་བཏང་། ཡེ་ཤེས་དང་། ལྟན་ལྟ། གོ་དེམ་སོགས་ལ་ཀྱུ་གར་ན་ཡེ་དང་། ལྟན་དང་། གོ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་མེད་ཀྱང་། བོད་སྐད་ལ་ཆོག་སྐྱར་བའོ་བདེ་བའི་དོན་དུ་བསྐྱར་ནས་བསྐྱར་བ་མཁས་འདུག་ཏུ་གསུངས། ཞེས་རྗེ་གྲུང་ཐང་པ་གསུང་དོ། །ས་པའི་ཤེས་སྤྱོད་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནི་བཤད་པ་ལ། གདོད་མའི་ཤེས་པར་འཆད་པ་དང་། ཞེས་ཆོག་ལ་འབྲུལ་བའི་གངས་སུ་གསུངས་ནས་དགག་པ་མཛད་པར་གསུངས་སོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐད་དོད་རྒྱ་བྱའི་དེས་ཆོག་ནི། སྤྱོད་གསལ་ལས། རྒྱ་བྱ་རྟོག་པའོ། །ན་ནི་དགག་པ་ལ་འདུག་སྟེ། གང་ལ་རྟོག་པ་མེད་པ་དེ་ནི་ཡེ་ཤེས་སོ། ཞེས་རྟོག་བྱལ་ལ་ཡེ་

ཤེས་ཞེས་བཤད། རྗེའི་སྒྲོན་གསལ་གྱི་མཆན་བྱུང། རྒྱ་ནི་རྟོག་པ་སྟེ་སྤང་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་
ཤེས་སོ། །ནི་དགག་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། འོད་གསལ་གང་ལ་སྤང་བ་གསུམ་གྱི་རྟོག་པ་མེད་
པ་སྟེ་དག་པ་དེ་ནི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཞེས་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལ་རྟོག་པ་དག་པ་འཇུག་
བྱལ་དུ་བཤད་དོ། །⁴ (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རང་ཆས་སམ་རང་
བཞིན་གྱིས་གནས་པའི་སྤྱོད་གསལ་གྱི་རིག་པ། སྤྱ་བཤད་ནི། ཡེ་གདོད་མ་ནས་སེམས་
ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་རང་ཆས་སུ་གནས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཡེ་ཤེས་སམ་གདོད་མའི་ཤེས་
པ་ཞེས་བྱའོ། །དབའ་བོ་གཙུག་ལག་ཐེང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་¹⁰²པར། རྒྱ་ནི་སྤྱས་
སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་བརྗོད་ཆེ་ཤེས་པ་འཇུག་ཞེས་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཤེས་པ་
བརྗོད་ཆེ་ཡེ་ཤེས་སུ་བསྐྱུར་དགོས་པར་ལོ་པཎ་གྱིས་བཀས་བཅད་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱད་དོད་མ་
དད་མེད་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱུ་སྤྱུ་ལུས་ལ་ཟེར། རྗེའི་མཐའ་གཅོད་སྤྱུ་གྲུ་ལས། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལྷའི་སྤྱུ་ཁྲུང་བར་
བས་མི་ཚོག་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱུ་ཞེས་པ་སྤྱུ་མའི་སྤྱུ་རིས་བར་སྤྱུ་བ་དགོས་སོ། །ཞེས་དང་།
རྗེའི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ལས། སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱུད་སེམས་ཅན་ལས་བསྐྱུབས་པའི་ལྷ་
སྤྱུ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱུ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས། 1 (དགེ་ལུགས) ཡེ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ། 2 (དགེ་
ལུགས) (ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུད་ནམ་མཁའ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཏེ) ཁམས་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་གྱི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ནི། མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ། རྒྱུད་རྣམས་གསུང་འབྲུམ་
སྟེགས་བམ་སྟོད་ཆ་³⁶²ལས་བཤད་དོ། །³ (བཀའ་བརྒྱུད) (ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུད་ནམ་མཁའ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཏེ) ཁམས་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ནི་སྤྱེས་པའི་ཁྱ་བ་ལ་
བཤད། ཀོང་སྤྱུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་ཀྱན་ཁུབ་མཛོད་བར་ཆ་³⁶³ལས། ཁམས་
དྲུག་ནི། གཙུགས་མེད་བཞིན་ནམ་མཁའི་ཁམས་གཅིག་བྱ་དང་ལྷན་པ་ནས་བསམ་གཏན་
དང་བོར་ནམ་མཁའ་རྒྱུད་མེ་རྒྱ་མའི་ཁམས་ལྷ་དང་ལྷན་ལ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་འགྲོ་བ་རིགས་

དྲུག་ལ་དེར་མ་ཟད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཁྱབ་ལྟོང་བ་ཡང་ཡོད་པས་ཁམས་དྲུག་ལྟན་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུན་ཅི། རོ་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ལ་རྣམ་པ་བདུན་
ཅིའི་རྣམ་པ་ཡིན་པ་དེ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུན་ཅི་ཟེར། ཟག་པ་མེད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུན་ཅི་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུང་། སྤྱིང་གའི་དབུ་མའི་ནང་ན་རྣམ་ཤེས་དང་ལྟན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་རྒྱུང་། དེ་ལ་མི་
ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །ཞེས་རྗེའི་གསུང་བདེ་མཆོག་གི་ཟིན་བྲིས་སུ་
གསལ།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས། བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས། སྤྱི་བཤད་ནི། སྟོང་སྤྱི་མ་སྟོངས་པའི་ནམ་མཁའ་དེས་སྟོང་བྱི་
མ་འཆགས་པའི་ཉེན་གྱིད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེས་ཀྱང་། གཞལ་
ཡས་ཁང་འཆགས་པའི་ཉེན་གྱིད་པས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་
གསུང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་སྒྲོགས་ལ་བུང་བའི་རེ་སྟོང་ལ་གཞི་བྱས།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བསྐྱོམ་པ། བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༣༣ན་༣ལས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བསྐྱོམ་ཞེས་
པའི་དོན་ནི། སྤྱིང་གཞི་ལ་སྟོང་སྟོང་པའི་བསྐྱལ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་སྤྱིར་བའི་ཆེད་དུ་སྟོང་
ཉིད་བསྐྱོམ་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་ཐོབ་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་གསལ་བར་ཞུགས་པ་ལ་བྱ།

ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པ། རྒྱལ་པོ་ཨིན་ལྷ་ཉིས་མཛད། འུ་སྟོན་གྱིས་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྒྲ་ཆོགས་སྟོན་པའི་
གཞུང་དུ་བཤད། དེ་བསྟོན་དུ་འདི་གསང་བའདུས་པ་ལ་བཞེན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ་ཞེས་
ཀྱང་གསལ།

ཡེ་ཤེས་སྤྱི་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསང་གསུམ་མི་ཟད་པ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་
ལོ་རྣམས། ཞེས་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ན་གསུང།

ཡེ་ཤེས་ལྷ། ༡ (འབྲས་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྷ) འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལས། དང་པོ་

མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྟན་འཆར་བ་བཞིན་དུ་
 ཅིག་ཅར་དུ་གསལ་བར་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་
 བློ་སངས་རྒྱུ་གི་ཡེ་ཤེས་ཅན་ཅེས་པ་ལྟར་བདག་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་
 སངས་རྒྱུ་གི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྒྱའི་འདབ་མ་
 ལྟར་མ་འདྲེས་པར་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར། རྒྱ་སྐབ་ཡེ་ཤེས་ནི། བདག་
 གཞན་གྱི་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་རྫོགས་པར་སྐབ་པར་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་ཡེ་
 ཤེས་ལ་ཟེར། ཡང་ན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་བསྟོན་པ་འབྲེལ་བ་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོ་བ་དཔོན་
 རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་གྱིས་མཛད་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར། འགྲོ་བ་རྣམས་གདུལ་བའི་བྱ་བ་གང་
 ཡིན་པ་མ་ལུས་པ་མཛད་པར་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར་རོ། །སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་
 ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ནི་མ་དང་བཤམ་བ་ན། ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཟེར་
 རོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས། དེ་རྣམས་ནི་མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྟན་སྤང་བ་བཞིན་
 དུ་དངོས་སོ་མ་ལུས་པ་ཅིག་ཅར་ཤེས་པ་དང་། ཤར་མེད་སོགས་བཞིའི་སེམས་ཅན་རྣམས་
 གྲང་སེམས་ཅན་མོ་ཞེས་རྣམས་པ་གཅིག་དུ་རྟོགས་པ་དང་། རྩེ་ནང་གི་དངོས་སོ་རྣམས་སོ་
 སོར་བྱེ་སྟེ་བརྟགས་ན་ཐམས་ཅད་གྲང་སངས་རྒྱུ་གི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་ནས། ཆོས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆ་ཤས་འདི་དག་གོ་ཞེས་བརྒྱའི་འདབ་མ་ལྟར་སོ་སོར་རྟོག་ཅིང་། དོགས་པ་
 མེད་པར་གནས་པ་དང་། བདག་གཞན་གྱི་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་རྫོགས་པར་སྐབ་པ་
 དང་། སྒྲོ་གསུམ་གྱི་སྐབ་པ་དག་ཅིང་ལས་ཉོན་ལས་གྲོལ་ཏེ། དགེ་མི་དགའི་བག་ཆགས་
 རྣམས་སྤངས་པར་སྟོན་བསྐྱུས་ལས་གསུངས་པ་ནི་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་
 དགོངས་ལ། ཞེས་གསུངས། འདི་དག་གི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྒྲིང་དོད་རྣམས་ལྟེ་བཤམ་རྟོགས་
 བྱེད་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་གསལ་ལོ། །² (རྒྱ་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྟེ་བཤམ་རྟོགས་ཅན་གྱི་གནས་
 སྐབས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྟེ་བཤམ་ལས། དང་པོ་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི། མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྟན་
 གསལ་བ་ལྟར་ལུས་རྣམས་གསལ་བར་སྤང་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར། མཉམ་

ཉིད་ཡེ་ཤེས་ནི། ཚར་བ་གསུམ་སྤྱིར་བཏུ་བཞིན་དུ་རིགས་གཅིག་པར་རྟོགས་པའི་
 སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི། བ་མ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་
 གྱི་མིང་སོ་སོར་བློ་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། བྱ་སྐྱབ་ཡེ་ཤེས་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་བྱ་བ་དང་
 དགོས་པ་རྣམས་བློ་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། ཚས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ནི། འི་མ་སྤངས་ན་
 གནས་འགྲུར་རུང་གི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་རོ་བོ་ལ་བྱའོ། །དེ་ཡང་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་
 ལས། རྣམ་གཞག་ལས་ཡེ་ཤེས་བཞིའི་ཐིམ་རིམ་བཤད་པའི་དགོངས་པ་ལྟར། མེ་ལོང་ལ་
 གཟུགས་བརྟན་གསལ་བ་ལྟར་ཡུལ་རྣམས་གསལ་བར་སྤང་བ་དང་། ཚར་བ་གསུམ་སྤྱིར་
 བར་རིགས་གཅིག་པའི་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། བ་མ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་གྱི་མིང་སོ་
 སོར་བློ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་བྱ་བ་དང་དགོས་པ་རྣམས་བློ་བ་ནི་དང་བོ་བཞི་ཡིན་ལ།
 ལྔ་བ་ནི་འི་མ་སྤངས་ན་གནས་འགྲུར་རུང་གི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་རོ་བོ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་
 གསུངས། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་
 བསྟོན་པའི་འགྲེལ་བ་བརྟན་འགྲུར་། ༡་བ་ ༡༠༧་ལས་ཀྱང་དེ་དང་པལ་ཆེར་འབྲུ་བར་
 བཤད་དོ། །འོན་ཀྱང་ཚས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་མ་བཤད་དོ། །

ཡེ་ཤེས་ཚས་སྤྱི། སྤྱི་བཞིའི་ལ་བྱལ་ཞིག་སྟེ། རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཟིགས་པ་མཐར་
 ཐུག་པའི་མཁུན་པ་དེ། ཡེ་ཤེས་ཚས་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་
 ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆན་ཉེར་གཅིག་ཡོད། ས་མཆོམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད།

ཡེ་ཤེས་ཚས་སྤྱིའི་འཕྲིན་ལས། རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚས་སྤྱིས་བདག་གྱེན་བྱས་པ་ལས་
 རྒྱུར་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ། ཡེ་ཤེས་ཚས་སྤྱིའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་
 དབྱེ་ན། བྱ་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་། བྱེད་པ་བོ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་
 གཉིས་ཡོད། དང་བོ་ནི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་
 འཕགས་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་དགེ་བ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད། དེ་ལ་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་འཕྲིན་
 ལས་ཉེར་བདུན་ཡོད། ས་མཆོམས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ན་ཡོད།

ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས། གསང་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ལ་གཟིགས།

ཡེ་ཤེས་སེམས་དབའ། 1 རང་ཡི་དམ་དུ་གསལ་བཏབ་པའི་ཡི་དམ་དེའི་ཐུགས་ཀར་གསལ་བཏབ་
 པའི་ཡི་དམ་ལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དབའ་ཞེས་བྲལ། 1 སྤྲ་བཤད་ནི། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་
 ཡེ་ཤེས་ལྷ་སྒྲུའི་རྣམ་པར་ཤར་བས་ན་ཡེ་ཤེས་སེམས་དབའ་ཞེས་བྲལ། 2 ཡང་ན་རང་
 དམ་ཆོག་སེམས་དབའ་དོན་རྗེ་འཆང་སྟོན་སོར་གསལ་བཏབ་པའི་ཐུགས་ཀར། ལྷ་ཆོགས་
 བསྐྱ་དང་ཁྲ་བའི་གདན་ལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དབའ་སྤྲ་མདོག་དམར་སོ་ཞལ་གཅིག་ཐུག་
 གཉིས་གྱིས་དོན་རྗེ་དང་འིལ་བྱ་འཛིན་པས་རང་སྤང་གི་ཤེས་རབ་མ་ལ་མཐུད་པ་དེ་ལ་ཡེ་
 ཤེས་སེམས་དབའ་ཞེས་བྲལ། 3 མདུན་བསྐྱེད་གྱི་ལྷ་རྣམས་ལའང་ཡེ་ཤེས་སེམས་
 དབའམ་ཡེ་ཤེས་པ་ཟེར།

ཡེ་ཤེས་སེམས་དབའི་འཇུག་པ། དགྱེལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་ནས་བྱེར་ཐོགས་མེད་དུ་འཇུག་པའོ།

ཡོ་ག (ལེགས་སྤྲ) 1 རྣལ་འབྱོར། སྟོར་བ། ཡོ་ག་ཞེས་པ་རྣལ་འབྱོར་དང་སྟོར་བ་གཉིས་ལ་འཇུག་
 པར་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་འདོད་འཇོ་ལས་གསུངས། 2 ཡང་དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་གྱི་
 བྱེ་རིལ་བའི་ལུས་སྟོང་ལའང་ལུས་སེམས་གཉིས་ཡང་དག་པར་མཉམ་དུ་སྟོར་བས་ན་
 རྣལ་འབྱོར་རམ་ཡོ་ག་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྐབས་ཐོབ་གྱི་བཤད་ཚུལ་ཐ་དད་ཡོད་དོ།

ཡོ་བྲད། ཉེར་མཁོའི་ཅ་ལག་བྱེ་རིལ་གྱི་གཞོད་འཆེ་ལས་སྟོབ་བྲད།

ཡོ་བྲད་དུག (འདུལ་བ) དགེ་སྟོང་གིས་ངེས་པར་རྒྱན་དུ་འཆང་དགོས་པའི་ཡོ་བྲད་དུག་ནི། ཆོས་
 གོས་རྣམ་གསུམ། གདིང་བ། ཚུ་ཆོགས། ལྷུང་བཟེད་དང་དུག་གོ།

ཡོ་ལང་། 1 རྒྱ་ལོར་སོགས་མཁོ་བའི་ཡོ་བྲད་མང་སོ་ལ་ཟེར། སྤྲ་བཤད་ནི། ཡོ་ནི་ཡོ་བྲད། ལང་ནི་
 ལང་ལོང་སྟེ་འདིར་མང་སོའི་དོན་ནོ། སྤྱིར་ལང་ལོང་ནི། བྱར་བྱར་འབྲུར་བ་ལ་ཟེར། 2 སྟོན་
 མོ། གསོལ་སྟོན། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་རྩ་ལས། བཟང་བཏུང་གི་
 ཡོ་ལང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 (ལུལ་སྤྲ) མང་སོ། ལུལ་སྤྲ་འགའ་ཞིག་ལ་མང་སོ་ལ་ཡོ་ལང་
 ཟེར། མི་ལོ་ལང་སྤེབས་འདུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཟང་ཟིང་། 5 མང་སོའི་སྟོས་པ།

ཡོ་ལངས། ཡོ་ལང་དང་འབྲ།

ཡོ་ལེ་བྱོད་དེ། (ཚྭ་ཚྭ་ད) 1 བྱང་པོ་མི་བྱེད་པར་ཡོ་ལེ་ཡོ་ལེ་འབྲ། ཡོ་མི་ཡོ་མི་བྱེད་པའི་བྱེད་དུ་བཤད་
དོ། ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གི་ལམ་རིམ་བརྗེད་བྱང་། ༨ ༡༥ན་སོགས་ན་གསལ་ཡོ། རྗེའི་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ༩མ་ལུང་པའི་ཞལ་ནས། རང་ཅག་གིས་རྩོ་བོ་སེམས་ཅན་ལ་ཡོ་
ལེ་བྱོད་དེ་བྱས་པས་སེམས་ཅན་གྱིས་ཀྱང་འོ་ཅག་ལ་དེ་ལྟར་ (བྱེད) འོང་གསུང་རོ། ཞེས་
གསུངས། 2 འཕྱོ་སྟངས། འདུག་སྟངས། ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་རིན་པོ་ཆེས། ཡོ་ལེ་ནི། འཕྱོ་
ཐབས་འདུག་ཐབས་ཞེས་པའི་བད་རྟིང་སྟེ་ཡོ་ལེ་བྱོད་དེ་ཞེས་པའང་མཆོག། ཞེས་གསུངས།
ཡོག་ ཡོད་པ་དང་མཆིས་པའི་དོན། འདུལ་བའི་སློང་འབྲུམ་ལས། ཤ་ཅི་ཡོག་ཟོས། ལྷ་ཅི་ཡོག་
འབྲུངས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཡོག་ག། 1 ཁེབས་པ། རི་མས་ཡོག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 གཡོག་སྐབ་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་བརྗོད་ན།
གཡོགས་ཀྱང་མ་ཡོག་བཤད་ཀྱང་མ་ཤོད། འཕངས་ཀྱང་མ་ཤོག་ལྟ་བུས་མཆོན་ནས་ཤེས་
པར་བྱའོ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ང་བ་ ༡ལས། ས་ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་མ་ཡོག་པས་མ་
བཟུམ་པ་ཉིད་དུ་འདུག་པོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 3 འཁལ་བའམ་སྒྲིམ་པའི་དོན། བལ་
ཡོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡོགས་ག། ཡོག་པ་ལ་གཟིགས།

ཡོང་ཡོ། 1 རེས་པར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། ལྷང་སྐྱ་རོལ་པའི་དོན་རྗེ་གསུང་། 2 རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ། 3
གཏན་ནས། གཏན་དུ། དཔེར་ན་ཡོང་ཡོ་འབྲུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡོང་ཡོ་འབྲུལ། གཏན་དུ་འབྲུལ།

ཡོངས་བྱུག། མྱོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྐྱ་བཤད་ནི། རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་མིག་གིས་
ནམ་བུས་ཀྱང་དོན་དངོས་གནས་པ་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན། འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་ཡོ་ཤེས་ཀྱིས་རི་ལྟར་གཟིགས་པ་བཞིན་དག་མ་དག་སྒྲོན་དང་བྱི་མའི་དུས་གང་གི་
ཆེའང་འཁྱུང་ལྟོག་མེད་པར་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་གདོད་ནས་བྱུང་བས་

ཡོངས་བྱུང་ཅེས་བྲལ། །

ཡོངས་དག་འབྲུལ་བ། (འབྲུལ་བ) དགེ་སྦྱོང་ནད་པ་དང་ལས་བྱེད་སོགས་གསེ་སྦྱོང་དང་དགག་དབྱེར་
འདྲར་མ་བཏུབ་པ་ནམས། འདུན་པ་མ་སྤུལ་བའི་སྦྱོན་གྱིས་དག་པའི་སྤྲད། དགེ་འདུན་གྱིས་
བསྐྱོས་པའི་དགེ་སྦྱོང་ལ་ཡོངས་དག་འབྲུལ་བའི་སྤྲུགས་ཆོག་ལན་གསུམ་བཟོད་པའོ། །སྤྲུ་
བཤད་ནི། གསེ་སྦྱོང་གི་སྦྱོང་དུ་འགྱུར་བ་དང་། འདུན་པ་མ་སྤུལ་བའི་སྦྱོན་གྱིས་དག་པར་
འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་དུ་བརྟགས་སོ། །

ཡོངས་འདུ། 1 ཡོད་ཆད་འདུ་བ། ཆ་ཆང་འདུ་བ། ཐམས་ཅད་འདུ་བ། 2 དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་། འདི་
ལ་ཡོངས་འདུ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ལྷ་ནམས་དེའི་བྱང་དུ་ཡོངས་སུ་འདུ་བས་ན་
དེ་སྐད་ཅེས་བྲལ། །སྤྲུ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་གསེར་གྱི་ཕྱིང་མཛེས་ན་གསལ། ཡོངས་
འདུ་ས་བརྟོལ་ལ་གཟེགས།

ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོལ། ཤིང་ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོལ་སྟེ་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་གི་མིང་། མིང་གི་ནམ་
གངས་ནི། མཛོན་བཟོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ལས། གསེར་ཤིང་གསེར་གྱི་གདོང་ཅན་
དང་། །ཀྱུ་སྤྲད་ཡོ་མ་འདབ་བྱང་ལྷན། །རྩ་ཡབ་ཅན་དང་སྤུན་ཆོགས་འཕེལ། །ས་བརྟོལ་ས་
འཛོམས་དཔག་བསམ་ཤིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡོངས་མ་ནིང་། (འབྲུལ་བ) སྦྱེས་ནས་མ་ནིང་དང་དོན་གཅིག་འདི་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་པའི་
བསྐྱུ་བའི་བརྟེན་ཅིག་ཡིན། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ནམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་
བ་ནི་འཕགས་པ་ཡོངས་མ་ནིང་དང་། ཐོགས་གཅིག་མ་ནིང་དང་། ཉམས་པའི་མ་ནིང་
རོ། །དེ་ལ་སྦྱེས་པའི་དབང་པོ་དང་མི་ལྷན་པ་ཁོ་ནར་བཅས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡོངས་མ་
ནིང་ཞེས་བྲལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་
ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ནི། རང་གི་སྤྲུ་མ་སྤོ་བཟང་ནམ་རྒྱལ་
ནམ་ཐར་གྱི་ནམ་ནད་ནམ་གཉིས་ལ་ཉེས་བརྒྱ་དང་ཞེ་ལྷ། རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་

གསོལ་འདེབས་སོགས་ལེ་ཆོན་དགྲ། སྒྲིལ་གསུམ་བསྐྱེད་བྱ་དང་། ཁྱིམ་པ་ལ་གདམས་པ་
ལ་དགྲ། བསྐྱེད་གནས་བསྐྱེད་བྱ་དང་། དགེ་ཚུལ་བསྐྱེད་བྱ་ལ་བརྟུན་ཀྱང་ འདུལ་བ་འོད་ལྷན་
སྤྱིང་པོ་ལ་གོ་གསུམ། བཟ་ཤེས་བསམ་གཏན་བཀའ་རྟེན་དཀར་ཆག་ལ་རེ་བདུན། ཁྱིན་
བཞི་བརྒྱ་དང་ད་བདུན། གློ་སྤྱོད་དོན་བདུན་རྒྱུ་ཀ་བརྒྱ་དང་དོན་གཉིས། གློ་སྤྱོད་དོན་བདུན་
རྒྱུ་ཀ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཞེ་བདུན། ལམ་རིམ་ཆོགས་བཅད་མ་ལ་བརྟུན་ཀྱང་ ལམ་གཙོ་རྒྱུ་ཀ་ལ་ཞེ་
བདུན། དཀོན་མཆོག་རྗེས་བྲན་རྒྱུ་ཀ་བརྒྱ་ཙུ་རེ་གཅིག །ལྷ་ཁྱིད་ལ་བརྟུན་བདུན། བདེན་བཞི་
རྒྱུ་ཀ་ལ་བརྟུན་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ལྷ། སེམས་སེམས་བྱུང་རྩ་བ་འབྲེལ་བ་གཉིས་ལ་བརྟུན་ཙུ་རེ་
གཉིས། སྐུབས་འགྲོ་ལ་བརྟུན་བདུན། གློ་ར་བའི་ཆོས་བརྒྱ །མཐུལ་སེམས་བསྐྱེད། ཁྱིན་བཞི་
བརྒྱ་དང་ད་གཅིག །དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱའི་ཁྱིད་ཡིག་ལ་བརྟུན་གསུམ། སྤྱན་བརྒྱད་ལྷ་ཁྱིད་
ཉེར་ཁྱིད། གླ་མཆོད་ཁྱིད་གཉེར་གྱི་ཁ་བྱང་དང་ཡང་གཉིས་ལ། ལམ་རིམ་སྤྱོན་འགྲོ་དགོངས་
རྒྱུ། གློ་སྤྱོད་སྤྱོན་འགྲོ་རབ་གསལ། གློ་སྤྱོད་ཅ་ཆོག་དོན་བདུན་ཙུ་རེ་སྤྱོན་ལམ། འདུལ་
བའི་སྤྱོན་ཆོག་སྤྱོན་གསུམ་རེན་ཆེན་ཐེང་བ། གཞི་གསུམ་གསལ་བྱེད་ལ་བརྒྱད་ཙུ་བརྒྱ་
བཞི། རྣམ་འབྲེལ་རིགས་རྒྱུན་མཆོད་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཀ་བརྒྱ་དང་བདུན། སྤོན་ཆོག་བྱང་ཆོག་
ཁུངས་གསལ། འཛིགས་བྱེད་སྤྱང་ཆོག །བདེ་མཆོག་སྤྱིན་སྤིག་ལ་སོ་བཞི། དུག་གསུམ་
སྤྱན་སེལ་ལ་བརྟུན་བཅས་ཁྱིན་སྤོན་བཞི་བརྒྱ་དང་རེ་བདུན། ཐེག་ལེ་བརྟུན་ཀྱང་རྒྱུ་ཀ་ལ་
བརྒྱད། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོ་རྒྱུ་ཀ་ལ་བརྒྱ་དང་གྲ་བཞི། བྲག་ཆེན་ཁྱིད་ཡིག་དང་སྤོན་ཆོག་
བཅས་ལ་བརྒྱ་དང་ཉེར་བཞི། གདུགས་དཀར་སྐུ་བ་ཐབས་སོགས་ལེ་ཆོན་དུ་མ་ལ་ད་དགྲ།
ཁྱིན་སྤོན་བཞི་བརྒྱ་དང་བརྟུན་བརྟུན་པ་ལ། གླ་མཆོད་ཁྱིད་སྤྱན་བརྒྱད། གླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་
སྤྱན་བརྒྱད། བྲག་ཆེན་བསྐྱེད་དོན་སྤྱན་བརྒྱད། བདེ་ཆེན་མགོན་པོ་ལྷ་མཆོད་བྱང་འཇུག་
ཉེ་ལམ། མདོ་སྤྱུགས་གནད་གསེར་ཁྱུན། ལྷ་བའི་ཡིག་རྒྱུད། ལྷ་བརྒྱའི་ཞལ་ལུང་། དཀའ་
གནད་དོགས་གཙོད་ཐབ་དོན་སྤྱང་བ། གསང་འདུས་ཁྱིད་ཡིག་དེ་ཡི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་རེ་
བརྒྱད། དེ་ཡི་བསྐྱེད་ཡིག་གཙོད་ཐབ་འདོད་དེད་དཔོན་རྒྱུ་ཀ། དེ་ཡི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱེད་པ་

བཅས་ལ་སོ་བདུན། ཁྱོན་བསྡོམས་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་དགྲ། ལྷ་བརྒྱད་གསལ་འདེབས་ལེ་ཆོན་
 དུ་མ། སྤྱིང་པོ་དོན་གསུམ་ཁྲིད། དེ་ཡི་གནད་བསྟུས། ཆེས་བྱ་དམར་ཁྲིད་མཁའ་འཁྲིའི་ཞལ་
 ལུང་། ལྷ་ཡི་བུམ་གཏེར། གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅ་བསྟུས་ལ། ཆོས་སྤྱིང་གཏོར་འབུལ་སྣ་ཆོགས།
 བསངས་ཀྱི་ཆོ་ག་ལུག་པོ་ཆེའི་དཀར་ཆག་བྲག་རྒྱབ་གནས་བསྟོད་སོགས་དུ་མ། བསྐབ་
 བྱ་ཞལ་གདམས། ཇིས་ལན་ཆ་གདུང་ལྷ་ཤེལ། ལྷ་མའི་བསྟོད་ཆོགས་འདོད་གསལ་སྟོན་
 ལམ་བཅས་དོན་བདུན། ཁྱོན་སུམ་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྷ། ལྷ་བརྒྱད་གསལ་བྱེད་སྤྱིང་གནས་
 རྟེན་ཆེན་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་བཅུ་བཞི། སྤྱིས་རབས་སོ་བཞི་པའི་རྣམ་བཤད་སྟེགས་བམ་
 དང་པོ་བཞི་བརྒྱ་དང་གཉིས། སྤྱིས་རབས་རྟེན་ཆེན་སྟེགས་བམ་གཉིས་པ་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་
 བཞི། སྤྱིས་རབས་རྟེན་ཆེན་སྟེགས་བམ་གསུམ་ལ་བ་བཞི་བརྒྱ་དང་ལྷ། ཁྱོན་བསྡོམས་
 སྟེགས་བམ་བཅུ་གཉིས། བྲག་ཆེན་ཁྲིད་ཐོབ། དཔེ་ཆའི་ལུང་མ་ཐོབ། ལྷ་མ་ཡེ་ཤེས་རྒྱན་
 མཆོན་གསུང་འབུམ། དཀོན་མཆོག་རྗེས་བྲན་གྱི་རྟེན་ཀླ། སེམས་བྱུང་ཅ་འགྲེལ། གཞི་
 གསུམ་གསལ་བྱེད། འོད་ལྗན་སྤྱིང་པོ། སྤྱིང་གནས་རྟེན་ཆེན། ལྷོ་སྤྱིང་རྟེན་ཆེན། བྲག་ཆེན་
 རྟེན་ཆེན། གཅོད་རྟེན། ལམ་གཙའི་རྟེན་ཀླམས་པན་ཆེ་བཅས་སོ། །

ཡོངས་རྫོགས་སྤྱིད་པ། (འབུལ་བ) ཡོངས་རྫོགས་སྤྱིད་པའི་དགེ་བསྟེན་ལ་གཟེགས།

ཡོངས་རྫོགས་སྤྱིད་པའི་དགེ་བསྟེན། (འབུལ་བ) ཅ་བཞི་ཆང་དང་བཅས་པའི་སྤང་བྱ་ལྷ་པོ་ཆ་ཆང་
 བར་སྤྱིང་བར་ཁས་ལེན་པའི་དགེ་བསྟེན་ལ་ཟེར། འདིར་ཅ་བ་བཞི་འདེན་ཆེ་མི་ཆངས་སྤྱིད་
 ཀྱི་ཆང་ཏུ་ལོག་གཡེམ་བྱེད་དགོས་སོ། །མཆོ་རྟེན་ལས། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དགེ་
 བསྟེན་ནི་དགེ་བསྟེན་གྱི་བསྐབ་པ་ལྷ་ཆང་ཆང་བས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྟེ། མི་ཆངས་
 སྤྱིད་ཅམ་པོ་མི་བསྐྱུང་ཡང་ལོག་གཡེམ་བསྐྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡོངས་སུ། ༡ རྫོགས་པར། ཆ་ཆང་། ཆ་ཐམས་ཅད་ནས། དཔེར་ན་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢
 ལེགས་པར། ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ། ༣ གུན་ཏུ། ཡོངས་སུ་འཛོར་ཞེས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་
 འབྱམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡོངས་སུ་འདྲིས་པའི་སྟོབས། འདྲིས་པའི་སྟོབས་དང་འབྲ། དེ་ལ་གཟིགས།

ཡོད་མཐའ། ཡོད་མཐའ། རྟག་མཐའ། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་དོན་གཅིག་མཐའ་དང་མཐའ་
འཛིན་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་ནི། མཐའ་ལ་ཐ་སྟད་དུ་མེད་པ་དང་མཐའ་འཛིན་ལ་ཡོད་པ་ཞིག་
དགོས་སོ། །བདེན་བྱུང་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་ཡོད་མཐའ་དང་རྟག་
མཐའ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟད་བཏགས་སོ། །

ཡོད་དོ་ཅོག་ཐམས་ཅད། ཡོད་ཆད། གང་ཡོད་ཐམས་ཅད།

ཡོན། 1 གླ་རྒྱ། གླ། རིན་བཅས་ཀྱི་ཞེས། དཔེར་ན་སྒྲ་ཡོན་སྤྱུལ། ཡོན་སྤྱུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྤྱིན་
པའི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གིས་སངས་རྒྱལ་ལ་
སོགས་པ་དགོ་སྒྲོང་གི་དགོ་འདུན་བདེ་བར་བཞུགས་པར་རིག་ནས་གཙང་ཞིང་བསོད་པའི་
བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་དག་རང་གི་ལག་ནས་སྟོབས་ཤིང་ཆོས་པར་བྱེད་དེ། རྣམ་གྲངས་དུ་
མར་གཙང་ཞིང་བསོད་པའི་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་རང་གི་ལག་ནས་བསྟོབས་ཤིང་ཆོས་
པར་བྱས་ཏེ། བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསོལ་ཟེན་ནས་བྱག་བཅབས་ཏེ་ལྷུང་བཟེད་གྲུ་བར་
རིག་ནས་གསེར་གྱི་བྲམ་བྲམ་སྒྲངས་ཏེ། བཙོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཐུ་མོ་རྒྱའི་ཀུན་དགའ་ར་བ་
སྤྱུལ་ལོ། །བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་གསུང་དབྱངས་ཀྱིས་ཡོན་
བསྟོ་བ་མཛད་པ། སྤྱིན་པའི་བསོད་ནམས་གང་ཡིན་འདིས། །ཤུག་རྣམས་ཀྱིས་བསམས་
པ་ཡི། །ཡིད་ལ་རེ་བ་རྫོགས་ནས་ནི། །རྟག་པའི་གནས་ནི་ཐོབ་པར་ཤོག། །དེ་ནས་བཙོམ་
ལྡན་འདས་མེར་སྐྱའི་གཞི་ཤིང་ཐུ་མོ་རྒྱའི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན་བཞུགས་སོ། །འདུལ་བ་གཞི་
རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། ཡོན་བྱེད་ཅེས་བྲ་བ་ནི་སྤྱིན་པ་དང་རིམ་གྲོ་དང་། བཀྲར་སྟེ་ལ་
སོགས་པ་བྱེད་པ་འམ་གཞན་གྱི་སྟོས་རྗེས་སུ་བསྐྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས། 3 བན་ཡོན།
བསོད་ནམས། མཛོད་རྩ་བ་ལས། འཕགས་པ་མིན་ཡང་པ་མ་དང་། །ནད་པ་དང་ནི་ཆོས་སྒྲུ་
དང་། །སྒྲེ་མཐའི་བྱང་རྩལ་སེམས་དབའ་ལ། །ཡོན་ནི་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས། 4 མཛོད་པ། མཛོད་ལུལ་ལ་ཡོན་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྟོན་འཇུག་ཆེན་མོ་

ལས། ཡོན་གནས་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་རྣམས་ཀྱིས། །བདག་ལ་བརྟེན་དགོངས་བདག་གི་
འདི་དག་བཞེས། །བདག་ནི་བསོད་ནམས་མི་ལྡན་བཞེན་ཆེན་ཏེ། །མཛོད་པའི་ཚོར་གཞན་
བདག་ལ་ཅང་མ་མཆིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལོང་གི་འབྲུལ་བ་ལུང་གཞི་དང་།
འབྲུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་གཉིས་སོ། འདིའི་ཁྱད་སྟངས་སྤྱད་སྟངས་ཀྱང་ཆོག་གོ། 5 ཡོན་
ཏན་གྱི་བསྐྱེད་ཆོག་སྟོན་ཡོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡོན་ཆབ་ཀྱི་སྟོར། སྟོར་བའི་ཆོས་དྲུག་གི་གཉིས་པ་མཛོད་པ་གཡོ་མེད་ཅིང་བཀོད་པ་མཛུས་པར་
བཤམ་པ་ལ། དང་པོ་ (ཡོན་ཆབ་ཀྱི་ངོ་བོ) བྟེ། ཡོན་ཆབ་ནི་རྒྱའི་མཛོད་པ་ལ་ཟེར། གཉིས་
པ་ (སྟོར་བཤུངས་) བྟེ། ཡོན་ནི་འདིར་འབྲུལ་བའམ་མཛོད་པའི་དོན་དང་། ཆབ་ནི་རྒྱའི་ཞེས་སྟེ།
སྐྱབས་ལུལ་ལ་དྲངས་ཤིང་གཙང་བའི་རྒྱའི་མཛོད་པ་འབྲུལ་བ་ལ་ཟེར་རོ། །དྲངས་ཤིང་
བསེལ་བའི་ཡོན་ཆབ་གཙང་མ་ལུལ་ན་ཤེས་རྒྱུ་དེ་གྱི་སྟེན་སྦྱང་སྦྱངས་ཏེ་ས་ལམ་གྱི་
རྟོགས་པ་སྟེ་བའི་དགོས་པ་ཆེ་ཞིང་བསྐྱབས་སྟེ་ལ་སེར་སྟེ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་མི་འཇུག་པས་
སྒྲ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་མཛད། ཅེས་རྗེ་གྲུང་ཐང་པ་གསུང་། གསུམ་པ་ (ཡོན་
ཆབ་འབྲུལ་བའི་སྟོལ་དར་ཚུལ་) བྟེ། རོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཉི་ཤ་བོད་དུ་ཕེབས་དུས། རོ་
བོ་ཆེན་པོས། བོད་ཀྱི་རྒྱ་འདི་ཐམས་ཅད་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་ཡིན་པས་བོད་ན་མཛོད་པ་
ཡོན་ཆབ་གཅིག་ལུས་ཆོག་པར་འབྲུག་ཅེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་དུ་ཡོན་ཆབ་
འབྲུལ་བའི་སྟོལ་དར་བར་བཤད། སྦྱིར་བཏང་མཛོད་ཏིང་མང་པོ་སྟར་བསྐྱེད་ནས་རྒྱའི་
མཛོད་པ་འབྲུལ་བའི་སྟོལ་འདི་སྟོན་རྒྱ་གར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་དར་བའི་སྐབས་
དར་བ་ཡིན་མོད། ཕྱིས་སུ་ཉམས་སོ། །རྟར་མའི་གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་སུ་ཡང་རང་རེ་
བོད་ཀྱི་ལུལ་ལྟར་ཉིན་ལྟར་ཏིང་བརྒྱ་ལྟ་ཁ་ཤས་ནང་དུ་ཡོན་ཆབ་འབྲུལ་བའི་སྟོལ་ཡོད་
པར་དགེ་འབྲུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་བཤད་དེ། རྟར་མའི་
གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་སུ་ཉིན་རེ་བཞེན་ཏིང་བརྒྱ་ལྟ་ཁ་ཤེས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱའི་མཛོད་པ་
བོད་བཞེན་དུ་འབྲུལ་བའི་སྟོལ་མཆིས། འདི་སིདྲ་ལ་སོགས་ཉེ་བའི་ལུལ་གང་ན་ཡང་མེད་

པས་ཐོན་ཐེག་ཆེན་པའི་དུས་སུ་དར་བ་ཞིག་ཡིན་ཟེར། རང་རེ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོན་ཆབ་ཀྱི་
 མྱོམ་རྩོམ་ཐོན་ནས་པོད་ཀྱི་ཆུ་གཟེགས་ཏེ་གསལ་དུ་མཛད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་བཤད་མོད།
 དོན་ལ་རྒྱ་གར་ལ་སྤྱོད་ནས་དར་བར་མཛོད། ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་
 རོ། །བཞི་པ་ (ཡོན་ཆབ་འབྲུལ་ཚུལ) ཞི། ཡོན་ཆབ་འབྲུལ་པའི་ཆེ་ཐོག་མར་གནས་ཁང་
 གྱི་དོར་བྱ་བ་སོགས་སྤྱི་འགྲེལ་ཕྱར་ཐོན་དུ་བཏང་། དེ་ནས་ལག་བཤེགས་པར་བཀྲས་ལ་
 གཙང་སྤྲད་ཕྱན་པའི་མྱོན་ཏིང་རྣམས་ལེགས་པར་བྱས། ཏིང་ཆེ་ཆུང་ལ་གཞིགས་ཏེ་
 བར་ཐག་ཀྱང་ཆེ་ཆུང་འཆོམ་པ་ཞིག་བཞག། ཏིང་ཆུང་ཆུང་ཡིན་ན་ནས་འབྲུ་ཞིག་འཕྲད་
 སྟབས་སུ་བཞག་པའི་བར་ཐག་འཛོག་ བར་ཐག་རིང་ན་སྤྲུལ་དང་འབྲུལ་བ་དང་། ཅིག་གིས་
 ཅིག་ལ་ཐུག་ན་དབང་པོ་རྒྱལ་བ་དང་། སྤྲུལ་འབྲུན་སྤྱོད་པ་སོགས་འབྲུང་བར་ཡང་བཤད། དེ་
 ཡང་སྟོད་སྟོང་པ་བསྐྱེགས་ན་རྟེན་འབྲེལ་འབྲུག་པས་ཏིང་རྣམས་བཅེགས་པའི་སྟེང་མར་རྒྱ་
 རུང་ཟད་ལྷགས། རྒྱ་དེ་འོག་མ་འོག་མར་བཞོ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་མིན་པར་རིམ་བཞིན་མཆོད་
 ཁྲིའི་སྟེང་འགྲེམས། དེ་ནས་འབྲུལ་པའི་ཆེ་ལག་བཤེགས་པ་ཡ་གཅིག་གིས་འབྲུལ་བར་བྱེད་པ་
 སོགས་མ་གྲས་པ་མི་བྱ་བར་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་གསོལ་རྩ་བ་ལྟར་བྱེད་དགོས། དེ་
 ཡང་ནས་འདྲམ་ཞེས་ནས་འབྲུའི་དབྱིབས་ལྟར་ཐོག་མཐའ་གཉིས་སྤྲུལ་ཞིང་དཀྱིལ་སྟོན་པ་
 བྱས་ནས་འབྲུལ། བྱིར་བོ་ཞིང་ལུང་ན་རྒྱལ་ཁྲིམས་འཆལ་ཞིང་། མ་ཁེངས་ན་ལོངས་སྟོང་
 དབྱུལ་བ། ཡ་ཡོར་སོང་ན་ལམ་ལོག་པར་གོལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་འབྲུང་བར་བཤད། རྒྱ་
 གུ་ལ་ལྟ་བུའི་ཅེར་ཡོན་ཆབ་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱི་འགྲེལ་མ་སྤངས་ཤིང་། དག་ནས་ཨོ་ཨྱཱ་ཨྱཱ་
 ལན་གསུམ་བཟོད་པ་དང་མཉམ་དུ། ཡོན་ཆབ་ལ་སེལ་གཏོར་བྱས་ཏེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་
 དགོས། ལྷ་པ་ (ཡོན་ཆབ་བྱིན་གྱིས་རྒྱོབ་ཚུལ) རོ་རྩེ་གསུམ་སྟེ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྲུག་སུང་
 ཐུགས་ཀྱི་རོ་བོ་མཆོན་པའི་ཨོ་ཨྱཱ་ཨྱཱ་གསུམ་ཀྱི་ཡིག་འབྲུའི་ཆོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
 གནས་མཁའ་ལས་ཁ་བ་འབབ་པ་ལྟར་བབས་ཏེ་དངོས་སུ་བཤམས་པ་དང་ཡིད་གྱིས་སྤུལ་
 པའི་ཡོན་ཆབ་སོགས་ཡིད་དུ་འོང་པའི་མཆོད་པའི་དངོས་པོ་ནས་མཁའི་མཐའ་ལྷས་པ་དེ་

དག་ལ་སེམས་ཏེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་མོས། དེ་ཡང་རྩྭ་ཡིག་ཐུགས་དྲོ་རྩེའི་ས་བོན་
 ཡིན་པས་ཁ་དོག་དང་བྱི་དང་རུས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་ཐམས་ཅད་སྦྱངས་པར་བསམ། ལྷ་
 ཡིག་གསུང་དྲོ་རྩེའི་ས་བོན་ཡིན་པས་ཐམས་ཀྱི་ཆུ་དེ་ཉིད་བདུད་ཅིར་བསྐྱར་བར་བསམ།
 ལྷ་ཡིག་སྐྱེ་དྲོ་རྩེའི་ས་བོན་ཡིན་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅི་དེ་ཉིད་མང་པོར་སྤར་ཞིང་སྤེལ་
 བའི་མོས་པ་བྱའོ། དེ་ནས་ལྷ་ལྟོ་སྟག་ལྟེ། བཟླ་ར་པ་མཚུ་མེ། ཏ་སྟག་ཏུ་ཡ། ཨ་རྟ་
 ཏེ་ས་ཐུག་སྤྱི་བརྒྱ་ཡ། ཏུ་སྟག་ ལྷ་བཟླ་བཟླ་མཚུ་བཟླ། མཚུ་ཏེ་ར་བཟླ། མཚུ་མེ་བཟླ།
 མཚུ་མོ་རྟེ་ཅི་ཏུ་བཟླ། མཚུ་མོ་རྟེ་མཚུ་པ་སྤྱི་ཤ་མཚུ་བཟླ། སུག་སྟག་ཨ་ཡ་ར་ཏུ་མེ་ཤོ་རྟེ་ན་
 བཟླ་སྟག་ ཞེས་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་དྲོ་རྩེ་རབ་འཛོམས་ཀྱི་གཟུངས་སམས་མཛོད་པའི་
 སྤྱིན་གྱི་གཟུངས་བཟོད་བཞིན་པར་སྤུལ་ན་ཕྱོགས་བཅུ་འེ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱན་
 ལྷར་མཛོད་པའི་སྤྱིན་གྱི་སྤང་པོ་ནམ་མཁའ་གང་བ་འབྱུང་བར་གསུངས་པས་ཤིན་ཏུ་པན་
 ཡོན་ཆེའོ། དྲུག་པ་ (མཛོད་ཉིང་གི་རྒྱུའི་བྱད་པར) མཛོད་ཉིང་ལ་རྩ་ཁྲོག་སོགས་རུང་
 ངས་ཞེན། བྱ་བུལ་བ་ལྷ་བུའི་དབུལ་པོངས་ལ་ནི་རུང་རོ། དབུལ་པོ་བྱ་བུལ་བ་ལྷ་བུ་སྦྱར་
 བ་མེད་ན་རང་གི་པོར་པ་ཡང་རུང་བར་གསུངས་ཏེ། རྩེ་སྤྱི་ཁང་པ་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཛོད་དེ་
 ཉིད་ཐོག་མར་སེ་ར་ཅེར་རྩེའི་སྤྱི་ཁང་དུ་ཐེབས་འཕམ་སྐྱབས་སྤྱི་ཆས་དང་ཡོ་བྱད་བཞེན་
 པས། ཡོན་ཆབ་འབུལ་བའི་ཉིང་ཅམ་ཡང་མེད་པར། ཡོན་ཆབ་འབུལ་སྐྱབས་ཁོང་རང་གི་
 བཞེས་སྤྱད་རྒྱས་ཡག་པོ་བཟུས་ནས་དེ་ལ་ཡོན་ཆབ་འབུལ་བར་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱས་
 ཡོད་དོ། དེ་ན་གསེར་དབུལ་ཐངས་སོགས་བྱེད་པ་རྒྱ་མཛོད་ཅི་ཡིན་ཞེན། རང་གི་སྦྱར་
 བས་སྦྱོགས་ན་སྦྱང་རིམ་རིན་ཆེ་བ་དེ་ཅམ་གྱིས་པན་ཡོན་ཡང་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། བདུན་པ་
 (ཡོན་ཆབ་སྤུལ་བའི་པན་ཡོན) པན་ཡོན་བཤད་པ་བཤད་པ་ལ། ཐོག་མར་ཡན་ལག་
 བརྒྱད་ལྟན་གྱི་རྒྱ་ལོས་གཟུང་བ་ནི། མཆིམས་མཛོད་ལས། བསེལ་དང་ཞེས་དང་ཡང་བ་
 དང་། འཇམ་དང་དྲངས་དང་བྱིང་མེད། འཕྱངས་ན་མགྱིན་དང་ལྟོ་བ་ལ། མི་གཞོད་ཡན་
 ལག་བརྒྱད་ལྟན་ལྟ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་གྱི་རྒྱ་འབུལ་བའི་

ལྷར་བཅོང་དུ་བྱུང་ཞེས་བྲིས་པ་དང་། ཀླ་རྩ་ཡ་ནས་སྤྲུམ་པ། རི་སྟེ་དབུལ་བཅོང་བར་འདོད་
 བ་ངས་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་གྲིས་ཤིག་ ཅེས་བསྟོན་བ་དང་། འཕགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བགྱིའོ་
 ཞེས་གསོལ་རྟེ། ཀླ་རྩ་ཡ་ནས་སྤྲུམ་པ། ཁྱིད་སྤར་ཁྲུས་གྲིས་ཤིག་བརྒྱས་པའི་འོག་ཏུ་སྤྱིན་
 པ་གྲིས་ཤིག་ ཀན་མོས་སྤྲུམ་པ། བདག་ལ་ལྟན་པ་ཅམ་གྱི་རྒྱ་ཡང་མེད་ན་ཅེ་ཞིག་སྤྱིན་
 པར་བྱ་བུམ་པ་འདི་ནི་རྫོ་མོའི་ཡིན་རྟེ། དབང་མ་མཆིས་སོ། ཀླ་རྩ་ཡ་ནས་སྤྲུམ་པ། ཁྱིད་
 ལྷར་བཅོང་གི་ནང་ན་རྩ་གཅོང་མ་ཁོང་ལ་ང་ལ་བྱུལ་ཅིག་ ངས་སྤྱིན་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་
 པར་བྱའོ། ཀླ་རྩ་ཡ་ནས་རྩ་མངས་ཏེ་སྤྱིན་པའི་ཆོགས་བཅད་ཀྱང་བྲས་བསྐབ་ཆོག་ཀྱང་
 བྱིན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བརྗོད་དུ་བཅུག་སྟེ། ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་བསྐྱགས་ནས་
 ཀན་མོ་ཁྱིད་ལ་འདུག་པའི་གནས་ཡོད་དམ། ཀན་མོས་སྤྲུམ་པ། བདག་ལ་འདུག་པའི་
 གནས་མ་མཆིས་རྟེ། འཕགས་པ་དང་གཏུན་བརྒྱངས་པ་དང་། ལས་བྱེད་པའི་གནས་ཉིད་ལ་
 ཉལ་ལོ། །བར་འགའ་ནི་ལུང་ལུང་གི་སྟེང་དུ་ཡང་ཉལ་ལོ། ཀླ་རྩ་ཡ་ནས་སྤྲུམ་པ། ཁྱིད་རན་
 ལས་བྱེད་པ་ལ་འགྱོད་པ་དང་། མི་དགའ་བར་མ་བྱེད་པར་བཅོན་འགྲུས་སུ་ལས་བྱོས་ལ།
 རྫོ་མོ་བསྟུལ་བའི་འོག་ཏུ་དལ་གྲིས་རྫོ་མོའི་སྣོ་བྱེ་སྟེ། སྣོ་ཕག་གམ་གྲུབ་གཅོང་ཞིག་ཏུ་རྩ་
 གཅོང་མ་བཏིང་བ་ལ་འདུག་ནས་གཞན་མ་སེམས་པར་སངས་རྒྱས་ཡིད་ལ་བྱོས་ལ་བྱན་
 པར་གྲིས་ཤིག་ དེ་ནས་ཀན་མོས་ཀྱང་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་བྲས་ནས་འིང་མོ་མ་འོན་པར་
 མཆོན་མོ་འདུག་བཞིན་དུ། ཆོ་འཕྲོས་ནས་སུམ་རྩ་ཅ་གསུམ་གྱི་ལྷར་སྤྲེས་ནས། དེའི་རྫོ་མོ་
 བར་པར་སྤར་ལངས་ནས། ཁྲིས་གྱི་ནང་ན་བྲན་མོ་ཆོ་འཕྲོས་པ་མཐོང་ནས། ཁྲིས་ཏེ་ཀན་མོ་
 འདི་ཁྲིས་གྱི་ནང་དུ་མ་བཏང་ན་ཅིའི་ཕྱིར་འདྲིར་ཆོ་འཕྲོས། ཞེས་གཤེན་པ་ཀྱང་པ་ལ་རྩ་
 ཐག་གིས་བཏགས་ཏེ་བལལ་ནས་དུར་ཁྱིད་དུ་བསྐྱལ་ལོ། །དེའི་ཆོ་སྟེང་སྤྲེས་པོ་ཞིག་ལ་
 ལྷའི་བྱ་མོ་ལྷ་བརྒྱས་བསྟོར་ཏེ་ཅེ་བར་དགའ་བ་ལས་ཆོ་འདས་ནས་ཀན་མོ་དེ་ལྷའི་སྤྲེས་མོ་
 དེའི་གནས་སུ་སྤྲེས་སོ། །ལྷར་སྤྲེས་པ་དག་དབང་པོ་རྣམས་ནི་བདག་ཅིའི་རྒྱུན་གྲིས་
 ལྷར་སྤྲེས་པ་ཤེས་སོ། །དབང་པོ་རྩལ་པོ་དེ་དག་གིས་མི་ཤེས་རྟེ། ཀན་མོ་དེས་ཅིའི་ཕྱིར་

ལྷར་སྐྱེས་པ་མི་ཤེས་ཀྱི་བདེ་བ་འབའ་ཞིག་ལ་ཆགས་སོ། །དེའི་ཆེ་ལུ་རིའི་བྱ་སྤྱུལ་ཅུ་ཙུ་
གསུམ་ན་འདུག་པ་དེས་ཁྱོད་ཅིའི་རྒྱུན་གྱིས་ལྷར་སྐྱེས་པ་ཤེས་མཁས་ཞེས་དེས་བ་དང་།
བདག་གིས་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་སྒྲིམ་ནས། ལུ་རིའི་བྱས་ལྷའི་མིག་གིས་བལྟས་ཏེ། རི་ལྷར་
ལྷར་གྱུར་བ་མཐོང་བར་བྱས་སོ། །དེ་ནས་ལྷའི་སྤྱུལ་མོ་ལྷ་བརྒྱ་ཙུ་ཙུ་དང་། རུར་ཁྱོད་རུ་
ལྷགས་ཏེ། རུས་བྱ་ལ་ལྷའི་མེ་ཏོག་གིས་གཏོར། སྒྲོས་ཀྱི་མཆོད་བ་བྱས་སོ། །ལྷའི་འོད་
ཀྱིས་མོང་ཁྱེད་དེ་དག་ལྷར་བ་ཆེན་པོས་སྤྲང་བར་གྱུར་ནས། དེའི་རྩོ་མོ་ལ་སོགས་པ་ཡ་
མཆོན་རུ་གྱུར་ཏེ། མི་མང་པོ་ཡང་བལྟར་དོང་བ་ལས། ལྷ་མང་པོ་རྒྱན་མའི་རུས་བྱ་ལ་
མཆོད་བ་བྱེད་བར་མཐོང་ནས་ལྷ་རྒྱུས་ལ་ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་རུས་བྱ་འདི་ལ་མཆོད་བ་བྱེད།
འདི་ནི་གསོན་པོའི་ཆེ་ན་ཡང་བཙོག་པས་ཀྱན་གྱིས་མི་འདོད་ན། ད་ཆེ་འཕོས་པའི་རུས་བྱ་
ལྷ་ཅི་སྒྲོས་ཞེས་སྒྲིམ་སོ། །དེའི་ཆེ་ན་ལྷའི་སྤྱུལ་མོ་རྒྱུས་ཀྱིས་རི་ལྷར་ལྷར་སྐྱེས་པའི་
གཏམ་རྒྱས་བར་བྱས་ནས། ཀླ་རྒྱ་ཡ་ན་གང་ན་བ་དེར་སོང་ངོ་། །ཀླ་རྒྱ་ཡ་ནས་ལྷའི་སྤྱུལ་མོ་
དེ་དག་ལ་སྦྱིན་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། མཐོ་རིས་སུ་སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་ཏེ། དམ་པའི་
ཆོས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱས་བར་བྱས་ནས། མི་གཙང་པའི་ཆོས་དང་འབྲུང་པའི་ཆོས་བསྟན་བས།
ལྷའི་སྤྱུལ་མོ་དེ་དག་རྒྱལ་དང་བྲལ། དེ་མ་དང་བྲལ་ཏེ་ཆོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྒྱལ་བར་དག་
བར་གྱུར་ནས་ཕྱིར་ལྷའི་གནས་སུ་དོང་ངོ་། །འཁོར་མང་པོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཆོས་བསྟན་བ་ཐོས་
ནས་སོ་སོ་ནས་འབྲས་བྱ་དང་པོ་ནས་འབྲས་བྱ་བཞི་པའི་བར་དུ་ཐོབར་གྱུར་ནས། རིས་སུ་
ཡི་རངས་ནས་མངོན་བར་དགའོ། །བྲན་མོ་དབྱུལ་མོས་ཀླ་རྒྱ་ཡ་ན་ལ་དབྱུལ་བཙོངས་པའི་
ལེབ་སྟེ་བརྒྱ་དགུ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བརྒྱད་པ་ (ཡོན་ཆབ་ལ་བདུན་ཆར་རམ་
བདུན་ཆར་རམ་བདུན་ཆར་རུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན) བློ། རྒྱ་གཉིས་དང་། ཉར་སྤྱོད་ལྷ་སྟེ་
བདུན་མཆོན་བྱེད་ཡིན། རྒྱ་གཉིས་ནི། མཆོད་ཡོན་དང་ཞབས་བསིལ་ལོ། ཉར་སྤྱོད་ལྷ་ནི།
མེ་ཏོག་བདུག་སྒྲོས། མར་མེ། དེ་ཆབ། ཞལ་ཟས་དང་ལྷའོ། །དེ་ལྷ་བྱའི་མཆོད་བ་བདུན་མོ་
དེ་འབྲུལ་པའི་དོད་དུ་ཡོན་ཆབ་ལ་བདུན་ཆར་བྱེད་པ་རེད། དེ་ཡང་། ༡ (མཆོད་ཡོན) བློ།

ཞལ་ལ་འཐུང་རྒྱུ་ལྟེ་ཆུ། ༡ (ཞབས་བསེལ་) ཞབས་འཐུང་བྱེད་ཀྱི་ཆུ། ༢ དབུ་ལ་འབུལ་
 རྒྱུ་ལྟེ་ (མེ་ཉོག་) ༣ ཞབས་ལ་འབུལ་རྒྱུ་ལྟེ་ (བདུག་སྒྲོལ་) ༤ སྒྲུབ་ལ་འབུལ་རྒྱུ་ལྟེ་ (མར་མེ)
 ༥ ཐུགས་སམ་སྒྲིང་ཁར་འབུལ་རྒྱུ་ལྟེ་ (རི་ཆབ་) ཞལ་ལ་འབུལ་རྒྱུ་ལྟེ་ (ཞལ་ཟས་) མོ། །འདི་
 བེ་སྒར་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་དར་བའི་གོ་མས་སྒོལ་ཞེག་སྟེ། ཆ་བ་ཆེ་བས་ཐོག་
 མར་འགོན་པོར་སྒྲོལ་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཆབ་འབུལ་བ་དང་། དེ་ནས་ (སྒོན་རྒྱ་གར་བ་
 མར་ཆེ་བ་ཞབས་ཐེན་མར་མེབས་བསམ་) ཞབས་དགུ་བ། དེ་ནས་མེ་ཉོག་འབུལ་བ། དེ་ནས་
 བདུག་སྒྲོལ་གྱིས་བདུག་བ། མར་མེ་འབུལ་བ། (རྒྱ་གར་བ་རྣམས་སྒྲེར་མའི་མཆོད་རྩས་
 དང་མར་མེ་འགོན་པོ་སོགས་ཀྱི་མདུན་དུ་སྒྲོར་ཅམ་བྱེད་པ་དེའི་དོན་ལྟ་བུ་ཡིན་ནམ་སྟེ།
 དེ་ནས་ལུས་པོའི་ནང་ནས་ཆ་རྒྱུ་ཆེ་མོས་སྒྲིང་ཁར་ཐད་ཡིན་པས། དེ་ལ་ཅན་གྱི་སྟེ་གུ་
 བསེལ་བ་སྟེར་བའི་རྒྱག་པའི་རིགས་སྒྲིང་ཁར་རྒྱག་བ། དེ་ནས་ཞལ་ཟས་སམ་གསོལ་སྟོན་
 འབུལ་བ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་རྒྱ་གཉིས་ཉེར་སྟོད་ཀྱི་རིམ་བཤེས་ལྟར་རྒྱ་གར་བའི་ཡུལ་
 སྒོལ་དང་མཐུན་པར་བྱས་མོ། །རྫོག་ཆེན་པོ་སྐུ་ན་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བའི་སྐབས་ཀྱང་སྦྱིད་པ་
 འདར་སྤེལ་ལི་ཡོན་ཆབ་འབུལ་བར་མཛོད་པས། གཞན་གྱིས་རྫོག་པོ་འོ་བརྒྱལ་བར་འདུག་
 པས་བདག་ཅག་གིས་འབུལ་ཞེས་ཞུས་པ་ན། རྫོག་ཆེན་པོས། འོ་ན་ངས་ཟས་ཟ་བའི་ཆེ་
 ནའང་རྫོག་པོ་འོ་བརྒྱལ་བར་འདུག་ཅེས་ངོས་ཀྱི་ཟས་སྐལ་ཁྱོད་ཆོས་ཟའམ་ཞེས་གསུངས་
 པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པས་ཁྱེད་ཅག་སོ་སོའི་སྟེ་པོ་ཟ་མལ་བ་དག་གིས་ཅེས་ཀྱང་འབད་བར་
 རིགས་མོ། །དགུ་བ་ (ཡོན་ཆབ་འབུལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་) ༤ དང་འོ་མ་སོགས་མེ་འབུལ་བར་
 རྒྱ་འབུལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཡིན་ནམ་སྟེ། དེ་ལ་རྒྱ་མཆོན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་
 བེ། རྒྱ་བེ་རིན་སྒྲིང་ནས་ཉེ་སྒྲིབ་བྱེད་མི་དགོས་པས་དབུལ་རྒྱག་ཀྱང་གྱིས་བསྐྱབ་ཀྱས་
 ཤིང་། རྒྱ་འབུལ་བའི་ཆེ་མེར་སྒྲིབ་དང་རྒྱལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་གྱིས་གོས་པའི་ཉེས་པ་མི་
 འབྱུང་བས། ཀྱན་སྒྲོང་གི་ཆ་ནས་མཆོད་པ་རྣམས་པར་དག་པ་ཞེག་ཏུ་འགྱུར་བས། རྒྱ་མཆོན་
 དེ་དག་ལ་བཞེན་ནས་ཡོན་ཆབ་བམ་རྒྱུའི་མཆོད་པ་འབུལ་བ་ཡིན་ནོ། །བཙུ་བ་ (ཉིང་གི་སྒྲི་

བཤད། སྤྱི་ཁྱད་པར་གྱི་སྒྲོན་པ་བཏགས་པར་སེམས་ཏེ། མི་ཉིང་ལྷ་བྱར་དབྱུག་གྲུས་
བསྟན་པའམ་ཕུ་བརྒྱུ་ན་ཉིང་ཞེས་པའི་སྤྱི་འབྱུང་བས་དེའི་ཆ་ནས་བཏགས་པར་སེམས་
སོ། །

ཡོན་ཏན། ། ཤེས་བྱའམ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ། རིག་པ་བཅས་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ཤེས་ཡོན་ནས་ཤེས་བྱ་
ཡོན་ཏན་ཞེས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་བསྐྱབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་རིག་པའང་ཟེར་ཏེ། དཔེར་ན།
རིག་པ་ནངས་པར་འཆི་ཡང་བསྐྱབ། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་བཤད་ནི། བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པས་ན་ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྒོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒོ་གྲོས་མི་ཟད་
པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༩ ཅེ་ ༡༩་ན་ལས། ཡོན་ཏན་དང་པན་ཡོན་
བཤད་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་གོང་དུ་སྒྲོས་པ་རྣམས་ནི་བསྟན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། 2 ཤེས་བྱ་ཤེས་པའི་ཆ་
ལའང་། ཡོན་ཏན་ཟེར། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། ཡོན་ཏན་ལྡན་ན་སྤྱི་བོ་ཀྲག། ཁ་བསྐྱས་
པར་ཡང་རང་ཉིད་འདྲ། །རི་ལྡན་མེ་ཉོག་རྒྱང་རིང་ཡང་། །བྱང་བ་སྤྱིན་གྱི་ཆོགས་བཞིན་
འཁོར། །ཞེས་དང་། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱུང་བ་ཡི། །ཤེས་བྱ་ཤེས་ན་མཁས་པར་
བགྲང་། །བ་ལང་ཤུན་གཞོན་དཔྱེད་པ་ལ། །རྒྱན་པོ་མཁས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མིན། །ཞེས་པ་ལྟ་
བུའོ། 3 ཁྱད་ཆོས། དཔེར་ན་སྤྱི་ཁྱད་ཆོས་བྱས་མི་ཉག་སོགས་ལ་སྤྱིའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་རྩ་བ་ལས། དེ་བྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་མཐོང་
དག་མཐོང་བ་ཉིད། །ཅེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས་ཀྱང་། སྤྱི་འཛིན་
མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་དང་བྱུང་སྟེ་རྩལ་གཅིག་པའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་དག་མཐོང་བ་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ཁྱད་དངོས་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བ་ཡིས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 པན་
ཡོན། དཔེར་ན་བྱམས་པ་བསྒྲོམ་པའི་པན་ཡོན་བརྒྱད་ལ། བྱམས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་
ཅེས་བཛྲོད་པ་བཞིན་ནོ། །རིན་ཆེན་བློང་བ་ལས། ལྷ་མི་བྱམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། །དེ་དག་
ཀྱང་ནི་བསྐྱུང་བ་དང་། །ཡིད་བདེ་བ་དང་བདེ་མང་དང་། །དུག་དང་མཆོན་གྱིས་གནོད་མེད་

དང་། །འབད་བ་མེད་བར་དོན་འཛོལ་དང་། །ཆངས་པའི་འཛིག་ཏེན་སྒྲེ་འགྱུར་ཏེ། །གལ་ཏེ་
 རྒྱལ་བར་མ་གྱུར་གྱང་། །བྱམས་ཆོས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་འཛོལ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །བྲ་སྟེ་སྤུམ་འབྲེལ་ལས་གྱང་། །ཡོན་ཏན་ཞེས་བྲ་བ་ནི། །པན་ཡོན་ནམ་འབྲས་བུའི་བྱང་
 །བར་ལེགས་པའི་དོན་ཏེ། །རྒྱ་བྱང་བར་བ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 དོན། དཔེར་ན་འདོད་པའི་དོན་ལྟ་ལ། །འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། །
 གསུམ་གྱི་མིང་། རྩལ་དང་སྤུན་བ་སྤྱིང་སྟོབས་གྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཡོད་པས་གངས་གསུམ་
 མཆོན་བར་ཆོག་མཛོད་རྣམས་སུ་གསལ།

ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲ། (འདུལ་བ) ཉེས་པ་མང་བོ། །ཤྲ་ཡོད་གསུང་།

ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ། <གྲ་ཏ་སྤྲ་ག་རུ་> ། སངས་རྒྱས་གྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྐད་དོད་དེ་བྱེ་
 །བྲག་རྒྱུགས་བྱེད་པོ་ཤབཤན་གསལ། །སངས་རྒྱས་ལ་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། དེ་ནི་
 །ཡོན་ཏན་མི་ཟད་པའི་གཏེར་རམ་མཛོད་ཡོན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཞེད་དོ། །སྟོང་འཇུག་ཆེན་
 །མོ་ལས། དེན་ཆེན་སེམས་དེ་གཟུང་བར་བྲ་བའི་བྱིར། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་དང་
 །དམ་པའི་ཆོས། །དཀོན་མཆོག་གི་མ་མེད་དང་སངས་རྒྱས་སྤྲས། ། “ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ”
 །རྣམས་ལ་ལེགས་པར་མཆོད། །ཅེས་དང་། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། །དེ་ལྟར་འཇམ་དབྱངས་ལ་
 །སོགས་པས། །རྒྱལ་བ་རྣམས་ལ་མཆོད་མཛོད་པ། །དེ་བཞིན་བདག་གིས་དེ་བཞིན་
 །གཤེགས། །མགོན་པོ་སྤྲས་དང་བཅས་རྣམས་མཆོད། ། “ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ” །རྣམས་ལ་
 །བདག་ །བསྟོད་དབྱངས་ཡན་ལག་རྒྱ་མཆོས་བསྟོད། །བསྟོད་དབྱངས་སྟུན་སྟེན་དེ་དག་
 །ལ། །དེས་པར་ཀླན་ཏུ་འབྱུང་གྱུར་ཅིག་ །ཅེས་དང་། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ”
 །མཐའ་ཡས་པའི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་འགའ་མི་མཉམ། །ཡོན་ཏན་མཆོག་ཆོགས་
 །གཅིག་བུ་ཡི། །ཡོན་ཏན་ཤེས་ཅམ་འགའ་ཞིག་ལ། །སྤྲང་ནའང་དེ་ལ་མཆོད་དོན་
 །བྱ། །ཁམས་གསུམ་སྤུལ་ཡང་རྒྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྟོང་འཇུག་
 །དར་རྒྱུག་ལས་གྱང་། །མཁེན་བ་དང་བཅེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་མཆོ་རྣམས་ལ་

བདག་གིས་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ་བརྗོད་པའི་བསྟོད་དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་ ། རྒྱ་མཚོས་
 བསྟོད་པར་བགྱེད། ། ཞེས་གསུངས། 2 ཡོན་ཏན་མི་ཟད་པའི་གཏེར་རམ་མཛོད། ཡོན་ཏན་
 ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་བཅས་ཀྱི་དོན། 3 གཞན་གཅེས་འདྲི། དེ་ལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་ནི་
 ཡོན་ཏན་ནམ་ལེགས་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་ཡིན་
 བོ། ། རྒྱལ་ཚབ་ཚོས་ཟླེད་སྟོན་འབྲུག་དར་རྒྱུ་ལས། བདག་གཅེས་པར་འདྲིན་པ་ནི་ཉེས་
 པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པས་སྟོན་དང་བཅས་པས་ཆེད་ཆེད་འགོག་པ་དང་
 སེམས་ཅན་གཞན་ལ་གཅེས་པར་འདྲིན་པ་ཡང་ལེགས་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་
 ཁུངས་ཡིན་པས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། བདག་གཅེས་འདྲིན་ཡོངས་སུ་
 དོར་བ་དང་གཞན་གཅེས་པར་འདྲིན་ཞིང་སྤངས་པ་ནི་བསྟོན་པར་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས། 4 ཏུ་
 ཡའི་སྒྲ་མ་སྤྱོད་པའི་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་མཚན།

ཡོན་ཏན་ནམ་པར་འབྲུལ་བ། གཞན་སྟོ་སྟུར་པའི་ཡོན་ཏན་སྤྱོད་ཚོགས་པའི་དོན་དུ་བཤད།
 ཡོན་ཏན་གཞིར་གྱུར་མ། (དབུ་མ) རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སྟོ་བཟང་གཤགས་པའི་དཔལ་གྱིས་མཛད། འདི་རྗེ་སྒྲ་
 མས་དུ་སྤྱེད་རྒྱལ་པའི་དབེན་གནས་སུ་ཇོ་བོའི་སྤྱོད་འབྲུ་དབུ་ཡོན་མའི་སྤྱོད་སྤར་ཡུན་རིང་
 ཐོར་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ལམ་རིམ་གྱི་སྒྲ་མ་ནམས་ཀྱི་ཞལ་གཟེགས་བྱུང་དུས་བཅུམས་
 པ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་བྱིན་རྒྱལ་ཆེ་བར་གསུངས།

ཡོན་ཏན་འོད། (འདུལ་བ) རྒྱན་དུག་མཚོག་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་མཁས་ཀྱི་སྟོབ་
 མ་བཞིའི་ནང་ཚན། འདུལ་བ་རང་ལས་མཁས་པ་སྟོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ནི། ཡུལ་བཅོམ་
 བརྒྱལ་ཏུ་བྱམ་ཟེའི་རིགས་སུ་འཁྱུངས། རིག་བྱེད་དང་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་ལེགས་པར་
 བྱང་བ་བྱིས་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་ཏུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས།
 སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དབྱིག་གཉེན་གྱི་བྱང་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྤྱོད་གསུམ་དང། ཐེག་པ་ཆེན་
 ཐོའི་མདོ་སྤྱོད་ཏུ་མ་ལ་མཁས་པར་སྤྱུངས། འདུལ་བ་འབྲུམ་སྤྱོད་ཏུ་བྱགས་ལ་འདོན་པར་
 མཛད། རང་གཞན་གྱི་བྱུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་ཏུ་སོན་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་

ཆོས་འདུལ་བ་བདུད་ཅིའི་ཉིང་ཁུས་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་རྒྱས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་བཀའ་དམ་བ་ནན་ཏན་སྟོང་པོ་རྒྱབ་པ། ཞེས་འབྲུང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་བ་དེས།
 འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་། ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་དང་། བྱང་སའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་འགྲེལ་
 པ། འདུལ་བའི་མདོ་ལ་རང་འགྲེལ་ལ་སོགས་བ་མཛད་དོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་
 སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་ལྷོ་ཉམ་འོ་སྟོན་པོ་མ་ཉམ་རྩ་རྩ་ཞེས་བྱ་བ་ལན་ཅིག་རྒྱལ་པོའི་ཆད་
 པས་མིག་བྱང་བ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་གྱི་སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སོར་རྒྱད། ཡང་ལོ་རྒྱས་
 གཞན་ཞིག། ཐང་སན་ཅང་ལམ་ཡིག་ལས། ཁྱོད་ཁྱེད་དེའི་རྩོ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱང་ཕྱག་བཞེ་ལྷ་
 ཅམ་གྱི་སར་གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱང་དུ་ཞིག་ཡོད་པར་དགེ་འདུན་ལྷ་བཙུ་ལྷག་ཅམ་གནས་
 མོ། །འདི་ནི་སྟོན་སྟོབ་གྱུ་ཁ་ལྷ་སྟེ་ཡོན་ཏན་འོད་ཞེས་བྱ་བས་ཡང་དག་པའི་རྣམ་དབྱེ་ཐེར་
 པའི་བསྟན་བཅོས་བརྒྱ་ལྷག་མཛད་པའི་གནས་མོ། །སྟོབ་དཔོན་དེ་ནི་རྒྱང་དུ་ནས་རིག་པ་
 གསལ་ཞིང་དབང་པོ་རྣོ་བ་ཞིག་སྟེ། སྟུན་སྟེན་བ་དང་བསྐབ་སྤྱང་ལ་རྩལ་ཐོན་བ་ཡིན་ཀྱང་།
 རྣམ་དཔྱོད་ཆད་དུ་མ་འཁྲོལ་བས་ལྷག་མཐོང་གི་སྟོར་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཐོས་སྟེ་སྤར་ཐེག་དམན་དུ་
 ལོག་པ། དེས་ཐེག་ཆེན་སུན་འབྱེན་པའི་བསྟན་བཅོས་སྟེགས་བམ་བཙུ་ཕྱག་དུ་མ་དང་།
 འཛིག་རྟེན་པའི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་བཙུ་ཕྱག་དུ་མ་མཛད་ཀྱང་མ་ཆོམས་པར་ཐེ་
 ཆོམ་ཐོས་པས། དེ་དུས་དེ་བ་སེ་ན་སྟེ་ལྷའི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་རྩེ་བཙུན་
 བྱམས་བ་བསྐྱབས་པས་བྱལ་ཏེ། དགའ་ལྷན་དུ་འགྲོ་འོང་བྱེད་པ་དགོས་པ་ཞིག་ལ་ཡོན་ཏན་
 འོད་ཕྱོགས་སུ་སྟུན་ཏེ་ལྷན་དུ་དགའ་ལྷན་དུ་བྱིན་ཏེ་ཡོན་ཏན་འོད་བྱམས་མགོན་ལ་ཕྱག་མ་
 བཅོལ་བར་འདུད་ཅམ་བྱས་པས། ལྷ་སྟེས་སྤྲོས་པ། མ་ཐམ་བ་འདི་ནི་སྟོན་པའི་རྩེས་སུ་
 རྒྱལ་ཆབ་མཛད་པས་ཕྱག་འཆོལ་བར་འོས་ཤིང་འདུད་ཅམ་མེ་འོས་ཤེས་སྤྲོས་པ་ལ། རྒྱར་
 ལན་དུ་སྤྲོས་པ། བཞིན་བཟང་འཁྲུལ་ལམ། ཁོ་བོ་རབ་དུ་བྱུང་བ་ཆོས་གོས་གསུམ་ལྷན་
 ལགས་སྟེ། མ་ཐམ་བ་འདོད་ལྷའི་ཆ་ལུགས་ཅན་ལ་ཕྱག་རྩེ་ལྷར་འཆོལ་ཐེར་བས་ལྷ་སྟེས་
 དེའི་ར་རྒྱལ་ལ་ཞེ་ལོག དེ་ལྷར་ལན་གསུམ་བསྐྱར་ཏེ་དགའ་ལྷན་དུ་འགྲོ་འོང་བྱས་ཀྱང་ཐེ་

ཆོས་སེལ་མ་རྒྱལ་བ་ས་ཆེ་དེ་ལ་གྲོལ་བ་མ་ཐོབ་ཟེར་རྟོ། །ཞེས་ཀྱང་གསལ་ལོ། །བྱ་སྟོན་
ཆོས་འབྱུང་དང་། རྒྱ་ར་རྒྱ་ཐའི་ཆོས་འབྱུང་སོགས་ལ་གཞི་བྱས།
ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་གཞུང་ལྷ། (འདུལ་བ) སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་མཛད་
པའི་འདུལ་བའི་གཞུང་ལྷ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།
ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱད་པ། (མར་ཕྱིན) མདོ་འདི་ཡུམ་སྤྲུལ་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་གྱི་མདོ་སྤྱད་པ་
ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་དང་དོན་གཅིག་སྤྱད་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །མདོ་འདི་ལ་རྒྱ་གར་སྐད་དུ།
ལྷ་ཆེ་བརྒྱ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མི་རྒྱ་སྤྲུལ་ལྷ་གྲུ། བོད་སྐད་དུ་«འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་སྤྱད་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ»ཞེས་བྱ་བའོ། །མདོ་འདི་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཡོན་ཏན་རིན་
པོ་ཆེ་སྤྱད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་མདོ་འདིའི་མཐུག་ཏུ། མིང་ནི་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་སྤྱད་པ་
བྱང་ཆུབ་ལམ། །ལམ་འདི་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱིས་ཐོབ་པར་བྱ་བྱིར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་
པ་ལས་ཐོགས་པའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་མདོ་འདིའི་ལུང་འདྲན་ཐེངས་གསུམ་ཅམ་
གནང་ཡོད། སློབ་པའད་ནི། འདི་ལ་སྤྱད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འདིས་ཡུམ་འབུམ་
གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྐྱུས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དེ། སྤྱད་པའི་དཀའ་འབྱེལ་
རྟོགས་སྤྲུལ་ལས། ཡུམ་ཐུག་བརྒྱ་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྐྱུས་པའི་དགོས་པ་ནི་ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །འདི་ལ་དབྱིན་སྐད་དུ་The summary of the precious knowledge ཞེས་
བསྐྱུར་ན་རུང་ངོ། །སྡེ་དགེ་བཀའ་འབྱུང་ཤེས་བྱིན་གྱི་གསུ་སྤྲུལ་ཤེས་རབ་སྤྲུལ་ཆོགས་ཀྱིས་
ཤོན་བཞུགས་ཤིང་ཤོག་ལྷེབ་བཅུ་དགུ་ཡོད། སློབ་པའད་ནི། རིན་པོ་ཆེ་དང་འབྲུ་པའི་ཡུམ་
འབུམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཉེ་བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་འདིར་འདྲན་པའམ་སྤྱད་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་
སྐད་ཅེས་བྱའོ། །སྤྱད་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འབྱེལ་༩ ཉ ༡༩༤༥ལས། ཡོན་ཏན་
རིན་ཆེན་སྤྱད་པ་ནི་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་འདྲན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་
རྟོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

ཡོན་གནས། <དཀྱིུ> མཆོད་ཡུལ། མཆོད་གནས། སྤྱིན་འོས། ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ། ལེགས་སྤྱར་

དུ་ཡོད་ལ་དཀྱིལ་ཆེན་ སྒྲིལ་ལྟུང་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ ཡོན་ཀན་ས་དམ་པ་ཐུགས་རྩེ་ཆེ་རྣམས་
 གྱིས། །བདག་ལ་བཅེར་དགོངས་བདག་གི་འདི་དག་བཞེས། །བདག་ནི་བསོད་ནམས་མི་
 ལྷན་བཞུགས་ཆེན་ཏེ། །མཆོད་པའི་འོ་ལ་ལྷན་བདག་ལ་ཅང་མ་མཆིས། །ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་རོ། །སྒྲིལ་བཤད་ནི། ཡོན་ནི་མཆོད་པ་དང་གནས་ནི་ཡུལ་ལོ། །སྒྲིལ་ལྟུང་ལས། ཡོན་
 ཀན་ས་དམ་པ་ཐུགས་རྩེ་ཆེ་རྣམས་གྱིས། །བདག་ལ་བཅེར་དགོས་བདག་གི་འདི་དག་
 བཞེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡོན་གནས་དམ་པ། མཆོད་ཡུལ་དམ་པ་འཇམ། མཆོད་ཡུལ་མཆོག་ དཔེར་ན་སངས་རྒྱུས་བྱང་
 སེམས་ལྟ་བུ།

ཡོ་བ། ཏྲ་སྒྲིལ་གཡས་གཡོན་དུ་དབྱེད་པའི་རྒྱ་པ་འཛོག་རྟེན། ཡོ་བ་ཡོ་བ་ནི་རྒྱ་པའི་མིང་ཡིན་
 པར་བཤད་པས། དེ་ལས་གྲས་པར་སེམས་སོ། །

ཡོ་བ་ཡོ་བ། (བརྟུང་) རྒྱ་པའི་མིང་། འདི་ལ་ཡུག་པའང་ཟེར། ལི་ཤིའི་གྲུར་ཁང་དུ་གསལ།
 ཡོ་ལ་གོ། (བརྟུང་) སྒྲིལ་གྱི་མིང་ཡིན་པར། ལི་གྲུར་དུ་གསལ། སྒྲིལ་བྱུང་། དཔེར་ན་དཀར་ཡོ་ལ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ།

གཡལ་ཇ་བཞེན་བསྐྱེད་པ། (འདུལ་བ) ལྷ་ལ་ཁྲིམས་རྩེ་ལྟར་བསྐྱེད་ལྷ་ལ་གྱི་དཔེ་ཞིག་སྟེ། ཇི་ལྟར་
 གངས་ཀྱི་གཡལ་གྱི་ (གངས་གཡལ་ཅེས་པ་འདི་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲན་དག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཏགས་
 པ་ཅེས་ལས་དོན་ལ་བོད་ཀྱི་འབྲོང་དང་གཡལ་གྱི་མིང་ཡིན།) དེ་རང་གི་རྩེ་མའི་ཉག་མ་
 གཅིག་ཤིང་དག་ལ་ཐོགས་ན། དེ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་མ་ཤིའི་བར་དུ་དེར་སྒྲིལ་བ་དེ་བཞེན་བྱ།
 ཉེས་བྱས་སྒྲིལ་མོ་ཡན་ཆད་ལ་ཡང་ལུས་སྒྲིལ་ལ་མི་ལྟ་བར་བསྐྱེད་པའི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་
 རོ། །ཞེས་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མཛོད་འབྲེལ་པར་གསུངས། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་
 འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། གངས་
 ཅན་གྱི་གཡལ་ཅེས་པ་ང་ཆོད་ཐོད་ཀྱི་འབྲོང་དང་གཡལ་གྱི་རང་ལ་ངོས་འཛིན་མཛད། དེས་ན་
 གངས་ཅན་གྱི་གཡལ་དང་། གངས་ཀྱི་གཡལ་གྱི་གངས་གཡལ་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ། ཞེས་

པར་གངས་གཡག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཡག་ཆེན། རྩལ་ཆེན་གྱི་དོན། རྒྱལ་མ་གཡག་ཆེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་གཙང་པའི་སྐད་ལ་ཡོད་
ཅིང་། སེར་བྱེས་གཙང་པ་མཁན་བྱེད་སྒོ་བཟང་ཆེ་རིང་ལགས་ནས་དེད་གྱི་སྒྲ་མ་དམ་པ་
བཟ་ཤིས་འབྱུང་གྱི་དགེ་སྤྱད་བྱ་ཆུང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྤྱི་ཅེད་གྱི་ཚུལ་དུ་གཡག་ཆེན་
ཞེས་འབོད་གྱི་ཡོད།

གཡག་ཞར་བས་རྩ་ཐ་བ་ལྟར། རྩོགས་གཅིག་མཐོང་ལ་གཅིག་མ་མཐོང་པའི་དཔེའོ། །

གཡང་གཞི། (འདུལ་བ) 1 དུད་འགྲོའི་བགས་པ་སྤྱབས་བཤུས་ཆ་ཆང་གི་མིང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། གཡང་གཞི་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རི་དྲགས་ལ་སོགས་པའི་བགས་པ་
དག་གོ། ཞེས་གསུངས། 2 མི་ལྷགས་སྤྱབས་བཤུས་ཆ་ཆང་གི་མིང་། འདི་ལ་མི་ལྷགས་
གཡང་གཞི་ཟེར་ཞིང་། དེས་གཡང་འགྲུགས་སྤྱབ་ཟེར། སྤྱི་བཤད་ནི། གཡང་གི་གཞི་མ་སྟེ་
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཡང་འགྲུགས་སྤྱབ་པའམ་དེ་གཡང་འགྲུགས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་དེ་
སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

གཡན་པ། ཁྱི་རྩོ་སྟེ། ཐ་འབྲུག་ལང་ཞིང་རྒྱ་སེར་དང་རྒྱག་ཁྲག་འཛག་པའི་བགས་ནད་ཅིག

གཡན་བ་དགའ་བ་ཆད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བྱ་
བརྒྱད་པ། གཡན་བ་དགའ་བ་ཆད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད་གྱི་དོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་
དགེ་སྒོར་གིས་གཡན་བ་དགའ་བ་རང་གི་རྒྱ་མཆན་ཉིད་ལྷན་པ་ལ་རང་གི་དོན་དུ་རང་ངམ་
གཞན་བསྐྱོས་པས་སོར་བྱེད་ཡན་ཆད་ཆད་ལས་ལྷག་པར་བྱས་ཏེ་ཟེན་པ་ལས་ཀྱང་པའི་
ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། ཁྲོང་གཞི་ནི། མཉམ་ཡོད་དུ་དགེ་སྒོར་རབ་ཏུ་མང་སོས་གཡན་བ་
དགའ་བ་རང་གི་ཆད་ལས་ལྷག་པར་བྱས་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་
དོན་དང་བྱ་བ་མང་བ་དང་། འདོད་ཆེ་བའོ། །

གཡམ། (བད་རྟིང་) ཞུ། ཞོར། གཡམ་ལ་རྒྱག་ཅེས་དང་། བཟང་པོ་གཡམ་རྒྱག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

གཡམ་ལ་རྒྱག་ (བད་རྟིང་) གཞན་གྱི་ཞར་ལ་རྒྱག་པའི་བད་རྟིང་། རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྩོགས་

བཅུ་ཀ་ན་བཞུགས་པ་དང་སྤྱི་ཐོན་ཐོན་པ་དང་མ་ཁོངས་པ་ན་འབྱོན་པར་འགྱུར་བ་དང་ད་
ལྟར་བྱུང་བའི་རྒྱལ་པ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་གཞན་གྱི་གཡམ་ལ་རྒྱག་ལྟ་བུ་མིན་
པར་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སྒྲོ་གསུམ་གྱིས་པས་བྱུག་འཆལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་
བུའོ། །

གཡམ་འ་རྒྱ། 1 གཡམ་འ་རི་སྟེ་དོ་གཡམ་པའི་རི་ལས་འབབ་པའི་རྒྱལ་ཟེར། 2 མོ་མོ་འདོད་ཆགས་ཤིན་
ཏུ་འངས་པ་ན་མོ་རྟགས་དང་མོ་རྟགས་ལས་འབབ་པའི་རྒྱལ་ཟེར། འདི་ལ་གསང་སྟགས་
གཞུང་རྣམས་སུ་བདུད་ཅི་ཟེར།

གཡམ་འ་བ། 1 ཟ་འབྱུག་ལང་བ། 2 གཡམ་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་རྟག་མི་འཛག་པའོ། 3 ཨི་ཅི་གུ་ལུ་ཟ་བ།
གཡམ་འ་བཟང་བཀའ་བརྒྱད། དུགས་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། འགྲོ་མགོན་པག་མོ་གྲུ་
པའི་སྒོ་བ་མ་སྐལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ་ལས་བརྒྱད་པའི་བཀའ་བརྒྱད་པའི་བྱུག་མཐའ་ཞིག་
གཡམ་ད། ཁའམ་གདོང་། ཁས་ལེན་པ་ལ་གཡམ་དམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བསྟན་དང་ལྟ་རམས་པ་གསུང་།
གཞན་ཡང་། ཁ་ཟས་ལ་གཡམ་ཟས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཡམ་ཟས། ཁ་ཟས། མ་སྐྱེས་དབྱའི་འགྲོད་པ་བསལ་བའི་མདོ་ལས། 33 ལན་3 ལས། བཅོམ་ལྷན་
འདས་བདག་ནི་གཡམ་ཟས་ཀྱི་རོ་ཡང་མི་སྟོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཡམ་རོ། གདོང་།

གཡམ་རངས། སྤུན་རངས། མདོ་སྟེ་ལས་བརྒྱ་པ་ལས། གཉིས་པས་ནི་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་ནག་ལྟས་ཀྱི་བྱ་
གཡམ་རངས་ཏེ་ཟན་བྱིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཡམ་འཕྲེན། སྤུན་འཕྲེན།

གཡམ་བ་དང་བསྐྱིས་པའི་བྱུང་བར། དངོས་རྒྱས་གང་ཡིན་པ་དེ་བཞེ་སྟོར་བྱས་ནས་སྤྱད་ཆོག་པ་ལ་
བསྐྱིས་དང་། དངོས་རྒྱས་གང་ཡིན་པ་དེ་བཞེ་སྟོར་མ་བྱས་པར་སྤྱོད་དགོས་པ་དེ་ལ་གཡམ་
ཞེས་པའི་བྱུང་བར་ཡོད་དོ། །ཞེས་ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

གཡམ་ལམ། (བདུན་པེ) མི་ལམ། ལྷ་རིའི་བྱ་མངལ་དུ་ཞུགས་པ་ན་མ་ལ་མི་ལྟས་ངོ་མཆར་ཅན་མང་པོ་

བྱང་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། བདག་གི་བྲམ་ཟེ་མོས་མི་ལམ་འདི་
དང་འདི་ལྷ་བྱ་ཞིག་མིས་ན་ཅི་ལ་ལྟ། དེ་དག་གིས་སྤྲས་པ། མཁན་པོ་གཡུང་ལམ་དེ་བཟང་
སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཡུང་ཁམས། སྤྱུ་ཁམས།

གཡུང་ཆུང་། སྤྱང་ཆུང་། མཐོང་ཆུང་། རྩོམ་ཆུང་། གསུང་རྣམས་ལ་དགོས་པ་སོ་སོར་མཆིས་པས་
གཡུང་ཆུང་དུ་མི་ཐོར་བར་རགས་བསྐྱས་སུ་འགོད་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གཡུང་ལོ་ལྱི་སྤྱབས། ལྷའི་བཞུགས་སྤངས་ཤིག་སྟེ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། གཡུང་པའི་
ཕྱིད་གུང་སོར་སོ་རྣམས། ། གཡོན་པའི་ཡོང་བྱར་གཏད་པ་ན། །གཡོན་རོལ་ཡིན་ཞིང་
གཡུང་ལོ་ལྱི་བཞུགས། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཡུང་སུ་འགྲེལ་བ། དུང་དཀར་གཡུང་འགྲེལ་དང་འབྲ།

གཡུང་འགྲེལ་གཡོན་དཔྱོད་། རྩོགས་རིས་དང་ཞེན་ཞོག་མི་བྱེད་པར་བྱང་པོར་གནས་པའི་དོན། དུ་
ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེ་བ་དང་སོ་༣༠ལས། དེང་སང་མི་རྩོགས་བདུན་བརྒྱད་ཅུ་མོང་འདུག་
ཀྱང་གཡུང་འགྲེལ་གཡོང་དཔྱོད་གི་རིགས་མེད་པའི་ལྷགས་ཕྱར་ལྟར་སྤྱང་སྤྱང་པའི་ལས་རྩེས་
གཅང་པའི་དཔེར་འོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཡུ་སྟོན་གྱི་མཆོད་པ། ཟས་ཀྱི་སྟེང་དུ་གཡུ་བཞག་ནས་འབྲེལ་པའི་དོན། སྟོན་དུས་ཟས་ཀྱི་སྟེང་དུ་
གཡུ་བཞག་ནས་འབྲེལ་པའི་ལུགས་སྟོལ་ཞིག་ཡོད་འདུག ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་གཡུ་སྟོན་
སྟོག་པ་ཡིན་ཟེར། ཞིབ་པ་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྤྱད་ཆ་༡༤ན་གཟིགས།

གཡུ་ཐོག་ཟས་པ། ལྷ་སའི་ཉེ་འཁོར་དུ་ཡོད་པའི་ཟས་པ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ཐུང་དུ་ཞིག་
ཞུ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་དང་སོ་ཤོག་གྲངས་༤༣ན་གསལ།

གཡུ་ལོ་བཞོད། གཡུ་ལོ་བཞོད་པའི་ཞིང་ཁམས་དང་དོན་འབྲ།

གཡུ་ལོ་བཞོད་པའི་ཞིང་ཁམས། སེང་ལྗེད་ནགས་ཀྱི་སྟོལ་མའི་ཞིང་ཁམས། དདུལ་ཚུ་རྩྭ་རྩ་བས་
མཛད་པའི་ལེགས་བྲིས་མའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཤིང་སེང་ལྗེད་ལ་སོགས་པའི་ནགས་ཆལ་

གྲིས་སྤྲུམ་པའི་སྒོ་ཕྱོགས་གཡུ་ལོ་བཀོད་པའི་ཞིང་ན་བཞུགས་པའི་མངོས་མ་ཁྱིད་ལ་
འདུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

གཡུང་བྱང་། 1 ཉལ་ལ། བཏྲན་ལ། མི་འཇུར་ལ། ཐེར་ཟུག་ཆ་ཤི་མེད་ལ། ཆ་ཤིས་མ་བཙམ་ལ།
གཡུང་བྱང་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལ་གཞི་བྱས། 2
ཉལ་བཏྲན་མི་འཇུར་བ་མཚོན་ཤེད་ཀྱི་གཡམས་སྤྱི་འབྲེལ་པའི་རིས་མོ་ཞིག་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་
སྤྲེ་ག་ svastika ཟེར། དེར་སང་ཕྱི་རྒྱལ་བས་ swastika ཞེས་འབྲི་བར་ཤེད་དོ། །མདོན་
བཟོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདོད་འདོ་བ་མོ་ལས། སྤྲེ་ག་། བདེ་ལེགས་ཅན་ནམ་
བཟ་ཤིས་ལྷན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཕྱི་རྒྱལ་པའི་ཆོག་མཛོད་ནང་Sanskrit
svastika, from svasti ‘well-being,’ from su ‘good’ + asti ‘being’ ཞེས་བཤད་དོ། 3
དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འཇར་མན་གྱི་མགོ་ཁྲིད་Adolf Hitler ཞེ་ཤོལ་ལ། ཉིེ་
ལར་གྱི་ལས་ཉལས་ཤིག་ ཉིེ་ལར་གྱིས་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་སྐབས་འཇུ་ཕྱི་མི་དེགས་
ས་ཡ་མང་མོ་སྒྲེབ་གསོད་བཏང་བས། འཇར་ཁྲིད་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་ཁུབ་ཕྱོགས་པའི་མི་
དེགས་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལ་མི་དགའ་བ་ཆེན་པོ་ཤེད་པས། གཡུང་བྱང་གི་ལས་ཉལས་
འཁོད་པའི་ཆོང་ཇས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་ཀྱང་ཉོ་ཆོང་མི་ཤེད་ཅིང་མི་བྲིན་བས།
འདི་ལ་ཡིད་གཟབ་བྱ་དགོས། ཞིབ་ཏུ་བཏྲན་ན་ཉིེ་ལར་གྱི་ལས་ཉལས་དང་། རྒྱ་གར་
དང་བོད་ཀྱི་གཡུང་བྱང་གི་རི་མོ་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། ཉིེ་ལར་གྱི་དེ་གཡོན་འབྲེལ་ལམ་
གཡོན་སྒྲོར་དང་། བོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་དེ་གཡམས་འབྲེལ་ལམ་གཡམས་སྒྲོར་ཡིན་པའི་བྱང་
བར་ཡོད་དོ། །

གཡུང་པོ། (འདུལ་བ) གྲུ་མོ། མདོ་ཅའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་སྟོད་ཆ་༡ ལུ་ ༢༣༦བཟུམས། གཡུང་པོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་གྲུ་མོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

གཡུལ། 1 དམག་གི་མིང་། གཡུལ་ཞེས་བ་ནི་ལེགས་སྤར་གྱི་ “ཡུནྱྲ” ཡུནྱྲ་ཞེས་བའམ་ “ཡུནྱ”
ཡུནྱ་ཞེས་བ་རྒྱར་ཆག་པར་ཡིན་ནམ་སྤྲུལ་ཡང་དཔེད་དོ། 2 ཉོན་ཐོག་བརྒྱུད་བ་ལ་སོགས་

པའི་ལས་བྱེད་སའི་ཐང་གི་མིང་། གཡུལ་ཁ་ཡང་ཟེར། འདི་ལ་གཡུལ་ཞེས་བཏགས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ནི། གཡུལ་འབྲེད་པའི་ཆེ་བརྒྱད་བ་དང་འདེགས་པ་དང་གསོད་པ་སོགས་བྱེད་
པ་དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པས་གཡུལ་ཞེས་བཏགས་སོ། །འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྲེད་པའི་
ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༡༡༠ན་པ་ལས། གཡུལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྒྱད་པའི་གནས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱས་སོ། །

གཡུལ་ངོ་། འཐབ་མོ།

གཡུལ་གྱི་ངོ་། གཡུལ་ངོ་དང་འདྲ།

གཡུར་ཟ་བ། ལེགས་པར་སྦྱོན་པ་དང་ལོ་འབྲས་རྒྱས་པའི་དོན་ལ་བཤད།

གཡེ་ཐང་ཀ། དབྱེ་ཐང་ཀ་དང་འདྲ། གཡེ་ནི་དགོན་པ་ལས་ཀྱང་ཐག་རིང་པའི་འབྲོག་དགོན་ཉེ། སྒོ་
མཐའ་ཡས་པའི་གཟུངས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས། དགོན་པ་ནི་བྲོང་ལས་འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་པན་ཆད་

དོ། །གཡེ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་རིང་བའི་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། ། ཞེས་བསྟན་དར་ལྔ་རམས་པ་གསུང་།

གཡེང་བ། 1 (བྱ་ཆོག) གཡེངས་བ། གཡེང་བ། སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མི་གནས་པར་
འཕྲོ་བའམ་ཆོད་པའི་དོན། འདི་བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ཡིན་ཀྱང་། དག་གསར་དུ་འདི་བྱེད་
འབྲེལ་ལས་ཆིག་ཏུ་བཤད། གཡེང་བ། གཡེངས་བ། གཡེང་བ། གཡེངས། 2 (མིང་ཆོག) རྣམ་
གཡེང་ངམ། འཕྲོ་ཆོད་ཅན་གྱི་སེམས། གཡེང་བ་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་གཡེང་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 3 གཡེ་བའམ་མྱིང་བ། འོག་ཏུ་མི་བྱིང་བར་སྦྲེང་དུ་འབྲོ་བ། སྒྲིགས་ཀྱན་ཏུ་དབང་
མེད་དུ་འབྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། སྒྲོད་འཇུག་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ནི་ད་མྱིར་ན་བཅོམ་ལྷན་
གྱིས། །རྒྱ་མཚོ་ཆེར་ “གཡེངས་” གཉའ་ཤིང་གི་ །བྱ་གར་རུས་སྤལ་མཁྱིན་རྒྱུད་ལྟར། །མི་
ནི་ད་ཤིང་ཏུ་ཐོབ་དཀར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྟན་འགྲུར་རྒྱུད་༼ ཏུ་པ་
༡༧༡ན་ལས། ཐག་དོག་རྒྱུད་དམར་འཚུབ་མས་འཁོར་བར་གཡེངས། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟ་བུ། 4 གོས་སོགས་བཀྲས་པའི་དོན། དག་གསར་དུ་བཤད། བགས་པ་ནི་མར་
གཡེངས། སྒྲ་རྣམས་རྒྱབ་ལ་གཡེངས་ལྟ་བུ་ལོ། ཞེས་བཤད། 5 ལེ་ལོ་དང་འདྲ་འཛིང་དོན་

དུ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་བཤད།

གཡེན་སྒྲི་བ། འབྲུག་བ། ཅོ་འདྲིའམ་སྤང་བར་བྱེད་བ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་
བཤད་པ་༡ ཚུ་ ༡༥༧བཤམ། གཡེན་སྒྲི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲུག་པའོ། ཞེས་གསུངས་
སོ། ཅོ་འདྲིའམ་སྤང་བར་བྱེད་པའི་དོན་དུ། ལི་གུར་གསུང་།

གཡེན་བ། (བརྟུན་པའི་བརྟུན་པའི་ཡིན་པར་བཤད།

གཡེན་པོ། 1 གུར་ཏུ་གཡོ་བ། 2 བརྟུན་པའི་མཁུ་མཁུ་པའམ་གྲིམ་པའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །

གཡེན་བག་ཅན། གཡེན་བག་ཅན་ནི། གྲུང་པོ་དང་སྒྲུང་པོའི་མིང་དུ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་
གསུངས་ཏེ། གྲུང་པོ་སྒྲུང་པོ་གཡེན་བག་ཅན། སྒྲིན་པོ་སྒྲིམ་པོ་གྲིམ་པོ་རྣམས། མཁུ་
པའམ་ཤེས་རབ་ཅན་ལ་འཇུག་ ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

གཡེལ་བ། 1 འབྲུག་བ། གཡེལ་བ་མེད་པར་རྟག་ཏུ་གྲོགས་བྱེད་ཤོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 བརྟུན་པ། མ་
གཡེལ་མ་གཡེལ་དོ་རྟེན་དམ་ཆོག་དགོངས་ལྟ་བུ། 3 འདའ་བ། ཡོལ་བ། བརྟུན་པ། དཔེར་
ན་སྤར་གྱི་དམ་བཅའ་ལས་གཡེལ་བ་མེད་པ་ཞིག་བྱའོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 གཡེང་བ། གྲུ་
ཡངས། རྟོད་ཡངས་ཤོར་བ། 5 ལས་སྤངས་པ་ཡལ་བར་དོར་བའི་དོན་དུ་འདའ་བཤད་པའང་
མཐོང་དོ། །

གཡོ། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་བརྒྱུད་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་གཉི་ལྷག་གི་ཆར་གཉོགས་གང་ཞིག་ ཉེད་
བཀྱར་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་གཞན་མགོ་ཚོངས་པར་བྱེད་འདོད་ཅིང་། རང་གི་ཉེས་པ་
གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་པར་བྱེད་འདོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། བྱེད་ལས་ནི། ཇིས་
པའི་ལན་གསལ་པོ་མི་འདེབས་པས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གདམས་ངག་རྟེན་པའི་
བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །དབྱ་མ་རིན་ཆེན་སྤང་བ་༡༩༩༩ལས། གཡོ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྒྲི་
བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཡོ་སྒྲི། 1 གཡོ་ནི་རང་གི་ཉེས་པ་སྤེད་པ་དང་། སྒྲི་ནི་རང་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་ཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་
སྟོན་པའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་གཉི་ལྷག་གང་རུང་གི་ཆར་གཉོགས་པ་ཡིན་

ནོ། རྗེ་འཕམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྤྱི་ཡོན་ཏན་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་པ་དང་།
གཡོ་ནི་རང་གི་ཉེས་པ་ཐབས་ཀྱིས་མི་མངོན་པར་བྱེད་པ་ལ། ཀུན་ལས་བརྟམས་ལས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །² གཞན་བསྐྱེད་བར་འདོད་པ་ལ་གཡོ་དང་། ཁ་ཞེ་
མི་མཚུངས་པ་ལ་སྤྱི་ཞེས་བྲལ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒོ་བྲོས་མི་ཟད་
པས་བསྐྱེད་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ཏུ་ཅི་ཤེས་ལས། གཡོ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་
ལ་བྱིད་ཅིང་བསྐྱེད་པ་སེམས་པའོ། །ཞེས་དང་། གཞན་དུ་སྤྱི་ཞིང་གཞན་དུ་སེམས་པ་ནི་
སྤྱི་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དབྱེ་མ་རིན་ཆེན་སྟེང་བ་ཤམ་ལས། གཡོ་ནི་ཕིན་དུ་
སྤྱི་བ་སྟེ། སྤྱི་ནི་སེམས་རྒྱུད་བྲལ་བྲལ་། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་སྤྱི་བཤད་ནི། གཡོ་ནི་མི་
བརྟན་པ། སྤྱི་ནི་བྲལ་བྲལ་སྟེ་མི་དང་པའི་དོན་ནོ། །སྤྱི་དང་། ལྷ། ལྷ། འོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱིས་གི་
དོན་ཡིན། དཔེར་ན་བྲལ་བྲལ། ལྷགས་ལྷ། ལྷགས་ཀྱི་ལྷ་བྲལ། རྗེ་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་
བཤད་དུ། ཡོན་ཏན་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་པ་གཡོ། རང་སྟོན་སྟེང་པ་ལ་སྤྱི་ཞེས་
ལམ་རིམ་དུ་གསུངས་པ་དང་གོ་ཚུགས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱུང་སྤང་ཡང་ཡི་གེ་དག་མ་དག་
སོགས་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །

གཡོ་སྤྱི་ཁམས་གསུམ། གཡོ་ནི་རང་སྟོན་སྟེང་པ། སྤྱི་ནི་རང་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་
སྟོན་པ། ཁམས་པ་ནི་གཞན་ལ་མངོན་སུམ་འཛེམ་མེད་དུ་རྒྱན་བཤད་པ་དང་གསུམ་སོ། །

གཡོ་བ། 1 འགྲུལ་སྟོང་རྒྱག་པ། བན་ཚུན་དུ་བསྟོད་པ། 2 འགྲུར་བ། མི་བརྟན་པ། རྗེ་འཕོན་ཏན་
གཞིར་གྱུར་མ་ལས། ལུས་སྟོག་གཡོ་བ་རྩ་ཡི་རྩ་ལྟར་བཞིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །² ཟས་བཟོ་བ། ཟས་ཀྱི་སྟོན་བྱེད་པ། ཟས་གཡོ་བའམ་གཡོས་པ་ཞེས་པ་ལྟར། ཟས་
བཟོ་སའམ་ཐབ་ཆང་ལ་གཡོས་ཁང་ཞེས་པ་ལྟར། ཟས་གཡོ་བ་ལའང་སྟོགས་དང་གཟར་
བྱ་སོགས་ཀྱིས་དཀྱག་ཅིང་གཡོ་འགྲུལ་བྱེད་དགོས་པས་གཡོ་བ་ཞེས་བརྟགས་པའང་ཡིན་
སྟེ།

གཡོ་བ་རྒྱུད། ཅ་རྒྱུད་ཐིག་ལའི་ནང་ཚན་གྱི་རྒྱུད། སྤྱི་བཤད་ནི། གཡོ་བ་ནི་འདིར་བརྟན་པ་ལ་ཟེར་

ཏེ། ལུས་ཀྱི་ཅ་ནི་རྟེན་དང་རྒྱུད་ནི་གཡོ་བ་སྟེ་བརྟེན་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟོ། །དཔེར་ན་སྟོང་
བརྟེན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་རྟེན་གཡོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཡོ་མོ། རྩ་བུ་མ་སོ་བཏང་བའམ། ཁམ་པོར་གྱི་དུམ་བུ་ལ་ཟེར།

གཡོན་བརྒྱུད་གི་སྟབས། ལྷའི་བཀྲགས་སྟངས་ཤིག་སྟེ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། གཡོན་པའི་
བྱིན་བ་བསྐྱམ་བ་ལས། །གཡས་བ་འགྱིང་བཅས་དོར་སྟབས་ཅན། །གཡས་བརྒྱུད་བསྐྱོག་
བ་གཡོན་བརྒྱུད་རོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

གཡོན་ཅན། (འདུལ་བ) 1 འདི་གཡོ་སྐྱུ་ཅན་ཞེས་པའི་ཆོག་སྐྱ་བསྐྱུས་ནས་གཡོན་ཅན་ཞེས་བརྟེན་
བའོ། 2 རྒྱུན་སོའམ་རྒྱུན་མའི་མིང་། དཔེར་ན་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་སྤྲད་འཆོང་མ་བཟང་
སོ་དང་གཡོན་ཅན་བསྐྱེ་ཅ་ལག་ཅེས་པའི་གཡོན་ཅན་ཞེས་པའང་རྒྱན་མ་ལ་ཟེར་བ་བཞིན་
འོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། གཡོན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱུ་ཐབས་ཀྱིས་ཆོས་
རྒྱུན་བྱེད་བའོ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་ཤུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་¹ ༡༥ ལས། གཡོན་ཅན་ནི་
ངོ་སྤྲོད་པའི་རྒྱན་མའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། 3 བྱད་མེད་ཀྱི་མིང་དུ་འདྲ་བཤད། གཞོན་བྱ་རྩ་
མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་² ༡༥ ལས། བྱད་མེད་གཡོ་སྐྱུ་འདི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། །གཡོན་ཅན་
ཞེས་གསུངས་དེ་ཚུལ་ཡོངས་མི་ཤེས། །ཞེས་སོགས་ལྟར་རོ། 4 རུམ་བུའམ་བྱི་ལ། 5 བདུད་
ཀྱི་མིང་དུ་བཤད།

གཡོན་ཅན་མ། (འདུལ་བ) 1 སྐྱེས་བ་མང་སོ་དང་ལུས་འགྲེལ་བྱེད་པའི་བྱད་མེད་ཀྱི་མིང་སྟེ། བལ་སྐྱད་
དུ་འཆལ་མོ་ཟེར་བ་དེའོ། །དབྱིན་སྐྱད་དུ་^{where} ཟེར། 2 བྱད་མེད་གཡོ་སྐྱུ་ཅན་པའང་གོ་
བར་སེམས།

གཡོན་མིག་མ། བྱད་མེད་མཆོག་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྤྱོད་བཤད་ནི། མིག་མཛེས་པས་ན་གཡོན་མིག་
མ་ཞེས་མངོན་བརྟེན་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱུན་ལས་གསུངས་ཀྱང་། གཡོ་འབྱུལ་གྱི་མིག་གིས་ལྟ་
བས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་བར་སེམས་ཏེ། དེ་ཡང་གཡོན་ནི་གཡོ་སྐྱུ་འམ་འབྱུལ། འདིའི་
འབྱུལ་ནི་འབྱུལ་བཤད་ཅེས་པའི་འབྱུལ་དེ་ཡིན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་མིག་གིས་ལྟ་བས་དེ་ལྟར་

བཏགས་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་རོལ་བའི་མདོ་ལས། མིག་བྱུར་གྱིས་ལྷ་བ་དང་། མིག་ཕྱེད་བཙུམ་སྟེ་
ལྷ་ཞིང་བལྟས་ནས་ལྷ་ར་བ་ལྷ་ར་བར་འཛུམ་བ་དང་ཞེས་སོགས། བྱད་མེད་གྱི་སྒྱུ་ནམ་པ་
སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་གསུངས་པས་སོ། །

གཡོན་རོལ་གྱི་སྟབས། ལྷ་འི་བཞུགས་སྐྱངས་ཤིག་སྟེ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། གཡས་པའི་
ཕྱེད་ཀྱང་སོར་སོ་ནམས། ། གཡོན་པའི་ལོང་བྱར་གཏད་པ་ན། གཡོན་རོལ་ཡིན་ཞིང་
གཡས་རོལ་བརྒྱུག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཡོས་ཁང་། (འདུལ་བ) ཐབ་ཆང་།

གཡོས་མལ། (འདུལ་བ) ཐབ་ཆང་།

རྩ་ག་ར་ཉི། (ལེགས་སྦྱར) འདོད་ཆགས་དགའ་མ་སྟེ། གོས་དཀར་མེའོ། འདོད་ཆགས་དགའ་མེའོ་སྟེ།
 རོན་ནི། འདོད་ཆགས་ནི་འོད་དཔག་མེད་པའོ། རྟེ་ལ་དགའ་བས་ན་འདོད་ཆགས་དགའ་མ་
 སྟེ། བྱང་རོན་ནོ། འདོད་ཆགས་རྣམ་པར་དག་པ་འོད་གསལ་ལ་དགའ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་
 དགའ་མ་སྟེ། དེས་རོན་ནོ། རྗེའི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྟེ། གསལ་ན་གསལ།

ར་གན། རག་གི་མིང་།

ར་མདའ། ༡ རོགས་པ། རོགས་སྟོང་། མདོ་སྟེ་ལས་བརྒྱ་པ་༩ ཏ ༥༡༠བ་༥ལས། འཁོར་བར་འཁོར་
 ཞིང་སྟུག་བསྐྱལ་ཆེན་པོ་རྟེན་ན་མི་རྩུང་ངོ་སྟེ་ཁ་དྲུ་བསམས་ནས། འདིའི་ར་མདའ་བྱ་དགོས་
 སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ༢ རེས་སུ་འདེད་པ། རྒྱུན་པོ་དང་དག་མོགས་རེས་སུ་
 འདེད་པའི་རོན།

ར་བྱར། (འདུལ་བ) ར་བལ་ལས་ར་སྟུ་ལས་བཟོས་པའི་བྱར་བའི་མིང་། རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། ར་
 བྱར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ར་བལ་ལས་བྱས་པའི་བྱར་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

རྩ་མ། (ལེགས་སྦྱར) ཅིང་བྱེད་དམ་དགའ་བྱེད། རག་པོ། མཛེས་པ། འཕགས་བོད་རྒྱད་གཉིས་ཤན་
 སྦྱར་ན་གསལ།

རྩ་མ་སྟེ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) རྒྱུད་སྟེ་ནས་གསུངས་པའི་གནས་ཆེན་ཉེར་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་རྒྱ་གར་སྟོ་
 ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་ཤིག་རྒྱུན་ཏུ་ཞེས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ནས་རིལ་མི་ལ་ཞུགས་ཏེ་རྟེན་མི་དང་
 དེ་ནས་མེ་རྩ་ས་བརྒྱུད་དེ་རྩ་མེ་ཤར་ཞེས་པའི་ས་ཆར་སྟེན་པས། ཞེས་མཁས་དབང་དག་
 འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་།

ར་མོ་ཆེ་གཙུག་ལག་ཁང་། སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བཙུན་མོ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་རྫོང་ས་བཞེངས་པའི་གཙུག་
ལག་ཁང་། འདི་ལ་རྒྱ་བཏབ་ར་མོ་ཆེ་ཡང་ཟེད།

རྩ་འོ། (ལེགས་སྦྱར) 1 རྒྱལ་པོ། 2 གཞན་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ། 3 གསལ་བ། 4 གཞན་གྱིས་མི་བཞི་
བ། 5 མི་མ་བུན་ཕྱོགས་འཛོམས་པའི་སྟོབས་དང་ལྡན་པ། 6 རྒྱལ་སྲིད་ལ་དབང་སྒྱུར་བར་
བྱེད་པ། 7 འཁོར་ཆོགས་མང་པོ་དང་ལྡན་པ་བཅས་ལ་འཇུག་པར་བཤད།

ར་རོ་བ། (འདུལ་བ) ཆང་དང་སྟོ་རྩས་སོགས་གྱིས་གཟི་བ།

ར་ས། ལྷ་སའི་མིང་རྟིང་པ་ལ་ར་ས་ཟེད། ལྷ་སའི་གདོད་མའི་མིང་ནི། ར་ས་ཞེས་བྲ་ལ། ཡིག་རྟིང་
ཐམས་ཅད་ལ་ར་ས་ཞེས་འབྱུང་གི་ལྷ་ས་ཞེས་མི་འབྱུང་བར་བཤད། ལུལ་བྲ་དུ་མའི་སྐད་ལ་
རའི་ཆབ་ཏུ་ལ་ཞེས་འབོད་པ་དཔེར་ན། རྩེ་ལ་ལྷའི་ཞེས་འབོད་པ་དང་། ར་ཏུ་ལ་བྲ་བ་ལ།
ལ་ཏུ་ལ་བྲ་བར་འབོད་པ། རུན་ལ། ལུ་ཞེས་འབོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ལ་ས་ཞེས་འབོད་
པ་བྱུང་། ལ་ས་ཞེས་པའི་ཆོག་ལ་གོ་རྒྱ་མེད་མོད། གོ་རྒྱ་ཡོད་པར་བཅས་ཏེ་ལྷ་ས་ཞེས་
འབོད་པ་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་ཏ་ཟིག་ལ་སྟག་གཟིག་ཅེས་འབོད་པ་བཞིན་གོ། །དེ་ནས་ལྷ་ས་
ཞེས་འབོད་པ་བྱུང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ལྷ་ལྡན་དུ་སྟོས་པར་བཤད། འཇམ་དཔལ་ཙ་རྒྱུད་
ལས། ལྷ་ལྡན་ལུལ་ཞེས་བྲ་བ་ཡི། །གངས་ཅན་རི་ཡི་ནང་གནས་པའི། །རྒྱལ་པོ་མི་ཡི་ལྷ་
ཞེས་པ། །ཡི་ཙ་བྱི་རྣམས་རིགས་སུ་འབྱུང་། །ཞེས་པའི་ལུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་ས་ནས་
ལྷ་ལྡན་དུ་སྟོས་པར་བཤད། ཞིབ་བར་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྟོར་བས་གཏམ་རྒྱུད་
གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྲ་བཤད་ནི། ར་ལ་ས་བཀལ་ནས་འོ་ཐང་ (འོ་མ་
ཐང་ཡང་ཟེད) གི་མཆོ་བསུབས་པའི་ཐོག་ཏུ་རྫོ་བོ་མི་བསྟོད་རྫོ་རྩེ་བཞུགས་སུ་གསོལ་
རྒྱའི་ར་ས་འཕྱལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པ་ནས་བཟུང་། ར་ས་ཞེས་པའི་མིང་
ཆགས་ཅེས་པའི་བཤད་སྟོལ་ཞིག་དང་། ཡང་ན། ར་ས་ནི་ར་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་
སམ། ར་ནི་བྱིམ་གྱི་མིང་དུ་འང་མཐོང་ལ། མི་བསྟོད་རྫོ་རྩེའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་ཡང་ར་མོ་
ཆེ་དང་། སྟོ་ལུང་མདར་ཡང་ར་མོ་ཆེ་བྲ་བ་ཞིག་དང་། གཞན་ཡང་ར་སྟོད་ར་སྟོད། ར་བ་

གོང་ལོག་ར་ཆེ་ཆུང་སོགས་སྟོན་གྱི་མིང་འདོགས་ཚུལ་ཅི་བས་མང་བ་ཞིག་གོ། དེའི་ཕྱིར་
ར་ཞེས་བ་བྱིས་དང་ཁང་པའི་མིང་དུ་བྱེད་བ་ལ། མདོ་སྨད་ཀྱི་འབྲོག་བ་རྒྱལ་ས་ལེ་ནག་གི་
གུར་ལ་ར་ཞེས་འཛོད། འགའ་ཞིག་གིས་ར་ཞེས་འཛོད། རེ་གོ་ལོག་དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་
གཟུགས་གཅིག་དུ་འདུ་བར་མཛོན་ཏེ། ར་ལ་མ་ཡིག་ཆུང་ལ་ར་ཡིག་ཆེ་བ་བྲིས། ར་ལ་བ་
ཡིག་ཆེ་ལ་ར་ཡིག་ཆུང་བར་བྲིས་པ་ཅན་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་སོ། །དེས་ན་བྱིས་ནག་གྲུ་བ་
ར་ནག་གྲུ་བ་ཡང་གོ་རྒྱུ་གཅིག་པར་འདུག་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །

ར་ས། ར་ས་དང་དོན་འབྲ། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ར་ས་ཞེས་མ་ཟུར་བཏགས་བ་
བྲིས་འདུག་མ་ཟུར་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་ཡང་དོན་ནི་འབྲའོ། །

ར་ས་རྒྱ། (ཞིགས་སྒྲུར) 1 རོ་མ། ཅ་དབུ་མའི་གཡས་སུ་གནས་པའི་ཅ་ཞིག་ ཅ་རོ་མ་དང་དོན་གཅིག་ ཅ་
རོ་མ་ལ་གཟིགས། 2 རོ་མྱོང་། 3 ལྷེའི་མིང་། 4 འོག་བག་གམ་སྟེད་རགས་ཀྱི་མིང་བཅས་
ལ་འཇུག་པར། སི་བོད་སྐད་གཉིས་འགྲུ་ར་གསེར་གྱི་བྲེང་མཛེས་ན་གསལ།

ར་ས་འབྲུལ་སྒྲུང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་། ལྷ་སའི་རོ་ཁང་གི་མིང་གཞན། རོང་བཅན་སྐམ་སྟེའི་བཙུན་
མོ་བལ་བཟའ་བྱིས་བཙུན་གྱིས་བཞེངས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་སྟེ། དེ་ཡང་ལྷ་སའི་འོ་ཐང་གི་
མཆོ་ཆུང་དུ་དེའི་སྟེང་དུ་གདུང་མ་བསྒྲིགས། ར་ལ་ས་བཀལ་ནས་མཆོ་བསུབས་པའི་ཐོག་
དུ་རོ་བོ་མི་བསྟོད་རོ་རྩེ་བཞུགས་སུ་གསོལ་རྒྱུའི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཅས་
པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ཅིང་། ར་ལ་ས་བཀལ་ཏེ་མཆོ་བསུབས་པའི་སྟེང་འབྲུལ་སྒྲུང་དུ་ཤར་
འདའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པས་ན། ར་ས་འབྲུལ་སྒྲུང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་མཆོན་
གསོལ་ཞེས་པ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ར་སའི་བཤད་སྟོལ་ཞིག་དང་། ཡང་། ར་ས་ནི་ལྷ་སའི་
མིང་རྟེང་བ་ཡིན་པས། ལྷ་ས་འབྲུལ་སྒྲུང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ར་སའི་
སྟོར་ཞིབ་པར་གོང་དུ་ར་ས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། གཙུག་ལག་ཁང་འདི་ཐོག་མར་བལ་
བཟའ་བྱིས་བཙུན་གྱིས་རང་གི་རྟེན་སྐལ་རོ་བོ་མི་བསྟོད་རོ་རྩེ་བཞུགས་སའི་ཆེད་དུ་བཞེངས་
ཤིང་། ར་མོ་ཆེའི་གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱ་བཟའ་གོང་རོས་རང་གི་རྟེན་སྐལ་རོ་བོ་ལྷ་ཀྱ་ལུ་ནི་

བཞུགས་སའི་སྐོ་བཞི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ལུགས་སུ་བྱས་པས་ཆོས་པ་རྣམས་དགལ།
ཅིག་པ་གཡུང་བྱང་གི་རིས་སུ་བྱས་པས་ཐོན་པོ་རྣམས་དགལ། ཀ་བ་ཤུར་པའི་དབྱིབས་སུ་
བྱས་པས་སྐགས་པ་རྣམས་དགལ། བྱག་དང་འལ་མ་མིག་མང་རིས་སུ་བཀོད་པས་འབངས་
རྣམས་དགའ་ཞེས་དགའ་བཞི་འབྱུལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་སོ། །

ར་ཏུ་ལ། (ལེགས་སྐྱར) 1 སྤས་སྤྱ་གཅན་འཛིན། 2 རོ་བོ་རྩེའི་གསང་སྐགས་ཀྱི་ཆོས་གསན་སའི་སྤྲ་མ་
ཞིག

ར་ཀླ། (ལེགས་སྐྱར) 1 ཁྲག 2 དམར་པོའི་མིང་ཡང་ཡིན། 3 ཆགས་པ། རྩེའི་སྤས་དོན་ཀྱན་གསལ་ན་
གསལ།

རག་དྲང་། རག་ལ་བཅོས་པའི་དྲང་ཆེན། དྲང་ཆེན་ལ་གཟིགས།
རགས་པ་ཉི་ཤུ། རང་གི་ཤུང་པོ་ལ། ཁམས་བཞི། རྩེ་མཆེད་དུག ཡུལ་ལྷ་ཉི་ཤེས་ཤོ། །རགས་པ་ཉི་
ཤུའི་ཐ་སྙད་འདི་རྩེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྤོན་ན་གསལ།

རགས་པ་ཉི་ཤུ། རང་གི་ཤུང་པོ་ལ། ཁམས་བཞི། རྩེ་མཆེད་དུག ཡུལ་ལྷ། གཞི་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ལྷ་ཉི་ཤེས་ཤོ། །རགས་པ་ཉི་ཤུའི་ཐ་སྙད་འདི་རྩེའི་རིམ་ལྷ་གདན་རྩོགས་དང་མཁས་བྱུང་
རྩེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྱུང་རྒྱ་མཆོ་ལྷན་ལྷ་གསལ།

རགས་པ་འབྲན་པ་གཅིག་པའི་རྣལ་འབྱོར། བསྐྱེད་རིམ་རགས་པ་དང་དོན་གཅིག་དེ་ལ་འབྲན་པ་གཅིག་
པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡང་ཟེར། འབྲན་པ་གཅིག་ཅེས་པ་སྤྱ་འབྲན་ཐེབས་གཅིག་གམ་སྤྱ་གཅིག་ཅན་
འབྲན་པ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། གཅིག་ཏུ་སྤྱ་འབྲན་པའམ་རང་དང་སྤྱ་གཅིག་ཏུ་འབྲན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་
སྤྱི་རྩ་སྤྱ་རགས་གཉིས་ཀ་སྒྲོམ་པ་ལ་འབྱུག་ཀྱང་། འདིར་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་རགས་པའི་
སྤྱའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྩེའི་མཐའ་གཅོད་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱ་གྲུ་ལས་གསུངས་པ་སྟར་
རོ། །

རགས་པ་གནས་སྐབས་པའི་ལུས། ཤ་དུས་གདོས་བཅས་ཀྱི་ལུས་ལ་ཟེར། རྩེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་
སྤོན་ལས། །འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ནི་གཉིས་ཏེ། གནས་སྐབས་པ་དང་། གཞུགས་

བའི་ལུས་སོ། །དེའི་དང་པོ་ནི། རྒྱུད་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལས་གཞན་བའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་
འབྱུང་ལུས་རགས་པ་ལ་སོགས་བའི་ལུས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུད་སེམས་ཅན་ལས་བྱུང་
བའི་ལུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱོད་བཤད་ནི། འདི་ལ་རགས་པ་གནས་སྐབས་པ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ལུས་རགས་པ་འདི་སྤྱི་བ་སོགས་མེད་པ་ནས་རྒྱུ་
མི་ཆད་དུ་འབྱུང་བ་མིན་པར། ཆེ་འདིར་སྤྱོད་བྱུང་བའི་ལུས་རགས་པ་ཡིན་པས། རགས་
པ་གནས་སྐབས་པའི་ལུས་ཞེས་ཟེར་རོ། །

རགས་པ་གནས་སྐབས་པའི་སེམས་། རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུའི་ཀུན་རྟོག་གིས་མཆོན་པའི་སེམས་
རགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར།

རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྣམ་ཡོད། ༡ (ཐལ་འབྱུང་བ) རྒྱ་གས་བྱུང་གི་ཆོས་ཤིག་ལ་ཟེར། (ཐལ་འབྱུང་བས་
རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྣམ་ཡོད་དང་། རྒྱ་གས་བྱུང་གི་ཆོས། རྣམ་ཡོད་སོགས་མི་འདོད) ༢
(རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད) རང་རྒྱུད་པ་ལྟ་བུས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྣམ་ཡོད་དུ་བྱུང་བ་
མི་འདོད་ཀྱང་། མཆོན་གཞི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྣམ་ཡོད་དུ་བྱུང་བར་ཞལ་
གྱིས་བཞེས་ཏེ། རྗེའི་འབྲུག་པའི་ལྷོ་ཀ་ཆེན་ལས། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྣམ་སྤྲིན་མེད་
པར་སྤྱོད་བཞི་གང་ཟག་རང་གི་སྤྱོད་པ་ནས་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་གི་མཆོན་གཞི་རྣམ་
ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྱོད་པ་ཡིག་ཆར། རང་རྒྱ་འཛིན་བྱུང་
བའི་རྣམ་ཡོད་དང་རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྣམ་ཡོད་དོན་མི་གཅིག་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་གི་རོ་བོ་
དེས་པ་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཞན་ཞིག་དེས་པ་སྤོན་འཁྱོ་མི་དགོས་པར་གསུང་དུ་ཡོད་
པ་དེ་སྐབས་འདིའི་རང་རྒྱ་འཛིན་བྱུང་ཆུལ་དང་རྣམ་སྤྲིན་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་གྱི་སྐབས་ཀྱི་དགག་བྱའི་རང་རྒྱ་བྱུང་ཆུལ་ནི། བདགས་ཆོས་སམ་ཆ་ཅན་གྱི་
ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་རང་གི་གདགས་གཞི་ལས་ཆ་ཤས་དེ་ལ་པར་མ་ལྟོས་པར་
དཔོན་པོ་ལས་རྗེ་བོ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱ་བྱུང་པ་དང་། གདགས་གཞི་དང་ཆ་ཤས་དེ་དང་དེ་ལ་
ལྟོས་དབང་བསྐྱར་བྱ་ལྟ་བུར་བྱུང་བ་གཅིག་འདོད་པའི་བྱིར། ཞེས་བསྐྱར་བའི་སྐབས་འདིའི་

རྒྱས་ཡོད་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གི་དགག་བྱའི་རྒྱས་ཡོད་གཉིས་ལ་བྱེད་བྱས།
ཡིད་གི་རྣམ་ཤེས་རང་རྒྱ་འཛིན་བྱུང་བ་དང་རྒྱས་ཡོད་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཡང་རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་
རྒྱས་ཡོད་མིན་ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་སྒྲོ་མང་བྱི་རབས་པ་པལ་ཆེར་འབྲང་དོ། །རང་
རྒྱ་བྱུང་བའི་རྒྱས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་བྱི་བའི་ཁུངས་ནི་འཇུག་པའི་
རྣམ་བཤད་ལས། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྒྱས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི་བྱུང་བམས་སྒྲོ་མ་
བསྐྱར་བ་ལ་ཡང་ཡོད་མོད། གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཆན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གཞན་དུ་ཡོད་
པར་འཛིན་པ་ནི་བྱུང་བམས་སྒྲོ་མ་བསྐྱར་བ་ལ་མེད་དོ། །ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། ལེགས་བཤད་
སྤྱིང་པོ་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི། རང་ཕྱེ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་བམཐའ་སྐྱ་བ་གཞན་
གི་ལྷར་ན་གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཆན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྒྱས་སུ་མེད་པ་
ཅམ་ལ་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས། རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་ལུགས་ལ། བདག་སྤང་པོ་དང་
མཆན་ཉིད་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་བར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོད་མི་འདོད་དང་། ལོག་ཤེས་ཡིན་
མིན་སོགས་ལ་དབྱེད་རྒྱ་ཡོད་པར་སྤྱང་དོ། །བྱུང་བམཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འགྲེལ་སྤྱང་ཆ་
དང་། དྲང་ངེས་འགྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོའི་འཇུག་དོགས་ལྷར་བཞོད་དོ། །

རང་མཁས་གི་སྒྲོ་བ་མ་བཞི། སྒྲོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གི་སྒྲོ་བ་མའི་གཙོ་བོ་བཞི་སྟེ། ཆད་མ་རང་
ལས་མཁས་པ་སྒྲོ་བ་དཔོན་བྱོགས་གི་སྤང་པོ། འདུལ་བ་རང་ལས་མཁས་པ་སྒྲོ་བ་དཔོན་
ཡོན་ཏན་འོད། པར་བྱིན་རང་ལས་མཁས་པ་འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྟེ། མངོན་པ་རང་ལས་
མཁས་པ་སྒྲོ་བ་དཔོན་སྒྲོ་བྲོས་བརྟན་པ་རྣམས་སོ། །

རང་ག་ག། རང་དགའ་བ་ལ་གཟིགས།

རང་གར་བཞག 1 བཙུམ་བསྐྱེད་མེད་པར་བཞག་པ། 2 (ཕྱག་ཆེན་ སེམས་གི་གནས་ལུགས་སམ་
འདུག་ལུགས་ཅི་ཡོད་པ་དེ་ཀ་རང་ལུགས་སུ་ཅི་བདེར་བཞག་པ།

རང་གི་ཉམས། རང་སྤྱོད་ཆོད། རང་གི་ཉམས་སྤྱོད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རང་གི་ཉམས་ལ་
དཔགས་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་ཡང་འདི་ལྟར་སྟུག་བསུལ་ལོ་སྐྱུམ་ནས་འཁོར་བ་ན་

འབྲུམ་པ་རྣམས་ལ་སྤྱིར་རྩེ་སྤྱོད་བཤོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
 རང་གི་རྣམ་པ་ཤད། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་མདོའི་འགྲེལ་པ་མཛོན་པར་བཟོན་པ་རང་གི་རྣམ་པར་
 བཤད་པ་ཞེས་བྲ་བ། སྤྱིར་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་མཛད། སྤྱེ་དགོ་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་
 ༡༩༩༩ ཟླ༩ལོ་གཉིས་ན་བཞུགས་སོ། །
 རང་གི་མཆོན་ཉིད། ཆོས་རང་རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཆོན་ཉིད་དམ་འོ་བོ། དཔེར་ན་སྤྱི་ཞིང་
 འཐས་པ་ནི་ས་ཡི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །
 རང་གི་ལུས་ལ་དཔེ་ཡོང་ལ་ཞེས་སོགས། རང་གི་ལུས་ལ་དཔེ་ཡོང་ལ། །གཞན་ལ་གནོད་པ་མ་བྱེད་
 ཅིག །མཆོན་ཆས་མི་འཛིགས་སུ་ཡང་མེད། །འཆེ་བའི་སྒོག་ལ་ཀུན་ཀྱང་འཛེམ། །ཞེས་
 པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་ཆ་གསུམ་ཆོ་གའི་ནང་ཡང་ཡོད་ལ། སྤྱིར་བཏང་འདི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
 གཏམ་དཔེ་འམ་ཁ་ངག་ཡིན་པར། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་༣༩༡ན་
 གསལ་ཡོ། །འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་དགོད་བྲོ་སོ་ཞིག་ཀྱང་བཤད་སྤྱོད་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། སྤྱིར་བོད་
 ལ་ཁང་ཆོན་དགོ་གན་ཞིག་གིས་ཆོས་སྤྱི་ལ་ཆོགས་གཏམ་གཏོང་སྐབས། ཞོས། ཆ་
 གསུམ་ལས། རང་གི་ལུས་ལ་དཔེ་ཡོང་ལ། །གཞན་ལ་གནོད་པ་མ་བྱེད་ཅིག །ཅེས་སོགས་
 ལུང་བྲངས་པར། གྲུ་པ་ཆང་མ་གད་མོ་དབང་མེད་དུ་ཤོར་དགོས་པ་བཞོས་སོ། །གཞན་དག་
 ཡིན་ན་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུང་འཛེན་པར་བྱེད་ལ། ཞོས་དེ་ལས་ལྷོག་སྤྱོད་ཆོ་ག་
 གཏོང་རྒྱའི་གཞུང་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ནས་ལུང་འཛེན་བྲུས་པར་སོང་ཅང་། དགོ་འདུན་པ་
 རྣམས་བཞད་མོ་ཤོར་བ་རེད།
 རང་གི་ཤས་ཀྱང་དེ་ནི་ཉི་ལའི་རིགས། སྤྱིས་རབས་ཀྱི་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་པོའི་འདིའི་དོན་ནི། རྒྱལ་པོ་
 བལ་པ་ལྟ་ཅི་སྤྱོད། རང་གི་གཅེས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཤས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུ་ཆོས་དེ་ནི་རྒྱ་ཡོང་ན་ཉི་
 བར་རིགས་སོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །
 རང་གིས་ལག་བཏང་ནས་བྱེད་པ། རང་གིས་ལག་ཏུ་སྤངས་ནས་བྱེད་པ།
 རང་གིས་རང་རིག་ (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རིག་པ། རང་གིས་རང་རིག་པ།

རང་རིག་པ། རང་རིག་སེམས་མཛོད་བརྒྱུས་དོན་འདྲ། སྒྲ་བཤད་ནི། སེམས་རང་གིས་སེམས་ཀྱི་
མཚང་རིག་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།

རང་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་དང་དོན་འདྲ། སྒྲ་བཤད་ནི། བརྩམ་
པའི་ཁས་སྒྲངས་པ་ལ་འཁྲིས་ནས་བརྩམ་པོ་རང་ལ་གྲགས་པའི་གཏན་ཆེགས་འགོད་པས་
དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་སོ། །ལུང་སྒྲ་རོལ་པའི་རྩི་ཆེ་གསུང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱི་
ཚྲོལ་རང་ལ་གྲགས་པ་དང་། སྒྲ་ཚྲོལ་དབུ་མ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་ལ་གྲགས་པ་གཉིས་
གནད་གཅིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རང་བྱུང་། མིས་བཟོས་པ་མེན་པར་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ། དཔེར་ན་ཕྱག་པ་རང་བྱུང་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ།

རང་གྲོལ། (ཐུག་ཆེན) 1 གཉེན་པོས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྒྲངས་པ་མ་ཡིན་པར་རང་དག་ཏུ་སོང་བ།
དཔེར་ན་སྒྲུལ་ལ་མདུད་པ་བོར་ནས་བཞག་ན་རང་གྲོལ་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ། 2 རང་བཞིན་གྱིས་
གྲོལ་བ། གཏོད་མ་ནས་གྲོལ་བའམ་དག་པ། 3 སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད།

རང་དགའ་བ། 1 བལ་པ། དུལ་མ། ཡོངས་གྲགས། སྤྱིར་བཏང་། དམིགས་བསལ་གྱི་ཕྱོག་ཕྱོགས་
སོགས་ལ་འདྲུག་ རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ། དགོངས་པ་རབ་
གསལ་སོགས་རྗེའི་ལེགས་བཤད་རྣམས་སུ། རང་དགའ་བ་ཞེས་འདྲུང་གི་རང་ག་བ་ཞེས་
བྲིས་པ་མི་སྤང་རོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ནང་རང་དགའ་བ་ཞེས་པའི་ཆེག་འདི་ལན་
བཅུ་དྲུག་དང་། དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ་བཅུ་དྲུག་སྤང་རོ། །2 སྤང་མེད་དང་། དོན་མེད།
རས་སུ་བོར་བ། རང་དགའ་སྤང་མེད་དུ་བསྒྱུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 མ་བཙོས་པ། རང་དགའ་
བཞག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

རང་འགྲུར། 1 རང་གིས་བརྒྱུས་པའི་བསྟན་བཙུན་རང་གིས་བསྒྱུར་བ་ལ་ཟེར། 2 རང་སྐད་ནས་
གཞན་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ལ་འང་རང་འགྲུར་ཟེར།

རང་རྒྱུད། རང་བཞིན་དང་དངོས་གནས་བཙུན་གྱི་དོན། ས་པཌ་གྱི་ཕྱོག་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས།

སྐྱུལ་པ་སྒྲིལ་གྱི་སྒྲིལ་པ་ཞི། །སྐྱུལ་པ་ཡིན་གྱི་རང་རྒྱུད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རྟོ། །རང་བཞིན། རང་དབང། བདག་དབང་ནམས་དོན་གཅིག་པར་འཆི་མེད་མཛོད་དུ་
གསལ།

རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་རྟགས་སྒྲིལ།

རང་རྒྱུད་པ། ༡ རང་དགའ་བ། སལ་བཤམ་དུ་ཁྱེས་མ། ཐ་མལ་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་སྤྱགས་ནི་
ཆགས་བྱལ་གྱི་ལམ་རྣལ་མ་ནས་བྱུང་དུ་མ་བུའུ་བའི་གང་ཐག་ཆགས་ཅན་རྣམས་འདུལ་
བའི་དོན་དུ་གསུངས་པས། གསང་སྤྱགས་ཉོན་མོངས་པ་རང་ལམ་དུ་བྱས་ནས་སྒྲིལ་བ་
ཡིན། དེ་ནི་མ་ལེགས་ན། ཉོན་མོངས་པ་རང་རྒྱུད་པར་འཆོར་ཉོན་ཡོད་པས། སྤྱགས་ཁེ་
ཉོན་ཆེ། ཞེས་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤྱངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། ༢
དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་འབྲ།

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆད། (དབྱེས) གློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཡུལ་རང་གི་
སྒྲིལ་ལུགས་སུ་བྱུང་བ་དེ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆད་ཡིན་ནོ། །སྒྲིལ་ཐུན་
སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ཀྱི་འཕྲུལ་སྤྱུང་། གློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཡུལ་རང་གི་སྒྲིལ་
ལུགས་སུ་བྱུང་བ་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱུང་མཐར་ཐུག་པའོ། །ཞེས་དང་། ཀྱི་འཕྲུལ་སྤྱུང་།
སྐྱུ་མའི་ལྷན་མོ་བ་མིག་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཐ་མལ་གྱི་སེམས་ཅན་རང་ག་བ་རྣམས་ལ་ཆོས་
འདི་ཡོད་པར་སྤྱང་བ་ན། གློ་ལ་སྤྱང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཆོས་དེ་རྣམས་རང་
གི་སྒྲིལ་ལུགས་སུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་
སྐྱེས་ཞེས་བྱ་ལ། འོན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་པས་འདི་ལྟར་བཟག་པ་ཡང་ཐལ་འཁྱུར་བའི་དགག་བྱུང་
འཛིན་པའི་གློ་ལ་ལྟོས་ན་ཤིན་ཏུ་རགས་པས། སྤྱི་བའི་བདེན་འཛིན་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

རང་རྒྱུད་ཤར་གསུམ། (དབྱེས) རྒྱ་གར་ཤར་བྱོགས་ཀྱི་དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་སྒྲིལ་དཔོན་གསུམ་སྟེ།
མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་དང་། སྒྲིལ་དཔོན་ཀླུ་མ་ལ་ཤི་ལ། སྒྲིལ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྟིང་པོ་དང་

གསུམ་མོ། །

རང་འགྲེལ། ཅ་བ་རང་གིས་བརྩམས་ནས་དེའི་འགྲེལ་བའང་རང་གིས་བརྩམས་པའི་འགྲེལ་བ་ལ་
ཟེར།

རང་ངེ་རྩོད་ངེ། རང་རྩོད་སྟེ། འབར་འབྱུང་། ཞིབ་པར་རང་རྩོད་ལ་གཞིགས།

རང་སྟོང་། (དབྱ་མ) ཀྱུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་བྱུང་བས་སྟོང་བ་ལ་
རང་སྟོང་ཟེར། དགོ་ལྷན་ལྷན་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་རང་སྟོང་ཡིན་པར་བཤད། སྤྱི་
བཤད་ནི། སྟོང་གཞི་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་ངོ་བོས་བྱུང་བས་སྟོང་བ་ལ་རང་སྟོང་ཟེར། དབྱ་
མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། གང་སྤྱིར་དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ། །ཡིན་སྤྱིར་མིག་ནི་མིག་གིས་
སྟོང་། །ཞེས་མིག་མིག་གིས་སྟོང་ཞེས་པ་དེ། དཔེར་ན་ཤིང་རྩ་ཤིང་རྩའི་སྟེང་དུ་བཅའ་བན་
དེའི་ཆོགས་པ་དང་ཡ་གྲུལ་གང་གི་སྟེང་དུ་འདྲེན་རྒྱ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་གྱི། སྤྱིར་ཤིང་
རྩ་ཤིང་རྩས་སྟོང་པ་དང་མིག་མིག་གིས་སྟོང་པའི་དོན་ག་ལ་ཡིན། དགོ་ལྷན་པའི་མཁས་པ་
འགའ་ཞིག་གིས་རང་སྟོང་གཞན་སྟོང་གང་གི་ཡང་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་གསུང་མཁན་ཡང་འདུག
དེ་ལ་འདྲུངས་ཤིག་ཡོད་པར་སྙམ་སྟེ། རང་སྟོང་གི་ཐ་སྙད་འདི་།རྩའི་འཇུག་པའི་ནམ་
བཤད་ཆེན་མོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཐེངས་གཅིག་ཁོན་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ཡང་
གཞན་ལུགས་བསྐྱར་བའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་གི་རང་ལུགས་ལ་རང་སྟོང་གི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་
གཏན་ནས་མི་སྤང་ངོ་། །དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཆོས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་ཞེས་པའི་
བསམ་དོན་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་གྱི། བྱམ་པ་བྱམ་པས་མི་སྟོང་བར་བདེན་པས་སྟོང་བ་ནི།
གཞན་སྟོང་ཡིན་པས་བྱམ་པ་བྱམ་པས་སྟོང་བ་ནི་། རང་སྟོང་། །ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐྱབ་ནི་
གཏན་ནས་མི་རིགས་ཏེ། བྱམ་པ་བྱམ་པས་སྟོང་ན་བྱམ་པ་ལ་བྱམ་པ་མེད་དགོས་ན། རང་
ལ་རང་མེད་ན་གཞན་སུ་ལ་ཡང་མེད་པས་བྱམ་པ་གཏན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་དེ་ཅུམ་མོ། །རྩའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་ཡང་རང་སྟོང་གི་ཐ་སྙད་མེད་དོ། །གཞན་
ཡང་། རྩའི་པར་བྱིན་ཀྱི་ཀ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཐེང་བ་ལས་གྱུང་། རང་སྟོང་གི་ཐ་སྙད་

འདི་ཐེངས་གཅིག་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ཡང་གཞན་ལུགས་བསྐྱར་བའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་
 ཉིད་ལས། གཞོད་འཛོམས་འདི་ལས་ནི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱན་བཏགས་སུ་བཤད་
 རས་དེ་ཐམས་ཅད་༡༨ རྩེད་ རྟེན་གསུངས་ཤིང་སྟེ་མེད་འགག་མེད་རྣམས་ཀྱང་སྤྱི་
 བཞིན་པར་མཛད་ནས་སྟེ་འགག་སེལ་བའི་རིགས་པ་རིགས་ཆོགས་བཞིན་འཆད་པས་
 སེམས་ཅམ་མིན་ལ། བྱད་པར་བྱ་མདོ་འདི་རྟོག་པ་བཅུའི་གཉེན་པོར་མི་འཆད་ཅིང་མདོ་
 རྒྱན་འབྲེལ་པར་བཤད་པ་དང་ཡང་བཤད་ཚུལ་མི་མཐུན་པས་འདིས་ཀྱང་དབྱིག་གཉེན་
 གྱི་ཡིན་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟེའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་སྟོང་གི་སྟོར་བྱུང་ཅམ་ཞིག་སྟོང་བྱུན་
 སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་༡༨ བཏགས་ལ་ལོ། །བཀའ་གདམས་སྟེགས་བམ་༡༨ ཀ་པ་
 ༡༧ ལས། དེ་ལྟར་སྟོད་པའི་སྟོ་ཐམས་ཅད་འདས་པའི་ཆ་དངོས་མེད། མ་འོངས་པའི་ཆ་
 ཡང་དངོས་མེད། ད་ལྟའང་དངོས་མེད། དངོས་རང་སྟོང་། རང་སྟོང་དབྱ་མ། དེ་ལྟར་གནས་
 པ་དེ་ལ་ཤེས་རབ་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པའི་རང་སྟོང་དེ་གང་ཡིན་དཔྱད་པར་འོས་སོ། །

རང་སྟོང་དང་གཞན་སྟོང་སྟེ་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར། (དཔྱ་མ) རང་སྟོང་སྟེ་བ་དང་། གཞན་སྟོང་
 སྟེ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་འཛོག་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར་ནི། རང་སྟོང་པ་རྣམས་ནི་
 འཁོར་འདས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་འདི་ལྟར་སྤྱང་བ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་རང་
 བཞིན་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པར་འཛོག་སྟེ། དོན་དམ་དེ་ཡང་སྟོས་པ་
 ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཅམ་ལ་འཛོག་ ། གཞན་སྟོང་པ་ རྣམས་ནི་དངོས་པོ་དངོས་མེད་
 གཟུང་འཛིན་སོགས་གཉིས་སྤྱང་གིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་ལ།
 དོན་དམ་པའི་དབྱིངས་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་རང་རིག་པ་ནི་དོན་དམ་བྱ་འཛོག་པས། དོན་
 དམ་སྟོས་པ་དང་བྲལ་ཅམ་ལ་མི་འཛོག་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་སྟོས་པས་དབེན་པའི་
 རིག་པ་ལ་འཛོག་ སྟོས་པ་དང་བྲལ་ཅམ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ནི་བེམ་སྟོང་དང་ཆད་སྟོང་ཡིན་
 པར་འདོད། དེས་ན་རང་སྟོང་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་མེད་དགག་དང་དངོས་མེད་ལ་འཛོག་
 གཞན་སྟོང་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་གསར་བྱ་འདུས་པ་མ་

ཡིན་པ། སྤྱི་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བ་མེད་ལ་རྟག་བརྟན་གཤུང་བྱང་ཡིན་པའི་བྱིར་ཆད་
མཐར་མི་འགྱུར། སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་རྟག་པའི་མཐར་མི་འགྱུར་བ་ཆོག་
གིས་བརྗོད་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་ཤིང་། རྣམ་རྟོག་གིས་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བཞག་ཏུ་མེད་
པས་རྟོག་གའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་དང་། མོ་མོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱ་ཡིན་པར་
བཞེད་དོ། །ཞེས་ཏུ་རྒྱ་མཐོང་ཆུལ་གཉིས་རྣམ་འབྲེད་ ༡༠ ལས་གསུངས་སོ། །
རང་དོན་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་དང་དོན་གཅིག་སྤྱི་བཞད་ནི། རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒོ་
འདོགས་སེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བྱིར། རང་གི་དོན་ཞེས་བྱ་ལ། རྟགས་མཐོང་ཞིང་འབྲེལ་
བ་བྲན་པའི་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་དཔོག་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱའོ། །
རང་འབྲེལ་ཡུམ། (གསང་སྟགས་) རང་གི་གཟུགས་བརྟན་པར་ཤར་བ་ལྟ་བུའི་ཞལ་ཕྱག་དང་རྒྱ་ཆ་
ཡུགས་འབྲེལ་བའི་རིག་མཐོ། །རང་སྣང་གི་རིག་མ་དང་དོན་གཅིག་
རང་རྣམ། རང་ཉིད་ཀྱིས་གྲེས་པའི་རང་གི་ལོ་རྒྱུས།
རང་སྣང་གི་རིག་མ། (གསང་སྟགས་) རང་གི་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ལྟ་མོའི་རྣམ་པར་ཤར་བའམ། རང་གི་
གཟུགས་བརྟན་པར་ཤར་བ་ལྟ་བུའི་ཞལ་ཕྱག་དང་རྒྱ་ཆ་ཡུགས་སོགས་རང་དང་འབྲེལ་
བའི་ཡུམ། རང་འབྲེལ་ཡུམ་དང་དོན་གཅིག་
རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད། རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད།
རང་བ། དགའ་བའི་དོན། དཔེར་ན་སེམས་དགའ་བ་ལ་ཡི་རང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རང་བ། (ད་ལྟ་བ་)
རངས་བ། (འདས་པ) རང་བ། (མ་འོངས་པ)
རང་བབས་སུ་བཞག་མ་བཅོས་པར་བཞག་པ་དང་དོན་འབྲེལ།
རང་བབས། རང་སོ་དང་འབྲེལ།
རང་བྱིན་རྒྱལ་པ། (གསང་སྟགས་) མ་དག་པའི་སྒྱུ་ལུས། འདི་ལ་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་ཡང་ཟེར།
རང་བྱིན་རྒྱལ་པ་ཀྱི་རིམ་བ། རིམ་བ་གསུམ་པ་སྒྱུ་ལུས་ལ་ཟེར།
རང་བྱུང་། ། སྤྱིས་བྱའི་ཚལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་བཞིན་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ཆོས། སྤྱི་བཞད་ནི། ཚལ་

བ་ལ་མ་ཉོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་བྱང་བའི་བྱིར་རམ། ཡང་ན་གཞན་གྱི་ལུང་མེད་པར་སྒྲིལ་
ན་མེད་པའི་མཁུན་པ་བཞེས་པའི་བྱིར་རང་བྱུང་ཞེས་བྱའོ། 12 ཉོན་པ་སངས་རྒྱལ། 3 རང་
སངས་རྒྱལ།

རང་དབང་། གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ། རང་གི་ངོ་བོ། རང་བཞིན་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་ཐལ་
འགྱུར་བའི་སྐབས་ཀྱི་བྱུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འགྲེལ་ལས་བཤད།

རང་འབྱོར་ལ། མི་ཡིན་པ། ལུལ་དབུས་སུ་སྐྱེས་པ། དབང་པོ་ཆང་བ། ལས་མཐའ་མ་ལོག་པ།
གནས་ལ་དང་བ་དང་ལྡོ། སྐྱ་བཤད་ནི། ལྡོ་བོ་དེ་རང་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་ཤིང་ཆོས་བསྐྱུབ་
པའི་ཆ་རྒྱུན་ཡིན་པས་རང་འབྱོར་ཞེས་བྱའོ། 1

རང་མལ་དུ་བཞག་ རང་བབས་སུ་བཞག་པ་དང་དོན་གཅིག་

རང་མཆན། 1 རང་གི་མཆན་ཉིད་གྱིས་བྱུབ་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་ 2 མི་རྟག་པ། མདོ་སྡེ་པས་རང་མཆན་
དང་དངོས་པོ་དོན་གཅིག་ཏུ་བཞེད་ སྐྱ་བཤད་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་དགག་བྱ་སོགས་གཞན་ལ་
ཉོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་འཆར་རྒྱ་ཡོད་པའི་མཆན་ཉིད་དེ་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་རང་
གི་མཆན་ཉིད་དང་། ཞེས་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྒྲན་སེལ་ན་གསལ།

རང་བཞིན་བྱང་པར་གསུམ་ལྟོ། (དབུས་) ངོ་བོ་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པ། གནས་སྐབས་གཞན་དུ་
མི་འགྱུར་བ། རྣམ་འཛོག་གཞན་ལ་མི་ཉོས་པ་དང་གསུམ་མོ། 1 འདི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་
བྱུང་སྐབས་པའི་དགག་ཆད་ཅིག་ཡིན། སྐྱ་བཤད་ནི། རང་བཞིན་བྱང་པར་གསུམ་ལྟོ་
ཞེས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་པར་གསུམ་ལྟོ་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་
པའི་དོན་ནོ། 1 དེ་ལ་རང་བཞིན་རྣམ་དགག་བྱ་བྱང་པར་གསུམ་ལྟོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བྱང་།
འདིའི་སྐོར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོ་དང་མཁས་བྱུབ་ཆོས་རྗེའི་སྤྱིང་
སྒྲན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་༤༤བ་སོགས་སུ་གཟིགས། རང་བཞིན་བྱང་པར་གསུམ་ལྟོ་
ཞེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དོན་ལ་གྲུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པ་
༥༥ལ་གཟིགས་ཏེ་ཞིབ་ཏུ་དབྱང་ཡང་དབྱང་པར་བྱའོ། 1

རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ། 1 ཉེན་ཁྲིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གང་གིས་ཀྱང་གཞི་དེ་ལ་ཞུགས་ན་སྤྲིག་ཏུ་
འགྱུར་བའི་ཉེས་ལྟར། 2 རྒྱུ་ལྷན་གྱི་བར་མི་དགེ་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་པ། རོ་ཐོའི་བྱུང་
བར་མི་དགེ་བ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པ། འབྲས་བུའི་བྱུང་བར་རྣམས་སྤོང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་
འབྲིན་པའི་རྣམས་པ་དང་ལྷན་པའི་ལྟར་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན། མཆོ་རྒྱུ་ལ་
གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

རང་བཞིན་གྱི་རྟགས། རྟགས་ཆོས་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་རྟགས། དཔེར་ན་སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ།
བྱས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་བྱས་པ་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པའི་བྱས་པ་ལྟ་བུ། རང་བཞིན་གྱི་
རྟགས་སྟོན་པའི་མདོའི་བྱུངས་ནི། གང་ཅུང་ཟད་སྟེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་
འགག་པའི་ཆོས་ཅན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ལྟ་བུའོ། །

རང་བཞིན་གྱི་གནས། རང་བཞིན་ནི་དང་པོ་འཇམ་གདོད་མའི་དོན་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནི་
དང་པོ་གང་དུ་སངས་རྒྱུ་པའི་འོངས་སྟེ་གནས་ལ་བྱེད་བ་དང་། གདོད་ནས་རང་བཞིན་
གྱིས་དག་པའི་ཆོས་སྟེ་ལ་བྱེད་བ་གཉིས་ཡོད། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྒྱུད་འབྱེད་ཅི་མ་དངོས་
གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་ཧ་ཅང་ལས། གང་ནས་སྤྱན་འབྱེན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གནས་ཞེས་པ་ནི།
མདོན་བརྗོད་ལས། སྤྱན་གྲུབ་པ་ནི་བསྐྱེད་ནས་ནི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། དང་པོ་གང་
དུ་སངས་རྒྱུ་པའི་གནས་ཀྱི་འོངས་སྟེ་རྩོད་རྩོགས་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བྱ་
ཞེང་། རང་བཞིན་ཞེས་པ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དབྱེར་མེད་པའི་ཆོས་
ཀྱི་སྟེ་ལ་བྱས་ནས། དེའི་རང་ལས་བཞེངས་ནས་གཞུགས་སྟེ་རྣམ་པར་སྤྱན་འབྱེན་པ་
ལའང་རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནས་སྤྱན་འབྱེན་པར་འཆད་པ་ཡོད་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རང་བཞིན་གྱི་མཆོམས། རྒྱང་གྲགས། ཅིག་པ། རྒྱུའི་མཆོམས་རྣམས་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ནི། ལས་ཀྱི་
ཆོ་གས་མ་བཅས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མཆོམས་སུ་བྱུང་བས་དེ་ལྟར་བཏགས།

རང་བཞིན་གནས། རང་བཞིན་གྱི་གནས་ལ་གཟེགས།

རང་བཞིན་རྣམ་དག་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

རང་བཞིན་གྱི་པལ་པ། དུས་མཉམ་པ། རང་དགའ་བ། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་དོན་འདྲ། ལུལ་མི་
རང་བཞིན་པའི་སྐྱད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུའི་ཀྱུན་རྒྱུག་ཀྱུན་རྒྱུག་བརྒྱུད་ཅུ་ཡང་ཟེར། སྤང་བ་དཀར་ལམ་པའི་རང་བཞིན་ཞེ་
སྤང་གི་ཆར་གཏོགས་ཀྱུན་རྒྱུག་སོ་གསུམ། མཆེད་པ་དམར་ལམ་པའི་རང་བཞིན་འདོད་
ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་ཀྱུན་རྒྱུག་བཞི་བཟུ། ཉེར་སྐབ་ནག་ལམ་པའི་རང་བཞིན་གཏི་ལྷག་
གི་ཆར་གཏོགས་ཀྱུན་རྒྱུག་བདུན་དང་བསྐྱེམས་པས་བརྒྱུད་ཅུའོ། ཞེས་བར་བཤད་ན།
(དང་པོ་ཞེ་སྤང་གི་ཆར་གཏོགས་ཀྱུན་རྒྱུག་སོ་གསུམ་ནི) རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། རིམ་
ལྔ་ལས། ཆགས་བྱལ་དང་ནི་བར་མ་ཉིད། རྟེན་བཞིན་དུ་ནི་ཆེན་པོ་དག ཡིད་ལ་འགྲོ་ཞིང་
འོང་བ་དང་། རྒྱ་དན་ལ་སོགས་གསུམ་དེ་བཞིན། ཞེ་དང་རྣམ་རྒྱུག་འཛིགས་པ་
དང་། འཛིགས་པ་བར་མ་ཡིན་ཏུ་འཛིགས། སྟེན་དང་སྟེན་པ་བར་མ་དང་། འཁོར་ཏུ་སྟེན་
དང་ཉེར་ལེན་པ། མི་དག་བཀའ་དང་སྒྲོམ་ཉིད་དང་། ཆོར་དང་ཆོར་བ་བར་མ་དང་། འཁོར་
ཏུ་ཆོར་པའི་སྐྱད་ཅིག་དང་། རིག་པ་པོ་དང་རིག་འཛིན་བཞི། སོ་སོར་རྒྱག་དང་རྩ་
ཤེས། སྤྱིར་ཐེ་དང་ནི་བཅེ་བ་གསུམ། རྟོགས་དང་བསམགས་པ་ཉིད་དང་ནི། རྟག་དོག་
ཅེས་ནི་བྱ་བར་གྲགས། རང་བཞིན་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་གང་། ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་
རིག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། རྟེན་ལ་ཆགས་བྱལ་ནི་ལུལ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ།
དེ་ལ་ཤས་ཆེ་རྒྱུད་འབྱེད་གསུམ་མོ། ཡིད་ལ་སྟེ་ཡིད་ཀྱི་འགྲོ་བ་ནི་བྱེད་ལུལ་ལ་པར་འགྲོ་
བ་དང་། འོང་བ་ནི་ནང་གི་ལུལ་ལ་རྒྱུར་འཇུག་པའོ། འདི་ཀྱུན་ཀྱི་སྤྱིར་སྤྱིར་ཞེས་འགོས་
ལུགས་པ་རྣམས་བཞེད་དོ། རྒྱ་དན་ནི་ལུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་བྱལ་པའི་སེམས་ཀྱི་གདུང་
བ་སྟེ་ཆེ་རྒྱུད་གསུམ་མོ། ཞེ་བ་ནི་སེམས་ཞི་བར་གནས་པ་ལ་དོན་གསལ་ལས་བཤད། སྤ་
མ་རྣམས་སེམས་རྣམ་དུ་འདུག་པའི་དལ་བ་ལ་འཆད་དོ། རྣམ་རྒྱུག་ནི་དོན་གསལ་ལས་
ཁྱོད་པར་གནས་པ་དང་། སྤ་མ་རྣམས་སེམས་ཅིང་བར་རྒྱག་པ་ལ་འཆད་དོ། འཛིགས་པ་
ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་སྤང་ནས་སེམས་སྒྲག་པ་དང་། སྟེན་པ་ནི་ལུལ་ལ་ཞེན་པ་སྟེ་དེ་

གཉིས་ལ་ཡང་གསུམ་གསུམ་ལོ། །ལེན་བཞི་འདོད་ཡོན་གྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་ཀུན་ཏུ་འདིན་
བཤོ། །མི་དགེ་བཞི་དགེ་བའི་ལས་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བར་དོན་གསལ་དང་། རང་གི་སེམས་
ཡི་གསོད་པར་སྡེ་མ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །འདི་ལ་མི་ཤེས་བ་ཞེས་ཀྱང་བསྟུར་རོ། །བཀའ་བ་
ནི་ཟས་དང་། རློམ་བཞི་བརྒྱུད་བ་འདོད་བ་ལ་སྡེ་མ་རྣམས་བཞེད་དོ། །ཆག་འགྱུར་ལས་
བཀའ་སློམ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་མོད་ཀྱང་། སྡེ་མ་ལྟར་བདེའོ། །ཆོར་བཞི་བདེ་སྟག་
བརྒྱུད་སློམ་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་སློན་མ་ཆེ་ཆུང་གསུམ་ལོ། །རིག་བཤོ་
དང་། རིག་བར་བྱེད་པ་དང་། རིག་བྱའི་ལས་ཉེ་དེ་གསུམ་ལ་རྟོག་བ་གསུམ་ལོ། །སོ་སོར་
རྟོག་བཞི་རིགས་བ་དང་མི་རིགས་བ་དཔྱོད་བཤོ། །རོ་ཆ་ཤེས་བཞི་རང་ངམ་ཆོས་རྒྱ་
མཁོན་དུ་བྱས་ནས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་འདྲེམ་བཤོ། །སྟོང་རྗེ་ནི་སྟག་བསྟུལ་དང་བལ་བར་
འདོད་བཤོ། །བཙེ་བཞི་དམིགས་བྱ་ཡོངས་སུ་སྟུང་བ་དང་སྟག་བ་དང་སྟང་བར་འདོད་བ་སྟེ་
གསུམ་ལོ། །དོགས་བཞི་ཡིད་འཕྲོག་པའི་སེམས་ངེས་པར་མི་གནས་བཤོ། །བསགས་བཞི་
ཡོ་བྱད་སྟུང་པའི་སེམས་ལོ། །ཐག་དོག་ནི་གཞན་གྱི་སྤྱན་ཆོགས་ལ་སེམས་འཁྲུག་
བཤོ། །དོན་གསལ་དང་། ཆག་འགྱུར་ལས། སེར་སྟོ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། རིམ་ལྔ་དང་། རྫོད་
བསྟུས་འགྱུར་སྟོང་ལས་ཐག་དོག་ཏུ་བསྟུར་བ་ལེགས་ལོ། །(གཉིས་བ་འདོད་ཆགས་གྱི་
ཆར་གཏོགས་ཀུན་རྟོག་བཞི་བཅུ་ནི) རིམ་ལྔ་ལས། ཆགས་དང་ཞེན་དང་དེ་བཞིན་
དགལ། དགལ་བ་བར་མ་ཤིན་ཏུ་དགལ། རངས་དང་ཤིན་ཏུ་མགུ་བ་དང་། རོ་མཆར་དེ་
བཞིན་ཤོད་པ་དང་། ཆོམ་དང་དེ་བཞིན་འཁྲུད་པ་དང་། འོ་བྱེད་དེ་བཞིན་འཛིབ་པ་
དང་། བརྟན་དང་བརྟོན་དང་རྒྱལ་དང་། བྱ་དང་དཔྱོག་དང་སྟོབས་དང་ནི། རྫོད་དང་སྟོན་
ཅིག་སྟེས་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་སྟན་ཅིག་སྟེས་བར་མ། །ཤིན་ཏུ་སྟན་ཅིག་སྟེས་དང་
ཐག་རྣམས་པར་སྟེག་དང་ཞེ་འགས་ཉིད། དག་དང་ཆོག་གསལ་བདེན་པ་དང་། མི་བདེན་
པ་དང་དེ་བཞིན་ངེས། ཉེ་བར་མི་ལེན་སྟོན་པ་ཤོ། །སྟུལ་དང་དེ་བཞིན་དཔལ་ཤོ་དང་། རོ་
ཆ་མེད་དང་སྟུ་དང་གདུག །མི་སྟན་པ་དང་གྲ་སྟེན། །མཆོན་ཉིད་བཞི་བཅུ་གང་ཡིན་

པ། ཤིན་ཏུ་སྒྲོང་བའི་སྐད་ཅིག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའོ། ཆགས་པ་ནི་མ་ཐོབ་པའི་ཡུལ་ལ་
 ཡིད་ཆགས་པའོ། ཞེན་པ་ནི་ཐོབ་པའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཆགས་པའོ། ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོང་
 རྣམ་སེམས་དགའ་བ་ལ་ཆེ་ཆུང་འབྲིང་གསུམ་སོ། རངས་པ་ནི་འདོད་དོན་གྲུབ་པས་བདེ་
 བའི་སེམས་སོ། རབ་ཏུ་མགྲུ་བ་ནི་དེའི་རྣམ་པའི་སེམས་གྲིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒྲོང་
 བའོ། རོ་མཆར་ནི་གཏམ་སྒྲ་ཆོགས་པས་ཅི་འདི་ཡིན་ནམ་མེན་སྒྲ་དུ་ཐེ་ཆོས་ཟ་བ་ལ་
 དོན་གསལ་གྲིས་བཤད་ཀྱང་། སྒྲ་མ་རྣམས་སྒྲར་མ་བྱུང་བའི་དོན་ལ་སེམས་བ་མཐོང་བ་ལ་
 འཆད་བ་ལྟར་རོ། རྒྱོད་པ་ནི་ཡིད་འོང་མཐོང་བས་སེམས་གཡེང་བའོ། རྒྱུ་པ་ནི་བདེ་
 བའི་རྣམ་པ་སྒྲོང་བ་ལ་དོན་གསལ་གྲིས་བཤད་ཀྱང་། ཡུལ་དེས་རོམས་པའི་རྟོག་
 པའོ། འཕྲུད་བ་དང་། འོ་བྱེད་བ་དང་། འཇིབ་པ་ནི་དེ་རྣམས་བྱ་བར་འདོད་པའི་སེམས་
 སོ། བརྟན་པ་ནི་རྒྱུད་མི་འགྱུར་བའི་སེམས་སོ། བརྩོན་པ་ནི་དགོ་བ་ལ་གཞོལ་བའོ། རང་
 རྒྱལ་ནི་མཐོང་བར་སེམས་པའོ། བྱ་བའམ་ལས་ནི་རྟོག་ཏུ་བྱེད་པའི་བྱ་བ་རྟོགས་པར་བྱེད་
 པའོ། རང་བྱོག་པ་ནི་ནོར་འཕྲོག་པར་འདོད་པའོ། རྟོགས་ནི་གཞན་གྱི་དབྱེད་འཛོམས་པར་
 འདོད་པའོ། རྟོག་པ་ནི་དགོ་བའི་ལམ་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་སོ། ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་
 ཞེས་པ་ལ། དེའི་སྐད་དེད་ས་ཏ་ཇ་ཞེས་པ་རྒྱ་དབེ་ལ་མེད་ཅིང་། ས་ཏ་ས་ཞེས་པ་ཡོད་དེ་
 བསྐྱར་ན་ཆོས་ཆོས་མཐ་དགའ་བ་ལ་སྒྲོར་བ་ཞེས་པར་འགྱུར་ཞེས་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་དག་
 གསུང་སྟེ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལས་ཆོས་ཆོས་མེད་ཅེས་འདོན་ཅིང་། དེའི་དོན་དེགས་
 པའི་དབང་གིས་མི་དགོ་བ་སྒྲོད་པ་ལ་འཆད་དོ། རྟོན་བསྐྱུས་འགྱུར་རྒྱུང་ལས་དགའ་བ་ལ་
 རྒྱོར་བ་ཞེས་འབྱུང་ལ་ཆག་གིས་རིམ་ལྔར་བྱས་པ་དང་། རྟོན་བསྐྱུས་སུ་ཆོས་ཆོས་མེད་
 པར་བསྐྱར་རོ། རྟོན་གྱི་མཁས་པ་དག་ཡུལ་ལ་འབད་པས་སྒྲོར་བ་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་
 ལ་འཆད་དོ། རྟོག་པ་ནི་རྒྱ་མེད་པར་ཡང་དམ་པ་རྣམས་དང་ཚོད་འདོད་པའོ། རྟོག་པ་ནི་
 ཡིད་འོང་མཐོང་བས་འབྲིང་བའམ་ཆེ་བར་འདོད་པའོ། རྟོག་པས་པ་ནི་འཁོན་དུ་འཇིན་པའི་
 སེམས་སོ། རྟོག་པ་ནི་དེའི་ལས་རྩོལ་བར་འདོད་པ་དང་། ཆོག་གསལ་བ་དང་བདེན་པ་ནི་

གཞན་གྱིས་གོ་བར་དང་། འདྲ་གས་མ་བསྐྱར་བར་སྤྱོད་པའོ། །མི་བདེན་པ་ནི་འདྲ་
གས་བསྐྱར་ཏེ་སྤྱོད་པའོ། །ངེས་པ་ནི་ཡི་དམ་གྱི་ཏུ་བརྟན་པའོ། །ཉེ་བར་མི་ལེན་པ་ནི་
ཡུལ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་མི་འདོད་པའོ། །སྤྱིན་པ་སོ་ནི་བདོག་པ་གཏོང་བར་འདོད་
པའོ། །སྤྱལ་པ་ནི་གཞན་ལ་ལོ་ཅན་སྤྱལ་བར་འདོད་པའོ། །དཔལ་ལོ་ནི་ཉོན་མོངས་སོགས་
གི་དབྱ་ལས་རྒྱལ་བར་འདོད་པའོ། །ངོ་ཆ་མེད་པ་ནི་བདག་གས་ཆོས་གི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་མི་འཛོམས་པར་མི་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པའོ། །སྤྱི་ནི་བཙུམས་མས་གཞན་སྤྱོད་པའོ། །སྤྱིན་དང་
ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ནི་བག་རྒྱུ་བའི་སེམས་སོ་ཞེས་ཟེར་དོ། །གཤམ་པ་ནི་ལྷ་བ་རན་པ་ལ་
བྱང་བའོ། །མི་སྤྱན་པ་ནི་གཞན་ལ་མཐོ་འཆམ་པའོ། །བྱ་བྱ་ནི་མི་བྱང་བའོ། །ཀར་པ་ཐ་མ་
གཉིས་ལ་ཆག་འབྱུར་ལས། རང་བཞིན་བཞི་བཅུའི་སྐད་ཅིག་རྣམས། །ཤིན་ཏུ་སྤོང་བ་ལས་
སྤྱོས་ཏེ། ཞེས་འབྱུང་དོ། །(གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་བདུན་ནི) རིམ་ལྡོ་ལས།
ཆགས་པ་བར་མའི་སྐད་ཅིག་དང་། །བརྟེན་ངས་པ་དང་འབྲུལ་པ་དང་། །མི་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་
བ་དང་། །ལེ་ལོ་དེ་བཞིན་ཐེ་ཆོམ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །བརྟེན་ངས་ནི་བླ་བ་ཉམས་
པའོ། །འབྲུལ་པ་ནི་སྤྱི་རྒྱ་ལ་རྒྱུར་འཛིན་སོགས་དང་། མི་སྤྱོད་པ་ནི་སྤྱོད་པ་འདོད་པ་
དང་། སྤྱོད་པ་ནི་ཡིད་སྤྱོད་པ་དང་། ལེ་ལོ་ནི་དགེ་བ་ལ་མི་སྤྱོད་པ་སྟེ། གཞན་གཉིས་ནི་གོ་བར་
ཟད་དོ། །རྒྱུ་བ་ཆེན་པ་གསུམ་སོ་འདི་ནི། ཡུལ་ཏ་ཅང་འདོད་པ་དང་། ཏ་ཅང་མི་འདོད་པ་
དང་། བར་མ་གསུམ་གི་སྤྱོད་ནས་འཇུག་པའི་རིགས་གསུམ་དུ་འདྲེ་བའི་སྤྱོད་ནས་བཤད་རྒྱ་
འཇུག་པ་ཅིག་སྤང་ནའང་། འབྲུལ་པ་དོན་གསལ་དང་། ལྷ་མ་རྣམས་གྱིས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྤང་བཞིན་བཤད་དོ། །འབྲུལ་པ་དོན་བའི་འབྲེང་བར་འདིའི་རྒྱུ་བ་རྣམས་སེམས་
བྱང་ད་གཅིག་གི་གང་གི་ནང་དུ་འདྲེ་བའི་ཆུལ་བཤད་སྤང་ནའང་ཡིད་ཆས་མི་ཐོབ་པར་སྤང་
བས་མ་བཞོད་དོ། །དེ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་བ་ཆེན་གསུམ་སྤང་བ་གསུམ་གི་རང་བཞིན་དུ་སྤྱོད་
བསྐྱུས་ལས་གསུངས་པ་ལ། རང་བཞིན་གི་སྤྱོད་དོད་སྤྱོད་པ་ནི་འབྱུང་བ་དང་། རང་བཞིན་
དང་། དངོས་སོ་ལ་འཇུག་པས། འབྱུང་བའི་དོན་དུ་བྱང་དུ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། སྤྱོད་བསྐྱུས་

ལས་མདོར་བསྟན་དུ། རང་བཞིན་ནི། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རོན་བསྐྱར་མཚན་ཉིད་སོ་
གསུམ་དང་བཞི་བཅུ་ཞེས་དང་། དེའི་རང་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་བདུན་པོ་འདི་དག་གོ།
ཞེས་སྒྲིལ་བ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཡང་གསུངས་སོ། །ལག་སྒྲིལ་རང་བཞིན་གྱི་རོན་དེའི་
བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། རོན་གསལ་ལས་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ལ་འཆད་པ་མི་འཐད་
དེ། འཕགས་པ་སྒྲིལ་བདག་གིན་བརྒྱབས་ལས། ས་ཡི་ཁམས་ནི་རྩ་ལ་ཐེམ། རྩ་ནི་མེ་ལ་
ཐེམ་པར་འགྱུར། མེ་ནི་སྒྲ་བའི་ཁམས་ལ་འོ། །རྩ་ནི་སེམས་ལ་ཐེམ་པར་འགྱུར། སེམས་
ནི་སེམས་ལས་བྱུང་ལ་ཐེམ། སེམས་ལས་བྱུང་བ་མ་རིག་པར། དེ་ཡང་འོད་གསལ་བར་
འགྲོ་འོ། །ཞེས་སེམས་སྒྲིལ་བའི་སྒྲིལ་དུ་རྩ་ཐེམ་པར་གསུངས་ལ། དེ་ནི་ཀུན་རྟོག་
གཡོ་བྱེད་ཀྱི་རྩ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེའི་དུས་སུ་ཀུན་རྟོགས་ཀྱང་ཐེམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་།
སྒྲིལ་བ་དང་རང་བཞིན་གཉིས་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །སྒྲིལ་གྱི་སྒྲིལ་
སུ་ཡང་ཡེ་ཤེས་དོན་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། སྒྲིལ་བ་གསུམ་སྒྲིལ་པའི་འོག་ཏུ་རང་བཞིན་
གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་སྒྲིལ་བར་གསུངས་ཤིང་། ལས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་། སྒྲིལ་བ་གསུམ་
སྒྲིལ་པའི་འོག་ཏུ་རང་བཞིན་བརྒྱ་བུ་རྩ་སྒྲིལ་བར་གསུངས་ལ། རང་བཞིན་ཚན་པ་དང་པོ་
སྒྲིལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩ་ཅན་ཏེ་འབྲས་བུར་གསུངས་པ་ནི། རང་བཞིན་ཚན་པ་གཞན་
གཉིས་ལ་འདར་འབྲས་པས་ན། དེའི་དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས། རང་བཞིན་བདུན་མ་རིག་པའི་དུས་སུ་
འབྱུང་བར་བཞག་པ་ནི་དཔེ་མ་དག་པའོ། །རྩ་སྒྲིལ་བ་ལ་ཐེམ་པར་གསུངས་ལ། སྒྲིལ་བ་
སྒྲིལ་པའི་སྒྲིལ་དུ་སྒྲིལ་བ་མེད་པས་དེ་ལ་ཐེམ་པ་མི་རུང་ངོ་སྒྲིལ་ན། དེ་ལྟར་སྒྲིལ་མཆེད་ཐོབ་
གསུམ་དང་འོད་གསལ་རྣམས་ལ་འདར་དེ་ལྟར་གསུངས་པས། ཕྱི་མ་སྒྲིལ་པའི་འོག་ཏུ་སྒྲིལ་
ཐེམ་དགོས་པས་དེ་རྣམས་རྩ་འབྲས་མེན་པ་དང་། སྒྲིལ་ཐེམ་པ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་
འགྱུར་ན། དེ་ནི་འདོད་པར་མི་ཉུས་ཏེ། རིམ་ལྡོག་ལས། སྒྲིལ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་སྒྲིལ་བ་དང་། གསུམ་
པ་སྒྲིལ་པ་ཆེན་པོ་དང་། བཞི་པ་རྣམས་ཅད་སྒྲིལ་པ་ནི། རྩ་དང་འབྲས་བུའི་བྱེད་གཞི་གོ།
ཞེས་གསུངས་སོ། །ཐ་མལ་པ་འཆི་བའི་ཆེ་འབྱུང་བ་ཐེམ་རིམ་བཞི་པ་རྩ་རྣམས་ཤེས་ལ་

རང་བཞིན་གསུམ། མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་འདྲ། མྱོང་དཔོན་སྤྱ་སྤྱུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་རང་བཞིན་
གསུམ་ལ་འབྲུག་པའི་སྤྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། ཀྱན་བཏགས་དང་ནི་གཞན་དབང་
དང་། ཡོངས་སྤྱ་སྤྱུབ་པ་ཉིད་དང་ནི། བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གསུམ། ཤེས་བྱ་
ཟབ་པར་འདོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །རང་བཞིན་གསུམ་ཞེས་པ་དང་།
མཚན་ཉིད་གསུམ་ཞེས་པ་གཉིས་ལོ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱར་བྱེད་ཅེས་ཡིན་པར་སྟུང་ལོ། །

རང་རིག 1 རང་གི་བདག་ཉིད་ཏུ་ཡུར་བའི་ཡུལ་དེ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཉིས་སྣང་གྲུལ་བའི་ཚུལ་
 གྱིས་རིག་བའི་རྫོང་ལ་ཟེར། རང་རིག་འདོད་མཁམ་ནི། མདོ་སྡེ་ལ། སེམས་ཅམ་ལ། དབུ་མ་
 རང་རྒྱད་པ་བཅས་ཡིན། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) ལྷག་ཆེན་གྱི་ཆོས་བདེ་ཞིག་སྟེ། སེམས་ཀྱིས་

སེམས་ལ་དབྱང་བས་སེམས་དེ་ཉིད་ཀྱི་གདོད་མའི་གནས་ལུགས་མཆོད་མའི་སྒྲིལ་ཐམས་
 ཅད་དང་བལ་བའི་རང་མཆོད་རིག་པ་ལ་ཟེར། དེ་ལ་རང་གིས་རང་རིག་རང་རིག་པ།
 སེམས་མཐོང་བ་ཞེས་བྱའོ། །དུགས་པོ་བཟ་ཤིས་རྒྱལ་གྱི་ཕྱག་ཆེན་ཁྲིད་ཡིག་ལ་གཞི་
 བྱས་ཏེ་བཀོད། སྐྱ་བཤད་ནི། སེམས་རང་གིས་སེམས་ཀྱི་མཆོད་རིག་པས་ན་རང་རིག་
 ཅེས་བྱའོ། །

རང་རྒྱུད་། རང་དེ་རྒྱུད་འདི་བསྐྱུས་ཆོག་སྟེ། འབར་འབྱར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། བཏང་སྒྲོམས་
 བསྒྲོམས་པས་ཆགས་སྤང་གིས་མ་སྒྲོམས་པའི་རང་རྒྱུད་ཆུང་ཞི་སྟེ། ས་གཞི་ལེགས་པར་
 དུལ་བ་ལྟར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རང་ལུགས་སུ་བཞག་མ་བཅོས་པར་བཞག་པ་དང་དོན་འདྲ། རང་སར་བཞག་མ་བཅོས་པར་བཞག་
 པ་དང་དོན་འདྲ།

རང་ས། ༡རང་རྒྱལ་གྱི་ས། ༢ ས་སྟེ་ལྷའི་སའི་དངོས་གཞིའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས། ཉན་ས་དང་བྱང་ས་
 ཡང་སའི་དངོས་གཞིར་གཏོགས་སོ། །

རང་སོར་བཞག་མ་བཅོས་པར་བཞག་པ་དང་དོན་འདྲ།

རང་སངས་རྒྱས། <པ་ཏེ་བུ་སྐྱ> མིང་པ་ཐ་མའི་ཆེ་སྒྲོབ་དཔོན་གཞན་གྱི་གདམས་ངག་ལ་མི་སྟོས་
 པར་རང་ཉིད་གཅིག་ཕྱི་ཕྱིར་དག་བཅོམ་ཐོབ་པའམ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་པ་ཏེ་
 བུ་སྐྱ་ཞེས་པའི་ངས་ཆོག་ནི། པ་ཏེ་རྒྱལ། ཨེ་ཀ་གཅིག་བུ་སྐྱ་རྟོགས་པ་ལ་བྱས་ཏེ། དུར་ཁོད་
 གྱི་རུས་གོང་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལྟོགས་ལྟོགས་ཀྱིས་རྒྱུ་
 རྒྱས་རྟོགས་པས་ན་རྒྱུ་རྟོགས་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། ཞེས་རྗེ་གྲུང་ཐང་བ་གསུང་། རང་
 སངས་རྒྱས་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་འབྱུང་བ་ནི། དབྱ་མ་ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལས། རྟོགས་སངས་
 རྒྱས་རྒྱས་མ་བྱུང་ཞིང་། ཉན་ཐོས་རྒྱས་ཀྱང་ཟད་པ་ན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
 ནི། རྟེན་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་
 གྱི་ལུང་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་ཉིད་གཅིག་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ། རང་སངས་རྒྱས།

དེ་ཉིད་རྟོགས་འཕྲིང་། རྟོན་རྟོགས་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རང་སྟོ། རང་འཇགས། རང་བབས། སྤར་གྱི་གནས། རྩོག་མའི་གནས་བབས། དང་པོའི་གནས་
སྤརས། དཔེར་ན་རང་སོར་བཞག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

རངས། 1 དགའ་བ། 2 ཚང་མའམ་གང་སྟོ། ཕྱིལ་སྟོ། དཔེར་ན་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་རྣམ་ཐར་ལས།
ཉམས་རྟོགས་ལྡན་པའི་སྟོབ་བྱ་ཐོན་པ་ལ་བལྟས་ན་སྐྱེ་ཆེ་རངས་ཁྲིད་བསྐྱངས་པ་འདྲ་བ་
ཡོད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཉིན་རངས་ཆོས་གསུང་། མཚན་རངས་དབང་བསྐྱར་མཛད་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ།

རངས་བ། 1 (བྱ་ཆེག) རང་བའི་འདས་བ། ༡་ཅང་དགའ་བའི་དོན། སྤྱ་བཤད་ནི། སེམས་ལ་དགའ་བ་
སྐྱེས་པ་ན་ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱ་རངས་པ་སྟེ་ལང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་པ་ལས། རངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱ་གྲེན་དུ་འགྲེང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདུལ་
བ་ལུང་གཞི་ལས་ཀྱང་། དེས་རྒྱལ་པོ་རྩལ་ཐན་ཡི་རངས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །རངས་པ་དང་། རང་བ། རེངས་བ། (སྤྱིར་བཏང་རེངས་ཞེས་པ་མཁྲིགས་སོར་གྱུར་
པའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་། ཤར་བ་དང་ལངས་པ་ལའང་འཇུག་སྟེ། སྤྱ་གདངས་ལངས་པ་འམ་ཤར་
བ་ལ། སྤྱ་རེངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ) རེང་བ། ལང་བ། ལངས་བ། ལྡང་བ། ལྡངས་བ། འགྲེང་བ།
འགྲེངས་པ་རྣམས་འདིར་དོན་འདྲ། ཡི་རང་དང་ཡི་རངས། རྩེས་སྤྱ་ཡི་རང་དང་རྩེས་སྤྱ་ཡི་
རངས་སོགས་ཀྱི་རང་དང་རངས་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་དོན་འདྲའོ། །2 (མིང་ཆེག) དགའ་
བའི་མིང་ཅམ། དཔེར་ན་རངས་པ་སྐྱེའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། དགའ་བ་
དང་། མགུ་བ་དང་། རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། རངས་པ་རྒྱ་ཆེན་སོ་དང་། ཡིད་བདེ་བ་སྐྱེས་
པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ལ་ཞེ་
ས་དང་རིམ་གྱོ་བསྐྱེད་དེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་རྩུབ་ཀྱི་ཆོགས་མ་རྩོགས་པ་ནི་རྩོགས་པར་
འགྱུར། ཉོན་མོངས་པ་མ་སྤངས་པ་ནི་སྟོང་བར་འགྱུར་སྤྲུལ་སྟེ་དགའ་བ་དང་རངས་པ་འཛོལ་
ཅིང་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་དེ་དང་མཐུན་པར་སྟོན་ལ་མི་དགེ་བ་ལ་མི་མཐུན་པར་སྟོན་

དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རངས་པོ། ། ཉེལ་པོ། རིལ་པོ། གང་པོ། ཆང་མ། སྒང་ཆང་། ཡོངས་རྫོགས་བཅས་ཀྱི་མིང་། ལྷག་ཤ་
རངས་པོ། ཆེ་རངས་པོ། ཉེན་རངས་པོ་ཆོས་གསུངས། མཚན་རངས་པོ་དབང་བསྐྱར་ཞེས་
བ་ལྟ་བུ། འདིའི་ཐད་པོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། དམག་ཆས་རངས་པོ་ཞེས་པར་དམག་
ཆས་རངས་པོ་ཞེས་ཡིག་འོར་འདུག 2 གྲོང་པོའི་མིང་། རེངས་པོ་དང་དོན་གཅིག
རད་རུ། རད་རོད་དང་འབྲ། རིན་ཆེན་སྒྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་བ་ 14 ལྟ་ལས། འཇམ་པ་ནི་རད་
རུད་མེད་པའམ་སྐར་འཇམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

རད་རོད། འབར་འབྲུ། རང་རོང་། རང་རེ་རོང་རེ། དཔེར་ན་ཡབ་སྐུས་མཇུག་པའི་མདོ་ལས། མོ་ནི་
ཐགས་བཟང་སོ་རྣམས་རད་རོད་མེད། །ཅེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ། །

རྒྱ་རྒྱུ། (ལེགས་སྐྱར) རིན་ཆེན་འཆང་སྟེ། རིན་འབྱུང་རོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། བསམ་པ་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་བྱུག་མཚན་དུ་འཛིན་པར་མཛད་པས་ན་རིན་
ཆེན་འཆང་སྟེ། བྱང་དོན་ལོ། །ཡང་དག་པའི་མཐའི་རིན་པོ་ཆེ་འཛིན་པར་མཛད་པས་ན་རིན་
ཆེན་འཆང་སྟེ། དེས་དོན་ལོ། །རྗེའི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ན་གསལ།

རབ། 1 མཚོག་ ལུལ་དུ་བྱུང་བ། ཡང་དག་བ། ལེགས་བ། ལེགས་ཤོས། 2 ཆེས་ཆེར། མང་པོ།
མཐའ་ཡས་བ། 3 གཅང་རྒྱའི་ནང་ས་རྩོ་སོགས་རྩུང་ཐད་མཐོན་སོ་ཆགས་པའི་སྒྲང་རྒྱུད་
རྒྱང་འགོས་ཀྱིས་རྒྱ་བཀྲལ་ནས་འགོ་ནའང་འགོ་སྐྱབ་པའི་རྩིག་བ་ལྟ་བུའི་མིང་། རྒྱ་པོ་ལ་
རབ་མེད་ན་རྒྱ་བཀྲལ་མི་སྐྱབ་པར་རྒྱའི་ནང་གིང་འགོ་བ་རེད། རྒྱུད་འདུག་ལས། རྒྱ་པོ་རབ་
མེད་མེད་དང་འདྲ་ནང་གིང་བ་དག་ཅེས་གསུངས་སོ། །དབྱིན་སྐད་དུ་ “ford” ཟེར་བ་དེ་དང་
པལ་ཆེར་འདྲའོ། །4 རྩིག་པའི་མིང་། ལུང་ལུ་བའི་འགྲེལ་བ་ལས། རབ་ནི་རྩིག་པའོ། །ཞེས་
གསུངས།

རབ་དུ། (རྒྱ་རྒྱུ) 1 ཆེས་ཆེར། ལྷག་པར། དཔེར་ན་རབ་དུ་དང་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2 ཡང་དག་པར།
དཔེར་ན་རབ་དུ་སྐྱངས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 3 དེས་པར། རབ་དུ་འབྱུང་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 4 ཡང་

སྐབས་རེར་ཆོག་གི་ཉམས་འདོན་བྱེད་ཅམ་གྱི་ཆོག་མཉན་ཅིག་སྟེ། སྤྱིར་རྣམ་པར་ ཉེ་བར་
རབ་ཏུ། བིན་ཏུ་ཞེས་པ་རྣམས་པལ་ཆེར་དོན་འབྲེལ།

རབ་ཏུ་བྱུང་བ། (འདུལ་བ) 1 (མིང་ཆོག) བྲ་བ་ཚུན་སྤྱི་ལོ་མིང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་གཞན་ལ་གཞོད་པ་
དང་། གཞན་ལ་འཆེ་བ་དག་སྤྱོད་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་བཤད་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་
ནི་ལེགས་པར་སོང་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པའི་གནས་ནགས་ཆལ་དང་
དཔེན་པ་དག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྟེ་ལེགས་པར་སོང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། རོས་པའི་ཆོས་ས་
དེབ་གཟུགས་ ༡༠༩ ལས། ལེགས་པར་རོས་དང་ལེགས་སྤྱོད་དང་། ཁྱིམ་ནས་ལེགས་པར་
བྱུང་བ་དང་། སྤྱོད་བར་བྱེད་པས་རབ་བསྐྱོར་ཞིང་། གྲག་སྤྱོད་གི་ནི་རྗེས་མ་ཐུན་
ལེགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། གེ་ཡང་བྱུང་བའི་སྤྱི་སོང་བ་དང་འབྱུང་བའི་འགྲོ་བ་ལ་
འཇུག་སྟེ། ཞེབ་པ་འབྱུང་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། བྲ་
བ་སྤྱི་ལོ་མིང་། ཞེས་འཁོད་པར། བྲ་བ་ཚུན་སྤྱི་ལོ་མིང་། ཞེས་བ་ཚུན་མ་བསྐྱོན་དགོས། དགའ་
པོ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མདོར། གཟུང་དགའ་བོས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཞེས་
པའི་ཆོག་གི་དོན་གང་ཡིན་ནམ་ཞེས་པའི་དྲིས་པའི་ལན་རྣམས། དག་སྟེ་སྤྱིར་མ་མདོ་ ༩ ས་
བ ༡༩༥༧ ན་བཞུགས་སོ། 12 (བྱ་ཆོག) བྲ་བ་བཟོས་པའི་དོན། ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་
རབ་ཏུ་བྱུང་ངོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས། (འདུལ་བ) ཕྱིའི་རྟགས་ཀྱི་སྐོན་ས་རབ་བྱུང་ཡིན་མིན་གྱི་འབྲེད་ཆོས་ཤིག་སྟེ།
གོས་དུར་སྤྲིག་གྱོན་པ་དང་། སྤྱི་དང་ཁ་སྤྱི་རིང་པོར་མི་འཛོག་པ་སོགས་སོ། གེ་ཡང་དཔལ་
པོ་གཟུག་ལག་ཐོང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་འབྲེལ་བ་ ༩༤ ལས། དག་སྤྱོད་གི་སྤྱི་སྤྱིར་སྤྱིར་
བཅས་པའི་ཆོས་གོས་གསུམ་མཐ་རབ་བྱུང་སྟེ་ལྷ་ཐུན་མོང་གི་སྤྱོད་གོས་མཐར་གོས་གཤིང་
བ་སྟེ་ཆོས་གོས་གསུམ་ནི་ཕྱིའི་རྟགས་ཀྱི་སྐོན་ས་རབ་བྱུང་ཡིན་མིན་གྱི་འབྲེད་ཆོས་ཡིན་
པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མན་ཡོན་བཟུ། (འདུལ་བ) དེའི་སྐོར་ལས་རྣམ་པར་འབྲེད་པའི་མདོ་ ༩ ས་

༡༢༡། བ་འཕེལ་པ་གསུངས་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།

རབ་ཏུ་བྱེད་པ། <གྲ་ཀ་ར་ཏ> 1 ལེའུའི་མིང་། 2 རོན་ཆེན་གཙོ་ཆེ་བ་རེ་རེ་ཅལ་དུ་བཏོན་ནས་སྟོན་
 པའི་བསྟན་བཅོས་ཐོར་བུའི་མིང་ཡིན། ཏུ་ར་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་། ༡༢༡། ལས། སྟོབ་
 དཔོན་ (དབྱིག་གཉིན) འདིས་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་སོགས་གཞན་འབྲེལ་
 གསུམ་པོ་སྒྲ་ཀ་ར་ཏ་སྟེ་བརྒྱད་ལ་བཟང་བ་སྟོགས་འདིར་སྦྱི་བྱུང་ཏུ་བཟངས་ཀྱང་། ཆིག་
 འབྲེལ་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ཐ་སྟངས་སྟོར་ཞིང་། རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལའང་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་
 ཐ་སྟངས་འབྲུག་དཀའོ། རེ་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ནི་རོན་ཆེན་གཙོ་ཆེ་བ་རེ་རེ་སྟོན་པའི་བསྟན་
 བཅོས་ཐོར་བུའི་མིང་ཡིན་པས། མདོ་སྟེ་རྒྱ་ལྟ་བུའི་གཞུང་ཆེན་མོ་ལའང་མི་ཟེར་ན། དེའི་
 ཆིག་འབྲེལ་ལ་ཟེར་བ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བརྒྱད་ལས་ལ་ལ་རབ་
 ཏུ་བྱེད་པའི་མིང་ཡོད་ལ། འགའ་ཞིག་ལ་མེད་པའང་མི་རིགས་སོ། ཞེས་དོགས་གཙོད་དང་
 བཅས་པ་ལེགས་པར་གསུངས་འདུག 3 བཤད་པ་མདོར་བསྟུས་སམ། ཅོས་མདོར་བསྟུས་
 བཅས་ཀྱི་མིང་ལའང་འབྲུག་པར་སེམས་ཏེ། སྤང་བོ་ལྟའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། སྟོ་སྟོས་
 སྤངས་པ་མེད་རྣམས་ཀྱིས། སྟོ་ཡི་ཁ་ནི་དབྱེ་བའི་བྱིར། སྤང་བོ་སྟེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་
 ཀྱིས། ། “མདོར་བསྟུས་” “ཡང་དག” མཆོན་ཉིད་བརྗོད། རེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
 སྤང་བོ་ལྟ་ཡི་ཡང་དག་དོན། མདོར་བསྟུས་རབ་བཤད་བསྟན་བཅོས་འདི། འབད་པ་མེད་
 པའི་འཛིག་རྟེན་འདིའི། རོན་དུ་རྒྱ་བ་གསུམ་པས་བྱས། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་ཆིག་གི་
 ཐང་ཀའི་གོ་དོན་ནི། རབ་ཏུ་བཤད་པ། ཡང་དག་པར་བཤད་པ། ལེགས་པར་བཤད་པ།
 གསལ་བར་བཤད་པ། གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས། སྟེ་བཤད་ནི།
 རབ་ཏུ་ཞེས་པ། ཤིན་ཏུ་ ཆེས་ཆེར། ཤས་ཆེར་ཞེས་པའི་དོན་དང་། བྱེད་པ་ནི་བྱ་བའམ་
 ལས་ཀྱི་བྱེད་པའི་དོན་ལོ། སྦྱིར་བཏང་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་ཆིག་འདི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་
 མིང་གི་མཛུགས་ཏུ་སྦྱར་བ། དཔེར་ན་སྤང་བོ་ལྟའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སོགས་ཡོངས་
 གསུམ་དང་། ཡང་འགའ་རེའི་འགོ་རྩ་སྦྱར་བའང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ “རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལག་

པའི་ཚད་ཀྱི་ཚྭ་ལེའུར་བྱས་པ་” (སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་པ་སྒྲེ་མཛད་) ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྒྲེ་བདུན། ཚད་མ་སྒྲེ་བདུན་ལ་ཟེར་བར། འུ་སྒྲོན་ཚས་འབྱུང་༤༩ན་གསལ། ཚད་མ་
སྒྲེ་བདུན་ལ་གཟིགས།

རབ་ཏུ་དཔེན་པ། ལྷས་འདུ་འཇི་དང་བྲལ་བ། སེམས་ཉོག་དང་བྲལ་བ་ཞིག་ལ་ཟེར།

རབ་ཏུ་མི་སྤྱུག་པའི་མཚན་མ་བཅུ་གཉིས། མི་སྤྱུག་པའི་མཚན་མ་བཅུ་གཉིས་དང་དོན་འདྲ།

རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དབྱ་མ་བ། སྤང་བ་ལ་སྒྲོས་པ་རྣམས་བཅད་པ་ཅམ་དོན་དམ་བདེན་པར་

འདོད་པའི་དབྱ་མ་པ་ལ། རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དབྱ་མ་པ་ཞེས་སྤྱི་རབས་པ་རྣམས་ཐ་སྤྱད་

བྱེད་དོ། །ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དབྱ་མ་པ་ཡིན་པར་བཤད་དེ།

ཐུབ་བཀའ་བྱུང་མཐའ་དེ་བ་གཟུགས་པ་༥༥ལས། ལོ་ཆེན་འདིའི་ལྷ་བཞི་རབ་ཏུ་མི་གནས་

པའི་དབྱ་མ་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་སྒྲོར་ཞིབ་པར་ཤེས་པར་

འདོད་ན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་སྤྱི་རབས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉིས་ཁ་ཅིག་

ན་རེ། ཐ་སྤྱད་འཛོག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་མིང་བཏགས་པའི་དབྱ་མ་པ་ཞི་གཉིས་ཏེ། ཐ་སྤྱད་དུ་

བྱེ་རོལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་མདོ་སྒྲོན་པའི་དབྱ་མ་པ་དང་། ཐ་སྤྱད་དུ་བྱེ་རོལ་མེད་པར་

འདོད་པ་རྣམས་འབྱོར་སྒྲོན་པའི་དབྱ་མ་པའོ། །དོན་དམ་འདོད་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་མིང་བཏགས་

པའང་གཉིས་ཏེ། སྤང་སྒྲོང་གཉིས་ཚོགས་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པ་སྤྱི་མ་རིགས་བྱུང་

པ་དང་སྤང་བ་ལ་སྒྲོས་པ་རྣམས་བཅད་པ་ཅམ་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པ་རབ་ཏུ་མི་

གནས་པར་སྤྱི་བའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་མ་ཞི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞི་བ་འཆོ་དང་ཀླ་མ་ལ་ཤྱི་ལ་ལ་

སོགས་པ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། སྤྱི་མ་ལྟ་བུ་དང་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་ཐ་སྤྱད་ནི་རྒྱ་གར་པའི་

སྒྲོབ་དཔོན་ཁ་ཅིག་ཀྱང་འདོད་དོ། །སྤྱི་དབྱ་མ་པར་ཁས་འཆེ་བའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་

འགའ་རེ་དེ་ལྟར་དུ་འདོད་པ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། སྒྲོབ་དཔོན་སྤྱི་བའི་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་དབྱ་

མ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་ཡི། བླ་མོ་རྣམས་སུ་

ཞིག་གིས་བཤད་པར་རུས། གཞན་ཡང་དོན་དམ་འདོད་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་གཉིས་སུ་བཞག་

པ་ནི་སྐོང་ས་པ་དེ་མཆར་བསྐྱེད་པའི་ནམ་གཞག་གོ་ཞེས་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་སྒྲོ་ལྟ་བུ་ཤེས་རབ་
གསུང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ། དེ་དག་གི་འདོད་པ་ནི་རིགས་ཤེས་དཔག་གིས་གཞལ་
བའི་དོན་ཅམ་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པར་སྒྲུང་ལ། རིགས་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ནི་དོན་
དམ་བདེན་པ་དང་མ་ཐུན་པས་དོན་དམ་ཞེས་བཏགས་པར་དབྱ་མ་རྒྱན་དང་སྒྲུང་བ་གཉིས་
ཀ་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དབྱ་མ་པའི་སྒྲོར་
འདི་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་འབྲིང་མ་གཏོགས་རྗེའི་གསུང་དབྱ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དང་
ལྷགས་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་གསུང་བྲགས་ཆེ་བ་རྣམས་སུ་མི་སྒྲུང་རོ། །

རབ་ཏུ་ཆ་བ། ཆ་དཔྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་བདུན་པའོ། །རབ་ཏུ་ཆ་བ་ནི། ལྷགས་ཀྱི་གསལ་ཤིང་ཅེ་གསུམ་པ་
འཕོངས་སུ་བརྒྱལ་སྟེ་ཅེ་གཡས་གཡོན་གཉིས་སྒྲག་པ་གཉིས་དང་དབྱུང་མ་སྤྱི་ལོ་ནས་
འབྲིན་ཏོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་རྣམས་སུ་མེ་མེ་འབར་བ་འབྱུང་
རོ། །ལྷགས་སྒྲེབས་པ་ཆ་ཞིང་རབ་ཏུ་འབར་བས་ལུས་དཀྱི་ཞིང་ལྷགས་ཟངས་འཁྱུང་བྱེད་
འབར་བས་གང་པའི་ནང་དུ་སྤྱི་ལུ་རྒྱགས་བྱས་ནས་བསྐྱོལ་བ་ན་སྟེང་ལོག་ཐང་ཀ་རྣམས་སུ་
འགྲོའོ། །དེའི་ཆེ་བགས་པ་དང་ཤ་ཁྲག་རྣམས་ཞིག་ནས་ཀེང་རུས་འབའ་ཞིག་ལུས་པའི་ཆོ།
ཡང་སྒྲུང་ནས་ལྷགས་ཀྱི་ས་གཞི་ལ་འགྲེམས་སོ། །དེ་ནས་བགས་པ་དང་ཤ་ཁྲག་སྒྲེས་པ་ན་
ཡང་ནང་དུ་འཐུག་གོ། །ལྷག་མ་ནི་ཆ་བ་དང་འབྲའོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་རྒྱུད་དུ་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

རབ་བེ། རྒྱགས་སེ། ཞེས་བེ་ལུ་བྱམ་སྟོན་པའི་མིང་བརྟུ་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིད་
ཐུན་སེལ་ལས་བཤད། བེ་ལུ་འགྲེལ་ལས། ད་ལྟ་སོ་སོར་རབ་བེ་གཤའ་བ་འདི་ལགས།
ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དག་གསར་ལས། རབ་བེ་རིབ་བེ་ཞེས་བཤད།

རབ་བྱུང་། (འདུལ་བ) 1 གྲ་པ་དང་བཙན་མའི་མིང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་གཟིགས། 2 ལོ་དྲུག་རྩ་ལ་རབ་
བྱུང་གཅིག་ཟེར། དེ་ལ་ནག་རྩིས་པས་ལོ་རྒྱུད་ཡང་ཟེར། ཞེས་སྒྲོང་རྩོལ་སྒྲ་མ་གསུང། རབ་
བྱུང་གི་འགོ་ནི་བྱི་ལོ་ 704 ནས་རྒྱགས་པར་དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ལས་བཤད།

དབ་ལྷ་ཕྱེ་ལྷ། (འཇལ་བ) དག་ཚུལ་པ་མ་གཉིས། དག་སྟོབ་མ། དག་སྟོང་པ་མ་གཉིས་ཏེ་ལྷོ། །

རབ་བྱེད། ལུ་ལྷི་མིང་། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་ལྷ། ལྷིའི་དོགས་གཙོད་དང་བཅས་པ་ “རབ་ཏུ་བྱེད་
པ” ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

རབ་འབྲུམས། ཏ་ཅང་མང་ཞིང་མཐའ་ཡས་པའི་དོན་ཡིན། གྲུ་བཤད་ནི། རབ་ཏུ་མང་ཞིང་འབྲུམས་
གྲས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།

རབ་འབྱམས་གསུང་རབ་ཀྱན་ལ་ལྟ་བུའི་མིག་ 1 དག་བའི་བཤེས་གཉེན། 2 ཁ་ཅིག་བྱང་ཚུབ་ལམ་
ཕྱོག་ལ་བཞེད།

རབ་འཇུག ། མིང་ཉྱལ་སྟེ་མིག་ནད་ཅིག་ བར་སྤང་སྟོང་པ་ལས་སྤྱོད་ཤད་པ་དང་། རྒྱ་བ་གཅིག་
 ལ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་སོགས་ཀྱི་འཁྲུག་བ་སྦྱེད་ཤེད་ཅིག་ དབྱ་ལ་འཇུག་པ་ལས། རབ་འཇུག་
 མ་བྱུ་ཡིས་སྤྱོད་པ་སོགས་པ། རྩོམ་སོགས་བ་གང་ཞིག་རྣམས་བརྟགས་པ། རྩོམ་བཅས་
 ཉིད་གང་ཏུ་མིག་དག་པས། མཐོང་སྟེ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་འདྲིར་ཤེས་ཀྱིས། ཞེས་དང་། རྩོམ་
 དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་མ་རིག་པའི་རབ་འཇུག་གི་མིང་ཉྱལ་གིས་སྒྲིབ་
 མིག་མ་ལུས་བར་ཁེབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟུན་པ་མཐོང་བའི་སྟོབས་ལས་བདག་གི་རོ་བོ་
 ཡོད་པ་རྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། གྱིས་བ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཏུ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་བྱུབ་
 བར་སྤང་བ་དེ་བཞིན་ཏུ་རང་གི་རོ་བོ་ཡོད་པ་ནི་མིན་ཏེ་རོ་བོ་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་
 རོ། ཞེས་དང་། མཁས་བྱུང་ལྷིག་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོ་ལས། རབ་འཇུག་སོགས་ཀྱིས་
 བདག་རྟེན་དབང་པོ་བསྐྱད་པ་ལས་བྱུང་བ་རྒྱ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའོ། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །² སྟོན། དེ་ལ། སྤྱིར་བཏེན། ཆོག་གསལ་ལས། མ་རིག་པའི་རབ་འཇུག་དང་།
 བྲལ་བ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་
 རོ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །³ མི་གསལ་བ། བསྐྱེད་རིམ་
 དངོས་བྱུང་བྱ་མཆོ་༤༩༣༥ལས། དེ་ཐོམ་པ་ན་མིག་མི་གསལ་བར་རབ་འཇུག་ཏུ་འཇུག་
 རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །⁴ ལུན་པ། དཔེར་ན་ནི་མ་ལ་རབ་འཇུག་འཛོམས་ཞེས་པ་ལྟ་

བུ་དང་། བུ་དང་སྒྲིལ་པའི་འབྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་སྒྲིལ་པ་ཀྱང་། དེ་ལ་གཏི་ཐུག་ནི་མི་ཤེས་
 བ་ལ་ཐུན་པ་ནི་ཐུན་གནད་གོ། རབ་རིབ་ནི་ཐུན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༡༥ མི་
 ཤེས་པ། བུ་དང་སྒྲིལ་པའི་འབྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་སྒྲིལ་པ་ཀྱང་། རབ་རིབ་ནི་མི་ཤེས་པ་སྟེ་རབ་
 རིབ་དེ་དང་བྲལ་བ་ནི་ཡི་ཤེས་སོ། ཞེས་དང་། བུ་དང་སྒྲིལ་པའི་འབྲེལ་པ་སྒྲིལ་པོ་མཆོག་
 ལས་ཀྱང་། རབ་རིབ་ནི་མི་ཤེས་པའོ། དེ་ལས་བསྒྲིག་པ་ནི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། ཡི་
 ཤེས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ཞེས་གསུངས་སོ། ལྷན་སྒྲིལ་ཆོག་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས། སྒྲིལ་
 རབ་རིབ་སེལ་བ་སྟེ། སྒྲིལ་པའི་རབ་ཡིན་ལ། དེའི་རབ་རིབ་ནི་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 འཛོམས་པར་བྱེད་ཅིང་འཛིག་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་རབ་རིབ་སེལ་བའོ། ཞེས་གསུངས་
 སོ། སྒྲིལ་སྒྲིལ་ལས་ཀྱང་། བསྐྱར་པ་རིན་ཆེན་མཆོག་ལྟར་བཟང་ལ་འཕན་མེད་པ། རྣམ་
 པར་དག་ཚུལ་གང་ཡིན་སྐྱེ་མགོའི་གདེངས་ཀ་ཅན། ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཙུག་གི་རྒྱ་
 བཞི་གྲུས་མཐོས་ནས། སེལ་ཡི་གཏིང་ན་གནས་པའི་རབ་རིབ་སེལ་བར་མཛད། ཅེས་
 གསུངས་སོ། །

རབ་རིབ་འཛོམས། ཉི་མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྐྱབ་ཤིང་ནི། རབ་རིབ་ནི་ཐུན་པ་སྟེ་དེ་འཛོམས་
 བྱེད་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཞུགས་ཏོ། །

རབ་སོང་འདུས་པ། རོ་འདུས་པའི་དུར་ཁྲོད་ཆེན་པོ། སྐྱབ་ཤིང་ནི། རབ་སོང་ནི་དབྱུགས་རབ་ཏུ་སོང་
 བ་སྟེ་ཤི་བའམ་རོའི་དོན་ཡིན་ལ་དེ་འདུས་པའི་གནས་ནི་དུར་ཁྲོད་ཏོ། །

རམ་འདེགས། རོགས་པ། དུས་རོགས། རྗེ་གྲང་ཐང་པས། ལངས་ཆེ་ཐུག་བཞི་འཇུགས་པ་
 འདི། ལྷགས་ཀྱི་ལང་མོ་བྲས་པ་མིན། འབྲིན་པས་ལུས་པོ་མ་ཐེག་པའི། རམ་འདེགས་
 ལག་པས་བྱེད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རམ་བྲིས། (བདེན་པའི་) ལྷག་ཆའི་བྲས་པ། མཆོ་རྒྱུ་གི་མཆན་བྱ་ལས། ལུལ་ཁ་ཅིག་ན་ལྷག་བྲས་ལ་
 རམ་བྲིས་བཟུང་རོ། ཞེས་གསུངས་པ།

རྩ་ཡི་ཤི། (རྩ་མཐུག་) མ་དག་པའི་ཉེས་སྦྱོད་རྣམས་བསྐྱེད་སྦྱང་གཏོར་གསུམ་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །འདི་

དགོ་ཐུན་སོགས་ཀྱི་ཨ་མ་ཕྱི་ལོ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེའི་ཚུ་ལ་ནི། རང་ཉིད་ལྟར་གསལ་བའི་
 ལུགས་ཀའི་རྩི་ལས་ཡི་གེ་རྩི་ཡི་ཁྱིམ་ས་འཛོལ་བས་ཚོགས་ཐུས་སམ་མཚོད་ཐུས་ཀྱི་མ་
 དག་པའི་ཉེས་ལྟོད་རྣམས་རྩི་ལས་མེ་འབར་བས་བསེགས། ཁྱིམ་ས་ཚུ་ལྟར་སྟེ་སྦྲངས། ཡི་
 ལས་ཚུང་ལྟར་བས་གཏོར་ཉེ་སྟོངས་པར་བསམ་བཤོ། །རིག་འཛིན་འདུས་པའི་ཐིན་གྱིས་
 རིག་འཛིན་ཞལ་ལྟར་ལ་གཞི་བྱས་ཉེ་བཞོད། མེ་ར་བྱས་པའི་རྟ་མཁྱིན་བསྐྱར་གསོའི་ཆོ་
 གའི་ནང་ཡང་མ་སྦྱད་དེ་རང་འལྟར།

རལ་སྒྲོར་མཁན། གཞན་གྱིས་མཆོན་ཆ་ཅི་འཕང་ཡང་རལ་གྱི་བསྒྲོར་ནས་གཅོད་པ་ལ་ལིན་ཏུ་
མཁས་བཤེལ། འདི་སྒྲོར་འདུལ་བ་ལུང་ལས་འཕྱུང་། རལ་སྒྲོར་མཁན་གྱི་གར་དང་གྲུ་ལག་
ན་ཡོད་ལ་བོད་ཏུ་མེད་པར་བཤད།

རལ་སྒོར་མཁན་བཞིན། རལ་སྒོར་མཁན་བྱ་བ་གཞན་གྱིས་མཆོན་ཆ་ཅི་ཡང་ཡང་རལ་གྱི་བསྐོར་
ནས་གཙོད་རྒྱས་བ་བཞིན། རྣམ་རྟོག་གང་སྤྲེས་དེ་མ་ཐག་ངོས་བརྒྱད་ནས་འགོག་ཐུབ་པའི་
དཔེ་ཞིག་པར་ཆེན་སློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཡུག་ཆེན་ཅ་བ་ལས། ཡང་ན་རལ་
སྒོར་མཁན་བཞིན་དུ། རྣམ་རྟོག་ཅི་སྤྲེས་བྱད་བྱད་གཙོད། ཁེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རལ་ཁ། ¹ རལ་གྱི་འཕྲུལ་ལོ། རལ་ག་ཞེས་གྲུང་འཕྲིལོ། །དེ་ར་ན་རལ་ཁ་འགྲུང་བ་ཞེས་བ་ལྟ་སྟ།
² ལྷམ་ཕྱོག་གྲུ་ཅན། ³ རལ་གྱི་འཕྲུལ་ལོ།

རལ་ག ། རལ་གྱི་འཛམ་གླིང་གི་ རལ་ཁ་ཞེས་གྲང་འཕྲོ་ལོ། །དཔེ་རྣམ་རལ་ག་འབྲེད་པ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2
 “ལྷ་མ་” ལྷོག་གྲུ་ཅན་པ་ཟེར། ལྷ་མ་ལྟ་འིངས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལས་ཅུང་ཟད་ཞན་པ་ཡིན་པར། རང་
 གི་རྣམ་པ་ཤད་ལས་བ་ཤད། རང་གི་རྣམས་པ་ཤད་ལས། རལ་ག་ཞེས་བ་པའི་ལྷ་མ་ལྷོག་གྲུ་
 ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ལོ། །འདིས་ཤིང་དབྱང་ཆད་ཆེས་སུ་གནང་བ་འགལ་བ་མེད་དེ་ཤིང་དབྱང་
 ཆད་ནི་རྣམ་པ་གཞན་གྱི་ཕྱིར་རོ། །དཔེ་རྣམ་ལྷ་མ་ལྟ་འིངས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལས་ལྷ་མ་ལྷོག་གྲུ་
 ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཞན་པ་དང་འཕྲོ། །ཞེས་གསུངས།

རལ་གར་ལྷགས་པ། རལ་གྱི་འཕྲུལ་མོ་བྱེད་པའི་མྱེར་གཤུག་དུ་སླེབས་པ་ཞེས་པའི་དོན། དེ་ལ་

རལ་ག་འགྲེད་པའི་བྱིར་གཡུལ་དུ་སླེབས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱལོ། །དེ་ཡང་རལ་ག་ནི་རལ་གྱི་འཐབ་མོའི་མིང་ཡིན་ལ། རལ་གར་ཞེས་པའི་ར་སྐྱ་ནི་དགོས་ཆེད་ཀྱི་སྐྱ་དང་། ལྷགས་པ་ནི་སླེབས་པའི་དོན་ནོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་སྤང་བྱ་སྤོང་པའི་བཙོན་འགྲུས་ཙམ་པའི་ཆེ་རྩེ་ལྟར་བྱ་བ་ནི། འཐབ་རྩིང་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །གཡུལ་རོར་རལ་གར་ལྷགས་པ་བཞིན། །ཉོན་མོངས་མཆོན་ལས་བཟུང་བྱ་ཞིང་། །ཉོན་མོངས་དག་རྣམས་འཛེབས་པར་བཏང་། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དཔེར་ན། འཐབ་མོ་བ་རྩིང་ལ། ལས་དེ་ལ་གོམས་པའི་མཁས་པ་ནི་དག་དང་རལ་ག་སོགས་འགྲེད་པའི་ཆེ་པ་རོལ་འཛོམས་པ་གཅིག་ལུའི་ཅིས་མི་བྱེད་ཀྱི། རང་ལ་ཚུར་མཆོན་གྱི་གནོད་པ་འབབ་པ་ལས་བཟུང་བ་ལ་མཁས་པ་དང་། བར་ལ་འཛོམས་པ་གཉིས་ཀའི་ལས་བསྐྱབ་པ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རལ་གྱི། རལ་གྱི། འདི་ལོ་རྩ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་ཡུལ་སྐད་ཤོར་བར་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ་གསལ་ལོ། །

རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས་ཆལ། 1 ཆ་དཔྱལ་གྱི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་པའི་རལ་གྱི་རྩོན་སོ་རྣམས་ལྷུང་ནས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་གཅོད་པ་རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས་ཆལ། མཆེམས་མཛོད་ན་གསལ། 2 ཆ་དཔྱལ་གྱི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་པའི་རལ་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུའི་ལོ་འདབ་དང་ལྷན་པའི་སྤོང་མོའི་ནགས་ཆལ། 3 སྤྱ་གྱིའི་སོས་གང་པའི་དཔྱལ་པའི་ལས། དགེ་པའི་ལྷའི་སྤོང་འཇུག་འགྲེལ་བ་ལས། རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས་ཆལ་ཡང་། ཞེས་བྱ་བ་སྤྱ་གྱིའི་སོ་འཕེལ་པའི་དཔྱལ་པའི་ལམ་མོ། །ཞེས་གསུངས།

རལ་གྱིའི་སྐབས། རལ་གྱིའི་ཐབས་དང་དོན་འདྲ།

རལ་གྱིའི་ཐབས། སྐྱ་རྩལ་དུག་ཅུ་རྩ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རལ་གྱི་གཟུང་སྤངས་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། རལ་གྱིའི་ཐབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རལ་གྱིའི་གཟུང་བ་ཤེས་པའོ། །ཞེས་དང་། ལུང་ཐོན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། རལ་གྱིའི་

ཐབས་ནི་རལ་གྱི་ལ་སོགས་པའི་འཛིན་སྐྱདས་ཏེ། དེ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ནི་འཛིན་སྐྱདས་
ཤེས་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རལ་གྱི་འཛིན་ཐབས་ཞེས་པའི་ཐབས་ནི། ཐབས་ཤེས་
གྱི་ཐབས་ལ་མི་གོ་བར། སྐབས་སམ་སྐྱདས་ལ་གོ་དགོས། དཔེར་ན་རལ་གྱི་ལག་པས་
འཛིན་སྐྱདས་ལ་རལ་གྱི་འཛིན་ཐབས་སམ། རལ་གྱི་འཛིན་སྐབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུལོ། །དེ་བཞིན་དུ་གོམ་
པ་རྒྱག་སྐྱདས་ལ་གོམ་སྐབས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཤིང་རྩ་བཞོན་སྐྱདས་ལ། ཤིང་རྩའི་ཐབས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནས་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེ་བར་བུལོ། །

རལ་གྱི་འཛིན་ཐབས། རལ་གྱི་འཛིན་ཐབས་མོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

རལ་གྱི་འཛིན་བྱ་བ། བྱ་བ་རྒྱ་ནི་ལག་པ་གཡས་པ་ཁ་རྩེ་བཅངས་ཏེ། སྤོང་ལག་དང་མཐེ་རྩེ་གཉིས་
བསྐྱེད་བ་ནི་རལ་གྱི་འཛིན་བྱ་བ་སྟེ། གཡས་སྒོར་དུ་མཆོམས་བཅད་དོ། །ཞེས་རྒྱུ་དེ་ལྟར་ལོ། །
བ ༡༤༠༧༤ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རལ་གཅིག་མ། སྐྱ་མདོག་སོགས་སྒྲིལ་མ་དང་འབྲ་བའི་ལྷ་མོ་ཞིག རྗེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ན་
གསལ།

རལ་པའི་ཐོར་ཅོག དབུ་སྐྱ་རལ་པའི་ལན་བུ་ལྟར་སོ་སོར་སྐྱས་ནས་ཡར་བསྐྱར་ཏེ་རྗེ་མོ་ནང་དུ་
བརྟུག་ནས་དགྲིས་གཉིས་བརྒྱབ་བའམ། ཡང་ན་མ་སྐྱས་པར་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་རལ་པའི་
ཐོར་ཅོག་ཟེར། བདེ་མཆོག་ལྟ་བུའི་རལ་པའི་ཐོར་ཅོག་གི་མཚོན་དོན་ནི། དགོ་རྩ་རིམ་གྱི་
འཕེལ་བ་དང་འགོ་བ་ཀྱན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་མཚོན་ཞེས་རྗེའི་འདོད་འཛོལས་གསུངས་སོ། །

རས་ཆེན། (འདུལ་བ) རས་ཆེན་ནི། དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆར་ཁབས་སམ་ཆར་བ་སྐྱོབ་
པའི་རས་ཤིག་གི་མིང་རོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ༩ ཉ་བ ༡༣༧༣༧ ལས། དབྱར་གྱི་གོས་རས་
ཆེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆར་བ་སྐྱོབ་པའི་གོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རས་ཆེན་གྱི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྷུང་སྤུམ་ཅུའི་ཉེར་བརྒྱད་པ། རས་ཆེན་གྱི་སྤང་བ་ལ་རས་ཆེན་
བཅའ་སྤུས་པ་དང་བཞག་འཕྲིས་པ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་བཅའ་སྤུས་པའི་ལྷུང་བའི་ངོ་ཉི་ནི།
བཅས་ལྷན་དགོ་སྤང་གིས་དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་བཅའ་བའི་དུས་ཀྱི་སྤང་ལྷུང་བའི་ལྷུང་སྤུམ་ཏེ།

ཐོབ་པ་ལས་གྲུང་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གཉིས་པ་རས་ཆེན་བཞག་འབྲིས་པའི་ལྷང་
 པའི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དབྱར་རྒྱ་གསུམ་པའི་དགག་དབྱེའི་དུས་ལས་རྒྱ་
 བ་ཕྱེད་འདས་པར་དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་འཆང་བ་ལས་གྲུང་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྐྱེང་
 གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དབྱར་གྱི་གོས་རས་ཆེན་ཉ་ཅང་སྤྲུང་བ་འཛོལ་བ་དང། ཉ་ཅང་ཡུན་
 རིང་དུ་བཅང་བ་ལས་སྤང་བའི་ལྷང་ཕྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི། བཅའ་སྤྲུལ་གྱི་དགག་
 བྱ་འདོད་པ་ཆེ་བ་དང། སྤྱིན་བདག་གི་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་གཞོན་པ་ཡིན་ལ། བཞག་འབྲིས་གྱི་
 དགག་བྱ་ནི་འདོད་པ་ཆེ་བ་དང་རང་གི་ཡོ་བྱད་ཚུད་ཐོས་པ་སྟེ། རས་ཆེན་སྤྱེད་པ་པོ་ལ་
 གཏད་ན་ལྷང་བ་མེད་པར་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །རས་ཆེན་གྱི་སྤང་བ་གཉིས་པོ་སོ་སོའི་
 ངོ་ཉི་ལས་རས་ཆེན་གྱི་སྤང་བ་སྤྱིའི་ངོ་ཉི་མ་གསུངས་ལ། གཞན་ལས་རས་ཆེན་གྱི་སྤང་
 པའི་ངོ་ཉི་ནི། དབྱར་ཁས་ལེན་གྱི་སྤྱོད་ལ་རྒྱ་གཅིག་གི་གོང་དུ་རས་ཆེན་བཅའ་ཉེ་ཐོབ་
 པའས་དགག་དབྱེ་གྲོལ་ནས་རྒྱ་ཕྱེད་འདས་མཛུགས་རས་ཆེན་འཆང་བ་ལས་གྲུང་པའི་ལྷང་བ་
 དངོས་གཞིའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རས་ཆེན་ནི་དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་ཉེ་ཆར་པ་སྤྱོད་པའི་
 གོས་སོ། །ཞིབ་པར་རས་ཆེན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རས་ཆེན་ཆད་ལས་ལྷག་པ་ཕྱེད་པའི་ལྷང་ཕྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བྱ་དགུ་པ། རས་
 ཆེན་ཆད་ལས་ལྷག་པ་ཕྱེད་པའི་ལྷང་ཕྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རས་ཆེན་
 རང་གི་རྒྱ་མཆན་ཉིད་ལྡན་པ་ལ་རང་གི་དོན་དུ་རང་ངམ་གཞན་བསྐྱོས་པས་སོར་ཕྱེད་ཡན་
 ཆད་ཆད་ལས་ལྷག་པར་བྱས་ཉེ་ཐོབ་པ་ལས་གྲུང་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྐྱེང་གཞི་ནི།
 མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་རབ་དུ་མང་པོས་རས་ཆེན་རང་གི་ཆད་ལས་ལྷག་པར་བྱས་པ་
 ལས་ལྷང་ཕྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དོན་དང་བྱ་བ་མང་བ་དང། འདོད་ཆེ་བའོ། །རས་
 ཆེན་ནི་དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་ཉེ་ཆར་པ་སྤྱོད་པའི་གོས་སོ། །ཞིབ་པར་རས་ཆེན་ཞེས་པའི་
 ཐད་དུ་གཟིགས།

རས་པ་མཆེད་བརྒྱད། མི་ལའི་སློབ་མ་རས་པ་མཆེད་བརྒྱད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རས་བལ། (འདུལ་བ) ཤིང་བལ་དང་དོན་གཅིག།

རྩལ་ལྷ་འི། (ལེགས་སྦྱར) དགའ་བའི་དབང་ལྷག་སྟེ། རྒྱ་གར་གར་ཕྱོགས་རྒྱལ་པོ་དགའ་བའི་དབང་
ལྷག་གི་ཐོང་ཁྱེད་ལྷ་བྱུང་གནས་དོའི་ལི་རྒྱ་རྟའི་རྩོག་མ་ལྷ་བྱས་མཆན་པ་ཡོད་པ་ལ་བཞེད།
རྟའི་རྩོག་མ་ནི་རྟའི་ཟེ་བ་ལ་ཟེད།

རས་མ། 1 དས་ལྷག་གི་མིང། དཔེར་ན་གོ་བའི་རས་མ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ཁ་པ་ ༽
ལས། མེན་གྱི་ཆེ་རབས་གཞན་རྣམས་སྟ། །བདག་ནི་ལྷ་མ་མཁན་གྱུར་བ་ན། །ཕྱ་གེ་བྱུང་
ནས་དེ་ནས་བདག །གོ་བའི་རས་མ་རྣམས་འཆེད་དོ། །བཟའ་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར། །གོ་
བའི་རས་མ་འཆེད་པ་ལས། །དགེ་སྦྱོང་གཞན་ཞིག་ཟས་གྱི་ཕྱིར། །བསོད་སྟོམས་ལ་ནི་
ཁོན་པ་དང་། །དེ་ལ་བདག་གིས་སེམས་དད་པས། །གོ་རས་གྱི་ནི་ཐུག་པ་བྱིན། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 རས་གྱི་དས་ལྷག་གས། རས་གྱི་དུམ་བུའམ་ཆའ་བྱ། འདུལ་བ་
གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། རས་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོས་གྱི་དུམ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །

རི་ལྷང། 1 རིའི་ལྷ་ལྷང། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ༣༡བཤམས། རི་ལྷང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིའི་ལྷ་ལྷང་རོ། །ཞེས་གསུངས། 2 རི་དང་ལྷ་ལྷང།

རི་རྒྱུད། (བདེ་རྩིང) རི་སྟན་གྱི་མིང་ཡིན་པར། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

རི་སྟེགས། བྱ་ནག་པོ་མགོ་ལ་སྟོའི་གཙུག་ལུང་ཡོད་ཅིང་། མི་སྐད་ཤེས་པ་ཞིག ལྷ་སྦྱུང་གྱི་ཤེས་
རབ་སྟོང་བྱ་ལས་གྱང་། །ཁ་ཡི་ཉེས་པས་ལུང་འགྱུར་ཏེ། །ནེ་ཙོ་རི་སྟེགས་ཏི་ཏི་ར། །མི་སྦྱ་རྩ་
སྦྱར་མིས་མི་འཛིན། །ཐམས་ཅད་འགྲུབ་བྱེད་མི་སྦྱ་ཡིན། །

རི་སྟེགས། རི་སྟེགས་དང་འབྲ།

རི་སྟེས། (མདོན་བརྩོན) ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོའི་བཙུན་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མའི་མིང་། གངས་རི་ལས་སྟེས་
པའི་ཕྱིར་རི་སྟེས་ཞེས་བྱའོ། །མདོན་བརྩོན་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱུན་ལས། (བཟ་ཤིས་ཐམས་
ཅད་འདི་ལ་ཡོད་པ་སྟེ་གསལ་བར་བྱེད་པས་ན) གུན་ལ་བཟ་ཤིས་མ་དང་དབང་ལྷན་

སྟོན་དུ་མཐོང་སྟེ། རི་དྲགས་ཞེས་མ་རྩུང་བཏགས་པར་ངེས་སོ། །

རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས། གང་སྟོང་ལྷང་བའི་རི་དྲགས་ཀྱི་ཆེལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

རི་དྲགས་ཀྱི་ཆེལ། གང་སྟོང་ལྷང་བའི་རི་དྲགས་ཀྱི་ཆེལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

རི་དྲགས་ཀྱི་རི་དྲགས། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
ལས། རི་དྲགས་ཀྱི་རི་དྲགས་ཞེས་བྲ་བ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་རི་དྲགས་དང་འདྲ་བའི་
ཕྱིར་འོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རི་དྲགས་སྟེས། (འདུལ་བ) རྒྱལ་བྱ་གཞོན་ལུ་དོན་བྱལ་གྱི་བཙུན་མོའི་གཙོ་མོ་གསུམ་གྱི་གཞོན་ཤོས་
ཀྱི་མིང་།

རི་དྲགས་བརྟམ། སྟེག་སྟེའི་མིང་།

རི་དྲགས་ཁྱི་གཉན་ས་ལེ། ཁྱི་གཉན་དང་འདྲ།

རི་དྲགས་ཁྱི་གཉན་སྤ་ར། ཁྱི་གཉན་དང་འདྲ།

རི་དྲགས་ཁྱི་གཉན་ས་ལེ། རི་དྲགས་ཁྱི་གཉན་སྤ་ར་དང་དོན་འདྲ། ས་ལེ་ཞེས་པའི་སྤ་ར་རྩུང་ཆག་པ་
ཡིན་འདུག ཁྱི་གཉན་ལ་གཟེགས།

རི་དྲགས་ཁྱི་སྟན་ས་ལེ། རི་དྲགས་ནག་ཁ་ཁེག འདིའི་རྒྱལ་གཞུང་ནག་པོ་ཡོད་པར་སྟམ་སྟེ། མདོན་
བརྗོད་འཆི་མེད་མདོན་གྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོ་བ་མོ་ལས་འདི་ལ་རི་དྲགས་གཞུང་ནག་
ཅེས་བཤད་ཡོད། འདི་ལ་ཁྱི་གཉན། ཁྱི་གཉན་སྤ་ར། ཁྱི་སྟན། ཁྱི་སྟན་སྤ་ར། རི་དྲགས་ཁྱི་
གཉན་སྤ་ར། རི་དྲགས་ཁྱི་གཉན་ས་ལེ། རི་དྲགས་སིལ་སྟན། སིལ་སྟན་བཅས་འགྲེ་ཚུལ་སྟ་
ཆོགས་ཤིག་སྟུང་། འདི་ལ་ལེགས་སྟུང་དུ། ཀྱེ་སྟ་ར་ཟེར། (the spotted antelope; a kind
of black antelope) འགའ་ཞིག་གིས། ཁྱི་གཉན་ཞེས་པ་ལེགས་སྟུང་གྱི་ཀྱེ་སྟ་ར་རྩུང་
ཆག་པ་ཡིན་ཟེར་བའང་སྟུང་། འདི་སྟེང་རྗེ་ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་རི་དྲགས་ཤིག་ཡིན་པར་བཤད་
ཅིང་། རྒྱ་བོད་ཀྱི་སྟོམ་ཆེན་པ་མང་པོས་འདིའི་བགས་པ་གདན་དུ་འདིང་བར་བྱེད། འདི་
གདན་དུ་བཏིང་ན་སེམས་རྒྱུད་བཟང་པོ་ཆགས་ཞེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད། རི་དྲགས་འདིའི་ལོ་

ཞེས་གསུངས་སོ། །

འི་དྲགས་ཁྱི་སྟོན་སྒྲ་པ། ཁྱི་གཉན་དང་འབྲ།

(འདི་ནས་ལོ་འཁོར་གྱི་མ་གྲུང་པས) བཅས་སོ། །

འི་དྲགས་ལྟེ་བ། སྒྲ་ཅི། འི་དྲགས་ཅི་ཡང་ཟེད།

དུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་ངོ་།

རི་དྲགས་བདག་པོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་མཁས་གྲུབ་ཚོས་རྗེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རི་དྲགས་དབང་པོ། མེད་ལེ་མིང་།

པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བ་མཐུན་བ་ཆ་ནས་བཏགས་བ་ཡིན་པ་། 2 བྱད་མེད་མཛེས་མའི་མིང་།

རི་དྲགས་མིག་ཅན། རི་དྲགས་ཀྱི་མིག་བཞིན་དུ་མིག་ཏུ་ཅང་མཛེས་པའི་བྱད་མེད་ཀྱི་མིང་། བྱད་
མེད་མཆོག་

རི་དྲགས་མིག་ཅན་ལ། རི་དྲགས་མིག་དང་འབྲ།

རི་དྲགས་མས་མའི་སྟོང་བ། (ཕྱག་ཆེན) སྟོང་བ་ལྗེ་ནང་གསེས། རི་དྲགས་མས་མ་དེ་ཆེ་ཐོགས་
གཞན་དང་མི་འཕྲོགས་ཤིང་གང་ལ་འང་སྟོ་མི་འཇུག་པར་ཡན་གར་དུ་གནས་པ་ལྟར། ཆེ་
འདིའི་དགྲ་འདུལ་གཉིན་སྟོང་དང་སྦྱིན་བདག་གི་ངོ་བསྟངས་མོགས་ལ་སྟོ་མི་འཇུག་ཅིང་ཆེ་
ཐོགས་སྤངས་ནས་གཅིག་བྱར་གནས་པའི་སྟོང་བ་ཞིག་གོ།

རི་དྲགས་ཅི། ཟླ་ཅི། རི་དྲགས་ལྟེ་བ་ཡང་ཟེད།

རི་དྲགས་མཆོན། རི་དྲགས་མཆོན་མ་དང་འབྲ།

རི་དྲགས་མཆོན་ལ། ཆུ་བའི་མིང་།

རི་དྲགས་ཟ་བྱེད། 1 ཟེད་མོང་། 2 ཁྱིའི་མིང་དུ་འང་བཤད།

རི་དྲགས་རུ་རུ་རུ་རུ་དང་དོན་འབྲ། རུ་རུ་ལ་གཟིགས།

རི་དྲགས་སིལ་སྟན། རི་དྲགས་འདི་གངས་དང་གཡའི་མཆོམས་སུ་སྟོང་བ། སྟོབས་ཀྱི་ངོས་ནས་
སུས་ཀྱང་ཐུབ་པ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་སྟོང་རྗེ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བས། འདི་གསོད་ཅ་ན་སོང་ནས་
མི་རྣམས་རལ་ཁ་བཀྱེ་བ་མི་བཟོད་པར་བར་དུ་འཆང་ཡོང་བའི་ཆེ་གསོད་པ་ཡིན། འདིའི་
བགས་པ་ལ་རྐང་བ་རེག་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་སེམས་བྱམས་ཉིང་ངེ་འགྲོ་བས་རྩོ་བོས་ཀྱང་
གདན་དུ་བཉིང་བ་ཡིན། ཐོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཁྱེད་ཅག་བོད་
རྣམས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་བཀའ་བློན་ཆེ་བར་མཆོན་བྱེད་དུ་རི་དྲགས་སིལ་སྟན་
ཀྱི་བགས་པས་རུ་མ་གཡོན་པ་བཀའ་བ་ཡིན། ཞེས་རྗེ་བྱང་ཐང་པའི་ལྷ་ཁྱེད་ཟེན་གྱིས་ན་
གསལ། རི་དྲགས་ཁྱི་སྟན་དང་འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་དབྱེད།

རི་དྲགས་མེད། སྟོག་རྒྱུའི་མིང་། རྗེའི་བདེ་མཆོག་གི་རྩོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་ཁྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་
ལས། རི་དྲགས་མེད་ནི་སྟོག་རྒྱུའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

རི་ནག་པོ་འཕེགས་ཀྱི་དེ་ལ་གཟེགས།
 རི་མིན། (རྒྱ་མིའེ་སྐད) འཇའ་པན། Japan (rebên) འཇའ་པན་གྱི་སྐད་དུ་རི་མིན་ལ་ “ཉི་ཉོང་” ཟེད།
 རི་པོ་འཕེགས་ཀྱི་དེ། 1 སངས་རྒྱལ་གྱི་ལུང་གིས་ཟེན་པའི་རི་པོ་འཕེགས་ཀྱི་དེ། རི་ནག་པོ་འཕེགས་
 ཀྱི་དེ། འཕེགས་ཀྱི་དེ་ཅས་ཀྱང་བྱ། གྲོ་ཤུག་ནས་ལྟོ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱུང་རིང་པོ་ན་རི་པོ་འཕེགས་
 ཀྱི་དེ་ཀྱང་གསལ་བར་མཛོང་། ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་། རྒྱ་གར་
 བས་མི་རྒྱ་ཅལ་ཟེར་གྱི་ཡོད་འདུག གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ན་གསལ། གྲོ་ཤུག་ནས་
 ལ་གཟེགས། ཡང་ན་ཡོངས་གྲགས་སུ་བྲག་དམར་སྒོ་མཐོ་ཞེས་བྲ་བ། རྒྱ་གར་དོ་རྩེ་གདན་
 གྱི་བྱང་ཕྱོགས། འཕགས་ཐོད་གཉིས་གྱི་སོ་མཆོམས། སྔོན་རྒྱལ་འབྲོར་གྱི་དབང་ལྷག་རྩེ་
 བཅུན་མི་ལ་སྐྱབ་པ་མཛོད་པའི་གནས་རི་ཅ་ཆེན་ཞིག་སྟེ། སྤང་གི་དབུས་སུ་བྲག་རི་ཅེ་མོ་
 རྫོ་ལ་དབངས་མཐོ་བ། མཐའ་ཆུ་ཡིས་བསྐོར་ལ། སྐྱན་གྱི་སྒྲོན་པ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ།
 གྲུབ་ཐོབ་དང་རྒྱལ་འབྲོར་བ་རྒྱམས་ཀྱི་བསྟེ་གནས་ཤིག་གོ། སྤང་བཞད་ནི། ཅེ་མོ་རྫོ་བས་
 འཕེགས་ཀྱི་དེ་ཅས་བཏགས་པར་སེམས་སོ། །འདི་སྐོར་རྩེ་མི་ལའི་རྣམ་མགུར་ཤོག་གངས་
 ༩༡༩ནས་༩༢༠ན་གསལ། སྒྲོལ་བསྟོད་ལས། བྲག་འཆོལ་དུ་རེའི་ཞབས་ནི་བརྟུངས་
 པའི། །རྩྱ་གི་རྣམ་པའི་ས་ཐོན་ཉིད་མ། །རི་རབ་མཐུ་ར་དང་འཕེགས་ཀྱི་དེ། །འཇིག་རྟེན་
 གསུམ་རྣམས་གཡོ་བ་ཉིད་མ། ཞེས་གསུངས་པའི་འཕེགས་ཀྱི་དེ་རི་ནག་པོ་འཕེགས་
 ཀྱི་དེ་འདི་རང་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། དདུལ་ཆུའི་སྒྲོལ་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་
 གསལ། 2 ཡང་ཐོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྒྱ་གར་གྱི་ལྟོ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་རི་འདིའི་
 ཉེ་འཁོར་དཔག་ཆད་བརྒྱ་ཡོད་པ་ལས་ཆུ་རྒྱུང་ན་ར་མ་དུ་དང་། རྒྱལ་མཐུ་ལྷག་ ལྷགས་ལྷག་
 རྒྱག་པོ་འབྲེལ་བ་བཞི་འབབ། ཅས་ཀྱང་གསལ་བས་འདི་དང་ཐོད་དུ་ཁོ་ཐོས་བཞད་པ་
 གཉིས་ཀ་ལ་ད་དུང་ཞིབ་དཔྱད་བྱ་དགོས་པ་འདུག་སྟུང་མོ། །
 རི་པོ་ཅེ་ལྷ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་གནས་རྒྱ་ནག་རི་པོ་ཅེ་ལྷ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་འདི་
 ནི། འཇམ་དཔལ་ཅ་རྒྱུད་ལས། རྒྱ་དང་རྒྱ་ནག་ཆེ་ཉིད་ན། །འཇམ་པའི་དབངས་ནི་རབ་

འགྲུབ་འགྲུར། །ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དཔའ་པོ་ཆེ། །འཇམ་པའི་དབྱངས་ནི་
 འོད་ཆེན་པོ། །མཛོན་སྤུལ་དེ་ཡི་ཡུལ་དག་ན། །བྱིས་པའི་གཞུགས་ཀྱིས་བཞུགས་པ་
 ཡིན། །བྱུབ་པའི་ཞིང་མཆོག་དམ་པ་ལ། །མི་ནི་ཡོངས་སུ་སྤྱུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་ལུང་
 བསྟན་པ་ལྟར་དོ། །གནས་མཆོག་འདི་ལ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་ “ལུ་ཐའི་ཤན་” ཉེ་རི་བོ་ཅེ་ལྷ་
 ཞེས་པ་དང་། མཆོན་གཞན་ “ཆིང་ཕྱི་ཤན་” ཉེ་རི་བོ་དྲུངས་བསིལ་དུ་ཡང་གྲགས་ལ། རི་
 བོ་ཅེ་ལྷ་ནི། སྤྱིར་གནས་འདིའི་རྒྱང་གཞི་མཐའ་སྐོར་ལ་རྒྱ་ནག་ལུགས་ཀྱི་རྒྱང་གྲགས་ལྷ་
 བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རྒྱ་ཁྲོན་དང་བཅས་ལ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་གང་ནས་སོང་ཡང་གྲེན་དུ་བཞོད་
 དགོས་པས་ས་གཞི་བྱིངས་ལས་འདིའི་རྒྱང་གཞི་ཆེས་མཐོ་ཞིང་འབགས་པ་ཞིག་སྤང་
 རོ། །རྒྱང་གཞི་དེའི་སྤྱིང་དུ་རི་བོ་རྣམས་ནི་སྤྱབས་འབྲེལ་ཞིང་བཟིང་ཆགས་ལ་སྤྱན་སྤྱག་
 པའི་ཅེ་མོ་ལྷ་གྱེས་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རུབ་དབུས་བྱང་ཤར་གྱི་ཅེ་མོ་བཞེས་པ་
 བསྐྱེགས་དང་ལྷོ་རི་ནི་ཡས་ལོགས་ཀྱི་མདུན་རོས་སུ་རྩེ་ཐང་རྒྱངས་ཙམ་ན་ཡོད་
 རོ། །སྤྱོན་གྱི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ལས། ཅེ་མོ་ལྷ་ནི་འཇམ་དཔའ་ལོངས་སྤྱོད་རྣམ་པར་
 སྤང་མཛད་ཆེན་པོའི་བྱང་པོ་ལྷ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡི་ཤེས་ལྷའི་རང་མདངས་སྤུལ་པའི་སྤྱོད་
 རིགས་ལྷའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་མཆོན་པར་གསུངས་པ་ལ་དཔག་ན་དབུས་རི་སྤྱོད་དང་། ཤར་
 རི་བྱགས་དང་། ལྷོ་རི་ཡོན་ཏན་དང་། རུབ་རི་གསུང་དང་། བྱང་རི་འཕྱིན་ལས་སུ་སྤང་བས་
 དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞེན་དུ་རྣམ་སྤང་དང་། མི་བསྐྱོད་པ་དང་། རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྗན་དང་།
 འོད་དཔག་མེད་དང་། འོན་ཡོད་བྱུབ་པའི་རིགས་ཀྱི་སྤུལ་པའི་སྤྱིའི་གནས་སུ་མཛོན་ནོ། །དེ་
 ཡང་ཆེའི་གྲར་གྱི་ཆེན་རྒྱུ་ལ་པོ་གནས་འདིར་རི་དྲགས་བཞོར་དུ་འོངས་པ་ལས་སྤུལ་
 པའི་དགོ་སྤོང་ཡ་མཆོན་ཙན་ཞིག་ཕྱི་བཞེན་དུ་འབྱངས་ཉེ་གནས་གཞི་སྤོང་བ་ལ། རྒྱལ་
 པོས་ཇི་ཙམ་འདོད་ཀྱིས་བས་གདིང་བས་ཅི་ཙམ་འོན་པའི་ས་འདོད་གསུང་བ་ལ་འབགས་
 པ་ཅི་བདར་བཞེས་ཤིག་ཞུས་པས། སྤུལ་པའི་དགོ་སྤོང་གིས་གདིང་བ་གནས་དུ་འབྱངས་
 པས་སྤྱིན་བཞེན་དུ་ཆགས་ཉེ་རྒྱང་གྲགས་ལྷ་བརྒྱའི་ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག་ཁུབ་པར་གྱུར་བས་

ཀླུ་པོ་ལོ་མཆོད་ཏེ། སྐུ་ལ་པའི་དགེ་སྤྱོད་དུ་ཤེས་ནས་ཏ་བསྐྱོད་དེ་ཕྱི་བཞིན་སྒྲུགས་པས་
 འཕགས་པ་མི་སྤྱད་པར་གྲུར་ལ་དེ་པོ་ཞིག་ཀླུ་པོའི་རྒྱུ་སྐྱེས་པས་ཀླུ་པོ་གཤོང་
 ཕྱིར་ཕྱོགས་ཏེ་དེ་པོ་སྤྱོད་པ་ཡང་ཞེས་སྐྱུ་པས་དེ་པོ་དེར་ཆགས། དེ་ནས་བཟུང་དེ་པོ་དེ་
 ལ་ཏན་ལན་ཞེས་དེ་སྤྱོད་པོར་གྲགས་སོ། །དེས་ན་སྐུ་ལ་པའི་གནས་འདིའི་ཀླུ་པོ་གྱི་ཆོད་
 བྱེད་དེ་དུས་སྐུ་གསལ་པར་གྲུར་སྤྱང་ངོ། །དེ་ནི་སོ་སོའི་བཞོད་པ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་
 ཡང་༡༩ ལྟ་དེ་ནི། །མཐོ་ཆོད་རྒྱུད་གྲགས་སོ་བདུན་ཅེས་མཐའ་སྐོར་རྒྱུད་གྲགས་གཅིག་ཏུ་
 གནས་པ་ཅེ་མོ་གཞོང་པ་ཁ་སྐྱུ་ལ་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད། (ཀྱིན་ཤེལ་ལུང་) མདོག་བཟང་བཟ་
 བའི་སྐོ་ཞེས་བྱ་ཞིང་མཆོད་གཞན་ (བྱ་ཏུ་ཤེས་) སྤང་སྤྱོད་མེ་ཏོག་དེ་ཞེས་གྲུང་གྲགས། འདི་
 ལ་ཕྱིན་རྒྱལ་ཅན་གྱི་གནས་ཏེ་ཕུ་ཅ་གཅིག་ཡོད་པར་གསུང་ལ། (ཕུ་ཤེས་ཐ) གྱུ་བཟང་
 མཆོད་ཅེན་ནི་དེ་ལུ་སྤེལ་སྐུ་ཡོད། ལྟོ་ (གྱུ་ཏན་ཐའེ) དེ་ལྟོང་པ་ནི། དེའི་སྤྱོད་སྐུ་གྱི་རྒྱུད་
 གྲགས་གཉིས་ཙམ་ན་ཡོད་ཅིང་། ལྟོ་གྱི་ཅིང་རྒྱུ་ལ་པའི་དུས་སྐུ་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ཞིག་
 གིས་ལྷ་ཁང་བསྐྱུན་པར་མཛད། (ཤེས་) རྟོ་མཁར་ནི། དེའི་སྤྱོད་སྐུ་རྒྱུད་གྲགས་ཏེ་ཕུ་ལེ་ས་
 ན་ཡོད་ཅིང་ཕྱོགས་བཞིའི་དེ་བ་གས་གྱི་ཚུལ་དུ་གནས། (ཤེས་ཏན་ཤེས་ཤེས་) རྟོ་དུས་
 སྐུ་ལ་ནི། སྤང་སྤྱོད་མེ་ཏོག་དེའི་མདུན་ཞོལ་དུ་ཡོད་པའི་དུས་སྐུ་ལ་གྱི་དེ་ཕྱི་བས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལ་
 བའི་རྟོ་ཞིག་གོ། ལྷ་དཀར་ (ཤེས་ཤེས་) པོའི་མཆོད་ནི། དེའི་ཤར་སྤྱོད་མདུན་ཞོལ་ན་ཡོད།
 (ཆ་ཆུན་ཡིང་) མདུན་བཟུགས་སྤྱང་ནི། དེའི་ཤར་སྤྱོད་སྐུ་རྒྱུད་གྲགས་ཏེ་ཕུ་ལེ་ས་ན་ཡོད་ལ་
 སྤྱང་གྲུར་གྱི་རྒྱུ་ལ་པོས་བྱང་ཕྱོགས་སྐུ་དཔུང་འཇུག་གནད་སྐུ་པས་དེར་སྤེལ་ས་ནས་
 འཕགས་པའི་སྐུ་བརྒྱན་ཕྱག་བརྒྱུད་པ་ཞིག་གཉིས་པའི་སར་ཕྱག་མདུན་བཟུགས་ནས་
 མཆོད་མ་བྱས་པས་མདུན་བཟུགས་སྤྱང་དུ་གྲགས། ཆོད་ (ཤར་སྐུ་ཤེས་) ཆོད་འཇུགས་པ་
 ནི། དེའི་སྤྱོད་ལུ་རྒྱུད་གྲགས་བཞི་བཟུང་མཆོད་ས་ན་ཡོད་པའི་ཐང་གྲུར་གྱི་དུས་སྐུ་
 གནས་ཆེན་པོ་མཆོད་ཅན་དུ་གྲགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། (ཤུང་གྲུང་ཤེས་དུ་) ལྷའི་པོ་བྱང་
 གི་ཕུལ་ནི། ཕྱི་བསྐྱོད་གྱི་ (སོ་པོ་ཟེ) ལྷ་མོའི་སྤྱིང་གི་འགམ་དུ་ཡོད་ལ་སྤྱོད་སྐུ་མོ་ཞིག་

ཆོས་ཉན་དུ་འོངས་ནས་ཕྱིར་ལོག་སྟེ་རང་གནས་སུ་སྒྲེབས་པ་ན་གྲུབ་པ་བརྟེན་ཏེ་མཆོ་
 གླས་པའི་ཤུལ་དུ་གྲགས། ལྟའི་ (ཤེང་རུང་ཤན) གཞིའི་རིན། རིའི་ལྟོ་ངོས་རྒྱང་གྲགས་
 བརྒྱད་ཅུའི་ས་ན་ཡོད་ཅིང་ཕྱོག་སྒྲུལ་པའི་གཞི་ཞིག་ནས་མཁའ་ནས་བབས་པ་ལྷགས་ཀྱི་བ་
 མིག་ཏུ་བཏགས་ཏེ་མཆོད་པ་ལ་བར་སྐབས་ཤིག་གཞི་དེ་ཉིད་རང་སྐྱ་གྲགས་བཞིན་དུ་
 འཕུར་ཏེ་སོང་བས་ལྷགས་བ་ཤུལ་དུ་ལུས་པ་ད་ལྟའང་ཡོད། འཕགས་ (ཤེང་སེང་ཨའི)
 ཆོགས་སྒྲིངས་ནི། མིང་ (ཏི་ཤུའི་ཨའི) གཞན་ཆུ་མིག་སྒྲིངས་ཡང་ཟེར་ཞིང་རིའི་ལྟོ་ངོས་
 ཀྱི་རྒྱང་གྲགས་བདུན་ཅུའི་སར་ཡོད་ལ་ཕྱོག་ཐང་གྲར་གྱི་དུས་སུ་སྒྲུལ་པའི་གནས་བརྟན་
 ཞིག་བཞེངས་བཞིན་དུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་སར་གྲགས། ཕྱོག་གི་འདམ་ (ཀྱ་ཅུ་ཡིན)
 བུའི་ཆལ་ནི། རིའི་ལྟོ་ངོས་རྒྱང་གྲགས་སུ་མ་ཅུའི་ས་ན་ཡོད་ཅིང་ཐང་གྲར་གྱི་དུས་སུ་རྟོ་ཅུ་
 ཞེས་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་གིས་གྲུབ་པ་སྟོབ་པའི་གནས་ཡིན། ལྟོ་བཟུས་རིན། (ཆེ་ཡང་
 ཡིང) རིའི་ལྟོ་རྒྱབ་རྒྱང་གྲགས་སུ་མ་ཅུའི་ས་ན་ཡོད། གྲུབ་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་གྲིས་
 འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་ཞལ་གཟིགས་པའི་གནས་ཡིན་ཞིང་འདི་ན་གཙུག་ཏྲར་ (ཅིན་
 ཤེང་ཏྲོང་) རྣམ་རྒྱལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཀྱང་ཡོད་ལ་ཆེ་ཡང་ཏུ་ཞེས་པའི་ཆུ་གྲང་ཆེན་པོ་ཡང་
 འདི་ནས་བརྗོལ་བར་སྦྲང་། འདུན་ (རི་གྲུང་རྒྱང) བཟང་ཕྱག་ནི། རྒྱངས་ (ཆིང་བྱང་ཤི)
 བསེལ་རྗོལ་མདུན་ངོས་ན་ཡོད། (ཟླ་རྟོ་རྒྱང) བད་དཀར་ཕྱགས་ཀྱང་དེ་དང་ཉི་མ་ན་ཡོད།
 (ཆེ་རྫོ་རྒྱང) སངས་རྒྱས་བདུན་གྱི་ཕྱག་ནི། རིའི་ལྟོ་རྒྱབ་རྒྱང་གྲགས་ཏེ་ཤུའི་ས་ན་ཡོད་
 ཅིང་ཕྱོག་འཕགས་ལུལ་གྱི་སྟོབ་དཔོན་བདུན་འདིར་ཕྱོག་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་
 ལྷགས་པ་ཡེ་མ་བཞེངས་པས་ཕྱིས་དེར་སངས་རྒྱས་བདུན་གྱི་སྐྱ་བཞེངས་པར་གྲགས།
 (ཆེན་རྟོ་པའི་རྒྱང) སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་ཕྱག་ནི། རིའི་བྱང་ཤར་གྱི་ལོགས་ན་ཡོད། ཕྱོག་གྲ་
 རིང་གི་དུས་སུ་དུ་ཉམང་ཞེས་པའི་བཙུན་པ་ཞིག་གནས་མཇལ་དུ་འོངས་ནས་འདིར་
 སྒྲེབས་པ་ན་སྒྲུལ་པའི་ཕྱོག་མེ་འབྲུམ་བཀལ་བ་མཐོང་ཞིང་ཕྱོག་མེ་དེ་དག་གྲགས་ཕྱག་ཏུ་
 ལྷགས་པའི་རྗེས་སུ་རང་ཉིད་ཀྱང་ལྷགས་པས་ཕྱག་པའི་ནང་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་པའི་སྐྱ་

བརྟན་གྱིས་གང་བ་སྤང་ཞིང་། ཡང་ཕུག་ནང་དུ་ཆུ་སྤྲང་ཆེན་པོ་འཁྲུག་པའི་སྤྲོ་ཐོས་པས་
 སྤྲུག་མྱེ་ཕུགས་མེ་ཆེན་པོའི་མཆན་ནས་བཛོད་ཅིང་སངས་རྒྱུ་གི་སྤྲོ་བརྟན་འབྲུག་པར་
 ཁས་སྤངས་པས་སྤྲོ་བྱར་དུ་སྤྲུལ་པའི་སྤྲོ་མེ་གཅིག་བྱང་བས་སྤྲོ་བྱར་སྤྲུག་པ་ནས་
 ཐོན། དེ་ཕྱི་དུ་ཕུག་པ་དེར་སངས་རྒྱུ་སྤྲོ་གི་སྤྲོ་བཞེངས་པར་བྱས་སོ། ། (གིན་གོ་ལིང)
 གསེར་གྱི་བ་གས་རི་ནི། རིའི་རྒྱུ་བྱང་མཆན་སྤྲུ་ཡོད། སྤྲོ་དང་བ་བརྟན་པའི་སྤྲོ་པོ་
 ཞིག་ནས་མཁའ་འོས་སུ་གཞུགས་ཡས་ཁང་འོ་མཆར་ཅན་མཐོང་བ་ལ་དཔེ་སྤངས་ནས་སྤྲོ་
 ཁང་བཞེངས་པའི་ས་ཡིན། དེ་དང་ཉེ་བ་ན་གསེར་གྱི་གཞོང་བ་ཁ་གྲེན་དུ་བརྟན་བ་ལྟ་བུའི་
 རྩེན་པོན་གྲུགསེར་སྤྲེར་གཤོང་དུ་གྲགས་པ་ཡོད། དེ་དང་འདྲ་བ་ཆགས་པ་ན་སྤྲུལ་ཤོང་
 ཞེས་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། དེའི་ཤར་འོས་ན་དུང་ (ཉའི་ལོ་ཐེང) མཁའ་ཐེར་བ་ཞིག་ཡོད་དེ་
 སྤྲོ་མེ་ཞིག་གིས་སྤྲུལ་པའི་པོ་བྱང་དང་རྒྱ་མཆོ་འཁྲུགས་པའི་བ་སྤྲུགས་དུང་གི་དབྱེ་བས་
 སྤྲུ་ཡོད་པ་མཐོང་བའི་གནས་ཡིན་པར་གྲགས་སོ། ། ༡༩ ཤར་རི་ རྟེན་མཐོ་ཆད་སོ་བརྒྱད་
 དང་ཅེའི་མཐའ་སྤྲོར་རྒྱང་གྲགས་གསུམ་ཡོད་ལ་ཅེ་མོ་གསེར་ཉའི་རྒྱ་བ་གྱི་ནམ་པར་གནས།
 རིའི་ཅེ་མོ་ནས་བཞུས་པའི་ཆེ་མེ་ལོང་བྱིས་པ་ལྟ་བུའི་ཤར་གྱི་རྒྱ་མཆོ་རྒྱང་རིང་པོ་ན་
 མཐོང་བས་རྒྱ་ (མང་ཉའི་རྒྱན) མཆོ་མཐོང་བའི་སྤྲོ་ཞེས་མཆན་དུ་གྲགས། རིའི་ལ་བྱིན་
 རྒྱབས་ཅན་གྱི་གནས་བཅུ་བཞི་ཡོད་ལ། (ནོ་ལོ་ཡན་ལུ) མེད་མེད་གྱི་བུ་ཕུག་ནི། རིའི་
 ཤར་འོས་ན་ཡོད་ཅིང་ཕུག་པ་འདི་ནང་གི་རྒྱང་རེག་བྱ་རྒྱུ་ཅིང་གང་ཆེ་བས་དབྱར་
 གཞུང་ལ་འང་ཆབ་འོས་མི་འདུ་བར་སྤང་ཞིང་སྤྲུལ་པའི་སྤྲོ་ཆོགས་འདུ་བའི་བྱང་རྒྱུ་
 མེས་སྤངས་པའི་གནས་སུ་གསུང་ལ་པལ་ཆེར་གསང་བའི་བདག་པོ་དང་མེ་བཙན་འགྲོ་བ་
 མཛད་པའི་གནས་སུ་མཛོད་ནོ། ། ཆགས་ (ལི་ཅི་ཐ) ཉའི་མཆོད་རྟེན་ནི། རིའི་ཅེ་མོར་ཡོད་
 ལ་སྤྲུང་གྲུར་གྱི་མདུན་ན་འདོན་ཞིག་དང་། ཆེ་རྒྱ་ཤི་ཐེར་པའི་སྤྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་གཉིས་
 གྱི་མཐོང་སྤང་ལ་ཆགས་ཞུ་གྲོན་པའི་བཙན་པ་མི་རིགས་མི་འདུ་བ་ཞིག་གང་ནས་ཆ་མེད་
 པར་འདིར་སྤྲེལ་བས་ནས་ཆགས་ཞུ་བོར་ཉེ་མེད་མེད་གྱི་བུའི་ཕུག་པར་ཐལ་གྱིས་ཞུགས་པ་

མཛོད་པས་ཐེ་བཅུན་གྱི་སྐྱེལ་པར་ཤེས། ཚགས་ཞུ་བྱངས་ཏེ་ནང་གཞུག་ལ་བཅུག་པའི་
 མཚོན་ཏེན་བཅེགས་པར་བཤད་དོ། །སྤྱན་ (ཀྱན་ཡིན་པའི་) རས་གཟིགས་ཀྱི་བཞུགས་ཁྲི་
 བློ། རིའི་རྒྱུ་ལོགས་སུ་རྒྱུ་གྲགས་གཅིག་གི་ས་ན་ཡོད་ཅིང་རྒྱ་མཚན་ཞིབ་པར་མ་
 བཤད་ཀྱང་སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་ཐེ་བཅུན་བཟོ་བ་མཛད་པའི་གནས་སུ་མཛོན་ཏོ། ། (ཐེ་
 ཡན་གྱི་) རྒྱུ་པོ་བཟོད་པའི་སྤྱགས་ནི། རིའི་རྒྱུ་བྱང་མཚན་ས་ན་ཡོད། (ཅོ་ལུ་ཡིན་)
 འབྲས་བུའི་ཆལ་ནི། རིའི་བྱང་ཤར་ལོགས་སུ་ཡོད། ཐེའི་གྲུང་བྱི་མའི་དུས་ཀྱི་མདུན་ན་
 འདོན་གྱི་ནང་མི་ཞིག་གིས་ཤེས་པར་དཀའ་བོ་ཞིག་མཛོད་པ་བདས་ཏེ་འདིར་སྤྱོད་པས་པ་ན་ཨག་
 ཚོས་དཀའ་བོ་ཅན་གྱི་ཆུན་པོ་མཁར་བ་བཅེན་པ་ཞིག་ཁང་བཟང་གི་སྒོ་འབྲས་ན་འབྲང་
 བཞིན་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤིང་ཐོག་ཞིག་ཐོ་དང་འབྲངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གདམས་པའི་
 ལྷང་བ་བྱུང་། ལྷང་བཅུ་ལ་བས་ཆུན་པོ་ཁང་བཟང་ཤེས་པ་དང་བཅས་པ་མི་ལྷང་བར་འབྱུང་
 བའི་གནས་སུ་གྲགས། ཡང་རིའི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ (ཨ་མང་ཐེང་) རྒྱལ་པོ་ལྷའི་མཁར་ཞེས་
 པ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད། དེ་དང་འདབ་ཆགས་པ་ན་ལྷའི་ (ཕྱིན་ཐེང་) མཁར་ཞེས་པ་བར་ལྷང་
 སྤྱན་གྱི་གསེབ་ཏུ་ལྷའི་གཞུག་ཡས་ཁང་གི་རྒྱལ་པོ་མཛོད་མ་ཐག་ཏུ་འདིག་ཏེན་གྱི་འབྲུལ་
 ལྷང་ཟད་པར་གྱུར་པ་སྤྱན་གྱི་དད་ལྷན་མང་པོ་ལ་ལན་དུ་མར་བྱུང་བའི་གནས་ཡོད། རིའི་
 ཤར་པོ་ས་ན་ཚོགས་ (ཏུ་ཏོ་ལུ་ཀྱི་) ཆེན་པོའི་སྤྱགས་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་དེ། རྒྱ་མཚན་མང་པོ་
 འདུ་ཞིང་ཏོ་ཐོ་ཞེས་པའི་རྒྱ་ལྷང་ཆེན་པོ་ཡང་འདི་ནས་བྱུང་བར་བཤད། རིའི་ཤར་ལྷའི་པོ་ས་
 བ་རྒྱུང་གྲགས་ཏེ་ཕྱ་ཅམ་ན་མེ་ (ཏུ་ཡིན་) ཏོག་གི་ཆལ་ཞེས་པ་སྤྱན་རྒྱུང་པོ་བཟོད་པའི་
 གནས་སུ་གྲགས་པ་ཡོད། ཡང་རིའི་ཤར་ལྷའི་མཚན་ས་ཀྱི་རྒྱུང་གྲགས་བདུན་ཅུན་སྐྱེལ་
 པའི་རྒྱ་ (ཡིན་རྒྱུན་) ཚན་ཞིག་དང་། རྒྱུང་གྲགས་དུག་ཅུན་ (ལྷའི་ཅུན་) ཏུས་བྱས་པའི་རྒྱ་
 མིག་ཅེས་པ་དང་། (ལུང་ལྷུན་) ལྷང་འབྲུག་མཚོའི་རྒྱུང་ཞེས་པ་དང་། རྒྱུང་གྲགས་ལྷ་ (ཏུ་
 ཡན་གྱི་) བཅུའི་ས་ན་སྤྱན་གྱི་ (གི་ལུ་ལུ་ཡིང་) ལམ་རྒྱུང་ཞེས་པ་དང་། ལྷུ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུང་
 གྲགས་ལྷའི་ས་ན་སྤྱགས་ (ལུ་ལུ་) ཀྱི་ཆང་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོ་ཡོད། (ཆི་ཏུན་ཀྱི་) ཀྱི་སྐྱེལ་པའི་

དཔེན་གནས་ནི། རིའི་སྒྲོ་རྒྱལ་མཆོམས་ཀྱི་སྤུལ་ན་ཡོད། (ཉི་ཆང་) ཡོན་ཏན་མཛོད་ཞེས་
 བའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཅན་ཞིག་གིས་བྱུང་བ་ཐོབ་པའི་གནས་ཡིན། དེ་དང་ཉེ་བ་ན་སྤྱན་ (ཀོན་
 ཡིན་ཏུང་) རས་གཟིགས་ཀྱི་ཕྱག་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ་ནང་དུ་ཚུ་མིག་ཅིག་ཡོད་པ་དེའི་རོ་
 གཞན་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་བཤད། སྤྱལ་ (རྟོ་རྩ་ཡིན) བའི་སྤྲིག་ཆལ་ནི།
 རིའི་སྒྲོ་རྒྱལ་མཆོམས་ཀྱི་ཞལ་རྒྱུད་གྲགས་ཉི་ཤུའི་ས་ན་ཡོད། སྤྲོན་གྱི་དང་ལྷན་རྒྱུས་
 ཀྱིས་སྤྱལ་ (རྟོ་རྩ་ཡིན) བའི་སྤྲིག་ཆལ་སྤྲིག་པ་མཐོང་བས་རྩལ་ཕྱིན་པ་ན་མི་སྤང་བར་གྱུར་
 བ་ཡང་ཡང་བྱུང་བས་གནས་དེར་ལྷ་ཁང་བཞེངས་སྐྱད། དེ་དང་ཉེ་བ་ན་ (ཆིང་ཕུང་) ལུ་
 མེན་རི་ཡོད་དེ་ད་ལྟ་ (ལྟ་ཡོ་ཉིང་) ལྟེ་དུང་དཀར་གྱི་ཉོག་ཏུ་གྲགས་པ་འདྲིར་བསམ་གཏན་
 བ་མི་སྤྲོ་བའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཅན་ཡེ་མི་ཉལ་བར་འགྲུང་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་བསྐྱོམ་པ་
 ཞིག་བྱུང་ད་ལྟ་རང་ཅག་ཆིང་གུར་གྱི་ཤེང་ཙྴ་རྒྱལ་པོ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་འཇམ་དཔལ་
 རིགས་ལཱེ་ལྷ་ཁང་བཞེངས་ཉེ་བཞོད་པ་མཛོམས་པར་མཛད་པས་འདི་ནས་དད་ལྷན་གྱི་སྤྲོ་
 རོ་རྒྱུས་ཀྱིས་སྤྱལ་བའི་སྤྲོན་མེ་མང་དུ་མཇལ་བར་སྤང་ངོ། །འདིའི་མདུན་ན་ཞལ་ (ཕུན་
 ཤེན་ཐའི་) གཟིགས་པ་གམ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་དེ། སྤྲོན་ཐང་གུར་གྱི་ཀླན་ཀོ་ཤི་ཞེས་པའི་
 འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་ཞིག་བར་སྤང་ལ་བྲག་རིའི་སྤྲོང་དུ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་
 དབྱངས་བྱང་རྩལ་མེས་དཔལ་ཁྲི་ཕྲག་བཞུགས་པ་ལ་འཇལ་འོད་སྤྲོ་ལཱེ་གུར་བྲིམ་གྱིས་
 བསྐྱོར་བ་གཟིགས་པའི་གནས་ཡིན་ལ། འདིའི་ལོར་ (ཤེན་རྒྱུ་འི་ཏུང་) བཟང་ཕྱག་ནི།
 གཞོན་རུ་ལོར་བཟང་དང་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་བསྐྱོར་བ་མཛད་པའི་གནས་སུ་མངོན།
 སྤྲོན་གྱི་ལྷ་ཁང་ཞིག་རལ་དུ་གྱུར་པ་ད་ལྟ་ (ལྷང་སྤྲོ་རོལ་བའི་རྟོ་རྩེ་) ཁོ་ཐོས་ཉམས་གསོས་
 བྱས་པ་ལགས་སོ། །ཁྲ་ (མིང་ཡེ་ཉི) བ་གསལ་བའི་རྗེང་བུ་ནི། རིའི་སྒྲོ་རྒྱལ་མཆོམས་སུ་
 ཡོད་ལ་དད་ལྷན་རྒྱུས་ཀྱིས་རྗེང་བུ་འདིའི་ནང་དུ་གནས་སྤོང་གི་མཆོན་མོ་ཁྲ་བའི་
 གཟུགས་བརྟན་གསལ་བ་མཐོང་བ་མང་དུ་འབྱུང་འདུག འདིའི་སྤྲོ་ཕྱོགས་རྒྱུད་གྲགས་ཉི་
 ཤུན་རྟོའི་སྤྲོའི་ (ཤི་ཐོ་ཡིང་) རི་ཞེས་བྱ་བའི་གནས་ཕྱིན་ཅན་ཞིག་ཡོད་དེ། རུ་ (མན་ཁུང་

ཞི། བཞོལ་དོན་ནི། རི་ཅེར་ཡོད་ལ་དབྱར་གྱི་དུས་སུ་ཚུ་བཞོལ་བ་ལ་དང་ལྷན་ནམས་གྱིས་དོ་
 མཚར་ཅན་དུ་གོ་ནས་སྤྱིལ་བྱ་བྱས་སོ། །གཞན་ཡང་དགྲིལ་ (ཅི་ལུ) འཁོར་མཆོན་ཁ་ཞེས་
 པ་རི་ལྗེའི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ཡང་འཁར་རིའི་སྤྱི་མིང་དུ་བཏགས་པ་དང་། གཟེ་ (རྩེ་མེའི་ཡིང་)
 བཟིན་སྐང་ཞེས་སྟོན་སྤང་གྲུར་གྱི་མདུན་ན་འདོན་ (ཁ་ད་ཤེང་ཡིང་) མཆོག་ཏུ་དབའ་བ་
 ཞེས་པས་རྗེ་བཙུན་གྱི་སྤྱིལ་པའི་འོད་ཟེར་འབྲུམ་ཐུག་མང་པོ་མཐོང་བ་ལས་མིང་དེ་ལྟར་
 བཏགས་པ་ཡང་འཁར་རི་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དཀར་ཆག་རྩིང་པར་རང་བྱོན་རྟོ་ (ཡན་ལའི་ཤི)
 ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད་ཡང་གང་ན་ཡོད་དང་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་མི་སྤྲང་དོ། །༣༩
 ལུ་བ་རི་ །ཞི་མཐོ་ཆད་རྒྱང་གྲགས་སུ་མ་ཅུ་སོ་ལྔ་ཅེ་མོ་མཉམ་ཞིང་ཅེའི་མཐའ་སྐྱོར་ལ་རྒྱང་
 གྲགས་གཉིས་ཡོད་མཚན་ལ་རྒྱ་བའི་ཐོད་ཅན་གྱི་སྟོ་ (ཀླ་ཤེའི་རྒྱང་) ཞེས་གྲགས། ཅེན་ཚུ་
 མིག་ཡོད་ཅིང་འདི་ལ་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་གྱི་གནས་བཙུན་ཡོད་པར་བཤད། རིའི་བྱང་
 ལོགས་སུ་ (སྤྱ་གུང་ཉེ་ཤུའི་) ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་གྱི་ཚུ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་རོ་ལུས་ཁྲད་པར་
 དུ་འཕགས་པ་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་ཞིག་ཡོད། སྤྱིལ་པའི་མི་ (འེལ་ཤེང་ཉུའི་ཐན་ཤི) གཉིས་
 བཟོ་བ་མཛད་པའི་རྟོ་བསྟན་ནི། སྟོན་ཐང་གྲུར་གྱི་རྒྱ་ལིན་ཞེས་པའི་དད་ལྷན་ཞིག་གིས་བྱང་
 སྟོང་ཀན་པོ་གོས་དཀར་དང་གོས་ནག་གྱོན་པ་གཉིས་རྟོ་དེའི་སྟེང་དུ་ལྷན་ཅིག་གསུང་སྟེང་
 མཛད་པ་མཐོང་བས་བྱང་དུ་རྒྱག་པར་མི་སྤྲང་བར་གྱུར་ཞེས་གྲགས། དེའི་བྱང་ན་འཇམ་
 དཔལ་གྱི་ཆེབས་པ་ (ཤི་ཅི་རུང་) སིང་གེའི་ཞབས་རྗེས་ཅན་གྱི་རྟོ་ཡོད། རིའི་འཁར་དོས་ན་
 སྤང་ (ནི་ལུ་སིན་གི) ཐོའི་མཆོན་པ་ལྟ་བུའི་རྟོ་བྱིན་ཅན་ཞིག་ཡོད། རིའི་བྱང་འཁར་གྱི་
 མཚམས་ན་ (མེན་ལུ་སི་པོ་ཐི) འཇམ་དཔལ་གྱི་སྤྲང་བཟེད་བཟུས་པའི་རྗེང་བུ་ཡོད་དེ།
 བཟེས་མོ་སྤྲ་དཀར་ཞིག་གིས་རྗེང་བུ་དེར་སྤྲང་བཟེད་བཟུས་པ་མིང་མིན་ཞེས་པའི་བཙུན་
 པ་ཞིག་གིས་མཐོང་སྟེ་ཁྲོད་གང་ནས་འོངས་ཞེས་དྲིས་པར། བཟེས་མོ་ན་ེ། དཔུས་རི་
 ནས་ཐན་སྟོང་དུ་འོངས་ཞེས་སྤྱི་མ་ཐག་མི་སྤྲང་བར་གྱུར་པས་ཆལ་དང་རི་སྤྱིལ་ཐམས་ཅད་
 འོད་གྱིས་ཁྲབ་པར་གྱུར་ཞེས་གྲགས། རིའི་བྱང་འཁར་གྱི་མཚམས་ན་སྟོན་སྤྱིལ་པའི་བྱང་

སྲོང་ཞིག་འདས་མཁུ་གིས་འཆོ་ཞིང་དཀའ་ཐུབ་ཡུན་རིང་མཛོད་པའི་གནས་བྱང་སྲོང་ (ཉི་
 རའི་རྩ་ཤང་མི་ཉིང་ཏུ) འདས་ཟས་ཅན་གྱི་དབེན་གནས་སུ་གྲགས། རིའི་རུབ་བྱང་
 མཆོམས་ན་ (ཆུ་འོ་མེན) བྱ་སྒྲོ་དང་། རུབ་ཀྱི་ཞོལ་ན་ (ལུང་ཁུ) ལྷ་ལུག་དང་། ལྷ་རུབ་ཀྱི་
 མཆོམས་ན་ (ཤི་མེན) རྩེ་སྒྲོ་དང་། རུབ་བྱང་གི་མཆོམས་ན་སྒྲང་ (མི་ནི་ལུ་ཀྱ) གི་
 གཤོང་དང་། ཡང་རུབ་བྱང་གི་མཆོམས་ན་བསམ་གཏན་སྤྲུགས་ཆན་ཐང་གི་ལུང་དང་། རུབ་
 ཀྱི་རྒྱང་གྲགས་ལུ་བཅུའི་ས་ན་མཐོན་པོའི་སྤྲིངས་ (ཡེ་ཀྱ) ཞེས་བ་རྣམས་ཡོད་དེ། དེ་དག་
 གྲངས་ལྡན་ལྷན་གྱི་སྤྱེ་པོ་མང་པོ་ལ་ཇེ་བཅུན་འཛམ་དབའ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྱེད་གསུང་གི་སྤང་
 བ་སྤུལ་བ་དང་། རྩ་འབྲུལ་གྱི་བཀོད་པ་རོ་མཆར་བསྟན་པའི་གནས་ཤིག་གོ། བདུད་སྤེས་
 པའི་རྩ་རི་ (ཁྱི་མོ་ཡན) བླ། རིའི་རུབ་རོས་རྒྱང་གྲགས་བཞི་བཅུན་ཡོད་ལ་སྔོན་བདུད་མོ་
 ཆོས་བྱེད་པ་ལ་བར་ཆད་ཆོམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཇེ་བཅུན་གྱིས་འདིར་བསྐྱད་ནས་རྩ་རི་ཆེན་
 པོའི་འོག་ཏུ་མནན། རྩ་རི་དེ་ཇེ་བཅུན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བྱེན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་གྲགས།
 སྔོན་ཇེ་བཅུན་གྱི་སྤུལ་པ་བརྒྱལ་ཞུགས་སྤྱོད་པའི་གནས་བཏན་སུ་ཆ་ཞེས་བ་ཞིག་གྲང་
 འདིར་བཞུགས། གནས་འདི་ན་ལྷ་ལུག་ཅེས་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་དད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་
 གསོལ་བ་བཏབ་ན་མཐོང་སྤང་རྣམ་པ་སྤྲོ་ཆོགས་འཆར་བར་བཤད། དེའི་རུབ་འོགས་ན་
 (ས་རྩ་ལའི) སེམས་དཔའི་བྲག་ཅེས་བ་ཞིག་ཡོད་དེ། སྔོན་རིན་གྲུར་གྱི་དུས་སུ་ཉའི་རེ་ལུ་
 ཞེས་པའི་ས་ཆར་ཡང་ཤི་ཟེར་བའི་བྱ་མོ་ཞིག་མནའ་བར་འགྲོ་མ་འདོད་པས་བྲོས་ཏེ།
 འདིར་འོངས་ནས་ཁྱར་ཆོད་ཟ་ཞིང་། བསིལ་བ་བརྒྱུད་ནས་སྤོད་པ་པ་མས་རྙེད་ནས་ཁྱེར་
 གཤམ་བྱས་པས། བུ་མོ་དེ་བྲག་འདིའི་སྤྲིང་ནས་མཆོངས་པ་སར་མ་ལྷུང་ཞིང་ནམ་མཁམ་
 འཕྱར་ཏེ་སོང་བར་གྲགས། དཔུས་རི་དང་རུབ་རི་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ (ཉར་ཤན) སྤོས་ཀྱི་
 རི་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད། ༡༩ བྱང་རི་ ༡༩ མཐོ་ཆོད་རྒྱང་གྲགས་བཞི་བཅུ་ ཅེ་མོ་མཉམ་
 ཞིང་ཅེའི་མཐའ་སྒྲོར་ལ་རྒྱང་གྲགས་བཞི་ཡོད་ལ་མཆོན་ལ་ (བྱེའི་རྒྱུ་ཏུ་བྱུང) ལྷར་མའི་
 གཅུག་ལྡན་སྔོ་ཞེས་གྲགས། རི་འདི་ལ་ཇེ་བཅུན་གྱི་བཀའ་སྤོད་སྤྱེ་རྒྱལ་འཁོར་བཅས་ཀྱི་

བཞུགས་གནས་ཡོད་པས་ཉག་ཏུ་སྤྱོན་དང་ན་བྱུན་འཁྲིགས་པར་བཤད་ཅིང། རི་ཅེན་ས་
 ཤར་དུ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དང། བྱང་དུ་ཆེན་པོ་ཉོར་གྱི་ཡུལ་གྱུ་ནམས་མཐོང། འདི་ལ་བྱིན་
 རྒྱལ་ཅན་གྱི་གནས་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ཡོད། ལྷ་ (ཤི་ཡུང་ཇི) བཅོན་ནག་པོའི་རྩིང་བྱ་ལ།
 གསེར་གྱི་ (གིན་རི་ཇི) ཁྲོན་པར་ཡང་གྲགས་པ་ནི། ལྷ་ལྷ་སྤེ་བརྒྱད་གྱི་པོ་བྱང་ཡིན་ཞིང་
 ཆར་འབབས་སོགས་ཀྱི་ལས་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྷུང། འཇམ་དཔལ་གྱི་ཆོས་ཁྲིན། རིའི་ཤར་རོས་
 ལུ་ཡོད་ཅིང་གནས་མཇལ་དུ་འོངས་པའི་དད་ལྡན་དུ་མས་གཞིའི་སྤྱོད་དང་འཕགས་པའི་དགེ་
 འདུན་ཆོགས་པས་ཆོས་ཀྱི་དབྱངས་སྒྲོགས་པའི་སྤྱོད་ཉག་པར་ཐོས་པ་ཞིག་ཡོད། (རྩྭ་ཡེན་
 རྩུ) བརྒྱལ་བཞུགས་ཡོད་པའི་མཚོད་ཉེན་ནི། རྩོན་ཐང་གྱུར་དུས་སྤྱུ་ རྩོ་ཕྱོགས་སུ་གྱིན་གྱི་
 སར་འབྱུངས་པའི་རྩེ་ཡེན་ཞེས་པའི་བཙུན་པ་རྟོགས་པ་མཐོ་ཞིང། རྩུ་འབྲུལ་དང་ལྡན་པ་
 ཞིག་བྱང་བ་དེ་མཁར་སེལ་ནས་མཁའ་ལ་འཛོག་པ་སོགས་ཀྱི་རྩུ་འབྲུལ་བསྟན་ནས། ཡུལ་
 ཀྱི་དམག་འབྲུགས་ཞི་བར་བྱས་ཏེ། བྱང་རི་འདིར་ཕེབས་ནས། སྤྱི་ཉུ་ཚུགས་སུ་བཞེངས་
 བས་འདའ་ཚུལ་བསྟན་པར་སྤྱིང་མོས་མཚོད་ཉེན་འདི་བཞེངས་པ་ཡིན་འདུག སྤྤག་ཅན་
 གསོན་ (ཤེང་ཏུང་ཡུའི) བར་དཔྱལ་བར་ལྷུང་བ་ཐར་པའི་གནས་ནི། རིའི་བྱང་གི་ཞོལ་ན་
 ལུའི་གྱུར་གྱི་དུས་སུ་ (ར་ད་ཨའི) ཞེས་པའི་ཁྲིམ་པ་ཞིག་གིས་ལྷ་རྩིང་གི་དོང་ཅེ་ (དདུལ)
 བརྒྱས་ནས་བྲོས་པར་ཆས་པ་ན་སྒོ་བྱར་དུ་རྒྱང་ནག་འཚུབ་མས་བདས་ཏེ་དེར་ལྷུང་བ་ན་
 སྤྱིང་ནས་གད་པས་མཉན། འོག་གཙོང་དོང་ཟབ་མོ་དང་བཅས་པའི་འབྲུགས་རོམ་དུ་རྒྱུད་
 ཅིང་སྤྱོན་ནག་གི་སྤྱན་པ་གཏོབས་པས་མཚན་རངས་པོར་སྤྱེ་སྤྤགས་འདོན་ཅིང་རྩེ་བཙུན་
 ཀྱི་མཚན་ནས་བརྗོད་ཅིང་གསོལ་བ་བཏབ་པས་སྐབས་ཞིག་ན་སྤྱོན་གྱི་མཐོང་ཕྱེན་ས་རི་
 བོང་དཀར་པོ་ཞིག་གིས་ལམ་སྤྱོད་དངས་ནས་ཐར་བར་མཛད་ཅེས་འབྱུང། གནས་ (ལོ་ཉན་
 ཐའི) བརྟན་གྱི་ཁྲིན། རིའི་ཤར་རོས་ན་ཡོད་ཅིང་ཐང་གྱུར་གྱི་དུས་སུ་གནས་བརྟན་བཙུ་
 དུག་འདིར་འདུས་ནས་རྩུ་འབྲུལ་གྱིས་ཕྱོན་པར་གྲགས། དེའི་ཤར་ལྷོ་བྱང་རི་ཤར་རི་
 གཉིས་ཀྱི་བར་ན་སྤྱོད་ (ཏུ་ཡན་ལིང) པོ་བཞོད་པའི་ལ་ཞེས་པ་དང། རིའི་ཤར་ལྷོ་རོས་ཀྱི་

རྒྱུ་ལྷན་ཉི་ཤུ་ཙམ་ན་བ་གམ་ལྟ་བུའི་སྤངས། ཞེས་པ་ཡོད། རྟོ་རྩེའི་ཕུག་ནི། (ཀྲ་ཀང་
 ༩) བ་གམ་ལྟ་བུའི་སྤངས་ཀྱི་ཤར་རོས་ཀྱི་རིའི་སྤངས་ན་ཡོད། སངས་རྒྱལ་སྤངས་དང་
 བཅས་པའི་གསང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡིན་ལ། སྤོན་གྱི་ཡིག་རྟེན་དུ། རྒྱལ་བ་རྣམས་ལ་
 མཆོད་པའི་ཡོ་བྱང་ལེའུ་ཀྲ་ཀྱ་འཛིག་ཏེན་གསུམ་ན་གནས་པའི་བྱུ་བ་པོའ་རྩལ་རྣམས་མ་
 ཆང་བ་མེད་པར་གཏེར་དུ་བཞུགས་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་འོད་སྤང་གི་དུས་སུ་ལྟའི་ཡུལ་
 ཀྱི་སྤོན་པོའི་རྒྱལ་པོས་རོལ་མོའི་ཆ་བྱང་དང་། གསེར་དཔུལ་གྱི་སྤྲེགས་བུ་ལ་བྲིས་པའི་སྤེ་
 སྤོད་གསུམ་སོགས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲེགས་བམ་དུ་མ་སངས་རྒྱལ་སྤང་ན་ལས་འདས་པའི་
 རྩལ་སུ་བྱུ་བ་པའི་སྤྲེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་འདིར་གཏེར་དུ་བཞུགས་པར་བཤད་ལ། བྱུ་བ་ཐོབ་ཆེན་
 པོ་སངས་རྒྱལ་བསྐྱུངས་ཀྱང་ཕུག་པ་འདིར་བཞུགས་ནས་རིག་འཛིན་བརྟེན་ཏེ་ཐུན་མོང་
 གི་སྤང་རོར་བྱེར་མ་འཛོན་པར་བཤད་དོ། དེ་དང་ཉི་ཤུ་ཙམ་ (པེ་བྱའི་ཐེ) མའི་རྩེར་བུ་ཡོད་
 དེ། དད་ལྷན་རྣམས་ཀྱིས་མིག་འཁྱུད་པ་སོགས་བྱས་ན་པན་པར་བཤད་དོ། །ཕྱ་ལང་ཞེས་
 པའི་སྤོབ་དཔོན་གྱི་བསྟེན་གནས་ནི། བ་གམ་ལྟ་བུའི་སྤངས་ཀྱི་ལུ་བ་སྤྲེགས་ན་ཡོད་ལ་སྤོན་
 སྤང་གྲུང་གྱི་ཡང་ཡེའི་སྤངས་ལྟ་བུ་པར་འུ་བྱུང་བའི་གནས་སོ། ། (ཡུའི་ལྷན) ཡང་ཁེའི་རྩ་
 མིག་ནི། ཡུ་ཙེ་ཞེས་པའི་དད་ལྷན་གྱིས་རྩེ་བཙན་གྱི་སྤྲེགས་པའི་ཁེའུ་སྤང་ལ་རྩ་ལྷན་པའི་
 ས་ཡིན་ནོ། ། མཉེན་ལྷེས་ (ཙེ་ཏུ་གྲུ) གཤོང་ནི་ད་ལྟ་ (པེའི་བའི་ཀུའུ) བྱང་རི་སྤྲེགས་སུ་
 གྲགས་པ་སྟེ་གནས་ཆེན་འདི་སྤངས་ལྷང་བཟང་མོ་ཞིག་ཡིན་ལ་བསམ་གཏན་བ་རྣམས་ཏིང་
 དེ་འཛིན་ལ་རོལ་པའི་གནས་སོ། །ལྷ་སྟོ་ (ལྷང་མེན) བྱི་རིའི་མདུན་ཞོལ་ན་ཡོད་འདིའི་
 མདུན་ན་སྤོན་ (ཡིའུ་ཡུན་ཤི) འབྱུང་བའི་རྟོ་དང་། རྒྱུ་ན་སྤོན་ (ཙང་ཡུན་ཀྱ) ཀྱི་ཕུགས་
 བྱ་བ་ཡོད་ཅིང་འདི་ལས་སྤོན་འབྱུང་ན་ཆར་པ་འབེབས་པར་སྤང་། སྤོན་གནས་ (ཁོ་ཁྱེན་
 མན) མཐུན་ཞེས་པའི་དམ་པ་ཞིག་གིས་རང་གི་ལྷེ་ལས་བཏོན་པའི་ཁྲག་གིས་མདོ་སྤེ་པལ་
 མོ་ཆེ་བཞེངས་པའི་གནས་ཀྱང་འདི་ཡིན་པར་སྤང་། དེ་དང་འདབ་ཆགས་པ་ན་རྩ་མིག་
 (ཀིན་ཤ་རྩན) གསེར་བྱེ་ཙན་བྱ་བ་དང་། རིའི་བྱང་གི་ཞོལ་ན་ (ཤུན་ཞིན་ཨན) དང་སྤོང་

གི་བསྐྱེ་གནས་བྱ་བ་ཡོད། རིའི་བྱང་ཕྱོགས་རྒྱང་གྲགས་བདུན་གྱི་མཐའ་ན་ལྟ་མོ་དགུའི་
 ལྷས་ (ཀྱི་འུ་ན་འུའི་རྒྱན) རིང་བྱ་བྱང་བ་ཡོད་དེ། རྩོན་གྱི་དུས་སུ་སྤྲུལ་པའི་ལྟ་མོ་དགུ་
 འདིར་ཡང་ཡང་འབབས་ཏེ་བརྒྱུད་ཞིང་ལྷས་བྱེད་པ་ཀྱུན་གྱིས་མཐོང་བར་སྤང་། རིའི་ལུབ་
 བྱང་ཕྱོགས་ན་དགེ་སློང་ལྟ་བུ་བརྒྱུད་སྤྲུལ་ (ཆོང་རིང་གྲུ) ལྱང་བྱ་བ་ཡོད་དེ་རྩོན་གྱི་དུས་སུ་
 འབབས་ལུལ་གྱི་བརྩུན་པ་ལྟ་བུ་གནས་འདིར་སྤྲུལ་པའི་རྒྱལ་གྱིས་བསམ་གཏན་སྒྲོམ་
 བས་བྱུབ་བ་ཐོབ་སྤྲོད། ཅེ་ (རྩོན་ཏེ་རྩོན) མོ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རིའི་བྱང་ཕྱོགས་ན་ཡོད་
 ཅིང་བྱང་རི་རྩིང་བར་གྲགས། མཁར་ (རྩོ་ལི་རྒྱན) བསེལ་བཅུགས་པའི་རྒྱ་མིག་ནི། དཔེན་
 ལན་ཞེ་ཟེབས་ལྷིང་ཞེས་པའི་ལྟ་ཁང་ན་ཡོད་ཐང་གྱུར་གྱི་ཐོག་མའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ (ཏོ་འུ་འུ་ན)
 བྱང་སློང་ལམ་པ་ཞེས་པའི་དུ་ཤང་ཞིག་གིས་རྩིང་སྤྲུལ་བྱ་བ་བརྒྱུད་སྤྲུལ་པའི་བརྒྱལ་
 ལྷགས་གྱིས་སྤྲུལ་པ་མཛད་པ་ན་རྒྱན་དུ་རྒྱ་ལེན་པ་ལ་ངལ་ཞིང་ཡོད་སྤྲུལ་སྤྲུལ་པའི་དགེ་
 སློང་གྱུན་དུ་རྒྱ་ཞིག་བྱུང་ནས་ལྷས་ལྷས་རྒྱ་ལོང་ཞིག་གསུང་བས་བྱང་ (ཏོ་འུ་འུ་ན)
 སློང་ལམ་པས་ཆོག་ལམ་མ་ཆེགས་པར་རྒྱ་བྱངས་ཏེ་འོངས། དེའི་ཕྱིས་ཉིན་ཡང་གོས་ལྷས་
 བའི་རྒྱ་ལོང་ཞིག་གསུང་བས་རྒྱ་སློང་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་ལེན་པར་བྱིན་པས་རྒྱ་སློང་ཆག ཡང་
 རྒྱ་སློང་གཞན་བྱངས་ཏེ་ཆོགས་ལམ་མ་ཆོས་པར་རྒྱ་བྱངས་ཏེ་འོངས་པས། སྤྲུལ་པའི་དགེ་
 སློང་ན་དེ། རྒྱ་ལོང་པར་བྱང་པོ་ཞིག་འདུག་གསུང་ནས་མཁར་བསེལ་སྤྲུལ་བྱེད་མཁུན་དུ་
 བཅུགས་ཏེ། (ཏོ་ཅེ་རྒྱན) བྱང་སློང་ལམ་པ་ལ་མཁར་བསེལ་བྱུང་ཞིག་གསུང་བ་ལྟར་བྱས་
 བས་འུལ་ནས་རྒྱ་མིག་རོ་ཞེས་པོ་ཞིག་ཐོན། སྤྲུལ་པའི་དགེ་སློང་གིས་མཁར་བསེལ་
 བྱངས་ཏེ་སེ་གོལ་གཏོག་ཅིང་ནས་མཁར་འཕུར་ཏེ་སོང་སྤྲོད། འདི་ན་སྤར་བཤའ་པའི་སྤྲུལ་
 པའི་དགེ་སློང་སྤྲུགས་པའི་རྒྱལ་པོའི་རྩིས་སུ་འབྱངས་པའི་ (ལན་ཤན) རི་སྤྲུན་པོ་ཞེས་
 པའང་ཡོད། རིའི་སྤྱོད་ལུབ་མཆོམས་ཀྱི་རྒྱང་གྲགས་བཞི་བརྩུད་མཆོམས་ན་ (སེན་པེ་འུ་
 ཤན) ཐོས་པ་འཛིན་པའི་རི་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བྱང་ཕྱོགས་རྒྱང་གྲགས་བཞི་བརྩུད་མཆོམས་
 ན་རིན་པོ་ (པའུ་ཐ་ཤན) ཆེའི་རི་བྱ་བ་དང་། ཤར་ཕྱོགས་རྒྱང་གྲགས་བདུན་ཅུའི་མཆོམས་

ན་ (ཆེན་ཁི་ཤན) རོལ་ཅེད་རི་བྱ་བ་ཡོད། བྱི་མ་འདི་ན་ཚུ་མགོ་མིག་གསུམ་ (མིན་ཅི་
 རྒྱན) བ་བྱ་བ་ཡོད་ཅིང་འདི་ལས་ཉི་ཐོ་ཞེས་པའི་ཚུ་ལྷང་ཆེན་པོ་འབྱུང་ངོ་། །༡༩། དབུས་རི་
 བོ་མཐོ་ཆོད་རྒྱུད་གསུམ་སོ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་ཅིང་ཅེ་མོ་སྟོམ་ལ་ཅེའི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་རྒྱང་
 གསུམ་ལུ་ཡོད་མཆར་སྟུག (ཆོད་ཡན་རྒྱུད) ལྷན་པོའི་སྟོ་ཞེས་གསུམ་འདི་ལ་བྱིན་རྒྱབས་
 ཅན་གྱི་གནས་ཉེར་བརྒྱད་ཡོད་པ་ལས། བྱ་ (ཡིང་ཅིུ་རྒྱུད) ཆོད་ལྷང་པོའི་རི་བོ། རི་
 འདིའི་བར་ན་ཡོད་ཅིང་སྤར་དག་བཅོམ་པ་སྟ་ཉི་གྲི་བས་རྒྱ་གར་གྱི་བྱ་ཆོད་ལྷང་པོའི་རི་དང་
 མཚུངས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ལ་ད་ལྟ་བུར་རྒྱབ་ (ལུ་ས་ཉིང) སེམས་དཔའི་སྟོར་
 གསུམ། འདིའི་རུབ་ངོས་ན་ (ཀན་ཏུ་རྒྱན) བདུད་ཅི་ཚུ་ལྷང་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད། འདིའི་མདུན་
 ན་ཡོད་པའི་ (རྩ་པོུ་ཐ) ཁོར་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆོད་རྟེན་ནི། གནས་ཆེན་འདིའི་ལྷེ་བ་ཡིན་
 ཞིང་དག་བཅོམ་པ་སྟ་ཉི་གྲི་བས་སྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱང་ན་མེད་
 ཀྱིས་བཞེངས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསྐལ་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་གཟིགས་ཉི་
 རོས་བརྒྱང་བ་དེ་ཡིན། ཉན་གྲུར་གྱི་དུས་ནས་བརྒྱད་སྟེ་ད་ལྟའི་བར་གྱི་རྒྱལ་རབས་མཐའ་
 དག་གིས་ཉམས་གསོས་དང་བྱ་དུད་མཛད། ད་ལྟ་ཡང་འོད་ཟེར་དགྲུང་ལ་རེག་པར་སྟོབ་
 དད་ལྡན་ནམས་ལ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་ཅིང་དྲངས་བསེལ་རི་པོའི་གནས་ཀྱི་ཡང་ཅེར་
 ལྷགས་པ་ལགས་སོ། །མཆོད་རྟེན་འདིའི་རུབ་ངོས་ན་རུབ་པའི་ཞབས་རྩེས་གྱི་རྩོལ་ཡོད་དེ།
 སྟོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྤྱང་ན་ལས་འདའ་ཁར་རྩ་མཆོག་གྲོང་དུ་གཤེགས་པར་ཉི་བ་ན་
 རྩོལ་སྟེད་དུ་ཞབས་རྩེས་བཞག་ནས་མ་འོངས་པ་ན་འདི་ལ་རྟེན་བཀྲུར་བྱེད་པ་ནམས་གྱི་
 ལས་སྤྱིབ་དག་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན། ཞབས་རྩེས་
 དེ་ཡང་མཐའ་དུ་ཅིབས་སྟོར་བཀ་ཞིང་སོར་མོ་ནམས་ལ་བཀ་ཤིས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མཆོན་
 པ་སྟེད་དུ་ཆོན་བཅུ་བྱག་དང་ཞིང་དུ་ཆོན་བྱག་ཡོད་ལ་མ་ག་རྩ་བ་ནམས་ཀྱི་མཆོད་པའི་རྟེན་
 དུ་བཞུགས་སོ། །ཐང་གྲུར་གྱི་དུས་སུ་ཆོད་བྱུང་གཟེ་བཞིན་ཅན་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་དུ་བྱིན་ཉི་
 མཁས་པར་སྤྱངས་པས་རྩོ་རྩེ་གདན་གྱི་མཁན་པོ་མཛད་པ་དེས་འདྲ་རིས་སྤངས་ཉི་རྒྱལ་པོ་

ལ་ཕུལ་བ་ཅི་ནི་ཀླུ་ལ་རབས་ཀྱན་གྱི་མཆོད་གནས་སུ་གྱུར། མིང་གྱུར་གྱི་དུས་སུ་མཁས་
 (མིང་ཆེད) གྲུབ་བསམ་འཕེལ་ཞེས་པའི་རྩ་ཤིང་འབྲུག་རྩུང་རྩ་བྱི་གཉིས་ཀྱིས་དགེ་བསྐྱེད་
 གྱིས་ནོར་བསྐྱེད་ཀྱི་ཞབས་རྩེ་སྒྲིབ་ཀྱི་ཉིད་རྩོམ་བཞུགས་ཀྱི་རི་པོ་དྲུངས་བསེལ་གྱི་གནས་
 འདིར་གྲུས་ལྷན་བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ཞིང་ས་དམ་པར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་ཡིན་
 བོ། །འཇམ་དཔལ་གྱི་ (ཆེན་པུ་རྩ་ཐ) དབུ་སྐྱའི་མཆོད་རྟེན་ནི། མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོའི་ཤར་
 རྩོགས་སུ་ཡོད་ལ་སྒྲོན་གྱི་དུས་སུ་རྩེ་བཙུན་དབུལ་མོའི་རྣམ་པར་སྦྱེལ་བའི་དབུ་སྐྱའི་
 མཆོད་རྟེན་ཡིན་ལ། དུས་བྱིས་མིང་གྱུར་གྱི་དུས་སུ་ཉམས་གསོས་གྱི་སྐབས་བྱེན་ས་
 བལྟས་བས་དབུ་སྐྱའི་མདངས་མ་ཉམས་པར་གསེར་འོད་འཕྲོ་བར་སྦྲང་ཞེས་འབྱུང་
 བོ། །ཤེར་ (པོ་ཞ་ཆུན) བྱིན་གྱི་རྩ་མིག་ནི། མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོའི་ཤར་རོས་སུ་ཡོད། ཐང་
 གྱུར་གྱི་རྩ་ཤིང་ཤེས་རབ་སྦྱས་པ་ཞེས་པའི་དམ་པ་ཞིག་གིས་འདིར་སྦྱ་ཁང་བཞེངས་ཀྱི་རྩོ་
 རྩེ་གཙོ་བོ་རྒྱུ་འདོན་དུ་མཛད་དེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་རྩ་མིག་འདི་བརྩོམ་བ་ལས་
 འདི་ལྷར་གྲགས། མེ་ (ཐ་རྩ་ཡོན) རྩོག་སྦྱ་ཆོགས་གྱི་ཆལ་ནི། མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོའི་མདུན་
 རོས་སུ་ཡོད་ཐང་གྱུར་གྱི་དུས་སུ་བྱང་སྒྲོམ་འཕོགས་པའི་གཙོ་བོ་ཁང་བཞེངས་པའི་ས་ཡིན།
 རིའི་ཤར་ལྷོའི་མཆམས་སུ་ (རྒྱུང་ཡིན་གྱི་) ལ་བེད་གཤེད་ལུང་བ་དང་། དེའི་རྒྱབ་གྱི་ལར་རྒྱ་
 (ཤིང་རྒྱུང་ལུང) གར་ཕྱག་ས་ཡོད། རྒྱ་གར་ཤར་སྒོང་ (སྔན་འབྲུག་ཤར) གི་རི་ནི། རིའི་ཤར་
 རོས་རྒྱུང་གྲགས་སུ་མ་རྩུའི་མཆམས་ན་ཡོད། སྒོན་ཤར་སྒོང་ལྷ་བརྒྱས་འདིར་མེ་རྩོག་
 ལྷན་ལའི་བཙུན་ལེན་བྱས་ཀྱི་བྱུང་བ་ཐོབ་སྐྱད། འདིའི་བྱུང་ཕྱོགས་ན་ (དིང་གེལ) ཁོར་བུའི་
 ག་ཤོང་དང་། དེའི་སྒོ་ཕྱོགས་ན་རྒྱ་ཕུག་ (ཡང་ལེ་ཡུའི) གི་ཆལ་དང་། རིའི་སྒོ་ཕྱོགས་ན་
 འབྲུག་ (ཀྱི་ལུ་ལུང་ཀང) དགུའི་སྐར་ཡོད། འདི་ན་ཡོད་པའི་ལིང་གྱུང་ (ལིང་གྱུང་ཐ)
 མཆོད་རྟེན་ནི་སྤང་གྱུར་གྱི་དམག་དཔོན་དང་པ་ཅན་ཞིག་གི་མཆོད་རྟེན་ཡིན་པར་གྲགས།
 ལྷག་ཆལ་གྱི་ (རྩ་ཡིན་ཤེ་ཡི་ཐ) རིང་བསེལ་མཆོད་རྟེན་ནི། རིའི་སྒོ་ཕྱོགས་གྱི་སྦྱག་ཆལ་
 མིང་གི་མདུན་ན་ཡོད་ལ་མིང་གྱུར་གྱི་ཞིང་པ་ཅན་པོ་ཞིག་གིས་རྩོ་སྒོམ་དུ་སྦྱས་པའི་དབུལ་

གྱི་ཐ་མ་ཏོག་ཞིག་རྒྱུད་པ་བྱེ་བ་སེ་བེ་རྒྱུད་ཀྱི་བུ་མ་པར་འོད་འཛེར་བའི་རིང་བསྐུལ་རྒྱ་ཐག་
 དུ་མ་བརྟག་པ་དང་ཁ་བྱང་ལ་བཅུན་པ་སྤྱོད་གྱི་མེས་པོའི་བྱགས་དམ་རྟེན་ཡིན་ཞེས་བཏབ་
 འདུག་པ་མཐོང་། བྱིས་ཁྱིམ་བདག་དང་བཅུན་པ་དད་ལྡན་རྣམས་གྱིས་མཆོད་རྟེན་དུ་བྱས་
 པར་གྲགས། སྤྱི་ག (རྒྱ་ལིན་ཤིའོ་ཏྲ་) ཆལ་གྱི་སྤྱོད་ཐུགས་རྒྱུད་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་སྤྱོད་བཅུན་ཁྱི་དང་བཅས་པ་ཁྱད་མཆོར་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་གཟི་འོད་འབར་བ་ཞིག་ཡོད།
 རིའི་ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱུད་གྲགས་བཞི་བཅུན་དངས་ (ཆིང་ལྷུང་གྲུ) བསིལ་གྱི་ལུང་བ་ཡོད་ལ།
 དེའི་ཕྱགས་ན་དངས་བསིལ་རྩིང་པར་གྲུ་ཆིང་བྱིགས་ལ། པ་རྒྱའི་ཞེས་པའི་ན་ཤར་གས་
 བཞེངས་པའི་ལྷ་ཁང་ཡོད། དངས་ (ཆིང་ལྷུང་ཤི) བསིལ་གྱི་རྩོད་ནི། དེའི་རྒྱབ་ངོས་གྱི་
 འདབས་ན་ཡོད་ཅིང་རྩོད་དཔངས་སྤྱོད་ཐུག་ཅུ་རེ་ལྟ་དང་། མཐའ་སྐོར་ལ་འདོམ་དགྲ་
 དང་ཆོན་ཉི་ཤུ་ཡོད་པ་མཉམ་གྲུ་བཞི་པ་འབྲེལ་བ་རང་བྱུང་དུ་དོད་པ་སྟེང་དུ་མི་རྩི་ཅམ་
 ཆོགས་ཀྱང་མི་འོང་བ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་བཅུན་པ་ཞིག་དོའི་འདིའི་སྟེང་དུ་
 སྤྱིལ་ཀྱང་བྱས་ཏེ་སྤྱོད་པོ་མང་པོ་ལ་ཆོས་འཆད་པའི་སྤྱོད་དབངས་སྤྱོད་ཅིང་གསལ་བ་བཞིན་
 དང་ཆ་བྱང་འཛིགས་སྤྱོད་ཅིང་བྱུང་དུ་སྟེབས་ན་མི་སྤྱང་བར་གྱུར་པ་ཞིག་བྱུང་བར་གྲགས།
 གཏམ་རྒྱུད་རྩིང་པར་རྩོད་འདི་སྤྱོད་རྒྱལ་པོས་རྩི་བཅུན་གྱི་བཞུགས་ཁྱིར་ཕུལ་བ་ཡིན་ཞེས་
 འབྱུང་། འདིའི་བྱང་ངོས་ན་དངས་ (ཆིངས་ལྷོང་ཆོ) བསིལ་གྱི་ཁྱོན་པ་དང་། ཡང་མི་རིང་བ་
 ན་དག་ལོ་ (ཏན་ཏྲང) བཅོམ་ཕྱག་དང་། རིའི་མདུན་ངོས་གྱི་རྒྱ་ཐག་ལ་དངས་ (ཆིངས་
 ལྷོང་ཁྱོད) བསིལ་ཐམ་པ་ཡོད། (ལོ་ཐམ་ཁྱོད་པིང) ཁྱིའི་ཐུགས་རོམ་ནི། རིའི་ཤར་གྱི་
 ཞོལ་ན་ཡོད་ཅིང་དབྱར་གཞུང་ལ་ཡང་མི་འཇུ་བའི་འབྲགས་རོམ་རྩམས་སྤྱོད་འདོམས་དུ་མ་
 ཡོད་པ་དེའི་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་པའི་འབྲས་བྱ་ཅན་གྱི་ཤིང་རྣམས་དབྱར་དུས་མེ་ཏོག་ཁ་
 འབྲས་ཤིང་འབྲས་བྱ་འཆག་པའི་ངོ་མཆོར་བ་ཡོད། རིའི་ཤར་ལྷོའི་རྒྱུད་གྲགས་གསུམ་ན་
 བསིལ་ (ཁན་ཤན་ཤི) རིའི་རྩོད་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད། པད་ (ཡུའི་རྩི་མི) དཀར་རྩིང་བྱ་ནི། རིའི་
 ཤར་ལྷོའི་སྟེབས་ན་ཡོད། སྤྱོད་དག་བཅོམ་པ་ལྟ་བུས་དབྱར་གནས་མཛོད་པའི་གནས་

ཡིན་ལ་ད་ལྟ་འདིར་དག་བཅོམ་ལྷ་བརྒྱའི་སྐྱ་བརྟན་གྱི་རྒྱལ་པོ་འཇུག་ཏུ་ཆེ་བའི་ཡ་མཚན་
 ཅན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བྱར་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །འདིའི་རྗེས་སུ་བསྐྱོད་པའི་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
 མང་དུ་བྱེ་བའི་སར་སྡོད་ཀྱི་སྡོད་པོ་ཞིག་གིས་རྗེའི་མཚན་མ་བྱས་སོ། །རིའི་བྱ་བ་བྱང་ན་ཀ་
 (ཁྱི་ལན་གཤུ) ལན་ཀའི་སྐྱགས་བྱ་བ་ཡོད། འཕགས་ (ལན་ཤེད་མོ་ལྷ་ལྷའི་ཁྱི) བའི་
 ཆོགས་ཀྱི་ཁྱུས་རྗེས་ཀྱི། དབྱས་རི་དང་བྱང་རིའི་མཚན་མ་ན་ཡོད་ཅིང་སྡོད་ཆུ་མིག་གཙང་
 ཞེང་ཡིད་འཕྲོག་པ་ཞིག་ཡོད་སྟེ། དེར་གནས་མཇུག་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིན་དང་འཇུག་ཡོད་
 ཀྱི་ནང་དུ་འཕགས་པའི་སྐྱ་དང་མཁར་བསིལ་མེ་རྟོག་སོགས་ཀྱི་གཤུགས་བརྟན་མང་པོ་
 མཐོང་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་བར་གྲགས་ཤིང་གཏམ་རྒྱུད་རྣམས་ལ་ལས་རྗེ་བཙུན་གྱི་སྐྱ་ཁྱུས་
 མཇུག་པའི་རྗེས་སུ་བཤད། བྱིས་སུ་སྐྱ་གཤུགས་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་སྤང་ལྷུང་དུ་
 སོང་ཟེར། མེ་ (མའི་རྟེན) རྟོག་མཆིག་གི་རྗེས་སུ་ཀྱི། རིའི་བྱ་བ་བྱང་ན་ཡོད་ཅིང་མཇུག་
 མཁར་སོ་སོ་ལ་རྒྱ་གཉིང་གི་ཆད་མཐོང་སྤང་མེ་འདྲ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པས་སྤྱིའི་ཉག་མ་
 ཆུན་ཆད་ཀྱང་གསལ་བར་མཐོང་བ་ཡོད། རིའི་སྤྱོད་བྱ་བ་མཚན་མ་གྱི་ཡོད་ཟེར་ (ཁྱི་ཀྱང་མ)
 སྤྱོད་པའི་མཆོད་རྟེན་ནི། མིང་གྲུར་གྱི་སྤོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་སྤོབ་ཆེན་གཉིས་ཀྱིས་
 རྗེ་བཙུན་གྱི་ཐུགས་རྗེ་བསྐྱེད་པའི་ཆེ་སྤང་བ་བྱུང་བར་ཅན་སྐྱེད་པའི་གནས་སུ་མཆོད་རྟེན་
 འདི་བཞེངས་སྟེ། དབྱས་ (མའི་རྟེན་ཤེས་མེ) རིའི་རིང་བསྐྱེད་པའི་མཆོད་རྟེན་ནི། ཐང་གྲུར་
 ཀྱི་བྱ་བ་བ་བརྟེན་པའི་སྤོབ་དཔོན་ལན་གྲུ་ཉལ་གི་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་འཕགས་ལུལ་གྱི་བྱ་བ་
 ཐོབ་ཅིག་ལས་རིང་བསྐྱེད་པའི་སྤོབ་དཔོན་ཉེ་ལྷགས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་གྱི་ནང་དུ་བཙུག་ནས་དེའི་
 བྱིར་རྗེའི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་བཞེངས་པར་འདུག བྱིས་མིང་གྲུར་གྱི་དུས་སུ་མཆོད་རྟེན་དེ་
 གཡོ་ཞེང་འབྲེལ་ལ་ཁད་པ་ན་སྤོབ་དུ་ནས་མཁར་སྤྱིན་འདུས་ཉེ་ཆར་འབེབས་ཤིང་
 འབྲུག་སྤྱིའི་པོ་བསྐྱགས་པས་ཆེས་ཆེས་གཡོས་པ་ན་མཆོད་རྟེན་སྤྱོད་པའི་བཞེན་བསྐྱངས་
 བར་གྲུར་རྟོ། །མིང་གཤེས་ཁྱིམ་ནི། རིའི་སྤྱོད་བྱ་བ་མཚན་མ་གྱི་ལ་སྤྱང་དུ་ཡོད་ལ་སྤོབ་དང་ཐུན་
 རྣམས་ཀྱིས་གནས་དེར་སེང་གེ་མང་པོ་འཕྲོ་བ་མཐོང་ལ་བྱིས་མིང་གྲུར་གྱི་སྤོབ་དཔོན་

ཆེན་མོ་ཤེས་རབ་ (ཉི་ཀྱང) འོད་ཟེར་དང་ (ཉིང་ལི) གཅོང་མའི་མཐུ་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་
 དགོན་པ་བཞེངས་ནས་ཕྱོགས་བཞིའི་དགེ་འདུན་སྟོ་བྱར་དུ་ལྷགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྟེ་
 གནས་སུ་བྱས་སོ། །དེ་ལྟར་གོང་གསལ་དཀར་ཆག་རྩིང་པ་ན་བྱིན་རྒྱལ་པས་ཅན་གྱི་གནས་
 ལྟོ་རིར་ཉེར་གཅིག་ ཤར་རིར་བཅུ་བཞི། ལུ་བ་རིར་བཅུ་བདུན། བྱང་རིར་ཉེར་བདུན།
 དབུས་རིར་ཉེར་བཅུ་དེ་བསྟོམས་པས་བརྒྱ་དང་བདུན་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང་དེ་ལས་དེང་
 སང་འགའ་ཞིག་རྩིང་གོགས་ཀྱིས་མི་མངོན་པར་སོང་བའང་ཡོད་ལ། ཡང་བྱིས་སུ་སྟེས་
 ཆེན་དམ་པ་དང་དད་ལྡན་གྱི་སྟེས་བྱ་རྣམས་ལ་རྩེ་བཅུན་གྱིས་སྟེས་དང་གསུང་གི་སྒྲུང་བ་
 ལྷལ་བའི་གནས་རྣམས་སུ་རྒྱལ་སྟོན་བཅུན་པ་བྱིས་བདག་དུ་མས་གསར་དུ་བཞེངས་པའི་
 མཆོད་རྟེན་དང་གཙུག་ལག་ཁང་མང་དུ་མཆིས་སོ། །ཅེ་ལྷ་པ་དཔལ་ལྡན་གྲགས་པས།
 དབུས་རི་སེང་གེ་འགྲིང་བ་འདྲ་བ་རྣམས་སྒྲུང་གི་ཞིང་བྱང་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་ཅན་
 དང་། ཤར་རི་སྒྲུང་ཆེན་བསྟེམས་པ་འདྲ་བ་མི་བསྟོད་པའི་ཞིང་བཟ་ཤིས་སྟོ་མང་མཆོད་
 རྟེན་གྱི་དབྱིབས་ཅན་དང་། ལྟོ་རི་རྩ་མཆོག་ཉལ་བ་འདྲ་བ་རིན་བྱུང་གི་ཞིང་ཆོ་འཕྲུལ་མཆོད་
 རྟེན་གྱི་དབྱིབས་ཅན་དང་། ལུ་བ་རི་མ་བྱ་གར་བྱེད་པ་འདྲ་བ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཞིང་ལྷང་
 འདས་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་ཅན་དང་། བྱང་རི་ཤར་ཤར་བསྟོལ་བ་འདྲ་བ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་
 ཞིང་ལྷ་བབས་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་ཅན་དུ་གསུང་བ་ཡང་དམ་པ་སྟེ་མའི་གསུང་རྒྱན་ལ་
 བརྟེན་པ་གོར་མ་ཆག་ཅིང་འདི་ལ་དཔག་ནས་གནས་རྣམས་སུ་རིགས་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པའི་
 ལྷུ་བ་པ་དང་ལས་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱུང་ཐ་དད་པ་ཡང་ཡོང་བར་བཤད་དོ། །ལུང་སྟེ་རྟེ་པའི་
 རྩོམ་ཞིང་གསུང་གཞིར་བཞག་ཐོག་ཅུང་ཟད་བསྟུས་ཏེ་བཀོད། གཞན་ཡང་ཅེ་ལྷའི་མཐའ་སྟོར་
 བ་ཉེ་བའི་སྒྲུང་རི་བཞི་དང་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་དུ་སྒྲུང་ཡང་འདིར་མ་
 བཀོད་དོ། །

རི་བོང་ཅལ་འཛོགས། དོན་མེད་ཀྱི་འཛོག་འགོ་ལངས་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་རི་བོང་ཅལ་འཛོགས་
 མ་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདིའི་གཏམ་རྒྱུད་འདུལ་བ་ལུང་རྣམས་འབྲེད་༩ ར་བ་ ༡༩༥བ་ཀྱི་

བཞུགས་ཤིང་། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ་༽ ༡༩༡ ན་ཨ་
གསལ་ལོ། །

རི་ཐོང་རྩལ། (མཛོད) ཚུ་རྩལ་བཟུལ་ལ་རི་ཐོང་རྩལ་གཅིག་ཟེར། འདི་ལ་རྩལ་ལྷ་རབ་༣༠༡ཡོད། རི་
ཐོང་གི་རྩལ་ཟེར་པའི་རྩུ་མཆན་ནི། འགའ་ཞིག་གིས། རི་ཐོང་གི་སྤྱི་ཅེ་མོས་སྒྲངས་པའི་
རྩལ་ཟེར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས། རི་ཐོང་གི་སྤྱི་ཅེ་མོ་རང་ལ་གོ་བ་ལྟ་བུ་མིན་པར། རི་
ཐོང་གི་སྤྱི་ཅེ་སྒྲོམ་ཆད་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་རི་ཐོང་ལས། ལྷག་གི་སྤྱི་སྒྲོམ། དེ་
བས་བཤང་གི་སྤྱི་སྒྲོམ་པ་ལྟ་བུའོ། །

རི་བྲགས། (འདུལ་བ) རི་འདབས་ཀྱི་ཐོང་གི་མིང་། ལུང་རྣམས་འབྱེད་༼ ཆ་བ་༽ ༣༣༤ན་ལས། དགོངས་
ཀར་རྩུ་ཁྱུང་གཅིག་ཐོགས་ནས་རི་བྲགས་དེར་འབྱུག་པར་བཅུམས་པ་དང་། ཁྱིམ་བདག་
དེས་ཀྱང་དེ་བསུ་ནས་ཁྱིམ་བདག་དེས་དེ་ཁྱིམ་དུ་ཁྱིད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེའི་ཐད་ཀྱི་
འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ་༽ ༡༩༢ལས། རི་བྲགས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་རིའི་ཐོང་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རི་མོར་བགྱི་བ། (འདུལ་བ) རི་མོར་བྱས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རི་མོར་བྱ་བ། (འདུལ་བ) རི་མོར་བྱས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རི་མོར་བྱས། (འདུལ་བ) ། ལྷག་པར་གྲུས་པ། སྤྱི་ཐོ་ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་གནས་
སུ་བཞག་པ་བཅས་ལ་ཟེར། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྟོང་ཐོ་མཆོག་ལས། རི་མོར་
བགྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་པར་གྲུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་བཟུང་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་
ལས། རི་མོར་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་ཐོ་ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་གནས་
སུ་བཞག་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 དད་པ་བྱེད་པ། བརྒྱད་སྟོང་
པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྟོང་ཐོ་མཆོག་ལས། རི་མོར་བགྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་བས་སོ། །ཞེས་
གསུངས། ཞེབ་པར་གོང་དུ། ལྷ་མར་བྱེད། རི་མོར་བྱ་བ་དང་། རྗེད་པར་བྱ་བ། ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཟིགས།

190

བསྐྱུལ་པ་ཉེ་སྤྱོད་ཞིག་འདྲུལ་བར་བརྩམས་པ་ནི་མ་གྲུབ་ནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བདེན་པའི་
མ་གྲུབ་པ་ལ། མོ་བ་ལ། རོ་བོ་ཉིད་རིག་པ། ལོ་རྒྱ་བ་རོང་ཆོས་ཆོས་བཟང་གི་གསུང་ལས།
བིནྱ་ཞེས་པ་བིནྱ་རྩ་སྟེ། འཛོམས་ཤིང་མེའ་བ་ལ་བྱ་བས། མ་རིག་པའི་ཉོན་མོངས་པ་
འཛོམས་ཤིང་མེའ་བ་ལ་བཤད། བིནྱ་མ་རྩི་མོ་བ་པ་ལ་བྱ་བས་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་མོ་བ་
ལ་བྱ། དག་གི་རིག་པ་མོ་བ་པ་ལ་ཡང་བྱ། ཡང་ན་བིནྱ་སྤྱོད་པ་སྟེ། རོ་བོ་ཉིད་རིག་པ་ལ་བྱ་
བ་དང་། སྤྱིར་བདེན་པ་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་ཡང་སྟོན་པས་རིག་སྤྱལས་ཞེས་བྱའོ། བྱེད་ལས་
ནི། མ་རྩོགས་པ་བཙུག་ཞིང་བསམ་པ་ཉེ་དངོས་པའི་དོན་རིག་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་རོང་ཆོས་
ཆོས་བཟང་གི་གསུང་ཐོར་བྱ་༤༩ན་གསལ།

རིག་གནས། 1 ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་སྤྱིའི་མིང་། དཔེར་ན་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་རྩེད་བ་ལྟ་ཞེས་བ་ལྟ་
 ལྟ། རིག་གནས། ཤེས་ཡོན། ཡོན་ཏན། བསྐལ་བྱའི་གནས། ཤེས་བྱའི་གནས། རྒྱུང་བྱའི་
 གནས་རྣམས་དོན་པལ་ཆེར་འབྲ་བར་སྒྲུང་དོ། །སྤྱོད་བཤད་ནི། ཤེས་པར་བྱ་བའི་གནས་སམ་
 དུལ་ཡོན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བའས། ཡང་ན་རིག་པ་ནི་ཤེས་པ། གནས་ནི་དུལ་ཞེས་སྤྱོད་
 བཤད་བཤད་སྒྲུང་། 2 ཡི་གེ་དང་བན་སྤྱོད་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གྱི་མིང་། ཁོས་དཔེ་ཆ་ཤེས་ཀྱང་
 རིག་གནས་མི་ཤེས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། འདི་སྤྱི་མིང་གེ་བླག་ལ་ཐོགས་པ་འདྲའོ། །

[illegible]

དེག་གནས་མུང་བ་བཞི། སྙན་ངག་སྟེན་སྟོན། མངོན་བརྗོད། རྣོས་གར་དང་བཞིའོ།

རིག་པ་ཆེན་པོ། འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས། རོན་ནས་བརྟན་བརྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། གྲུ་བཟང་ནི།
ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་རི་རྩུབ་པའི་འོད་སྤྲིལ་གསལ་བ་དེའགྲུ་བཟང་པས་

རིག་པ་ཅན་མ། སྤུལ་བྱེད་མ། ལྷ་མོ་ཚུ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པར་གསུང་།
 རིག་པ་ཆེན་པོ། འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས། རོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། སྤྲ་བ་ཤད་ནི།
 དུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་རིམ་བཞིན་དུ་རིག་པས་ན་རིག་པ། ཆེན་པོ་ནི་མཆོག་གསལ་མཛད་དུ་
 བྱུང་བས་ཆེན་པོ་ལོ།

འཇིག་རྟེན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། རྒྱ་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། རྒྱ་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན།

ལྟར་རོ། །

རིག་པ་བརྟུན་ཞུགས་ཀྱི་སྒྲོན་པ། (དཔེ་ཁྱབ་ས) རིམ་གཉིས་ལ་བོ་

ཁྲིམས་རྣམ་དག་ཅིག་གིས་བྱད་མེད་ག་ལ་བསྟེན། དེའི་ཁྱདས་ནི། དེ་བ་སྟོན་སྟོང་ཆ་

༡༥༥ལས། རི་ནག་པོའི་རྣམ་འབྱོར་པ་སྐྱ་གཅན་གསང་བའི་རྟོ་རྟོ་ལ་ཤེས་པ་ཤེས་པ་དེ་ལྟེ་ལ་
འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བ་ཞུས། རྒྱུད་མན་དག་དང་བཅས་པ་གསལ། རིམ་པ་གཉིས་ལ་
བརྟན་པ་ཐོབ་པ་ན། ཡུལ་གཞན་དང་གཞན་དུ་བྱོན་ཞིང་། ཨ་བ་རྒྱ་ཏི་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མཆོག་
གི་བྱུང་བ་བརྟེན་པ་དེའི་ཕྱགས་ཕྱིར་ལོ་བདུན་འབྲེངས། རིག་པ་བརྟེན་ཕྱགས་ཀྱི་སྟོན་པ་
ཡང་ལོ་གསུམ་དུ་མཛད། སྐྱ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་དུ་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཆོགས་
ལ་སྟོན་པ་ན། རྟོ་རྟོའི་སྐྱ་མང་པོ་གསལ་ཏེ། དུས་ཕྱིས་ཡི་གེར་བཏབ་པའི་རྟོ་རྟོའི་སྐྱ་དེ་ལ་
སོགས་པ་ལགས། དེ་རྟོར་གསང་སྐྱགས་ཀྱི་བྱུང་བ་མཆོག་ལ་གནས་པའི་ཆེ། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཤུག་བྱུང་བ་འཁོར་ཉན་ཐོས་མང་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་པའི་གསུང་གིས།
ཁྱོད་ཅི་ལ་ཆགས་ནས་རབ་ཏུ་མི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་མན་ལ་ལས་དུ་གསལ་ནས། རབ་ཏུ་བྱུང་
ན་བསྟན་པ་ལ་མན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བར་དགོངས་ཏེ། རྟོ་རྟོ་གདན་གྱི་མ་ཏི་མེ་རྩ་རར་
སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད། བལ་ཆེན་སྤེ་པའི་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་སྟོར་
བའི་ལམ་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་གནས་པ་ཤི་ལ་རྟེན་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་
པ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྟན་བར་ཆོགས། ཞེས་དོགས་པ་ཅམ་ཡང་མི་དགོས་པར་གསལ་
བར་གསུངས་ཡོད་དོ། ། (བཀའ་བརྒྱུད) ཀོང་སྐུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་
དུ་རིག་པ་བརྟེན་ཕྱགས་ཀྱི་སྟོན་པའི་ངོ་བོ་གསུང་བ་ན། སྟོན་པ་གསུམ་ལ་སྐྱར་ནས་གོང་
དང་འབྲེང་བར་གསུང་། ཡང་གཞན་དག་གིས། སྟོན་པ་ལྟེ་ནང་གསེས། ལུས་གཅེར་བྱར་
བྱས་རྒྱུ་བྱུག་གི་བརྒྱན་བྱུག་རྒྱ་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་གོང་དུ་རྒྱ་བའི་སྟོན་པ་ལ་བཞག། སྟོན་
པ་གསུམ་ལ་གཟིགས།

རིག་པ་དང་ཞབས་སྐྱ་ལྷན་པ། <ཤི་རྩ་ཅ་ར་ཅ་ས་སྐྱར་> སངས་རྒྱས་ཕྱིའི་མཆོག་། རིག་པ་ནི་ཡང་དག་
པའི་ལྷ་བ་ཡིན་ལ། ཞབས་ནི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་བདུན་མོ། ཞེས་སྟོབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་
བསྐྱུངས་གསུང་། ཡང་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་རིག་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་ཞབས་གཉིས་སྐྱ་ལྷན་པའོ། ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བས། མདོར་བསྐྱས་ན་

འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་དམ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་སྟགས་རྒྱུད་ལ་ཡང་དག་པར་ལྷན་
 ཞེས་པའི་དོན་ནོ། རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྷན་པ་ནི། ལེགས་སྦྱར་སྐྱད་དུ་བེད་ཅ་ར་ཏ་
 ས་སྒྲིལ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བེད་ཞེས་པ་རིག་པ། ཅ་ར་ཏ་ཞབས། ས་སྒྲིལ་ཞེས་པ་ནི། ཡང་
 དག་པ། མ་ལུས་པའམ་རྩོགས་པར་ལྷན་པའི་དོན་ལ་བཞད། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ནི་
 རིག་པ་སྟེ་མིག་དང་འབྲེལ་བ། བསྐྱབ་པ་གཞན་གཉིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་རྟེན་གཞི་
 ཡིན་པས་རྒྱུད་པ་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེ་གསུམ་ཡང་དག་པར་སྟགས་ལ་ལྷན་ནོ། ཞེས་པའི་དོན་
 ནོ། རྟེན་པ་ནི་མིག་གིས་མཐོང་ཞིང་རྒྱུད་པ་དང་ལྷན་ན་རང་གང་དུ་འདོད་པའི་གནས་སུ་
 དཀའ་ཆེགས་མེད་པར་འགྲོ་བུས་པ་ལྟར། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་མིག་དང་ལྷན་ཞིང་།
 ལུ་ལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་རྒྱུད་པ་དང་ལྷན་པས་སུ་དན་ལས་འདས་པའི་གནས་སུ་ལེགས་
 པར་སོང་ངོ། ཞེས་ལུགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། སྦྱ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལས་ཀྱང་། བེད་ཅ་ར་ཏ་
 ས་སྒྲིལ་ཞེས་པ་བེད་ཞེས་པ་རིག་པ། ཅ་ར་ཏ་ནི་རྒྱུད་པ། ས་སྒྲིལ་ནི་ལྷན་པའམ་སྟགས་སུ་
 ཆོགས་པ་ལ་བྱ་སྟེ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་སྦྱར་ན་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ནི་རིག་པ། ལྷག་པའི་
 སེམས་དང་ལྷག་པའི་ཁྲིམས་ནི་རྒྱུད་པ། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་དང་སྦྱར་ན།
 ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ནི་རིག་པ། ལྷག་མ་བདུན་ནི་རྒྱུད་པ་སྟེ། རིག་པ་མིག་དང་འབྲེལ་
 མཆོན་ནས་རྒྱུད་པས་སྦྱོན་ཅིང་འཕྲོ་བར་འགྱུར་བས་ན་རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྷན་པ་
 ཞེས་བྲ། ཞེས་གསུངས་སོ། རྟོགས་གཅོད། འདིའི་ “ཞབས་སུ་ལྷན་པ་” ཞེས་པ་ཞབས་ལ་
 དངོས་སོ་གཞན་ཞིག་ལྷན་པ་ལྷ་བའི་དོན་ལ་གོ་བ་ལྷ་བ་ཅུང་ཟད་གོ་མི་བདེ་བ་ཞིག་ཡོད་
 ཅུང་། དེ་ནི་དེ་ལྷར་མིན་ཏེ། ཞབས་སུ་ལྷན་པ་ཞེས་པ་ནི་ཞབས་དང་ལྷན་པ་ཞེས་པའི་དོན་
 ཏེ། “ཞབས་སུ་ལྷན་” ནི་ “རྒྱུད་པར་ལྷན་” ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཅིང་། “རྒྱུད་པར་ལྷན་”
 ཞེས་པ་ནི་ “རྒྱུད་པ་དང་ལྷན་” ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། རྟེན་པ་ནི་རིག་པ་དང་ལྷན་པ་ལ།
 རིག་པར་ལྷན་ཞེས་པ་ལྷ་བ་དང་། ཇི་ཟེད་བཅས་པ་ལ། ཇི་ཟེད་བཅས། ལྷ་དང་བཅས་པ་
 ལ། ལྷར་བཅས་ཞེས་པ་ལྷ་བ་སྦྱ་བ་མཆོན་ནོ། མདོར་ན་འདིའི་རྒྱུད་ “པར་” ལྷན་ཞེས་པའི་ “ར་”

སྒྲ་ དེ་སྤྱད་པའི་ཆེག་མད་ “དང” དང་དོན་འདྲའོ། །དཔེར་ན་སྒྲ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྤྱོད་ལུ་
ལས། རྟོན་རམ་རིག་ “པར” ལྷན་གྱུར་ན། །དཔེར་ན་པ་རྣམས་ནི་དེགས་པར་འགྱུར། །ཁོ་
འཕང་གཉིས་པོ་དེ་དག་གིས། །མཁས་པ་ཤིན་ཏུ་དུལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། རིག་ “པར”
ལྷན་དང་རྒྱལ་པོ་ཡི། །གང་དུ་འདར་མཉམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །རྒྱལ་པོ་རང་གི་ཡུལ་ན་
བཀྱར། །རིགས་ལྷན་ཀྱན་ཏུ་བཀྱར་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །དེས་ན་ཞབས་
སུ་ཞེས་པའི་ཆེག་མད་ “སུ” བེ་སྤྱད་པའི་ཆེག་མད་ “དང” ལྷའི་དོན་མོ། །

རིག་པ་ཆད་པེབས། (རྟོང་མ) རིག་པའི་དབྱིངས་སྤྱོད་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་། དེའི་སྤང་ཆ་
ལྷ་སྤྱད་དོས་གནས་པ་བྱེད་པ་ལ་རིག་པ་ཆད་པེབས་པ་ཞེས་བྱའོ། །རིག་འཛིན་འདུས་
པའི་ཐེན་གྱིས་རིག་འཛིན་ཞེས་ལུང་། མཐུན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

རིག་པ་འཛིན་པའི་སྤེ་སྤོད། གསང་སྤགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཟེར། རྗེའི་སྤགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རིག་
སྤགས་འཆང་བ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་དང་གྲུབ་མཐའ་སྟོན་པ་ལ་དབྱང་བཟང་གིས་
ཞུས་པའི་འགྲེལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །(བཀའ་བརྒྱུད) ལྷ་
སྤགས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ནི་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཐབས་ཟབ་མོས་འཛིན་
པས་ན་རིག་འཛིན་གྱི་སྤེ་སྤོད་ཅེས་བྱའོ། །

རིག་པའི་ཁྱ་བྱུག་གཉིས། རིག་པའི་ཁྱ་བྱུག་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཏེ། རོ་པོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་གསང་
སྤགས་ཀྱི་ཆོས་གསན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱ་མ་གཉིས།

རིག་པའི་རྒྱལ་པོ། <བི་རྩ་རྩ་ཐོ་ལ་ཟེར། རིག་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་ནི། དེས་དོན་གྱི་ཁོ་པོ་
རིག་པ་བདེ་སྤོད་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་དེ་སྤྱོད་ཅེས་བྱའོ། །

རིག་པའི་གནས་ལ། བཟོ་རིག་པ། གསོ་བ་རིག་པ། སྤྱ་རིག་པ། གཏན་ཆེགས་རིག་པ། བྱང་དོན་རིག་
པ་དང་ལྟའོ། །འདི་ལ་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་ཟེར། གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ལ་བཟོ་རིག་པ་
དང་། གསོ་བ་རིག་པ་གཉིས་དགོས། ཕྱི་ཆོས་ཆར་གཙོད་པ་ལ། གཏན་ཆེགས་རིག་པ་
དང་། སྤྱ་རིག་པ་གཉིས་ཤེས་དགོས། བདག་ཉིད་རིག་པའི་གནས་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པ་

ལ། དེ་བཞི་ཀ་དགོས། གྲུ་བ་ཐོབ་པ་ལ་ནང་དོན་རིག་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས། རིག་པའི་གནས་ལྟ་དག་ལ་བརྩོན་པར་མ་བྱས་ན། འཕགས་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཐམས་
ཅད་མཐུན་ཉིད་མི་འགྱུར་བས། དེ་ལྟ་བུ་ན་གཞན་དག་ཆར་གཏོད་ཨེས་འཛིན་དང་།
བདག་ཉིད་ཀྱན་ཤེས་བྱ་ཕྱིར་དེ་ལ་དེ་བརྩོན་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རིག་པའི་
གནས་ལྟ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡང་ཡོད་དེ། བཟོ་རིག་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལ་རྒྱ་རིའི་བྱས་
མཛད་པའི་ཐེག་ཅ་ལྟ་བུ། གསོ་བ་རིག་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་སྟོབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་
པའི་སྦྲད་དབྱང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་རིག་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་གཞོན་ནུ་ཀའི་ཀས་
མཛད་པའི་སྤྱི་མདོ་ཀ་ལྟ་བུ་དང་ཅ་རྒྱ་བུ་ལྟ་བུ། གཏན་ཆོགས་རིག་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ཆད་
མ་སྡེ་བདུན་ལྟ་བུ། ནང་དོན་རིག་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། རིགས་པའི་དབང་ལྷན་སེ་ར་ཨེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་སྐབས་དང་
པོའི་སྤྱི་དོན་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

རིག་པའི་གནས་བཅོ་བརྒྱད། ། རོལ་མོ། འཁྲིག་ཐབས། སོ་ཆོགས། བྱངས་ཅན། སྤྱི་གསོ་བ། ཆོས་
ལུགས། བཟོ་འཕྲོད་བྱེད། གཏན་ཆོགས། སྤྱོད་བ། ཐོས་བ། དན་བ། སྐར་མའི་དབྱེད།
ཅེས། མིག་འབྱུང་། སྟོན་གྱི་རབས། སྟོན་གྱི་བྱང་བདག་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །² གསང་
སྤྱུགས་ཀྱི་རྒྱད་སྡེ། ཆོ་ག་བད་སྟོན་བ། སྤྱི་རིག་པར་སྟོར་བ་དང་། ཤེས་གསལ་དང་། དེས་
པའི་ཆོག་དང་། སྟོབ་སྟོར་མཁས་པ་དང་། སྐར་མའི་རིག་པ་དང་། རྟོགས་བྱེད་དང་། རྒྱ་
ལྷང་དང་། ཆར་སྟོན། འཛིག་རྟོན་རྒྱང་འཕེན་བ། བྱེ་བྲག་པ་བཅས་ཀྱི་རིག་པ་དང་། ལྷན་ཅ་
པ་དང་། ལྷང་མིད་ཀྱི་རིག་པ་དང་། གནས་འདུག་གི་རིག་པ་སྟེ་གནས་ཆེན་པོ་བཅོ་བརྒྱད་
ལ་སོགས་པ་ལ་སྟོན་སྟོན་ཀྱི་འཇུག་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གཞོན་ནུ་ལྟ་མེད་ཀྱི་
གཏན་རྒྱུད་ལས་འབྱུང་རོ། །

རིག་བྱེད་འདོན་པ་ལྟ་བུའི་བརྒྱས་པ། ཡི་གེ་རིང་བྱང་བྱེད་པར་སྐད་གསང་ཆེན་པོས་བརྒྱ་བཤོ། །
རིག་བྱེད་བཞི། ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་བཞི། དེས་བཞོད། (དེས་བཞོད་ཀྱི་རིག་བྱེད་ཅེས་

བྱ་བ་ནི་ཆོག་གི་ཚད་ངེས་པ་སྟེ། ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆོག་གོ། མཆོད་སྦྱིན། (མཆོད་སྦྱིན་གྱི་རིག་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་སྦྱར་བའི་ཚད་ངེས་པར་བྱེད་པ་དག་གོ།) ལྷན་ཆོག་(ལྷན་ཆོག་གི་རིག་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བརྒྱ་སྦྱིན་དང་། ཚངས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བསྟོན་པའི་ཆོག་དག་གོ།) སྤིང་སྦྱང་གི་རིག་བྱེད་དང་བཞིའོ། ། (སྤིང་སྦྱང་གི་རིག་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱེ་དགུ་སྦྱང་བའི་ཐབས་སྟོན་པའོ) འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས་གསུངས།

རིག་མའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་སྒྲིང་བ། རིག་པ་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་སྒྲིང་པ་དང་དོན་འདྲ།

རིག་གཞུང་། 1 ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་སྟོན་པའི་གཞུང་། རིག་པའི་གཞུང་ལུགས། ལེགས་སྦྱར་དང་ཉིན་སྐད་དུ་ ས་ཁྲིམ་ཟེས། དེའི་སྐད་དུ་literature, literary ཟེས། རིག་གཞུང་ཞེས་པའི་ཐོག་མའི་གོ་དོན་ནི་ཚོས་ཡིག་དང་དཔེ་དེབ་སོགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ཀྱང་། བྱིས་འདིའི་གོ་དོན་ཁྲབ་ཆེ་དུ་སོང་བ་ཡིན་ལོ། 2 དམངས་ཁོང་གི་སྐད་ཆའི་ནང་། ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཞེས་པའི་རིག་གཞུང་དེ། མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་གོམས་སྟོལ་ཤེས་ཡོན་ལྷ་བྱ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད།

རིགས། 1 མི་རྒྱུད། རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་མི་རྒྱུད་ལ་རྒྱལ་པོའི་རིགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། 2 རང་བཞིན། དུག་གི་རིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར། ལྷན་གྱི་རིགས་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 འོས་ཤིང་བཟང་བ། འཐད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་རིགས་སོ་ལྟ་བུ། 5 རྒྱ། འཕགས་པའི་རིགས་བཞི་ལྟ་བུ། 6 འབྲུང་ཁྱུངས། གསེར་མང་པོ་ཡོད་པའི་རི་ལ་གསེར་གྱི་ཁམས་སམ་རིགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ།

རིགས་ཀྱི་བྱ། 1 (མདོ) ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དང་ལྷན་པའི་བྱ་ཡིན་པས་རིགས་ཀྱི་བྱ། ཡང་ན་ཐེག་པ་རང་རང་གི་རིགས་དང་ལྷན་པས་རིགས་ཀྱི་བྱ། 2 (ཐུགས) འཕོད་པ་སྟེ། རིགས་ནི་རྟོག་ཞིང་རིགས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་རྣམས་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་རྣམས་རིགས་དེ་རྣམས་ལས་སྦྱེས་པས་ན་རིགས་ཀྱི་བྱའོ། །རྟོག་འབྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ན་གསལ།

རིགས་རྒྱུད། མི་སོ་སོའི་རིགས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱུན། སྦྱ་བཤད་ནི། རིགས་ཀྱི་རྒྱུན་ཡིན་པས་ན་རིགས་

རྒྱུད་དོ། །

རིགས་རྒྱུད་སྒྲོང་གི་མིང་། རང་ནས་མར་ལ་རིམ་པ་བཞིན། །རང་གི་བྱིས་པར་བྱ་བོ། །དེའི་ལོག་
 ཆ་ལོ་ཆ་མོ་དང་། །དེ་ཡི་བྱིས་པ་ཡང་ཆ་ཡིན། །ཡང་ཆའི་བྱིས་པར་གཞི་ཆ་ (གསུམ་ཆ་)
 དང་། །གཞི་ཆའི་བྱིས་པར་གོས་ཆ་ཟེར། །གོས་ཆའི་བྱིས་པར་གྲོས་ཆ་ཟེར། །དེ་ནས་ས་
 རང་ནས་མར་དེད་པའི། །རང་གི་རིགས་རྒྱུད་མི་རབས་བདུན། །བྱ་མོའི་སྤྱོད་པར་མག་པ་
 དང་། །བྱ་ཡི་རྒྱུང་མར་མནའ་མ་ཟེར། །༡ བ་སྒྲུང་ཐོར་བྱའི་སྒྲོང་། །གཞན་ཡང་བ་བྱར་བ་
 སྒྲུང་ (པ་ད) དང་། །མ་དང་བྱ་ཐོར་མ་མད་ (སྒྲུང་) ཟེར། །རང་དང་མེས་པོར་མེས་དཔོན་
 དང་། །རང་དང་ཨ་ཁུ་ཁུ་དཔོན་ཡིན། །རང་དང་ཞང་པོ་ཞང་དཔོན་དང་། །མ་དང་ཞང་པོ་མ་
 ཞང་ཡིན། །པ་རྒྱུད་གཉེན་ཆོན་པ་ཆོན་དང་། །མ་རྒྱུད་གཉེན་ཆོན་པ་ཆོན་ཡིན། །རང་གི་
 མིང་མིང་སྤྱན་མཆེད་དང་། །རང་གི་བྱ་ཆ་རིགས་རྒྱུད་ཡིན། །དེ་ལྟར་རིགས་རྩལ་ཆོ་འབྲང་
 གི། །འཕོད་མིང་གསལ་པོར་མ་ཤེས་ན། །རང་མཆོང་ཡིན་ལ་གཞན་གྱིས་འབྲུ། །དེ་བྱིར་མ་
 གོར་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞིབ་པ་རིགས་རྩལ་ཆོ་འབྲང་གི་འཕོད་མིང་ཞེས་པར་གཟེགས།
 རིགས་བདག་གིས་རྒྱས་བཏབ། རིགས་ཀྱི་བདག་པོ་དང་ངོ་པོ་གཅིག་ཏུ་སོང་བའི་དོན་
 ཡིན་པར། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། རྒྱ་ཡིས་བཏབ་པའི་དོན་ནི་མ་མི་དད་པའི་དོན་
 དུ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་གསུངས། །དོན་དུ་ན་སྤྱི་པོར་
 རིགས་བདག་གསལ་བཏབ་པའམ་བརྒྱན་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས།

རིགས་བརྒྱ། གསང་འདུས་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲོ་བཅུ་དང་བྱམས་པ་ཀུན་བཟང་བཅས་བྱུང་པའི་ལྷག་
 མ། གཤེགས་པ་ལྷ། ལུམ་བཞི། ས་སྤྱིང་སོགས་སེམས་དཔའ་དུག གཟུགས་དོ་རྩེ་མ་
 སོགས་ལྷ་སྤྱེ། ལྷ་ཉི་ཤུ་པོ་ནམས་ལ། རྣམ་སྤྱང་གི་རྣམ་སྤྱང་། རྣམ་སྤྱང་གི་མི་བསྐྱོད་པ། རྣམ་
 སྤྱང་གི་རིན་འབྲུང་། རྣམ་སྤྱང་གི་འོད་དཔག་ཟེད། རྣམ་སྤྱང་གི་དོན་བྱུང་བཅས། ལྷ་རེ་རེ་ལ་
 རིགས་ལྷ་ལྷར་བྱེ་བས་དཔལ་པ་རིགས་བརྒྱའོ།

རིགས་བརྒྱའི་ཁྲུབ་བདག་རྒྱལ་བ་དོ་རྩེ་འཆང་།

རིགས་ངན་རབ་ཏུ་བྱུང་རིགས་པའི་ཁྱད་སྤྲུག་ (འདུལ་བ) བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རིགས་ངན་རབ་ཏུ་
འབྱུང་བར་གནང་བའི་ཁྱད་སྤྲུག་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

རིགས་ལྷ། 1 རྒྱལ་བ་རིགས་ལྷ་སྟེ། མི་བསྐྱོད་པ། རིན་འབྱུང་། འོད་དཔག་མེད། རོན་གྲུབ། རྣམ་སྒྲུང་
སྟེ་ལྷོ། 2 རྒྱལ་རིགས་ལྷ་མཆོན་གྱི་ཅོད་པར། 3 རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་པོའི་རིགས་ལྷ་ནི།
རྒྱལ་རིགས། བྲམ་ཟེའི་རིགས། རྩུ་རིགས། དམངས་རིགས། གདོལ་བའི་རིགས་དང་
ལྷོ། 1 དེ་ཡང་རྩི་སྒྲིང་དུ། དབྱ་ཁྲལ་ལ་དབང་རྒྱལ་པོའི་རིགས། སྤྲུལ་དག་སོགས་འཆོ་
བྲམ་ཟེའི་རིགས། ཆོང་དཔོན་ལ་སོགས་རྩུ་རིགས། ཞིང་ལས་ཀྱིས་འཆོ་དམངས་
རིགས་ཏེ། སྤོག་གཅོད་ལ་སོགས་ངན་ལས་ཀྱིས། འཆོ་བ་གདོལ་བའི་རིགས་ཡིན་
ནོ། ཞེས་སྒྲིང་རྩི་སྒྲིང་མའི་སྤྲུལ་བས་གཉིས་པའི་༤༣ན་གསལ་བ་ལྟར་དོ། གཞན་
ཡང་། ས་ཆེན་ཆོས་བཞེན་སྐྱོང་བའི་རྒྱལ་རིགས། རིག་གྱེད་རྣམ་བཞེའི་སྐོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་
བྲམ་ཟེའི་རིགས། མཁོ་དཔྱེའི་ཆོང་གཅོང་འབྲེམས་པའི་རྩུ་རིགས། ལྷགས་ཞིང་འཆོ་
སྐྱོང་ལ་མཁས་པའི་དམངས་རིགས། རྣོ་ངར་མཆོན་ཆའི་བཅོ་བཏོད་དང་སྤོག་བྲལ་སྟེར་
བའི་གདོལ་རིགས། ཞེས་དདུལ་ཆུའི་ཡིག་བསྐྱར་རྣམ་གཞག་ལས་གསུངས།

རིགས་ལྷའི་དམ་ཆོག་ (རྣམ་སྒྲུང་གི་དམ་ཆོག) ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་གཟུང་བ་དང་། སྐུ་བས་སུ་འགོ་
བཞི་རྣམ་སྒྲུང་གི་དམ་ཆོག་ (མི་བསྐྱོད་པའི་དམ་ཆོག) རྟོ་རྟེ། སྤལ་བྲ། ལྷག་རྒྱ། སྐོབ་
དཔོན་གཟུང་བཞི་མི་བསྐྱོད་པའི་དམ་ཆོག་ (རིན་འབྱུང་གི་དམ་ཆོག) ཟང་ཟེང་། ཆོས། མི་
འཇིགས་པ། བྲམས་པའི་སྤྱིན་པ་བཞེའམ། ཡང་ན་ནོར། རོར་གྱི་སྤྱིང་པོ། ཡན་ལག་ཡན་
ལག་གི་སྤྱིང་པོ་སྟེ་སྤྱིན་པ་བཞེའི་ཉིན་རེ་བཞེན་དུས་དུག་ཏུ་སྤྱིན་པ་རིན་འབྱུང་གི་དམ་ཆོག་
(འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དམ་ཆོག) ལྷི་དང་། གསང་བ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་གཟུང་བའོད་
དཔག་མེད་ཀྱི་དམ་ཆོག་ (རོན་གྲུབ་ཀྱི་དམ་ཆོག) མཆོང་པའི་ལས་ལ་བཅོན་པ་ནི་རོན་
གྲུབ་ཀྱི་དམ་ཆོག་ཡིན་པ་བཅས་སོ། །ལུང་སྐུ་རོལ་པའི་རྩི་རྩེའི་གསུང་ལྟར་བཏོད།

རིགས་དང་རྩམ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གམ། ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་ལ་གོ་ དབྱངས་ཅན་དགྲེས་སྤྱིའི་

མཆན་འབྲེལ་༡༣༤ལས། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་སྟུན་དག་པ་རང་ལ་བྱགས་པའི་
རིགས་དང་རྩས་གཉིས་སུ་བྱས་ཏེ། རིགས་ཅན་མང་པོ་ལ་བྱབ་པའི་སྤྱི་ལ་རིགས་དང་།
ནང་གསེས་དབྱེ་བ་མང་པོ་ལ་བྱབ་རྒྱ་མེད་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ལ་རྩས། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །དཔེར་ན་སྟུན་དག་གི་སྐབས་སུ། རིགས་དང་རྩས་རང་བཞིན་བརྗོད་བ་ཞེས་
འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །

རིགས་བདག་གིས་རྒྱས་བཀྲམ། རིགས་ཀྱི་བདག་པོ་དང་པོ་པོ་གཅིག་ཏུ་སོང་བའི་དོན་ཡིན་པར།
བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། རྒྱ་ཡིས་བཀྲམ་པའི་དོན་ནི་ཐ་མི་དད་པའི་དོན་དུ་མཁས་
མཆོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས། སྤྱི་པོར་རིགས་བདག་གིས་བརྒྱན་པའི་དོན་ཡིན་པར་
སེམས།

རིགས་ལྡན། ༡ རང་བཞིན་གྱིས་གཤེས་རྒྱུ་འཇམ་པ་ལ་ཟེར། ལུང་ཤུན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས།
རིགས་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ རང་བཞིན་གྱིས་འཇམ་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 འག་
རྩ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རིགས་ལྡན། རིགས་ལྡན་གྱི་སྤྱི་ཆ་བྱད་ནི། སེང་གའི་སྐྱེ་ཆོས་མ་ལས་
བྱུང་པའི་གཙུག་ཏྲར་བཅོས་མ་དང་། འཇམ་བྱ་རྒྱ་པོའི་གསེར་ལས་བྱས་པའི་ཕྱོག་ཞུ་དང་།
བྲག་ཞབས་ཀྱི་གདུ་བ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་རེ་རེའི་རིན་དུ་གསེར་སྒང་བྱེ་བ་རེ་རེ་རི་བའི་ཤ་བཀྲམ་
པའི་འོད་དང་། རིགས་ལྡན་གྱི་སྤྱི་དཀར་ལ་དམར་པའི་མདངས་ཆགས་པའི་འོད་འཛེས་པ་
ཁོར་ལུག་ཏུ་བྱུང་པའི་དབང་གིས་ཀྱང་གཟེ་བཞིན་བཞེད་པར་དཀའ་བ་སོགས་སོ། །འདིའི་
སྐོར་ཞིབ་པ་འག་རྩ་ལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རིགས་ལྡན་ཉེར་ལ། འག་རྩ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རིགས་ལྡན་ཉེར་ལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རིགས་པ་རྩེས་སུ་སྦྱབ་པ། (འདུལ་བ) ཚུལ་མ་ཐུན་གྱི་སྦྱོད་པ་རྩེས་སུ་སྦྱབ་པའི་ཐབས་ཞེས་པའི་དོན་
ཡིན། སྦྱ་བཤད་ནི། རིགས་པ་ནི་ཚུལ་མ་ཐུན་ཅན་གྱི་དོན་མིན་པར་ཚུལ་མ་ཐུན་གྱི་སྦྱོད་པ་
ལ་གོ་དགོས་ལ་དེ་རྩེས་སུ་སྦྱབ་པ་ནི་དེ་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སོ། །ཡང་ན་རྩེས་སུ་སྦྱབ་པ་
ཞེས་བྱ་བ་སྦྱོད་པ་ལའང་འབྲུག་སྟེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་

༩ ཚུ་ ༡༧ བཤམས། སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པ་ལོ། །ཞེས་དང་། ལུང་ཐོན་
 ཆོག་གི་འབྲེལ་པ་ལས། ཆོག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྲམ་ཐེ་ལ་རིགས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་ཚུལ་སྤྱོད་
 ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མཆོ་རྟེན་ལས། གལ་ཏེ་རང་བྱུང་དང་ཚུར་ཤོག་
 ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤོན་གྱི་ཆོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོག་རང་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཉགས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཚུར་ཤོག་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ནི་ཆོག་ཡིན་ཏེ། རྗེས་
 སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་པ་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
 རེ་རེ་ནས་བརྗོད་དོ། །དེ་ཡང་ལུང་རྣམ་འབྲེད་ལས་ཆོག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྗེས་སུ་
 མཐུན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའོ་ཞེས་གསུངས་ལ། རྣམ་འབྲེད་འབྲེལ་ལས། ཆོག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
 རིགས་ (མི་རིགས་པ་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་གྱི།) (རིགས་པ་ནི་ཚུལ་མཐུན་གྱི་སྤྱོད་པ་
 ལ་ཟེར་ལ) པ་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པ་ (དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས) ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ་ཞེས་
 སོ། །ཞེས་གསུངས།

རིགས་པ་བྱུག་ཅུ་བ། འཕགས་པ་སྐྱུ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛད། བསྟན་འགྲུར་༩ ཙ་པ་ ༡ན་བཞུགས། ཞིབ་ཏུ་
 བཤད་ན། རིགས་པ་བྱུག་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྲས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོ་བ་དཔོན་འཕགས་པ་སྐྱུ་
 སྐྱབ་ཀྱི་ཞལ་སྤྱོད་མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སུ་དེ་ཏ་ཕྱི་དང། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་པ་
 ཆོ་བ་ཉི་མ་གྲགས་ཀྱི་འགྲུར།

རིགས་པ་བྱུག་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྲས་པ། རིགས་པ་བྱུག་ཅུ་པ་དང་འབྲ།

རིགས་པ་བཞི། བཏྲོས་པའི་རིགས་པ། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ། འཐད་པའི་བསྐྱབ་པའི་རིགས་པ།
 (འདི་ལ་ཆད་མའི་རིགས་པ་ཞེས་གྲང་བཤོ། །སྤྱི་དགེ་བསྟན་འགྲུར་༩ རྩ་པ་ ༡༩པ་ན་
 གསལ་ལོ།) ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་དང་བཞིའོ། །དང་པོ་བཏྲོས་པའི་རིགས་པ་ནི། འབྲས་བུ་
 རྣམས་འབྱུང་བ་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་བཏྲོས་པའོ། །བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། མེས་བསྐྱེད་
 པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའོ། །འཐད་པས་བསྐྱབ་
 པ་ནི། ཆད་མ་དང་མི་འགལ་བར་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། མའི་ཆ་བ་

དང་ཆུ་རྒྱན་པ་སོགས་ལ་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་
 བཞིའོ། །ཐེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ཐོག་མཐའ་
 མ་ལས། རྗེ་ལྷ་ར་ཐོས་པའི་དོན་ལ་རིགས་པ་བཞིས། ཉིན་དང་མཚན་དུ་ཚུལ་བཞིན་རབ་
 བརྟགས་ནས། །བསམ་བྱའི་གནས་ལ་བསམས་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །རྣམ་དཔྱོད་སྒྲོ་ཡིས་ཐེ་
 ཆོས་ཆོད་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས། དེ་ཡང་མེ་ལྷ་བྱུར་སྤར་ནས་བཤད་ན། །ལྷོས་བྱལ་གྱི་
 རིགས་པ་ནི། མེ་འདི་རྒྱ་རྒྱེན་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལས་འབྱུང་། །བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། བྱ་བ་
 རྗེ་ལྷ་ར་བྱེད། །འཐད་སྤྱབ་གྱི་རིགས་པ་ནི། དེ་ལྷ་ར་བྱེད་པ་ལ་ལུང་རིགས་དང་འགལ་མི་
 འགལ། །(ཆོས་ཉིད་གྱི་རིགས་པ་ནི།) མེ་ཆ་བ་ཡིན་པ་དང་གྲེན་དུ་འབར་བ་ལ་རིགས་པ་
 གཞན་མི་སེམས་པར་དངོས་ཡོད་རང་འཇགས་འཛོག་པ་བཅས་ལ་རིགས་པ་བཞི་ཟེར་བ་
 ཡིན་འདྲའོ། །འདིའི་རིགས་པ་ཞེས་པ་རྒྱ་མཚན་ལ་རིགས་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱུར་གོ་རྒྱུ་མིན་
 བར། འཐད་ཅིང་འོས་པའི་དོན་དུ་གོ་དགོས། དེ་ཡང་མེ་ལྷ་བྱུར་རང་གི་རྒྱ་རྒྱེན་ལ་ལྷོས་ནས་
 འབྱུང་བ་དེ་རིགས་པ་འཕམ་འཐད་པ་ཡིན་པ་ལྷ་བྱུར་འོ། །ཆོས་ཉིད་གྱི་རིགས་པ་ལ་བྱེ་ན། འཇིག་
 རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཆོས་ཉིད་གྱི་རིགས་པ། བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པའི་ཆོས་ཉིད་གྱི་རིགས་
 པ། གནས་པའི་ཆོས་ཉིད་གྱི་རིགས་པ་དང་གསུམ་མོ། །འཕགས་པ་དགོངས་པ་འེས་པར་
 འགྲེལ་པའི་མདོ་ལས། རིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞེར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ལྷོས་པའི་རིགས་པ་
 དང་། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང་། འཐད་པས་སྤྱབ་པའི་རིགས་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་གྱི་
 རིགས་པ་འོ། །དེ་ལ་ལྷོས་པའི་རིགས་པ་ནི་འདུ་བྱེད་རྣམས་འབྱུང་བ་དང་། རྗེས་སུ་ཐ་སྙད་
 གཤགས་པའི་རྒྱ་གང་དག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱེན་གང་དག་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་ལྷོས་པའི་རིགས་
 པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་རྣམས་འཐོབ་པ་འཕམ། འབྱལ་བ་འཕམ། རྒྱེས་པ་རྣམས་ལས་བྱེད་པར་འབྱུར་
 པའི་རྒྱ་གང་དག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱེན་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ཡིན་
 ནོ། །སོ་སོའི་ཤེས་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། སྤྱོད་པའི་དོན་སྤྱབ་པ་དང་། ལེགས་པར་ཁོང་དུ་
 རྒྱུད་པར་བྱ་བའི་རྒྱ་གང་དག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱེན་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཐད་པས་སྤྱབ་པའི་

རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ནས། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱང་ཡང་རུང་།
མ་བྱང་ཡང་རུང་སྟེ། ཆོས་གནས་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་དབྱིངས་གནས་པ་ཉིད་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཡང་འདྲི་
རིགས་པ་ཞེས་པ་སྤྱི་བར་མི་བྱེད་པ་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོ་གྲོས་
མི་ཟད་བས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་༩ ཅེ ༥༩བཅུ་ལས་བཤད་དོ། །རིགས་པ་
བཞིའི་སྒྲོར་དེར་ཡང་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེ་དག་གི་དོན་ནི་སོ་སོའི་ཐང་དུ་གཟིགས།

རིགས་པའི་ཁྱུ་བྱུག རོ་པོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤའི་སྒྲ་མ་ཞིག

རིགས་པའི་དགག་བྱ། བདེན་འཛིན། དགག་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ།

རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཆེགས། ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རྟེན་
འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རིགས་པ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ནི། ལྷ་རྒྱའི་བྱུ་མ་མཐར་གསུངས་པ་ལྟར། དཔེར་ན་སྒྲོན་པོ་རྣམས་གྱིས་བྱ་བ་ཆེ་
རྒྱུང་གང་ལ་འད་སྟོག་ཏུ་གྲོས་རིམ་བྱས་ཀྱང་། མཐར་རྒྱལ་པོ་ལ་གཏུགས་ཏེ་ཐག་གཅོད་
དགོས་པ་བཞིན་དུ། རིགས་པ་གཞན་རྣམས་གྱིས་དབྱེད་པ་ཅེ་ཅམ་བྱས་ཀྱང་མཐར་རྟེན་
འབྲེལ་ལ་གཏུགས་དགོས་པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། ཡང་རྗེ་གྲུང་ཐང་བསྟན་
པའི་སྒྲོན་མེའི་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པ་ལས། མཐའ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་སེལ་
བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བཏགས་པར་གསུངས་ཏེ། ལྷ་རྒྱུ་མཚན་
དུ་བྱས་ཏེ་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་མ་བྱུ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་
བྱས་ཏེ་སྤང་བ་ཅེར་ཡང་འཆར་རུང་བར་བསྐྱབས་པས་མཐའ་གཉིས་སེལ་ཚུལ་འདི་ནི།
གོང་དུ་སྒྲོས་པ་ལྟར། སྟོང་པ་ཞེས་པ་དང་རྟེན་འབྲུང་ཞེས་པ་དོན་གོ་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་འབབ་
པ་ལ་ཐུག་པས། གཏན་ཆེགས་འདི་ལ་མཐའ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སེལ་བའི་རིགས་པའི་རྒྱལ་
པོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོ་ལས། ཐོག་མར་གང་
ཐག་ལ་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཅའ་ནས་མི་རྟེན་པ་དང་རང་གི་ཕྱང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་

པ་འདི་གོ་སྤྱོད་པ་འཁྲིད་པའི་རིམ་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །འདི་ཡང་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདུན་པོ་དེར་གང་ཟག་མི་རྙེད་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་
ཡིན་པས་རྟེན་འབྲུང་གི་རིགས་པ་ལ་ཐུག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གོང་གི་ལྷང་སྤྱིའི་གསུང་
གི་ཁུངས་བཙུལ་ས་ཡིན་པར་སྤྲད་རོ། །

རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག 1 རིགས་པ་ལ་མངའ་བརྟེན་པའི་སྤྱེས་བྲུ། 2 དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་
མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

རིགས་པས་དབྱུང་བཅོད། དོན་དམ་དབྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱུང་མཐར་རྟེན་པ། སྤྱེ་བའི་ཐ་སྙད་
བཏགས་པའི་བཏགས་པའི་དོན་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷ་བྱ་བ་སོན་ལས་སྤྱེ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་དང་
ཐ་དད་གང་དུ་སྤྱེ་ཞེས་དབྱུང་དེ་དབྱེད་བྱེད་ཀྱིས་རྟེན་ན་རིགས་པས་དབྱུང་བཅོད་དུ་འགྱུར་
ལ། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་པ་དོན་བཙུལ་བའི་ཆེན་རྟེན་པ་ཞེས་བར་ཡང་འགྱུར་
རོ། །དབྱེས་པས་རིགས་པས་དབྱུང་བཅོད་མི་འདོད།

རིགས་པས་ཕྱུག། རིགས་པས་འཕུལ་མཚམས་དང་དོན་འབྲ། དེ་ལ་གཟིགས།

རིགས་པས་འཕུལ་མཚམས། གཞན་གྱི་ཁས་སྦྲངས་ལ་གཞིགས་ནས་ནན་གྱིས་རིགས་པས་གཞོད་
བྱེད་བཅོད་པ། སྤྱོད་དེ་གཞན་གྱིས་དངོས་སུ་ཁས་སྦྲངས་ཀྱང་། ཁྱོད་ལྟར་ན་སྤྱོད་འདི་
དང་འདི་ལྟར་འགྱུར་རོ་ཞེས་རིགས་པས་གཞོད་བྱེད་བཅོད་པ། འདི་ལ་འཕུལ་མཚམས་
ཞེས་ཀྱང་ཟེར།

རིགས་སྤྱི། རང་གི་བྱེ་བྲག་དུ་མ་བྱུབ་པ། རིགས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ།

རིགས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། རིགས་མཐོན་པོར་སྤྱེས་པ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རིགས་ཕུན་
སུམ་ཆོགས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་པས་བཀུར་ཞིང་གྲགས་པའི་རིགས་མཐོན་པོ་རྣམས་སུ་
སྤྱེས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རིགས་ཆོགས་ལ། དབྱེས་པ་རིན་ཆེན་བྱེད་བཅོད་པའི་རིགས་ཆོགས་ལྷག་པ་ལྟའོ། །བཀའ་བརྒྱུད་པ་
སོགས་ཀྱིས་རིགས་ཆོགས་ལྷའི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ཀྱང་རིགས་

ཆོགས་ལྟེ་ཐ་སྟེ་ལུང་། རེས་འབྲུག་གི་དགོ་ལྟ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རིགས་ཆོགས་
ལྟ་གི་ཐ་སྟེ་ལུང་།

རིགས་ཚོགས་ཀྱི་ རྩ་བ་ཤེས་རབ། རྩོད་བསྐྱོད་ རྩོད་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། རིགས་པ་ཀླུ་ཅུ་པ། ཞིབ་
 མོ་རྣམ་འཐག་རིན་ཆེན་མེད་པ་དང་ཀླུ་གོ། འུ་མྱོན་རིན་པོ་ཆེས། རྩོད་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། རྩ་
 བ་ཤེས་རབ། རིགས་པ་ཀླུ་ཅུ་པ། རྩོད་པ་བསྐྱོད་པ། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་ བ་སྙེད་ལུབ་པ་
 དང་ཀླུ་ཏུ་བཞེད། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ག་ལས་འཛིགས་མེད་བསྐྱེད་ནས་ཀླུ་ཏུ་བཞེད།
 (དོགས་གཙོད) དགོ་ལྷན་པའི་ཤོགས་ལ་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གི་ བ་སྙེད་ལྷུང་ལྷུང་གསལ་
 །ཀྱང་། རྩོད་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལེགས་བཤད་གསེར་མེད་། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ། འཇུག་
 པའི་ལྷིག་ཆེན། ལམ་རིམ་ཆེ་ལྷང་། ལྷགས་རིམ་ཆེན་མོ། རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་སོགས་སུ་ནི་
 རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གི་ བ་སྙེད་མ་མཐོང་ཞིང་། ལྷག་པར་གསེར་མེད་ལས་ནི་རིགས་ཚོགས་
 ཀྱི་གི་ བ་སྙེད་འཕོག་པར་མཛད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྤྲུལ་ཀྱིས་
 བསྐྱུ་བ་བྱ་བ་དེན་དངོས་དང་སྐྱུ་བ་ཤེད་རྟོག་གའི་རིགས་པ་འཕོག་པ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་
 མཛད་ནས། དང་པོ་ལ་རང་གཞན་ཀྱི་སྤེལ་སྤུན་མོང་དུ་འཕོག་པ་དབྱ་མ་ཅ་བ། དེའི་རབ་
 ཤེད་དང་པོ་རྒྱུན་བརྟག་པ་ལས་འཕྲོས་པ་རྩོད་པ་བསྐྱོད་པ། རབ་ཤེད་བདུན་པ་སྤྲེལ་གནས་
 འཛིག་པ་བརྟག་པ་ལས་འཕྲོས་པ་རྩོད་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། རབ་སྤེལ་ཤེད་ཀྱི་འཕོག་པ་རིགས་
 པ་ཀླུ་ཅུ་པ་སྤེལ་བཞི། སྐྱུ་བ་ཤེད་རྟོག་གའི་ཆེན་པོན་བཅུ་ཀླུ་འཕོག་པ་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་
 རྩོད་ཀྱི་འདྲི། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་བ་སྙེད་ལུབ་པ་འམ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བའམ་ག་ལས་འཛིགས་མེད་
 བསྐྱེད་ནས་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གི་གངས་ངེས་འདོད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་
 གསེར་མེད་གི་ལྷུང་སེ་ར་རྩེ་བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་དུ་
 འངས་པ་ན་འདུག་སྐྱེས་ན། དེ་ནི་ཡི་གེ་མ་དག་པ་ཡིན་ཏེ། གསེར་མེད་ལས། དངོས་བསྐྱེད་
 རྩོད་ཉིད་ཀྱི་དོན་རིགས་ཚོགས་དང་། ཞེས་པ་ཅམ་ལས་ཀྱི་ཅེས་གསུངས་པ་མེད་
 དོ། །འོ་ན་ཀྱང་རྩེའི་རྩ་བའི་ལྷིག་ཆེན་དུ་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གི་ བ་སྙེད་གསུངས་ཏེ། རྩོད་ཀྱི་

ཆེན་མོ་ཞུ་ལས། རིགས་བས་བསྐྱབ་པ་ནི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སྒྲིང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ཆོད་ཆོག་
 རིགས་བ་དུག་ཅུ་པ་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་རིན་ཆེན་སྒྲིང་བ་སྟེ་དུག་ཏུ་རིགས་པ་མང་པོས་
 གཏན་ལ་བབ་པོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྐྱབ་པ་དང་ནི། ཟབ་མོ་དཔུ་མའི་དོན་རིགས་པ་མང་
 པོས་གཏན་ལ་བབ་པས་ན་རིགས་ཆོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །སྒྲིང་རྩོལ་ཟླ་མའི་གསུམ་
 འབུམ་པོད་དང་པོ་༤༣༩ལས། རིགས་ཆོགས་ལྗེའི་སྟེང་དུ། རིན་ཆེན་སྒྲིང་བ་སྟེ་རིགས་
 ཆོགས་དུག་གོ། ཞེས་རེས་མདའ་བ་དང་ཚོང་ཁ་བ་ཡལ་སྤས་ཀྱིས་བཞེད་དོ། ཞེས་དང་།
 ཡང་གོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྟོན་ཆ་༤༠༥ལས། ཁུ་ལོ་རྩ་བ་
 སོགས་སྤྱ་རབས་པ་རྣམས་རིགས་ཆོགས་ལྗེའི་སྟེང་དུ་ཐ་སྙད་བྱུབ་པ་བསྐྱབ་ནས་རིགས་
 ཆོགས་དུག་ཏུ་བཞེད་པ་ལ། རྗེ་རིན་མོ་ཆེ་སོགས་གཞུང་དེ་འདྲ་ཡོད་ན་ཆོག་གསལ་དུ་མ་
 བླངས་པ་དང་། འབགས་པའི་དངོས་སྟོབ་རྣམས་ཀྱིས་བླང་རིགས་པ་ལ་གང་དུ་འང་མ་བླངས་
 བས་རིན་ཆེན་སྒྲིང་བ་བསྐྱབ་ཏེ་རིགས་ཆོགས་དུག་ཡིན་གསུངས། ཞེས་གསུངས། རྗེ་དགེ་
 འདུན་གྲུབ་པའི་ལྷའི་སི་ཏུ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་པའི་བྱིས་ལན་ཤོག་གངས་༡༤པ་ན། རིགས་
 ཆོགས་དུག་ལ་དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྒྲིང་བ་བགང་ལ། ཐ་སྙད་གྲུབ་པ་མི་བགང་བའི་རྒྱ་མཚོན་
 རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་དོ། །

རིགས་བཞི། (འདུལ་བ) རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་བཞི་ནི། ༡ བས་ཟེང་རིགས། ཐཀ་ཤམཏ Brāhmaṇa ༩ རྒྱལ་
 རིགས། ལྷཐར, kṣātra ༩ རྫོུ་རིགས། ཝཻལ་ vaiśya ༥ དམངས་རིགས་། ལུང་ Sūdra དང་
 བཞིལོ། །ཉི་ལྔ་ལྷོ་རིག་བྲེད་ཆོག་པ་དང་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་མཁས་པའི་རིགས་རྣམས་ནི་བས་
 ཟེང་དང་། རྒྱལ་ཁམས་སྲུང་ཞིང་སྟོང་པའི་རྒྱལ་པོ་དང་དབང་པོའི་རིགས་རྣམས་ནི་རྒྱལ་
 རིགས། ས་ཞིང་དང་ལྷགས་རིགས་འཛོེསྟོང་བྲེད་པ་དང་ཚོང་པའི་རིགས་རྣམས་ནི་རྫོུ་
 རིགས། གཞན་གྱི་ལས་གཏོག་བྲེད་པའི་རིགས་རྣམས་ནི་དམངས་རིགས་དང་
 བཞིལོ། །གསལ་གྱི་ལུང་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་ཆོག་རིས་ལ་གཟེགས་ན་རིགས་བཞིའི་ཁྲད་པར་
 གསལ་པོ་གསུངས་ཡོད། དེ་ཡང་སྟོན་ནས་སྨྲ་བའི་ལྷུང་བྲེད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་འདུལ་བ་ལུང་

ནམ་འབྲེད་ཀྱི་ཆ་བ་ རྟེན་ལས། དགེ་སློང་གིས་མིའི་སྐྱོན་ནས་སྤྱོད་པའི་བསམ་པས་
 བསམ་ཐེ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་གན་དུ་སོང་སྟེ་འདི་སྐད་ཅེས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་ལ་དགེ་སློང་གི་
 ཚུལ་ག་ལ་ཡོད། བསམ་ཐེའི་ཚུལ་ག་ལ་ཡོད། ཆེ་དང་ལྷན་པ་ནི་བསམ་ཐེ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་
 ཡིན་གྱིས་ཆེ་དང་ལྷན་པས་རང་གི་བཟོ་འདི་ལྟ་སྟེ། བསམ་ཐེའི་སྐྱོད་ཚུལ་དང། སྐྱོད་པ་དང།
 གཅང་སྤྱད་དང། གྱུན་ཏུ་སྐྱོད་པ་དང། ཐལ་བ་སྤང་བ་དང། བྱ་མ་བྱམ་སྤང་བ་དང། ས་སྤང་
 བ་དང་ལག་སྤངས་དང། ཐོར་ཚུགས་དང། རབ་བསྐྱུགས་བྱ་བ་དང། གྲེ་ཞེས་བྱ་བ་དང།
 དེས་བཟོད་བྱི་རིག་བྱེད་དང། མཆོད་སྦྱིན་བྱི་རིག་བྱེད་དང། ལྷན་ཆོག་གི་རིག་བྱེད་དང།
 སྤྱིད་སྤྱང་གི་རིག་བྱེད་དང། མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ་དང། མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང།
 སྐྱོག་པ་དང། སྐྱོག་ཏུ་འཇུག་པ་དང། སྦྱིན་པ་དང། ལན་པ་དག་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་སྤྱོད་
 བ་དགེ་སློང་སྤྱོད་པ་ལོང་དུ་བྱུང་ཡང་འུང་འུང་འུང་འུང་དགེ་སློང་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་
 འགྱུར་རོ། །དགེ་སློང་གིས་མིའི་སྐྱོན་ནས་སྤྱོད་པའི་བསམ་པས་རབ་ཏུ་
 བྱུང་བའི་གན་དུ་སོང་སྟེ་འདི་སྐད་ཅེས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་ལ་དགེ་སློང་གི་ཚུལ་ག་ལ་ཡོད།
 བསམ་ཐེའི་ཚུལ་ག་ལ་ཡོད། ཆེ་དང་ལྷན་པ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་གྱིས་ཆེ་
 དང་ལྷན་པས་རང་གི་བཟོ་འདི་ལྟ་སྟེ། སྤང་པོ་ཆེའི་ཉར་བཞོན་པ་དང། ཉར་བཞོན་པ་དང།
 ལིང་ཉའི་ཐབས་དང། རལ་མྱེའི་ཐབས་དང། འཕོང་དང་ཕྱིར་བསྐྱར་བ་དང། མདུན་དུ་
 བསྐྱར་བ་དང། ལྷགས་ལྷས་སྤྱར་ཐབས་དང། ཞགས་པ་གདབ་པ་དང། མདའ་པོ་ཆེ་འཕེན་
 ཐབས་དང། འཛིན་སྤངས་དང་པོམ་སྤངས་དང། ཐོར་ཚུགས་དང། གཅང་པ་དང་འལ་བ་
 དང་དབྱག་པ་དང། སྤང་ནས་ཕོག་པ་དང། སྤྱོད་གཤམ་ཕོག་པ་དང། གནད་དུ་ཕོག་པ་
 དང། མི་འཆོར་བར་ཕོག་པ་དང། ཆབས་ཆེ་བ་དག་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་སྤྱོད་པ་དགེ་
 སློང་སྤྱོད་པ་ལོང་དུ་བྱུང་ཡང་འུང་འུང་འུང་འུང་དགེ་སློང་ལ་སྤྱོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་
 རོ། །དགེ་སློང་གིས་མིའི་སྐྱོན་ནས་སྤྱོད་པའི་བསམ་པས་ རྟེན་རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་
 གན་དུ་སོང་སྟེ་འདི་སྐད་ཅེས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་ལ་དགེ་སློང་གི་ཚུལ་ག་ལ་ཡོད། བསམ་ཐེའི་

ཚུལ་གཤམ་ཡོད། ཆེ་དང་ལྷན་པ་ནི་རྩུ་རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་གྱིས། ཆེ་དང་ལྷན་
 བས་རང་གི་བཟོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞིང་ཚོ་བ་དང་བ་ལང་སྤང་བ་དང་། ཆོང་བྱ་བ་བསྐབ་བར་བྱའོ་
 ཞེས་སྒྲིམ་ན་དགེ་སྤོང་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཏུ་གྱུར་ཡང་རུང་མ་གྱུར་ཡང་རུང་དགེ་སྤོང་ལ་ལྟུང་
 བྱེད་ཏུ་འགྱུར་རོ། དགེ་སྤོང་གིས་མིའི་སྦྱོན་ནས་སྤྱོད་པའི་བསམ་པ་ས། དམངས་རིགས་
 ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་གན་ཏུ་སོང་སྟེ་འདི་སྤྱོད་ཅེས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་ལ་དགེ་སྤོང་གི་ཚུལ་ག་
 ལ་ཡོད། བྲམ་ཟེའི་ཚུལ་གཤམ་ཡོད། ཆེ་དང་ལྷན་པ་ནི་དམངས་རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་
 ཡིན་གྱིས། ཆེ་དང་ལྷན་པས་རང་གི་བཟོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཟོར་བ་དང་། སྐག་གཤང་བསྐབ་བར་
 བྱའོ་ཞེས་སྒྲིམ་ན་དགེ་སྤོང་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཏུ་གྱུར་ཡང་རུང་མ་གྱུར་ཡང་རུང་དགེ་སྤོང་ལ་
 ལྟུང་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་སོ། བོད་ཀྱི་རང་གཞུང་ངམ་བསྐྱར་གཞུང་རྣམས་
 སུ་རྒྱལ་རིགས་སྦྱོན་ཏུ་གསུངས་ཡང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་སྦྱོན་ལ་འོངས་དགོས་ཏེ། བྲམ་ཟེའི་
 རིགས་ནི་ལྷ་ཆངས་པའི་ཞལ་ནས་སྤྱེས་པར་གྲགས་པས་རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 བང་ནས་ཅེ་མོའམ་མཆོག་ཡིན་པར་འདོད་པའི་བྱིར་རོ། ། (བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ) རྟེན་
 བོའི་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱིད་བསྐྱང་བ་ལ་བསྒྲོས་པ་ལྟར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་རྒྱལ་རིགས། དཀའ་
 ལུགས་ཀྱི་བྱིར་གྲོང་ལས་ཡིད་བྱིར་སྤྱོགས་ཤིང་དབེན་པའི་གནས་བསྟེན་བ་དེ་དག་ལ་བྲམ་
 ཟེའི་རིགས། རྒྱལ་བོའི་བཀའ་བཞིན་བྱེད་པ་ལ་རྩུ་རིགས། ཞིང་ཚོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་
 ངན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དག་ནི་དམངས་རིགས་ཞེས། རིགས་བཞི་པོ་རྣམས་བྱ་བའམ་འཆོ་
 ཐབས་མི་འདྲ་བའི་སྦྱོན་པ་ཉགས་པར་གསུངས་སོ། །དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་པའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་
 འགྲེལ་པ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། (མཆིམས་མཛོད) ཆོས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཀུན་སྦྱོང་
 དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚུལ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་བས་འཁོར་མཁུ་བར་བྱེད་པས་རྒྱལ་པོ་དང་ཞིང་བ་
 རྣམས་ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར་ཅིང་པོངས་པ་ལས་སྦྱོབ་པས་ན་རྒྱལ་རིགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་
 དང་། གང་དག་འདོད་པ་རྒྱུང་ཞིང་ཁྲིམ་ལས་ཡིད་བྱིར་སྤྱོགས་ཏེ་དགོན་པ་དང་ནགས་སུ་
 གནས་པ་དེ་དག་ལ་ནི་བྲམ་ཟེ་དང་། རྒྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མི་བྱེད་པ་ལ་རྩུ་རིགས་དང་།

བྱེད་པ་ལ་དམངས་རིགས་དང་གདོལ་བའི་རིགས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་དུ་གྱུར། ཞེས་
མཆིམས་མཛོད་གསུང་། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་དུ་འདེད་དང་
མཚུངས་པར་གསུངས། ཡང་དདུལ་ཚུའི་ཡིག་བསྐྱར་རྣམ་གཞག་ལས། ས་ཆེན་ཆོས་
བཞེན་སྦྱོང་བའི་རྒྱལ་རིགས། རིག་བྱེད་རྣམ་བཞེའི་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་བྲམ་ཟེའི་རིགས།
མཁོ་དགྲའི་ཆོང་ཐོང་འགྲེམས་པའི་རྩེ་ལུ་རིགས། ལྷགས་ཞིང་འཆོ་སྦྱོང་ལ་མཁས་པའི་
དམངས་རིགས། ཞེས་གསུངས། བྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ནས། མི་རིགས་བཞི་པོ་
དེ་དག་ལྟ་ཆངས་པ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་ཆངས་པའི་ཁ་ནས་བྲམ་ཟེ། དདུང་བ་
ལས་རྒྱལ་རིགས། བརྒྱ་ལས་རྩེ་ལུ་རིགས། ཀང་མཐེལ་ལས་དམངས་རིགས་བྱུང་བ་བཅས་
སོ། །རིགས་བཞི་པོ་དེ་དག་ལ་མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་
སླེབས་བམ་༩ ཁ་བ ༥ ལས། དེ་ལ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་གང་དག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱལ་རིགས་
གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མཐོན་པོར་བཀྱར་བ་ཡིན་ནོ། །རྩེ་ལུ་རིགས་
གང་དག་ཡིན་པ་དང་། དམངས་རིགས་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱིས་དམང་
བར་བཅིས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་རིགས་ལྷ་ཞེས་པའང་སྤང་སྟེ། རིགས་ལྷ་
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རིགས་རྩས། (འདུལ་བ) རིགས་དང་རྩས་ཞེས་པ་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་གམ་ཁུབ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཉེ།
རིགས་ནི་རྒྱལ་རིགས། རྩས་ནི་དེའི་བྱེ་བྲག་སྟེ་རྒྱལ་རིགས་ལ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ན་
ཤུག་འཛིག་རྒྱུད་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ། །ཡང་པའི་རྒྱུད་ལའང་རིགས་རྩས་ཞེས་ཟེར་
རོ། །

རིགས་རྩས་ཆོ་འབྲང་། (འདུལ་བ) པའི་རྒྱུད་ལ་རིགས་རྩས་དང་། པའི་རྒྱུད་ལ་ཆོ་འབྲང་ཟེར། རྒྱལ་
མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀྱུ་པའི་གོས་བཟང་ལས། (རིགས་) ནི་མཁས་མཛངས་
དཔལ་ཞིང་རྒྱལ་པོད་པ་བཀའ་བཅན་ལ་དཀྱེལ་ཆེ་བ་གཞུང་བཟང་ལ་འགྲོགས་བདེ་བ་
སོགས་ལ་རབས་ཀྱི་སྦྱོང་རྒྱལ་ཅི་རིགས་དང་ལྡན་པ། (རྩས་) ནི་རིགས་མཉམ་པའི་པ་དེའི་

རྒྱུད་ལས་བྱུང་། (ཆོ) བེ་ཞང་པོ་ཁྱུངས་དང་ལྷན་པ། (འབྲང) བེ་བཤང་མ་ཐག་པ་གསུམ་
པོ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱུད་པའི་འབྲང་ས་འཛིན་པ་ཡིན་ཞེས་གསལ་ལོ། །

རིགས་རྩས་ཆོ་འབྲང་གི་འབོད་མིང་སྟོར། (འདུལ་བ) རིགས་རྩས་ཆོ་འབྲང་མི་རབས་ལས། །པ་ཆོན་
མ་ཆོན་གཉིན་འབྲེལ་སྟོར། །ས་ཁུལ་ཡུལ་ལྷུང་མི་གཅིག་པར། །རང་སྟོལ་འབོད་ཚུལ་མི་
འབྲ་ཞིང་། །མཁས་པ་སོ་སོའི་འབྲེལ་ཚུལ་ཡང་། །དེ་བཞིན་མི་མ་སྤྱན་མང་ནའང་། །རྩང་
ཟད་སྤྱི་ལ་ཁུབ་པ་ཡི། །འབོད་མིང་མདོ་ཅམ་འབོད་པར་བྱ། །༡༩ པ་ཆོན་སྟོར་གྱི་མིང་།
རང་ནས་གོང་དུ་རིམ་པ་བཞིན། །རང་ནས་ཡར་དེད་མི་རབས་གསུམ། །པ་དང་ཨ་མེས་
ཡང་མེས་ཟེར། །པ་ཡི་སྤུ་རུ་ཨ་ཁུ་ཡིན། །པ་ཡི་སྤིང་མོར་ཨ་ནེ་དང་། །དེ་ཡི་ཁྱོ་བར་ཨ་བང་
(བང་པོ) ཟེར། །ཨ་ཁུ་རི་རིགས་ཀྱི་བྱིས་པ་དང་། །རང་གཉིས་བར་ལ་པ་སྤྱན་ཟེར། །པ་ཡི་
པ་ལ་ཨ་མེས་ (མེས་པོ) དང་། །པ་ཡི་མ་ལ་ཨ་མེས་ (མེས་མོ) ཟེར། །མེས་པོའི་པ་ནི་ཡང་
མེས་དང་། །མེས་པོའི་མ་ནི་ཡང་མེས་ཡིན། །དེ་རྣམས་རང་གི་པ་ཆོན་ཡིན། །༢༠ པ་ཆོན་
སྟོར་གྱི་མིང་། །པ་ཡི་པ་ལ་སྟོ་བོ་དང་། །པ་ཡི་མ་ལ་སྟོ་མོ་ཟེར། །པ་ཡི་སྤུ་རུ་ཞང་པོ་
དང་། །པ་སྤྱན་མོ་གཅིན་མོ་དང་གཅུང་མོ་ལ་ཨ་ནེ་སྟེ། །དེ་ཡི་ཁྱོ་བར་བང་པོ་ཟེར། །པ་ཡི་
སྤྱན་གྱི་བྱིས་པ་དང་། །རང་གཉིས་བར་ལ་པ་སྤྱན་ཟེར། །དེ་རྣམས་རང་གི་པ་ཆོན་ཡིན། །༢༡
སྤྱན་མཆེད་ཤ་ཉེའི་སྟོར་གྱི་མིང་། །རང་གི་གཡས་སུ་རིམ་པ་བཞིན། །མིང་པོ་གཅིན་
གཅུང་སྟེ་མོ་སྟེ། །རང་ (མོ་ཡིན་ན་དེའི) སྤྱན་པོ་ལ་མིང་པོ་ཟེར། །རང་ལས་ཆེ་བར་སྤུ་བོ་
(གཅིན་པོ) དང་། །རང་ལས་ཆུང་བར་རུ་བོ་ (གཅུང་བོ) ཟེར། །སྤུ་བོའི་ཆུང་མ་སྤུ་མོ་
ཡིན། །སྤུ་དང་རུ་བོའི་བྱིས་པ་ལ། །རང་གི་ཆ་བོ་ཆ་མོ་དང་། །དེ་ཡི་བྱིས་པར་ཡང་ཆ་
ཟེར། །རང་ནས་གཡོན་དུ་རིམ་པ་བཞིན། །སྤིང་མོ་ཨ་ཅེ་རུ་མོ་སོགས། །རང་ (མོ་ཡིན་ན་
དེའི) སྤྱན་མོ་ལ་སྤིང་མོ་ཟེར། །རང་ལས་ཆེ་བ་ཨ་ཅེ་ (གཅིན་མོ) དང་། །རང་ལས་ཆུང་བ་
རུ་མོ་ (གཅུང་མོ) ཡིན། །རུ་མོའི་ཁྱོ་བོར་མག་པ་ཟེར། །ཨ་ཅེ་རུ་མོའི་བྱིས་པ་ནི། །རང་གི་
སྤྱག་ཆ་སྤྱག་མོ་ཡིན། །སྤྱག་ཆ་སྤྱག་མོའི་བྱིས་པ་ནི། །རང་གི་སྤྱག་གི་ཡང་ཆ་ཟེར། །དེ་

ནམས་སྟུན་མཆེད་གཉེ་ཡིན། ། ། གཉེན་འབྲེལ་སྐྱོར་གྱི་མིང་ ་ བཟའ་རྒྱ་ལོ་ལ་ཁྱོ་པོ་
 དང་། ། བཟའ་རྒྱ་ལོ་ལ་རྒྱུང་མ་ཟེར། ། ཁྱོ་གཉེན་གཉེན་དང་གཉེན་པོ་ནི། ། རང་གི་རྒྱུང་མའི་སྟིང་
 པོ་ཡིན། ། ཁྱོ་གཉེན་ཨ་ཅེ་ལུ་མོ་ནི། ། རྒྱུང་མའི་སྟིང་མོ་ཆེ་རྒྱུང་ཟེར། ། དེ་བཞིན་རྒྱུང་མའི་མིང་
 སྲིང་ཡང་། ། ཁྱོ་གཉེན་སྟིང་པོ་སྟིང་མོ་ཡིན། ། རྒྱུང་མའི་ཕུ་པོ་ལུ་པོ་ནི། ། རང་གི་ཁྱོ་གཉེན་སྟིང་པོ་
 དང་། ། ཁྱོ་གཉེན་གཉེན་མོ་གཉེན་མོ་ནི། ། རང་གི་རྒྱུང་མའི་སྟིང་མོ་ཡིན། ། རྒྱུང་མའི་པ་དང་མ་
 གཉེས་ལ། ། ཁྱོ་པོའི་གྲོས་པོ་གྲོས་མོ་ཟེར། ། དེ་བཞིན་ཁྱོ་གཉེན་པོ་མ་གཉེས། ། རྒྱུང་མའི་སྟིང་གི་
 པོ་སྟིང་གི་ཟེར། ། དེ་ནམས་རང་གི་གཉེན་འབྲེལ་ཡིན། ། ། རིགས་རྒྱུད་སྐྱོར་གྱི་མིང་ ་ ་
 རང་ནས་མར་ལ་རིམ་པ་བཞིན། ། རང་གི་གྲོས་པར་བྱ་བྱ་མོ། ། དེའི་འོག་ཆ་པོ་ཆ་པོ་
 དང་། ། དེ་ཡི་གྲོས་པ་ཡང་ཆ་ཡིན། ། ཡང་ཆའི་གྲོས་པར་གཞི་ཆ་ (གསུམ་ཆ) དང་། ། གཞི་
 ཆའི་གྲོས་པར་གོས་ཆ་ཟེར། ། གོས་ཆའི་གྲོས་པར་གོས་ཆ་ཟེར། ། དེ་ནམས་རང་ནས་མར་
 དེད་པའི། ། རང་གི་རིགས་རྒྱུད་མི་རབས་བདུན། ། བྱ་མོའི་ཁྱོ་པོར་མག་པ་དང་། ། བྱ་ཡི་རྒྱུང་
 མར་མནའ་མ་ཟེར། ། ། བ་སྟུང་ཐོར་བྱའི་སྐྱོར་ ་ ་ གཞན་ཡང་པ་བྱར་པ་སྟུང་ (པད)
 དང་། ། མ་དང་བྱ་ཐོར་མ་མད་ (སྟུང) ཟེར། ། རང་དང་མེས་པོར་མེས་དཔོན་དང་། ། རང་དང་
 ཨ་ཁུ་ཁུ་དཔོན་ཡིན། ། རང་དང་ཞང་པོ་ཞང་དཔོན་དང་། ། མ་དང་ཞང་པོ་མ་ཞང་ཡིན། ། པ་
 རྒྱུད་གཉེན་ཆོན་པ་ཆོན་དང་། ། པ་རྒྱུད་གཉེན་ཆོན་མ་ཆོན་ཡིན། ། རང་གི་མིང་སྲིང་སྟུན་
 མཆེད་དང་། ། རང་གི་བྱ་ཆ་རིགས་རྒྱུད་ཡིན། ། དེ་ལྟར་རིགས་རྒྱུས་ཆོ་འབྲང་གི། ། འཕོད་
 མིང་གསལ་པོར་མ་ཞེས་ན། ། རང་མཆོང་ཡིན་ལ་གཞན་གྱིས་འབྲུ། ། དེ་བྱིར་མཐོར་ཞེས་
 པར་གྱིས། ། བག་མོ་དོན་བྱུང་གིས་གྲོས་པ་ལྟར་བཞོད།

རིགས་གསུམ། གསང་བ་རིགས་གསུམ་ལ་གཟེགས།

རིང་། ་ ་ རིང་པོའི་བཤུས་ཆིག་དཔེར་ན་རིང་བྱུང་དང་། ། ཡུན་རིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ་ ་ བྱས། ། སྐབས།
 དཔེར་ན་ཐེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ། ལྷ་རྒྱལ་ཁུ་དཔོན་གྱིས་ལོ་རྒྱུ་བ་རྒྱ་བཙོན་སེང་དང་
 ཉག་ཆོ་རྒྱལ་ཁྱིམས་རྒྱལ་པ་གཉེས་རིམ་པ་བཞིན་རྒྱ་གར་དུ་བཟངས་ཏེ་འབད་པ་ཆེན་

པོས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒྲུབ་འདྲེན་བཏང་བས་བྱང་ཆུབ་འོད་གྱི་རིང་ལ་སྒྲུབ་འབྲོངས་ཏེ་
མངའ་རིས་སྟོད་དུ་བྱག་པེབས་བ་ན། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུ།
རིང་འབད་ལ། རྗེ་ཙེང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་སྟོན་ལས། དེར་ནི་རིང་དུ་འབད་ལས་
ཆོགས་གཉིས་ནི། ཞེས་སོགས།

རིང་ལུགས། བྱུང་མཐའ། ཆོས་ལུགས། ལུགས་སྟོལ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་
དོགས་ལས། ཏཱ་ཤང་གི་རིང་ལུགས་ལ་གནས་བཞེན་དུ། གསུང་རབ་ཆེན་པོ་རྣམས་འཆི་
བའི་ཆེད་གོས་བ་མེད་པར་འཛིན་པའི་ཆོས་སྟོང་པའི་ལས་ཀྱི་སྤྱི་བ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ནོན་
བཞེན་དུ་ཆེའི་དུས་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་བ་ལས། ཞེས་གསུངས་
བ་ལྟར་རོ། །སྤྱོད་པའདུག་ནི། ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཆགས་པའི་ལུགས་སྟོལ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་
ཅས་བྱུངོ། །

རིང་ལུགས་ལ། བྱུང་མཐའ་འཛིན་པ། ཆོས་ལུགས་འཛིན་པ། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་དོགས་
ལས། དེ་ཡང་བདག་གི་དཔལ་ལྷན་སྒྲུ་མ་དམ་བ་སངས་རྒྱུ་བ་བཙུག་ལྟར་འདས་ཀྱི་རིང་
ལུགས་བ་ཆེན་པོ། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་མེད་པར་ཡང་གཅིག་ཏུ་མཉེས་གཤིན་
པའི་ངང་ཚུལ་ཅན། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

རིང་བསྐྱེལ། <ཤ་རྩེ་རིང་> ། སྤྱི་ཆེན་དམ་པའི་སྐུ་གཏུང་སོགས་ལས་བབས་པའི་རིལ་བུ་དཀར་པོ་
ཡུངས་འབྱུངས་སྟོ་མའི་ཆད་ཅམ་བ་ལ་དབྱེ་བས་ལེབ་ཅིང་སྤྱི་བ་པ་ཞིག་གི་མིང་དུ་གྲགས་
ཆེ། ཤ་རྩེ་རིང་ཞེས་བ་སྐུ་ལུས་དངོས་ལ་གོ་བ་དང་། སྐུ་གཏུང་སྟེ་ཤི་བའི་པེམ་རོ་ལ་གོ་བ་
གཉིས་ཡོད་མོད། ལེགས་སྤྱར་དུ་ “शरीर” ཤ་རྩེ་རིང་པོ་བ་སྐུ་ལུས་སམ་ལུས་པོ་ལ་གོ་སྟེ།
རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་ལ་འང་ལུས་པོ་ལ་ “शरीर” ཤ་རྩེ་རིང་པོ་བ་སྐུ་ལུས་མཆོན་ནོ། །དབྱིན་སྐད་
དུ་body ཟེར་བ་དེའོ། །ཤོད་ཉོར་གྱི་བད་ཡིག་མིང་ཆོག་དོན་གསུམ་གསལ་བྱེད་ལས་དེའི་
སྐད་དོད་ལ་རྒྱ་ཏུ་ཞེས་གྲང་གསལ་ལོ། །རིང་བསྐྱེལ་ཡུངས་འབྱུངས་ཅམ་བ་དེ་ནི་སྒྲུ་མ་ཅ་ཆེན་
འགའ་ཞིག་གི་སྐུ་ལུས་གསོན་པོ་ལས་གྲང་འབབ་རྒྱ་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ནི། སྟོན་མེར་སྤྱད་ལ་

བ་ཁམས་པ་ཞེས་པའི་བླ་བ་བསྟན་བཤེགས་ཆ་ལ་ཁ་རི་ཁ་ཐུག་ཅིག་ཡོད། ཁོ་བས་ཉིན་ཞིག་
 ལ་སྐབས་ཐེ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེར། ཅེད་མོ་དང་སྐྱགས་ཏེ་སྐྱ་ལུས་ཀྱི་རིང་
 བསྐྱེད་གནང་རོགས་ཞེས་སྐྱ་ཚུགས་བྱས་པ་ན། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་དེ་འདྲ་ག་བ་ཡོད་རེད་
 ཅེས་ཞལ་བཞེས་གཏན་ནས་མ་གནང་བ་ན། ཁོ་བས་དྲན་འཕྱུལ་ཞིག་བྱས་ཏེ། རིན་པོ་ཆེར།
 ད་ཆེ་མས་ཞལ་རྩལ་གསུང་གི་འདུག་ད། ཞལ་རྩལ་མ་གསུངས་ཞེས་ཡང་ཡང་སྟོན་སྟོན་
 ཞུས་པར། ཐམས་སྐྱགས་བསུན་ཅིང་ཕྱག་གི་ནམ་པས། ཨ་ཁ། ཁྱོད་ཅེས་སྟོན་གསུངས་
 ཏེ་དབྱེད་དཔལ་བར་འཕྱར་འཕྱར་ལན་འགའ་གནང་སྟེ་རིང་བསྐྱེད་བའི་ལོ་རྒྱུས་གོ་
 རོས་བྱུང་བ་ལྟར་བཅོས་སྟངས་མེད་པར་བཀོད་དོ། ༡ སྐྱེས་ཆེན་དམ་པའི་སྐྱ་རུས་སམ་སྐྱ་
 གཏུང་འཕེལ་གཏུང་བཅས་ལ་རིང་བསྐྱེད་ཟེར། སྐྱིར་རིང་བསྐྱེད་ལ་དབྱེ་ན་བཞིར་
 གསུངས་པ་དང་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་གཉིས་ཏེ། བཞི་ནི། ༡ ཆོས་སྐྱའི་རིང་བསྐྱེད་ནི་
 གཟུངས་སྐྱགས་དང་། ༢ ཡུངས་འབྱུང་ཆོད་ཅེས་པའི་སྐྱ་ལུས་སོགས་ལས་སྐྱེས་པའི་རིལ་
 གུ་ཡོངས་གསལ་གྱི་རིང་བསྐྱེད། ༣ སྐྱ་གཏུང་གི་རིང་བསྐྱེད་ནི་གཏུང་རུས་སོགས་དང་།
 ༤ སྐྱ་བལ་གྱི་རིང་བསྐྱེད་ནི་དབྱ་སྐྱ་དང་ན་བཟའ་སོགས་ལ་གོ་བ་ཡིན། གསུམ་དུ་དབྱེ་ན།
 ཆོས་སྐྱའི་རིང་བསྐྱེད། སྐྱ་གཏུང་གི་རིང་བསྐྱེད། སྐྱ་བལ་གྱི་རིང་བསྐྱེད་དང་གསུམ་
 མོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ཆོས་སྐྱའི་རིང་བསྐྱེད་དང་། སྐྱ་གཏུང་གི་རིང་བསྐྱེད་ནི་ཐུར་དང་འབྲ་
 ལ། སྐྱ་བལ་གྱི་རིང་བསྐྱེད་ནི་སྐྱ་གཟུགས་ཏེ། དེ་དག་རིམ་བཤར་མཆོག་དང་། འབྲིང་དང་།
 ཐམས་པས་གསུངས་སོ། །རྩེ་གྲང་ཐང་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གསུང་སྐྱགས་ཀྱི་རྟེན་
 བཞེངས་པ་དང་བྲག་མཆོད་སྒོར་པའི་མན་ཡོན་བསྟན་པ་རྣམ་དཀར་ལས་ལ་སྐྱལ་བྱེད་
 དཀར་ཆག་ལྟའི་རྩ་ཆེན་ཞེས་བྱ་བ་ལས། རིང་བསྐྱེད་ཡང་གང་ལ་བྱེད་ན། རྒྱུད་སྟེ་སྐྱི་རྣམ་
 ལས། བྱང་རྩུབ་རྒྱུན་འབྱུང་ད་ལྟ་བོད་ན་ཆོང་བ་མི་བཞུགས། སྟོན་གྱི་མཁས་པ་དག་གིས་
 དེ་དངས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་སྐྱའི་རིང་བསྐྱེད། སྐྱ་གཏུང་གི་རིང་བསྐྱེད། སྐྱ་
 བལ་གྱི་རིང་བསྐྱེད་རྣམས་མཆོད་རྟེན་དུ་གཞུགས་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་སྐྱའི་རིང་བསྐྱེད་

215

ཀྱང་བདེ་འགྲོ་མཐོ་རིམ་གྱི་གནས་ཡོངས་སྟོང་ཆེ་བ་རྣམས་སུ་སྦྲེས་ཏེ་བསྐལ་བ་སྟོང་ཕྱག་
 བརྒྱའི་བར་དུ་བདེ་བའི་ཡོངས་སྟོང་གྱི་ཕྱིར་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པར་འགྱུར། དེ་ནས་ཀྱང་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་མི་འབྲུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་སྦྲེ་བར་
 འགྱུར་ཏེ་བསྐལ་བ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མར་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟོང་བར་འགྱུར་རོ། དེ་ནས་ཀྱང་ཕྱི་
 འཕོས་ཏེ་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སུ་སྦྲེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་བསྐལ་
 བ་ཆེན་པོ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱའི་བར་དུ་བདེ་བའི་ཡོངས་སྟོང་མི་ཟད་པ་སྟོང་བར་འགྱུར། ཆེ་
 རབས་གང་དུ་སྦྲེས་པའི་གནས་ཀྱན་ཏུའང་ཡིད་གཞུང་ཞིང་ཆེའི་བར་ཆད་མེད་པ་དང།
 ལས་ཀྱི་སྦྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་ནས་དུས་ནམ་དུ་ཡང་སེམས་ཅན་དཔུལ་བར་སྦྱང་བར་མི་
 འགྱུར་རོ། ཉམ་ཏུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་རྣམས་དང་འབྲུན་ཅིང།
 རྗེས་སུ་དགོངས་པར་མང་དུ་རོ། །ཞེས་རིང་བསྐལ་གྱི་སྦྲེང་པོ་ཅན་དུ་བྱས་ན་པན་ཡོན་
 བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་བར་གསུངས་པས། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །རིང་བསྐལ་ལ་
 རོགས་གཙུག་ཕྱེད་དགོས་པ་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། ཡང་ས་པཌ་གྱི་སྟོན་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས་
 འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། རིང་བསྐལ་དང་ནི་སྤྱགས་དང་ལྷགས། །སྦྱ་གཟུགས་ལ་སོགས་
 རུས་པ་ལས། །འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་ཅུང་ཟད་དབྱད། །འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་རིང་བསྐལ་
 བེ། །ཡོན་ཏན་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་སྟེ། །ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་རྟེན། །འབྱུང་
 བྱངས་ལས་བྱུང་རིན་ཆེན་འདྲ། །རིང་བསྐལ་ལ་ལ་གདོན་གྱིས་བྱེད། །ལ་ལ་འབྱུང་བཞིའི་
 སྟོབས་ལས་འབྱུང་། །ཁ་ཅིག་བསྟན་ལ་དགའ་བའི་ལྷས། །དད་པར་བྱ་བྱིར་སྦྲུལ་བའང་
 སྟིད། །དེང་སང་རིང་བསྐལ་པལ་ཆེ་བ། །བརྟན་མས་བྱས་པའི་རིང་བསྐལ་ཡིན། །དེས་ན་
 རྣམ་དབྱེ་མཁས་པས་དབྱད། །སྤྱགས་ལྷགས་སྦྱ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ། །འབྱུང་བ་ཆོས་
 རས་གསུངས་པ་མེད། །འོན་ཀྱང་དེ་འདྲ་འབྱུང་བ་ཀྱུན། །པལ་ཆེར་བརྟན་མས་བྱས་པ་
 ཡིན། །གལ་ཏེ་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཡང་། །ལུང་རིགས་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་བྱིད། །བཟང་ངན་
 གཉིས་ཀར་ལུང་བསྟན་དགལ། །ཉི་མ་དུ་མ་ཤར་བ་དང་། །མཁའ་ལ་བྱ་གདོད་པ་

དང་། །མཆན་མོ་གཞུང་ཆོན་འབྱུང་བ་དང་། །ལུས་ལ་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་དང་། །སྒྲོ་བྱར་ལྷ་
འདྲེ་མཐོང་བ་དང་། །གསོན་པོའི་ལུས་ལ་བརྒྱན་མེད་པར། །རིང་བསྐལ་འཛག་པ་ལ་
སོགས་པ། །སྒྲུབ་པོ་ཉགས་སུ་བྱེད་མོད་ཀྱི། །མཁས་པས་འདི་འདྲ་མཐོང་གྱུར་ན། །བར་
ཆད་ཉགས་སུ་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས། །རིང་བསྐལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཤད་ནི། །རིང་ནི་ཡུན་
རིང་པོ། །བསྐལ་ནི་འཆང་བའམ་ཉར་ཆགས་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། །ཡུན་རིང་པོར་བྱག་མཆོད་
དད་པའི་རྟེན་དུ་ཉར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བའམ། །ཡང་ན་རིང་ནི་རིང་དུ་འཕམ་
རྒྱ་ཆེན་པོར་ཞེས་པའི་དོན་དང་། །བསྐལ་བ་ལ་གོ་དོན་ལྡེ་ཙམ་ཡོད་པ་ལས་འདིར་སྐལ་
བའམ་འཕེལ་བའི་དོན་ཡིན་པས། །རྒྱ་ཆེན་པོར་རམ་མང་པོར་འཕེལ་བས་ན་རིང་བསྐལ་
ཞེས་བྱའོ། །དད་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་ན་རིང་བསྐལ་ལམ་སྒྲུབ་ཀྱང་གི་རིལ་བྱ་རྣམས་འཕེལ་གྱི་
ཡོད་པས་འཕེལ་གསུང་ཞེས་བཏགས་པ་འདིས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱས་སོ། །བསྐལ་བ་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཟིགས།

རིངས། ༡ །རིང་པོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། །སྟོད་རིངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རོ་སྟོད་རིང་
བའོ། །ཞེས་གསུངས། །ལུང་ཤུན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། །གསུང་རིངས་ནི་ཤིང་གི་གསུང་
མ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་དང་། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། །ཡུ་རིངས་ནི་རྒྱང་པའི་མཐེལ་ནས་བྱས་མོའི་
མཐར་བྱག་པར་བྱུང་བའི་ལྷུ་ལོན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །² རིང་བྲགས་པའི་དོན། དེས་
རིངས་དང་རིང་ལ་བྱུང་བར་ཡོད་པའང་ཤེས་ཀྱས། དེས་རྒྱངས་དང་རྒྱང་ལའང་བྱུང་བར་
ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ཡང་དང་པོར་ཡུན་རིངས་ན་བྱིང་
ཁོད་ཀྱི་དབང་དུ་འགྲོ་སྒྲུབ་ཞིང་། དེ་ལ་གོམས་ན་སྒྲོ་འཆོས་དཀའ་བས་སུ་རྒྱང་ལ་གངས་
མང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རིངས་པ། ༡ །མགྲོགས་པོ། །སྟོད་འབྲུག་དར་རྟེན་ལས། །སྒྲོ་བྱར་དུ་པར་དུ་དུག་སྒྲུལ་འོངས་ན་རི་ལྷར་
རིངས་པས་ལྷང་བ་ལྟར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །² བྲེལ་འཆོབ། །རིངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
ཞེས་པ་ལྟར། ² བརྟན་པ་འདོམས་པར་བྱེད་པའི་དོན། །ཡིད་ཀྱི་བརྟན་པ་འདོམས་པར་བྱེད་

པ་ལ། སྤྱིང་རིངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུང་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས། སྤྱིང་རིངས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་བརྟན་པ་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
རིངས་པ་རིངས་པ། སྤྱིང་བ་སྤྱིང་བ། བསྐྱོགས་པོ་བསྐྱོགས་པོ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་
ལས། སྤྱིང་བ་སྤྱིང་བ་ཁོ་ནར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིངས་པ་རིངས་པ་ཁོ་ནར་སྟེ། བརྟན་པའི་ཕྱིར་
ཆོག་ལན་གཉིས་སུ་སྒྲོས་སོ། །ཞེས་གསུངས།
རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ། རིན་པོ་ཆའི་སྒྲོན་མེ་ལ་གཟེགས།
རིན་ཆེན་བདུན་དང་ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་བདུན། རིན་ཆེན་བདུན་དང་ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་བདུན་ཞེས་པའི་
རིན་ཆེན་བདུན་ནི། སྤྱིར་བཏང་གི་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར། བཙུག་གི་རིན་
ཆེན་བདུན་ཉེ་རྒྱལ་སྤྱིད་སྤྱོད་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡིན་ཉེ། ཆོག་འོག་མ་ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་
ཞེས་པས་ཆོག་གི་རྒྱས་པས་གོ་བར་ཟད་དེ། རལ་གྱི་ལ་སོགས་པའི་ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་
བདུན་ནི། འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་སྤྱིད་སྤྱོད་པོ་རྣམས་དང་ཉེ་བ་སྟེ་ཆ་འབྲེལ་བའི་
རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །མདོ་བློན་པ་ཉེར་གཞག་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །མདོ་
བློན་པ་ཉེར་གཞག་གྲེ་དགེ་སྤྱོད་མའི་མདོ་སྟེ་སྟེགས་བཅར་༩ ལ་པ ༡༠༠བཤུགས་ལ་སོ། །
རིན་ཆེན་རྣམ་གསུམ། ༡ དཀོན་མཆོག་གསུམ། འདི་ནི་ལེགས་སྤྱིར་ཀྱི་ཉི་རྩུ་ཞེས་པ་ཐད་འགྱུར་
བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། རྩུ་ཞེས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་དཀོན་པ་གཉིས་ཀར་འཇུག ༢ རིགས་ལམ་
ཐ་མོ་བྱེད་པའི་རྣམ་དཔྱོད་དང་གཅིག་གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་བའི་ཉམས་ལེན་
དང་གཉིས། རྩུ་པའི་ཆེ་ཆོག་སྤྱིར་ལ་མཁས་པ་དང་གསུམ་ལ་ཟེར། སྤྱོད་བཤུད་ནི། དེ་
གསུམ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དཀོན་ཞིང་རྩ་བ་ཆེ་བས་དེ་སྤྱོད་ཅེས་བརྗོད་
དོ། །རྗེའི་གསུང་ལྷན་ན་མེད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་གྱི་གཏམ་གྱི་སྤྱིར་བ་ཞེས་བྱ་བ།
གསུང་ཐོར་བུ་༥ འཇུག་ལས། རིགས་ལམ་ཐ་མོ་བྱེད་པའི་རྣམ་དཔྱོད་དང་། །གཞུང་ལུགས་
གདམས་པར་ཤར་བའི་ཉམས་ལེན་དང་། །ཆོག་སྤྱིར་ཆུ་ལ་ལ་མཁས་པའི་དག་གི་
དཔལ། །ས་སྟེང་འདི་ན་རིན་ཆེན་རྣམ་གསུམ་སྤྱང་། །འདི་ནི་ལིན་ཏུ་དཀོན་ཞིང་འདོད་པ་

འདྲོ། །མད་དུ་བྱུང་བའི་དགའ་བ་རྒྱས་བྱེད་པ། །རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ལ་
གྲགས། །མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་རིན་ཆེན་གཞན་ཡོད་མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རིན་ཆེན་སྣ་བདུན། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་དང་འབྲ།

རིན་ཆེན་དཔལ། <སྒྲགས> དགོན་མཆོག་དཔལ་དང་འབྲ།

རིན་ཆེན་ཐེང་བ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལ་གཞིགས།

རིན་ཆེན་ཐེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་མི་པམ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད། རྒྱ་
གར་སྐད་དུ། རྩ་བ་ལི་ཁྱི་ག་ བོད་སྐད་དུ། རིན་པོ་ཆེའི་ཐེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཞེས་བྲ་
བ། སློབ་དཔོན་མི་པམ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད། ཟླ་དགེ་བསྟན་འབྱུང་། ༡ གེ་བ ་།
༡༩༦ན་ནས་དབུ་ཚུགས་ཤིང་། ༡༩༧མདུན་གཞིགས་ན་མཇུག་རྒྱུ་སོ། །འདི་སྐྱེས་
རབས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བཞག་འདུག བོད་འགྲེལ་ལ་གྲགས་ཆེ་བ་ནི་རྒྱལ་ཆབ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་རིན་ཆེན་དར་ཁྱི་ག་སོགས་མང་ངོ་ །

རིན་ཆེན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ། ཡིད་བཞེན་གྱི་ཚོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་བསྐྱས་དོན་ལས། རྟེ་
དགྲའི་འདོད་དོན་མ་ལུས་སྐྱོང་བས་ན། །གདམས་པ་རིན་ཆེན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་སྟེ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས། ༡ <རྩ་ག་ར> རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་སམ་དགོན་མཆོག་འབྱུང་གནས་ཏེ།
བྱང་ལེམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མིང་། དགོན་མཆོག་དང་རིན་ཆེན་གཉིས་སྐད་དོད་བྱན་
མོང་བ་ཡིན་པས། དགོན་མཆོག་རྣམ་གསུམ་ལ། སྐབས་རེར་རིན་ཆེན་རྣམ་གསུམ་ཞེས་
བསྐྱར་བ་ལྟ་བུའོ། ༢ <རྩ་སྟུ་བ> རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་སམ། རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྷན་
ནས། རིན་འབྱུང་སྟེ་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཞིག་གི་མཆོན། ༣ <རྩ་ག་ར> རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་
ཏེ། རྒྱ་མཆོའི་མིང་། སི་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་བྱུར་གསེར་གྱི་ཐེང་མཛེས་ལས་བཤད་པ་
ལྟར་བཀོད། ༤ རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞེ་བས་ (ཤུནྟེ་བ) མཛད་པའི་སྟེབ་སྐྱོར་རིན་ཆེན་
འབྱུང་གནས།

རིན་ཆེན་འབྲུང་གནས་ཞི་བ། སྒྲོབ་དཔོན་ཤུཌི་པའི་མིང་ཡིན་པར་བྱ་སྟོན་གསུང་། བྱ་སྟོན་ཆོས་
འབྲུང་དེ་བ་གཟུགས་༡༩༡༡ལས། རིན་ཆེན་འབྲུང་གནས་ཞི་བ་སྒྲེ་ཤུཌི་པ་ཞེས་གྲགས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རིན་ཆེན་དམར་པོ། བརྒྱ་རྩ་གའི་མིང་།

རིན་ཆེན་སེམས། 1 བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས། སྒྲ་བཤད་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གནས་སྐབས་དང་
མཐར་ཐུག་གི་པན་བདེ་སྦྱིན་པའི་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཁོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ཀྱང་ལྷག་པའི་
སེམས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཞེད། སེམས་ཀྱི་རིན་ཆེན་དང་དོན་འདྲ། 2 (བཀའ་བརྒྱུད)
སེམས་སྤྱིའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། སེམས་ལ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བྲལ་སྦྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བྱུག་ཅུ་
ཅུ་བཞི་སོགས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ལྟན་གྱིས་བྱུབ་པས་དེར་རིན་པོ་ཆེའི་
མིང་གིས་བཏགས་སོ། །རི་སྐད་དུ། རིན་ཆེན་སེམས་ལས་ཕྱིར་གྱུར་པའི། །སངས་རྒྱུ་
མེད་ཅིང་སེམས་ཅན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རིན་པོ་ཆེ། 1 རྒྱ་ཁོར་ཅུ་བ་ཆེན་པོའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། རིན་ཐང་ཆེ་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། 2 མ་
སྒྲལ་སོགས་ཡུལ་གོང་མ་ལ་འཛོད་པའི་ཆེ་བསྟོན་གྱི་ཆོག་ཅིག།

རིན་པོ་ཆེ་ལྷ། ལྷ་ཉིག་གསེར། བརྒྱ་རྩ་ག་ བརྒྱ་རྩ་ག་མེད་ན་དཔུལ་དང་ཟངས་སམ་དུང་ཡང་རུང་ངོ་
ཁྱེ་རུ། ལྷ་མེན་ལོ། །ལྷ་མེན་མེད་ན་ཁོར་བུ་ཡང་རུང་ངོ་ཞེས་ཟེའི་ལྷགས་རིམ་ཆེན་མོར་
གསུངས། ཡང་གསེར་ དཔུལ། ལྷ་ཉིག་ ལྷ་རུ། བརྒྱ་རྩ་ག་ བརྒྱ་རྩ་ག་མེད་ན་ཟངས་སམ་
དུང་ཡང་རུང་ངོ་ དཔུལ་གྱི་དོད་ལ་ལྷ་མེན་གྱིས་ཀྱང་རུང་བར། ཟེའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་
གསལ་ན་གསལ།

རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཉེ། ཚུལ་ཁྱིམས་དང་ལྷན་
ཞིང་མཁས་པ། མགོ་སྒྲོས་པས་གོ་བའི་ཤེས་རབ་དང་ལྷན་པ། ལྷ་མེད་པའི་ཐེག་པར་
རིགས་ངེས་པ། ཐོས་དོན་གཞན་ལ་ལེགས་པར་སྟོན་པའི་རྣམས་པའི་གདུལ་བྱ་མཆོག་གོ།
སྒྲ་བཤད་ནི། རྟེན་པར་དཀའ་ཞིང་འདོད་པའི་འབྲས་བྱ་འབྱེན་པས་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བས་

དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་སོ། རྗེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། མྱོང་རྟོལ་སྒྲ་
མའི་སྒྲགས་ཀྱི་ས་ལམ་ལས། གདུལ་བྱ་རིན་ཆེན་ལྷ་བུའི་གང་ཟག་དེ། །ལས་ཉོན་དབང་
གིས་ཡང་ཡང་འཁོར་བ་རུ། །སྤྱེ་བ་མི་ལེན་དེ་ནི་ཆོ་དེའམ། །སྤྱོད་བ་རྣམ་གསུམ་འབང་
བས་མ་གྲབ་བས། །ཡང་ན་བར་དོར་ལོངས་སྤྱེ་འབྲུབ་ངེས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རིན་པོ་ཆེ་སྤྱུ་བདུན། 1 རྒྱལ་སྤྱི་དུས་བདུན་ལ་ཟེར། རྒྱལ་སྤྱི་དུས་བདུན་ལ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱུ་བདུན་ཞེས་
མདོ་སྤྱེ་བྱ་བ་ཉེར་གཞག་ཏུ་ཐ་སྤྱད་མཛད་ཡོད། མདོ་སྤྱེ་བྱ་བ་ཉེར་གཞག་སྤྱེ་དགེ་སྤྱེར་
མའི་མདོ་སྤྱེ་སྤྱེགས་བཅ་༡ ལ་བ་ ༡༠༠བཤུ་ལས་གསལ་ལོ། 2 བརྒྱ་ཆ་ག ཨིན་ཏི་ལ།
འུ་ཏུ་མཛད། རྗེ་མེ། ལུ་ཏེ་ག ལུ་ཏུ་བཅས་བདུན་ནོ། །སྤོན་གསལ་དང། རྗེའི་འབྲེལ་བ་
བཞི་སྒྲགས་ལྟར་བཀོད།

རིན་པོ་ཆེ་དམར་པོ། རིན་ཆེན་དམར་པོ་དང་འདྲ།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) ལོངས་བ་གཞིར་གཏོགས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་དང་འདྲ།

རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་བརྒྱད། 1 རིན་པོ་ཆེའི་དབྱ་རྒྱན། ལྷན་རྒྱན། མགྱུན་བ་འཁོར་ཅམ་གྱི་མགྱུན་རྒྱན།
རྒྱ་མཁོར་ཅམ་གྱི་མེ་མོ་དོ། ལྷ་བ་འཁོར་ཅམ་གྱི་དོ་ལལ། སྤྱུ་ཤེད་ལ་སྐྱར་གསུམ་སམ་ལོག་
པ། རྒྱག་གདུག། ཞབས་གདུག་དང་བརྒྱད་དོ། །དདུལ་ཆུའི་གསུང་ཐེན་ཐེས་ལྟར་བཀོད། 2
རིན་པོ་ཆེའི་དབྱ་རྒྱན། ལྷན་རྒྱན། མགྱུལ་རྒྱན། རྒྱག་གདུག། ཞབས་གདུག། སྐྱར་གསུམ། དོ་
ལལ། (རིན་པོ་ཆེའི་དོ་ལལ་ལྷེ་བ་ཡན་འཁོར་བ) མེ་མོ་དོ། (རྒྱ་མཁོར་བར་སྤྱེབ་པའི་དོ་ལལ་
ཐུང་བ)

རིན་པོ་ཆེའི་སྤོན་མེ། རིན་པོ་ཆེའི་འོད་སྤྲང་། རིན་པོ་ཆེའི་སྤོན་མེ་ནི་སྤོན་མེ་སལ་བ་དང་མི་འདྲ་བར་
མིག་ལ་པན་ཞིང་དུག་སྤྲང་སོགས་སྤོག་ཆགས་རྣམས་མི་འདུ་བར་འཕྲོས་པའོ། །དཔལ་པོ་
གཙུག་ལག་ཐོང་བའི་སྤྱོད་འཕྲུག་འབྲེལ་བ་༢༠༡ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

རིམ་གྱིས་པ། 1 རིམ་བ་བཞིན་དུ་བསྐྱོད་པ། རིམ་བ་མཐར་ཆགས་སུ་འཕྲོ་བ། 2 (ཐུག་ཆེན) དབང་པོ་
རྒྱལ་པོའམ་སྤོན་སྤྲངས་རྒྱུང་དུར་གོ་སྤོང་རྟོགས་གསུམ་དང་རྣལ་འབྱོར་བཞི་རིམ་གྱིས་སྤྱེ་

བའི་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན་གཙང་ལོང་གི་ལུང་པ་མ་ཡིན་པའི་གནས་ཁ་ཞེང་ཅན་གྱི་ལུང་
བར་ཉི་མ་ཤར་མ་ཐག་ས་རྩོམ་པ་དང་། འབྲུག་པ་འདྲུ་བ་མི་རྒྱུས་པ་དང་འབྲུ་བར་བཤད།
རིམ་གྱོ། 1 མཆོད་པ། ལུང་ཐུན་ཆོག་ས་གྱི་འབྲེལ་པ་ལས། རིམ་གྱོ་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྲུ་བ་ནི་མཆོད་
པ་གྱིས་ཤིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། 2 དད་པ། དད་གྲུས། དད་བ། གློ་བ། གླེས་རབས་སོ་
བཞི་པ་ཤོག་གངས་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེས་བྲུ་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཐག་མང་པོས།
བདག་ཅག་གི་དོན་དུ་དམ་པའི་ཆོས་འདི་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པའི་བྲིད། རིམ་གྱོ་བསྐྱེད་
དེ་ཆོས་མཉན་པར་བྲའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་

ཡང་། བརྒྱད་སྟོང་པའི་འབྲེལ་པ་གཞན་གྱི་ཁྲ་འོད་ལས། ཁྲ་མར་བྱེད་པ་ནི་གྲུས་པས་སོ། །རིམ་གྱོར་
བྱེད་པ་ནི་དད་པར་བྱེད་པ། མཆོད་པར་བྱེད་པ་ནི་ཕྱག་དང་ཐལ་མོ་སྦྲར་བ་དང་བསྟོད་པ་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་གྱིས་སོ། །རྗེད་པར་བྱེད་པ་ནི་གཡས་གྱིས་བསྐྱོར་བ་རྣམས་གྱིས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །3 བསྐྱེད་གཡོག་དང་ཞབས་བྲིས་སྐྱབ་
པའི་དོན་ལའང་བཤད།

རིམ་གྱོ་བ། 1 རྒྱན་པར་སྐྱབ་པ་དུན་དུ་སྟོང་མཁན་གྱི་ཞབས་བྲི། 2 ཆོ་ག་འདོན་མཁན་ནམ་ཞབས་རིམ་
སྐྱབ་མཁན།

རིམ་ལྷ། 1 དག་དབེན། སེམས་དབེན། སྐྱ་ལུས། འོད་གསལ། ལུང་འཇུག་དང་ལྷོ། །ལུས་དབེན་
ལ་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་པས། རྩོགས་རིམ་གྱི་ཆ་དག་དབེན་དུ་བསྐྱས་ནས། དག་
དབེན་ནམ་རྩོར་བརྒྱས་གྱི་རིམ་པ། སེམས་དབེན་ནམ་དགོངས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རིམ་པ།
སྐྱ་ལུས་སམ་བདག་བྲིན་རྒྱབས་གྱི་རིམ་པ། འོད་གསལ་ལ་མམ་མཛོན་པར་བྱང་ཚུབ་པའི་
རིམ་པ། ལུང་འཇུག་གི་རིམ་པ་དང་ལྷོ། །འདི་ལ་རྩོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྷ་ཞེས་བྲ། རིམ་ལྷ་
ཞེས་པ་རྩོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྷ་ལ་གསལ་ཆེ། རྒྱས་པ་རྩོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྷ་ལ་གཞིགས།
2 བསྐྱེད་རིམ། སེམས་དབེན། (ལུས་དབེན་དག་དབེན་གཉིས་སེམས་དབེན་ལ་བསྐྱས་
ནས་སེམས་དམིགས་གྱི་རིམ་པ་ཞེས་གངས་གཅིག་དུ་བཅུས) སྐྱ་ལུས། འོད་གསལ། ལུང་

འཕྲུག་དང་ལྷོ། །འདི་སྒྲོན་གསལ། རྗེ་འདི་སྒྲོན་གསལ་གྱི་མཆན་བྱ་བཞི་སྒྲུགས། རྗེ་བཙུན་
 ཀུན་དགའ་དོན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱུ་མོགས་མང་མོར་གསལ། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་སྒྲོན་གསལ་
 ༡༣༥ལས། བསྐྱེད་པའི་རིམ་བ་དང་པོ་ཡིན། །སེམས་ལ་དམིགས་བ་ཙམ་ཞིག་ནི། །རིམ་བ་
 གཉིས་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཀུན་རྗེ་བ་བདེན་བ་བསྟན་བ་ནི། །ཡིད་འོང་རིམ་བ་གསུམ་
 པའོ། །ཀུན་རྗེ་བ་བདེན་བ་དག་པ་ནི། །རིམ་བ་བཞི་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །བདེན་གཉིས་སྒྱུར་
 བ་གང་ཡིན་པ། །ཟུང་འཕྲུག་ཅེས་བྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདི་ནི་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་མཆོག་ །རྒྱུད་
 ཀུན་གྱི་ནི་དོན་བསྟན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། ༡༣ རིམ་བ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ། སྒོ་བ་
 དཔོན་སྐྱུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛོད་པའི་གསང་བ་འདུས་པའི་རྗོགས་རིམ་གྱི་འགྲེལ་བ་ཞིག་ རྒྱུད་
 འགྲེལ་ ༡༨ བ་ ༡༩ ཞོག་གངས་ ༤༥ རྟེན་བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་ངོས་ཞོག་ ༡༣ ཙམ་ཡོད།

རིམ་ལྟ་གདན་རྗོགས། རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྗོགས་རིམ་རིམ་ལྟ་གདན་
 རྗོགས་ཀྱི་དམར་ཁྱིད་ཅེས་བྱ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཛོད། སྒྲ་བཤད་ནི། རིམ་ལྟ་སྟན་
 གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འཁོར་ལོ་ཙན་དུ་རྗོགས་པར་སྒྲོམ་བ་ལ་རིམ་གདན་རྗོགས་ཟེར། རྗེ་འདི་
 རིམ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ།

རིམ་ལྟ་ལམ་གྱི་རིམ་བར་བསྐྱེད་རྒྱུ་ལ། བསྐྱེད་རིམ་ཆོགས་ལམ་ལུས་དཔེན་སྒྱུར་ལམ་འོད། །ལུས་
 དཔེན་ལ་ཡང་བསྐྱེད་རྗོགས་གཉིས་ཀ་ཡོད། །དག་དཔེན་ཅེ་མོ་སེམས་དཔེན་བཟོད་
 པའོ། །ལུས་དཔེན་སྐབས་སུ་གཏུམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། །ཡམས་བབས་མས་བརྟན་དགའ་
 བཞི་འབྱེན་པའི་ལམ། །གཙུག་པོར་བསྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་འོད་ཅེས་བཤད། །དག་དཔེན་སྐབས་
 སུ་སྟེང་གི་སྒྲ་ཅེའི་རྒྱུད། །དབང་དུ་སྦྱད་པའི་རྣམས་པ་ཐོག་མ་ཏུ། །སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་སྒྱུར་
 ལམ་ཅེ་མོ་དང་། །སེམས་དཔེན་སྐབས་སུ་ཕྱིན་ཏུ་སྒྲ་བའི་སེམས། །ཀུན་རྟོག་བརྒྱུད་ཅུས་
 བསྐྱེད་ནས་བདེ་སྦྱག་གིས། །བསྐྱེད་པའི་འཁྲུལ་སྤང་བཟོད་པས་བཟོད་པ་དང་། །འཇིག་
 རྟེན་པ་ཡི་ལམ་གྱི་མཆོག་གྱུར་པས། །མ་དག་སྐྱུ་ལུས་སྒྱུར་ལམ་ཆོས་མཆོག་སྟེ། །དོན་གྱི་
 འོད་གསལ་མཛོད་ལམ་རབ་དགའི་ས། །སྒོ་བ་པའི་ཟུང་འཕྲུག་སྒྲོམ་ལམ་ས་དགྲ་དང་། །མི་

དང་བཅས་པ་ཐེམ་དགོས་པས། རྟོག་པའི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱུད་གི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་
བྱེད་པའི་སྒྱུ་ལུས་ཀྱང་ཐེམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ། རི་རབ་ལ་གཟིགས།

རིལ་བ། 1 བྱར་དུ་ལྷུང་བ། གྲབ་འདྲིལ། 2 (འདུལ་བ) རིལ་བ་སྦྱི་སྒྲགས་དང་འད།

རིལ་བ་སྦྱི་སྒྲགས། (འདུལ་བ) མཚུ་མེད་པའི་བུམ་པ་ལུང་ཐག་ཅན་བམ་ཟེ་ནམས་ཀྱིས་བཀྲ་བ་ཤལ་བྱ་
བའི་སྟོང་དུ་བེད་སྟོང་བྱེད་པ་དེའི་མིང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་¹ ༡༨༡་བཤམས།
རིལ་བ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བཀྲ་བ་ཤལ་བྱ་བའི་སྟོང་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གནས་མཆོག་
རྩོམ་གཞི་གདན་སོགས་སུ་མཇུག་རྒྱ་ཡོད་པའི་རྩོ་སྦྱའི་སྦྱན་རས་གཟིགས་བྱག་བཞི་བ་
བཞེངས་སྐབས་སུ་ཡོད་པ་དེའི་མདུན་གྱི་བྱག་གཉིས་པར་ཐོགས་པའི་བུམ་པ་དེའི་མིང་
ཡིན་ནོ། །ད་དུང་དབྱེད་དོ། །

རིལ་མིད་བགྱིད་བ། བྱར་མིད་གཏོང་བ།

རིལ་འཛིན། ལུས་འོད་གསལ་དུ་སྦྱངས་ཏེ་དེ་ལ་སེམས་འཛིན་བ། སྒྲ་བ་ཤད་ནི། རིལ་པོ་ནི་རང་གི་
ལུས་དང་དེ་སྟོང་བཞིན་དུ་སྦྱངས་ནས་དེ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་ནི་རིལ་འཛིན་གྱི་དོན་ཡིན།
རྗེའི་རིམ་ལྔ་གདན་རྩོགས་ལ་གཞི་བྱས།

རིས་ལྷའི་འགྲོ་བ། འགྲོ་བ་རིས་ལྷ་ལ་གཟིགས།

རིས་མ་ཐུན་བ། སྟོག་གསུམ་སྟོག་གི་དབང་པོའི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་¹ ༡༨༡་བཤམས། ལུ་རྩི་
སྲིད་དུ་རིས་མ་ཐུན་པ་ཡོད་ཀྱི་བར་དུ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་
གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། རིས་མ་ཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱེ་བའོ། །ཞེས་སྦྱེ་བའི་མིང་དུ་
གསུངས་སོ། །

རྩ། 1 ཆོགས་པ་འཕམ་དཔུང་སྒྲེའི་མིང་། རྩ་ཁག་རྩ་སྦྱིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྩ་ཚོའི་མིང་། སྒྲུང་རྩ། ༡་
རྩ་ལྟ་བུ། 3 དམག་གི་བཞུར་རྩིང་། དམག་དཔོན་ལ་རྩ་དཔོན་དང་། གཞུང་ལ་རྩ་མཆོན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 4 ལ་དོན་གྱི་སྦྱ་ཞིག

རྩ་འཛིངས་ལ། (སྒྲིམ་ཐེ་མྱ་རམས་པ་རྒྱལ་བསྟན་བསམ་བློ་བྱ་བ།) འཆང་ག་བརྒྱབ་ནས་ཟིང་ལངས་པའི་དོན། དཔེར་ན་རྒྱེན་པ་རྩ་འཛིངས་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩ་བུ། ལ་བའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་གི་མིང། བོད་སྐད་དུ་སྒྲིམ་ཐེ་མྱ་རམས་པ་ཟེས། མངོན་བཟོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་
འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོལ་མོ་༼ མེ་༽ ༣༠༧་པ་ནས་བཤད། འདི་སྒྲིམ་ཐེ་མྱ་རམས་པ་ལྟ་བུ་བཞག་སྟེ།
རི་དྲགས་རྩ་བུ་དང་དོན་གཅིག་

རྩ་ཤིང་། སྒྲིམ་ཤིང་། རྩ་ཤིང་ནི་སྒྲིམ་ཤིང་དུ་དོན་དུ་བོད་རྒྱ་ཆེ་ག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ་ཏེ། བོད་
རྒྱ་ཆེ་ག་མཛོད་ཆེན་མོའི་” བྱིལ་བྱིལ་” ཞེས་པའི་ཐད་ལས། སྒྲིམ་ཐེ་མྱ་རམས་པ་རྩ་ཤིང་ལ་བཟླས་
ཅི་བྱིལ་བྱིལ་བྱིས་འབྲུག་པ། ཞེས་གསལ་ལ།

རྩང་ཁང་། (འདུལ་བ་) 1 དགེ་འདུན་གྱི་ཐབས་ཆ་དང་། སྒྲིམ་པ་ཤད་ནི། མཆོམས་ཀྱི་ནང་ཡིན་ཀྱང་དེར་ཟས་
བཙོ་བ་དང་། ཞག་ལོན་བཞག་ཏུ་རྩང་བས་ན་རྩང་ཁང་ཞེས་བྱ་ལོ། 2 དགེ་འདུན་གྱི་སྒྲི་
རྩས་བཞག་ས་དང་ཟས་སྒྲིམ་བཞག་ས་ལའང་རྩང་ཁང་ཟེས།

རྩང་མིན་གྱི་གཞི་བཟུ། (འདུལ་བ་) ༡ རྩ་ལུ་རྩ་ལུ་བཟོད་པས་ལྷུང་བ་འདག་པ། ༢ རྩས་སུ་ཡི་རངས་
བྱེད་པས་ལྷུང་བ་འདག་པ། ༣ དགེ་སྒྲོང་གིས་ས་བཞོས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ། ༤ དགེ་སྒྲོང་
གིས་རྩང་འཁྱེད་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ། ༥ ལན་ཆ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱི་བྱོའི་ཁ་ཟས་བཟོས་པ་
ལ་ཉེས་པ་མེད་པ། ༦ ཡང་ཡང་ཟ་བ་ལ་རྩང་གྲགས་སྒྲིན་པས་ཆོག་པ། ༧ སྒྲངས་པ་ཟ་བ་ལ་
ལྷག་པོར་མི་དགོས་པར་པོར་མོ་གཉིས་ཀྱིས་རི་མོ་གཏོད་པས་ཆོག་པ། ༨ བྱི་བྱོ་ཞོད་འོ་
མ་དཀྲུགས་ནས་བརྩུངས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ། ༩ གཤིང་བ་གསར་པ་ལ་རྩང་བ་ནས་མཐོ་
གང་སྒྲན་མི་དགོས་པ། 10 བསྟན་པར་མ་རྩོགས་པའི་མགོ་མོག་ཏུ་ཁྱེད་བཞག་དེའི་སྟེང་དུ་
ལྷུང་བཟེད་བཞག་དེའི་ནང་དུ་གསེར་ལ་སོགས་པའི་རིན་ཆེན་བཞག་ནས་སྒྲངས་པ་ལ་རིན་
པོ་ཆེ་ལ་རེག་པའི་ལྷུང་བ་མི་འབྱུང་བར་འདོད་པ་དང་བཟུལ། 11 འདུལ་བ་ལག་ལེན་མི་རྩང་
བའི་གཞི་བཟུ་པོ་འདི་བསལ་ནས་བསྟན་པ་ནས་དག་ཏུ་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ། བཀའ་བསྟུ་
གཉིས་པ་མཛོད་པ་ཡིན་ནོ། 12 བཟུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་འདུལ་བ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་

བཀོད། མ་སྒྲིམ་ལས། ཏུ་ལུ་ཡིད་རངས་ས་སྐོ་ཆང་དང་ཆ། །ལམ་དང་སོར་གཉིས་དབྱུགས་
 དང་གདིང་བ་གསེར། །རུང་མིན་གཞི་བཅུ་སྟན་སྦྲུང་གསོ་སྦྱོང་མཛད། །ཅེས་འབྱུང།
 ཏུམ། 1 ཏུམ་པ་སྟེ། རང་ལུས་ཀྱིས་གཞན་བཀའ་ནས་བོ་བར་བྱེད་བའོ། །བྱ་མོས་སྒྲོང་འཛིན་དུ་
 ཉལ་ནས་སྒྲོང་སྒྲིན་བར་བྱེད་བའི་མིང། །བྱ་མོས་སྒྲོང་རུམ་ནས་བྱ་སྟུག་ལངས་ལྟ་བུ། ཞེས་
 བ་ལྟ་བུ། 2 མངལ། མའི་རུམ་ལ་བྱ་ཆགས་ལྟ་བུ། 3 ལམ་སྟེག 4 བར། ཁོད། དཀྱིལ།
 གསེབ། སྒྲིན་གྱི་རུམ་ཞེས་བ་དང་། སྟན་པའི་རུམ་དུ་སྒྲོན་མེ་སྦྲར་བ་འབྲུ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
 ཏུམ་པ། ཏུམ་ལ་གཟིགས།

ཏུམ་སྒྲོམ། ཏུམ་ཁོག་ཆ་ཆང་། Skeleton

ཏུམ་པ་ཐོགས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་འགྲོ་བའི་ཉེས་དམིགས། གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ག་བཟའ་རྒྱ་
 བར་ཞོག་ཏུམ་པ་ལག་ཏུ་ཐོགས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མཆོད་མཛའ་ལ་སོང་ནའང་ཉེས་
 དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གསུངས་ཏེ། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་མདོ་
 ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དགོ་བཀའ་འབྱུང་མདོ་སྟེ། ༡ ལུ་ ༢༠༡་བཟའས། ཏུམ་པ་དག་ཐོགས་ནས་
 གཙུག་ལག་ཁང་དུ་འབྱུག་པར་བྱེད་ན་བྱ་མཆུ་རིངས་སུ་སྦྱེ་བར་འབྱུང་རོ། །ཞེས་གསུངས་
 མོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིམ་གྱོན་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སོང་ན་སྦྲལ་བར་སྦྱེ་བར་མདོ་དེ་ཉིད་
 ལས་གསུངས་མོ། །

ཏུམ་པ་ལའང་ཐིང་བ། ཏུམ་པ་ལའང་བྱུག་བ། སྒྲོབ་སྦྱིངས་ལས་ཀྱང་། ལྷགས་བ་དཔེ་མེད་ཏུམ་པ་
 ལ་ཡང་ཐིང་བ་ཡིས། །ལུས་སྦྱེབས་འདར་ཞིང་སྦྲུང་ནས་ཀུམ་ཀུམ་པོར་འདུག་བ། །ཞེས་བ་
 ལྟར་རོ། །

ཏུམ་པའི་རྒྱན་བྱུག ལྷག་རྒྱ་བྱུག་དང་འབྲ། འདི་ལ་རྒྱན་བྱུག་ཅེས་ཀྱང་བེད། ལྷག་རྒྱ་བྱུག་ལ་
 གཟིགས།

ཏུམ་སྦྲལ་གྱི་སྟེ། མེད་བའམ་མི་སྟོན་པའི་དཔེ་ཞིག

ཏུམ་སྦྲལ་གྱི་རྒྱུད། ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། རྩ་བར་གནས་ཤིང་། བྱེད་ལས་སྦྱ་འཛིན་བ་

དང་ཀར་ལག་བསྟོད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཞིག་སྤྱོད་པ་འདྲ་ནི། རྒྱུ་དེ་རྩལ་སྤུལ་
ཀྱི་དབྱིབས་དང་འདྲ་བའི་མཆོད་པ་ལས་བྱུང་བས་དེ་ལྟར་དུ་བཀྲམས།
རྩལ་ཤིང་། (མཐོ་རྒྱུ) སྤྱོད་རྩལ་མཐོ་སྤྱོད་བས། རྩེ་འཕམ་རིམ་ལས། ལྷ་དང་རྒྱ་མ་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས་ཤིང་རྩལ་ཤིང་དང་བཅས་ནས་ནན་ཏན་གྱིས་བསམས་ན། ལོ་བརྒྱུ་ཡང་མི་སྤྱོད་
སྤུལ་བ་ཞིག་ཀྱང་འདུས་བྱས་སོ་ན་མི་སྤྱོད་པས་ཅི་ཞིག་ལྟར་ལ་སྤྱོད་བ་ཡིན་གསུང་
ངོ་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། མཐོ་སྤྱོད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་རྩལ་ཤིང་
དང་བཅས་པས་གོམས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རེ་ཁ། (ལེགས་སྤྱད) རེ་མོ་དང་ཐེག་གི་མིང་།

རེ་ལྟར་ཐོགས་ནའང་། (འདྲ་རྒྱུ) རེ་ཅམ་ཐོགས་ནའང་། རེ་ལྟར་ཐོགས་ནའང་། རེ་ཅམ་རིང་ནའང་
ཞེས་པའི་དོན།

རེ་དོགས། ལེགས་སུ་རེ་བ་དང་ཉེས་སུ་དོགས་པ་སྟེ། ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་སྤུལ་པའི་རེ་བ་དང་།
སྤྱུག་ག་ཞིག་མི་ཡོང་ངམ་སྤུལ་པའི་དོགས་པ་འོ། །

རེ་ལྷ་ཞིག ། ཡུན་རིང་ཞིག་ཅེས་པའི་དོན་དུ་བཤད། རྩེ་འཕམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྩོད་ཀྱིས་ཁོ་བོ་
དཔུལ་བ་ཡི། སྤྱང་མ་རྣམས་ལ་བྱིན་དུ་ངེས། རེ་ལྟར་རྩོད་ཀྱིས་རེ་ལྷ་ཞིག་ ཁོ་བོ་བྱིན་
བས་ཡུན་རིང་སྤྱུག ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། 1 རྣམ་པ་མང་པོ་འདས། ལན་གངས་དུ་མར།
ཞེས་པའི་དོན་དུ་བྱེད་ཀྱིས་ལས་བཤད་དོ། །

རེ་ལྷེ། 1 ལྷ་གདན་ལྷས་མ་སྟེ། སྤྱུག་མའམ་རྣམས་ལས་སྤྱན་དང་ཡོལ་བ་སོགས་ལ་ཟེར། ལྷར་བ།
སྤུལ་བྱ་སོགས་ལ་འདྲུག་པར་བཤད། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། སེག་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱིག་མ་ལ་སོགས་པའི་ཐགས་མ་བྱ་བ་ཞིའོ། རེ་ལྷེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ལྷ་ན་
རིང་པའོ། ཞེས་གསུངས། རེ་ལྷེ་སྤྱོད་པ་རིང་། དུས་སུ་རིང་པའི་རེ་ལྷེ། མདོ་རང་འབྲེལ་
གསུང། རེ་ལྷེ་འཛོང་འཛོང་རིང་སོ། རེ་ལྷེ་འཛོང་རིང་ཟེར་བ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་སྟེ། དབྱུ་མ་
ལ་འཛུག་པར། རེ་ལྷེ་དམག་དང་ནགས་ཆོལ་དང་། ཞེས་པའང་རྣམས་སྤྱུག་མས་སྤུལ་པའི་

སྒྲོང་སྒྲུང་དམ། སྒྲན་དང་ཡོལ་བ་སོགས་ལ་གོ་དགོས་ཀྱི་ཅིང་པས་བཅོས་པའི་རེ་བ་ནི་བོད་
ལ་མ་གཏོགས་ཀྱི་གར་ལ་མེད་པས་དེ་ལ་དོགས་པ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་ཆངས་
སྒྲོང་གི་པམ་པའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༩ ཅེས་ ༡༩༣༣ལས། དག་སྒྲོང་དགོན་
པ་བ་ཉིན་བར་སྒྲོས་པ་བ་སྟེ། གཉིད་ཡོག་པས་བྱོགས་དེ་ཡལ་ག་དག་གམ། མེག་དག་གམ།
རེ་ལྷེ་དག་གིས་བསྐྱོར་བར་བྱ་བ་འཕམ། སྒྲུང་མ་དག་སྒྲོང་གཞག་པར་བྱ་བ་འཕམ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །2 གཡག་ཅིང་ལས་བཅོས་པའི་རེ་བ།

རེ་མ། བྱད་མེད་ཀྱི་བརྟེན་ཡིན་པར། རྒྱུགས་སྟོན་ལོ་རྒྱུད་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ལས་བཤད།
རེ་སྟ། རེ་མ་དང་འབྲ།

རེ་ཞིག་ 1 གནས་སྐབས། 2 ཏུས་ཐུང་ཏུ། 3 ཏུས་གང་འཆོམས་ཤིག་ 4 ཉམ་ཞིག་ 5 དང་པོར་རམ།
ཐོག་མར་ལྟ་བུའི་ཏུས་ཀྱི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་ཆོག་ཅིག་ དཔེར་ན་འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལས།
དེ་ཐོས་ནས་རེ་ཞིག་དད་པའི་ཇེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ནི་འདི་ལ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་སྒྲུར་ཏུ་
རབ་ཏུ་དང་བ་སྟེའོ། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་ཡིགས་བཤད་གསེར་བྲེང་ལས། རེ་ཞིག་ནི་རིམ་པ་
སྟོན་པའོ། །ཞེས་དང། ཇེའི་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། རེ་ཞིག་ནི་སྟོན་ལ་འདི་
བྱ་ལ། དེ་ནས་འདི་བྱའོ་ཞེས་རིམ་པ་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རེ་ཞིག་གི་ཆེ། ཉམ་ཞིག་གི་ཆེ། ཏུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལྷ་ག་མི་ཏུ་ར་
ཞེས་བྱ་བ་ན་འབྲུ་མར་གྱིས་ཐངས་བཀའ་བའི་ནང་ན་བཞུགས་ཏེ་འབྲུམ་སྟེ་བརྒྱད་ཅུ་ཞལ་
འདོན་མཛད་པའི་ཆེ་བྱ་ལུག་ཅོན་ཞིག་རྒྱུན་ཏུ་ཉན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རེ་ཞིག་གི་ཆེ་ཤི་སྟེ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རེག་ཅིང་ཚོལ་བ། (འདུལ་བ) རེག་ཅིང་མཉེད་བ། རེག་ནས་འཕྱར་འཕྱར་གཏོང་བ། རེག་ཅིང་འབྱུད་
བ། ཞིབ་པར་བརྩལ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་ཏུ་གཟིགས།

རེག་ཅིང་བརྩལ་བ། (འདུལ་བ) རེག་ཅིང་ཚོལ་བ་དང་འབྲ།

རེག་མཐོང་གི་མཆན་མ་བརྟན་སོ། (གསང་སྟགས) ལྷ་བསྐྱོམ་པའི་ཆེ་ཡིད་དོར་མིག་གིས་མདོན་སུམ་

དུ་མཐོང་བ་ལས་ཀྱང་ཆེས་གསལ་བའི་གསལ་སྒྲུང་བརྟན་པོ་ཐོབ་པ་ལ་མཐོང་བའི་མཆན་
མ་བརྟན་པོ་དང་། ལག་པས་རེག་ཀྱང་རེག་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་བསྒྲིམས་རྟགས་གསལ་པོ་
ཐོབ་པ་ལ་རེག་པའི་མཆན་མ་བརྟན་པོ་ཞེས་བྲལ། །ད་རྒྱལ་དང་གསལ་སྒྲུང་ཏ་ཅང་བརྟན་པ་
ལག་ལ་ཐོགས་རེག་གི་སྤྱོད་བ་དངོས་སུ་བྱུང་བའང་ཡོད་དེ། སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲོབ་
མ་སྒྲོ་ཡིན་དུ་རྒྱལ་བ་ (ཕྱིས་སུ་བྱུབ་ཐོབ་ཤིང་ཁ་བ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཡིན) ཞིག་ལ། སྒྲོབ་
དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ཀའི་ཚུལ་དུ་མགོ་ལ་རྟ་སྒྲེས་པར་སྒྲོམས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པས་དེས་
ཀྱང་བསྒྲོམས་ཏེ། རེག་མཐོང་གི་མཆན་མ་བྱུབ་ནས་རང་སྤྱོད་པའི་ཕྱག་པ་ལ་རྟ་ཐོགས་
པའི་ལོ་རྒྱུས་རྟ་ར་རྟ་ཐོབ་ཀྱི་གར་ཆོས་འབྱུང་༤༥ན་འབྱུང་བ་ལྟར་ལོ། །

རེག་པ། 1 ལག་པས་ཐུག་པ། 2 འཐོབ་པ། སྒྲོབ་པ། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ས་ལ་རེག་གྱུར་ཅིག་
ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 3 ཆོར་བའི་རྟོན་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་སྟེ། ལུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་
འདུས་ནས་ཆོར་བ་བདེ་སྒྲུག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་སྟེ་བའི་རྟོན་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་
ལ་ཟེད།

རེག་པའི་ཟས། ལུས་སེམས་རྒྱུ་ས་པར་བྱེད་པའི་རེག་པ་ལ་ཟེད། བཀྲེས་པས་ཉེན་པའི་མི་ཞིག་ཟས་
མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་ལ་དགའ་བདེ་སྟེ་བ་ལྟ་བུ་རེག་པ་ཟས་སུ་སོང་བ་ཡིན། སྒྲུ་བཤད་
ནི། རེག་པའང་ཡིན་ལ་ཟས་དང་བྱེད་ལས་ཆོས་མཚུངས་པས་རེག་པའི་ཟས་ཞེས་ཐ་སྙད་
བཏགས་སོ། །

རེག་པའི་ལྷག་མ། (འདུལ་བ) ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་གཉིས་པ། རེག་པའི་ལྷག་མའི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་
ལྟན་དགེ་སྤོང་གིས་ཆགས་སེམས་གྱིས་བྱུང་མེད་ལ་རེག་ཅིང་རེག་པ་བདག་གིར་བྱས་པ་
ལས་གྱུར་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤོང་གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་གས་བྱུང་མེད་ལ་
རེག་པ་ལས་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་འབྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་འཕེལ་
བའོ། །

རེག་བྱ་བཅུ་གཅིག་རྒྱུའི་རེག་བྱ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། འབྲས་བུའི་རེག་བྱ་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་རེག་

བྱ་འཇམ་རྩལ་ལྟུང་གྲང་བ་བཞེས་སྒྲིལ་བདུན་ཏེ་བཅུ་གཅིག་གོ།
 རེག་བྱ་དོ་རྩེ་མ། 1 དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ཡུམ་གྱི་མཆོན། ཁྲོ་མོའི་ཉམས་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་ལ་
 རེག་བྱ་དོ་རྩེ་མ་ཟེར། ལྷ་མོ་དེ་དག་ཀྱང་རེས་དོན་དུ་དོ་རྩེ་རྩེ་འཆང་དང་རོ་བོ་མཉམ་པས་དོ་རྩེ་
 བཏགས། གཟུགས་དོ་རྩེ་མ་སོགས་ལའང་རེགས་འགྲེལ། 2 སྒྲིལ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་པའི་ཡུམ་རེག་
 བྱ་དོ་རྩེ་མ་ཞེས་ཟེར།

རེངས། 1 བྱོང་པོ་འཇམ་མཁུགས་པོར་གྱུར་པའི་དོན། 2 ལངས་པའཇམ་ཤར་པའི་དོན། དཔེར་ན་སྒྲི་
 གདངས་ལངས་པའཇམ་ཤར་བ་ལ། སྒྲི་རེངས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 3 རྒྱང་པ། ཁེར་རྒྱང་། བོ་རེངས་
 ལྟ་བུ།

རེངས་པ། རེངས་ལ་གཟིགས།

རེངས་བྱེད། <སྒྲིལ> སྒྲིགས་ཀྱིས་ལུས་རེངས་ནས་ལས་བྱེད་མི་རུས་པའི་མིང་། བྱེད་བྱ་རྒྱུགས་
 བྱེད་འབྲིང་པོ་འཇམ་སྒྲི་སྒྲིར་བཅས་གཉིས་༩ ཅོ་བ་ ༡༥༤བཤམས། སྒྲིལ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲིགས་
 ཀྱིས་ལུས་ཁེངས་ཤིང་ལས་བྱེད་མི་རུས་པའི་མིང་སྒྲི་རེངས་བྱེད་ཅེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་
 བ་ལྟར་རོ།

རེའུ་ར་ལྷག

རེའུ་མིག་ 1 ད་མིག་གི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་རེ་མོ་འཇམ་དངོས་པའི་མིང་། སྒྲི་བཤད་ནི། དབྱིབས་རེའུ་སྒྲི་
 ར་ལྷག་གི་མིག་ལྟར་གོར་གོར་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རེའུ་མིག་ཅེས་བཏགས། 2 བྱངས་ཀ་སྒྲི་
 ཆོགས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཨང་གི་འེ་མིང་དུ་བཤད་བ་ལྟར་རོ།

རེས། 1 རེས་འགལ་སྐབས་རེ། 2 རེ་མོས། རེས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རེ་མོས་སོ། །ཞེས་རྣམ་འབྱེད་
 འགྲེལ་ལས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

རེས་འགལ་སྐབས་རེ། མཆོམས་རེ། མཆོམས་མཆོམས། བར་བར།

རེས་འགལ་བ། སྐབས་རེ་ཡོད་ལ་སྐབས་རེ་མེད་པའི་ཆོས། ཡུལ་དུས་འགའ་ཞིག་ན་ཡོད་ཅིང་ལ་
 ལར་མེད་པའི་ཆོས།

རེས་འཛོག་གཅིག་ཡོད་དུས་ཅིག་ཤོས་མེད་པ། རྗེའི་སྤྲལས་རིམ་ཆེན་མོ་༡༧་པ་ལས། གཅིག་
ཡོད་པའི་ཆེ་ཅིག་ཤོས་མེད་པའི་རེས་འཛོག་མ་ཡིན་པར་དུས་གཅིག་ཏུ་ཆོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྟོ། 1 ཤི་བའི་ལུས། རྟོག་དང་བྲལ་བའི་ལུས། 2 རྟོ་བ། རོ་མངར་བ་དང་སྦྲར་བ་ལྟ་བུ། མི་རོ་དང་
ཁྱི་རོ་ལྟ་བུ། 3 སྦྱང་པོ་ལྟར་བྱེད་པ། ཟས་ཀྱི་སྦྱིགས་རྟོ། 4 བེད་མེད། ས་རོ་དོ་རྗེ་ལྟ་བུ། 5
རང་བཞིན། རོ་གཅིག་ཏུ་སྦྲར་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 6 ར་མཐར་སྦྲར་རྒྱུ་འཛིན་ཆོགས་ཆོག་གི་སྤྲད་ཅིག་
རོ་རྒྱུད་དབྱེས་པ་གསུམ་གྱི་ཡར་སྐྱེ་དང་མར་སྐྱེ། རོ་རྒྱུད་དབྱེས་པ་གསུམ་ནི་སྤྱི་བོན་ས་པོ་མོ་གང་ཡིན་
གྱི་ཉགས་ཀྱི་ཅེར་ཡོད་ལ། དེའི་ཆ་ཤས་ཤིག་རྒྱུད་མཐེལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའང་རྗེའི་གསུང་
བེན་གྱིས་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་རིམ་དབྱིད་ཐིག་ལས་གསུངས། ཅ་དབྱེས་པ་ནི་སྤྱི་བོན་ས་
ཉགས་ཀྱི་ཅེའི་བར་ཡོད་ལ། རོ་མ་ནི་ཡར་སྐྱེ་སྤྱི་བྱུག་གི་རུས་པའི་བྱ་གནས། མར་སྐྱེ་
བཤང་ལས་ཀྱི་བར་དུ་སོང་ནས་བཤང་བ་འཕེན་འཛིན་བྱེད་པར་གསུངས། རྒྱུད་མ་ནི་ཡར་
སྐྱེ་སྤྱི་བྱུག་གི་རུས་པའི་བྱ་གནས། མར་སྐྱེ་ཉགས་ཀྱི་ཅེའི་བར་སོང་སྐྱེ་ནི་རྒྱུད་དང་ཁྱེའི་
འཕེན་འཛིན་བྱེད་པར་བཤམ་དོ། །

རོ་སྐྱལ། ས་སྦོང་སྐྱལ་པོ་སྟེ། རྩ་རྩ་ཤིང་སོགས་ཅེ་ཡང་རྒྱུད་འཕྱོ་བའི་སྤྱང་མ་གྱི་ཐང་ལྟ་བུ་ལ་བཤམ།
རོ་ཁྱར་བ་ལྟར། རྒྱལ་འགལ་དུ་སོང་བའི་དཔེའོ། །གནའ་པོ་བོད་དུ་རོ་ཁྱར་བ་ན་ཐག་པས་གོང་བྱར་
བསྐྱམས་ཏེ་རྒྱལ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་ཁྱར་བའི་སློལ་ཡོད་པ་དེ་དཔེར་བརྒྱུད་པའོ། །

རོ་བརྒྱ། རོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་དང་དོན་གཅིག་ འདི་ལ་རོ་མི་འབྲ་བ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་པས། རོ་
བརྒྱ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་གངས་བརྒྱ་ཏག་ཏག་ཡོད་པའི་དོན་མིན་མོ། །ཡང་ན། བརྒྱ་
ཞེས་པ་མང་བའི་དོན་ཅུ་མོ། །དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

རོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད། རོ་མངར་བ། སྦྲར་བ། བསྐྱར་བ། ཁ་བ། ཆ་བ། ལན་ཆ་བ་སྟེ་རྩ་བའི་རོ་བྱུག་དེ་རེ་
རེ་ལའང་མངར་བའི་མངར་བ་བྱུག་བྱུག་ཏུ་བྱེ་བས་སོ་བྱུག་ དེ་རེ་རེ་ལའང་དམན་པ་དང་
འབྲིང་དང་མཆོག་གསུམ་གསུམ་དུ་བྱེ་བས་རོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་པར་བཤམ་དོ། །ཞེས་

ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྒྲིལ་མཆོད་ཁྲིད་ཡིག་༧༤མཐུན་ཟེང་༧ལས་གསུངས།
དདུལ་ཚུའི་གསུང་ཟིན་གྱིས་ལས་ཀྱང་། རོ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ནི། རོ་མངར་བ། སྦྱར་བ། བསྐྱ་
བ། ཁ་བ། ཆ་བ། ལན་ཆ་བ་སྟེ་ཅ་བའི་རོ་བྱུག་དང་། དེ་རེ་རེ་ལ་མངར་བའི་མངར་བ། མངར་
བའི་སྦྱར་བ། མངར་བའི་བསྐྱ་བ། མངར་བའི་ཁ་བ། མངར་བའི་ཆ་བ། མངར་བའི་ལན་ཆ་བ་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བའི་སྦྱར་བ། སྦྱར་བའི་མངར་བ་སོགས་བྱུག་བྱུག་ཏུ་དབྱེ་བས་བརྒྱ་
ཅ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དདུལ་ཚུའི་གསུང་འདི་ལ་སྦྱོན་འདུག་གོ།

རོ་གཅིག་རོ་གཅིག་པ་དང་དོན་འདྲ།

རོ་གཅིག་པ། 1 དབྱེར་མེད་པ། ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སོང་བ། ཚུ་དང་འོ་མ་
འབྲས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་བ། 2 མཐུན་པ། དབྱེ་བའི་ཚོགས་ཚུགས། གཅིག་གཅིག་པ། རོ་གཅིག་
པ་ཞེས་པ་མཐུན་པ་ལ་འདུག་ཚུལ་ནི། འདུལ་བ་ལུང་ནས་འབྱེད་ཀྱི་ཆ་པ་ ༡༠༠ན་ལས།
མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རོ་གཅིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 བན་བདེའི་རོ་ལ་ཅེ་གཅིག་
ཏུ་གཞོལ་བ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྒྲ་བསྐྱས་པའོ། །སྒྲོ་བ་དཔོན་དཔལ་འབྱོར་པར་བྱེན་བསྐྱས་པ་
ལས། འཛིག་རྟེན་དོན་སྒྲུབ་ཚུལ་ལ་མཐུ་མེད་པའི། རེག་པ་གཉིས་པོ་གཏན་དུ་སྦྱང་བྱས་
ཤིང་། རྒྱབ་རྒྱལ་ཐེག་པ་སྤྱིང་རྗེས་བསྐྱར་པ་ལ། གཞན་པན་རོ་གཅིག་ (པན་བདེའི་རོ་ལ་
ཅེ་གཅིག་ཏུ་འཕམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བའི) རང་བཞིན་དེ་དག་འདུག་ཤིང་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །ཆོག་རྒྱུད་ཐ་མའི་རོ་གཅིག་གི་འགྲེལ་བ་ཤད་དེའི་ཁུངས་ནི། སྒྲོ་བ་སྤྱིང་ལས། དེ་
དག་འཛིག་རྟེན་པན་དང་བདེ་བའི་རོ་ལ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །

རོ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར། (བཀའ་བརྒྱུད) བྱུག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ནང་གསེས། འཁོར་འདས་
དང་བདེ་སྐྱབས་སོགས་གཉིས་ཆོས་དུ་མ་ཡང་དབྱེར་མེད་ཟུང་འདུག་གི་རོ་བོར་རོ་གཅིག་
ཏུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར། སྒྲ་བ་ཤད་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །དེ་ལ་ཚུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད།
འདི་དང་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་གཉིས་པ་སྒྲོས་བྲལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྒྲོས་
བྲལ་གྱི་སྐབས་སྟོང་ཕྱོགས་ལ་བདེ་ཞིང་སྟོང་ཕྱོགས་ལ་མི་བདེ་བ་ཡོད་ལ། འདིའི་སྐབས་སུ་

སྒྲིམ་སྒྲིམ་གཉིས་ཀར་མི་བདེ་བ་མེད་པར་དེ་གཉིས་དབྱེར་མེད་བྱུང་འཇུག་གི་རོ་མོར་རོ་
གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པས་བྱུང་པར་ཡོད་དོ། །

རོ་སྒྲིམ་པ། 1 ཆ་སྒྲིམ་པ་ལ། ལུས་པ་སྒྲིམ་པ་ལ། འབྱུང་བ་རོ་སྒྲིམ་པ་ཞེས་པ་དང་། ཆ་གང་རོ་སྒྲིམ་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རང་བཞིན་གཅིག་པ་ལ། 3 སྒྲིམ་པ་ལ། མྱིང་རས་པས། འཁོར་བ་ནམ་རྟོག་གི་
ཐོང་ཁྲེད་ལ། །འདིག་རྟོན་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་རོ་ཡངས་སྒྱུ། །དུར་ཁྲོད་འདིགས་སུ་བྱུང་བ་ཞིག་
དེ་ན་གང་ལ། །ཐུ་མ་རོ་སྒྲིམ་པ་ཞིག་མཛད་ན་དེ་རུ་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།
འདིག་རྟོན་ཆོས་བརྒྱད་གང་བྱུང་ཡང་། དག་འ་སྒྲིམ་གི་འཕོ་འགྱུར་མེད་པར་སེམས་སྒྲིམ་པ་
བཟུང་བ་རྟོན་པོ་ཞིག་དགོས་ཞེས་པ་ལོ། །

རོ་སྒྲིམ་སྒྲོར་བྱུག (བཀའ་བརྒྱུད) འགྲོ་མགོན་གཙང་བ་རྒྱ་རས་སོགས་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་འཁྲིད་ལུགས་
ཀྱི་གདམས་པ་ཞིག་སྟེ། རྟོན་ཆོག་ལམ་འཁྲེད། རྟོན་མོངས་ལམ་འཁྲེད། རྟོན་ཆ་ལམ་འཁྲེད།
ལྟ་འབྲེ་ལམ་འཁྲེད། སྒྲིག་བསྟུལ་ལམ་འཁྲེད། འཆི་བ་ལམ་འཁྲེད་དང་བྱུག་གོ། གདམས་པ་
འདི་རྩེ་བཅུ་ན་རས་རྒྱུད་པས་གཉེར་བྱ་སྒྲིམ་པ་འགྲོ་མགོན་གཙང་བ་རྒྱ་རས་ཀྱིས་བཏོན་
པར་མཛོད།

རོ་སྒྲིད། ལུས་ཀྱི་སྒྲིད།

རོ་སྒྲིད་སེང་གེ་འབྲུ་བ། (པར་ཕྱིན) རོ་སྒྲིད་སེང་གེ་ལྟར་འཕེལ་ཁ་ཆེ་བ། བྲང་ཞེང་ཆེ་བ། རོ་སྒྲིད་ནི་
ལུས་ཀྱི་སྒྲིད་ཀྱི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་སེང་གེ་ལྟར་འཕེལ་ཁ་ཆེ་བལོ། །

རོ་འདའ་བ། རོ་འམ་ཐོ་ལེགས་པ་འམ་བཟང་པོ། འདའ་བ་ཞེས་པ་བསོད་པ་དང་བཟང་པོ་ལེགས་པ་
བཅས་ལ་འཇུག་པར་སེམས། དག་སྒྲོན་འབྲེལ་བ་ཁུ་བྱ་བླ་མས་མཛད་པ་ལ་གཞི་བྱས།

རོ་ལྡན། 1 དུར་ཁྲོད་ 2 བྱུང་མེད་ཀྱི་མིང་། བྱུང་མེད་ལ་རོ་ལྡན་ཞེས་པ་ནི། བོད་རྒྱུད་དུ་རོ་ལྡན་ཞེས་
པ་བྱུང་མེད་ལ་མི་འཇུག་ཀྱང་། དེའི་རྒྱུད་དོད་ཨེ་ཀ་གི་རྟོན་ཞེས་པ་ལྟར་ལོ་ཅན་དང་། རོ་ལྡན་
གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པས། ལྟར་ལོ་ཅན་ཞེས་པ་བྱུང་མེད་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པར་
བཤད་དོ། །3 ཟས་ཐོ་བ་དང་ལྡན་པ། 4 སྒྲོག་པ། 5 ལྟེ། 6 ལྟེ།

རྩོམ་། <ར་ས་རྒྱ> 1 རྩོམ་མ་དང་འབྲ། རྩོམ་ཞེས་པ་རྩོམ་བཅུད་དང་ལྷན་མ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། (རྩོམ་བཅུད་དང་ལྷན་པ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག) མ་ནི་འདིར་བྱུང་མེད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱར་བཤོ། །རྩོམ་འི་སྐད་དོད་ “ར་ས་རྒྱ” ཞེས་པ། རྩོམ་དང་། རྩོམ་དང་། ལྷེའི་མིང་དང་། འོག་པག་སྟེ་སྟེད་རྒྱ་ཁྲིས་མ་གཅིག་པ་ནས་བརྒྱ་དང་བཅུ་བྱུག་པ་དང་ཉེར་བྱུག་པ་དང་ཉེར་ལྷ་པ་ནས་སྐྱ་ཞེས་སྟོན་སྐད་གཉིས་འཁྱ་སྐྱར་གསེར་གྱི་ཐེང་མཛེས་ན་གསལ། ཡང་། འིང་ “བརྒྱ་འཕེགས་” ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་བྱེད་པའི་ཐད་ཀྱི་མཛོན་བཛོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱ་ལ་ལས། ཨེ་ལའི་འདབ་མ་ལེགས་བབ་མ། ། “རྩོམ་བཅུད་ལྷན་མ” “ར་ས་རྒྱ” ། རྩོམ་འཕེགས་དང་ནི་ཅུ་གྲ་དང་། རྒྱར་མོ་དང་ནི་བརྒྱ་འཕེགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། 2 སྟེགས་མའི་དོན་ཡིན་པར་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

རྩོམ་གསལ། 1 རྩོམ་ལ་ནས་ལྷར་ལྷར་རམ་སྐྱ་སྐྱ་ཏུ་གྱུར་པའི་མིང་། 2 སྐྱ་ག་པ། སྐྱ་ག་པ་ལ་རྩོམ་གསལ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། རྩོམ་འི་དན་ཐོ་བས་ན་རྩོམ་གསལ་ཞེས་བྱའོ། །རྩོམ་གསལ་ཞེས་པ་རྒྱག་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། རྩོམ་གསལ་རྒྱག་པའི་འདམ་ཐུབ་གང་དུ་འབྱ་མཆོད་ཞེས་བྱ་བ་ལུས་ཐམས་ཅད་དཀར་ཞིང་མགོ་གནག་ལ་མཆོད་སྐྱར་པའི་སྟོག་ཆགས་དག་གནས་འིང་དེ་དག་གིས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་རུས་པའི་བར་དུ་འཕེགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་དང་། རྩོམ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ལས། རྩོམ་གསལ་གྱི་འདམ་མམ་བྱི་པའི་འདམ་རྩོམ་མན་མ་པ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྩོམ་གསལ་གྱི་འདམ། 1 རྩོམ་ལ་ནས་ལྷར་ལྷར་རམ་སྐྱ་སྐྱ་ཏུ་གྱུར་པའི་འདམ་ཐུབ་ལ་ཐེར། 2 སྐྱ་ག་པའི་འདམ་ཐུབ། 3 ཉེ་འཁོར་པའི་དཔལ་བ་བཞིའི་གཉིས་པ་སྟེ། རྩོམ་གསལ་གྱི་འདམ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱག་པའི་འདམ་ཐུབ་ཤེད་པ་རུབ་པ་ཅམ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་དཔལ་བ་པ་དག་འབྲོ་བ་ན་སྟོན་བྱ་མཆོད་ཞེས་བྱ་བ་ལུས་དཀར་ལ་མགོ་གནག་པས་སྐྱ་གསལ་གྱི་མཆོས་རུས་པའི་བར་དུ་ཐང་ཐལ་དུ་འཕེགས་པར་བྱེད་པའི་དཔལ་བ་ཞིག་གོ། སྐྱ་བཤད། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱག་པའི་འདམ་ཐུབ་དེ་ལ་རྩོམ་གསལ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི་རྩོམ་འི་དན་ཐོ་བས་ན་དེ་

སྐད་ཅེས་བཏགས་སོ། །

རོ་ཉི་ཉེ་ (ལེགས་སྦྱར) 1 དམར་པོའི་མིང་། 2 དམར་ལྗན། 3 མདོག་དམར་ཞེས་བྱ་བ་ཐོས་ན་ཞེས་པའི་
ཉ་ཞིག་གི་མིང་། ཟླའི་དུས་འཁོར་གྱི་ཟེན་བྲིས་མཁས་སྒྱུ་བ་ཆེས་བཏབ་པ་ལས་ཀྱང་། ཉ་རོ་
ཉི་ཉ་ལྟར་དམར་བས་ཉའི་རྣམ་པར་གྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །4 རྒྱུ་གི་མིང་ཡིན་
པར་ཡང་བཤད།

རོག་པོ། རག་པོའི་མིང་། བྱ་རོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།
རོང་ཐོམ་བརྟེན། བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་གྲགས་ཅན་བརྒྱ་དང་གོ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་
གཞུང་བཞུགས་པའི་ནང་གསེས་བྱ་དགུ་པ་རོང་བ་ཆོས་བཟང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པར་སེམས།
ཁྱུང་གཤེགས་ལོ་ཆིགས་གསལ་པོ་མ་ཆེད་ཀྱང་། བལ་ཆེར་རོ་བོ་ཆེ་དང་མཇལ་བ་དང་།
འགོས་ཁྱུག་པ་ལྟས་བཅས་དང་དེའི་སྒྲ་མ་ནག་པོ་དམ་ཆིག་སྟོད་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པ་དང་
དུས་མཚུངས་པར་བྱོན་པར། དེབ་སྟོན་དུ་གསལ། རྟེན་གསུམ་རབ་ཏུ་བཤད་པ་རོང་ཐོམ་
ཆོས་བཟང་གི་འགྱུར།

རོང་ཐོམ་ཆོས་བཟང་། རོང་ཐོམ་བརྟེན་དང་འདྲ།

རོད། རྣམ་པ་དང་ཉམས་ལ་འཇུག་པར་བཤད། མདོག་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་༡༡ལས།
དུད་འགོ་ནས་འཆི་འཁོས་པའི་སྤྱུ་བྱ་དེ། ཟེན་ལ་རོད་དན་པ་ཅིག་འདུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
རོལ། 1 དགའ་དགུར་ལོངས་སྟོད་པ། 2 བྱལ་ཏེ། ཐོང་གཤོལ་གྱིས་མོས་པའི་ས་ཤུལ་ལས་ས་ཤུར།
བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། 3 སྦྱལ་བ་དང་རྩ་བའི་དོན་ལའང་
བཤད། འཇམ་དབྱངས་མིའི་རྣམ་པར་རོལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 རོས་སམ་བློགས་ཀྱི་མིང་
སྟེ། པ་རོལ་རྩ་རོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རོལ་རྟེན་མ། རོལ་རྟེན་མའམ་སྤྱི་དྲ་ནི་རྩ་མ་ཉའི་རྩུང་མའི་མིང་། སྦྱ་བཤད་ནི། ཐོང་གཤོལ་གྱིས་ཞིང་
མོས་པའི་ས་ཤུར་ནས་རྟེན་པས་རོལ་རྟེན་མ་ཞེས་བྱའོ། །

རོལ་པ། 1 རྣམ་འབྱུལ། སྦྱལ་པ། དཔེར་ན་མིའི་རྣམ་རོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 བཀོད་པ། རྣམ་འགྱུར།

མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྒྱུད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལས། ཡིད་གྱི་རོལ་པའས།
བཀོད་པ། རྣམ་འགྲུབ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རོལ་པའི་རྫོང་། <མ་ལ་ལ་པར་> གྱུ་རྫོང་གི་མཚན།

རོལ་པའི་མཚོ་བདུན། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ནས་གསེར་གྱི་རི་བདུན་པོ་དེ་དག་གི་བར་གྱི་མཚོ་
བདུན་ལ་རོལ་པའི་མཚོ་བདུན་དང་ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞེས་གྲང་བཤེ། ལྷུ་འི་རྒྱལ་པོ་
རྣམས་རོལ་ཞིང་ཅེ་བའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོལ་པའི་མཚོ་ཞེས་བཤེ། །

རོལ་བ། རོལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རོལ་མའི་བྱེ་བྲག་བཙེ་བརྒྱད། རོལ་མའི་རྩྭ་ཆལ་བཙེ་བརྒྱད་དང་དོན་འདྲ།

རོལ་མའི་རྩྭ་ཆལ་བཙེ་བརྒྱད། གང་ བྱོ། ར་པོ་ཆེ། ར་ཤ། ར་ཤལ། ར་མ་ཆེན་པོ། འཁར་ཤ། བི་མང་
རྒྱད་གཅིག་པ། ར་མ་ཁ་གཅིག་པ། ལྷགས་གྱི་སིལ་ཁོལ། འཁར་པའི་སིལ་ཁོལ། བི་མང་
རྒྱད་གསུམ་པ། ར་སྤ་ཀྲ་ཀྲ། སིལ་སྤན་སྤྲ་དབྱངས་དང་བསྐྱུན་པ། བཟུངས་པ། རོལ་མའི་སྤྲ།
བི་མང་། མྱིང་བྱ་དང་བཙེ་བརྒྱད་དོ། །འདི་རྩྭ་ཆལ་དུག་ཅུ་ཅ་བཞིའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས།

རོལ་མཚོ། ལྷུ་འི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཁྲུང་ཅིང་ཅིང་པོ་ཅེ་བའི་མཚོ་ལ་རོལ་མཚོ་ཞེས་ཟེར་དོ། །རྒྱས་
པར་བཤད་ན། མཛོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ལ་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་དུ་
གསེར་གྱི་རི་བདུན་ཡོད་ལ། རི་དེ་དག་གི་བར་བར་དུ་ཡན་ལག་གསུམ་ཡོད་ཉན་བརྒྱད་ལྟར་
གྱི་རྒྱས་གང་བའི་རྩྭ་རྣམས་ཅེ་ཞིང་རོལ་པའི་མཚོ་བདུན་ཡོད་པར་བཤད་པ་དེ་དག་ལ།
རོལ་མཚོ་ཞེས་བཤེ། དོགས་གཙུག་ བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས། རི་རབ་ཀྱི་མཐའ་
སྐོར་གྱི་གསེར་གྱི་རི་བདུན་དང་སྤེལ་ནས་ཡོད་པར་གྲགས་པའི་མཚོ་དུག་གོ། ཞེས་མཚོ་
དུག་ཅེས་པ་ཁོར་བ་སྟེ། མཛོད་ཅེ་འགྲེལ་རྣམས་སུ་རོལ་མཚོ་བདུན་ཞེས་གསལ་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མཛོད་ཅེ་པ་ལས། དེ་དག་པར་བདུན་རོལ་མཚོ་ཡིན། ཞེས་དང་།
དེའི་རང་འགྲེལ་ལས་གྲང་། ལྷ་ལྷུད་འཛིན་ལ་སྤྲུག་པའི་རི་དེ་དག་གི་བར་བདུན་ནི་རོལ་
མཚོ་བདུན་ཞེས་བཤེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །

ཆྲངས་པ། <བླ་སྤ> འཁོར་ལྷ་སྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག Vāspa བཅུཔ

ཆམ་ཁྲིར། ཉམ་ཁྲིར་གྱི་དོན་དུ། མི་མེད་གྲུར་ཁང་གསུང། ཆེ་ཉན་ཞབས་བྱུང་གི་དག་ཡིག་ཐོན་
མིའི་དགོངས་རྒྱུན་ལས། ཆམ་ཁྲིར་ནི་ཉམ་ཁྲིར་གྱི་བདེ་རྒྱུང་དུ་བཤད་མོད། བད་བཀོལ་
སོགས་སུ་རྒྱན་གྱིས་ཟེན་བ་ལ་བཤད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

ཆྲིངས་པ། བྱིང་བའི་རྣམ་པ་ལྷ་བྱུང་གི་གདན་ཞིག་ལ་ཟེར། འདི་ལ་རྒྱིངས་པ་ཞེས་གྲུང་འབྲི་སྟེ། འདུལ་
བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་བ་ཾ ཚུ་ ༡༡༠ནས་ལས། རྒྱིངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་བྱིང་བའི་རྣམ་པ་ལྷ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཾ ཆ
༡༡༡་ནས་ལས། མིན་བལ་གྱི་སྟན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟན་གཉིས་ཏེ། བད་ཆངས་ཅན་དང་།
རྒྱིངས་པ་སྟེ། དོན་འདིར་ན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་དགོངས་སོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྒྱགས་པ། 1 བཞིག་པ། དཔེར་ན་མངལ་རྒྱགས་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 2 (འདུལ་བ) ལུགས་པ། དཔེར་ན་
རྒྱིག་རྒྱགས་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 3 (འདུལ་བ) ཟས་མ་ཁུ་བར་ཁནས་བྱིར་བྱུང་བ་ལ་ཟེར། མི་མེད་
གྲུར་ཁང་ལས། རྒྱགས་པ་ནི། ལུག་པ་སྟེ་ཟས་མ་ཁུ་བར་བྱིར་བྱུང་བ། ཞེས་གསུངས་
སོ། །སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། མི་ན་བར་རྒྱའི་ནང་དུ་བཤད་གཅི་དང་མཆིལ་མ་དང་།
སྟབས་དང་སྟུགས་པ་དང་། རྒྱགས་པ་མི་དོར་བར་བསྐབ་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་ར་
རོ། །

རྒྱང་། 1 འབྱུང་བ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ཡང་ཞིང་གཡོ་བ། རྒྱང་གི་མཆན་ཉིད། རྒྱང་ལ་ཞེས་ར་བསེར་
བྱ་ཟེར། བསེར་བྱ་ཞེས་པ་རྒྱང་གི་ཞེས་ཡིན་པར་རྒྱུགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་མི་མེད་
གྲུར་ཁང་དུ་གསལ། 2 ལུབ་བྱང་། རྒྱང་ལྷ་གང་དུ་གནས་པའི་རྒྱུགས་ཡིན་པས་ལུབ་བྱང་ལ་
རྒྱང་ཞེས་བྱ། 3 དལུགས། རྒྱང་ཆམ་ལ་དབབ་ཅེས་པ་ལྷ་བྱ། 4 ཁོང་ཁྲོ། མི་རྒྱང་ཆ་མོ་ཞེས་
པ་ལྷ་བྱ།

རྒྱང་རྒྱལ། མི་ཁོང་ཁྲོ་ཆ་པོ། དཔེར་ན་མི་རྒྱང་རྒྱལ་ཟེར་བ་ལྷ་བྱ། རྒྱ་བཤད་ནི། རྒྱང་ནི་ཁོང་ཁྲོ་རྒྱལ་
ནི་རྒྱལ་པ་སྟེ་ཕགས་པས་བཟོས་པའི་སྟོན་གྱི་མིང་། དཔེར་ན་མི་ར་བཟེའམ་ཆང་ལ་རན་

ལང་ཤོར་བའི་མི་ལ། ཆང་རྒྱལ་ཟེར་བ་དང་འབྲ་བལ། དམའ་འབེབས་ཀྱི་ཆོག་ཅིག་རེད།
 ཆུང་ཁ་ཐུང་། ཆུང་ཁ་ཐྱོར་ལ་གཟིགས།
 ཆུང་ཁ་ཐྱོར། ཆུང་བུམ་པ་ཅན་དང་དོན་འབྲ། དེར་གཟིགས།
 ཆུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར། མཛོན་པ་མཛོད་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ། འདྲིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིའི་འོག་
 གཞིར་གྱུར་པའི་ཆུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི། རམས་སུ་སྟེ་སྟེར་འོག་ཏུ་དཔག་ཆད་ས་ཡ་ཐུག་
 གཅིག་དང་བྱག་འབུམ་ཡོད་ལ། རྒྱུ་ལྡོག་གསུམ་དང་མཉམ་བས་གངས་མེད་བ་དང་
 ལྷན་པ་སེམས་ཅན་སྤྱིའི་ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འཆགས་སོ། ། ཆུང་དེའི་མིང་ནི་འཇམ་པོ་
 ཞེས་བྱ་བ་དང་། དབྱིབས་ནི་རྒྱུ་པོ་འོ། ། འདོག་སྣ་ཆོགས་པ་འཇམ། ཁ་ཅིག་ནི་སྟོ་སྐྱར་
 འདོད་ལ། ཡོན་ཏན་ནི་ཆན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་རྩིས་ཀྱང་གཞིག་པར་མི་བྱས་པའི་སྤྲ་བ་དང་།
 ལས་ནི་བརྟེན་པ་རྣམས་འདེགས་པ་དང་། རོ་པོ་ནི་ས་ལ་སོགས་པ་རྩས་བརྒྱད་ཀྱི་རང་
 བཞིན་ཡིན་ཀྱང་ཆུང་གས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཆུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། ཞེས་
 མཆིམས་མཛོད་ནས་བཤད་པ་ལྟར་དོ། །

ཆུང་གི་ནལ་འབྱོར། ཆུང་གི་ཉམས་ལེན། ཆུང་བུམ་པ་ཅན་དང་། དག་དཔེན་གྱི་སྐབས་སུ་རྩོ་རྩོ་
 བརྒྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཉམས་ལེན་རྣམས་སོ། །

ཆུང་སྐྱ་ཅན། དབྱགས་གཏོང་བའི་ཆེ་བར་རྒྱ་ཚུར་རྒྱའི་སྐྱ་ཐོས་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཆུང་།
 ཆུང་ཁོད་བག་ཅན། རང་བབས་སུ་མི་འཛོག་པར་འབད་ཚེ་ཆེན་པོ་བྱེད་དེ་གཏོང་བའི་ཆུང་རམ་
 དབྱགས།

ཆུང་དག་དབྱེར་མེད། ཆུང་འཇུག་གནས་ལྡང་གསུམ་གྱིས་ཨོ་ཨྲ་ཨྲོ་གི་རང་སྐྱ་སྐྱོག་པ།
 ཆུང་རམས་པ། དབྱགས་གཏོང་བའི་ཆེ་བའི་བྱེད་ནས་མཁྱོགས་པོ་མཁྱོགས་པོ་གཏོང་བའི་དོན།
 ཆུང་ཆམ་ལ་དབབ། དབྱགས་འཕྱོ་འོང་གི་རྒྱ་བ་ཏ་ཅང་རགས་པ་དེ་དག་བརྟལ་བའམ་ཞི་བར་བྱས་
 བྱས་དབྱགས་དལ་བུའི་གཏོང་བ་ལ་ཟེར། སྤྱིར་ཆམ་ལ་པལ་ནི། ཆར་གཙོད་པ་དང་། བརྟལ་
 པ། ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། དབང་དུ་བསྐྱུ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་དབྱ་པོ་ཆམ་ལ་

བཅའ་ཅན་པ་ལྟ་བུ། ཞིབ་པར་བཤད་ན། སྒོམ་ལ་ཐོག་མར་འཇུག་པའི་ཆེ། དབྱགས་པ་སྒོ་
འོང་ཉེར་གཅིག་ཅུམ་བསྐངས་པའི་སྒོ་ནས་ནམ་ཉིག་གི་བྱ་རྒྱུ་ལས་པ་ནམས་ཞི་བར་བྱས་
ནས་རྒྱང་སྟེ་དབྱགས་དཔལ་བྱའི་གཏོང་བ་ལ་སེམས་གཏད་པ་ལ་ཟེར། འདི་ནི་ཉིག་པ་སྟེ་
རོལ་དུ་གཤེད་པ་སྟེ་ག་པའི་ཐབས་དམ་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྒྱང་སྟེ་དབྱགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་གི་ན་
ཏུ་རྒྱུས་པ་དག་བརྒྱལ་བའམ་ཞི་བར་བྱེད་པས་ན་རྒྱང་ཆས་ལ་དབབ་ཅན་གྱའོ། །

ལྷུང་ཆམ་ལ་ཕབ། ལྷུང་ཆམ་ལ་དབབ་དང་དོན་འདྲ།

རྒྱུད་ཀྱི་ ཡོངས་གྲགས་སུ་རྒྱུད་རྟེན་པ་སྟོན་ཆགས་ནས་ལཱའི་གཟུགས་བརྒྱན་ལཱའི་དར་ལྗོངས་
 ལ་རྒྱུད་རྟེན་པ། རྒྱུད་རྟེན་པ་ལོ། བསོད་ནམས་དང་བདེ་སྦྱིད་ལམ་འཁོ་སྟོན་པ་ལ་གོ་
 དགོས་པ་ཡིན། རྒྱུད་རྟེན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་པ་དང་། ཉམས་
 དམའ་བ་ནས་ཉམས་དགའ་བའི་གནས་སུ་འཁོ་བ། ལྷས་ངན་བ་ནས་བཟ་ཤིས་པར་འཁོ་བ།
 འདོད་པའི་དོན་ཀྱན་སྤྱར་དུ་སྦྱར་གྱིས་བྱུང་བའི་མཆོན་ཤེད་ཅིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དར་ཆོན་
 ལྷ་ལྷས་ནང་གི་འབྱུང་བ་ལྷ་མཆོན་པ་ཡིན་ལ། དཀྱིལ་གྱི་རྟ་མཆོག་ཅང་ཤེས་དང་དེའི་སྤྱིང་
 གི་ནོར་བུ་གཉིས་ནི་བསམ་དོན་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འབྱུང་བའི་མཆོན་དོན་དང་། དེ་ཡང་རྟ་མཆོག་
 བོ་སྤྱར་བའི་མཆོན་དོན་དང་། རོར་བུ་ནི་བསམ་དོན་ཡིད་བཞིན་དུ་སྦྱོལ་བའི་མཆོན་དོན་
 རོ། །དེ་གནས་མཆོན་པོར་བརྟགས་ན་བདེ་སྦྱིད་དང་བྱ་བ་ལམ་འཁོ་བསམ་དོན་སྤྱར་དུ་
 འབྱུང་བ་སྟོན་པ་ལ་སན་རྒྱལ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་བཤད། འདི་ལ་རྒྱུད་རྟེན་པ་རྒྱུད་རྟེན་
 འཁོ་སྟོན་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱུད་རྟེན་གྱིས་ན་ལེགས་པར་སེམས་ཏེ། རྒྱུད་རྟེན་མ་སྦྱང་
 ཀྱང་དབུས་ཀྱི་རྟ་མཆོག་ཅང་ཤེས་དེ་ལས་ཐོགས་པར་སེམས་ཤིང་། རྒྱུད་རྟེན་ཏེ་ཅང་
 མཁྱོགས་པ་དང་སྤྱར་བའི་ཆ་ནས་བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་དུ་རྟ་མཆོག་ལ་རྒྱུད་གི་གཤོག་པ་ཅན་
 ཞེས་འཕོད་བསམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་རྟེན་པའི་མ་སྦྱང་འདི་ཐོགས་པར་སེམས་
 སོ། །ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་རྒྱུད་རྟེན་གྱིས་པ་ནི་མ་དག་རྒྱུན་འབྱུངས་སུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི་
 འདི་ལ་ཁུངས་ལྡན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་གཤམ་ཞིག་ཡོད་པར་ནི་མི་སྤྱང་སྟེ། འཇུ་མི་མཁ་

གྲིས་ཀྱང་ཁྱུང་རྟ་ཞེས་ཀྱིས་ན་མི་མཛེས་པས་རྒྱུང་རྟ་ཞེས་ཀྱིས་ན་ལེགས་པར་གསུངས་
 མོ། །འོད་གྲིལ་ལོགས་ར་ཆེས་གཉིས་སམ་གསུམ་ཉིན་བོད་མིའི་ཁྱོད་ཁྱིམ་ཆང་མས་རང་
 རང་གི་ཁང་ཐོག་ཏུ་བསྐྱོད་ནས་བསང་གསོལ་བྱེད་ཅིང་། དར་ལྷོག་རྩིང་པ་རྣམས་མར་པལ་
 ལས་གསར་པ་བརྩེ་བ་ཡིན། དར་ལྷོག་ནི་གོང་ལུས་ལྟར་ཁང་པའི་ཡང་ཐོག་དང་། རི་མཐོན་
 རོ། ལའི་ཆེ་མོ། འགྲུག་ཡང་གཟར་རོ། ཤིང་མཐོན་པོ་སོགས་ལ་འཇུགས་ཤིང་། ལྷག་པར་
 རྟེན་འབྲེལ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་ཆེ་ཁམས་མ་ཐུན་གྱི་དར་ལྷོག་འཇུགས་པ་དང་། དར་གྱི་ལྷ་ལྷོ།
 བཟ་ཤིས་ཁྲ་འིང་འབྲང་བ། སྒོ་འགམ་དུ་དར་ཆེན་འཇུགས་པ་སོགས་བྱེད། དར་ལྷོག་
 འཇུགས་པ་ནི་བོན་པོའི་ལུགས་ཡིན་པར་གྲགས། དར་ལྷོག་ལ། དར་ལྷོ་དང་། བ་དན། དར་
 ཆེན་བཅས་ཡོད། <དར་གྱི་ལྷ་ལྷོ་ནི> ཤིང་ལྷོ་པན་རྩེན་གྱི་བར་དུ་ཐག་སྐྱད་འིང་པོའི་ངོས་
 ལ་ཆོན་སྒྲ་ལྷ་ལྷོན་གྱི་དར་ལྷོག་འཕྲེད་སྒྲ་བས་སུ་བཀྲགས་པ་དེ་ལ་ཟེར། <དར་ལྷོ་ནི> དར་
 ལྷོག་དངོས་གཞིའི་མཐའ་ལུང་གྱི་དར་ལྷོ་བ་རྩེད་རྩེད་དེ་ལ་ཟེར། <བ་དན་ནི> ཆོས་གཞི་
 གཅིག་རང་ཡིན་པའི་རས་བྱ་བཞི་དཀྲུས་སུ་འིང་ལ་མཐའ་འགྲིལ་དང་ལྷན་པའི་ངོས་སུ་
 ལྷག་པའི་ཁྱུང་འབྲུག་གི་རི་མོ་དང་། དཔུས་སུ་རྟ་མཆོག་ཅང་ཤེས་གྲིས་ནོར་དུ་མེ་འབར་
 འཁྱར་བའི་རི་མོ་དང་ལྷན་པ་དང་། དེའི་སྟོང་ཆ་རྣམས་སུ་རྒྱལ་མཆོན་རྩེ་མོའི་དཔུང་རྒྱན་
 སོགས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་སྒྲར་དུ་བཀྲལ་པ་དེ་ལ་བ་དན་ཟེར། འདི་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཁང་
 པའི་མདུན་དུ་འཇུགས་རྒྱུའི་དར་ཆེན་དེ་ཡིན། བ་དན་གྱི་སྒྲོར་ “བ་དན” ཞེས་པའི་ཐད་དུ་
 གཟེགས། <རྒྱུང་རྟའི་སོག་ཆགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་དོན་ནི> འདི་ལ་བཤད་ཚུལ་མང་དུ་
 འདུག་པ་འདི་ལྟར། རྟ་མཆོག་ནི་གར་ཡང་ཁྲལ་པས་ན་མ་མཁའ་མཆོན། ལྷག་ནགས་ཆལ་
 དུ་གནས་པས་འབྱུང་བ་ཤིང་ཁམས་སམ་རྒྱུང་ཁམས་མཆོན། སེལྟེ་རི་ངོས་སུ་གནས་པས་
 སའི་ཁམས་མཆོན། ཁྱུང་བར་སྒྲར་དུ་གནས་ཤིང་རྩ་ལས་མེ་མཆེད་པས་མེ་ཁམས་མཆོན།
 འབྲུག་རྒྱ་མཆོར་གནས་པས་རྒྱའི་ཁམས་མཆོན། ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། ལྷར་
 ཅིས་སུ་རྒྱུང་རྟའི་ནང་དོན། སོག་དང་། ལུས་དང་། དབང་། ཞེ་ལས་བཅས་བཞིའི་མཆོན་

དོན་དུ་གསུངས་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་ཁྱུང་ནི་སློག་གསལ་ཆེ་ཤིང་དུ་བསྐྱེད་བ་མཆོན་
 བྱེད། སྐྱག་ནི་ལས་སམ་ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་དང་འཆར་ལོངས་ལེགས་པོ་འབྱུང་བའི་
 མཆོན་དོན། འབྲུག་ནི་དབང་ཆ་དང་ཐོབ་ཐང་གོ་གནས་བཅས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་མཆོན་
 དོན། སེལ་ནི་བསོད་ནམས་དང་བཀའ་ཤིས་པ་མཆོན་བྱེད་ཡིན་ཞེས་གསུང་མཁན་ཡང་
 འདུག ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། དཀྱིལ་གྱི་ནོར་བུ་མེ་འབར་འཁུར་བའི་རྟ་མཆོག་
 ཅང་ཤེས་གིས་བྱ་བ་གང་ཡང་འབྲུག་བྱས་པའི་བཙུན་འབྲུས་མཆོན། སེལ་སྤྱིང་སྤྱོད་བས་
 དང་གཟི་བརྗེད། འབྲུག་གིས་སྤོང་པོར་སྤྱོད་བའི་དག་བཙུན་པ། སྐྱག་གིས་སློབ་ཆུ་ཆེ་བའམ་
 ལྷག་བསམ། བྱ་ཁྱུང་གིས་བྱ་བ་དེ་དག་འབྲུག་པའི་སྤྱོད་བས་དང་བྱས་པ་མཆོན་བ་སྟེ། དེ་
 ཡང་ཐོག་མར་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་མ་བཙུན་འབྲུས་དགོས། དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་
 སྤྱིང་སྤྱོད་བས། དེས་མི་ཆོག་པར་བདེན་པར་སྤྱོད་བའི་ཆོག་བཙུན་པ། དེས་མི་ཆོག་པར་སློབ་ཆུ་
 ཆེ་བ། དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་སྤྱོད་བས་དང་བྱས་པ་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་བྱ་བ་འགངས་
 ཆེན་པོ་ཞིག་འབྲུག་པ་ལ་བཙུན་འབྲུས་སོགས་ལྟ་བུ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དགོས་ཀྱི་དེ་དག་
 ལས་གཅིག་མ་ཆང་ན་བྱ་བ་དེ་དག་འབད་མེད་དུ་འབྲུག་མི་བྱས་པས། སློག་ཆགས་ལྡེའི་
 མོ་ཡོད་པའི་གནད་འགག་དེ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་གསུང་མཁན་ཡང་ཡོད། སློག་ཆགས་ཀྱི་
 མཆོན་དོན་ལ་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ད་དུང་མང་དུ་སྤྲང་ཡང་འདིར་མ་བཞོད།
 (གསལ་བཤད) སྐྱག་སེང་ཁྱུང་འབྲུག་བཞི་པོ་རྣམས་རྒྱུང་རྟའི་བ་དན་ལ་འགོད་བ་ན། གོ་
 རིམ་རིམ་ཡིན་གསལ་པོ་མེད་པར་རང་སྤྲང་གང་ཅན་ལྟར་གང་རྒྱུང་དུ་འགོད་ཀྱི་འདུག་པར།
 དེའི་གོ་རིམ་རོ་མ་དེ་རིམ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྤྲང་སྤྱིད་དག་དབང་དོན་བྱུང་བ་ལགས་ཀྱིས།
 ཅེ་སློབ་བྱ་ཆེན་མོར་ལག་མཐེལ་ལ་དཔེ་སྤྲང་ནས་སློབ་ཀྱི་རེད་ཅེས་གསུངས་བྱུང་། དེ་
 ཡང་ལག་མཐེལ་དེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ལྱང་ལ་དཔེ་བཞག་ནས། ཡུལ་ལྱང་དེའི་སྤྱིད་དུ་རི་བོ་
 དང་། རྣམ་མཁལ། གཤམ་དུ་ནགས་ཆལ་དང་། མཆོ་ཡོད་པ་ལྟར། སེང་གོ་དཀར་སོ་གངས་
 རིར་འགྱིང་། བྱ་ཁྱུང་གསེར་མདོག་ནམ་མཁར་ལྗིད། སྐྱག་མོ་ཁ་པོ་ནགས་ན་གནས། གཡུ་

འབྲུག་སྒོན་མོ་མཆོད་པར་གནས། ཏྲ་མཆོག་དཀར་པོ་རྒྱུད་ལྷུང་རྒྱལ་ལ། ཞེས་འབྲེལ་བ་ཤད་
 བྱེད་ཀྱི་རེད་ཅེས་གསུངས་ལྷུང་། དེས་ན་རྒྱུད་རྩེ་བ་དན་གྱི་ (རང་གི་ལག་གཡས་) འོག་
 གི་གཡས་ཟུར་དུ་འབྲུག་གཡོན་ཟུར་དུ་སྟག་སྟེང་གི་གཡོན་ཟུར་དུ་སེང་གོ། གཡོན་ཟུར་
 དུ་ལྷུང་། དཀྱིལ་དུ་ཏྲ་མཆོག་བཅས་རིམ་བཤེར་ལྷུང་དུ་འགོད་དགོས་པ་ལགས་སོ། །སྟོག་
 ཆགས་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཁ་སྟོད་དུ་བྲིས་ཡོད། ཏྲ་མཆོག་ནི་རང་གི་ལག་གཡོན་སྟོགས་
 ལུ་ལངས་ནས་བསྐྱད་བ་ལྷ་བྱ་མིན་པར་མཁྱོགས་པར་རྒྱགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་ཏུ་བྲི་
 དགོས་པ་བཅས་སོ། །གོང་གི་རྒྱུད་རྩེ་སྟོག་ཆགས་རྣམ་ལུང་གསུང་གི་སེང་གོ་དེ་དུས་
 རབས་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ཡས་མས་སུ་བརྒྱུམས་པར་གྲགས་པའི་དཔེ་ཆ་འབྲུ་ནག་མིའུ་འབྲ་
 ཆགས་ནང་རྒྱུད་རྩེ་རི་མོ་སེང་གོ་མ་ཡིན་པར་གཡག་བྲིས་ཡོད་ཚུལ་འཁོད་ཡོད་པ་དང་།
 དུས་རབས་བཅོ་ལྔའི་ཡར་ཕྱོན་གྱི་པོད་ཀྱི་བྲིས་ཐང་རྩྭ་བ་དག་གི་ངོས་ན་འང་ལྷ་གཡག་
 བྲིས་པ་མང་ལ་སེང་གོ་བྲིས་ཡོད་པ་ནི་འདས་སེང་དེ་འབྲི་སྟོལ་དར་མེད་ཅིང་། འདས་པའི་
 དུས་གང་ཞིག་གི་ཆེ་སེང་གས་པོད་མི་རིགས་ཀྱི་མཆོད་བྱེད་དུ་སྟོལ་དར་བ་ནས་བརྒྱུད་།
 སེང་གས་གཡག་གི་ཆབ་བྱས་ཏེ་རི་ལྷ་གཞི་བདག་དང་ཡི་དམ་སྤྱང་མ་སོགས་ལ་བསང་
 གི་ཆོ་ག་གཏོང་སྐབས་རྒྱུད་རྩེ་གངས་མང་ནས་མཁའི་དབྱིངས་སུ་གཏོར་བའི་སྟོལ་མ་
 ཉམས་པར་ད་ལྟའི་བར་གནས་ཡོད་པ་དང་། །ཁམས་མཐུན་གྱི་དར་ལྷོག་། ཁམས་མཐུན་
 གྱི་དར་ལྷོག་འཛུགས་ཞེས་པ། རང་གི་འབྲུང་བའི་ཁམས་དང་བསྐྱུན་ནས་དར་ལྷོག་བཟོ་
 དགོས་པ་སྟེ། (ཤིང་ལྗང་ཁྱུ་མེ་དམར་པོ། ས་སེར་པོ། ལྷ་ཕྱོན་པོ། ལྷགས་དཀར་པོ།) དེ་
 ཡང་རང་གི་ཁམས་ལྷགས་ཡིན་ན། བ་དན་ཆོས་གཞི་དཀར་པོ། ཁམས་ས་ཡིན་ན་ཆོས་
 གཞི་སེར་པོ། ཁམས་ཤིང་ཡིན་ན་ལྗང་ཁྱུ་ ཁམས་མེ་ཡིན་ན་དམར་པོ། ཁམས་ལྷ་ཡིན་ན་
 ཕྱོན་པོ་བཅས་བཟོ་དགོས་པ་ཡིན། གོ་བདེ་བར་བཤད་ན། རང་སྦྱེས་དུས་ཀྱི་ལོ་ཁམས་ཀྱི་
 ཆོས་གཞི་དང་བསྐྱུན་དགོས་པ་དཔེར་ན། རང་ཉིད་བྱི་ལོ་ ༡༤༦༥ ལོར་སྦྱེས་པ་ཡིན་ན་ཤིང་
 མོ་སྦྱུལ་གྱི་ལོར་སྦྱེས་པས། ལོ་ཁམས་ཤིང་ཡིན་ལ། དེར་བརྟེན་དེས་གཟུགས་རྒྱུའི་རྒྱུད་

ཏེ་ཚོས་གཞི་ནི་ལྷང་ཁུ་ཡིན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། ཕྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། ས་
 བོ་བྱི་ལ་སྐྱེས་ཤིང་། ལོ་ཁམས་ས་ཡིན་པས། ཚོས་གཞི་སེར་བོ་དང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༦༡ལོར་
 སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། ལྷགས་མོ་ཕག་ལ་སྐྱེས་ཤིང་། ལོ་ཁམས་ལྷགས་ཡིན་པས། ཚོས་གཞི་
 དཀར་པོ། ཕྱི་ལོ་༡༩༦༥ལོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། ལུ་མོ་བྱི་ལ་སྐྱེས་ཤིང་། ལོ་ཁམས་ལུ་མོ་
 པས། ཚོས་གཞི་ཕྱོན་བོ་དང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༦༩ལོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། མེ་བོ་སྟག་ལ་སྐྱེས་ཤིང་།
 ལོ་ཁམས་མེ་ཡིན་པས། ཚོས་གཞི་དམར་བོ་ཡིན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །བ་དན་གྱི་མཐའ་
 འགྲེལ་གྱི་ཚོས་གཞི་ནི། བོད་ཀྱི་འབྲུང་ཅིས་ནས་བསྟན་པའི་མ་བུ་དག་གོགས་ཀྱི་རྣམ་
 གཞག་གཞིར་བརྩུང་། མ་བུ་དག་གོགས་ནི། རྒྱ་ནག་ལྷགས་ལ་ཤིང་དང་། མེ། ས། ལྷགས།
 ལུ་ཁམས་ཏེ་ལྷ་ཡོད་ཅིང་། ཁམས་ལུ་འེ་མ་བུ་དག་གོགས་བཅེ་ལྟ་ལ་ནི། ཤིང་མ་ལུ་དང་ལུ་
 མ་ལྷགས། ལྷགས་མ་ས་དང་ས་མ་མེ། མེ་མ་ཤིང་ཡིན་ཤིང་བུ་མེ། མེ་བུ་ས་དང་ས་བུ་
 ལྷགས། ལྷགས་བུ་ལུ་དང་ལུ་ཤིང་། ཤིང་དག་ལྷགས་ཡིན་ལྷགས་དག་མེ། མེ་དག་ལུ་
 དང་ལུ་དག་ས། ས་དག་ཤིང་ཡིན་ཤིང་གོགས་ས། ས་གོགས་ལུ་དང་ལུ་གོགས་མེ། མེ་
 གོགས་ལྷགས་དང་ལྷགས་གོགས་ཤིང་། ཞེས་པའོ། །སྐབས་འདིར་མ་བུ་འཕྲོད་པ་གཙོ་
 བོར་བརྩུང་ནས་ཚོས་གཞི་བསྐྱོག་དགོས། དཔེར་ན་རང་གི་འབྲུང་བའི་ཁམས་ཤིང་ཡིན་
 པའི་བ་དན་གྱི་གཞི་ལྷང་ཁུ་ལ་མཐའ་འགྲེལ་ཕྱོན་བོ་དགོས་པ་དང་། འབྲུང་ཁམས་མེ་ཡིན་
 པའི་བ་དན་གྱི་གཞི་དམར་བོར་མཐའ་འགྲེལ་ལྷང་ཁུ། འབྲུང་ཁམས་ས་ཡིན་པའི་བ་དན་གྱི་
 གཞི་སེར་བོར་མཐའ་འགྲེལ་དམར་པོ། འབྲུང་ཁམས་ལྷགས་ཡིན་པའི་བ་དན་གྱི་གཞི་
 དཀར་བོར་མཐའ་འགྲེལ་སེར་པོ། འབྲུང་ཁམས་ལུ་མོ་ཡིན་པའི་བ་དན་གྱི་ཚོས་གཞི་ཕྱོན་བོ་
 ལ་མཐའ་འགྲེལ་དཀར་བོ་བྱེད་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །བལྟ་བཤེ་བའི་ཕྱིར།

མ་བུ་འཕྲོད་ལྟུག། (ཤིང་ལྷང་ཁུ། མེ་དམར་པོ། ས་སེར་པོ། ལུ་ཕྱོན་པོ། ལྷགས་དཀར་པོ)

ཤིང་= (གཞི་ཤིང་) ལྷང་ཁུ་= (མཐའ་འགྲེལ་ལུ་) ཕྱོན་པོ། (ཤིང་མ་ལུ་)

མེ་= (གཞི་མེ) དམར་པོ་= (མཐའ་འགྲེལ་ཤིང་) ལྷང་། (མེ་མ་ཤིང་)

ས= (གཞི་ས) སེར་པོ= (མཐའ་འགྲིལ་སེ) དམར་པོ། (ས་མ་སེ)

ཏུ= (གཞི་ཏུ) སྟོན་པོ= (མཐའ་འགྲིལ་ལྷགས) དཀར་པོ། (ཏུ་མ་ལྷགས)

ལྷགས= (གཞི་ལྷགས) དཀར་པོ= (མཐའ་འགྲིལ་ས) སེར་པོ། (ལྷགས་མ་ས)

མ་བྱ་དག་ཐོགས་ཀྱི་སྒོར་བསྐྱས་བསྐྱས་ཤིག་པོ་དང་ཆུ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གཟིགས།

<མཚོན་སྒྲ་ལྗེ་མཚོན་དོན> དར་ལྗེ་དར་བ་དན་ཀྱི་ཆོས་གཞི་སོ་སོར་མཚོན་དོན་དེ་ཡོད་པས་
 ཞེ་བ་ཏུ་བཤད་ན་དར་ལྗེ་དེ་ཆོས་གཞི་སྟོན་པོས་ནམ་མཁའ། དཀར་པོས་སྤྱིན་ནམ་མཁའ་།
 དམར་པོས་སེ། ལྷང་ཁུས་ཏུ། སེར་པོས་ས་མཚོན་བ་བཅས་སོ། །དེ་དག་གི་གོ་རིམ་ས་
 འཁྲལས་པ་བྱེད་དགོས། བ་དན་ཀྱི་ཆོས་གཞི་ནི་ཁྱིམ་བདག་གི་འབྱུང་ཁམས་གང་ཡིན་
 དང་བསྐྱེད་ནས་བཟོ་དགོས། མདོར་ན་སྟོག་ཆགས་ལྟ་དང་མཚོན་སྒྲ་ལྗེས་ནང་གི་འབྱུང་བ་
 ལྟ་མཚོན་ཞིང་། འབྱུང་བ་ལྟ་པོ་དེ་དར་རྒྱུད་དམ་ཆ་མ་སྟོམས་པའི་དབང་གིས་ཁམས་བདེ་
 མིན་སོགས་འབྱུང་ཞིང་། དེ་དག་དར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་རི་དང་གནས་ཁང་སོགས་གནས་
 མཐོན་པོར་དར་ལྟོག་འཛུགས་པའི་ལྷགས་སྟོལ་དར་བར་སེམས། <དར་ཆེན> བྱི་དར་
 ཤིང་འཕྲོང་ལ་རིང་ཞིང་སྟོམ་པ་ཞིག་གི་ངོས་དར་ལྟོག་བཏགས་པ་དེ་ལ་ཟེར། དེ་ནི་གཙུག་པོ་
 གཙུག་ལག་ཁང་དང་དགོན་པ་སྐྱ་ཆང་གི་མདུན་དུ་འཛུགས་པ་ལས་སྒྲེར་སོ་སོར་འཛུགས་
 སྟོལ་ཆེར་མེད་ཅེས་ཞུ་སྐབ་པ་གསུང། རྒྱུད་རྟེན་སྒོར་འདི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གཏེར་སྟོན་
 རོལ་པའི་རྩི་རླུ་ཟེར་དང་པོས་གཏེར་ནས་བཞེས་པས་གཏེར་ཆོས་ཤིག་ནང་རྒྱས་པར་
 གསུངས་ཡོད་ཅིང་། དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ནས་ཀྱང་བཤད་ཅེས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཁན་
 ཆེན་ཁ་འབྲུ་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་པ་ལས་ཅམ་ཞིག་མཛའ། (མཁན་ཆེན་ཁ་འབྲུ་རིན་པོ་
 ཆེས་རྒྱུད་རྟེན་སྒོར་འདི་དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་ཞེས་ཤུགས་པའི་ཆོས་ཆོགས་ཀྱི་ཁྱི་ལོ་
 ༡༠༠༥ཟླ་བ་པའི་དུས་དེ་བ་ “Banner” “རྒྱལ་དར” ཞེས་པའི་ནང་འཁོད་འདུག དེ་ནི་རྩི་ཆོད་
 འབྱུང་ལུས་རགས་པ་འདི་འབྱུང་བ་ལྟ་ལས་བྱུ་ལས་བྱུ་ཆུ་ལས་གསུངས་པ་ལ་དགོངས་
 བས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཅམ་ལས། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་རྒྱུད་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་ཅིག་ཡོད་

གསུངས་པ་ཨེ་ཡིན་སྟེ་ཡང་དངོས་སུ་བཅར་འདི་ཞུ་རྒྱུ་འདི་གོ་སྐབས་མ་བྱུང་) དར་ལྷོག་
སོགས་དུས་ཚོད་ནམ་ཡིན་ལ་འཇུགས་མི་རུང་བར། བ་དན་ཁ་ཐོ་ཤར་མིན་བརྟག་དགོས་
བ་གཤམ་གསལ།

ས་བདག་བ་དན་ཁ་ཐོ་ཁྱེ་ཆེས་སོ་སོར་འཆར་ཚུལ་བེད་ཀར་ཤོག་གངས་༤༦༧བཤད་པ་ལྟར་འགོད་
བ་ནི།

ལྷ་བའི་ ཡུང་མ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ཡུང་ ལྷ་ ཆེས་ ཡུང་མ	10	7	4	1	10	7	4	1	10	7	4	1
ཡུང་ ལྷ་ ཆེས་ ཡུང་མ	22	19	16	13	22	19	16	13	22	19	16	13
ཡུང་ ལྷ་ ཆེས་ ཡུང་མ			28	28			28	25			28	25

གོང་གསལ་ཆེས་གངས་རྩམས་ལ་བ་དན་ཁ་ཐོ་ཤར་བའི་སྐབས་འཁེལ་བས་དར་ལྷོག་འཇུགས་
མི་རུང་བར་བཤད། བ་དན་ཁ་ཐོ་ཤར་མིན་གོང་གི་རེ་ཏུ་མིག་ལ་བརྟག་དགོས་ས། དཔེར་ན་

པོད་རྒྱ་དང་པོའི་ཆེས་བཅུ་ལ་བ་དན་ཁ་པོ་ཤར་བས་དེ་ཉིན་དར་ལྷོག་འཇུགས་མི་བྱང་།
 དེས་དུས་ཆེས་གཞན་ལ་འདར་རིགས་འགྲེ། བ་དན་ཁ་པོ་ཤར་ཆེ་དར་ལྷོག་བཅུགས་ན་བན་
 ལས་གནོད་བ་ཆེ་བ་འེད་ཀར་ལས་གསུངས་བར་བཤད་དོ། རྟོགས་གཏོད། ཡང་འགའ་
 ཞིག་གིས། བོད་གི་ཁམས་མ་ཐུན་གྱི་དར་ལྷོགས་འཇུགས་ཚུལ་བཤད་བ་དེ་ནོར་བ་རེད་
 གསུང་མཁན་ཡང་འདུག་པ་འདི་ལྟར། རྒྱ་བྱང་དགེ་བཤེས་ལྷ་མོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆང་གི་འབྱུང་
 ཅིས་མཆན་བསྐྱུས་ན་དབག་བསམ་ལྟོན་གིང་། དེབ་གཟུགས་ཤོག་ངོས་ ༩ གཤམ་ནས་
 ཡར་ཐིག་བྱེད་པར། རྒྱུང་རྟོག་པོས་འདྲིན་བསྟན་བྱ་བ། །སྟག་རྟ་ཁྲི་གསུམ་རྒྱུང་སྤེལ་
 ལྷགས། །པག་ལུག་ཡོས་གསུམ་རྒྱུང་སྤེལ་མ། །བྱ་ཐུང་སྤེལ་གསུམ་རྒྱུང་པག་རྒྱ། །བྱེ་
 འབྲུག་སྤེལ་གསུམ་རྒྱུང་སྟག་གིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་ཟག་སྟག་རྟ་ཁྲི་གསུམ་ལོ་
 པའི་རྒྱུང་རྟོག་ལྷ་ལྷགས་སྤེལ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཁ་དོག་གྲང་རང་གི་རྒྱུང་རྟོག་ཁམས་ལ་བྱེད་
 དགོས། དཔེར་ན་སྟག་རྟ་ཁྲི་གསུམ་ལོ་པའི་རྒྱུང་རྟོག་ལྷགས་སྤེལ་ཡིན་པས་དེའི་ཁ་དོག་
 ལྷགས་སྟེ་དཀར་པོ་བྱེད་དགོས། གཞན་ཡང་པ་གོང་ས་མཆོག་གི་སྤྱིའི་དགྲུང་ཁམས་པག་
 ཡིན་པས། པག་ལུག་ཡོས་གསུམ་ལོ་པའི་རྒྱུང་རྟོག་ལྷ་མོ་སྤེལ་ཡིན་པས། དེའི་ཁ་དོག་
 དམར་པོ་ཡིན་དགོས་པ་ལས་ལྷང་ཁ་ལྷ་ཡིན་ཞེས་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་མཁན་ཡང་འདུག་པས།
 ད་དུང་དབྱེད་བར་བྱའོ། །

རྒྱུང་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན། རྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱུང་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི།
 རྟགས་རྒྱ་མེད་ཀྱི་ལུགས་ལ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་དེ་ཡི་བཞོན་བར་གྱུར་པའི་རྒྱུང་ཡོད་པས་
 ཁྲུག་ དེ་ཡི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྲེ་སྤོང་གསུམ་དང་བསྐྱབ་པ་གསུམ་པོས། མི་
 དགེ་བའི་སེམས་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་རྣམས་པོར། དགེ་བའི་སེམས་ལམ་མ་
 རྟགས་ཀྱི་གང་ཟག་ནས་བཟུང་སྟེ། བྱང་རྒྱུབ་གསུམ་པོ་མ་ཐོབ་བར་དུ། རྒྱུང་དང་དབྱེར་
 མེད་དུ་འཕྲེས་པའི་ཤེས་པ་དེ། དགེ་བའི་ཕྱོགས་སུ་བཞོལ་ཏེ་ཇི་བཟང་ཇི་བཟང་ལ་གཏོང་
 བ་ཡིན། གསང་སྟགས་ཀྱི་རྒྱ་སྤེ་བཞི་དང་ཁྲུང་དུ་པ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་འདི། མདོ་ཕྱོགས་

ལས་བྱེད་པ་ལྟར་སེམས་ལ་གཙོ་བོར་དགེ་ཕྱོགས་སུ་མི་བཀོལ་བར། སེམས་དེའི་བཞོན་
པར་ཁྱུང་བའི་ཁྱུང་དེ་དགེ་ཕྱོགས་སུ་ཇི་བཟང་ཇི་བཟང་ལ་གཏོང་བས། དེ་ཡི་ཞར་ལ་
སེམས་དེ་ཡང་ཇི་བཟང་དུ་མི་འགྲོ་ག་མེད་བྱུང་བ་ཡིན་པས། སྤྱོད་སྤྱོད་བཞི་དང་ཁྱུང་པར་དུ་
སྤྱགས་སྤྱོད་ལ་ཁྱུང་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་དོན་དེ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྤོང་རྩོལ་སྤྱོད་མའི་
གསུང་འབྲུམ་སྤྱོད་པམ་དང་པོ་༤༤ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཁྱུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་བྱས་པའི་རྟགས། དམིགས་རྟོན་ལ་དམིགས་པ་གཏང་རེས་
ཀྱིས་སྤྱ་བྲུག་གཉིས་ཀ་ནས་ཁྱུང་མཉམ་རྒྱ་ཤེད་མཚུངས་རེས་ཅན་དུ་ཐེངས་པ་བྱུང་ན།
བསྐྱོམས་སྤོབས་ཀྱིས་ཁྱུང་དབུ་མར་ཞུགས་པའི་རྟགས་ཡིན། ཡང་ཡང་གོམས་ཏེ་གནས་
པའི་རྟགས་སུ་སྤྱ་བྲུག་གི་རྒྱ་བ་འཆད་པ་དང་། སྤོབ་མི་འབྲུལ་བ་གཉིས་ཆོགས་བྱུང་ན་
གནས་པའི་རྟགས་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །སྤྱ་བྲུག་གི་རྒྱ་བ་ཆད་པ་ཅམ་ནི་
བྱིང་བ་སྤྱ་མོ་མ་ཆོད་པར་བསགས་པས་བྱིང་གས་ཆེ་བ་ལའང་འབྱུང་བར་གསུངས་ཏེ།
རྗེའི་རིམ་ལྔ་གདན་རྩོགས་ལས། སྤྱ་བྲུག་གི་རྒྱ་བ་སྤྱ་མོ་ཡང་ལོག་པ་འདི་བྱིང་བ་སྤྱ་མོ་མ་
ཆོད་པར་བསགས་པའམ་སྤྱག་མ་ལུས་པའི་བྱིང་གས་ཆེ་བ་ཅིག་ལ་ཡང་ཡང་འོང་སྟེ། དེ་ནི་
རྒྱ་རྒྱུར་ཆུད་པ་དང་དེར་ཐེམ་པ་གང་ཡང་ཐིན་པས་ཁྱུང་པར་བྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

ཁྱུང་ནམ་ཤེས་ལ་ཐེམ། ཁྱུང་ནམ་ཤེས་ལ་ཐེམ་ཞེས་པ་ནི། སྤྱ་སྤྱོར་རྒྱ་བའི་ཁྱུང་རགས་པ་ཤེས་པའི་
རྟོན་མི་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་ཁྱུང་རགས་པ་དེ་སྤྱིང་གའི་ཅ་མ་དུད་ནང་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱུང་སྤྱ་
བ་ལ་ཐེམ་པའོ། །ཞེས་རྗེའི་གསུང་ཐེམ་བྱིས་ན་གསལ།

ཁྱུང་འཕོ་ཆེན་བཅུ་གཉིས། སྤྱེས་བྲུ་ནད་མེད་གཅིག་ལ་ནངས་སྤྱ་མོ་སྤྱ་རེངས་ཤར་བ་ནས། སང་སྤྱ་
རེངས་མ་ཤར་གོང་གི་ནིན་ཞག་ཅིལ་པོ་གཅིག་ལ་དབུགས་ཞུག་པ་ནི་ཁྱི་ཆེག་སྤོང་བྲུག་
བརྒྱ་༡༡༠༠སྟེ། ཆེག་སྤོང་བརྒྱད་བརྒྱ་བ་༡༠༠ཟག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པས། ཆེག་སྤོང་
བརྒྱད་བརྒྱ་ཆོན་པ་༡༠༠རེ་ལ་ཁྱུང་འཕོ་ཆེན་རེ་ཐེར་བ་ཡིན། འདི་དུས་འཁོར་ལུགས་ལྟར་

དང་། གསང་བདེ་ལ་སོགས་པའི་འཕོ་ཆེན་ཅི་ཚུལ་ནི་མི་འབྲ་བར་གསུངས་སོ། །

ཆུང་བུམ་པ་ཅན། ཆུང་གི་ནལ་འབྱོར་ཞིག་ ཆུང་ཁ་ཤུར། ཁ་ཤུར། ཆུང་བུམ་པ་ཅན་ནལས་མིང་གི་
ནལ་བྱངས་ཡིན། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། ལྷེ་ལོག་གི་ཆུང་ལྷེ་ལོག་ཏུ་ཆིར་གྱིས་མཐུན་ཏེ་དབྱིབས་
བུམ་པ་ལྟར་ཡོད་པས་དེ་རྟེན་ཅེས་བྲལ། །དེ་བསྒྲོམ་ཚུལ་ནི། ལུས་བྱང་པོར་བསྐང་སྟེ།
ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་མཐེབ་ཆེན་ནང་དུ་དབྱུག་ ཐད་ཀ་ནས་ཆུང་ལིན་ཏུ་དལ་ལ་རིང་བར་ནང་
དུ་བརྟུབས་ཏེ། ལྷེ་ལོག་ཅན་དུ་མཆིལ་མ་སྤྱ་མེད་ཅིག་མེད་ནས་ཆིར་གྱིས་མཐུན། དེའི་
རྗེས་སུ་ལོག་ཆུང་ལྷེ་ལོག་ཏུ་མི་བྲག་པ་ཞིག་བྱངས་ཏེ། ཁ་ཤུར་དུ་བཟུང་། ཤེས་པ་ལྷེ་བའི་ཅ་
འཁོར་གྱིས་དབུས་སུ་གཏད་ལ། རུས་ཆད་དུ་འདྲིན་པ་ནི་བུམ་པ་ལྟར་གང་བ་སྟེ། ཆུང་མི་
བུམ་པ་ན་ཁ་ནས་ཡེ་མ་ཤོར་བར་སྒྲོ་ནས་དལ་བུས་གཏོང་བ་ནི། དམིགས་གསལ་མེད་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པར་བྲལ། །ཞེས་རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད། ཆུང་གི་ནལ་འབྱོར་ལ་དུས་
འཁོར་ནས་ཆུང་བུམ་པ་ཅན་ལ་ཅལ་དུ་འདྲོན་པ་དང་། འཕགས་སྒྲོར་གྱི་གཞུང་ནས་རྗེ་རྗེ་
བཞུས་པ་སོགས་ལ་ཅལ་དུ་འདྲོན་པར་རྗེའི་གསུང་རྗོགས་རིམ་དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ན་
གསལ།

ཆུང་དབུ་མར་འབྲུག་པའི་སྒྲོ་བརྒྱ། ཅ་དབུ་མའི་ཡར་སྟེ་མར་སྟེ་གཉིས། ཅ་འཁོར་དབྱག་གི་དབུས་དང་
བརྒྱད། དེའི་སྟེང་དབུལ་པ་ཆུང་གི་འཁོར་ལོ་འདབ་མ་དབྱག་པ་དང་། མཐིན་པ་དང་སྟིང་ཁའི་
བར་དུ་མེ་ཡི་འཁོར་ལོ་འདབ་མ་གསུམ་པ་སྟེ་བརྒྱལ། །དབུ་མའི་ཡར་སྟེ་བྲེན་བདེ་བ་ལ་
བྱང་ཆེ་བ་དང་། མར་སྟེ་བྲེན་གཏུམ་མོ་འབར་བ་ལ་བྱང་ཆེ་བར། རྗེའི་རིམ་ལྷ་གདན་
རྗོགས་སུ་གསུངས་སོ། །

ཆུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་བུས་པའི་རྟགས། (ཞུགས་རྟགས་ནི) འོར་བུའི་དབུས་ཀྱི་
དམིགས་རྟེན་ཐ་མོ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་པ་གཏད་རེས་ཀྱིས་སྤྱ་བྲག་གཉིས་ཀ་ནས་ཆུང་
མཉམ་རྒྱ་ཤེད་མཚུངས་རེས་ཅན་དུ་ཐེངས་པ་བྱུང་ན། བསྒྲོམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཆུང་དབུ་མར་
ཞུགས་པའི་རྟགས་ཡིན། (གནས་རྟགས་ནི) སྤྱ་བྲག་གི་རྒྱ་བ་འཆད་པ་དང་སྟོ་བ་མི་འབྱལ་

ཆུང་མཆོམས། རྒྱལ་ཡུང་གི་མིང་། སྤྱི་བཤའ་ལི། ཆུང་ལྷ་གང་དུ་གནས་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་
ཅེས་བྲ།

རྒྱུད་རོ་དགུ་སྤྲུག་སུ་བསལ་བ། རྣམ་བདེ་བ་ལ་སྦྱིད་ལྱང་གང་བདེ་བྱ་ལ་ཞེད་པ་བསྐང་། ལག་བ་
 གཉིས་བྱས་མོ་ལ་དགབ། རྒྱུད་སྣ་བྲུག་གཡས་ནས་ཐེན་ནས་གཡོན་དུ་བལྟས་ཏེ། དེ་ངོས་
 གྱི་སྣ་བྲུག་ནས་དལ་བྱས་མིང་བར་ལྷག་མ་མེད་པར་བྱང། ཡང་གཡོན་ནས་ཐེན་ནས་
 གཡས་སུ་བལྟས་ཏེ། དེ་ངོས་གྱི་སྣ་བྲུག་ནས་སྐར་བཞིན་དུ་བྱང། དེ་ནས་དབྱས་ནས་སྣ་
 བྲུག་གཉིས་ཀ་ན་ཐེན་ཏེ། ཐང་ཀར་ལན་ཅིག་སྐར་བཞིན་བྱང། དེ་འདྲ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྐར་
 ཡང་གསུམ་ཚན་གཉིས་ཏེ། དགུ་སྤྲུག་སུ་རྒྱུད་རོ་བསལ་ཏེ། དེ་ཡང་པར་ལ་འབྲུད་པ་
 དང་། རྒྱུད་ལ་འབྲེན་པའི་དུས་གཉིས་ཀར་ཁན་ལ་འགྲོ་ཡོང་མེད་པར་བྱའོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་
 གསུང་ལྟར་བཀོད་། སྤྱ་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་ནང་གི་རྒྱུད་རོ་རྩེ་རྒྱུད་རྩིང་པ་ནམས་ཕྱི་རིལ་དུ་
 སེལ་བ་སྟེ་འདོན་པའི་གདམས་པ་ཡིན་པས་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྱའོ། །དེའི་དགོས་པ་ནི། རྒྱུད་

ཆམ་ལ་པཔ་བ་དང་། རྒྱུད་རྩོམ་ལ་བདེ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱུད་ལ་བསྐྱར་བ། ༡ རྒྱུད་གིས་འབྱེད་དུ་བཅུག་པ། ༢ རྒྱུད་ཐོས་སུ་གཏོང་བ། རྒྱུད་ཟད་དུ་གཏོང་བ།
སྐྱབས་ཆེ་ཞི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱང་བདེན་དང་ཉག་འཛིན་གཤོན། རྒྱེད་ལ་
འཐམས་པས་འདི་རྒྱུད་སྤེལ་ཏེ་གར། །བར་མེད་ཡོན་པོར་བསྐྱར་བའི་ནམ་གཤེད་
གིས། །གཏན་འདུན་རྒྱུད་ལ་བསྐྱར་བའི་གཏམ་འདི་སྤོང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༣
ཐོས་གཏོང་བ། ཆེ་འདི་སྤྱིད་འདོད་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡིན། །རྒྱུད་ལ་བསྐྱར་ན་གཏན་སྤྱིད་
འབྱུང་། །ཞེས་རྟོགས་ལྡན་བསམ་གཏན་དཔལ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

རྒྱུད་བསེར་བྱ། ༡ རྒྱུད་འཇམ་པོའི་མིང་དུ་གྲགས། སྤྱིར་བཏང་བསེར་བྱ་ནི་རྒྱུད་གི་ཞེས་ཡིན་པར།
སྤྱོད་པས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ་གསལ། དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས།
ལུ་མཆོད་ཆེན་མོའི་བྱ་བ་མོའི་བྱ་བ་སྤྱིང་མེ་མང་ཞིང་གསལ་བས་མཆོན་མོའི་སྤྱག་ཏུ་མ་
སངས་པ་སྤྲུལ་བྱེད་ཅིང་རྒྱུད་བསེར་བྱ་ཅན་ཡང་མི་ལྡང་བ་སྤྱོད་པས་དེར་སྤྱར་ཡང་རྒྱལ་བ་
ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་བསྐྱར་བ་འཕེལ་བའི་སྤྲུལ་ཡིན་ནམ་སྤྲུལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ༢
རྒྱུད་བསིལ་བྱའམ་གང་མོའི་མིང་དུ་གྲགས། ཆེ་ཉན་ཞབས་བྱང་གི་དག་ཡིག་ཐོན་མིའི་
དགོངས་རྒྱལ་ལས། བསེར་བྱ་ནི། ལི་གྲུང་ལས་རྒྱུད་གི་ཞེ་ཆོག་ཏུ་བཤད་མོད། དེ་སང་
རྒྱུད་གང་མོའི་མིང་དུ་གྲགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྒྱུད་ལྷ། འོག་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། རྒྱུད་ལྷ་དུད་ཁ་ལ་བ་ལ་ཞོན་པའོ། །

རྒྱུབས། འོབས། འོབས་དོང་། རྒྱུད་བྱ་དང་། རྒྱོང་། དཀྱིལ། རྒྱུད་བཅས་ཀྱི་དོན། རྒྱེད་ལ་མ་རིམ་ལས།
སྤྱིད་པ་ཐམས་ཅད་མེ་འབར་བའི་རྒྱུབས་ལྟར་མཛོད་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བརྒྱུད་བ། (བད་རྟེན) བརྒྱུད་པོ་དང་འབྲ། རིན་ཆེན་སྤོང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༡༣༠བ་ལས། རྒྱུབ་བ་
ནི་བརྒྱུད་བ་སྟེ། མི་འདོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

བརྒྱུད་པོ། (བད་རྟེན) ཅིང་པོ་འམ་རྒྱུབ་པོ། མདོ་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལས། ཆོག་བརྒྱུད་པོས་དེ་ལ་མཛོན་
པར་སྤྱོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། རྒྱེད་ལ་མ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མི་སྤྱིན་པའི་རྒྱལ་ནི། འདི་

ཁྱོད་ལ་མི་སྤྱིན་ནོ་ཞེས་ཆོག་བརྒྱུད་པོས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཐབས་མཁས་པས་བད་སྤྱད་
ནས་གཏོང་བཤོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བརྒྱུད་སྤྱོད། ཅིང་སྤྱོད། ལྷུ་བ་སྤྱོད། དག་སྤྱོད།

བརྒྱན་ཞིང་གཤེར་བ། ལྷེ་མཆན་ཉིད། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། བརྒྱན་ཞིང་ཞེས་པས་ལྷེ་འོ་ཐོ་དང་། གཤེར་
བས་ནི་དེའི་བྱེད་ལས་བརྒྱན་པར་བྱེད་པ་སྟོན་ནོ། །

བརྒྱམས་པ། ཡིད་བསྐྱོད་པའམ་ཡིད་དཀྱགས་པའི་དོན་ལ་བཤད། བསྐྱལ་བ་དང་། བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་པའམ་ཟེན་པའི་དོན་ལ་བཤད་ནའང་འགྲིག་པར་སྟུམ། དཔེར་ན་བདུད་གྱིས་
བརྒྱམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བརྒྱེད་པོ། བརྒྱེད་པ་དང་དོན་འདྲ།

བརྒྱེད་བ། བརྒྱེད་པོ་དང་དོན་གཅིག ། རྟོག་དཀའ་བའི་དོན། རྗེའི་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
འཕགས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་གིན་ཏུ་བརྒྱེད་བས་གསལ་པོར་ཐོན་དཀའ་བར་སྤྱང་ནའང་པོ་
ཡུལ་དང་ཉམས་སྤྱོད་ཐོན་ཆོགས་ཀྱིས་ཆོག་གེས་མ་བྱས་པར་ལྟ་དང་སྒྲ་མ་ལ་གསོལ་བ་
རིང་དུ་བཏབ་ནས་གིན་ཏུ་མཁས་པའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྤྱངས་ན་གཞུང་གདམས་དག་ཏུ་
འཆར་ཐུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །² བརྟན་བ། བརྟན་པོ། འགྱུར་བ་མེད་བ། རྗེའི་
ལེགས་བཤད་གསེར་ཐོང་ལས། འདིར་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་ཐོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་ལ་བརྒྱེད་
བས་དོས་ཀྱན་ནས་བསྐྱོར་ཅིད། མ་རིག་པའི་སྤྱན་བ་སྤྱག་པོ་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
³ གཅེས་པའམ་གལ་ཆེ་བའི་དོན། དཔལ་ལྷན་སྒྲ་བའི་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ཡང་
ཆེས་བརྒྱེད་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད་མི་འགྲུབ་པས་སོ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་
ཀྱི་རྗེའི་འཇུག་པའི་རྟོག་ཆེན་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་བྱན་ཆོགས་ནི་ཆེས་བརྒྱེད་བ་སྟེ་
གིན་ཏུ་གཅེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ལ་ཤོད། <ལ་རུ> ལ་ཁྱར་དང་དོན་གཅིག་གྲོགས་པ་དང་སྐྱར་བ་དང་སྐྱེན་པའི་དོན། འདི་ལེགས་
སྐྱར་གྱི་ <ལ་རུ> ཞེས་པ་ཡང་བའམ་སྐྱར་བའི་དོན་དུ་བཤད་པ་དེ་བྱར་ཆག་པར། སྐྱོགས་
སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསལ། ཞིབ་པར་ལ་ཁྱར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་
གཟིགས།

ལ་བྱ། 1 སྟན་ཐགས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཆོན་ལ་དགྲུང་དུ་འདེགས་ལྟ་བུ། 2 ཤ་ཞེན། ཞེན་ཁོག་མི་
རིགས་ཀྱི་ལ་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལ་སྟོག་རི་ལ་སྟེས་པའི་སྟོག་ལ།

ལ་སྒྱ། ལ་དོན། 1 ལ་སྒྱ་ནམ་དཔེ་གཉིས་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཆོས་ར་ལ་འགོ་ལྟ་བུ། 2 ལ་སྒྱ་ནམ་དཔེ་
བཞི་པ་ལ་འཇུག་ལ། དཔེ་ཁྲིད་ལ་ཕྱིན་ལྟ་བུ། 3 ལ་སྒྱ་གནས་གཞི་ལ་འཇུག་ལ། མགོ་ལ་སྒྱ་
དཀར་འཇུག་ལྟ་བུ། 4 ལ་སྒྱ་ཆེ་སྐབས་ལ་འཇུག་ལ། ཞོགས་པ་རྩ་ཆོད་དུག་པ་ལ་ཡང་
ཡངས་ལྟ་བུ། 5 ལ་སྒྱ་དེ་ཉིད་འཇུག་ལ། ལེགས་སྐྱར་ནས་ཐོད་ཡིག་ལ་བསྒྱར། ཞོད་ར་ལ་
བྱུར། ད་ར་སྐྱར་ཁུ་ལ་བྱུར། མི་རན་བཟང་ཐོར་བྱུར། ལྟ་བུ། 6 ལ་སྒྱ་མ་བྱུན་པའི་ཆིག་བྱུན་
ལ་འཇུག་ལ། སྒྲང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལྟ་བུ། གསལ་ལ་དྲངས་ལ། མཐོ་ལ་བཞིང་པ་ལྟ་
བུའོ། 7 ལ་སྒྱ་ཆིག་སྒྱ་ཕྱི་མཆོམས་སྟོར་བ་ཅམ་ལ་འཇུག་པ་ནི། བདེ་བ་དང་ལྡན་ལ་གཞོད་
པ་མི་མངའ་བ། གསལ་ཞིང་དྲངས་ལ་བྱི་མ་མེད་ལ། ཞེས་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་ “ཞིང་
སྒྲའི” འཇུག་པ་དང་མཚུངས་པར་འཇུག་པ་འདི་ལྟར། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། བསྟོད་
པས་དགའ་བར་མི་འགྱུར་ལ། །སྒྲད་པས་མི་དགའ་མི་འགྱུར་ཞིང་། །རང་གི་ཡོན་ཏན་

ལེགས་གནས་པ། སྐྱེས་བྱ་དམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན། །ལྷ་བྱ། དེ་ནི་ཆོག་སྤྱི་མཆན་སྤྱི་
སྤྱི་རྣམས་འབྲེལ་ཆགས་པ་ཅམ་ལས་དོན་གཞན་གང་ཡང་མི་སྟོན། 8 ལ་སྤྱི་ལྷག་བཅས་ཀྱི་
དོན་ལ་འབྲུག་པ་ནི། “སྤྱི་ཉེ་དེ” “ནས” བཅས་དང་འབྲུག་པ་མ་སྤྱི་ཉེ། མཉམ་པར་བཞག་
ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སེམས། ལག་པ་བསྐྱེད་ལ་ཟས་ཟ་ལྷ་བྱ། ས་སྤྱི་ལེགས་བཤད་ལས། གཞོད་
པར་བྱེད་པ་རྒྱུད་བྱ་ཡང་། སྤྱི་རྱ་བསམ་ལ་ “ལ” འདུམ་པར་བྱ། །ཡུར་བ་རྒྱུད་བྱའི་རྩེས་
ཞུགས་ནས། །འོད་པ་ཆེན་པོ་མ་མཐོང་ངས། །ལྷ་བྱ། 9 ལ་སྤྱི་རྒྱ་མཆན་ནས། བལ་སྤྱི་རྱ་
ཡིན་གཅིང་ཞེས་པའི་དོན་ལ་འབྲུག་པ་ནི། ས་སྤྱི་ལེགས་བཤད་ལས། ལེགས་པར་བརྟགས་
ནས་བྱས་པ་ “ལ” ། །བྱ་བ་ཉམས་པ་ག་ལ་སྤྱི་ད། །མིག་ལྷན་བརྟགས་ནས་འཕྲོ་བ་
ན། །གཡང་སར་གོམ་པ་འདོར་རམ་ཅི། །ལྷ་བྱ། གཞོན་བྱ་རྒྱ་མེད་ལས། བདག་ནི་ཞི་བར་
གནས་པ་ “ལ” ། །ཁྱོ་བའི་གོ་སྤྱི་བས་མ་མཆིས་ཀྱང་། །ཁྱོ་ལ་བ་ལ་ནི་སྤྱི་རྩེ་ཡིས། །སྤྱི་རྱ་
བའི་བརྟུལ་ཞུགས་བྱུང་པ་མེད། །ལྷ་བྱ། 10 ལ་སྤྱི་ཡིད་སྟོན་ལ་འབྲུག་པ་ནི། དགའ་བ་ལ།
སྤྱི་དཔལ། བངས་པ་ལ། སྤྱི་རྩེ་བ་ལ་ལྷ་བྱའོ། །ལྷ་བྱ། (11) ལ་སྤྱི་དེས་བརྒྱུད་གི་སྤྱི་ལས་ཁོ་
ནའི་དོན་ལ་འབྲུག་པ་ནི། ལམ་སྟོན་ལས། དམིགས་པ་གང་རྒྱུད་གཅིག་དག་ལ། །ཡིད་ནི་
དགེ་ལ་གཞག་པར་བྱ། །ཞེས་གཅིག་དག་ལ་ཞེས་པ་དེས་བརྒྱུད་གི་ཆོག་ཏུ་ལམ་རིམ་
འབྲིང་པོར་གསུངས་སོ། །

ལ་གཅན། (འདུལ་བ) 1 ལའི་རྩེ་མོར་བསྐྱེད་དེ་དག་སོགས་ཀྱི་བྱ་རྒྱུད་མཁུ། གཅན་པ་དང་དོན་
འབྲེལ་སེམས། ལུང་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས། བ་རོལ་ཀྱི་དབྱེད་གི་ཆོགས་འོང་བ་
རིག་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དད། ལམ་ཉམ་ང་བ་ཡོངས་སུ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་བཞག་པའི་སྐྱེས་བྱ་
ནི་ལ་གཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཞོད་པར་བྱེད་པ་ལ་
སོགས་པ་འོང་བ་ཡོངས་སུ་སྤྱི་རྒྱུད་པའི་བྱིར་ལ་གཅན་དག་ལ་བཞོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༩ རྒྱ་ ༡༠བཅས་ལས། ལ་གཅན་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་ལ་སྤྱི་རྒྱུད་པར་བསྐྱོས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། ལའི་སྤྱི་རྒྱུད་

ནས་དབྱ་སོགས་ལ་མིག་གིས་བྱ་ར་བྱེད་པས་ན། ལ་གཅན་ནས་ལ་སྦྱར་ཞེས་མིང་སོགས་
 སོ། །གཅན་ནི་སྦྱར་དང་དོན་འདྲ་བ་ཡིན། ཞིབ་བར་གཅན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 2
 ལ་ཁལ་སྦྱད་མཐའ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། ལ་གཅན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར།
 ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་ཁྲ་འོད་ལས། ལ་གཅན་ནི་ཕོ་
 གམ་གྱིས་གཅོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་སྟོང་པོ་མཆོག་ལས་
 གྲང་། ལ་གཅན་ནི་ཕོ་གམ་གྱི་གནས་སོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལ་གཅན་གྱི་དབྱ། (འདུལ་བ) སྦྱར་སྟེའི་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྦྱོད་དགོས་པའི་དབྱ་བྲལ། འདུལ་བ་རྣམས་བར་
 འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་བར་བཤད་བ་༼ ཚུ ༡༩༥༥ ལས། ལ་གཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིགས་
 བ་དང་བཅས་པའི་ཕྱོགས་བསྐྱང་བའི་དབྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལ་གཅན་པ། (འདུལ་བ) ལ་གཅན་ལ་གཟིགས།

ལ་དུ། (རྒྱ་གར་རྒྱུད་) དབྱིབས་རྒྱུས་ལ་ཁ་དོག་མེར་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་མངར་ཆའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།
 རྒྱ་གར་བས་ལ་དུ་སོགས་མངར་ཆའི་རིགས་རྣམས་གཙོ་བོར་ལྷ་ཡི་མཆོད་རྩིས་དང་བག་
 སྟོན་སོགས་ཉེན་འགྲེལ་མཛད་སྟེའི་སྐབས་ཤེད་སྟོང་བྱེད་དོ། །དང་བོར་དགོན་མཆོག་ལ་
 ཡར་ལུལ། དེ་ནས་མར་ཁྱུས་ཏེ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་རྩིས་སམ་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་ཚུལ་དུ་ཐམས་
 ཅད་ལ་བཟོ་བཤམ་བྱས་ནས་སྦྱིན་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལ་བྲ་སྦྱང་ ཤར་ཐེར། ལ་དུ་ནི་
 “ལཾཏུ” ཉིད་རྒྱུར་ཆག་པར་ངས་སོ། །རྒྱ་གར་བས་འདི་ལ་ “ལཾཏུ” ལཱ་ཏུ་ Laddu ཟེར།
 (ཞོག་ཡིག་གཉིས་པོ་ཅེགས་མར་བྱི་དགོས་ཀྱང་སྟོག་ལྔ་འདིའི་ནང་མི་འཛོན་ཅོ་) འདི་ལ་
 ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཤས་ཡོད། དག་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་«རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་
 བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ» སྟེགས་བམ་སྟོད་ཆ་ཤོག་གྲངས་༤༩ལས། ལ་དུ་
 ནི་རིགས་མང་པོ་མཆིས་ཏེ། དཀྱུས་མ་དེ་སྦྱར་བྱེད་དང་ཀར་མར་རྣམས་སྦྱར་བ་རྒྱ་ཅུང་ཟད་
 གྱིས་ཕྱིལ་ཕྱིལ་དུ་བྱས་ནས། འཁྱར་སྦྲང་ནང་ཆོས་སུ་བཅུག་པ་གོང་བུར་བྱིལ་བ་ཞིག་ཡིན།
 ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །པོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ལ་དུ། ལ་ཆེན་པོ་རྒྱག་

གླུ་མེ་ཐ་ཀྱི་མེ་ཆས་རིགས་ཡིག་གི་མིང་། འོ་མ། སྤྱང་ཅི། ཀ་ཀ། ལྷ་མོ་ལ། ཉི་ལཱ་ལ།
 མ་ཀ། ལྷ་མོ་ལ། ཆེས་མེན་བཅས་སྒྲ་ཁ་བརྒྱད་ཐོ་ཞིབ་དང་སྤྱང་ནས་བཅོས་པའི་བག་ལེབ་
 ལྷ་ལ། ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་ལ་དུ་བཟའ་རྒྱ་ལོག་མིག་གིས་ཀྱང་མཐོང་མ་སྤྱང་པའི་ཆོད་སྟོ་
 པའི་གཏམ་ཞིག་ཏུ་སྤྱང་རོ། །ལ་དུ་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་འདུལ་བ་ལུང་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ།
 འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ང་བ་ ༡༡ མཉམ་ལས། དེས་དབང་དུ་བྱ་བའི་ལ་དུ་ཞིག་གསུངས་འཛིན་
 མ་ལ་བསྐྱར་བ་དང་། གསུངས་འཛིན་མས་སྤྱ་ཅན་ཟིན་གྱི་ལག་ཏུ་བྱིན་ནས་སྤྱས་པ། ལུ་ཁྱོད་
 གྱི་ཡལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྤུལ་ཅིག་ཅས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
 བར་ཡང་སྤང་སྟེ། བཟའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལ་དུ་ལ་སོགས་པའོ། །བཅའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལ་
 ལུག་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལ་བ་ཤག་གོང་བ་ཡོད་པའི་མི་ཆེན་གྱིས་ཀྱི་རྒྱའི་ན་བཟང་ཞིག་ལྷ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་དང་
པོ་༩༧ལས། ལ་བ་ཤག་དང་། ཆལ་ལྷ་ཞེས་པའི་སྐོར་ལ། ལྷ་བས་དེའི་དུས་སོག་ཆས་ལ་
དར་སྲོལ་བྱེད་པས། ན་བཟང་གླེང་ཅེ་ཡོད་པར། ཆལ་ལྷ་དང་། གོང་བ་ཅན་ལ་ལ་བ་ཤག་
ཟེར་སྲོལ་འདུག་པས་ཞིབ་ཆ་མཛོད། ཅས་གསལ།

ལ་བདགར་པོ་ལྟ་བུའི་དྲོ་ལེན། ཡར་མོ་ནིག་དང་འདྲ། ཡར་མོ་ནིག་ལ་གཟིགས།
ལ་བའི་མཆོག་ ཡུལ་བར་སིག་ལས་བྱུང་བའི་ཤིན་ཏུ་རིན་ཆེ་བ་དང་མཐུག་པ་མཐུབ་ཀྱི་ཆོད་ལས་
ལྷག་པས་སྤྲོ་ཅན་གྱི་ལོས།

ལྷ་བའི་མཚོག་ལ་བའི་མཚོག་དང་འབྲ།
 ལྷ་མ། (ལེགས་རྒྱུད) མཛེས་མ། དཔེར་ན་ལྷ་མ་ལྷ་ཁུ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། རྗེའི་འདོད་འཛོལ་གསལ།
 ལ་མའི་མེ། སྤང་ལེབ་དྲས་ནས་ལེབ་མོར་བྱས་ནས་མེ་སྤང་བ་ལ་བཤད། བེའུ་བྱས་ཕྱོག་པོའི་འབྲེལ་
 བ་ལས། ཁྱོད་ལ་རྗེ་ལམ་ཅི་འབྲ་བ་རྗེས་ཀྱིན་འདུག་ཟིམ་ལ། ལ་མའི་མེ་མདག་དམར་ཉིལ་
 ཉིལ་བ་ཅིག་ཁོ་རྗེས་ཟེད། ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ།

ལ་མོ། ¹ ལ་ལམ། ལ་སྒྲུང་གི་ལམ། ² <ལ་རྩ> མཁྱེན་ས་པ་དང་སྒྱུར་པ་དང་སྒྲིབ་པའི་དོན། ལོ་

ལེགས་སྦྱར་གྱི་ <ལ་རུ> ཞེས་པ་ཡང་བའམ་སྦྱར་བའི་དོན་དུ་བཤད་པ་དེ་ཟུར་ཆག་པར།
 རྒྱུགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསལ། དཔེར་ན། ལ་མོ་འགོ་ཤོམ་
 གྱིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལ་བཅས། ལ་ཅེའི་རྟེན་ཁང་། ལ་ཅེའི་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ཁང་། འདི་ལ་ལ་བཅས། ལ་
 ཅེ། ལ་བ་ཅེ། ལ་བ་ཅེ་སོགས་འཕྲི་རྒྱལ་མང་སོ་སྣང་།

ལ་ཆོ་བ། ལ་བ་ཆོ་བ་དང་འདྲ།

ལ་བ་ཆེ། ལ་བ་ཆེ་བ་དང་འདྲ།

ལ་བ་ཆོ་བ། སོམ་ཉི་མི་བྱེད་པར་ཐག་གཅོད་པ། ལྷག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་སྒྱུ་མེད་ཟང་ཐལ་དུ་ལ་བ་ཆོ་བ་
 ལྟ་བུ། ལ་བ་ཆོ་བ་ལ།

ལ་འུར། <ལ་རུ> མགྲོགས་པོ། ལྷར་བ། རིངས་པ། ལ་འུར་དང་། ལ་གོར། ལ་མོ་རྣམས་དོན་གཅིག་
 ཡིན་པར་སེམས། གལ་ཏེ་མི་དགེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ལ་འུར་བཤགས་སྟོམ་བྱས་ལ།
 དགེ་བ་རེ་འཕེལ་དུ་གཏོང་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ <ལ་རུ> ཞེས་པ་
 ཡང་བའམ་སྦྱར་བའི་སྐད་དོན་དེ་ཟུར་ཆག་པར་སེམས་ཏེ། ལྷར་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ལ་
 གོར་དང་། ལ་མོ་གཉིས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ལ་རུ་ཟུར་ཆག་པར། རྒྱུགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་
 ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་བཤད་པ་དེས་ཤེས་ཀྱས་སོ། ། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་
 ཐོར་བུ་«སྦྱ་བ་རྣམས་པར་ངེས་པ་རབ་དགའི་འཇུག་པ»ལས། ལ་གོར་ཤོག་ལ་ལ་འུར་
 ཤོག། ཟེར་བ་རྒྱུན་པའི་ཡུལ་སྐད་ཡིན། ཞེས་ཡུལ་སྐད་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

ལ་ལ། འགའ་ཞིག་ཁ་ཤས།

ལ་ལ་རྒྱ། (ལེགས་སྦྱར་) 1 ཅ་རྒྱུང་མ་དང་དོན་འདྲ། ཅ་རྒྱུང་མ་ལ་གཞིགས། 2 ལུང་མེད་མཆོག་སྒྲིག་མོ།
 སྤྱི་བོད་འགན་སྦྱར་ན་གསལ།

ལ་ལ་ལ། འགའ་ཞིག་ལ། ཁ་ཤས་ལ།

ལ་ལི་རྟ། (ལེགས་སྦྱར་) རོལ་བའམ་སྒྲིག་པ། སྤྱི་བོད་སྐད་གཉིས་འགན་སྦྱར་ན་གསལ།

ལ་ལི་ཏ་བཟླ། (ལེགས་སྦྱར) བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། རོལ་བའམ་སྟེག་པའི་དོན་མེ། སྟོབ་དཔོན་ལ་ལི་ཏ་
བཟླ་ནི་དོན་རྟོག་པོ་ལངས་མས་ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་ནས་གཤེན་རྩེ་གཤེད་ཀྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་དུ་དབང་བསྟུར། མན་ངག་བསྟོམས་པས་བོད་ཚོའ། རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྟོན་
པ་མཛད། ཨོ་ཁྱེན་ནས་སྟུགས་ལྷན་གཤེན་རྩེ་གཤེད་ནག་པོའི་རྒྱུད། སྟོམ་པ་གསུམ་
པ། རྟོག་བདུན་སོགས་མང་པོ་ཐུགས་ལ་བཟུང་ནས་བྱོན། འཕགས་པའི་ཡུལ་སོགས་སུ་དེ་
དག་གསལ་བར་མཛད། མངོན་སྟོན་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བསྟན་ལ་སྤང་བའི་སྟེ་སྟེགས་དང་
ཏ་ཟིག་སོགས་མང་པོ་ཆར་བཅད་ནས་བསྟན་པ་བསྒྱུར་སོ། །

ལག་ཁྲ། བྱ་མོའི་ཆེ་ནས་དགྲ་མོའི་ཆེའི་བར་གྱི་ཆད་ལ་ཟེར་རོ། །སྦྱིར་ཁྲ་ལ། རུལ་ཁྲ། ལུས་ཁྲ།
ལག་ཁྲ་དང་གསུམ་ཡོད། རྒྱས་པར་ཁྲ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལག་གི་ཁྲ། (འདུལ་བ) དགེ་འདུན་གྱི་ལས་ཀྱི་དཀྱིལ་

ལག་མགོ་ལག་པའི་མཁྱིག་མ་ནས་མཐུ་བ་མོའི་ཆེ་བར་གྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་།

ལག་ངར། ལག་པའི་མཁྱིག་མ་ནས་བྱ་མོའི་ཆེ་མོ་བར་གྱི་མདུན་ངོས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་།

ལག་རྩེ་ས། 1 ལག་པའི་སྤར་རྩེ་ས། 2 བྱ་བ་འབྲས། བྱས་རྩེ་ས། འབྲས་བྱ་བཅས་ཀྱི་མིང་།

ལག་ཉ། (འདུལ་བ) 1 སྟེར་མཁན་མེད་པར་རང་གིས་ལག་བརྒྱབ་ནས་ལེན་པའི་དོན། 2 ཆ་ལ་བརྟེན་
པའི་ཉེས་བྱས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ། ཟས་གང་ཡང་རུང་བ་བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་ཟ་བའི་
བསམ་པ་ལས་གཞན་པས་རིག་པའོ། །སྦྱ་བཤད་ནི། ལག་པས་བསྟུབ་བའམ་ཉལ་པས་ན་
ལག་ཉ་ཟེར།

ལག་མཐེལ་གཉིས་འདྲིལ་ཞིང་། ལག་མཐེལ་གཉིས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟན་ཞིང་དུ་པའི་དོན་ཡིན།
འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ་ ༡༣༤༣༥༥༥༥ ལག་མཐེལ་
གཉིས་འདྲིལ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་ལ་གཅིག་དུ་ཅིང་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལག་པ། 1 ལག་མགོ་ལ་གཙོ་བོར་གོ་ (ལག་པའི་) མཁྱིག་མ་ནས་མཐུ་བ་མོའི་ཆེ་བར་གྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་
མིང་། དབྱིན་སྐད་དུ་ hand ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ 2 དཔུང་པའི་སྟེ་མོ་ནས་མཐུ་བ་མོའི་

ཅེའི་བར་གྱི་ཆ་གས་ཀྱི་མིང། དབྱིན་སྐད་དུ་ arm ཟེར་བཤེལ། །ལག་པ་རིང་། ལྷག་རིང་།
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁ་དཔེར། ལག་རིང་ཕུ་ཕུང་ཕུང། ཞེས་པའི་དཔེ་ཡོད་པ་ལྟར་
 རོ། །རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་རྒྱ་མཚོ་ལས། དབྱང་པའི་མགོ་ནི་ལེགས་པར་རྒྱུ་པའི་
 ལྷག་ །ཐུང་པོའི་རྒྱལ་པོའི་སྒྲ་ལྟར་རིང་ཞིང་མཛེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བོད་རྒྱ་
 ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ལག་པའི་གོ་དོན་ལ། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་མདུན་མ། ཞེས་
 གསུངས་པ་ནི་ཕེན་ཏུ་གོ་མི་བདེ་བ་ཞིག་འདུག་པས་བསྐྱར་བཅས་དགོས་སོ། །

ལག་པ་བཀན་པ། (འདུལ་བ) ལག་མཐེལ་གྱིན་དུ་བསྟན་པ། ལག་མཐེལ་གྱིན་དུ་བསྟན་ནས་ཁ་བྱེ་བ།

ལག་པ་གཉེན་གོང་དུ་བསྟོལ་བ། (འདུལ་བ) ལག་གཉིས་ལྷག་རྒྱ་བ་ཏུ་དམ་དུ་བཅེངས་པ།

ལག་པ་ལྷག་པར་བསྟོལ་བ། (འདུལ་བ) ལག་པ་གཡས་པ་གཡོན་པའི་དབྱང་སྟེང་དང་གཡོན་པ་
 གཡས་པའི་དབྱང་སྟེང་དུ་བཞག་པ། (འདི་ལག་གཉིས་མདུན་ནས་བསྟོལ་བ་ཡིན།) གྲོ་བ་
 དཔོན་དཔལ་པོའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་འགྲེལ་པར་གསུང། ལག་པ་གཉིས་གཉེན་གོང་དུ་
 བསྟོལ་བ་དང་འདྲ། (འདི་ལག་གཉིས་ལྷག་པའི་རྒྱ་བ་ནས་བསྟོལ་བ་ཡིན།) ལག་པ་གཉིས་
 གཉེན་གོང་དུ་བསྟོལ་ལ་གཟིགས།

ལག་གཅོང་བ། (པལ་སྐྱད) ལྷན་མ་མི་རྒྱ་བའི་མི། ས་པར་གྱི་ལེགས་བཤད་འབྲུལ་གྱི་བ་བ་ལས། ཁ་
 ཏུང་ལ་ལག་གཅོང་བར་གྱིས་དང། ཐམས་ཅད་རང་ལ་བྱམས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་རོ། །

ལག་གཟུངས། ལྷགས་ལས་བཅོས་པའི་ལག་པ་འཇུ་སའི་སྒྲིལ་མ་ལུང། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རང་
 འགྲེལ་དང། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་སོགས་སུ་ལག་གཟུངས་ཞེས་ས་མཐའ་ཅན་
 དུ་སྒྲུང་བ་ལྟར་བྲིས།

ལག་ལེན་དོག་མཐའ། (འདུལ་བ) ལག་ལེན་དོག་ཕྱོགས། འདུལ་བ་སོགས་ཀྱི་ལག་ལེན་ལ་དམ་དོག་
 ཆེ་བའི་ཕྱོགས་དང། ཏུང་ཟད་ཡང་བའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དམ་དོག་ཆེ་བའི་
 ཕྱོགས་ལ་ཟེར།

ལག་སོར་རྒྱམ་པོ་འངས་པ། (འདུལ་བ) གང་རྣམས་གྱི་ལག་པའི་སོར་མོ་སྦྱལ་གྱི་གདེངས་ཀ་འདྲ་བ་
རྣམས་སོ། །ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་རང་འབྲེལ་ན་གསལ།

ལགས་པ། ཡིན་པ།

ལྟ། སི་རྒྱ་ལ་དང་དོན་འདྲ། སི་རྒྱའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

ལང་དུ་སོང་བ། དན་ལང་དུ་སོང་བ།

ལྟ། <རྩལ་ལྷ> མདོག་ལྷན་གྱི་སྐད་དོད་རྩལ་ན་ཐུར་ཆག་པར་བཤད། ལྟ་ན་ཞེས་སྒྲོས་ན་ཅུང་
ལེགས་པར་སེམས། དེ་ནི་ཐུ་མིས་དབུ་ཅན་གྱི་དཔེ་མཛད་སའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་ཡིན་པར་
མཁས་པ་མང་པོས་བཤད་ཅིང་། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་མོད།
དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། དབུ་ཅན་དང་དབུ་མེད་གཉིས་ཐོག་མ་ཞིག་ནས་མཉམ་དུ་
མཛད་པ་མེན་པར། དབུ་ཅན་འདི་ཀ་རང་མགྲོགས་པར་གྲིས་པ་ལས་དབུ་མེད་རང་བཞིན་
གྱིས་བྱང་བ་ཡིན་པར་བཤད། ལྷང་སྐྱ་རོལ་པའི་དོ་རྩེས་ལྟ་ཆངས་པའི་ཡི་གེ་ཡིན་པར་
བཤད་དེ། སྐྱ་རིག་གི་སྒྲོར་གྱི་དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྲུང་གནས་ལས། ཡི་གའི་གཟུགས་
ལ་ཆངས་པའི་ཡི་གེ་ལྟ་ན། དེ་དང་ཆ་མཐུན་པ་རྩ་རི། ལྟ་འཇོ་མགོ་གྲུ་དུ་གཞེངས་པ་ན་
ག་ར། ལྟ་འཇོ་མགོ་ཐུར་དུ་བཀྲག་པ་མ་རྩ་ལ། འདྲ་མེན་ཤས་ཆེ་བ་ཀ་སྒྲི་ར། ལྟ་ཀ་ཀུ་ར།
རྒྱ་མཆོ་མཐའི་ཡི་གེ་ སི་རྒྱ། ལུ་ཤ། རྒྱ་དང་བོད་ཉོར་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གའི་གཟུགས་
རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཁྲོད་དོལ་ལྷ་མས་ཀྱང་དེ་འདྲ་བར་གསུངས་
སོ། །ཡང་། ལྟ་ལྟ་འཇོ་མགོ་ཐུར་དང་། མཐུལ་སྐྱའི་ཡི་གེ་འདྲ་བ་ཡིན་ཚུལ་རྒྱལ་རབས་
གསལ་བའི་མེ་མོང་དུ་གསལ་སོ། །འདི་ལ་འབྲི་ཚུལ་མང་དུ་སྤྲང་སྟེ། ལྟ། ལྟ། ལྟ།
ལན་ཆ། ལན་ར་བཅས་སོ། །བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་འདི་ལེགས་སྐར་ཡིན་པར་
བྱས་ཡོད་མོད། འདི་ལེགས་སྐར་ཐུར་ཆག་པའི་བོད་གྱི་བཅད་ཆད་ཅིག་ཡིན་གྱི་ལེགས་
སྐར་ནི་མེན་མོ། །

ལྟ་ན། ལྟ་དང་འདྲ།

ལང་རྒྱུ་ལང་མོ་ལས། གཞན་གྱི་བྱེད་སྤངས་བྱེད་པ། མི་གཞན་གྱི་ལང་རྒྱུ་མ་བྱོས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
 ལན་ཀན། ལུ་ལུའམ་ཁ་ཁྲེར་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ཁང་པའི་ཁྲམས་ཀྱི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་སྤང་ལེབ་བཅའ་ཤིང་
 གི་བྱ་མིག་རྩེ་མཛེས་སུ་བསྤངས་པའི་མིང་རོ། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་སྟོའི་འདུལ་བའི་
 སྤང་འབྲུམ་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་བའི་མིང་བརྟེན་གོ་དཀའ་བ་རྣམས་བཤད་པ་ལས་བཤད་
 རོ། །ལྷགས་རི། ར་བཤམ། ར་སྟོར། དེ་མིག་ལྡན་པའི་ར་བ། ཤིང་ར། ལམ་ཁའི་གཡས་
 གཡོན་གྱི་ར་བའམ་ར་སྟོར། ལྷས་ཀྱི་གདང་བུ། ལག་འཇུ་བཅས་ཀྱི་མིང་། དབྱིན་རིས་
 railling, fence, enclosure ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། ལན་ཀན་ཞེས་བྱ་
 བ་ནི་རྒྱ་བའི་དོན་དུ་ལམ་ “ཁ་ཁྲེར་” ཀྱིས་བསྐྱོར་བའོ། ཞེས་གསུངས་མོ། འདུལ་བ་རྣམ་
 པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༤༧བཤམས། ལན་ཀན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་བའི་ལམ་
 གཅད་པའོ། ཞེས་གསུངས། ལན་ཁན་ཞེས་བྲིས་པའང་སྤང་། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་
 མོར་འདི་རྒྱ་མིའི་སྐད་ཡིན་པར་བྱས་འདུག ལུ་ལུ། ལྷགས་བུ། མདའ་ཡབ་བཅས་ཀྱི་མིང་
 དུ་འང་བཤད།

ལན་ཁན། ལན་ཀན་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ལན་གྲངས་གཞན་ལ་སྟོང་འགྲུར་གྱི་ལས། ཆེ་གསུམ་པ་ལན་ཆད་དུ་སྟོང་བའི་ལས།

ལན་ཆགས། (རྫོ་སྟོང་) རྩེ་རིན་བྱས་པའི་ལན་དང་པར་གཞོད་པ་བྱས་པའི་རྣམ་སྤྲིན་མ་སྤངས་པར་
 ལུ་ལོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ལུས་པ་ལ། ལན་ཆགས་ཟེར། འདི་གཞེན་གྱི་ཁ་རྒྱུན་ལའང་ལན་ཆགས་
 ལུ་ལོན་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། ལན་ཆགས་དང་ལུ་ལོན་གཉིས་ཏེ་ཅང་འབྲུ་པོ་ཡོད། ལྷའི་དངོས་པོ་
 གཡལ་རྣམ་འཇམ་མ་སྟབ་པ་ལ་ལུ་ལོན་དང་། རིན་ལན་འཇམ་མ་སྟབ་པར་ལན་ཆགས་
 ཟེར། ཤེས་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཅམ་མོ། །

ལན་པ། སྟོན། རྟོངས་པ། ཉེས་པ། ཁག་ཉེས། རྟོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ། རྟེན་བྱས་པ། རྟེན་ཅ་བྱས་པ།
 (པལ་སྐྱད་) མ་བྱུང་བ། དཔེར་ན་དེ་ཁོས་མ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ཁོས་ལན་པ་རེད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།
 རྩེ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དབྱ་གཉེན་པར་མའི་སྤྲུག་བསྐྱུལ་ལ་མི་བཟོད་པའང་མེད་ལ་

དགའ་བའང་མེད་པ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གང་ཡང་མེད་པས་ལན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ན། །དེ་བ་ཐོན་སྟོང་ཆ་༥༥༦ལས་ཀྱང་། འདི་ང་རང་གིས་དགེ་སྦྱོར་མ་བྱས་པས་ལན་
སྟུམ་ནས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལན་ཅ། ཉེས་པའས་སྟོན་བྱང་རྒྱུ། རྒྱུ་ཅ། དཔེར་ན་ལན་ཅ་སྟེ་ལ་ཡོད་ཀྱི་སྦྱངས་ཤད་ཞིབ་ཏུ་
གནང་ལྟ་བུ།

ལན་ཆ། བཟའ་བརྟུང་འདེབས་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། འོད་སྟེན་གྱི་རོ་དུག་གི་ཡ་བྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཚུའི་ཕྱོ་བ་
ལྟ་བུ་འདི་རོའི་མིང་དུ་བཤད། སྤྱིར་བཏང་། ཆོག་གོགས་མེད་པ་ལ་ཨ་ཟུར་དང་། ཡོད་པ་ལ་
ཨ་ཟུར་མེད་པའི་བྲུག་ལེན་ཡོད་དེ། རག་སྟོན་འབྲེལ་པ་ལས། ཚུ་ཞེས་ཆོག་གོགས་མེད་
པའི་རྒྱང་པ་ལ་སྦྱང་འདོགས་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འདི་ཆོག་གོགས་སྦྱར་ན་མེད་
པར་བྲུག་ལེན་མཛད་ལ། འོན་ཀྱང་ལན་ཚུ་ལ་ཡོད་པ་མང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལན་ཅ། ལན་ཆ་དང་འབྲ།

ལན་ཅ། ལྟ་བུ། རྒྱ་མཆོའི་རྒྱ།

ལན་ཅ། རྒྱ་མཆོའི་ནང་སྟེ། 1 ཕྱིའི་རྒྱ་མཆོའི་ནང་ན་བྲུབ་འབྱུག་གིས་བྱས་པའི་རྣམ་སྤང་གི་སྦྱ་
ཡོད་པ་དང་ཉེ་བའི་སྤྱིང་ཐུན་ཞིག་ལ་བཞེད། 2 ཏ་རི་ཀེ་ལའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ལ་སྤྱི་པས་
བཤད། 3 ཁ་ཅིག་རྒྱ་བའི་སྤྱིང་ཞེས་པ་ཤར་བྱོགས་རྩྭ་ལའི་མཆོ་སྤྱིང་ལ་འདོད།

ལའ་རིས། ལའ་སྦྱངས། བཤད་སྦྱངས། ཟེར་རིས་རྣམས་དོན་གཅིག་ མི་དམངས་ཀྱི་ལའ་རིས་
བལྟས་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལའ་ལོ་བ། 1 དོན་མེད་ཀྱི་གཏམ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། 2 བཟོ་སྤྱིང་།

ལའ་ལོ་བ་གཏོང་བ། ཆོས་གོགས་པན་ཚུན་ཆོས་ཀྱི་བཟོ་སྤྱིང་བྱེད་པ། དཔེར་ན་དཔེ་ཆ་ལའ་ལོ་བ་
གཏོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལམ་མཁུ། ལམ་རྒྱས་ཡོད་བྱེད་མཁུ། ལམ་སྦྱ་འབྲིང་མཁུ། དཔྱིན་སྤྱད་དུ་guide ཟེར་བ་
དེས། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་ལམ་རྒྱས་མེད་ལ་འགོ་དུས་ཀྱི་ལམ་མཁུ་དང་འབྲ་བར་

གསུངས།

ལམ་འཁྲིར་བྱུག (བཀའ་བརྒྱུད) ལྷག་ཆེན་གྱི་གདམས་པ་བྱུག་སྟེ། རྣམ་རྟོག་ལམ་འཁྲིར། ཉོན་མོངས་
ལམ་འཁྲིར། ལྷ་འདྲེ་ལམ་འཁྲིར། སྤྱག་བསྐྱེལ་ལམ་འཁྲིར། རྣ་ཆ་ལམ་འཁྲིར། འཆི་བ་ལམ་
འཁྲིར་དང་བྱུག་གོ།

ལམ་གྱི་དགག་བྱ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་གཉིས།

ལམ་གྱི་རྒྱུད། 1 རྒྱུད་སྡེ་ལོག་མ་ལ་མཆོན་བཅས་དང་མཆོན་མེད་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་། གོང་མ་ལ་
བསྐྱེད་རྫོགས་གྱི་ལམ་ལྟ་བུ་ལ་བྱའོ། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས། སྤྱོད་པ་འདེགས།
ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་འདི་ཐབས་ཡིན་པས་ལམ་དང་། གོམས་པའི་
སྦྱོར་བ་བརྟན་པར་གནས་པས་རྒྱུད་ཅེས་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་ལ་གཞི་བྱས།

ལམ་གྱི་སྤྲོན་སྟེས། (བཀའ་བརྒྱུད) ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་
རོ་བོ་སྦྱང་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།

ལམ་གྱིས་འཆོ་བ། (འདུལ་བ) 1 བང་ཆེན་ནས། འཕྲིན་སྟེལ་བ། ཡི་གེ་སྟེལ་མཁན་གྱི་སྤྱག་པའི་དོན་
ཡིན་པར་སེམས། ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆོ་བའི་གང་ཟག་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ལུང་ཐུན་
ཆོགས་གྱི་འབྲེལ་བ་༡ རྩ་ ༡༡༨༩ ལས། ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆོ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་
དག་ནི་ལམ་གྱིས་འཆོ་བ་སྟེ། ཆོག་སྟེལ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2
འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལུང་ཐུན་ཆོགས་གྱི་འབྲེལ་བ་ལས། ལམ་གྱིས་འཆོ་བ་ནི་འཕགས་
པའི་གང་ཟག་བདུན་ཡིན་ནོ། །ལམ་སུམ་འབྲིན་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

ལམ་རྒྱགས། འབྲེལ་པའི་ཐ་ཆས་དང་ལམ་གྲོན་གྱི་དདུལ། འདི་ལ་ཤུལ་རྒྱགས་ཀྱང་ཟེར། ལུང་ཐུན་
ཆོགས་༡ ཐ ༡༠༡བཤམས། ལམ་རྒྱགས་ཀྱི་ཐོང་ཀླར་ལྟ་བུ་དག་སྒྲོམས་ཤིག་ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལམ་སྒྲོན། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་ཞེས་བྱ་བ་རྫོ་བོས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བ་

ཞིག་འདི་ལ་བྱང་ཆོས་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། བརྗོད་བྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། ལག་ཏུ་སྒྲུང་བདེ་
 བ། ལུགས་གཞན་ལས་བྱང་བར་དུ་འབགས་པ་དང་གསུམ་སྟེ། །དེ་ཡང་རྗེའི་ལམ་རིམ་
 ཆེན་མོ་ལས། ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པ་ལ། ཆོས་ནི་གདམས་ངག་འདིའི་གཞུང་བྱང་རྒྱབ་
 ལམ་གྱི་སློན་མཛོ། །རྗོ་བོས་མཛད་པའི་གཞུང་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཅ་བ་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་
 རྫོགས་པ་ནི་ལམ་སློན་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྟགས་གཉིས་ཀྱི་གནད་བསྟུས་ནས་སྟོན་པས་
 བརྗོད་བྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། སེམས་འདུལ་བའི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པས་ལག་ཏུ་
 སྒྲུང་བདེ་བ་དང་། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་མཁས་པའི་སྒྲ་མ་གཉིས་ཀྱི་གདམས་
 པས་བརྒྱན་པས་ལུགས་གཞན་ལས་བྱང་བར་དུ་འབགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །གཞན་ཡང་ལམ་སློན་འདིའི་ཆེ་བ་ལ་བཞི་སྟེ། ཆེ་བ་བཞི་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་
 ལས། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྫོགས་པའི་ཆེ་བ། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་
 གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བའི་ཆེ་བ། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་སྟག་ཏུ་རྟེན་པའི་ཆེ་བ། ཉེས་
 སྲོད་ཆེན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལམ་སློན་འདི་མདོ་
 རྒྱང་པའི་གཞུང་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་མདོ་སྟགས་སྟན་མོང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ནི་མདོ་སྟགས་
 སྟན་མོང་བའི་གཞུང་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་བྲངས་པའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མདོ་སྟགས་
 གཉིས་ཀྱི་གནད་བསྟུས་ནས་སྟོན་པས་བརྗོད་བྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། ཞེས་གསལ་
 བར་གསུངས་པས་ཤིང་། རྗོ་བོའི་བྱང་རྒྱབ་ལམ་སློན་གྱི་ཆོག་རིས་ལའང་གསལ་ཏེ།
 སྟགས་མཐུན་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །ཞི་དང་རྒྱས་སོགས་ལས་རྣམས་ཀྱིས། །བུམ་བ་བཟང་
 བྱུང་ལ་སོགས་པ། །བྱུང་ཆེན་བརྒྱད་སོགས་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་། །བདེ་བ་ཡིས་ནི་བྱང་རྒྱབ་
 ཆོག་གས། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདོད་པ་དང་། །བྱ་བ་སྲོད་སོགས་རྒྱད་གསུངས་
 པའི། །གལ་ཏེ་གསང་སྟགས་སྲོད་འདོད་ན། །དེ་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་དབང་བསྟུར་ཕྱིར། །བསྟེན་
 བཀུར་རིན་ཆེན་སོགས་སྟོན་དང་། །བཀའ་སྒྲུབ་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །སྒྲ་མ་དམ་པ་
 མཉེས་པར་བྱ། །ཡོངས་རྫོགས་སྟོབ་དཔོན་དབང་བསྟུར་བས། །སྟོན་ཀུན་རྣམ་དག་བདག་

ཉིད་ནི། །དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པའི་སྐལ་ལྷན་འགྲུར། །དང་པོ་སངས་རྒྱུད་རྒྱུད་ཆེན་ལས། །རབ་
 ཏུ་འབད་པས་བཀག་པའི་ཕྱིར། །གསང་བ་ཤེས་རབ་དབང་བསྐྱར་ནི། །ཆངས་པར་སྒྲིད་
 པས་ཆང་མི་བྱ། །གལ་ཏེ་དབང་བསྐྱར་དེ་འཛིན་ན། །ཆངས་སྒྲིད་དཀའ་སྒྲུབ་ལ་གནས་
 པས། །བཀག་པས་སྒྲིད་པར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར། །དཀའ་སྒྲུབ་སྒྲོམ་པ་དེ་ཉམས་ཏེ། །བརྟུལ་
 ཟུགས་ཅན་དེ་མས་པ་ཡི། །ལུང་བ་དག་ནི་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ནི་རན་སོང་ངེས་སྒྲིབ་
 པས། །གྲུབ་པ་ཡང་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་དང་འཆད་པ་དང་། །སྒྲིན་སྒྲེག་མཆོད་
 སྒྲིན་སོགས་བྱེད་པ། །སྒོ་བ་དཔོན་དབང་བསྐྱར་རྟེན་འགྲུར་ཞིང་། །དེ་ཉིད་རིག་ལ་ཉེས་པ་
 མེད། །གནས་བརྟན་མར་མེ་མཛད་དཔལ་གྱིས། །མདོ་སོགས་ཆོས་ལས་བཤད་མཐོང་
 པ། །བྱང་ཆུབ་འོད་གྱིས་གསོལ་བཏབ་ནས། །བྱང་ཆུབ་ལམ་བཤད་མདོར་བསྐྱུས་
 བས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྫོ་པོའི་ལམ་སྒྲོན་དང་རྗེའི་ལམ་རིན་ཆེན་མོ་གཉིས་ཀ་
 ཡང་མདོ་སྔགས་ཐུན་སོང་བའི་གཞུང་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་པ་ལ་
 ངོས་ཤོག་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་དཀའ་འགྲེལ་ལ་ངོས་ཤོག་༡༠༧དང་། རྗེའི་ལམ་རིན་
 ཆེན་སོར་ངོས་ཤོག་༡༠༧ཡོད། །ལམ་སྒྲོན་དང་དེའི་རང་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་སྟེ་དགེ་བསྐྱེད་
 འགྲུར་༡༥ཁྱིམ་པར་༡བཞུགས་སོ། །

ལམ་མཆོག་སྒོ་འབྱེད། ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྒོ་འབྱེད་ལ་གཟིགས།
 ལམ་དུས་གྱི་ཆོས་སྒྲུ། ཐ་མལ་གྱི་འཆི་བ་ཞེགས་ནས་ཆོས་སྒྲུའི་བསྐྱེད་བ་དངོས་སུ་གྲུབ་པས་ལམ་
 དུས་གྱི་ཆོས་སྒྲུ་ཞེས་བྱའོ། །
 ལམ་དུས་གྱི་འོངས་སྒྲུ། མ་དག་པའི་སྒྲུ་ལུས། བར་དོ་ཞེགས་ཏེ་འོངས་སྒྲུའི་བསྐྱེད་བ་དངོས་སུ་གྲུབ་
 པས་ལམ་དུས་གྱི་འོངས་སྒྲུ་ཞེས་བྱའོ། །
 ལས་སྒྲུ་ཀླ། (ཞེགས་སྒྲུར) འཕྱང་བ་ཅན། ༡ གར་ལོག་གི་རྒྱབ་ཐག་དང་རྒྱ་འཐབ་པའི་འགྲམ་ཞིག་ཡོད་
 པར་བཤད། ༢ རྒྱ་གར་བྱུང་སྤོགས་ཨོ་རྒྱན་ལས་ཅུང་ཟད་ཤར་དུ་ཕྱིན་པ་ན་ཡོད་པར་
 གསུང་དོ། །

ལམ་ཆེན་བསྟན། གནས་བརྟན་གྱི་བཅུ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག འཕགས་པ་ལམ་ཆེན་པ་དང་དོན་འདྲ།
ལམ་ཐུག། སྤང་ལམ། ལམ་རྩེ་རྩེ། ལྷང་ཐུག་ཆེགས་གྱི་འབྲེལ་པ་ལམ། ལམ་ཐུག་ནི་གསེབ་ལམ་
མོ། །ཞེས་གསུངས།

ལམ་ཐུན་བསྟན། (འབྲེལ་བ) གནས་བརྟན་གྱི་བཅུ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག འཕགས་པ་ལམ་རྩེ་པ་དང་
དོན་འདྲ།

ལམ་མེ་བ། ལམ་མེར་དང་དོན་འདྲ།

ལམ་མེར། གསལ་ལེར། འོད་འཛེར་རེ། ལྷམ་མེར་དང་དོན་གཅིག གློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་
མདོར་ མ ༡༥༣༥ལས། ཁྱོད་གྱི་ཡན་ལག་དྲི་མ་མི་མངའ་ལམ་མེར་བཞུགས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ལྷག་མེར་ལ་གཟིགས།

ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ། ༡ དེས་འབྱུང་། བྱང་སེམས། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་གསུམ། དེས་སྐྱེས་བུ་རྩེ་
འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡང་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཏེ། ངན་སོང་གི་སྐྱག་བསྐྱེལ་ལས་
དེས་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་སྐྱར་ན་སྐྱེས་བུ་རྩེ་རྩེ་དང་། འཁོར་བ་སྐྱི་ལས་དེས་པར་འབྱུང་
ཞེས་སྐྱར་ན་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་རིམ། ཐ་མ་གཉིས་གྱིས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་
བསྐྱུས་སོ། ༢ རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་དེས་འབྱུང་། བྱང་སེམས། ཡང་དག་པའི་
ལྷ་བ་གསུམ་བརྗོད་བྱུང་བའི་བསྟན་བཙུན་བཙུན་པོས་ཤིག

ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཀློང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པོའི་མཛད་པའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་མཆོག་
འབྲེལ། དེ་ལ་ཤོག་ལྷེ་བས་བཞེ་ཡོད། དོན་ཡོད་མཐས་བྱུབ་གྱི་ལམ་གཙོའི་འབྲེལ་བ། བཤ་
ཆེན་གློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ལམ་གཙོའི་རྣམ་བཤད་གསུང་རབ་ཀྱན་གྱི་གནད་བསྐྱུས་པ་
ལེགས་བཤད་སྤྱད་པོ་ཞེས་བྱ་བ། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོག་གྱི་ལམ་གཙོའི་རྒྱ་ཀློང་།
དངུལ་རྩ་རྩམ་རྩེའི་ལམ་གཙོའི་རྒྱ་ཀློང་། སོག་པོ་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་ལམ་གཙོའི་
འབྲེལ་བ། སྤྱིད་ཤོད་ཞབས་བྱུང་བསྟན་འཛིན་གློ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་ལམ་གཙོའི་འབྲེལ་བ།
ཀོང་སྐུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་འབྲེལ་བ་སོགས་སོ། །

ལམ་ཡིག ། ཡུལ་གང་ཞིག་ལ་རི་ལྷོང་འགོ་ཚུལ་གྱི་རྒྱ་མ་ཡོད་ལམ་སྟོན་བྱེད་པའི་དཔེ་དེབ་ཀྱི་མིང་།
 བསྐྱུས་ན་ “ལམ་སྟོན་ཡི་གེ” ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་འཐད། དཔེར་ན་འཕྲུལ་པའི་ལམ་ཡིག་ཅེས་པ་
 ལྟ་བུ། roadmap 2 འགོ་ཆོག་པའི་ལག་ཁྲེང་ཡིག་ཆ། འགའ་ཞིག་གིས་passport/road-bill
 ཞེས་བཤད།

ལམ་རིམ་ཁྱིད་ཆེན་བརྒྱད། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ། རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་
 བྱེད་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོའི་ལམ་རིམ་གསེར་ཁྱུ་མ། དེའི་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུར་
 རྒྱལ་མཆོག་ལྟ་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་། པཎ་ཆེན་སྐྱེ་བྱེད་དང་པོ་སྟོ་
 བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བདེ་ལམ། དེའི་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུར་པཎ་ཆེན་སྐྱེ་བྱེད་གཉིས་པ་
 སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུར་ལམ་དམར་ཁྱིད། རྣམས་པོ་དག་དབང་གྲགས་པའི་ལམ་རིམ་
 ཡེགས་གསུང་ཉིང་ཁུ་བསྐྱར་བས་དེ་བརྒྱད་ལ་ལམ་རིམ་ཁྱིད་ཆེན་བརྒྱད་དུ་གྲགས་སོ། །

ལམ་རིམ་ཆུང་དུ། སྤྱིར་བཏང་ལམ་རིམ་ཆུང་དུ་ཞེས་པ་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོར་གོ་ཞིང་། ལམ་རིམ་
 ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་ཀྱི་ཆུང་དུ་ནི། ལམ་རིམ་བསྐྱུས་དོན་ལ་གོ་ལོ། །

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་མཛད་
 པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ནམས་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བསྒྲིགས་ཤིང་སེམས་འདུལ་བའི་རིམ་
 པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་བསྐྱར་བཅོས་བྱིན་རྒྱལ་མཆོན་ཞིག འདི་ནི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་
 མཐའ་དག་གི་གནད་བསྐྱུས་པ། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བྱེད་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་ལམ་
 སྟོལ། བྱང་རྒྱལ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྟོ་ནས་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་གདུལ་བྱ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་
 སར་འཁྱིད་པའི་རྒྱལ་རྒྱུ་པར་སྟོན་པའི་ཡེགས་བཤའ་མཛད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་གོ། འདི་ནི་
 སེམས་རྒྱུད་མ་རུངས་ཤིང་མི་བསྐྱར་བ་ཆགས་སྣང་གི་རུ་འཛིངས་ཤིང་དེའི་གཞན་དབང་
 དུ་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བྱ་ཐ་ཤལ་བདག་ལྟ་བུ་ཡང་འདིའི་སྐྱེགས་བམ་མཛལ་ཅོམ་གྱིས་ཆགས་
 སྣང་གི་སྟོ་རགས་པ་ནམས་ཞི་ནས་སེམས་རྒྱུད་འཇམ་ཞིང་བདེ་འཕོལ་གྱིས་འགྲོ། ཨེ་མ།
 བྱིན་རྒྱལ་། བྱིན་རྒྱལ་ཟེར་བ་དེ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་འདྲ་སྐྱེས་པ་ཡང་ལན་མང་དུ་

ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་རྩ་བའི་ས་བཅད་ཆེན་པོ་བཞི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་རྩ་བའི་ས་བཅད་ཆེན་པོ་
 བཞི་ནི། ༡ མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ། ༢ ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ། དེ་ལ་ཉན་བཤད་བྱ་ཆུ་ལ། སློབ་མ་བཞི་
 བའི་ཚུལ་དང་བཞི་པོ། ༣ རྩ་བའི་ས་བཅད་པའི་པོ་འདིའི་ནང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བརྗོད་བྱ་
 ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་ཡོད། དེ་ཡང་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་བྱ་བ་ལྟར་ལམ་
 ཀྱི་རིམ་བའི་ཁྲིད་ལ་བཞི། ཆོས་ཁྱད་ས་བཅུན་པར་བསྟན་པའི་བྱིར། མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་
 བསྟན་པ་དང་། གདམས་བཀའ་ལ་གྲས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པ་དང་། ཆེ་
 བ་གཉིས་དང་ལྟན་པའི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་རྗེ་ལྟར་བྱ་བ་དང་། གདམས་པ་དངོས་ཀྱིས་

སྒྲིལ་མ་རིམ་ལྟར་བཞི་བའི་རིམ་བཤོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ལོ་རྒྱུས། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། ལམ་
 རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་བསྟུས་པ་ཤིང་ཉ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་
 རྒྱལ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་ལམ་སྒོལ་ནས་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སར་བཞུད་པའི་
 སྤྱི་བོ་མཆོག་གི་ཆོས་ལུགས། སྤྱི་བུ་གསུམ་གྱིས་ཉ་མས་སྤྱི་བའི་རིམ་བ་ཐམས་ཅད་
 ཁང་བར་སྟོན་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་བ་འདི། རྒྱལ་སྤྱི་ཆེན་པོ་རྟོག་སྟོན་ཤིང་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ནང་རིག་པའི་སྤྱི་སྟོན་ལ་མཁས་པར་སྤྱངས་ནས་དེའི་དོན་བསྟུབ་
 བས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤྱུགས་ཉ་མས་སྤྱི་བཞེས་ཏེ། འགྲོ་བ་དུ་མའི་འབྲེན་པ་མཛད་པའི་སྟོ་
 བས་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆའི་རྩ་ལག་དམ་པར་གྱུར་བ་དགོན་མཆོག་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སྟོན་
 དུས་ཀྱི་སྟོན་བཙོན་ནམས་ཀྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡོངས་སྤྱི་བསྟུགས་པའི་དམ་བ་བྱ་འདུལ་
 བ་འཛིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་མཁྱེན་པ་དང་བཅེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་དང་ལུང་གི་ཡོན་
 ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དུ་མས་བརྒྱན་པས་གངས་རིའི་ཁྲིད་ཀྱི་སྟོན་བཙོན་ནམས་ཀྱི་ཁྲིད་ན་རྒྱལ་
 མཆོན་ཀྱི་རྟོག་ལྟར་མཛོད་པར་མཐོ་བའི་སྟོན་བཙོན་ཆེན་པོ་མཁས་ཆེན་ལུལ་བྱ་བ་དགོན་
 མཆོག་དཔལ་བཟང་པོ་དང་། གཞན་ཡང་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོས་སྤྱི་བས་བསྟུལ་ཞིང་།
 དུས་ཤིས་མདོ་སྤྱུགས་ཀྱི་གཞུང་རབ་འབྱུལ་ལ་མཁས་པར་སྤྱངས་པས་གཞུང་ལུགས་
 བ་ནམས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་ཅིང་བསྟུབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་ལ་ཆེས་ཆེར་གཅེས་སྤྱི་བས་སྤྱི་
 མཛད་པ། གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆའི་ཁྱར་འཁྱར་པ་ལ་ཁྱེད་དང་བཤམ་བའི་སྤྱི་བཞེས་སྤྱི་
 བ་ཡོངས་སྤྱི་རྟོགས་པའི་བཤེས་གཉེན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྤྱི་བས་མཆོག་དཔལ་བཟང་
 པོ་ཞེས། ཡོངས་སྤྱི་བས་པའི་དམ་བ་དེས་ཉེ་བར་བསྟུལ་བའི་བཀའ་སྤྱུལ་དང་དུ་མངས་
 བས། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ནམ་མཁའི་མཆོན་ཅན་ལ་དགོན་པ་བཞུགས་སྤྱི་བའི་ཁྱེད་ལྟར་བཤམ་པ་ལ་བརྒྱད་
 བ་དང་། སྤྱི་བས་སྤྱི་བས་བརྒྱད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་བ་ཐོས་ཤིང་། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་བཟང་
 པོའི་མཐའ་ཅན་ལ། བོ་རྟོ་བས་ཤར་པ་ལ་བརྒྱད་པ་དང་། བོ་རྟོ་བ་ནས་དོལ་པ་ལ་བརྒྱད་

པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཐོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གདམས་ངག་འདིའི་གཞུང་། ལམ་སྟོན་གྱི་སྤྱེས་
 བུ་གསུམ་གྱི་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པ་ཅན་མ་གཏོགས་པའི་ཆོག་རྣམས་སྤྱོད་པ་ལ་བསམས་
 རས་མ་བྱངས་པར། ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་དང་གོ་ལུང་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལམ་རིམ་གྱི་ཁོག་རྣམས་
 ལ་གཞི་བྱས་ནས་ལམ་རིམ་དུ་མ་ནས་གནད་རྣམས་བསྟུས་ཏེ། ལམ་གྱི་ཆ་ཆང་ལ་འབྱེང་
 བདེ་ཞིང་། གོ་རིམ་མ་འབྲུགས་པར་བཀོད་པ་འདི་ནི། གངས་རིའི་ཁོང་གྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ།
 གསུང་རབ་རབ་འབྱམས་ལ་མེ་འཛེགས་པའི་སྟོབས་པ་དགེ་བ་ཅན་གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་
 རྣམས་ཀྱི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟུབས་པས། རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་དགེས་པ་བསྐྱེད་པའི་
 མཛད་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཐོ་ཐོ་བཞུན་དམ་པ་རེད་མཛད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུལ་
 དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་རྩལ་སྤྱི་པོས་ལེན་པ། མང་དུ་ཐོས་པའི་དགེ་སྟོང་སྟོང་བ་པ་
 འཁར་ཅོང་ཁ་པ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་བྱང་དུ་སྤྱིང་རྒྱལ་བའི་དཔེན་གནས་ཀྱི་
 ཡང་དགོན་བྲག་སང་གའི་ཞོལ་གྱི་རི་ཁོང་དུ་ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་བསོད་
 རམས་དཔལ་བཟང་པོའོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོན་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཀྱུན་
 ཏུ་རྒྱས་པར་བྱེད་ནུས་པར་གྱུར་ཅིག། ཅེས་པ་ལྟར་དང་། ལམ་རིན་ཆེན་མོ་བརྩམས་པའི་
 ཚུལ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ། ཡར་བྱང་རྒྱལ་ལེ་ཤེས་ཀྱི་གདན་ས་
 རྟོན་ལུང་གནས་ཅེ་ལྗེང་ངམ་ཡངས་པ་ཅན་དུ་གྲགས་པ་དེར། རྩེ་བཞུན་རེད་མཛད་པ་དང་།
 རྩེ་ཉིད། ལོ་ཆེན་སྤྱབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་སྟེ་ཆོས་རྩེ་རྣམ་གསུམ་ཞལ་འཛོམས་ནས་
 དབྱར་ཞལ་བཞེས་གནང་སྟེ། བསྟན་པའི་དག་ཐེར་མཛད། དགག་དབྱེ་གྲོལ་ནས་རྩེ་ཉིད་
 བྱང་རྒྱལ་བའི་དཔེན་གནས་དུ་སྤྱིང་དུ་ལེགས་ཏེ། བྲག་སང་གའི་འབྲུ་ཞོལ་ཡང་དགོན་དུ་
 བཞུགས། དེར་འཛོམས་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་རྩེ་པོའི་སྤྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་དབུ་ཡོན་
 མ་ཆེ་རྒྱང་དུ་གྲགས་པའི་སྤྱི་ཐང་ཆེ་བ་དེ་དབུ་སྤྱུས་སུ་གདན་བྱངས་ཏེ། ལམ་རིམ་བརྒྱད་
 པའི་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྟོ་འབྱེད་ལྷགས་ཅོམ་གནང་ནས་གདུང་ལྷགས་བྲག་
 པོས་ཡུན་རིང་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པས། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ནས་སྟོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནས་

མཁའ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་བར་གྱི་སྒྲུ་མ་བརྒྱད་པ་རྣམས་དང་། ཁྱད་པར་རྫོང་པོ་རྗེ། འཕྲོ་མ་སྟོན་
 བ། པོ་རྟོ་བ། ག་ར་བ་རྣམས་སྒྲུ་བའི་བར་དུ་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་། གདམས་པ་དང་། རྩེ་སྤུ་
 བསྟན་བཤང་མང་དུ་སྦྱལ། མཐར་པོ་རྟོ་བ་སོགས་གསུམ་རྫོང་པོ་ལ་ཐེམ། ཨ་ཉི་ག་བྲག་རྩེའི་
 སྤྱི་བོར་བཞག་ནས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་གྱིས་དང་། བྱང་ཆུབ་སྤྱད་པ་དང་སེམས་
 ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་གྲོགས་བདག་གིས་བྱའོ་གསུངས་ནས་མི་སྣང་བར་གྱུར་པ་སོགས་པོ་
 མཆར་བའི་ལྷས་མང་དུ་བྱུང་བ་ན། གསང་བྱ་ཆོས་རྗེ་དཀོན་མཆོག་ཚུལ་ཁྲིམས། མཁའ་
 ཆེན་རྒྱལ་བྱ་བ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན། ལོ་ཆེན་སྤྱད་པ་མཆོག་དཔལ་བཟང་སོགས་
 གྱིས་ཀྱང་བསྐྱལ་བའི་དགེ་མཆན་དང་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པར་འགྲིགས་པས། བྱང་ཆུབ་
 ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་འདི་མཛད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་གྱིས། དེད་གྱིས་
 བསྟན་བའི་ངེས་འབྱུང་། བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་འབྲིང་
 བའི་ལམ་དེར་མ་འདུས་པ་ཡིན་ནས་གསུངས་པ་ལ། འདུས་མོད་ཀྱང་དེ་གསུམ་གཙུག་པོ་
 བྱས་ཏེ་ལམ་སྟོན་སོགས་གྱི་མན་ངག་གིས་ཁ་བསྐྱངས་ནས་སྤྱེས་བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་
 དང་སྦྱར་བ་ཡིན་ཞེས་ཁྱེས་པ་དང་། ཞི་གནས་ཡན་ཆད་གྱི་ཚོས་པ་ཐེན་པ་ན། ལྷག་མཐོང་
 བརྩམས་ཀྱང་གཞན་ལ་ཕན་དཀའ་དགོངས་ནས་སྤྱགས་འདུན་ཆུང་དུར་སོང་བའི་སྐབས་
 ཟུ། ཡང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱིས། ཅེས་ཀྱང་ཚོམས། ཕན་ཐོགས་འབྲིང་ཅིག་འོང་
 གསུང་། དེ་ནས་སྒྲུ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ནས་གསོལ་བ་
 སྤྱག་ཏུ་བཏབ། རྟོང་ཉིད་ལ་དབྱང་པ་མཛད་པའི་སྐབས་སུ་འདུམ་གྱི་རྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུའི་
 འགྲེས་རྒྱུ་རྣམས་མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་དདུལ་གྱི་ཡི་ཨེ་གེ་བྲིས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་།
 འོག་བྱའི་ངོས་ལ་བྲིས་པ་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཉམས་སྤང་དབྱང་པ་མཛད་ངེས་གྱིས་འོང་བར་
 སྤང་གསུང་། དེ་དག་གི་ཆེ་གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ་དང་། ཞོགས་ལྷ་རྒྱལ་པོ་སོགས་དཀར་
 རྩོགས་པ་དུ་མས་བྱེད་གྱི་མཐུན་ཆེན་སྤྱད་པའི་སྤྱགས་རྩེས་འཛིན་པར་ཁྱེས་སྟོན་གསུམ་
 གྲུས་པས་བརྟུང་པ་ན། མཐུག་གི་བསྟོ་བའི་སྐབས། ལམ་བཟང་བསྐྱིག་པའི་མཐུན་ཆེན་

སྐྱབ་བྱེད་ཅིང་། །འགལ་རྒྱུ་མེད་མེད་མི་མེད་ཀྱན། །ཆོ་རབས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱལ་བས་
 བསྟགས་པ་ཡི། །རྣམ་དག་ལམ་དང་འབྲལ་བར་མ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གསུངས་པ་སོགས་ལོ་
 རྒྱས་ངོ་མཆར་བ་དུ་མ་ཡོད་དོ། །ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དགྲའ་ལོ་ཞེ་བྲག་བཞེས་པ་རྒྱ་ལོ་ཉི་
 ལོ་ལ་བརྒྱམས་པར་མཛོལ་ཞིང་། དགྲའ་ལོ་དགྲའ་པ་ཤིང་མོ་ལྷག་ལ་དབྱར་དགའ་ལྡན་དུ་
 བཞུགས་རིང་སྤར་གྱི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ལུང་འཛེན་དང་། དགག་སྐྱབ་གྱི་སྒྲོལ་པ་
 བལ་ཆེར་དོར་ནས་གནད་འགག་རྣམས་བསྐྱས་ཏེ་ལམ་རིམ་འཁྲིང་པོ་མཛད་དོ། །ལམ་རིམ་
 ཆེན་མོ་འདི་ནི། རྒྱ་ཆོས་ལྡེའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་པར་བཀའ་གདམས་
 ཆོས་འབྱུང་ཆེན་པོ་ལས་གསུངས་ཏེ། བཤད་བྱ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ། རྗེ་རང་ཉིད་ལ་རྗེ་
 འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱིས་གནང་བའི་གདམས་པ་ལམ་གྱི་གཙུག་པོ་རྣམ་གསུམ་ལ་རྗེ་པོའི་
 མན་དག་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་བས་བརྒྱན་པ། འཆད་རྩལ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
 པ། ལམ་གྱི་གོ་ལ་ས་བཅད་ན་ངོ་བོ་མ་ཉོར་ཞིང་གོ་རིམ་མ་འཁྲུགས་པ་གངས་ལྷག་ཆད་
 མེད་པ། སྐལ་བ་པོ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ། མཁས་ཤིང་རྣམ་ཐར་གཙང་བ་གསང་བུ་ཆོས་
 རྗེ་སོགས་གོང་སྒོས་ལ་སོགས་པ། གནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ། རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་
 པ་བྱང་དུ་སྦྱང་རྒྱལ་བའི་དཔེན་གནས། འཁོར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ། སྤུས་གྱི་ཐུ་བོ་
 གཉེས་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་རྣམས་སོ། །ཡང་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་
 པའི་དོན་རྗེས། ཆོས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། སྐལ་མཁན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། བཤེས་གཉེན་
 ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལས་གསན་པ། རྩོམ་པ་པོ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། གནས་ཕུན་སུམ་
 ཆོགས་པ་སྟེ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལྟ་ལྟ་དུ་གསུངས་སོ། །རྗེ་པོ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཉི་
 ཤེའི་གདམས་པ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལའང་བཀའ་གདམས་པ་གཞུང་པ་དང་། གདམས་དག་པ་
 སོགས་ནས་བརྒྱད་པའི་ལམ་རིམ་ངོ་མཆར་མཛད་དུ་བྱུང་བ་མང་དུ་བཞུགས་ནའང་། རྗེ་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་གདམས་པ་ལ་ལམ་གྱི་ལུས་སྤྱི་དང་།
 ཡན་ལག་སོ་སོ་ལ་སྟོན་ཆད་གངས་རིའི་ཁྲིད་འདིར་སུས་ཀྱང་མ་ཐོན་པའི་ཐུན་མོང་མ་

ཡིན་པའི་ལེགས་བཤད་བྱུང་བའི་ཁྱད་པར་སྒྲན་མེད་པ་ཡོད་པར་མཁས་གྲུབ་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས་སོ། །ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་འདི་དག་བརྩམས་འབྲེལ་སྤྲུལ་གྱི་
 ཐུ་བོ་རྣམས་གྱིས་བཤད་སྒྲུབ་བྱུང་གི་སྒྲོ་ནས་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བར་མཛད་ཅིང་། ཕྱིས་སུ་
 མཆན་འབྲེལ་གྱི་རིམ་བཤམ་། བ་སོ་དང་། འཇམ་དབྱངས་སྟག་ལུང་བྲག་བ་དང་། ཀུན་
 མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་བ་དང་། བ་ཉི་དགེ་བཤེས་རིན་ཆེན་གྲུབ་གྱི་ལྷག་མཐོང་གི་
 མཆན་བཅས་རིམ་བར་བྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་བ་སོའི་མཆན་ནི། མཁས་གྲུབ་མེད་གཙུང་བ་སོ་
 ཆོས་རྗེ་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོང་གི་སྐུ་འཕྲེང་ལྷ་བ་བ་སོ་ལྷ་དབང་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་
 བས་མཛད་པར་གསུངས་སོ། །སྟག་ལུང་བྲག་བའི་མཆན་དུ་གྲགས་པ་ཡང་ཁོང་གི་གསུང་
 རྒྱུན་རིམ་བར་བརྒྱད་པ་དུས་ཕྱིས་ཡར་ལྷུང་ཆོས་མཛད་སྒོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ནས། ཁ་
 རོག་ཞལ་སྤྲོ་ནས་དག་དབང་རབ་བརྟན་ཞེས་བྱ་བས་བཏབ་བ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་
 དབྱང་བཞད་པའི་མཆན་ནི། དམ་བཤེ་ཉིད་པ་བོང་ཁའི་མཁན་པོ་མཛད་དུས་བཏབ་བ་སྟེ་
 མཆན་དེ་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་དམར་མཆན། ཉག་མཆན། སེར་མཆན་ཞེས་གྲགས་
 སོ། །བ་ཉི་དགེ་བཤེས་གྱིས་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལ་མཆན་ཞེས་བཏབ་སྟེ་དཀའ་གཞན་
 ཐམས་ཅད་བཀོལ་བར་མཛད་ཅིང་། ཞི་གནས་ཡན་གྱི་མཆན་ཡོད་སྐད་མི་སྤྲང་ངོ་། །རྗེ་
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ལམ་རིམ་བརྩམས་པའི་དགོས་བ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
 དེང་དུས་རྣམ་འབྱོར་བརྩོན་རྣམས་ཐོས་བ་ལུང་། མང་ཐོས་ཉམས་ལེན་གནད་ལ་མི་མཁས་
 འིང་། །ལམ་ཆེར་གསུང་རབ་བལྟ་ལ་སྟོགས་རེད་མིག །ལུང་དོན་རིགས་པས་འབྲེད་པའི་
 མ་སྤུ་མེད་པས། །བསྟན་པའི་གནད་རྣམས་རྫོགས་པའི་གདམས་བ་མཆོག །མཁས་བ་
 དབྱེས་པའི་ལམ་དང་བྲལ་མཐོང་ནས། །འིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལམ་འདི་བཤད་བ་ལ། །བདག་གི་
 ཡིད་ནི་ཀུན་ནས་སྟོབ་བར་གྱུར། །ཞེས་སོ། །རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ལམ་རིམ་མཛད་པའི་
 དགོས་བ་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་འོག་ཏུ་སྤྱད་གཏམ་དང་སྒྲགས་ནས་ཞུས་ཡོད་པ་དེར་
 གཟིགས་པར་ཞུ། ལོ་རྒྱུས་དང་སྒྲགས་པའི་སྤྱད་གཏམ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་བྱང་ཆུབ་

ལམ་རིམ་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱད་གཏམ་གྱི་ལམ་ནས་འཆད་པ་ལ། གནའ་སྤྱོད་ལོ་རྒྱུས་རབས་
 བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་རྒྱ་གར་ནས་བོད་དུ་ཤིན་ཏུ་ཅ་བ་ཆེ་བའི་དགེ་སློང་ཞིག་མེད་པ། ཁོང་
 གིས་བོད་འདི་ཐུན་པ་ཐུན་ནག་གི་སྤྱིང་ཞིག་ཏུ་གཟེགས་ནས་ཐུགས་ཏུ་ཅང་སྤྱོད་ཞིང་སྤྱིང་
 རྩེ་ལྷག་པར་སྤྱེས་ནས། ཐུན་པ་དེ་སེལ་ཐབས་ཅི་ཡོད་སྤྱེས་དུ་དགོངས་པ་ན། དེ་ཞིག་ནས་
 སྤྱན་མེད་པའི་སྤྱོད་མེ་ཞིག་བཞེངས་ཐུབ་ན་དེའི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ལ་པན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
 འོང་བར་འདུག་སྤྱེས་དུ་དགོངས་ནས། གསེར་དང་། དངུལ། གཡུ། ལྷ་རྩ། རྩོམ་པ་ལམ།
 མཁའ་། བེའུ་རྒྱ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲུལ་པ་ལས་ཐུབ་པའི་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཆར་བའི་ཞུ་མར་
 ཤིན་ཏུ་མཛེས་པ་ཞིག་བསྐྱུན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ནས་ཉིན་ཞིག་སྤྱོད་མེ་དེ་སྤྱེས་པ་ན་ཡུལ་
 དེའི་སྤྱོད་པོ་ཀྱན་ངོ་མཆར་ཆེན་པོ་སྤྱེས་ཤིང་དགའ་བའི་ཅ་ཅོ་འདོན་བཞིན་རང་རང་གི་
 གནས་ཁང་གི་ཕྱིར་བྱུང་ནས། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་ཨ་ལ་ལ་འདི་འདྲ་བའི་འོད་
 ལྷང་འདི་ཅིའི་མཐུ་ལས་ཡིན་ནས་སྤྱེས་དུ་ཐེ་ཆོས་དུ་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་དུས་ཡུན་ཅུང་ཞིག་
 སོང་བ་ན་འོད་སྤང་དེ་དགེ་སློང་དེའི་ཞུ་མར་དེ་ལས་བྱུང་བར་ཤེས་སོ། །ཤེས་ནས་ཐམས་
 ཅད་ཀྱིས་ཞུ་མར་དེ་ལ་བཏུ་བར་འོངས་ཤིང་། འོངས་ནས་ཀྱང་ཞུ་མར་དེ་ལ་བཏུས་པ་ན་
 བཏུ་བར་མི་བཟོད་པའི་འོད་སྤང་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་མཛོང་ནས། འདི་ནི་ངེས་
 པར་སྤྱུལ་པའི་ཞུ་མར་ཞིག་གོ་ཞེས་སྤྱེས་པར་བྱས་སོ། །དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལ་ཐུག་
 དང་མཆོད་པ་བྱས་ཤིང་བཀུར་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་མཆོད་གནས་སུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་
 ལོ། །སྤྱོད་མེ་དེའི་སྤྱང་བས་ཡུལ་དེར་ཉི་མ་ཤར་བ་ལྟར་སྤང་བས་ཡོངས་སུ་ཁྲབ་ནས་ཡུལ་
 མི་རྣམས་ཉིན་མཆན་མང་པོར་བདེ་སྤྱིད་དགའ་སྟོན་གྱི་དཔལ་ལ་རྩོལ་བར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ལྟ་
 བུའི་སྤྱོད་མེ་དེ་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་ཕྱིན་ཅམ་གྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་
 བས་བཞུགས་ཤིང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཞུ་མར་དེ་བསྐྱེན་བཀུར་བྱེད་མཁན་གྱི་ཡུལ་གྱི་སྤྱོད་
 པོ་ཆེན་རབས་དང་པ་དང་ཤེས་རབ་ཅན་རྣམས་སྤོངས་ཤིང་ཟད་པ་ན། དེ་ལ་བདག་གཉིས་
 བྱེད་མཁན་མེད་པར་ཁང་པ་ཞིག་རྩལ་ཞིག་གི་ཐུར་ཁུག་ཅིག་ཏུ་ཐལ་རྩལ་མང་པོས་

ཡོངས་སུ་ཁེབས་ནས་ལུས་པར་གྱུར་རྟོ། །དེ་ནས་སྒོན་གྱི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱ་
 བ་བྱས་ཤིང་སྐྱེས་མཆོག་དུ་མས་ལུང་བསྟན་ཅིང་། འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་
 གི་གཡང་ས་ཆེན་སོ་ལས་ཉེ་བར་སྐྱོབ་བ་ལ་ལས་དང་སྒོན་ལམ་གྱི་མ་ཐུ་ཡོངས་སུ་ས་ད་
 པའི་ནང་གི་ཉམས་ལེན་དང་། བཅོམ་འགྲུས། རྣམ་དཔྱོད་སོགས་རབ་རྒྱ་འབར་བའི་དགེ་
 སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་བོད་དབུས་སུ་ཞབས་ཀྱིས་བཅག་པར་གྱུར་རྟོ། །དེ་
 ནས་སྐྱེས་མཆོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ངོ་མཆར་བའི་སྒོན་མེ་ཞིག་ཡོད་པར་ཐོས་
 ཤིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ལྷ་མར་དེ་འཆོལ་བ་ལ་ལྷགས་སོ། །བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་ཀྱན་རུ་སོང་སོང་
 བ་ན་མཐར་བོད་མངའ་རིས་མཐོ་ལྗོང་གི་ཉེ་འདབས་སུ་ཞབས་སོར་འཁོད་ཅིང་། ངལ་བ་
 ཆེན་སོས་ས་སྤྱོགས་ཀྱན་རུ་ལུལ་ལུལ་བ་ལས་མཐར་ཁང་བ་བྱེད་ཞིག་རྩལ་ཞིག་མཐོང་བར་
 གྱུར་རྟོ། །མཐོང་མ་ཐག་སྔར་དང་མི་འདྲ་བའི་ཆོར་བ་ཤིན་ཏུ་ལྷོ་བ་ཞིག་སྐྱེས་ནས། ལྷ་མར་
 དེ་ངེས་པར་གནས་འདི་ན་ཡོད་པར་ངེས་སོ་སྟུང་དུ་དགོངས་ནས་བཅའ་བ་ན། ལྷ་མར་དེ་
 ཉིད་པར་གྱུར་རྟོ། ཉིད་ནས་དགའ་སྒྲོ་ཆོར་བ་གཞོན་མི་བྱབ་པ་ཞིག་སྐྱེས་ནས་ཤི་སོན་པར་
 བ་ལྟ་བུའི་དགའ་སྒྲོའི་ཆོར་བ་མན་ཚུན་འགྲན་བ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་ནས་ལྷ་མར་དེ་སྐྱེ་བྱང་ལ་
 སྐྱར་ནས་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུས་སོ། །དེ་ནས་དགེ་སློང་རྣམ་དག་དེས་ཉིན་མང་པོའི་བར་
 ལྷ་མར་གྱི་ཐལ་རུལ་རྣམས་བྱག་གིས་བསལ་ནས་བྱི་བདར་མཛད་ཅིང་། དེ་ནས་ལྷ་མར་དེ་
 སྔར་རྒྱན་བཞིན་འོད་སྦྲང་རབ་རྒྱ་འཆར་ཞིང་འབར་བར་གྱུར་རྟོ། །དེ་ནས་དེའི་འོད་ཀྱི་སྦྲང་
 བས་སྒྲོད་རྒྱ་གནས་ལ་སྔོངས་པའི་སྐྱེ་བོ་མ་རིག་པའི་སྟན་པ་མ་བྱག་པོའི་ནང་དུ་རྣམ་
 པར་རྒྱ་བ་དག་གི་བལྟ་བའི་མིག་གཅིག་བྱར་གྱུར་རྟོ། །སྐྱེ་བོ་བགྲང་ལས་འདས་པ་ཐར་པ་
 དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ལམ་ལ་འཁོད་ཅིང་། གནས་སྐབས་སུ་འང་བདེ་སྦྱིད་ཚོགས་
 ལྷན་གསར་བའི་དཔལ་ལ་ཡོངས་སུ་སྦྱོད་པའི་སྐླལ་བ་ཅན་དུ་གྱུར་རྟོ། །ཚོགས་སོ། །འགྲེལ་
 བཤད། བོད་གི་སྒོན་མེ་བཟོ་སྐྱོན་གནང་མཁན་དེ་ནི་མཉམ་མེད་ཚོ་བོ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་
 ཨ་ཉི་ཤ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། སྒོན་མེ་དེ་ནི་ཇོ་

བོས་བོད་རྒྱལ་ལ་སྐྱེར་ཆོས་སུ་གནང་བའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སློན་མ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན།
 དེའི་ཕྱིར་ཁྱེད་མར་དང་དཔེ་དོན་སྤྱད་བ་ཡིན་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཆན་ལའང་བྱང་ཆུབ་
 ལམ་གྱི་སློན་མ་ཞེས་གསོལ་རྟོ། །མཐུག་ཏུ་ཁྱེད་སྤྱད་ཡང་རྟེན་ནས་བྱི་དོར་དང་དག་
 ཐེང་མཛད་མཁན་དེ་ནི་ཁམས་གསུམ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་མ་རྩེ་བཅུན་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་བཟང་
 གྲགས་པའི་དཔལ་ཡིན། ཁྱེད་མར་བྱི་དོར་བྱས་ཏེ་སྤྱད་ཡང་གཟེ་བཟིང་འབར་བ་དེ་ནི་བྱང་
 ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་མཛད་ནས་བསྟན་འགྲོ་ལ་པན་ཐོག་ཀྱི་ཆེར་བྱུང་བ་དང་དཔེ་དོན་
 སྤྱད་བ་ཡིན་ནོ། །དོས་ནས་ཐོག་མར་སྤྱད་འདི་ཙམ་གྱི་བྱས་ནས་ཆུང་མར་ཤོད་དུས་འོ་
 བོ་དང་ལྷག་པར་རྩེ་བཅུན་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བྱིན་རྒྱུ་ལྟ་ཏེ་སྤྱེས་མཆོག་དེ་
 དག་གི་སྤྱིའི་སྤྱང་བ་མིག་གི་མཐུན་དུ་བཀྲ་ལམ་མེར་ཤར་བ་ལྟ་བུའི་ཉམས་སྤང་གསལ་ཞིང་
 རྣོ་བ་ཞིག་བྱུང་ནས་མིག་ཆུ་བཀག་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་ཤོར། དེ་ནས་སྤྱར་ཆ་འགའ་ཤས་རྩེ་ས་
 ཡང་བསྐྱར་བཤད་པའི་ཙམ་བ་བྱེད་པ་ན་དུ་ལྷག་པར་དུ་ཤོར་རོ། །དེར་བརྟེན་འདི་ནི་རང་
 དགར་གྱི་སྤྱང་གཏམ་པལ་པ་ཞིག་མིན་པར་སྤྱེས་ཆེན་དམ་པར་དང་བ་དང་དག་སྤྱང་དབང་
 མེད་དུ་སྤྱིན་པའི་བྱིན་རྒྱལ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཞེས་སྤྱོད་བསམ་སོ། །ཤོང་གི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱང་
 གཏམ་དེ་ཡང་སྤྱོད་བཏགས་ཀྱི་བཅོས་སྤྱང་ཞིག་མིན་པར། རྩེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལ་ཁྱད་ས་
 བཅོལ་ནས་བྲིས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྩེའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གང་དེ་པཌ་
 ཆེན་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་ནི། གངས་རིའི་ཁྲོད་དུ་གསལ་བར་མཛད་པ་ལས། །ཕྱོགས་
 འདིར་རྒྱལ་བའི་ལམ་བཟང་ལྟ་བུའི་མིག་ །དུས་མང་ཞིག་ཏུ་ཐུམ་པར་མ་གྱུར་རྟོ། །དེ་ནས་
 བསྟན་པའི་གནད་རྒྱལ་མ་ལུས་པ། །རི་བཞིན་མཁྱེན་པའི་མཁས་རྒྱལ་མ་ལུས་པ། །ལམ་
 བཟང་འདི་ཡང་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ཉམས། །ཚུལ་དེ་མཐོང་ནས་བསྟན་བ་རྒྱས་ཕྱིར་
 དུ། །རྒྱལ་བས་ཆོས་ཚུལ་རི་སྟེང་གསུངས་པ་ཀུན། །ཐེག་པ་མཆོག་གི་བཞེད་པས་འགྲོ་བ་
 ཡི། །སྤྱལ་བཟང་གཅིག་གི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རུ། །ལེགས་པར་བསྐྱུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་
 པའི་ཚུལ། །ཏ་ཅང་རྒྱས་མིན་དོན་གྱི་གནད་རྒྱལ་ཀུན། །མ་ཆང་མེད་ཅིང་སྤྱོད་མོས་ཆུང་

དུས་ཀྱང་། །བདེ་ཐག་རྟོགས་པར་རྒྱས་འདི་ལུང་རིགས་ཀྱིས། །ཚུལ་བཞིན་དཔྱོད་པའི་
ལམ་ནས་བདག་གིས་བྱངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལམ་རིམ་ཉན་པའི་སྒྲོང་རུང་གི་གང་
ཟག་ནི། ལམ་རིམ་འདི་གང་ཟག་ཅི་འདྲ་ཞིག་གིས་ཉན་དགོས་སམ་སྟུམ་ན། དེ་ནི་སྒྲོ་གཟུ་
མོར་གནས་པ་དང་། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་ནམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ། དལ་འཕྱོར་དོན་ལྡན་
དུ་བྱེད་འདོད་པ་ཞིག་གིས་མཉན་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་དག་ཕྱོགས་
འཛིན་ཐུན་པས་མ་བསྐྱེལ་བས་ལ། །ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་སྒྲོ་ཡི་མཐུ་ལྡན་ཞིང་། །དལ་བའི་
ཉན་བཟང་དོན་ལྡན་བྱེད་འདོད་པའི། །སྐལ་ལྡན་དེ་ནམས་ཅེ་གཅིག་བསྐྱེལ་ཏེ་ཉོན། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །བཀའ་གདམས་གསུང་སྒྲོས་༣༥ན་༣ལས། ཉོན་པས་ངོ་མོ་ལ། ཁོང་གཞན་
ལ་སྐྱགས་ཀྱི་གདམས་པ་གཞད་ནས། རོས་ལ་ལམ་གྱི་རིམ་བའདི་གཞད་བ་ཇི་ལྟར་ལགས་
ཞུས་པས། དས་ཁྱོད་མེན་པ་གཞན་ལ་གཏོང་ས་མ་རྟེན་པ་ཡིན་གསུང་བ་འདི་ལ་གོ་རྒྱ་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་སྣང་ངོ་། །

ལམ་རིམ་མཆན་བཞི་སྟགས། ། ཇེ་འེ་ལམ་རིམ་ལ་མཆན་བཞི་བཏགས་པས་ན་མཆན་བཞི་སྟགས་
ཟེར། མཆན་བཞི་ནི། ནག་མཆན། སེར་མཆན། དམར་མཆན། བ་སྙིང་མཆན་དང་བཞི་ལ་
ཟེར། ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཟང་བཤོལ་ལས། ཐོག་མར་ནག་མཆན་འདེབས་བ་པོ་བ་སོ་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་སྟལ་སྟུ་བ་སོ་ལྟ་དབང་རྒྱལ་མཆན་ཡིན་གསུངས། བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
མཆན་དུ་གསུངས་པ་ནི་ལྟ་དབང་ཞེས་པ་ཆད་པའི་ཡིག་འོར་ཡིན་ནམ་སྟུམ། གཅང་གི་བ་
སོའི་རི་ཁྱོད་ལྟན་གྲུབ་བདེ་ཆེན་དུ་བཞུགས་པས་བ་སོ་བ་ཞེས་གྲགས། དེ་མཆན་གྱི་དང་
པོ་སྟག་ཆས་ཀྱིས་བས་ནག་མཆན་དུ་གྲགས། མཆན་གཉིས་པ་ནག་མཆན་དང་མི་འོར་
བའི་ཕྱིར་སེར་གྱིས་བྱེ་བས་སེར་མཆན་ཟེར། དེ་འདེབས་བ་པོ་ནི་སྟེ་དུག་མཁན་ཆེན་སྒོ་
བཟང་དར་རྒྱས་ཡིན་ཞེས་ཀྱུན་མཁུན་སྟེ་འཕྲེང་གཉིས་པས་གསུངས་ཀྱང་། །ཁེ་གསུམ་
ཆོས་མཛད་སྒོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ཞེས་པ་དང་། །ཁ་རོག་མཁན་ཆེན་དག་དབང་རབ་བརྟན་
ཞེས་པ་མཆན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནམ་དཔྱད། གང་ལྟར་སྟག་ལུང་བཀ་པས་གྲུང་རི་ཆོས་

འབྲུང་ལ་གསལ་ནས་ཁྱི་ཆེན་དྲོན་མཆོག་ཚས་འཕེལ་ལ་གནང་། དེའི་གསུང་བཤད་
གནང་བ་ལྟར་གྲིས་བསམ་གུང་རིའི་མཆན་དང་། ལྷག་ལུང་གྲག་པའི་མཆན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས།
མཆན་གསུམ་པ་ནི་མཆན་སྤྲ་མ་གཉིས་དང་མི་ནོར་བའི་བྱིར་ ལྷག་དང་མཆོལ་གྱིས་གྲིས་
བསམ་དམར་མཆན་དུ་གྲགས། མཆན་འདི་ནི་གཙོ་མོ་ས་བཅད་དང་། དཀའ་གནད་ལ་མཆན་
དུ་གྲན་ཆེགས་ཡོད་པ་འདེབས་པ་ལོ་ནི་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྫོ་རྩེ་ཡིན་
པར་མཛད་བྱང་ལས་གསལ་ཀྱང་། བྱིས་མཛད་བྱང་ནག་མཆན་གྱིས་གྲིས་པ་ནི་མ་དག་པ་
ཡིན་པར་མཁས་པ་རྣམས་ཞལ་འཆམ་པར་སྤང་། དམར་མཆན་འདི་ཉིད་གཞིར་བཞག་
ནས་བྲ་སྟེ་དགེ་བཤེས་རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ་གྱིས་སུམ་རྟགས་སོགས་སྤྱིའི་འཇུག་པ་དང་
མཐུན་པར་མཆན་བྱར་དུ་བཏབ་པ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། ད་ལྟ་མཆན་བཞི་བཟེས་པར་དུ་བཀོད་
པར་བ་སོའི་མཆན་ལ་༽ བ ༽ ཡིག། ཁ་རོག་མཁན་ཆེན་གྱི་མཆན་ལ་༽ ཎ ༽ ཡིག། ཀུན་
མཁྱེན་སྒྲ་མའི་མཆན་ལ་༽ ཏ ༽ ཡིག། བྲ་སྟེའི་མཆན་ལ་༽ ཉ ༽ ཡིག། གསུང་ཐོགས་
གཉིས་གཅིག་ཏུ་བབས་པའི་མཆན་ལ་རྟགས་ཉིས་འདེབས་ཡོད་ཀྱང་དཔེ་རྫོང་དང་བསྐྱར་
ན་མ་དག་པ་མང་དུ་སྤང་། བྲ་སྟེ་དགེ་བཤེས་རྒྱན་བའི་མཆན་སྒོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་དང་སྒོ་
བཟང་དགེ་ལེགས་ཡང་ཟེར་བ་ཡིན་པས་སྤྱགས་ལ་དགོངས་པར་ཞུ། ཞེས་རྩ་རྩུ་རྩེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྩ་རྩུ་རྩུ་ཞེས་པ་ནི། རྩ་ལོ་རིན་ཆེན། རྩ་རྩུ་ཞེས་པ་རྩལ་མཆན་དང་
རྟོག་སོགས་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པས། རིན་ཆེན་རྩལ་མཆན་ནམ་རིན་ཆེན་
རྟོག་ཅེས་པ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་མོ། །2 བས་བ་སོ་བའི་དམར་མཆན། འཇམ་དབྱངས་སྤྲག་ལུང་
གྲག་པའི་ནག་མཆན། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་སེར་མཆན། བྲ་སྟེ་དགེ་
བཤེས་རིན་ཆེན་གྲུབ་གྱི་སྤྲག་མཐོང་གི་མཆན་བཅས་ལ་ཟེར་གྱིང་སྤང་རོ། །

ལམ་རིམ་གྱི་མ་བརྒྱད་པའི་ཀླུ་མ་ཐད། བཀྲེན་གྱི་མཐོང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་
 རིམ་གྱི་གྲུ་མ་བརྒྱད་པ་ཀླུ་མ་གྱི་ཀླུ་མ་པར་ཐར་པ་བརྒྱ་དཀར་པོའི་འཕྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་
 དང་། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གྲུ་

མ་བརྒྱད་པའི་ནམ་པར་ཐར་བ་རྒྱལ་བསྟན་མཛེས་པའི་རྒྱན་མཆོག་ཕུལ་བྱུང་ནོར་བུའི་
ཐེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཅས་སོ། །

ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོར་གྲགས་པ་འདི་ནི། བྱང་
ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་མཛད་ནས་ལོ་བཅུ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ། རྗེ་ཁྱ་མ་དགུང་གྲངས་ང་
དགུ་བཞེས་པ་ཤིང་མོ་ལུག་ལ་དབྱར་དགའ་ལྷན་དུ་བཞུགས་རིང་སྤར་གྱི་ལམ་རིམ་ཆེན་
མོ་ལམ། ལུང་འབྲེན་དང་། དགག་སྐྱབ་གྱི་སྒྲོས་པ་པལ་ཆེར་དོར་ནས་གནད་འགག་ནམས་
བསྟུས་ཏེ་མཛད་པའི་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ན་ལག་ཏུ་ཁྱང་བདེ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་གོ། འདི་
པོད་ <པ་བར> བཞུགས་ཤིང་། དེ་ལ་ཤོག་ལྗེ་བས་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུ།

ལམ་རིམ་སྒྲོན་ལམ། དེར་ནི་རིང་དུ་འབད་ལས་ཆོགས་གཉིས་ནི། །མཁའ་ལྟར་ཡངས་པ་གང་ཞིག་
བསགས་པ་དེས། ཞེས་སོགས་གྱི་སྒྲོན་ལམ་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་། ལམ་རིམ་
སྒྲོན་ལམ་གྱི་འདོན་དབྱངས་འདི་ཡང་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་གྲ་ཆང་གི་ཕྱག་བཞེས་ཡིན།
ཞེས་པ་རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས་༥༠༠༥ལོའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་སྒྲོན་འགྲོའི་
ཆོས་བཤད་སྐབས་གསུངས། འདོན་དབྱངས་འདི་ཡང་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ལམ་
མཆོག་སྒྲོ་འབྲེད་དང་འབྲ་བར། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོས་སྒོལ་བཏོད་པར་སྤང་ངོ་། །དེ་
སང་དགེ་ལུན་པའི་གདན་སའི་ཆོས་སྦྱོང་རབ་གསལ་ནམས་སུ། ལམ་བཟང་བསྐྱབ་པའི་
མཐུན་རྒྱུ་སྐྱབ་བྱེད་ཅིང་། །འགལ་རྒྱུ་སེལ་བྱེད་མི་དང་མི་མེན་ཀུན། །ཅེས་འབྱུང་བ་ནི་
ཡི་གེ་མ་དག་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་མིན་པར། ལམ་བཟང་བསྐྱིག་པའི་མཐུན་རྒྱུ་སྐྱབ་བྱེད་
ཅིང་། །འགལ་རྒྱུ་སེལ་བྱེད་མི་དང་མི་མེན་ཀུན། །ཆེ་རབས་ཀུན་ཏུ་རྒྱལ་བས་བསྟུགས་
པ་ཡི། །རྣམ་དག་ལམ་དང་འབྲལ་བར་མ་ཁྱུར་ཅིག །ཅེས་བཏོན་དགོས་ཤིང་། ལམ་རིམ་
ཆེན་མོའི་མཐུག་ཏུ་འང་དེ་ལྟར་དུ་སྤང་ངོ་། །འདིའི་སྐབས་ཀྱི་མི་མེན་ཞེས་པ་ཡང་དཀར་
ཕྱོགས་སྦྱོང་བའི་སྤང་མ་གཉན་ཆེན་ཐང་ལྟ་དང་། ཞོགས་ལྟ་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལ་གོ་དགོས་
པར་ཁྱ་མ་ནམས་གྱི་ཞལ་རྒྱུན་ལ་ཡོད་དོ། །

ལམ་རིམ་གསལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྒྲོ་འབྲེད། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་སྒྲ་
 མ་བརྒྱད་པའི་གསལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྒྲོ་འབྲེད་ཅེས་བྲ་བ་འདི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་
 བྱང་རྩ་སྤྲོད་གི་བྲག་མེད་གེ་འཛ་པའི་ཞོལ་དུ་བཞུགས་དུས་སུ་ལྷགས་ཚུམ་མཛད་དེ་རྫོ་
 བོའི་འབྲ་སྒྲ་དབུ་ཡོན་མ་ (འབྲོམ་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་རྫོ་བོའི་སྒྲ་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་
 དབུ་ཡོན་མ་ཆེ་རྒྱུད་དུ་གྲགས་པའི་སྒྲ་ཐང་ཆེ་བ་དེ་དབུ་ལྷས་སུ) གདན་བྲངས་ཏེ་གསལ་
 འདེབས་མཛད་པའི་ཆེ། ལམ་རིམ་བརྒྱད་པའི་སྒྲ་མ་ཀུན་གྱི་ཞལ་གཟེགས། ཆོས་ཀྱི་བསྐོ་
 སྤང་མཛད། བྱང་པར་རྫོ་འབྲོམ་གཉིས། བོ་ཏོ་བ། ཤར་བ་བཞིས་རྒྱ་བ་གཅིག་གི་བར་དུ་
 ཞལ་གཟེགས། མཐར་གཞན་གསུམ་རྫོ་བོ་ལ་ཐེམ། ཨ་ཏི་ཤས་བྲག་སྒྲི་བོར་བཞག་སྟེ་
 བསྟན་པ་ལ་བྲ་བ་ཀྱིས་ཤིག་དང་། དེའི་གྲོགས་བདག་གིས་བྱའོ་གསུངས་པ་དོན་གྱིས་
 ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་རྩལ་པར་བསྐྱལ་ནས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ཞེ་གནས་ཡན་ཆད་མཛད་
 ཅེས་དང་། ལྱིས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་རྩལ་པར་བསྐྱལ་ནས་ལྷག་མཐོང་
 ཆེན་མོ་མཛད་ཅེས་གསུང་སྟོལ་འདུག་ཀྱང་། དངོས་སུ་སྐྱལ་མཁམ་ནི་བཤེས་གཉེན་
 སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་ཡིན། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལྷགས་རྩལ་
 མཛད་ས་ཡང་གོང་གི་གསལ་འདེབས་མཛད་ས་བྱང་རྩ་སྤྲོད་རྒྱལ་པའི་དབེན་གནས་ཀྱི་
 ཡང་དགོན་བྲག་མེད་གེའི་ཞོལ་གྱི་རི་ཁྲོད་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ལམ་མཆོག་སྒྲོ་འབྲེད་ཀྱི་འདོན་
 དབྱངས་ད་ལྟ་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་གི་བྲག་བཞེས་ལ་ཡོད་པ་འདི། རྒྱ་བཟང་གི་བྲག་སྟོལ་ཡིན་
 ཞེད། དེའི་རྩ་བ་ཡང་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་གྲུ་ཆང་གི་རྩ་དབྱངས་ལ་ཐུག་དུགས་པོ་གྲུ་ཆང་
 གི་རྩ་དབྱངས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོས་བསྐྱབས་ཤིང་སྟོལ་བཏོད་
 ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད་ཅིང་། བྱིན་རྒྱབས་ཆེ་བ་ཡིན། མངའ་རིས་གྲུ་ཆང་རྒྱལ་བ་དགེ་
 འདུན་རྒྱ་མཆོ་སྒྲ་ན་བཞེས་སོང་སྐབས་བྲག་བཏབ་པས། འདོན་པའི་ཆེག་མཛུག་རྣམས་
 བྱང་ཞིང་མི་གསལ་བ་འབྱུང་བ་འདི་ལྷགས་དབུགས་བྱང་བྱང་ཆགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན་
 ཞེས་གསུང་སྟོལ་ཡོད་ལ། མཛུག་གི་ལམ་རིམ་སྟོན་ལམ་གྱི་འདོན་དབྱངས་འདི་ཡང་

༡༠༠༥ ལའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་སྡེ་ལགོའི་གསུང་བཤད་སྐབས་གསུངས་སོ།

ལམ་གོང་མ་སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་བས་ན། ལམ་ལ་སྐྱིབ་བ་ཞེས་བྱའོ།

ན་འབྱེན་པ། (འདུལ་བ) ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ།

༥༥༥ ལམ་དོག་པོ།

༩ བོ ༡༡༣༧༣ལས། ལས་ནི་གསོད་བ་ལ་སོགས་བ་སྒྲོང་བའི་མཆོད་ཉིད་གྱིས་བྱ་
བཤོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །³ བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་རྒྱས་ཕྱེ་བའི་ལས་ནི། བྱ་བའི་
ཡུལ་ལ་ཟེར། ⁴ འབྲུང་ཁུངས་སྟོན་བའི་སྐྱ་ཞིག་སྟེ། ཅས་སྐྱ་དང་མཚུངས། དཔེར་ན་བ་ལས་
འོ་མ་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །

བགོ་སྐལ་ལ་སྟོང་བ། ལས་གྱི་འབྲས་བྱ་ལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྟོང་བ།

འཛོལ་བ་ལ་སྐྱིབ་པའམ་གཤགས་ཀྱིད་པའི་སྤྱིར་སྐྱིབ་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །² མི་དགོ་བ་བརྟུ་ལ་
སོགས་པའི་དན་འགྲོར་ལྷུང་གྱིད་ཀྱི་ལས་ཆབས་ཆེན་ཐམས་ཅད། ལྷུང་བཤགས་ལས།
ལས་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་གང་གིས་བསྐྱབས་ནས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །

དང་དེ་བྱེད་དོ་ཞེས་རྒྱས་པར་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། །² སྤངས་པ། ཡང་དག་པ། ཡང་དག་པའི་
ལས་ཀྱི་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་བ་ལྟ་བུ། ལས་ཀྱི་མཐའ་ཕྱན་སྤྲུམ་ཚོགས་པ་གང་ཞེ་ན། གྲོག་
གཙོང་སྤངས་པ་ནས་གྲོག་གཙོང་བ་ལས་བྱིར་ལོག་པ་ཞེས་སོགས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། །³
མཚམས་མེད་བ་དང་ལོག་པ། ལོག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་མེད་བ་ཉིད་ཅེས་འབྲུང་བ་ལྟ་
བུའོ། །ཁོང་གི་དེ་དག་རྣམ་བཤད་རིགས་ས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཞོད། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་

ལས། ལས་མཐའ་ཞེས་བྱ་ནི་རྩོམ་དང་། །གསུམ་བདུན་ (གསུམ་ཞེས་པ་སྟོག་གཅིད་
སྟོགས་ལུས་ཀྱི་ལས་གསུམ་སྤངས་པ་ལ་གོ་དགོས། བདུན་ནི་ལུས་ཀྱི་གསུམ་དང་དག་གི་
བཞི་སྤངས་པ་ལ་གོ་དགོས།) སྤངས་པ་རྣམས་ལའང་ཡོད། ཅེས་གསུངས་སོ། །
ལས་ཀྱི་རྩོམ། རྩོམ་ཁྲི་ལ་ཆེན་པོའི་སྤྲོ་མའི་གཙོ་བོ་ཞིག་སྟེ། ལྟོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནས་མཁའ་རྒྱལ་
མཆོན་དང་དོན་གཅིག་རྒྱས་པར་དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
ལས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་རིག་པ། ཆོང་དང་ཞིང་ལས་སྟོགས་ལས་ཀའི་རིགས་ལ་མཁས་པ་ལ་བཤད།
ལས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ། འཕྱིན་ལས་ལས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་དང་དོན་འདྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
ལས་ཀྱི་ལམ། སེམས་པ་ནི་ལས་ཡིན་ལ། དེ་གང་དུ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ལས་ཀྱི་ལམ་ཞེས་
བརྗོད། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་པ་ནི། ལས་ཡིན་ལ་ལས་ཀྱི་ལམ་ནི་མིན་ནོ། །ལུས་
དག་གི་བདུན་ནི་ལས་ཀྱང་ཡིན་ལ། སེམས་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡང་
ཡིན་ནོ། །བརྒྱབས་སེམས་སྟོགས་གསུམ་ནི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་གྱི་ལས་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས།
ལས་ཀྱི་ས་པ། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མའི་རྟེན་ལ་ལས་ཀྱི་ས་པ་བྱེད། ལྟོ་བཤད་ནི། ཆོ་འདི་ལ་བསགས་
པའི་འབྲས་བུ་ཆོ་འདི་ཉིད་ལ་འབྲུབ་པའི་རྟེན་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །གླིང་གཞན་
གསུམ་ནི་ལས་ཀྱི་ས་པ་མིན་པར་གསུངས་སོ། །རྗེའི་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལ་
གཞི་བྲས་ཏེ་བཀོད། ཞེས་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྲུབ་རྒྱ་མཆོ་ལ་བཤད་ལས། གླིང་གསུམ་པོ་
དེར་ཆོ་དེ་ཉིད་ལ་བྲས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆོ་དེ་ཉིད་ལ་སྒྲིན་པར་གསོག་ཀྱས་པ་མེད་
པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ལས་གལ་ནས་མི་སྤྱོད་པར་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་དོན་བདུན་པ་སྟེ།
མི་སྤྱོད་པར་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་དོན་འདྲ།
ལས་རྒྱ། གསང་ལུམ། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་ལུམ། བྲག་རྒྱ་མ། ཤེས་རབ་མ། ལྟོ་བཤད་ནི། ཡིད་ཀྱིས་
བསྐྱོན་པ་ཅོམ་གྱིས་བྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར། དངོས་གནས་ལ་ལས་དབང་གིས་སྤྱོད་བསྤངས་

བའི་བྲག་རྒྱ་ཡིན་པས་ལས་རྒྱ་ཞེས་བྲལོ། །ཡང་ན། འཁྲུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱིས་
 དགའ་བ་སྟེར་བས་ན་ལས་རྒྱ་ཞེས་བཛོད། སྤྲུལ་དོན་ཀྱང་གསལ་ལ་གཞི་བྲས། ལས་རྒྱ་
 བསྟེན་པའི་དགོས་པ་ནི་དེ་བསྟེན་པས་སྟོག་དབུ་མར་ཞུགས་ཏེ། ཡས་བབས་དང་མས་
 བརྟན་གྱི་དགའ་བཞི་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། བརྒྱ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་བྲག་རྒྱ་མ་བཞིའི་
 དོན་ནི། ཅད་བྱིབས་མི་འདྲ་བ་བཞིའི་སྒྲོན་ནས་བཤད་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་མར་སྟེའི་
 དབང་དུ་བྲས་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྤང་པོ་ཅན་གྱི་ཅའི་མར་སྟེ་ནི། ཅ་སྤྲུག་ཡོན་ནས་གཡས་
 སུ་ཅུང་ཟད་འབྲིལ་བའི་རྣམ་པར་ཡོད་ལ། དེའི་རྟགས་ཅད་དེའི་ཡས་སྤྲུག་ཡོད་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱང་
 མེད་དེའི་སྤྲུག་ཡོན་ནས་གཡས་སུ་འབྲིལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལས། བྲག་རྒྱ་དེ་
 སྤང་པོ་ཅན་གྱི་རིགས་སུ་གཏོགས་བ་ཡིན་ནོ། །དྲུང་ཅན་མ་ནི་ཅད་དེའི་མར་སྤྲུག་དྲུང་དཀར་གྱི་
 ཁ་ལྟར་འབྲིལ་ཞིང་། ལྷག་ལ་རིང་བ་ཞིག་ཡོད་པས། དེའི་རྟགས་ལ་ཅའི་མར་སྤྲུག་ཡོད་
 ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྲུག་ཡང་རིང་བ་ལ་སོགས་པ་དྲུང་ཅན་མའི་རིགས་སུ་ཤེས་པར་བྱལོ། །རི་
 དྲགས་ཅན་མ་ནི་ཅད་དེའི་མར་སྤྲུག་རི་དྲགས་སྤྲུག་བའི་སྟེ་བ་འདྲ་བ་ཁ་བཅུ་མ་ཞིང་དབྱིབས་རྒྱུ་
 བོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཡོད་པས། ཅད་དེའི་ཁ་ཤིན་ཏུ་འཛོལ་དཀར་བས། དེ་ནི་རྣམ་འབྱོར་
 བས་སེན་མོས་བཅའ་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །མར་སྤྲུག་དེའི་རྟགས་ལ་ཡར་སྤྲུག་ཕྱོགས་
 ཀྱི་སྤྲུག་ལ་རི་མོ་ཡོད་ལ་དེར་མ་ཟད་ལུས་གཞན་ལས་སྟོན་པ་སོགས་ཡིན་ནོ། །བརྒྱ་ཅན་ བེ་
 མར་སྟེ་མེ་རྟོག་བརྒྱའི་དབྱིབས་ལྟ་བུར་ཡོད་པས་ཅད་དེ་ཁ་བཅའ་སྤྲུག་ཞིང་འབྲེད་པར་སྤྲུག་པས་
 བྲག་རྒྱའི་མཆོག་ཏུ་གསུངས་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྲག་རྒྱ་བཞིའི་ཅ་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྲང་
 བར་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་སྒྲོན་ནས་བརྒྱ་ཅན་སོགས་སུ་བཞག་པའི་དོན་དེ་ཉིད། རང་གི་རྒྱ་མ་ཁོ་
 བའི་མན་ངག་ཡིན་པས། རང་ཁོ་ནའི་སྟེང་ལ་བཅང་རྒྱ་ཡིན་གསུངས། དེའི་རྒྱ་མཆོན་
 ཆགས་ལམ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྲགས་པའི་རྒྱ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྒྱུད་ནས་གསུངས་
 པའི་བྲག་རྒྱ་རིགས་བཞིའི་བྲང་བར་སྤྲུག་ཡོན་གཡས་སུ་འབྲིལ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་
 རྣམས་ཅའི་དབྱིབས་ལ་བརྟགས་པའི་དོན་ལ་སྟོ་ཁ་ཅའ་ཡང་མ་ཕྱོགས་ཤིང་། ཅ་ལ་མི་འདྲ་

བ་བཞི་ཡོད་པའི་གནད་མ་རྟོགས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། རྩོགས་འདི་ལ་ཁ་ལོ་རི་ལྟར་ཆེ་
ཡང་མཁས་པའི་བཞད་གང་གི་གནས་འབའ་ཞིག་ཡིན་གསུང་རོ། །

ལས་རྒྱལ་ཆོག ། ༥ གྲིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཡིས་རྩས་སྒྲགས་འབྲུལ་འཁོར་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་
སོགས་གྱི་ལས་རབ་འབྲམས་འབྲུལ་པར་མཛད་པ་ལ་ཟེད། ༦ རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གསང་
འདུས་སྟོན་ལམ་ལས། དེས་ནི་རྩས་སྒྲགས་འབྲུལ་འཁོར་བསམ་གཏན་ལ། །བརྟེན་ནས་
རྒྱལ་བ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་དང་ནི། །ཞི་སོགས་རབ་འབྲམས་ལས་ཀྱང་འབྲུལ་བ་ཡིས། །ལས་
གྱི་རྒྱལ་པོ་མཆོག་ནི་འབྲུལ་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མོར་
ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་དེ་ཉིད་ཞེ་དགའི་ནང་ནས། ༣༥
སྟེང་སྟོར་ཕྱག་མཆན་བསྟོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༣༩ འོག་སྟོར་ཐིག་ལེ་ལྷ་མོ་བསྟོམ་པའི་དེ་ཉིད།
༤༠ ཡིད་བརྒྱས་གྱི་དེ་ཉིད། ༤༡ དག་བརྒྱས་གྱི་དེ་ཉིད། ༤༢ གཙོ་བོ་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་
པའི་དེ་ཉིད། ༤༣ འོད་གསལ་ལས་ལྷང་བའི་དེ་ཉིད། ༤༤ མཆོད་བསྟོད་གྱི་དེ་ཉིད། ༤༥ ཉེ་
བར་བསྟུ་བའི་དེ་ཉིད། ༤༦ ཁ་ཟས་གྱི་དེ་ཉིད། ༤༧ ལུས་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༤༨
དངོས་རྒྱལ་རྒྱུད་དུ་ཞི་རྒྱས་དབང་དག་གི་ལས་བཞི་རྒྱལ་བའི་དེ་ཉིད་དང་དེ་ཉིད་ཞེ་དགའ་
དང་བཅས་གྱི་དེ་ཉིད་བཅུ་གཉིས་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་རོ། །² ཡེ་ཤེས་པ་
གཞུག་པ་སོགས་ལ་ཟེད། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་གྱི་སྤྱི་དོན་ན་
གསལ།

ལས་བརྒྱ་པ། མདོ་སྤེ་ལས་བརྒྱ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལས་བརྒྱ་ཐམས་པ་པ། ལས་བརྒྱ་པ་དང་དོན་འདྲ། འདི་ལ་ “བ་བ་” ཞེས་ “བ་ཡིག” ལན་གཉིས་འབྱུང་
བ་སྟོས་སྟོན་དུ་བསམ་པར་མི་བྱའོ། །

ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག (འདུལ་བ) གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི། གསོལ་གཉིས་གྱི་ལས་
བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན། གསོལ་བཞིའི་ལས་སུམ་རྩ་བཅས་སོ། །དང་པོ་ (གསོལ་བ་འབའ་
ཞིག་པའི་ལས་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི) ནི། གསང་སྟོན་བསྟོན་པའི་ལས། དགེ་འདུན་གྱི་ནང་དུ་བར་

ཆད་ཅི་བར་གསོལ་བའི་ལས། གསོ་སྦྱང་གི་ཆེ་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་འདོན་བར་གསོལ་བའི་
 ལས། དེའི་ཆེ་དགེ་འདུན་གྱི་ལྷང་བ་ཐུན་མོང་བ། ལྷང་བ་ཡིད་གཉིས་ཅན། ལྷང་བའི་ཕྱིར་
 ཚོད་པ། ལྷང་བ་ངེས་ཀྱང་གང་ཡིན་མ་ངེས་པ་སྟེ་བཞི་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་བར་གསོལ་བའི་
 ལས་བཞི། དགག་དབྱེའི་ལས། དེའི་དུས་གྱི་ལྷང་བ་བཞིའི་བཞི། དབྱར་ཁས་ལེན་དང་ཚུལ་
 བྱིང་གི་མས་བར་གསོལ་བའི་ལས། སྤེ་བའི་རྩལ་དང་དེའི་ནོར་འབྲུ་བ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་
 བར་གསོལ་བའི་ལས། སྤྲ་བརྒྱུད་གཏད་བ་དང་རས་ཡུག་ཆེན་སྤྱིར་བའི་ལས། སྤྲེག་ལྟ་ཅན་
 གྱི་གནས་ལེན་བརྗོད་པ་པོ་བསྟོོ་བའི་ལས། ཞལ་ཏ་བར་བཤེས་ངོར་འབྱུང་བ། ཟུར་གྱིས་
 འབྲུ་བ། བསྟོོ་བ་ནར་གཟན་བ། ཅང་མི་སྟོོ་བས་ནར་གཟན་བ་ལ་ངན་བའི་གངས་སུ་གཞུག་
 བའི་ལས་བཞི། ཁྱིམ་བ་དབྱུལ་པོའི་ཟས་མི་ལེན་བར་བསྟོོ་བའི་ལས། སྟེར་བའི་ལས། དེ་བཤེག་
 བའི་ལས། ལྷང་བ་ཐེད་ཁ་སྤྱབ་བའི་ལས། དེའི་ཁ་བསྟོོ་བའི་ལས་ཏེ་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་
 བའི་ལས་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞིའོ། །གཉིས་པ་ (གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན) བེ།
 གསོ་སྦྱང་གི་གནས་ལ་སྟོོ་མ་ཐུན་བྱས་བའི་ལས། མཆོམས་ཆེ་ཆུང་གཅོད་བའི་ལས།
 མཆོམས་པོ་ཆེའི་ནང་དུ་ཆོས་གོས་དང་མི་འབྲུལ་བར་གནང་བའི་ལས། སྟོོས་བའི་གནང་
 བ་སྦྱིན་བའི་ལས། དགག་དབྱེ་བྱེད་བ་བསྟོོ་བའི་ལས། གནས་མལ་སྟོོ་བ་བསྟོོ་བའི་ལས།
 རུང་ཁང་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་ལས། སྤྲ་བརྒྱུད་ལ་སྟོོ་མ་ཐུན་བྱས་བའི་ལས། སྤྲ་བརྒྱུད་གཏད་བ་
 པོ་བསྟོོ་བའི་ལས། སྟོོང་བ་པོའི་ཞལ་ཏ་བ་བསྟོོ་བའི་ལས། ལག་གི་རྒྱ་བསྟོོ་བའི་ལས།
 གནས་ཁང་བསྟོོ་བའི་ལས། ཟས་ལ་བསྟོོ་བའི་ལས། ཐུག་པ་ལ་བསྟོོ་བའི་ལས། བག་ཆོལ་
 འབྲིམ་བར་བྱ་བའི་ལས། ཐུན་ཆེགས་འབྲིམ་བའི་ལས། སྟོོད་སྟོོད་འདུབས་བའི་ལས། གོས་
 འབྱེད་བའི་ལས། དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་སྟེད་བའི་ལས། དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་འབྱེད་བའི་ལས།
 མངག་གཞུག་བསྟོོ་བའི་ལས། མངེས་འཆོས་བསྟོོ་བའི་ལས། ཚོད་པ་འདུམ་པོ་གཟུ་པོ་བསྟོོ་
 བའི་ལས། གསལ་བ་བསྟོོ་བའི་ལས། ཚོད་པ་སྟེད་པ་པོ་བསྟོོ་བའི་ལས། ཚོད་པ་ཤེས་སྟོོད་
 ཚུལ་བྱིང་འབྲིམ་པ་བསྟོོ་བའི་ལས། ཁང་བའི་གཞི་རུང་བ་བསྟོོ་བའི་ལས། ཁང་ཆེན་གྱི་

གཞུ་རུང་བ་བསྐྱེད་པའི་ལས། བྱིས་པ་སྤྱན་འབྲེན་པ་ལ་ཆོས་མིན་པ་མང་པོ་སྐྱེད་བ་བསྐྱོ་
 བའི་ལས། ཆན་པོ་དང་ནད་པ་ཆོས་གོས་དང་མི་འབྲལ་བར་གནང་བ་སྤྱིན་པའི་ལས། ལག་
 གི་ཁྲ་ལ་ལོ་དྲུག་གི་ནང་དུ་སྤྱན་གཉིས་པ་བྱེད་པའི་གནང་བ་སྤྱིན་པའི་ལས། འབྲེལ་མེད་
 ལྷུང་བཟེད་འབྲིས་པ་པོ་བསྐྱོ་བའི་ལས། སྤྲིག་ལྟ་ཅན་བྱིས་པོ་སོར་གོ་བར་བྱེད་པ་པོ་བསྐྱོ་
 བའི་ལས། དག་སྐྱོང་མས་བྲུག་མི་བྱ་བར་སྐྱོས་པ་སྤྱིན་པའི་ལས། ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་ཅིང་
 འཁོར་སྐྱོང་རུས་པའི་དག་སྐྱོང་མ་ལ་འཁོར་འཛོག་པའི་གནང་བ་སྤྱིན་པའི་ལས། འཁོར་
 མང་པོ་འཛོག་པའི་གནང་བ་སྤྱིན་པའི་ལས། ཆན་པོ་དང་ནད་པ་ལ་འཁོར་བའི་གནང་བ་
 སྤྱིན་པའི་ལས། བྱ་བའི་གནང་བ་སྤྱིན་པའི་ལས། གསོ་སྐྱོང་ཐ་དད་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
 རྟེན་པ་གཅིག་ཏུ་བྱ་བའི་ལས། དག་སྐྱོབ་མའི་སྐྱོམ་པ་སྤྱིན་པའི་ལས། ཆངས་སྐྱོད་ཉིར་
 གནས་ཀྱི་སྐྱོམ་པ་སྤྱིན་པའི་ལས། དག་སྐྱོབ་མ་བྱ་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་གནང་བ་སྤྱིན་
 པའི་ལས། ལྷ་ཤེའི་ཆེ་དག་སྐྱོང་མ་ཉེ་དུའི་བྱིས་དུ་འགྲོ་བའི་གནང་བ་སྤྱིན་པའི་ལས། དབྱར་
 མཆའས་ཀྱི་བྱི་རོལ་དུ་འགྲོ་བའི་གནང་བ་སྤྱིན་པའི་ལས་ཏེ་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་བཞི་
 བཅུ་ཞེ་བདུན་ནོ། །གསུམ་པ་(གསོལ་བཞིའི་ལས་སུ་མ་ཅུ)ནི། བསྐྱེད་པར་རྫོགས་པའི་
 ལས། ལྷ་སྤྲེགས་ལ་གནང་བ་སྤྱིན་པའི་ལས། མཆའས་ཆེ་ཆུང་དགྲོལ་བའི་ལས། བན་ཚུན་
 མ་ཐུན་པའི་ལས། མ་ཐུན་པའི་གསོ་སྐྱོང་སྤྱིན་པའི་ལས། བན་ཏུར་བྱ་བའི་ལས། བན་ཏུར་
 ལ་བཟོད་པ་གསོལ་བའི་ལས། སྐྱོ་བ་དང་མགུ་བའི་ལས་དྲུག་དབྱང་བའི་ལས། སྤྱ་བརྒྱུང་
 དབྱང་བའི་ལས། དྲན་པའི་འདུལ་བ་སྤྱིན་པའི་ལས། སྐྱོས་པའི་འདུལ་བ་སྤྱིན་པའི་ལས། རོ་
 བོ་ཉིད་འཆོལ་དུ་གཞུག་པའི་ལས། དག་འདུན་དབྱེན། དེ་རྗེས་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱན་འབྲེན།
 བཀའ་སྐྱོ་མི་བདེ་བ། སྤྲིག་ལྟ་མི་གཏོང་བ། གནས་ནས་སྤྱང་བའི་རྗེས་སུ་སྤྱོད་ཀྱིས་པའི་དག་
 སྐྱོང་མ། དཀོན་མཆོག་གཏོང་བའི་དག་སྐྱོང་མ། འཐབ་ཀྱོལ་བྱེད་པ། བདེ་ཞིང་གནས་པ།
 བདེ་ཞིང་གནས་སུ་འཇུག་པའི་སྤྲེ་བཅུ་ལ་བསྐྱོག་པ་བསྐྱོ་སྤྱང་བྱེད་པའི་ལས་བཅུ། སྤྲིག་ལྟ་
 མི་གཏོང་བའི་དག་ཚུལ་བསྐྱེལ་བའི་ལས། ཉམས་པ་ལ་བསྐྱབ་པ་སྤྱིན་པའི་ལས་ཏེ་གསོལ་

བ་དང་བཞིའི་ལས་སྒྲུལ་ཅུ་ནམས་བསྐྱེལ་སྒྲུལ་བསྐྱེལ་བ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་གཞི་གྲུ་

ལས་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་གཞི་གྲུ་ (འདུལ་བ་) གཞི་གྲུ་ཉི་དང་དོན་གཞི་གྲུ་

ལས་སྒྲིབ། ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་དང་འདྲ།

ལས་དང་པོ་བ། (འདུལ་བ་) 1 ལྷུང་བ་དེ་དང་དེའི་བཅས་བ་མ་མཛད་པའི་གོང་རོལ་ཏུ་ལྷུང་བ་དེའི་སྒྲིབ་

གཞི་སྒྲོང་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཟེར། 2 བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་ཐོག་མར་འདུག་མཁན་གྱི་གང་

ཟག་ 3 ལས་ལ་ཐོག་མར་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་

ལས་དང་པོ་མ་ཡིན་པ། (འདུལ་བ་) ལྷུང་བའི་ཡན་ལག་ཅིག་སྟེ། ལས་དང་པོ་བཞི། ལྷུང་བ་དེ་དང་དེའི་

བཅས་བ་མ་མཛད་པའི་གོང་རོལ་ཏུ་ལྷུང་བ་དེའི་སྒྲིབ་གཞི་སྒྲོང་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཟེར་

བས། དེ་འདྲ་མིན་པ་ཞིག་དགོས་པའོ། །དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ལ་ནི་ལྷུང་བ་མི་འབྱུང་སྟེ་དེའི་

དུས་སྐབས་བཅས་བ་གཏན་ནས་མ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷུང་བ་སྟེ་བ་ལ་ལས་དང་པོ་བ་མ་

ཡིན་པ་ཡན་ལག་ཏུ་ཆད་དགོས་སོ། །

ལས་མཐའ། ལས་ཀྱི་མཐའ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལས་མཐའ་ལོག་ 1 མཆོམས་མེད་བྱས་སམ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ། འདི་ནི་ལས་རིམ་ལས་གསུངས་བ་

ལྟར་རོ། །2 (རྟོག་པ་) ཐོན་ལ་ཆོས་སྒྲོང་ཞུགས་ཀྱང་ལོག་ནས་སྒྲིབ་པ་སྒྲིབ་དགྲུ་བྱེད་པ་ནམས་

ལ་ཟེར། ཐོང་ཆེན་པའི་ཡིད་བཞིན་མཛོད་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། 3 (རྟོག་པ་) ཀུན་བཟང་སྒྲ་

མའི་ཞལ་ལུང་ལས། ལས་མཐའ་ལོག་བ་ཞེས་རྒྱུ་བ་དང་སྒྲིབ་འཆོང་ལ་སོགས་པའི་

རིགས་བརྒྱུད་དུ་སྒྲིབ་པས་རྒྱུང་དུ་ནས་ལས་ཀྱི་མཐའ་ལོག་པའི་ལས་དུ་ཞུགས་པ་ལ་ཟེར་

ཡང་དོན་དུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཆོས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཆད་ལས་མཐའ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་

ཞེས་གསུངས།

ལས་མཐའ་མ་ལོག་ མཆོམས་མེད་བྱས་སམ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་མ་ཡིན་པ། རྗེའི་ལས་རིམ་ཆེན་མོ་

དང་། ལྷུང་པོ་པའི་དུགས་པོ་ཐར་རྒྱུན་གཉིས་ཀར་གསལ།

ལས་དང་པོ་བ། 1 བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་ཐོག་མར་འདུག་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཟེར། 2 སོ་སྒྲིབ་ལས་ལ་

གནས་པའི་གང་ཟག

ལས་ནག 1 ལས་ནག་པོ་སྤྱི་མི་དགེ་བའི་ལས། 2 མང་དྲགས་ཞེས་ཏེ་ལས་པའི་ཆོག་ཅིག་ཅེས་ག་
ཐེབས་ཆག་ཅིག་ལ་ལས་ནག་ཉིན་སྒོར་ཆོག་སྟོང་དགོས་ཟེར་གྱི། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལས་འཕྲོ། 1 ལས་ཀ་བྱས་མ་ཆར་བར་ལྟག་མར་ལུས་པའི་དོན། 2 སྐལ་བ། (སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་
ཞེས་པའི་སྐལ་བ་དེ་ལ་གོ་དགོས) སྤྱི་བ་སྤྱི་མའི་ཆོས་ཀྱི་བག་ཆགས་བཟང་པོ་ལས། སྤྱི་བ་
སྟོན་མར་ཆོས་ལ་གོ་མས་འདིས་བྱས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རུས་པ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པ།
སྟོན་མའི་བག་ཆགས་བཟང་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ལས་འཕྲོ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེས་
ཆོས་ལ་བསྐྱབ་ན་ལས་སྤོར་ཤེས་བྱ། སྤྱི་བ་སྤྱི་མར་སྟོང་ཉིད་ལ་བག་ཆགས་ཤས་ཆེར་
ཡོད་པའི་གང་ཟག་ཅིག་ཤི་འཕོས་ཏེ་ཆེ་འདིར་སྤྱིས་ཅན། ལས་དང་པོ་བ་དང་འབྲེལ་བར་
གཞི་ནས་བཙོན་པ་བསྟེན་ཏེ་བསྟོམ་མི་དགོས་པར་སྟོང་ཉིད་ལ་སྒོ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཅམ་གྱིས་
གོ་བ་བདེ་ཆུག་ཏུ་ཉིད་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །དཔེར་ན་མི་ཞིག་གིས་ཁང་བ་བརྒྱབ་ནས་བྱེད་
ཅམ་ལ་སྤྱོད་པས་བ་ན་མཚམས་བཞག་ནས་དགྲུང་སེང་ལ་བྱིན་ནས་ཚུར་འཕོར་བ་ན། ཁང་
བ་གཞི་ནས་བཅིག་མི་དགོས་པར་སྤྱི་མའི་བཅིགས་འཕྲོ་དེ་རང་ནས་འགོ་འཇུགས་ཆོག་པ་
དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལོ། །འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་
སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་༣༣ལས། སྤྱི་མཐོང་ཤིག། (ཤིག་ནི་ཤུབ་བྱར་སྤྱི་བའི་དོན་ཡིན)
ཅེས་པ་ནི། འོ་སྤྱི་ལ་མཐོན་ཤེས་ལྟ་གཞིར་གྱུར། སྤྱི་བ་བྲན་པ་གཅིག་ཤུ་ཡོད་ཀྱང་དངོས་
བྱུང་ཆོགས་མེད་དུ་ཐོབ་སྟེ། རྒྱ་གར་དུ་དགེ་སྟོང་གཅིག་གིས་མཚོང་ཁང་ཅིག་ཞིག་ན་ཐང་
སྤྱི་མང་པོ་བཅས་འདུག་པ་ལ། གཡས་ཕྱོགས་ནས་བཟུང་ནས་རིམ་གྱིས་བལྟས་པས། དེ་
ལ་དཔལ་གཤེན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་ཐང་སྤྱི་ཅིག་ཞིག་འདུག་པ་མཐོང་བས་དེ་ཉིད་སྤྱི་བ་སྤྱི་མའི་ཡི་
དམ་གྱི་ལྟ་ཡིན་པ་བྲན་ནས། དེ་ཀ་ལ་ནགས་གསེབ་ཏུ་བསྐྱབ་ཏུ་བྱིན་པས། དངོས་བྱུབ་
མོད་ལ་ཐོབ་སྟེ། ཡང་དགེ་ཚུལ་ཅིག་ཞིག་མཁན་སྟོབ་ལ་ཞུས་པའི་པོ་ཏེ་ཅིག་ཞིག་རྒྱུན་དུ་
སྟོག་གིན་ཡོད་པ་ལ། དུས་གཅིག་གི་ཆོ། ནགས་གསེབ་ནས་རྣལ་འབྱོར་པ་ཅིག་ཞིག་བྱིན་

ནས། བྱིད་ཀྱི་སྒྲེ་བ་སྒྲ་མའི་ལས་འཕྲོ་ནི་དེ་མ་ཡིན། སྒྲིམ་འཕྲོ་ནི་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་ན་བར་ཤིབ་བ་ཅིག་ཞིག་བྱས་པས། དགེ་ཚུལ་དེ་སྒྲར་གྱི་སྒྲེ་བ་བྲན་ནས། བོ་ཉི་དེའི་སྒྲེ་
 ཆིངས་ཀྱང་མ་བསྐྱམས་པར། འདིག་ཉེན་གྱི་ཉོག་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱན་བཅད་ནས། རྒྱས་སུ་
 བྱིན་ནས་བསྒྲོམས་པས་ཐར་བ་ཆེགས་མེད་དུ་ཐོབ་སྐྱད། ཡར་ཕྱོན་རྒྱལ་སྒྲོན་མང་པོ་ཅིག་
 ཞིག་མདུན་མ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་ཅ་ན། རྒྱལ་འབྲོར་བ་ཅིག་ཞིག་བྱིན་ནས། རྒྱལ་པོ་ལ་བྱིད་ཀྱི་
 སྒྲེ་བ་སྒྲ་མའི་ལས་འཕྲོ་ནི་འདི་ཡིན་ཞེས། ལས་འཕྲོའི་ཆོས་དེའི་མཆན་ན་བར་ཤིབ་བ་ཅིག་
 ཞིག་བྱས་པས། རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་དུ་སྒྲེ་བ་བྲན་ནས། དེ་ཀླུང་ནགས་གསེབ་ཏུ་བསྒྲོམ་དུ་
 གཤེགས་པས་དངོས་བྱུབ་ཆེགས་མེད་དུ་ཐོབ་སྐྱད། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །གཞུང་འདི་དང་དེ་བ་ཕྱོན་སོགས་ཕྱོན་གྱི་ཆད་ལྡན་གྱི་གཞུང་མང་པོར། མཐའ་མེད་ཀྱི་
 མཐར་ཆོག་འཕྲད་ “ཞིག” ཆབ་ཏུ་ “ཅིག” སྒྱར་བ་འདི་ནོར་བ་མིན་པར་བརྗོད་བདེ་འདེན་
 པའི་བྱིད་དམིགས་བསལ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །

ལས་འཕྲོ་ཅན། སྐལ་ལྷན། སྐལ་བ་དང་ལྷན་པ། སྒྲེ་བ་སྒྲ་མའི་ཆོས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཕྱག་པོ་ཡོད་
 པའི་གང་ཟག་སྒྲེ་བ་ཕྱོན་མར་ཆོས་ལ་གོམས་འདྲིས་བྱས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་
 ཉམས་པར་ཡོད་པའི་གང་ཟག་ཕྱོན་མའི་བག་ཆགས་བཟང་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་
 ལས་འཕྲོ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེས་ཆོས་ལ་བསྐྱབ་ན་ལས་སྒྲེ་པོར་ཤེས་བྱུག།

ལས་ཆོགས། <ཀམ་ག་ཏཱ་> ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་སྒྲེ་ཆོགས་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་སམ་ཆོག་ལ་
 ལས་ཆོགས་ཟེར།

ལས་ལ་སྒྲིབ། (འདུལ་བ) ལྷུང་བའི་ཉེས་དམིགས་སམ་དགག་བྱ་ཞིག་སྒྲེ། ལྷུང་བ་གང་ཞིག་བྱུང་ན་
 ལས་ཀྱི་ཁ་སྒྲོང་དུ་མི་འོས་ཤིང་། ལས་བྱེད་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པས། ལས་ལ་སྒྲིབ་པ་ཞེས་
 བྱའོ། །

ལས་ལ་ངན། མི་ལེ་ལོ་ཅན། རང་གི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ལ་མཆོར་སྒྲ་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་ལ་ལམ་
 རིས་དུ་གསུངས།

ལས་ལམ་བཟུ། ཉག་པོའི་ལས་ལམ་བཟུ་དང་། དཀར་པོའི་ལས་ལམ་བཟུ་ལ་ཟེར། སྤྱི་བཤད་ནི།
 ལས་ཀྱང་ཡིན་ལ་ལམ་ཡང་ཡིན་པས་ན་ལས་ལམ་ཞེས་བཞེད་དོ། །དེ་དག་ལ་ལམ་ཞེས་
 བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ལམ་གྱི་སྤྱི་འབྲུག་ཡུལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ཐབས་སམ་རྒྱ་ལ་
 འབྲུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ཐབས་སམ་རྒྱ་ཡིན་
 པས་ན་ལམ་ཞེས་བཞེད་དོ། །དཔེར་ན་ལམ་མཐ་ལམ་ཀ་དེ་གནས་གཞན་དུ་འགྲོ་བའི་
 ཐབས་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །རིན་ཆེན་ཐེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༡༣༡ན་ལས། ལས་ནི་
 གསོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤོང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བའོ། །དེ་ཉིད་ལམ་ཡིན་ཏེ། གནས་
 གཞན་དུ་འགྲོ་བའི་ཐབས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་དང་འབྲེལ་བར་ལས་ཉིད་ལམ་ཡིན་པས་
 ལས་ལམ་མོ། །ཞེས་གསུངས། བཤེས་སྤྱིང་གི་འགྲེལ་པ་༩ དེ་༢༥༩ན་ལས་ཀྱང་། བྱ་བའི་
 རོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་ལས་ཀྱང་ཡིན་ལ། བདེ་འགྲོའི་ལམ་ཡང་ཡིན་པས་ལས་ཀྱི་ལམ་
 མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལས་དང་ལས་ཀྱི་ལམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཞེ་ན། ལུས་དག་
 གི་བདུན་པོ་རྣམས་ནི། ལས་དང་ལས་ཀྱི་ལམ་གཉིས་ཀ་ཡིན། བརྒྱུ་སེམས་། གཞོད་
 སེམས་། འོག་ལྷ་གསུམ་ནི། ལས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཀྱང་ལས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉོན་མོངས་པའི་
 བྱིར། མཛོད་ལས། གསུམ་ལམ་བདུན་ནི་ལས་ཀྱང་ཡིན། །ཞེས་དང་། བརྒྱུ་སེམས་ལ་
 སོགས་ལས་མིན་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཇིའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། སེམས་བྱུང་
 སེམས་པ་ནི་ལས་ཡིན་ལ། དེ་འབྲའི་སེམས་པ་དེ་འབྲུག་པའི་ཡུལ་གསོད་པ་དང་རྒྱ་བ་
 སོགས་ལ་ལམ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ནི་མདོན་པ་མཛོད་ལྷར་ཡིན་པས་གོང་གི་རིན་ཆེན་
 ཐེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དང་ཅུང་མི་འདྲོ། །ཇིའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་དག་ལས་
 ཡིད་ལས་སེམས་པ་ནི་ལས་ཡིན་ལ་ལས་ཀྱི་ལམ་མིན་ནོ། །ལུས་དག་གི་ལས་བདུན་ནི་
 ལས་ཀྱང་ཡིན་ལ་སེམས་པ་འབྲུག་པའི་གཞི་ཡང་ཡིན་པས་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡང་ཡིན་
 ནོ། །བརྒྱུ་སེམས་སོགས་གསུམ་ནི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་གྱི་ལས་མིན་ནོ། །མདོར་ན་ལས་
 ལམ་ཞེས་པ་ལས་ཀྱང་ཡིན་ལ། ལམ་ཡང་ཡིན་པས་ལས་ལམ་ཞེས་པ་ཞིག་དང་། ཡང་

ལས་ཀྱི་འབྲུག་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ལས་ལས་ཞེས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོ་རིན་ཆེན་
 ཟེང་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དང་། གཉིས་པ་ལམ་རིམ་དང་མཛོད་སོགས་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་
 ཡོད་དོ། །

ཡི་ཁ་ར། ཡི་ཁར་དང་འདྲ།

ཡི་ཁར <ཀ་ར> ལྷགས་ཏེ་བྱ་རམ་རྟོག་པོར་བྱས་པ།

ཡི་མོའི་བྱ། དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་པའི་སྒོ་བ་མ་སྒྱུན་སྒྲ་བའི་མཚན། སྒྱུན་སྒྲ་བའི་མ་ཡུམ་གྱི་མཚན་ལ།
 ཡི་མོ་ཡེ་ཤེས་སྒོན་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་བྱ་ཡིན་པས་ཡི་མོའི་བྱ་ལོ། །འཕུ་བྱམ་སྒོན་པོའི་འགྲེལ་
 བར། པོ་ཏོ་བ་རང་ཉིད་ལ་ཡི་མོའི་བྱ་ཞེས་འབྲུང་ཡང་། དེ་ཡི་མོའི་བྱ་དང་ནོར་བ་ཡིན་ནས་
 སྒྱུ་མ་སོ། །ཡི་མོའི་བྱ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། པོ་ཏོ་པའི་
 ཞལ་ནས་སྒྱུན་སྒྲ་ལ། ཡི་མོའི་བྱ། ཅི་ཅམ་པའི་ཆོས་བཤད་ཅིག་བྱས་ཏེ་ལེགས་སོ་གཅིག་
 གྲང་བདག་གིར་བྱེད་མ་སྤོང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡི་ཅ་བྱི། (ལེགས་སྒྲུར) རྒྱ་གར་ཡངས་པ་ཅན་པའི་རིགས་རྒྱད། དེ་བ་སྒོན་པ་ལས། ཡི་ཅ་བྱིའི་རིགས་
 སུ་བྱུང་བའི་ཡངས་པ་ཅན་པའི་རྒྱད་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉའ་བཅན་པོ་ནས་སྔོང་
 བཅན་སྐྱམ་པོའི་བར་གྱི་སོད་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས། རྒྱ་གར་གྱི་ཤུག་ཡི་ཅ་བྱིའི་རིགས་བརྒྱད་
 ཡིན་པ་དེ་བ་སྒོན་སྒོད་ཆ་༩༡ན་གསལ་བར་བཤད་དེ། དེ་ལ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ཤུག་ཆེན་པོ་
 དང་། ཤུག་རི་བྲག་པ་དང་། ཤུག་ཡི་ཅ་བྱི་གསུམ་པོའི་རིགས་གང་ཡིན་པ་ལ་མ་མཐུན་པ་
 ཡོད་ཀྱང་། འཇམ་དཔལ་རྩ་བའི་རྒྱད་ན་སྔོང་བཅན་ནས་དར་མ་ཡན་ཆོད་དུ་ལུང་བསྐྱུན་པ་
 བཞུ་ཏུ་གསལ་བ་ཞིག་སྤར་ལ། དེའི་སྐབས་སུ་རྩ་བའི་རྒྱད་ལས། ཡི་ཅ་བྱིའི་རིགས་ཡིན་
 པ་དག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡི་རྩ་བྱི་ཞེས་བྲིས་པའང་ཡོད་དེ། འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་
 ཆོགས་ཤོག་གྲངས་ཉམ་ཉམ་སྤང་ཞིང་། གཞན་ཡང་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་
 བར་བཤད་པ་༡༠བཅུའས། ཡི་རྩ་བྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་ལའི་རིགས་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་
 བར་རིགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡི་རྩེ་ལྷོ། ཡི་ཙ་བྱིའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཡི་ཁྱི། དམར་མེར་འབྲེས་པའི་ཁ་དོག།

ཡི་ཡུལ། རྒྱ་མིས་ཤིན་ཅང་དུ་ Xinjiang འཛོད་པ་དེའོ། ཡི་ཡུལ་ཞེས་པ་ནི་བོད་པས་བཏགས་པའི་
མིང་ཞིག་རེད། ཡི་ཡུལ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་༡༡༢ན་༣ལས། ང་ཡོངས་སུ་སྤྱད་ན་ལས་
འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པ་ན། ཡི་ཡུལ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་སོགས་
གསུངས། དེབ་ཐེར་དཀར་མོ་༢༤ལས། ཡི་ཡུལ། ཤིན་ཅང་། ཀྲི་ཤ་དེ་ལ། ཏུར་གི་སྤྱན་
རྒྱལ་ས་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད། ཞུ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་མོ་༡༥་ལྟ་གྱུར་དང་ཤིན་
ཅང་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་དང་། ལུ་ཅུ་སུའི་ལྷོ་མཐར་ཆགས་པའི་
ཡུལ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཀྲི་ཤ་དེ་ལ། ཡུལ་གཞན་དུ་ཏུར་གི་སྤྱན་ Turkestan དང་། རྒྱ་ནག་
པས་ཤིན་ཅང་དུ་འཛོད་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཤར་མཐའ་མཆོ་སྤྱན་པོའི་བྱང་རྒྱལ་དང་
འབྲེལ་ཞིང་། རུབ་ཀྱི་མཐའ་ནི་མངའ་རིས་ལ་དྲགས་ཕྱོགས་དང་ཆོང་འགྲལ་ཡོད་པའི་ཡར་
ཀན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་ལ། བར་སྐབས་སུ་ཡི་ཡུལ་འདི་བཞིན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་
ལྟར་གྱུར་ཏེ། ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མ་སོང་ཞིང་། དེའི་བར་འགའ་ཞིག་གིས་འོལ་ཆོད་བྱས་ཏེ།
བལ་ཡུལ་དང་ཡི་ཡུལ་དོན་གཅིག་པར་བྱས་ནས། སྐང་ཅུ་ལུང་བསྟན་གྱི་གནས་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་དེ་ཕྱོགས་སུ་ངོས་འཛིན་པ་སོགས་བྱས་སོ། །དེས་ན་ལོ་ངོ་བ་ཤས་ལྷ་ལ་པའི་
ཞལ་ནས། དིང་སང་བོད་ན་ཡི་ཡུལ་ངོས་ཟེན་མཁན་རེད་མཁའ་པ་དང་རེད་གཉིས་ལས་
མེད་ཅེས་གསུངས་པར་གྲགས་པ་ཡང་བལ་ཆེར་དོན་ལ་གནས་པ་ཡིན་ལ། བལ་ཡུལ་དང་
ཡི་ཡུལ་མི་གཅིག་པ་ནི་མྱོ་ལུང་པས། རྒྱ་གར་ཤར་རུབ་ཡི་དང་བལ་པོའི་ཡུལ། ཞེས་དེ་
གཉིས་ཡུལ་སོ་སོར་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་ལ། བཙུན་ལྷན་རིག་རལ་གྱིས་ཀྱང་། ས་
རུས་བརྒྱུད་པའི་ཡི་ཡུལ་དེ། རྒྱ་བོད་མཆོམས་ཀྱི་བལ་པོ་མིན། ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་
གསུངས་སོ། །སྤར་ཕྱོགས་འདིར་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་དར་བ་ལས། མྱོང་བཙན་གྱི་སྤྱུ་དུས་
ཙམ་ན་ཆོས་བསྟུབས་ཏེ། དགོ་སྤོང་རྒྱལ་ས་བོད་དང་རྒྱ་གར་དུ་ཤོས། དེ་ནས་བརྒྱུད་སྤྱོད་

293

ཅ་ཁུར་གཅིག་གྱུ་བ་སོགས་སྤང་། ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཐེར་
 དཀར་པོར་གསལ། འགོ་ས་ལོའི་དེབ་ཐོན་སྤང་ཆ་ ༡༣༧ ལས་ ལི་ཡུལ་ལ་འདོད་ཚུལ་མང་
 ཟླ་ ཡུལ་འདི་རྒྱ་ནག་གི་བྱང་ཕྱོད་པོར་ནས་བྱང་ཤར་གྱི་མཆོམས་ན་ཡོད་ཅེས་པའི་འདོད་
 ཚུལ་གཅིག་ ཡང་བལ་ཡུལ་ཉིད་ལི་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་གཅིག་ ཡང་བལ་ཡུལ་ཉིད་ན་རྒྱ་བོའི་
 པར་འབྲམ་གྱི་དོས་ལ་བལ་ཡུལ་དང་རྒྱ་ལྷོགས་ལ་ལི་ཡུལ་ཞེས་འདོད་པའི་ཚུལ་གཅིག་
 སོགས་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། དོགས་གཅོད་ མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་
 འིན་ཅང་དང་རྩར་གྱི་སྤྲོན་གཉིས་དོན་གཅིག་ལྟ་བུར་གསུངས་འདུག་ཟུང་། ད་དུང་ཡང་
 དབྱུང་པར་འོས་པ་ཞིག་སྟེ། རྩར་གྱི་སྤྲོན་ལ་དེང་སང་ཆ་གསུམ་ཡོད་དེ། ལྷ་རྩ་སའི་མངའ་
 འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་རྩར་རྩར་གྱི་སྤྲོན་དང་། རྒྱ་ནག་གི་མངའ་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཤར་རྩར་གྱི་སྤྲོན་
 དང་། ཨམ་སྟན་ཉི་སྤྲོན་ (Afghanistan) གྱི་ས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་རྩར་གྱི་སྤྲོན་དང་གསུམ་
 ཡོད་པའི་ནང་ནས། འིན་ཅང་ནི་ད་ལྟ་རྒྱ་མིས་མངའ་ཁོངས་སུ་བཅུག་པའི་ཤར་རྩར་གྱི་སྤྲོན་
 གྱི་མིང་དུ་རྒྱ་མིས་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྩར་གྱི་སྤྲོན་གྱི་གཙུག་མའི་སྐད་ནི་ཨི་རན་གྱི་
 སྐད་ཡིན་པར་བཤད་ལ། ལྷ་ལོའི་གོང་གི་དུས་རབས་བཞི་པའི་ནང་ (4th century B.C.)
 ཟླ་རིག་གིས་ Greek དབང་སྐུར་བྱས། ཡང་ལྷ་ལོ་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ (2th
 century B.C.) ནང་རྒྱ་མིས་དབང་སྐུར་བྱས་ཟུང་། ལྷ་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་པ་ (220
 A.D.) ཏན་Han རྒྱལ་རབས་འགོ་རྒྱུད་ལོག་ནས། ཨི་རན་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་མངའ་
 ཁོངས་སུ་གནས། ལྷ་ལོ་ ༡༡༡ ལོར་སྤང་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་བཅུག་ནས་འིན་
 ཅང་ཞིང་ཆེན་ཞེས་མིང་བཏགས་སོ། མཛོད་དེབ་ (Funk & Wagnalls, New Encyclope-
 dia) ཞེས་པར་གཞི་བྱས་ཏེ་བཞོད། ལི་ཞེས་པ་རྒྱའི་སྐད་མིན་ནས་སྤྲམ་ཡང་ད་དུང་དེའི་སྤྲ་
 བཤད་ལ་དབྱུང་དགོས་པ་འདུག་གོ།

ལི་ཡུལ་ལུང་བསྟན་པའི་མདོ། འཕགས་པ་ལྷ་མོ་རྩི་མ་མེད་པའི་འོད་གྱིས་ལྷས་པའི་མདོ་ཞེས་
 བྱའོ། མཆོན་དངོས་ནི། རྩི་མ་མེད་པའི་འོད་གྱིས་ལྷས་པ་ཞེས་བྱ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བི་མ་

ལ་པ་ལྟ་བུ་རིམ་མཐོང་། ལྟེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་མདོ་སྟེ། བ་ ༡༥༥ ལྟ་བུ་བཞུགས།
 མི་མི། ཞེ་མིའི་མིང་གི་ནམ་གངས། འདི་ལ་ཞུས་བྱ། གྱི་ལ་སོགས་ཟེར།
 མི་མི། (གསོ་རིག) ཟངས་ཀྱི་གཟེར་ཆུང་འདྲ་བའི་སྟེན་སྟེ་ཞིག་སྟེ་དབྱིན་སྟེ་དུ་ clove ཟེར་བ་
 དེའོ། །དེའི་སྟོང་པོ་ལ་གྱི་རྒྱལ་བས་ Syzygium aromaticum ཟེར། དེའི་མེ་ཏོག་བསྟན་པས་
 པའི་ཐེུ་དེ་རིན་པར་ཆེ་བའི་སྟེན་སྟེ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་གར་བས་ཁ་ལག་ལ་རྒྱག་རྒྱུའི་སྟེན་སྟེ་
 གལ་ཆེན་ཞིག་དང་། འདི་སོ་ན་བར་ཡང་བན་ཞིང་། དེ་སྤར་ན་སེའི་ན་ལྷག་གཅོག་ འདིའི་
 ཐོན་ཁུངས་ནི་ཨིན་ཏོ་ནི་ལི་ཡ་དང་རྒྱ་གར་སོགས་ཡིན། འདི་ལ་ལྟ་ཡི་མེ་ཏོག་དང་། དཔལ་
 གྱི་མིང་ཅན་ཡང་ཟེར། རིན་གོང་ཆེ་བའི་ཅི་སྟེན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆོ། ཞུ་རྩེས་ཤོད།
 ལུས་པས་ཤོད་སྟེ། ཟས་འཇུ། ཡི་ག་འབྲེད། མོག་ཅའི་ནད་དང་གང་རྒྱུང་སེལ།
 མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་། 1 གི་བཟང་པོ་འབྲུལ་བའི་མི་ཤིའི་མེ་ཏོག་གི་ཤིང་སྟོང་གྲར་ལུབ་པའི་དབྱིབས་
 ལྟར་སྟེ་དུ་རྒྱུམ་པོར་འབྲིས་ནས་ཡོད་པ་ལ་ཟེར། 2 རྒྱུགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་མི་ཤིའི་
 གྲར་ཁང་གི་མིང་།
 མི་རྒྱ། (ཞིགས་སྤྱད) 1 ཏྲགས་སམ་མཚན་ལ། སྟོ་མི་རྒྱ་དང་། ལུ་མི་རྒྱ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2 བསྟུལ་རྒྱུའི་
 གཏོན་བགེགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་མིང་།
 ལུ་གྲ། ལུག་སྟུག་གམ། ལུག་སྟུའི་མིང་ལའང་འདུག
 ལུ་གྲ་རྒྱུད། (གསར་མྱེས) ལུགས་སྟོག་གམ། ལུགས་སྟོག་ལྟར་པན་ཚུན་སྟེལ་ཞིང་འཁྲུང་བའི་རྒྱུན་
 ལ། ལུ་གྲ་རྒྱུད་ཟེར། དཔེར་ན་ལུགས་སྟོག་གི་ཚུལ་དུ་འཁྲུང་བ་ལ། ལུ་གྲ་རྒྱུད་དུ་འཁྲུང་
 ཟེར་བ་བཞིན་པོ། །རྩེ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་རིམ་ལྡེའི་རྟོར་བརྒྱས་ཀྱི་ཟེན་གྱིས་ལས། ལུ་
 གྲ་རྒྱུད་ནི་ལུགས་སྟོག་གི་རྣམ་གངས། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྩེའི་རིམ་ལྡེ་གསལ་སྟོན་ལས།
 ཅ་ཨ་བ་རྒྱ་ཏི་ལ་རོ་རྒྱུད་གིས་ལུ་གྲ་རྒྱུད་དུ་འཁྲུང་བའི་ཅ་པའོར་ལུས་ཀྱི་གནད་གང་ན་ཡོད་
 པའི་དབྱུས་དེར། ཞེས་གསུངས་སོ། །བར་མ་ཆད་པ། བར་མ་ཆད་དུ་འོང་བ། བར་མར་
 འཁྲུང་བ། གཅིག་རྩེས་གཉིས་མཐུད་དུ་འོང་བ། རྒྱུན་མ་ཆད་བར་འོང་བ། རྒྱུད་མར་འོང་བ་

བཅས་བཤད། རྗེ་འཇམ་དེམ་ཆེ་འབྲིང་ལས། དེས་ན་ཁོད་པ་དང་རྣམ་པར་གཡེང་བ་
 སོགས་སྤོ་ནི་རྣམས་ཐོག་མའི་དུས་སུ་བཅད་ཀྱང་མི་ཆོད་པས་གཅད་པར་མི་བྱའོ་སྟེ་
 རྣམ་ཡལ་བར་འདོར་བ་དང་། དེ་རྣམས་ལྷགས་ཐག་པ་དང་ཏ་ཅང་རྒྱན་རིང་བའི་ལུ་གུ་
 རྒྱད་མེད་ན། ལྷགས་ཞན་པ་དང་རྒྱན་ཐུང་པའི་བས་ནི་ལས་མི་གསོག་པས་བཅད་མི་དགོས་
 སོ་སྟེ་རྣམ་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། རྗེ་འཇམ་ཐར་དད་པའི་འབྲུག་འོགས་ལས་ཀྱང་།
 དེད་དཔོན་ལྷང་འདི་པན་ཚུན་ལུ་རྒྱད་དུ་འབྲུད་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་མེད་
 པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་དཔོན་སློབ་ཡིན་ཏེ་
 ཐུགས་གཙུགས་པར་གྱུར་ཏོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། སྤྱོད་པའདུག་ནི། ལྷགས་སྟོག་གི་ཨ་
 ཡོང་ལྟར་ཅིག་གིས་ཅིག་ལ་སྟེལ་ཞིང་འབྲུད་པའི་རྒྱད་དམ་རྒྱན་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་
 བྱའོ། དེ་ཡང་འདིའི་ལུ་གུ་ཞེས་པ་ལྷག་ལྷག་ལ་གོ་རྒྱུ་གཏན་ནས་མིན་པར། ལུ་གུའམ་ཨ་
 ཡོང་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། འདིའི་ལུ་ནི་རིལ་བུའི་ཆོག་ཐོགས་ཀྱི་བྱ་དང་འབྲས་སྟེ། དཔེར་ན་རིལ་
 ལུ་ལ། རིལ་ཞེས་འབྲི་བ་བཞིན་ནོ། དེས་ན་ཨ་ཡོང་མང་པོ་སྟེལ་བའི་རྒྱན་ལ་བྱ་གུ་རྒྱད་
 དམ་ལུ་གུ་རྒྱད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། རམ་ལས་པ་སྤྱོད་པའི་གསུང་རྒྱན་འགའ་ཞིག་ལ། ལུ་
 གུ་ཐག་པ་ལ་བསྟར་བའི་རྒྱད་དམ་རྒྱན་ལྟར་བར་མ་ཆད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ཡང་ན།
 ལུ་གུ་རྒྱད་ཅེས་པ་ལུ་གུའམ་ལྷག་ཐམ་པའི་སྟེང་ནས་འགོ་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་སྤྱོད་པར་
 མ་ཆད་པར་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་དུ་རྒྱད་མང་འབྲུང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ཞེས་
 ལྟར་ཡང་བརྟག་དབྱེད་ནན་ཏན་བྱས་ཆེ་དོན་ལ་གནས་པར་མི་སེམས་སོ། ། པན་ཚུན་
 འཛིངས་ནས་ཁུག་མདུད་དུ་སོང་བ། གསང་ཆོགས་མི་བསྟོད་ཞལ་གྱི་བདུད་ཅི་ལས། ལུ་
 མེད་རྟོ་རམས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྟོང་པོས་ལུ་གུ་རྒྱད་ནི་ལྷག་ཐམ་པའི་སྟེང་དུ་འགོ་བ་དེ་ཡིན་
 པར་རྒྱལ་བ་བསྟེན་པའི་རྒྱ་མཆོས་གསུངས་ཟེར་ཡང་། དེགས་བྲལ་ཆོང་གིས་མདུད་པ་ལུ་
 གུ་རྒྱད་དུ་འགོ་བ་ལྷག་སྟོར་ཚུལ་རེད། གཡུང་བྱང་ལུ་གུ་རྒྱད་ཟེར་བ་དང་འབྲས་གསུངས་པ་
 ལྟར་ཁུག་མདུད་དུ་སོང་ནས་དབུ་མ་རྒྱུང་གིས་གང་བ་ན་སྟོད་ཡོང་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་

པ་ལྟར་རྟོ། ། ལྷགས་སྒྲོག་གི་ནམ་པ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་སྐྱེད་རྒྱུ་ཞིག་གི་མིང་དུ་འདྲ་བ་ཤད།
གསེར་ལས་བྱས་པའི་རྒྱུ་རྒྱ་གས་གསུམ་པ་དག་ལས་བྱས་པའི་ཐོག་པག་གང་ཡིན་
པའོ། ། ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱེད་ས་གསུང། བསྟན་འགྲུར་འདུལ་བ་༡ ལུ
༡༡༥བ་༣ལས་ལྷགས་ཀྱི་ལུ་གུ་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་ཞིག་འབྱུང་བ་དེ་གང་ཡིན་དཔྱད་པར་
བྱའོ། །

ལུ་རྩེལ་ནག་གསུམ། རྒྱ་གར་གྱི་བྱབ་ཆེན་ལུ་ཡི་བ་དང་། བྱབ་ཆེན་རྩེལ་བྱ་བ། བྱབ་ཆེན་ནག་པོ་
པའམ་ནག་པོ་སྒྱུད་པ་སྟེ། འདི་གསུམ་ནི་དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་ཐོག་མའི་ཤིང་
རྩེའི་སྒོལ་འབྱེད་གསུམ་དུ་གྲགས།

ལུ་ཡི་བ། (ལེགས་སྦྱར) རྒྱ་གར་གྱི་བྱབ་ཐོབ་ལུ་ཡི་བ། བོད་སྐད་དུ་ཉ་ལྟོ་བ། འདི་ལ་ལུ་ཡི་བ་ཞེས་བ་
དང་། ཁ་ཅིག་གིས། ལུ་ཨི་བ་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་གིས། ལུ་ཉི་བ་ཞེས་ཟེར་བུང་། ལུ་ཡི་བ་
ཉིད་དག་པ་ཡིན་སྐྱོར་དེ་བ་སྟོན་དུ་གསལ། བྱབ་ཆེན་དེ་ཉིད་ནི་དཔལ་འཁོར་བདེ་མཆོག་གི་
ཐོག་མའི་ཤིང་རྩེའི་སྒོལ་འབྱེད་ཡིན་ཞིང་། སྒོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཞབས་དང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་དང་པལ་ཆེར་དུས་མཚུངས་བ་ཙམ་ལ་བྱོན། འདི་ཨོ་རྒྱུན་གྱི་
རྒྱལ་པོའི་ཡིག་མཁན་ཡིན་ལ་མཆོན་ཀྱན་ཏུ་དགེ་བར་གྲགས། དང་པོའི་རྒྱ་མ་བྱབ་ཐོབ་ཤ་
བ་རི་བ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་རྩྭ་ལར་ཉིད་རྒྱ་ལྟོ་གསལ་ཞིང་སྐབ་པ་མཛད་
པས་རྒྱ་གར་དུ་ལུ་ཡི་བ། བོད་སྐད་དུ་ཉ་ལྟོ་བར་གྲགས། བྱབ་པ་བརྟེན་ནས་ལུལ་ཨོ་རྟེ་བི་
ཤའི་རྒྱལ་པོ་དང་སྒོན་པོ་རྩུ་འབྲུལ་གྱིས་བཏུལ། བྱིས་རྒྱལ་པོས་བྱབ་པ་ཐོབ་པ་དུ་རི་ཀ་བ་
སྟེ་འཁོར་ཁྲི་དུག་སྟོང་དང་བཅས་པ་ལ་འཇུག་ལུས་ཐོབ། སྒོན་པོ་བྱབ་པ་ཐོབ་པ་ནི་རྟེ་རྟེ་བ་
སྟེ་འཁོར་ལུ་བརྒྱ་དང་བཅས་པ་འཇུག་ལུས་བརྟེན་སོ། ། སྒོབ་དཔོན་འདིས་ནམ་འབྲུང་མ་
ཀྱན་སྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐོགས་སྐྱུན་ཐངས་ཤིང་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་གཞུང་
མཛད། དེ་ལ་ལུ་བ་པས་འབྲེལ་བ་མཛད། རྒྱ་གར་ཐམས་ཅད་དུ་ཤིན་ཏུ་དར་ཞིང་འཁོར་ལོ་
སྒྲིམ་པའི་ཆོས་ཚུལ་གྱི་རྒྱ་འགོ་ལྷ་བྱུར་གྲགས་སོ། །

ལྷ་ཏེ་བ། (ལེགས་སྦྱར) ལྷ་ཡི་བ་དང་དོན་འདྲ། འདིའི་དོགས་གཙོད་ལྷ་ཡི་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
ལྷ་ཨི་བ། (ལེགས་སྦྱར) ལྷ་ཡི་བ་དང་དོན་འདྲ།

ལྷ་གཟིམ། དཔྱིད་ཀྱི་དུས། སྐྱ་བཤད་ནི། ལྷ་གྲུ་སྦྱེ་བའི་དུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་བཞོད།

ལྷ་ག་རྒྱལ། (མཛོད) རི་བོང་རྒྱལ་བདུན་ལ་ལྷ་ག་རྒྱལ་གཅིག་ལ་ཟེར། འདི་ལ་རྒྱལ་སྤྱ་རབ་
༡༩, ༡༠༥ ཡོད།

ལྷ་གས་ལྟོག 1 སྤ་མ་སྤ་མ་འགགས་པས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འགག་བ། སྐྱ་བཤད་ནི། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་
ལྷ་གས་སྟོལ་ལས་ལྟོག་པས་ན་ལྷ་གས་ལྟོག་གོ། 2 འོག་ནས་ཀྱེན་དུ་འགྲོ་བ། ལྷ་གས་ལྟོག་
གི་དགའ་བ་བཞི་ལྟ་བུ།

ལྷ་གས་འབྱུང་། 1 ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གོ་རིམ་ལྟར་འབྱུང་བ། དཔེར་ན་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ལྟ་
བུ། སྐྱ་བཤད་ནི། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ལྷ་གས་སྟོལ་ལྟར་འབྱུང་བས་ན་ལྷ་གས་འབྱུང་ངོ་། 2
སྤེར་ནས་འོག་ཏུ་འབབ་བ། ལྷ་གས་འབྱུང་གི་དགའ་བ་བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷ་དགི་ཆོད་མ། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལྷ་དགི་ཉགས་ལས། སྦྱིན་པས་ཡོངས་སྦྱོང་ཁྲིམས་
ཀྱིས་བདེ། ཞེས་པའི་ལྷ་རང་གི་བསྟན་བུའི་དོན་ལ་མི་སྦྱ་བར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་
བུ་ལ་བྱེད། དེགས་པའི་དབང་ལྷག་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོད་གསུང་།

ལྷ་སྤང་གཞི། (འདུལ་བ) ལྷ་ཁྱུ་བའི་ལེ་འུ་བཙུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ལྷ་ཁྱུ་བའི་ལེ་འུ་བཙུ་ཞེས་པའི་ཐད་
དུ་གཟིགས།

ལྷ་ལྷ་ཆོན་བ། (འདུལ་བ) ལྷ་ཁྱུ་བའི་ལེ་འུ་བཙུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ལྷ་ཁྱུ་བའི་ལེ་འུ་བཙུ་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཟིགས།

ལྷ་དགཅིག་ལས་འཛོམས། (འདུལ་བ) ལྷ་ཁྱུ་བའི་ལེ་འུ་བཙུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ལྷ་ཁྱུ་བའི་ལེ་འུ་བཙུ་
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལྷ་བསྟན་པའི་སྤེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཙུ་གཉིས་ཀྱི་གསུམ་པ་ལྷ་བསྟན་པའི་སྤེ་ནི། གང་ལས་
ཉན་ཐོས་འདས་ཏེ་ཞི་འཛོམས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བ་ལྷ་སྟོན་པ་དང་རེས་དོན་གྱི་

མདོ་སྤེལ་ལུང་བསྟན་པའི་སྤེད་དང་། ཞེས་མཆིམས་མཛོད་གསུང་།
 ལུང་བསྟན་དབུགས་དབྱུང་། ལུང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་སྒྲིལ་གཞེངས་བསྟོན་པ།
 ལུང་འདུལ་བྱེད། (འདུལ་བ) ལུང་ཁྱེ་བའི་ལེའུ་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ལུང་ཁྱེ་བའི་ལེའུ་བཅུ་ཞེས་པའི་
 ཐད་དུ་གཞིགས།
 ལུང་རྣམ་འབྱེད། (འདུལ་བ) འདི་ལ། པའི་རྣམ་འབྱེད་དང་། མའི་རྣམ་འབྱེད་གཉིས་ཡོད། འདི་ལ་རྣམ་
 འབྱེད་ཅེས་བཞི་རྣམ་འབྲེལ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༩ ཅ ༡༡ན་པ་ལས། འདུལ་
 འདི་སོ་སོར་ཐར་བ་དེའི། རྣམ་འབྱེད་ཡིན་པར་དགོངས་པས་ན། ཞེས་གསུངས་སོ། །
 དང་པོ་པའི་རྣམ་འབྱེད་ནི། དགེ་སློང་པའི་ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཅ་གསུམ་རྒྱ་ཆེར་
 བཤད་པ་པའི་རྣམ་འབྱེད་སྟོ་ཀ་ཉི་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་བམ་པོ་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་གསུམ་པ་
 གླེགས་བམ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འདུལ་བའི་མདོ་ཞིག (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་
 རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བེན་ཡ་བེནྡང་ག་ཞེས་ཟེར་)
 བཀའ་འགྲུར་འདུལ་བའི་གླེགས་བམ་༩ ཅ་པའི་༡༥འོག་གངས་པ་ན་པ་པའི་བཞི་དང་
 ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་ལས་དབྱེན་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་ཡན་ཆད་བམ་པོ་ཉིར་གཅིག་པའི་བར་
 བཞུགས། ༩ ཆ་པ་ལ ༡༥ལྷག་མའི་འཕྲོ་གསུམ་དང་། མ་ངས་པའི་ཆོས་གཉིས། སྤང་སྤྱང་
 སུམ་ཅུ། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་ལས་བཅུ་གཅིག་པ་ཡན་བམ་པོ་ཉིར་གཉིས་པ་
 ཅན་བམ་པོ་བཞི་བཅུ་ཅ་གཉིས་པའི་བར་བཞུགས། ༩ ར་པ་ལ ༡ ལྷུང་བྱེད་བཅུ་གཉིས་པ་
 ཅན་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་པ་ཡན་བམ་པོ་ཞེ་གསུམ་པ་ཅན་བམ་པོ་རེ་གཉིས་པའི་བར་
 བཞུགས། ༩ ཉ་པ་ལ ༡ ལྷུང་བྱེད་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་པ་མན་ཆང་ག། སོར་བཤགས་བཞི།
 བསྐྱབ་པའི་ཆོས་མང་པོ། ཅོད་པ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་སྟེ་པའི་རྣམ་འབྱེད་ཡོངས་སུ་
 རྫོགས་པ་བམ་པོ་རེ་གསུམ་པ་ཅན་བམ་པོ་གྲགས་པ་པ་རྫོགས་པའི་བར་བཞུགས་
 སོ། །སྟོབ་དཔོན་རྩི་ན་མི་ཏ་དང་། ལོ་རྒྱ་བ་བརྟེ་སྤྱིའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བསྐྱར་ཏོ། །འདུལ་བ་
 རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་དོན་གཅིག དེ་ལ་གཞིགས། 2 མའི་རྣམ་འབྱེད་ལ་གླེགས་བམ་

300

བཞུགས་པ། ཁ་ཅིག་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབས་ནས་བསམས་པ་ནི་བཅ་པོ་སྐུམ་
 ཅུ་ཅ་གསུམ་སྒྲིམ་ཆེན་པོའི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་ནས། སྒྲིམ་ཆེན་པོས་སྐུམ་པ། གལ་ཏེ་དེ་
 ལྟ་ན་སྐུགས་ཤིག་དང་བདེན་ནམ་རྒྱུན་བལྟའོ་ཞེས་སྐུམ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཅ་པོ་
 སྐུམ་ཅུ་ཅ་བཞི་པའི་དབུ། རི་ཅམ་ན་དེ་མོང་ཁྱེར་ནས་བྱང་བ་དང་། བཅ་ཟེ་མོང་བརྟུལ་
 ཞེས་བྱ་བས་གོས་ཀྱི་མཐའ་མ་ནས་འཇུག་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་བཅ་པོ་གཅིག་ཆད་པ་
 བསྐྱབས། སྒྲིམ་ནི་ང་ཡང་སྒྲིམ་གྱིས་དེ་བཞིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་འོག་ཏུ་ཡིག་ཆར་གཅིག་ཆད་
 པ་བསྐྱབས། དེ་ནས་བཅ་པོ་སྐུམ་ཅུ་ཅ་བཞི་པའི་སྐད་ནི་ཙོ་སྤྱོད་གསལ་ལ་གྱི་སྐབས་རྩོགས་
 པའི། ཞེ་མའོ་འདི་ལྟར་ཁྱོད་མཁས་པ་ཤིས་ལྟག་དང་ལྟད་པ་ནི་བསོད་ནམས་དང་ལྟན་ལོ་ཞེས་
 སྐུམ་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཅ་པོ་བཞི་བཅུ་ཅ་གསུམ་པའི་སྤྱོད། སྤྱིའི་སྤྲུལ་ནི། དགེ་སྦྱོར་
 མའི་བཀུར་སྟེ་མེ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་བཅ་པོ་སྐུམ་ཅུ་ཅ་བཞི་པའི་སྐད་ནས་བཞི་བཅུ་ཅ་
 གསུམ་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་བར་བཅ་པོ་དགུ་ཆད་པ་བསྐྱབས། སྒྲིམ་ཆེན་དེའི་འོག་ཏུ་སྒྲིམ་ཆེན་
 ཡིག་ཆར་གཅིག་ཆད་པ་བསྐྱབས། དེ་ནས་བཅ་པོ་བཞི་བཅུ་ཅ་དྲུག་པའི་མཇུག་བཅ་ཟེའི་
 ཁྱེད་མ་སྐྱབས་ཀྱི་སྤྱོད་གཞིའི་སྐབས་ཀྱི། དགེ་སྦྱོར་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་པོའི་སྤྱོད་ཀྱིས་ལོག་པའི་
 འཆོ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལས་སྐྱར་ལོག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། བཅ་པོ་བཞི་བཅུ་ཅ་བརྒྱད་པའི་
 དབུ། དེ་ནས་དེའི་ཆེ་བཅ་ཟེ་བསྐྱའི་སྤྱོད་པོ་ཁྱིམ་མཆོག་གི་ས་མཐོན་པོ་ཞིག་ན་ཤས་ཆེ་
 པའི་བཅ་ཟེ་ཞུན་རབས་རྣམས་དང་རྒྱན་ཅིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་འཁོད་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་བྱ་
 བའི་བར་དུ་བཅ་པོ་བཞི་བཅུ་ཅ་བདུན་པ་ཆད་པ་བསྐྱབས་སོ། །དེ་ནས་བཅ་པོ་ལྔ་བཅུ་པའི་
 མཇུག་ཀུན་དགའ་པོ་ལ་གདམས་པའི་སྐབས་ཀྱི། ཀུན་དགའ་པོ་དགེ་སྦྱོར་འདི་ལྟ་བུ་ནི་
 བདག་ཉིད་སྤྱིང་དང་བདག་ཉིད་སྐྱབས་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱབས་གནས་
 པར་བུའི། སྤྱིང་གཞན་དང་སྐྱབས་གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཅ་པོ་ལྔ་བཅུ་
 གཉིས་པའི་སྤྱོད། བར་སྤྲུལ་ནི། ཅ་པ་ལ་དང་ཆེའི་འདུ་བྱེད་མཛད། ཅས་བྱ་བའི་བར་དུ་བཅ་
 པོ་གཅིག་ཆད་པ་བསྐྱབས་ཏེ། སྤྱིར་བསྤྲུལ་ན་བཅ་པོ་བཅུ་གཉིས་དང་། སྒྲིམ་ཆེན་ཡིག་

ཆར་གཉིས་ཆད་པ་བསྐྱངས་པར་བཤད་ཅིང་། གྱིས་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁུན་པས་ཀྱང་
སྟོབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལ་གཏུགས་ཏེ་ཁྲུས་དག་མཛད་པར་གྲགས་
པ་ལྟར་ཁོ་པོས་ཐེམ་སྤངས་མའི་དཔེ་རྒྱུན་དང་འགྲེལ་པ་གཉི་ག་སྟོ་བསྟན་ནས་ཆད་པ་
རྣམས་བསབས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཀའ་འགྲུར་དཀར་ཆག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་སྟོབ་དཔོན་
ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་ཀྱིས་མཛད་པ། རྒྱ་ཀར་གྱི་མཁའ་པོ་ཤྱི་བུ་ཤྱི་ཤྱི་དང་། ཡོ་རྒྱ་བ་དག་
སྟོང་དག་བའི་སྟོ་གྲོས་ཀྱི་འགྲུར། བསྟན་འགྲུར་། རྩ་བར་། བཞུགས། ཆོག་འགྲེལ་ལ་དོ་
སྤང་ཡོད་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་དག་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཅ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།
ངོས་ནས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་འདི་དང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། ལུང་ཁྱུ་བའི་
འགྲེལ་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས། སྟོན་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་བསྐྱང་ལས་འདས་པ་དག་གིས་མི་
རབས་མང་པོར། བར་རྟེན་གྱི་རིགས་དང་གཞན་ཡང་རྒྱུན་སྟོང་གི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཐ་སྟོང་
མང་པོ་ཞིག་གི་ཆོག་དོན་གྱི་མདུད་པ་བཀོལ་མ་སྐབ་པར་མགོ་བོ་སྤངས་ནས་ལུས་པ་
རྣམས་ཀྱི་གསང་བའི་བརྟོལ་ཅིང་། ལེགས་ཆ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་སྤངས་ཏེ་ཆོག་མཛོད་
འདིར་འགོད་འདུག་བྱས་ཡོད།

ལུང་སྒྲ་མ། (འདུལ་བ) ལུང་ཁྱུ་བ་དང་དོན་གཅིག་འདི་ལ་གཞུང་སྒྲ་མ་དང་བྱི་མ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆན།
ལུང་ཁྱུ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་བཅུ་བཞི། (དབུ་མ) ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་བཅུ་བཞི་ནི། ༡ འཛིག་རྟེན་མཐའ་
དང་ལྷན་པར་ལྷ་བ། ༢ འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་མི་ལྷན་པར་ལྷ་བ། ༣ འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་
ལྷན་མི་ལྷན་གཉིས་ཀར་ལྷ་བ། ༤ འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྷན་མི་ལྷན་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་
ལྷ་བ། (བཞི་པོ་དེ་དག་གྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་ཟེར་) ༥ འཛིག་རྟེན་རྟག་པར་ལྷ་བ།
༦ མི་རྟག་པར་ལྷ་བ། ༧ གཉིས་ཀར་ལྷ་བ། ༨ གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྷ་བ། (བཞི་པོ་དེ་དག་
སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་ཟེར་) ༩ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་པན་ཆད་འབྱུང་བར་

ལྷ་བ། ༡༠ མི་འབྱུང་བར་ལྷ་བ། ༡༡ གཉིས་ཀར་ལྷ་བ། ༡༢ གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྷ་བ།
 (བཞི་པོ་དེ་དག་གྲང་འདས་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་ཟེར) ༡༣ ལུས་སློག་ཏུ་ལྷ་བ། ༡༤ ལུས་ཀྱང་
 གཞན་ལ་སློག་ཀྱང་གཞན་ནོ་ཞེས་ལྷ་བ་དང་བཅུ་བཞི་ལོ། ། (ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་དེར་ལུས་སློག་
 ལ་བརྟེན་པའི་ལྷ་བ་གཉིས་ཟེར) རྗེའི་འབྲུག་པའི་རྒྱུ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་
 གསུངས་པ་ལྟར་བཞོད་དོ། །ལྷ་བ་དེ་དག་ནི་གངས་ཅན་པ་དང་། རྒྱུང་འཕེན་པ་དང་། གཅེར་
 ལུ་པ་དང་། གནས་མ་བྱ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པར་བཤད་དོ། །དེ་དག་ལ་ལུང་མ་བསྟན་
 ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཛན་ནི། གངས་ཅན་ལ་སོགས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་ལས་
 བརྒྱུ་མས་ཏེ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་རྟག་མི་རྟག་སོགས་སུ་བྲིས་པ་ན། དེ་ཞིག་བདག་མེད་
 བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བར་དགོངས་ནས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མ་བསྟན་ཅིང་། རྒྱང་
 གཞི་མེད་པས་ཀྱང་ཆོས་མི་རུང་བར་དགོངས་ནས། དེ་དག་གང་དུ་འདར་ལུང་དུ་མ་བསྟན་
 བའམ་ལན་མཛད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ལུང་མ་མོ། (འདུལ་བ) ལུང་ཁུ་བ་ལ་ལེའུ་བཅུ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ལེའུ་དགུ་པའི་མིང་ཡིན། འདི་ལུང་
 ཁུ་བ་ཉལ་བ་ ༡༩༣༣བཅུ་གསལ། ལུང་ཁུ་བའམ་ལུང་དམ་པའི་ལེའུ་བཅུ་ནི། འདུལ་བྱེད།
 གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ། ལྷ་ཆན། བཅུ་བྱུག་ཆན། རྒྱེད་གཞི། རྒྱང་བའམ་སེལ་བ། གཏམ་གྱི་
 གཞི། མ་ན་མི་ཀའམ་བྲམ་ཟེའི་བྲ་མོས་ཁུས་པ། ལུང་མ་མོ། ལུང་དངོས་གཞི་སྟེ་ལེའུ་
 བཅུ་ལོ། །ལུང་ཁུ་བ་ཉལ་བ་ ༡༩༣༣ལས་མཐ་མ་ ༣༡༠བཅུ་ལས། སྤྱི་ལོ་སྟོན་ལ། ཁུ་བ་
 འདུལ་བྱེད་གཅིག་ལས་འཕྲོས། །ལྷ་ཆན་བཅུ་བྱུག་ཆན་དང་ནི། རྒྱེད་གཞི་རྒྱང་བ་གཏམ་
 གྱི་གཞི། །མ་ན་མི་ཀ་མ་མོ་དང་། །ལུས་སོགས་སྟོན་པ་ཐ་མ་སྟེ། །ལེའུ་དག་ཏུ་ཡང་དག་
 འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །དེ་ཉིད་ལས། འདུལ་བ་མ་མོ་ལྷ་བྱ་ལ། །བསྟེན་པར་
 རྫོགས་པའི་ལུང་པོ་དང་། །རབ་ཏུ་ལྷན་དང་བྱ་བ་ཡི། །ལུང་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ། །མ་
 དང་འབྲུ་བྱིར་མ་མོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་མཆོད་རྒྱུ་ཡིག་རྒྱུང་དུ་གཞུང་དམ་པ་ལ་
 ལེའུ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་གཞུང་དམ་པ་ལ་ལེའུ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ་

ལུང་ལྷ་བ་དང་། ལུང་འདུལ་བྱེད་དང་། ལུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ་དང་། ལུང་ལྷ་ཚན་པ་
དང་། ལུང་བཅུ་བྱུག་པ་དང་། ལུང་སེལ་བྱ་དང་། གཏམ་གྱི་གཞི་དང་། མན་མི་ཀ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། དགེ་སློང་བྲམ་ཟེའི་བྱ་མོ་ལྷ་བྱས་ཞུས་པ་དང་། ལུང་མ་མོ་དང་། ལུ་བ་ལེས་ཀྱང་བྲིས་པ་
དང་ལེའུ་བཅུ་གཅིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

ལུང་ཚད་མ། ལྷ་བ་མེད་པའི་གསུང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་། ལུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ལྷ་བྱ།
ལུང་གཞི། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལ་གཟིགས།

ལུང་ལྷ་བ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་རྟེ། འདིས་ལུང་གཞི་དང་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་དོན་
ཞེས་ཏུ་འཆད་པས་དེ་དག་གི་འགྲེལ་པ་ལྷ་བྱ་ཡིན། ཞེས་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་། ཡང་སོ་
སོར་ཐར་པའི་མདོའི་དོགས་གཙོད་དང་དཀའ་གནད་གཏན་འབེབས་པའི་མདོ་ཡིན་ཀྱང་
ཟེར། (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་གཞུང་སྒྲ་མ་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་སྐད་དུ།
བེན་ཡ་ལྷ་རྟ་ར་གར་ཐ་ཟེར) འདི་ལ་འདུལ་བ་གཞུང་སྒྲ་མ། འདུལ་བ་གཞུང་སྒྲ་མ། གཞུང་
བྱི་མ། གཞུང་དམ་པ། གཞུང་སྒྲ་མ། ལུང་སྒྲ་མ། ལུང་གཞུང་སྒྲ་མ་བཅས་ཟེར། འདི་ལ་ལྷ་བ་
མ་ཚོགས་པ་སྟོ་ཀ་སུམ་སྟོང་བྱུག་བརྒྱ་དང་བཅ་པོ་བཅུ་གཉིས་པ་ཞེག་དང་། ལྷ་བ་ཚོགས་
པ་སྟོ་ཀ་ཆེག་ཁྱིམ་སྟོང་དགྲུ་བརྒྱ་དང་བཅ་པོ་ལྷ་བ་ཅུ་ཅ་གསུམ་ཡོད་པ་གཉིས་ཡོད། འདི་
ལ་གཞུང་བྱི་མ་དང་གཞུང་སྒྲ་མ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཀམ་པ་བརྒྱད་པ་མི་བསྟོད་དོ་ཟེའི་
འདུལ་བ་མདོ་ཅ་བའི་རྟེ་ཀ་ལས། གཞུང་དམ་པ་འམ་སྒྲ་མ་ནི་འགྱུར་གྱི་ཁྱད་པར་ཏེ་སྐད་དོད་
ལྷ་རྟ་ཞེས་པ་སྟེང་། (སྟེང་དང་། སྒྲ་མ་རྣམས་དོན་འདྲ) དང་བྱང་དང་བྱི་མ་ལ་འཇུག་པ་
ལས་འདི་བྱི་མའི་དོན་རྟེ། སྟན་དབྱེད་ལ་རྒྱུད་སྟེ་བྱི་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་
ལུང་དང་པོ་གསུམ་ནི་གཞུང་སྟེ་མ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་ཐབ་པ་
རྣམས་འདིས་སྟོན་ཅིང་གཏན་ལ་འབེབས་པས་ན་ལིན་ཏུ་གཅེས་པའི་འགྲེལ་པ་འདུལ་བའི་
གཞུང་བྱི་མ་སྟེ་བཅ་པོ་ལྷ་བ་ཅུ་ཅ་གསུམ་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་དོ། །ལུང་ལྷ་བའམ་
ལུང་དམ་པ་ལ་ལེའུ་བཅུ་ཡོད་དེ། འདུལ་བྱེད། གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ། ལྷ་ཚན། བཅུ་བྱུག་

ཆོན། སྐྱེད་གཞི། རྒྱུད་པ་འཇམ་སིལ་བྱ། གཏམ་གྱི་གཞི། མ་ན་པི་ཀ་འཇམ་བྲམ་ཟེའི་བྱ་མོས་
 ལུས་པ། ལུང་མ་མོ། ལུས་སོགས་གྱི་ལེ་འུ་སྒྲེ་ལེ་འུ་བཅུ་ལོ། །ལུང་ལུ་བ་། ཉ ལ ༥ ཉེ་སྤྲེགས་
 བས་ཐམ་ ༣༡༠བ་ ༣ལས། སྤྱིའི་སྤྲོམ་ལ། ལུ་བ་འདུལ་བྱེད་གཅིག་ལས་འཕྲོས། །ལྷ་ཆོན་བཅུ་
 རྩ་གཞི་དང་ནི། །སྐྱེད་གཞི་རྒྱུད་པ་གཏམ་གྱི་གཞི། །མ་ན་པི་ཀ་མ་མོ་དང་། །ལུས་སོགས་
 རྩོན་པ་ཐམ་སྤྱེ། །ལེ་འུ་དག་ཏུ་ཡང་དག་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལུང་ལུ་བ་མ་ཚོགས་པ། <མིནལ་ལུང་ཏ་ར་གན་ཐ> (འདུལ་བ) ལུ་བ་མ་ཚོགས་པ་ནི་ལུལ་དབུས་གྱི་
 དགོ་སྒྲོང་འགའ་ཞིག་གི་སྒྲོལ་སྒྲུང་བའམ། མེས་མ་ཆོག་པར་བྱིས་ཐལ་བའི་གསེབ་ནས་
 རྟེན་པར་གྲགས་པས་དང་བའི་གཞུང་ལྟར་མ་ཉམས་པ་ཉིད་ཡིན་པས། མེན་ཏུ་དག་པར་
 གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ལུ་བ་རྩུང་དུ་ཞེས་གྲང་བྱ། སྤྱ་བཤད་ནི། ལུ་བ་ཞེས་པ་ནི་དགོ་སྒྲོང་
 ལུ་སྤྱ་ལིའམ་ཉི་བར་འཁོར་གྱིས་དྲི་བ་ལུས་པས་ན་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྱ་ལ། མ་ཚོགས་པ་ཞེས་པ་
 ནི་འདིར་ལུང་བ་སྤེ་ལུ་ལས་སྤེ་ཆོན་བཞི་པ་ལྟར་བྱེད་འབའ་ཞིག་དགྲ་བཅུའི་བཅུ་ཆོན་
 གཉིས་པའི་རིམ་པ་གཉིས་སུ་ཅིག་པ་ཡན་ཆད་ཅམ་ཡོད་ཀྱི། དེའི་ལྷག་མ་ནམས་མ་ཆང་
 བས་ལུ་བ་མ་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཞུང་སྤྱ་མའམ་གཞུང་དམ་པར་གྲགས་པ་ལུ་བ་མ་
 ཚོགས་པ་སྤྱོ་ཀ་སུམ་སྒྲོང་དུག་བརྒྱ་དང་བམ་པོ་བཅུ་གཉིས་པ། ལོ་རྩ་བ་བརྩེ་སྤྱིའི་རྒྱལ་
 མཆོན་ལ་སོགས་པའི་དུས་སུ་བསྐྱུར་བ། སྤེ་དགོ་བསྐྱུན་འགྱུར་། ཉ ལ ༥ ཉེ་གྲངས་ཉམས་
 མཐུག་ལམ་དུན་གཅིགས་ན་ཚོགས་སོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་དགོ་ལེགས་བཤེས་
 གཉིན་གྱི་ལུང་ལུ་བའི་འགྲེལ་པ་འདིའང་ལུ་བ་མ་ཚོགས་པའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ཏེ། ལུ་སྤྲོན་
 ཆོས་འབྱུང་དེ་བ་གཞུགས་ ༣༡༥ལས། གཞུང་སྤྱ་མའི་བྱེ་བྲག་ལུང་ལུ་བ་མ་ཚོགས་པའི་
 འགྲེལ་པ། མདོ་སྤེ་འཛིན་པ་དགོ་ལེགས་བཤེས་གཉིན་གྱིས་མཛད་པ་བསྐྱུར་འཕྲོ། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

ལུང་ལུ་བ་ཚོགས་པ། <མིནལ་ལུང་ཏ་ར་གན་ཐ> (འདུལ་བ) །ཁ་ཆེའམ་ཀ་སྤྱི་རིའི་དགོ་སྒྲོང་ལས་རྟེན་
 པའི་གཞུང་སྤྱ་མ་འདི་ལ་ལུ་བ་ཚོགས་པ་ཟེར། འདི་ཁ་ཆེའི་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲོལ་སྤྱ་གང་ཐོན་

ཞིག་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་རྒྱུ་མ་དག་པར་ཅིའོ། །འདི་ལ་སྒྲོ་ག་ཆིག་ཁྱི་ལྷ་སྒྲོང་དགྲུ་བརྒྱ་
དང་བམ་པོ་ལྷ་བརྒྱ་ཅ་གསུམ་ཡོད། ལོ་རྒྱུ་བ་བརྒྱེ་སྒྲིའི་རྒྱལ་མཆོན་ལ་སོགས་པའི་དུས་སུ་
བསྐྱེད་པ། སྤྱི་དགེ་བསྐྱེད་འགྲུར་༼ ༡ ༽ལྟེན་པ་བཞུགས་སོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། ལྷ་སྤྱི་ལེམ་
ཉི་བར་འཁོར་གྱིས་བྱི་བ་ཞུས་པས་ན་ཞུ་བ་ཞེས་བྲུ་ལ། རྫོགས་པ་ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཆང་བའི་
དོན་ཏེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ལུང་བ་སྤྱི་ཆོན་དང་སོ་བཞི་དང་། གཞི་བརྒྱ་བདུན་གྱི་ཞུ་བ་
རྫོགས་པ་དང་། འདུལ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་ཆོན་བརྒྱ་གཅིག་གི་ཆ་ཆང་བར་ཡོད་པས། ཞུ་
བ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྲུའོ། །

ལུང་ཞུ་བའི་འབྲེལ་པ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ལུང་སྤྱི་མའི་བྱེ་བྲག་ལུང་ཞུ་བའི་འབྲེལ་པ་མདོ་སྤྱི་འཛིན་
པ་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་མགོ་མཛུགས་གཉིས་ཀ་ནས་མ་ཆང་བ་ཅིག་
བཞུགས་སོ། །སྤྱི་དགེ་བསྐྱེད་འགྲུར་༼ ༥ ༽པ་ ༡༥༣༥ན་པ་བཞུགས་སོ། །

ལུང་ཞུ་བའི་ལེ་བྱ་བ་བྲུ། (འདུལ་བ) ལུང་ཞུ་བའི་ལུང་དམ་པ་ལ་ལེ་བྱ་བ་བྲུ་ཡོད་དེ། འདུལ་བྱེད།
གཅིག་ལས་འཛོལ་པ། ལྷ་ཆོན། བརྒྱ་བྲག་ཆོན། སྤྱི་གཞི། རྒྱུང་པའམ་སིལ་བྲུ། (མཆོ་རྟེན་ག་
ལས་འདི་ལ་ལུང་སིལ་བྲུ་ཞེས་ཐ་སྙད་སྤྱི་ཡོད།) གཏམ་གྱི་གཞི། མ་ན་པི་ཀའམ་བྲམ་ཟེའི་
བྲུ་མོས་ཞུས་པ། (མཆོ་རྟེན་ལས་འདི་ལ་ཞུས་པ་བྲམ་ཟེའི་བྲུ་མོ་ཞེས་ཐ་སྙད་སྤྱི་ཡོད།)
ལུང་མ་མོ། ལུས་སོགས་ཀྱི་ལེ་བྱ་སྤྱི་ལེ་བྱ་བ་བྲུའོ། །ཞིབ་པར་ལུང་ཞུ་བ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ལུང་གཞུང་སྤྱི་མ། (འདུལ་བ) ལུང་སྤྱི་མ་དང་དོན་གཅིག་

ལུང་ར་ཆོན་མོ། རྫོང་ཁ་པ་ཆོན་པོས་བརྒྱགས་པའི་གཉལ་གྱི་ལོ་རེའི་ཆོས་འཆད་ཉན་གྱི་དུས་
སྟོན་ཅིག་གི་མིང་། གཉལ་གྱི་གསེར་བྱེ་འབྲུམ་པ་ཞེས་པའི་སར་འཆོག་པས་འདི་ལ་གཉལ་
གྱི་ལུང་ར་ཆོན་མོ་ཟེར་ཞིང་། འདི་རྫོང་ཁ་པ་ཆོན་པོའི་མཛད་ཆོན་བཞིའི་ཡ་བྲལ་ཞིག་
ཀྱང་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། ལུང་རའམ་ཆོས་རའི་འདུ་ཆོགས་ཀྱི་དུས་སྟོན་ཁྱུང་བར་ཅན་
ཡིན་པས་ན་ལུང་ར་ཆོན་མོ་ཟེར་རོ། །རྫོང་རྣམ་ཐར་ཆོན་མོ་ལས། དེ་སྐབས་མཉལ་དུ་ཆོས་
འཁོར་ཞིག་འཛུགས་པར་བཞེད་ནས་རབ་བྱོང་མཁན་པོ་ལ་ཞལ་ཏ་གནང་བས་ཁོང་གིས་

སྒྲིལ་བདག་གི་མཐོལ་ལེན་ཞུས་ཤིང་། གཞན་ཡང་དང་འབྲུལ་མང་དུ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
མཉམ་པོ་བྱས་པ་དག་འདུན་གྱི་སྒྲེ་པལ་ཆེ་བའི་སྒྲེ་སྒྲོན་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཏེ་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞག་མང་པོའི་བར་དུ་མཛད། དེའི་རིང་དགེ་འདུན་ཆོག་པ་བ་རྣམས་ལ་ཞབས་
ཏོག་བསྐྱེན་བཀུར་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་བ་སྐྱབ། དེ་ཡང་མཉམ་པོ་བྱས་པ་རྣམས་པན་ཚུན་གྲལ་
སོགས་ལ་ཡེ་མི་འཆས་པས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཆོག་པ་བ་མི་སྲིད་པ་ཙམ་ཡིན་ནའང་། དེ་དུས་རྗེ་
ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་སྒྲོལ་བས་དང་ཐབས་མཁས་པའི་དབང་གིས་ཐམས་ཅད་ཅོད་པ་མེད་ཅིང་
དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་གྱིས་དུས་འདའ་བར་གྱུར་ལ། རྗེ་ཉིད་ནས་དང་ཅན་སོ་སོ་ལ་
དང་འབྲུལ་དང་རྒྱུན་པའི་བསྐྱེན་བཀུར་ཁས་ལེན་དགེ་བསྐྱུལ་སོགས་ཀྱི་ཞལ་ཏ་གནང་བར་
ཡང་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་དགའ་དང་བཅས་པས་ལྷར་ལེན་པ་གྱུར་སྐྱང་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་འཁོར་
ལ་མཉམ་པོ་བྱས་པ་རྣམས་ཆེན་མང་གྲགས་ཤིང་། དུས་བྱིས་ཀྱང་དེའི་ལོ་དུས་ལ་ཆོས་འཁོར་
ཞག་མང་པོར་བྱེད་པ་མ་ཆག་པར་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་གི་ཆེ་ནི་སྤར་ལྷར་ཐམས་ཅད་ཅོད་པ་
མེད་ལ་ཆོས་འཁོར་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱབས་སུ་ནི་པན་ཚུན་གྲལ་སོགས་ལ་ཅོད་པ་དང་
བཅས་པས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འདུ་འགྲོད་མི་བྱེད་ཅེས་གྲགས་ཏེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཐུགས་
བསྐྱེད་ཀྱི་བྱེད་པར་ནི་དེ་འདྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལུང་སིལ་བྲ། (འདུལ་བ) ལུང་ཞུ་བའི་ལེའུ་བཅུའི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། ལུང་རྒྱང་པ་ཞེས་བྲ་བ་དེའོ། །མཆོ་
རྒྱུག་ལས་འདི་ལ་ལུང་སིལ་བྲ་ཞེས་ཐ་སྐྱད་སྦྱར་ཡོད། ལུང་ཞུ་བའི་ལེའུ་བཅུ་ཞེས་པའི་ཐད་
དུ་གཟིགས།

ལུ་མྱེ་ནི། (འདུལ་བ) ལུ་མྱེ་ནི་ཞེས་བྲ་བ་བདག་ཅག་སྟོན་པ་སྐྱེ་འབྱུངས་པའི་གནས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ནི།
དེར་སང་འདིའི་མིང་ལ་ “རུ་མན་དེ” ཟེར། ལེགས་སྦྱར་དུ་ ལུ་མྱེ་ནི་ཞེས་པ་ནི།
lovely མཛེས་སྤྱད་ལྷན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ནི་སྟོན་པ་སྐྱེ་འབྱུངས་པའི་
གནས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་བལ་གྱི་ས་མཆམས་ཀྱི་ཉི་འདབས་སུ་དེ་སང་བལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་
སུ་ཡོད་ཅིང་། དེར་ལུ་མན་སྐྱེ་འབྱུལ་མའི་སྐྱེ་བརྒྱན་དང་། ཆོས་རྒྱལ་སྤངས་མེད་ཀྱི་རྩིང་ལ་

རྒྱལ་པོ་ཁྱིམ་ཉེར་གཅིག་པར་ཕྱོགས་དེར་སླེབས་ཤིང་། ཕྱོགས་འདིར་སངས་རྒྱལ་
འཁུངས་སོ། །ཞེས་རྟོག་པར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཀྱང་བའི་ཡི་གེ་ཅན་ཡོད། ལུས་མིའི་རྒྱལ་ཕྱོགས་མེ་
ལི་ལྷ་དྲུག་ཙམ་ན་ “ཀམ་ལ་བསྟུ” སེར་སྒྲུའི་ཐོང་ཁྱེར་གྱི་ཕུལ་ཡོད་ཅིང་དེར་སངས་མེང་ལ་
“ཉི་ལོ་ར་ཀོ་ཉི” ཟེར་ཞེས་དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་ལུས་མིའི་ཞེས་
མིང་རྩི་ལྟར་ཐོགས་པའི་ཚུལ་ནི། ལུས་མིའི་ཞེས་ཀྱང་བའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་མ་ཕྱོགས་
གྱི་མེས་མོ་སྟེ། ཕུམ་སྒྲུ་མ་ལྷ་མཛེས་ཀྱི་མའི་མིང་ཡིན་ལ། རྒྱལ་པོ་ལེགས་པར་སངས་ཀྱིས་
རང་གི་བཙུན་མོ་དམ་པ་ལུས་མིའི་ཆེད་དུ་སྟེད་མོས་ཆལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་བྱས་པས།
དེའི་མིང་ལུས་མིའི་ཞེས་ཐོགས་སོ། །འདིའི་ལོ་རྒྱུས་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།
དེ་ཡང་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ག་པ་ ༥ ལས། རྒྱལ་པོ་ལེགས་པར་རབ་སངས་ཀྱི་བཙུན་མོ་
དམ་པ་གཟུགས་བཟང་བ། བལྟན་སྟུག་པ། མཛེས་པ་ཡུལ་གྱི་བཟང་མོ་ལུས་མིའི་ཞེས་ཀྱང་བ་
ཡོད་དོ། །ལྷས་བསྟན་ན་ཁྱིམ་བདག་སྟུག་ཅིང་ནོར་མང་བ་འོངས་སྟོང་ཆེ་བ་ཡོངས་སུ་
གཟུང་བ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ། རྣམ་ཐོས་ཀྱི་བྱའི་ནོར་དང་ལྷན་པ། རྣམ་ཐོས་ཀྱི་བྱ་ལ་ནོར་
གྱིས་འགན་པ་ཞིག་གནས་པ་དེའི་ཀུན་དགའ་ར་བ་མེ་ཉོག་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་།
འབྲས་བུ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། རྒྱ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། བྱ་སྟེ་ཚོགས་སྐྱད་འབྲིན་
པས་དེའི་ཀུན་དགའ་ར་བ་དགའ་དགའ་ལྟར་འདུག་པ་དེར་རྒྱལ་པོ་དུས་དུས་སུ་བཙུན་མོའི་
འཁོར་དང་ལྷན་ཅིག་ལྷགས་ནས་དེ་ན་དགའ་བའི་ཆེད་མོ་ཉམས་སུ་སྟོང་བར་བྱེད་
དོ། །ལུས་མིའི་ཞེས་དེ་མཐོང་ནས་འདོད་པ་སྟེས་ཏེ། དེས་སྦྱས་པ། ལྷ་ཀུན་དགའ་ར་བ་འདི་
བདག་ལ་སྦྱལ་དུ་གསོལ། རྒྱལ་པོས་སྦྱས་པ། ཀུན་དགའ་ར་བ་འདི་ཁྱིམ་བདག་གི་ཡིན་ན་
རྩི་ལྟར་སྟེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་ཀུན་དགའ་ར་བ་དགོས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་བས་ལྷག་པར་
བཟང་བ་གཞན་ཞིག་བྱའོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ལེགས་པར་རབ་སངས་ཀྱིས་ལུས་མིའི་ཆེད་
དུ་དེ་བས་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ཞིག་བྱེད་དུ་བཙུག་ནས་དེའི་མིང་
ལུས་མིའི་ཆལ་ཞེས་ཀྱང་བར་གྱུར་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མཐུན།

ན་ལུས་ཞེས་བྱའོ། །

དུངས་པའོ། །དབྱིབས་ནི་བྱ་རིན་ཀྱང་འཇམ་གྱི་ཤུན་པ་ལྟ་བུ།

ལུས་རྒྱལ་རིག་བྱེད་དབྱིབས་སུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

ཆར་ལས་བསྐྱེད་པའི་ཆུལ་དུ་མ་ཡོད་པས་སོ། །དེས་ན་རང་གི་གཞུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་

ལུས་ལྷན། རང་གི་ཕྱི་གཙུག་ནས་རྒྱུ་མཐེན་གྱི་བཟ། ཆ་བདུན་ལ་བཤོས་པའི་ཆ་གཉིས་ལ་ཟེང་།
མདོ་ཅ་བ་ལས། ལུང་དོན་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་བདུན་ལས་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་
སོ། །དཔེར་ན་རང་གི་ལུས་ཀྱི་རིང་ཚད་ལ་རྒྱུ་མཐེན་པའི་བདུན་ཡོད་ན། རྒྱ་ཆ་གཉིས་
ལ་ཟེང་། སྤྱིར་ལྷ་ལ། རུལ་ལྷ། ལྷ་ལྷ། ལྷ་ལྷ་དང་གསུམ་ཡོད། ལྷ་ས་བར་ལྷ་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཟིགས།

310

ལུས་འཕགས་པོ་སྤྱིང་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། རི་རབ་ཀྱི་ཤར་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱིང་ཆེན། སྤྱིང་བཞད་ནི།
 སྤྱིང་དེ་ནི་གཞན་པས་ཤིང་རྩ་ལ་བརྟན་སྤྱིང་གྱིས་འཕགས་པ་འཇམ་དེར་སྤྱེས་པའི་མི་རྣམས་
 འདི་པ་བས་ལུས་ཆེ་བའི་སྤྱིང་ལུས་འཕགས་པ་པོ། ། ཞེས་མཆིམས་མཛོད་གསུང་།

312

རོ་པོ་ལོ། །ལུས་དབེན་ལ་དབྱེན། རྫོགས་རིམ་དུ་གྱུར་པའི་ལུས་དབེན་དང་། བསྐྱེད་རིམ་དུ་
 གྱུར་པའི་ལུས་དབེན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དམ་པ་རིགས་བརྒྱའི་ལུས་དབེན། དེ་ཉིད་
 རིགས་ལྗེའི་ལུས་དབེན། གསང་བ་རིགས་གསུམ་གྱི་ལུས་དབེན། གསང་ཆེན་རིགས་
 གཅིག་གི་ལུས་དབེན་རྣམས་སོ། །ཡང་ན། རྫོགས་ཐོབ་ཏུ་ཡུལ་དབང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
 བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་འགྲུར་དུ་འཆར་པའི་སོར་སྤྱད་དང་། བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་འགྲུར་ལྟར་འཆར་
 པའི་བསམ་གཏན་གཉིས་ཡོད། ལུས་དབེན་གྱི་དབེན་གཞི་ནི་རགས་པ་ཉིར་ལྷེ། རང་གི་
 ཡུང་པོ་ལྷ། ཁམས་བཞི། སྤྱི་མཆོད་དུག ཡུལ་ལྷ། གཞི་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་སྟེ་ཉིར་
 ལྷོ། །རགས་པ་ཉིར་ལྷའི་རྣམ་གཞག་འདི་རྫོལ་རིམ་ལྷ་གདན་རྫོགས་ན་གསལ། རགས་པ་
 ཉི་ཤུའི་རྣམ་གཞག་འདི་རྫོལ་རིམ་ལྷ་གསལ་སྟོན་ན་གསལ། གང་དབེན་རྒྱ་ནི་དེ་དག་ལ་ཐ་
 མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་ནོ། །དབེན་པའི་དོན་ནི་དེ་དག་བདེ་སྟོང་གིས་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་སྟོམ་པའོ། །
 ལུས་སྦྱོར་འབྲུལ་འཁོར་དུག ལུས་པ་ལྟར་བཀང་བ། འཁོར་ལོ་ལྟར་བསྐྱོར་བ། ལུགས་ལྷ་ལྟར་དལུག་
 ལ། རྫོ་རྫོ་བསྐྱེད་པའི་བྱག་རྒྱ་གནས་དུ་འཕངས་ཤིང་འོག་ཏུ་བསྐྱར་བ། བྱི་མོ་ལྟར་སྐྱུག་
 ལྟར་གྱིས་མདའ་ལྟར་བསྐྱང་བ། མགོ་ལུས་ཆོག་ཆོག་ཐམས་ཅད་ཡུར་ཞིང་གཡང་མོ་
 ལྟར་སྐྱུག་པ་དང་དུག་གོ།
 ལུས་མེད་བདག་པོ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་སྤྲུག་གི་མིང་། སྤྱ་བཤད་ནི། ལུས་མེད་བདག་པོ་ཞེས་
 པ་མཛོན་བརྫོད་ཀྱི་གཞུང་ལས། འདོད་ཁམས་པ་རྣམས་གོང་མ་ལ་ལྟོས་ན་ཡུང་ཆུང་བས་
 ལུས་མེད་པ་དང་འབྲེལ། འདི་དཔེ་བདག་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་རམ། ཡང་ན་དབང་སྤྲུག་ཆེན་
 པོ་དཀའ་ཐུབ་ལ་གནས་པའི་ཆོ། འདིས་སྤོངས་བྱེད་བརྒྱལ་བྱེད་སྟོོ་བྱེད་དང་། གསོད་བྱེད་
 བརྫེད་བྱེད་བཅས་ཀྱི་མདའ་ལྷོ། །ཞེས་པར་ལྟར་རམ། ཡང་ན་ཆོག་གཏིར་འབྲེལ་པར་
 བཤད་པ་ལྟར། ལྷོས་བྱེད། འདར་བྱེད། རིགས་བྱེད། རྫོངས་བྱེད། འཆིང་བྱེད་ཀྱི་གདའ་ལྷ་
 འཕངས་པའི་ཆོ། དཀའ་ཐུབ་ཉམས་པས་ཁྲོས་ཏེ་ཉི་མ་རྒྱ་བ་མེའི་མིག་བཅས་གསུམ་གྱི་
 དབུས་མ་མེའི་མིག་གིས་བསྟེགས་ཏེ་ལུས་མེད་པར་བྱས་པར་བཤད་པས་དེ་ལྟར་

བདགས་སོ། །

ལུས་ཚོར་། ལུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་གྱིན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོར་བ། མིག་
ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་ནས་ལུས་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བའི་བར་ལྡོ། །ལུས་ཚོར་ལ་ལུས་
ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པ་ཡང་དེས་ཤེས་སོ། །

ལུས་ཞིག་ ལུས་ཞིག་པ་ལ་གཟིགས།

ལུས་ཞིག་པ། ཤི་བའི་དོན་ཡིན།

ལུས་རགས་པ། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་ཐ་མལ་པའི་གཟུགས་ལུས་རགས་པ་འདིའོ། །

ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྟུན། ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་སར་སེམས་གཏད་དེ་མ་ཡེངས་པར་བསྐྱོམ་པའི་དོན།
ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་ས་ནི་སྤྱིང་གའི་ཅ་འཁོར་གྱི་རྒྱ་རྒྱའི་དབུས་ལྷ་བྱ་ཡིན་ལ། བསྟུན་ཞེས་པ་
ནི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཏད་དེ་བསྐྱོམ་པའི་དོན་ལོ། །ཇིའི་དགོངས་པ་ལྟར་ལོ། །གཞན་
ཡང་མཁས་བྱུང་འཇོག་པོ་ཆེའི་གསང་འདུས་ཡིག་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་ལས། ལུས་ལ་གནད་དུ་
བསྟུན་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་སར་དམིགས་པས་བསྟུན་ནས་བསྐྱོམ་པ་ལ་
ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལུས་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ། སྤྱིར་སྤྱོད་པ་བཞིའི་བཞོན་པའི་རྒྱུད་དང་། བྱུང་པར་དུ་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པ་འོད་
གསལ་གྱི་རྒྱུད་ལྷ་བྱ་ལ་ཟེར། གཉུག་མའི་ལུས། ལུས་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་ལུས་
ནམས་དོན་གཅིག་ ཡང་ན། ཇིའི་གསུང་ཟེན་གྱིས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ད་ལྟར་གྱི་ནམ་
སྤོན་ལུས་ལྷ་བྱ་ལུས་རགས་པ། མི་ལམ་གྱི་ལུས་ལྷ་བྱ་སྤྲ་བ། བར་དོའི་ལུས་ལྷ་བྱ་ལུས་
ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་བྱས་ཀྱང་རུང་ལོ། །

ལུས་ཤིན་སྤྱད་ས། 1 ལུས་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་བཞོལ་དུ་རུང་བའི་ལས་རུང་གི་
ཆ། དེ་ནི་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་རིག་བྱ་ཆེས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཡིན་གྱི་སེམས་བྱུང་ནི་མིན་
པར། ཇིའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས། 2 ལུས་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་། རྒྱལ་
ཚབ་ཚོས་ཇེས། ལུས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ལ་ལུས་སེམས་

ཡིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཞེས་བྱའི་ལུས་སེམས་དངོས་ནི་མིན་ལོ། ། ཞེས་གྲང་སྤང་དོ། །

ལུས་སེམས་ཡིན་སྦྱངས། 1 ལུས་སེམས་ལས་སྤྱ་རུང་བའི་ཆ། 2 ལུས་སེམས་ལས་སྤྱ་རུང་བར་
བྱེད་བའི་སེམས་བྱུང་ལ་ལུས་སེམས་ཡིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཞེས་བྱའི། ལུས་སེམས་དངོས་ནི་
མིན་ལོ། །འདི་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལུས་སེམས་ཡིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ། ལུས་སེམས་ལས་རུང་གི་ཆ་ནི་ཡིན་སྦྱངས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་ལུས་སེམས་ལ་བདེ་ཉམས་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་ཟེད།

ལུས་སྤྱལ་པོ། <ཀའ་བྱུང་ན་> གདོན་གྱི་མིང་། མིའི་སྐྱེ་བའི་ལ་ཁ་སྤྱ་བྱང་ལ་དོད་པའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་
རིགས་ཤིག་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་མདོ་རྩ་བའི་ཟེན་གྱིས་ལ་གཞི་བྱས། ཡི་དྲགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་
ཡིན་པར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ནའང་གསལ། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། གཞན་གྱི་ལུས་རུལ་
བར་བྱེད་པས་ན་ལུས་སྤྱལ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་༡༥རྒྱལ་གཟུགས་
ལས། ཀའ་བྱུང་ན་ཞེས་བྱ་བ་གདོན་གྱི་མིང་སྟེ། ཀའ་ནི་ལུས། བྱུང་ནི་རུལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
པས་ན་ལུས་སྤྱལ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ལུས་སྤྱལ་པོ་དང་། སྤྱལ་པོ་གཉིས་རྩེད་ཟད་མི་འདྲ་བ་
ཡིན་པར་སྤང་སྟེ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། སྤྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡི་དྲགས་
ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཉིད་དོ། །ལུས་སྤྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཡི་དྲགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཉིད་དོ། །ཞེས་སྤྱལ་
པོ་དང་ལུས་སྤྱལ་པོ་གཉིས་ཟ་དད་དུ་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །

ལེ་བཀྲན། <ལོ་ཉི་ཉ་> 1 དམར་པོའི་མིང་། འཕགས་པོད་སྤྱད་གཉིས་ཤམ་སྦྱར་ལས་བཤའ། འདི་
དམར་པོ་དམར་རྒྱུད་མིན་པར། གྲུར་གྲུམ་གྱི་མདོག་ལྟར་དམར་སེར་ལྟ་བུར་གོ་དགོས་
སམ་སྟམ་ལོ། །2 གོས་དར་དམར་པོའི་མིང་དུ་འང་བཤའ། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཁྱི་ལྗེ་
སྟོང་བཅའ་ (སྟོང་བཅའ་སྤུང་པོ) དུ་བཏགས་ཏེ་དབྱེའི་འོད་དཔག་མེད་དང་དར་ལེ་བཀྲན་
གྱིས་དཀྱིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་གོང་རྩོམ་ལོ་
རྒྱུས་འཆད་པའི་སྐབས་ལས། ལྷ་གཅིག་དེ་ལུས་དང་གོས་ལ་བྱ་བ་སྤྱད་སྟེ། ལུས་དང་གོས་
ལ་རེག་ས་མེད་པས། མདའ་གསར་བ་ཅིག་ལ་དར་ “ལེ་བཀྲན” ཁ་གང་ཐོགས་ལ། ལྷ་

གཅིག་གི་ཅར་སྒེབས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 3 གུར་གུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ཅིག་
མིང་། གསེ་རིག་ “སྒྲོར་བ་བརྒྱ་བ་” ༩ ཉེ་བ་ ༡༧༡༧༧༧ གུར་གུམ་དང་། ལེ་བཀའ་
ཅི་ལ། ཨ་མྱི་ལྷ་ཁེ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། 4 ཉལ་ཐའི་སྒྲོང་བྱ་ངོས་འཛིན་ཡོད། Opi-
um Poppy plant ཟེར་བ་དེའོ། སྒྲོ་ལྷ་མ་འདི་ལ་མེ་ཉོག་དཀར་པོ་ལས་ཆེ་ལ། དམར་མེར་
ཡང་མཐོང་རྒྱ་འདུག གཞན་ཡང་། གསར་ཆེན་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ལས་ལེ་བཀའ་
ཅི་ནི་ཤིང་ཡིན་ལ། དེ་ཡི་འབྲས་བྱ་ནི་དཀར་པོའོ་གསུངས་སོ། ཞེས་སྒྲོང་རྫོང་ལྷ་མས་
གསུངས་པ་དེ། ཉལ་ཐའི་སྒྲོང་བྱ་རང་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག་སྟུགས། ཡང་། བཙེན་ཤིང་གི་མིང་
སྟེ། མདོན་བརྗོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ལས། བྱི་བཟང་ཅ་བ་རྩེའི་ལྷག་མ། ཡང་དག་ལུས་མ་
དབག་ཆད་འདག། (འདིའི་ལོ་མ་སྤུལ་བ་འབྲས་བས་) སྤུལ་པའི་ལོ་མ་ལེ་བཀའ་དང་། བཟ་
བའི་འདབ་ལྷན་བཙེན་ཤིང་རྫོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བཙེན་ཤིང་དང་གོང་གི་ཉལ་ཐའི་ཤིང་
གཉིས་གཅིག་ཡིན་མིན་དབྱུང་དགོས་སོ། །

ལེ་བཀའ་གྱི་ཁ་དོག དམར་པོའི་མིང་། འདི་དམར་པོ་དམར་རྒྱུད་མིན་པར། གུར་གུམ་གྱི་མདོག་
ལྷར་དམར་མེར་ལྷ་བྱར་གོ་དགོས་སམ་སྟུགས་མོ། །

ལེ་བཀའ་ཅི། ལེ་བཀའ་དང་དོན་འབྲེ།

ལེ་མོའི་བྲ། དགོ་བཤེས་པོ་ཉོ་བའི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས། པོ་ཉོ་བའི་མ་ཡུམ་གྱི་མཆོན་ལ་ལེ་མོ་ཞེས་
བྲ། དེའི་བྲ་ཡིན་པས་ལེ་མོའི་བྲའོ། །

ལེ་ལན། 1 ཁག་ཉེས། ལེ་ཁག་ ལན་ཅ། ལན་བ། (པ་སྐད) མ་བྱུང་བ། རྒྱུན་ཅ། རྒྱུ་རྒྱུང་ལས། ལེ་
ལན་ཐམས་ཅད་གཅིག་ལ་བདལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྫོ། ལེ་ཁག་དང་ལན་ཅ་གཉིས་ལེ་
ལན་གྱི་དོད་དུ་དབྱུལ་ཅུ་རྩ་རྩ་བྱེད་གསུང་། 2 གཞོད་ལན་ནས་འཁོན་ལན། ས་སྐྱ་ལེགས་
བཤད་ལས། པ་རོལ་གནད་དུ་འབེབས་པའི་ཆེག་ དབྱ་བོ་ལ་ཡང་སྤྲ་མི་བྲ། བྲག་ཆ་བཞིན་
དུ་རང་ཉིད་ལ། དེ་མ་ཐག་དུ་ལེ་ལན་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྫོ། །

ལེ་ལན་ཐམས་ཅད་གཅིག་ལ་བདལ། ཁག་ཉེས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ལ་དགྱ། ཞེས་པའི་དོན་ཉེ། གང་

དུ་འབྲོས་ཀྱང་མི་གཏོང་བར་དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲིགས་པ་ལ་བདའ་བའམ་འདྲེད་པ་ཟེར་བ་བཞིན་
 དུ། རང་ལ་རྒྱུན་འདྲེན་ཆགས་གང་ལྷན་ཐམས་ཅད་བདག་འཛིན་ནམ་རང་གཅེས་འཛིན་
 གྱིས་བྱས། སེམས་མི་སྦྱིད་པ་འདི་ཡང་དེས་བྱས། ལུས་ལ་ན་ཆ་ལྷན་བ་ཡང་དེས་བྱས།
 ཞེས་པ་ལྟ་བུས་ཁག་ཉིས་ཐམས་ཅད་བདག་འཛིན་ནམ་རང་འཛིན་གཅེས་འཛིན་ལ་དགྲི་
 བའི་དོན་ནོ། །

ལེ་ལོ། བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་འཇུག་སྟེང་མི་འདོད་ཅིང་བྱ་བ་ཤོལ་བྱེད་པའི་སེམས། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་བརྒྱ་
 ཟུག་པ་ནི། གཏི་ལྷག་གི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག་ཉལ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་དག་
 བ་ལ་མི་དགའ་བར་བྱེད་པས་རབ་རྩ་བའི་རིག་བཅོ། བྱེད་ལས་ནི། དེ་ཡོད་ན་དག་བ་
 གང་ཡང་བྱེད་མི་འདོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །

ལེ་ལོའི་དག། བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་མིང་། བཤེན་ཆོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། མཐའ་དག་
 ཤེས་བྱའི་རྒྱ་མཆོ་ཆེར། རྣམ་དཔྱད་བྱ་ཡིས་ལེགས་ཞུགས་ཏེ། ལེ་ལོའི་དག་ཡིས་བསྐྱོད་
 པ་ཡིས། ལ་རོལ་སོན་པ་ཅེས་མི་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལེ་ཤོར། ལེ་ལོའི་དབང་གིས་མཐུས་ཤོར་དུ་སོང་བ།

ལེག་ལེག་པོར། (འདུལ་བ) ཀླང་བ་འཐེང་ནས་འཁྲོག་འཁྲོག་པོར་འགོ་རྩལ་ཞིག་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་།
 རྩལ་ ༡༡༣༡ན། ལས། འཐེང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀླང་བ་འཐེང་ཞིང་ལེག་ལེག་པོར་འགོ་
 བཅོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལེགས་སྐར། ལེགས་པའི་སྐར་མ་ལ་གཟིགས།

ལེགས་བརྗོད་བདག་པོ། (མཛོན་བརྗོད) ལྷའི་དབང་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མིང་། མཛོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་
 རྒྱུན་ལས། མཐོ་རིས་འདྲེན་པ་མཐོ་རིས་རྒྱལ། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ་འཛིན་འཛིགས་དང་། གཅིང་
 བྱེད་མགོན་པོ་རྟོ་རྟོ་ཅན། ། (འདིས་ལྷ་མ་ཡིན་སྟོབས་ལྡན་དང་། འཕེལ་བ་དང་། ལྷགས་
 བྱེད་དང་། རྩལ་མེད་བཅས་པ་རྣམས་བསད་པས) ལྷོབས་ལྡན་དག་པོ་ (ཞེས་སོགས་སུ་
 གྲགས་སོ) ལྷ་ཡི་བདག །འཆི་མེད་བདག་པོ་ལེགས་བྲིས་གཙོ། གྲགས་པའི་སྤྲུལ་སྟེང་

ར་ཅན། །མཆོད་སྦྱིན་བརྒྱ་པ་ (ནི་སྦྱེགས་པ་ནམས་མཆོད་སྦྱིན་བརྒྱ་བྱས་ན་ལྷའི་དབང་
 བོ་ཐོབ་ཅེས་ཟེར་ལ། འདིས་ཀྱང་སྦྱོན་མཆོད་སྦྱིན་བརྒྱ་བྱས་པར་གྲགས་སོ) བདེ་སོགས་
 བདག །ལྷ་དབང་ལེགས་སྦྱོབ་སྐབས་གསུམ་དབང་། །ཀུན་ལ་ཉན་དང་ཤིས་བརྗོད་
 ཉན། །གནས་ཀྱི་བདག་པོ་སྦྱིན་ལ་ཞོན། །བརྗོད་དགས་རིངས་དང་གཞན་བསྐྱེམས་
 བརྗོད། །ཆར་འབབས་ཀྱིང་འཛོམས་གྲོལ་བྱེད་འཛོམས། །བྱ་ལོ་མ་དགྲ་གང་པོ་འབོད་ (ནི་
 ལྷ་མ་ཡིན་གང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་བོས་པས་དེ་ལྟར་དུ་གྲགས་སོ) ཉ་རིའི་རྟ་ཅན་སྦྱིན་པ་
 གསོད། །ཆོག་མདའི་མགོན་པོ་མིག་སྟོང་ཅན། ། (ནི་སྦྱོན་བྱང་སྟོང་གོ་ཉ་མའི་ཆུང་མ་
 བཤོལ་མེད་མ་ཞེས་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་སྤྲུག་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ཤིང་གི་ཁོང་གསེང་
 དུ་སྤྲས་པས། དེ་མི་དགའ་ནས་ཕྱིར་བཏོན་ཏེ། འདི་པན་ཆད་མ་འགྲོ་ཞིག་ཅེས་ཟེར་རོ། །དེ་
 བས་བྱང་སྟོང་གཞན་དུ་སོང་བའི་ཤུལ་དུ་བརྒྱ་བྱིན་དེ་དང་སྦྱོན་ཅིག་གནས་སོ། །དེར་བྱང་
 སྟོང་འོངས་པ་དང་འདོམས་ནས་ཞུགས་ཏེ་མངལ་དུ་ཡིབས་སོ། །དེར་སྤྱོད་འོངས་རྒྱུ་པ་
 དང་སྤྱོད་མ་འོངས་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེར་བྱང་སྟོང་གི་མདོན་ཤིས་ཀྱིས་རིག་སྟེ་དམོན་མེས་
 བསྐྱེག་པར་བྱའོ་ཞེས་སྤྲས་པ་དང་། བརྒྱ་བྱིན་འཛིགས་ནས་ཕྱིར་བྱུང་ངོ་། །དེར་བྱང་སྟོང་
 བ་རེ། །བྱོད་ལྷའི་དབང་པོ་ཡིན་པས། བསད་པར་མི་བྱའི་ལུས་ལ་མོ་མཆོན་སྟོང་དུ་སྤྲུག་ཅིག
 ཅེས་བརྗོད་པས་དེ་ལྟར་དུ་སོང་བ་སྤྲར་བརྗོད་པར་གསོལ་བའི་མིག་སྟོང་དུ་བྱས་སོ) ཀོ་ལུ་
 ཤིག་ཀ་བརྒྱ་བྱིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལེགས་བརྗོད་མ། (མདོན་བརྗོད) ལྷའི་དབང་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བཙུན་མོའི་མིང་། སྤྱད་བྱངས་ཤིན་ཏུ་སྦྱན་
 པས་ལེགས་བརྗོད་མ་ཞེས་བྱའོ། །མདོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོ་བ་
 མོ་ལས་གསུངས་སོ། །མདོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱུན་ལས་ཀྱང་། འཆི་མེད་དབང་མོ་
 ལྷའི་བཙུན་མོ། ། (སྤྱད་བྱངས་ཤིན་ཏུ་སྦྱན་པས) ལེགས་བརྗོད་མ་དང་དབང་ཆེན་མ། །
 (ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་བྱང་སྟོང་བྱ་ལོ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྦྱེས་པས) བྱ་ལོའི་སྤྲས་མོ་བདེ་སོགས་
 མའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལེགས་མཐོང་ཆེན་པོ། <མཐུ་སུ་དུ་ཆེན་> (འདུལ་བ) སྒྲིབ་པའི་གཏད་རབས་བདུན་གྱི་ཐ་མ་སྟེ་ཉན་

ཐོས་དབྱ་བཙུང་བ་ཞིག Maha Sudars'ana

ལེགས་ལྷན་ཡབ་སྐུ་སྒྲིབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་དང་། དེའི་སྒྲིབ་མ་སྒྲིབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་
པོ་གཉིས་ལ་ཟེར།

ལེགས་ནས་གདལ། ལེགས་པར་གདལ། ལེགས་པར་གདལ་ཞེས་པ་ནུམས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་
སེམས་ཤིང་། དེའི་དོན་ནི། ཡིན་ནས་འདུག ཡིན་པར་འདུག ཡིན་འདུག་ཅེས་པའི་དོན་
ཡིན་འདྲ། དེ་བ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཆ་༥༣༥ལས། གྲོགས་མཛད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཐུབ་པ་ནི་
སྒྲིབ་དཔོན་བཀའ་མོ་གྲུ་བ་” ལེགས་པར་གདལ།” ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལེགས་པ། བཟང་པོའི་དོན།

ལེགས་པའི་སྐར་མ། (འདུལ་བ) བདག་ཅག་གི་སྒྲིབ་པ་ལ་ལོག་ལྟ་ཁོན་བྱེད་མཁན་གྱི་དགེ་སྦྲོང་ཞིག
དགེ་སྦྲོང་ལེགས་པའི་སྐར་མ་དང་དོན་གཅིག དེ་ཡང་སྒྲིབ་དགེ་སྦྲོང་ལེགས་པའི་སྐར་མ་
ཞེས་བྲ་བ། མདོ་སྡེ་བཅུ་གཉིས་སྒྲིབ་ཡོད་པ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཐོབ་པ།
བཙུང་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཉེ་གནས་ལོ་བཅུ་གཉིས་བྲས་ཀྱང་། བཙུང་ལྷན་འདས་སེམས་ཅན་
འདུལ་པའི་ཐབས་དང་སྦྱོང་པ་ཅི་མཛད་ཐམས་ཅད། གཡོ་དང་སྦྱ་རུ་མཐོང་བས་ཉེས་
དམིགས་ཀྱིས། དངོས་སུ་སའི་མཐོངས་བྱེ་ནས་སེམས་ཅན་དཔུལ་བར་སོང་བའི་ལོ་རྒྱུས།
དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་༡༥ལྟ་གསལ་ལོ། །འོན་ལེགས་སྐར་འདི་སུ་
ཞིག་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྡེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས། འདི་ཡབ་ཐས་གཙང་ལ་གཙུང་པོ་
གསུམ་ཡོད་པའི་ཀན་པོས་ཐས་དཀར་གྱི་སྐས་རྒྱལ་ཞེས་བྲ་བ་དེ་ཡིན་ཟེར། སྐར་མ་རྒྱལ་
ལ་སྦྱེས་པས་རྒྱལ་ཞེས་བཀྲམས་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ལ་འགྲུར་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས།
སྐར་བཟང་དང་། རྒྱ་སྐར་བཟང་པོ། སྐར་ལེགས། ལེགས་སྐར། སྐར་བཟང་སོགས་སྦྱ་
ཆོགས་ཤིག་འབྲུང་བར་བཤད་དེ། སྡེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་གཡའ་མེལ་
༣༣༥བལས། སྒྲིབ་པ་དང་རྒྱས་མཉམ་རྒྱ་བྲུ་ཐས་དཀར་གྱིས་སྐས་སུ་སྐར་མ་རྒྱལ་ལ་

སྤྱི་པ་འཁོར་རྒྱལ་ལ་མཁས་སྐྱེ་བཟང་རྒྱ་སྐྱེ་བཟང་པོ་ཞེས་མཁས་སྐྱེ་ལེགས་དང་ལེགས་
 སྐྱེ་དུ་ཉིད་བསྐྱེད་སྤྱི་ལེགས་པ་དང་བཟང་པོར་བསྐྱེད་པའི་དབང་གིས་སྤྱི་ཆོགས་དང་།
 གཞན་ཡང་སྤྱི་སྤྱོད་དུ་འདྲ་བཅོད་པ། དཔེར་ན། དཀོན་ཆོག་བཅེགས་པའི་ལེའུ་དང་པོ་ཕྱོད་
 པ་གསུམ་བསྟན་ (ལུང་འདི་དཀོན་བཅེགས་༩ ཀ ༡༥༦ན་གསལ) པར། འོད་སྤངས།
 དག་སྤོང་ཀོ་ཀ་ལི་ཀ་དང་། དག་སྤོང་ལྷས་ཕྱིན་དང་། དག་སྤོང་ཁར་བྱ་དང་། དག་སྤོང་
 ཀཏ་ཏི་བྱ་དང་། དག་སྤོང་རྒྱ་མཚོ་ཕྱིན་ལ་ལྷོས། འོད་སྤངས། ཏྲ་ཐུབ་དང་། ཏྲ་ཐུབ་སོ་ལ་
 ལྷོས། འོད་སྤངས། དག་སྤོང་སྐྱེ་བཟང་ས་ངའི་གཡོག་བྱེད། ངའི་མདུན་ན་སྤྱི་ཞིང་འཆག་པ་
 དང་འདུག་པ་ལ་ཡང་བཟུ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་སྤོབས་ཀྱིས་སྤྱིང་གི་བར་སྤྱང་ལ་འཆག་པ་ཡང་
 བཟུ། ཆོས་དང་མཐུན་པས་སྤྱི་སྤྱོད་ཆོང་ཆོང་བཅད་པ་ལའང་བཟུ། དེ་ལ་དད་པར་
 མི་བྱེད་ཅིང་། ཆོག་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཐུན་པར་མི་བྱེད་པ་ལ་ལྷོས། གང་ཆོག་རེ་རེ་ལ་ཡང་
 མཐུན་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ནི། ངན་པར་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་དང་། ལྷ་འདས་ལེའུ་བཅུ་
 གཉིས་འོད་སྤངས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ལེའུར། དག་སྤོང་ལེགས་པའི་སྐྱེ་མ་ཞེས་བཟུ་བ་
 བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་མཛད་དུས་སྤྱིས་ལགས་ཏེ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་མདོ་
 ལྷེ་བཅུ་གཉིས་འཆང་བ་དང་། འཛིན་པ་དང་། སྤྱོག་པ་དང་། འདོན་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱེ་སྤྱི་
 གོ་ལ་ཞིང་བཤད་པ་ཡང་བཟུ། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་བཅོམ།
 བསམ་གཏན་བཞེ་ཡང་ཐོབ་ནས། ཅིའི་སྤྱད་དུ་དེ་བཞེན་གཤེགས་པས་ལོག་སྤེད་ཅན་ཡིན་
 ཏེ་ཀུན་གྱི་མཐར་ཐུང་པ་འདི་བསྐྱེད་པའི་བར་དུ་སེམས་ཅན་དཔུལ་བར་གནས་ཀྱང་སོར་
 མི་རུང་ངོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་ཅིའི་སྤྱད་དུ་སྤྱར་དམ་པའི་ཆོས་བསྟན་ཀྱང་ཕྱིས་མགོན་དང་
 རྒྱུབས་མཛད་པར་མི་འགྱུར་ན་སྤྱགས་ཇེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་ཞིང་ཐབས་མཁས་པ་ཅི་ཞེག་
 ལགས། ཞེས་སོགས་གསོལ་བས། དེ་ལན་དུ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ཇེ་ལྷི་
 རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་སོགས་སྤྱི་ལེགས་ཀྱང་གིས་པ་ཡི་གེ་མ་དག་པ་ཡིན། གཟའ་སྐྱེ་གྱི་སྐྱེ་
 མ་ཡིན་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྐྱེ་མ་རྒྱལ་གྱི་དུས་སྤྱི་སྤྱི་པས་མིང་རྒྱལ་ཞེས་

བཏགས་པ་དེས་ཤེས་ཀྱས་སོ། །འདི་སྐོར་ཞིབ་པར་གཟིགས་འདོད་ན། མདོ་དགོན་
བཅེགས་༼ ༡ ༽ ༡༩༩༣དང་། མདོ་སྤང་འདས་༼ ༩ ༽ ༡༩༩༤བཅུད། གཡའ་སེལ། ཟེེ་
རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ། ཆོ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གི་ཁྲི་ས་ལན་༢༤བཅུགས་སུ་སྤང་ངོ་། །

ལེགས་པར་བྱུང་བ། (འདུལ་བ) རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་དོན་གཅིག་ལེགས་པར་བྱུང་བ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ།
མདོན་པར་བྱུང་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་ ཐོས་པའི་ཆོས་ས་༡༠༤ལས། ལེགས་པར་ཐོས་དང་
ལེགས་སྦྱོང་དང་། །ཁྱིམ་ནས་ “ལེགས་པར་བྱུང་བ” དང་། །སྦྱོང་བར་བྱེད་པས་རབ་བསྐྱར་
ཞིང་། །དགེ་སྦྱོང་གི་ནི་རྗེས་མ་ཐུན་ལེགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་
མདོ་ལས། གདོན་མི་ཟ་བར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མའི་འདིག་རྟེན་
དུ་སྦྱེ་བ་དང་། “མདོན་པར་བྱུང་” ནས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །དེ་བ་ཐེར་དམར་པོ་ལས། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་ཁབ་ཏུ་བཞུགས་ནས། སུམ་ཅུ་
པ་ལ་མདོན་པར་བྱུང་སྟེ། དཀའ་བ་ལོ་དྲུག་སྟུང་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྦྱང་པོར་གཤེགས་ཏེ།
ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལེགས་པར་རབ་ཏུ་ཉོན་ལ་ཞེས་སོགས། མདོ་ལས། ལེགས་པར་རབ་ཏུ་ཉོན་ལ་ཡིད་ལ་བྱུངས་ཤིག་
ཅེས་ཆོས་ཉན་པའི་ཆེ་སྦྱོང་གི་སྦྱོན་གསུམ་སྤངས་པའི་སྐོན་ས་ཉན་དགོས་པར་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། ལེགས་པར་ཉོན་ཞེས་པས་སྦྱོང་དེ་མ་ཅན་གྱི་སྦྱོན་དང་བལ་བའི་སྐོན་ས་ཉན་
དགོས་པར་བཞུག། རབ་ཏུ་ཉོན་ཞེས་པས་སྦྱོང་ཁ་སྤུབ་པའི་སྦྱོན་དང་བལ་བར། ཡིད་ལ་
བྱུངས་ཤིག་ཅེས་པས་སྦྱོང་ཞབས་རྟེེལ་གྱི་སྦྱོན་དང་བལ་བའི་སྐོན་ས་ཆོས་ཉན་དགོས་པར་
གདམས་པ་ཡིན་ནོ། །སྦྱོང་གི་སྦྱོན་གསུམ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གཟིགས།

ལེགས་པར་གསུངས་པ། (འདུལ་བ) ༡ ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ། ༢ སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ།
ལེགས་སྟུང་། །དགེ་བའི་མིང་། རྒྱ་བཤད་ནི། བཟང་པོའི་བྱ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པས་ན་དེ་སྟུང་ཅེས་
བྱའོ། །རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་༼ ༩ ༽ ༡༩༩༤བཅུལས། ལེགས་སྟུང་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་གོམས་

པལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྤྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་
 སོགས། །ལེགས་སྤྱད་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་གྱི་ཡང་། །ཁོང་ཁོ་གཅིག་གིས་འཛོམས་པར་
 བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །² ཚུལ་ཁྲིམས། སྤྱོད་དཔོན་དགེ་བ་སྤྱི་སྤྱོད་འཇུག་གི་
 འགྲེལ་བ་ལས། ལེགས་སྤྱད་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་གྱི་ཡང་། །ཁོང་ཁོ་གཅིག་གིས་
 འཛོམས་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས། སྤྱོད་པའདུན་ནི། ཤིན་ཏུ་ངལ་བ་ཆེར་བྱས་པས་བསྐྱབ་
 པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལེགས་སྤྱད་དོ། །ཞེས་སྤྱོད་དཔོན་གཤེགས་རབ་འབྱུང་གནས་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་
 སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་ཆེན་དུ་གསུངས།

ལེགས་བྲིས། ། ལྷ་སྤྱི་མིང་། སྤྱོད་པའདུན་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱི་མགྲིན་པ། ཀླང་པ། ལག་པ་རྣམས་ལ་བྲག་
 ཤིས་པའི་རི་མོས་ལེགས་པར་རམ་མཛེས་པར་བྲིས་ཡོད་པས་དེ་སྐད་དུ་བཞོང་། ཅེས་འཆི་
 མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་འདོད་འཛོམས་པ་མོ་³⁴ 35 ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། ² ལྷ་ཡི་
 དབང་པོ་བརྒྱ་བྲིན་གྱི་མིང་། འདི་སྤྱི་མིང་གེ་བྲག་ཏུ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས།

ལེགས་བྲིས་མ། རྗེ་བཙུན་བཙུག་ལྷན་འདས་མ་སེང་ལྷེད་ནགས་ཀྱི་སྤྱོད་མ་ལ་བསྟོད་པ་མཁས་པའི་
 གཞུག་རྒྱ་ཞེས་བྲ་བ། རྗེ་དགེ་འདུན་བྲུབ་ཀྱིས་མཛད། བསྟོད་པ་འདི་བཞེན་གསུང་ཐོར་
 བྱ་³⁷བཟན་བཞུགས།

ལེགས་བྲིས་མའི་འགྲེལ་པ། རྗེ་བཙུན་སེང་ལྷེད་ནགས་ཀྱི་སྤྱོད་མའི་བསྟོད་པ་ལེགས་བྲིས་མར་
 གྲགས་པའི་འགྲེལ་བ་ཉུང་དུ་རྣམ་གསལ་ཞེས་བྲ་བ་དདུལ་ཚུ་རྣམ་ལྷ་པོས་མཛད། བསྟོན་
 དར་ལྷ་རམས་པས་མཛད་པའི་ལེགས་བྲིས་མའི་འགྲེལ་བ་བཙས་སོ། །

ལེགས་སྤྱད། སྐད་རིགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཏེ། སྤྱོད་ཀྱི་མིང་། སྤྱོད་པའདུན་ནི། འདི་
 སྐད་རིགས་གཞན་དག་ལྟར་འཛིག་ཏེན་ན་ངང་གིས་བྱུང་བའི་སྐད་རིགས་ཤིག་མ་ཡིན་པར་
 པརྗེ་ཏ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་པོར་འབད་དེ་ཏ་ཅང་ཞིབ་ཆགས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་གཉེན་ནས་
 ལེགས་པར་ཏེ་ཡང་དག་པར་སྤྱར་བའམ་བཞོས་པའི་སྐད་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲལོ། །དེ་
 ཡང་རྒྱལ་ཁབ་རིག་པས་བསྟོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལེ་ཆོན་³⁸ལས། རང་

བཞིན་དང་གིས་བྱུང་བའི་སྐད་ཅིག་ཡིན་ན་གྱིས་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་བདེ་ཆེག་ཏུ་སྒྲུ་བྱས་པ་
 ཞིག་དགོས་ཀྱི་ལ་འདིར་ཏུ་པོ་ཡིག་དང་ཏུ་སྒྲུ་མོ་ལས་བྱ་བར་འགྱུར་བས་འདྲ་འཁྱིལ་དེ་
 འདྲ་ལོ་དག་ལ་སྦྱངས་ནས་སྒྲུ་བྱས་མོད། གྱིས་པ་ལ་ཨ་མས་སྒྲོ་བ་བྱས་པའི་སྐད་དུ་ཡེ་མི་
 འདུག་ རྒྱ་གར་པ་ནམས་སྒྲོན་ཨ་ཆུ་ཆ་གྱི་རིགས་གཙང་མར་ཡོད་ཆེ་ཡུལ་གང་པོའི་སྐད་
 ལེགས་སྦྱར་ཡིན་པ་བསྒྲོམ་མོད། ཆོག་པལ་ཆེར་ཞིག་གནདེ་སྐད་ཡིན་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་། ནམ་
 དབྱེ་རྒྱུན་དང་བཅས་པ་འདི་ལྟ་བུ་པལ་སྐད་དུ་བྱས་པའི་དུས་ནི་ངེས་པར་ཡོད་མི་སྲིད།
 དེས་ན་ལེགས་སྦྱར་ནི་ལེགས་སྦྱར་རང་ཡིན་པས། ཆེད་དུ་བཙོས་ཞིང་ལེགས་པར་སྦྱར་
 བའི་སྐད་ཡིན་ཞིང་། ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་སོ། །རྒྱས་པར་དེ་ཉིད་དུ་བལྟ་བར་
 བྱུངོ། །

ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཁྱུས། རྒྱང་འདེན་པའི་ཅ་བ་དང་སྒྲོང་བུ་དང་ལོ་མ་དང་འབྲས་བུ་དག་བསྒྲོལ་ནས་
 ཁྱས་བྱེད་པའི་མིང་། ཞེས་བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་།

ལེགས་སྒྲོན། 1 སྒྲོན་ལམ་བཟང་པོ། སྒྲོན་གྱི་ལེགས་སྒྲོན་བྱུབ་པའི་རྟགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ལེགས་
 པོ་ཡོང་རྒྱའི་རེ་བའམ་སྒྲོན་ལམ་འདེབས་པ། 3 ལྟོ་གོས་སོགས་ཟང་ཟིང་གི་དངོས་སོ་ལ་
 ཆགས་པ། ལེགས་སྒྲོན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལེགས་སྒྲོན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། (འདུལ་བ) 1 སྲིད་པ་འཁོར་བའི་འབྱོར་བ་དང་། འོངས་སྒྲོད་དང་།
 བཀྱར་སྒྲེ་ལ་ཆགས་ནས་སྒྲུངས་པའི་སྒྲོམ་པ་ལ། ལེགས་སྒྲོན་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཟེར། དེ་ཡང་སྒྲོབ་
 དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། ལེགས་སྒྲོན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། སྲིད་
 པ་དང་། འོངས་སྒྲོད་དང་། བཀྱར་སྒྲེ་ལ་ཆགས་ནས་བསྒྲུང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །འདིའི་སྲིད་པ་ཞེས་པ་སྲིད་པ་འཁོར་བའི་འབྱོར་བ་ལ་མཆོ་རྟེན་མཆུག་བྱ་
 བཤད་པ་ལྟར་ལོ། །ཡང་ན། དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་མ་ཟེན་པར། བྱི་མར་ལྟ་མིའི་བདེ་བ་
 ཙམ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་ནས་སྒྲུངས་པའི་སྒྲོམ་པ་ལ་ཟེར། མཐས་བྱུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པའི་སྒྲོམ་གསུམ་ནམ་གཞག་བྱུབ་བསྟན་གྱི་དོར་ལམ་ལས། བྱི་མར་མི་དང་སྒྲིའི་བདེ་བ་

ཅམ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བས་སྒྲངས་པ་ནི་ལེགས་སྟོན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། 2 ཆེ་འདིའི་ལྟོ་གོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྒྲངས་པའི་སྟོན་པ། ཀུན་དགའ་བོའི་ཆ་སོ་གཉིས་ལྟ་བུ་ལྟོ་བྱིར་རབ་དུ་བྱུང་བར་གསུངས། ལེགས་སྟོན་དང་འཛིགས་སྟོབ་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐོར་མཆོ་རྒྱུ་ཉུང་གསལ་བར་གསུངས་པ་མི་སྤང་ངོ་། །

ལེགས་བཤད་ལྟོན་དབང་། ལུས་ཅུ་པའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་སྟེ། དེའུ་ལ་ཚུ་རྣམས་ནི་འདི་སྟོབ་མ་དབྱངས་ཅན་བྱ་བ་པའི་དོ་རྩེས་མཛད། བདག་གི་སྒྲ་མ་རེན་སོ་ཆེ་དག་བཤེས་བཟ་ཤིས་འབྱམ་གྱི་ཞལ་ལྟ་ནས། ར་བ་ལས་ཀྱང་ཆོག་ཉུང་ལ་དོན་གསལ་བའི་ལེགས་བཤད་དོ་མཆར་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཞེས་སྟགས་བརྗོད་ཡང་ཡང་མཛད། །

ལེགས་བཤད་སྟོང་སོ་ཆུང་བ། རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་དང་དོན་གཅིག་ཟླ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་སོས་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ཐུབ་པ་ལ་རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པའི་བསྟོད་པ་ཞིག་

ལེགས་སོ། (འདུལ་བ) 1 བཟང་ངོ་། རིགས་སོ། །ཞེས་པ་དང་། སལ་སྐད་དུ། འགྲིགས་འདུག་ཡག་སོ་རེད། ཡག་སོ་བྱུང་འདུག་ཅེས་པ་དང་དོན་འདྲ། 2 ཐུགས་ཟླ་ཆེ་ཆེ་ཞེས་པའི་དོན།

ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། (འདུལ་བ) རིགས་སོ་རིགས་སོ་ཞེས་པའི་སྒྲོས་ཆོག་གསུ་ཞབས་མཆོན་པའི་བྱིར་ལན་གཉིས་སུ་བསྒྲས་སོ། །

ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དགུ་པ་ནི། སྤར་གྱི་ལས་རྒྱས་མཐུ་ཅན་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་པ་ཡང་སྤིང་བྱི་མ་ལེན་དུ་འཇུག་པའོ། །སྤར་བཤད་ནི། ཅིའི་བྱིར་དེ་ལ་ལེན་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ལེན་པ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་བསྟུས་ཆོག་སྟེ། དེ་ནི་འདུན་ཞིང་ཆགས་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་དོ་སོ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་དེས་ཡང་སྤིང་བྱི་མ་ལེན་དུ་འཇུག་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད།

ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས། (སེམས་ཅན་པ) ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་འདྲ།

ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། (སེམས་ཅན་པ) ལུས་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་ཟེར། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས། ས་སོན་ཐམས་ཅད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། རྣམ་པར་སྟོན་པའི་རྣམ་ཤེས།རྣམ་སྟོན་གྱི་རྣམ་ཤེས་

མངལ་དུ་འཇུག་པ་བས་ལོ་གཅིག་འདུས་པ་བཅུ་གཉིས་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ལེའུ་འི་
 སྐད་དོད། བ་ཏ་གོས་སམ་སྒྲུལ་བྱ་ལ་འཇུག་པས། གོས་ཀྱིས་སྤང་བུ་མཚུངས་ལ་སོགས་
 པའི་ཉེར་འཆེ་ལས་བསྟོག་པ་དེ་བཞིན་དུ། རྒྱུད་ཀྱི་དོན་རིམ་པ་གཉིས་ལོ་འདིས་ཆགས་
 སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ལས་དང་། སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལས་བསྟོག་
 པས་ན་གོས་དང་འབྲུ་བའི་ཕྱིར་ལེའུ་ལོ། །ལ་ཉི་ནི་ལེན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཉེར་འཆེ་
 ལས་བསྟོག་བྱེད་དེ་གཞུང་འདིས་བརྗོད་བྱར་ལེན་པར་བྱེད་པས་ན་གཞུང་གི་ཆོག་ས་
 ལའང་ལེའུ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟུགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། སྤྱིར་ལེའུ་འི་
 སྐད་དོད་མི་འབྲུ་བ་མང་དུ་ཡོད་དེ། བ་ཏ་གོས་སམ་སྒྲུལ་བྱ་ལ་འཇུག་པ་ནི་ཕྱ་ཅ་ཞེས་པ་
 ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བའམ་ཡོངས་སུ་བརྗེ་བས་ན་ལེའུ། བ་རི་ཆེ་ད་ཅེས་པ་ཡོངས་སུ་གཙོད་
 པ་སྟེ། བརྗོད་བྱའི་དོན་ཆུན་སོ་སོར་ཡོངས་སུ་གཙོད་པས་ན་ལེའུ། ག་མ་སྟེད་ཞེས་པ་རིམ་
 པར་བྱེ་བ་སྟེ། བརྗོད་བྱའི་དོན་རིམ་པ་སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་སྟོན་པས་ན་ལེའུ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་
 ལེའུར་སྐད་དོད་མང་དུ་ཡོད་པར། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེའི་འགྲེལ་ཆེན་ཅི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱ་
 ཆེར་བཞད་པ་ལས་གསུངས་སོ། །

ལོ། 1 རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་འམ་ལོ་གཅིག་ཟེར། 2 ལ་མཐར་སྐྱར་རྒྱུའི་ཆོག་པ་ཕྱད་ཅིག་རྒྱ་མ་རྣམས་
 ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ཟུར་ཟུར་གྱི་རྒྱ་གཉོང་ལ། ཟུར་གྱི་སྟོན་བརྗོད་པ་
 བཅས་ཀྱི་ཆོག་པ་ཕྱད་ཅི་ལོ། གྲག་ཟེར། ཟེར་འོ། ཟེར་གྱིས། ཅེལོ། །དེ་སྐད་ཅེས་ཟེར་
 འོ། །རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། ས་སྐྱེ་ལེགས་བཞད་ལས། ཤེས་རབ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཀྱིས། །རྒྱན་པོ་ཡོན་ཏན་མི་སྟོབ་ལོ། ། (ཟེར་གྱིས) བརྟགས་ན་ཤེས་རབ་མེད་ཉིད་
 ཀྱིས། །རྒྱན་པོས་འབད་པ་ལྟག་པར་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 4 རུང་བ་དང་
 ཆོག་པའི་དོན། དཔེར་ན་ཟ་ཞེ་ལོ་མི་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 ཁུལ། རུལ་ལམ་ཟོལ། སྟོབ་ལོ་
 རྒྱུད་ལོ་བྱས་པས་ཡར་སྐྱེད་མི་ཐོན་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ལོ་འཁོར་དགོ་བཤེས། ལོ་འཁོར་དེ་གའི་ནང་དགོ་བཤེས་དམ་བཅའ་འཛོག་མཁན་གྱི་གྲ་པའི་མིང་།

ལོ་མའི་བཅའ་བ། (འདུལ་བ) བཅའ་བ་ལྗེའི་ནང་གསེས་ཤིག་ལ་ལུག་གི་ལོ་མ་ལྟ་བུ།

ལོ་མའི་ལྷ་མ། ཤིང་ལོའི་ལྷ་མ་པོ་སྟེ། རྒྱ་གར་དུ་ཕྱིར་མཁམ་ཟས་སྒོད་ཀྱི་ཚབ་ཏུ་གེ་ལའི་ལོ་མ་བེད་
སྒོད་བྱེད་པས། དེ་འདྲའི་ཤིང་ལོ་མང་པོ་བཅུགས་ནས་བཞག་པ་ཟེར་བར་སྟུམ་
མོ། །དབྱངས་ཅན་དགལ་སྒོའི་འདུལ་བའི་སྒྲིང་འབྲུམ་ལས་བྱུང་བའི་བད་བཀོལ་ལ་བཤམས།
རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ཤིང་ཏ་ལའི་ལོ་མར་འབྲས་ཆན་སོགས་སྒྲངས་ནས་ཟ་ཟེར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་ཀྱང་། དེ་ནི་ཤིང་སོག་གེ་ལའི་ལོ་མ་ཡིན་གྱི། ཏ་ལའི་ལོ་མ་མ་ཡིན་ནོ། །ད་ལྟ་མཐོ་
བསམ་གཏོང་དུས་རྒྱ་གར་གྱི་ལུགས་སྟོལ་དེ་གཙང་སྤྱོད་པའི་ལུགས་སྟོལ་ཁྲད་དུ་
འབགས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སྤང་རོ། །

ལོ་རྩ། (ལེགས་སྦྱར) ལོ་རྩ་དང་འདྲ།

ལོ་རྩ་བ། འཛིག་རྟེན་མིག་སྟེ། སྐད་གཉིས་སྤྱོད་པའོ། །རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་བསྐྱེད་བཙུགས་ཀྱི་དགོངས་
དོན་རང་གིས་དབྱིས་ཕྱིན་པ་ལུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་སྒོ་ནས་རང་སྐད་དུ་སྦྱར་བར་བྱེད་པའི་
བཀའ་འཛིན་ཅན་གྱི་ཐོད་ཀྱི་སྦྱར་བྱེད་རྣམས་ལྟ་བུ། དེས་ཆོག་ནི། ལོ་རྩ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་
སྐད་དེ། བསྐྱར་ན་འཛིག་རྟེན་མིག་ཅས་པའོ། །དེ་ཡང་ལོ་ནི་ལོ་ག་སྟེ་འཛིག་རྟེན། རྩ་ནི་ཅ་
སྟེ་ཅ་རྩ་སྟེ་མིག་གོ། ཡི་གེ་བསྐྱས་པས་ལོ་རྩ་ཞེས་བྱ། བ་ནི་ཐོད་སྐད་ཀྱི་བདག་
སྤྱོད། །དོགས་གཙོད། ཅ་ལ་རྩ་ཞེས་འབྲི་སྟོལ་འདི་ལྟར་མང་དུ་སྤང་སྟེ། དཔེར་ན་ཅ་རྩ་ལ།
རྩ་རྩ་ཞེས་བྲིས་པ་དང་། ས་སྤྱུ་ལ་ལ། ས་སྤྱུ་ལ་ཞེས་བྲིས་པ་དང་མཚུངས་སོ། །རྩ་རྩ་ནི་
འདུན་པ་དང་། ས་སྤྱུ་ལ་ནི་ཀུན་བདུས་ཞེས་པའོ། །ལོ་ཅ་ལ་ལོ་རྩ་ཞེས་འབྲི་སྟོལ་ཆགས་
པ་ནི་པལ་ཆེར་མ་དག་རྒྱན་འབྲུམས་སུ་མོང་བ་ཡིན་སྟུང་ཡང་དབྱེད་དོ། །

ལོ་རྩ། (ལེགས་སྦྱར) སྐད་བསྐྱར་བའི་བྱ་བའི་མིང་། དཔེར་ན། ལོ་རྩ་བསྐྱབ། ལོ་རྩ་བཙུགས་ཏེ་སྐད་
བསྐྱར་ལྟ་བུ།

ལོ་རྩ་བ། ལོ་རྩ་བ་ལ་གཞིགས།

ལོ་རྩ་བ་རྣམས་ལ་ཆོས་བསྐྱར་རྩལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ། ཆོས་བསྐྱར་རྩལ་གྱི་ལམ་སྟོན་བསྐྱབ་བྱ་འདི་ནིང་།

གཙོ་བོ་སོག་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་བོ་རྣམས་ལ་ལྷུང་སྒྱུ་རྩེ་ལ་བའི་དོ་རྗེས་བསྐྱེལ་བ་ཡིན་
 ཅུང་། དེར་དུས་བོད་ཡིག་ཐོག་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་རྣམས་དབྱེན་ཡིག་སོགས་སྐད་
 རིགས་གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས། ཆོས་བསྐྱར་པའི་
 ཆེ་མ་སྙད་འདོགས་ཚུལ་སོགས་སུ་མོ་བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་བཅ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བྲིམས་
 ཀྱིས་ཐག་གཙོ་བྱས་ནས་ཐམས་ཅད་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྤྲིག་ལམ་ཞིག་བཙོས་ཡོད་པ་
 དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་མེད་པའི་སྐབས་ཀྱིས། དེར་སང་གི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆོས་སོ་སོའི་རང་འདོད་ཀྱིས་གཞི་
 གཅིག་ལ་མ་ཐོབ་སྙད་མི་འདྲ་བ་སྤྲོ་ཆོགས་ཤིག་སྐྱར་བའི་སྐབས་ཀྱིས་སྤྲོག་པ་ལོ་རྣམས་མགོ་བོ་
 མོངས་ཤིང་གཞུང་དོན་ཆོགས་མེད་དུ་རྟོགས་མི་ཐུབ་པ་དང་། ལྷག་པར་འདིས་འབྲུལ་གཞི་
 བྱས་ཏེ་གཞུང་དོན་གྱི་གོ་བ་ལོག་སྐྱབ་དུ་སོང་བ་སོགས་མཐོང་ཆོས་སུ་གྱུར་པས། སྤུང་
 ཆད་དེ་ལྟ་བུའི་ཉེས་སྤོན་མི་འབྱུང་བའི་སྐད་དུ་ལྷུང་སྒྱུ་རྩེ་ན་ལོ་ཆེད་ཆོས་བསྐྱར་ཚུལ་གྱི་
 ལམ་སྟོན་བསྐྱབ་བྱ་འདི་ཉིད་ལོ་རྒྱུ་བ་དེ་དག་ལ་བལྟ་བའི་མིག་ལྟར་མཐོང་ནས་འདིར་
 འགོད་པའི་ངལ་བ་བྱས་མོ། །ཆོས་བསྐྱར་པའི་སྤྲོན་འགྲོའི་ཚུལ་དུ་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་
 པའི་སྤྲུལ་རྟགས་དག་གསུམ་དང་སྟན་དག་བཅས་པར་ཐོས་བསམ་རྣལ་མ་ཞིག་དགོས་
 གལ་ཆེ་ཞིང་། དེ་མེད་ན་བོད་ཀྱི་ཁ་དབེར་བ་དེའི་ཉལ་སྤངས་ལ་བལྟས་ན་མེད་སྐྱེད་ཀྱི་ག་
 ཅིག་སྤྱོ་བར་འདུག་ཅེས་པའི་དཔེ་ལྟར་འགྱུར་ཉིན་ཡོད། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་
 གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་
 པའི་མིག་དུ་གྱུར་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། སྐྱར་བྱེད་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚུལ་འདི་ཉིད་
 འཇིག་རྟེན་དུ་ལུན་རིང་དུ་གནས་ན་ཅི་རུང་སྟམ་པའི་བསམ་བསམ་ཐུབ་བསྟན་གཅེས་པར་
 འཛིན་པའི་སློ་ཡིད་ལ་བརྟགས་ཏེ། ཁེ་འདོད་དང་གྲགས་འདོད་དང་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བའི་
 སེམས་སྤངས། གཤུ་བོའི་སློས་ཆོག་དང་དོན་གྱི་ཆ་ལ་ལེགས་པར་དབྱེད། རང་གིས་རི་ལྟ་
 བ་བཞིན་མ་ཤེས་བ་རྣམས་མཁས་པར་གྲགས་པ་མཆོག་དམན་སུ་ལ་ཡང་རུང་སྟེ་ལེགས་
 པར་བྲིས་ཤིང་ཐེ་ཆོས་བཅད་ནས། ཆོག་གསལ་ཞིང་གོ་བ་དེ་བ་དོན་དང་མི་འགལ་བར་

བྱས་ཏེ་ལེགས་པར་བསྐྱར་ན། རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ལེགས་ཆོགས་དུ་མ་སྤེལ་བར་བྱས་
ཤིང་། རྒྱལ་བའི་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱ་བ་བྱས་པར་འགྱུར་བས་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་གཞལ་དུ་
མེད་པ་འཛོལ་བར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དུ་ན་རང་ཉིད་མཁས་པ་མིན་ཀྱང་མཁས་པར་རྫོགས་
པས་བློགས། གཞན་མཁས་པར་གྱུར་ཀྱང་དེ་ལ་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བའི་ཡིད་ཀྱིས་སྤང་བས་སྒོ་
མིག་བསྐྱབས། དམ་བའི་ཆོས་ལ་གལ་ཆུང་དུ་བཟུང་བས་ཉི་མ་འདུལ་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བས་
པོ་ཏེ་རི་མང་མང་དུ་བསྐྱར་བ་ལ་དགའ་བ་དག་གིས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་བློ་མ་མེད་
པ་ལོག་བཤད་ཉེས་བཤད་ཀྱི་བཙོག་ཆུས་བསྐྱད་པའི་འབྲས་བྱ་རང་གཞན་ཀྱུན་ལ་འདི་
ཕྱིར་བཟོད་པར་དགའ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་འབྱུང་བ་ལ་ཅིར་ཡང་མི་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་
ལྟར་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་ངེས་པར་བྱས་ནས་བསྐྱར་ཆུལ་དངོས་ལ།
གཞུང་གི་ཆོག་ནམས་པོད་སྐྱད་ཀྱི་གོ་རིམས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྐྱར་ན་རང་སྐྱད་ལ་གོ་
བདེ་ཞིང་། རོན་འཇུགས་པར་མི་འགྱུར་བ་ནམས་ནི་དེ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྐྱར་བར་བྱ་
ཞིང་། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཆོག་གོང་འོག་བསྐྱོར་ཞིང་དཀྱགས་ན་དོན་གོ་བ་གསལ་ཞིང་
བཟོད་བདེ་བ་ནམས་ནི་ཆོགས་བཅད་ཡིན་ན་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གི་ནང་དུ་གང་བདེ་བར་སྒོར་
ཞིང་བསྐྱར་བ་དང་། ཆོག་ལྷག་པ་ནམས་ནི་ཆོག་གཅིག་གསུམ་གཉིས་སམ་གསུམ་སོགས་
ཆོག་སྤྱི་ཕྱི་འཇུགས་པར་མི་འགྱུར་བ་གལ་ཆེ་ལ། དེ་ཡང་ཆོག་དེ་ཀའི་རྒྱས་པ་འདོན་
ལུགས་ལ་ལེགས་པར་བརྟག་དགོས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་བོད་སྐད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་བསྐྱར་
ན་རང་སྐྱད་ལ་ཆོག་ལྷག་ཏུ་ཅང་མང་བས་དོན་གྱི་ཆ་བསྐྱབས་པ་ལྟ་བུ་ཡང་མང་དུ་ཡོད་
པས། དེ་ལ་ནི་དོན་ལ་མི་གཞོད་པར་བྱས་ཏེ་ཆོག་ལྷག་ནམས་དོར་བས་ཆོག་ལ། སྐབས་
འགའ་ཞིག་ཏུ་ཆོག་རྒྱར་ཅུང་ཟད་རེ་མ་བསྐྱེད་ན་དོན་གྱི་རྒྱས་པ་མི་རྫོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡང་
ཡོད་པས། དེ་ལ་ནི་དོན་གསལ་བ་ལ་ཕན་ཞིང་ཆོག་རོར་མ་སོང་བའི་སྐད་རྒྱར་བསྐྱེད་ནས་
བསྐྱར་བར་བྱའོ། །མིང་གཅིག་དོན་དུ་མང་བསྐྱེད་ཏུ་རུང་བ་ནམས་ནི་ལྷག་འོག་ལ་ལེགས་
པར་བརྟགས་ཏེ། ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཐག་གཅོད་དུ་རུང་ན་གང་བསྐྱེགས་པ་དེར་བསྐྱར་ལ།

ཐག་གཅོད་དུ་མི་རུང་ཞིང་རང་སྐྱད་ལ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་བསྟེན་པའི་སྐྱད་དོད་མ་རྟེན་ན་
 བྱི་བོད་སྐྱད་སོར་གནས་སུ་གཞག་པར་བྱའོ། །ཡང་བཤ་བྱུབ་དང་རྒྱལ་སྒྲོན་ལ་སོགས་པའི་
 གང་ཟག་གི་མིང་དང་ཡུལ་དང་མེ་ཉོག་དང་ཅི་ཡིང་ལ་སོགས་པའི་མིང་བསྐྱར་ན་གོ་དཀའ་
 ཞིང་ཆོག་མི་བདེ་བ་དང་། འོལ་སྤྱིར་བསྐྱར་དུ་རུང་ཡང་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་མིན་གཏོལ་མེད་
 པ་རྣམས་ལ་ནི་མིང་གི་མགོ་མཐུག་རིམ་རིགས་པར་བརྟེན་དང་རྒྱལ་བོད་དང་། མེ་ཉོག་
 ཞེས་སོགས་གང་ལ་བྱ་བའི་མིང་གཅིག་སྒྲ་ཐབས་སུ་བསྟན་ནས་རྒྱ་གར་སྐྱད་དམ་བོད་སྐྱད་
 སོར་བཞག་ཏུ་གཞག་པར་བྱའོ། །གཞུང་ཆེན་མོའི་འབྲེལ་པ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་རྩ་བའི་
 དཔེ་སྤར་བསྐྱར་ཟེན་བ་ཡོད་ན་འབྲེལ་བའི་ནང་གི་རྩ་བའི་ཆོག་ཀྱང་དེ་དང་མ་ཐུན་པར་བྱ་
 ལ། མེད་ན་ཐོན་དུ་རྩ་བའི་དཔེ་བསྐྱར་ཞིང་དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་ལ་བསྟན་ནས་བསྐྱར་བར་
 བྱའོ། །ཚོལ་བྱིར་ཚོལ་གྱི་ཚོད་པའི་ཆོག་རྣམས་ནི་པན་ཚུན་གཉིས་ཀའི་བསམ་པའི་
 གཤེད་ས་དང་ཚོད་པ་འགོ་ལུགས་ལེགས་པར་བརྟགས་ཏེ་སྒྲུབ་དག་དང་སྟན་འབྱིན་པའི་
 དག་ཚོ་ཞིང་གོ་བདེ་བའི་ཆོག་གིས་བསྐྱར་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་བསྟོད་པའི་ཆོག་དང་།
 སྐད་པའི་ཆོག་དང་། སྤྱོ་བར་འགྱུར་བའི་ཆོག་དང་། འཛིགས་པའི་ཆོག་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་ནི།
 རང་སྐྱད་དུ་ཀུན་ལ་བྲགས་པ་བྱས་པ་ཆེ་ཞིང་ཡིད་འཁུལ་ཐུབ་པ་སྐྱབས་སུ་བབས་པའི་
 ཆོག་གིས་བསྐྱར་བར་བྱའོ། །གཞུང་གིས་དོན་ལེགས་པར་མ་གོད་བའམ་ལོག་པར་བཤད་
 པར་མངོན་པ་འགའ་ཞིག་འདུག་ན་འདྲི་ཚུམ་པ་སོས་རིམ་རིམ་བཅུམས་པ་ལྟར་བསྐྱར་
 བར་བྱ་ཡི། གཞུང་གཞན་གྱི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ལས་སྒྲུངས་ཏེ་འཆོས་པར་མི་བྱ་སྟེ།
 གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་སོ་སོ་བ་རྣམས་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་
 བྱིར་རོ། །གདམས་དག་གི་གཞུང་རྣམས་སུ་ལྟ་དང་མུས་དང་གངས་སོགས་ཀྱི་མིང་གཤམ་
 ཆོག་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་རྣམས་ནི་དེ་རིམ་རིམ་བཞིན་བསྐྱར་བར་བྱ་ཡི། རང་མིང་རྟེན་
 པར་མི་བསྐྱར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གཤམ་པའི་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །ཡང་སྟན་
 དག་གི་སྐབས་སུ་མངོན་བརྟེན་གྱི་མིང་གིས་བསྟན་པ་བོད་བྱ་ལ་མགིན་བཟང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཡང་མིང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱར་བར་བྱ་ཡི་རང་མིང་གིས་མི་བསྐྱར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་མི་མངོས་
 བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ཅ་བའི་རྣམ་ཤེས་དང་ཀུན་གཞི་ཞེས་པ་གཉིས་དོན་
 བསྟེན་པའི་གཞི་པལ་ཆེར་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་པལ་ཆེན་སྡེ་པ་དང་སེམས་ཅན་པ་གཉིས་
 ཀྱིས་མིང་འདོགས་ལུགས་དང་བཤད་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་
 གི་གཞུང་ལས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟར་བསྐྱར་བར་བྱ་ཡི། དོན་གཅིག་པ་ལ་བསམས་ནས་ཐ་
 ལྷན་པན་ཚུན་བསྟེན་བར་མི་བྱའོ། །ཡང་བདེན་བར་བྱུང་བ་དང་། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་
 བྱུང་བ་གཉིས་དབུ་མ་ཐལ་འབྱུར་བ་ལྟར་ན་དོན་གཅིག་པས་གཅིག་ཡོང་སར་གཅིག་ཤོས་
 སུ་བསྐྱར་ཆོག་པའི་སྐབས་ཡོད་མོད་ཀྱང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་མི་
 འདྲ་བས་དོན་གཅིག་པར་བྱེད་མི་རུང་བ་ལྟ་བུ་ཡང་མང་བས། ལེགས་པར་དབྱེད་ནས་རང་
 རང་གི་ལུགས་ལྟར་བསྐྱར་ཤེས་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་བདག་མེད་དང་བདེན་མེད་
 གཉིས་ཀྱང་དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་འགངས་འདྲ་ན་ཡང་། བྱུང་མཐའ་འོག་མའི་སྐབས་སུ་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་ཁས་ལེན་ཀྱང་བདེན་མེད་དུ་ཁས་མི་ལེན་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་
 བར་འགངས་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱང་བྱེད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་དོན་གཅིག་ཏུ་
 བཤད་པ་མཐོང་བས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དོན་གཅིག་པར་བརྩེད་ནས་མ་བཟླག་པར་ཐ་
 ལྷན་པན་ཚུན་བསྟེན་ནས་བྱུང་མཐའ་རྣམས་ཀྱི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་འཆོལ་
 བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། བྱུང་བ། བསྐྱབས། འབྱུང་བ། ཞེས་དང་། བཅོམ།
 གཞོམ། འཛོམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འདས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་ཆོག་གི་ཁྱད་པར་
 རྣམས་དང་། འདིས་རྙེད་པ་དང་། འདི་རྙེད་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་དང་། ལས་ཀྱི་སྒྲིམ་བསྟན་པའི་
 ཁྱད་པར་དང་། སངས་རྒྱུ་ཁོན་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་ཞེས་དང་། སངས་རྒྱུ་ཡོན་ཏན་དང་
 ལྷན་པ་ཁོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཁོན་ཞེས་པའི་སྒྲིམ་ཆོག་གི་གོང་འོག་ཏུ་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་
 ཀྱིས་གཞན་ལྷན་རྣམ་གཅོད་དང་། མི་ལྷན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཆོག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་དང་། འབྲལ་
 བ་ཞེས་པ་བདག་གསར་ལ་སོ་སོར་བྱེ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་ན་འང་བདེ་རྒྱུད་ལ་དབྲལ་བའི་སྐད་

ལོ་རྒྱུ་བ་སྒོ་ལྟན་ཤེས་རབ། རྟོག་ལོ་བསྟན་བའི་ཉི་མ་སྒོ་ལྟན་ཤེས་རབ་དང་འབྲ།

333

ཅིག་བྱ་དགོས་དགོངས་ནས། རང་གི་གནས་མཐོ་ཤིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྦྱོན་བྱངས།
 དེ་ན་རྒྱ་དམེ་གོང་ལོག་གི་ལྷ་རམས་ཐོག་གི་རིམ་པ་བྱས་ནས་བྲིས་ཡོད་པ་དེ་རམས་ལ། རྩོ་
 བོས་མོ་མོར་བསྟོད་པ་ཆེགས་སུ་བཅད་པ་རེ་མཛད་དེ། སྟན་ལ་བཞུགས་པ་ན། ད་ཅི་ནས་
 མཛད་པའི་བསྟོད་པ་དེ་རམས་སུ་མཛད་ཅེས་ལོ་རྩེ་བས་རྩིས་བས། དེ་ཁོ་བོ་རང་གིས་
 འབྲུལ་དུ་བཀྲིས་པ་ལགས་གསུངས་བས། ལོ་རྩེ་བ་འཛིགས་ཤུམ་སྟེ་སོང་། རྩོ་བོས་ལོ་རྩེ་
 བ་ལ། བྱེད་ཀྱིས་ཆོས་ཅི་དང་ཅི་མཐུན་གསུངས་པ་ན། རང་གིས་མཐུན་པ་རགས་རིམ་
 ཞིག་ཞུས་བས། རྩོ་བོའི་ཞལ་ནས། ཨེ་བྱེད་ལྷ་བྱ་བོད་ན་བཞུགས་ནས་སྤར་བས། ཁོ་བོ་
 བོད་དུ་ཡོང་མི་དགོས་པར་འདུག་པ་ལ་ཞེས་གསུང་ཞིང་། རྒྱགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྦྱར། ལོ་རྩེ་
 བ་ལིན་ཏུ་རྒྱགས་ཆེས་པར་གྱུར་ནས་འདི་ནི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ལས་ཀྱང་ཆེན་པོའི་སྟམ་དུ་
 དགོངས་ནས། བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་། ཉི་ཁྲི་སྟང་བ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་འབྲེལ་ཆེན་ལ་སོགས་པ་
 སྤར་བསྤར་བ་མང་པོ་ལ་ཞུས་དག་ཞུས། རྩོ་བོས་ཁོ་བོ་དབུས་སུ་འགྲོ། དེར་དེད་ཀྱི་བྲི་ལ་
 ལོ་རྩེ་བྱེད་པ་ལ་འཕྱོན་དགོས་གསུངས་བས། ལོ་རྩེ་བ་ཆེན་པོ་དེའི་ཆེ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་
 ཅ་ལྷ་པ་ཡིན་བས། དབུ་ལྷ་བྱང་ནས་ཁོ་བོའི་མགོ་བོ་འདི་བཞིན་དུ་སོང་བས་ཐུགས་བྲི་མ་
 ཞུས་ཞེས་ཞུས། པ་རོལ་ཏུ་བྲིན་པ་དང་རྒྱ་དམེ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་བཞུང་པ་རྒྱ་ཆེར་
 མཛད། དབང་དང་སྦྱབ་པའི་ལག་ལེན་མང་དུ་བསྟན་ཅིང་། བསྟན་པ་སྤར་ལས་བྲི་དར་
 སྤགས་ཀྱི་བསྟན་པ་བོད་དུ་དར་བ་ཡང་པལ་ཆེར་ལོ་རྩེ་བ་འདི་ཁོ་ནའི་བཀའ་བྲིན་ཡིན།
 པ་རྟེན་ཏུ་བསྟན་ཅུ་ཅ་ལྷ་བསྟན་ནས་དམ་པའི་ཆོས་མང་དུ་གསན། ལྷ་ཆེན་པོ་ལྷ་ཕྱེ་བཅན་
 ཀྱིས་དབུའི་མཆོད་གནས་དང་རྩོ་སྟོབ་དཔོན་དུ་བཀྲུ། སྤར་བྱངས་ཀྱི་ཞེར་ཀྱི་གནས་
 གཞི་སྤལ། གཙུག་ལག་ཁང་ཡང་བཞེངས། ཁ་ཚའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རོང་གི་གཙུག་
 ལག་ཁང་ལ་སོགས་པ་གནས་གཞི་དང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་མཆོད་རྟེན་མང་དུ་བཞེངས།
 གྲུང་ཤིང་བཙོན་འབྲས་རྒྱལ་མཆོན་ལ་སོགས་པའི་སྟོབ་མ་མཁས་བྲུབ་མང་པོ་དང་། ཞུས་
 ཆེན་པེར་བའི་ལོ་རྩེ་བ་ཡང་བཅུ་ལྷག་ཅན་ཐོན། འབྲུལ་གྱི་མཛད་པ་ཡང་སྦྱ་གཟུགས་

བཞེངས་པ་དང་འགྲུར་མཛད་པ་ལ་སོགས་རེ་རེའི་རྗེས་ཀྱང་གཞན་གྱིས་མི་སྟོགས་པ་
 དང་། མཚན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པ་ཡང་སྤྱི་ཏའི་སྐད་དུ་འབྲུམ་ཐྱག་གཅིག་བོད་ཀྱི་སྐད་
 དུ་འབྲུག་ཐྱག་གཅིག་གཞན་ལ་ཡོན་བྱིན་ཏེ་འབྲུམ་ཐྱག་གཅིག་རྣམས་བཏོན། མཐར་ཐོག་
 རྗེས་སྐྱབ་པ་ལ་བརྟུན་དེ། སྐྱབ་ཁང་གི་ཕྱི་རོལ་ན་སྒོ་སྤྲུམ་རིམ་ཡོད་པ་ལ། ཕྱི་མ་ལ་སྒོ་
 འདྲིའི་ནང་དུ་འཁོར་བ་ལ་ཞེན་པའི་སྒོ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྤྲེས་ན། བསྟན་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་
 མགོ་བོ་ཁོས་བྱ་བ་དང་། བར་བ་ལ། རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒོ་འདྲིའི་
 ནང་དུ་སྤྲེས་ན་བསྟན་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་མགོ་ཁོས་བྱ་བ་དང་། ནང་མ་ལ། སྒོ་འདྲིའི་ནང་དུ་མ་
 མལ་གྱི་རྣམ་ཏོག་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྤྲེས་ན། བསྟན་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་མགོ་བོ་ཁོས་བྱ་བ་
 རྣམས་བྲིས་ནས། རོ་བོ་ཐོགས་རྗེས་ལོ་བཅུའི་བར་སྐྱབ་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཛད། དགྲུང་ལོ་
 དགྲུ་བཅུ་ཅ་བརྒྱད་པ་གིང་མོ་ལྷག་ལ་ཁ་ཅེ་མེང་གིར་དུ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་
 བསྟན་པའི་ཆེ། རས་མཁའ་གང་བའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་རོལ་མོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟོག་པ་དང་། མེ་
 ཏོག་གི་ཆར་འབབས་པ་ལ་སོགས་པ་གྲོང་བའི་བྲིས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 མངོན་སྲུལ་དུ་གྱུར། མདུང་གཏན་མ་བྱུང་བས་མཁའ་སྟོད་དུ་གཤེགས་ཞེས་གྲགས། རིང་
 བསེལ་འོལ་མ་སེའི་མདོག་ལྷ་བྱ་ཤིན་ཏུ་དམར་བ་གསུམ་བྱུང་བ་ཡང་། ལུན་མི་རིང་བ་
 ཞེག་ན་འབྲུག་གི་སྐྱ་དང་བཅས་ཏེ་རས་མཁའ་སོང་ཞེས་གྲགས་སོ། །ཞེས་དེབ་སྟོན་
 ༤༤ སོགས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ལོ་ལེགས། ལོ་ཐོག་ལེགས་པའམ། ལྷོན་ཐོག་ཡག་པོ་བྱུང་བའི་དོན།
 ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ། ལོ་གསུམ་དང་རྒྱ་བ་ཕྱེད་གསུམ། ལོ་གསུམ་ནི་གོ་སྤྱ། ཕྱོགས་གསུམ་ནི་
 རྒྱ་བའི་དཀར་ཕྱོགས་དང་དམར་ཕྱོགས་རེ་རེར་བཅིས་པས་རྒྱ་ཕྱེད་གསུམ་མོ། །ལོ་གསུམ་
 ཕྱོགས་གསུམ་ལ་ཞག་གངས་ཆེག་སྟོང་ཆེག་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷ་ཡོད། གོང་གི་དཀར་ཕྱོགས་
 དང་དམར་ཕྱོགས་ཞེས་བ་ནི། ཡར་ཐོ་ལ་རྒྱ་བའི་དཀར་ཆ་འཕེལ་བ་དང་། མར་ཐོ་ལ་དམར་
 ཆ་འཕྱིབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན།

ལོག་འབྱུང། ལོག་སྐྱུང་དང་འབྱུང། མཆོམ་ཕྱེ་ལྷ་སོགས་སུ་ལོག་འབྱུང་ཞེས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་
ཅི་སྐྱེ་ལོག་འབྱུང་དུ་བསྐྱུང་བཤོ། །ཞེས་དང་། སྐྱེ་ལོག་འབྱུང་དུ་བསྐྱུང་བས་བོད་དཔེ་ལ་ཆོ་
གའི་ཆོག་གི་ཐ་མར་སོང་བ་ཡིན་པས་མི་ལགས་ལོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

ལོག་སྐྱུང། སྐྱེ་ལོག་སྐྱུང་ཏེ། ཆོག་ལགས་ཞིག་ལྷག་ལོག་གོ་ལྷོག་སྟེ་བསྐྱུང་བ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་གང་
ཡིན་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་མི་སྤྱི་ཏའི་སྐྱེ་ལ་ཆོ་གའི་ཆོག་གི་དང་པོ་ན་ཡོད་ཀྱང་། སྐྱེ་ལོག་ (མ་
ཕྱེ་ལ་ལོག་འབྱུང་ཞེས་འབྱུང་) སྐྱུང་དུ་བསྐྱུང་བས་བོད་དཔེ་ལ་ཆོ་གའི་ཆོག་གི་ཐ་མར་
སོང་བར་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་མཆོམ་ཕྱེ་ལྷ་རམས་བཞུགས།

ལོག་སྐྱུང། ། དེ་ན་ལན་ལོག་འཇལ་བྱེད་པ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མི་བཟོད་པ་དང་བཟོད་པའི་
སྤྱོན་ཡོན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་ནས་སེམས་བརྒྱལ་བས་ལོག་སྐྱུང་དང་སྐྱུག་བསྐྱུང་གིས་
མི་འཇོག་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །2 གོ་བ་བྱིན་ཅེ་ལོག་ཏུ་ལེན་པ། གོ་བ་ལོག་
སྐྱུང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ལོག་འཇལ། དེ་ན་ལན་ལོག་འཇལ། ལོག་སྐྱུང་དང་དོན་གཅིག

ལོག་ལྷ། ལོག་པར་ལྷ་བ་དང་དོན་འདྲ།

ལོག་དད་སེལ། ལོག་པར་དད་སེལ་དང་དོན་འདྲ།

ལོག་འདེན། <མི་རྒྱ་ཡ་ཀུ> ལྷ་དབང་སྐྱུག་ཆེན་པོའི་བུ་ལོག་འདེན་ཏེ། ཆོགས་བདག་སྤངས་སྤེའི་མིང་།
མི་རྒྱ་ཡ་ཀུ་ལ་གཟིགས།

ལོག་གཞོན། བྱིན་ཅེ་ལོག་གི་བསམ་པ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའམ་ཆར་གཅོད་པ། ཆོས་མིན་གྱི་སྒོ་
འགོག་པར་བྱེད་པ། སྒོ་སྒྱུར་དོན་བདུན་མ་ལས། ལོག་གཞོན་ཐམས་ཅད་གཅིག་གིས་
བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །

ལོག་གཞོན་ཆེན་མོ། ཁྱེད་ལྷོན་བཙུག་འབྱུང་གཡུང་བྱུང་ཁྱེད་ལྷོན་མེད་ཀྱི་ཡ་བྱུང་གིས་མཇུག་པའི་
བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེ་བ་ཐེང་ཞིག་ ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ། ཁྱེད་ལྷོན་བཙུག་
འབྱུང་གཡུང་བྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོའམ་ལོག་གཞོན་ཆེན་མོར་གྲགས་པ། ཞེས་གསུངས།

པོད་རྒྱ་ཆེན་མཛོད་ཆེན་མོར་འདི་ལ་བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་ཆེན་མོའང་ཟེར། ཞེས་
གསུངས། མཁས་དབང་དུང་དཀར་མཛོད་བཟང་འཕྲིན་ལས་ལགས་ཀྱིས་ཀྱང་དཔེ་རྒྱུན་དཀོན་
བས་མངའ་བྱུང་མེ་འདུག།

ལོག་ག། 1 རོར་ག། རོར་འཁྲུལ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལོག་པའི་ལམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2 ལྷུང་ཡོང་བའམ་
སྤེལས་ག། རྒྱུ་ལ་ལོག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 3 འགྲེལ་ག། ཉིལ་ག། ཞིག་ག། ཅིག་ག་ལོག་ཅེས་བ་
ལྟ་བུ།

ལོག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ག། གཞི་དེ་མིན་བཞིན་དུ་དེར་མོས་སྒྲོམ་བྱེད་ག།

ལོག་པའི་ཡུལ། ཆགས་སྤང་སོགས་ཀྱི་ཡུལ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉ་དུ་སྒྲོན་འདུལ་སྒྲོང་
མཁན་གྱིས་སྤང་བཟང་པོས་འདུལ་བ་ལྟ་བུ། དབང་པོ་ལོག་པའི་ཡུལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བ་
ཉ་དུ་སྒྲོན་ལྟ་བུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་འཇུག་ན་ཆར་གཙོད་ཅིང་། འབད་བ་དུ་མས་བྱ་བར་
འོས་པའི་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྐྱབས་པས་སེམས་ཀྱི་རྟུལ་
བར་བྱས་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལོག་པར་ལྟ་བུ། ཆེ་སྤྱི་བྱི་དང་ལས་འབྲས་སོགས་མེད་ཅེས་སྒྲུར་བ་འདེབས་བ་དང་། དབང་ལྷག་
དང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་འགྲོ་བའི་རྒྱར་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། ཞེས་
རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

ལོག་པར་ལྟ་བུ་ག། 1 དན་སོང་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན། ལོག་པར་ལྟ་བུ་བ་དང་དོན་གཅིག་རྗེའི་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སའི་སྤྱང་པོའི་མདོ་ལས། དགེ་བའི་ལམ་བཅུ་པོ་འདི་དག་གིས་
སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་གྱི། གང་རྗེ་སྤྱི་འཆོའི་བར་དུ་ཐ་ན་དགེ་བའི་ལམ་གྱི་ལམ་གཅིག་
ཅམ་ཡང་མི་སྤྱང་ལ། འོན་ཀྱང་ཆེན་འདི་རྟེན་དུ་དེ་མེག་པ་ཆེན་པོ་བ་སྟེ་དང་སྒྲུ་ན་མེད་པ་
ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་འཆོལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་ན། གང་ཟག་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཚུལ་
འཆོས་པ་བརྒྱན་ཆེན་པོ་སྤྱི་བ་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྟར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱན་སྤར་
འཛིག་རྟེན་ལ་སྤྱི་བར་བྱེད་པ་ཆད་པར་སྤྱི་བ་སྟེ། དེ་མོངས་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་ཅིང་

ལོག་པར་ལྷུང་བར་འགྲོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལོག་པར་ལྷུང་བ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་རྟ་
འགྲོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 དཔུལ་བ། ལོག་པར་
ལྷུང་བ་ཞེས་པ་རྟ་སོང་གི་མིང་ཡིན་ཀྱང་། དཔུལ་བ་ལ་དམིགས་བསམ་ལ་གྱིས་འཇུག་པའི་
སྐབས་ཡང་ཡོད་དེ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། ལོག་པར་ལྷུང་བ་ནི་དཔུལ་
བའི་འགྲོ་བ་སྟེ། སེམས་ཅན་དཔུལ་བ་རེ་རེར་དཔུལ་བ་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ་༽ 143 ལས། ལོག་པར་
ལྷུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟ་སོང་དང་རྟ་འགྲོའི་འགྲོ་བ་དེ་གཉིས་མི་ལེན་པར་ཐོང་ཤིང་ཤིང་
འདས་ཏེ་སེམས་ཅན་དཔུལ་བ་རྣམས་སུ་ཐལ་བྱུང་དུ་སྟེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལོག་པར་དད་སེལ། སངས་རྒྱས་འཁོར་བ་འཛིག་གི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྤྱོད་བཤད་ནི། ལམ་
ལོག་པ་ལ་དགའ་བ་སྤོང་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་མི་དགེ་བ་སོགས་པ་
ལམ་ལོག་པ་ལ་དད་པ་སྟེ་དགའ་བ་སེལ་བ་སྟེ་སྤོང་བར་བྱེད་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱ་སྟེ། བྱེ་
བྱག་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་འཇམ་སྐྱོར་བམ་གཉིས་༼ ཅོ་པ་༽ 13 རལས། སངས་རྒྱས་
གྱིས་ཆོས་བསྐྱེད་ཅིང་བཤད་པས་མི་དགེ་བ་དང་ལོག་པ་ལ་དད་པ་བསམ་ཞིང་མེད་པར་
བྱས་པའི་མཆོན་ཏེ། ལོག་དད་སེལ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལོག་པར་སྤྱོད་པ། 1 འབྲིག་པ་སྤྱོད་པ། མི་ཆངས་པར་སྤྱོད་པ། འདི་དང་མི་ཆངས་པར་སྤྱོད་པ།
ལོག་པར་ཞུགས་པ་གསུམ་ག་ཡང་། བྱ་བ་མ་ཡིན་པའམ་མི་རིགས་པ་བྱེད་པའི་སྤྱི་མིང་བྱེ་
བྱག་ལ་ཆགས་པའོ། །2 བྱ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བྱེད་པ། མི་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ།

ལོག་པར་ཞུགས་པ། ལོག་པར་སྤྱོད་པ་དང་འབྲ།

ལོག་འཆོ་ལྷ། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་གཙོ་བོ་རབ་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་བཀག་པའི་འཆོ་བ་ལྷ་སྟེ། ༡
ཚུལ་འཆོས། ༢ ཁགས་ག ༣ གཞོགས་སྤོང་། ༤ ཐོབ་གྱིས་འཇུག་པ། ༥ རྟེན་པས་རྟེན་པ་
འཆོལ་བ་སྟེ་ལྷའོ། །དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་ལས། ཚུལ་འཆོས་རྟེན་དང་བཀྲར་སྟེའི་
ཕྱིར། །དབང་པོ་སྤྲོམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཁགས་ག་རྟེན་དང་བཀྲར་སྟེའི་ཕྱིར། ཆོག་འཇུག་

སྤར་ནི་སྤྱ་བཤོ། །གཞོགས་སྤོང་དེ་ནི་ཐོབ་བྱའི་བྱིར། །གཞན་གྱི་རྩལ་ལ་བསྐྱགས་བྱེད་
 བཤོ། །ཐོབ་གྱིས་འཇལ་བ་རྟེན་བའི་བྱིར། །མངོན་སྲུང་གཞན་ལ་སྤོང་བྱེད་པ། །རྟེན་བས་
 རྟེན་བ་རྣམས་འདོད་པ། །སྤར་ཐོབ་བ་ལ་བསྐྱགས་བྱེད་བཤོ། ༡ ལུལ་འཆོས་ནི། ལོག་
 འཆོའི་ལྗེ་དང་པོ་སྟེ། རྟེན་བཀྲར་གྱི་ཆེད་དུ་གཞན་གྱི་མིག་སྤར་སྤྱོད་ཚུལ་ལེགས་པར་
 འཆོས་བ་སྟེ་སྤོམ་པར་བྱེད་བཤོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། ལུལ་ནི་དང་ལུལ་ལམ་སྤྱོད་ལུལ་གྱི་དོན་
 དང་འཆོས་བ་ནི་བཙུང་བའི་དོན་ཡིན་པས་རྟེན་བཀྲར་གྱི་བྱིར་སྤྱོད་ཚུལ་བཙུང་བའི་དོན་
 བོ། ༢ ཁ་གསལ་གཤེ། རྟེན་བཀྲར་གྱི་དོན་དུ་གཞན་མགུ་བའི་ཆོག་སྤྱ་བཤོ། །ཅུང་ཟད་ཞིབ་
 བར་བཤད་ན། རྟེན་བཀྲར་གྱི་ཆེད་དུ་དངོས་ཡོད་དང་མི་མཐུན་བའི་དོ་བསྟོད་ཀྱི་བརྩུན་
 ཆོག་སྤྱ་བའི་དོན་བོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། ཆོག་རྩུན་མ་ཞེས་བ་སྟེ་དེ་ཡང་ཁ་ནི་འདིར་ཆོག་གསལ་
 སྤྱད་ཆའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་མི་སྤྱད་ཆེས་དང་བ་ལ། མི་སྤྱད་ཆེས་པོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། གསལ་ག་
 དང་གསོག་དང་གསོབ་རྣམས་ནི་བརྩུན་ནས་རྩུན་མའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། འདུལ་བ་
 ལུང་གཞི་ལས། གསོབ་གསོག་བརྩུན་དུ་སྤྱ་བ་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། དེས་ན་རྟེན་བཀྲར་གྱི་
 དོན་དུ་བརྩུན་ནས་བཙུང་མའི་སྤྱད་ཆ་སྤྱན་པོ་བཤད་པས་ན་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱའོ། ༣
 གཞོགས་སྤོང་ནི། ལོག་འཆོ་ལྗེ་ཡ་གྲུལ་ཞིག་རྩལ་དེ་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་གཞན་གྱི་
 རྩལ་ལ་བསྐྱགས་བ་བྱེད་བཤོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། གཞོགས་ནི་མི་གསལ་བའི་དོན་ཡིན་པས་མི་
 གསལ་བའམ་རྩུར་གྱིས་སྤོང་བས་ན་གཞོགས་སྤོང་ཞེས་བྱའོ། ༤ ལོག་འཆོ་ལྗེ་བཞི་བ་
 སྟེ། རྟེན་བཀྲར་གྱི་བསམ་བས་སེར་སྤྱ་ཅན་ལ་སོགས་བ་ལ་དངོས་སྤྱོད་བཤོ། །སྤྱ་བཤད་
 བོ། ཐབས་གྱིས་འགྲུགས་བ་ཞེས་བའི་དོན་བོ། །དེ་ཡང་ཐོབ་གྱིས་ནི་འདིར་ཐབས་གྱིས་
 ཞེས་བའི་དོན་ཡིན་ལ། འཇལ་བ་ནི་འདིར་འགྲུགས་བའི་དོན་བོ། །དེ་ཡང་དག་ཡིག་གི་
 བཞི་གྲུང་ཁང་ལས། ཐོབ་གྱིས་འཇལ་བ་ནི་ཐབས་གྱིས་གཞན་ནོར་འགྲུགས་པ། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །ཡང་ན། ཐོབ་གྱིས་ཞེས་བ་ནི་ཐོབ་འདོད་གྱིས་སམ་ཐོབ་ཏུ་རེ་ནས་ཞེས་བ་
 ཡིན་ལ། འཇལ་བ་ནི་(སྤང་ལ་འཇལ་ཞེས་བ་ལྟར་གཞན་གྱི་རྩུང་ཆོད་ལེན་ཞིང་བརྟག་

དབྱེད་དམ)ཁྱེད་གཏོང་བའམ་སྤོང་བའི་དོན་ནོ། །མདོར་ན་རང་ལ་རྟེན་པ་ཐོབ་ཏུ་རེ་ནས་
གཞན་ལ་སྤོང་བའི་དོན་ནོ། །ལྷེད་པས་རྟེན་པ་འཆོལ་བ་ནི། རོག་འཆོལ་ལེ་ཐ་མ་སྟེ།
བདག་ལ་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཁ་ཅིག་གིས་ལྷུང་བཟེད་བྱིན་པ་མ་གྲངས་སོ་འདི་ནི་བདག་ལ་
རྒྱལ་པོ་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་གིས་བྱིན་པའོ་ཞེས་སྤྲི་ཞིང་། འདི་ནི་སྤྱིན་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཁྱད་
འབགས་པའོ་སྟམ་དུ་སེམས་ན་ཅི་མ་རུང་སྟམ་པས་སྤྲི་བའོ། །ཡང་ན། གཞན་ལས་རྟེན་
བའི་རྟེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྟེན་པ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་སྤྱིན་པར་བྱེད་པའམ། ཟང་ཟེང་ལ་
སོགས་པ་རྟེན་པའི་དོན་དུ་སྟོབས་པར་བྱེད་ཅིང་། རི་ལྷོར་ན་རྟེན་པ་རྟེན་པར་འགྱུར་ཞེས་
རྟེན་པས་རྟེན་པ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་ཆོགས་གྱི་འགྲེལ་
པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན། སྤྱིན་བདག་དང་མཛའ་བཤེས་སོགས་ལ་པར་ཐན་
པའམ་ལག་རྟགས་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་སྤྱད་ནས་རྒྱུང་ཆེན་པོ་ཞིག་འཐོབ་ཏུ་རེ་བ་ལ་ཟེར་
རོ། །ཞིབ་པ་ལོག་འཆོལ་པོ་རང་རང་གི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལོག་ཡིག་བྲུག་ ༢༠༣་ཆ་ཤ་ ༡༠་ལཱ་ལྷོག་ཚུལ་ནི། ག་ཡ་ཡར་སྐྱར་ས་ལྟར་བསྐྱག་ དཔེར་ན་
མ་ཕུར་ (བྱལ་འཆོལ་ལོ་གཏུམ་པོ) ལྷ་བུའི་ག་དང་། ལྷ་ཤེའ་ཡ་ (གཙུག་ཏོར) ལྷ་བུའི་ཡ་
གཉིས་ཡར་སྐྱར་ལ་ས་ལྟར་བསྐྱག་སྟེ་དཔེར་ན། ལྷ་ཤེའ་ཡ་ལྷ་བུར་བསྐྱག་
གོ། ཡང་ཡ་ནི་ཁ་དང་ཆ་མ་ཐུན་པར། ལྷ་གྱི་བྱལས་ནས་སྟོངས་ཀྱིས་འདོན། ཞེས་པས་
སྟོན་ཏེ། ཡ་ནི་བོད་ཀྱི་ཁའི་གདངས་དང་ཆ་རྒྱུང་ཞིག་མ་ཐུན་པར། ལྷ་གྱི་བྱལས་ནས་མི་
གསལ་བའི་རྒྱལ་དུ་སྟོངས་ཀྱིས་འདོན་ལ། བོད་ཀྱི་ཁ་ལྟར་གསལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས། ལྷ་ཐང་ལོ་རྩ་བའི་སྟགས་ཀྱི་བསྐྱག་ཐབས་སོགས་ལས་གསུངས། དེང་སང་རྒྱ་
གར་བས་ག་ཡ་ནི་གཉིས་ཀ་ག་ལྷ་བུར་བསྐྱག་གོ། ལོག་ཡིག་བྲུང་ཚུལ་ནི། སྤྱི་ཏེའི་སྐད།
བོད་དུ་གཟུངས་སྟགས་སྤྱུང་ལྟར་དུས། ཡི་གེའི་རྣམ་དབྱེད་ལ་མཁས་པའི་བཞེད་རྣམས་
ཀྱིས་རྟེན་དུ་བཅོས་པར་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལོག་གཤེས། (འདུལ་བ) ཡན་ལག་མིན་པ་ཁ་དང་བཤེས་པར་དང་། བཟོད་བྱ་མིན་པ་མ་དང་སྤོང་མོ།

གནས་མེན་པ་སྒྲིམ་དང་མཛོད་རྟེན་སོགས་ཀྱི་ཉེ་འཁོར། ཏུས་མེན་པ་སྒྲིམ་མ་སོགས་ཀྱི་
 ཏུས་སྒྲིམ་འབྲིག་པ་སྤྱད་པ་དང་། སྒྲིམ་པས་སྒྲིམ་པ་ལ་འབྲིག་སྤྱོད་བྱེད་པ་སོགས་ལ་ལོག་
 གཤམ་ཞེས་བྱའོ། །ལོག་གཤམ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་གཞན་གྱི་རྒྱུང་མ་ལ་ལོག་པར་གཤམ་
 པའོ། །སྒོན་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་གཞན་གྱི་རྒྱུང་མ་ལ་ལོག་གཤམ་བྱས་པའི་ནག་ཉེས་བྱུང་ཆོ།
 རྒྱལ་པོ་མ་སྒྲིམ་དབྱས་སོག་ཐོག་གི་ཆད་པ་གཙོད་ཀྱི་ཡོད་པའི་སྐོར་ཆོམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་
 ༡༥ ཏུ་༡༥༤༡ལས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ལོག་གཤམ་གྱི་གཞི་ལ་
 བཞེ་ལས་བཟོད་བྱ་མིན་པ་ནི། མ་ལ་སོགས་པ་དང་མས་བསྐྱངས་པ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་མེད་
 དང་སྒྲིམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་མ་ནིང་དང་རབ་བྱུང་མའོ། །ཡན་ལག་མེན་པ་ནི་མངལ་སྐོམ་
 གཏོགས་པའི་ཁ་ལ་སོགས་པའོ། །གནས་མེན་པ་ནི་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་དང་
 མཛོད་རྟེན་གྱི་གནས་སོགས་སོ། །ཏུས་མེན་པ་ནི་སྒྲིམ་པ་དང་བསྟེན་གནས་ལ་གནས་པ་
 ལ་སོགས་པའོ། །བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས་འདུ་ཤེས་ནི། བསྐྱེད་པ་ལས་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་
 པ་ཞེས་མ་འབྲུལ་བ་དགོས་པར་གསུངས་ལ། འདུལ་བ་ལས་མི་ཆངས་སྤྱོད་ཀྱི་པམ་པ་ལ་
 འདུ་ཤེས་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། །མཛོད་འབྲེལ་ལས་རང་གི་ཡིན་པའི་འདུ་
 ཤེས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་རྒྱུང་མའི་གན་དུ་སོང་ན་ལས་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་ཞིག་
 གི་རྒྱུང་མ་ལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུང་མར་འདུ་ཤེས་ནས་ཁྱེད་པ་ལ་འགྱུར་བ་དང་མི་
 འགྱུར་པའི་ཚུལ་གཉིས་བཤད་དོ། །ཉོན་མོངས་ནི་དུག་གསུམ་གང་རུང་འོ། །ཀྱུན་སྨོང་ནི་
 མི་ཆངས་པར་སྤྱོད་པས་བཟོད་པར་འདོད་པའོ། །སྦྱོར་པ་ནི་དེའི་དོན་ལ་ཅོལ་བའོ། །མཐར་
 ཐུག་ནི་གཉིས་ཀྱིས་གཉིས་སྤྱད་པའོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །སྒྲི་
 བཤད་ནི། ཡན་ལག་མེན་པ་ཁ་དང་བཤད་ལམ་སོགས་ནི་ལོག་པ་ཡིན་ལ། གཤམ་པ་ནི་
 འདོད་པའི་བདུན་ཉིད་ཡིན་པར་བཤད་པས། འདོད་པའམ་འབྲིག་པ་སྤྱོད་པའོ། །མདོར་ན་རང་
 གི་རྒྱུང་མ་ཡིན་ཀྱང་ཁ་དང་བཤད་སོགས་ལ་འདོད་པ་སྤྱད་པས་ན་ལོག་གཤམ་ཞེས་
 བྱའོ། །མདོ་སྟེན་པ་ཉེར་གཞག་ལས་ཀྱང་ལོག་གཤམ་ཞེས་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་རང་

[illegible]

མོང་གྲུ། 1 ཀྲང་པའི་གཞིགས་གཡས་གཡོན་གྱི་ཆིགས་རྟོག་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། མོང་གྲུ་མི་
མངོན་ཞབས་མཉམ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 (བརྒྱུད) ཤིང་རྟོག་ཤིང་རྟོག་གི་
བརྒྱུད་དུ་ལི་གྲང་དང་། ལྷང་ལྷུ་རོལ་པའི་རྩི་རྩེ་གསུང་།

342

ལོང་མེད་ཐུགས་ལ་འབྱུངས་པ། འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྒྲེས་པ། དེ་ཡང་ཆོས་བྱ་ལོང་
མེད་པར་སྦྱར་དུ་འཇིག་ནས་འཆི་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ཤེས་པའི་དོན།

ལོང་མེད་ཐུགས་ལ་འབྱུངས་པའི་ཞེས་སོགས། ལོང་མེད་ཐུགས་ལ་འབྱུངས་པའི་པོ་རྟོ་བ། །བདག་
བས་གཞན་གཅེས་སྒྲོམ་པའི་སྤྱན་སྒྲ་བ། །སྤྱབ་པ་སྤྱིང་པོར་མཛད་པའི་ཕུ་རྒྱུད་བ། །རྒྱལ་
སྤུ་སྤྱུ་མཆེད་གསུམ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་རྒྱས་སྤུས་
ཐོགས་མེད་བཟང་པོས་གསུངས་པར་བཤད།

ལོངས། 1 “སྦྱང” གི་སྤྱལ་ཆོག་དེབ་དེ་ལོངས་ཤིག་ 2 “ལང” གི་སྤྱལ་ཆོག་ཡང་ལོངས་ཤིག་ཅེས་
བ་ལྟ་བུ། 3 “ལོང” གི་འདས་པ། དཔེར་ན་མིག་ལོངས་ལྟ་བུ།

ལོངས་སྤྱུ། <སྤྱི་རྟོག་ཀ་ཡ> 1 དེས་པ་ལྟ་ལྟོན་གྱི་གཟུགས་སྤྱུ་མཐར་ཐུག་ ལོངས་སྤྱུའི་མཆན་ཉིད།
དེས་པ་ལྟ་ནི། གནས་དེས་པ་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པ། འཁོར་དེས་པ་བྱང་སེམས་
འཕགས་པ་ཤ་སྟག་གིས་བསྐྱོར་བ། ཆོས་དེས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུང་བ།
དུས་དེས་པ་འཁོར་བ་རི་སྤྱིང་མ་སྤྱིང་གི་བར་དུ་བཞུགས་པ་རྣམས་སོ། །ལོངས་སྤྱུ་ནི།
མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། མཆན་ནི་སུམ་ཏུ་ཅ་གཉིས་དང་། །དཔེ་བྱང་བརྒྱུད་ཅུའི་བདག་
ཉིད་འདི། ཐེག་ཆེན་ཉི་པར་ལོངས་སྤྱོད་ཕྱིར། །ཐུབ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྤྱུར་
བཞེད། །ཅེས་འབྱུང་། སྤྱི་རྟོག་ཀ་ཡའི་དེས་ཆོག་ནི། སྤྱི་ནི་ཡང་དག་པར་རམ་རྫོགས་པར་
ཞེས་པའི་དོན་དང་། རྟོག་ནི། སྤྱུ་འཕམ་ཐོན་པའམ་བྱ་དགའ་འཕམ། ཡོན་ཏན། རྟེན་པ་སོགས་
དང་། བདེ་བ་དང་། གདེངས་ཀྱི། ལོངས་སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་བྱེད་སོགས་ལ་འཇུག་པར་བཤད་
པ་ལས། འདིར་ལོངས་སྤྱོད་ལ་འཇུག་ཀ་ཡ་ནི་སྤྱོད། །སྤྱུ་བཤད་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་
རྫོགས་པར་རམ་ཡང་དག་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་སྤྱུ་ཡིན་པས་ན། ལོངས་སྤྱོད། །དེ་ཡང་
རྫོགས་པར། ཆ་ཆད་བར། ཡང་དག་པར། ལེགས་པར། ཉི་པར་ཞེས་པ་རྣམས་སྤྱུ་པས་མང་
པོར་དོན་འདྲ་བ་ཡིན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། ཐེག་ཆེན་ཉི་པར་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་
ཕྱིར། །ཐུབ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྤྱུར་བཞེད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྤྱུ་ལུས། མ་དག་པའི་

སྐྱུ་ལུས་ལ་ཡོངས་སྤྱི་ཐ་སྟོང་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལ་ལམ་དུས་ཀྱི་ཡོངས་སྐྱུ་ཡང་ཟེར་རོ། 13 དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་། རྗེའི་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱས་དབང་གི་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་དང་
གསང་དབང་གིས་ཡོངས་སྐྱུ་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་པར་གསུངས་པའི་
ཡོངས་སྐྱུ་ནི་སྐྱུ་ལུས་ལ་ཡང་བཤད་པས་ཆོག་མོད་ཀྱང་། རྗེའི་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
ཡོངས་སྐྱུ་ནི་སྐྱུ་ལུས་ལ་ཡང་བཤད་པས་ཆོག་མོད་ཀྱང་། སྤྲུགས་སྤྱི་སྐྱུ་ལ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་གསུང་ལ་བཤད་པ་མང་བས་རེ་ཤིག་དེ་ལྟར་བཤད་རོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །

ཡོངས་སྐྱུ་རྣམས་སྤངས་གངས་ཆེན་མཆོ། རྣམས་སྤངས་གངས་ཆེན་མཆོ་ལ་གཟིགས།

ཡོངས་པ། 1 ལེན་ཐུབ་པའམ། རྩོམ་པའི་དོན། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པའི་རང་རྣམ་ལས། ཡིད་སློན་ཙམ་
ལས་ལག་ཏུ་ཡོངས་པའི་རེ་བ་མ་མཆིས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྒྱགས་པ། རོམ་པ།
ཁེངས་པ། རྟེགས་པ། 3 ཡོང་གི་འདས་པ། དཔེར་ན་མིག་ཡོངས་ལྟ་བུ།

ཡོངས་པ་གཞིར་གཏོགས། (འདུལ་བ) ཡོངས་པ་ནི་འདིར་རྒྱགས་པ་དང་ཁེངས་པ་ཞེས་ཀྱི་དོན་ཡིན་
ལ། དེ་སྤྱི་བའི་གཞིའམ་རྒྱར་གྱུར་པ་ལ། ཡོངས་པ་གཞིར་གཏོགས་ཟེར། དཔེར་ན་ཡོངས་
པ་གཞིར་གཏོགས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱིར་བཏང་ཡོངས་པ་ཞེས་པ་གཞན་ལས་
ཐོབ་པའམ་ཐོབ་པའི་དངོས་པའི་མིང་ཡིན་ལ། འདིར་ཡུལ་ (དངོས་ཇུས་) ཀྱི་མིང་ཡུལ་ཅན་
(རྒྱགས་པ) ལ་ཐོགས་པ་འདྲའོ། །སྐྱབས་རེར་འདོད་ཆགས་ལ་ལེན་པ་ (རྟེན་འབྲེལ་བརྟེ་
གཉིས་ཀྱི་སྟེང་པ་དང་ལེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ) ཞེས་བཏགས་པ་དང་ཅུང་ཟད་ཆ་འདྲའོ། །

ཡོངས་པ་གཞིར་གཏོགས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྟེའི་ང་དགྲ་པ། ཡོངས་པ་
གཞིར་གཏོགས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་རོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྟོང་གིས་རིན་པོ་ཆེ་རང་གི་མ་
ཡིན་པ་དང་མཆོན་ཆ་དང་རོལ་མོའི་ཆ་སྐྱུད་ལ་རང་ངམ་བསྟོས་པས་རེག་པ་ལས་གྱུར་
པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྟེང་གཞི་ནི། ཡངས་པ་ཅན་དུ་བྱུག་སྟེས་རོལ་མོའི་སྐྱུ་ལྷུང་བ་
ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རྒྱགས་པ་འཕེལ་བའོ། །སྐྱབས་པའོ། ཡོངས་པ་

ནི་རྒྱལ་ས་པའི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་སྤྱི་པའི་རྒྱུར་གཏོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་པའི་ལྷོང་
བྱེད་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།

ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་པ། འཛམ་བུ་གླིང་ལས་གཞན་པའི་གླིང་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་མིའི་རྟེན་ལ་ལོངས་
སྤྱོད་ཀྱི་ས་པ་ཟེར། སྤྱི་པ་འདྲ་ནི། གླིང་གཞན་གསུམ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཅན་
ཡིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཞེས་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྱུང་རྒྱ་མཚོ་
༥༥བ་༣ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན། དེ་རྣམས་ཆེ་སྤྱི་མར་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་
འབས་བུ་ཆེ་འདིར་སྤོང་བའམ་ལོངས་སྤྱོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲའོ། །

ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ། གན་འཕོ་རྒྱ་གར་ན་མོ་དང་འབྲུ་ལ་སོགས་པ་མང་བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ་ཟེར།
རྒྱ་གཞུང་རྣམས་སུ་གསལ།

ལོངས་སྤྱོད་གནས། ལོངས་སྤྱོད་པའི་གནས་ནི། ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་ལ་ཟེར། ལོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ལ་
སྡོན་དུ་འཕྱོད་གོས་པའི་ཆ་རྒྱུན། དཔེར་ན་ཤིང་ཐོག་ལྷན་ལྟ་བུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་སྡོན་པ་
སྡོན་དུ་འཕྱོད་གོས་པ་ལྟ་བུའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ལོངས་སྤྱོད་གནས་ལ་སྡོན་པ་ལྟ་
བུར་འདོད་བྱུང་བ། ཞེས་པའི་སྐབས་འདིར་གནས་ནི་རྒྱ་ལ་གོ་དགོས་པས་ལོངས་སྤྱོད་
པའི་རྒྱ་ཞེས་པའི་དོན་ལོ། །རྗེའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཐ་མར་གལ་ཆེ་བ་ལ་སྡོན་པ་
དང་འབྲུ་ཚུ་ལ་ནི། རྒྱ་ལ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཏུ་ཟེན་ཀྱང་རྟོང་རྟོང་སྡོན་པ་དང་བྲལ་ན། འཁོར་
བ་རི་སྤྱོད་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྒྱར་མི་འགྱུར་ཞིང་།
ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ཆོགས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་པ་བར་མ་ཆད་
པ་འཕེལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། འབས་བུའི་སར་སྤྱོད་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱན་ལྷན་དུ་འཇུག་ན་དེ་
ལས་བརྒྱུག་སྟེ་འབྱུང་བའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གནས་རྒྱ་ལ་འཇུག་པའི་དཔེ་གཞན་ཡང་
ཡོད་དེ། དཔེར་ན་བདག་མེད་པའི་རྒྱ་ཆང་ལ། བག་མེད་པའི་གནས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་
བུའོ། །

ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱ། རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་སྤྱ། ཆོག་སྤྱི་ཕྱི་གོ་ལྟོག་སྟེ་སྤྱི་པ་འདྲ་

དགོས་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། བསྐྱེན་ཇོགས། ཤེས་བཞིན། ཤེས་རབ་སོགས་སོ། །ཞིབ་པ་
འོངས་སྐྱེལ་གཞིགས།

མོད། ངན་བའམ་དམན་པའི་དོན། ཏུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་¹ ལས། སྐྱོན་སྒྲགས་གྱིས་མ་
པན་བར་ཐེ་ཡོད་ལ་སོང་། ཞེས་དང་། ལྷང་ཁྱོང་ཁྱོ་བཟང་ཆོས་གྲགས་གཟུགས་བྱུང་ཡོད་
ཅིང་གནས་གོས་ཏུལ་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

མོབ། ¹ ལབ་པའི་སྐྱེལ་ཆོག་དཔེར་ན་ཡོབ་ཅིག་ལྟ་བུ། ² ལྷར་བ་ཤེས་བ། དཔེར་ན་ལྷར་བར་ཡོབ།
ཡོབ་སྐྱེན་ལྟ་བུ།

ཡོབ་ཅིག་ ཡོད་ཅིག་

ཡོབས། ཡོབ་དང་དོན་འདྲ།

ཡོབ་སྐྱེན་བ། ལྷར་བར་ཡོབ་པ་སྐྱེ་ཤེས་བ། འདི་བདེ་ཉིང་དུ་ལྷོབ་སྐྱེན་པ་ཟེར།

ཡོབས་སྐྱེན་བ། ཡོབ་སྐྱེན་པ་དང་འདྲ།

ཡོས། དེས་པར། ཡོས་ཡོད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

ལ་ཀ་ཏཱ། (ལེགས་སྦྱར) ལིང་ཏཱ་ལ་ཀ་ཏཱ་ལ་གཟེགས།
 ལ་ཀོན་ཞུགས་པ། ཁོན་ཞུགས་པའམ་ཡོད་པ།
 ལ་བཀག་པའི་མདོ་ཇི་ཡོད། སྒང་པོ་ཅལ་གྱི་མདོ། སྤྱིན་ཆེན་པོའི་མདོ། ལྷ་དན་ལས་འདས་པའི་མདོ།
 སོར་ཐེང་ཅན་གྱི་མདོ། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་དང་ལྷ་ཡོད་དེ། ལང་ཀར་གཤེགས་
 པའི་མདོ་བཀའ་འགྲུར་༩ ཅེས་ ༡༩༩༧༣ནས་གསུངས་ཡོད། དེ་ཉིད་གྱི་༢༩༩ནལ་ས།
 སྒང་པོ་འཆིང་དང་སྤྱིན་ཆེན་དང་། སོར་མོའི་ཐེང་པའི་མདོ་དག་དང་། ལང་ཀར་གཤེགས་
 པའི་མདོ་འདི་ལས། །ངས་ནི་ལ་རྣམས་རབ་ཏུ་བཀག། ཅེས་གསུངས་སོ། །ལྷ་དན་ལས་
 འདས་པའི་མདོ་ལས་ལ་བཀག་པའི་སྟོར། རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པའི་རྒྱའི་སི་ཏུ་རྣམ་རྒྱལ་
 གཤགས་པའི་བྱིས་ལན་ཤོག་གངས་༡༩ནལ་ས་གསུངས་སོ། །འདི་སྟོར་སྤྱི་དང་རྣམ་གསུམ་
 དག་པའི་འདི་སྟོར། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྟོན་གསུམ་རྣམ་བཞག་གྲུབ་བསྟན་གྱི་དོར་
 ༩ན་གསལ་ལོ། །

ལ་བཀྲ། ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྲ་ཐོར་ཡོད་པ། ལ་གཟེ་གྲུ་ཡང་ཟེར།
 ལ་བཀྲག་ ལ་ཡི་བཀྲག་མདངས།
 ལ་སྒྲན། ལ་འཁོན་ལེན་པ། སྒྲན་ནི་འདིར་ལན་སྟོག་པའི་དོན་ནོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་
 ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༣༩བཟལས། དག་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོན་གྱི་ལ་སྒྲན་པར་འདོད་
 པའི་དགའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 ལ་ལྷ། ༡ བ་ལང་གི་ལ། ཁྱིའི་ལ། སྒང་པོ་ཆེའི་ལ། ཏཱིའི་ལ། མའི་ལ་དང་ལྷའོ། ༢ མ་ཏེ། སེང་གོ། སྒང་

འག་པ། འག་པ་ལ་གཟེགས།

འག་པ་། (ལེགས་སྒྲུབ) 1 རིམོད་པ། 2 ཁྱི་ར་པ། རོན་པ། 3 གྲེ་རྩོད་ཀྱི་མཚན། 4 དབང་ལྷག་གི་མིང་
གི་ཡིན་པར། སྤོ་ཐོད་སྒྲིལ་གཉིས་འན་སྒྲུབ་གསེར་གྱི་ཐོང་མཛེས་ལས་བཤད།

ལྷ་བ་རྩེ། (ལེགས་སྒྲུབ) རིམོད་པ། ལྷ་མེད་ཀྱི་སྒྲིལ་བ་ཡིན།

འག་པོ་ངལ། ཁུར་པོ་ཁུར་ནས་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་ཅན་གྱིས་པའི་རིང་ལ་ངལ་གསོ་
གཏོགས་ཅན་བརྒྱབ་པ་ལ་ཟེར།

འག་སྒྲུབ། མི་སྒྲིལ་ལ་སོ་བཟུང་སྒྲིལ་ལེན་པའི་སྒྲུབ་མ་དེ་ཡིན་པར། དབྱེད་སྒྲིལ་དགའ་སྒྲིལ་
འདུལ་པའི་སྒྲིལ་འདུལ་གྱི་བརྒྱུ་བཟོ་ལ་༡༥བཟུང་གསལ་ལོ། །

འག་མ། མངལ་དུ་སྒྲིལ་གྱི་གནས་པའི་པགས་སྒྲིལ་དཀར་པོ་ཞིག་གི་མིང་། རབ་ཏུ་མ་བྱུང་སྒྲིལ་བ་
སྒྲིལ་འཆོ་དུ་འགྲོ་དུས་བ་སྒྲིལ་གྱི་འག་མ་མང་པོ་མཛོང་སྒྲིལ་།

འག་མའི་སྒྲིལ། འག་མ་དང་འདྲ།

འག་མི་སྒྲིལ་ཏེ། (འདུལ་བ) འག་མི་འདུལ་འཛིན་དང་། སྒྲིལ་ཏེ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་ཐོད་སྒྲིལ་རབས་པའི་
འདུལ་འཛིན་གཉིས་སོ། །ཀམ་པ་བརྒྱད་པ་མི་བསྒྲིལ་དོན་རྒྱུ་འདུལ་རྒྱུ་གྱི་དབྱེད་བལྟ་བར་
བྱལོ། །

འག་མོ་རྩོལ་བ་ལྟར། ཅོལ་མེད་སྒྲིལ་དུ་བྱུང་པའི་དཔེ།

འག་ཟ། <མི་ལྷུ་> ། ཡི་དྲགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཟས་སུ་འག་ཟ་བ་ནག་པོ་ཆེན་པོ། ཞེས་རྒྱུ་ལས་སྒྲིལ་
མདོ་ཅིང་ཟེན་བྲིས་སུ་གསལ། རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲིལ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་ཡང་དེ་
བཞིན་གསུང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། འདི་ནི་བྲམ་ཟེ་མ་ལགས་ཀྱི་ཡི་དྲགས་འག་ཟ་ལགས་པས།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲིལ་བཤད་ནི། མི་འག་ལ་སོགས་པ་རྩེན་པར་ཟ་བས་ན་འག་ཟ་ཞེས་
བྱལོ། །བྲེ་བྲག་རྒྱགས་བྲེད་འབྲིང་པོ་༡༥རྒྱབ་གཟིགས་ལས། “མི་ལྷུ་ཞེས་བྱ་བ་
མི་ལྷུ་ཅན་ལྷུ་ཉིད་མི་ལྷུ་” ཞེས་བྱ་བ་སྒྲིལ། ཡི་དྲགས་ཀྱི་སྒྲིལ་རིགས་མི་འག་ལ་སོགས་པ་རྩེན་
པར་ཟ་བས་ན་འག་ཟ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 འདི་ལ་ཟེར། སྒྲིལ་བཟུང་ཡིད་ཀྱི་

(ཤེ་བའི་རོ) དང་སྐུ་རུས་ལའང་ཤ་རྩེ་རི་ཐེད།

།ལྷ་རིའི་བྱ་ (འདུལ་བ) མཆོག་ལྷང་གི་ཡ་གྲུལ་ཤེས་རབ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་ལྷུང་བའི་སྟོན་པའི་
 འཁོར་སྟོན་ཅིག་སྐྱབ་པ་ཤད་ནི། མའི་མིག་གཉིས་བྱ་ལྷ་རིའི་ཀླ་འབྲ་བས་དེའི་མིང་ལྷ་རིའི་ཀླ་
 ཞེས་བཏགས་ལ། དེའི་བྱ་ཡིན་པས་ལྷ་རིའི་བྱ་ལོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞིན་གསལ། བས་ཟེ་
 སྐར་རྒལ་གྱི་བྱ་ཡིན་པས་ཉེ་རྒལ་ཀྱང་བཏགས་ལ། ཉེ་རྒལ་ནི་པ་ལས་དྲས་པའི་མིང་དང་
 ལྷ་རིའི་བྱ་ནི་མ་ལས་དྲས་པར་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་བཤད། ལྷ་རིའི་བྱ་ཡཔ་སྐར་རྒལ་
 རྒྱང་འཕེན་གྱི་གཞུང་ལ་མཁས་ཤིང་རྣམ་རིག་ཤིན་ཏུ་བཟ་བས། ཡུམ་ལྷ་རིའི་ཀས་རིའི་ཅམ་
 བརྟན་ཀྱང་པས་པར་གྱུར་མོད། ཏམ་ཞིག་ན་ལྷ་རིའི་བྱ་མའི་མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེའི་ཆོ།
 དེའི་བྱིན་མཐུས་ལྷ་རིའི་ཀས་རང་གི་ཁྱོ་བས་ཟེ་སྐར་རྒལ་རྟོན་པའི་སྟོན་པས་པར་བྱས་
 པའི་ལོ་རྒྱས་འདུལ་བ་ལུང་ན་གསལ་ཞིང། གཞན་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། ཉེ་རྒལ་
 དང་པང་ནས་སྐྱེས་གཉིས་སྟོན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཆོག་དང། ཅིག་ནི་རྩ་འབྲུལ་དང་ལྡན་པ་
 རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འལྱར་ལ། ཅིག་ཤོས་ནི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་
 འལྱར་རོ་ཞེས་ལུང་ཡང་བསྟན་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་ལ་དགེ་སྟོང་རྩ་
 ཤོག་ཅེས་བྱ་བས་རབ་ཏུ་སྦྱང་ཞིང་དགེ་སྟོང་དག་རྩ་ཤོག་ཆངས་པར་སྦྱང་བ་སྟོང་ཅིག་
 ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང། དེ་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའི་མཐུག་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བྱི་བ་དང་
 ལྷམ་སྐར་གྱོན་པར་གྱུར་ཏེ། སྐར་དང་ཁ་སྐྱ་ཞག་བདུན་སྐྱེས་པ་ཅམ་དང། ལག་པ་ན་སྐར་
 བཟེད་དང། བྱ་མ་བྱམ་ཐོགས་པ་དང། དགེ་སྟོང་བསྟེན་པར་རྩོགས་ནས་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་
 སྟོང་ལམ་ལྷ་བྱར་གནས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལྷ་རིའི་བྱ་དང་མེད་འདུག་ཀྱི་
 བྱ་གཉིས་ཀྱིས་ཐོག་མར། ལུ་སྟེགས་སྟོན་པ་དུག་པོ་རེ་རེ་དང་མཇལ་སྟེ། ཁོང་ཅག་ལ།
 ཁོད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ནི་གང་ཡིན། སྟོན་པ་ལ་གདམས་པ་ནི་གང་ཡིན། ཆངས་པར་སྟོང་
 པའི་འབྲས་བྱ་ནི་གང་ཡིན། བན་ཡོན་ནི་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། ཁོང་ཅག་གི་ལྷ་བཞི་
 ལས་འབྲས་མེད་པར་ལྷ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱང་འཕེན་གྱི་ལྷ་བ་ཡིན་པར་གཟིགས་ནས། ཁོ་

རྒྱུ (ལེགས་སྤྱད) 1 (འདུལ་བ) རྒྱུ “शाक्य” འི་ མོད་པ། ལུས་པ། ལུབ་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། འདུལ་
 བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱིས་མི་ལུས་པའི་ལས་བྱེད་པའི་
 ཕྱིར་ལུས་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། དབྱིན་སྐད་དུ་ capable ཟེར། རྒྱུའི་རྒྱ་
 བ་ཤད་ནི། རྒྱུ་ཞེས་པའི་ཕིང་གིས་ཁེབས་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་འོང་བྱེད་པའང་གནས་པས་
 རྒྱུ་ཞེས་བརྗོད་དེ། མཛོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་འདོད་འཛོ་བ་མོ་ལས།
 རྒྱུའི་ཕིང་གིས་ཁེབས་པ་ཡི། གནས་སུ་གང་ཕྱིར་འཆག་བྱེད་པ། ཁྱེད་ཕྱིར་བྱ་རམ་ཕིང་
 རིགས་ལས། ལྷུང་སྟེ་རྒྱུ་ཞེས་སུ་བཤད། ཁེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། 2 རྒྱ་གར་གྱི་
 རིགས་རྒྱུད་ཅིག་གི་མིང། 3 རྒྱུའི་རིགས་ཀྱི་སྟེ་གས་པ། རྒྱུ་མེ་པ་རལ་པ་ཅན་ཞེས་
 པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལྷ་མཆོག་ལྷན་དང་བརྒྱ་མིང་པ་བརྩན་མའི་སྒོར། བརྒྱ་མིང་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཞི་བསྟན།

ལྷ་ཀྱེ་མེ་པ་རལ་པ་ཅན། (འདུལ་བ) ལྷ་ཀྱེ་འི་རིགས་ཀྱི་མུ་སྟེགས་པ་དང་། མེ་ལ་ལྟར་འཛིན་པའི་མུ་
སྟེགས་ཅན་གཉིས་ལ་ཟེར། འདི་གཉིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱུང་བར་གནང་བ་
ཡིན། སྤྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མུ་སྟེགས་ཅན་རབ་ཏུ་དབྱུང་བར་མ་གནང་ཡང་།
དམིགས་བསལ་ལ་ལྷ་ཀྱེ་འི་རིགས་ཀྱི་མུ་སྟེགས་ཅན་ནི་བཅོམ་ལྡན་ཀྱི་ཉི་དུ་ཡིན་པ་

དང་དག་ལ་ཕྱིར་མི་བྱུང་བར་དཔལ་བ་དང་ཆང་མི་འཐུང་བ་དང་དམ་པའི་ཆོས་ནམ་དུ་ཡང་
 མི་གཏོང་བ་དང་བརྟུན་དང་གཡོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མེ་པ་རལ་པ་ཅན་ནི་ལས་འབྲས་
 ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་གནང་ངོ་། །མདོ་རྩ་བ་ལས། རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འོངས་པ་ལ་
 ལྷ་སྟགས་ཅན་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་བྱི་བར་བྱ་ཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དག་གིས་
 གྲང་བྱའོ། །ཤུག་དང་མེ་པ་རལ་པ་ཅན་མ་གཏོགས་པ་སེམས་མཁུ་བར་མ་གྲུང་པའི་ལྷ་
 ལྟགས་ཅན་རབ་ཏུ་དབྱུང་བ་དང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
 མོ། །སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་འགྲེལ་ཆུང་༡༥ན་ལས་གྲང་། ཤུག་དང་ཞེས་པ་ནི་
 ཤུག་འཛིན་གས་སུ་ཆུང་བ་ནི་དག་ལ་ཕྱིར་མི་བྱུང་བར་དཔལ་བ་དང་ཆང་མི་འཐུང་བ་དང་
 དམ་པའི་ཆོས་ནམ་དུ་ཡང་མི་གཏོང་བས་ཆུད་དེ་བརྟུན་དང་གཡོ་མེད་པས་ན་མ་རངས་
 གྲང་བྱང་ངོ་། །མེ་ལྷ་པ་རལ་པ་ཅན་ཞེས་པ་ནི་མེ་ལྷ་པ་ཅན་ནི་མེ་ལྷ་འང་རྗེད་ལ། རལ་པ་
 ཡང་ཡོད་པ་ལ་བྱ་སྟེ། ཁོ་བདག་གི་ལྷ་བ་ལྷ་ངན་ལས་འདས་པར་འདོད་ལ་ལེགས་ཉེས་གྱི་
 རྒྱ་རྒྱུ་ཡོད་པར་ལྷ་བས་མ་རངས་གྲང་བྱང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་མོ། །

ཤུག་འོད། (འདུལ་བ) མཆོག་གཉིས་གྱི་ཡ་གྲུལ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་སློབ་མ་སློབ་དཔོན་
 ཤུག་འོད་ནི། འདུལ་བ་བསྟན་པ་ལ་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་བའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། ཁོང་གིས་དག་
 ཚུལ་གྱི་ཀ་རི་ཀ་སུམ་བརྒྱ་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་འོད་ལྡན་མཛད། ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར།
 རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་རྒྱན་བྱག་གི་ཡ་གྲུལ་འདུལ་བ་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཞིག་
 སྟེ། ཁོང་གིས་དག་ཚུལ་གྱི་ཀ་རི་ཀ་སུམ་བརྒྱ་པ་སོགས་མཛད། ཅེས་གསུངས་གྲང་།
 མཁའ་མཉམ་མ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོའི་དབུས་ན་གནས་བཅས་ཤིང་། །འབྲུམ་ཐག་
 འདུལ་བའི་གཞུང་གི་གདེངས་ཀས་བརྗེད། །རྣམ་ཐོལ་ཐར་པའི་རོར་བུས་གཞུག་ན་
 མཛེས། །མཆོག་གཉིས་སྤྱི་ཡོད་བར་པོ་ལ་ཐུག་འཆེལ། །ཅེས་ཡོན་ཏན་འོད་དང་ཤུག་འོད་
 གཉིས་མཆོག་གཉིས་ལ་བཞད་ཅིང་། རྗེ་མའི་རྒྱན་བྱག་མཆོག་བརྒྱད་གྱི་ཡ་གྲུལ་དུའང་
 ཤུག་འོད་མི་སྤང་བས་དབྱེད་པར་འོས་ཏེ། དེ་ཡང་ (རྗེ་མ) རྒྱན་བྱག་ནི། སྤྱ་སྤྱ་སྤྱིང་པོ།

ཐོགས་མེད། དབྱིག་གཉེན། རྒྱུགས་སྒྲང་། ཆོས་གྲགས། ཡོན་ཏན་འོད་དོ། །མཆོག་བརྒྱད་
ཅི། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་དུ། འཕགས་པ་ལྷ། ཅ་རྒྱ་གོ་མི། སློབ་དཔོན་དཔལ་པོ་བསྟན། རྒྱུགས་
སྒྲང་ཐི་བའོ། །སློང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཛོད་དུ་གསལ།
ཤུག་བཤེས་གཉེན། འཕགས་པ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱི་སློབ་མ་ཞིག རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སློན་ལས། དེ་ལ་
འཕགས་པ་ལྷ་དང་སྐུ་བྱང་དང་ཤུག་བཤེས་གཉེན་གསུམ་འཕགས་པའི་སློབ་མར་གྲགས་
ཆེ་ལ། ཞེས་གསུངས།
ཤུག་སེལྷེ། (འདུལ་བ) ཤུག་ཀྱི་གཙོ་བོ། མཛོན་བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོལ་མོ་
༣༥པ་ན་ཕལས་གསུངས།
ཤུག་ཀྱི་ཀྱལ་པོ། <ཤུག་རྩ་ཇ> (འདུལ་བ) ཤུག་ཀྱི་གཙོ་བོ་དང་དོན་འདྲ།
ཤུག་ཀྱི་ཀྱལ་པོ་བཟང་ལྷན། ཀྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གི་ཆ་བོ་ཞིག བྱིས་ཀྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གིས་བཟང་
ལྷན་ཤུག་ཀྱི་ཀྱལ་པོར་དབང་བསྐྱར་ཚུལ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༩ ཆ ༡༤བ་ན་གསལ་ལོ།
ཤུག་ཀྱི་གཙོ། <ཤུག་ཐ་བྱ> (འདུལ་བ) ཤུག་ཀྱི་གཙོ་བོ་དང་དོན་འདྲ།
ཤུག་ཀྱི་གཙོ་བོ། <ཤུག་ཐ་བྱ> (འདུལ་བ) བདག་ཅག་གི་སློན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་མཆོན་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་
ཤིག
ཤག གཞིར་བཞག འཐད་པ། དེགས་པ། རོ་མ་སོགས་ལ་འཇུག དཔེར་ན་ཡིན་ཤག བདེན་ཤག
ཡོད་ཤག ཅེས་པ་ལྷ་བྱ། ག་ཤལ་དང་འདྲ། ག་ཤལ་ལ་གཞིགས།
ཤག་པོ། རྒྱུགས་པོ།
ཤགས་འབྱེད་པ། ཚོད་པ་རྒྱག་པ།
ཤརྩ་བ། (ཞིགས་སྒྲུར) བདེ་བྱེད་དེ། ལྷ་དབང་སྐྱག་ཆེན་པོའི་མིང་།
ཤང་ཤང་། 1 རྒྱག་ཆུའི་སྤྱའམ་དེ་དང་མཚུངས་པའི་སྤྱའི་བྱེད་པར་ཞིག 2 འདཔ་ཆགས་ཤིག ཅེས་
དག་སློན་འགྲེལ་པར་གསུངས།
ཤང་ཤང་ཉེའུ། 1 <རྩི་བ་རྩི་བི་ག> རྩ་རྩུང་དུ་སྐད་སྟན་པོ་ཞིག་མིང་ཡིན་པར་སེམས། དག་སློན་

པ་ལ། བལ་ཤད། བལ་མེལ། བལ་གསེད། བལ་སྤང་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཤད་མ་
དགོས་ཇོ་པའི་དབུ་སྒྲ། བྱིས་མ་དགོས་ཤེས་དཀར་མེ་ཡོང་། ཞེས་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁ་དཔེ་ལ་
འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །2 འབྲུག་པའི་དོན་ལའང་འབྲུག་པར་བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར་
བཤད། ཉེ་མོག་ཤད་ལྷ་བྱ།

ཤད་སྤྱངས། (འདུལ་བ) 1 ལས་རུང་དུ་བྱེད་པ། སྒྲིན་སྒྲིང་བ། དུལ་བར་བྱེད་པ། འཇམ་པོ་འམ་མཉེན་
བར་བྱེད་པ། འཛིངས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་བཅས་ལ་ཟེར། 2 གསལ་བཤད་བྱེད་པ། དཔེར་
ན་ཁྲ་མ་ལྷ་བྱས་རང་གིས་བསྐྱབ་པར་མི་བྱས་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱས་ཀྱང་ཆོས་མིན་གྱི་བསྐོ་
བ་ལྷ་བྱ་ལ་ཆེག་འཇམ་པོས་རྒྱ་མཚན་ལེགས་པར་བད་སྤྱད་པའི་སྐོ་ནས་མི་བྱས་པའི་ཚུལ་
བརྗོད་པ་ལྷ་བྱ་ལ་ཟེར། སྤྱ་བཤད་ནི། ཤད་དང་སྤྱངས་ཞེས་པ་གཉིས་སྤྱིར་དོན་གཅིག་སྟེ།
བལ་འཛིངས་པ་སེལ་ཞིང་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པ་ལ། བལ་ཤད་རྒྱག་ བལ་ཤད། བལ་སྤྱངས།
བལ་མེལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྷ་བྱ། ཤད། སྤྱངས། མེལ་ཞེས་པའི་ཆེག་གསུམ་ག་གཞི་བལ་ལྷ་
བྱ་ལ་སྤྱར་ན་དོན་འདྲ། མཚོ་རྒྱུ་ལས། དཔེར་ན་བལ་ལེགས་པར་མེལ་བ་ལ་སྤྱངས་པ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། བལ་མ་མེལ་ན་འཛིངས་ཤིང་བལ་བཀལ་བར་བྱ་བའི་ལས་སུ་མི་རུང་
ངོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་ར་རོ། །ཡང་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། ཤད་གྱིས་སྤྱངས་པ་ནི་
སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་དག་འཇམ་པོས་སྤྱ་བའམ་བསྐྱལ་མ་འདེབས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་
གོང་དུ་བཤད་པའི་གསལ་བཤད་བྱེད་པ་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ་བར་སྤྱང་ངོ། །

ཤན། (འདུལ་བ) 1 ལྷད་དམ་སྒྲིན། ཉེས་ལྷང་གི་མིང་། དཔེར་ན་ཤན་ཞུགས་པ་དང་། ཤན་གོས་པ་
ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 2 ཁྱད་པར་དང་དབྱེ་བ། དཔེར་ན་དག་གཉེན་ཤན་འབྱེད་ཅེས་པ་དང་། ཁྱད་
ཤན་འབྱེད་ཅེས་པ་ལྷ་བྱ། 3 ལྷགས་སོགས་གྱིས་བཟོས་པའི་མི་ཞིག་པར་སྤྲོམ་བྱེད་ཅིག་
དཔེར་ན་མདོང་མོའི་ལྷགས་ཤན་དང་། མོར་པའི་དདུལ་ཤན་ལྷ་བྱ། 4 གྱའི་མིང་། ཤན་ལ་
བསྟན་ནས་ཚུའི་པ་རོལ་ཏུ་བརྒྱལ་བ་ལྷ་བྱ། 5 གངས་གཟིག་གས། གསའ་ཞེས་པའི་གཅན་
གཟན་གྱི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

ལྷན་པ། འདི་སྒྲིལ་པོ་མཆོག་མཛོད་མཁན་གྱི་རྫོ་པོའི་སྒྲ་མ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ལྷན་པ་ཞུ་བ་དེ་ཡིན།
 འདི་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་རྩ་ལྷ་ཀ་ར་ལྷན་པ་ལས། རིན་ཆེན་འབྲུང་གནས་ཞི་བ་ཟེར་ཞིང་། འདི་
 རྫོ་པོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་འདི་སྒྲ་མ་ཡིན་པ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བསྟོད་པ་
 ལས། ཉག་ཏུ་བསྟེན་པའི་སྒྲ་མ་ནི། །ལྷན་པ་དང་གསེར་སྒྲིང་བ། །རྩ་བ་པོ་རྩི་རྩ་
 ལྷ། །དངོས་བྱུང་ཐོབ་པ་མང་པོ་དང་། །ཁྱད་པར་དུ་ནི་སྒྲ་སྒྲིབ་ནས། །གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་
 བརྒྱད་པ་ཡི། །ཟབ་བ་དང་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའི། །གདམས་པ་ཁྱོད་ལ་མངའ་བ་ཡིན། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་ཉ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་པ་ནི་མི་འདིགས་པ་སྒྲིན་པ་
 དཔལ་གྱིས་མཛོད་པའི་བྱུང་ཆེན་བརྒྱད་ཅུའི་ནམ་ཐར་ལས། གུ་ཏུ་ལྷན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། མ་
 ག་རྩའི་གོང་ཁྲེན་རྒྱལ་པོ་དེ་མ་ལས་རྒྱལ་སྤྱི་མཛོད་པའི་དུས་སུ་སྤེ་གས་ལྷོ་ལར་
 བམ་ཟེའི་རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྩ་ལྷ་ཀ་ར་ལྷན་ཞེས་བྱ་བ་རིག་
 པའི་གནས་ལུ་ལ་མཁས་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེ་མཁས་ཤིང་བཅུན་པའི་
 ཡོན་ཏན་གྱི་སྟན་པ་སྟོགས་མཆོམས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱུང་བར་བྱུར་བ་དང་། དེའི་དུས་སུ་
 སི་རྒྱ་ལའི་སྒྲིང་གི་རྒྱལ་པོ་ཀ་མིན་བྱ་བ་རང་གི་བསོད་ནམས་ལས་འདོད་ཡོན་གྱིས་བྲེལ་བ་
 མེད་པ་ཞིག་བཞུགས་པ་ལས། སི་རྒྱ་ལའི་སྒྲིང་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤར་མ་བྱུང་ཞིང་
 འཛམ་བུའི་སྒྲིང་གི་མི་འོངས་པ་ཀུན་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོས་ལ། ཆོས་
 སྟོན་པའི་གང་ཟག་དང་ནི་མ་འབྲུང་བའི་དུས་དེར་མ་ག་རྩ་བ་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷན་པ་བྱ་
 བ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞུགས་པ་ཐོས་ནས། རྒྱལ་པོ་ཀ་མིན་ལ་སོགས་པ་སི་རྒྱ་ལའི་
 སྒྲིང་གི་སྤྱེ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲུ་སྒྲོས་དང་སྒྲུན་འདེན་གྱི་པོ་ཉ་བཏང་སྟེ། སྤེ་གས་ལྷོ་ལར་
 མཐར་གྱིས་བྱིན་ནས། པོ་ཉ་བས་ནང་པར་སྒྲོབ་དཔོན་ལ་བྱུག་བྱས། སི་རྒྱ་ལའི་རྒྱལ་པོ་ལ་
 སོགས་པས་བསྐྱར་བའི་སྒྲུ་སྒྲོས་གསེར་དང་དཔལ་དང་སྒྲུ་ཉིག་དར་ཟབ་ལ་སོགས་པ་
 ལུལ་ནས་འདི་རྒྱན་དུ། རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པས་ཞུ་བ། དངོས་ཅག་སྒྲིང་ཐུན་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་
 བྱི་སྟེ། མ་རིག་པའི་སྒྲན་པ་ནི་འཕེལ་ལ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་མེས་ནི་བསྟེན་ཞེ་སྤང་གྱི་

མཆོན་གྱིས་ནི་གཅོས། ལོག་པའི་རྩོག་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲུང་བཞི་གཡོགས། ཐེག་པ་ཆེན་
 བོའི་ཆོས་ཀྱི་ཐར་ལམ་ནི་སྟོང་ནི། བདག་ཅག་རྣམས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་དགོངས་ནས་
 སིངས་ལའི་སྤྱིང་འདྲིང་འགྲོ་དོན་ལ་མི་གཤེགས་སུ་མི་རུང་ཞུ་ཡིན་གང་ལ། ཞེས་ཞུས་པས།
 སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དགོངས་པ་མངོན་དུ་མཛད་ནས་གཤེགས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །དེ་
 བས་སྟོབ་དཔོན་ཤུཌ་པས་འཁོར་སྟོབ་མའི་ཆོགས་ཉིས་སྟོང་ཅམ་དང་། སྡེ་སྟོང་གི་སྟེགས་
 བམ་རྣམས་ཏྲ་དང་སྤྱང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཀལ་ནས་ཆས་ཏེ། ལྷ་ལ་རྒྱ་དང་། རྩ་ལ་རྒྱ་དང་།
 རི་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དང་། རྩོམ་གདན་ལ་སོགས་པའི་ཁྲོད་རྣམས་རིམ་གྱིས་བཟོད་
 བས། སིངས་ལའི་སྤྱིང་གི་རྒྱ་མཆོའི་འགྲམ་དུ་བྱིན་པ་དང་། སྟོན་ལ་པོ་ཉ་བཏང་སྟེ། བྱིན་ས་
 སྟོབ་དཔོན་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་གྲུར་ཞུགས་ནས་བྱོན་པ་དང་། པོ་ཉ་བས་སྟོབ་
 དཔོན་པེབས་ཀྱི་ཡོད་དོ་བྱ་བའི་གཏམ་སྤྲས་པས། རྒྱལ་པོ་ཀ་མིན་དང་། སྟོན་པོ་དང་སྟེ་
 བོའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་གྱིས་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ཅམ་གྱིས་དགའ་བ་སྟེས་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་
 གྱིས་རང་རང་གི་འཛིག་རྟེན་བྱ་བ་སྟོས་བཏང་སྟེ། རྒྱ་མཆོའི་ཕྱོགས་སུ་ཡིད་གཏད་ནས་
 ཞག་བདུན་ལོན་པ་དང་། གདུགས་དང་སྤྱང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་
 བས་སྟེ་བོའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་དགའ་སྟེ། རང་གི་ཡུལ་ནས་རྒྱ་མཆོའི་བར་ཐམས་
 ཅད་དུ་ནི་བྲག་དར་བྲས། དར་ལ་སོགས་པས་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་གཡོགས་ནས་དེ་ལ་སྟོབ་
 དཔོན་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཞབས་བཞག་ནས་གཤེགས་པ་ལ། རྒྱལ་པོ་ཀ་མིན་
 འཁོར་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་མེ་ཏོག་དང་། བདུག་སྟོས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་
 གྱིས་རྒྱ་ཆེར་མཆོད་དེ། སྟོབ་དཔོན་དགྱེས་པའི་གནས་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ལུལ་ནས་
 ལོ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་སྡེ་སྟོང་གི་ཆོས་མང་དུ་བཤད་དོ། །དེ་ནས་སྟོབ་དཔོན་ཤུཌ་པ་འཁོར་
 བཅས་ཡུལ་དབུས་སུ་ཆས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཀ་མིན་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཏྲ་དང་
 སྤྱང་པོ་དང་གསེར་དབུལ་དང་སྤྱ་ཏིག་ལ་སོགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལུལ་ནས་ཡུལ་
 དབུས་སུ་ལོག་པ་ལ་ལམ་གཉིས་ཡོད་པའི་རིང་ལོས་ནས་ཆས་སོ། །དེ་ནས་རྩ་མེ་ཤར་བྱ་

བ་རྒྱལ་པོ་རྩ་མ་ཤས་ལ་རྒྱ་བུ་རིར་ཆུང་མ་འཛོལ་བར་འགྲོ་བའི་དུས་སུ་ས་དེར་དབང་ལུག་
 ཆེན་པོའི་རྟེན་ལྷ་ཁང་བྱས་ནས་ཡོད། དེའི་མིང་དུ་ཡང་རྩ་མེ་གྲ་རའི་ཡུལ་བྱ་བ་དེར་བྲིན་པ་
 དང་། དེ་ནས་ཡུལ་དབུས་སུ་འགྲོ་སྐབས་བར་ན་མི་གྲང་མེད་པའི་ལམ་ཞག་བདུན་འགྲོ་
 དགོས་པ་ཡོད་པ་ལ། འཁོར་རྣམས་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཞག་བདུན་གྱི་ཆས་ཁྲིར་ཅིག་
 གསུངས་ནས། དེ་བཞིན་དུ་བྱས་ཏེ་བྲིན་ནས་ཞག་བཞིའི་ལམ་དུ་ཕེབས་པ་ན། སྐལ་ལྷན་
 ཏོག་ཅེ་བ་དང་མཇལ་ཏེ། དེའི་ལོ་རྒྱུས་ནི་ཁོ་རང་གི་སྐབས་སུ་སྟོན་མོ། །དེ་ནས་སློབ་དཔོན་
 འཁོར་དང་བཅས་པ་མི་གས་ལྷིལ་ར་བྱོན་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ལིན་ཏུ་བགྲུས་པར་གྱུར་
 བས་སྐྱབ་ཡོང་ཞིང་ལུས་པོས་སྒྲོར་མི་བཟོད་ནས། སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་མ་རྟེའི་ཞོ་ལ་ཁར་
 བཏབ་ནས་འབྲེན་པ་ལས། གཞན་ཁ་ཟས་རགས་པ་རྣམས་སྤངས་ནས་ཕྱ་བ་བསྟེན་
 མོ། །ཡོངས་གྲགས་སུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ལོ་བརྒྱ་ཅ་བཞེས་པའི་དུས་སུ། སློབ་དཔོན་ནི་ལོ་
 བརྒྱ་གཉིས་སུ་རྟོག་པའི་དང་ལ་གནས་ལ། ཏོག་ཅེ་བས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་བསྐྱོམས་པས་
 ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ན་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་སྟེ་གཉུག་མའི་ཆོས་ཉིད་ལ་
 གནས་སོ། །དེ་ལས་བཞེངས་པ་ལས། སློབ་དཔོན་ལྷ་རྩེ་ལ་ནི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་
 བསྟེན་བསྐྱར་བྱེད་ལ། ཏོག་ཅེ་བ་ལ་ནི་མཁའ་འགྲོ་མ་ཀུན་དང་། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྲིན་ལ་
 སོགས་པས་བདུད་ཅི་སྤྱི་བོ་ཆངས་པའི་བྲུ་ག་ནས་མར་ལྷགས་ནས་ཆིམ་པར་བྱས་སོ། །ལྷ་
 དང་མཁའ་འགྲོ་མ་ཐམས་ཅད་ན་རེ། འདི་ནི་རྟོ་རྩེ་སེམས་དབང་དངོས་ཡིན་ཟེར་སོ། ཏོག་
 ཅེ་པའི་བྲིན་རྒྱབས་ཀྱིས་ལྷའི་འདོད་ཡོན་ཐམས་ཅད་བྱང་ངོ། ཏོག་ཅེ་བས་སྒྲ་མའི་གདམས་
 རག་མ་ཐོབ་བར་ལ་བྱི་རོལ་གྱི་རི་བརྐོས་ལ། ཐོབ་ནས་སེམས་ཀྱི་རི་བོ་བརྐོས་པས་དངོས་
 གྲུབ་ཐོབ་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྲིན་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་
 སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་གནས་སུ་སྐྱབ་ཤངས་པ་ལ། ཏོག་ཅེ་བ་གཤེགས་སུ་
 མ་བཞེད་ནས། དེའི་ཞལ་ནས་བདག་ནི་སྒྲ་མ་ལ་བྱག་འཛལ་བ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱུས་པས་
 གྲང་སྒྲ་མ་བཀའ་འབྲིན་ཆེ་ལ། དེ་ཅི་སྟེན། སྒྲ་མ་སངས་རྒྱུས་སྒྲ་མ་ཆོས། དེ་བཞིན་སྒྲ་མ་

དགེ་འདུན་ཏེ། །དམ་པ་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། །དམ་པའི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་
གསོལ། །ཅེས་གསུངས་ནས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱུན་གྱིས་གཟིགས་ན་ཡུལ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཁྲ་བ་
བྱུག་གི་ལམ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱད་ཅིག་ལ་མེ་ཀྲམ་གྱི་ལར་བྱོན་ནས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་ཀྱིས་ཁྲ་མ་
ལ་བྱུག་དང་བསྐྱོར་བས་བསྟེན་བཀུར་མཛད་པ་ལ། ཁྲ་མ་འཁོར་དང་བཅས་པས་མ་མཁུན་
ནས་ཡང་ཏྲིག་ཅེ་བས་ནམ་སྤིན་གྱི་ལུས། དངོས་སུ་བསྟན་ནས་བྱུག་དང་བསྐྱོར་བ་གངས་
མེད་པ་མཛད། ཞབས་ལ་མགོ་བོས་གཏུགས་པ་དང་། རྒྱུ་བས་སུ་ཡིན་ཟིན་པ་ན། བདག་
ཁྲ་མའི་སློབ་མ་ཡིན་ཞེས་ཞུས་པ་ན། བདག་ལ་སློབ་མ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་པས་ངོ་མ་
ཟེན་གསུངས་པས། སྐར་བདག་ཏྲིག་ཅེ་པ་ལགས་ཞུས་པས། དཔོན་སློབ་གཉིས་བདུས་
མཇལ་ནས། ཡིད་ཤེས་པའི་གཏམ་མང་དུ་མཛད་ནས། ཁྲ་མས་སློབ་མ་ལ་བྱོད་གྱིས་
ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་ཅེ་ཐོབ། གསུངས་པས་ཏྲིག་ཅེ་བས་དངོས་ཀྱི་ཁྲ་མའི་གདམས་དག་
ཉམས་སུ་སྐངས་པས་བྱུག་ཀྱི་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཐོབ་ནས་མཆི་ཞུས་པས། ཁྲ་མའི་ཞལ་
ནས་ངས་ནི་སྐུ་བ་གཙོ་བོར་བྱས་ཤིང་སྐུ་བ་གཙོ་བོར་མ་བྱས་པས། དོན་དང་མ་མཛད་ལ།
བྱོད་གྱིས་ནི་སྐུ་བ་གཙོ་བོར་བྱས་ཤིང་སྐུ་བ་གཙོ་བོར་མ་བྱས་པས་དོན་དང་མཇལ་ནས་
འདུག་ཅིང་། ངས་བྱོད་ལ་གདམས་དག་སྤྱིན་པ་ཡང་བཟེད་ནས་འདུག་དུ་བྱོད་གྱིས་ང་ལ་
གདམས་དག་ཀྱང་སྟོན། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་ཅེ་ཡོད་པའང་སྟོན་ཅིག་གསུངས་པས། ཏྲིག་ཅེ་
པས། དཔེན་པའི་ས་ཁྲོགས་སུ་ཁྲ་མ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་ཡང་བསྟན། སྐར་ཁྲ་མ་
རང་གི་གདམས་དག་ཀྱང་ཡར་བྱལ། ཁྲ་མས་ཀྱང་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་གདམས་དག་
ཉམས་སུ་སྐངས་པས། ཁྲ་མ་རྩུ་ཀ་ར་རྒྱུ་བས་ཀྱང་བྱུག་ཀྱི་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་
ལུ་ཐོབ་ནས། འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་དེ་མཁའ་སྟོན་དུ་གཤེགས་སོ། །ཀུན་རྩུ་ཀ་ར་རྒྱུ་
བའི་ལོ་རྒྱུས་རྫོགས་སོ། །ཞེས་མི་འཛིགས་པ་སྤྱིན་པ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་ལུ་ཐོབ་
བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་བཞིའི་ནམ་ཐར་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །2 ཡང་རྒྱུ་བ་གཞན་ཞིག་ཀྱང་འབྱུང་
སྟེ། རྒྱ་གར་གྱུ་བ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་བཞིའི་ཨང་ཉེར་གཅིག་ལ། ལུ་ཐོབ་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་བཞིའི་

གསོལ་འདེབས་ལས། རྒྱལ་རིགས་དམན་པའི་སྤྱོད་པ་མཛད། །འབྲས་སོ་འདུ་ཞིང་དངོས་
བྱུང་བཅུས། །ཤྭ་ཉི་ཤེས་བྱ་བ་ཡི། །ལྷ་མ་དེ་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་
ཉིད་ལས། ཡང་ཨང་སོ་བཞི་པ། བྱུང་ཐོབ་བརྒྱད་ཅུ་ཅུ་བཞིའི་གསོལ་འདེབས་ལས། རྒྱལ་
རིགས་སྤྱོད་པ་མཐར་ཕྱིན་ནས། །འདུལ་འཛིན་གསང་སྤྲུགས་དངོས་བྱུང་བཅུས། །ཤྭ་ཉི་ཤེས་
ཞེས་བྱ་བ་ཡི། །ལྷ་མ་དེ་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་ཤྭ་ཉི་ཤེས་སྤྱི་གཉིས་གསུངས་འདུག་
ཡང་། མི་འཛིགས་པ་སྤྱིན་པ་དཔལ་གྱི་བྱུང་ཐོབ་བརྒྱད་ཅུ་ཅུ་བཞིའི་རྣམ་ཐར་ལས་ནི་གོང་
དུ་བཤད་པའི་རྩོམ་ལྷ་མ་མཛད་པའི་ཤྭ་ཉི་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་གཞན་གསུངས་པར་མི་སྤྲང་
བས་དབྱེད་དགོས་སོ། །འདིར་བཀོད་པ་ནི་དབྱེད་གཞི་ཅན་གྱི་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཤེས་ཐབས། (འདུལ་བ) 1 བོད་པའི་རབ་བྱུང་ཆོས་སྤྱད་ལ་གྲོན་རྒྱུའི་གོས་ཤིག་སྟེ། འདུལ་བའི་གཞུང་
དུ་མཐར་གོས་ཟེར་བ་དེའོ། 2 འཆོ་བའི་ཡོ་བྱེད་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ཉིན་མོ་མཐར་
གོས་ཀྱི་ནང་དུ་གྲོན་རྒྱུའི་གོས་ཤིག་ལ་ཟེར། འདི་ལ་ཤེས་ཐབས་དང་གཤེས་ཐབས་ཞེས་
འབྲི་ཚུལ་གཉིས་ལས་གཤེས་ཐབས་ཞེས་མྱོས་ན་ལེགས་པར་སེམས་སོ། །འདི་ཡང་
བཀའ་བཅད་བར་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲ་ཅོག་ཞང་གསུམ་གྱིས་ཡི་གེ་མང་པོ་ཞིག་གོ་མ་བདེ་
བར་བཅོས་པའི་གས་ཤིག་གོ། སྒྲ་བཤད་ནི། གཤམ་ནི་སྤྱད་དང་ཐབས་ནི་འདིར་གོས་ཀྱི་
མིང་སྟེ། ལུས་ཆ་གང་ལས་སྒྲོབ་པའམ་འགོབས་པའི་ཐབས་སུ་གྲུང་པའི་ཕྱིར་ཐབས་ཞེས་
བྱའོ། །

ཤེས་ཐབས་ཀྱི་གཟན། (འདུལ་བ) འཆོ་བའི་ཡོ་བྱེད་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། མཚན་མོ་མཐར་གོས་
ཀྱི་ནང་དུ་གྲོན་རྒྱུའི་གོས་ཤིག་ སུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་མདོ་རྩའི་རྣམ་བཤད་(༤༦ན་༤)ལས།
ཤེས་ཐབས་ཀྱི་གཟན་ལུབ་མའི་གོས་སྤྱད་དགྱིས་ཏེ། ཤེས་ཐབས་ཀྱི་ཐེབས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཤེས་ཐབས་སྤང་པོ་ཆེ་སྤྲུལ། (འདུལ་བ) ཤེས་ཐབས་ཀྱི་ཁ་ཆར་དང་ཕུན་ཆར་གྱི་མཐའ་མ་བཅད་
པའི་བྱེད་གཞུང་པོ་ཆའི་སྤྲུལ་ལྟར་ནང་བ།

ཤམ་ཐབས་ཏ་ལའི་ལོ་མ་ལྟར། (འདུལ་བ) ཤམ་ཐབས་ཀྱི་སྟེང་གི་ཁ་ལོགས་ལྟེ་བའི་གོང་རོལ་དུ་ཏ་
ལའི་ལོ་མ་ལྟར་ལྟེ་བས་ཤིང་འདུག་པ།

ཤམ་ཐབས་འབྱུང་ལུ་མ་ལྟར། (འདུལ་བ) ཤམ་ཐབས་སྟོན་ས་ཕྱི་རོལ་གྱི་རིམ་བའི་ལྷ་འབྱུང་ལུ་མ་
ལྟར་བསྟན་ཏེ་འཛོག་པ།

ཤམ་ཐབས་སྐྱལ་མགོའི་གདེངས་ཀ་ལྟར། (འདུལ་བ) ཤམ་ཐབས་ཀྱི་ནང་དང་འབྲེལ་བའི་ཁ་ལོགས་
མདུན་གྱི་ལྟེ་བའི་ལོག་ཏུ་སྐྱལ་མགོའི་གདེངས་ཀ་ལྟར་ཕྱིར་ཕྱུང་བ།

ཤམ་ཐབས་རྒྱུ་ལོ། (འདུལ་བ) ཤམ་ཐབས་ཀྱི་མཐུག་གི་མཐའ་རིང་ཐུང་མི་མཉམ་པ་འཛར་ནས་
ཡོད་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར་རྒྱལ་བྱའི་ཁ་ལྟར་མཉམ་པ།

ཤམ་ཐབས་རྒྱུ་ལོར་བགོ་བ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། (འདུལ་བ) ཤམ་ཐབས་རྒྱུ་ལོར་བགོ་བ་ལ་ནན་
ཏན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བའི་དོན་ཡིན། འདིའི་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ནི་ནན་ཏན་བྱའོ་ཞེས་
བའི་དོན་དུ་ནམ་འབྲེད་འབྲེལ་། ཅུ་པ་ ༡༩་བཤམས་གསུངས་སོ། །

ཤམ་ཐབས་ཏ་ཅང་ཅེངས་པ། (འདུལ་བ) ཤམ་ཐབས་བྱས་སོ་གཉིས་ལས་གོང་དུ་ཐལ་བ།

ཤམ་ཐབས་ཏ་ཅང་འཛོལ་བ། (འདུལ་བ) ཤམ་ཐབས་ལོང་བྱའི་ཆོགས་ལ་རེག་པ།

ཤམ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) ཤམ་རྩ་ལ་དང་དོན་གཅིག

ཤམ་རྩ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) འབྱུང་རིགས་ཤམ་རྩ་ག་ཞེས་བྱ་བས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་
གྲགས་པའམ། འགའ་ཞིག་གིས། ཤམ་རྩ་ལ་ཞེས་བའི་ལ་ནི་བཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལ་
འཐུག་པས། ཤམ་རྩས་བཟུང་བ་ཞེས་གྲགས་པར་བཤད། ཡང་ན་བདེ་འབྱུང་འཛིན་པ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། བདེ་འབྱུང་ནི་ལྷ་དབང་ཕྱག་ཆེན་སོའི་མིང་ཡིན་ལ། དེས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ལ་
ཤམ་རྩ་ལ་ཟེར། ཡུལ་གྱི་བཀོད་པ་ནི། དབྱིབས་རྒྱུ་ལོ་མཐའ་རིས་བསྐྱོར་བའི་ནང་བསྐྱོར་
འདབ་མ་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱིབས་ཅན། རྒྱུ་ལོ་མ་གསུམ་དུ་བྱས་བའི་ཆ་གཅིག་ལྟེ་བའི་ཆ་དང་
དང་། ཆ་གཉིས་འདབ་མའི་ཆ་དང་ཡིན། ལྟེ་བ་ལ་དབག་ཆ་དང་སྟོང་། འདབ་མ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་
འདབ་མ་རེ་རེ་ལ་དབག་ཆ་དང་སྟོང་སྟོང་ཡོད། དབྱིབས་ཀྱི་ལྟེ་བའི་མཐའ་ནས་གངས་རིའི་ཐོང་

བས་རིམ་པ་གཅིག་བསྐྱོར་བ། འདབ་མ་བརྒྱད་ཀྱི་མཐའ་ནས་གངས་རིའི་ཕྱང་བའི་རིམ་པ་
 གཅིག་སྟེ། གངས་རིས་རིམ་པ་གཉིས་སུ་བསྐྱོར་བའོ། །རི་ཡི་ཅེ་མོ་ཐམས་ཅད་གངས་རི་
 དང་། དེ་མཆོམས་གཡའ་རི་དང་། དེ་ནས་རྩ་རི་དང་། དེ་ནས་སྤང་རི་དང་། དེ་ནས་ནགས་
 རི་དང་། སྤོས་ཤིང་རི་དང་། མེ་ཉོག་སྤྲོ་ཆོགས་སྤན་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་ཅིང་། ལུང་པའི་
 གཞུང་ཐམས་ཅད་མཆོ། རིང་བྲ། བེ་ལུ་མིང་དང་། ལྷོ་ན་ཤིང་དང་། སྤྱིད་མོས་ཆལ་སྤྲ་
 ཆོགས་པ། གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་བཀོད་པ། རྒྱ་ཁྱོན་ཡངས་ཤིང་འདོད་དགུ་
 འཛོམས་པ། ཡིད་དུ་འོང་བ། བག་ལེབས་པ། འདབ་མ་ལས་ཅུང་ཟད་མཐོ་བའི་དབུས་ཀྱི་ཉླ་
 བའི་སྤྱང་དུ། རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་ཀ་ལྷ་པ་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲ་ལུ་ལས་གྲུབ་པ་དབག་ཆད་བརྩ་
 གཉིས་པ། པོ་བྲང་དའི་དབུས་སུ་རིགས་ལྷན་རྒྱལ་པོ་བཞུགས་པའི་ཁང་པ་རྣམས་མཛད་
 དང་། རྒྱ་བ་རྩ་ཤེལ་དང་རྩོམ་པ་ལས་ལས་བྲས་པའི་འོད་ཀྱིས་ཆེས་བཅོ་ལུའི་རྒྱ་བའི་འོད་
 གྱང་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ནས་རྒྱ་བ་ལ་བལྟས་ཆེ་སྤྲ་འབྲིལ་བ་ཞིག་ལས་གཟི་བུན་འབྲིན་མི་
 རུས་པ། ཁང་པའི་འོགས་ལ་ཤེལ་སྤྲོ་སྤྲོ་ཆོགས་ལས་གྲུབ་པའི་འོད་ཀྱིས་ཉིན་མཆོན་བྱེ་
 བྲག་མི་བྱེད་ཅིང་། བཞུགས་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ་དེ་རྣམས་མཆོག་གི་སྤྲས་བཏབ་པའི་གསེར་དང་།
 འཛམ་བུ་རྩ་རྩ་པོའི་གསེར་ལས་གྲུབ་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དེ་དག་ཉིད་ལས་གྲུབ་པ་དེ་དག་
 གིས་ངོས་ལ་དྲངས་ཤེལ་གྱི་མཆོག་མེ་ལོང་ལྷ་བུའི་གཞིར་ཐག་རིང་པོ་དབག་ཆད་ལྷ་བརྩ་
 ཅམ་གྱི་སའི་ཁྱོན་གྱི་རྩ་ནང་གི་སྟོག་ཆགས་རྩ་ན་ཆོད་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་འཆར་བའི་ལྷ་དང་
 མོ་མང་པོ་དང་། སྐར་ཁུང་གི་ངོས་དག་ལ་ཡང་མན་ཤེལ་གྱི་འཁོར་ལོ་ཡོད་པ་ལ་བལྟས་
 པའི་ཆེ་ཉི་རྒྱ་སྐར་གསུམ་གྱི་ཁང་བཟང་དང་། ལྷ་དང་སྤྱིད་མོས་ཆལ་དང་། རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་
 གོ་ལ་དང་བྱིམ་བརྩ་གཉིས་སོགས་མདུན་ན་གནས་པ་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་དང་། བཞུགས་
 ཁྱིའི་མཐར་ཅན་དན་ས་མཆོག་གི་ཁ་བསྐྱོར་བྱི་བཟང་པོ་དབག་ཆད་དུ་འཕྱོ་བ་དང་། ཆེན་པོ་
 ལ་འོས་པའི་རས་དང་། གོས་སྤང་བྱེ་བ་སྤོང་རི་བ་དག་གི་སྤྲན་དང་སྤྱེ་འཕོལ་སོགས་མཆོན་
 པ་ཅམ་སྤོས་པ་སྟེ། མདོར་ན་བཞུགས་པའི་གནས་རེ་རེའི་རིན་ཐང་ལ་གྲུ་གཟིངས་ཆེན་པོ་

གསེར་གྱིས་བྱར་བྱར་གང་བ་དག་རི་བར་གྱུར་ན་གཞན་དག་ལྷ་སྒོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པ་སྟེ།
 རིགས་ལྡན་གྱི་སྤྱིའི་ཆ་བྱད་ནི། སང་གེའི་སྤྱ་ཆོས་མ་ལས་བྱུང་བའི་གཙུག་རྟེན་བཅས་མ་
 དང་། འཛམ་བུ་ཆུ་ཐོའི་གསེར་ལས་བྱས་པའི་ཤོག་ཞུ་དང་། བྱག་ཞབས་ཀྱི་གདུ་བ་ལ་རིན་
 བོ་ཆེ་རེ་འེ་རིན་དུ་གསེར་སྤང་བྱེ་བ་རེ་རེ་རི་བའི་བྲ་བཏབ་པའི་འོད་དང་། རིགས་ལྡན་གྱི་
 སྤྱི་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཆགས་པའི་འོད་འབྲེས་པ་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བྱུང་བའི་དབང་
 གོས་ཀྱང་གཟེ་བཟིན་བཟོད་པར་དཀའ་བ་དང་། འཁོར་གྱི་སྒོན་པོ་དང་། དམག་དཔོན་དང་།
 བཙུན་མོར་འཁོར་བྱ་ཆེན་པོ་དང་། ཤར་ཤ་དང་། སྤང་པོ་དང་། སྤང་པོ་གཤོག་པ་ཅན་དང་།
 རྩ་མཆོག་དེ་ལྷ་བྱ་དང་། ཤིང་རྩ་དང་། ཁྱོགས་ལ་སོགས་པའི་བཞོན་པའི་བཀོད་པ་མཐའ་
 ཡས་པ་དང་། རང་གཞན་གྱི་འབྱོར་བ་དང་། རིགས་སྤྲུགས་ཀྱི་མ་བྱ་དང་། ཆབ་འབངས་སུ་
 བྱུར་བའི་སྤྱ་དང་། ལྷ་མིན་དང་། སྤོན་པོ་དང་། མིའམ་ཅི་དག་གིས་བྱུང་བའི་ཡོངས་སྤྱོད་
 དང་། ཁ་ཟས་ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་ནི་ལྷའི་དབང་པོས་ཀྱང་འགྲན་ལུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རིགས་
 ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོའི་འཁོར་བྱ་ཆེ་བས་སྤྲས་པོ་མོ་མང་ཡང་སྤྲས་ཤན་གཞོན་གང་
 ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་བལྟམས་པའི་དུས་མེ་རྟོག་བསྐྱར་དཀར་པོའི་ཆར་འབབ་པ་དང་། ཞག་བདུན་
 བར་དུ་བྱེད་སྤྱི་མི་མཐོང་བཞོར་བྱར་གྱུར་ལ། འོད་ཟེར་འཕྲོ་བཞི་རིགས་ལྡན་རྒྱལ་པོ་ཡིན་
 ཉེ། རོན་ཡོད་ལྷགས་ཀྱས། རྒྱལ་པོའི་བྱ་ནི་གང་བཅས་པ། རོར་བྱ་རིན་ཆེན་འོད་གྱུར་
 ལ། ཞག་བདུན་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བཞི། རྟེན་ཅི་རིགས་ལྡན་རྒྱལ་པོ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་
 སོ། །བཙུན་མོ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་རིགས་ལྡན་འབྲུངས་པ། འབྲུག་ལ་ཡི་མཐའ་སྒོར་གྱི་རྒྱལ་
 ཐན་དགུ་བཙུ་པོ་བྱུག་གང་རུང་གི་སྤྲས་མོ་སྤྱི་འབྲུངས་པའི་ཆེ་མེ་རྟོག་ལྷུས་པའི་ཆར་འབབ་
 པ་དང་། བཙུན་མོ་དེ་འབྲུངས་པའི་སྤྲས་སུ། ཁྱིམ་དེ་རུ་མེ་རྟོག་ བསྐྱོར་འཆར་བ་སྟོན་མ་
 མཐོང་མ་སྟོང་བ་ཞིག་སྤྲེས་པ་སྟེ། སྤྱོད་དཔོན་རོན་ཡོད་ལྷགས་ཀྱས། གང་གི་སྟོན་ཆད་མ་
 མཐོང་བའི། མེ་རྟོག་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་ཆེ། གང་གི་ཁྱིམ་དུ་སྤྲེས་ཀྱུར་པ། རྟེན་ཅི་རྒྱལ་པོའི་
 བཙུན་མོ་འབྲུངས། ཞེས་གསུངས། རྒྱལ་པོ་བཙུན་མོ་བཅས་པ་ནི་དཔལ་ལྡན་ཆངས་པ་སྟེ་

བཞིའི་བདམས་པ་མཛོད་འདི་ན་ཏེ། ཆངས་པ་སྒྲེ་བཞི་ནི། འདོད་པ་ལྡན་དམ་དང་། ཆོས་དང་ཐར་
 བ་བཞི་སྟེ། དོན་ཡོད་ལྷགས་ཀྱིས། རྒྱལ་པོ་བཙུན་མོ་བཅས་པ་ནི། ཀླས་པ་མེད་ཅིང་ན་བ་
 མེད། རྟག་ཏུ་འདོད་ལ་དགའ་བར་སྦྱོད། འོན་ཀྱང་དགེ་བ་ལས་མི་ཉམས། ཞེས་གསུངས་
 མོ། ཆངས་པ་སྒྲེ་བཞི་རིག་ལྷགས་ལྱུང་བའི་རྒྱལ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་སྟེ། གསང་བ་
 འདུས་པ་རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་གྱི་དབང་གི་སྐབས་སུ། ཐར་པ་ནོར་ཆོས་འདོད་པ་སྟེར་
 མཛོད་རྒྱལ། ཞེས་པ་རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། རིགས་
 སྤྱི་བསྐྱུན་པ་གཅིག་གཅིས་ལས་མེད་ཀྱང་ལོ་ལྟར་ནག་ཁྲུའི་ཆོས་བཙུ་ལ་དབང་ཡོན་
 ཏུ་བྱལ་བ་ནམས་ཏེ་དོ་རྩེ་བཙུན་མོ་མང་ཏུ་ཡོད་དོ། དོན་ཡོད་ལྷགས་ཀྱིས། ཀ་ལྷ་པ་ཡི་
 བྱང་གི་ངོས། མཁའ་ཁམས་དོ་རྩེ་ཀུན་ཏུ་གནས། རྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲན་མོ་དང་། གཞན་
 ཡང་སྟོབས་ལྡན་སྟོག་ཆགས་མང་། ཞེས་གསུངས་མོ། རོ་བྱང་དེ་ཡི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་
 མཐའ་སྟོར་ཏུ་བྱངས་བྱེ་བ་ཕྱག་གཅིག་མོ་བྲན་གྱི་ཚུལ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡི་ཡང་རྒྱབ་རིང་
 བར་བྱང་ཕྱོགས་ལོགས་ལ་བྱག་རི་ཤེལ་འདྲ་བ་སྐྱུ་གཟུགས་ཀྱི་དབྱིབས་རྒྱང་ནས་བལྟས་
 ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་། མདུན་ཏུ་སོང་ན་གང་ཡིན་མི་འབྱེད་མཐོ་བྲད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ། སྤང་
 ཤིང་ས་ལའམ་ཤུག་པའི་ལྗོན་པ་རབ་ཏུ་རྒྱས་པས་གཡོགས་པ། འགའ་ཞིག་སྐྱུའི་ལྟེ་བ་
 དང་། འགའ་ཞིག་སྐྱུལ་ཀྱང་མཛོན་པའི་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་བཟང་སྟོང་། བྱང་རྒྱབ་
 སེམས་དཔའ་སྐྱུན་པོ་ཅེ་འདྲིན། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ས་ཡི་སྟོང་པོ། བྱང་རྒྱབ་སེམས་
 དཔའ་འཇམ་དཔལ། སྐྱུན་རས་གཟིགས་ཏ་ལ་ཏ་ལ། འཕགས་མ་སྟོལ་མ། གསང་བདག་
 བྱག་ན་དོ་རྩེ། ལྷ་མོ་སྐྱ་ཅན་མ། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། བྱང་
 རྒྱབ་སེམས་དཔའ་བུམས་པ་སྟེ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་པ་བཙུ་ལ། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་སྟོང་
 ཕྱག་བརྒྱས་བསྟོར་ནས་བཞུགས་པའི་རི་ངོ་མཆར་ཅན་ཡོད། རོ་བྱང་དེ་ཡི་སྟོ་ཕྱོགས་སུ་མ་
 ལ་ཡའི་སྟེད་མོས་ཆལ་ཆེན་པོ་དཔག་ཆད་བཙུག་ཏེས་པ། དབུས་སུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་
 ལོའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དྲིལ་འཁོར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་ལྷ་ས་བྱུང་བ་

པའི་ཁྲོས་བསྐྱངས་ཕྱོགས་རེར་ཁྱ་བཞི་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་བ་བཟང་
 པོས་བཞེངས་པ་དང་། དུས་སྟེ་ཕྱིས་སྟེ་རིགས་ལྷན་རྒྱལ་པོ་གཞན་གྱིས་བཞེངས་པ་རིན་
 པོ་ཆེ་འབའ་ཞིག་ལས་བྱུང་བ་རོ་མཚར་ཅན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡང་མང་དུ་བཞུགས། སྤྱིད་
 མོས་ཆལ་དེའི་ཤར་ན་ཉི་འའི་ཡིད་ཀྱི་མཆོ་ཆེས་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱ་བ་ལྷ་བྱ་དཔག་ཆད་བཅུ་
 གཉིས་པ། ལུབ་ན་བརྒྱ་དཀར་པོའི་མཆོ་རྒྱ་བ་ཕྱེད་པ་ལྷ་བྱ་དཔག་ཆད་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་
 མེ་ཉོག་། བརྒྱ་དཀར་པོ་དང་། ལྷན་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཁེབས་པ། རིན་པོ་ཆེ་ཡི་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་
 མི་དང་ལྷ་སྟེ་རམས་ཅད་དགའ་ཞིང་ཅེ་བ། དབུས་ཀྱི་ཤོང་ཁྱེར་ཀ་ལུ་བ་དེའི་མཐའ་སྐོར་གྱི་
 གངས་རི་ནས་ཕྱིའི་གངས་རིའི་བར་ལ་དཔག་ཆད་ལྷ་བརྒྱ་ཡོད་པའི་ས་གཞིའི་ཁྲོན་བརྒྱ་
 འདབ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཡོད་པ། འདབ་མ་རྣམས་ཀྱི་མཚམས་རྒྱ་དང་གངས་ཀྱིས་ཕྱེ་བ།
 འདབ་མ་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱིབས་སྟེ་ཡོད་པའི་འདབ་རེ་རེ་ལ་ཤོང་ཁྱེར་ཕྱེ་བ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་
 ཡོད་པས་བསྐྱོམས་པས་ཤོང་ཁྱེར་ཕྱེ་བ་ཕྲག་དགུ་བཅུ་གོ་དྲུག་སངས་རྒྱས་ལྡན་ཐུབ་པའི་
 བསྟན་པ་པོ་བརྒྱ་ཕྲག་ལྷ་བཅུ་མ་རྩོགས་བར་དུ་རྒྱལ་བརྒྱད་རིམ་པར་འབྱུང་བས་ཉག་ཏུ་
 དུས་ཀྱི་འཁོར་ཡོའི་ཆོས་སྟོན་པ། བལ་ཆེར་བྱུང་བ་བརྒྱད་དུ་གཏོགས་པའི་རིག་སྟགས་
 བྱུང་བ་རྒྱལ་ཕྲན་དགུ་བཅུ་གོ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལ་དབྱུག་པ་ཡིད་ཀྱི་འུགས་ཅན་ཟེར་བ་རེ་རེ་
 ཕྲག་ན་ཡོད་པས་པོ་ཉ་བཏང་བའི་ཆེ་དེ་ལག་ཏུ་གཏང་བས་ཡིད་ལ་གང་བསམ་གྱི་ཕྱོགས་
 རེར་སྐྱད་ཅིག་ལ་སྤེབས་པ་ཡོད། ཆོས་པ་པལ་ཆེར་ལ་རིག་སྟགས་ཀྱི་མཐུས་སྟུང་མ་ལྷ་
 མིན་ལ་སོགས་པའི་མངག་གཞུག་རེ་རེ་ཡང་ཡོང་བ་སྤང་། ཤོང་ཁྱེར་དེ་དག་གི་ཁང་པ་
 རྣམས་ཉིས་ཐོག་ཅན་སྤྱོད་ལུལ་བདེ་བ་རྒྱ་གར་བའི་ཁང་པ་ལྷ་བྱ། ཞིང་དེར་སྤྱེས་མི་རྣམས་
 བྱི་གཟུགས་དང་ལང་ཆོ་ཤིན་ཏུ་བཟང་བ། བཟང་བཏུང་རྒྱན་གོས་སོགས་འབྱོར་བ་རྒྱས་
 པ། འཇམ་པོའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འཆོ་ཞིང་། འཆི་བ་དང་བརྟེན་པ་སོགས་དང་ནད་ལྷག་སོགས་
 གཏན་ནས་མེད་པ། རང་བཞིན་བཟང་བ། དབང་པོ་རྣོ་བ། དགེ་བ་དང་གིས་གཞོལ་བ། བལ་
 ཆེར་ཆེ་དེར་གསང་འདུས་བདེ་དབྱིས་དུས་འཁོར་སོགས་སྒྲ་མེད་རྒྱུད་སྤེ་གང་ཡང་རུང་

བའི་སྒྲོ་ནས་སངས་རྒྱ་མཁན་མང་ཞིང་། ཤེར་སྤྱིན་གྱི་མདོ་ནས་གསུངས་པའི་ཉིང་རེ་
 འཛིན་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པ་མང་བ། ཉམས་ལེན་མ་གྲུབ་པའི་ཁྲིམ་པའི་བྲན་གཡོག་རྣམས་
 གྲང་། འཆེ་ཁར་འཕོ་བ་སྤར་ནས་དག་པའི་ཞིང་དུ་འགྲོ་བ་མ་གཏོགས། དན་སོང་དུ་སྤྱེ་བ་
 ཡེ་ནས་མེད་པ་ཡིན། དེ་དག་གི་ཆས་གོས་ནི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་དབུ་སྤྲོ་བ་སིལ་བུ་སྤྱི་པོར་
 བཅིངས་ཤིང་རིགས་ལྡེའི་རྟགས་ཀྱིས་མཆན་པའི་རྒྱལ་པོའི་ཅོད་པན་འཆང་ཞིང་འཁོར་
 མོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་ཆ་ལུགས་ཅན། མཐོང་བ་ཅམ་དང་རིག་ཅམ་གྱིས་སྐལ་ལྷན་
 རྣམས་ལམ་བཟང་ཐོབ་ཀྱས་པ། སྤྱིས་པ་རྣམས་ཐོད་དང་རས་གོས་དཀར་པོ་འཕྲ་དམར་པོ་
 ཁྲིམ་པའི་སྤྲོ་གོས་དང་བཅས་པ། མི་རིགས་རྣམས་གོས་དཀར་པོ་འཕྲ་སྤྲོན་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་
 རི་མོ་ཐོ་རེ་བ་ཡོད་པ་གྲོན་པ། ཡོངས་སྤྱོད་ཆུང་དུ་དག་ལའང་རིན་པོ་ཆེའི་བང་བ་བརྒྱུར་ཉེ་
 བ་ཡོད་ཅིང་། དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱེ་དང་སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཉེན་ཁུད་པར་ཅན་བཞུགས་པ་
 རྣམས་ལ་བསྟེན་བཀྲའ་དང་མཆོད་པ་ཆོད་མེད་པ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་ཆོས་གོས་རྣམ་
 གསུམ་ལྷུང་བཟེད་འཁར་གསིལ་འཆང་བ་མ་གཏོགས་ཡོ་བྱང་ཆེར་མི་འཆང་བ། དབུ་རིག་
 ཞབས་རྩེན་ལ་གནས་ཤིང་། འདུལ་བའི་བཅས་མཆོམས་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གྱུས་པ་མཛད་
 པ་ཡིན། གྲེ་བག་སྤྲོ་བ་སྤྱེ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བྲག་ལེན་དུང་ཆུ་འདེབས་པ་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་
 པོ་རྒྱུད་སྤྱེ་བཞིའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཆོད་ལྷན་འཛུམ་བུ་སྤྱིང་ན་རི་སྤྱོད་ཡོད་པ་དང་།
 ཁུད་པར་དུ་དཔའ་པོ་མཁའ་འགྲོ་དང་རིགས་ལྷན་རྒྱལ་པོའི་རྩུ་འབྲུལ་སྤྱོད་པས་ཀྱིས་སྤངས་
 རས་རྒྱལ་བ་ཅོང་ཁ་པ་ཡལ་སྤས་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྣམས་ཀྱང་བོད་ལས་དེར་དར་བ་ཆེ་བ་
 ཡོད། ཤམ་རྩ་ལའི་ལུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཆོས་རྒྱལ་རྒྱ་བ་བཟང་པོ་སོགས་སྤྲོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་
 བདུན་དང་རིགས་ལྷན་ཉིར་ལྡེའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སྤོང་དོལ་སྤྲོ་མའི་གསུང་འབྲུམ་སྤྱེགས་
 བམ་མཉམས་གསལ་བས་དེར་གཟིགས། གཞན་ཡང་ཤམ་རྩ་ལའི་སྒྲོར་པ་ཆེན་སྤྱོད་ཐེང་
 གསུམ་པ་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་ཤམ་རྩ་ལའི་ལམ་ཡིག་དང་། མན་ལུང་གྲུ་རུས་
 ཀྱང་དེར་བཞོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པར་བཤད་པ་དེ་དག་ལ་གཟིགས་པར་ཞུ།

ཤམ་རྩ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔ། བྱང་ཤར་ལའི་རྒྱལ་པོ་རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔ་ནི། ༡ རིགས་
 ལྡན་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་དང་། (འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ) ༢ རིགས་ལྡན་པར་དཀར་
 པོ། (སྒྲུབ་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ) ༣ རིགས་ལྡན་བཟང་པོ། (གཤེན་ཆེ་གཤེད་ཀྱི་སྒྲུལ་
 པ) ༤ རིགས་ལྡན་ནམ་ཀྲུལ། (ས་སྟིང་གི་སྒྲུལ་པ) ༥ རིགས་ལྡན་བཤེས་གཉིན་བཟང་པོ།
 (རྒྱགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུལ་པ) ༦ རིགས་ལྡན་བྱག་དམར་པ། (སྤྱིབ་སེལ་ཀྱི་སྒྲུལ་པ) ༧ རིགས་
 ལྡན་བྱེད་འཇུག་སྤྲུམ་པ། (ཁེངས་བྱེད་སྒྲུལ་པ) ༨ རིགས་ལྡན་ཉི་མ་གྲགས་པ། (ནམ་སྟིང་
 སྒྲུལ་པ) ༩ རིགས་ལྡན་ཤིན་ཏུ་བཟང་པོ། (བགེགས་དགའི་སྒྲུལ་པ) ༡༠ རིགས་ལྡན་རྒྱ་
 མཆོ་ནམ་ཀྲུལ། (བྱག་རྩོར་སྒྲུལ་པ) ༡༡ རིགས་ལྡན་རྒྱལ་དཀར། (གཤེན་ཆེ་གཤེད་ཀྱི་
 སྒྲུལ་པ) ༡༢ རིགས་ལྡན་ཉི་མ། (ས་སྟིང་སྒྲུལ་པ) ༡༣ རིགས་ལྡན་ལྷ་ཆོགས། (རྒྱགས་བྱེད་
 སྒྲུལ་པ) ༡༤ རིགས་ལྡན་རྒྱ་པའི་འོད། (སྤྱིབ་སེལ་སྒྲུལ་པ) ༡༥ རིགས་ལྡན་མཐའ་ཡས།
 (ཁེངས་བྱེད་སྒྲུལ་པ) ༡༦ རིགས་ལྡན་ས་སྟིང་། (ནམ་སྟིང་སྒྲུལ་པ) ༡༧ རིགས་ལྡན་དཔལ་
 སྟོང་། (བགེགས་དགའི་སྒྲུལ་པ) ༡༨ རིགས་ལྡན་སེང་གོ། (བྱག་རྩོར་སྒྲུལ་པ) ༡༩ རིགས་
 ལྡན་གནམ་གཞོན། (གཤེན་ཆེ་མཐར་ཕྱིན་སྒྲུལ་པ) (ད་ལྟ་འདི་ཁྱིམ་པེབས་ནས་གདོང་ངན་
 ཞེས་པ་མེ་སྤེལ་ལ་ལྷག་ལྷགས་པས་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་སོང་། རྒྱལ་པ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་ཡང་
 སྤེད་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱལ་པ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་ཁྱིམ་འདོན་བྱས་ནས་ལོ་བཅོ་ལྔ་སོང་བ་ཡིན།
 ཞེས་སྟོང་རྩོལ་ལྷ་མ་གསུང་། ༢༠ རིགས་ལྡན་སྟོབས་པོ་ཆེ། (ས་སྟིང་སྒྲུལ་པ) ༢༡ རིགས་
 ལྡན་མ་འགགས་པ། (རྒྱགས་བྱེད་སྒྲུལ་པ) ༢༢ རིགས་ལྡན་མི་ཡི་སེང་གོ། (སྤྱིབ་སེལ་སྒྲུལ་
 པ) ༢༣ རིགས་ལྡན་དབང་བྱག་ཆེན་པོ། (ནམ་སྟིང་སྒྲུལ་པ) ༢༤ རིགས་ལྡན་མཐའ་ཡས་
 ནམ་ཀྲུལ། (བྱག་རྩོར་སྒྲུལ་པ) ༢༥ རིགས་ལྡན་དྲག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན་ཉེར་ལྔ་པ་ཡིན་
 བོ། རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔ་རྫོགས་སོ། འདི་ལྷམ་འཇམ་དབྱངས་སྒྲུལ་པ་ཆངས་དབང་དང་།
 སྒྲུབ་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་ལྷ་དབང་གཉིས། ལྷ་དབང་འདི་རྒྱལ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱི་བྱེད་
 ནམས་ཡིན་པར་གྲགས། ཏུས་འཁོར་དབང་ཆེན་འདི་རྒྱལ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱིར་ཆོས་ལྷ་

བྱར་བྱར་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །པོད་ལ་ཡིན་ན་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་
མ་གཏོགས་མི་དཔངས་འདུས་ཆོགས་ལ་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་སྤུས་ཀྱང་གནང་མི་ཆོག་
ཅེས་བགེས་པ་ནམས་ལས་ཐོས་སོ། །རིགས་ལྡན་ཉེར་ལཱའི་གོང་དུ་མ་བྱོན་གོང་། བྱར་ཤརྒྱ་
ལའི་ཕྱོན་གྱི་ཆོས་བདུན་དུ་གྲགས་པ། ༡ རྒྱལ་པོ་རྒྱ་བ་བཟང་པོ་དང་། ༢ རྒྱལ་པོ་ལྷ་དབང་།
༣ རྒྱལ་པོ་གཟི་བཟིང་ཅན། ༤ རྒྱལ་པོ་རྒྱ་བས་བྱིན། ༥ རྒྱལ་པོ་ལྷ་ཡི་དབང་ལྷག ༦ རྒྱལ་
པོ་ལྷ་ཆོགས་གཟུགས། ༧ རྒྱལ་པོ་ལྷ་ཡི་དབང་ལྡན་བཅས་བདུན་པོ་ནམས་ཕྱོན་དུ་སོང་
ཟེན་པ་ཡིན་ནོ། །

མི་ལྷ་ནི། (ལེགས་སྒྱུར) རྒྱུ་ཁྱིམ་ནས་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ཞེས་བཟླ་ག

འདི་སྤྱན། སྤྱན་ལཱའི་ནང་ཆོན་གང་ཞིག་རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཆེན་དུ་བྱུར་པའི་འདི་
མིག་ལ་བཞེན་ནས་དཔག་ཆད་བརྒྱའི་གཟུགས་སྤྱར་རགས་མཛོན་སྤུས་དུ་མཛོང་བའི་རིག་
པ། འདི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་ནམ་བཤད་སྤྱིང་པོའི་རྒྱན་ལས། དེ་ལ་
འདི་སྤྱན་གངས་བཞེན་དུ་དངོས་པོ་སོ་སོར་ངེས་པ་དཔག་ཆད་བརྒྱ་ནས་སྤྱིང་གསུམ་ཚུན་
ཆད་ཀྱི་གཟུགས་སྤྱར་རགས་ནམས་མཛོང་བ་དང་། ཞེས་དང་། འདི་སྤྱན་ཆོགས་ལམ་ནས་
དང་། ལྷའི་སྤྱན་སྤྱོད་ལམ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་མཛོང་ལམ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་མཛོང་
ལམ་རྗེས་ཐོབ་ནས་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱན་སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་དང་། རྗེས་མ་སྤྱན་པ་ས་
བརྒྱད་པ་ནས་ཡོད་དོ། །སྤྱན་ལྷ་པོ་འདི་དང་ལྡན་ན། འདི་སྤྱན་གྱིས་སྤྱིང་གསུམ་ཚུན་ཆད་
ཆོས་སྤྱན་པའི་བཤེས་གཉེན་དང་། རང་གི་གདུལ་བྱ་སོགས་གང་ན་གནས་པ་རི་ལྷ་བ་
བཞེན་དུ་ཤེས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདི་མིག ། མིག་གི་དབང་པོ་དང་དོན་གཅིག་ཐ་མལ་པའི་ཤ་རུས་གདོས་བཅས་ཀྱི་མིག་གི་དབང་
པོ། བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༡༩༤ལས། བར་དོ་དེས་པ་མའི་ཁྱུ་ཁྱག་གི་དབུས་སུ་
སྤྱི་བ་བརྒྱད་ནས་ཐ་མལ་པའི་འདི་མིག་གི་ཡུལ་དུ་བྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །སྤྱི་
བཤད་ནི། ཤ་ཁྱག་ལས་གྲུབ་པའི་མིག་གི་དབང་པོ་ཡིན་པས་ན་འདི་མིག་ཅེས་བྱའོ། །²

འདི་སྐྱེན་གྱི་སྐྱེན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་དབག་ཚད་བརྒྱུད་པ་གྲུགས་མ་
རགས་ཐམས་ཅད་མཛོན་སྐྱེས་དུ་མཐོང་བའི་ཤིན་ཏུ་དང་བའི་མིག་དབང་ག་གྲུགས་ཅན་པ་
ཞིག་ལ་ཟེཀ། འོན་ཀྱང་དོགས་པ་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། སེ་ར་ཇེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་
སྤྱི་དོན་རོལ་མཆོ་ལས། ཁོ་ན་རེ། འདི་མིག་གིས་ག་གྲུགས་མཐོང་བར་ཐལ། ལྷའི་མིག་
གིས་ག་གྲུགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཉེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཆེ་འདྲིར་བསམ་གཏན་སྒྲོམ་པའི་
མཛོན་བར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་མིག་ནི། བསྐྱེད་བ་དང་མ་བསྐྱེད་པའི་ག་གྲུགས་
ཟུ་རགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་བསྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཉམ་བར་བཞག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
པའི་ག་གྲུགས་ཅན་དང་བ་ཡིན་ལ། མཛོན་ཤེས་ནི་དེའི་བདག་རྒྱུན་ལ་བཞེན་པ་ཆོས་གཉིས་
དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ།
ལྷའི་མིག་གིས་དེ་འདྲའི་ག་གྲུགས་མཐོང་བའི་མཛོན་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདི་མིག་གི་ག་གྲུགས་མི་མཐོང་བར་གསུངས་པ་ཇེ་ལྷར་འགྲེལ་ཞེ་ན།
ཁོ་ལོ་ནི་ལུང་དེ་སྐྱེ་བཞེན་པར་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །དེ་ལྟར་གླངས་ན། འོ་ན་མིག་གིས་
ག་གྲུགས་མི་མཐོང་བར་ཐལ། འདི་མིག་གིས་ག་གྲུགས་མི་མཐོང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། མིག་ལ་ག་གྲུགས་མི་སྦྱང་བར་ཐལ་ལོ། །

འར་བསྐྱོད། འར་རྒྱག་དང་དོན་གཅིག

འར་རྒྱག་ཀར་ཀོར་མི་བྱེད་པ་དང་། ཐགས་ཐོགས་མེད་པ་དང་། ཐད་ཀར་ཞེས་པའི་དོན། འར་
བསྐྱོད་དང་དོན་གཅིག འར་རྒྱག་རྒྱགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཏུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་དེ་བ་
དང་པོ་༡༩༡ལས། ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་ས་ནས་གསང་བུར་འར་རྒྱག་ཐེབས་ལྟ་བུ་ལོ། །

འར་བ་བ། འར་བ་དང་དོན་འདྲ། དེ་བ་སྟོན་སྟོན་ཆ་༣༣༡ན་འར་བ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྲིས་སྟངས།

འར་བ་བསྐྱེད་འཛིན་ནོར་རྒྱས། འཛམ་གླིང་གི་རེ་བོ་མཐོ་ཤོས་རྩོམ་གླང་མའི་སྟེང་འདྲེགས་མཁན་
གྱི་འར་བ་བསྐྱེད་འཛིན་ནོར་རྒྱས་འདི་ཡོངས་གྲགས་ལ་འར་བ་དང་བལ་པོའི་མི་སེར་
ཡིན་པར་བྱེད་ཀྱང་། ཀ་སྐྱག་སྒྲོལ་སྐྱག་བྱུར་པ་རྒྱལ་པོ་ཆེ་རིང་གིས་” བ་ཡུལ་” རྒྱུའི་

ཐོག་ཚུལ་སྤང་ཞིག་བཀོད་པ་དེའི་ནང་། བསྟན་འཛིན་ལོར་རྒྱ་ས་སྤྱུ་བས་བཅོལ་དུ་སྒྲེབས་
 བའི་བོད་མི་གཙང་མ་ཞིག་ཡིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་འཁོད་འདུག་པ་འདི་ལྟར། ཀ་མོན་ལྷག་ཤོག་
 གར་རྒྱ་རྟམ་གྱི་སློབ་གྲུང་ Dr. Graham's School, Kalimpong, Distt. Darjeeling, W.B.
 India ལོ་རབས་དྲུག་ཅུའི་ (༡༩༦༥ནས༡༩༦༩) ཡས་མས་ཤིག་ལ་བསྟན་འཛིན་ལོར་རྒྱ་ས་
 ཁོང་ཆོའི་སློབ་གྲུང་ནང་གསུང་བཤད་གནང་བར་མེད་པས་དུས། མཐུག་ཏུ་བོད་སྤྱུག་ཆོར་
 དམིགས་བསལ་གྱི་བཀའ་མོལ་ཞུ་འདོད་ཡོད་ཟེས་སུ་བཞུགས་རོགས་ཞེས་རེ་སྤྱུ་
 གནང་སྟེ། ཁོང་ཆོ་བོད་སྤྱུག་དྲུག་ལ་” ང་བོད་པ་ཡིན་” ཞེས་གསལ་བོར་བཤད་པའི་ལོ་
 རྒྱུས་འདུག རོས་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་པོ་ཆེ་རིང་ལགས་སུ་གནས་ཚུལ་འདི་རོ་མ་ཡིན་མིན་
 མོག་འཕྲིན་”ཨྱི་མེལ་”ཐོག་དོགས་ཀྱི་ཞུས་པར། ཁོང་ནས་གནས་ཚུལ་འདི་རོ་མ་ཡིན་པ་
 དང་། ཁོང་ཆོའི་སློབ་གྲུང་མིང་དང་དུས་ཆེགས་རོབ་ཆོད་བཅས་གནང་བུང་།

ཤལ་བས་བཤལ་བ། འདིའི་ཤལ་བ་ནི། ཞིང་མོས་པའི་ཟེས་སུ་ས་ནམས་སྟོ་མས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
 དུད་པའི་སྤང་ལེབ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་ལ། དེ་དུད་དེ་སྟོ་མས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཤལ་བས་བཤལ་བ་
 ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དག་འཁྲོ་གསུང་།

ཤལ་མ་ལིའི་སྤྲོད་པོ། ཤལ་མ་ལིའི་ཤིང་དང་འབྲ།

ཤལ་མ་ལིའི་ཤིང་། ཤིང་ཆ་ཆེར་བ་ཆེར་མ་རྩལ་ལ་ཤིང་བ་ཅན་གྱི་ཤིང་ཞིག་གས། དཔྱལ་ཁམས་
 ན་ཡོད་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཆེར་མ་སོར་བཅུ་དྲུག་པ་རྣོ་ལ་ཁ་སྤར་དུ་བལྟ་བའི་སྤྲོད་པོ་ཞིག་
 ཤལ་མ་ལིའི་ནགས་ཆལ། ཆ་དཔྱལ་གྱི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཆེར་མ་སོར་བཅུ་དྲུག་པ་རྣོ་
 ལ་ཁ་སྤར་དུ་བལྟ་བའི་སྤྲོད་པོའི་ནགས་ཆལ་ཞིག་ ཅུང་ཟད་ཞིབ་པར་བཤད་ན། ཆ་དཔྱལ་
 ཀྱི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཤལ་མ་ལིའི་སྤྲོད་པོ་ཆེར་མ་རྣོ་པོ་སོར་བཅུ་དྲུག་པ་
 མེམས་ཅན་དེ་དག་འབབ་འཛེག་བྱེད་པ་ན་ཁ་ཁ་གྱེན་སྤར་དུ་ལྟ་བས་ལུས་འཕྲིགས་པ་དང་།
 སྤྲོད་ན་བྱ་ཁྱ་ཏ་འདབ་འཛེགས་ཞེས་བྱ་བ་ལྷགས་ཀྱི་མཆུ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མིག་སྤྱང་ནས་ཟ་
 བའི་ནགས་ཆལ་ཞིག་ མཆིམས་མཛོད་ན་གསལ།

ཤས། 1 ཤུགས་ཆེ་བ་དང་། སྒྲིབས་ཆེ་བ། ཏ་ཅང་། ཤིན་ཏུ། ལྷག་པར། མང་པོ། དྲག་པོ། མི་བཟང་
 པ་སོགས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་ཆེ་འདིའི་སྤང་ཤས། བྱི་མའི་སྤང་ཤས། ཤས་མི་བཟོད་པའི་
 སྤྱང་རྩེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་རྩེ་གྲུང་ཐང་པས་མཛད་པའི་སྤྱེ་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་ཆོ་བཟང་དོན་
 གྲུབ་ཀྱི་ནམ་ཐར་ལས། སྤྱག་བསྐུལ་གྱིས་གཟིང་བའི་སྤྱི་པོ་མཐོང་བ་ན་ཤས་མི་བཟོད་པའི་
 སྤྱང་རྩེ་སྤྱིས་ཏེ་དེའི་དོན་ལ་བཅོལ་བ་དང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མིང་གི་མཐར་སྤྱར་ན། རྩུང་བུ་
 དང་། རྩུང་བུ། བྱི་བྲག་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་ཆོག་སྟོགས་ཤིག་དཔེར་ན། འབྲས་དེ་ལས་
 ཤས་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཤས་གཅིག་གཞན་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་། ཆ་ཤས་དང་།
 འགའ་ཤས། ཁ་ཤས། རྩུང་ཤས་སོགས་སོ། 3 ཤ་ཡིས་ཞེས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་དཔེར་ན།
 ཤས་ཁེངས་ལྟ་བུ། སྤྱབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་དོན་དོལ་མཆོ་སོགས་ལས། བྲག་ཞབས་ཀྱི་
 རྒྱབ་བཞི་དང་ཐག་པའི་ཐལ་གོང་གཉིས་དང་ལྷག་པའི་རྒྱབ་སྟེ། བདུན་ཤས་ཁེངས་ཏེ་མཐོ་
 བ་དང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཤས་ཆེ་བ། ཤུགས་ཆེ་བ། མང་པོ། ཤིན་ཏུ། ཏ་ཅང་། ཤས་ལ་གཟིགས།

ཤས་ཆེན། ཤས་ཆེ་བ་དང་དོན་འདྲ།

ཤས་ཆེས། ཤས་ཆེ་བ་དང་དོན་འདྲ།

ཤས་ཆེར། ཤས་ཆེ་བ་དང་པལ་ཆེར་དོན་འདྲ། ཤུགས་ཆེན་སོར། ལྷག་པར། ཡང་ཡང་། ཡང་ནས་
 ཡང་བུ། ཤས་ཆེར་མི་འབྱུང་ལྟ་བུ།

ཤསྟ། (ལེགས་སྦྱར) བསྟན་བཅོས། དེས་ཆོག་ནི། ཤ་ས་འཆོས་པ་དང་བྲ་ཡ་སྒྲིབ་པའི་དོན་ཡིན་པས་
 འཆོས་སྒྲིབ་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །

ཤི་གོ་ལོག་ ཤི་བའི་གོ་རིམ་ལོག་པའམ་ལྟོག་པ་སྟེ། བྲ་སྤྱག་སྤོན་ལ་ཤི་ནས་པ་མ་བྱལ་བུ་ལུས་པའི་
 དོན་ནོ། །

ཤི་གལས་བྱེད་པ། འཆི་བ་ལ་ཉེ་བ།

ཤི་བ། སྟོག་དབང་འགགས་པ། ཤི་བའི་མཆན་ཉིད་ཡིན། མིང་གི་ནམ་གངས་ནི། སྤྱི་སྤྱི་དན་ལས་

འདས་པ། སྐྱ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་གཏོང་བ། སྐྱ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་རྫོགས་པ། སྐྱ་ཆེའི་འཕེན་པ་
 རྫོགས་པ། སྐྱ་གཤེགས་པ། སྐྱའི་བཞོད་པ་བསྐྱས་པ། སྐྱེ་པོ་རྣམས་ཆོས་ལ་བསྐྱལ་བའི་
 ཕྱིར་གཟུགས་སྐྱ་རགས་པའི་བཞོད་པ་བསྐྱས་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་ལུས་བྱང་ཕྱོགས་སྤང་ལོ་ཅན་
 གྱི་པོ་བྱང་དུ་གཤེགས་པ། ཁམས་མ་འཆོ་བ། དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པ།
 དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པ། དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཤེགས་པ། དགོངས་
 པ་རྫོགས་པ། (དགོངས་པ་རྫོགས་པ་ཞེས་པའི་ཆེ་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདི་དེང་སང་གསར་
 འོག་དང་རྒྱུད་འཕྲིན་སོགས་སུ་རབ་བྱུང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱ་པོའི་རིགས་ལ་སྐྱོར་བ་མཐོང་
 ཞིང་། དེ་ནི་ཆོས་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་མ་གཏོགས། སྤིང་འཛིན་དང་སྤིང་ཆོན་ལའང་མི་རན་
 ཞིང་མི་འཆམ་པས་སྐྱོར་མི་རིགས་ལ་སྐྱར་ན་མི་མཛེས་ཏེ། དགོངས་པ་རྫོགས་ཞེས་པ་
 བསྐྱན་འགྲོའི་དོན་བྱེད་པའི་ཐུགས་བཞེད་ཟབ་མོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ནས་རང་དབང་
 གིས་སྐྱེ་འཆི་བྱེད་པ་ལ་གོ་བའི་ཕྱིར་འོ།) གོངས་པ། འཆི་འཕོས་པ། འཆི་བ། འཇིག་རྟེན་
 འདི་ནས་ཁ་གྲུས་པ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མའི་ལྷ་ལམ་དུ་གྱུར་པ། འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་ཞལ་གྲུས་
 པ། དག་ཞིང་དུ་གཤེགས་པ། དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ། (གོང་གི་ཐ་སྙད་འདི་
 འདུལ་བ་ལུང་གི་ནང་མང་དུ་སྤྱང་) དུས་བྱས་པ། (ལུང་ཐུན་ཆོགས་ལས། ང་ལ་དད་པས་
 དུས་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེ་འགྲོ་མཐོ་རིས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དུ་འགྲོའོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་འོ།) དུས་ལས་འདས་པ། འདས། འདས་པ། (དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྡན་པར་
 གྱུར་པ། དུས་བྱས་པ། དུས་ལས་འདས་པ། འདས། འདས་པ་རྣམས། དུས་ལ་བབས་ནས་
 འཆི་བའི་མིང་སྟེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡ ལྟ་
 ༡༧བལ་ལས། དུས་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེ་ཟད་ཅིང་འཆི་བས་ཤི་བའོ། །ཞེས་
 གསུངས་པས་ཤེས་སོ།) ཕྱི་མའི་ལྷ་ལམ་དུ་གྱུར་པ། ཕྱི་མའི་ལམ་ཆེན་དུ་ཐེགས་པ།
 དབུགས་ཆད་པ། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ། ཆེ་བརྗོད་པ། ཆེ་འདིའི་སྤྱང་བ་ལུབ་པ། ཆེ་ལས་
 འདས་པ། ཆེའི་འདུ་བྱེད་རྫོགས་པ། ཞལ་དབུགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་འགགས་ཏེ་རགས་པའི་སྐྱ་

ལུས་མ་དག་པའི་ཞིང་འདིར་ཡོངས་སུ་ཐོར་ནས། དགའ་ལྡན་ཡིད་དགའ་ཆོས་འཛིན་ཏེ་
 རྒྱལ་བ་མི་མཁ་མགོན་པོའི་མདུན་སར་གཤེགས་པ། ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་གཞོལ། ཞི་བར་
 གཤེགས་པ། ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པ། ཞིང་འཕྲོས། གཞུགས་སྐྱེའི་བཀོད་བཀྲེ་བར་
 བསྐྱས་པ། གཞུགས་སྐྱེའི་བཀོད་པ། གཞུགས་སྐྱེའི་བཀོད་པ་བསྐྱས་ཏེ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་
 གཤེགས། ལུས་བརྟེན། ལུས་སྦྱངས། ལུས་ཞིག་པ། སྟོག་གི་རྒྱན་ཏུ་བ་པ། སྟོག་ཆད་པ།
 སྟོག་དོར་པ། སྟོག་དབང་ལགགས་པ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །ཐ་སྙད་སྟོད་ཚུལ་ནི། མི་
 དུས་མ་ཞིག་ཡིན་ན་ཤི་བ། དེ་ལས་ཅུང་ཟད་དག་པར་གྲོངས། སྐྱེ་བྱུང་དང་རྒྱལ་ཁབ་
 ཁག་གི་དབྱུང་འཛིན་ནམ་པར་སྐྱེ་གཤེགས། ལྷ་མ་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པར་དགོངས་པ་རྫོགས་
 ཞེས་ཐ་སྙད་སྦྱར་ན་ཤིན་ཏུ་འོས་ཤིང་མཛེས་པར་མཐོང་ངོ་། །

ཤི་སྤར་འཐམས་པ། ། ཞེན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་དོན། སྤར་བཤད་ནི། ཤི་ཟེན་པའི་རྗེས་སུ་འང་ལག་བས་
 དམ་པོར་འཇུས་ཏེ་མི་གཏོང་བ་ལ་ཤི་སྤར་འཐམས་པ་ཟེར། དཔེར་ན་མི་ཞིག་གོ་བྱ་ལ་
 ཞུགས་ནས་གཙང་པོ་བཀྲལ་བ་ན། དེ་མ་ཐག་གྲུ་ལོག་ཐེབས་ནས་རྒྱུས་འཁྱེར་བ་ན། དང་
 པོ་གོ་བྱ་ཤོར་ཏེ་དོགས་ནས་ལག་བས་དམ་པོར་འཇུས་ཤིང་། མཇུག་ཏུ་ཤི་བའི་རྗེས་
 སུ་འང་གོ་བྱ་ལག་བས་མི་གཏོང་བར་དམ་པོར་བརྩུང་སྟེ་འཆི་བས་ན། ཤི་སྤར་འཐམས་པ་
 ཞེས་ཟེར་ངོ་། །དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་ཤོག་གངས་༤༠ལ་གཞི་བྱས་
 ཏེ་བཀོད། གཞན་ཡང་པཎ་ཆེན་སློབ་ཐུང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རང་རྣམ་ལས། སྟོན་ཤས་
 དང་དེས་འབྲུང་གི་བསྐྱོམས་ལགས་ཀྱང་། །རྟག་འཛིན་གྱི་གདོན་ཆེན་རྒྱགས་གསོལ་
 བས། །བྱི་ནང་གི་དངོས་ལ་ཤི་སྤར་འཐམས། །གསུང་ཚུལ་དང་རྣམ་ཐར་འགལ་ཉེན་
 གདའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 སེར་སྤར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་དོན། འཆི་བའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་
 རྒྱར་སོགས་ལ་ལག་བས་དམ་པོར་འཛིན་ཞིང་མི་གཏོང་བའི་དོན།

ཤི་མེན་རོ་མིན། ཤི་ལ་ཁད་དང་འབྲ།

ཤི་ལ་ཁད། འཆི་བའི་སྐབས་བྱེད་པ། ཤི་བའི་སྐབས་བྱེད་པ།

ཤི་མ་སོན། ཤི་ལ་ཁད་དང་འབྲ།

ཤི་མིན་གསོན་མི། ཤི་ལ་ཁད་དང་འབྲ།

ཤི་ལ། (ལེགས་སྒྱུར) (འདུལ་བ) འོན་པ་སྒྱུར་ན་ཚུལ་ཁྲིམས། སྒྲ་བསྒྱུར་ན་བསིལ་ཐོབ་ཅེས་བྲ། ཁན་མ་
ཐོ་བའི་གདུང་བ་ལས་བསིལ་བ་ཐོབ་པའི་དོན་གྱིས་དེ་སྒྲ་དེ་ཅེས་བྲ། ཤི་ལ་ཞེས་བ་དེ་ལ་
ཤི་ཏ་ཞེས་སྒྲའི་རྒྱུན་གྱིན་ན་བསིལ་བ་ཞེས་སོ། ཤི་ལ་ཞེས་སྒྲའི་རྒྱུན་གྱིན་ན་ཐོབ་པ་ཡིན་
བས་བསིལ་ཐོབ་ཅེས་སོ། ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་།

ཤི་ལ་མ་ཤི། ཤི་ལ་ཁད། ཤི་བྱའཕུང་བྱེད་ལ། ཤི་མིན་རོ་མིན། ཤི་མ་གསོན། ཤི་མིན་གསོན་མིན་
རྣམས་དོན་འབྲ།

ཤིག (བད་སྒྲོང) མིའི་ཁྲག་འཕྲེལ་པའི་འབྲུ་ཞིག ་ (མཛོད) མོ་མ་བདུན་ལ་ཤིག་གཅིག་གི་ཆད་ཡོད།
ཤིག་གཅིག་ལ་རྩལ་སྒྲ་རབ་༥༠, ༣༥, ༦༠༧་གི་ཆད་ཡོད། 2 ཆེག་ཆེག་གི་ཆོད་དུ་འབྲུག་
པའི་ “ཤིག” སྒྲ་ནི། གངས་ཀ་གཅིག་གི་དོན་དང་མི་འབྲ་བས། གངས་ཀྱི་གཅིག་དང་མ་
འོར་བར་བྱེད་དགོས། དཔེར་ན་སྒྲ་ཆོགས་ཤིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 3 སྒྲལ་ཆོག་ལ་འབྲུག་པ་ནི།
མ་འོར་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ “ཤིག” ཅེས་བ་ལྟ་བུ། སྒྲོར་ཚུལ་ནི། སྒྲོན་དབང་ལས། ས་
མཐར་དམིགས་བསལ་ཞེས་མ་གཏོགས། ཤིང་ཤེས་ཤིའོ་ཤེ་ན་ཤིག ཤེས་གསུངས་
སོ། རྟོགས་གཏོད། གོང་གི་སྒྲོན་དབང་གི་ལུང་ཆོག་དེ་ནི་སྒྲིར་བཏང་བ་ཡིན་གྱི། དམིགས་
བསལ་ལ་བཞོད་བདེའི་དབང་གིས། དཔེར་ན་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྲེད་ 9 3 ཤི་སོགས་
ཁུངས་བཅུན་གྱི་གཞུང་མང་པོར། སོང་ཤིག མ་འབྲོ་ཤིག ཡོང་ཤིག མ་འདུག་ཤིག མ་སྒྲ་
ཤིག་ཅེས་སོགས་མང་དུ་འབྱུང་ཞིང་། གསལ་རྟོག་སྒྲུམ་འབྲེལ་ 16 ལས། བསྒྲལ་ཆོག་ལ་
ཅིག་ཞིག་ཤིག་གང་ཐོབ་ཀྱང་ཁུངས་པར་མེད་མོད་དཔེ་ཁུངས་དག་པར། བྱེ་ཤིག་ཅེས་བ་ལྟ་
བུ་འགའ་ཡེ་སྒྲུང་བས་བསྒྲལ་བ་གསལ་བྱེད་དུ་ཞིག་ལས་ཤིག་སྒྲར་བ་ལུས་བ་ཆེ་བར་སྒྲུང་
དོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཤིང་། 1 སྒྲོན་ཤིང་། ཤིང་ཆ། 2 (བད་སྒྲོང) མཆོམས་སྒྲོར་གྱི་དོན་ལ་འབྲུག་པའི་སྤང་གཞན་དབང་

ཅན་ཞིག་གཞི་མ་རྒྱན་པའི་མཆམས་སྟོར་ལ་འཇུག་པ་ནི། དཔེར་ན་འཛིགས་ཤིང་སྒྲག་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྟོར་ཚུལ་ནི། ལེགས་བཤད་ལྟོན་དབང་ལས། ས་མཐར་དམིགས་བསམ་
ཞེས་མ་གཏོགས། །ཤིང་ཤེས་ཤེའོ་ཤེ་ན་ཤིག་ །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྲོ་སྤྲོ་ལས།
ཀྱང་ཡང་སོགས་དང་འཇུག་པ་མ་རྒྱན་པའི་བསྐྱུ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པའང་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་
ལས། ཅིང་ལ་སོགས་པ་བསྐྱུ་བ་དང་། །མཆམས་སྟོར་དག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

ཤིང་གེལ་ལ། སྟོང་པོ་ལས་ཚུང་ཞིང་རྩ་བ་གཅིག་ལས་མང་པོ་གྲེས་ཏེ་རིམ་བཞིན་སྤྲ་བར་སྤྱངས་
ནས་སྦྱེས་པའི་མིང་དུ་བཤད། ཤིང་སྤན་པན་བྱང་ངམ་ཆང་ཆིང་། སྤྱིར་གེལ་བ་ནི་ཡལ་ག་
ལའང་བད་རྟིང་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དག་འཇོག་གསུང་།

ཤིང་གི་རིབ་མ། ཤིང་གི་ར་བ།

ཤིང་ད་དབྱང་ཆད། (འདུལ་བ) དགེ་སྟོང་མའི་རྩ་མ་འགོ་བས་བྱེད་ཀྱི་གོས་ཤིག་ དེ་གྲོན་ལུགས་ནི་
མཆན་ཡོག་ལ་དགྲིས་ཏེ་རྒྱབ་ནས་དབྱང་བ་གཉིས་ཀྱི་གོང་ནས་བྱངས་ནས་དར་དབྱངས་
ཀྱི་ཚུལ་དུ་གྲོན་པའོ། །དེའི་ཆད་ནི་སྤྲ་གོས་དང་འབྲ་བར་མཆོ་རྒྱུག་ལས་བཤད་དོ། །དེ་དང་
རྒྱལ་གཟན་གཉིས་ཆད་མཉམ་ཞིང་སྒྲེགས་བྱ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་བཤད།

ཤིང་གཅིག་བྱང་། ཤིང་གཅིག་གི་ཉེ་འདབ། སྤྲ་བཤད་ནི། ཤིང་གཅིག་ནི། ཤིང་དེས་གྲིབ་མས་ཤིང་
གཞན་མི་ནོན། ཤིང་གཞན་གྱི་གྲིབ་མས་ཤིང་དེ་མི་ནོན་པའམ། ཡང་ན་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་
གི་ཁོར་ལུག་ཏུ་ཤིང་གཞན་མེད་པ་ལ་ཟེད། རྗེའི་འགྲེལ་བ་བཞེ་སྒྲགས་ལྟར་བཤོད། བྱང་ནི་
རྩ་བའམ་ཉེ་འདབས་ཀྱི་མིང་རོ། །

ཤིང་ཏ་ལ། ཏ་ལ་དང་འབྲ།

ཤིང་ཏྟག་ ཤིང་གི་འབྲས་བྲ། ཤིང་འབྲས། སྤྲ་བཤད་ནི། ཏྟག་ཅེས་པ་རྩེ་མོའི་དོན་ཡིན་པས་ཤིང་གི་
རྩེ་མོའམ་ངོས་སུ་སྦྱེས་པས་ཤིང་ཏྟག་ཅེས་བྱའོ། །ཤིང་ཐོག་བྲིས་པ་ནི་ཡིག་རྟིང་གི་འབྲི་
ཚུལ་ལ་ཏྟག་དང་ཐོག་གཉིས་རེ་མོས་སུ་འབྲི་བས་གདམ་ང་ཅན་ཡིན་པས་དོན་འབྲའོ། །

ཤིང་རྟོག་གི་རྩ་བ་ལ་ སེའབྱུ་ཡིན་པར་དུས་འཁོར་མཆན་བྱུང་བ་ཤིང་ཅས་སྐོར་རྩོམ་སྒྲུབ་གསུང་།
ཤིང་རྟོག་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་མཁས་པའི་སྒྲུབ་གཉིས། རྩོམ་པ་རིམ་ཆེན་མོར་ཤིང་རྟོག་ཆེན་
པོ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་མཁས་པའི་སྒྲུབ་གཉིས་ཞེས་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་གཉིས་ནི། རྩོམ་རྩོམ་
དཔལ་ལྷན་ཨ་རྟེ་ཤེས་སྒྲུབ་པའི་གཙོ་བོ་གཉིས་ཏེ། སྐུ་སྐྱུ་བ་ཀྱི་ལུགས་ལ་མཁས་པའི་སྒྲུབ་
རིག་པའི་ཁྱེད་ལྷན་ཚུང་བ་དང་། རྩོགས་མེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མཁས་པའི་སྒྲུབ་གསེར་གྱིང་བ་
གཉིས་སོ། །རིག་པའི་ཁྱེད་ལྷན་ཚུང་བ་འདི་རྩོམ་པའི་གསལ་སྒྲུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཨ་བ་རྩྭ་རྩི་བ་ཡིན་
པར་མཛོན་གསུང་། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དག་འཁོར་གསུངས་ཀྱང་། དེ་བ་རྩོན་རྩོད་ཆ་
མཁའ་ལས་རྩོམ་པ་རིམ་ཏུ་བྱེད་བ་དང་། གསལ་སྒྲུགས་ཀྱི་ཆོས་གསན་པའི་སྒྲུབ་པའི་གསུང་
སྤྱི། ཨ་བ་རྩྭ་རྩི་བ་ཚུང་བ་དང་། རིག་པའི་ཁྱེད་ལྷན་གཉིས་སོ་སོར་བྱངས་འདུག་པས། དེ་
གཉིས་གང་ཟག་ཐད་དཔ་ཡིན་པའམ། ཡང་ན། ཨ་བ་རྩྭ་རྩི་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་རྩོམ་འཛིན་
གསལ་བ་ལྟར་དཔོན་པོས་པ་འདུག་གོ།

ཤིང་རྩ་ཤ་ག་རྒྱ། ལུ་དང་ཤིང་སོགས་ལོར་འཕེན་གྱིད་པའི་ཤིང་རྩའི་གྲེ་བྲག་ཅིག་གི་མིང་དུ་བཤད།
 ཤ་ག་རྒྱ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྒྲིབ་ཡིན་ཞིང་། བ་སྙད་འདི་མདོ་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་ན་འབྱུང་
 རོ། །མདོ་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་། ཤ་ཤ ༡༧བཟུངས། དེ་ལ་ཤིང་རྩ་ཤ་ག་རྒྱ་དང་མཚུངས་
 པ་ནི་འཛམ་གྲུའི་སྒྲིང་སྟེ། དེ་དང་འབྲ་བར་འཛམ་གྲུ་སྒྲིང་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་ནི་གྲུ་
 གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡིད་རྟེན་ཐབས་༥ ལྷ་ཅལ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་ཞིའི་ཡ་བྱལ་ཞིག་སྟེ། ཡིད་རྟེན་པའོན་ལྷངས་པསྐབ་པའམ་ཤེས་
པ་ལ་ཟེད། འདུལ་པ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། ཡིད་རྟེན་ཐབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་རྟེན་
པའོན་པའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་སྣང་རོ། །འདིའི་ཐབས་ཞེས་པ་ཐབས་ཤེས་
ཀྱི་ཐབས་ལ་མི་གོ་བད། ལྷཔས་དང་སྣངས་ཞེས་པ་དེ་ལ་གོ་དགོས། དོགས་གཙང་ཞེས་
པར་རལ་གྱི་འི་ཐབས་ཞེས་པའི་ཐད་དྲུག་ཐེགས།

ཤིང་རྟའི་འཐབ་། ཤིང་རྟ་བཞོན་ནས་དམག་རྒྱག་པའི་དོན་ཡིན།

ཤིང་རྟེན་སྲོལ་འབྲེད། སྲུང་སྲོལ་ཉམས་པ་སོར་རྒྱུད་དེ་རྒྱ་ཆེར་སྲེལ་མཁན་ཞིག་ལ་ཟེར། མང་པོས།
(Pioneer) ཞེས་བསྒྱུར་རུང་དེ་ནི་སྲུང་མེད་གསར་དུ་སྲོལ་གཏོང་མཁན་ཙམ་ཞིག་ལ་ཟེར་
ཞིང་། ཤིང་རྟེན་སྲོལ་འབྲེད་ནི། སྲུང་སྲོལ་བར་སྐབས་སུ་ཉམས་ཏེ་ཉག་སྲར་གྱུར་བ་སྲུང་
ཡང་ངལ་བ་ཆེན་པོས་སོར་རྒྱུད་དེ་སྲེལ་མཁན་ཞིག་ལ་ཟེར་བས་ཁྱེད་པར་ཆེད། །སྲུང་བཤད་
ནི། སྲུང་གི་རྒྱ་ལམ་ལྟ་བུའི་སྲོལ་དེ་ཉིད་བར་སྐབས་སུ་པལ་ཆེར་རུབ་སྟེ་རྒྱུང་ལམ་ལྟ་བུར་
གྱུར་པ་ལ། སྲུང་ཡང་སོར་རྒྱུད་དེ་ཤིང་རྟེན་འགོ་བསྐྱོད་བྱེད་ཆོག་པའི་ལམ་ཆེན་དུ་འགྱུར་
བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ཟེར་རོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། ལམ་
ཆེན་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིང་རྟེན་ལམ་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་དེ་དང་མཐུན་ནོ། །འདི་ཡང་
བདག་གི་སྒྲ་མ་དམ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བཟ་ཤིས་འབྲུམ་གྱི་ཞལ་སྡེ་ནས་
གྱིས་དཔེ་བྲིད་སྐབས་ཡང་ཡང་གསུང་བ་གོ་རྒྱ་ཆེད། །ཡང་ན་ཤིང་རྟེན་པའི་འཕང་ལོས་
བཏོད་པའི་ལམ་ལ་ཤིང་རྟེན་སྲོལ་འབྲེད་ཅེས་བཞིན་ཀྱང་རུང་བར་སེམས་ཏེ། འདུལ་བ་
གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། ལམ་སྲོལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིང་རྟེན་པའི་འཕང་ལོས་བྲངས་
པའི་ཐེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཤིང་རྟེན་སྲོལ་འབྲེད་གྱི་དོན་ལ་གོ་བ་ལེགས་
པར་ཆགས་ན། ཤིང་རྟེན་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་ཆོག་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་བཀའ་འདྲིན་ཐེས་སུ་འབྲ་
པའི་དད་གུས་གྱི་སྦྱ་ལོང་དབང་མེད་དུ་གཡོ་བ་ཞིག་འོང་རོ། །ཨི་བཙུན་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་
པོས། དེས་འགའ་རྒྱལ་ལ་དད་པའི་དགའ་བ་རྒྱས། །སྐབས་འགར་ཤིང་རྟེན་ཆེན་པོའི་སྦྱ་འབྲ་
འབྲ། །གཞན་ཆེ་མཁས་པའི་བཤེས་ལ་གུས་པ་དང་། །ཉམ་རྒྱུང་འགོ་ལ་སྦྱིང་ནས་བརྟེ་བ་
དང་། །བསྟན་པ་རིན་ཆེན་རིང་དུ་གནས་འདོད་པ། །འདི་དག་པན་ཚུན་འགྲན་ཞིང་འཕེལ་
བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་སྲོལ་གཏོང་པ་སོ་དང་། ཤིང་རྟེན་སྲོལ་
འབྲེད་གཉིས་གྱི་ཁྱད་པར་མ་འདྲེས་པར་ཤིས་པར་བྱའོ། །སྲོལ་གཏོང་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་
གཟིགས།

ཤིང་ཕུག། ཤིང་རྒྱལ་མཁམ། ཤིང་འཕྱུ་མཁམ། རྒྱ་བཤད་ནི། ཕུག་ཞེས་པ་འདྲིར་འཕྱུ་བའི་དོན་ཡིན།

དཔེར་ན་རྩ་འབྲུ་མཁན་ལ། རྩ་ཐུན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༩ ཅ ༡༧༧ལས།
 རྩལ་པོའི་ཁབ་གྱི་མི་བ་ལང་ཇི་དག་དང་། རྩལ་ས་ཇི་དག་དང་། རྩ་ཐུན་དག་དང་། བེང་
 ཐུན་དག་དང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཤིང་ཐོག་ཤིང་ཉོག་དང་འབྲ།

ཤིང་བལ། (འདུལ་བ) ཤིང་ཐུན་ལས་སྐྱེས་པའི་རས་གོས་གྱི་རྒྱ། འདི་ལ་རས་བལ་ཡང་ཟེར། ཕྱི་རྒྱལ་
 བས་ cotton ཟེར་བ་དེའོ། །འདི་དང་སྤྱི་བལ་གཉིས་མ་ཞོར་བར་འབྱེད་པར་བྱའོ། །མདོ་ཅ་
 བ་༩ ཐུ ༡༧༧བལ་ལས། ཤིང་བལ་ནི་ལྷ་སྟེ། ཤམ་ལའི་དང་། ཨ་ཤིའི་དང་། སྤྱ་བའི་དང་།
 ཨེར་ཀའིའོ། །ཞེས་ཤིང་བལ་ལྷ་གསུངས་སོ། །

ཤིང་བལ་གྱིས་གོས་པར་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབལ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྩའི་བྱ་བྲུག་ལ། ཤིང་
 བལ་གྱི་གོས་པར་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྲོང་གིས་དགེ་འདུན་
 དབང་བའི་གནས་མལ་ལ་ཤིང་བལ་གྱིས་གོས་པར་བྱས་པ་ལས་ལྷང་བའི་ལྷང་བ་དངོས་
 གཞིའོ། །སྦྱང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་འདུག་པའི་སེམས་གྱིས་དགེ་འདུན་གྱི་
 གནས་མལ་ལ་ཤིང་བལ་གྱིས་གོས་པར་བྱས་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་
 དོན་དང་བྱ་བ་མང་བ་དང་། གཞན་གྱི་གོས་ལ་སོགས་པ་ལ་གཞོད་པའོ། །

ཤིང་འཛམ་བུ། འཛམ་བུའི་ཤིང་ལ་གཟིགས།

ཤིང་ལོ་མ་བདུན་ལ། ལོ་མ་བདུན་ཆན་དུ་བྱས་ནས་ཡོད་པའི་ཤིང་།

ཤིང་ཤ་ལ། <ཤིས་ཤ་བ> ཅི་ཉལ་ཏེ་ཨ་ཀ་རུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཤིང་ཤ་བ་ནི་ལེགས་སྦྱར་
 རྩར་ཆག་པ་སྟེ། ཤི་ཤ་བ་ཞེས་པའི་ཤི་གྱི་སྦྱང་གོར་ང་ཡིག་ཏུ་སྒྲིག་པས། བོད་སྐད་ཀྱི་ཤིང་
 དུ་འབྲུལ་ནས་ཤ་བའི་ཤིང་ཞེས་འབོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིགས་སྟེན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་
 གྲར་ཁང་ལས། ཨ་ག་རུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིས་ཤ་བ་ཞེས་པའི་ཤིས་གྱི་སྦྱང་གོར་ང་
 ཡིག་ཏུ་སྒྲིག་པ། བོད་སྐད་ཀྱི་ཤིང་དུ་འབྲུལ་ནས་ཤ་བའི་ཤིང་ཟེར་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་
 སོ། །དོགས་གཙུག་ཨ་ཀ་རུ་ལ་ཅི་ཉལ་ཞེས་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྤྱང་བ་ཅི་བཟང་ཞིང་ཉལ་

སྤྲུལ་སྤྲེ་བའི་རྒྱ་མཁོན་གྱིས་ཡིན་པར་བསམ་ན་ནི་ནོར་རོ། །ཅན་དན་དང་ཨ་ཀ་རུའི་
 ཁྱོད་དུ་འཆར་ཡོངས་བྱས་ཀྱང་ཉལ་སྤྲུལ་སྤྲེ་བའི་ཨ་ཀ་རུ་ནི་གཅིག་ཀྱང་མ་མཐོང་
 རོ། །ཅི་སྡེ་རེ་གཉིས་ཡོད་སྤྱང་ཀྱང་གྲགས་མི་ཆེ་བས་མིང་གདགས་སུ་མི་རུང་རོ། །ཨ་ཀ་
 རུ་ནི་ཤིང་སྤོང་ཏ་ཅང་འཛོངས་ལ། ལོ་མ་ཁ་ཞེང་ཆེ་ཞེང་རེག་བྱ་རྒྱུ་ལ་བརྟུང་ན་ཁྲག་འབྲ་
 བའི་ཅི་དམར་པོ་འབྱུང་བ་ཞིག་གོ། ཤིང་འདི་རྩྱེངས་ན་ནི་ཞེས་ལ་རྒྱ་དང་རྒྱ་གཤེར་
 སོགས་ཀྱིས་འཁྲོག་དུ་མི་འཁྲོ་བའི་རིན་ཐང་ཅན་གྱི་ཤིང་ཞིག་ཡིན། འདིའི་སྤང་ལེབ་ལ་
 རང་འབྱུང་གི་ཁྲིག་རིས་འཁྲོག་པོ་སྤྲོ་ཆོགས་ཡོད་པས་ཆ་སྤྲུལ་མཆོད་གཤེས་སོགས་
 བཅོས་ན་ཏ་ཅང་མཛེས་སྤྲུག་ཆེ། དེས་ན་ནི་ཉལ་གྱི་སྤྲུ་བཤའ་ལ་ད་དུང་དབྱེད་དགོས་པ་
 འདུག་གོ། རྣམ་འབྲེལ་དུ་ཤིང་ཤ་བ་ཞེས་པ་བྲུ་སའི་སྤྲུ་རྒྱན་ཆོའི་ཞལ་རྒྱན་ལ་ཉལ་སྤྲུལ་
 སྤྲེ་བའི་ཤིང་ཞིག་ལ་རྒྱུང་ལྟར་གྲགས་པ་ནི་ནོར་རོ། །ཤིང་ཤ་བ་ནི་གོང་དུ་བཤའ་བ་ལྟར་
 ཨ་ཀ་རུའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྟོན་དུས་སུ་ལོ་མ་རྣམས་བྱུལ་ནས་མདོག་སྤྲུ་
 བོར་སོང་ནས་ཐག་རིང་བོ་ནས་བལྟས་ན་མཐོང་དཀའ་ཅུང་ཡོད་པས། དེའི་ཆ་ནས་ཤིང་
 མེད་གྱི་བྲག་རྫོང་ (སྤྲུ་བོ) ན་ཤ་བ་མེད་པར་སྤྲུབ་པ་ལ་ཤིང་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་
 བཀོད་པ་ཡིན་ལོ། །ཨ་ཀ་རུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། དེད་རང་ལོ་ན་རྒྱུང་སྤྲུལ་རྒྱ་གར་
 རྩོ་སྤྲུགས་མོན་རྩོ་དང་སྤེལ་ཀོབ་བོད་མའི་གཞིས་སྤྲུང་དང་དགོན་སའི་ཉེ་འདབས་རྣམས་
 སུ་ཤིང་ཤ་བ་དང་ཅན་དན་སོགས་ཏ་ཅང་མང་ཡང་། ཕྱིས་སུ་གཙོད་འབྲེག་གིས་གཞོད་
 འཆེ་ཆབས་ཆེ་ཕོག་སྤྲེ་ཆེས་ཉུང་དུ་སོང་བ་འདི་ཡང་སེམས་རེ་སྟོ། །རྩོམ་ཁོར་ཡུག་སྤྱང་
 སྤྲུ་བ་ལ་ངས་བར་བྲུགས་སྤྱང་གནང་དགོས་སོ། །

ཤིང་སྤྲུ་ལ། སྤྲུ་ལ་དང་དོན་གཅིག དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 ཤིང། གཤེན་པོ་ལ་དམིགས་པའི་དགེ་བ་བསྤྲུབ་པའི་མིང་དུ། ལི་གྱུར་གསུང་།
 ཤིང་ཟན། རོ་ཟན་ནམ་གཤེན་ཟས་སམ་དད་ཟས་ཀྱི་མིང་དུ། ལི་གྱུར་གསུང་།
 ཤིན་ཅང། <རྒྱ་ནག་སྤྱང> ཤིན་ཅང་ནི་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱང་ཡིན་ཞིང་། བོད་སྤྱང་དུ་འདི་ལ་ལི་ཡུལ་ཟེད།

འདི་ལ་མིང་གཞན་ཡུ་གུར་དང་། ཡར་ཁྱེན། གར་ལོག་ཅེས་གྲང་འབོད། འིན་ཅང་ནི་Xin-
jiang འོད་གྱི་བྱང་རྒྱལ་དང་། ལུ་རུ་སུའི་ལྷོ་མཐར་ཆགས་པའི་ཡུལ། རྒྱ་གར་རྒྱུད་དུ་ཀི་ས་
དེ་གྲ། ཡུལ་གཞན་དུ་རུར་གྱི་སྤྲོན་ Turkestan ཟེར་བ་དེའོ། །རྒྱ་ས་པ་ལི་ཡུལ་ལ་གཟིགས།
འིན་གྲ། 1 ཏ་ཅང་། ཞེ་ཅག་མཆོག་གྲ། རབ་གྲ། 2 དེས་པར།
འིན་རུ་རྒྱ་ས་པ་ལི་སྤེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བཅུ་པ་འིན་རུ་རྒྱ་ས་པ་ལི་སྤེ་ནི། གར་
ལས་སྤྲོན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་དང་ལྷོ་བས་བཅུ་ལ་སོགས་པ་དང་
སྤྱི་བ་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱབ་པར་བྱེད་པ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་
པའི་སྤེ་སྤོད་དོ། །
འིན་རུ་སྤོང་པ། (ལྷགས) སྤོང་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། སྤང་བ་རྒྱུད་དང་བཅས་པས་སྤོང་པས་
འིན་རུ་སྤོང་པ་ཞེས་བྱའོ། །
འིན་རུ་མཐོང་པ། གཟུགས་ཁམས་གནས་ངེས་བཅུ་བདུན་གྱི་བཅུ་དྲུག་པ་ནི། མཆིམས་མཛོད་
ལས། ལྷ་བ་བཟང་པའི་བྱིར་འིན་རུ་མཐོང་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
འིན་རུ་སྤྱ་བའི་ལུས། གཉུག་མའི་ལུས་ལ་གཟིགས།
འིན་རུ་སྤྱ་བའི་སེམས། གཉུག་སེམས་སྤྱ་མོ་དང་འབྲ། རོན་གཉུག་སེམས་སྤྱ་མོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་
གཟིགས།
འིན་རུ་བ། 1 ཡང་ནས་ཡང་དུ། བོད་ནས་བོད་དུ་སོགས་ཏེ། བརྟན་པོ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར།
འཕགས་བོད་རྒྱུད་གཉིས་འཁར་སྤྱར་གསེར་གྱི་སྤང་མཛེས་ལས་བཤད། མཛོན་བརྫོང་
མཁས་པའི་རྣ་རྒྱལ་ལས། འིན་རུ་ཞེས་པ་ལྷ་སུའི་མིང་། འིན་རུ་བ་དང་ལུལ་དུ་བྱིན། ཞེས་
འིན་རུ་བ་ཞེས་པ་འིན་རུ་ཞེས་པ་དང་དོན་འབྲ་བར་བཤད། 2 རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་
པའི་དོན།
འིན་རུ་མ་སྤྱངས་པ། འིན་སྤྱངས་ཀྱི་ལྷོག་ཕྱོགས། ལུས་སེམས་ལྷེ་བ་ཉིད་དེ། ལྷེ་ན་ནི་མི་གསལ་བ་
ཉིད་དེ་བྱིང་བ་དང་རྟུགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་ལུང་བོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་ལས་གསུངས།

ཤིན་ཏེ་མ། (འདུལ་བ) མ་སྤྱ་རྩུང་བའམ་མི་འཕེལ་བའི་དོན་དུ། འདུལ་བ་ནམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནམ་
བར་བཤད་པ་༡༣༧༥ལས་བཤད་དོ། །

ཤིན་ཏེ་མ་མེད་པ། (འདུལ་བ) སྟིགས་མ་མེད་པའམ་རྩུང་ཟེ་བའམ་ཉམ་རྩུང་བ་མེད་པའི་དོན་དུ། ལི་
གྲུང་གསུང་།

ཤིན་སྤྱངས། 1 ལུས་སེམས་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་བྱང། དེ་ནི་དཔེར་ན་གླང་པོ་ཆེ་འདུལ་
སྤྱོད་མཁན་དང་འདྲ། 2 ལུས་སེམས་ལས་སྤྱ་རུང་བའི་ཆ། འདི་ནི་དུལ་བའི་གླང་པོ་ཆེ་དང་
འདྲ།

ཤིན་སྤྱངས་ཀྱི་བདེ་བ། ལུས་སེམས་ལས་སྤྱ་རུང་གི་ཆ་ནི་ཤིན་སྤྱངས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
ལུས་སེམས་ལ་བདེ་ཉམས་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་ཤིན་སྤྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཟེར།

ཤིན་སྤྱངས་གཉིས་དང་བདེ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ། ཤིན་སྤྱངས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དང་པོར་
སེམས་ཤིན་སྤྱངས་སྐྱེ། བདེ་བ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དང་པོར་ལུས་ཤིན་སྤྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་
སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་
ལས་རུང་སྐྱེ། དེའི་རྗེས་སྤྱ་ལུས་ལས་རུང་སྐྱེ་ལོ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ལ་བདེ་ཉམས་
ཆེན་པོ་སྐྱེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ལ་དགའ་བདེ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཤིས་སྤྱད། མཁྱིམ་མ་ལ་འདོགས་རྒྱུའི་བཟ་ཤིས་པའི་ཆོན་སྤྱད་ལྟ་པོ། །

ཤིས་པ། དུན་སྤྱམ་ཆོགས་པ་ལ་ཟེར། སློབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།
ཤུ་ཤ། (ལེགས་སྤྱར) ཁྱ་བའམ་ཐིག་ལེ། ཤུ་ལ། ཤོ་ཀ་ན་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ལྷ་རྒྱལ་ནོ། །ཤ། ཀ་རྩ་ནི་སོག་ལེ་
སྟེ། ལྷ་རྒྱལ་ནས་སྤྱུག་བསྐྱེད་སོག་ལེ་ལྷ་རྒྱལ་གཅོད་པས་ན་ཤུ་ཤལོ། །ཞེས་རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་
སྟེགས་ན་གསལ།

ཤུ་བ། པགས་པའི་ནང་རྩ་སེར་ནག་ཁྲག་ཏུ་སོང་བ་ཅིས་རེག་ཀྱང་ཟུག་རྩ་ཆེ་བའི་མ་ཞིག་ཏུ་བཤད།
ཤུ་རྩ། (ལེགས་སྤྱར) དགེ་ལོ། །སྟོན། དགེ་བ། དགེ་ལེགས། བཟ་ཤིས་པ་བཅས་ལ་འཇུག་པར།
འཕགས་པོད་སྐད་གཉིས་ཤིན་སྤྱར་ན་གསལ། བསྐྱེད་དར་སྤྱར་མས་པས། བསོད་ནམས་

དང་དགེ་བའི་མིང་དུ་བཤད།

ཤུགས། 1 རུས་སྟོབས། རུས་ཤུགས་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ། 2 རང་། རང་བཞིན། རང་ཤུགས་ཀྱིས་འགག་
ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 3 རུས་པ་རྒྱན་ཆགས་པར་འདུག་པ། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཤུགས་
ཀྱིས་ཟིན་ལྟ་བུ།

ཤུགས་འབྱུང་། རང་འབྱུང་། རང་བཞིན་གྱིས་འབྱུང་བ། རང་ཤུགས་ཀྱིས་འབྱུང་བ།
ཤུགས་འབྱུང་དུ། རང་ཤུགས་ཀྱིས། འབད་མེད་ལྷན་བྱུང་བ། ཅོལ་བ་མི་དགོས་པར། འབད་ཅོལ་
མེད་པར། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྦྲད་ཆ་ ༡༧༥༠ལས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་
ལ་བསྟོད་པ་ཤུགས་འབྱུང་དུ་བཅུམས། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཤུན་ལྷགས། བགས་པ། ཤིང་ཤུན།

ཤུབ་བྲ། (ལྷགས་རྒྱུ) སྟོང་བ་ཉིད། དེས་ཆོག་ཤུབ་ནི་སྟོང་བ་དང་། རྒྱ་ནི་ཉིད་དོ། ཞེས་རྗེའི་འགྲེལ་བ་
བཞི་སྟགས་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

ཤུབ་བྲ། ཤུབ་ཤུབ་བམ་སྐད་རྒྱུང་བྲ་སྟེ།

ཤུབ་བྲའི་བཟླ་བ། ལྷ་མཆུགས་ཅན་དུ་བཟླ་བའས། སྐད་རྒྱུང་བྲ་བཟླ་བའི་དོན།

ཤུར། 1 ཀོང་ཀོང་ངམ་ཉག་ཀའི་མིང་། 2 རི་མོ་ནར་མོ། རི་མོ་ནར་ནར་རིང་མོ། རིག་རིང་པོ་འཕམ་ནར་
མོ། དཔེར་ན་བྲུམ་པ་ནི་སྟོག་ཆགས་ཤིག་སྟེ། སྟུ་སྟུ་བོ་ཅན་མགོ་ན་དཀར་ཤུར་གསུམ་
ཡོད་ལྟ་བུ།

ཤུར་བྲ། སྐད་རགས་ཀྱི་མིང་། ལུང་སྟུ་རོལ་པའི་དོན་རྗེས། ཤུར་བྲ་ནི་སྐད་རགས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
རག་སྟོན་འགྲེལ་བར་ཡང་། ཤུར་བྲ་ནི་སྐད་རགས་ཀྱི་བྱང་བར་ཐེའུ་འཕམ་སྐད་རགས་ཅན་ལ་
གོ་ཞེས་གསུངས་མོ།

ཤུར་བྲ་ཁེའུ། ཤུར་བྲ་ཐེའུ་ལ་གཟིགས།

ཤུར་བྲ་ཐེའུ། སྐད་རགས་རྒྱང་བྲ།

ཤུར་བྲ་ཐེའུ། སྐད་པ་མ་མོ་དང་ལྷས་པ་ལྷ་འཕམ་བྲུག་དུ་བྲས་པས་བྲ་བ་ལྟར་བར་བར་དུ་འབྲེལ་བ་ཅན་

ནོ། །ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱེད་སྐུངས་གསུང་། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ལྷ་
བྱ་ཁྲིའུ་ཞེས་གྲིས།

ལྷ་ལ། 1 རྗེས། 2 ལམ། 3 མལ།

ལྷ་ལ་རྒྱགས། ལམ་རྒྱགས་དང་དོན་འབྲ།

ཤེ། 1 འདོད་ཆགས་ལའང་གོ་སྟེ། རྒྱགས་སོགས་འདོད་ཆགས་ལངས་པ་ལ་ཤེ་ལངས་ཟེར་བ་བཞིན་
ནོ། །དེ་ཡང་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་¹ཡེས། དཔེར་ན་སྤང་འོག་
མེད་ཀྱང་པོ་དེ་བ་ཤེ་ལངས་པ་ཐམས་ཅད་བསྤངས་ནས། སྤང་དང་གཞན་དང་སྦྱོར་བྱ་མི་
སྟེ། ཁོ་རང་དང་རྗེ་ཅན་སྤྱར་ཀྱང་བེད་མ་ཡོང་། དེ་བཞིན་བྱ་སྤྲུལ་དན་པ་རེ་དང་སྤང་ཅན་
ན། སྒོ་བ་མ་སྐལ་ལྷན་ཡོད་ཀྱང་གཞན་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་ཀྱུན་གྱི་བྱ་བྱ་འགྲོར་མི་སྟེ། ཁོ་
རང་གི་བྱ་བྱ་རྗེ་ཅན་བསྤྱད་ཀྱང་ཡོན་ཏན་ཅི་ཡང་མི་སྦྱེ་བའི་སྤྲུལ་དེ་མི་འོང་གསུང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 ཅམ་བྱེ། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་ལས།
དབྱར་ཅིག་དབྱར་རངས་བསམགས་པའི་ཤེ་ཐམས་ཅད་བྱལ་ཅིག་ཁྱི་རྒྱན་གྱིས་ཁྱེར་བ་ལྟར།
ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དབྱངས་ཅན་དགའ་བའི་སྒོ་སྟོས་གྱིས་མཛད་པའི་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་
སྤངས་པའི་བཞ་བཀོལ་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ལས་ཤེ་ཞེས་པ་གོང་བྱ་བཤད་པ་
ལྟར་ཅམ་བྱེ་ལ་བཤད། 3 འཕྲོག་པས་དབྱར་ཁ་གསོག་པའི་མར་དང་སྤྱར་བའི་དོན། ལྷ་ལ་
སྐད་བྱ་དེར་སང་ཡང་ཤེ་གསོག་ཟེར་ཞེས་ཀྱང་སྤྱང་།

ཤེ་ན། ཟེར་ན་དང་དོན་གཅིག་ས་མཐར་སྤྱར་རྒྱུའི་སྤང་གཞན་དབང་ཅན་ཞིག་ལེགས་བཤད་ལྟོན་
དབང་ལས། ས་མཐར་དམིགས་བསམ་ཞེས་མ་གཏོགས། །ཤིང་ཤེས་ཤེའོ་ཤེ་ན་
ཤིག་ཁྱེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཤེ་ན། ཟེར་ན། ཅེ་ན། ཞེན་རྣམས་དོན་གཅིག་འདི་འདྲི་
བའི་ཚུལ་བྱ་འབྲུག་པའི་སྤང་ཅིག་ཡིན།

ཤེད། 1 སྟོབས། 2 ཡིད། 3 ཉམས། 4 ཆངས་པ་བཅས་ལ་འབྲུག་པར། དག་སྟོན་འགྲེལ་པར་བཤད། 5
སྤྱ་བའམ། བཤད་པ་ལའང་འབྲུག་པར་བཤད།

ཤེད་བདག་ 1 མིའི་མིང་། 2 སེམས་ཅན་སྤྱིའི་མིང་། ཤེད་ལས་སྦྱེས་དང་འབྲ།

ཤེད་བྱ། 1 མིའི་མིང་། 2 སེམས་ཅན་སྤྱིའི་མིང་།

ཤེད་དབྱེ་སྟོམ་གཞིག་བསམ་སྒྲོའི་རྒྱས་པ་བརྟམ་ཏེ་རྟོག་དཔྱད་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའི་དོན། ཡང་ན།
བསམ་མཛོའི་རྒྱས་སྟོབས་རྒྱས་པར་བྱས་ལ། དེ་ནས་སྟོམ་ཞིག་ཅེས་པའི་དོན། དེ་ཡང་
ཤེད་ནི་སྟོབས་སམ་རྒྱས་པའི་དོན། དབྱེ་ནི་བྱེ་བ་སྟེ་ཁ་བྱེ་བའམ་རྒྱས་པའི་དོན་དང་། སྟོམ་
གཞིག་ནི་སྒྲུལ་ཆོག་སྟེ་བསམ་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའོ། །འདིའི་གཞིག་ནི་ཞིག་གི་ཡིག་
འོར་དུ་སེམས་སོ། །དབྱངས་ཅན་དག་འ་སྒྲོའི་ལམ་རིམ་བདུ་མ་དག་ཅིག་འདུག་
ཀྱང་འདིར་མ་བཀོད་དོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། མ་མཐའ་ནའང་ཆོས་ལ་ཤེད་དབྱེ་སྟོམ་
གཞིག་གསུང་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཤེད་མ་བྱེ་བ། (བརྟམ་) ཤེད་མ་བྱེ་བ་དང་དོན་འབྲ།

ཤེད་མ་བྱེད་བ། (བརྟམ་) ཤེད་མ་བྱེ་བ་དང་དོན་འབྲ།

ཤེད་མ་བྱེ་བ། (བརྟམ་) སྟོབས་སམ་རྒྱས་པ་རྒྱུད་བ། བསམ་མཛོག་ཏོང་མི་ཤེས་པ། སྐྱད་ཆ་ཤོད་མི་
ཤེས་པའམ་མི་ཐུབ་པ། བརྟམ་དོན་མི་འབྱེད་པའམ་བརྟམ་དོན་འབྱེད་མི་ཐུབ་པ་བཙས་ཀྱི་དོན།
ཏུན་ཏོང་ནས་ཐོན་པའི་ཡིག་རྟིང་གིས་མའི་གས་ཀྱི་ «འབགས་པ་རྒྱལ་བུ་དོན་བྱུང་གི་
མདོ་»ཞེས་བྱ་བ་ལས། བདག་ལ་བུ་རྒྱུད་ཤེད་མ་བྱེ་བ་གཉིས་ཤིག་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟ་བུ། སྦྲ་བཤད་ནི། ཤེད་ནི་བྱུགས་སམ་སྟོབས། མ་བྱེ་བ་ནི་ཁ་བྱེ་བའམ་རྒྱས་
པའི་དོན་ཏེ། སྟོབས་བྱུགས་མ་རྒྱས་པའམ་རྒྱས་པ་རྒྱུད་པའོ། །ཡང་ན་ཤེད་ནི་སྦྲ་བ། མ་བྱེ་
བ་ནི་འདིར་འགོ་མ་རྒྱུགས་པའི་དོན་འོ། །ཤེད་ནི་སྦྲ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བརྟམ་དར་ལྟ་
རམས་པས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །སྟོག་པའི་ཆོ། “ཤེད” “མ་བྱེ་བ” ཞེས་བསྒྲག་དགོས།
བརྟམ་དར་ལྟ་རམས་པས། ཤེད་མ་བྱེད་པའམ། ཤེད་མ་བྱེ་བ་ཞེས་གིས་སྦྲང་།

ཤེད་ལས་སྦྱེས། 1 མི་སྤྱིའི་མིང་། 2 བསྐྱལ་པ་དང་པོའི་མིང་མིང་། སྦྲ་བཤད་ནི། བསྐྱལ་པ་དང་པོའི་
མི་རྣམས་ཁྱེད་ཁྱེད་ལ་མ་སྟོས་པར་ཡིད་ཅིང་གྱིས་སྦྱེས་པས་ཤེད་ལས་སྦྱེས་ཞེས་

བྱོལ། །ཡང་ན་མི་ནི་འགྲོ་བ་གཞན་ལས་ཡིད་རྟོག་དཔྱད་གྱི་འཇུག་པ་ཤས་ཆེ་བས་ཡིད་
ཤས་ཆེ་བ་ལས་སྐྱེས་པའང་ཤེད་ལས་སྐྱེས་ཞེས་བྱོལ། །ཤེད་ལས་སྐྱེས། ཡིད་གྱི་བྱ།
སྐྱེས་བྱ། ཤེད་བྱ། ཤེད་བདག་རྣམས་དོན་གཅིག་ 2 སེམས་ཅན་ནམ་གང་ཟག་སྤྱིའི་མིང་
ཡིན་པར་ཡང་བཤད།

ཤེས་ རྟོགས་ཆིག་དང་འབྲ་པའི་སྣང་གཉིས་འདུས་ཤིག ཞེས། །ཅེས། །ཤེས་གསུམ་ནི། ཞེས་
བྱའོ། །ཟེར་རོ། །དེ་འདྲ་ཟེར་རོ། །ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ་བར་ཆིག་གི་མཐུག་སྦྱད་པའི་དོན་ལ་
འཐུག དཔེར་ན་རེ་ནམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ན་རེའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་ལྷ་བྱ་དང་། ཆིག་དོན་
ཀུན་རྟོགས་ཤེས་ལྷ་བྱའོ། །

ཤེར་སྣང་ལྷོ་གློ་ཤེར་རབ་སྣང་པོའི་ལྷོ་གློ་ལ་གཟིགས།

ཤེར་བྱེན་མན་ངག། སློབ་དཔོན་ལྷོ་པས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅས་ཤིག།

ཤེར་སྒྲིབ་སྐྱམ་བུ་པ། འདི་རྩོུ་གཙོང་བ་ཡིན། ཞེས་གློང་རྩོལ་གླེ་མ་༧༥༡གསུང་།

ཤེར་དབང་། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ལ་གཟེགས།

ཤེས་ཀྱི་ཁུ་ཚོས་ཀྱི་ཤེས་ལོན་གྱིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་མཁེ་ཚོལ་བར་རེ་བ་ལ་ཟེཌ། ཚིག་འདི་འཕགས་
བ་བྱ་མོ་ལྷ་མཆོག་ལུང་བསྟན་པའི་མདོ། ལྷ་དྭ་ ཅ་བ་ ༡༣༣༧༣༣༨༨་གསལ་ཏེ། ཤེས་ཀྱི་
ཁེ་འདོད་པའི་སེམས་དང་བྲལ་བ། ཞེས་གསུངས།

ཤེས་རྒྱུ། སེམས་རྒྱུ། སེམས་རྒྱུ་དམ་ཤེས་རྒྱུ་ཅེས་པ་སེམས་ཉིད་ལ་ཤོད་ཤོས་ཀྱི། དེ་ལས་
གཞན་ཤེས་རྒྱུ་ཅེས་པ་ལོགས་སུ་མེད། ལམས་བྱུང་རིག་པོ་ཆེའི་གསུང་ཐོར་བུ་རྟོགས་
པ་དང་ལྷན་པ་དག་ལ་གཏམ་དུ་བྱ་བ་གཞུགས་བརྟན་གསལ་བའི་མེ་ལོང་༤༧༡༡ལས།
བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་ཤེས་རྒྱུ་མ་སྦྱངས་ཤིང་། །རྒྱལ་སྤྲས་སྟོང་པའི་མིང་ཅམ་མཛོས་
ཀྱང་། །ཁ་འཇམ་ལུས་དུལ་བྱི་ལའི་ཀུན་སྟོང་གིས། །ཕྱི་རྒྱལ་འཆོས་པ་བྱང་སེམས་
གཞུགས་བརྟན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཤེས་འཆམས། ཤེས་རབ་འཆམས་བ་དང་དོན་འདྲ། ཤེས་རབ་འཆམས་བ་ལ་གཟིགས།

ཤེས་མཛོད་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བ། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱང་། དེའི་རྗེས་གཙོ་བོར་སྒྲོམ་པ་ལས་འདའ་བ་ལ་ཤེས་
མཛོད་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བ་ཟེར། ས་བརྒྱད་པར་ཡང་དག་མཐའ་ལ་སྒྲོམས་པར་
འབྱུག་ཀྱང་དེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ལས་འདའ་བ་ལྟ་བུར་གནས་ནས་འདའ་བ་ཟེར། རྗེ་
གྲུང་ཐང་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

ཤེས་མཛོད་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བ། བྱང་སེམས་འབགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པས་གཞི་ཤེས་སོགས་ཐེག་
དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་རྣམས་ཉི་ཤེས་མེད་པས་འདོར་བར་བྱ་བའི་རིགས་སུ་བཞག་
པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གྲོང་དོལ་སྒྲ་མ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

ཤེས་ལྡན། རྒྱུ་ཤེས་དང་ལྡན་པ། འཛོད་པའི་ཞེ་སའི་ཆོག་ཅེག

ཤེས་པ། 1 (བྱ་ཆོག) ཉ་གོ་བ་དང་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་རྟོགས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྩོད་ཉིད་ཀྱི་གོ་དོན་ཤེས་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (མིང་ཆོག) གསལ་ཞིང་རིག་པ། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད། ཤེས་པ་རང་
བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བྱང་ས་ཅན་གྱི་ཤེས་བྱ་ཉིད་ལྡེང་ཡ་གྲུལ་ཞིག 4
འདུལ་བའི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་
བརྟན་པ་ལྡན་པའི་དགེ་སྦྱོང་གི་མིང་རོ། །མཆོ་རྒྱུ་སྤང་ཆ་ལས། ཤེས་པ་ནི་ལས་རྒྱ་
འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་དང་ལྡན་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲོབ་དཔོན་
ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བའི་རང་འབྲེལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། རོ་ཆ་དང་ལྡན་པ་དང་།
མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་དང་། ཤེས་པས་ནི་གཅིག་གི་
མཐུན་དུ་བཤགས་པས། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་འདག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིས་སྒྲོ་བར་བྱ་
བ་དང་ཐག་པར་བྱ་བ་དག་ལ་རྩོམ་པ་མི་དགོས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཤེས་པར་བྱལོ། །མཆོ་
རྒྱུ་སྤང་ཆ་ལས། གཞན་ཡང་དངོས་པོ་སྤང་དགོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་ལྟར་དུ་རྣམ་པར་
འཛོག་ན། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྤང་ལྟར་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་སྤང་མི་དགོས་པའི་

ཕྱིར་ཉེ། འདུལ་བ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་ལས། རོ་ཆ་དང་ལྷན་པ་དང། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང།
འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང། མ་མོ་འཛིན་པ་དང། ཤེས་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཞགས་
པས་སྤང་བའི་ལྷང་བྱེད་ལས་ལྷང་སྟེ། དངོས་པོ་སྤང་བ་དང་བལ་བར་བྱ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་
སྤང་མི་དགོས་ཀྱང་སྤང་བའི་ལྷང་བྱེད་དུ་བཞད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། (འདུལ་བ) ལྷང་བ་སྟེ་བའི་ཡན་ལག་ཅིག་སྟེ། སྟོབ་པ་ཡིན་པ།
ཤེས་བྱའི་རྒྱ་མཆོ། ཤེས་བྱ་ཉིད་རྒྱ་མཆོའི་གཟུགས་སུ་བཞོད་པའོ། །སྤྱ་བཞད་ནི། ཤེས་བྱ་ནི་རྒྱ་
མཆོ་ལྟར་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་སྤྱན་རས་
གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྟོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། ཤེས་བྱའི་རྒྱ་མཆོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་བྱ་ཉིད་རྒྱ་མཆོ་ཡིན་པས་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་མཆོ་སྟེ། རྒྱ་མཆོ་ལྟར་མཐའ་
ཡས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

ཤེས་བྱ་སྟོན་ཇོག་ཁུབ་ལོག་སྟོན་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཤེས་བྱ་ཇོག་རྒྱ་ཡོད་པར་ཐལ། སྟོན་པ་
ཇོག་རྒྱ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་སྟོན་པ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་
ལ། ཤེས་བྱ་སྟོན་ཇོག་ཟེར།

ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྷ། གངས་ཅན་པའི་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྷ་ལ་གཟིགས།

ཤེས་བཞིན། ། ཞེ་གནས་ཀྱི་སྐབས་ཡིན་ན། དན་པ་བསྟེན་པའི་ངང་ནས་བྱིང་ཤོད་འབྱུང་མི་འབྱུང་
ལ་བྱར་བྱ་རེ་བྱས་ནས་སེམས་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། ཤེས་བཞིན་ནི་སྤང་པོ་ཆེ་མ་
བྱལ་བ་འདུལ་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ཀྱི་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་ཡིན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
ཤེས་བཞིན་ནི། དེ་ལྟར་དན་པ་བསྟེན་པའི་ཆེ་ཉོན་མོངས་པ་གང་རུང་བྱུང་ན་དེ་ཤེས་ནས་
དང་དུ་མི་མེན་ཅིང་སྤོང་བར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབུ་མ་སྟོང་པོ་ལས་ཀྱང་།
ཡིད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལོག་འགྲོ་བ། །དམིགས་པའི་ཀ་བ་བརྟན་པོ་ལ། །དན་པའི་ཐག་པས་རེས་
བཅིངས་ནས། །ཤེས་རབ་ (སྟེ་ཤེས་བཞིན་ཀྱི་) ལྷགས་ཀྱིས་རིམ་དབང་བྱ། །ཞེས་པའི་
སྐབས་འདིའི་ཤེས་རབ་ཤེས་བཞིན་ལ་འབྱུག་པར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་

རྒྱ་བཤད་ནི། གྱིང་ཆོད་འབྱུང་མི་འབྱུང་ངེ་སྟེ་བ་བཞིན་ཤེས་པས་ན་ཤེས་བཞིན་ཞེས་
བྱའོ། །འདིའི་སྐྱེས་བཤད་པ་ན་ཆོག་སྟེ་ཕྱི་གོ་ཕྱོགས་སྟེ་བཤད་ན་མ་གཏོགས་ཐད་ཀར་བཤད་དུ་
མེད། དཔེར་ན་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྐྱེས་བཤད་པ་ན། རྫོགས་པ་ནི་སྤྲུང་ན་ལས་འདས་པ་ཡིན་
ལ། བསྟེན་པ་ནི་དེ་ལ་ཉེ་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཆོག་སྟེ་ཕྱི་བསྐྱུར་ཏེ་སྐྱེས་བཤད་དགོས་
པ་ཡིན་ནོ། །2 རྗེའི་གསུང་ཟེན་གྱིས་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་དེ་བྱིད་ཀྱི་ཐེག་ལེ་ལས། ཤེས་
བཞིན་ནི་དཔེགས་པའི་ཆེ་བྱིང་ཆོད་གང་དུང་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་
སེམས་བྱུང་རོ། །ཞེས་གསུངས། 3 ལུས་སེམས་ལ་ཡང་ཡང་བརྟག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཡང་
ཟེར་ཏེ། སྟོང་འཇུག་ལས། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་བརྟག་
བྱ་བ། །དེ་དེ་ཁོ་ནར་མདོར་ན་ནི། །ཤེས་བཞིན་བསྐྱུང་བའི་མཆན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །4 བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བྲག་ཆེན་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་ཁྱོ་བའི་འོད་ཟེར་ལས་ཀྱང་། བན་
པའི་རྒྱན་བསྐྱུངས་པ་ལས་དེའི་ཁོངས་ནས་ཡིན་མིན་བརྟག་ཅིང་བསྐྱུང་བའི་བྱ་ར་བྱ་རེ་
བྱེད་པ་ཞིག་ལ་བཞེད་ཅེས་གསུངས།

ཤེས་བཞིན་ཀྱི་སྟོབས། རྣམ་རྟོག་དང་ཉེ་ཉོན་ཀྱི་མཆན་མ་ལ་འཕྲོ་བའི་ཉེས་དཔེགས་ཤེས་བཞིན་
ཀྱིས་རིག་ནས་ཉེས་དཔེགས་སུ་བལྟས་པས་དེ་གཉིས་ལ་འཕྲོར་མི་སྟེར་བའི་ཤེས་བཞིན་
སྟོབས་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་ཟེར། སྟོབས་དྲག་ནི་བཞི་པའོ། །འདིས་སེམས་གནས་ལྟ་བུ་ལ་བར་
བྱེད་པ་དང་དྲག་པ་སེམས་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སེམས་གནས་གཉིས་འབྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །

ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། 1 ཉེ་ཉོན་ཉེ་བུའི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཤེས་
རབ་གང་ཞིག་སྐྱོད་གསུམ་ཀྱི་སྟོང་པ་གང་དུང་ལ་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། དེ་ཡོད་ན་རང་བྱུགས་ཀྱིས་ཉེས་པ་འཕེལ་བར་
འགྱུར་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །2 (བཀའ་བརྒྱུད) ལྷང་དོར་ཀྱི་གནས་ལ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་
དཔྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་སེམས་པ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ཤེས་རབ། <བློ་རྒྱ> 1 ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལྟར་ན།

བརྟགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྫོང་གི་
 དབྱེ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། རོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། ཀུན་རྫོང་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ།
 མེས་ཅན་ཅན་གྱི་རོན་བྱ་བ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་གསུམ་མོ། སྤྱོད་བཤད་ནི། མང་པོས་
 ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཡིན་པས་ཤེས་རབ་ཅེས་སྤྱོད་བཤད་པ་ལ་རོན་ལ་མི་
 འཐད་པ་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་ལེགས་སྤྱར་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐད་དོད་ཐུང་ཞེས་པའི་བྲ་ཞེས་
 པ་རོན་མང་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདིར་རབ་དང་། རྫོང་ནི་ཤེས་པ་སྟེ་རབ་ཏུ་འཇུག་ལེགས་པར་ཤེས་
 པས་ན་ཤེས་རབ་པོ། །འདིར་སྤྱོད་བཤད་པ་ན་ཆོག་སྤྱི་གོ་ཐོག་སྟེ་བཤད་དགོས་ཏེ། རབ་
 ནི་ལེགས་པར་རམ་ཡང་དག་པའམ། རི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཞེས་པའི་རོན་ཡིན་ལ། ཤེས་ཞེས་པ་
 ནི་དེ་ལྟར་ཏུ་ཤེས་སོ་ཞེས་པའོ། །ཆོག་སྤྱི་བྱི་བསྐྱར་ཏེ་སྤྱོད་བཤད་དགོས་པ་མང་ཏུ་ཡོད་དེ།
 བསྟན་རྟོགས། ཤེས་བཞེན། འོངས་སྤྱོད་རྟོགས་སོགས་མང་ངོ་། །སྤྱོད་དཔོན་མི་པམ་
 བཤེས་གཉེན་གྱི་རིན་ཆེན་ཐོང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༩ བོ ༡༡༩ བལ་ལས། རོན་བྱིན་ཅི་
 མ་ལོག་པར་རབ་ཏུ་ཤེས་པས་ན་ཤེས་རབ་སྟེ་སྟོ་བྱེད་པར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་ཁོ་
 བོས་གོང་ཏུ་བཤད་པ་དང་མཐུན་ནོ། །2 ཤེས་བཞེན། དབྱུ་མ་སྟོང་པོ་ལས། ཡིད་ཀྱི་གླང་པོ་
 ལོག་འགྲོ་བ། །དམིགས་པའི་ཀ་བ་བརྟན་པོ་ལ། །བརྟན་པའི་ཐག་པས་ངེས་བཅིངས་
 ནས། །ཤེས་རབ་ལུགས་ཀྱས་རིམ་དབང་བྱ། །ཞེས་པའི་སྐབས་འདིའི་ཤེས་རབ་ཤེས་
 བཞེན་ལ་འཇུག་པར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཤེས་རབ་ཀྱི་དམ་ཆོག་བརྒྱན། ཤེས་རབ་མ་ལ་བརྟན་པའི་དམ་ཆོག་བརྒྱན་དང་འབྲ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ། (པར་ཕྱིན) 1 བྱང་འཕགས་ཀྱི་ལམ་བདེན་ལ་ཟེར། ཞེས་པར་བཤད་
 བ། རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
 རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཟེར། སྤྱོད་བཤད་ནི། རྟོང་ཉིད་རོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་སོ་སྟེའི་ཤེས་
 རབ་ནི་ཤེས་རབ་ཅམ་ཡིན་ལ། དེའི་པ་རོལ་ནི་རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་བྱང་
 འཕགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་བམ་ལམ་བདེན་ནོ། །སྤྱད་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འབྲེལ་༩

ཉ ། ༡༡༥བ་ལས། ཤེས་རབ་ནི་སྤྱིར་ཆོས་རབ་རྒྱ་རྒྱས་པར་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་པ་
རོལ་ནི་མོས་པ་ས་སྤྱོད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་ཡིད་
ཆེས་པ་ཡིན་ནོ། །རབ་རྒྱ་དགའ་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ནི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་དབེན་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །² རྣམ་མཁུན་ལའང་འཇུག་³ ཤེས་ཕྱིན་
བཟོད་བྱར་བྱེད་པའི་གསུང་རབ་ལའང་དེའི་མིང་འཇུག་གོ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན། (པར་ཕྱིན) རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་དམིགས་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་ཀྱི་
མཚན་ཉིད།

ཤེས་རབ་རྒྱང་གོལ། (པར་ཕྱིན) བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱིབ་པ་མཐའ་དག་ལས་རྣམ་པར་
གོལ་པའི་དག་བཅོམ་པའོ། །མཆིམས་མཛོད་ལྟར་རོ། །དེ་དང་འགོག་སྟོབས་མ་ཐོབ་པའི་
དག་བཅོམ་པ། དག་བཅོམ་རྒྱན་མེད་རྣམས་དོན་གཅིག

ཤེས་རབ་རྒྱང་གོལ་ཀྱི་དག་བཅོམ་པ། (པར་ཕྱིན) ཤེས་རབ་རྒྱང་གོལ་དང་འབྲ།

ཤེས་རབ་སྟོན་མ། (དབུ་མ) དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆོག་འགྲེལ་ཤེས་རབ་སྟོན་མ། སྟོབ་དཔོན་
ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད། ལྷའི་རྒྱལ་མཚན་ཀྱི་འགྲུར། བསྟན་འགྲུར་༩ ཅ་པར་༩
བཞུགས། ཤེས་རབ་སྟོན་མ་རྩ་ཤེས་ཆོག་འགྲེལ་དང་དབུ་མ་སྟོང་པོ་དོན་འགྲེལ་ཡིན།

ཤེས་རབ་སྟོན་མའི་འགྲེལ་བཤད། (དབུ་མ) སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱིས་མཛད། ལྷའི་
རྒྱལ་མཚན་ཀྱི་འགྲུར། བསྟན་འགྲུར་༩ མ་ཞ་ཟ ༩།གསུམ་ན་བཞུགས་སོ། །ཞིབ་པར་
བཤད་ན། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་
ཤེས་རབ་སྟོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མ་པའི་སྟོབ་དཔོན་ལུལ་ས་ཀེ་ཏ་
ནས་བྱུང་བ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་ཤིང་སྤྱ་ལ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་རྒྱབ་པ་
རང་དང་གཞན་གྱི་བྱུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་
ཀྱིས་མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མ་པ་སྦྲོན་གཏུང་ད། བོད་ཀྱི་ཞུ་

ཤེས་རབ་སྒྲིན་ཅན་ཞེས་བཤོ། ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་སྒྲོར་མེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་།
ཐོག་མཐའ་མའི་ནང་ལུང་ཅན་གསལ། སྒྲིར་འཆལ་བའི་དོན། གཏང་སོ་མེད་བཤམ་མི་
བརྟན་བཤམ་ཁུངས་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད། ཤེས་རབ་འཆལ་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་
འཆལ་བ། འཆལ་པོ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཤེས་རབ་སྒྲིར་པོ། ཡུམ་རྒྱལ་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་སོགས་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཉིང་ཁུའམ་སྒྲིར་པོ་བྱུང་བ་ལྟ་བུའི་མདོ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་གར་རྒྱུད་དུ། ཟླ་ག་མ་ཉི་ལྔ་རྩ་
ར་མི་དྲ་མིད་ཡ། བོད་རྒྱུད་དུ། བཅོམ་ཐུན་འདས་མ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྒྲིར་
པོ། ཡང་རྒྱ་འབྲེལ་འགའ་ཞིག་དུ། རྒྱ་གར་རྒྱུད་དུ། ལྷ་ཅུ་ལྔ་རྩ་ར་མི་དྲ་མིད་ཡ། བོད་རྒྱུད་
དུ། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྒྲིར་པོ། ཞེས་གྲང་སྤང་།

ཤེས་རབ་སྒྲིར་པོའི་འབྲེལ་བ། ཤེས་རབ་སྒྲིར་པོའི་ཁྲི་ཤར་ལ་གཟིགས།

ཤེས་རབ་སྒྲིར་པོའི་ཁྲི་ཤར། ཤེས་རབ་སྒྲིར་པོ་ལ་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་ཁྲི་ཤར་ལྟེ་འབྲེལ་བ་མི་འདྲ་བ་བརྟུ་
བརྟན་འགྲུར་༩ མ་ ༩པའི་ནང་བཞགས། ཤེར་སྒྲིར་འབྲེལ་བ་སྐྱགས་སུ་འབྲེལ་བ་ཟེར་བ་
ཞིག་ བརྟན་འགྲུར་སྒྲ་ཆོགས་༩ ཅོ་བ་ ༩༠༥བ་པ་བཞགས་སོ། མཐུག་བྱང་དུ། སྤྱི་
སྤྱི་ཏུས་མཛད་པའི་འབྲེལ་བ་མདོ་ལས་སྐྱགས་སུ་བེ་རོ་ཅ་ནའི་དོན་དུ་བཀོལ་བའི་ཆོག་ཉུང་
ལ་དོན་ཆེ་བ་གསལ་བའི་སྒྲིན་མ་ཛོགས་སོ། སྒྲོ་བ་དཔོན་བེ་རོ་ཅ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྒྲོང་ལྟེ་
བཅན་ལ་མཆོན་མའི་ཆོས་སྒྲོད་ལ་དེགས་པ་སྒྲེས་པའི་དུས་སུ་བྱུང་དང་བཅས་པ་ལ་འབྲེལ་
བ་འདི་གནང་བཤོ། ཞེས་འབྱུང་ངོ། བོད་འབྲེལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་གྲགས་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་
བཛོད་ན། ཤེས་རབ་སྒྲིར་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་དག་སྒྲོང་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
སྒྲོ་བ་དཔོན་མར་མེ་མཛད་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ལ་གསོལ་བཏབ་ནས་ལེགས་པར་བཤད་པ། རྒྱ་
གར་གྱི་མཁན་པོ་དྲེ་པི་ཀ་ར་ལྷུ་རྩ་ན་དང་། ལོ་རྒྱ་བ་དག་སྒྲོང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བའི་
འགྲུར། བོད་གཤེད་དག་སྒྲོང་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ (འདིའི་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཅེས་བ།
ལྷ་ཁྲི་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱ་བ་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཅེས་བ་

དེ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། གྱིས་མཛད་པར་སྤང་ངོ། །འོན་ཀྱང་བསྟན་འགྲུར་གྱི་གསུ་སྐབ་
བཞག་འདུག་པར་ཡང་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །ཞོང་གི་བསྟན་འགྲུར་༩ ལུ་པའི་༡༣༡ནས་
བཞག་གསུ་སོ། །ས་སྤྱིའི་ཀུན་མཁུན་རྩིས་ཀྱི་པའི་ཤེར་སྤྱིང་ལྷོ་གྲུ་ སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་གྱི་
ཤེར་སྤྱིང་ལྷོ་གྲུ་ ཀུན་མཁུན་བསྐྱེད་དཀར་པོའི་ཤེར་སྤྱིང་ལྷོ་གྲུ་ འཇམ་དབྱངས་དགའ་མོའི་
ཤེར་སྤྱིང་ལྷོ་གྲུ་ ཀྱུང་བྱ་རྒྱལ་མཁུན་བཟང་པོའི་ཤེར་སྤྱིང་ལྷོ་གྲུ་ སྤྱིད་ཤོད་ཞབས་བྱུང་
བསྟན་འཛིན་མོ་བཟང་རྒྱ་མཛོའི་ཤེར་སྤྱིང་མཁུན་འབྲེལ། རྩོད་རྒྱ་རྒྱ་ཐའི་ཤེས་སྤྱིང་གི་
འབྲེལ་པ་ཁག་གཉིས། ཅོ་ནེ་སྒྲ་མ་གཤམ་པ་བཤད་སྐབ་གྱི་ཤེར་སྤྱིང་ལྷོ་གྲུ་ བསྟན་དར་ལྷ་
རམས་པའི་ཤེར་སྤྱིང་ལྷོ་གྲུ་ དེད་མྱོམ་སྡེ་ལྷ་རམས་པ་སྐབ་བསྟན་བསམ་བྱུག་གྱི་ཤེར་སྤྱིང་
ལྷོ་གྲུ་སོགས་མང་དག་ཅིག་སྤང་ངོ། །

ཤེས་རབ་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་བྱུང་པར། ཡེ་ཤེས་གྱི་སྤྱང་དོད་ “རྩོད་” ཞེས་པ་དང་། ཤེས་རབ་གྱི་སྤྱང་
དོད་ “བརྩོད་” ཞེས་པ་ཡིན་པས། སྤྱིར་དེ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་འབྲེལ་ཡང་། བྱུང་པར་རགས་པ་ཅམ་
ནི། ལུལ་ལ་ཏ་ཅང་ཞིབ་མོའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་ལ་ཤེས་རབ་དང་། དེ་ལས་ཅུང་ཟད་
རགས་པར་འཇུག་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཟེར་བ་འདྲ། དེ་ནི་སྤྱིར་བཏང་གི་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་བྱུང་
པ་ནི་མེད་དེ། ཡེ་ཤེས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ལ། ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ་ཤེས་རབ་མིན་པའི་སྤྱུ་
གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྤྱུ་ གཉིས་ཀ་མིན་པའི་སྤྱུ་སྟེ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་
མཁས་པ་མང་སོས། ཡེ་ཤེས་དང་མཁུན་པ་༩ ས་ལམ་གྱི་མཁུན་པ་ ༡ གཉིས་དོན་གཅིག་
ལྷ་བྱུང་བཤད་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཤེས་རབ་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་བྱུང་པར་ལ་རྗེ་གྱུང་ཐང་པས་འདི་
ལྟར་གསུངས་ཏེ། ཤེས་རབ་ནི་རྗེ་ལྷ་བརྟོགས་ཚུལ་དང་། ཡེ་ཤེས་ནི་རྗེ་སྤྱིད་པ་རྟོགས་
ཚུལ་གྱི་སྤྱིང་ནས་འཛོག་པར། རྗེའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དང་བྱུང་ས་སོགས་ན་གསལ་
བར་གསུངས། ཞེས་རྗེ་གྱུང་ཐང་པའི་གསུང་ཟེན་གྱིས་མདོ་རྒྱན་སྐབ་པའི་བཤད་པ་ན་
གསལ་ཡང་། དེ་ལ་དབྱེད་དགོས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ནི་སལ་ཆེར་ཤེས་རབ་འདྲ་བར་གཞུང་མང་
པོར་གསུངས་ཏེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས། གཉིས་སྤྱིད་པའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་

མཐའ་ཡས་ཏེ། རྗེའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་
 པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཅ་བ་ཡང་སྤྱིང་རྗེ་ཡིན་པས་ན། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རིན་
 ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་ཞིག་ལས། སྤྱིང་རྗེ་སྤྱོད་བྱེད་སྤྱོད་ཀྱང་དང་། ཡེ་
 ཤེས་རྗེ་མ་མེད་བཤད་པ། སེམས་ཡོད་སུ་ཞིག་དེ་ལ་སྤོད། ཅས་སྤྱིང་རྗེ་སྤྱོད་བྱེད་
 གིས་བྱངས་པའི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་དང་། བྱང་པར་བྱ་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་གཏད་ཀྱི་བྱི་མ་མེད་
 པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གསུམ་གྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་ཀྱང་བསྟུན་པར་གསུངས་
 མོ། ཞེས་སོགས་མཐའ་ཡས་མོ། རྗེ་གྲུང་ཐང་པས་བྱངས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྗེའི་དགོངས་པ་
 རབ་གསལ་གྱི་ལུང་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རྗེ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་འཛིན་
 དང་དེ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡར་བྱིན་གྱི་བྱང་པར་ནི། བྱང་པ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེ་
 བ་བཞིན་བྱ་ནམ་པར་བཞག་པའི་ཤེས་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་བྱ་བྱིན་པའོ། རྗེ་ལ་དོན་
 དམ་པ་འཛིན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་བྱ་བྱིན་པའོ། རྒྱུ་རྗེ་བ་
 འཛིན་པ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་བྱ་བྱིན་པ་སྟེ། འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ནི་དེ་
 ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་འདིའོ། རྗེས་ན་རྗེའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དང་བྱང་པ་ལས་
 གསུངས་པ་ནི། བར་བྱིན་བཅུ་ལྔ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡར་བྱིན་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡར་བྱིན་
 གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་བཏང་གི་ཤེས་རབ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི་མིན་
 མོ། །

ཤེས་རབ་སྤྱོད་བྱ། སྤོབ་དཔོན་སྐྱུ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛོད་པའི་གཙོ་བོ་སྤོན་པོ་ལ་གདམས་པའི་བསྟན་
 བཅོས་ཤིག

ཤེས་རབ་རྣམས་པ་གསུམ། དོན་དམ་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ། རྒྱུ་རྗེ་བཞུགས་པའི་ཤེས་རབ། སེམས་
 ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་གསུམ། ཤེས་རབ་ཐ་མ་ནི་ལམ་རིམ་ལས།
 སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདི་དང་བྱི་མའི་དོན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ཤེས་
 འོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཤེས་རབ་རྣམ་པ་བཞི། ཤེས་རབ་ཆེ་བ། ཤེས་རབ་གསལ་བ། ཤེས་རབ་ཐུང་བ། ཤེས་རབ་ཟབ་པ་
 དང་བཞིའོ། ཤེས་རབ་ཆེ་བ་ནི། རྒྱ་དོར་གྱི་གནས་རྣམས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱེད་ཀྱས་
 པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། འདིའི་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་ཆེ་བ་ལ་གོ་དགོས།
 རྗེའི་བདེ་སློབ་ལས། གཞན་ཡང་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱ་དོར་གྱི་གནས་རྣམས་རང་སྟོབས་
 ཀྱིས་འབྱེད་ཀྱས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱལ་ཆེ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། ཤེས་རབ་གསལ་བ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆ་ཤས་སྤྱོད་
 ཞིང་སྤྱོད་པ་རྣམས་རྗེ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་ཀྱས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། རྗེའི་
 བདེ་སློབ་ལས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆ་ཤས་སྤྱོད་ཞིང་སྤྱོད་པ་རྣམས་
 རྗེ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་ཀྱས་པའི་ཤེས་རབ་གསལ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག།
 ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ཤེས་རབ་ཐུང་བ་ནི། མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་ཐེ་
 ཆོམ་གྱི་བསམ་པ་སྤྱེས་མ་ཐག་ཏུ་མ་ལུས་པར་འགོག་ཀྱས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། རྗེའི་
 བདེ་སློབ་ལས། མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་གྱི་བསམ་པ་སྤྱེས་མ་ཐག་ཏུ་
 མ་ལུས་པར་འགོག་ཀྱས་པའི་ཤེས་རབ་ཐུང་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། ཤེས་རབ་ཟབ་པ་ནི། གཞན་གྱིས་ཆད་གཟུང་མི་ཀྱས་པར་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་དོན་ལ་
 གཏུགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། རྗེའི་བདེ་སློབ་ལས། གཞན་གྱིས་ཆད་
 གཟུང་མི་ཀྱས་པར་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་དོན་ལ་གཏུགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཤེས་
 རབ་ཟབ་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཤེས་རབ་མ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལྷ་མོའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་སྟེ། རྗེ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་
 ལྷག་མ་སྟེ། རྗེ་རྗེ་འཆང་གི་ཡུམ་མོ།

ཤེས་རབ་མ་ལ་བརྟེན་པའི་དམ་ཆོག་བརྒྱད། གཡོན་པའི་ཀུན་སྟོང་མི་བརྟན་མཆོད། མཆོན་ལྷན་
 མིན་ལ་སྟོམས་འཇུག་སྤང། སྟོར་ཆེ་ལྷ་དང་འབྲལ་མི་བྱ། ཆགས་ལམ་ལ་མོས་འཇུར་མི་
 བྱ། འབྲལ་བྱ་རྣམ་གཉིས་འདོར་མི་བྱ། འབྲལ་ཐབས་ལ་གཙོ་བོར་འབད། ཀུན་མི་འབྲེན་

ཤེས་རབ་ཟབ་མོ། ཤིན་ཏུ་ཐ་བའི་ཡུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་ལས། ཤེས་རབ་ཟབ་མོ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་དོན་ཆ་མེད་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་ཕྱིར་
རྟོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །ཡུང་ཕན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་
དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཟབ་པ་ཡིན་ལ། ཟབ་པ་ནི་གཉིད་དཔག་
དཀའ་བའོ། ཞེས་གསུངས་མོ། །

ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་། ། (དགེ་ལྷན་པ) དབང་གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ནི། ལྷ་
མས་རང་ལ་མཆོན་ལྡན་གྱི་རིག་མ་གཏད་དེ་རང་དང་རིག་མ་ཡི་དམ་ཡལ་ཡུམ་དུ་གསལ་
བའི་མཁའ་གསང་གིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་རང་ལྟར་སྒྲོམ་པ་ལུས་ལ་ལྷའི་འདུ་ཤེས། རྗེ་
བརྒྱའི་སྤྱབས་སུ་པར་ཡིག་སྒྲོམ་པ་རག་ལ་སྤྲུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས། ཐབས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་
ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་མངོན་དུ་བྱའོ་སྟུང་པ་ཡིད་ལ་ཆོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཏེ་འདུ་ཤེས་གསུམ་
ལྡན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དགའ་བཞི་རིམ་གྱིས་བྱངས་ཏེ། བཞི་བ་ལྟན་སྤྱིས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་སྟོང་བ་
སྤྱར་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར། བྱེད་ལས་ནི། བརྟན་སེམས་སོགས་
དང་། གང་སྤང་ཀྱན་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་འཆར་བ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་རིམ་སྤྱངས། ལམ་
འོད་གསལ་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒྲོམ་པ་ལ་དབང་། འབྲས་བུ་ཆོས་སྤྱི་འབྲུབ་པའི་རྣམ་པ་བཞག་
གོ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསང་འདུས་སྒྲོན་ལམ་ལས་ཀྱང་། གསུམ་པ་ལྟན་སྤྱིས་དགའ་
བའི་ལྷགས་ཀྱ་ཡིས། །ཡིད་ནི་འོད་གསལ་དབྱིངས་སུ་འབྱེན་པར་འོག། ཅས་གསུངས་པ་
ལྟར་རྟོ། །དབང་གསུམ་པ་རྗོངས་ཚུལ་ནི། རྗེའི་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མདོར་ན་ལྷ་
མས་གཏད་པའི་རིག་མ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་རང་ཉིད་ལྷ་ཡལ་ཡུམ་དུ་བསྐྱེད་དེ་དོ་རྗེ་
དང་བརྒྱ་འདུ་བྲ་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་སྤྱི་བའི་མཆོམས་རིག་ནས་སྤྱབས་
དེར་ལྷ་བའི་སྟེང་དུ་བཞག་པའི་བདེ་བ་དང་བཅས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་གསུམ་པར་རོ་
སྟོན་དགོས་པས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱག་རྒྱ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་བསྐྱར་བ་ལ་ཡང་རང་དང་
རིག་མ་འདོད་ལྷ་ཡལ་ཡུམ་དུ་གསལ་གདབ་ལ་རྒྱལ་བརྟན་པོར་གཟུང་བ་སོགས་བྱས་

ཡལ་ཡུམ་སྒྲིམ་ས་པར་ཞུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནོར་བུའི་ནང་དུ་བྱིན་
 བར་སོས་ནས་དེ་ལས་བདེ་བ་བསྐྱེད། དེ་ནས་ལྷ་བའི་དོན་འཛུགས་པར་བྱས་ལ་དེའི་སྐྱེད་དུ་
 འཛོག་ཏུ་བཅུག་ནས་ངོ་འཕྲོད་ངེས་སུ་བྱས་ལ་དབང་བསྐྱར་རོ། །ཞེས་གསུངས། 2 (བཀའ་
 བརྒྱུད།) ཞེར་དབང་ནི། ཐབས་ཤེས་སྒྲིམ་ས་འཇུག་བྱས་པས་བྱང་སེམས་ནོར་བུའི་ནང་དུ་
 བབས་པའི་ཆེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ། །སྤྲོ་བ་ཤད་ནི། ཤེས་རབ་ལས་
 ཀྱི་བྱག་རྒྱ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཡེ་ཤེས་གཏན་ལ་དབབ་པའི་དབང་ཡིན་པས་ཤེས་
 རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ཞེས་བྱའོ། །བྱེད་ལས་ནི། གཙོ་བོར་ཡིད་ཀྱི་བྲི་མ་འཁྲུང་ཅིང་ཡིད་
 དག་པར་བྱས་ནས་བྱུགས་ཐེའམ་ཆོས་སྐྱེ་འབྲུབ་པའི་རུས་པ་འཛོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། །

ཤེས་རབ་གསལ་བ། ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆ་ཤས་སྤྲ་ཞིང་སྤྲ་བ་རྣམས་ཇི་
 ལྷ་བ་བཞིན་དུ་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་རུས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། ཇིའི་བདེ་སློན་ལས། ཀྱུན་
 ལས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆ་ཤས་སྤྲ་ཞིང་སྤྲ་བ་རྣམས་ཇི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་མ་
 འདྲེས་པར་འབྱེད་རུས་པའི་ཤེས་རབ་གསལ་བ་ཐོབ་པར་སྐྱར་ཅིག། ཅེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་རོ། །ཤེས་རབ་གསལ་བ་དང་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་འཆད་པ་ལ་མཁས་པའི་ཡན་
 ལག་ཡིན།

ཤེས་ལ་མ་ཤེས། རྒྱུད་ཟེད་ཤེས་པའམ་ཐལ་ཆེར་མ་ཤེས་པ་དང་འདྲ་བ།

ཤོ་གས། (འདུལ་བ) དབྱུ་ཐལ་ཏེ་འབྱུ་སོགས་རྒྱལ་པོའམ་སྤིད་གཞུང་གི་སྐལ་བ། ཤོ་གས་ནི་ལེགས་
 སྤར་གྱི་ “འབྱུ་” ལྷུལ་ལྷུར་ཆག་པ་ཡིན། ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གི་དག་ཡིག་ཐོན་མིའི་
 དགོངས་རྒྱུན་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་བཤད།

ཤོ་བ། བརྒྱན། བེའུ་བུམ་སྤོན་སོའི་མིང་བདུ་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིའི་ཐུན་སེལ་
 ལས་བཤད། བེའུ་འབྲེལ་ལས། ཟན་རྟོག་གཅིག་ལ་ཤོ་བའི་ཅམ་གསུང་བ་ཟེར། ཞེས་པ་
 ལྟ་བུའོ། །

མྱོ་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) ཆོགས་སུ་བཅད་པ། ཆོག་ཀར་བཞི་རེ་ལ་མྱོ་ཀ་གཅིག་ཟེར། སྐད་དོད་དེ་བྱེ་བྲག་
 རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༤༧༤ན་གསལ། ཨོ་ལོ་ཀ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི། ཆོགས་བཅད་དང་། ཆོག་
 ལེ་བྱར་བྱས་པ་ཡང་ཟེར། རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཆོགས་བཅད་རེ་ལ་ཆོག་
 བར་སོ་གཉིས་དང་། བོད་ཡིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉིར་བརྒྱད་ཡོད།

ཨོད། 1 “འཆད” བ་དང་། (འཆད། བཤད། བཤད། ཨོད) 5ར་པོར་ཨོད་ཅིག་ལྟ་བུ། 2 ཨོད་པ།
 བཤད་པ། བཤད་པ། ཨོད་སྐད་ཆ་ཨོད་ཅིག་ལྟ་བུ། 3 བཤད་མི་བྱུ་བ་འཕམ། བཤད་མི་ཆར་
 བའི་དོན། ཆོད་ལན་འདི་དག་བསྐྱལ་བའི་བར་དུ་ཡང་མི་ཨོད་དོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 དམའ་
 ས། དཔེར་ན་རྩ་ཨོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། (རྩ་རམ་ས་ལ་ཨོད) 5 “ཤད” བ། (འབྲུག་བའམ་འདྲད་
 བའི་དོན) སྐྱ་ (ཤད་པ། བཤད་པ། བཤད་པ། ཨོད) “ཨོད” བའི་སྐྱལ་ཆོག

ཨོན་ཅིག་ མྱོན་ཅིག་ཅེས་བའི་དོན། དཔེར་ན་གསལ་ཤིང་ལ་ཨོན་ཅིག་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་
 ར་བ་ ༡༩༤་པ་༥ལས། རྒྱལ་པོ་རྣམས་ནི་མི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་དེས་སྤྲས་པ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་
 རྒྱུར་ན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་འདི་རས་སྤངས་ཀྱིས་གསལ་ཤིང་ལ་ཨོན་ཅིག་ ཁྱེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་རོ། རྟོགས་གཅོད་རྒྱས་པར་གཤོན་ཞེས་བའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཨོལ། བརྒྱན་གྱི་མིང་། ལི་གྲུར་ན་གསལ། དཔེར་ན་ཞལ་ཨོལ་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཨོ། (ལེགས་སྦྱར) 1 དཔལ། 2 མིང་གི་འཁོར་སྦྱར་ན། སྦྱ་ཞབས་ཞེས་བའི་ཆོད་རེད། 2 བསྐྱེན་པར་བྱ་
 བ།

ཨོ་ཅ་ག་སི་བ་ར། (ལེགས་སྦྱར) དཔལ་འཁོར་ལོ་སྦྱོམ་བའམ། དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ མཆན་མི་
 འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་བ་ནི། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སི་བ་ར་སྦྱོམ་བའམ། ཡང་ན་སི་མས་ཤམ་ནི་
 བདེ་བ། བར་ར་མཆོག་གི་དོན་ལ་འབྲུག་པས་བདེ་མཆོག་གོ། རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཤོད།

ཨོ་ར་ག་ཏེ་མི་ཏེ་ལྷན་སྐྱོད། མི་ཏེ་རྩི་ཀའི་མཆོག། དེའི་དོན་ནི་དཔལ་འབྱོར་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀྱན་དགའ་
 ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

ཨོ་ལ་རྒྱ། ལ་རྒྱ་དང་དོན་གཅིག་ སི་རྒྱ་ལ། སི་ཏུ་ལ། ཟངས་སྲིང་། ཅམར་དྲི་བ། ཏུམ་དྲི་བ་ཞེས་བྱ་བ་

ནམས་མིང་གི་ནམས་གངས་ཡིན། སིང་ལའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཕྱི་ཉེ་རུ་ཀ། (ལེགས་སྒྱར) དཔལ་ཁྲག་འབྱུང་སྟེ། འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་མཆན་གྱི་ནམས་གངས་ཤིག་
ཕྱི་ནི་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཏེ། ཉེ་ནི་རྒྱ་སོགས་སྟོང་བ་ཉིད། རུ་ནི་ཆོགས་དང་བྲལ་བ་
ཉིད། ཀ་ནི་གང་དུ་འང་མི་གནས་པའོ། ཞེས་ཀྱི་དོར་གྱི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། ཁོང་གི་དོན་ནི། ཕྱི་ཞེས་པ་འདོད་ཅིང་བསྟེན་པར་བྱ་བ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་
ཐེག་པ་མཆོག་གི་གོ་འཕང་དོན་དུ་གཉེར་བས་བསྟེན་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའོ། ཉེ་ཡིག་
གིས་ནི་ཉེ་རུ་རྒྱ་སྟེ་སོགས་ཁོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་
དང་རྒྱ་མེད་ལས་སྟེ་བ་སྤངས་པས་སྟོང་བ་ཉིད་དོ། རུ་ཡིག་གིས་ནི་རྒྱ་བ་ཞེས་པ་
གཟུགས་ཏེ་གནས་པ་དང་འཛིག་པའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། ཀ་ཡིག་གིས་ནི་ཀ་
ཙི་ཏ་སྟེ་ཉེ་སྟེ། ཉག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་གཉིས་པོ་གང་དུ་འང་མི་གནས་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ།
འདི་ལ་ཁྲག་འབྱུང་དུ་བརྒྱུད་པ་མི་ལེགས་ཞེས་ཀུན་མཁྱེན་བྱ་སྟོན་འཆད་དོ། ཞེས་ཀྱི་དོར་
གྱི་འབྲེལ་པར་གསལ་ལོ། །

ཕྱིང་གི། (ལེགས་སྒྱར) དུག་དམར་པོ་སྟེ། བའི་རྩ་ལ་བསྐྱས་ན་ལོ་མ་དམར་པོ་འོང་བའི་དུག་ཅིག་ རྗེའི་
འབྲེལ་པ་བཞི་སྟེན་ན་གསལ།

ག་ཤམ་ཐབས། (འདུལ་བ) ཤམ་ཐབས་དང་དོན་འདྲ།

ག་ཤལ། གཞིར་བཞག་ འཐད་པ་འོས་པ། དེགས་པ། རོ་མ། བདེན་པ་བཅས་ལ་འདུག་པར་བཤད།
ཡིན་བཤལ། བདེན་ག་ཤལ། ཡོད་ག་ཤལ། ཡང་། ཡིན་ཤལ། བདེན་ཤལ། ཡོད་ཤལ་ཡང་
འཐད་པར་སེམས།

ག་ཤམ་མ། སྤུས་དག་ ལྟ་མེད། རོ་མ། ཡང་དག་པ། བདེན་པའི་དོན་དུ་འང་བཤད། སྟོབ་གཉེར་
ག་ཤལ་མ་ཞིག་བྱས་ལྟ་བུ།

ག་ཤར། ག་ཤར་བ་ལ་གཟིགས།

ག་ཤར་སྤངས། མི་བརྗེད་ཐབས་སུ་ཡང་ཡང་འདོན་པའི་དོན།

གཤམ་བ། 1 འཕྱོ་བ་ཅམ་གྱི་མིང་ངམ། ཡང་ན། རྩ་སྤྱིག་བཏང་ནས་འཕྱོ་བ། བང་བསྤྱིགས་ནས་འཕྱོ་
བ། རེ་རེ་བཞིན་གྲལ་བསྤྱིགས་ནས་འཕྱོ་བ། དམག་གཤམ་གྱིན་འདུག་ལྟ་བུ། གཤམ་བ་
ཡང་ཟེར། དག་སྟོན་འགྲེལ་བ་སོགས་ལ་གཞི་བྱས། 2 ཡང་ཡང་འདོན་པའི་དོན། དཔེ་ཆ་སྟོ་
ལ་གཤམ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ཡང་ཡང་རྟེག་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྟུམ། རྒྱལ་ལ་རྒྱག་པ་
གཤམ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དབྱུང། 4 གེ་སྤང་ལ་འཇུག་བའམ། ལྷིང་ཆད་འཇུག་བའི་དོན། ལྷི་
ཡང་སྤང་ལ་གཤམ་བ། གཤམ་བ་ཡང་ཟེར།

གཤམ་ཆེ་འཛིག་རྟེན། དཔུལ་བའི་མིང་།

གཤམ་ཆེ་མཐར་བྱེད། <ཡ་སྟུང་གི་ཏ> གཤམ་ཆེ་གཤམ་དང་འབྲ།

གཤམ་ཆེ་གཤམ། <ཡ་སྟུང་གི་ཏ> ཁོ་བཏུའི་ཡ་གྲལ་ཞིག

གཤམ་ཆེ་གཤམ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར། དཔུལ་ནག་གི་རྒྱུད། (ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ། དར་མ་གྲགས། རྩ་དོ་རྟེ་
གྲགས་ཀྱི་འཇུར།) གཤམ་ཆེ་གཤམ་ནག་པོའི་འཁོར་ལོ་ལས་ཐམས་ཅད་འབྲུག་པར་བྱེད་པ་
གཞོན་ཏུ་གདོང་བྱུག་གི་རྒྱུད། དཔལ་འདོ་རྟེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྟོག་པ་བདུན་པ། (རྟོ་རྟེ་
གྲགས་ཀྱི་འཇུར།) འཛིགས་བྱེད་སྟོ་ལུགས་པའི་རྟོག་པ་གསུམ་པ་དང་། རྟོག་པ་གཅིག་པ་
དང་གསུམ་འདོད། གཤམ་ཆེ་གཤམ་དམར་པོའི་རྒྱུད། (གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། འོང་
སྟོ་བཏུན་གྱི་འཇུར།) རྩ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལྟར་བཞོད།

གཤམ་བ། 1 དུལ་བ། ལས་རུད། མཉེན་བ། ལྷི་བ། འཇུག་བ། གཤམ་པོ། མཐུག་པ་བཅས་ལ་འཇུག་
བར་བཤད། རྟེ་འཛིགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དཔེར་ན་ཞིང་ས་གཤམ་པ་ཞིག་ལ་ས་བོན་
འདེབས་དུས་སྟུ་མ་བཏབ་པར་ལུས་པ་བཟུང་ཏེ་འཛིགས་མི་ལོད་ལྟར། ཞེས་གསུངས། 2
མཐུན་པའམ་མཇུག་པའི་དོན། སྟོབ་དཔོན་སྒྲ་བ་གྲགས་པའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས།
གང་ལྟར་བྱུང་མེད་བསྐང་བྱས་ཀྱང་། །རང་གི་འདོད་པས་འཕྱོར་འཇུག་བ། །དེ་ལྟར་ཡོན་
ཏན་རྟེ་བོ་ལ། །གཤམ་པའི་བྱུང་མེད་ཤིན་ཏུ་དགོན། །ཞེས་གསུངས།

གཤམ་པོ། 1 འདས་པོ། 2 གཤམ་པ་དང་དོན་འབྲ། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུག་འགྲེལ་

༡༠༧ལས། དཔེར་ན་ཞིང་ས་ “གཤེན་པོ” ལ་ས་པོན་མ་རུལ་མ་ཉམས་པའི་གྲང་པོ་ཅིག་
བཏབ་ན། འབྲས་བུ་འཕེལ་བ་དང་བཅས་ནས་དུས་སྤྱིན་པ་ལྟར། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཤེས་གདངས་ཅུལ་གསུམ། (བཀའ་བརྒྱུད) གཤེས་སྤྱེ་མེད། གདངས་འགགས་མེད། ཅུལ་སྤྱ་ཆོགས་
དང་གསུམ་སྟེ། ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གཤེས་སྤྱེ་མེད་ཀྱི་ཆ་ནས་སྤྲང་།
གདངས་འགགས་མེད་ཀྱི་ཆ་ནས་ཅ། ཅུལ་སྤྱ་ཆོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཐེག་ལེ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །

གཤུང་བ། 1 ཤུབ་བྱས་སྤྲང་པའས། རྒྱབ་ཏུ་ཁ་གཏོང་བ། གཤུང་བ། བཤུངས་བ། བཤུང་བ།
ཤུངས། 2 དངོས་སྤྱ་སྤྱོན་བཛོད་པའི་དོན་ལའང་བཤད། མི་མེད་གྲུང་ཁང་ལས། གཤུང་
བཞི་ངོས་ཀྱིས་སྤྱོན་བཛོད་པའས་ཤུབ་བྱས་སྤྲང་བ་ཞེས་གསལ།

གཤེ་བ། ཞེ་སྤང་གིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་ཆོག་རྒྱབ་པོ་སྤྲ་བ་ལ་ཟེར། གཤེ་གཤེ་གཏོང་བ། སྤྲང་ར་
གཏོང་བའས། སྤྲ་འབེབས་བྱེད་པ། སྤོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྤོ་གྲོས་མི་
ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་༩ ཅི ༡༡༧ལས། ཞེ་སྤང་གི་རྒྱས་ཆོག་
རྒྱབ་པོ་སྤྲ་བ་ནི་གཤེ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཤེ་བ་དང་སྤྱོ་བའི་ཁྱད་པར། སྤྱིར་གཤེ་བ་དང་སྤྱོ་བ་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། རང་གཤེས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ནི། གཤེ་བ་ནི་ཁྲིམ་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱོན་གྱིས་སྤྲང་པ་སྟེ། སྤྱོ་བ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྤྱོན་
གྱིས་སྤྲང་པའོ། །འཆོ་བ་དང་ལྟ་བ་ཉམས་པའི་སྤྱོན་ས་གཤེ་བ་དང་། ཅུལ་ཁྲིམས་དང་ཆོག་
ཉམས་པའི་སྤྱོན་ས་སྤྱོ་བའོ་ཞེས་ཀྱང་རུང་རོ། །ཞེས་མཆོ་རྟེན་སྤྲང་ཆ་དགེ་སྤྲང་པའི་ནམ་
འབྱེད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཤེགས་པ། 1 མོང་བ། 2 ཐུགས་སྤྱ་རྒྱུད་པ། བརྟེས་པ། 3 ལྷ་རན་ལས་འདས་པ།

གཤེད་མོང་། དབང་ཤུག་གི་དོན་ཡིན་པར། ལྷ་སྤྲུབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་དང་པོ་༡༤ན་གསལ།

གཤེར། བཞུའ་ཆོན། བཞུའ་རྒྱན།

གཤེར་ཐག་ཆོད་པ། སྤྲུམ་ཐག་ཆོད་པ།

གཤེར་བ། 1 དབྱེ་འབྱེད་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་དོན། གངས་གཤེར་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། གཤེར་
བ་ནི། (བྱེད་འབྱེད་ལ་མས་ཆེག་ད་ལྷ་བ་དང་མ་འོངས་པ) བཤེར་བ། (འདས་པ) གཤེར།
(སྐུལ་ཆེག) (དག་ཡིག་གསར་བསྐྱབས་ལྟར་རོ) 2 ཤེར་བ། ད་ལྷ་བ བཤེར། (འདས་མ་
འོངས) ཤེར། (སྐུལ་ཆེག) (མོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལྟར་རོ)

གཤོར། གཤོངས་དང་འབྲ།

གཤོངས། དམའ་བའི་དོན། ཤོད། ཞོལ། གཞོངས། ལྷོངས། གཤོངས། གཤོང་། གཞོང་རྣམས་དོན་
འབྲ།

གཤོན་བ། བསྐྱོན་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་རྟ་དང་གསལ་ཤིང་ལ་གཤོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཤོན་ནི་སྐུལ་
ཆེག་ཡིན། གཤོན་པ་ནི་བཞོན་པའི་དོན་ཡང་ཡིན། ཆེག་འདི་ལ་དལ་བྱས་བརྟགས་ན་
བཞོན་ཞེས་པའི་ཆེག་དང་ཡིག་གཟུགས་དང་སྒྲ་གདངས་བཅས་ཏ་ཅན་ཉེ་སོ་ཡོད་པས།
གཤོན་ཞེས་པའི་ཆེག་འདི་ཀ་རིམ་གྱིས་འགྱུར་ནས་བཞོན་ཞེས་པའི་ཆེག་འདིར་གྱུར་པར་
སེམས་སོ། །འདི་ལ་དུས་གསུམ་དང་སྐུལ་ཆེག་བཅས་ཡོད་པེས་པས་བཅའ་ནས་གཏན་
ལ་མཐ་དགོས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ༩ ང་པ ༡༥༦་པ་པ་ལས། མོང་ཁྱེར་གྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་གྱི་
སྒོར་ཕྱང་ནས་གསོན་སོ་ཉིད་དུ་གསལ་ཤིང་ལ་གཤོན་ནོ། །ཞེས་དང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་
༩ ང་པ ༡༥༦་ན་པ་ལས། རི་ཅམ་ན་དེ་གསལ་ཤིང་ལ་གཤོན་པར་མཛོང་ནས་དེ་སྐད་མི་
གསལ་ཞིང་མིག་མཆི་མས་གང་ལ་སྤྱིང་རྗེ་བའི་ཆེག་གིས་དལ་བྱ་དལ་བྱས་སྐྱས་པ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །

གཤོར་བ། ལྷུ་བ་པམ་གཟིངས་པ་སྟེ། འབྱེད་པ་དོན་གསལ་ལས། ལྷུ་བ་ལྷ་ཆེག་མི་ལྷུ་བ་པ་ཉིད་ཀྱིས་
དབྱ་སྒྲ་མི་གཤོར་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བཤག (མ་འོངས) ཉེས་སྦྱོད་འདག་པར་བྱེད་བ།

བཤགས་པའི་བསྟོད་བ། ལྷོ་བ་དཔོན་ཅ་རྩ་གོ་མིས་མཛད། བསྟན་འགྱུར་མོད་ ༩ ཀ ༡་པར་བརྟགས།
བཤགས་པའི་ཡན་ལག་ རང་གིས་སྤར་བྱས་ཀྱི་སྤྲིག་པའི་ཉེས་དམིགས་ཐུན་ནས་དེ་ལ་འགྱོད་

སེམས་དང་། ཕྱིན་ཆད་མི་བྱེད་སྐྱམ་པའི་སྒྲོམ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཟེར། བན་ཡོན་ནི། སྤར་
བྱས་ཀྱི་སྒྲིག་པའི་འཕེལ་ཁ་འཆད་ཅིང་། བྱི་མ་འཕྲོ་འཆད་པའོ། །

བཤད་བ། (མིང་ཆོག) (འདུལ་བ) 1 སྐྱག་པ། སྤི་ཆེན། བྱི་ས། སྤྱ་བཤད་ནི། བསལ་བར་བྱ་བའམ་ གཙང་
བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། 2 (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས) སྐྱག་པ་
གཏོང་བའི་དོན། འདི་དུས་གསུམ་སྤྱལ་ཆོག་དང་སྤྱར་ནས་བཤད་པ་མ་མཐོང་ཡང་དོན་ལ་
ཐོབ་པར་ངེས་ཏེ། བཤད་བ། བཤད་ས་བ། བཤད་བ། འོངས། ལུང་ལྷ་བའི་ཆོག་སྤྱ་བྱི་ལ་
བརྟགས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ལུང་ལྷ་བ་༩ བ ༥༣༠ན་ལས། བཤད་བའི་བྱ་གང་ཞེ་
ན། དགེ་སློང་གིས་བབ་བབ་ཏུ་བཤད་བར་མི་བྱ། ཅིག་པའི་བྱེད་དུ་མ་ཡིན། འིང་གི་བྱེད་དུ་
མ་ཡིན། ཤེས་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཤད་བར་བྱའོ། །དེ་སྤྱི་བྱིར་བཤད་པ་ཞིག་ཏུ་
གྱུར་ན་བཤད་བའི་སྤྱོད་བྱེད་དུ་གཞག་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 3 (བྱེད་འབྲེལ་
ལས་ཆོག་མ་འོངས) འགགས་པ་བསལ་བའི་དོན། དཔེར་ན་ལྷགས་སྤྱབས་བཤད་པ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། གཤོང་བ། བཤད་ས་བ། བཤད་བ། འོངས།

བཤད་བའི་སྤྱོད་མོ། (འདུལ་བ) སྐྱག་པ་གཏོང་སའི་རྩ་སྤྱོད། ཞིབ་པར་བཤད་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་
གཟིགས།

བཤད་བཀའ། བཤད་པའི་བཀའ་སློལ་དང་དོན་གཅིག་ རྒྱུ་མས་གཞུང་གི་ཆོག་རེ་རེ་ནས་དོན་འདི་
དང་། འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ར་སྤྱད་ནས་ཐོས་པའི་སྤྱོད་འདོགས་གཙོད་པའི་བཀའ་སློལ་བཟང་པོ་
དེ་ལ་ཟེར།

བཤད་ཁྱིད། ཆོག་འབྲུ་རེ་རེ་ནས་འབྲེལ་བཤད་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཁྱིད་དམ་བཤད་པ་ལ་ཟེར།
བཤད་གྲ། གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་།

བཤད་རྒྱུད། ཅ་རྒྱུད་དེ་དང་དེར་མི་གསལ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། མ་ཆང་བ་ཁ་སྐྱོང་བ་དང་།
མདོར་བསྐྱས་པ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་དང་། རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡང་སྟོན་པ་དང་། ཆོག་དོན་
ཞིབ་པར་འཆད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་རང་གི་ཅ་རྒྱུད་དེའི་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུར་གནས་པའི་

རྒྱུད་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་གསང་འདུས་ཀྱི་བཤད་རྒྱུད་རྫོང་ཆེ་མེད་བ་དང་། བདེ་མཆོག་གི་
བཤད་རྒྱུད་མཛོན་བརྗོད་སྒྲ་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེ་གསུང་།
བཤད་རྒྱུད་རྫོང་ཆེ་མེད་ལ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་རྫོང་ཆེ་མེད་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེའོ། །རྫོང་
ཆེ་མེད་བ་དང་དོན་གཅིག་ལྷ་སྒྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་འགྲུང་།

བཤད་ཆོས་སུ་བྱས། ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་མི་སྟོན་པར་གཞན་ལ་བཤད་བྱའི་ཆོས་ཙམ་ཡིན་ནོ་
སྙམ་དུ་འཛིན་བ་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ཉམས་
ལེན་གྱི་གནད་མེད་པའི་བཤད་ཆོས་སུ་བྱས་ཤིང་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་སྟོང་པོའི་དོན་སྟོན་
པའི་མན་ངག་ཟུར་དུ་ཡོད་པར་གོ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་རང་ལ་བཤད་བ་དང་བསྐྱབ་པའི་
ཆོས་ལོགས་ལོགས་པ་གཉིས་ཡོད་པར་འཛིན་བ་ནི། རི་མ་མེད་པའི་མདོ་རྒྱུད་དང་རི་མ་
མེད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་གྲུས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་བའི་གོགས་བྱེད་ཅིང་། དེ་
དག་ལ་ནང་གི་དོན་མི་སྟོན་པའི་བྱའི་གོ་རྒྱུ་ཙམ་གཅོད་པའོ་ཞེས་བརྟན་པའི་གནས་སུ་
འཛིན་པའི་ཆོས་སྟོང་པའི་ལས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་པ་གསོག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །

བཤད་པའི་མདོ། (འདུལ་བ) དག་སྟོང་པ་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ནི་རྩ་བའི་མདོ་ཡིན་ལ། དེའི་བཤད་བ་
སྟེ་འགྲེལ་པའི་མདོའོ། །དཔེར་ན་འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞི་ལྟ་བུ།

བཤད་ཡམ། སྐབས་དོན་དང་མ་འགྲེལ་བའི་དོན་མེད་ཀྱི་བཤད་ཆ་མང་པོ། སྐྱ་བཤད་ནི། བཤད་ནི་
སྐད་ཆ་བཤད་བ་དང་ཡམ་ནི་མང་པོ་འཕམ་འབྲུམས་ཁྲུས་པའི་དོན་ནོ། །ཡམ། ཡམས།
འབྲུམས་རྣམས་ནི་མང་པོ་དང་མཐའ་ཡས་པ་དང་ཁྱབ་བཅའ་དུ་སོང་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་
ནོ། །དཔེར་ན་བཤད་ཡམ། ནད་ཡམས། འབྲུམས་ཁྲུས་ལྟ་བུའོ། །མི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས།
སྐབས་དོན་དང་མི་མཐུན་པའི་མིང་དོན་ལྷག་པོ་ཁ་ཤས་བསྟན་ནས་དགོས་མེད་ཀྱི་བཤད་
ཡམ་བྱེད་བ་ནི་རིགས་པར་སྐྱ་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་སར་མཛེས་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བཤད་ལུང་། ཆོག་འབྲུ་རེ་རེ་ནས་འབྲེལ་བཤད་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཁྱེད་རྒྱུན། བཤད་ལུང་ལ་གཞུང་
 ཆོག་རྣམས་སྒྲིལ་མས་ཆོག་གཅིག་ཀྱང་ཆད་ལྷག་མེད་པར་བཏོན་དགོས་ཤིང་། ཅི་སྟེ་ཆད་
 ལུས་ཀྱི་སྒྲིལ་བྱུང་ན་འབྲེལ་དུ་ཡར་ཁྱེད་གོས། བཤད་ལུང་གི་རིགས་རྣམས་ཐེངས་འགའ་
 ཤས་ཁྱེད་ཀྱི་མཆོད་ཡང་། གཤམ་ཏེ་སྒྲིལ་མས་མ་ཐོན་པའམ་རང་གིས་ན་བ་ལེགས་པར་མ་
 བཏད་པ་སོགས་ཀྱིས་ཉེས་པས་ཆད་ལུས་སུ་སོང་ཡོད་ན། ལན་འགའ་ཤས་ཁྱེད་པས་པན་
 ཚུན་གྲུག་གསལ་ལྟ་བུས་མཐར་བཤད་ལུང་ཆ་ཆར་བ་ཞིག་འཛོལ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་ཅེས་
 སྒྲིལ་རྣམས་གསུང་ངོ་། །བཤད་ལུང་ལ་སྒྲིལ་མས་བར་གསེང་མ་བཞག་ན་ཆབ་གསུང་ལ་
 འཕྲོ་བ་དང་། གཉིད་ཁྱེད་པ། སྐད་ཆ་བཤད་པ་སོགས་གཏན་ནས་མི་རིགས། ཅི་སྟེ་དེ་
 འབྲེལ་དབང་དུ་སོང་ན་བཤད་ལུང་ཐོབ་མེད་པས་རང་གིས་གཞན་ལ་འདྲ་བཤད་ལུང་འབྲེལ་
 བའི་ཐོབ་ཐང་ཡང་མེད་ངོ་། །བསྐྱེད་ལུང་ལ་འདྲ་འབྲེལ། བཤད་ལུང་དང་། བཤད་ཁྱིམ་གཉིས་
 ལ་ཁྱེད་པར་ཆེ། བཤད་ཁྱིམ་ཅེས་པ་བཤད་བྱ་གང་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བཤད་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་
 ཅམ་ལ་ཟེར་བས། བཤད་རྒྱུན་མ་ཐོབ་ཀྱང་བཤད་ཁྱིམ་བྱེད་པ་ལ་དགག་བྱ་མེད། འོན་
 ཀྱང་བཤད་ལུང་མ་ཐོབ་པར་གཞན་ལ་བཤད་ལུང་བྱེད་མི་ཆོག་གོ།

བཤན་དམར། ཅིན་དུ་ཆེ་བའི་སྒྲིལ་གས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་ཁར་གསོད་པ་ལ་ཟེར། འདི་སྒྲོར་སྟེ་སྟེང་
 སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་གཡའ་མེད་དོན་གྱི་བཞེན་རས་སྟོན་བྱེད་པ་བ་ལ་ལས་ལོ། །

བཤུགས་པ། (འདུལ་བ) སྟན་ལས་བསྐྱེད་བའི་དོན་ཡིན་པར། རྣམ་འབྲེད་འབྲེལ་༩ ཚུ་ ༡༦༥༩
 ལས་གསུངས་སོ། །ལུང་རྣམས་འབྲེད་༩ ང་ ༡༩༧༩ ལས། ཆེ་དང་ལྷན་པ་ལྟ་རེའི་བྱ་དང་།
 མོད་གཤམ་གྱི་བྱ་གཉིས་ཀྱིས་དགོ་སྒྲོང་དག་བཤུགས་པ་ན་བཟུ་བདུན་སྟེ་དག་ཀྱང་དགོ་
 སྒྲོང་དག་འཆུགས་པར་བྱེད་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

བཤུང་བ། གཤུང་བའི་མ་འོངས་པ། བཤུངས་པ་ནི་འདས་པ། ཤུངས་ནི་སྒྲིལ་ཆོག་གཤུང་བ་ལ་
 གཟེགས།

བཤུལ་ཐག་རིང་སོ། བཤུལ་ནི་ལམ་གྱི་མིང་ཡིན་ལ་ཐག་ནི་བར་ཐག་སྟེ། ལམ་ཐག་རིང་སོ། ཐག་

རིང་པོ་ཞེས་པའི་དོན།

བཤུལ་རིང་གི་འཕྲོན་སོ། ཐག་རིང་འཕྲོ་བའི་འབྲུལ་བ། རོ་བོ་ཐེའི་ཞལ་ནས། བཤུལ་རིང་གི་འཕྲོན་
སོ། བ་མ་ཁྲས་བ། ཉན་བ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ཏོག་བགྱིས་པ་དང་། སྟོང་བ་ཉིད་བསྒྲོམས་པ་
བསོད་ནམས་མཉམ་གསུང་། ཞེས་དེ་བ་སྟོན་དུ་གསལ།

བཤེར་བ། གཤེར་བ་དང་དོན་འབྲ། གཤེར་བ་ལ་གཟིགས།

བཤེས། 1 གཉེན། མཛེའ་བཤེས། ལྷ་སྤྱབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྟོང་བྱ་ལས། དུས་སྤྱ་དགྲ་དང་འདུམ་པར་
བྱ། དུས་སྤྱ་བཤེས་དང་འཐབ་པར་བྱ། །བྱ་དང་མི་བྱའི་ཆོད་ཤེས་པས། །མཁས་པས་དུས་
ནི་འདའ་བར་བྱ། 2 དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན།

བཤེས་ངོར་བྱས། (འདུལ་བ) རང་གི་གཉེན་བཤེས་ལ་ངོ་ཤེས་བཏང་བ་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་འོག་དུ་
བཤེས་ངོར་བྱས་སོ་ཞེས་སྐར་བ་འདེབས་པའི་ལྷུང་བྱེད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བཤེས་ངོར་བྱས་སོ་ཞེས་སྐར་བ་འདེབས་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་དགྲ་
པ། བཤེས་ངོར་བྱས་སོ་ཞེས་སྐར་བ་འདེབས་པའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་
སྟོང་གིས་དགེ་འདུན་དབང་བའི་རྟེན་བ་ཟས་ལས་གཞན་བ་དེ་གང་ཟག་ལ་ལོག་པར་
བསྡུས་སོ་ཞེས་སྐར་བ་བཏབ་པ་དེ་དོན་གོ་བ་ལས་སྐར་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྟེང་
གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་མཛེའ་བོ་དང་ས་ལས་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱིས་ཆེ་དད་ལྡན་པ་དག་
གིས་བཤེས་ངོར་བྱས་སོ་ཞེས་སྐར་བ་བཏབ་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི།
རང་རིགས་ཀྱི་སེམས་བདེ་བ་ལ་གཞོན་པའོ། །སྤྱོད་བཞད་ནི། རང་གི་གཉེན་བཤེས་ལ་ཟས་
སོགས་ཀྱི་ངོ་ཤེས་བཏང་བ་ལ་བཞེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ལྷུང་བྱེད་ཡིན་པས་ན་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱ་
སྟེ། རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་༩ ཚུ་ ༡༣༧ ལས། བཤེས་ངོར་བྱས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་
བཤེས་གང་ཡིན་པའི་གང་ཟག་དེ་ལ་སྟོབས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བཤེས་གཉེན་བསྟན་ཚུ་ལ་ཀྱི་ཏོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་ཆོད། རང་གི་ཅ་བ་སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་

དངོས་སུ་མཛོད་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་སྤྲེས་པ་ན། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་རྟོགས་པ་
རྒྱུད་ལ་སྤྲེས་པར་འཛོག་པར་གསུང་།
བཤེས་པའི་སྤྲིང་ཡིག་གི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཆོག་གསལ་བ། སློབ་དཔོན་སློབ་མོས་ཆེན་པོས་མཛད།
བསྟན་འགྲུར་༩ དེ་བ ༩༡་པ་བཞུགས་སོ། །
བཤེས་སྤྲིང་། བཤེས་སྤྲིངས་དང་འདྲ།
བཤེས་སྤྲིངས། <སུ་ཅིད་ལེ་ཁ> ལྷ་སྤྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པོ་རྒྱལ་པོ་བདེ་སྟོང་ལ་བསྐྱར་བའི་སྤྲིངས་ཡིག་
ཅིག འདི་ལ་བཤེས་སྤྲིངས་དང་། བཤེས་སྤྲིང་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། གཉིས་
ཀའང་འཐད་པར་སེམས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་ “བཤེས་སྤྲིངས་” ཞེས་བྲིས་
སྤང་། བསྟན་འགྲུར་༩ དེ་བ ༩༢་བ་པ་བཞུགས་སོ། །སྤྲེད་གེ་སྤར་མར་སྤྲིང་ཡིག་གི་སྟོར་
ནམས་བསྟན་འགྲུར་སྤྲེས་རབས་ཀྱི་གས་སུ་བཞག་འདུག
བཤེས་སྤྲིངས་ཀྱི་འགྲེལ་བ། རྒྱ་འགྲེལ་ནི། བཤེས་པའི་སྤྲིང་ཡིག་གི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཆོག་གསལ་
པ་ཞེས་བྲ་བ་སློབ་དཔོན་སློབ་མོས་ཆེན་པོས་མཛད། བསྟན་འགྲུར་༩ དེ་བ ༩༡་པ་བཞུགས་
སོ། ། (རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་གོང་འོག་ཏུ་དངས་པའི་བཤེས་སྤྲིངས་ཀྱི་འགྲེལ་
པ་ཞེས་པ་སློབ་དཔོན་སློབ་མོས་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་རྒྱ་འགྲེལ་འདི་ཡིན) བོད་འགྲེལ་ནི།
རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་བཤེས་སྤྲིངས་ཀྱི་འགྲེལ་བ། སློབ་བཟང་སྦྱིན་པ་མཛད་པའི་བཤེས་
སྤྲིངས་ཀྱི་འགྲེལ་བ། འདུ་མི་པམ་གྱིས་མཛད་པའི་བཤེས་སྤྲིངས་ཀྱི་འགྲེལ་བ། ཅོ་ཞེ་ལྷ་མ་
གསལ་པ་བཤད་སྤྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བཤེས་སྤྲིངས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་སོགས་སོ། །
བཤོས་པ། (འདུལ་བ) འཁྲིག་པའི་མིང་དུ་ ཡི་གུར་གསུང་།

༩ ས ༩

ས། (མཛོད) ༡ སྤྱི་ཞིང་འཐས་པ། སའི་མཆན་ཉིད། འདིའི་འཐས་པ་ནི་མཁུགས་པའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་།
བརྟམ་པའི་དོན་ལའང་བཤད་དེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༩ ཅ ༩༥བ ༥ལས། རྒྱ་མཚོ་འབའ་
ཞིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤེང་དུ་རྒྱུང་གིས་བྲིས་མ་ཀྱན་ཏུ་ཆགས་པར་བྱེད། ཀྱན་ཏུ་འཐས་པར་
བྱེད། ཀྱན་ཏུ་ཁྲབ་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ ༩༥བལས། ཀྱན་ཏུ་ཆགས་པར་བྱེད་ཅེས་བྲ་
བཞི་ཀྱན་ཏུ་བརྟམ་པར་བྱེད་པའོ། །ཀྱན་ཏུ་ཁྲབ་པར་བྱེད་ཅེས་བྲ་བཞི་ཀྱན་ཏུ་འབྱེད་པར་
བྱེད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༢ ལམ་ཁྱེགས་ཀྱི་མཁུགས་པ། ས་དང་ལམ་གྱི་ཡོན་
ཏན་རབ་ཤོགས་ནས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྤྱ་ཀ། བདེ་བྱེད་ཅེས་པའི་མེ་ཞིག་ འདིས་རང་གི་མ་བསད།

ས་བཞོ་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་དོན་གསུམ་པ། ས་བཞོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་
རོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དག་སྤོང་གིས་འཛིག་ཉེན་ལ་གྲགས་པའི་ས་འཐས་པར་གནས་པ་སོར་
བཞི་ཡན་ཆད་རང་རམ་བསྐྱོས་པས་བཞོས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། རྒྱུང་
གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་དུ་རྒྱག་སྤེས་ས་བཞོས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྲ་ནི་
སྤོག་ཆགས་ལ་གཞོད་པ་དང་། དོན་དང་བྲ་བ་མང་བ་དང་། གཞན་དག་མ་དང་བསྐྱེ་བའོ། །

ས་སྤྱ་གོང་མ་ལྷ། ས་ཆེན་གོང་མ་ལྷ་དང་དོན་འདྲ། ས་ཆེན་གོང་མ་ལྷ་ལ་གཞིགས།

ས་སྤྱ་བརྗེ་ཉ། ས་སྤྱ་བརྗེ་ཉ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་ནི། ཕྱི་ལོ་༡༡༤༣ལོར་གཙང་དུ་སྤྱུ་འཁུངས། སྤྱ་
བལྟམས་མ་ཐག་ཏུ་སྤྱི་ཉིད་སྤྱང་གསུངས། རྗེ་བཅུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ལས་ས་སྤྱ་

གོང་མའི་གསུང་བཟུང་མདོ་སྐགས་ཀྱི་ཟབ་གནད་མ་ལུས་པ་གསན། མན་ལ་ལས་དུ་
མཁས་མཆོག་དབྱིག་གཉེན་ལས་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་དང་། ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་ལས་དོ་རྩེ་སྤྱི་
སོགས་གསན། ལྷ་ཉོན་དོ་རྩེ་སྤྱི་བས་ལས་བྱམས་ཆོས་སོགས་ལུང་གི་སྒྲིང་། མ་བྱ་བྱང་
བཅོན་དང་། ཚུར་སྒྲོན་གཞོན་སེང་ལས་ཆད་མ། ཅེགས་པ་དབང་སྤྱག་སེང་གེ་ལས་བྱབ་
མཐལ། སྤྱོ་བོ་སྤྱས་པ་བྱང་ཚུབ་འོད་ལས་གདམས་པ་སྤྱ་ཆོགས་གསན། དགྲུང་ལོ་ཉེར་
གསུམ་དུས་ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་དང་མཐལ། ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་དང་དེའི་སྒྲོབ་མ་སྤྱུ་ཤྱི། སྤྱ་ག་ཏ་
ཤྱི། དུ་ན་ཤྱི་ལ་རྣམས་ལས་སྤྱ་ཆད་སོགས་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལ། སྤྱན་དག་མངོན་བཛོད་
སོགས་རིག་གནས་ཚུང་བ་ལྟ་སྟེ། རིག་པའི་གནས་བཟུལ་སྤྱངས་པ་མཐར་ཁྱིན་བར་
མཛད་པས། བོད་ཀྱི་ལྗོངས་སུ་བཞེས་ཏའི་མཆོན་སྤྱན་ཐོབ་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་གསུངས།
དགྲུང་ལོ་ཉེར་བདུན་པ་ལ་ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་ལས་བསྒྲེན་བར་ཚོགས། རིག་གཏེར་དང་། སྤྱོ་
གསུམ་རབ་དབྱེ་སོགས་བཅུ་མས་ནས་སྤྱ་བ་དན་པ་དང་། ལྷ་བ་དན་པ་མཐའ་དག་སྤྱན་
ལུང་། སྤྱིད་མོང་དུ་རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱེགས་འཕྲོག་བྱེད་གཙོས་པའི་ཚོལ་དན་བྱག་
རིགས་པས་ཆར་བཅད་ནས། བསྒྲན་པ་ལ་བཟུག་པས་སྤྱན་པའི་གྲགས་པས་ས་སྤྱེད་བྱལ།
སོག་ཡུལ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གོ་དན་གྱིས་གདན་པའས་ནས་ཡུལ་དེར་བཤད་སྤྱབ་ཀྱི་བསྒྲན་པ་
སྟེལ། དགྲུང་གངས་བདུན་བཟུའི་སྤྱེད་གཟུགས་སྤྱིའི་བཀོད་པ་བསྤྱས། འཁྱུངས་འདས་ལོ་
ཆོགས་1182-1251

ས་སྤྱེས་དོ་སྤྱེས། 1 ས་ཆ་དེ་རང་དུ་སྤྱེས་ཤིང་འཆར་ལོངས་བྱས་པའི་དོན། 2 དར་བ།
ས་སྤྱོང་། <སྤྱ་སྤྱེས> རྒྱལ་པོའི་མིང་། བཅོན་པོ། རྩེ། མངའ་བདག རྒྱ། མི་དབང་། ས་སྤྱོང་རྣམས་
མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་བཤད།
ས་སྤྱོང་མོ། བཅོན་པོའི་མིང་།
ས་སྤྱ་བྱག་འདེབས་པ་པོ། འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་ནི་ས་སྤྱ་བྱག་འདེབས་པ་པོ་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་
འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད། བདག་ཆེན་ཨ་མེས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད།
ས་གའི་སྐབས། ལྷའི་བཞུགས་སྐངས་ཤིག་སྟེ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་ལས། སོར་མོ་མདུན་བསྟན་
ཉིང་བར་དུ། །ཁྱེད་མོར་གཉིས་བརྒྱ་བྱིན་པ། །ངང་མོར་བསྐང་བ་ས་གའི་སྐབས། །ཞེས་
འབྲུང་བ་ལྟར་ལོ། །

སྤྲ་གར། (ལེགས་སྦྱར) རྒྱ་མཚོ།

ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་ཐོན་དང་བཅས་པའི་བྱང་རིམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་བསྟུས། དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ན། ༡ ཐོན་པོ། ༢ རྙིང་མ་པ། ༣ བཀའ་བདམས་པ། ༤ བཀའ་བརྒྱད་པ། ༥
ས་སྐྱ་པ། ༦ དགེ་ལྷན་པ་བཅས་སོ། །བཀའ་བརྒྱད་པ་དང་ས་སྐྱ་པའི་བྱང་རིམ་ཡང་ཉ་ཅང་
ཉེ་བས་དེ་གཉིས་གོ་རིམ་ལ་དབྱེད་དགོས་ཏེ། ལོ་རྒྱུས་ནམས་སུ་འབྲོག་མི་ལོ་རྒྱ་བ་ས་སྐྱའི་
ཆོས་བརྒྱད་འཛིན་པར་བཤད་མོད། དེ་དུས་ས་སྐྱ་ཞེས་མིང་མ་ཐོགས་པས། བཀའ་བརྒྱད་
པ་སྟོན་ལ་བྱང་བར་བཞག་དགོས་སོ། །དེ་བ་སྟོན་དུ་འང་མར་པས་དགྲུང་གངས་སོ་གཅིག་
བཞེས་ཆེ། ས་སྐྱ་བྱུག་འདེབས་པ་ལོ་འཁོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་དགྲུང་ལོ་དགྲུ་ཡིན་པར་
གསུངས་ཤིང་། འཁོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་དགྲུང་གངས་བཞི་བཅུ་བཞེས་པ་རྩ་མོ་སྤང་
ལ་ (༡༠༥) ས་སྐྱ་བྱུག་བཏབ་པར་དེ་བ་སྟོན་དུ་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཡང་དེ་བ་སྟོན་སྟོང་
ཆ་༩༩ལས། དེ་ལྟར་ན་སྟོང་བཅོད་སྤྲུལ་པོ་འཁྲུངས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་དང་བཅུ་གསུམ་
འདས། བསྟན་པ་བསྟུབས་པའི་ལྷགས་བྱ་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་ཙ་གཅིག་འདས་རྗེས་
ཀྱི་རྒྱ་པོ་རྩ་ལ་ཐོ་བོ་རྩེ་པོ་དུ་ཕེབས། དེའི་ཆེ་རྩེ་མར་པས་ལོ་སོ་གཅིག་ལོན། འཁོན་དགོན་
མཆོག་རྒྱལ་པོས་ལོ་དགྲུ་ལོན། ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། མར་པ་ལོ་རྒྱ་བ་ཆེན་པོ་དང་།
འགོས་ཁྲག་པ་ལྷས་བཅས་ནས་གཉིས་སྟུ་དུས་མཚུངས་པར་བྱོན་ཞིང་། འགོས་ལོ་ཆེན་པོ་
ནི། འཁོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་མཐོང་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དེས་ཀྱང་ཤེས་
ཀུས་སོ། །འགའ་ཞིག་གིས། རྩེ་སྤྲུལ་པོ་པས་བཀའ་བྱུག་རྩེ་གཅིག་འདེས་ཀྱི་སྟོལ་གཏོང་
པ་ནས་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཞེས་མཆོན་ཐོགས་རྩེ་གསུང་མཁན་འདུག་ཀྱང་། དེ་ནི་དབྱེད་

པར་ལོས་པ་ཞིག་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་ཡང་། དེ་ལའང་གཞོང་
 བྱེད་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ན་རྟིང་མ་ཞེས་པའི་མིང་ཡང་གསལ་མའི་སྐབས་སུ་ཐོགས་
 པས། གསལ་རྟིང་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བར་ཁས་སྒྲུབ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་
 རྒྱལ་བརྒྱད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བཟང་བ་ན། ལམ་འབྲས་པ་བཀའ་བརྒྱད་པའི་སྟོན་ལ་
 འབྱུང་འང་ཡོད་དེ། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་སྟེགས་བཅུ་སྟོང་
 ཙ་༥༠༥ལས། བོད་ཡུལ་རྒྱལ་བརྒྱད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱད། རྟིང་མ་བཀའ་གདམས་ལམ་
 འབྲས་བཀའ་བརྒྱད་པ། །འདས་པ་ནི་བྱེད་སྟོར་དུག་བསྟེན་སྤྱོད་པོ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་
 རྒྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་རིང་ལུགས་འདྲེན་པ་ཆེ་ཕྱ་དུ་མ་བྱུང་ཡང་གཙོ་བོའི་རིགས་སུ་བསྟན་ཤིང་
 རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་དེ། རྩ་འགྱུར་རྟིང་མ། བཀའ་གདམས་པ། ལམ་འབྲས་པ། མར་པའི་བཀའ་
 བརྒྱད། འདས་པ་བཀའ་བརྒྱད། ཞི་བྱེད་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ། སྟོར་དུག་པ། རྩེ་
 གསུམ་གྱི་བསྟེན་སྤྱོད་པའི་ལུགས་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་
 བ་ལམ་འབྲས་པ་དང་ས་སྐྱ་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་བྱེད་དགོས་པར་སྣང་རོ། །རྒྱལ་
 བརྒྱད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་གངས་འདྲེན་ལ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་
 ཁྱབ་བརྒྱལ་ཆེ་ཤོས་དང་གྲགས་ཆེ་ཤེས་དེ་ (དགེ་ལྡན་པ) མ་དངས་པའང་ལེགས་པར་
 མཐོང་རོ། །འདིའི་དོགས་གཙོད་དགག་བཞག་དང་བཅས་པ་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ས་སྤྱེ་བོ། ས་རྩེན་པ།

ས་བཅད། ། གཞུང་གི་དོན་རྣམས་གོ་བདེ་བ་དང་མི་འཁྲུགས་པའི་བྱིར་ས་བཀྲའི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པའི་
 གཞུང་གི་བསྟུས་དོན། ས་བཅད་ནི། ས་མཆམས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པས། འདི་ནས་
 འདིའི་བར་ཞེས་གཞུང་སྤྱིའི་ས་མཆམས་ལེགས་པར་བཅད་པའམ་བྱེད་ནས་སྟོན་པར་
 བྱེད་པས་ན་ས་བཅད་ཅེས་བྱའོ། །འགའ་ཞིག་གིས་ཁོས་རྟགས་གསལ་གཏོང་དུས་ས་
 བཅད་རྒྱུད་རྒྱུད་སྤྱིག་གི་འདུག་ཅེས་འབྲུ་སྟོང་བྱེད་མོད། དེ་ནི་ས་བཅད་ཀྱི་གནད་འགག་མ་
 ཤེས་པའི་རྟགས་རེད། གཞུང་གི་གནད་འགག་ཆ་ཆང་ས་བཅད་ནང་བསྟུས་ནས་བསྟུན་

ཡོད། གཞུང་དེ་ལ་ལྷག་ཤོག་གུང་བསྐྱེགས་པའི་གོ་བ་དབྱིས་ཕྱིན་པ་ཞིག་མ་ལོན་ན་ས་
བཅད་ཚོམ་སྒྲིག་བྱེད་མི་ཐུབ། དེར་བརྟེན་ས་བཅད་ནི་གཞུང་དོན་རྟོགས་པ་ལ་མང་དུ་བྱུང་
བའི་ཐབས་ཤིག་ཏུ་སྤང་བས། མཐོ་མེ་ས་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལ་བརྟུས་པར་མི་
བྱུང་། ཁོ་ལོ་ནི་གཞུང་དེ་ལ་གོ་བ་མ་ལོན་ན་ས་བཅད་ལ་ཡང་ཡང་སེམས་པར་བྱེད་དོ། 12
རགས་རིམ། དཔེར་ན་ས་བཅད་མ་སྟོངས་ཙམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ས་མཆོམས། རྒྱལ་རབས་
སྤྱ་བཞེད་ཞབས་བཏགས་མ་ལེལས། དེ་ནས་ཚུར་བྱོན་ནས་གཞུང་འབྲེལ་དུ་བོད་ཀྱི་མི་
བཞི་བསྐོས་ནས། འདི་ཚུན་ཆད་བོད་ཀྱི་ “ས་བཅད” ཡིན་པས་འདིར་རྫོང་འདི་གིས་ཤིག་
ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་མི་བཞི་པོས་བྱེ་ཁུང་དུ་ལྷགས་ཀྱི་ཀ་བ་གཙུག་ཏེ། ཕྱིས་བྱ་ཤིང་དམག་
གིས་དེ་བཤིག་པས། མ་ཤིགས་པས་མེས་བཞུ་བའི་འཕྲོ་ཡོད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ།

ས་བཅད་བསྐྱས་དོན། རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་
སྟོན་མ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པས་འཆད་པའི་བསྐྱས་དོན་ཞེས་
བྱ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་དགའ་ལྷན་རྣམས་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ།

ས་བཅུ་པའི་མདོ། (དབུམ) མདོ་པལ་ཆེན་ཀྱི་ལེའུ་སོ་གཅིག་པ་ས་བཅུ་པའི་ལེའུ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་
ནོ། རྗེ་དགེ་བཀའ་འགྲུར་གྱི་མདོ་པལ་ཆེན་༩ ཁ་བ་ ༡༡༤༤ནས་མཇུག་མ་ ༡༣༧ན་
རྗེགས་སོ། ཆོལ་པ་བཀའ་འགྲུར་གྱི་པལ་ཆེན་སྒྲིགས་བམ་༩ ག་བར་ ༡བཞུགས། ས་བཅུ་
པའི་མདོ་ཞེས་པ་ལེའུ་ཞིག་ལས་མདོ་ལོགས་སུ་མེད་པས་དཀར་ཆག་ནང་རྟེན་དཀར་ཙམ་
ཡོད། ས་བཅུ་པའི་མདོའི་ལུང་གསལ་ཙམ། རྗེའི་དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་སོགས་སུ་
དངས་བ། གྱེ་རྒྱལ་བའི་སྤྱས་འདི་ལྟ་བུ་དཔེར་ན། རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྤྱེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་
བུ་རྒྱལ་པོའི་མཆོན་དང་ལྷན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་འདི། གོང་དུ་བཤད་པའི་མདོ་པལ་ཆེན་
༩ ཁ་བའི་ ༡༩༣༤ན་བཞུགས་སོ།

ས་རྒྱལ་ཐེམ་ཞེས་པའི་དོན། འཆི་དུས་སུ་འབྱུང་བ་ཐེམ་རིམ་སྐབས་ས་རྒྱལ་ཐེམ་ཞེས་པ་ནི། རང་

གི་ལུས་ཀྱི་ས་ཁམས་དེ་ཉིད་རྒྱུ་ཁམས་ལ་དངོས་སུ་ཐེན་ནས་ས་ཁམས་ལེ་མེད་དུ་སོང་
 བ་མིན་བར། ས་ཁམས་ཀྱི་རུས་བ་ཉམས་ནས། ཤེས་པའི་རྟེན་མི་བྱེད་པ་ལ་ས་རྒྱ་ལ་ཐེན་
 ཞེས་ཐ་སྙད་བྱས། རྒྱ་མེ་ལ་ཐེན་པ་སོགས་ལའང་དེ་དང་འདྲ། རྗེའི་གསུང་ཐེན་གྱིས་ལ་གཞི་
 བྱས། རྗེའི་རིས་ལྡན་གསལ་སྒྲོན་ལས་ཀྱང་། དེས་ན་སྤྲ་མ་བྱི་མ་ལ་ཐེན་ཞེས་བ་ནི་སྤྲ་མའི་
 རུས་བ་བསྐྱས་ནས་མི་གསལ་དུ་སོང་བ་ན། བྱི་མ་ལ་རུས་བ་འཕོས་པ་འདྲ་བ་ཅིག་བྱུང་བ་
 ལ་དེར་བཏགས་པ་ཅམ་མོ། །

ས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་སྤྲིང་པོ། ས་སྐྱ་གོང་མ་ལྡེ་ཡ་གྲུལ་ཏེ། དཔལ་ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སོལ་གཏོང་
 བ་པོ་འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོའི་སྤྲས་ཡིན། བྱི་ལོ་༡༠༥༣ལོར་སྐྱ་བཟུངས་ཤིང་། བྱི་ལོ་
 ༡༡༥༤ལོར་གཤེགས་སོ། །མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་འདི་ཐོག་མར་རྟིང་མ་དང་། དེ་ནས་གསང་
 རྒྱགས་མར་ཞུགས་པར་གསལ་ཏེ། པ་པོང་ཁ་བ་བདེ་ཆེན་སྤྲིང་པོའི་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་དྲིས་
 ལན་༡༡བ་ལས། ས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་སྤྲིང་པོ་ཡང་དང་པོ་རྟིང་མ། དེ་ནས་རྟིང་མ་བཞག་སྟེ་
 རྒྱགས་གསང་མ་མཛད། ཅེས་གསལ་ཡོ། །

ས་ཆེན་གོང་མ་ལྡ། ས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་སྤྲིང་པོ། རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་
 རྒྱལ་མཆོན། གོང་གི་རྒྱ་མ་གསུམ་ནི་གོས་དཀར་ལྷང་ལོ་ཅན་ཡིན་པས། དཀར་པོ་རྣམ་
 གསུམ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ས་སྐྱ་པ་རྟེ་ཏ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། འཕགས་པ་སློ་གོས་རྒྱལ་
 མཆོན། ཁོང་རྣམ་གཉིས་རབ་བྱུང་དུར་སྤྱིག་འཛིན་པ་ཡིན་པས་དམར་པོ་རྣམ་གཉིས་སུ་
 གྲགས། ས་སྐྱ་གོང་མ་རྣམ་ལྡ་དང་དོན་གཅིག་

ས་ཆེན་པོ། སྤྲིང་བཞི་ལ་ཟེར། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས།

ས་ཆོད། སྤེབས་ཤུགས། རྒྱབས། རྟོབས་ཤུགས། ས་ཕྱོད་ཀྱང་ཟེར། དོགས་གཅོད་ས་ཕྱོད་ཅེས་
 པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ས་བྲ། (ལེགས་སྦྱར) ས་བྲ་ལ་གཟིགས། རོ་པོ་རྗེས་མཛད་པའི་༩ དབུ་མའི་མན་དག་རིན་པོ་ཆའི་ཟ་མ་
 ཏོག་ཁ་བྱེ་བ་ཞེས་བྲ་བ ༩ ལས། སྤོབ་དཔོན་འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་བརྒྱད་པའི་གདམས་

ངག་ཡོད་པའི་སྟེས་བྱ་དམ་པ་བཅའ་ལ། དེ་དུས་ཡུན་རིང་པོར་མཉེས་པར་བྱས་ནས་ལས་
དང་པོ་བ་ཡིན་པས་ “ས་ཏ” ཆེན་པོ་འཕམ། བྱོར་བྱེར་ཆེན་པོ་འཕམ། དགོན་པ་འཕམ། བས་མཐའ་
ལ་སོགས་པ་འཆོ་བ་བསྐྱུ་བ་སྦྱ་བར་གནས་ལ། དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་
སྦྱར་སྦྱར་འཇམ་ཞིང་འཕོལ་བ་ལ་འདུག་ལ།

སྟེ་ར་མ་ཉི། (ལེགས་སྦྱར) བསྐྱུར་ན་ཆོ་བརྟན་ཞེས་བྱའོ། །ལེགས་སྦྱར་དུ་ སིམ་མའི་ཟེར། གསལ་
བཤད། ཆོག་པའི་ཆེ་སྟེ་ར་མ་ཉི་ཞེས་པ་ས་ཐེ་མ་ཉི་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་བསྒྲགས་པར་བྱའོ། །
དབུ་མ་ཙ་བ་ཤེས་རབ་ལ་རྒྱ་འགྲེལ་གྲགས་ཆེ་བ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ནང་གསེས་ཉེ། སྟོབ་
དཔོན་ཆོ་མོས་བརྟན་པས་མཛད། འདི་བོད་དུ་མ་འགྱུར། ཙ་ཤེས་རྒྱ་འགྲེལ་གྲགས་ཆེན་
བརྒྱད་ལ་གཞིགས། 2 རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆོ་མོས་བརྟན་པ།

ས་བྲ། (ལེགས་སྦྱར) སྟེ་འམ་ཆོགས་པའི་མིང། རོ་བོ་རྩེས་སྦྱོང་པའི་སྟེ་འམ་ཆོགས་པ་ལ་རོ་བོའི་ས་བྲ་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ། དེ་བ་སྟོན་སྟོང་ཆ་ ༣༩༡ ལས། ས་བྲ་དེ་བོད་སྐད་དུ་སྟེ་འམ་ཆོགས་པ་ཟེར་བ་
ཡིན། ཞེས་གསུངས། རོ་བོ་རྩེས་མཛད་པའི་དབུ་མའི་མན་ངག་རིན་པོ་ཆེའི་ཟ་མ་ཉིག་
ཁ་བྲེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ ༥ ལས་ “ས་ཏ” ཞེས་འབྱུང་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་སེམས་
བྱང་། ས་བྲ་དང་ས་ཏ་གཉིས་གང་དག་པ་ཡིན་མིན་དབྱེད་དགོས་སོ། །

སྦ་རྟ་ན། (ལེགས་སྦྱར) སྦྱུ་ཐབས། མཆོད་པ་དང་མཉེས་པར་བྱེད་པ་སོགས་ལ་འདུག་པར་གསུང་།
ས་སྟེ་ལྷ། (པར་ཕྱིན) འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྟེ་ལྷ་ནི། ༡ སའི་དངོས་གཞི། ༩
གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ། ༣ སའི་གཞི་བསྐྱུ་བ། ༤ རྣམ་གྲངས་བསྐྱུ་བ། ༥ རྣམ་པར་
བཤད་པའི་སྟོ་བསྐྱུ་བ་དང་ལྷོ། །འདི་དག་གི་གོ་རིམ་ཡང་འདི་ཁོན་ལྟར་བྱས་ན་ལེགས་
ཉེ། དང་པོ་སའི་དངོས་གཞི། གཉིས་པ་དེའི་འགྲེལ་བ་ལྟ་བུར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ།
གསུམ་པ་སྦྱར་གྱི་གཞུང་དེ་དག་སྟེ་སྟོང་གསུམ་དུ་སྦྱད་ཚུལ་བསྟན་པ་སའི་གཞི་བསྐྱུ་བ།
བཞི་པ་རྫོང་བྱེད་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བསྟན་པ་རྣམ་གྲངས་བསྐྱུ་བ། ལྷ་པ་དེ་དག་འཆད་ཚུལ་
སྟོན་པ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྟོ་བསྐྱུ་བ་དང་ལྷོ། །དོགས་གཅོད། འོན་ཏེན་ས་དང་། རང་ས་

[illegible]

བཞིའལ་མོགས་བར་གཏན་ལ་དབབ་བར་བསྟན་ལ། རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་མ་གཏོགས་པ་
ལ་བསྟུ་བ་གཏན་ལ་དབབ་བ་ཡོད་དོ། །དེ་གཉིས་གྱིས་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྟན་
ནོ། །གཞི་བསྟུ་བ་ནི་སྤར་གྱི་གཞུང་དེ་དག་སྡེ་སྟོང་གསུམ་དུ་སྟང་ཚུལ་ཏེ། འདིའི་མངོང་
བསྟན་དུ་སྡེ་སྟོང་གསུམ་ག་བསྟུ་བ་སྟོས་ནས་རྒྱས་བཤད་དུ་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་བསྟུ་བ་
གཉིས་ལས་མ་བཤད་བ་ནི། མ་མོ་བསྟུ་བ་ས་སྡེ་ལྔ་པོ་ཉིད་ཡིན་པས་ལོགས་སུ་མ་བཤད་
དེ། མོས་པའི་ས་གཏན་ལ་དབབ་བ་བསྟུ་བར། དེ་ལ་མ་མོ་བསྟུ་བ་ནི་ས་བཅུ་བདུན་དང་
བསྟུ་བ་བཞིའོ། །ཞེས་བསྟུང་བས་སོ། །རྣམ་ཁངས་བསྟུ་བ་ནི། རྩོད་ཁྱེད་མིར་གྱི་རྣམ་ཁངས་
བསྟན་བཤམ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་ཁྱེད་གྱི་རྣམ་ཁངས་ཀྱི་བྲག་དུ་འཆད་པའོ། །དེ་
གཉིས་གཞུང་དོ། །རྣམ་བཤར་བཤད་པའི་སྟོ་བསྟུ་བ་ནི་དེ་དག་འཆད་ཚུལ་སྟོན་པ་སྟེ། དེ་
ལྟར་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་དང་གཞུང་དང་བཤད་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་ས་སྡེ་ལྔའོ། །འུ་སྟོན་
རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཤོད་དོ། །

ས་གནོན་དང་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་མཆོན་དོན། ལུག་གཡས་ས་གནོན་དང་བདུད་ཅིས་གང་པའི་ལྷུང་བཟེད་
ཀྱི་མཆོན་དོན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ས་ཕྱོད། ས་ཆོད་དང་བཟ། ས་ཕྱོད་ཅེས་པའི་ཆོག་འདི་ཡང་སྤྱང་གནས་དང་། སྤྱན་ཕྱེད་པ། སྤྱིད་
ལམ་མམ་མི་ལམ། བྱ་སྤྱང་། སྤྱང་རྟ་སོགས་དང་འད་བར་དར་རྒྱ་ག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ་གོ་སྤྱོད་མེད་
ཅིང་བཅན་ཤིད་ཀྱིས་ཤོད་ཀྱི་སྤྱད་ཡིག་གི་བཞུགས་གྲལ་མཆོན་པོར་འགྱུར་བའི་ཡི་གེ་
ཞིག་གོ། རོན་རུ་ས་ཕྱོད་ནི་ས་ཆོད་རང་རེད། ས་ཆོད་ཅེས་པ་སྤྱིར་སྤྱེབས་ཕྱགས་དང་།
སྤྱབས། སྤྱེབས་ཕྱགས་བཅས་ལ་ཟེར། རོན་གྱང་འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས།
ཕྱོད་ནི་རུས་པའི་རོན་ལ་བཤད་དེ། རུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱ་
བཤད་ནི་གོ་མ་སྤྱབས་ཀྱིས་ས་ཁྱོན་ཆེན་པོ་ཆོད་པ་སྤྱེ། སྤྱེབས་པ་འམ་རོན་པའི་རོན་རེད།

ས་ཐོན། 1 ལྷ་གྲ་སོགས་ཆེད་ཕྱི་རྒྱ་འབྲུ་དང་ནས་སོགས་ལ་ཟེར། 2 ལུས་འཕམ་བཤུ་ཆགས།
དཔེར་ན་དཔེ་མི་དཔེ་མི་ས་ཐོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བ་ཡི་ཁྱ་འཕམ་ཐེག་ལེ་ལ་ཟེར། རྗེ་པེ་

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྒྱུད་སྒྲིམ་མ་ལས་ཀྱང་། ཐེག་མཆོག་ལ་མོས་ས་བོན་ཤེས་རབ་
 བློ། །སངས་རྒྱུ་ཆོས་སྦྱེད་མ་དང་། །ཞེས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་པའི་ས་བོན་དང་བདག་
 མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །4 མའི་མངལ་
 ཁྲག་གི་ཐེག་པ་ལའང་འཇུག འུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་ནང་ལའི་མཆན་ལས། །འདིར་དབང་པོ་
 གཉིས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལས་གསང་བའི་བསྐྱར་ལྷུང་བའི་ཁུ་བ་དང་རྟ་གའི་ཁྲག་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
 ས་བོན་ཞེས་བཞེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ས་བོན་སྦྱེ་འཛིག་གི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) སྦྱེ་བ་གཙོད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་དོན་གཅིག
 ས་བོན་གྱི་ཆོས། (འདུལ་བ) ཐེག་ལའམ་པའི་ཁུ་བའི་མིང་། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་
 པར་བཤད་པ་༩ རྒྱུ་ཅུ་༩ལས། ས་བོན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁུ་བའོ། །ཞེས་གསུངས།
 ས་བོན་འཛོམས་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) སྦྱེ་བ་གཙོད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་དོན་གཅིག
 ས་བོན་ཉམས་སྤང་པར་བྱེད་པ། །ཞེ་རགས་རྣམས་འབྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་རེ་
 ཞེག་སྤངས་པའི་སྟོན་ས་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་བར་བྱས་པ་ཙམ་ལ་ཟེར།
 ས་བོན་དང་བག་ཆགས། བདེན་འཛིན་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱར་ན། བདེན་འཛིན་བྱི་མ་སྦྱེད་བྱེད་ལ་ས་བོན་དང་
 དེའི་སྤང་བ་བྱི་མ་སྦྱེད་བྱེད་ལ་བག་ཆགས་ཟེར། བག་ཆགས། བག་ལ་ཉལ་བ། བག་ལ་ཞ་
 བ་རྣམས་མིང་གི་རྣམས་བྱངས་ཡིན། ཡང་ན་སྤམ་ནང་གི་ག་བྱར་ལྟ་བུ་ས་བོན་དང་། ག་བྱར་
 དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དེའི་ཤུལ་དུ་ཆགས་པའི་དྲི་ནི་བག་ཆགས་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །

ས་བོན་མཛོད། བསྐྱའི་ལྟེ་བ།
 ས་བོན་ལས་བསྦྱེད་པའི་མཆོན་དོན། སྤགས་ཀྱི་སྤྲེའི་རྒྱུད་དེ་མེད་ཀྱི་ལ་ལ་ལྟ་དང་བདུད་
 ཅི་ལྟ་སོགས་ཐམས་ཅད་ས་བོན་ལས་བསྦྱེད་པས་ནི། དེ་ཐམས་ཅད་མིང་གིས་བཏགས་
 ཙམ་གྱི་རྟོན་འབྱུང་དུ་མཆོན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

ས་དབང་། རྒྱལ་པོ། རྟོན་པའི་མིང་དུ་འང་འཇུག
 ས་དབང་མོ། ། བཙུན་མོའི་མིང་། ས་དབང་མོ་དང་། ས་སྦྱོར་མོ། ས་འཛོམས་རྣམས་མིང་གི་རྣམས་

ཡིན། 2 རྒྱལ་བྱ་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་བཅུན་མོ་གྲགས་འཛིན་མའི་མིང་ཡང་ཡིན། དེ་ནི་
སྤྱི་མིང་གྲེ་བྲག་ལ་བཏགས་པ་ཡིན།

ས་མ་ཡ་ལྷོ་ཡེ། (ལེགས་སྦྱར) དམ་ཆོག་བཞིན་དུ་བཞེས་ཞེས་པའི་དོན།

ས་མང་། སྐབས་མང་པོ་འཕམ་གྱི་སྐབས་མང་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། འདི་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བཟླ་ཆད་
ཅིག་ཡིན། ས་མང་ཞེས་པའི་ས་ནི། སྐབས་སམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར། དགེ་བ་ཤེས་
ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཀྱིས་བཤད། སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་འཁོར་བའི་གྲོ་སྐབས་མང་བ་ལ།
སེམས་ཀྱི་ས་མང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེས་དགེ་བའི་ས་མང་དང་། ཉན་མོངས་པའི་ས་མང་། མི་
དགེ་བའི་ས་མང་། ཉན་མོངས་ཆུང་དུ་འཁོར་ས་མང་བཅས་སོགས་ལ་རིགས་འབྲེལ།

སྤྱ་ཆོ། (ལེགས་སྦྱར) ཆ་ཆ་སྤྱེ། དམ་པའི་སྤྱ་བཅུན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། སྤྱེ་གས་སྤྱེན་ལོ་རྒྱའི་དགེ་
ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲང་ཁང་དུ་གསལ། ལེགས་སྦྱར་ཀྱི་སྤྱ་ཆོ་བྱུང་ཆག་སྤྱེ་པོད་སྤྱད་དུ་ཆ་ཆ་
ཟེར།

ས་ཆོགས། ས་མཆོམས་དང་དོན་གཅིག་

ས་མཆོམས། དེ་གྲེ་མཆོམས།

ས་འཆོ། རྒྱལ་པོ།

ས་འཆོ་མ། (འདུལ་བ) <གོ་སྤྱ> 1 བཅུན་མོ་སྤྱིའི་མིང་། སྤྱ་བཤད་ནི། ས་འཆོ་མ་ཞེས་པ་ནི་ས་སྤྱོང་མ་
ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྒྱལ་མོའི་མིང་དོ། །འཆོ་ཞེས་པ་ནི་གསོ་བའམ་སྤྱོང་བའི་དོན་
ཏེ། དཔེར་ན་བ་ལྷགས་འཆོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། 2 རྒྱལ་བྱ་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་བཅུན་མོའི་
གཙོ་མོ་གསུམ་ཀྱི་ནང་ནས་གཉིས་པ་སྤྱེད་མའི་མིང་ཡང་ཡིན། དེ་ནི་སྤྱི་མིང་གྲེ་བྲག་ལ་
ཐོགས་པ་ཡིན་ནོ། །པོད་སྤྱད་དུ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ས་འཆོ་མ་ལ་ “གོ་སྤྱ” ཀལ་ཟེར། རྒྱལ་བྱ་
གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་བཅུན་མོའི་གཙོ་མོ་གསུམ་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ས་འཆོ་མ་ལ་སྤྱེད་པ་ཟེར།
དོགས་གཙོད། འབྲུ་མི་པམ་རེན་པོ་ཆེའི་སྤྱད་གཉིས་ཤན་སྤྱར་༡༠༥བ་༤ལས། ས་འཆོ་མ་
ཞེས་པ་གྲགས་འཛིན་མ་ལ་གོ་བ་ཤས་ཆེ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ས་འཆོ་མ་ཞེས་

པ་གྲགས་འཛིན་མ་ལ་མི་གོ་བར། སྤེང་མ་ལ་གོ་མཁན་མང་དུ་འདུག་པས་ཐེ་ཆོ་མ་གཙོང་
 པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འོན་ཀྱང་ས་འཛོལ་མ་ནི་གྲགས་འཛིན་མ་ལ་མི་གོ་བར་
 སྤེང་མ་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་བོད་ཏེ། ང་པ་ ༥༣༧ལས། བདག་ལ་གཞན་
 དག་གཞོན་ཅུ་ཤུ་བྱུ་བ་བ་ན་སྤྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་གྲགས་འཛིན་མ་དང་། ས་
 འཛོལ་དང་། རི་དྲགས་སྤྱེས་དང་། ལུང་མེད་དུག་ཁྱི་སྤངས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་ངོ་ཞེས་གཞི་
 དེས་ཁ་ཐེར་བར་འགྱུར་དུ་འོང་གོ། །ཞེས་གྲགས་འཛིན་མ་དང་། ས་འཛོལ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་འཛོལ་མ་ཞེས་པ་གྲགས་འཛིན་མ་ལ་གོ་བར་མི་རུང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་
 འདུལ་བ་ལུང་གཞི་བོད་ཏེ། ག་པ་ ༥༣༨དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་
 ཡོད་དོ། །དེས་ན་ས་འཛོལ་མ་ནི་སྤེང་མ་ལ་གོ་བར་བྱཏོ། །

ས་གཞན་ན་གནས་པ། (འདུལ་བ) ཆད་ལས་ལ་གནས་པ། སྤྱོད་བཤད་ནི། ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལ་
 ལྟོས་ནས་ས་གཞན་ཏེ་གནས་ནས་སྤྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས་དམན་པའི་ས་ལ་གནས་པས་དེ་
 རྟེན་ཅེས་བྱ། མདོར་ན་གོ་ས་འོག་ཏུ་པ་བ་པའི་ཆད་ལས་ལ་གནས་པས་དེ་རྟེན་ཅེས་བཛྟེད་
 དོ། །

ས་གཞི་སྤོས་བྱགས་མ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཉག་ཏུ་དུས་མཛད་པར་སྐྱོང་དོལ་བླ་མ་གསུང་།
 ས་ཟིན་གོ་འཐས། ས་འཐས་ཐེར་བྱག་ བེའུ་བྱམ་སྤོན་པའི་མིང་བདེ་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་
 པ་སོམ་ཉིདེ་ཐུན་སེལ་ལས་བཤད། བེའུ་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ས་ཟིན་གོ་འཐས་
 མེད་པར་འདི་ལྟར་ཡང་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ས་འོག་རིམ་པ་བདུན། གཞི་དང་། ལྷག་པའི་གཞི་དང་། གཞི་མེད་དང་། གཞི་ཉིད་དང་། བརྒྱད་ཀྱི་
 གཞི་དང་། གཞི་བཟང་པོ་དང་། དག་པའི་ཁོང་སྟེ་བདུན་ནོ། །དེའུ་ལ་རྒྱུད་སྤོས་རྒྱུ་ཀ་ན་
 གསལ།

ས་ཡི་ཐིག་ལེ། ས་ཡི་སྤྱིང་པོ་འམ་མཆོག་དང་། རྒྱན་ལྟ་བུ་ལ་གོ་ཡོད། །ཐེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་
 རོགས་ལས། དབང་པོ་རབ་ཞི་དུལ་པའི་དཔལ་གྱིས་ནི། །ཆངས་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀན་ལྟ་བུ་བྱང་།

སྲོང་ཡང་། །མི་བསྐྱོན་གྱིས་པ་ལྟར་མང་དག་ཞོན་ལུ་དེ། །འདིར་ནི་གངས་ཅན་ས་ཡི་ཐིག་
ལེར་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ས་ར་ཏ། བམ་ཟེ་སྐྱ་གཅན་འཛིན་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སློབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱལ་གྱི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སློབ་
དཔོན་དེའི་མིང་དོ། །ས་ར་ཏ་ཞེས་པ་བསྐྱུར་ན་མདའ་བསྐྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བྱ་
རིན་པོ་ཆེའི་གསང་འདུས་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ་ལོ། །དེ་ནི་དཔལ་རྒྱ་ལེ་རྒྱའི་མཁས་པ་ཆེན་
པོ་ཞིག་སྟེ། སློབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱལ་གྱིས་བྱུང་ཆེན་དེ་ལས་གསང་བ་འདུས་པ་ལ་སོགས་པའི་
གཞུང་གདམས་པ་དང་བཅས་པ་ཞུས་ཏེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སློན་ལས། བམ་ཟེ་སྐྱ་གཅན་
འཛིན་བཟང་པོ་ས་ར་ཏས་ལྷ་སྐྱལ་ལ་བཞད་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ལྷ་ཆེའི་སྐྱེད་ལ་
བྱུང་བ་ཐོབ་ནས་བྱུང་ཆེན་ས་ར་ཏ་ཞེས་གྲགས་པར། ལྷ་སློན་རིན་པོ་ཆེའི་གསང་འདུས་
ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ་ལོ། །དྲ་ར་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་པ་ལྷན་ཡང་འདི་སྟོར་གསལ་
སྤྱིར་སྐྱ་གཅན་འཛིན་བཟང་པོ་ལྷ་སྤྱི་བར་གསུམ་བྱུང་བས་འདི་ནི་དང་པོ་དེའོ། །དྲ་ར་རྒྱ་ཐའི་
བཀའ་བབས་བདུན་ལྔ་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་ནམ་ཐར་ལྷན་ཡང་གསལ་ལོ། །འདི་སྟོར་ཞིབ་
པར་གོང་དུ་སྐྱ་གཅན་འཛིན་བཟང་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། (འདུལ་བ) ཆད་ལས་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ། ཆད་པའི་ལས་འཁུར་བཞིན་
པ་མ་ཡིན་པ།

ས་རབ་རིབ། ས་རིབ་ཆར་ནས་ལམ་མཐོང་མ་མཐོང་གི་ཆོད་ཅམ་ལ་ཟེར། ཡང་ན་ནམ་མ་ལངས་
ཅམ་གོང་། ས་རབ་རིབ་ཀྱི་ཆེ་སྐྱེབས་ལྟ་བུ།

སྤྲ་ལ། (ལྷགས་སྐྱུར) ཤིང་སྤྲ་ལ་སྟེ་སྤྲ་དཀར་ཤིང་། སྤྲ་དཀར་འབྱུང་བའི་ཤིང་སློན་མེ་ཤིང་ངམ་
ཐང་ཤིང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པར། ལྷ་སྐྱལ་པའི་རྒྱལ་རབས་སྤྲ་གསལ། རྒྱ་གར་བས་སྤྲ་ལ་Sal,
Salwa, Sakhu, Sakher, Shal, Kandar and Sakwa བཅས་འཛོད། ལྷི་རྒྱལ་བས་Sal tree
(Shorea Robusta) ཟེར། དགོ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས།
སྤྲ་ལ་ནི་ཤིང་ཆེན་པོ་ཐོག་ཆད་མང་པོ་ཡོད་པ་ནགས་ཀྱི་དབུས་སྤྲ་རྩྭ་རིར་གནས་པ་ཞིག་

འདུག ཤིང་དེ་ནི་ཆེར་མང། ཤིང་གི་ནང་ན་མཐོ་ཤོས་འདི་ཡིན་འདུག་པས་བྲམ་ཟེེ་
རིགས་སྤྱ་ལ་ལྟ་བུ་སོགས་བཤད་པ་ཡིན་འདུག མེ་ཉླ་དཀར་པོ་ཆགས། སྤོས་དཀར་
ཤིང་དེ་ལས་འབྱུང་། ལྷུ་མི་རུལ་བ་སོགས་ཡོན་ཏན་མང། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

སྤྱ་ལའི་ཕྱོན་པ། སྤྱ་ལ་དང་དོན་འདྲ། སྤྱ་ལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྱ་ལའི་ཕོ་ཉ་མོ། དབྱངས་ཅན་མ་དམར་མོ། ལྷ་སྤྱབ་ལུང་བསྟན་པའི་མདོ་འཇམ་དཔལ་ཅུ་རྒྱུད་ལས།
དེ་ཡི་རིག་པ་བྱུ་བ་བཞི། །སྤྱ་ལའི་ཕོ་ཉ་མོ་ཞེས་བརྗོད། །ཅེས་པའི་སྤྱ་ལའི་ཕོ་ཉ་མོ་ནི་
དབྱངས་ཅན་མ་དམར་མོ་ཡིན་པ་མཁས་པ་འགའ་གསུང་ལ། འཁོན་སྟོན་འབྲེལ་རྒྱུ་ཉུང་
དེ་བཞིན་དུ་གསུངས།

ས་ལུ། སྤྱ་ལུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྱ་ལུ། <ལུ་ཡི> འབྲས་ཀྱི་མིང། འབྲས་དཀར་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད། སྤྱ་ལུ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ལུ་ཡི་
རྩར་ཆག་པར་སེམས་སོ། །བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་༡༩ན་འཆུང་ཡོད་པར་བྲས་ཡོད།
ས་ལུ་ཞེས་འཆུང་མེད་པ་ཡང་སྤྲང།

སྤྱ་ལུ་ལྗང་པ། <ལུ་ཡི་སྤྱ་ལུ་ཀམ> 1 འབྲས་ཀྱི་ལྗང་པ། སྤྱ་ལུ་ནི་འབྲས་སམ་འབྲས་དཀར། ལྗང་བཞི་
རྩ་བྱའམ་སྤྱོད་པོ་འོ། 2 མདོ་སྤྱེ་ཞིག་གི་མིང། སྤྱེ་དགེ་བཀའ་འབྱུར་མདོ་སྤྱེ་ཆ་ ༡༡༩༡
བཞུགས་སོ། །བཤ་ཆེན་ལུ་ཀམ་ཆོག་ལྷན་གྱི་སྤྱིའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཉླགས་པར་བྱེད་པ་
ལས། ས་ཡི་ཞེས་པ་ལེགས་སྤྲང་གྱི། །སྤྲང་ཡིན་དེ་ཡི་རྩར་བཅག་ནས། །ས་ལུ་ཞེས་པ་བོད་
ཀྱི་སྤྲང། །ཅེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

སྤྱ་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ། འཕགས་པ་སྤྱ་ལུ་ཡི་ལྗང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འདི་སྤྱེ་དགེ་
བཀའ་འབྱུར་མདོ་སྤྱེ་ཆ་ ༡༡༩༡ བཞུགས་ཤིང་། གཞན་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བའི་མདོ། (རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མདོ་དང་། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་
མེད་སྤྲང་ཆ་བྱི་ལུགས་ཀྱི་ཤོག་གངས་༩༠༡ལས། རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མདོ་ཞེས་འབྱུང་བ་
གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན།) མོར་མེད་ལ་མན་པའི་མདོ། གཞུགས་ཅན་སྤྱིང་པོར་གདམས་པའི་

མདོ། མ་སྐྱེས་དགའི་འགྲོད་པ་བསལ་བའི་མདོ། བྱིས་བདག་དཔལ་སྤྲས་ཀྱི་མདོ་སོགས་
མཉམ་དུ་བཞུགས།

སྤྱུའི་ནགས། འབྲས་ཞིང།

ས་ལེ་སྤྲུལ། <ཅ་ལྷི་ཀ་ར> 1 གསེར་གྱི་མིང། འདི་ལ་ལེགས་སྤྲར་དུ་ ཇམིཀར་ “ལྷ་ལྷི་ཀ་རྩྭ” ཟེར།
སྤྱི་བོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་སྤྲར་གསེར་གྱི་ཐེང་མཛེས་ན་ “ལྷ་ལྷི་ཀ་རྩྭ” ཞེས་གསལ་བ་ཡི་
གེ་དག་མིན་དཔྱད་དོ། 2 བཞུ་འདུལ་མི་དགོས་པར་གཏེར་ཁ་ནས་རང་བྱུང་དུ་རྟོག་རྟོག་
རྟེན་རྒྱུ་ཡོད་པའི་སྤྲས་ཆད་ཏུ་ཅང་ལེགས་པའི་གསེར་ཞིག 3 འགའ་ཞིག་གིས་བྱེ་མ་ལས་
ཐོན་པ་ལའང་ས་ལེ་སྤྲུལ་དུ་རྩོས་འཛིན་པའང་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྤོང་རྟོལ་སྤྲུལ་མའི་རིན་པོ་ཆེ་
བཟླ་བ་བསལ་ལས། ས་ལས་ཐོན་པ་ཐིག་པོ་ཆེ་བྱུང་ན། །ས་ལེ་སྤྲུལ་ཟེར་བྱེ་མ་གསེར་ལ་
མིན། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

ས་གསུམ། ས་འོག་ས་སྟེང་ས་སྤྲུལ། ས་འོག་སྤྱི་ཡི་འཛིག་རྟེན། ས་སྟེང་མི་ཡི་འཛིག་རྟེན། ས་སྤྲུལ་
ལྷ་ཡི་འཛིག་རྟེན་དང་གསུམ་སོ། །

ས་གསུམ་མ། རྗེ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་གསོལ་འདེབས་དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མ་ཞེས་བྱ་བ་
རྗེའི་སྤྲས་ཀྱི་རྒྱ་པོ་མཁས་བྱུང་ཐམས་ཅད་མཁུན་པས་མཛད།

ས་གསུམ་མའི་ཁྲི་ཤྲི་ཆོག་དོན་གསལ་བ། ས་གསུམ་མའི་འབྲེལ་བ་ཆོག་དོན་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་མཛད།

སྤྲུལ། (ལེགས་སྤྲར) 1 གཞི་ཚུགས་ཤིག 2 ལྷ་ལ་སྤྱིན་སྤྱིག་སྤྱིན་པའི་དོན། སྤྱི་བོད་སྐད་གཉིས་སྤྲར་
གསེར་གྱི་ཐེང་མཛེས་ལས་བཤད། ལྷ་སྤྱིགས་པས་སྤྱིན་སྤྱིག་འབྲུལ་སྐྱབས། ཐེལ་ཆོག་
རེའི་མཛུག་ཏུ་སྤྲུའི་ཆོག་རེ་སྤྲར་ཏེ་འབྲུལ་བ་དེར་སང་ཡང་ཁོང་ཅག་གི་སྤྱིན་སྤྱིག་གི་ཆོ་
ག་བྱེད་དུ་ས་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། ཁོ་བོས་ནི་མཆོད་ཅིག་མཆོད་ཅིག་ལྷ་ལུའི་ཆོག་ཅིག་ཡིན་
པར་སེམས་སོ། 3 སྤྱིག་པ་ཞི་བ་དང་། དགེ་ཆོགས་འཕེལ་བ། ལེགས་པ་ཀུན་སྤྱིན། སྤྲུ་
ནི་སྤྱིག་པ་འཛོམས་པ་དང་། དགེ་བ་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་ལྷན་པས་དབྱུགས་

འབྲེན་པ་སྟེ། ཅེ་མོ་ལས། སྤྱུ་ཞེས་ནི་ཅི་ཞིག་བརྗོད། །སྤྲིག་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བྱེད་
 ཅིང་། །དགེ་བའི་ཆོག་མཛོད་ཞི་འཕེལ་བར་བྱེད། །ཉམས་པ་ཐམས་ཅད་འཕྲོག་བྱེད་ཅིང་། །སྤྲིག་
 བསྐྱེལ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པའི་མཆོག་ །ཅེས་གསུངས། ཞེས་པ་ཉ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ནམ་བཤད་དངོས་བྱུབ་རྒྱ་མཆོད་སྤྱིང་པོ་
 ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །4 ལྷུང་ཅིག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན། བཅོམ་ལྷན་རིག་རལ་གྱིས་
 མཛད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྤྱིང་པོ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག་༤༥ལས། སྤྱུ་ནི་
 ལྷུང་ཅིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། གཞི་ཚུགས། བརྟན་བྱེད་དཔ། བརྟན་པར་ལྷུང་ཅིག་ཅེས་
 པའི་དོན།

ས་ཏ་ཀླ་རུང་ (ལེགས་སྒྱུར) བྱི་ཤིན་ཏུ་ཞེས་པའི་ཤིང་ཏོག་ཨ་མའམ་ཨྲཱམ་ཞེས་པའི་ཤིང་ཏོག་དེའི་བྱེ་
 བྲག་ཅིག་ ལེགས་སྒྱུར་དུ་འདི་ལ་ཨ་མརྟ་ ཨ་མྲླ། सहकारः सःཏ་ཀླ་རུང་ ལྷུང་ ཏུ་ཉ་ཞེས་གྲང་
 བརྗོད།

ས་ཏོ་ར། (ལེགས་སྒྱུར) བ་ཏོ་ར། བ་ཏོར་ལ་གཟིགས།

སྤྲིག་ར། (ལེགས་སྒྱུར) རྒྱ་མཆོད་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན། རྒྱེ་བྲག་ཏོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༤༥ལས་ལྷུང་
 གཟིགས་ལས། སྤྲིག་ར། དུག་ཅན་ཞེས་བསྒྱུར་འདུག

སག 1 རེ་འུ་མིག་མང་པོ་གཤེགས་པ་ལྟ་བུའི་དབྱིབས་སམ་རི་མོའི་མིང་། (སག་ལྷ) བྱི་རེ་འུ་མིག་
 ལྟ་བུའི་བྲུག་མང་པོ་ཡོད་པའི་བསེལ་ལྷའི་མིང་། (ཉ་སག) བྱི་ཉའི་ལུས་ཀྱི་རེ་འུ་མིག་ལྟ་
 བུའི་རི་མོའམ་སེན་མོའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་དངོས་ལྡན་དེའི་མིང་། (སག་ཉ) བྱི་ལུས་ན་ཉ་
 སག་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཉའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། (སག་ལྷས) བྱི་བྲུག་མང་པོ་ཡོད་པའི་
 བསེལ་ལྷམ་གྱི་མིང་། (སག་རི) བྱི་ལུས་ལ་ཆགས་པའི་བྲེག་པའམ་པགས་ནད་བྲེག་པ་ལྟ་
 བུའི་རིགས་ཤིག་ 2 སྤྲིག་མའམ་ཅི་ཤིང་གཞན་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་ཡོལ་པའམ་གདན་བྲེག་
 ཅན་གྱི་མིང་སྟེ། (སྤྲིག་སག) སག་གདན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ཤིང་ཆག་པའི་སྤྲིག་ལྟ་བུའི་མཆོན་
 བྱེད་དེ། སག་སྤྲི་བྲག་ལྟ་བུ། 4 གཞན་གྱིས་མ་ཆོར་བར་སྟོ་བྱུར་བྱེད་པའི་བྲུ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་།

སག་ཉེ་བྱིན་ལྷ་བྱ། སལ་སྐད་བྱ། སག་སྟེ་ཁ་ལ་བྱིན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 5 (ཆིག་རྒྱུ) དངོས་པོ་
 མང་པོ་གཡོ་འགྲུལ་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། འབྲུ་གྲོག་མ་སག་སག་འགྲུལ། ཁྲིམ་ན་སག་སག་
 བྱེད་ལྷ་བྱ། འདི་ལ་སིག་སིག་བྱེད་ལྷ་བྱ། 6 ཤར་རྒྱག་སག་གིས་འཕྲོ་ལྷ་བྱ། ཁོས་བརྟམ་
 ཁྲེང་ནས་སག་གིས་འཕྲོ་བ། གསང་བསྐྱེགས་དང་བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་གཉིས་ཀ་པན་ཚུན་
 ཁ་སྐོང་གི་ཚུལ་མཉམ་དུ་བཀོད། 7 སེག་དང་དོན་གཅིག་གོ་སག་ཅེས་པ་དང་གོ་སེག་ལྷ་
 བྱ་དོན་འདྲ་བར་སེམས།

སག་གིས་འཕྲོ། 1 ཤར་རྒྱག་གས་ཐོགས་མེད་དུ་འཕྲོ་བའི་དོན། སག་གིས་འཕྲོ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། མོས་
 སེལ་ལས། ཤར་གྲིས་འཕྲོ་བ་སྟེ་ཐོགས་མེད་དུ་འཕྲོ་བའི་དོན་ལ་བཤད། བེའུ་འབྲེལ་ལས།
 ལམ་ལུ་རིམ་གྲིས་བཟོད་ནས། ཐ་མ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་སག་གིས་འཕྲོ་བ་ཡིན།
 ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 2 གཞན་གྲིས་མ་ཚོར་བར་གསང་སྟབས་གྲིས་སྟོ་བྱར་དུ་འཕྲོ་བའི་དོན།
 སག་སྟེ་བྱིན་པ། སལ་སྐད་བྱ། སག་སྟེ་ཁ་ལ་བྱིན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།
 སང་བྱ་གནངས་བྱ། སང་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། གནངས་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་བྱི་བཞོལ་བྱི་ལེ་ལོ་བྱེད་
 པའི་དོན་ཡིན།

སངས་རྒྱས། (བུལྟ) 1 མ་རིག་པའི་སྟན་པ་སངས་ཤིང་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་སྟོ་གྲོས་རྒྱས་པའི་
 གང་ཟག་ཡང་ན་མ་རིག་པའི་གཉིད་རྒྱུན་ཆད་པས་སངས་པ་སྟེ་གཉིད་སད་པ་བཞིན། ཡང་
 དག་པའི་ཡེ་ཤེས་གྲིས་མི་ཤེས་པའི་རྩམ་པ་བཅོམ་ཞིང་ཤེས་བྱ་ལ་སྟོ་རྒྱས་པས་བད་
 འདབ་རྒྱས་པ་བཞིན་ཉེ། དེ་འདྲའི་སངས་རྒྱས་དང་། ཞེས་དང་། སྟབས་འཕྲོ་བདུན་ཅུ་པ་
 ལས་ཀྱང་། ཤེས་བྱ་ལ་ནི་སྟོ་རྣམས་རྒྱས། ཁྲོངས་པའི་རྩམ་པ་བཅོམ་པས་ན། སངས་
 རྒྱས་པད་མ་ལྟར་རྣམ་རྒྱས། ཞེས་དང་། དེས་ན་བུལྟའི་སྟེ་གཉིད་སད་པ་དང་པད་འདབ་
 རྒྱས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲུག་པ་སྟེ་སྟོར་བམ་གཉིས་སུ་བཤད་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ལ་དེ་
 གཉིས་ཀའི་སྟོ་དོན་བཤད་རྒྱ་ཡོད་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བསྟོམས་
 བསྟུང་འོ། ཞེས་མཛེས་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཐེང་བ་ལས་གསུངས། དཔའ་པོ་

གཙུག་ལག་ཐེང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། སངས་བ་ཕུན་ཆོག་ས་ཀྱི་ཕྱིར་
 སངས་བ་དང་རྟོག་ས་བ་ཕུན་ཆོག་ས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱས་བ་ཡིན་ལ། བརྒྱའི་སྤྱོད་ཡང་ན་སངས་བ་
 དང་ཡང་ན་རྒྱས་བ་ལ་འཇུག་ཀྱང་། བོད་དུ་ཐོག་མའི་ལོ་བཅ་ནམས་ཀྱིས་སུན་བ་སངས་
 བའམ་བརྒྱ་ཁ་རྒྱས་བ་ལྟ་བུ་ལ་བརྒྱའི་སྤྱོད་ལྷན་ཆེ་སྤྲེལ་ཐོབ་དེ་ཉིད་དུ་སངས་བའམ་རྒྱས་
 བ་ཞེས་སོ་སོར་བསྐྱར་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་སྤྱོད་ལྷན་ཆེ་དེ་ནམས་སུ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་
 གཉིས་གར་དུ་ཅིག་ཅར་བསྐྱར་ནས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་དགོས་པར་བད་སྤྱོད་བམ་
 གཉིས་མ་སོགས་ལས་བཤད་པ་སྟེ་འདི་ལྟ་བུའི་དོན་ཅན་ཆེས་མང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་
 མོ། །² རྟོག་ས་བའམ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ། དཔེར་ན་རང་རྒྱལ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོག་ས་བ་འབྱིང་
 བོའམ། སངས་རྒྱས་འབྱིང་བོ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་གོ། །

སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོག་ས་བ་བརྗོད་པའི་མདོ། མདོ་སྟེ་༡༩ ་ ༡ ་པའི་ནང་བཞུགས།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་བ་ལ་དགྲ་ལན་གསུམ་བྱུང་ཚུལ། བསྟན་བ་ལ་དགྲ་ལན་གསུམ་བྱུང་ཚུལ་
 ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གསེགས།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱིའི་མིང་ངམ། མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མིང་།
 མཁའ་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་ཞུལ་ལས། དང་པོར་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པའི་བསམ་པ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་དང་། དེ་ལ་
 ལོ་བས་ན་རྟོག་ས་རིམ་ལ་སྤྱོད་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ནི་པ་རོལ་
 དུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའོ། །

སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུན། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཛོད་སུམ་དུ་རྟོག་ས་པའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས། སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུན་གྱི་མཆན་ཉིད།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པའི་ཞིང་ལྟ་བུ་ལ། སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་ཞིང་ཟེར། དཔེར་ན་རྒྱ་གར་འབག་ས་པའི་ཡུལ་ལྟ་བུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཞེས་པ་དག་
 ཞིང་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད། དེ་ཡང་འབག་ས་པ་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་གི་

བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་༼ ང་པ་ ༡༧༧ ན་ལས། དེ་ནས་བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་
 དང་ལྟན་པ་ལྟ་རེའི་བྱ་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། ལྟ་རེའི་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འདི་ནས་ལུབ་
 རྩོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་ཐུག་འབྲུམ་འདས་པ་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་
 ཁམས་བདེ་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། གོང་གི་ལུང་ལས་
 “སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འདི་ནས་” ཞེས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
 ཡིན་པར་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ འདུས་མ་བྱས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྟན་པའི་མཐར་ཐུག་
 གི་སྐབས་གནས་དེ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཀུན་རྫོབ་པའི་
 སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། རོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གཉིས་ལས།
 དང་པོ་ནི། གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ་ལྟ་
 ཡིན་ཏེ། རྒྱད་ཆཱ་མ་ལས། བདག་ཉིད་ཀྱི་ནི་སྦྱོར་བའི་གནས། དམ་པའི་དོན་གྱི་སྐྱ་ཡིན་
 ཏེ། དང་སྟོང་རྣམས་ཀྱི་བཟང་ཡི་སྐྱ། །པ་རོལ་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པའི་གནས། ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྟན་ཏེ། སྐྱེ་འཛིག་
 དང་བྲལ་བ་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན། འབད་ཚེ་ལ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ལྟན་གྱིས་བྱུང་བའི་ཡོན་
 ཏན། རང་སྤང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཆོ་ལ་སྤང་བ་ལྟར་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱད་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ངེ་
 ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་མི་རུས་པའི་ཡོན་ཏན། ཇི་ལྟ་བ་དང་ངེ་སྤྱེད་པ་མཐུན་པའི་ཡོན་ཏན།
 བཅེ་བའི་ཡོན་ཏན། རུས་པའི་ཡོན་ཏན། རང་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན། གཞན་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་
 རྣམས་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱད་ཆཱ་མ་ལས། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྟན་གྱིས་བྱུང་། གཞན་
 ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་རྟོགས་མིན་པ། མཐུན་དང་བཅེ་དང་རུས་པར་ལྟན། རོན་གཉིས་ལྟན་པའི་
 སངས་རྒྱས་ཉིད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བསྐྱུ་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། དང་པོ་
 གསུམ་རང་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་གཞན་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་
 ལས། དང་པོ་གསུམ་ནི་རང་དོན་ཏེ། ཕྱི་མ་གསུམ་ནི་གཞན་དོན་ཡིན། ཞེས་གསུངས་

པའི་བྱིར།

སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས། སངས་རྒྱལ་གྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་བཤངས་ཤིག་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལག་
མཐེལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་བཞིན་དུ་ཐུགས་སུ་རྟུང་བའི་བྱིར་སངས་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་ལ།
བདུད་བཞི་བཅོམ་པའི་བྱིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་སོ། །སངས་རྒྱལ་དང་བཅོམ་ལྷན་འདས་
གཉིས་ཀ་སྒྲོས་པ་ནི་གྲུས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལག་མཐེལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་
བཞག་པ་བཞིན་དུ་འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་འབྲུང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཐུགས་སུ་རྟུང་བའི་བྱིར་སངས་རྒྱལ་ཡིན་ལ། བདུད་བཞི་བཅོམ་པའི་བྱིར་བཅོམ་ལྷན་
འདས་སོ། །ཆོག་གཉིས་ཀ་སྒྲོས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཆོག་སྟེ། གྲུས་པ་
བསྐྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བ་དག་ལྟ་བུ་བཞིར་བྱེད་དེ།
སངས་རྒྱལ་ཡིན་ལ་བཅོམ་ལྷན་པ་ཡིན་པ། བཅོམ་ལྷན་ཡིན་ལ་སངས་རྒྱལ་མ་ཡིན་པ།
གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་དང་བཞིར་འདོད་དོ། །དང་པོ་སངས་རྒྱལ་
ཡིན་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ཡིན་པ་ནི། རང་སངས་རྒྱལ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སངས་རྒྱལ་
དག་གོ། (འདི་ནི་ཉན་རང་དབྱ་བཅོམ་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན།) བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡིན་ལ་སངས་
རྒྱལ་མ་ཡིན་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྲིད་པ་ཐམས་པའོ། །གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་
སོ། །གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། སོ་སའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དོ། །འདུལ་བ་བཞིའི་རྒྱ་ཆེར་
འབྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་དང་། མདོན་འབྲུང་གི་མདོ།
འདུལ་བ་གཞི་བམ་པོ་བརྒྱད་བཅུ་གཅིག་པ་བཅས་ན་ཡོད། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོར་ཉ་
ཅང་རྒྱལ་པོ་གསུངས་ཡོད།

སངས་རྒྱལ་ཆོས་ཆོགས་མ། སངས་རྒྱལ་ཆོས་དང་ཆོགས་ཀྱི་མཆོག་རྣམས་ལ། །བྱང་ཆུབ་བར་དུ་

བདག་ནི་སྐྱབས་སུ་མཆི། །བདག་གིས་སྦྱིན་སོགས་བགྱིས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས། །འགྲོ་
ལ་མན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་འབྲུག་པར་ཤོག། །ཅེས་པའི་སྐྱབས་སེམས་ཀྱི་ཆོག་གས་བཅད་
གཅིག་པོ་འདི། རྫོག་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤས་མཛད། ཆོག་རྒྱུ་གསུམ་པ་འདི་ལ་འདོན་
ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། བོད་ལྟར། བདག་གིས་སྦྱིན་སོགས་བགྱིས་
པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས། །ཞེས་པ་དང་། ཡང་ན། བདག་གིས་སྦྱིན་སོགས་བགྱིས་པའི་
ཆོག་གས་ནམས་ཀྱིས། །ཞེས་བཏོན་ན་བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་གས་ཀའི་ཀ་ལ་གོ་
བས་བྲུབ་ཆེ། ཆོས་འཆད་ཉན་ཁྱེད་པའི་སྐབས་ལྟ་བུར། ལྷ་མས། བདག་གིས་ཆོས་བཤད་
བགྱིས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས། །ཞེས་དང་། སློབ་མས། བདག་གིས་ཆོས་ཉན་བགྱིས་པའི་
བསོད་ནམས་ཀྱིས། །ཞེས་སོ་སོར་ཁ་རྒྱུར་ཁྱེད་དགོས།

སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་རྫོག་པ་སྤྲས་དང་ཞེས་སོགས། ཅེད་ཐང་བྱང་མ་ཁང་གསར་པའི་དཔལ་
འབྱོར་ལྷན་གྲུབ་ཀྱིས་གསུངས།

སངས་རྒྱས་འདུལ་བ། (འདུལ་བ) སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ།

སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས། སངས་རྒྱས་དཔལ་ལོ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་
ལས། འདི་ནས་བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་དགུ་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་འདས་པའི་མདུན་རྫོལ་དུ་སངས་
རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་འདི་གཉིས་དུ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ཀྱིས་འདི་གཉིས་པའི་བསྐྱལ་བ་
དག་གིས་འདི་གཉིས་འདི་ཞིག་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ཞེས་སོགས། སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ཞེས་པ་འདི་འགྲོ་མགོན་གཙང་
པ་རྒྱ་རས་པས་གསུངས། ཞེས་སྐོང་རྫོལ་ལྷ་མའི་གསུང་འབུམ་སྟེགས་བམ་གཉིས་པ་
༡༠༩ལས་བཤད།

སངས་རྒྱས་པ་ལ་བཞི་པ་དང་ཞེས་སོགས། སངས་རྒྱས་པ་ལ་བཞི་པ་དང་། །ལྷ་པ་ཐུབ་པའི་
དགོངས་པ་མིན། །ཞེས་པ་འདི་རྫོག་རྗེ་ལྷེད་འབྲེལ་གྱི་གཞུང་ཆོག་ཡིན་པར། ལྷ་རྒྱ་རིན་པོ་
ཆའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། སི་རུ་བསྟན་པའི་ཉིན་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་སྟོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་པར་

གསུངས།

སངས་རྒྱལ་དཔལ་པོ་བདུན། སངས་རྒྱལ་ཆུ་གཟིགས། གཙུག་རྡོར་ཅན། ཐམས་ཅད་སྐྱོབ། འཁོར་
བ་འཛིག་གསེར་སྤུབ། འོད་སྤྲང་། རྒྱུ་སྤུབ་པ་དང་བདུན་མོ། རི་སྐྱོད་དུ། སངས་རྒྱལ་
ཆུ་གཟིགས་གཙུག་རྡོར་ཐམས་ཅད་སྐྱོབ། འཁོར་བ་འཛིག་དང་གསེར་སྤུབ་འོད་སྤྲང་
དང་། རྒྱུ་སྤུབ་པ་གྲོ་རྩ་ལྷ་ཡི་སྒྲ། སངས་རྒྱལ་དཔལ་པོ་བདུན་ལ་སྤྱག་འཇམ་
ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

[illegible]

བཅ་པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། ལེ་འུ་སུམ་ཅུ་པ་རྩེ་
 རྒྱལ་མཆོད་གྱི་ལེ་འུ་ལ། མྱོ་ཀ་སུམ་སྟོང་དགུ་བརྒྱ། བཅ་པོ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པའི་སྟོང་
 རྣམ་བཅ་པོ་གཅིག་སྟེ། ཡོངས་བསྟོར་མས་བཅ་པོ་སུམ་ཅུ་བཞུགས། ༡ ཁ་པ་ལ ༢ རྩེ་
 རྒྱལ་མཆོད་གྱི་ལེ་འུ་འགའ། བཅ་པོ་བཅུ་གཉིས་རྫོགས་པ་དང་། སོ་གཅིག་པ་ས་བཅུ་
 པའི་ལེ་འུ། མྱོ་ཀ་ཉིས་སྟོང་བཞི་བརྒྱ། བཅ་པོ་དགུ། སོ་གཉིས་པ་ཀུན་བཟང་གིས་བསྟན་
 པའི་ལེ་འུ། སོ་གསུམ་པ་ཉིང་འཛིན་བཅུ་པའི་ལེ་འུ། སོ་བཞི་པ་མཛོན་ཤེས་བསྟན་པའི་
 ལེ་འུ། སོ་ལྷ་པ་བཟང་པོའི་ལེ་འུ། སོ་བླ་པ་གངས་ལ་འབྲུག་པའི་ལེ་འུ། སོ་བདུན་པ་ཆེད་
 ཆོད་གྱི་ལེ་འུ། སོ་བརྒྱད་པ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་གནས་བསྟན་པའི་ལེ་འུ། ཡན་བཅ་པོ་
 བརྒྱད་དེ། ཡོངས་བསྟོར་མས་བཅ་པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་བཞུགས་སོ། ༡ ཁ་པ་ལ ༢ ལེ་འུ་སོ་
 དགུ་པ་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་བསམ་གྱིས་མི་བླབ་པར་བསྟན་པའི་ལེ་འུ། བཞི་བཅུ་པ་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆོད་རྒྱུ་མཆོད་བསྟན་པའི་ལེ་འུ། ཞེ་གཅིག་པ་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་
 བསྟན་པའི་ལེ་འུ། ཞེ་གཉིས་པ་ཀུན་བཟང་གི་སྟོང་པ་བསྟན་པའི་ལེ་འུ་རྣམས་ལ་བཅ་པོ་
 བརྒྱད་དེ། སྟེགས་བཅ་ལྷ་པའི་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོས་བསྟན་པའི་ལེ་འུ་རྣམས། འདིའི་བར་ཁྱོན་
 བསྟོར་མས་མྱོ་ཀ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ། བཅ་པོ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྟོང་པ་
 བསྟན་པའི་ལེ་འུ་རྣམས་སོ། ཞེ་གསུམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟེ་བ་དང་བྱང་པ་
 བསྟན་པའི་ལེ་འུ། མྱོ་ཀ་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ། བཅ་པོ་ལྷ། ཞེ་བཞི་པ་འཛིན་ཉེན་ལས་འདས་པའི་
 ལེ་འུ་མྱོ་ཀ་སུམ་སྟོང་སུམ་བརྒྱ། བཅ་པོ་བཅུ་གཅིག་ ཞེ་ལྷ་པ་སྟོང་པོ་བཞོད་པ་འཕྲོས་དོན་
 དང་བཅས་པ་ལས་སྟོང་པོས་བརྒྱན་པའི་ལེ་འུ། མྱོ་ཀ་བརྒྱད་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་བཅ་པོ་ཉི་ཤུ་
 རྩ་དགུ་པའི་སྟོང་རྣམས་བཅ་པོ་བརྒྱད་དེ་ཁྱོན་བཅ་པོ་ཉིང་བདུན་རྣམས་བཞུགས་སོ། ༡ ཁ་
 པ་ལ ༢ སྟོང་པོས་བརྒྱན་པའི་ལེ་འུ་འཕྲོ་བཅ་པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་དང་། དེའི་གཤམ་དུ་ནོར་
 བཟང་གིས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་བསྟེན་རྣམས་བཟང་སྟོང་སྟོན་ལམ་གསུངས་པའི་མཐར་སྟོང་
 པོས་བརྒྱན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཆེན་པོ་ལས་ནོར་བཟང་གིས་དགེ་པའི་བཤེས་གཉེན་

བསྐྱེད་པའི་སྒྲིལ་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་གསུངས་པ་ལ་བཅ་པོ་གཅིག་སྟེ་ཁོན་བཅ་པོ་སྐྱེ་ཆུ་
 བཅ་ས་བཞུགས་སོ། དེ་ལྟར་པལ་པོ་ཆེའི་ལེའུ་རི་སྟེད་པ་འདི་ལ་ཀུན་མཁྱེན་བྱས་ལེའུ་
 བཞི་བཅུ་ཅ་ལྔ་པ་ཡན་ཆད་དུ་སྒྲོ་ཀ་སྐྱེ་ཁྲི་དགུ་སྟོང་སྐྱེ་ཆུ་བཅ་པོ་བརྒྱ་དང་སྐྱེ་ཆུ་
 དང་སྒྲོ་ཀ་སྐྱེ་ཆུ་ཡོད་པར་གསུངས་སྐྱར་བ་སྒྲོ་ཀ་སྐྱེ་ཆུ་ལ་བཅ་པོར་བཅད་པའི་
 དབང་གིས་ཡིན་ལ། དཀར་ཆག་ལྷན་དཀར་མར་བཅ་པོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་དུ་མཛད་
 སྐྱར། འདིར་ནི་ཆལ་བ་བཀའ་འགྱུར་གྱི་དཀར་ཆག་དང་མཐུན་པར་ལེའུ་ཞེ་ར་པ་ཡན་བཅ་
 པོ་བརྒྱ་དང་བཅོ་ལྔ། དེ་ཕྱིན་བཅ་པོ་གཅིག་བཅས་བརྒྱ་དང་བཅུ་དྲུག་ཡོད་ཅིང་། བཅ་ཆད་
 ཉི་པལ་ཆེར་སྒྲོ་ཀ་སྐྱེ་ཆུ་ཅ་མ་དང་། འགའ་ཞིག་བཞི་བརྒྱ་དང་བྱེད་བཞི་བརྒྱ་པའང་
 ཡོད་པར་འདུག་གོ། །སྐྱུར་བྱེད་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྩི་ན་མི་ཅ་དང་། སུ་རེ་རྒྱ་པོ་རྩི་དང་།
 ཡོ་རྒྱ་བ་བརྩེ་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱུར་ཅིང་ཡོ་ཆེན་པའི་ཅ་ནས་ཞུས་ཆེན་མཛད་
 པར་བཤད་དོ། །ཞེས་སྟེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆགས་ལས་དང་། རོ་ནང་ཏུ་ར་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་
 ཀར་ཆོས་འབྱུང་སོགས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་དོ། །ཡང་། བཅོམ་ལྷན་རིག་རལ་གྱི་བོད་དུ་
 བསྐྱེད་དར་ཚུལ་བཤད་པ་«བསྐྱེད་པ་རྒྱས་པ་རྒྱན་གྱི་ཉི་ལོད་ཅེས་བྲུ་བ»ཞེས་ལས། སངས་
 རྒྱས་པལ་པོ་ཆེ་ཤོ་ཤོ་ཀ་སྐྱེ་ཁྲི་དགུ་སྟོང་སྐྱེ་ཆུ་སྟེ་བཅ་པོ་བརྒྱ་སྐྱེ་ཆུ་དང་ཤོ་ཤོ་ཀ་
 སྐྱེ་ཆུ་དང་། ད་ལྟ་སྟེ་གཅིག་དུ་བྲས་པ་ལ་ལེའུ་བཞི་བཅུ་ཅ་ལྔའི་དང་པོ་འདིག་རྟེན་གྱི་
 དབང་པོའི་རྒྱན་དང་། མཐའ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟེ་བ་འབྱུང་བ་དང་། འདིག་རྟེན་
 ལས་འདས་པ་དང་། སྟོང་པོས་བརྒྱན་པ་ནོར་བཟང་གིས་སྐྱ་མ་བསྐྱེད་པ་ཞེ་ལྔ་པ་ལ་ཡོད་
 ལ། དཀོན་མཆོག་ཉ་ལ་ལ་བཅ་པོ་ལྔ་སྟེ་གུད་ན་ཡོད་དོ། །འདིའི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཆེན་པོའི་
 མདོ་སངས་རྒྱས་པལ་པོ་ཆེ་ལས་ཞེས་བྲུ་བ་བྱི་ནས་གཟུངས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བཅུག་ནས་སྐྱར་
 སྟེ་འདི་གཟུངས་མ་ཡིན་པས་པལ་ཆེན་གྱི་སྐྱེ་ལ་བཞག་གོ། །འདིའི་དང་པོ་མ་རྟ་དབྱེ་ཆོས་
 གྱི་དགོན་པར་གསུངས་པ་དང་ས་བཅུ་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ཞག་བདུན་ཐག་གཉིས་པ་ལ་
 གཞན་འབྱུང་དབང་བྱེད་གྱི་སྟེ་རྒྱལ་པོ་དབང་བསྐྱུར་གྱི་གནས་སུ་གསུངས་པ་དང་། རོར་

བཟང་གིས་སྒྲ་མ་བསྟེན་པ་མཉན་ཡོད་ན་བཞུགས་པའི་ཆེ་བྱང་བ་དང་། དཀོན་མཆོག་ཏ་ལ་
ལ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་དུ་མ་ཡོད་མོད་ཀྱི་སྒྲ་དཔེ་ཉམས་
པའི་ཆེ་གང་རྙེད་པ་གྲིས་པས་བར་བར་ནས་ཆད་པ་མང་པོ་ཡོད་ལ་མཐུག་ཅི་སྟེད་པ་
རྩོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ་གང་རྙེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །པལ་ཆེན་གྱི་ལེའུ་སྟེ་བཞི་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སངས་རྒྱས་འཁྲིང་། རང་སངས་རྒྱས་སྤྱོད་བཤད་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐད་དོད་བྱུང་ནི། རྩོགས་པ་འམ་
ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ལ་འང་འཐུག་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྩོགས་པ་ས་ན་སངས་རྒྱས་ཞེས་ཐ་སྟད་
བཏགས་ལ། ཉན་ཐོས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་ལས་དམན་པས་ན་
འཁྲིང་ངོ། །

སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད། མར་མེ་མཛད་ལ་གཟིགས།

སངས་རྒྱས་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སངས་རྒྱས་ཞིང་དུ་དམིགས་ཏེ་དབུལ་བར་བགྱི། མཐུལ་གྱི་སྐྱབས། སངས་རྒྱས་ཞིང་དུ་དམིགས་
ཏེ་དབུལ་བར་བགྱི། ཞེས་བརྗོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་འབུལ་རྒྱུའི་རྩ་དང་། སངས་
རྒྱས་ཞིང་ལ་དམིགས་ཏེ་དབུལ་བར་བགྱི། ཞེས་བརྗོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་འབུལ་
པའི་ཡུལ་ལ་བཞག་ནས་དེ་ལ་དབུལ་བར་བགྱི། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པ། ཀུན་མཁྱེན་
འཇིགས་མེད་དབང་པོ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་གསུང་ངོ། །

སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་སྟོབ་མ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ནི།
ཨོྲཱི་ཡ་ནའི་ཡུལ་དུ་བྱོན་ནས། ལམ་ཆེན་མོ་མཉེས་པར་བྱས། གཞན་ཡང་སྤང་པའི་
ཞབས་དང་འཇམ་དཔལ་བཤེས་གཉེན་སོགས་ལས་གསང་བ་འདུས་པའི་དབང་རྒྱུད་མན་
དག་དང་བཅས་པ་མཐོན་ནས་བསྟོམས་པས་ཀྱང་བྱལ་སྟེ། བེ་ཁྱ་མ་ལྷོ་ལར་སྤྲུགས་ཀྱི་རྟོ་
རྩེ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་མཛད་དེ་གི་ཡོག་སྟེ་གསུམ་དང་། བད་རྒྱུད་སྟེ་ལྷ་སྟེ། འདུས་པ། ལྷ་
འབྲུལ་བྱ་བ། སངས་རྒྱས་མཉམ་སྟོར། རྒྱ་གསང་ཐིག་ལེ། འཇམ་དཔལ་ཁྲོས་པ་རྣམས་

དང་། རྒྱུད་པར་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་གཙོ་བོར་བཤད་པས་དོན་ཤིང་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་རྒྱ་
ཆེར་རྒྱས་པར་མཛད། རྒྱལ་ཐབས་ཀྱང་བཟང་། རྩོགས་འིམ་ཁོལ་པའི་ཐེག་ལེ་སོགས་
མཛད་ཅིང་འདུས་པ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཞེས་སྟོལ་ཆེན་གཅིག་ཏུ་གྲགས། འཇམ་
དཔལ་གྱི་གསུང་ལ་ཐེན་བྲིས་སུ་མཛད་པ་འཇམ་དཔལ་ལུང་སོགས་གཞུང་བཅུ་བཞི་དང་
གཞན་ཡང་གཞུང་མང་པོ་མཛད། སྟོབ་མ་ཡིན་ཏུ་མང་ཡང་གཙོ་བོར་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱི་ས་ལ་
གནས་པ་བཙོ་བརྒྱད་དང་། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་མར་མེ་མཛད་བཟང་
པོ། དབ་ཞི་བཤེས་གཉེན། རྒྱ་གཙན་འཛིན་བཟང་པོ། དོན་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་མཆོག་བཞི་
སོགས་ཕྱོད་ནོ། །

སངས་རྒྱལ་སོ་ལྟེ་སྐུ་མདོག་སྤྱད་མཆན་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར། ལྷུང་བཤགས་ཀྱི་ལྟ་སོ་ལྟེ་སྐུ་
མདོག་སྤྱད་མཆན་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྒྲ། (ལེགས་སྒྲ) མེས་པ་དཔལ་ བསྐྱལ་ཚུལ་གྱི། སའོ་མ་རྩ་ཡུར་བསྐྱལ་གྱོ་ཞེས་གསུང་ངོ། ཁྱོ་
བཞེན་དུ་སྒྲ་བ་ཞེས་པ་ལ་སོ་མ་རྩ་བ་དང་། ཨི་ཤུར་ཞེས་པ་ལ་ཨི་ཤོ་མ་ར་དང་། སྒྲ་ར་
ཞེས་པ་ལ་སོ་མ་ར་དང་། རྩ་ལ་ཞེས་པ་ལ་རྩོ་མ་ལ་རྩ་ཡུར་བསྐྱལ་གྱོ་གསུང་། དེས་དེ་དང་
ལང་བ་གཞན་རྣམས་ལ་ལང་རིགས་ལམྱེལོ། །

སད་མེད། སད་དང་མེད་བཞེས་བ་སྟེ། སད་ནི་འདིར་གནས་གཤིས་ཀྱི་གངས་ཆེད་སྐད་ཀོར་གྱི་
 འོག་ཏུ་ལུང་ནས་ལོ་ཐོག་འབྲུགས་རེངས་སུ་གྱུར་ཏེ་སྟེ་མི་སྤུང་བར་གྱུར་བའི་ནད་ཅིག་ལ་
 ཟེར་ལ། དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ frost ཟེར་བ་དེ་དང་པལ་ཆེར་ཕྱོགས་མཚུངས་སོ། །མེར་ནི་མེར་
 བ་སྟེ་པལ་སྐད་ཏུ་མེར་ཟེར་བ་དེ་ལོ། །

སད་ཏུས་ཀྱི་སྤྱེ་བ་སྤྱུལ་སྤྱིའི་བསྐྱེ་བ། བསྐྱེ་བ་སྤྱོད་དཔྱའི་གསུམ་པ་དང་སད་ཏུས་ཀྱི་བསྐྱེ་བ་གསུམ་
ཀྱི་འད་གསུམ་པ་ཞི། སད་ཏུས་ཀྱི་ཁོངས་སྤྱེ་ལས་ལངས་པ་སྤྱུལ་སྤྱེ་དང་བསྐྱེ་བ་ཞི། ཁོང་ཏུ་
བཤད་བ་ལྟར་ཀྱི་སྤྱེ་མའི་སྤྱུལ་པས་ལྟང་བར་ཚོམ་པ་ན། རྣམ་སྤྱིན་ཀྱི་ལུས་འདི་གསལ་འཕྲུས་
ཀྱི་སྤྱུལ་པ་ཡིན་ན། སྤྱུལ་སྤྱེ་དོ་རྩེ་སེམས་དབའམ། དོ་རྩེ་འཆར་གི་སྤྱུང་ལྟང་བ་དང་།

འཇིགས་བྱེད་གྱི་སྐབས་ཡིན་ན། སྐུལ་སྐྱེ་འབྲས་བྱ་དོ་རྗེ་འཇིན་པ་དབལ་དོ་རྗེ་འཇིགས་
བྱེད་གྱི་སྐྱར་ཡངས་ལ། བོད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་རྒྱུད་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་
ལོངས་སྐྱེད་ཡང་སྐུལ་སྐྱེའི་ཐུགས་ཀར་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་རྩལ་གྱིས་བཞུགས་པའི་
སྐུལ་སྐྱེ་དང་བསྟེ་བཅོ། །

སད་དུས་གྱི་ཆོས་སྐྱེའི་བསྟེ་བ། བསྟེ་བ་སྐྱོར་དགྲའི་དང་པོ་དང་སད་དུས་གྱི་བསྟེ་བ་གསུམ་གྱི་འང་
དང་པོ་ནི། རྗེ་རྗེའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་སྟོང་གའི་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དུ་
བཞུགས་གནས་ཐེག་གསུམ་བྱས་པ་ལས་སྤྲིག་རྒྱ་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་རྣམས་
འཆར་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་སྤང་བ། མཆེད་བ། ཉེར་ཐོབ། འོད་གསལ་རྣམས་འཆར་ལ། དེ་
རྣམས་གྱི་དུས་སུ་ལྟ་བ་བྲན་པར་བྱེད་ཅིང་། བྱུང་བར་འོད་གསལ་གྱི་དུས་སུ་གདམས་པའ་
དང་སྐྱར་ནས་སྐོས་པར་བྱེད་པ་ནི་སད་དུས་གྱི་ཆོས་སྐྱེའི་བསྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །

སད་དུས་གྱི་ལོངས་སྐྱེའི་བསྟེ་བ། བསྟེ་བ་སྐྱོར་དགྲའི་གཉིས་པ་དང་སད་དུས་གྱི་བསྟེ་བ་གསུམ་
གྱི་འང་གཉིས་པ་ནི། སད་དུས་གྱི་སྐྱེ་ལུས་ལོངས་སྐྱེ་དང་བསྟེ་བ་ནི། བོད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་
གྱི་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱེ་དང་བསྟེ་བ་དེ་ལས་ལྡང་བར་ཚོམ་པ་ན་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་རྒྱུད་སེམས་
ཙམ་ལས་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་བྱུང་པོ་ལས་ལོགས་སུ་བྱེ་སྟེ། གསང་འདུས་གྱི་སྐབས་ཡིན་ན།
ལོངས་སྐྱེ་དང་པོའི་མགོན་པོ་དང་། འཇིགས་བྱེད་གྱི་སྐབས་ཡིན་ན། རྒྱ་དོ་རྗེ་འཇིན་པ་
འངས་དབལ་གཞོན་བྱུར་གྱུར་པ་འཇའ་ཆོན་ལྟ་བུའི་སྐྱར་སྐྱེད་ཅིག་གིས་ལྡང་བ་ནི་སད་
དུས་གྱི་སྐྱེ་མ་ལོངས་སྐྱེ་དང་བསྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །

སད་བ། 1 སངས་བ། གཉིད་སད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྒྱས་པའམ་བརྟན་བ། དཔེར་ན་བག་ཆགས་སད།
ཉམས་སད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བརྟག་དབྱེད་དམ་ཆོད་ལྟ་བུའི་དོན། ཅི་ཟེར་བརྟག་པའི་
ཆོག་ལ་སད་གདའ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ལུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། བོད་ལ་བརྟན་པ་གཏུབ་མི་
གཏུམ་སད་པའི་ཕྱིར་སད་མི་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ལྟའི་མིང་། ལྟ་རྣམས་
ལ་གཉིད་མེད་པས་དེ་དག་ལ་རྣམ་སད་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །ལྟ་པ་སད་པ་

ཞེས་པའི་ཐ་སྐད་འདི་འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ན་གཟིགས་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་རྟེ། དེ་
ཉིད་དུ་ལྷ་བརྟུ་བྱག་ལ་སང་བ་བརྟུ་བྱག་ཅེས་འབྲུང་བ་བཞིན་ནོ། །

སང་བ་སྐྱུལ་སྐྱུའི་བསྐེ་བ། བསྐེ་བ་སྐྱོར་དགྲའི་བྱག་པ་དང་གཉིད་དུས་ཀྱི་བསྐེ་བ་གསུམ་གྱི་གསུམ་
བ་ནི། སང་བ་སྐྱུལ་སྐྱུ་དང་བསྐེ་བ་ནི། བོད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་
དེ་ལས་ལྔར་བར་ཚུལ་བ་ནི། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ལུས་འདི་སྐྱུལ་སྐྱུ་དོན་རྗེ་སེམས་དཔའ་དང་། རྗེ་
འཆང་གང་རུང་དང་། འཛིགས་བྱེད་ལྟར་ན་སྐྱུལ་སྐྱུ་འབྲས་བུ་དོན་རྗེ་འཛིན་པ་དཔའ་ལྟ་རྗེ་
འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱར་བསྐྱོམ་ལ། དེའི་བྱགས་ཀར་མི་ལམ་གྱི་ལོངས་སྐྱེད་ཡེ་ཤེས་སེམས་
དཔའི་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་པར་བསྐྱོམ་པ་འཇམ། སྐྱུལ་སྐྱར་བསྐྱོམ་པ་ནི་སང་བ་སྐྱུལ་སྐྱུ་དང་
བསྐེ་བ་ལོ། །

སང་འབྲུམ། གཉིད་ཡང་ཡང་སང་ནས་གཉིད་མི་ལོང་བ་ལ་སང་འབྲུམ་ཟེར།

སང་མི་བདུན། (འདུལ་བ) ཆོས་རྒྱལ་ཁི་སྤོང་ཕྱེ་བཅན་གྱི་དུས་སུ་ (ལང་འཁོ་སྤང་བཞེར། གཉེར་སྐྱག་
བཅན་གཤོང་གཟིགས་སེང་མགོ་ལྷ་ལུང་གཟིགས། མཆིམས་མེ་ལྷ་རྣམས་མངགས་ནས་བི་
ཀ་མ་ལྷེ་ལའི་གཙུག་ལག་ཁང་ནས) རྒྱ་གར་གྱི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱའི་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྤོང་
བརྟུ་གཉིས་སྐྱུ་ན་བྲངས་ཏེ་མཁན་ཆེན་པོ་རྗེ་སདྲས་ (ཤུག་རྟེན་ཏའམ་མཁན་ཆེན་ཞེ་བ་
འཆོས) མཁན་པོ་མཛད་དེ་བོད་ལ་རབ་བྱུང་ཡོང་མི་ཡོང་ཆོད་བལྟ་བའི་ཕྱིར་སང་མི་
བདུན་རབ་རྩ་བྱུང་ཞིང་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་ཏེ་རིམ་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་རབ་རྩ་བྱུང་བའི་ཕྱེ་
མང་དུ་འཕེལ་ལོ། །སང་མི་བདུན་ནི། ༡ སྤྲི་བཞེར། (འདི་བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་གི་དང་པོ་
ཡིན། ཞེས་རྒྱལ་རབ་སྤྲི་བཞེད་ཞབས་བཏགས་མ་༥༥དང་། ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་
རྩོན་༣༠མོགས་སུ་གསལ་ལོ། །སྤྲི་བཞེར། སྤྲི་གཟིགས། སྤ་རྒྱ། སྤྲི་གཟིགས། ས་
ཁི་བཞེར། ས་རྒྱ། བྱ་ཁི་གཟིགས། དཔའ་དབྲངས་བཅས་ཞུ། འདི་ལ་སྤྲད་ན། སྤ་ འབལ་
དབལ། རྩ་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་སྤྲ་ཆོགས་སྤང་འོ། ༢ སྤ་གསལ་སྤང་། (སྤ་གསལ་སྤང་དང་།
གསལ་སྤང་། ཡེ་ཤེས་དབང་པོ། སྤ་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། སྤ་གསལ་

སྤྲུལ་གྱིས་བལ་ཡུལ་དུ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་དང་མངལ་ཏེ་མང་ཡུལ་དུ་སྤྲུལ་བྱེད་སྤྲུལ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་ཤིང་སེམས་བསྐྱེད་དེ་མཁན་ཆེན་གྱིས་མཆན་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ་ཞེས་བཀྲམས་སོ། །ཡོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་མང་པོར། སྤྲུལ་གསལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མི་བདུན་གྱི་དང་པོར་བཀྲངས་མོད། བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས་ནི། སྤྲུལ་གསལ་སྤྲུལ་གཉིས་པར་བཀྲངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། མཁན་པོ་བོ་རྟེ་སྤྲུལ་གསལ་ནས་ཐོག་མར་བྱ་ཁྱི་གཟིགས་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་(གཞན་ཡང་མཛོན་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བ་རྒྱ་རབ་ཏུ་བྱུང་) མཛོན་ཤེས་ལྷ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་སྤྲུལ་གསལ་སྤྲུལ་ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུའང་སྤྲུལ་གསལ་སྤྲུལ་གཉིས་པར་བཀྲངས་ཏོ། །སྤྲུལ་གསལ་སྤྲུལ་རམ་སྤྲུལ་ཡེ་ཤེས་དབང་པོས་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་སྤྲུལ་འབྲེན་དུ་བལ་ཡུལ་དུ་ཕེབས། རྒྱ་ནག་ཏུའང་ཆོས་འཆོལ་དུ་ཕེབས་སྟོར་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་༡༡༥དང་། རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་༢༠༣སོགས་ན་གསལ་ཡོ། ༣ བེ་རོ་ཅ་ན། ༤ རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས། ༥ མ་རིན་ཆེན་མཆོག་ ༦ འཁོན་སྤྱེད་དབང་པོ། (འཁོན་སྤྱེད་དབང་པོ་འདི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤྲུང་ཕྱེ་བཅན་གྱི་ནང་མཛོན་དུ་གཏོགས་པ་འཁོན་དཔའ་པོ་ཆེ་ལ་སྤྲུལ་བཞི་ཡོད་པའི་གསུམ་པ་དེ་ཡིན་པས། དེ་བ་སྟོན་སྟོན་ཆ་༢༠ན་གསལ་) ༧ གཅང་ལེགས་གྲུབ་སྟེ་བདུན་མོ། །བདུན་པོ་འདི་རྣམས་ནི་བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་གི་ཐོག་མ་ཡིན་མོ། །མཁན་བརྒྱུད་ནི། ལྷ་རེའི་བྲ། སྤྲུལ་ཐོན་འཛིན། ལྷ་སྤྲུལ། ལེགས་ལྷན་འབྲེད། དཔལ་སྤྲུལ་ཡེ་ཤེས་སྤྲུལ་པོ། མཁན་པོ་བོ་རྟེ་སྤྲུལ་རྣམས་བསམ་ཡས་ཀྱི་གྲང་རིས་ལ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དང་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༣༡༡སོགས་སྤྲུལ་གསལ་བ་ལྟར་ཏོ། །སྤྲུལ་མི་བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་ལོ་རྒྱ་བ་འཇུག་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་བྱུག་ནི་ “བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་” དུ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱ་བ་༡༧༥བརྒྱ་དང་གོ་གཉིས་ཀྱི་མཆན་གཞུང་དུའང་གསལ་ཡོ། །སྤྲུལ་བཤད་ནི། སྤྲུལ་མི་བདུན་ཞེས་པའི་སྤྲུལ་ནི་བཟླ་དབྱེད་དམ་ཆོད་བཟླ་བྱེད་པའི་རྟོན་ཡིན་པས། བོད་དུ་རབ་བྱུང་ཡོང་མི་ཡོང་ཆོད་བཟླ་བའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་མི་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ན་སྤྲུལ་མི་བདུན་ཞེས་བྱའོ། །ཆོས་འབྱུང་མཁས་

པའི་དགའ་སྟོན་སྟོན་ཆ་༣༩༡ན་སང་མི་བདུན་གྱི་གྲངས་འདྲེན་སོགས་ལ་དོགས་གཙོད་
འདི་ལྟར་མཛད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུའང་པར་བརྟེན་ཁྱེས་ཁྱེས་དག་པས་
ཉམས་པ་ཡིན་ནམ་ཀྱན་མཁུན་བྱ་སྟོན་ལྟ་བུ་འདི་ཙམ་ལ་མི་འཁྲུལ་མོད་ཀྱང་། ཐོག་མར་བྱ་
ཁྱི་གཟིགས་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་མཛོན་ཤེས་ལྟ་བུ་ལྟར་པར་གྱུར་རྟོ། །དེ་ནས་རྩ་གསལ་སྣང་།
རྩ་ཁྱི་བཞེས། སང་ཤི་ཏ། པ་ཤོར་བེ་རོ་ཙམ་། རན་ལམ་རྒྱལ་མཆོག་ འཁོན་སྒྲིལ་དབང་པོ་
སྣང་བ། མ་རིན་ཆེན་མཆོག་ གཙོད་ལེགས་གྲུབ་དང་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཆོན་ལེ་
ཤེས་དབང་པོ་དང་དཔལ་དབྱུངས་ལ་སོགས་པ་ཡིན། སང་མི་བདུན་ཟེར་རོ། །ཞེས་རྩ་
གཟིགས་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་གཉིས་ཀར་ལན་རེ་བགྲངས། ཁྱི་བཞེས་གྱི་བྱ་སང་ཤི་ཏ་
ཞེས་པའི་བྱ་དང་ནམ་དབྱེ་ཆད། གཙོད་མཆོམས་ཉམས་པས་མིང་གཉིས་སྟུ་སོང་།
དགྲུམས་བརྒྱད་བགྲངས་ནས་མི་བདུན་ཡིན་ཞེས་པ་དང་། ར་རྒྱུའི་མིང་ལེ་ཤེས་དབང་པོ་
ཡིན་པ་འདྲ་བ་སོགས་ནག་ཤོག་ཆེ་བར་སྣང་རོ། །ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་
གཞི་བཙུག་པ་ནི་རྒྱལ་རབས་རྩ་བཞེད་ཞབས་བཏགས་མ་ཡིན་པར་མཛོན་ནོ། །ཡང་སྟོན་
པོ་བཀའ་ཐང་ཡིག་༤༡༥ས། དེ་ནས་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་བུ་བཙན་གྱིས། བོད་གྱི་སང་
མི་མི་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་། སྟུ་གསལ་སྣང་། སྟུ་དཔལ་དབྱུངས་། ལ་གསུམ་རྒྱལ་བ་མཆོག་
ལྟ་བུ་དཔལ་གྱི་རྟོ་རྟེ། མ་རིན་ཆེན་མཆོག་། སྟུ་ཁྱི་བཞེས་། བེ་རོ་ཙམ་དང་བདུན་ནོ། །ཞེས་
ཆོག་རིས་མི་མཐུན་པ་གསུངས་སོ། །

སྟུ་ཀྱ། སམ་ཏ་དང་འདྲ།

སྟུ་སྟུ་ཏ། (ལེགས་སྟུར་) 1 ལེགས་སྟུར། 2 འདུས་བྱས། འདུས་བྱས་སྟོང་བཙོད་ལ་སྟུ་ཏ་ལུ་བྱུང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྟུ་སྟོར་བམ་གཉིས་༡༤༡བལས་བཤད།

སྟུ་ཁྱ། (ལེགས་སྟུར་) གྲངས་ཙན་པ། བྱེ་བྲག་ཉོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་ཏ་ ཙོ་ ༣༥༤བལ་གསལ་སོ། །

སམ་ཏ། ཟེན་བྲིས་འབྲི་སའི་ཤིང་གི་བྱང་བུ། འགའ་ཞིག་གིས་སམ་ཏ་ཟེར་བ་དོན་དངོས་བཅས་གྲ་
ཟེར་བ་རེད་ཅེས་ཟེར་བའང་སྣང་། སམ་ཁྱའང་སྣང་།

སྦྱོར་ཀྱི། (ལེགས་སྦྱར་) 1 རྒྱུད་མང་པོའི་བཤད་རྒྱུད་ཐུན་མོང་བ་སྤྱི་བྱ་ལ་ལང་དག་པར་
 རྒྱུད་པོའི་རྒྱུད་ཆེན་པོ་བརྟག་པ་བཅུ་ལ། བརྟག་པ་རེ་ལ་རབ་བྱེད་བཞི་བཞི་ཡོད་ལ། དེའི་
 རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་བཅས་ལ། འདིའི་ཅ་རྒྱུད་རྒྱས་པ་སྤྲུལ་ཅ་རྒྱུག་ཡོད་པར་ཨིངྱ་ལྷ་ཉིའི་
 འགྲེལ་པ་ལས་འབྱུང་ཞིང་། ཅ་རྒྱུད་བསྐྱུས་པ་འདི་ལ་སྒྲོ་ག་ཉིས་སྟོང་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་ལ།
 རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལ་རྒྱག་བརྒྱ་ཉི་ལུ་ཅ་བརྒྱད་དང་ཤང་པ་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །འདི་ལ་ཆ་
 མ་ཁ་ཅིག་གེ་ཤོར་གྱི་བཤད་རྒྱུད་དུ་བཞེད་ཀྱང་། རུ་སྟོན་གྱིས་རྒྱུད་དུ་མའི་བཤད་རྒྱུད་
 ཡིན་པ་དང་། རྒྱུད་པར་བདེ་མཆོག་གི་བཤད་རྒྱུད་ཡིན་པར་སྦྱུབ་བྱེད་དང་བཅས་ནས་
 གསུངས་པ་ཉིད་དོན་ལ་གནས་ཤིང་ལེགས་པར་སེམས་སོ། །ལྷང་སྦྱང་ག་དབང་སྒོ་བཟང་
 ཆོས་ལྡན་གྱིས། བདེ་དགེས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བའི་བཤད་རྒྱུད་ཡིན་པར་གསུངས་
 སོ། །སྤྱི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ཤོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱ་གར་
 སྐད་དུ། སྤྱི་བྱ་ལ་ལྷ་མ་ལྷ་ཡ་ལ་ཉ་ལྷ། ཤོད་སྐད་དུ། ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་
 ཆེན་པོ། རྒྱུད་ཀྱི་ག་པ་ ༡༢༣ བཟན་བཞུགས་སོ། །དོར་ཤིང་དང་བཟང་ཐེང་གི་སྟོར། རྒྱུད་
 དེ་གའི་ཤོག་གངས་ ༡༩༩ནན་གསལ་ལོ། 2 ཁ་སྦྱོར་རམ་གཟུ། འཕགས་ཤོད་སྐད་
 གཉིས་ཤུར་ན་གསལ།

སྤྱི་བྱ་ཀྱི། (ལེགས་སྦྱར་) སྤྱི་བྱ་ཀྱི་དང་འབྲེལ།

སྤྱི་བྱ་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བཞི། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ཐན་པའི་སྦྱང་བ། (ཨིངྱ་ལྷ་ཉིས་མཛད། འདི་བསྟན་
 འགྲེལ་རྒྱུད་འབྲེལ་ ༩ ཅ་པ་ ༡༩རྒྱག་ཏུ་བཞུགས་སོ།) རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཁ་སྦྱོར་གྱི་འབྲེལ་
 པ། (སྟོབ་དཔོན་ཀྱ་ཡ་སྦྱ་བཞེས་པོས་མཛད། འདི་བསྟན་འགྲེལ་རྒྱུད་འབྲེལ་ ༩ ར་པ་ ༡
 དབུར་བཞུགས་སོ།) མན་དག་སྟེ་མ། (སྟོབ་དཔོན་འཛིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྤྲུལ་པས་
 མཛད། འདི་བསྟན་འགྲེལ་རྒྱུད་འབྲེལ་ ༩ ཆ་པ་ ༡དབུར་བཞུགས་སོ།) རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་
 དེན་པོ་ཆེའི་ཐེང་བ། (སྟོབ་དཔོན་དཔའ་པོ་རྟོ་རྟོས་མཛད་པ་དང་བཞིའོ། །འདི་བསྟན་འགྲེལ་
 རྒྱུད་འབྲེལ་ ༩ ར་པ་ ༡དབུར་བཞུགས་སོ།) རུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལྟར་ལོ། །

སུམ་གྱི་བྱུང་། (ལེགས་སྦྱར) ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱུ་གི་མཆོད་
 གྱི་ནུམ་གངས་ཤིག་སྒྲ་སྒྲོར་བཅ་གཉིས་ལས། སུམ་གྱི་བྱུང་ཞེས་པ་ “སུམ་གྱི་ཞེ་ཡང་དག་
 པ། “སམ་ཞེ་” ཞེ་ “སམ་རྩྭ” འཕྲ། “སམ་རྩྭ་རྩྭ་སྟེ་མ་ལུས་པའམ་རྫོགས་པ། “བྱུང་” ཞེ་སངས་
 རྒྱུ་པ་ལ་བྱ་སྟེ། སྒྲིར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་མ་ཞོར་བར་བྱགས་སུ་རྩྭ་ཅིང་
 མཛོན་པར་བྱང་རྩལ་པའི་མཆོད་ཀྱི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཞེས་བྱ། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་ཉེ་བྱིན་ཅི་མ་
 ལོག་པར་རྫོགས་པར་ཉེ་མཐའ་དག་པར་བྱགས་སུ་རྩྭ་དཔེ་བྱིར་དེ་སྐྱད་ཅེས་
 བྱའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལ་གཞི་བྱས།

སའི་ཁམས། སའི་འབྱུང་བ། སའི་རང་བཞིན། སྒོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་པའི་སྒོ་བློས་མི་
 ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ཅེ་ ༡༡༤༥ ལས། སའི་ཁམས་ནི་སའི་
 རང་བཞིན་ཉེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སའི་ཐོག་ལེ། ས་ཡི་ཐོག་ལེ་ལ་གཟིགས།

སའི་དྲེགས་པ། མང་པོའི་དཔེ།

སཀ། (ལེགས་སྦྱར) ལེ་བྱ། གོ་རིམ། རིམ་པ། སྒྲིར་སཀ་ཞེས་པ་འབྱུང་ཁུངས། གཤེས་ཀྱི་བྱིས་པ་
 སོགས་དོན་མང་པོ་ལ་འདུག་པར་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཆོག་མཛོད་ནུམ་སུ་གསལ་བ་ལ་
 གཟིགས།

སཀ་མ་ལོག་པ། འདུག་སྒོ་མ་ཞོར་བ། ཆོས་ཀྱི་སཀ་མ་ལོག་པ་དང་འབྲ།

སྟེ། (ལེགས་སྦྱར) བཟ་ཤིས། བདེ་ལེགས། བསོད་ནམས། འཆེ་མེད་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་བཤད།
 སེ་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་ཏུ་འཕར་སྟེ་བདེ་ལེགས་ཀྱི་དོན་ཏུ་བཤད་དོ། །

སྟེ་བྱ། (ལེགས་སྦྱར) 1 རོ་ལ་རྩེད་མ་སྟེ་རྩ་མ་ཉའི་རྩུང་མའི་མིང་། རྒྱ་གར་བས་སྟེ་ཏུ་ སི་ཏཱ་ཐེར། 2 རྩ་བོ་
 སྟེ་བྱ། མདོ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་༩ ལ་བ་ ༡༡༤༥ ལས། ལྷའི་མིག་གིས་མཛོད་པར་གྱུར་པ་
 སྟེ་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་རྩ་བོ་ཡོད་པ་ནི་རྒྱ་རི་དཔག་ཆད་བཅུ་ཡིན་ལ་རིང་བར་གྱུར་པའི་

དངོས་པོར་ནི་དབག་ཚད་སྤུང་བ་རྒྱ་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཆུ་ལྷུང་དེ་
ལས་འདས་པར་གྱུར་བ་ན་འཛིན་བྱ་སྤྱིང་གི་སྤེང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱིང་ཡོད་ཅིང་། སྤྱིང་འདི་
ནས་རི་རབ་སྤྱོད་པོ་ཡང་ཏ་ཅང་རིང་བ་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་མདོ་དེ་ཉིད་¹ ༡༩ན་ཉ་གསུངས་
སོ། །³ བྱེ་མ་ཀ་ར། ⁴ དཀར་མོ། ⁵ སྤོས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་སོགས་ལ་འཇུག་པར་བཤད།

སི་པ་ཀྱི། ཆུ་སྤྱོད་སྤེར་མོ་སྤྱེ་བྲག་ལ་སྤྱེས་པ་དེའོ། །

སི་པ་ན། སྤུ་པན་ལ་གཟིགས།

སི་རྒྱ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་སེམྱེ་འཛིན་ཞེས་བྱ། དེ་ལ་ལྟ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས།
དེའི་འོག་དུ་སི་རྒྱ་ལ་འཇུག་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྱོད་པ་ཞེས་ཀྱང་གྲིས་འབོད་པར་བཤད། མིང་
གཞན་ཡང་ཅམར་རྩི་བ་བྱ་བ། ཁོང་ཅག་གི་རྒྱལ་རབས་ན་ཡང་མིང་དེ་གསལ་བར་བཤད།
གཞན་ཡང་དུལ་རྩི་བ་སྤྱེ་ཐངས་སྤྱིང་ཡང་འདི་ལ་ཟེར། རང་རེའི་འདུལ་བའི་དཔེ་མེད་མའི་
ལྷུང་བའི་སྐབས་ན་ཡང་གསལ་ལ། ཁོང་དག་ལ་ཡང་རྒྱས་འདུག་ཅེས་མཁས་དབང་དགེ་
འདུན་ཚུས་འཕེལ་གྱི་སི་རྒྱ་ལའི་ལོ་རྒྱུས་ན་གསལ། སི་རྒྱ་ལ། ལྟ། སྤྱི་ལྟ། ཐངས་སྤྱིང་།
ཅམར་རྩི་བ། དུལ་རྩི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནམས་མིང་གི་ནམས་གངས་ཡིན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
སྤོན་བདུད་འབུམ་གཅིག་བཀུ་བ་དང་། ལྟར་གཤེགས་པའི་མདོ་བྱ་བའི་ལྟ་ཡང་འདི་
རང་ཡིན། དེ་སྤྱོད་པོ་ལྟ་མཁྱེན་བཟུའི་ཡུལ་ཡིན་པ་ནི་ཆུང་ལྟར་གྲགས།

མིང་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) སེམྱེ། སྤྱོད་དང་དོན་གཅིག

སི་རྒྱ། སྤར་སོག་པོའི་སྐབས་ཀྱི་བོ་གནས་ཤིག་སྟེ། ཚུས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྤྱད་ཆ་
༡༠༧ལས། སི་རྒྱ་ནི་ཉོར་དུས་ཀྱི་ལས་ཀའི་མིང་གིས་འཇགས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་འོ། །

སི་རྒྱ་པ། (ལེགས་སྦྱར) ལི་ཁྱི། ལེགས་སྦྱར་དུ་ ཁྱི་ལྷོ་དང་། དཔྱིན་སྐད་དུ་^{vermilion} ཟེར།

སི་རྒྱ། (ལེགས་སྦྱར) 1 རྒྱ་གར་གྱི་ཆུ་པོ་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཡ་བྱལ་ཞིག 2 རྒྱ་མཚོའི་མིང་། སི་བོད་སྐད་
གཉིས་ཤིག་སྤར་གསེར་གྱི་སྤེང་མཛེས་སོགས་སུ་གསལ། 2 ཆུ་པོ་ཆེན་པོ་སི་རྒྱ་འབབ་

པའི་ཡུལ་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱོགས་ན་ཡོད་པ་ལ་བཞེད། འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱ་གར་ནུབ་ཕྱོགས་ལ་
ཡོད་པར་བཞེད།

སེམ་པ། 1 བསེལ་བ། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༡༩༩༧་བ་༧་ལས། སེམ་
པ་ནི་བསེལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། 2 བདེ་བ། ཆོར་བ་སེམ་པ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། རྩེའི་ལམ་
རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སོ་སོའི་སྤྱི་བོ་དང་འཕགས་པ་གང་ཡིན་ཀྱང་ཆོར་བ་སེམ་པའི་རྣམས་པ་
ཅན་གྱི་བདེ་བ་ཐ་ན་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བར་སྤྱེས་པ་ན་རྒྱུད་བསེལ་བ་ལངས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྤྱེས་པ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ནི་སྤོན་དགེ་བའི་ལས་བསགས་པ་ལས་འབྱུང་གོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟི་ག། (ལེགས་སྦྱར) སེམ།

སྟི་ལ། (ལེགས་སྦྱར) སེམ་ལ་དང་དོན་འདྲ།

སེལ་སྟན། དཀོལ་བའི་སྤྱབས་ཆལ་ཞིག་སྤྱ་བཤད་ནི། སེལ་སེལ་ཞེས་པའི་སྤྱ་སྟན་པར་སྤྱོག་པས་
ན་སེལ་སྟན་ཞེས་བའོ། །སྤྱ་སྟན་ཞེས་པ་ཡང་སྤྱ་སྟན་པར་སྤྱོག་པས་ན་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་
ཡིན།

སྟ་ཏ་ས། སྟ་དྲ་ས་ཞེས་པའི་ལེགས་སྦྱར་བྱར་ཆག་པའོ། །དེ་ཡང་སྟ་ནི་ལེགས་པ་དང་། དྲ་ས་ནི་
བྲན་ནས་འབངས་ཀྱི་མིང་རོ། །འབངས་སམ་བྲན་གཡོག་བཟང་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །རྒྱ་
གར་ཡུལ་སྐད་ལའང་དྲ་ས་དང་དྲ་སི་ཞེས་པ་རིམ་བཞིན་བྲན་གཡོག་པོ་མའི་མིང་ལ་གིན་
ཏུ་གྲགས་ཆེའོ། །དབྱངས་ཅན་དགའ་ཆོས། སྟ་ཏ་ས་ཞེས་པ་ནི། སྟ་དྲ་ས་སྟེ་ལེགས་པའི་
འབངས་སམ་བྲན་བཟང་ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་
ལས། སྤྱེས་པའི་རབས་ལས། བདག་གི་སྤྱོད་པ་ངན་པའི་གཞུགས། །ཆོས་ཀྱི་མེ་ལོང་
གསལ་མཛོང་ན། །ཡིད་ལ་གདུང་བ་རབ་སྤྱེས་ཏེ། །བདག་ནི་ཆོས་ལ་ཕྱོགས་པར་
འབྱུང། །ཞེས་སྟ་ཏ་སའི་བྱས་རྒྱལ་སྤྱེས་ལྷ་བ་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱིར་ཁུས་པ་ན། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་དེའི་བསམ་པ་ཆོས་ཉན་པའི་སྤོད་དུ་གྱུར་པར་མཁྱེན་ནས་ཆོས་གསུངས་པ་

444

བཅན་གཡེམ་བྱས་པས་དགོ་སྒྲོང་མའི་བསྐྱབ་སྒྲོམ་ཉམས་པར་བྱེད་པས་དགོ་སྒྲོང་མ་སུན་
འབྲིན་ཞེས་བཏགས།

སུན་དབྱང་བ། སུན་འབྲིན་པ་དང་འབ།

སུམ་བརྒྱ། བཅུ་གྲག་སུམ་ཅུ།

སུམ་བརྒྱ་བ། 1 (འདུལ་བ) འཕགས་པ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་དགོ་ཚུལ་གྱི་ཆེན་ལེའུར་
བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་ཡོད་ཀྱིས་མཛད། བསྐྱབ་འབྱུར་འདུལ་བའི་སྒྲིགས་བམ་
༡ ལུ་པའི་༢ འོག་གངས་ཆེན་འབྲུག་སོ། །འདིའི་མཆན་དངོས་ལ་སུམ་བརྒྱ་བ་
ཞེས་མེད་ཀྱང་བྱིས་དཀར་ཆག་རྣམས་སུ། འཕགས་པ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་
དགོ་ཚུལ་གྱི་ཆེན་ལེའུར་བྱས་པ་སུམ་བརྒྱ་བ་ཞེས་གསལ་ལོ། །འདི་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་སུམ་
བརྒྱ་ཡོད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཛྲོད་དོ། །འོན་ཀྱང་འདི་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་སུམ་བརྒྱ་ཆང་མ་ཆང་
བརྟག་པར་འོས་སོ། །2 ཤེར་བྱིན་སུམ་བརྒྱ་བ་སྟེ། རྩོམ་གཅོད་པའི་མིང་རྩོམ་། རྩོམ་སྒྲོང་
རྩོམ་སྒྲིལ་སྟེ། སུམ་བཅུ་གཅིག་གི་ནང་ནས་ཤེར་བྱིན་སུམ་བརྒྱ་བ་འདི་རྩོམ་གཅོད་པ་ཡིན་
ཞེས་ལྟར་སྤྲུལ་སོ། །

སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ། ལྷའི་གནས་ཤེག་སྟེ། བསྐྱབ་བཅོས་ལ་གྲགས་པ་ནི། ཁྲོང་ཁྲོང་གི་ཕྱོགས་བཞི་ན།
འཁོར་གྱི་གཙོ་མོ་ལྷ་བརྒྱད་བརྒྱད་དེ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་། དབུས་ན་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་
བྱིན་དང་སོ་གསུམ་སོ། །འདི་གཉིས་ན་གྲགས་པ་ནི། ཁོར་ལྷ་བརྒྱད་དང་། ཉི་མའི་བྱ་བཅུ་
གཉིས་དང་། དག་པོ་བཅུ་གཅིག་ ཐ་སྐར་གྱི་བྱ་གཉིས་ཉེ་སོ་གསུམ་སོ། །

སུམ་ཅུའི་དབང་བྱུག (འདུལ་བ) ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མིང་། སྒྲོབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་
གསུང་།

སུམ་གཉིས། སུམ་ཆ་གཉིས།

སུམ་རྟགས། (བརྟན་མེད་པའི་སྒྲོང་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱང་གྱི་བྱི་མོ་སུམ་ཅུ་བ་དང་རྟགས་གྱི་
འབྲུག་པ་གཉིས། འཛམ་དབྱངས་རྣམ་འབྱུང་ཐོན་མི་སྟོང་པ་མཛད།

ལུ་མ་རྟགས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་སྐོར། (བད་སྟོང) ལུ་མ་རྟགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་གསར་རྟེན་གྲགས་ཆེ་བ་འགའ་
 ཞིག་བཤད་པ་ལ། ཐོག་མར་འགྲེལ་བ་རྟེན་མའི་སྐོར་ལ། ༡ ས་སྐྱ་བ་རྩེ་ཏ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་
 མཆོན་ (སྤྱི་ལོ་༡༡༤༩-༡༩༥༡) གྱིས་མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་ཆེགས་བཅད་མ་
 ཡི་གེའི་སྤྱིར་བ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་ལེ་ཆོན་ཁ་ཤས། ༢ དབུས་བ་སྒོ་གསལ་བྱང་རྒྱལ་ཡེ་
 ཤེས་ (བཙུ་མ་ལྷན་རིགས་པའི་རལ་གྱི་འོ་སྒོ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པར་
 རྩོན) གྱིས་མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་ལ། ༣ ལོ་ཆེན་ནམ་མཁའ་བཟང་ (ལོ་ཆེན་བྱང་
 རྒྱལ་ཅེ་མོའི་བྱ་ཆེན་དང་། དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པ) རོས་མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་ཀྱི་
 འགྲེལ་པ་བསྟན་པའི་སྐོར་མ། ༤ ལྷ་ར་ཐང་བ་སྐྱ་ལྷུ་སྤྱིས་ (དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་
 རྩོན) མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་ལ། ༥ ཡར་འབྲོག་པ་རིན་ཆེན་ཏོག་ (དུས་རབས་བཅུ་
 བཅུ་གསུམ་པ) གིས་མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཟ་མ་ཏོག་ ༦ གོ་བོ་རབ་
 འབྲུམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེས་ (༡༩༩༩-༡༩༩༩) མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་ལ། ༧
 དགེ་ཡེ་བ་རྒྱལ་ཁྲིམས་སེང་གེས་མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་པ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར། ༨
 བཀ་ཆེན་ལྷ་ཀྱུ་མཆོག་ལྷན་ (༡༩༩༩-༡༩༩༩) གྱིས་མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་ལ། ༩ ལྷ་
 ལུ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆོས་སྤྱོད་བཟང་པོས་མཛད་པའི་སྤྱི་ཆེ་སྟོང་ལ་མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་
 པ་རྣམས་པར་གསལ་བའི་ལེགས་བཤད། ༡༠ བཀ་ཆེན་གསེར་མདོག་ཅན་པས་མཛད་པའི་
 ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་ལ། ༡༡ དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཐེང་ (༡༩༩༩-༡༩༩༩) བས་མཛད་པའི་
 ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་པ་གསལ་བྱེད་སྐོར་མ། ༡༢ ལུ་མ་མཁའ་བ་སྒོ་བོས་རྒྱལ་ (༡༩༩༩-
 རོས་མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་པ་མཁའ་པའི་དགའ་སྟོན། ༡༣ རབ་འབྲུམས་སྤྱི་བ་
 ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་ལ། ༡༤ འོ་ལ་སྤྱག་ཀྱམ་རབ་རྒྱལ་གྱིས་
 མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་ལ། ༡༥ སྤྱན་ལུང་བ་སྒོ་མཆོག་རྩོམ་ (༡༩༩༩-༡༩༩༩) མཛད་པའི་
 ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་པ་བྱང་འབྲུག་སྤྱང་བྱེད་ཡིད་ཀྱི་ཤིང་རྒྱ། ༡༦ ལྷ་ལུ་བ་ཆོས་
 ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལུ་མ་རྟགས་འགྲེལ་པ་མཁའ་པའི་ཡིད་འབྲོག་ ༡༧ གཉིང་སྤྱེས་

ཆོག་ས་གསོག་པ་སློབ་བཟང་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་སྐུ་རྟགས་འབྲེལ་བ་གསལ་བའི་
 སྟོན་མེ། ༡༩ དེ་དག་ནི་སྐུ་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། ༡༩ ཐོན་མིའི་གཏུང་བརྒྱད་
 ལས་འབྲུངས་པ་བཅ་ཆེན་བྱམས་པ་སྤྱིང་བས་ (༡༩༠༠-༡༩༡༥) མཛོད་པའི་སྐུ་རྟ་པའི་
 འབྲེལ་བ་ཞིབ་ཐོན་ཆོས་འཐག་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པ་ལས། དེང་སང་འགའ་ཤེས་
 གཏོགས་པལ་ཆེ་བའི་དཔེ་རྒྱུན་ཡང་དགོན་པར་སྤྲང་རོ། །ཕྱིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གསལ་བའི་
 སྟོན་ ༡ རྣམ་སྤྱིང་བཅ་ཆེན་དགོན་མཆོག་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་ལེགས་བཤད་སྤྲང་
 བྱེད་ལོང་བུ། (༡༩༤༣ལོར་བཅུམས) ༢ བ་སྟེ་དགེ་བཤེས་རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛོད་
 པའི་སྐུ་རྟ་པའི་འབྲེལ་བ་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོའི་དགོངས་རྒྱལ། རྟགས་འབྲེལ་བཤད་སྤྲང་
 ཆོག་ས་བཅད་མ། (རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་སྟོད་ཅན་ལ་བཅུམས) ༣ ཅོན་ཆེན་གྲགས་པ་
 བཤད་སྤྲང་ཀྱིས་ (༡༩༡༥-༡༩༢༤) མཛོད་པའི་སྐུ་རྟགས་འབྲེལ་བ་ཆོག་དོན་གསལ་
 བྱེད་སྤྲང་བ། ༤ ཀམ་སི་ཏུ་གཙུག་ལག་ཆོས་ཀྱི་སྤྲང་བས་ (༡༩༠༠-༡༩༢༤) མཛོད་པའི་
 སྐུ་རྟགས་འབྲེལ་ཆེན་མཐའ་པའི་མགུལ་རྒྱུ་སྟེག་ཐེང་མཛེས། (རབ་བྱུང་བཅུ་
 གཉིས་ལོང་ལོར་བཅུམས) ༥ ཨ་སྐྱ་སློབ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ (༡༩༠༤-༡༩༢༤)
 ཀྱིས་མཛོད་པའི་སྐུ་རྟགས་འབྲེལ་བ་སྟོན་ཐོས་པ་སྟོན་འབྲེད་པའི་སྤྲང་བ། (རབ་བྱུང་བཅུ་
 གཉིས་རབ་ཉི་མེ་སྤྱལ་ལོར་བཅུམས) ༦ ལུང་སྐྱ་ལོལ་པའི་རྟོག་རྟེན་ (༡༩༡༩-༡༩༤༤) མཛོད་
 པའི་སྐུ་རྟགས་འབྲེལ་བ་སྟོན་ཐོས་པ་སྟོན་འབྲེད་པའི་སྤྲང་བ། (རབ་བྱུང་བཅུ་
 གཉིས་རབ་ཉི་མེ་སྤྱལ་ལོར་བཅུམས) ༧ བསམ་གཏུན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛོད་པའི་
 སྐུ་རྟགས་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་སྤྲང་བ། ༨ བསམ་གཏུན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛོད་པའི་
 སྐུ་རྟགས་འབྲེལ་བ་དགོངས་རྒྱལ་ལོང་མེ་ལོང་། ༩ མཛོད་དགེ་སྟོན་བཟང་དགོན་
 མཆོག་ (༡༩༢༤-༣༠) བྱིས་མཛོད་པའི་རྟགས་འབྲེལ་པ་དགོངས་གསལ་མེ་ལོང་། ༡༠
 རྟོན་ལྷ་མ་མཐའ་སེང་གེས་ (༡༩༡༣-༡༩༤༠) མཛོད་པའི་སྐུ་རྟགས་འབྲེལ་བ་སྟོན་ཐོས་
 བཤད་སྤྲང་བ། ༡༡ ཨ་ཀྱ་ཡོངས་འཛིན་དབྱངས་ཅན་དགའ་སྟོན་མཛོད་པའི་རྟགས་འབྲེལ་
 འབྲེལ་བ་རབ་གསལ་སྤྲང་བ་དང་། རྣམ་དབྱེ་བྱ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་དཀའ་གནས་གསལ་བའི་

མེ་ལོང་། བདག་གཞན་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ཅུང་གསལ་འབྲུལ་གྱི་ཕྱེ་མིག (རབ་བྱུང་བཅུ་
 བཞི་པའི་སྟོད་ཅམ་ལ་བཅུམ) ༡༩ རྩ་བྱ་དགོ་འདུན་ཤེས་རབ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤུམ་རྟགས་
 རོན་འགྲེལ་མེ་ཏོག་བྱེད་མཛེས་དང་། དེའི་བྱུང་འདེབས་ (༡༩༡༩ལོར་བཅུམ) ༡༩ དདུལ་ཚུ་
 རྩམ་རྩེ་བས་མཛད་པའི་སྤུམ་རྟགས་འགྲེལ་བ་སི་རྩེ་ཞལ་ལུང་། (༡༩༢༢) ༡༢ དདུལ་ཚུའི་
 དཔོན་པོ་དབྱངས་ཅན་གྱུ་བ་པའི་རྩོམ་མཛད་པའི་སྤུམ་རྩ་བའི་སྤྱིང་པོ་ལེགས་བཤད་
 རྩོན་པའི་དབང་པོ་དང་། རྟགས་འབྲུག་གི་འགྲེལ་བ་དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། (སྤེ་
 མ་༡༩༠༡ལོ་དང་། བྱི་མ་༡༩༠༣ལོར་བཅུམས) ༡༤ གཙོས་གསེར་ཁྱི་སྒོ་བཟང་རྒྱལ་མཆོན་
 སེང་གེས་ (༡༩༠༤-༡༩༠༥) མཛད་པའི་སྤུམ་རྩ་བ་འགྲེལ་བ་ཉིན་མོའི་སྤྱང་བ་དང་། རྟགས་
 འབྲུག་གི་འགྲེལ་བ་ཞོར་བུའི་རྒྱན་བྱེད་། (སྤེ་མ་༡༩༣༢ལོར་བཅུམས) ༡༦ བདེ་ཐང་མཁའ་པོ་སྒོ་
 བཟང་འཇམ་དབྱངས་གྱི་སྤུམ་རྟགས་འགྲེལ་བ་ཏུ་སྤྱིའི་སྒྲིབ་དབྱངས། ༡༧ ཨ་ལག་ཤ་བཤད་དབང་
 བསྐྱེད་དར་གྱིས་མཛད་པའི་སྤུམ་རྟགས་འགྲེལ་བ་སྐལ་ལྷན་ཡིད་
 གྱི་བསྒྲིབ་འབྱེད་པའི་སྤྱང་མཛད་། ༡༨ དགའ་བཞི་བ་རྩོམ་པའི་བསོད་ནམས་བསྐྱེད་འཛིན་དཔལ་
 འབྱོར་ཆེ་རིང་གིས་བཅུམས་པའི་སྤུམ་རྟགས་འགྲེལ་བ་ལྷུ་ལྷའི་རྩ་རྒྱ། (༡༩༡༠ལོར་
 བཅུམས) ༡༩ གསེར་ཏོག་སྒོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོས་ (༡༩༢༤-༡༩༢༥) མཛད་པའི་
 སྤུམ་རྟགས་འགྲེལ་བ་རོ་མཆོར་འབྲུལ་གྱི་ཕྱེ་མིག (༡༩༢༡ལོར་བཅུམས) ༢༠ མེར་གཞན་
 མཁའ་པོ་སེ་ར་བ་ལེ་ཤེས་རྩམ་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤུམ་རྩ་བའི་འགྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་
 རིན་ཆེན་རྒྱུད་མངས། (༡༩༢༩ལོར་བཅུམས) ༢༡ དག་དབང་སྐབ་བསྐྱེད་གྱིས་མཛད་པའི་
 སྤུམ་རྩ་བའི་འགྲེལ་བ་སྤྱིའི་ཏོག་བྱེད་བ། ༢༢ མེར་གཞན་ཆོས་རྩམ་མཛད་པའི་བྱ་སྤྱིའི་ཀྱུ་
 བཟང་དགོངས་རྒྱན་གྱི་དགོངས་པ་གསལ་བྱེད་སྒྲིན་མེ། ༢༣ ར་རྩོད་ནམ་སེང་གིས་མཛད་
 པའི་སྤུམ་རྟགས་འགྲེལ་བ་སྒོ་ལྷན་དགའ་བྱེད། ༢༤ ཞར་ལུལ་ཆོང་གིས་མཛད་པའི་སྤུམ་རྩ་
 བའི་འགྲེལ་བ་རིན་ཆེན་ཕྱེ་མིག ༢༥ དམེ་ལུལ་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤུམ་རྟགས་
 འགྲེལ་བ་རྩོངས་སྤྱན་འཛོམས་པའི་ཉི་ལོང་། ༢༦ དག་དབང་མཁའ་བཅུན་གྱིས་མཛད་པའི་

རྟགས་འབྲུག་འབྲེལ་བ་བདུན་ཅིའི་འོ་རྒྱན། ༡༧ བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་
 རྟགས་འབྲུག་འབྲེལ་བ་མཛོད་བདོན་ལྷན། ༡༩ སྤང་ལུང་བ་ཀུན་བཟང་འཛིགས་མེད་རྒྱ་
 མཆོས་མཛད་པའི་སྤུང་རྟགས་འབྲེལ་བ་འབྲུལ་ལྷེ། ༡༩ ཆོ་རྟན་ཞབས་བྱུང་གིས་མཛད་
 པའི་སྤུང་རྟགས་འབྲེལ་བ་ཐོན་མེད་ཞལ་ལུང་། (༡༩༧༧ལོར་བཅུ་མ་ས) ༣༠ མདོ་སྤྲེད་པ་
 མཁས་དབང་དགེ་འདུན་སྤྱིན་པས་མཛད་པའི་སྤུང་རྟགས་ཀྱི་དགོངས་འབྲེལ་རིག་པའི་
 སྤང་བ་ (གང་གི་བྱུང་ནས་འབྲེལ་བ་དེ་གའི་སྤེང་ནས་བྱི་ལོ་བརྒྱུད་ཅུའི་ནང་བཤད་ཁྱིད་
 ལེགས་པར་ཐོབ) སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ། །ཆོ་རྟན་ཞབས་བྱུང་གི་ཐོན་མེད་ཞལ་ལུང་ལ་
 གཞི་བྱས།

སྤུང་རྟགས་དག་གསུམ། (བདེ་སྤྱོད) སྤུང་རྒྱ་བ། རྟགས་ཀྱི་འབྲུག་པ། དག་ཡིག་དང་གསུམ་མོ། །
 སྤུང་པ། 1 རུབ་རུབ་བཟོ་བའི་དོན། 2 སྤུང་རྒྱ་དང་དོན་འབྲེ། སྤུང་རྒྱ་ལ་གཞིགས།
 སྤུང་རྒ། སྤུང་རྒ་དེ་སྤར་བོད་ཁོང་གི་རྒྱལ་མཚན་ཞིག་གི་ས་ཡིན་པ་ལ། ཁོང་ཆོའི་རིགས་དེ་དིང་སང་
 ཨ་མ་དོའི་ཁོང་དུ་འབྲེས་ནས་ཡོད། གཞན་ཡང་སྤུང་རྟགས་འབྲུལ་མེད་ལྟ་བུར། ཉེ་དུས་འདིར་
 ལུལ་དེའི་བྱེ་མའི་གསེབ་ནས་བོད་ཀྱི་རྫོང་གོག་མང་པོའི་ལུལ་གསར་དུ་བརྟེན་པ་ལས།
 སྤུང་མོའི་བོད་ཀྱི་ཡོ་བྱང་སྤུང་རྒྱ་ཆོགས་དང་། ལུལ་མི་ལས་ཁྲུལ་བསྐྱུས་པའི་བྱང་བྱེ་ཆེ་ཆུང་དུ་
 ས། དམག་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་བན་ཚུན་བཏང་བའི་ཡི་གེ་ལ་སོགས་པ་ཆེས་མང་པོ་ཞིག་
 ཐོན་ནས། རྒྱལ་ཁབ་དུ་མར་འབྲེར་ཏེ་སྤོན་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དཔྱོད་པའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་
 གྲང་ཡིད་ཆེས་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་༡༩༩༧ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 སྤུང་ཅེན། ལྷ་ལུལ། སྤུང་བཤད་ནི། ལྷའི་གཙོ་བོ་ཆངས་པ་དང་དབང་བྱུག་དང་ཁྲབ་འབྲུག་གསུམ་ཅེ་
 པའི་གནས་ཡིན་པས་དེ་སྤྲང་ཅེས་བྱའོ། །མདོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདོད་
 འཛོལ་མོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 སྤུང་བཤེབས། གསུམ་མཉམ་དུ་བཤེབས་ནས་ཡོད་པ།
 སེ་གོལ། སོར་མོའི་བད། སོར་མོ་དེབ་པའི་སྤྱ། ཡི་གུར་དུ་སེན་མོའི་བད་ཞེས་གྲང་བྱེས་སྤྲང་།

སེ་ཤོལ་གཏོགས་པ། སེ་ཤོལ་བདེན་པ། སེ་ཤོལ་རྟེན་པ། གྲུང་མཐུ་བ་དང་མཐེ་པོང་གཉིས་ཅེ་
སྒྲུང་ཏེ་བདེན་པ་ནས་སྤྲེལ་འདོན་པའི་མིང་།

སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ། རྒྱ་ནག་ལ་དབང་སྒྲུང་བྱེད་མཁན་གྱི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་སམ་སོག་པོའི་རྒྱལ་རབས་
གྱི་རྒྱལ་པོ་ཀུའུ་ལའི་ཁྲན་Khublai Khan གྱི་མིང་ཡིན། འདི་རྒྱ་ནག་ལ་དབང་བསྒྲུང་བའི་
སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཆེང་གི་སེ་ཁྲན་Genghis Khan གྱི་ཆ་པོ་ (བྱའི་བྱ) ཡིན་ཞིང་། འགྲོ་
མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་ནས་ཕྱིས་སློབ་མ་དང་ནང་
པར་གྲུང་ཏེ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབ་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བ་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་སོག་པོའི་
རྒྱལ་པོ་ཞིག་ རྒྱལ་པོ་འདི་ས་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ལ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་
ཡོངས་རྫོགས་དབང་ཡོན་དུ་ཕྱལ་བར་གྲགས། ཁྲན་Khan, or Kaan ཞེས་པ་ནི་གོ་གནས་
གྱི་མིང་འདི་ནི། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་emperor ཞེས་པའི་དོད་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་མར་གོ་པོ་ལོའི་ལམ་
ཡིག་Travels of Marco Polo རྟེན་ཅོས་འདྲིན་བྱས་འདུག ལྷ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་
༡༩༩ལས་ཀྱང་། ཁྲང་ཞེས་པ་ནི་རྒྱལ་པོའི་གོ་ས་ཡིན་འདུག་ཅེས་གསུངས།

སེ་མོ་དོ། ཁུ་མ་སྤེབས་ཅམ་དུ་འཕྱང་བའི་ལུ་ཏིག་གི་འབྲེང་བའི་མིང་། འདི་ལ་དོ་འལ་བྱེད་པ་ཡང་
ཟེད། སེ་མོ་དོ་དང་དོ་འལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། ལུ་ཏིག་གི་འབྲེང་བ་ལུ་མ་སྤེབས་ཅམ་དུ་འཕྱང་
བ་ནི་སེ་མོ་དོ་དང་། ལྷེ་བ་སྤེབས་ཅམ་དུ་འཕྱང་བ་ནི་དོ་འལ་ལོ། དོ་འལ་བྱེད་ལ་སེ་མོ་དོ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། སེ་མོ་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུ་ཏིག་གི་དོ་འལ་
བྱེད་ལུ་མ་དག་གི་སྤྱིང་ན་གནས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། དེས་ན་དེ་གཉིས་ནི་རིང་
ཐུང་གི་ཁྱད་པར་ཅམ་མོ། འདུལ་བ་རྣམས་འབྱེད་འབྲེལ། ལུང་ཐུན་ཆོགས་འབྲེལ། ལུང་
གཞིའི་འབྲེལ་པ། མཆོད་རྒྱུ་སོགས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ལེགས་པར་བརྟགས་ཏེ་
བཀོད་དོ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། སེ་མོ་དོའི་འབྲེལ་བ་འདྲ་ལ་དོ་འལ་ཞེས་
གསུངས་འདུག་པ་ལ་དག་བཅས་དགོས་ཏེ། སེ་མོ་དོ་དང་དོ་འལ་བྱེད་པ་དོན་གཅིག་ཡིན་
ལ། དོ་འལ་དང་དོ་འལ་བྱེད་པ་གཉིས་ལ་ནི་རིང་ཐུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་གོང་དུ་བཤད་

པ་ལྟར་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་བྱེད་པར་བྱའོ། །² ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། སྒྲོང་རྡོལ་སྒྲ་
མའི་སྒྲགས་ཀྱི་ས་ལམ་ལས། སེ་མོ་དོན་ཅི་རེན་པོ་ཆེའི། །འཁོར་ལོ་འབྲ་བ་སྤྱིང་ཁ་
དང་། །རྒྱལ་ཏུ་དེ་བཞིན་གནས་པ་ཡི། །ལྷ་བཞིན་ཅི་རེན་པོ་ཆེའི། །ཁྲིང་བ་སྤྲལ་པ་མཆན་
ཁྱད་ནས། །རྒྱག་པ་རྒྱལ་མདུན་སྤེལ་ལ་ཟེད། །ལྷེ་བར་སྤེལ་ས་པ་སེ་མོ་དོ། །བརྒྱ་ལ་སྤེལ་ས་
པ་དོ་ལལ་ཟེད། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། བརྒྱ་གསར་རྒྱུང་གི་རྣམ་གཞན་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་
ལས་ཀྱང་། རིན་པོ་ཆེའི་འཁོར་ལོ་སྤྱིང་ག་དང་རྒྱལ་ལ་གནས་པའི་ལྷ་བཞིན་ཅི་རེན་པོ་ཆེའི་
སྤང་བ་སྤྲལ་བ་དང་མཆན་ཁྱད་གཡས་གཡོན་ནས་རྒྱ་བ་རྒྱལ་མདུན་སྤེལ་བ་ཡིན་ཞིང་འདི་
ལ་དོ་ལལ་བྱེད་པ་ཟེར་བ་ཡང་ཡོད། ཅེས་གསུངས་སོ། །³ བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་གི་མིང་།
རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་མགྲུར་རས་རྒྱུང་མའི་སྒྲོང་གི་ཤོག་གངས་༤༩༧ལས། དེ་ཞིག་གི་བར་དུ་
རས་རྒྱུང་པའི་ཐུགས་དམ་གྱི་ཕྱོགས་མཇུག་དེ་ནས་བྱུང་གི་གནས་མཆོ་སྤྲལ་མའི་ “སེ་མོ་
དོ” ལ་དག་བཅད་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་བསྒྲོམས་པའི་མཐའ་དུ། ཞེས་ཀྱང་སྤང་བས་ས་
ཁུལ་གྱི་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་སེམས། དེ་བ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆ་༤༩༧ལས་ཀྱང་། སྤེལ་སྤྱོམ་སེ་མོ་
དོའི་མཆོ་འགམ་དུ་རྒྱུང་ལོག་བྱུང་སྤྱིང་ལྟེལ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སེ་ར་བཞི་ཉ་མོ་བཟང་སྤྱིན་པ། འདི་འཁྱུངས་ཡུལ་མཛོ་མོ་མཁའ་ད། སེ་ར་ཏུ་དབེན་ཁམས་ཆོན་དུ་
སྒོ་བ་གཉེར་མཛད། རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་གི་སྒྲ་མཆོད་ཅིས་ཆེ་ཤོས་ཡིན། ཉང་བཟན་གྱི་གདུགས་
རིའི་ཡུ་བའི་སྤྱིང་དུ་རི་ཁྲོད་བཟ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་བཏབ་པར་ད་ལྟ་གདུགས་ཡུ་དགོན་ཟེད།
ཏུ་དབེན་ཁམས་ཆོན་དུ་འཇམ་དབྱངས་གསེར་སྒྱུ་བཞེངས། སྤྱི་དགེ་བཤེས་ཀྱི་མཁན་པོ་
དང་རྩ་བའི་སྒྲ་མ་ཡིན། ཀུན་མཁྱེན་གོང་མ་དགེ་འཕེལ་དུ་བཞུགས་དུས་ཆོས་བཀའ་མང་
དུ་གསན་ཞིང་དགེ་སྤྲལ་གི་ཚུལ་ལྟ་བུ་ཡོད་པས་ཉིན་གཅིག་མེར་བྱས་མཁན་པོ་ཨོ་འོང་གི་
ཐུགས་བརྟག་ཁྱུང་ཕེབས་པར་དུག་ཅུ་མ་ཞིག་བཟོས་ལ་ཁྲིར་ཤོག་གསུངས། འཕྲལ་དུ་
བཟོས་ཏེ་ཕུལ་བར། སྤྱིར་ཅིག་གསུངས་ཏེ་དུག་ཅུ་མ་སོག་བྲག་ཏུ་བརྒྱལ་ད། ད་སོང་གསུང་
ཕེབས་པས་རྒྱུང་གར་བོད་དུ་འོང་དུས་ཉིན་མ་བྱུང་བར་གསང་སྤྲལ་གྱིས་མཛོ་སྤྱོད་དུ་

སེ་རལ་ཁ། རྣལ་པ་ནས་མཆོད་ཁུང་པར་རྒྱ་གམ་དུ་འཆིང་རྒྱུའི་མི་རུས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱན་ཞིག་སྐྱད་པ་སེ་
 རལ་ཁ། ཆངས་སྐྱད། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས་ནམས་དོན་གཅིག་ མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས་ལ་
 གཟིགས། ཡང་ཇེ་མེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་ལས། སེ་མོ་དོ། མཆོད་
 ཕྱིར་ཐོགས། སེ་རོས་བྱས། སེ་རལ་ཁ་ནམས་དོན་གཅིག་པར་གསུངས་འདུག་ཀྱང་དབྱང་
 དོ།

སེ་རོས་བྱས། སེ་མོ་དོ་དང་དོན་གཅིག་པར། རྩེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོ་གསུང་།

སེལ་ (འདུལ་བ་) སྒྲིག་མ་དང་རྩ་སོགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་ཐགས་མ་བྱ་བཞི་ཞིག་གི་མིང། འདུལ་བ་
གཞི་བྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། སེག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིག་མ་ལ་སོགས་པའི་ཐགས་མ་བྱ་
བཞིའོ། །རེ་ལྗེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ལྷན་རིང་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

མེད་ཁྱིམ། (འདུལ་བ) དབྱར་གྱི་དུས། གླ་བ་ཤད་ནི། མེད་གེས་ཆགས་པ་སྤྱོད་པའི་དུས་ཡིན་པས་དེ་
སྐད་བརྗོད།

སེའི། ༡ རྩམས་ཀྱི་ཀླུ་ལ་ཤོ་ འདམ་མེད། མེགས་སྦྱར་གྱི་ “སྟ” ཞེས་པ་རྒྱུར་ཉམས་པ་ཡིན་
ནས་སྦྱར་སྟེ། བཅེགས་མའི་ཡི་གེའི་རྩམས་འདི་མེགས་སྦྱར་ལ་མ་གཏོགས་སྐད་གསར་
བཅད་ལ་མང་བོ་མི་འབྱུང་བ་དེས་ཀྱང་ཤེས་བྱས་ཤིང་། བརྒྱ་ཞེས་པ་འདྲ་བོད་པས་བརྗོད་
ཆེ་སྟུག་དང་ས་ཁུང་ཟད་ཉམས་པ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་མེགས་སྦྱར་རང་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་
ཡིག་རྩྭ་དཀྱི་རྩམས་ལ་བཅེགས་མའི་ཡི་གེ་འདི་རྩམས་མང་ཙམ་སྦྱར་སྟེ། རྩིས་སོགས་
སོ། ། ༢ བཅོམ་གས་གཙོ་བོ་ དཔེར་ན་སྤྱུག་མེད་གོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སེལ་དང་སྒྲུབ་གི་གཏམ་རྒྱུད། (འབྲུལ་བ) བྲ་མའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་ལྷུང་རྣམ་འབྱེད་། ཆ་བ་

༡༩༧༩ན་གསལ་ལོ།

མེ་ཆེ་བཟང་པོ། <ཏ་རི་ལྷ་ཏ> མེ་བ་དཔོན་མེང་གེ་བཟང་པོ་ནི། རྒྱལ་རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ། ཕྱི་
ནང་གི་རྒྱལ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པ། རྒྱུང་བར་ལུམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་ལ་རིང་ཏུ་
གོམས་པ་ཞིག་སྟེ། དེས་རང་གི་མཁན་པོ་རྣམས་སྤང་བཟང་པོ་ལ་བྱམས་པའི་སྦྱུབ་ཐམས་
ལུས་ནས་སྦྱབ་པས། མི་ལམ་ཏུ་དགེ་སློང་གྲུང་གུམ་གྱི་མདོག་ཅན་སློང་ལམ་མཛེས་པ་
ཞིག་མིས་ཏེ། ཤར་ཕྱོགས་ཁར་སྤྲོ་ཆེར་སོང་ཞིག་ཅེས་ལུང་བསྟན་ཏོ། །གཉིད་སང་དེ་དེར་
སོང་ནས་ཞག་གསུམ་ཏུ་གནས་བྱས་ཏེ། མི་ལམ་བརྟགས་པས་ཐོ་རངས་མི་ལམ་ན། ཨོ་
ཏྲ་ལྷ་རི་མེ་ལྷ་རིའི་གཞོན་པའི་སྟེང་གི་རྣམ་མཁའ་ལ། སྤྱན་ཕྱང་འབྲུག་པོ་ཞིག་གསེབ་ནས་
ལྷའི་ལུས་སྟོད་སྤྱན་གྱི་གསེབ་ནས་ཕྱང་ནས། མཆོད་རྗེས་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་མཆོད་པ་མཐོང་
སྟེ། ཅེ་བྱེད་ཀྱིས་པས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་བརྒྱུད་སྟོང་པ་གསུང་བ་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན་
ཟེར་ཏེ། རིང་ཏུ་བསྟམས་པས་རྗེ་བཙུན་ཞལ་རས་གསེར་མདོག་ཅན་སྤྱི་གཙུག་མཆོད་རྟེན་
ཀྱིས་སྦྱས་པ། དུག་གཡས་ཆོས་འཆད་ཀྱི་དུག་རྒྱ་མཛད་པ་ཞིག་མཐོང་ནས་ཕྱག་དང་
མཆོད་པ་བྱས་ཏེ། ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་དེར་སང་འགྲེལ་པ་མང་ཏུ་མཆིས་ན་གང་གི་
རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བཀྱི་ཞེས་ལུས་པས། ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞུང་ལེགས་པར་རྟོགས་ལ་
འཐད་པ་བསྟམས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཆོམས་ཤིག་ཅེས་གསུང་གི་གནང་བ་ཐོབ་
པོ། །བསྟན་བཅོས་ཀྱང་། ཉི་མེ་ལེ་བརྒྱད་མ། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན། འགྲེལ་པ་དོན་
གསལ། ཕྱང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་རྟོགས་སྒྲ། ཤེར་ཕྱིན་མཐོ་མེ་ལ་སོགས་པ་མཛད་དོ། །སྒྲ་
བཤད་ནི། མ་སེང་གེས་བསད་ནའང་བྱ་མ་ཤི་བར་བཅས་པས་སེང་གེ་བཟང་པོ་ཞེས་
བཏགས་སོ། །

མེ་ཆེ་ཤར་ན། མེ་ཆེ་ཀར་པ་བརྒྱུད་པ་དང་འདྲ། དེར་གཟིགས།

མེ་ཆེ་འོ། (འདུལ་བ) ། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ། སྒྲ་བཤད་ནི། དེ་སེང་གེའི་སྒྲ་དང་འདྲ་བར་ལས་འབྲས་
དང་མྱང་དོར་གྱི་གནས་ལ་སྤོངས་པའི་འགྲོ་བ་སྤང་པོ་ཆེ་ལྷ་བྱ་རྣམས་སྒྲག་པར་བྱེད་ཅིང་།

རིགས་ཀྱི་བྱ་མེ་ཡི་སང་གོ་སྤྲུག་གྲུ་ལྟ་བུ་དག་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ༢
 ཆོག་གཞན་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཆོག་ ༣ སྒོག་ཆགས་སང་གོའི་སྐད་གདངས།
 སེངྒེའི་སྤྱ་བསྐྱགས་པ། (འདུལ་བ) བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གསུང་ལས་ཁམས་
 གསུམ་གྱི་བདུད་དང་ལོག་པར་ལྟ་བུ་བ་དང་སྤྱ་བ་རན་བ་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་
 དོན་ནོ། །སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་འབྲེལ་བ་ཙུང་ལས། སེངྒེའི་སྤྱ་བསྐྱགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
 ཅི་དཔེ་སྟེ། ཇི་ལྟར་སེངྒེའི་སྤྱས་ཀྱིས་སོང་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་བ་དང་འབྲེལ་བ། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་བ་ཡང་མི་འཇིགས་བ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པས།
 ཁམས་གསུམ་ན་བག་རྒྱུང་ཞིང་བདུད་དང་ལོག་པར་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་མནན་ཏེ།
 དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་ཅིང་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སེངྒེའི་ཉལ་སྤྲུབས། སེངྒེའི་ཉལ་སྤྲུངས་ཏེ། ལུས་པོའི་གཞོགས་གཡལས་པ་ས་ལ་པབ་སྟེ་རྒྱང་བ་
 གཡོན་བ་གཡལས་པའི་སྟེང་དུ་བཞག་ཅིང་ལག་གཡལས་འགྲམ་པར་གཏད་དེ་ཉལ་ཚུལ་ཞིག
 སེངྒེ་ཉལ་བའི་ཆེ་སྒོ་གཡལས་ས་པབ་ནས་ཉལ་བས་ན་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན། ཉལ་
 ཚུལ་འདི་ལ་བྱུང་ཆོས་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། ཇི་དུགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེངྒེ་དེ་སྒོག་ཆགས་གཞན་
 གང་ལའང་འཇིགས་པ་མེད་པར་སྒོ་བདེ་བག་ཐེབས་ཀྱི་ངང་ནས་ཉལ་བ་ལྟར། བདུད་དང་
 བདུད་རིགས་སོགས་ཀྱི་བར་གཅོད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པའི་དགོས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད།
 གཞན་ཡང་ཉལ་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཉལ་ན་གྲིབ་གཞོན་སོགས་ཀྱང་མི་འབྱུང་བའི་དགོས་པ་
 ཡོད་དོ། །

སང་ལྗེང་ནགས་ཀྱི་སྒྲོལ་མའི་སྤྱབ་ཐབས། ༡ སང་ལྗེང་ནགས་ཀྱི་སྒྲོལ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱབ་ཐབས།
 སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་མཛད། བསྟན་འགྲུར་རྒྱུད་འབྲེལ་༩ ཟུ ༡༥, ༡༦, ༡༧ བཞུགས། ༢
 འཕགས་མ་སང་ལྗེང་ནགས་ཀྱི་སྒྲོལ་མའི་སྤྱབ་ཐབས། ཡང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་མཛད།
 བསྟན་འགྲུར་རྒྱུད་འབྲེལ་༩ ཟུ ༡༦, ༡༧, ༡༨ བཞུགས། (གོང་གི་སྤྱབ་ཐབས་གཉིས་པོ་
 སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུང་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་བསྟན་འགྲུར་གསུ་མ་བཞག་པ་ཅི་ཡིན་ནམ་

སྟུམ) ༣ སེང་ལྷེང་ནགས་ཀྱི་སྒྲོལ་མའི་སྐབ་ཐབས། སྒྲོལ་དཔོན་སྐྱ་སྐབ་ཀྱིས་མཛད།
བསྟན་འགྲུར་རྒྱུད་འགྲེལ་༼ ཟུ ༡༩༩༧༽བཟན་བཞུགས། སྐྱ་བཤད་ནི། སྒྲོལ་མ་འདི་ལ་སེང་
ལྷེང་ནགས་ཀྱི་སྒྲོལ་མ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སེང་ལྷེང་གི་ནགས་དང་ཁ་དོག་འཛ་
བའི་ཆ་ནས་མིན་པར། སེང་ལྷེང་གི་ནགས་སུ་སེམས་ཅན་སྣ་ཚོགས་པའི་དོན་བྱེད་པའི་ཆ་
ནས་ཡིན་ཏེ། སེང་ལྷེང་ནགས་ཀྱི་སྒྲོལ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐབ་ཐབས། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་
མཛད། བསྟན་འགྲུར་རྒྱུད་འགྲེལ་༼ ཟུ ༡༩༩༧༽ལས། སེང་ལྷེང་གི་ནགས་སུ་སྣ་ཚོགས་
པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་བསམས་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་བོད་
འགྲེལ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ། །

སེང་རས། རས་སྐབ་སྐབ། གོས་སྐབ་སྐབ། གོས་སྐབ་པོ།

སེན་མོ་གཙོང་བ། 1 སེན་མོ་གྲི་སོགས་ཀྱིས་གཙོང་བ། 2 སེན་མོ་གཙོང་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ།

སེན་མོ་མཐོ་བ། (མར་ཁྱིན) སེན་མོ་ཤང་ཤོང་མེད་པའི་དོན་ཡིན། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་མེད་༼

སྒྲུང་ཆ ༡༩༣༩ལས། ཤང་ཤོང་མེད་པས་སེན་མོ་མཐོ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།

སེན་མོས་རུང་བ། (འདུལ་བ) སེན་མོས་སྐྱ་བཟོས་པ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་

པར་བཤད་པ་༼ ཆུ ༡༩༩༩ལས། སེན་མོས་རུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེན་མོས་སྐྱ་རུང་

བཤོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སེན་རིངས། སེན་མོ་རིང་པོར་འཛོག་པའི་གང་ཟག ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། སེན་རིངས་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་རོ་སྟོད་རིང་ཞིང་སེན་མོ་ཡང་མི་འགྲེག་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར་

རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སེམས། 1 སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་བྱེ་བྲག་མ་བྱེད་པའི་སེམས་སྤྱི་ཅན་པ་ཞིག་ལའང་སེམས་

ཞེས་ཟེར་ཏེ། དཔེར་ན་ད་སེམས་པ་སྤྱིད་པོ་འདུག་མི་འདུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ལུལ་གྱི་རོ་བོ་

དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ལས་རོ་བོ་གཙོ་བོར་ལུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་ལ་ཟེར། གཙོ་སེམས་དང་

དོན་གཅིག

སེམས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ། སེམས་སྒྲུང་པོ་ཆེའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། །ཡིད་ཀྱི་སྒྲུང་པོ་དང་འབྲ།
 སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་། སེམས་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲོ་ལྷོག་བྱེད་པའི་ཆོས། བསམ་གཏན་དང་
 ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིལ་བ་ལྟ་བུ། སོ་ཐར་ཀྱི་སྒྲིལ་བ་ནི་དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་སེམས་གཡེངས་བ་དང་
 སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཞེས་མི་
 བྲལ། །

སེམས་ཀྱི་རྒྱ། (འདུལ་བ) རང་གི་སེམས། ཆོག་དོན་ནི་འདུལ་བ་དང་འགྲུགས་བ་དང་ཁ་བྱངས་དཀའ་
 བས་སེམས་རྟ་དུ་སྟོན་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། །དཔེར་ན་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་
 ལས། རྟག་རྟ་འབད་པས་བདའ་བ་ཡི། །སེམས་རྟ་ཁ་སྒྲན་དཀའ་བ་ལ། །མ་སྒྲན་པའི་གཟེར་
 རྟོན་བརྒྱ་བ་ཡི། །སྤུ་བ་ནི་སོ་སོར་ཐར་འདི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

སེམས་ཀྱི་དམ་བུ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས།

སེམས་ཀྱི་རྗེ་རྗེ། སྤྲུགས་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་འདི་གཙོ་བོ་སྤྲུགས་ལུགས་
 ཀྱི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱིར་བཏང་མདོ་སྤྲུགས་གཉིས་ཀའི་སྤྱན་མོང་གི་ཐ་སྙད་ཡིན་ཏེ།
 སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱི་བསྟོད་ཆོགས་ནང་། སེམས་ཀྱི་རྗེ་རྗེ་ལ་བསྟོད་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཞེས་
 མཁའ་པ་རྣམས་གསུང་། བཤ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་ཅ་བར་
 ཡང་། ཀུན་ཁྲབ་ཀུན་ཀྱི་རང་བཞིན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །དབྱེར་མེད་བརྗོད་བྲལ་སེམས་ཀྱི་རྗེ་རྗེའི་
 དབྱིངས། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ། སེམས་རང་གི་ངོ་བོ། སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན། སེམས་ཀྱི་མཆན་
 ཉིད། སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་དོན་འདྲ་བར་བཤད་དེ། མན་སྟེ་ལས། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་
 སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་དང་རྣམ་པ་ཞེས་པ་དོན་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་
 ཞེས་པའི་དོན་མོ། །ཞེས་བ་ལྟར་རོ། །ཞེས་སྟོབ་དཔོན་ཆུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་དང་། བཀའ་
 བརྒྱད་པའི་ཕྱག་ཆེན་སྟོ་བའི་འོད་ཟེར་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ།

སེམས་ཀྱི་སྒྲི། ༡ སེམས་ཀྱི་མིང་། བསྐྱང་དགོས་པ་དང་བག་ཐོན་བྱེད་དགོས་པས་སེམས་སྒྲི་ཡི་

གཟུགས་སུ་བཞོད་པའོ། སྦྱོང་འཇུག་ལས། མ་བྲངས་ཤོལ་བའི་ཁོད་གནས་ན། སྦྱིམས་ཏེ་
མ་ཡི་བག་བྱེད་བཞིན། སྦྱོ་བོ་ངན་ཁོད་གནས་པས་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་མ་འདི་རྟག་ཏུ་
བསྐྱང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །² སེམས་ཀྱི་མ་ཞེས་པ་སེམས་ཀྱི་སྦྱོན་ཉོན་མོངས་
པའང་འཇུག

སེམས་ཀྱི་ཡོ་བྱད། སེར་སྒྲ་དང་བལ་བའི་སེམས། སྦྱ་བཤད་ནི། དཔེར་ན་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་
གཞོད་འཆེ་ལས་སྦྱོབ་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིས་ཀྱང་མི་དགེ་བ་མང་པོ་ལས་སེམས་
སྤང་བར་བྱེད་པས་དེ་སྦྱང་ཅེས་བཏགས་སོ། །

སེམས་ཀྱི་རིན་ཆེན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། སྦྱོང་འཇུག་ལས། གཞན་དག་རང་གི་དོན་དུ་ཡང་། །མི་
འབྱུང་སེམས་ཅན་དོན་སེམས་གང་། །སེམས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཁྱད་པར་འདི། །སྤྱ་ན་མེད་པའི་
མང་ཅིག་འཁྱུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རིན་ཆེན་སེམས་དང་དོན་གཅིག

སེམས་ཀྱི་གསང་། སེམས་ཀྱི་གསང་བ་དང་འབྲ།

སེམས་ཀྱི་གསང་བ། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས། སྦྱོང་འཇུག་ལས། གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་
མཆོག །སེམས་ཀྱི་གསང་འདི་མ་ཤེས་ན། །བདེ་ཐོབ་སྤྱུག་བསྐྱེད་གཞོམ་འདོད་ཀྱང་། །དེ་
དག་དོན་མེད་ཀྱི་ནར་འབྲམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྦྱ་བཤད་ནི། སྦྱོང་མིན་ལ་མི་
བསྐྱེད་པས་ན་གསང་བའོ། །ཞེས་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེས་གསུངས་པ་ལྟར་རམ། ཡང་ན་གྲོག་
ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཀྱིས་ན་གསང་བའོ། །

སེམས་བསྐྱེད། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། ཀྱན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་དོན་
གཅིག སྦྱ་བཤད་ནི། སྤང་རང་དོན་ཁོ་ན་བསམ་པའི་སྦོ་ཕུག་དོག་པ་དེ་ལས་བསྐྱོག་སྟེ་
སེམས་རྒྱ་བསྐྱེད་པས་དེ་སྦྱང་ཅེས་བྱའོ། །ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གཟིགས།

སེམས་བསྐྱེད་མཆོད་པའི་སྒོར། འདིའི་སྒོར་ཡོངས་འདྲིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་གསུང་འབུམ་༼
ཆ་བ་ ༡༩༡༡ན་བཞུགས་སོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ལེན་པ། (དབུ་མ) སྦོབ་དཔོན་ནམ་རྟེན་གྱི་བྱང་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ལེན་པ་ལ་སྦོན་

སེམས་དམ་བཅའ་ཅན་གཟུང་བ་ཟེར། བྱང་སྒྲིམ་མ་གྲངས་གོང་བཏང་སྒྲིམས་དང་རྒྱ་
འབྲས་མན་ངག་བདུན་སོགས་བསྒྲིམས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཕྱོང་བ་ཐན་བྱུན་སྒྲིམ་བ་ན་
སྒྲོན་སེམས་དམ་བཅའ་གཟུང་བ་ཡིན་ནོ།

སེམས་བསྐྱེད་ལེན་པའི་ཆོ་ག་ (དབུ་མ) སེམས་བསྐྱེད་ལེན་པ་ལ་སྒྲོན་སེམས་དམ་བཅའ་ཅན་གཟུང་
བ་ཟེར་ཞིང་། སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཕྱོང་བ་ཐན་བྱུན་སྒྲིམ་པའི་མཆོམས་ནས་སྒྲོན་སེམས་དམ་
བཅའ་ཅན་གཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྡུས་ནི། ཐོག་མར་སྒྲོར་
བའི་ཆོ་ག་ལ། སྐྱབས་འགོ་བྱུང་བར་ཅན་བྱ་བ། ཆོགས་བསག་བ། བསམ་བ་སྤྱང་
བའོ། །སྐྱབས་འགོ་བྱུང་བར་ཅན་བྱ་བ་ལ། གནས་བརྒྱན་ཅིང་མཆོད་རྗེས་བཤམས་བ།
གསོལ་བ་གདབ་ཅིང་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ། སྐྱབས་འགོའི་བསྐྱབ་བྱ་བ་ཆོད་པའོ། །གཉིས་པ་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དོན་དུ་གསོལ་བ་གདབ་པ་ནི། ལྷ་མ་ལ་སྒྲོན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བྱག་
འཆོལ་ཉེ་ཡོན་དང་མཐུལ་ཕུལ་ལ་ཕུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཅུགས་ནས་ཐལ་མོ་
སྤྱར་ཉེ། རི་ལྷར་སྒྲོན་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་དང་པོར་ལྷ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་
བཞིན་དུ། བདག་མིང་རང་གི་མིང་ནས་སྒྲོས་འདི་ཞེས་བགྱི་བའང་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་ལྷ་ན་
མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་གསོལ། ཞེས་ལན་གསུམ་
བརྗོད། སྐྱབས་འགོ་བྱུང་བར་ཅན་བྱ་བ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་
འདི་ཞེས་བགྱི་བས་དུས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་རི་སྤྱང་ཆུབ་སྟེང་པོ་མ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་
ཀར་གཉིས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་
མཆོད། །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཞི་བ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་
སུ་མཆོད། །ཆོགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་འཕགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་
དགོ་འདུན་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆོད། །ཞེས་ལན་གསུམ་བརྗོད་དོ། །གཉིས་པ་སེམས་

བསྐྱེད་གཟུང་པའི་ཚོ་ག་དངོས་གཞི་ནི། འོགས་བཅུ་རྣམས་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་དགོངས་སུ་གསོལ། སྟོབ་དཔོན་དགོངས་
 སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་སྟེ་བ་འདི་དང་སྟེ་བ་གཞན་དང་གཞན་དག་ཏུ་
 སྦྱིན་པའི་རང་བཞིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བསྟོམས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དགེ་
 པའི་རྩ་བ་བདག་གིས་བགྱིས་པ་དང་བགྱིད་ཏུ་བསྐྱེད་བ་དང་བགྱིད་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་
 པའི་དགེ་པའི་རྩ་བ་དེས། རི་ལྷར་སྟོན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཙུགས་པ་ཡང་དག་
 པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་ས་ཆེན་པོ་ལ་རབ་ཏུ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 ཐུགས་བསྐྱེད་པར་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་ཀྱང་དུས་འདི་
 ཅས་བཟུང་སྟེ་རི་མིང་བྱང་ཆུབ་སྟོང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
 རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བགྱིདོ། །སེམས་ཅན་མ་བསྐྱེད་པ་
 རྣམས་བསྐྱེད་པར་བགྱིདོ། །མ་གྲོལ་བ་རྣམས་གྲོལ་བར་བགྱིདོ། །དབུགས་མ་བྱིན་པ་
 རྣམས་དབུགས་དབྱུང་བར་བགྱིདོ། །ཡོངས་སུ་སྤྱང་ན་ལས་མ་འདས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་
 སྤྱང་ན་ལས་འདའ་བར་བགྱིདོ། །ཞེས་ལན་གསུམ་བཟོད་པར་བྱདོ། །སྟོབ་དཔོན་མེད་ཀྱང་
 བདག་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚོ་ག་ནི། སྟོབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། ཞེས་
 པའི་ཚོག་སྤངས་པ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་འདྲོ། །མཐུག་གི་ཚོ་ག་ནི། སྟོབ་དཔོན་
 ཀྱིས་སྟོན་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་བྱ་རྣམས་སྟོབ་མ་ལ་བཟོད་པར་བྱདོ། །སེམས་བསྐྱེད་པའི་
 ཚོ་ག་འདི་ནི་རྫོགས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚོ་ག་དང་། རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་
 རིམ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སེམས་ཁམས་རིག་པ། སེམས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་དང་སྟོང་ཆུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་སྟོབ་སྟོང་། གོ་བཤེར་
 བཟོད་ན། སེམས་ཀྱི་སྟོབ་སྟོང་ལ་ཟེར། བྱི་རྒྱལ་བས་ Psychology ཟེར་བཤདོ། །དེ་ཡང་
 སེམས་ psycho ཞེས་པ་སྟེ་རིག་གི་སེམས་psyche ཞེས་པ་དབུགས་དང་། རྣམ་ཤེས།

བདག་བཅས་ལ་འཇུག་པར་བཤད། (Greek: psyche, breath, spirit, soul) སེམས་ཁམས་
 རིག་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་འདི་ཉི་རབས་སུ་གསར་བཅོ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ཅང་བོད་ཀྱི་གཙུག་
 ལག་གི་གཞུང་ཞུས་དང་ཐུན་ཆོག་མཛོད་ཞུས་སུ་འདྲེས་མེད། དེ་ཡང་མཆོན་རིག་
 གི་ཐོག་ནས་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྟོབ་སྟོང་གི་ཡ་དེ་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལྷའི་གོང་
 ཅུས་ནས་བྱུང་བར་བཤད།

སེམས་ཁོང་དུ་ཆུད། ལྷ་དང་གྲེད་པ། སེམས་ཞུས་པ། སེམས་མི་དགའ་བར་གྱུར་བའམ་ལྷ་དང་གྲེད་
 པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཆོམས་༥༥ལས། དཔེར་ན་བྱིས་པའི་ཤིང་རྩ་དག །ལམ་ཆེན་བཟང་པོ་
 བོར་ནས་སུ། །ལན་ངན་དག་ཏུ་འགྲོ་བྱེད་པས། །མིག་ཆག་སེམས་ཁོང་ཆུད་པ་ལྟར། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་ཆོམས་འགྲེལ་༩ ཏུ་༥༧༩༡ལས། ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་
 བྱི་ལྷ་དང་གྲེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མངོན་བཟོད་མཁས་པའི་རྣ་བུ་ན་
 ༡༤ལས། སེམས་སྟུག་སེམས་གཡེངས་སེམས་ཁོང་ཆུད། །ཡིད་ནང་ཆུད་དང་ཡིད་མི་
 བཤེ། །སྟུག་དང་སྟུག་བསྐལ་རབ་ཏུ་ཆོ། །ཡིད་གསུངས་ལྷ་དང་གསུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། །

སེམས་ཁྱོད། ཡིད་ཁྱོད་འབྲ། འགྲེལ་བཤད་ཡིད་ཁྱོད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། སྟོད་འཇུག་ལས།
 བརྟམ་དང་ཆོག་རྩལ་སྤྲོ་བ་དང་། །མི་སྟན་པ་ཡི་ཆོག་དེ་ཡིས། །ལུས་ལ་གནོད་པར་མི་
 འགྱུར་ན། །སེམས་ཁྱོད་ཅི་བྱིར་རབ་ཏུ་ཁོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱ།

སེམས་ངོ། (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ངོ་མཐོང་བ། སེམས་ངོ་ཤེས་པ། སེམས་ངོ་འཕྲོད་པ། སེམས་ཀྱི་
 ཆོས་ཉིད་མཐོང་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་སྤྲོ་བཤད་ནི། སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཕམ་རང་བཞིན་ཆོས་
 ཉིད་མཐོང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་གྲའོ། །

སེམས་ངོ་མཐོང་བ། (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ངོ་མཐོང་བ། སེམས་ངོ་ཤེས་པ། སེམས་ངོ་འཕྲོད་པ།
 སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བ་རྣམས་དོན་འབྲ། སྤྲོ་བཤད་ནི། སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཕམ་རང་
 བཞིན་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་གྱ།

སེམས་ངོ་འཕྲོད་པ། (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྐྱིབས་པ། ཅིག་ངོས་ཀྱི་རྩལ་
 བླ་རབ་ཚུན་ཆད་ཀྱང་འཆར་བའི་ཆོད་ལྷ་བྱའི་དྲངས་ཤིང་གསལ་ལ། ལུལ་གྱི་རྣམ་པ་འདི་
 འཆར་ལ་འདི་མི་འཆར་བྱ་བ་མེད་པར་སྣ་ཆོགས་སུ་འཆར་བའི་ཕྱིག་གི་བ། དབྱིབས་དང་
 ཁ་དྲོག་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་གཟུགས་ཅན་གང་དུ་འང་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་སང་ངོས་བརྒྱང་
 མེད་པ་ལྷ་བྱ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ནི། སེམས་ངོ་འཕྲོད་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
 མཐོང་བ་ཡིན་པས། འདི་ནི་དཔེར་ན་གཞན་ལ་ཟན་ཆར་སྟེར་བ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་
 གོ་འཕང་སྤར་བ་ཅངས་སུ་གཏོད་པའི་གདམས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེ། (དགེ་ལུགས་)
 དགེ་ལུན་པས་བྱུག་རྒྱ་བས་ (བྱུག་རྒྱ་བ་ཞེས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཆན་གྱི་རྣམ་གྲངས་
 རེད) སེམས་ངོ་འཕྲོད་པ་འམ་མཐོང་ཞེས་པ་དེ། སེམས་ཀྱི་ཀྱུན་རྫོབ་པའི་ངོ་བོ་ཅམ་ཞིག་
 མཐོང་བ་ཡིན་གྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་མིན་ཞེས་བཤད་པའང་ཡོད་དེ། རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་
 བྱུག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་ལས། རང་ལུགས་ལ། དེས་སེམས་ཀྱི་ཀྱུན་རྫོབ་པའི་ངོ་བོ་ཅམ་
 ཞིག་མཐོང་བ་དང་། སེམས་གནས་སྐྱུ་བ་པའི་ཐབས་ཅམ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཞེས་སོགས་
 གསུངས།

སེམས་ངོ་ཤེས་པ། (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ངོ་མཐོང་བ་དང་འདྲ།

སེམས་ཅན། 1 སྐྱེ་བ་པ་མ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་དེ་དང་སེམས་ཅན། ཡིད་ཅན། ལུས་ཅན་རྣམས་དོན་
 གཅིག་སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པས་སེམས་པར་བྱེད་ཅིང་དེའི་དབང་དུ་གྱུར་པས་དེ་
 སྐད་ཅེས་བྲ། སྒྲ་བཤད་འདི་བྲ་ཉི་ལྔ་ཆེན་གྲུབ་གསུང་། 2 (ལུས་རྒྱུད) དུད་འཕྲོའི་མིང་། 3 ལྷ་
 མིའི་སྤྱིའི་མིང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆར་འགྲེལ་ལས། སེམས་ཅན་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ལྷ་དང་མི་
 རྟེ། རྟེན་སྟོབས་དང་ལུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སློག་ཆགས་ཞེས་བྲ་བ་ནི་དུད་འཕྲོའི་སྤྱེ་གནས་སུ་
 སྤྱེས་པའི་སློག་ཆགས་ཏེ། སློག་ཅམ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་སོགས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་བདེ་བའི་རྒྱ་དང་ལུན་པར་
 གྱུར་ཅིག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཆད་མེད་བཞི་སྟོན་པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་ཡོ་གའི་རྒྱུད་ལས་

གསུངས་པར་བཤད།

སེམས་ཅན་དུ་བརྗོད་པ། (མཛོད) སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་དང་དོན་འདྲ།

སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ། (མཛོད) 1 སེམས་ཅན། མཆིམས་མཛོད་ལས། གཞི་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་
 དང་མི་སྟོན་པ་ (གཞི་སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ) ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སེམས་
 རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ། དཔེར་ན་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྐྱ་ལ། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་སྐྱ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྐྱ་བཤད་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་ནི་སེམས་ཅན་ཅན་ལོ་ (འདི་ལ་
 གཞོད་པ་བྱས་ན་མི་རུང་) ཞེས་ཁ་ཆོན་བཅད་ནས་ལུང་བསྐྱར་པས་ན་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་
 པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་སེམས་ཅན་གྱི་གངས་སུ་བགང་བས་ན་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ཞེས་
 བྱའོ། །མཆིམས་མཛོད་ ༣༡༡ན་གཞིགས།

སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་སྐྱ། 1 ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྐྱ། སྐྱ་བཤད་ནི། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་
 ནི་སེམས་ཅན་ལ་ཐེར་ཞིང་དེའི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱ་ཡིན་པས། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་
 སྐྱ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་
 ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་པས་དེ་སྐྱ་ཅེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་མ་བྱའི་སྐྱ་མོས་པ་ན་དེ་ནི་མ་བྱའི་སྐྱ་འོ་ཞེས་མ་
 བྱ་གོ་བའམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ལོ། །དཔེར་ན་རྒྱ་རྩ་མཛོད་པར་གྲགས་པའི་ཕུང་
 བོ་ལྗེ་རབ་བྱེད་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། 2 བརྗོད་བྱ་སྟོན་པའི་སྐྱ། 3 དག་གི་ནམ་པར་རིག་
 བྱེད་ཀྱི་སྐྱ། མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ནི། དག་གི་ནམ་པར་རིག་བྱེད་
 ཀྱི་སྐྱ་འོ། །ཞེས་གསུངས།

སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པ། 1 སེམས་མེད་ལེས་པོ། 2 རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་པ།

སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པའི་སྐྱ། 1 བརྗོད་བྱ་མི་སྟོན་པའི་སྐྱ། རྒྱ་སྐྱ་ལྟ་བུ། 2 ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་
 པའི་སྐྱ། རྒྱ་སྐྱ་ལྟ་བུ།

སེམས་ཅན་སྒྲོས་སྤྲོང་བ། མི་འཐད་པ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱེན་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ད་ནི་
 དུས་ནས་དུས་འདིའི་དོན་མི་བྱའོ་སྐྱེས་པའི་སྐྱ་སྐྱེས་པ་ན། སེམས་ཅན་སྒྲོས་སྤྲོང་པ་

ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་འགལ་བར་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་
གསུངས།

སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ། ཡང་སོས་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་
དང་དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་འཁོར་མེས་སྤར་ལ་སོགས་པ་བཅུ་བྱུག་བཅུ་བྱུག་ཡོད་པ་
བསྟོམས་ན་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཡོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།
དོགས་གཅོད། བཅུ་བྱུག་པ་བརྒྱད་ལ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཙུ་བརྒྱད་བབས་བས་དཔྱལ་ཁམས་
བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཙུ་བརྒྱད་འོངས་དགོས་པ་འདུག་པས་དབྱུང་བར་བྱའོ། །

སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་ཆེན་པོ། དཔྱལ་བ་ཆེན་པོ་དང་དོན་འབྲེལ་དེའི་འབྲེལ་བ་འདྲ་དེར་གཟིགས།
སེམས་ཅན་ཙུ་ལ་དམིགས་པའི་སྣང་རྒྱུ། (དབྱེས་) སྣང་རྒྱུ་ལ་གསུངས་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་མི་རྟག་པ་
དང་བདེན་སྟོང་གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྟུག་
བསྐྱལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བརྟེན་པ་དེ། སེམས་ཅན་ཙུ་ལ་དམིགས་
པའི་སྣང་རྒྱུ་ལ་མཆོད་ཉིད། དབྱེས་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་
ཅིང་། །བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་པ། །ཟོ་ཆུན་འབྱུན་ལྟར་རང་དབང་མེད་
པ་ཡི། །འགྲོ་ལ་སྣང་རྒྱུ་རྒྱར་གང་དེ་ལ་འདུད། །ཅེས་བས་བསྟན། ཞིབ་པར་སྣང་རྒྱུ་ལ་
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སེམས་ཅན་ལ་མཐེལ་བསྟན། ཤིན་ཏུ་གཅེས་པར་བརྒྱུད་ནས་ཅི་པན་བྱེད་པའི་དོན་དུ་བཤད། རྒྱུ་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་ཅན་ལ་མཐེལ་བསྟན་ནས་ཅི་པན་དུ་སྦྱོང་བ་ཡིན་གསུང་།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོ། །

སེམས་ཉིད། ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། སེམས་ཉིད་ཅེས་པའི་ཉིད་སྤྱི་སྤྱི་དོད། ཏ་ཏ་ཞེས་པ་སྟོང་ཉིད་
ཡིན་པས་སེམས་རྒྱུད་མེན་པར་དེའི་གནས་ལུགས་ལ་གོ་དགོས་པ། དཔེར་ན་སེམས་སྟོང་
པ་ཉིད་ལ་སྤར་འཛིན་བྱས་ལྟ་བུ། (བཀའ་རྒྱུད་) སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དམ་བཤེད་གཤེགས་སྟོང་
པོ། སྤར་བཤད་ནི། སེམས་ཞེས་པས་སེམས་རང་གི་ངོ་བོ་དང་། ཉིད་ཅེས་པས་ཆོས་ཉིད་དེ་

སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་བསྟན་པར་བཞེད། 2 སེམས་ཁོ་ན།
 སེམས་ཉིད་འཕྲིན་ལས་ལ། དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་བསྟོད་པ་«སེམས་ཉིད་འཕྲིན་ལས་མ»འདི། རྩེ་བའི་
 རྒྱལ་པོ་བྱུང་བུད་ལྷ་པས་ལྷ་མོ་ལ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྟོན་ས་བསྟོད་པ་ཡིན། འདི་རྒྱུད་༩ བ
 ༥༠༡བལ་«དཔལ་ལྷ་མོ་ནག་མོའི་བསྟོད་པ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད་»ཅེས་བྱ་བ་ན་བཞུགས་སོ། །
 སེམས་ཉིད་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པ། (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གསལ་
 ལ་ཏོག་པ་མེད་པ་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་ལ་ཟེར།
 སེམས་མཉམ་འབྲུག་ བྱིང་རྟོན་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབྱུ་མ་སྟེ་ཆ་མཉམ་དུ་གནས་པའི་
 སེམས་ལ་ཟེར། ཐ་སྙད་འདི་ལམ་རིམ་དུ་གསལ།
 སེམས་རྟ། (འདུལ་བ) སེམས་ཀྱི་རྟ་དང་འབྲ།
 སེམས་མཐོང་བ། (བཀའ་བརྒྱུད) བྱག་ཆེན་གྱི་བད་ཆད་ཅིག་སྟེ། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་
 རོན། སེམས་ཉིད་གདོད་མ་ནས་སྟོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་མཆོང་རིག་ལ།
 སེམས་ངོ་ཤེས་པ། རང་རིག་ རང་རིག་པ། རང་གིས་རང་རིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་
 སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས། 1 སྦྱིར་ན་སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་དང་གཙོ་སེམས་རྣམས་
 དོན་གཅིག་ཡིན། 2 (ཐེ་བླ་སྟེ་པ) དགེ་མི་དགེ་འབྲེད་པར་བྱེད་པས་ན་སེམས། ཡུལ་ཤེས་
 པས་ན་ཡིད། དམིགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ན་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ཟེར། 3 (མདོ་སྟེ་པ) དགེ་མི་
 དགེ་འབྲེད་པས་ཆགས་གསོག་པར་བྱེད་པས་ན་སེམས། རྟེན་གྱི་ཆ་ནས་ཡིད། བརྟེན་པའི་ཆ་
 རས་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ཟེར། 4 (སེམས་ཅན་པ) སེམས་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །རང་འཛིན་
 པ་ནི་ཡིད་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་ལ་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་
 ཀྱང་ཟེར། 5 (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས། ཡིད་ནི་བདུན་ཡིད། རྣམ་པར་
 ཤེས་པ་ནི་འབྲུག་ཤེས་དུག་ལ་བཞེད། ཟབ་མོ་ནད་དོན་གྱི་འབྲེལ་པར་གསལ། འདི་
 སེམས་ཅན་པའི་བཤད་ཚུལ་དང་འབྲ་བར་སེམས།
 སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་གཙོ་བོར་རིག་པ་སེམས། ཡུལ་གྱི་བྱུང་པར་གཙོ་བོར་རིག་

བ་ལ་སེམས་བྱུང་ཟེར་རྟེ། དབྱ་མཐའ་ལས། དེ་ལ་དོན་མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས། དེ་ཡི་ཁྱད་
བར་སེམས་ལས་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། དཔེར་ན་བྱམ་པ་ཙམ་རིག་པ་ནི་
སེམས་དང་། བྱམ་པ་ཆེ་ཆུང་དང་ལེགས་ཉེས་སོགས་དེའི་ཁྱད་བར་རིག་པ་ནི་སེམས་བྱུང་
རོ། །

སེམས་གནས་དགུ། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་ལ་གཟིགས།

སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ། ༡ སེམས་འཛོལ་བ། ༢ རྒྱན་དུ་འཛོལ་བ། ༣ སྒྲན་ཏེ་འཛོལ་བ། ༤
ཉེ་བར་འཛོལ་བ། ༥ དུལ་བར་བྱེད་བ། ༦ ཞི་བར་བྱེད་བ། ༧ རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་བ། ༨ ཅི་
གཅིག་དུ་འཛོལ་བ། ༩ མཉམ་པར་འཛོལ་བ་དང་དགུ་ལོ། །

སེམས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་བ། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་དབྱེད་པའི་མཐའ། ད་
དུང་དཔྱོད་བཞིན་མི་སྟོད་པར། སེམས་ཞི་གནས་འབང་ཞིག་གི་ངང་དུ་མི་གཡོ་བར་བཞག་
པ་ལ་ཟེར།

སེམས་རྣལ་དུ་གནས་བ། ༡ སྟོ་བའི་སྟོག་སྟོགས་ཏེ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་བ། ༢ སེམས་
བརྟན་པོར་གནས་པའི་དོན། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་སྟོད་འཇུག་དར་ལྗིང་ལས། བཟོད་པ་ནི་
གཞོད་པ་བྱེད་པ་དང་སྐྱག་བསྐྱེད་འབྱུང་བས་མི་བཞུ་བར་སེམས་རྣལ་དུ་གནས་པ་དང་།
ཞེས་གསུངས།

སེམས་རྣལ་དུ་པབ། སེམས་བརྟན་པོར་གནས་པའི་དོན། སེམས་རྣལ་དུ་གནས་པ་དང་དོན་འབྲ།
རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་སྟོད་འཇུག་དར་ལྗིང་ལས། ལུས་བདེ་བའང་མི་འཛོལ་ལ་གཉིད་མི་འོང་
ཞེང་སེམས་རྣལ་དུ་པབ་པའི་བརྟན་པའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས།

སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས། སྟོ་བ། རྗེའི་སྐྱགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོར་ལམ་ཆོས་
མཆོག་ཆེན་མོ་བས་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་དོན་སྟོའི་སྟོ་ནས་ངེས་པ་ཁས་ལེན་ཞེང་ད་
ལྟའི་ལས་དང་པོ་བས་བདག་མེད་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱངས་བསྐྱེད་ནས་བསྟོམས་ན་
རྟོག་པའི་འཛིན་སྐྱངས་སུ་སོང་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོམ་པ་མིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུ་བ་ནི་སེམས་རྣལ་

དུ་མི་གནས་པའི་གཏམ་མོ། །རྗེའི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ལས། སེམས་རྣམ་དུ་གནས་པ་
ལས་འདས་ནས་བྱོན་པ་ཉམས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

སེམས་ལ། རང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཡུལ་རྣམས་ལ་གཡོ་གིང་སྒྲུལ་བར་བྱེད་པའི་
སེམས་བྱུང་ཡིད་ཀྱི་ལས་སོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་སེམས་
ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་ཚུལ་ནི། རྟོ་ཁབ་ལེན་ལ་ཀུན་སྒྲོང་མེད་ཀྱང་རེག་པ་ཅན་གྱིས་
ལྷགས་བྱེ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་སེམས་སྒྲོན་ཡོན་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་
པའོ། །

སེམས་བ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བྱེད་པར། སེམས་པས་སེམས་སྒྱིར་ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
ལ། ཡིད་ལ་བྱེད་པས་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གཏོང་བ་ཡིན་ལོ། །

སེམས་པའི་ལས། ལུས་དག་གི་རྣམ་འགྲུར་མ་ཐོན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལས་ལ། སེམས་པའི་ལས་
སམ་ཡིད་ལས་ཟེར།

སེམས་པའི་ལས་དང་བསམ་པའི་ལས་ཀྱི་བྱེད་པར། ལུས་དག་གི་རྣམ་འགྲུར་མ་ཐོན་པའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་ལས་ལ། སེམས་པའི་ལས་དང་། ལུས་དག་གི་རྣམ་འགྲུར་ཐོན་པའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་ལས་ལ། བསམ་པའི་ལས་ཟེར་རོ། །མཛོད་ལས། སེམས་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡིན་
ཏེ། དེས་བསྐྱེད་ལུས་དང་དག་གི་ལས། །ཞེས་གསུངས། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཞིབ་ཏུ་
བཤད་ན། དག་མི་དག་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་དང་ཐོར་འདྲི་དང་འདྲི་བྱའོ་ཞེས་ཐོག་མར་ཡིད་
ཁོ་ན་ལ་སེམས་གིང་ལུས་དག་གི་གནས་སྐབས་སུ་མ་ཐོན་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དེ་
ལ། ཡིད་ཀྱི་ལས་ཞེས་བྱའོ། །ཡིད་ཀྱི་ལས་དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་ཏེ་ལུས་དག་གི་གནས་
སྐབས་སུ་ཐོན་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དེ་ལ། བསམ་པའི་ལས་ཞེས་ཟེར་རོ། །སེམས་
པའི་ལས་དང་། ཡིད་ལས་གཉིས་དོན་གཅིག་ བསམ་པའི་ལས་དང་ལུས་དག་གི་ལས་
གཉིས་དོན་གཅིག་གོ། །ལུས་དག་གི་ལས་ཞེས་པ་ཡང་ལུས་དག་གི་རིག་བྱེད་མཉམ་དུ་
འབྲུག་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ལ་ཟེར་གྱི། ལུས་དག་གི་བྱ་བའམ་རིག་བྱེད་ལ་གོ་བར་

མི་བྱའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་པའི་ལས་ནི་རང་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་
པའི་སེམས་ལུལ་རྣམས་ལ་གཡོ་ཞིང་སྐྱལ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཡིད་གྱི་ལས་
སོ། །བསམ་པ་ནི། སེམས་པ་དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ཏེ། དེ་ལ་རིག་
བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་གཟུགས་ཅན་ཁོ་ནར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྱ་བ་
འདོད་པ་ལ། སྒོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཀག་ནས། ལུས་ངག་གི་རིག་བྱེད་དང་
མཉམ་དུ་འཇུག་པའི་སེམས་པ་ལ་བཞེད་བས། ལས་གཉིས་ཀ་སེམས་པར་བཤད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སེམས་པའི་ཟས། དེ་བ་ཤུགས་བྲག་དང་བཅས་པའི་སེམས་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། སེམས་པའང་ཡིན་ལ་
ཟས་དང་བྱེད་ལས་ཀྱང་མཚུངས་པས་སེམས་པའི་ཟས་ཞེས་བྲ། དེ་ཡང་རེ་བ་དང་བཅས་
པའི་སེམས་པས་ལུས་སྟོག་གནས་པར་བྱེད་པ་ནི། སྟོན་སུ་གེ་བྱུང་བའི་ཆེ་རང་གི་བྱ་
གཉིས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཆི་བ་མ་བཟོད་པར་ཐལ་བའི་རྒྱལ་པ་སྤང་བྱས་ཁ་བཅིངས་པ་ལ་
ཅུམ་པའི་རྒྱལ་པར་སྦྱས་པའི་ཆེ། དེ་བ་དང་མ་བྲལ་བར་མ་ཤི་བ་དང་། ཁ་བྲེ་བས་ཐལ་བར་
མཐོང་ནས་རེ་བ་དང་བྲལ་ནས་ཤི་བ་དང་། བྲེ་ཆག་པའི་ཆོང་པ་རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་བ་ལ་ཐང་དུ་
འཁྱལ་ནས། དེ་བ་དང་མ་བྲལ་བས་མ་ཤི་བ་དང་། དེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཆེ་ཤི་བ་ལྟ་བུའོ། །

སེམས་དཔའ་སུམ་བཙེགས། རང་ཉིད་ཡི་དམ་གྱི་ལྷར་གསལ་བཏབ་པའི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་དེ་ལ་དམ་
ཆོག་སེམས་དཔའ། དེའི་སྤྱགས་ཀར་གསལ་བཏབ་པའི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་
སེམས་དཔའ། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་སྤྱགས་ཀར་གསལ་བཏབ་པའི་རྩྭ་ཡིག་ལ་སོགས་
པའི་ཡིག་འབྲུ་དེ་རྣམས་ལ་ཉིང་རེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་
སྟོན་ལས། དེམ་ལྷ་སེམས་དཔའ་སུམ་བཙེགས་ལས། རང་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའར་གསལ་
པའི་སྤྱགས་ཀར་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་མཐེ་བོང་ཅམ་ཞིག་དང་། དེའི་སྤྱགས་ཀར་རྫོང་
ཡུངས་འབྲུ་ཅམ་གྱི་ལྷེ་བར་ཉིང་རེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་རྩྭ་མཐོང་ནས་སུས་བྲིས་པ་ཅམ་
ཞིག་བསྟོམས་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་སྒྲ་མ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དམ་ཆོག་

སེམས་དཔལ། དེའི་ཐུགས་ཀའི་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ། རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་
 ཐུགས་ཀའི་རྒྱུ་ཡིག་ཐུན་པོ་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔལ་བཅས་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་ལུས་
 རགས་པ་མཆོན་པའི་དམ་ཆོག་སེམས་དཔལ། སྤ་བ་གཉུག་མའི་ལུས་མཆོན་པའི་ཡེ་ཤེས་
 སེམས་དཔལ། གཉུག་མའི་སེམས་མཆོན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔལ་བཅས་མོ། །

སེམས་དཔའི་སྦྱིལ་གྲང་། 1 ཀླང་བ་གཡས་བ་རྡོ་རྗེ་སྦྱིལ་གྲང་ལྟར་བྱས་ལ་གཡོན་བ་གཡས་པའི་
 བརྒྱ་འོག་ཏུ་བཞག་པ་ལ། སེམས་དཔའི་སྦྱིལ་གྲང་ཟེར། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་མཛོད་དེབ་དང་
 པོ་༣༥༥ལས། གཡས་བ་རྡོ་རྗེ་སྦྱིལ་ལྟ་བུ་ལ། །གཡོན་བ་གཡས་པའི་བརྒྱ་འོག་
 བཞག །སེམས་དཔའི་སྦྱིལ་མོ་གྲང་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས། ལྟའི་བཞུགས་སྟངས་མི་འདྲ་
 བའི་སྒོར་ཞེས་པར་གཟིགས། 2 ཞབས་གཡས་བརྒྱངས་གཡོན་བསྐྱམས་ཀྱི་བཞུགས་
 སྟངས་ལ་ཟེར། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྗེ་བཙུན་མ་སེང་ལྷེང་ནགས་ཀྱི་
 སྦྱོལ་མའི་རྗེས་གནང་བ་རྒྱལ་ལས་གསུངས། 3 ཡབ་ཀྱི་བརྒྱའི་སྟེང་ནས་འཁྲུལ་བའི་
 སེམས་དཔའི་སྦྱིལ་གྲང་། དདུལ་རྒྱའི་གསུང་ཟིན་ཟིན་ན་གསལ།

སེམས་ལྷགས་སྤབ་བ། སེམས་རྒྱང་། སེམས་རྒྱང་རྒྱང་། དུ་གྲུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་
 ༣༥༦ལས། མགོན་གཉིས་བྱང་བ་དང་དར་ཁན་ནང་སོ་སོགས་སེམས་ལྷགས་སྤབ་བ་ཁ་
 ཤེས་ནི་གདོང་མཆི་མས་བརྒྱངས་ཏེ་གཟན་གྱིས་མགོ་བོ་གཏུམས་ནས་འདུག ཅེས་བ་ལྟ་
 བྱ།

སེམས་སྤབ་བ། ཀུན་ཏོག་བརྒྱུད་ཅུང་ཉེན་མོངས་སོགས། སྤྱ་བཤད་ནི། དེ་དག་དབང་པོའི་ཤེས་པ་
 ལས་སྤབ་བའི་སེམས་ཡིན་པས་ན་སེམས་སྤབ་བ་ཞེས་བརྗོད།

སེམས་བྱུང་། ལུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གཙོ་བོར་མཐོང་བའི་རྒྱོ། དཔེར་ན་འདི་ནི་གསེར་གྱི་བྱམ་པའོ། །འདི་
 ནི་དདུལ་གྱི་བྱམ་པའོ། །འདི་ནི་ཆེ་བའོ་འདི་ནི་རྒྱང་བའོ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཙོ་བོར་
 མཐོང་བའི་རྒྱའོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། སེམས་ལས་འབྲལ་འབྲལ་དུ་སྦྱེས་པའི་བྱིར་སེམས་ལས་
 བྱུང་བ་སྟེ། མདོ་ལས། འདུ་ཤེས་དང་སེམས་པའི་ཆོས་འདི་རྣམས་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་

སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྲ་མ་
ལས་ཕྱི་མ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མེད་ཅེས་འོད་ཟེར་འདོད་དོ། །ཞེས་མཆིམས་མཛོད་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་། སེམས་ལ་རག་ལས་ཤིང་སེམས་ལས་སྐྱེས་པ་འཇག་
སེམས་ལས་ཐོན་ཅིང་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བས་སམ། ཡང་ན་རྩ་བའི་རྒྱལ་སྐྱེ་བའི་
རྣམ་འགྲུར་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུར་ཡིན་པས་ན་སེམས་བྱུང་ཞེས་བྲ། ཞེས་
ཤེས་བྲ། མཛོད་འགྲེལ་ན་གསལ། སེམས་བྱུང་ནི་དུང་གི་སྤྱང་ངེ་མེ་ལྷེ་དུ་འབྲལ་འབྲལ་དུ་
འབྱུང་བས་རིགས་འདྲ་ལས་འབྱུང་བའང་མི་དགོས་པར་གསུང་དོ། །

སེམས་ཁྱོང་ཁྱོང་པོ། 1 རིག་པ་གསལ་སྒྲུང་མེད་པའམ་མི་གསལ་བའི་དོན་དུ་མཆོ་རྟེན་གསུང་།
མཆོན་གཞི་ནི། རྒྱགས་པ་ལྟ་བུ། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་སྒྲེང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་
༩༩ལས། དག་བའི་ལྷས་རྒྱགས་པ་ནི་སེམས་ཁྱོང་བ་སྐྱེ་ཞེས་སྒྲུང་ཡང་སེམས་ཁྱོང་ཁྱོང་
པོ་ནི་ཁྱོད་པ་ཡིན་གྱི་རྒྱགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། དག་བ་ལྷས་རྒྱགས་པ་
སེམས་ཁྱོང་པོར་གསུངས་པ་འཐད་ལྟར་དུ་མཐོང་ཞིང་། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་སྒྲེང་བས་
སེམས་ཁྱོང་ཁྱོང་པོ་ཁྱོད་པར་གསུངས་པ་ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་། 2 ཡིད་རྒྱག་པའི་དོན།

སེམས་དབེན། ནང་གི་རྒྱུན་རྟོན་བརྒྱས་དང་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱད་རིམ་དང་། ཕྱིའི་རྒྱུན་བྱུག་
རྒྱུའི་ཤོག་ཚོལ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིང་གའི་ཅ་མདུད་རྩོགས་པར་ཤོལ་ཏེ་རྒྱུད་རྣམས་སྤྱིང་གའི་
མི་ཤེགས་པ་ལ་ཐེམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱང་བའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། མ་དག་
བའི་སྐྱེ་ལུས་མ་ཐོབ་པའི་སྐྱེའས་ཀྱི་རྩོགས་རིམ་ནི། སེམས་དབེན་གྱི་རིམ་པའི་ངོ་
བོད། །དབེན་གཞི་ནི། འཁོར་འདས་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་སེམས་སོ། །དབེན་རྒྱུ་ནི། ཀྱུ་
རྩོག་རྒྱུད་དང་བཅས་པའོ། །དབེན་པའི་དོན་ནི་སྤྱོམ་སྤྱོལ་གྱིས་ཀྱུ་རྩོག་རྒྱུད་དང་བཅས་
པ་སྤྱིང་གར་ཐེམ་པ་ནི་དབེན་པའི་དོན་ནོ། །

སེམས་དབེན་རྩེས་མཐུན་པ། སྤྱིང་གར་མི་ཤེགས་པ་སྤྱོམ་པའི་གཅད་ལེགས་པར་ཤེས་ནས། ལུ་
རིང་དུ་གོམས་པ་ལས་སྤྱིང་བཞིའི་ཡེ་ཤེས་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་ན་སེམས་དབེན་རྩེས་མཐུན་པ་

ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་རྗེ་འཛིན་པ་གསལ་སྟོན་ལས་གསུངས།

སེམས་དཔེན་མཐར་ཐུག་གི་དཔེའི་འོད་གསལ་། སེམས་དཔེན་བ་དེས་ལས་རྒྱ་དང་སྒྲིབ་ལྷན་བཞི་
ལྟན་གྱིས་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་དང་ནས་ཁྲབ་བྱེད་ལ་དམིགས་པའི་དོར་བརྒྱས་སོགས་
བསྐྱངས་པས། བསྟོམ་སྟོབས་གྱིས་ཁྲབ་བྱེད་སོགས་རྒྱུད་སྤྲོ་མ་ལུས་བ་མི་ཤིགས་པ་ལ་
ལྟག་མེད་དུ་ཐིམ་པས་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་བརྒྱུད་ཆ་འབྲམ་ཡིན་པར་འཆི་རིམ་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་ཤར་ཏེ་གཉུག་སེམས་བདེ་ཆེན་གྱི་དོ་ཐོར་སྒྲེམ། དེས་སྟོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་
མཉམ་པར་བཞག་པའི་འོད་གསལ་ལ། སེམས་དཔེན་མཐར་ཐུག་གི་དཔེའི་འོད་གསལ་
ཟེར་རོ། །དེ་དང་ཤིག་ཏུ་སྤྲོ་བའི་སེམས་གྱིས་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྲིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟགས་པའི་ཆོ་
དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་མཆོན་པའི་དཔེར་འགྲོ་བས་དཔེའི་འོད་གསལ་དང་། བ་ལས་གྱི་
འཆི་བ་ཞིགས་ནས་ཆོས་སྤྲིའི་བསྐྱེད་བ་དངོས་སུ་བྱུང་བས་ལས་དུས་ཀྱི་ཆོས་སྤྲི་ཞེས་གྲང་
བཤོ། །

སེམས་ཙམ་པ། བྱེད་ན་མི་འདོད་ཅིང་དང་རིག་བདེན་གྱུ་ཏུ་འདོད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲི་བའི་གང་ཟག་དེ་པ་སེམས་ཙམ་ནས་བདེན་པ་དང་ནུབ་པ་གཉིས་ཡོད། གྲུ་བཤད་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་ཏུ་འདོད་པ་ས་ན་སེམས་ཙམ་པ་ཞེས་བཤད། །

སེམས་ཅན་རྣམ་པ་དེན་པ། ཤེས་པའི་གཟུང་རྣམ་ཇུས་སྒྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་པའོ། །ཡང་ན་
 རྩྱུང་མཐོང་གི་རྩྱུང་གི་གཟུགས་འཛིན་མཛོན་སྤྲུམ་ལ་གཟུགས་རྟགས་པར་སྤང་བའི་ཆ་ལ་
 མ་དེག་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་མ་ཞུགས་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་པའོ། །དེ་ལ་ད་ལྟེ་
 བ། གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ། རྩྱུང་ལྟེང་ཆ་ལ་སྤྲུལ་གཉིས་མེད་པ་དང་གསུམ་
 མོ། །

སེམས་ཙམ་རྣམ་རྒྱུན་པ། ཤེས་པའི་གཞུང་རྣམས་སྒྲོ་བཏགས་སུ་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་པའོ། །ཡང་
ན་ཚུང་མཐོང་གི་ཁྱད་ཀྱི་གཞུགས་འདོན་མཛོན་སུམ་ལ་གཞུགས་རགས་པར་སྤང་བའི་ཆ་
ལ་མ་དེག་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་བ་ཞུགས་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་པའོ། །

སེམས་ཅན་པ། (པར་ཕྱིན) གྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་། རང་རིག་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
 གྲུབ་མཐའ་སྤྲུལ་བའི་གང་ཟག་དེ། སེམས་ཅན་པའི་མཆན་ཉིད། སེམས་ཅན་པ་དང་། རྣམ་
 རིག་པ་དང་། རྣམ་འཁྲུང་སྤྱིད་པ་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་ དེ་ལ་དབྱེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམ་
 བདེན་པ་དང་། རྣམ་རྒྱུན་པ་གཉིས་ལས། སེམས་ཅན་པ་གང་ཞིག་ ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
 གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་གཟུགས་རགས་པར་སྤྲང་བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་བག་ཆགས་
 གྱིས་བསྐྱད་པ་མ་ཞུགས་པར་འདོད་པ་དེ། སེམས་ཅན་རྣམ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད། རྣམ་
 བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུངས་འཛིན་གངས་མཉམས་པ། སྒྲོང་ང་བྱེད་ཆལ་བ། ལྷ་ཆོགས་
 གཉིས་མེད་པ་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་རྣམས་སོ་སོའི་འདོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱ་མ་ལེབ་གྱི་
 གཤོག་སྤེང་གི་ཁ་ལོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཁ་ལོ་འཛིན་པའི་ཆེ། དུལ་གྱི་ངོས་ནས་སྡོ་
 སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་རྣམ་པ་གཏང་ཅིང་། དུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་སྡོ་སེར་
 སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་རྣམ་པ་རྣམ་བདེན་དུ་སྤྱེ་བར་འདོད་པས་ན་གཟུངས་འཛིན་གངས་
 མཉམས་པ་དང་། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཆེ་དུལ་གྱི་ངོས་ནས་སྡོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་
 རེའི་རྣམ་པ་གཏང་ཅིང་། དུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་སྡོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་རྣམ་པ་
 རྣམ་མེད་དུ་སྤྱེ་བར་འདོད་པས་ན་སྒྲོང་ང་བྱེད་ཆལ་བ་དང་། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཆེ་དུལ་གྱི་
 ངོས་ནས་སྡོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་རྣམ་པ་མ་གཏང་ཅིང་། ཁ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་གཏང་།
 དུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་སྡོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་རྣམ་པ་རྣམ་མེད་དུ་མ་སྤྱེས་པར།
 ཁ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་རྣམ་མེད་དུ་སྤྱེས་པར་འདོད་པས་ན་ལྷ་ཆོགས་གཉིས་མེད་པ་ཞེས་
 བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་པ་གང་ཞིག་ ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་
 མངོན་སུམ་ལ་གཟུགས་རགས་པར་སྤྲང་བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་བག་ཆགས་གྱིས་བསྐྱད་པ་
 ཞུགས་པར་འདོད་པ་དེ། སེམས་ཅན་རྣམ་རྒྱུན་པའི་མཆན་ཉིད། རྣམ་རྒྱུན་པ་ལ་དབྱེ་ན། དེ་
 བཅས་རྣམ་རྒྱུན་པ། དེ་མེད་རྣམ་རྒྱུན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད། སྤྱ་བཤད་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་
 སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་པས་ན་སེམས་ཅན་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་

རིག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་པས་ན་རྣམ་རིག་པ་ཞེས་བཞེད་དོ། །

སེམས་ཅེ་གཅིག་ལ། དམིགས་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སེམས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཅེ་ནི་དམིགས་
ཡུལ་གྱི་དོན་ཡིན་པས། དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ཡིན་པས་དེ་
སྐད་ཅེས་བཞེད།

སེམས་ཙམ་འཛོག་ ཙམ་འཛོག་ལ་གཟིགས།

སེམས་ཆོར། ལུ་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཆེན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོར་བ། དཔེར་ན་ཡིད་
ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་ལྟ་བུ། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ནས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སོགས་ལྟའི་
འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་རྣམས་ནི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་ཡིན་ཀྱང་སེམས་
ཆོར་མིན་པས་ཞིབ་ཆ་དགོས་སོ། །

སེམས་རགས་ལ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་ཟེར།

སེམས་ཤིན་ཏུ་སྒྲ་བ། སྤྱིར་སྟོང་བ་བཞིའི་སེམས་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའི་སེམས་ལ་
ཟེར།

སེམས་ཤིན་སྤངས། སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པར་གཏོད་པ་ལ་དགའ་མགུར་འཇུག་ཏུ་མི་བྱུང་བ་
དང་བྲལ་ནས་དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་དོན། འདི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་
ར་གཅིག་གི་ནང་ཆོན་དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་ཤིན་སྤངས་ཞེས་བཤད་ཡིན།

སེམས་སེམས་བྱུང་། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྟེ། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་གཙོ་བོར་མཐོང་བའི་སྒྲོ་ལ་སེམས་
ཞེས་བྲ། དཔེར་ན་འདི་ནི་བྱམ་པའོ་སྤྲུལ་པའོ་སྒྲོ་ལྟ་བུ། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གཙོ་བོར་མཐོང་
བའི་སྒྲོ་ལ་སེམས་བྱུང་ཟེར། འདི་ནི་གསེར་གྱི་བྱམ་པའོ། །འདི་ནི་དཔུལ་གྱི་བྱམ་པའོ་འདི་
ནི་ཆེ་བའོ་འདི་ནི་ཆུང་བའོ་སོགས་ཁྱད་པར་གཙོ་བོར་མཐོང་བའི་སྒྲོའོ། །

སེམས་སྟོང་སྟོང་སོ། སེམས་སྟོང་སྟོང་སོ་དང་འདྲ། དཔེར་བོ་གཙུག་ལག་མེད་པའི་སྟོང་འཇུག་གི་
འབྲེལ་པ་སོགས་གཞུང་མང་པོར་སེམས་སྟོང་སྟོང་སོ་ཞེས་བྲིས་སྤང་ཡང་ཡི་གེ་དག་མིན་
དཔུང་དོ། །

སེར། 1 བརྒྱན་གཤེར་རམ་བཞུག་ཆོན་གྱི་མིང་། དཔེར་ན་སྒྲོམ་རིམ་བར་པ་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་བྱངས་
 པ་ལས། བྱམས་པ་འི་ཆུས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་བརྒྱན་ཏེ་སེར་ཡོད་པའི་ས་བཞིན་དུ་བྱས་ལ་
 སྟོང་རྗེའི་ས་པོན་བཏབ་ན་བདེ་ཟླ་གུ་ཡིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སེར་དང་སེར་བ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་སེམས་ཏེ། སེར་
 བྱི་བཞུག་ཆོན་ནས་བརྒྱན་གཤེར་དང་དེ་ཉིད་འབྲེལ་གས་ནས་ཤོད་བྱུང་གྱུར་པ་ལ་སེར་བའམ་
 སེར་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྣམ་འབྲེད་འབྲེལ་༼ རྒྱ་བ་ ༡༡༣་པ་ལས། སེར་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
 རྒྱ་དང་བཅས་པ་འོ། །ཞེས་གསུངས། 2 སེར་པོ།

སེར་སྐྱུ། <གའིལ> 1 སེར་པོ་དང་དགའ་པོ་འབྲེས་པའི་ཁ་དོག་གི་མིང། 2 རབ་བྱུང་དང་ཁྲིམ་པའི་
 བསྐྱུས་མིང། དེ་ཡང་སེར་ནི་སེར་མོ་བ་སྟེ་རབ་བྱུང་དང་། སྐུན་སྐྱུ་པོ་སྟེ་མི་ནག་གི་མིང།
 སེར་སྐྱུ་མི་དམངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 སེར་སྐྱུའི་ཡུལ་སྟེ། སངས་རྒྱུ་སྐུ་འཁྲུངས་པའི་ཡུལ་
 ཟས་གཙང་གི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་ཡོད་པར་བཤད། ཡོང་ཁྲེར་སེར་སྐྱུ་ནི་གནས་བཙས་དང་
 དོན་གཅིག་གནས་བཙས་ནི་ཡོང་ཁྲེར་ཆེན་པོ་རྩྭ་གཡི་ཡ་གྲུལ་ལྷ་གེ་ཏྲ་ (Saketa) ཟེར་བ་
 དེའོ། འོ་ན་སངས་རྒྱུ་སྐུ་འཁྲུངས་པའི་གནས་ལུསྟེ་ནི་མ་ཡིན་ནམ། སེར་སྐྱུ་ཡིན་པ་རི་རྩུར་
 འཐད་ཅེ་ན། སེར་སྐྱུ་ནི་དེའི་རྒྱ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་སྟེ་འི་མིང་ཡིན་ལ། ལུསྟེ་ནི་ཞེས་པ་ནི་ཡུལ་
 དེའི་གནས་ཀྱི་བྲག་བའམ་ཆ་ཤས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་ཏེ། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གནས་
 ཡིག་ལས། ལུསྟེ་ནིའི་རྩབ་ཕྱོགས་མེ་མི་ལྟ་བུ་གཙམ་ན་ (གའིལ་བསྐྱུ) སེར་སྐྱུའི་ཡོང་ཁྲེར་
 གྱི་ཡུལ་ཡོད་ཅིང་དེང་སང་གི་མིང་ཡང་ཏི་ལོ་ར་ཀོ་ཏི་ཟེར། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། ཁྲོད་
 རྫོལ་ལྟམ་འི་གསུང་འབུམ་སྟེང་ཆ་ནང་ནས་ས། རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་ཡོང་ཁྲེར་ཆེན་པོ་རྩྭ་གཡི་ཡ་
 གྲུལ་གནས་བཙས་ཞེས་པ་ཡོང་ཁྲེར་སེར་སྐྱུར་ཡལ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ་དང་། ཡུམ་སྐྱུ་
 མ་ལྟ་མཛེས་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་འཁྲུངས་པ། བསྐྱུལ་བཟང་སངས་རྒྱུ་སྐུ་ལོང་གི་བཞི་བ་
 བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ལྟུ་རྒྱལ་པོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 4 ཉི་མའི་མིང་
 ཡིན་པར་ཡང་། སི་པོད་སྟེང་གཉིས་ཤུར་སྐྱུར་ན་གསལ། 5 ལྷི་རོལ་པའི་དྲང་སྟོང་ཞིག་གི་

མིང་། དང་མོང་མེར་སྐྱུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མེར་སྐྱུའི་མོང་ཁྱེད། <ཀམ་ལ་བསྐྱུ> (འདུལ་བ) ལུ་མྱི་ནིའི་རུབ་ཕྱོགས་མེ་ལི་ལྷ་བྱག་ཙམ་ན་ “ཀམ་ལ་
བསྐྱུ” མེར་སྐྱུའི་མོང་ཁྱེད་གི་ཤལ་ཡོད་ཅིང་། རྟེན་སངས་མིང་ལ་Tilaurakot “ཉི་ལོ་ར་ཀོ་ཉི”
ཟེར་ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་།

མེར་བྱིམ། 1 རབ་བྱུང་ཡིན་པའི་དཔོན་རིགས་ཀྱི་བྱིམ་གྱི་མིང་། 2 ཡང་ན་བྱིམ་པ་མེར་གཟུགས་
ཙན་གྱི་བྱིམ་ཁང་གི་མིང་། མེར་ནི་མེར་མོ་བ་སྟེ་རབ་བྱུང་གི་མིང་ཡིན་ལ་དེའི་རྟགས་
འཆང་བའི་བྱིམ་པའི་བྱིམ་ཞེས་བའོ། །འབྲས་ལྗོངས་ལ་ (Sikkim) ཟེར་བའང་མེར་བྱིམ་
ཟེར་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་མཁན་འདུག་པ་ལྟར་དེ་རང་ཡིན་པར་སྣང་ངོ་། །

མེར་བྱིམ་པ། 1 བྱིམ་པ་རབ་བྱུང་གི་ཆ་བྱང་ཙན་གྱི་མིང་། བྱིམ་པ་མེར་གཟུགས་ཙན། བྱིམ་པ་བྲ་
གཟུགས་ཙན། བྱིམ་པ་བཙུན་གཟུགས་ཙན། རབ་བྱུང་གི་རྟགས་འཆང་བའི་བྱིམ་པ། བྲ་
ཆས་གྲོན་པའི་བྱིམ་པ། བྱིམ་བཙུན་རྣམས་དོན་འདྲ། འདི་བྲ་ཆས་གྲོན་པའི་བྲ་ལོག་ལའང་
གོ། མེར་བྱིམ་པ་ནི་བྱིམ་བཙུན་ཞེས་པ་དང་ཡང་དོན་འདྲ་སྟེ། ཏཱ་ར་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་
འབྱུང་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྣམ་ཐར་འཆད་པའི་སྐབས་ལས། བྱིམ་བཙུན་ཆོས་གོས་གྲོན་ཉི་
ཞིང་ཆོས་པ་གཟེགས་ནས། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཉམས་སོ་ཞེས་ཐུགས་འབྱུང་ནས། དགེ་
འདུན་གྱི་དབུས་སུ་ཆོས་བསྟན་ཏེ། གཙུག་ཏྲར་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་གཟུངས་མགོ་ཞབས་བསྟོན་ག་
པ་ལན་གསུམ་རྒྱུ་པས་དེ་ཉིད་དུ་སྐྱུ་འདས་ཏེ། དེ་ཞེག་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་རུབ་སོ་ཞེས་གྲགས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་། །སྤྱུ་བཤད་ནི། མེར་ནི་མེར་མོ་བ་སྟེ་རབ་བྱུང་གི་མིང་ཡིན་
པས་བྱིམ་པའི་རབ་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་གོ། །3 མེར་བྱིམ་དང་འདྲ་སྟེ། འ་རྒྱལ་མཆོག་
ལྷ་པའི་རྣམ་ཐར་དུ་ ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་སྟེགས་བམ་དང་པོ་(༣༥) ལས། དགའ་ལྷན་ནས་
ཤར་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་མཁས་གྲགས་ཙན་དེ་གདན་དྲངས། རི་བོ་བདེ་ཆེན་
“མེར་བྱིམ་པ”ལྟ་བུར་སོང་བའི་ཉམས་གསོས་གནང་ཞིང་དབུ་ལྗང་བཞེས། ཞེས་གསུངས།
ཡང་དེ་ཉིད་༣༡༥ལས། དགོན་པ་ “མེར་བྱིམ་པ” གཙང་དགོན་དུ་བསྐྱུར་བའི་ཉམས་

སྒྲིལ་ཡང་། གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་ཆེར་མི་སྒྲིལ་ངོ་། །པོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་སོགས་
སྟུ། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་ཞེས་གྲིས་སྒྲིལ་ལ། ལ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པའི་རང་རྣམ་དུ་ཀྱུ་ལའི་
གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༡༥༡ལས། སྒྲིལ་རས་གཟིགས་ཀྱི་མཆོ་ནས་སེར་འབྲས་དག་
གསུམ་དང་ལྷ་ས་གསལ་པོ་བསྟན་བྱུང་བས་ཐམས་ཅད་ཡ་མཚན་ཞིང་སྒྲིལ་སྒྲིལ་མཐོན་
གཉེར་ཏེ་ལས་དྲགས་ཏེ་ལབ་རྒྱུའང་མི་འདུག་ཅེས་ཁོ་བོས་གྲིས་པ་སྒྲིལ་གསུངས་སོ། །

སེར་འབྲས་དག་གསུམ། སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་དོན་གཅིག
སེར་སྒྲིལ་གྱ་བཅུན་མང་པོ་གྲལ་བསྒྲིགས་ནས་ཤེས་པས་བསྟུ་བྱ་བའི་དོན། སེར་ནི་སེར་མོ་བ་སྟེ་གྲ་
བཅུན་གྱི་མིང་། སྒྲིལ་སེར་གྲལ་བསྒྲིགས་ནས་སྒྲིལ་པའི་མིང་།
སེར་མིག་ཅན། མིག་སེར་ཅན་ཏེ། སྒྲིལ་བྱ་ལུག་པའི་མིང་། མདོན་བཛོད་དུ། སྒྲིལ་བྱ་ལ་སེར་སྒྲིལ་ལྟ་
བྱེད་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་བའི་སེར་མིག་ཅན་ཞེས་སྒྲིལ་བྱའི་མིང་དུ་ངས་སོ། །རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་
མོ་ལས། ལྷག་པར་ཕྱོགས་འཛིན་སེར་མིག་ཅན། །འགའ་ཞིག་ནག་པོའི་ཀྱན་སྒྲོང་གིས། །སྒྲོ་
སྒྲིལ་སྒྲིལ་ཆོགས་སྒྲོན་པ་ཡི། །སྒྲིལ་ཅོར་རི་བཞིན་སྒྲིལ་བ་ལ། །ཤེས་ཀྱིས་འབྱེད་པའི་མཐུ་
དམན་པའི། །མོངས་པ་དག་ཀྱང་རྗེས་འཇུག་སྟེ། །མི་བཟང་འཛིགས་དུང་ངན་འགྲོའི་
སྒྲོང་། །ཁྱུ་འདེད་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་རྣམས་ལ། །མ་བཟོད་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཡིས། །དངས་
པའི་རྟོགས་བཛོད་རྒྱ་པའི་བཞིན། །ངོ་མཆར་རི་མོ་འཇུག་པའི་མདངས། །ཀྱན་ལ་གསལ་
པོར་ངོམས་བྱེད་ན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲིལ་བཤད་ནི། འདིའི་མིག་སེར་པོ་ཡིན་པས་
མིག་སེར་ཅན་ནས་སེར་མིག་ཅན་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག་ ཞིབ་པར་སྒྲིལ་བྱ་ལ་གཟིགས།

སེར་མོ་བ། རབ་བྱུང་སྒྲིལ་མིང་། སྒྲིལ་བཤད་ནི། ར་བཟང་སེར་པོ་མན་བས་པའི་ཆ་ནས་སེར་མོ་བ་
ཞེས་བཛོད་དོ། །

སེར་དམག་གྲ་པའི་དམག་ རབ་བྱུང་གི་དམག་ སེར་ནི་སེར་མོ་བ་སྟེ་རབ་བྱུང་གི་མིང་ཡིན་ལ། དེའི་
དམག་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །འགའ་ཞིག་གིས། སེར་པའི་དམག་ལྟ་བུ་ལ་གོ་བ་ནི་ནོར་རོ། །
སེར་ཡོད་པའི་ས། སྒྲིལ་སྒྲོན་རན་པའི་པའི་མིང་། གསེར་ཞེས་གས་འབྲལ་ཡོད་པ་ནི་ནོར་བར་

གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། སྐྱོམ་རིམ་བར་པ་ལས། བྱམས་པའི་རྒྱུ་མེས་ཀྱི་
རྒྱུད་བརྒན་ཏེ་མེར་ཡོད་པའི་ས་བཞིན་དུ་བྱས་ལ་སྤྱིང་རྗེའི་ས་ཐོན་བཏབ་ན་བདེ་སྐྱེག་ཏུ་
ལོན་ཏུ་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སེལ་ཞུགས། ལྟད་ཞུགས་པ་དང་། སྐྱོན་ཞུགས་པའི་དོན། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་
འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་མི་དགེ་བའི་སེལ་ཞུགས་ན་ལ་ཁུར་བཤགས་སྒྲོམ་བྱས་ལ། དགེ་བ་
རྗེ་འཕེལ་དུ་གཏོང་དགོས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

སོ་གཏོང་བ། (འདུལ་བ) ས་པག་དང་རྩ་སོགས་མེར་བསྐྱེགས་ཏེ་སྤྲ་བརྟན་དུ་བྱེད་པའི་དོན།

སོ་སྟོ། སོ་ཟེང་། སོ་རོང་རོང་། ལི་ལིའི་གྲར་ཁང་ལ་གཞི་བྱས།

སོ་ཐམ་པ། 1 སྤྱི་ཡི་བྱད་པར་ཞིག་སྟེ། གང་དར་ཆེས་པས་ཁ་དང་སོ་དག་ལས་སྤྱ་ཐམ་ཐམ་ཟེར་བ་ལྟ་
བུ། 2 གང་དཔྱལ་བརྒྱུད་ཀྱི་གསུམ་པ། གང་བའི་ཟུག་རྩ་བསྐན་མི་བཟོད་པར་ཁ་དང་སོ་
དག་ལས་སྤྱ་ཐམ་ཐམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། སྤྱི་བ་དཔོན་དུལ་བ་ལྟའི་འདུལ་བ་ནས་
པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནས་པར་བཤད་པ་ལས། ཏྲག་ཏུ་ཁ་དང་སོ་དག་ལས་སྤྱ་ཐམས་ཐམས་
ཟེར་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སོ་ཐམ་ཐམ་པ། སྤྱི་ཡི་བྱད་པར་ཞིག་སྟེ། སོ་ཐམ་པ་དང་འབྲ།

སོ་ཐམས་ཐམས་པ། སོ་ཐམ་ཐམ་པ་དང་འབྲ། འདུལ་བ་ལུང་སྐྱོན་ཆོགས་ཀྱི་ནམས་༡༤ནམས། སོ་ཐམས་
ཐམས་དང་། ཞེས་འབྱུང་། སྤྱི་བ་དཔོན་དུལ་བ་ལྟའི་འདུལ་བ་ནས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནས་
པར་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་རོ། །

སོ་ཐར་གྱི་མདོ། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་དང་དོན་འབྲ།

སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ། (འདུལ་བ) 1 (ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་) དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་རྒྱ་བྱས་ནས་
གཞན་ལ་གཞོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་སྒྲོག་པར་ཁས་སྤངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་བསྐྱེད་མཆེད་ཀྱི་གཞུགས་དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པའི་དོ་ཐོར། ཐལ་འགྱུར་བས་
བཞེད། 2 (ཁྲེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་ལུགས་) དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་རྒྱ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་

གཞི་དང་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ཐོག་པར་ཁས་སྒྲུངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་བསྟན་མེད་
 ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པའི་ངོ་བོར། བྱེ་བྲག་སྒྲིམ་བས་བཞེད། 3 (མདོ་
 སྒྲེ་བ། སེམས་ཅན་པ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ།) དེས་འབྱུང་གི་བསམ་བས་རྒྱ་བྱས་ནས་
 གཞན་ལ་གཞི་དང་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ཐོག་པར་ཁས་སྒྲུངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་
 སྒྲིང་བའི་སེམས་པ་རྒྱན་ཆགས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པའི་ངོ་བོར།
 མདོ་སྒྲེ་བ། སེམས་ཅན་པ། རང་རྒྱུད་པ་བཅས་ཀྱིས་བཞེད་དོ། །རྗེའི་འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་
 སྒྲིང་བོ་ལས། དེས་འབྱུང་བསམ་བས་རྒྱ་བྱས་ནས། གཞན་གཞི་དང་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་
 ལས། ཐོག་པ་དེ་ཡང་ལུས་ངག་ལས། གཟུགས་ཅན་ཡིན་ཞེས་འདོད་པ་དང་། སྒྲིང་བའི་
 སེམས་པ་རྒྱན་ཆགས་པ། ས་བོན་དང་བཅས་ཡིན་ལོ་ཞེས། འདོད་པའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་པ་
 གཉིས། རང་གི་སྒྲེ་བ་གོང་ལོག་སྒྲིམ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པའི་རྒྱུའི་ཀྱན་སྒྲོང་གསུམ། (འདུལ་བ) སྒྲིམ་པ་ལེན་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ། སྒྲིམ་པ་
 འཐོབ་པར་ཤེས་པ། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་ལྟན་པ་སྒྲེ་གསུམ་མོ། །

སོ་ཐར་གྱི་པམ་པ། (འདུལ་བ) པམ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད། (འདུལ་བ) བསྟེན་གནས། དག་བསྟེན་པ་མ་གཉིས། དག་ཚུལ་པ་མ་གཉིས།
 དག་སྒྲོབ་མ། དག་སྒྲོང་པ་མ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་དོ། །བསྟེན་གནས་ལ་པ་མ་གཉིས་མི་བགྲང་
 བ་ནི་དེ་སྒྲིམ་པ་གཞན་རྣམས་ལས་དམན་པ་དང་དུས་ལྷུང་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཡིན།

སོ་ཐར་རིགས་བདུན། (འདུལ་བ) སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་ལས་བསྟེན་གནས་དོར་བས་བདུན་ནོ། །བྱ་
 སྒྲིམ་ལས། སོ་ཐར་རིགས་བདུན་བགྲང་ཆེ་བསྟེན་གནས་མིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སོ་ནམ། 1 ཞིང་ལས། 2 སོ་ཆེས་སམ་འཆོ་ཐབས་སྤྱིའི་མིང་ལའང་འཇུག་དཔེར་ན་ཁྱིམ་གྱི་སོ་ནམ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཁྱིམ་གྱི་སོ་ནམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱིམ་
 གྱི་སོ་ཆེས་མོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 རྒྱ་ལུད་ཤོད་གཤེར་ས་བོན་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་
 ཆོགས་ལ་སོ་ནམ་ཟེད། ས་པཎ་གྱི་སྒྲིམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། དཔེར་ན་བསྐྱའི་སོ་ནམ་

ལ། རྟག་ཏུ་འདས་དང་ལྷན་ལྷན་དགོས། ཞེས་དང་། དཔེར་ན་ཆུ་ལུང་ས་ཐོན་སོགས། སོ་
ནམ་ཞིང་པས་བྱར་ལུས་ཀྱི། ལྷ་གུ་ཐོང་བུ་སྟེ་མ་

སོགས། ཞིང་ལས་འབྱུང་གི་མི་ལས་མིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སོ་ནམ་བཞི། སོ་ནམ་རྣམ་བཞི་ལ་གཟེགས།

སོ་ནམ་རྣམ་བཞི། ཞིང་ལས། ཆོང་ལས། ལྷག་སྟོང་། ལུན་བསྐྱེད་བཅས་སོ། །

སོ་སྟོན། ཐོན་དུས་སྤྱི་མཆོམས་ལ་མེལ་ཆེ་དང་སོ་བྱེད་པའི་སྟོན་པའི་མིང་། དེ་ཡང་བྱེད་དག་ལ་
སོ་བྱེད་པའི་བྱི་སོ་བྱ་བ་ཞིག་དང་། བོད་སྟེ་རང་གི་ནང་དུ་སོ་བྱེད་པའི་ནང་སོ་བྱ་བ་གཉིས་
ཡོད་པའི་བྱི་མ་ནི་ད་དུང་ཡང་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་དུ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལ་སོ་སྟོན་བྱ་བའི་ཐ་
སྟེན་ཀྱང་རྩོམ་སོགས་ལ་གསལ་ཡོད། ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་།

སོ་མ། 1 གསར་བ། གོས་སོ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་མཛོད་རྣམས་སྤྱི་གསར་པ་ཞེས་པ་ཅམ་ལས་མི་
འབྱུང་ཡང་། དེ་ནི་གསར་པ་ཅམ་མིན་པར། སོས་པའམ་མ་ཉམས་ཤིང་ལྟོད་མེད་པའི་དོན་
ལ་གོ་དགོས་པར་སྟུམ། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) གདོད་མའི་གནས་ཚུལ་རང་མཆོད་པའམ། བཅོས་
བསྐྱེད་མེད་པའི་གདོད་མའི་རང་བཞིན་རྟེན་པ་ལ་སོ་མ་ཟེར།

སོ་མ་རྩ་དྲུག་ (ཞིགས་སྟུང་) 1 རྩ་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཤིང་སྟོན་གྱི་རིགས་ཤིག་ རོ་ཆ་ཞིང་ཁ། ལྷ་
རྩེས་སྟོན་ས། ལུས་པས་སྟོན་ནད་དང་། བགས་ནད། ཆུ་མེར་གྱི་ནད་སེལ། མིང་གི་རྣམ་
གངས་ལ་འདབ་བཟང་དང་། ལྷ་གུ་རྩི། འབྲས་ནག་པོ། མཛེ་འཛོམས། རྩ་བའི་སྟུག་མ། རྩ་
བའི་རི་མོ། རྩ་ཆེས་ཀྱི་རྩལ། ལྷག་ནག་ ལྷ་རི་པ་ལྷ། སོ་མ་བསྐྱི་ཀ་བཅས་སོ། བོད་རྒྱ་
ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་སོར་བཞག་ལ་ཡིག་འབྲུ་འགའ་ཞིག་བཅོས་འབྱུར་བྱས་སོ། སོ་མ་རྩ་
རྩའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་གཟེགས་འདོད་ན། སྟོན་དབྱེད་ཡན་ལག་བརྒྱུད་པའི་སྟེང་པའི་
འབྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ། བསྟན་འབྱུར་གསོ་རིག་༩ ཉེ་བ་ ༡༩༦བ་ཇེན་གསལ་ཡོད། 12 སྟོན་
གཞུང་རྩ་བའི་རྒྱལ་པོ། དེ་ནི་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་རི་བོ་ཅེ་ལྷང་གསུངས་ནས་
སྟོན་རྒྱ་གར་དུ་དར་ཞེས་གསལ་མེལ་ལས་གསུངས། གཤམ་ཐོག་རྣམ་ཐར་དུ་སྟུ་སྟུབ་ཀྱིས་

མཛད་པར་བཤད། ཅེས་སྤོང་སྐད་གཉིས་ཤན་སྒྱར་གསེར་གྱི་ཕྱང་མཛེས་ལས་བཤད་
དོ།

སོ་མ་རང་ལུགས་སྤྱ་བཞག་པ། (བཀའ་བརྒྱུད) སོ་མར་བཞག་པ་དང་འདྲ། གདོད་མའི་གནས་ཚུལ་རི་
ལྟར་ཡོད་པ་དེ་ལ་བཟོ་བཅས་མི་བྱེད་པར་བཞག་པའི་དོན།

སོ་མར་། སྤྱ་ཤད། རྒྱག་ཤད།

སོ་མར་ས། སོ་མར་དང་འདྲ། ཡིག་རྩིང་གི་རིགས་ལ་ཡངས་འཇུག་ཅན་འདི་མང་ངོ།

སོ་མར་བཞག་ 1 བཅོས་བསྐྱད་མེད་པར་བཞག་པ། རང་གར་བཞག་སྟོན་ལ་བཞག་སྟུག་པར་བཞག་
ཐ་མལ་དུ་བཞག་ཅེས་བ་རྣམས་སྤྱིར་དོན་འདྲ། 2 (ཐུག་ཆེན) ལྷ་མས་རོ་སྤྱད་པའི་སེམས་ཉིང་
ལྟན་སྟེས་གྱི་རོ་སོའམ་རང་བཞིན་ཡི་ནས་སྟོས་བ་དང་བལ་ཞིང་ངོས་བཟུང་མེད་པའི་དོན་
དེ་ཉིད་རང་སོར་བཞག་པ།

སོ་བཙུགས་པ། བྱ་ར་བྱས་པ། སོ་བལྟས་པ། བསྐྱངས་པ།

སོ་ཅི། 1 སོ་སྟོན། ཅི་ནི་འདིར་སྟོན་གྱི་མིང་སྟེ། བདུད་ཅི་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2 ལེགས་སྒྱར་དུ་ཏུ་ལ་དང་
རྒྱ་གར་པལ་སྐད་ལ་སྟན་ཟེར་བའི་ལོ་མ་དང་དེ་ལས་བཟོས་པའི་བཟང་བའི་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་། འདིས་སོ་མཐེགས་པོར་བྱེད་པས་སོ་ཅི་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་
སེམས། 3 སྤྱིན་སྟེག་སྐབས་མེ་ལྷ་སོགས་ལ་འབྱལ་བྱེད་གྱི་གཏོར་མ་ཞིག་སྟེ། དེ་ལ་ཆོས་
སྐད་དུ་ཏུ་ལ་དང་པལ་སྐད་དུ་སྟན་ཟེར། རྒྱས་པར་ཏུ་ལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སོ་ཅིའི་འདབ་མ། ཁྱི་ཤིང་ལ་སྟེས་པའི་ལོ་མ་བྱི་ཞེས་ལ་རོ་ཁ་བ་བཟར་རུང་བ་ཞིག་རྒྱ་གར་བས་
སྟན་ཟེར་བའི་དོ། །སོ་ཅི་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ༡ བསྐྱལ་བ་བཟར་པའི་མདོ་། རྒྱ་སྤྱབ་གྱི་མདོ་ཀྱང་
ལས་བཏུས་པར་བྱངས་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐར་མའི་རྒྱལ་པོ་བ་ལང་རྒྱར་གྱུར་
པ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྤྱ་འབྱེན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་སོ་ཅིའི་འདབ་མ་ཕུལ་ཏེ། དང་སོ་
བྱང་རྒྱལ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སོ་ཆོགས་བྱེད། སོ་འཐམས་འཐམས་བྱེད་པའི་དོན་དུ་བཤད། ཞིབ་པར་མཐར་ཐོག་ནས་སོ་ཆོགས་

བྱེད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སོ་ཆེས། འཆོ་ཐབས་ཀྱི་མིང་ལ་བཤད། འོན་ཀྱང་སོ་ཆེས་ཞེས་པའི་སོ་ནི་སོ་ནམ་ཞེས་པའི་ཆོག་
བསྟུས་པ་ཡིན་ལ། ཆེས་ནི་ཆོགས་སམ་ཡང་ན་འདྲིར་སྡེ་ཆོན་གྱི་མིང་ཡིན་པར་སྟུས།
མདོར་ན་སོ་ཆེས་ནི་སོ་ནམ་གྱི་བྱ་བའི་ལས་ཆོན་ནམ་ལས་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འཆོ་
ཐབས་སྤྱིའི་མིང་དུ་ཆགས། ལམ་རིམ་སྒྲིམ་བརྒྱུད་པའི་ནམ་ཐར་༥༧༥ལས། རྒྱལ་སྤྱི་
རིན་པོ་ཆེས། བྱི་མའི་སོ་ཆེས་ཐོག་སྟུང་ཉ་རྒྱ་འདྲ། །བསམ་པ་ཐོག་ཏུ་མ་ཁེལ་འདོད་འདུན་
སྤྱངས། །ཅིས་ཀྱང་འཛན་འབྱོར་རྒྱུད་འདུ་འབྲལ་སོམས། །ཁྱོས་ཐུབ་ཆོས་ལས་འདུག་གེ་
མ་ཉི་བ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་བྱི་ཆེས་ཀྱིས་ཟས་ནོར་བསགས་ཀྱང་སྤྱང་མའི་སྤྱང་ཅི་
དང་འདྲ་བར་མདོན་སྟུང་དུ་མཐོང་ཞིང་གྲུབ་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་གསུངས།

སོ་རྒྱུ། (ཞིགས་སྟུར) ཡུལ་འཁོར་བཟང་པོ་ཅན་ཞེས་པ་སྟེ་བྱ་བ་ཐོགས་སུ་རྒྱ་བ་བྱེད་དང་གསུམ་བྱིན་
པ་སོ་ན་ཐ་ཞེས་པ་བྱི་པའི་རྟེན་ཡོད་པ་ལ་བཞེད།

སོ་ཤིང་། (འདུལ་བ) 1 རོ་རུང་ཟད་ཁ་ཞིང་པ་སྟོམ་མཛུབ་མོ་ཅམ་པ། རིང་ཆད་མཐོག་ཅམ་པའི་སོ་
འཁྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་བྱ་ཞིག་ཞེས་བྱས་ན་ཆེམས་ཤིང་ཟེད། འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོལ་རྒྱན་དུ་
ཤིང་ནི་སྟེ་པའི་ལྷག་མ་ལས་བཟོ་བར་བྱེད། རྒྱ་གར་ཡུལ་སྤྱད་དུ་ཤིང་འདི་ལ་རྟེམ་ཟེད།
ཤིང་ནི་སྟེ་པའི་སྟོར་གོང་དུ་ནི་སྟེ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། དེང་སང་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱོང་
གསེབ་དང་ཕྱོང་ཁྱེད་འགར་བེད་སྟོང་བྱེད་བར་མཐོང་། 2 (རྟགས་) དབང་བསྐྱར་སྟུང་བས་
དངོས་བྱུང་གང་འབྲུབ་རྟོག་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་བྱ་སོར་བཅུ་གཉིས་པ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་ནི་འབྱོར་ན་
ཤིང་ཨ་ཤ་ཐ་དང་། མ་འབྱོར་ཡང་ཤིང་འོ་མ་ཅན་སྟོམ་པ་རན་པ། ཡང་ཞིང་སྟོག་ཆགས་
མེད་པ། མ་གས་པ་མགོ་མཛུག་མཉམ་པ་བྱི་བཟང་གི་རྒྱས་བསྟུས་པ། བདུག་པས་བདུགས་
པ། སོར་བཅུ་གཉིས་པ་རྩེ་མོར་མེ་རྟོག་བཅིངས་པའི་ཤིང་བྱའོ། །རྗེའི་སྟགས་རིམ་ཆེན་
མོར་གཞི་བྱས་ཏེ་བཞོད།

སོ་ཤིང་དོར་བ། 1 (རྟགས་) དབང་གི་སྟུང་བས་དངོས་བྱུང་གང་འབྲུབ་བརྟག་པའི་བྱིར་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་

སོ་ཤིང་དོར་བཤོ། །རྗེའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་ལས། འོ་མ་ཅན་གྱི་ཤིང་ཏ་ཅང་སྒྲོམ་
 བ་དང་བྲ་བ་མིན་པ། དང་ཞིང་ཆོག་ས་མེད་བ་མ་གས་བ་མ་མེད་པ། མགོ་མཐུག་མཉམ་པ།
 ཇིའི་རྩལ་བཟུས་ཤིང་བདུག་པས་བདུག་ས་སོར་བཅུ་གཉིས་བ་ཅེ་སོར་མེ་ཏོག་བཅིངས་
 པ། སྒོ་བ་དཔོན་བྱང་དུ་སྤྱོད་པ་ཏེ་ཡི་གེ་གསུམ་བརྒྱས་ནས་སྒོ་བ་མ་ལ་བྱིན་ལ། ས་ལ་
 བགེགས་མཐར་བྱེད་ཀྱི་སྤྲུག་གིས་བསྤྲུགས་ནས། ཇི་བཟང་དང་བ་བྱུང་གིས་བའི་ཀོ་བའི་
 སྤལ་འབྲུག་ཅམ་དུ་ཁྱ་བཞི་བ་བྱ་བཞི་བ་བྱུགས་ནས། སྒོ་བ་མ་ཁ་ཤར་རམ་བྱང་དུ་སྤྱོད་པས་
 བས། ཡོ་བརྩ་རྩ་ས་རྩ་ཞེས་བས་ཅེ་མོ་ནས་འཆོས་ཏེ། ཡོ་བྱ་ཏི་བརྩི་ས་མ་ཡ་ཡི་ཤ་རི་
 ལྷ་རྩྱུ་སྤྱ་སྤྱ། ཞེས་བརྒྱས་ནས་མིག་སྤྱིང་དུ་བཏྲ་ཞིང་ལྟོས་བ་མེད་བར་མཐུལ་གྱི་སྤྱིང་དུ་
 དོར་རོ། །ཅེ་མོ་སྤྱིང་དུ་བཏྲས་ན་རིག་འཛིན། ལྷ་མ་ལ་སྤྱོད་པ་ན་མཆོག། །ཐུང་དུ་བཏྲས་ན་
 ས་འོག། །ཤར་བྱང་རུབ་ལྟོར་བཏྲས་ན་ཞི་རྒྱས་དབང་དག་འབྲུབ་ལ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་ལྷུང་ན་
 དངོས་གྲུབ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། 2 (འདུལ་བ) ཁའི་ཇི་མ་སྤྱངས་ནས་སོ་ཤིང་གི་དུམ་བྱ་
 ཕྱི་རོལ་ཏུ་དབེན་བར་དོར་བའི་དོན་མོ། །

སོ་སོ། 1 རེ་རེ། ཐང་དང་པ། ཁག་ཁག་མི་འདྲ་བ། 2 མ་འདྲེས་པ། དཔེར་ན་སྤྱོད་ཏེ་སྤྱི་དང་མ་
 འདྲེས་བར་རིག་བ་ལ་སོ་སོ་རང་རིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 3 དང་ཤོ། སོ་སོར་ཐར་བའི་སྐད་དོད་
 བྲ་ཏི་མོ་ལྷའི་དོན་མཛོད་ལས་དང་སོར་ཐར་བའི་དོན་དུ་བཤད། ཅེས་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་
 སྒྲོན་ན་གསལ། 4 ཡང་ཡང། རྒྱས་པ། སོར་སྤྱད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ་དང། སོ་སོར་བརྟན་པོར་
 བདག་གིས་གཞུང། །ཞེས་བ་ལྟ་བུ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་དང། རྗེའི་གསང་སྤྲུག་གི་
 རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱེ་མ་ལ་གཞི་བྱས། (བོད་སྐད་ཀྱི་སོ་སོ་ལ་ཡང་
 ཡང་གི་དོན་མེད་ཀྱང། སྐད་དོད་བྲ་ཏི་ལ་ཡོད་བར་གསུངས་སོ) 5 ཐང་པ། སོ་སའི་སྐད་
 དོད་བྲ་ཏི་ཞེས་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོག་གསལ་ལས་ཐང་པ་དང་རྒྱས་བའི་དོན་དུ་
 བཤད། ཅེས་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ།

སྒྲོ་སྒྲོ། 1 དབུ་འཕང་བསྟོད་བྱེད་དམ། རྩལ་བར་འབྱུང་ཅིག་གས། རྩལ་སོ་རྩལ་སོ་ཞེས་བའི་

གཟེངས་བསྟོད་པའི་འབོད་སྒྲ་ཞིག་ཡིན་པར་སེམས། ཀི་གི་བསྟོ་བསྟོ་ཞེས་པའི་བསྟོ་བསྟོ་
དང་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་དབྱེད། དབྱས་སུ་འཇུག་པ་བྱེད་པའི་དཔག་པན་ཚུན་ཆས་ནས་
འཐབས་པ་ལ། མི་ཀུན་གྱིས་སྟོ་སྟོ་བྱས་པས། ཁ་ཅིག་ན་རེ་སྟོ་དང་སྟོ་སྟོ་ཁོང་གི་ཕྱོགས་
མང་ན་ཟེར་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་འཐབ་པ་ལ། ཁ་སྟག་བསྐྱས་ཀྱང་། ཉོན་
མོངས་པའི་ཕྱོགས་མང་ལ། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉུང་བར་འདུག་ན་གསུང་། ཞེས་དཔེ་ཆོས་
རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་¹ ཉན་གསལ། ² འབོད་སྒྲ་ཞིག་སྟེ་གེ་དང་དོན་གཅིག་
བསོ་ནི་བོན་གྱི་འབོད་པའི་སྒྲ་སྟེ་གེ་དང་འདུག་པ་གཅིག་གོ། ཞེས་ཆེ་ཉན་ཞབས་དྲུང་
གསུང་ངོ། །

སོ་སོ་སྐྱེ་བོ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་སྐྱེ་གནས་སོ་སོར་འགྲོ་ཞིང་ཟག་པ་མེད་པའི་
ལས་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་སྐྱ་བཤད་ནི། ལས་ཉོན་གྱིས་དབང་གིས་སྐྱེ་གནས་སོ་སོར་སྐྱེ་
འཆི་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་པའོ། ཡང་ན་སོ་སོ་ནི་ཐ་དད་པ་སྟེ་མི་འདྲ་བའི་དོན་ཡིན་
པས་འཕགས་པ་དང་མི་འདྲ་བའི་སྐྱེ་བོ་ཡིན་པས་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྱའོ། །ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་
འབྲེལ་པ་ལས། ཉོན་མོངས་པའི་འཆིང་བས་བཅིངས་པ་དག་ནི་འཕགས་པ་དག་ལས་ཐ་
དད་པར་གྱུར་པའི་བྱུར་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ། །

སོ་སོ་ནས་སྐྱགས་པ་སྐྱོང་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) སྐྱང་ལྷུང་སྐྱམ་ཅུའི་བརྒྱད་པ། སོ་སོ་ནས་སྐྱགས་
པ་སྐྱོང་བའི་སྐྱང་བའི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྐྱོང་ལ་ཁྲིམ་པ་མོ་མོ་གཉིས་ཀྱིས་གོས་རེ་
རེ་སོ་སོ་ནས་སྐྱིན་པར་བསམས་པས་སྐྱགས་པ་ལ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་གོས་བསྐྱངས་ཏེ་
ལྷག་པ་དེ་ཐོབ་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྐྱོང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉི་
དགའ་ལ་ཁྲིམ་བདག་གིས་གོས་འདུལ་བར་བསམས་པས་སྐྱགས་པ་ལས་གང་བྱིན་པ་
དེས་མི་མགུ་བར་ལྷག་པ་བསྐྱངས་པ་ལས་སྐྱང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་པའོ། །དགག་བྱའི་
གཞན་གྱི་ལོངས་སྟོང་ལ་གཞོད་པ་དང་། རང་འདོད་པ་ཆེས་པའོ། །སྐྱགས་པའི་སྐྱ་བཤད་
གོང་དུ་སྐྱགས་པ་སྐྱོང་བའི་སྐྱང་བའི་སྐྱབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གོ་བདེ་བར་བཤད་ན། ཁྲིམ་

པ་སོ་སོ་གཉིས་སོ་སོ་ནས་དགེ་སྤྲོད་ལ་གོས་རེ་རེ་བསྐྱོས་པ་དགེ་སྤྲོད་གིས་དེ་ལས་ལྷག་པ་
བསྐྱངས་ཏེ་ཐོབ་པ་ལས་ཀྱང་བའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །

སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་སྤྲོ་ཆོག་པ་ཐ་དང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ནོར་
བར་ཤེས་པའི་བྱོགས་བཞི་སྟེ། ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ། དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ།
ངེས་པའི་ཆོག་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ། སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་དང་བཞིའོ། །དེ་
དག་སོ་སོའི་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྟེགས་བས་བར་ཆ་༣༠༦ལས། གདགས་པའི་
མདོ་ལས། མིང་ཆོག་ཡི་གེ་ལ་མཁས་པས་ཆོས། དེའི་དོན་དུ་མཁས་པས་དོན། ཆོག་ཆེ་
དུགས་ལ་མཁས་པས་ངེས་པའི་ཆོག་ དེ་དག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་པས་སྟོབས་
པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་སོགས་གསུངས་ཤིང་། མཛོད་འགྲེལ་
ལས་ཀྱང་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པ། སོ་སོ་རང་རིག་དང་འབྲ། སོ་སོ་རང་རིག་ལ་གཞིགས།

སོ་སོ་རང་རིག་ རང་གིས་སྤྲོད་བ་ལྟར་གཞན་ལ་བཛོད་དུ་མེད་པས་སོ་སོ་རང་རིག་ ཡང་། སོ་སོ་
འཕགས་པ་ལ་བྱས་ནས་འཕགས་པ་ནང་མན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མདོན་སྤྲོ་གྱི་སྤྲོད་ཡུལ་ཡིན་
གྱི་སོ་སོ་སྟེ་བོ་རྣམས་གྱི་མིན་པས། སོ་སོ་རང་རིག་ ཡང་ན་སོ་སོ་ཞེས་པ་མ་འདྲེས་པ་ལ་
བྱས་ནས་སྤྲོད་དོན་གྱི་སྤྲོ་དང་མ་འདྲེས་པར་རིག་པ་ལ་སོ་སོ་རང་རིག་ཅེས་མཁས་པ་རྣམས་
གསུང་དོ། །

སོ་སོ་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས། སོ་སོ་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་གཞིགས།

སོ་སོ་ར་བརྟགས་འགོག་ མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ། གཉན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་སྤངས་
པའི་འགོག་བདེན་མཚན་ཉིད་པ་ལ་ཟེར། སྤྲ་བཤད་ནི། མཆིམས་མཛོད་༣༥ལས། ལྷག་
བསྐྱེལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོ་སོ་ར་བརྟགས་པས་འཐོབ་པར་
བྱ་བས་འགོག་པ་ཡིན་པས་སོ་སོ་ར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །མཛོད་ཅུ་བ་ལས། སོ་སོ་ར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་གང་། །བྲལ་བའོ་སོ་སོ་སོ་སོ་

ཡིན། །ཞེས་སོ། །

སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འཕོག་པ། མངོན་པ་མངོད་གྱི་ཐ་སྟད་ཅིག་སྟེ། གཉེན་པོའི་སྟོབས་གྱིས་
སྤར་བྱ་སྤར་ས་པ་མིན་པར། རྒྱུན་མ་ཆར་བའི་དབང་གིས་རང་གི་དགག་བྱ་མ་འོངས་པ་སྟེ་
བ་ལ་གཏན་དུ་གཤགས་བྱེད་པའི་འཕོག་བདེན་བཏགས་པ་བ་ཞིག་ལ་ཟེར། དགག་བྱ་མ་
འོངས་པ་སྟེ་བ་འཕོག་པའི་བྱེད་པས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པའོ། །མངོད་ཅ་བ་ལས། སྟེ་ལ་
གཏན་དུ་གཤགས་བྱེད་པ། །འཕོག་གཞན་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་པས། །ཞེས་གསུངས།

སོ་སོར་ཐར་པ། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་སྟོན་པ་དང་འབྲ།

སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ། <བླ་ཉི་མོ་ཁྲ་སྟུང> (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ་དག་སྟོང་པའི་
ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཅུ་གསུམ་མདོར་བསྟུས་ནས་སྟོན་པ་པའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་སྟོ་ག་
བདུན་བརྒྱ། བཅ་སོ་གཉིས་པ་སོག་ལྡེ་བཙུ་འུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འདུལ་བའི་མདོ་ཞིག་
ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྟུང་བའི་སྟོབ་དཔོན་རྩི་ན་མི་ཏ་དང་། ལོ་རྒྱ་བ་ཅོག་རོ་སྟུའི་རྒྱའི་མཆོན་
གྱིས་བསྟུར་ཅིང་ཞུས་པའོ། །སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་འདི། འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞིའི་ཅ་བ་དང་
དེ་དག་འདིའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེད་འགྲེལ་༼ ཅུ་ ༡༽བཤམས། རྣམ་པར་འབྲེད་པ་
དང་ཐོན་ཆོགས་ལ་སོགས་པ་འདུལ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སོ་སོར་ཐར་པ་དེའི་རྒྱ་ཆར་
རྣམ་པར་བཤད་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྟེ་དགོ་བཀའ་
འགྱུར་འདུལ་བ་སྟེགས་བཅ་༼ ཅུ་པའི་ ༡༽དབྱར་བཞུགས་སོ། །

སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་འདོན་ཚུལ་ལ། (འདུལ་བ) སྟེང་གཞི་འདོན་པ། བཅ་པར་འགྱུར་བ་འདོན་པ།
དགོ་འདུན་ལྷག་མ་འདོན་པ། མ་ངེས་པ་འདོན་པ། རིལ་གྱིས་འདོན་པ་དང་ལྔའོ། །

སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་གཞུང་འགྲེལ། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་གཞུང་འགྲེལ་བཅ་སོ་ཉི་ཤུ་
ཅུ་བདུན་པ་སྟོབ་དཔོན་དཔའ་སྟོས་མཛད་པར་གྲགས་པ། སྟེ་དགོ་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་༼
དུ་བ་ ༡༽དང་༼ ལུ་པའི་ ༡༽རྒྱབ་གཟིགས་བར་བཞུགས་སོ། །

སོ་སོར་ཐར་པའི་སྟོན་པ། <བླ་ཉི་མོ་ཁྲ> (འདུལ་བ) རེས་འབྱུང་གི་བསམ་པའི་ཀུན་ནས་བསྟུངས་ཏེ།

ཐུ་མའི་སྤྱན་སྤར་གཞན་ལ་གཏོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ཐོག་པར་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་
 དཔལ་བཅས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །སྤྱོད་པ་འདྲ་ནི། སྤྱོད་དོད་ཀྱི་སྤྱིང་ནས་གཉིས་ལས། དང་པོ་
 བློ་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱར་བའི་གང་ཟག་སོ་སོ་རྣམས་འགྲོ་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་འགྱུར་གྱི།
 གཞན་གྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱར་ས་པས་གཞན་ཐར་བར་མི་འགྱུར་བས་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་།
 ལུས་རྒྱུ་ཡང་དག་པར་སྤོམ་པས་སྤོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན། སྤོམ་མིན་ལས་དང་པོ་སྤྱི་
 ཐོག་མར་ཐར་པས་དེ་སྤྱོད་ཅེས་བྱའོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་པས་དེ་བསྐྱར་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་
 གཟུགས་ཅན་ཏུ་འདོད་དེ། སྤོམ་མིན་གྱི་ལུས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བར་ན་ནགས་ལ་
 མེ་སྤྱི་ཞུགས་པ་ལྟར་གནས་པར་འདོད། མདོ་སྤྱི་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 སྤོང་བའི་སེམས་པ་ལ་འདོད་ལ། སེམས་ཅམ་པས་ནི་སེམས་ཡོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་
 སྤོང་བའི་སེམས་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ་དང་། སེམས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་དེའི་ས་པོན་ལ་
 འདོད། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་མཆོད་པའི་གཟུགས་སུ་འདོད་དོ། །མཆོ་
 རྟེན་སོགས་པོད་མཁས་པའི་གཞུང་རྣམས་དང་། རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གཞུང་ (སོ་སོར་ཐར་
 པའི་མདོའི་གཞུང་འགྲེལ་སོགས) རྣམས་སུ་འདྲེ་ལྟར་གསལ་ཡོ། །

སོ་སོར་འབྲང་མ། སྤོམ་ལྡང་ལ་འཁོར་ལྟ་སོ་བཞི་ཡོད་པའི་གཅིག་སྟེ། སྤྱོད་མདོག་དཀར་མོ་ཞལ་
 གཅིག་མ། བྲག་གཉིས་མ། སྤྱན་གསུམ་མ། སྤོམ་ལྡང་དང་བཅས་པ། བྲག་གཤམ་ཞོར་བུ་
 རིན་པོ་ཆེ། གཡོན་པ་ན་བསྐྱར་དཀར་པོའི་སྤྱིང་ན་རིན་པོ་ཆེའི་བུམ་པ་སེར་པོ་བསྐྱམས་
 པའོ། །ཞེས་འབགས་པ་སྤྱོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ “སྤོམ་མའི་སྤྱོད་ཐབས་” ། བསྐྱར་འགྱུར་
 རྒྱུད་༡ འཁུ ༡༥ བ་༤ བ་གསུངས་སོ། །

སོ་སོར་བཞགས་པར་བྱ་བ། (འདུལ་བ) ལྟར་བ་དངོས་གཞི་རྩོགས་པ་ཡིན་ཞིང་རང་གི་ངོ་ཐོའི་ཆ་
 རས་ཆོག་བཟོད་ཚུལ་སོར་བཞགས་ཀྱི་མིང་རིགས་བཟོད་པས་ཚུལ་བཞིན་ཏུ་བྱིར་
 བཅོས་ན་འདག་ཏུ་བྱུང་བ་དེ། སོ་སོར་བཞགས་པར་བྱ་བའི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་མཆོ་རྟེན་ག་
 གསུང་ངོ། །སྤྱོད་པ་འདྲ་ནི། མཐོལ་བ་དང་བཞགས་པ་སོ་སོར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྤྱོད་

ཅེས་བྲལ། །མཛོལ་ཀྱི་ལས། སོ་སོར་བཞགས་པར་བྱ་བའི་སྤྲུལ་བཞད་ནི། ལྷུང་བ་འདི་ལ་
འཆབ་བ་མེད་ཀྱང་མཐོལ་བ་དང་བཞགས་པ་སོ་སོར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་སོ་སོར་བཞགས་
པར་བྱ་བ་ཞེས་བྲལ། རྣམ་འབྱེད་ལས་ (མའི་རྣམ་འབྱེད་ ༩ ་ ༣༡ རྒྱུ་ལས་ཀྱང་) སོ་
སོར་བཞགས་པར་བྱ་བ་ནི་སོ་སོར་མཐོལ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་
ན་མཐོལ་བ་ལ་བཞགས་པའི་མིང་གིས་བརྗོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་སོ་སོར་བཞགས་
པར་བྱ་བ་ཞེས་བྲལ། ཀམ་ཤ་ཉི་དང་ཁྱི་ཀ་ལས་འདི་ནི་སྤྲུལ་གསུངས་འདོན་པའི་རྣམ་པར་
བརྗོད་པས་སོ་སོར་བཞགས་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སོ། །ཞེས་
གསུངས། ཡང་སྤྲུལ་བཞད་ནི། ཉེས་པ་དེ་ཕྱིར་བཅོས་པ་ལ་དགེ་སློང་སོ་སོར་མཐོལ་བ་ཕྱོན་
དུ་བཏང་ནས་བཞགས་དགོས་པས་ན་སོ་སོར་བཞགས་པ་ཞེས་བྲལ། །ཞེས་ཀྱང་འབྲུང་
ངོ། །

སོག་ཆོག་ལ། མཐུ་སྟོབས་ཀྱི་བྱས་པས་བོད་ཁམས་ལ་འཆེ་བའི་མཐའ་དམག་སོག་པོའི་
དབྱེད་བརྒྱུག་པས་སོག་ཆོག་པ་ཞེས་པ་ཡིན་འདུག ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཛོའི་རང་རྣམ་
སྤྲུལ་རྒྱའི་བདུད་ཅི་ ༣༥ པས། ཆོ་བོས་རྒྱལ་མཆོན་ནི། མཁེན་རྟོགས་ཀྱི་ཅལ་རྟོགས་ཤིང་
བྱས་པས་བོད་ཁམས་ལ་འཆེ་བའི་མཐའ་དམག་བརྒྱུག་པས་སོག་ཆོག་པ་ཞེས་ཡོངས་སུ་
གྲགས། རྩ་འགྲུར་ནིང་མའི་ཆོས་རྒྱན་ལའང་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་མཛད། ཅེས་གསུངས།
རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་ཁོང་ལ་བྱར་ཟ་ཡང་མཛད་དེ། དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་
པོ་ ༣༥ པས། སོག་བརྒྱུག་པའི་འོལ་ཆོད་ཀྱི་རྩལ་གཏམ་དང་། ལྷུང་ཅི་བའི་གཏེར་བརྩས་
གཉིས་པོ་ཐབས་ཤེས་བྱང་འབྲེལ་དུ་སྤྱང་ངོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

སོག་ཡུལ་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཚུལ། སོག་ཡུལ་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་
ཚུལ་ནི། ཡུལ་འདིར་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་བྱལ་སོགས་བྱོན་ནས་བསྟན་པའི་སྲོལ་བྱེ་བའི་ལོ་
རྒྱུས་མི་སྤང་བས། ཆོས་ནི་ཐོག་མ་བོད་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དང་པོ་བྱུང་བ་ནི། ས་
སྤྱུ་བའི་ཆོས་ལུགས་ཡིན་ཏེ། སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་ཆིང་གི་སི་བོད་དུ་བྱོན།

མངའ་ངེས་སྒོར་གསུམ། དབུས་གཙང་རུ་བཞི། ལྷོ་ཁམས་སྐར་གསུམ་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་
 བསྐྱུས། གཙང་དུ་མི་སྣ་བཏང་སྟེ་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྟོང་པོ་ལ་འབྱུང་ཞོད་སོགས་བགྱིས་
 ཤིང་མཆོད་ཡོན་དུ་གྱུར། སྐད་ནས་སོག་ཡུལ་དུ་གདན་འདེན་པའི་ཁྱབ་སྤུལ། རྟེན་གསུམ་
 འགའ་ཞིག་གདན་བྱངས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སོག་པོ་ཐམས་ཅད་བསྐྱར་བ་ལ་དད་པར་གྱུར་
 ཉེ་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པའི་མགོ་ཚུགས། དགེ་བསྟན་སོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ལེན་པའང་བྱུང་
 བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྐྱར་བའི་དབུ་བརྟེས་སོ། །འདི་སངས་རྒྱས་འདས་ལོ་ལྷགས་འབྲུག་
 ལ་འདོད་པའི་ལྷགས་ལྟར་ན། ལོ་དེ་ནས་ཉིས་སྟོང་གྲ་བདུན་དང་། མེ་ཡོས་ལ་འདོད་པ་ལྟར་
 ར་ལོ་ཉིས་སྟོང་ཞེ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་ཡོས་ལོ་ཡིན་ལ། ལོ་དེ་ནས་རབ་བྱུང་
 བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་བར་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་དང་གསུམ་འདས་སོ། །ཆིང་གི་ཆ་པོ་གྲ་
 ཡུག་དང་གྲ་ཉན་སྟུན་གཉིས་ཀྱིས་ལང་གྲུ་ཕྱུགས་སུ་ཁམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བྱེད་སྐབས། གྲ་
 ཉན་གྱིས་ས་སྐྱ་བཤ་ཆེན་གྱི་སྟུན་པ་ཐོས་ནས་བོད་དུ་མི་སྣ་བཏང་སྟེ་སོག་ཡུལ་དུ་གདན་
 འདེན་པའི་ཁྱབ་སྤུལ་བས། ས་བཤ་ལ་སྡུ་མ་རྩེ་བཅོཌ་གྲགས་རྒྱལ་གྱིས། ཁྱའི་ལྷ་དང་པག་
 སྒྲའི་ལྷས་བྱོན་པའི་ས་མཐའི་མི་གདན་འདེན་པ་འོང་ཆེ། དེར་བྱོན་ན་བསྐྱར་འབྱོའི་དོན་
 འབྱུང་བའི་ལུང་བསྐྱར་ཡོད་པ་དང་འབྲིགས་པས་ཞལ་བཞེས་མཛད་དེ། དཔོན་པོ་འཕགས་
 བ་དང་ཕྱག་ན་བཅས་བྱོན་པ་བ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་འབྲུག་ལོ་རྒྱལ་པོ་གྲ་ཉན་དང་ཞལ་
 འཛོམས། རྒྱལ་པོ་ས་བདག་གི་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པ་ས་བཤ་གྱིས་སེང་གེ་སྤྱའི་སྒོ་ནས་ནད་
 ལས་སྒྲོལ་བར་མཛད། རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་ལ་དབྱེས་པ་རྩོམ་ཞེས་དབང་གཞུང་ཞིང་། དེ་
 ཡན་ཆད་སོག་པོ་ལ་ཡི་གེ་མེད་པ་ལ། ས་བཤ་གྱིས་ཡི་གེ་གསར་བ་བཅོ་བར་བཞེད་པ་ན།
 བྱད་མེད་ཅིག་གིས། བགས་པ་མཉེད་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་སོག་ལའི་ཁ་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཐོགས་པ་
 གཟིགས་ནས། སོག་ཡིག་དེའི་དབྱིབས་ཅན་བཅོས་ཉེ། ཨ་ཨ་ཨི། ར་ལེ་ཨི། ས་སེ་སི། ཉ་
 ཀེ་ཁི། ལྷ་ལྷེ་ལྷེ། མ་མེ་མི། ལ་ལེ་ལི། ར་རེ་རི། འ་འེ་འི། ཉ་ཉེ་ཉི། ཐ་ཐེ་ཐི། ཅ་ཅེ་ཅི། ཆ་ཆེ་
 ཆི། ཡ་ཡེ་ཡི། ས་སེ་སི་རྣམས་པོ་མོ་མ་ཞིང་ངས་སྤྱིམ་སྟོང་ཞན་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་ནས་སྟོག་

པའི་སྲོད་བཏོད། ལྷགས་པག་ལོར་ས་བཏང་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཀ་ག་ཤེགས་པས། ས་བཏ་
 གྱི་སྤྱ་གཏུང་ཡང་བྱའི་མཁར་གྱི་ཕྱིའི་སྤྱལ་པ་སྡེའི་མཆོད་རྟེན་གྱི་ནང་ན་བཞུགས་ཞེས་
 གཤགས་སོ། །བཀའ་བརྒྱུད་པ་དར་ཚུལ་དེ་རྗེས་སྤང་ཁེ་རྒྱལ་པོའི་དུས་ཀྱི་མཁའ་བཞུགས་སོགས་
 ཟུང་། སྤང་ཁེའི་གཙུང་ཏུ་པ་ལའི་སྤྱབས་ས་བཏ་གྱི་དཔོན་པོ་འགྲོ་དཔོན་ཆོས་རྒྱལ་
 འཕགས་པ་ཕྱོན་ནས་ཆོས་དར་བར་མཛད་ཅིང་། རྒྱལ་པོ་ཡང་ཐུགས་དགུས་ཤིང་དང་
 བས། རྒྱ་ནག་གི་རྣམ་དུ་ཤིང་ཤིང་རྒྱ་ཀོ་ལྷོ་སྤེལ་ཁམས་གསུམ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་
 མཆོན་གསོལ། ཁྲོད་ཁྲེང་ལི་ཤིམ་གྱི་ས་ཆ་ཡུལ་མི་དང་བཅས་པ་དང་། ཕྱིས་སུ་རིམ་བས་
 བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འབངས་སུ་བྱུང། རྒྱལ་པོས་བོད་ཀྱི་བརྗེ་ཐམས་
 ཅད་ཆོས་ལུགས་ས་སྤྱ་བ་བྱེད་དགོས་པའི་ལུང་སྟོག་ཟེར་བ་ལ། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེས།
 རང་རང་གི་སྟོན་ནས་དར་བའི་ཆོས་ལུགས་སུ་གནས་ན་ལེགས་ཚུལ་གསུངས་པས་བཏང་
 སྟོམས་སུ་བཞག་གོ། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཤིང་གྲང་ལོར་བོད་དུ་ཕྱོད། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་
 ས་སྤྱལ་ལོར་སྤར་ཡང་རྟོར་ཡུལ་དུ་ཕེབས། ལྷགས་རྟ་ལོར་སོག་ཡིག་འཁོར་མ་བྱ་བཞི་
 བཅོས་ཤིང་། འཆད་ཉན་དང་སྟོམ་སྤྱབ་སོགས་བྱེད་པའི་སྲོལ་བཙུགས་ཏེ་བསྟན་འགྲོའི་
 དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད། རྒྱལ་པོས་རྒྱ་གར་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིང་བསེལ་སོགས་རྟེན་
 གསུམ་མང་པོ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་ཤིང་དགེ་འདུན་གྱི་སྤེ་བཙུགས་
 བས་བསྟན་པ་དར་བར་བྱས་སོ། །འོན་ཀྱང་འཁོར་ཡིག་གི་སོག་རྣམས་དུ་ཆོས་བསྐྱར་མ་
 ཐུབ་པས། སོག་པོ་ནམས་ཀྱིས་ཆོས་འདོན་པའི་ཆེ་ཡུ་གུར་རྣམས་ཀྱིས་འདོན་པ་ལ། ཨོལ་
 རྗེའི་རྒྱལ་པོའི་དུས་སུ་ས་སྤྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་འོད་ཟེར་བྱ་བ་ཕྱོན་ནས་སྤར་ས་བཏ་གྱིས་བཅོས་
 པའི་ཡི་གེ་ལ་ཡི་གེ་མཐུག་མ་ཅན་མང་པོ་བསྟན་ནས་ཆོས་བསྐྱར་ཐུབ་པ་མཛད། ཕྱིས་སུ་
 ཏའི་སན་ཁུ་ལུག་རྒྱལ་པོའི་དུས་གཟུངས་ལྷ་ལྷ་སོགས་བཀའ་བསྟན་སོག་རྣམས་དུ་བསྐྱར།
 དེ་རྗེས་ཞིག་ཀྱིས་པ་རང་བྱུང་རྫོང་རྗེ་ཕྱོན་ནས་རྟོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལ་དབང་བསྐྱར་ཟེར་ཏེ།
 ཅི་ཡ་ཐུ་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ནམ་སྟེ། མོ་གུན་ཐུ་མེར་གྱིས་ཀྱིས་པ་རོལ་པའི་རྫོང་གདན་དྲངས།

ཆིང་གིར་ནས་ཨེ་ཏེ་ནི་ཆོག་ཐུང་པར་རྒྱལ་པོ་བརྩ་བཞིའི་རིང་ལ་ས་སྤྱ་བ་དང་བཀའ་
 བརྒྱད་པའི་སྤྱི་མ་མའ་དུ་བྱོན་འདུག་ཅིང་། རྒྱལ་པོས་ཉིད་ཤིར་བཀའ་བའང་ཁ་ཤས་བྱང་
 འདུག (དགོ་ལྷན་བ་དར་ཚུལ) དེ་ནས་དགོ་ལྷན་བ་དང་མཆོད་ཡོན་དུ་འབྲེལ་ཚུལ་ནི། ལྷ་
 མེད་ཀྱི་ཨ་ལ་ཐན་ཉན་གྱི་དུས་རྒྱལ་དབང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་སོག་ཡུལ་དུ་བྱོན། སོག་
 པོ་ནམས་ཀྱིས་ཨོ་གྲོང་མཆོད་པའི་ཆེད་དུ་སོག་གཅོད་མང་པོ་བྱེད་པའི་སྲོད་བཅད། ལྷ་
 སེར་གྱི་བསྟན་པའི་སྲོལ་བཟླགས། རྒྱལ་དབང་དེ་ཉིད་སོག་ཡུལ་དུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་
 པའི་སྤྱལ་སྤྱ་རྒྱལ་དབང་བཞི་བ་ཡོན་ཉན་རྒྱ་མཚོ་སོག་ཡུལ་དུ་སྤྱ་འབྱེད་ས་པས་ལྷག་བར་
 སོག་ཡུལ་དུ་བསྟན་བ་དར་བ་ལ་སྤྱན་བར་གྱུར། སོག་པོ་ནམས་ཅད་དགོ་ལྷན་པའི་སྤྱི་ན་
 བདག་ཏུ་གྱུར། དེ་རྗེས་ཤི་རེ་བྱ་བུ་ཤིས་ཡུམ་གསུམ་སོག་སྐད་དུ་བསྒྱུར། ཆ་ཉར་ལེགས་
 ལྷན་དུ་སོག་ཐུང་དུས་ཀུན་དགའ་ཡོད་ཟེར་གྱིས་གཙོས་པའི་ཡོ་རྩ་བ་མང་པོས་བཀའ་
 འགྲུར་ཡོངས་རྫོགས་སོག་སྐད་དུ་བསྒྱུར། སོག་པོའི་རྒྱལ་ཐན་ཐ་མ་ལེགས་ལྷན་གྱིས་རང་
 སྲིད་རང་གིས་ཉམས་པར་བྱས་ཏེ་ཉོར་གྱི་རྒྱལ་རབས་རྫོགས་པར་གྱུར་ནའང་། བདེ་སྤྱིད་
 རྒྱལ་པོའི་དུས་སོག་ཡིག་གི་བཀའ་འགྲུར་ཁྱེད་མཛད་ནས་སྤར་དུ་བསྒྱུབས། འཇས་
 དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་ལུང་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བསྟན་འགྲུར་ཡོངས་རྫོགས་སོག་སྐད་དུ་
 བསྒྱུར་ནས་སྤར་དུ་བསྒྱུབས། འདི་དུས་ལུང་སྤྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རོལ་པའི་རྗེ་རྗེས་སོག་
 སྐད་དུ་ཆོས་བསྒྱུར་བ་ལ་མེད་མེ་རུང་གི་དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་ལྷགས་ཚོམ་
 མཛད་པ་ཤིས་ཀྱི་རྒྱུར་བྱེད་ནམས་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་བཅད་དོན་བཟླ་བའི་མིག་ཏུ་གྱུར་
 ཏོ། །ཡང་བཤ་ཆེན་ཆོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་དང་། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པའི་སྲོལ་མ་རྩ་ལ་
 བརྗེ་ཏེ་ཆོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་དང་། ཨེར་ཏེ་ནི་བརྗེ་ཏེ་ཆོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་
 དགོན་པ་བཟླགས་ནས་བསྟན་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། ལུ་བཀའ་ཆོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་
 མའི་གསུང་ལྟར་བཀོད།

སོགས། ལྷག་མ་ཀུན་སྤྱད་པའི་ཆོག་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དགོན་མཆོག་གསུམ། །ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

སོད། 1 གསོད་པའི་སྐྱལ་ཆོག་དཔེར་ན་སོད་ཅིག་ལྟ་བུ། 2 བསད་ཐུབ་པ། དཔེར་ན་བསད་ཐུབ་ན་
ཞེས་པ་ལ། མ་སོད་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཞིབ་པར་མ་སད་ན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

སོམ་ཉི། <ཀྱི་ལྷ་མོ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་མིང་། སོམ་ཉི། ཡིད་གཉིས། ཞེས་ཀྱང་རྣམས་དོན་གཅིག་སྒྲ་བཤད་
ནི། སོམ་ནི་སོམས་དང་འབྲ་བས་བསམ་པའི་དོན་དང་། ཉི་ནི་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས།
བསམ་པ་གཉིས་སམ་སྒྲོ་གཉིས་སམ་ཡིད་གཉིས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

སོམ་སེལ། བསྟན་བཅོས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། སོམ་སེལ་ཞེས་པ་བོའུ་ཁུམ་སྟོན་པོའི་མིང་བརྟེན་
དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིའི་སྟུན་སེལ་ཞེས་པའི་བསྟུས་མིང་།

སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས། 1 (འབྲས་དུས་ཀྱི་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས) ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྐྱའི་འདབ་མ་ལྟར་མ་
འབྲས་པར་མཁུན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར། 2 (རྒྱ་དུས་
ཀྱི་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས) པ་མ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་མིང་སོ་སོར་དབྱ་བའི་ཤེས་
པ་ལ། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཟེར།

སོར་སྟུང་། <མ་རྩ་ཉ་ར> 1 བད་དུ་སྟུང་བ་སྟེ་དབང་ཤེས་ཡུལ་ལ་འཕྲོ་བུ་མི་འཇུག་པའི་དོན་ལ་
བཤད། 2 སོར་སྟུང་ནི། རེས་ཐོབ་ཏུ་འདོད་ཡོན་ལྡན་ལ་ཡོངས་སྟོང་བ་ན་བདེ་སྟོང་གིས་
རྒྱས་བཅུབ་ནས་ཡོངས་སྟོང་པའི་ཡུལ་དཔེར་ན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སོར་ཞེས་པ་སོ་སོ་སྟེ་
ཡང་ཡང་གི་དོན་ཡིན་ལ། (བོད་སྐད་ཀྱི་སོར་སྟུང་གི་སྟུང་པ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡོད་ཅིང་།
སོ་སོ་ཡང་ཡང་གི་དོན་ལ་འཇུག་པ་མེད་ཀྱང་སྐད་དོད་ལ་ཡོད་པ་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་རྗེའི་
རིམ་ལྡན་གསལ་སྟོན་ལས་གསུངས།) སྟུང་ཅེས་པ་ནི་ལེན་པ་སྟེ། ཁལ་སྐྱངས་པ་ལ་ཁལ་
བསྟུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དབང་པོས་ཡུལ་ལྡན་བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་འགྲུར་དུ་འཆར་བའི་སྟོན་ས་
ཡང་ཡང་ཡོངས་སྟོང་པས་ན་སོར་སྟུང་ཅེས་བྱའོ། །རྗེའི་རིམ་ལྡན་གསལ་སྟོན་ལ་གཞི་བྱས།
གཞན་ཡང་རྗེའི་རིམ་ལྡན་གསལ་སྟོན་ལས། དང་པོར་སོར་སྟུང་གི་སྐབས་སུ་ཡུལ་དབང་
སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་འགྲུར་དུ་ལྟ་བུ་ལ་བསྐྱབས། དེ་བརྟན་པ་ན་བདེ་
སྟོང་གི་རྣམ་འགྲུར་ལྟར་འཆར་བའི་བསམ་གཏན་ལ་བསྐྱབ་བོ། །ཞེས་གསུངས། འཇམ་

མགོན་ཀོང་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་སྤྲད་ཆ་༥༣༥ལས། སོར་སྤྱད་ཅེས་
 པའི་དོན་ནི། མདོར་ན་ཐ་མལ་གྱི་སྤྲང་བ་ལ་སེམས་བསྐྱུས་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲང་བ་ལ་
 འཇུག་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

སོར་འབྲེང་ལ་མན་པའི་མདོ། (འདུལ་བ) འདི་མདོ་སྟེ་༩ མ ༩པའི་ནང་བཞུགས། གཞན་ཡང་རྟེན་ཅིང་
 འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་མདོ། སྤྱ་ལུ་ལྷང་པའི་མདོ། གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་པོར་གདམས་པའི་
 མདོ། ཁྱིམ་བདག་དཔལ་སྤྱུས་ཀྱི་མདོ་སོགས་མཉམ་དུ་བཞུགས།

སོར་མོ། མཇུག་གྱ། མཇུབ་མོ།

སོར་མོ་ལྷ། མཐོ་བོང་། (མཇུག་གྱ་སྟོམ་ཤོས) མཇུ་བ་མོ། (མཐེ་བོང་ནས་བཙུགས་པའི་མཇུག་གྱ་
 གཉིས་པ) གྱང་མོ། (མཇུག་གྱ་གསུམ་པའམ་དཀྱིལ་མཇུ་བ) སྟོན་མཇུ་བ། (མཇུག་གྱ་
 བཞི་བ) མཐེ་ཏུ་ཆུང་། (མཇུག་གྱ་ཆུང་ཤོས)

སོར་མོའི་འབྲེང་བ་ཅན། (འདུལ་བ) འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ཐེག་ཆེན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སོར་མོའི་འབྲེང་བ་ལ་
 པན་པ་དང་། ཐེག་དམན་ལུགས་མདོ་མཛངས་སྒྲུབ་གྱི་ལེ་ཏུ་༣༩མི་གཏུང་བ་སོར་འབྲེང་
 ཅན་གྱི་ལེ་ཏུ། མདོ་སྟེ་༩ མ ༩༥༣བཅན་བཞུགས་སོ། །

སོར་བཞག་རང་འཇགས་བཞག་པ། རང་གར་བཞག་སོ་མར་བཞག་པ་དང་དོན་འདྲ།

སོར་བཞགས། (འདུལ་བ) སོ་སོར་བཞགས་པར་བྱ་བ་ལ་གཟིགས།

སོར་བཞགས་བཞི། (འདུལ་བ) དགེ་སྟོང་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལས་ཟས་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ལོ། །

སོར་བསམ་གཉིས། སོར་སྤྱད་དང་བསམ་གཏན་ཉེ་ལུས་དབེན་གྱི་དབྱེ་བལོ། །སོར་སྤྱད་ནི་རྩེས་
 ཐོབ་ཏུ་འདོད་ཡོན་ལྷ་ལ་ལོངས་སྟོང་པ་ན་བདེ་སྟོང་གིས་རྒྱས་བཏབ་ནས་ལོངས་སྟོང་པའི་
 ལུས་དབེན་དང་། བསམ་གཏན་ནི་འདོད་ཡོན་རྣམས་བདེ་སྟོང་གིས་རྒྱས་བཏབ་ནས་སྟོམ་
 པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་གྱི་དེ་དག་ལྟར་བསྟོམས་ནས་ལོངས་སྟོང་པའི་ལུས་དབེན་ནོ། །རྩེའི་རིམ་
 ལྷ་གསལ་སྟོན་ལ་གཞི་བྱས། མདོར་ན་དེ་གཉིས་ཀའང་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟོང་པ་ལམ་
 དུ་བྱེད་པ་འབྲེལ་ཡང་། འདོད་ཡོན་ལྷར་སྟོམ་པ་དང་མི་སྟོམ་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །གཞན་ཡང་

རྗེ་འཇམ་ལྷ་གསལ་སྟོན་ལས། དང་པོར་སོར་སྤྱད་གི་སྐབས་སུ་ཡུལ་དབང་སོགས་གི་
 ཚོས་རྣམས་བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་འགྲུར་དུ་ལྷ་བ་ལ་བསྐབས། དེ་བརྟན་བ་ན་བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་
 འགྲུར་རྣམ་འཁར་བའི་བསམ་གཏན་ལ་བསྐབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སོལ། 1 སེལ་བའི་སྐལ་ཚིག་སེལ་བ། བསལ་བ། བསལ་བ། སོལ། དཔེར་ན་འི་མ་སོལ་ཅིག་ལྟ་བུ།

2 སྐངས་པ། སྐོབ་སྐྱིངས་ལས། རྣམ་ཐར་སྐོ་ཡི་གཏན་བས་གཏི་ཐུག་འབྲུགས་པའི་རབ་
 རིབ་སོལ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར། སོལ་བ་ནི་སྐངས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སོལ་བ། སོལ་བ་ཞིབ་མོར་བརྟུངས་པའི་ཁུ་བ།

སོལ་བྱང་། སོལ་བའི་བྱང་པོ། མེ་འབར་བའི་སོལ་བའི་བྱང་པོ། མེ་མ་སྤར་གྱི་བྱང་པོ། མེ་མདག་གི་
 བྱང་པོ།

སོལ་བ། ཤིང་མེར་བསྐྱེགས་པའི་རྩོད་འཇམ། རང་བཞིན་གྱིས་གཏེར་ནས་ཐོན་པའི་རྩོ་སོལ།

སྤྲི། (ལེགས་སྤྱར) བཟ་ལིས། བདེ་ལེགས། བསོད་ནམས། འཆོ་མེད་བཅས་གི་དོན་ཡིན་པར་བཤད།
 ཡོ་བདེ་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བར། ཡོ་སྤྲི་ཞེས་བརྗོད་བ་ལྟ་བུའོ། །

སྤྲི་ཀ། (ལེགས་སྤྱར) 1 བདེ་ལེགས་ཅན། བཟ་ལིས་ལྡན་པའི་དོན། མངོན་བརྗོད་འཆོ་མེད་མཛོད་གི་
 འགྲེལ་བ་འདོད་འཛོ་བ་མོ་ལས། སྤྲི་ཀ། བདེ་ལེགས་ཅན་ནམ་བཟ་ལིས་ལྡན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །2 རྟག་བརྟན་མི་འགྲུར་བ་མཆོན་བྱེད་གི་གཡས་སུ་འབྱེལ་བའི་རིས་མོ་ཞིག་
 རྒྱ་གར་སྐད་དུ་སྤྲི་ཀ་ svastika ཟེར། དེར་སང་བྱི་རྒྱལ་བས་ swastika ཞེས་འབྲི་བར་བྱེད་
 དོ། །དེ་ཡང་བྱི་རྒྱལ་བའི་ཚིག་མཛོད་ནང་‘Sanskrit svastika, from svasti ‘well-being,’
 from su ‘good’ + asti ‘being’ ཞེས་བཤད་དོ། །3 དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་སྐབས་གི་
 འཇར་མན་གྱི་མགོ་ཁྲིད་Adolf Hitler ཞེ་ཤོལ་ལ། ཉིཌ་ལར་གྱི་ལས་རྟགས་ཤིག་ཉིཌ་ལར་
 གྱིས་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་སྐབས་འཇུ་འུ་མི་རིགས་ས་ཡ་མང་པོ་སྤེལ་གསོད་བཏང་
 བས། འཛམ་གླིང་གྱི་དང་ལྷག་པར་རྒྱ་བོ་ཕྱོགས་པའི་མི་རིགས་རྣམས་གྱིས་རྟགས་འདི་ལ་
 མི་དགའ་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པས། གཡུང་རྒྱུད་གི་ལས་རྟགས་འཁོད་པའི་ཆོང་རྩས་ཅི་འདྲ་ཞིག་

ཡིན་ཀྱང་སྐུས་ཀྱང་ཉོ་ཆོང་མི་བྱེད་ཅིང་མི་བྱིན་པས། འདི་ལ་ཡིད་གཟབ་བྱ་དགོས། ཞེས་
དུ་བརྟགས་ན་ཉིའལ་གྱི་ལས་རྟགས་དང་། རྒྱ་གར་དང་བོད་ཀྱི་གཡུང་རྒྱུད་གི་རི་མོ་
གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། ཉིའལ་གྱི་དེ་གཡོན་འབྲེལ་ལས་གཡོན་སྐྱོར་དང་། བོད་དང་རྒྱ་གར་
ཀྱི་དེ་གཡུས་འབྲེལ་ལས་གཡུས་སྐྱོར་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། །

སྤྱི་བརྒྱུད་། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་བརྟེན་ཆ་ཅིག་སྟེ། དབྱར་ཚུལ་ནང་འཆང་འབྲལ་ལ་སོགས་པའི་ལྷུང་
བ་མི་འབྱུང་བའི་བག་ཡངས་ཀྱི་སྤྱད་དུ་སྤྱོད་མོང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་དགོ་འདུན་
སྤྱི་འཛིན་གོས། འདི་ལ་གཏན་པ་ཡང་ཟེད། འདི་འདྲུག་ལེན་བོད་དུ་མ་དར་བར་བཤད། སྤྱི་
བཤད་ནི། འོངས་མ་སྤྱད་པའི་གསར་བ་ཡིན་པས་ན་སྤྱི་གཟེབ་ཀྱི་སྤྱོད་མའི་ནང་དུ་
བརྒྱུད་པ་ཉེ་བཞག་པས་ན་བརྒྱུད་ཞེས་བྱའོ། །སྤྱི་སྤྱོད་བཅས་གཉིས་༩ ཚེ་བ ༥༡༥༥ནང་ལས།
ཀའི་ལྷུང་ཞེས་བྱ་བ་ཀའི་ནི་སྤྱི་བ་སྤྱོད་མོས་མི་འཁྲུག་པར་བརྒྱུད་པའི་གཏན་པ་དང་
འདྲ་བར། ཆོས་གོས་སྤྱི་བ་སྤྱོད་པ་གཅིག་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། དགོ་འདུན་དབྱར་གནས་
པར་དམ་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་གོས་སྤྱི་བ་ལྷུང་པའི་བར་དུ་སྤྱོད་པ་དང་བྲལ་བ་དང་ཁ་
ཟས་སྤྱོད་ཡང་ཡང་བ་བ་དང་། སོ་སོར་འདུས་ཤིང་བ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྷུང་བར་མི་འཁྲུང་
བར་བརྟན་པར་སྤྱོད་ཅིང་བག་བརྒྱུད་པའི་མིང་སྟེ་སྤྱི་བརྒྱུད་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱི་བརྒྱུད་གཤིང་བ། (འདུལ་བ) དབྱར་ཚུལ་གྱི་ནང་དགོ་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་ཆོས་གོས་ཀྱི་
བྱིན་རྒྱབས་དབྱུང་སྟེ། འཆང་འབྲལ་ལ་སོགས་པའི་ལྷུང་བ་མི་འབྱུང་བའི་བག་ཡངས་ཀྱི་
སྤྱད་དུ་སྤྱི་འཛིན་གོས་གཅིག་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཉེ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ནང་བཞག་པ་ལ་ཟེད།
སྤྱི་བ་གྲུ་ (ལེགས་སྤྱད་) ཉན་ཐོས། ཐོས་སྤྱོད་སྤྱི་བ་ལྷུང་པ་ལྷུང་བ་ལྷུང་བ་ལྷུང་བ་ལྷུང་བ་
སྤྱི་འཛིན་འདུན་ལས། སྤྱི་འཛིན་བྱ་བ་ནི་ཤིང་ས་ཇའི་ཞོ་ཡིན་ཞོ། །ཞེས་མཆོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆ་དགོ་སྤྱོད་
མའི་རྣམས་འབྱེད་ལས་གསུངས་པ་ལྷུང་དོ། །

སྤྱི་འཛིན་འཕྲས་པ། ས་ཡི་མཆོན་ཉིད། སྤྱི་བཤད་ནི། སྤྱི་འཛིན་ཞེས་པས་ངོ་བོ་དང་། འཕྲས་པ་ཞེས་པས་
བྱེད་ལས་ཉེ་སྤྱོད་དུ་མི་ལྷུང་བར་སྤྱི་བར་འཛིན་པས་དོན་ཞོ། །ཡང་ན་འཕྲས་པ་ཞེས་པ་ནི།

མཁའ་བར་གྱུར་བའམ་མཁའ་གས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་ཐུན་ཆོག་གས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་
ལས། ས་འཐས་པ་ཡང་མཁའ་བར་གྱུར་བ་སྟེ། འཇིག་པའི་གོང་ལུ་འཐས་པར་གྱུར་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སང་བྱིམ། (འདུལ་བ) རྟོན་གྱི་དུས། སྒྲ་བཤད་ནི། སང་ངམ་ཉ་ག་ལ་ང་མར་འདེགས་པའི་དུས་ཡིན་
པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།

སང་རྒྱུད། རྩེ་བཅུན་ཤེས་རབ་སེང་གའི་དངོས་སྟོབ་འདུལ་ནག་པ་དཔལ་ལྷན་བཟང་པོས་སང་རྒྱུད་
བཏབ་པས་རྒྱུད་པ་སྟོད་སྟོད་གཉིས་སུ་གྲགས་པ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་སང་རྒྱུད་ཅེས་གྲགས་
པ་བྱུང་བ་ཡིན་ལོ། །འདིའི་རྒྱུད་པ་ནི། རྒྱལ་བ་དོ་རྩེ་འཆང་། རྩེ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པ། རྩེ་ཤེས་
རབ་སེང་ག། འདུལ་ནག་པ་དཔལ་ལྷན་བཟང་པོ། འདི་ཡིས་གསང་འདུས་རྒྱུད་ལེའུ་བཙོ་
བརྒྱུད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡོད། དེ་དཔོན་དགེ་འདུན་འཕེལ། བཟ་ཤེས་འཕགས་པ།
བསམ་བྱུང་རྒྱ་མཚོ། བཙོན་འབྲས་འཕགས། འདི་ཡིས་གསང་འདུས་རྒྱུད་ལེའུ་བཙོ་
གཉིས་ཡན་གྱི་རྟེ་ཀ། གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་རྩོགས་རིམ་མང་། དོ་རྩེ་བཟང་པོ།
རྒྱུད་ཆེན་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཚོ། འགའ་ཞིག་གིས་འདིས་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མ་མང་ད་པ་
ཡིན་ཟེར། དུས་འཁོར་བསྐྱེད་རྩོགས་བདེ་མཆོག་བཞིན་སྟེ་ཤེ་བར་དོ་གསུམ་ལ་སྦྱར་བ་
ཡང་མང་། དཀོན་མཆོག་རྒྱ་མཚོ། དཀོན་མཆོག་ཡར་འཕེལ། འདི་ཡན་སང་རྒྱུད་སྒྲ་མ་
དངོས་གཞིའོ། །སང་རྒྱུད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་འཇིན་པ་ཆར་གཏོགས་ནི། དཀོན་མཆོག་ཡར་
འཕེལ་གྱི་སྟོབ་མ་ཐང་སག་པ་དངོས་བྱུང་རྒྱ་མཚོ། ཞོག་གུར་སྟོན་པ་རྩེ་དོན་ཡོད་མཁས་
བྱུང། ལུང་ལུ་ལྷོག་རྩེ་བྱམས་པའི་མཆོན་ཅན། དེ་ཡི་སྟོབ་མ་སྟོང་རྩོལ་སྒྲ་མ་དག་དབང་སྟོ་
བཟང་བཅས་སོ། །དེའི་རྩེས་ཀྱི་སྒྲ་མ་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་མ་རྟེད། གུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྟོན་
མའི་ཁྱི་བཤད་སོགས་བཤད་པ་སྟོ་ཆོགས་ཞེས་པའི་ཤོག་གངས་ནན་ནན་སང་རྒྱུད་སྟོར་
རྒྱར་ཅམ་འབྱུང་རོ། །

སང་བྲ། སྐྱད་པའི་མིང་། འདི་སྐྱད་པའི་མིང་དུ་གྲགས་ཆེ་ཡང་། ཐག་པ་ལའང་འདུག་སྟེ། མཆོ་རྟེ་ག་

ལས། མད་བྱ་བྱེས་པ་ལ་སྒྱ་བྱ་བ་ཅུག་ནས་དེ་ལ་འབྱས་ཞེས་ཀྱི་ཀ་ལས་བཤད་དོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

མད་བྱས་དགྱི་བ། སྒྱུད་པས་དགྱི་བ་སྟེ། ལམ་རིམ་གྱི་སྒྲུབས་འདིར། སངས་རྒྱས་གྱི་སྒྱ་གཞུགས་ལ་
བྱ་སོགས་འབབ་ཅིང་བྱ་ཐལ་གཏོང་བ་སོགས་འགོག་ཆེད་སྒྱུད་པའི་བྱ་བ་འཐེན་པའི་དོན་ཏེ།
དཔེ་འགད། མད་བྱས་བྱེ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལོགས་ཏེ། བྱེ་བ་ནི་འཐེན་པའི་མིང་རོ། །ཞེས་
དབྱངས་ཅན་དག་འགྲོ་གསུང་རོ། །

སྟེ། འདྲེ་གདོན་ཞིག་གས། མི་རྒྱུད་ཆེ་ལོ་མཐར་མ་བྱིན་པར་ལོ་གངས་རེས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འཆེ་བའི་
སྒྲུང་ཚུལ་ལའང་སྟེ་ཞེས་ཟེར།

སྟེ་གཙོད། སྟེ་འམ་གདོན་འདྲེ་ཆར་གཙོད་པ་འམ་མེད་པར་བཟོ་བའི་དོན། (ཡུལ་སྐད་ལ་མི་གཙོད་
ཅེས་བརྗོད་)

སྟེ་ཐར། བྱིས་པའི་རིགས་ཀྱི་ནད་གདོན་སྟེ་གཙོད་པ་ལ་དམིགས་ཏེ་བཏགས་པའི་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་
ཐར་ཆེ་རིང་། སྟེ་གཙོད་ཆེ་རིང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

སྟེ་ཁྱ། བཀྲར་སྟེ་འམ་ཞབས་བྱ། གླ་མ་དང་ཀན་རབས་ལྟ་བུ་ལ་དང་བའི་ཡིད་ཀྱིས་ཞབས་ཏོག་
བསྐྱུབ་པའམ་གཡོག་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་སྒྱུ་བསིལ་བ་དང་། བསྐྱུ་མཉེ། འིལ་བྱིས་
བྱེད་པ། ན་བཟའ་བཀྲ་བ་སོགས་སོ། །

སྟེ་མོ་གསོད། མོས་ན་ཆགས་པས་སྟོས་ནས་འཆེ་ཞེས་གྲགས་པའི་སྟོ་རིགས་ཤིག་ སི་རྒྱ་ལའི་
ཡུལ་སོགས་སུ་སྟེ། སྟོ་དེ་སྟེ་སྟེགས་ཀྱི་མན་ངག་ནམས་ན་གྲགས་ཆེ། ཅུང་ཟད་ཟོས་པ་དང་
མིད་པ་ཆ་ཟེར་རེ་ཞིག་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་འོང་རྒྱ་མི་འདུག་ཅེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་
གསུང་།

སྟེ་སྒྱུ་བ། <ཨ་རྒྱ་ན> རྒྱ་གར་གྱི་དཔའ་མོའི་བྱུང་རབས་མཐུ་ཟླ་ར་ཏའི་སྒྱ་མེང་བུ་མའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ།
ལོགས་སྒྱུར་གྱི་སྐད་དུ་ “ཨ་རྒྱ་ན” ཟེར།

སྟེ་ད་པ་འཁོར་མོའི་དཔེ་རིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། (པར་ཕྱིན) སྟོན་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནམས་འཁོར་བ་

ལ་སྒྲིལ་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒྲོ་ཁང་དུ་སྤྱིད་པ་འཁོར་ལོ་ཆ་ལྷ་པ་བྲི་
 བར་གསུངས་ཤིང་། ཆ་ལྷ་ནི། ལྷ། མི། དཔུལ་བ། ཡི་དྲགས། དྲུང་མྱོད་དང་ལྷ་ལོ། སྤྱིད་པ་
 འཁོར་ལོའི་དཔེ་རིས་འདི་ཉིད་དང་པོར་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་
 པོས་སྒྲོན་པའི་བཀའ་བཞེན་སྒྲོག་གི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་པ་ལ་ན་ལ་སྒྲིལ་ལན་འབུལ་བྱེད་དུ་བྲིས་
 ཤིང་ནང་པའི་བཟོ་རིག་པ་དང་པོ་ཡིན་པར་བཤད། རྒྱལ་པོས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
 ཚུལ་ལ་བསམས་ཤིང་མཉམ་པར་བཞག་སྟེ་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་
 ཅིང་། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཁོར་བར་འཇུག་ཐོག་གི་ཚུལ་ལ་སེམས་པ་འདི་
 འཁོར་བ་ལ་སྒྲིལ་སྟེ་པའི་ཐབས་མད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་གསུངས་ཤིང་། སྒྲིལ་བྱ་གསུམ་
 གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡང་འདིའི་ནང་དུ་ཆང་སྟེ། ངན་འགྲོའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་
 ཐོག་སེམས་པ་ནི་སྒྲིལ་བྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་འདི་སྒྲོར་དང་། བདེ་འགྲོའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་
 ཐོག་སེམས་པ་ནི་སྒྲིལ་བྱ་འབྲིང་། རང་གི་ཉམས་ལ་དཔགས་ནས་མར་གྱུར་པའི་སེམས་
 ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཁོར་བར་འབྲུམས་པ་ལ་བྱམས་པ་དང་
 སྤྱིང་མེ་བསྐྱེད་དེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱལ་ལ་ཐོབ་འདོད་སྒྲོང་བ་དང་དེའི་ལམ་ལ་
 སྒྲོབ་པ་ནི་སྒྲིལ་བྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོར་དུ་འཆད་དོ། །དཔེ་རིས་ཀྱི་མཆོན་དོན་དངོས་འཆད་པ་
 ལ། དཔེ་རིས་འདིའི་དབྱས་སྟེ་བྱ་ (ཕུག་རོན) བཀ་སྒྲུལ་གསུམ་གྲིས་པ་ནི། བྱའི་རིགས་
 འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེ་བ་དང་། སྒྲུལ་གྱི་རིགས་ལ་ཞེ་སྤང་ཤས་ཆེ་བ། བཀ་གི་རིགས་ལ་
 གཉི་སྟག་ཤས་ཆེ་བས་དེ་གསུམ་གྱིས་རང་རེས་རྣམས་འཁོར་བར་འཁོར་བྱེད་གྱི་
 གཞིའམ་རྩ་བ་འདོད་ཆགས། ཞེ་སྤང་། གཉི་སྟག་གསུམ་མཆོན་པ་ཡིན། བྱ་སྒྲུལ་གཉིས་
 བཀ་པའི་ཁ་ནས་ཐོན་པར་གྲིས་པ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་
 འཁོར་པའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་རྩ་བ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་
 མ་ཟད། ཆགས་སྤང་གཉིས་ཀྱང་རྩ་བ་གཉི་སྟག་ལས་བྱུང་བར་མཆོན། (ཕུག་རོན་དང་།
 སྒྲུལ་དང་། བཀ་ནི་རྣམ་པ་བྲི་བ་ནི་ལུང་ལས་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་བྱེ་བྲག་བཤད་

499

ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་དེ་འཕོ་བ་སྤྱོད་བྱེད་པ་ལྟར་ནས་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སྲ་བྱི་བར་གསུམ་གྱི་
 རྣམ་སྤྱོད་གྱི་ཕྱང་པོ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་དེ་སྐྱེ་འཆི་འདྲར་ལེན་བྱེད་པ་ཡིན། ༤
 བཞི་བར་བྱ་གཞིངས་བྲིས་པ་ནི། མིང་ག་ཟུགས་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མཆོན་ཏེ། བྱ་
 གཞིངས་འབྲུལ་པ་ཚུ་རོལ་ནས་པ་རོལ་སྐྱེལ་འབྲེན་བྱེད་པའི་རྟེན་གཞི་དང་། བཞི་བའི་
 དངོས་པོ་འཛོག་པའི་སྤྱོད་བྱེད་པ་ལྟར་མིང་ག་ཟུགས་ཅི་རིགས་པས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་སྲ་མ་ནས་
 འདྲིར་འོངས་ཤིང་། འདི་ནས་བྱི་མར་འབྲོ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དང་འབྲས་བུ་བདེ་སྤྱག་
 ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་སྤྱོད་དམ་ཕྱང་པོའི་ངོ་བོར་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། ༥ ལྷ་བར་ཁང་
 པ་སྤྱོད་པ་བྲིས་པ་ནི། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་མཆོན་ཏེ། ཁང་སྤྱོད་གནས་ཀྱི་ངོ་བོར་བྱུབ་
 ཀྱང་། བརྟེན་པ་བདག་པོ་མེད་པ་ལྟར། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་དབང་པོ་ལྡེའི་ངོ་བོ་
 རྫོགས་པར་བྱུབ་ཀྱང་བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ལྷ་འབྲུལ་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། ༦ རྒྱག་པར་པོ་མོ་
 བན་ཚུན་འབྲུད་ཅིང་འོ་བྱེད་པའི་རྣམ་འབྲུར་བྲིས་པ་ནི། རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མཆོན་ཏེ། པོ་
 མོ་པན་ཚུན་འབྲུད་ཅིང་འོ་བྱེད་པའི་ཆེ་རིག་པའི་བདེ་བ་ཅམ་ལས་འཁྲིག་པའི་བདེ་བ་
 ཡོངས་སུ་མི་རྫོགས་པ་ལྟར་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེ་ཆ་བྱང་འཇམ་རྩུབ་ལ་སོགས་པའི་
 རིག་བྱ་གང་དང་གང་འབྲུད་ཀྱང་དེ་ལྟར་རིག་པའི་སྤྱང་བ་ཅམ་ལས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོར་
 པ་བདེ་སྤྱག་རྫོགས་པར་བྱུང་མི་བྱུབ་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པའི་བྱིར། ༧ བདུན་པར་
 མིག་ལ་མཐའ་ཟུག་པ་བྲིས་པ་ནི། ཆོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་མཆོན་ཏེ། མིག་ལ་མཐའ་ཟུག་མ་
 ཐག་ཏུ་ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་པར་གིས་སྐྱེ་བ་ལྟར་རིག་པ་དེ་ཉིད་ལུས་པ་ཤས་ཆེར་གྱུར་ནས་
 ཆ་བྱང་དང་། འཇམ་རྩུབ་ཇི་ལྟར་རིག་པ་ན་དེའི་ཆོར་བ་བདེ་སྤྱག་པར་གིས་སྐྱེ་བའི་བྱིར། ༨
 བརྒྱད་པར་སྐྱེས་བུ་ཆང་འབྱུང་བ་བྲིས་པ་ནི། སྤྱིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མཆོན་ཏེ། ཆང་འབྱུང་
 སྐྱེས་བུས་ཆང་གི་ཕྱོ་བ་ཕྱོད་པ་ན་དེ་ལ་ཆགས་ཞེན་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འཕེལ་ཏེ་རང་
 སེམས་དེ་ལ་གཡེད་བ་ལྟར། སྤྱིད་པས་འབྲུལ་སྤྱང་གི་དངོས་པོར་ཡིད་ཆགས་ཏེ་དེ་དང་དེ་
 ཐོབ་ན་སྤྲུམ་པ་འཇམ་དེ་དང་མ་བཤམ་ན་སྤྲུམ་པའི་སྤྱིད་ཞེན་གྱིས་ཡིད་གདུང་བའི་བྱིར། ༩ དགྲ་

པར་སྒྲེའུ་ས་ཤིང་རྟོག་ལེན་པ་བྲིས་པ་ནི། ལེན་པའི་རྟོན་འབྲེལ་མཆོན་ཏེ། སྒྲེའུ་ས་རང་གི་
 ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཤིང་རྟོག་ལ་སེམས་གཡོ་ཤིང་ལག་ཏུ་ལེན་པ་བཞིན་པ་ལྟར། སྒྲིང་པ་དེ་
 ཉིད་ཤས་ཆེར་སོང་ནས་འདོད་པའི་དངོས་པོ་དང་དུ་ལེན་པའི་སེམས་རབ་ཏུ་གཡོ་བར་
 བྱེད་པའི་བྱིར། ༡༠ བརྩ་བར་བྱུང་མེད་སྒྲུམ་མ་བྲིས་པ་ནི། སྒྲིང་པའི་རྟོན་འབྲེལ་མཆོན་ཏེ།
 སྒྲུམ་མས་རང་གི་སྤྱ་གྲུ་བྱིར་འབྱུང་བར་མངོན་དུ་སྤྱོད་པ་པ་ལྟར་ནས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིང་དུ་འདྲ་
 བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བཞག་པ་ལ་སྒྲིང་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་སྟེ་ལས་ཀྱི་རུས་པ་
 མ་སྤྱ་ཆེན་དུ་གྱུར་ཏེ་རྣམ་སྤྱོན་གྱི་ཕུང་པོ་གསར་དུ་འབྱུང་བ་ལ་མངོན་དུ་སྤྱོད་པ་པའི་བྱིར།
 ༡༡ བརྩ་གཅིག་པར་སྤྱོད་ཀྱི་བཅའ་བ་བྲིས་པ་ནི། སྒྲིང་པའི་རྟོན་འབྲེལ་མཆོན་ཏེ། སྤྱོད་ཀྱི་
 མའི་མངལ་ནས་བྱི་རོལ་དུ་ཐོན་པའི་སྐབས་ལྟར་ནས་ཤེས་ཕུང་པོ་རྟོང་བ་ནས་བྱིར་ཐོན་ཏེ་
 བར་སྒྲིང་དུ་ཞུགས་པ་དང་། བར་སྒྲིང་ནས་སྒྲིང་སྒྲིང་དུ་འཕོ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། ༡༢ བརྩ་
 གཉིས་པར་མི་རོ་འཁུར་བ་བྲིས་པ་ནི། རྒྱ་ཤི་ཅི་རིགས་པའི་རྟོན་འབྲེལ་མཆོན་ཏེ། མིའི་རོ་
 མཐོང་བ་དེའི་རྒྱུ་གྱིས་འཆི་བ་ངང་གིས་བྲན་ཞིང་རང་གི་ན་ཆོད་གཞན་དུ་འགྱུར་ཏེ་རི་
 རྒྱུད་དུ་སོང་བ་ནས་བཟུང་ན་པའི་རྟོན་འབྲེལ་དང་། འབྱུང་བཞི་རིམ་གྱིས་བསྐྱས་ནས་ཆེ་
 འདིའི་ཕུང་པོ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་འབྲེལ་ཐག་ཆད་པ་ན་ཤི་བའི་རྟོན་འབྲེལ་གྲུབ་
 པ་ཡིན། དེ་དག་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པར་སྤྱོད་པོ་ཁྲོས་པའི་འཆི་བདག་དམར་པོའི་ཁ་དང་།
 རྒྱུང་ལག་ཞེ་དམ་དུ་བཟུང་བར་བྲིས་པ་ནི། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་སྒྲིང་པའི་
 འདིར་སྒྲིང་བ་ལེན་པ་མཐའ་དག་མཐར་འཆི་བདག་གི་དབང་དུ་མ་གྱུར་པ་མེད་པ་དང་། དེ་
 ཡང་ལན་རེ་གཉིས་ཅམ་མ་ཡིན་པར་རི་སྒྲིང་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་སྤངས་པ་དེ་སྒྲིང་སྒྲིང་གི་ན་
 འཆིའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་འཁོར་མོར་ཐུང་སྟེ་སྒྲིང་ཅི་ནས་མནར་མེད་བར་རྟག་ཏུ་འཁོར་བར་
 མཆོན་པ་ཡིན། སྒྲིང་དུ་སྒྲིང་བའི་གཟུགས་བརྟན་བྲིས་པ་ནི། སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱུག་མཐའ་དག་ཞི་བའི་
 ཞེ་བ་ཐུང་འདས་སམ། བདུད་བཞི་བཅོམ་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་འཕང་མཆོན་པ་ཡིན། དེ་
 ལ་སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ཐུན་འདས་ཀྱིས་སྤྱོད་ཀྱི་བརྒྱུན་པ་ནི། ཞེ་བ་ཐུང་འདས་འདི་

ལྷ་བྱ་ཞིག་མ་ཐོབ་ན་འཁོར་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་འཇིང་དུ་རྟག་ཏུ་འཁོར་བ་ལས་
 ཐར་དུས་མེད་པས་འཕྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཞི་བ་མྱང་འདས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་ཐབས་ལ་
 བརྩོན་དགོས་ཞེས་བཅུ་ཐབས་ཀྱིས་འདོམས་པར་མཛད་པ་མཚོན། ཡང་བདེན་བཞིའི་སྒྲང་
 དོར་མཚོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། འཕྲོ་བ་རིགས་དྲུག་གི་སྒོད་བཅུད་ཀྱིས་བཞོད་པས་སྤྱག་
 བསྐལ་བདེན་པ་མཚོན། དཔུས་ཀྱི་བྱ་པག་སྤྲུལ་གསུམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ཀྱན་འབྱུང་
 དང་། དེའི་མཐར་ལམ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀྱིས་ལས་ཀྱི་ཀྱན་འབྱུང་མཚོན། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་
 གཉིས་ཀྱི་རི་མོས་འཁོར་བ་ལ་ཇི་ལྟར་འཁོར་བའི་ཚུལ་དང་། ཐུབ་པའི་གཟུགས་བརྟན་
 གྱིས་ལམ་བདེན། རྒྱ་བ་ཤར་བ་དེས་ཞི་བ་འགོག་བདེན་མཚོན་ཞིང་དེ་ལ་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱིས་བྲག་བརྒྱུད་པ་ནི། ལམ་བདེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་བ་མྱང་འདས་ཇི་ལྟར་ཐོབ་
 པའི་ཐབས་མཚོན་པ་ཡིན། དེས་ན་གཏན་གྱི་བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འཕྲོ་བ་སྒྲོ་བྱས་དང་
 ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ཕྱོག་གི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་ཟླ་ཁོང་དུ་ཚུབ་པར་
 བྱས་ཏེ། བདེན་བཞིའི་སྒྲང་དོར་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ལམ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་ནས་གཏན་གྱི་
 བདེ་བ་མཐར་སྤྱག་མཚོག་གསུམ་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་ཐབས་ལ་ཅི་ནས་འབད་བ་
 གལ་ཆེད་ཞེས་སྒྲ་མ་རྣམས་གསུང་ངོ། །སྲིད་པ་འཁོར་ལོའི་དཔེ་རིས་འདི་བཞིན་ནང་པའི་
 གྲེས་སྤྱོད་བཞེདས་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་ཞལ་བཞུགས་
 པའི་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་ཉ་ཡས་རིན་པོ་ཆེ་བེ་རྒྱུའི་ཁབ་རིན་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞིག་
 སྤྱེས་སུ་བསྐྱར་བའི་ལན་དུ། རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་པོས་སྟོན་པ་ལ་གནང་བ་ཞུས་ཏེ།
 སྤྱིང་དུ་སངས་རྒྱས་མྱུང་ན་ལས་འདས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་དཀར་པོ་ཉི་ལྔ་བར་སྟོན་པའོ། །བར་
 དུ་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ཕྱོག་རྣམས་གསལ་བར་མཚོན་པའི་སྲིད་པ་འཁོར་ལོའི་དཔེ་
 རིས། དེའི་ལོག་དུ། བརྟེན་པར་བྱ་ཞིང་འབྱུང་བར་བྱ། །སངས་རྒྱས་བསྟན་ལ་འབྲུག་པར་
 བྱ། །འདས་བུའི་བྱིས་ལ་སྒྲང་ཆེན་བཞིན། །འཆི་བདག་སྡེ་ནི་གཞོན་པར་བྱ། །གང་ཞིག་
 རབ་ཏུ་བག་ཡོད་པར། །ཆོས་འདུལ་འདི་ལ་སྦྱོད་འཇུག་བ། །སྤྱོད་པའི་འཁོར་བ་རབ་སྤངས་

ནས། །སྤྱག་བསྐྱེད་ཐ་མར་བྱེད་པར་འགྱུར། ། ཞེས་པའི་ཆོག་སྤྱད་གཉིས་པོ་བཀས་
གནང་བ་ལྟར་བྱིས་ཏེ་བསྐྱར་བར་མདོ་ལས་གསུངས་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །གོང་གི་ཆོག་སྤྱད་
བཅད་གཉིས་པོ་དེའི་དོན་མདོར་བསྐྱེད་ཏེ་བཤད་ན། བཅུམ་པར་བྱ་ཞིང་ (ཆོས་ལ་བརྩོན་
འགྲུས་བཅུམ་པར) འབྱུང་བར་བྱ། (འཁོར་བ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ།) ། །སངས་རྒྱས་
བསྐྱེད་ (སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་བདེན་པ་བཞི) ལ་འབྱུག་པར་བྱ། ། (རྩྭ་) འདས་བུའི་
ཁྱིམ་ལ་སྤང་ཆེན་བཞེན། །འཆི་བདག་ (འཆི་བ་ནི་རྒྱ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ) རྩེ་ (སྤེད་པ་ལེན་པ་
སྤྱིད་པ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་འབྲེལ་ལྷག་མ་རྣམས་སོ) བྱི་གཞོས་པར་བྱ། ། (གང་ཟག) གང་
ཞེག་རབ་རྩྭ་ (ཆོས་མིན་ལས་སེམས་བསྐྱུང་ཞེག་དགེ་བ་ལ་གཅེས་སྤྱོད་པའི) བག་
ཡོད་པར། །ཆོས་འདུལ་ (འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་པོ) འདི་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་བ། །སྤྱི་
བའི་འཁོར་བ་ (འཁོར་བའི་སྤྱི་བ) རབ་ (ལེགས་པར) སྤངས་ནས། །སྤྱག་བསྐྱེད་ཐ་མར་
(རྒྱུན་གཅོད་པར) བྱེད་པར་འགྱུར། ། (རྩྭ་) ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དོགས་གཅོད། གཞུང་
འགའ་ཞེག་རྩྭ་ བཅུམ་པར་བྱ་ཞིང་འབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་འབྱུང་ལ། གཞན་དུ། བཅུམ་པར་བྱ་
ཞིང་དབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་འབྱུང་བས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། འདུལ་བ་
ལུང་གཞི་། ང་བ་ གལ་སྤྱེད་འབྱུང་བར་ཞེས་གསལ་ལ། སོ་ཐར་གྱི་མདོར་ཡང་། འབྱུང་བར་
བྱ་ཞེས་གསལ། ལུང་སྤྱན་ཆོག་སྤྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པར་ཡང་། འབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་གསལ། སོ་
སོར་ཐར་པའི་མདོའི་གཞུང་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། འབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་གསལ་ལ། ཡང་། འདུལ་
བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་། ང ༡༡༥ནམས། བཅུམ་པར་བྱ་ཞིང་དབྱུང་བར་བྱ། ཞེས་འབྱུང་།
སྤྱོད་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་འབྲེལ་བ་སྤྱད་ཆ་། ལུ ༡༣༤ནམས་ཀྱང་།
དབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་གསལ་བས། གང་ཞེག་འཐད་ཅིང་གང་མི་འཐད་ཅེ་ན། གཉིས་ཀ་འཐད་
ཀྱང་། འབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་པ་ལེགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གོ་བདེ་བའི་བྱིར་ཏེ། རེས་པར་འབྱུང་
བར་བྱ་ཞེས་པའི་དོན་གསལ་བར་སྟོན་པའི་བྱིར་ངོ། །འབྱུང་བཞི། འཛོལ་བ་དང་སྤྱི་བ་དང་
འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། འབྱུང་བ་ད་ལྟ། ལུང་བ་འདས་པ། འབྱུང་མ་འོངས། དབྱུང་

བཞི། འདོན་པའི་དོན་ཡིན། འབྲིན་པ་ (ད་ལྟ) ། ལྷང་བ་ (འདས) ། དབྱུང་བ་ (མ་འོངས།)
 ། ལྷང་ནི་ (སྒྲུལ་ཚིག) (ནང་པའི) འབྱར་སྤྱིའི་ཐོག་མ་ནི་རྒྱ་ནག་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཅན་དན་
 རྩོ་པོ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེའི་དྲགས་པོ་ཐར་རྒྱན་ལས་ནི། མ་
 རིག་པ་ནི་ས་པོན་འདེབས་མཁན་ལྟ་བུའོ། །ལས་ནི་ཞིང་ས་ལྟ་བུའོ། །ནམ་པར་ཤེས་པ་ནི་
 ས་པོན་ལྟ་བུའོ། །སྲིད་པ་ནི་རྒྱན་ལྟ་བུའོ། །མིང་དང་གཟུགས་ནི་སྤྱ་གྲུ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ནི་
 ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཡང་། རྩེ་གུང་ཐང་བས་
 ཡན་ལག་བརྩུ་གཉིས་པོ་དཔེ་དང་སྤྱར་ནས་གོ་བདེ་བ་ཞིག་གསུངས་འདུག་པ་འདི་ལྟར།
 བྱུང་མཐའ་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་སོགས་དྲིས་ལན་སྤྱ་ཚོགས་ཀྱི་སྐོར་ཞལ་ལུང་བདུད་ཅིང་
 ཐེགས་སྲེང་ཞེས་བྱ་བ་ལས། སྲིད་པའི་རྩ་བ་མ་རིག་ཞིང་པ་ཡིས། །ལས་ཀྱི་ས་པོན་ནམ་
 ཤེས་ཞིང་དུ་བཏབ། །སྲིད་དང་ལེན་པའི་རྩ་ལུང་ཀྱིས་གསོས་བས། །ས་པོན་སྟོབས་རྒྱས་
 སྲིད་པའི་རོ་པོར་འཛོམས། །དེ་ལས་སྤྱེ་བའི་རང་བཞིན་མིང་གཟུགས་ཀྱི། །སྤྱ་གྲུ་འབྱས་ཤིང་
 སྤྱེ་མཆེད་སྤོང་བྱར་འདྲིལ། །རིག་པའི་མེ་ཏྲོག་ཚོར་བའི་འབྲས་སྤྲིན་ཡང་། །ཞུ་ཤེས་བརྩས་
 ཏེ་སྤྲར་ཡང་སྲིད་པར་འདེབས། །རི་སྲིད་བདག་མེད་མེ་ཡིས་མ་བཅོམ་པ། །དེ་སྲིད་སྤྱེ་ཤིང་
 འཁོར་ལོ་བསྐོར་དགོས་པས། །གནས་ལུགས་ཐབ་མོད་བག་ཆགས་ཅི་ཐེབས་ཀྱིས། །སྲིད་
 པའི་རྩ་བ་བྱང་ནས་འབྲིན་པར་ཤོག །ཞེས་གསུངས་སོ། །གོང་གི་དེ། སྤྱ་ལུ་ལྷང་པའི་མདོ་
 ལ་གཞི་བྱས་པར་སྤྱང་སྟེ། རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྤྱ་ལུ་ལྷང་པའི་མདོ་ལས་ནི་ཡན་
 ལག་བརྩུ་གཉིས་སྤྱད་པའི་རྒྱ་བཞི་གསུངས་ཏེ། མ་རིག་པའི་འདེབས་པ་པོས་ལས་ཀྱི་ཞིང་
 ལ་ནམ་ཤེས་ཀྱི་ས་པོན་བཏབ་པ་དེ་སྲིད་པའི་རྒྱས་བརྒྱན་པར་བྱས་ནས་མའི་མངལ་དུ་
 མིང་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱ་གྲུ་འབྱུང་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །རྟེན་འབྲེལ་
 ཡན་ལག་བརྩུ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་རིས་ཀྱི་ཁུངས་ནི། འདུལ་བ་ལུང་ནམ་འབྲེད་༩ ར
 ༡༡༧བཅུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུལ་བ་ནམ་པར་འབྲེད་པའི་ཚིག་ནམ་པར་བཤད་པ་
 ༩ རྒྱ ༡༧༧བཅ ༩ང་། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ། མདོ་རྩ་རང་འབྲེལ། མཚོ་རྒྱུ་སྤྱད་ཆ་སོགས་

ན་གསུངས་སོ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གསུངས་།

སྲིད་པ་ཆགས་པའི་ལྷ་དགུ། སྲིད་པ་ཆགས་པའི་ལྷ་དགུ་ནི། ཡལ་འོ་དེ་གྲུང་རྒྱལ་དང་། དེ་ཡི་སྲས་
བརྒྱད་ལ་ཟེར་རོ། །སྲས་བརྒྱད་ནི། །ཡར་ལུང་ཡར་ལྷ་ཤམ་པོ། བྲང་གི་གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ།
ཆ་སྟོང་རོ་བོ་རྒྱུགས་ཆེན། ཤར་གྱི་མ་ཆེན་སྟོམ་ར། རོ་བོ་གཡུལ་རྒྱལ། ཤེའུ་མཐའ་རི།
སྲིད་ཤོད་ཞོགས་ལྷ་སྟུག་པོ་འམ་འགའ་ཞིག་གིས་སྟུག་པོ་ཟེར་བ་དང་དགུ་པོ། ཞེས་སྟོང་
རོ་ལྷ་མ་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

སྲིད་པ་ཐ་མ་པ། (མར་ཕྱིན) སྟེ་བ་ཐ་མ་པ་དང་དོན་གཅིག་མཛོད་རྗེའི་སྟགས་རིམ་༥༠༥་རུ་བྲངས་པ་
ལས། འཕགས་པ་མེན་ཡང་པ་མ་དང་། རྟང་བ་དང་ནི་ཆོས་སྟེ་དང་། སྟེ་མཐའི་བྲང་རྒྱང་
སེམས་དཔའ་ལ། །ཡོན་ནི་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ། (མར་ཕྱིན) འདི་མདོ་སྟེ་༩ ཙ ་པའི་ནང་བཞུགས།

སྲིད་པའི་དགུ་ལྷ་མཆེད་དགུ། དཔའ་བརྟན་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ། མཐུ་ཆེན་དགུ་འདུལ། སྤང་
བསྐྱགས་འབྲུག་སྟེར། དག་ཅལ་ཐོག་འབེབས། སྟེ་པ་སྟོག་འདོན། སྤང་པའི་དགུ་གཙོད།
སྟེ་སྤྱ་རང་ཆས། བྲ་ཁ་སྟོན་པོ། དག་སྐྱལ་གཤོག་ཅལ་ཏེ་དགུ་ལ་ཟེར། དགུ་ལྷ་མཆེད་
དགུ་ཡང་ཟེར་བ་ཡོད། ཅས་སྟོང་རོ་ལྷ་མ་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

སྲིད་པའི་སྟོ། 1 ཁུ་བའི་ལམ། 2 ཁ། དཔེར་ན་རྣམ་ཤེས་སྲིད་པའི་སྟོ་རྣམ་འཕོས་ཞེས་པ་རྣམ་ཤེས་
ཁུ་བའི་ལམ་མམ། ཡང་ན་ཁ་རྣམ་འཕོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །

སྲིད་པའི་རྒྱ་བོ། (མར་ཕྱིན) སྲིད་པའི་ཐག་བ་དང་འདྲ།

སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ། (མར་ཕྱིན) རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བརྒྱུ་བ་ནི། སྤང་གྱི་འདུ་བྱེད་
གྱིས་རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་གྱི་བག་ཆགས་བསྟོས་པ་སྟེད་ལེན་གཉིས་གྱིས་གསོས་བཏབ་
པས་ཡང་སྲིད་བྱི་མ་འདྲེན་པ་ལ་ཁུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་བ་སྟེ། དེ་ལས་ཡིན་གྲུང་དེ་ལ་
སྲིད་པའི་མེད་གིས་བཏགས་པ་ནི། རྒྱ་ལ་འབྲས་བྱའི་མེད་གིས་བཏགས་པའོ། །དཔེར་ན་
ཀུ་ལུའི་སྟོང་པོ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྱོད་ཡང་དེས་ཤེས་སོ། །

སྲིད་པའི་ཟག་པ། (པར་ཕྱིན) ཁམས་གོང་གི་རྟོན་མོངས།

སྲིད་གྲོག་མ། སྲིད་ཁྲོལ་མ་ལ་གཟེགས།

སྲིད་གྲོལ་མ། སྲིད་ཁྲོལ་མ་དང་འདྲ།

སྲིད་ཁྲོལ་མ། རྒྱའི་ནང་གནས་པའི་སྲིད་བྱ་དམར་པོ་ནར་ནར་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་སེམས།

རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་སྲིད་གྲོལ་མ་ཞེས་སྟེང་། སྐྱེ་འབྱུང་སྤར་མར་སྲིད་གྲོག་མ་ཞེས་སྟེང་ཡང་
པལ་ཆེར་ཡི་གེ་མ་དག་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ། འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་ཆེགས་༼ ཐ་བ ༡༡༣༠ན་
༣ལས། དགའ་བོ་དེ་ལ་ནར་ནར་པོའི་རང་བཞིན་རྗེ་ལྟ་བུ་ཞེན། དགའ་བོ་དཔེར་ན་ཟངས་
ཀྱི་ཐུར་མ་ཐ་མོའམ་སྲིད་ཁྲོལ་མ་ལྟ་བུ་སྟེ། ནར་ནར་པོ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་
ངོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། རི་དྲགས་ཤར་རྒྱའི་རྒྱང་པ་
ལྟ་བུ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱ་དམར་པོ་ཅན་ཐ་མོ་ལ་ཟངས་ཀྱི་ཐུར་མ་ཐ་མོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྲིད་གྲོལ་མ་བཞིན་མི་གཅོང་བའི་ཁྱབས་ནི་
གསོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གོང་གི་ལུང་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞིགས་ན་པལ་ཆེར་
རྒྱང་པ་མང་པོ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱ་ནར་ནར་པོ་ཞིག་མིན་ནམ་ཡང་དབྱེད་དོ། །

སྲིད་གྱི་མེ། སྲིད་འབྱུ་མེ་ཁྲེར་ལ་ཟེར་བར་སྟེ། དབྱེད་ཅན་དགའ་ལྗོས། སྲིད་གྱི་མེ་ནི། བསྐྱེ་བར་
སྤར་ཐང་སྤར་མར། སྲིད་གྱི་སྟེ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་འབྱུ་སྲིད་གྱི་ཆོགས་ལ་བྱ་དགོས་ལ།
དམར་མཆན་དུ་སྟོམ་ཡིན་གསུང་། ཡང་དམ་པ་འགའ་ཞིག་རྟོ་ཐོན་སོགས་ཀྱི་ས་ཆ་ན་ཡོད་
པའི་འབྱུ་སྲིད་སྟོམ་འདྲ་བ་མི་ལ་སོ་བཏབ་ན་མི་རིང་བར་ཁྱོས་ནས་འཆི་བ་ཞིག་ཡོད་པས་
དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གསུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། གནོད་སེམས་ཀྱི་ནི།
ཡམས་དང་གནོད་པ་དང་ནད་འགོ་བ་དང་འཁྲུག་པ་དང་པ་རོལ་གྱི་དམག་ཆོགས་ལས་
འཁྲུག་མེད་མང་བ་དང་མེད་གོ་དང་སྟག་ལ་སོགས་པ་དང་སྐྱུལ་གདུག་དང་སྟོག་པ་དང་
སྲིད་གྱི་མེ་མང་བ་དང་གནོད་སྐྱེན་གདུག་པ་དང་ཆོམ་རྒྱན་ལ་སོགས་པ་མང་བ་དང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྲིན་གྲོལ་མ། སྲིན་ཁོལ་མ་དང་དོན་འབྲེ།

སྲིན་པོ། <རྩ་གྲགས་> མི་ཤ་ཟ་ཞིང་ཁོ་གཏུམ་ཆེ་བའི་མིའི་རིགས་ཀྱི་དུག་བོད་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། གཏུག་འབྲེའི་སྤྱིའི་མིང་ཞེས་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། གཏུག་འབྲེ་ནི་ཤ་ཟ་འབྱུང་བའི་རིགས་དང་། སྲིན་པོ་ནི་མིའི་རིགས་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་ཆེ་ལོ། །དེ་ཡང་མཆིམས་མཛོད་ ༡༣༧་ལས། སྲིན་པོ་ནི་མིའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་གཏུག་འབྲེའམ་འབྱུང་བོ་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ “བྱུ་ཏ” ཟེར་བས་དབྱེད་དོ། །ཀྱི་གར་ཡུལ་སྐད་ལའང་ “རྩ་གྲགས་” དང་ “བྱུ་ཏ” ཟེར་བ་ཁོ་བོས་བཤད་པ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་དོ། །འོན་ཀྱང་སྲིན་པོ་དང་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་སོགས་འབྱུང་བའི་གདོན་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་གི་གངས་སུ་ལྷང་སྦྱར་བའི་དོན་མེས་བགངས་ཡོད་པས་དབྱེད་དོ། །

སྲིན་བལ། (འདུལ་བ) <ཀློ་ཤེལ་པ་> སྲིན་བལ་དང་སྦྱང་དམ་གོས་ཆེན་གྱི་ཀྱི་ལ་ཟེར། ལེགས་སྦྱར་དུ་ “ཀློ་ཤེལ་པ་” कौशेयं ཟེར། བྱི་ཀྱུལ་བས་silk ཟེར་བ་དེ་ལོ། །འདུལ་བའི་གཞུང་རྒྱུ་མས་སུ་སྲིན་བལ་གྱི་སྦྱང་བ་ཟེར་བའི་སྲིལ་བལ་དེ་ཡང་སྲིན་བལ་དང་སྦྱང་ཉིད་ལ་གོ་དགོས། ལུང་ལྷ་བའི་འབྲེལ་བ་ལས། སྲིན་བལ་ནི་དར་གྱི་སྲིན་བལ་ལས་སྦྱང་བའོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་རྒྱུ་མ་དང་འབྲེད་པའི་ཆོག་རྒྱུ་མ་པར་བཤད་པ་” ༡༡༤་པ་ལས་ཀྱང་། སྲིན་བལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྲིན་བལ་འབྱུང་བའི་སྲིན་བལ་ལས་སྦྱང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདུལ་གཞུང་རྒྱུ་མས་སུ་སྲིན་བལ་དང་ལུག་བལ་གྱི་ཐ་སྦྱད་བྱེད་པ་དེས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱིས་རུས་སོ། །ཤིང་བལ་ཞེས་པ་རང་དེས། ཤིང་བལ་ལས་བྱི་ཀྱུལ་བས་cotton ཟེར་བ་དེ་ལ་གོ་བ་འདུག་ཀྱང་། དེ་ནི་ཁོར་བ་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བའི་སྐྱབས་སུ་སྲིན་བལ་གྱི་སྦྱང་བའི་བཅས་པ་མཛོད་པ་དེས་ཀྱང་ཤེས་ཏེ། སྲིན་བལ་ནི་ཤིང་བལ་དང་མི་འདྲ་བར་རིན་ཐང་ཏ་ཅང་ཆེ་བས། དགེ་སྦྱོང་གིས་དེའི་སྦྱོར་བྱས་ན་སྦྱང་བའི་སྦྱང་བྱེད་དུ་གསུངས་པས་སོ། །

སྲིན་བལ་གྱི་སྦྱང་བ། (འདུལ་བ) སྦྱང་སྦྱང་སུམ་ཅུའི་བཅུ་གཅིག་ལ། སྲིན་བལ་གྱི་སྦྱང་བའི་ངོ་ནི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྱོང་གིས་སྲིན་བལ་གྱི་སྦྱོར་བྱས་སམ་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ། བྱེད་པ་མཐར་

ཐུག་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སློང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་རབ་ཏུ་
མང་པོས་སློན་བལ་གྱི་སྟན་བྱས་པ་ལས་སླང་པའི་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་
འདོད་པ་ཆེས་པ་དང། རོན་དང་བྱ་བ་མང་བའོ། །འདིའི་སློན་བལ་ཞེས་པ་ཤིང་བལ་ལམ་བྱི་
རྒྱལ་བས་ cotton ཟེར་བ་དེ་ལ་མི་གོ་བར། གོས་ཆེན་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་སློན་བྱའི་དར་སྟེང་
ལ་གོ་དགོས། དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི་སློན་བྱའི་དར་སྟེང་དང་ལུག་ནག་གི་བལ་རྣམས་ནི་དགོན་
ཞིང་རིན་ཐང་ཆེ་བས། རོན་དང་བྱ་བ་མང་བ་དང་ཁ་ཏོན་དང་རྣལ་འབྱོར་སོགས་ལ་གཞོད་
པའི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ ཆ གྱུ་མཚན་ལས། དགེ་སློང་
དག་སློན་བལ་གྱི་སྟན་མར་བ་བྱེད་པ་དང། བྱེད་དུ་འབྱེད་པ་ན་སློན་བལ་དགོན་ཞིང་རིན་
ཆེ་བས་བྱ་བ་མང་བ་དང། བྱེད་པ་མང་བར་གྲུར་ཅིང། ལུང་མཐོན་པ་དང། བསྐྱུག་པ་དང།
ཁ་ཏོན་དང། རྣལ་འབྱོར་དང། ཡིད་ལ་བྱ་བ་དང། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཞེ་གནས་ཀྱང་གཏོང་
བར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་སོ། །སློན་བལ་གྱི་སྟན་ཞེས་པའི་སྟན་ཞེས་པའི་སྟན་དེ་ལ། སྤྱིར་
བཏང་ནང་ཆངས་ཅན་དང། རྒྱེད་པའི་བྱིང་པའི་སྟན་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། འདིར་ནི་
བསྐྱུབ་པའི་དཀའ་བ་རྒྱེད་པའི་སྟན་ཡིན་དགོས་ཤིང། དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི་དེ་ཆེས་བཟོ་
དཀའ་བས་ཡིན་འོ། །དེ་ཡང་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཀྱི་ ཆུ་
གྱུ་མཚན་ལས། རྒྱེད་པ་ཡིན་པར་དགོངས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཆེས་བྱ་བ་དཀའ་བ་ཡིན་
པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱེད་པ་དང་རྒྱེད་པ་ནི་བྱིང་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུའི་སྟན་
ལ་ཟེར་རོ། །

སློན་བྱ། སོག་ཆགས་ལྷ་མོའི་མིང་།

སློན་བྱ་གི་ཏ་ཀ། འབྲུ་ཐོག་མའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

སློན་བྱ་པད་ལ། པད་པ་དང་འབྲ། འབྲེལ་བཤད་པད་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སློན་བྱ་པད་མ། འབྲུ་པད་པའི་མིང་། འབྲེལ་བཤད་པད་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། དཔེ་མང་པོར་

སློན་བྱ་པད་མ་ཞེས་བྱིས་འདུག་པ་མི་ལེགས་ཤིང། སློན་བྱ་པད་མ་ཞེས་བྱིས་ན་ལེགས་པར་

སེམས་ཏེ། འདི་སྲིན་བྱ་བ་དང་པ་ཞེས་པའི་བ་ཡིག་ལུང་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཡིག་ཏུ་སོང་སྟེ།
 བད་བ་ཟེར་རྒྱུའི་ཆབ་ཏུ་བད་མ་ཞེས་འབོད་པས། སྲིན་བྱ་བད་མ་ཞེས་འབྲི་བ་བྱུང་ལ། འདི་
 ལ་སྲོན་གཞན་ཡང་འདི་ལྟར། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། ད་ཡིག་བྱེད་དང་མ་ཡིག་བྱེད་གཉིས་
 བཅེགས་ནས་བསྒྲུ་ཞེས་འབྲི་སྲོལ་འདི་ལེགས་སྦྱར་མ་གཏོགས་རང་རེ་བོད་སྐད་ལ་མེད་
 པས། འདི་མེ་ཏོག་བསྒྲུ་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཨེ་ཡིན་སྟེ། མ་པའི་ལོ་ཏོག་ཡང་སྦྱེ་སྲིད་
 པས། སྲིན་བྱ་བད་མ་ཞེས་བྲིས་ན་ཅུང་ལེགས་པར་སེམས་སོ། །ཤེས་རབ་བརྒྱ་བ་ལས།
 སྲིན་བྱ་བད་མ་ཟོན་ཅན་ལུས། །ཁྲག་འཐུང་བཞིན་བྱ་མི་མཐེང་ངོ། །ཞེས་གསུངས། འབྲས་
 རྫོངས་པས་ཀྱང་འདི་ལ་སྲིན་བྱ་བད་མ་ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད་འདུག བྱ་སྲོན་ཆོས་འབྱུང་
 ༡༩༤ལས་ཀྱང་སྲིན་བྱ་བད་མ་ཞེས་བྲུལ་ནས་བྲིས་འདུག

སྲིན་བྱ། འབྲེ་བྱ་དང་སྲིན་བྱ་ཕྱག་པ་ཡང་ཟེར། མཆན་མོར་འབྱར་སྲོད་བྱེད་པའི་བྱ་རིགས་ཤིག་ས་
 སྦྱེ་ལེགས་བཤད་ལས། སྦྱེས་མཆོག་རང་གི་སྲོན་ལ་ལྷ། སྦྱེ་བོ་ངན་པ་གཞན་སྲོན་
 ཆོལ། །མ་བྱ་རང་གི་ལུས་ལ་ཏོག །སྲིན་བྱ་གཞན་ལ་ལྷས་ངན་གཏོང་། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་
 ཉིད་ལས། གཡོ་ཅན་སྟན་པར་སྦྱ་བ་ནི། །རང་དོན་ཡིན་གྱི་གྲུས་བྱིར་མིན། །སྲིན་བྱ་སྟན་
 བས་དགོད་པ་ནི། །ལྷས་ངན་གཏོང་གི་དགའ་ནས་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མིང་
 གི་རྣམ་གངས་ནི། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། འགལ་འདུའི་རྒྱན་ཅན་འབྱུང་
 པའི་བྱ། ཉིན་མོར་དགའ་བྲལ་ཉིན་མོ་ཡིག། །སེར་སྦྱུའི་ལྷ་བྱེད་མིག་སེར་ཅན། །གད་མོའི་
 དབྱངས་ལྡན་སྲིན་བྱ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྦྱིར་བཏང་སྲིན་བྱ་དང་ཕྱག་པ་
 གཉིས་དོན་གཅིག་ལྷ་བྱར་བྱེད་ཀྱང་། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་སོགས་སུ་སྲིན་བྱ་
 དང་ཕྱག་པ་གཉིས་ཐ་དད་ལྷ་བྱར་གསུངས་འདུག་པས་དབྱད་པར་བྱའོ། །

སྲིན་འབྲེ་མེ་ཁྲེན། མཐུག་མ་ལས་འོད་དམར་ཆེས་ཆེས་འཕྲོ་ཞིང་འབྱར་ཏེ་འཕྲོ་བའི་སྲིན་འབྲེ་ཞིག་
 འདི་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ན་མང་པོ་ཡོད། མཐུག་མ་ལས་མེ་དང་འབྲེ་བའི་འོད་དམར་པོ་ཆེས་
 ཆེས་དུ་འཕྲོ་བས་ན་མེ་ཁྲེན་ཞེས་མིང་ཐོགས་སོ། །

སྲིན་འབྲུ། སྲིན་བྲུ་དང་འབྲ།

སྲིན་འབྲུས་ཕྱག་འཆལ། མྱོག་ཆགས་འབྲུ་སྲིན་ཞིག་ལྷ་ཅག་གི་མདུན་གྱི་ས་གསེབ་ནས་ཐོན་ཏེ་
ཐལ་མོ་སྦྲར་ནས། སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ་ཟེར་བ་ནི་མི་སྲིད་པ་དང་། ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་
བྱུང་ན་ཕེན་ཏུ་ངོ་མཆར་བའི་གནས་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་རྟེན་ནས་དམ་
པའི་ཆོས་དང་མཛལ་བ་ཡང་མི་སྲིད་པ་ལྷ་བྲུ་ཡིན་པས། རོ་མཆར་དུ་བཅིས་ནས་རྩལ་ཐོས་
སུ་མི་གཏོང་བར་སྟོང་པོ་ལེན་དགོས་པའི་

དཔེའོ། །དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྦྲངས་པའི་འབྲུལ་འབྲེལ་༩༩ན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ།
སྲིན་མཛུ་བ། མཐེའུ་རྩལ་གི་ལྷག་གི་མཛུ་བ་མོ་མིང་། དེ་ལ་མིང་མེད་ཀྱང་ཟེར།
སྲིལ། བོས་ཟ་བའི་སྲིན་བྲུ་ཞིག་ལྷང་ཞུ་བའི་འབྲེལ་བ་ལས། སྲིལ་ནི་སྲིན་བྲུ་དག་གོ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

སྟུ། (འདུལ་བ) ལྷང་བ་གཅིག་པའི་མཛུ་འགྲོགས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག ལྷང་སྟན་ཆོགས་གྱི་འབྲེལ་བ་
ལས་གསུངས། སྟུ་ནི་ཡུལ་གྱི་མཆེད་རྒྱལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྟུགས། (འདུལ་བ) སྟུས་དང་དོན་གཅིག་མདོ་རྩ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༼ ལྷ་ རྟེན་ལྷ་ལས། གང་
དག་གི་ཡུལ་འབྲས་ཀྱི་སྟུགས་སྟེགས་པ་འབྲ་བར་ལེབ་ལེབ་པོར་འདུག་པ་དེ་དག་ནི་ཡུས་
སྟེབས་པ་འབྲ་བ་དག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འབྲས་ཕྱག་པོ་ཆེའི་སྟུགས་གཏུན་བྲུ་དག་གིས་
སྟེབས་པ་ལེབ་ལེབ་པོར་གྱུར་ཅིང་རམས་སྟུ་མོར་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་སྟེབས་པ་ཞེས་བྲ་སྟེ།
ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྟུས། སྟེན་ལ་ཁད་གྱི་འབྲུ་རིགས་རོ་མངར་བ་དེ་དག་ལ་ཟེར། བལ་སྐད་ལ་རྩས་ཟེར།
སྦྲང་མདུད། གནོད་པ་སྦྲང་བྱེད་ཀྱི་སྦྲད་པ་དམར་པོ་སྟུམ་མདུད་ཅན་ཞིག་དེ་དཔྱད་པ་གཡས་གཡོན་
གང་དུ་འདོགས་ཀྱང་ཁུད་པར་མེད། དེ་ཡང་སྦྲད་པ་ལུས་ཆད་ཅན་སྟུམ་ལྟུབས་སུ་བྱས་པ་
ནི། རྩ་རོ་རྒྱུད་དཔྱད་མ་གསུམ་མཆོན་པའི་ཆེད་དང་། སྟུམ་མདུད་དུ་བྱས་པ་ནི། རྩོམ་གསུམ་
སྟེ་རྒྱལ་བའི་སྦྲུ་གསུང་ཕྱགས་གསུམ་མཆོན་པར་ཇི་དེ་སྟུགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། དབང་

དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་སོགས་སུ་གསུངས། ང་ཆོ་གསང་སྤྲུགས་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་
 ཡིན་སྐད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་སྤྱང་སྤྱང་འདོགས་ཏུང་མི་ཏུང་སྐྱོར་དོགས་པ་ཅམ་ཡང་མ་
 རྩོམ་ཀྱང། འདི་ལ་ངེས་པར་དོགས་པ་གཅོད་དགོས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་བློན་ཆོགས་༩ བ་བ
 ༡༩བཤམས། སངས་རྒྱུ་བཙུག་ལྷན་འདས་མཉན་ཡོད་ན་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཆལ་
 མགོན་མེད་ཟས་སྤྱིན་ཀྱི་ཀྱན་དགའ་ར་བ་ན་བཞུགས་སོ། །དུག་སྤྲེ་རྣམས་སྤྱོད་ཤིང་
 ཐབས་དང་ཆོས་གོས་བགོས། ལྷང་བཟེད་ཐོགས་ཏེ་མཉན་ཡོད་ཏུ་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་ཕྱིར་
 ཞུགས་པ་ན། དེ་དག་གིས་བྲམ་ཟེ་དྲི་དང་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པ་ཆོན་སྤྲེ་ལཱ་པའི་སྤྱད་པས་
 ལག་པ་བཅེངས་པ་ཞིག་དུས་སྟོན་ཐོས་ནས་དབང་པོ་ཆོས་སྤྲེ། ཁྱིམ་ནས་བྱུང་བ་མཐོང་བ་
 དང། དེ་དག་གིས་སྤྲུས་པ། དགའ་པོ་ཉི་དགའ་པོ་ཐབས་འདི་ནི་བཟང་པོ་ཞིག་སྤྲེ། བདག་
 ཅག་ཀྱང་འདི་བཞེན་བྱའོ་ཞེས་དེ་དག་ཕྱི་དེ་ཉིན་ཆོན་སྤྲེ་ལཱ་པའི་སྤྱད་པས་ལག་པ་བཅེངས་
 རས་བསོད་སྟོམས་ལ་ཞུགས་པ། བྲམ་ཟེ་དྲི་ཁྱིམ་བདག་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ནས་འབྲུ་ཞིང་
 གུས་པར་སྤྲོའོ། །གུས་པར་སྤྲོའོ་ཞེས་སྤྲུས་པ་དང། དུག་སྤྲེ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲུས་པ། བཞེན་པ་
 ཁྱིམ་ཀྱིས་གུས་པར་སྤྲུ་བར་བྱ་བ་གང་དག་ཡིན་པ་དང། བྲམ་བྱ་བ་གང་དག་ཡིན་པ་འདི་
 ཡང་མ་ཤེས་སམ། དེ་དག་གིས་སྤྲུས་པ། འདི་ལ་ཅི་ཞིག་འཆལ་བར་བཟྱ། བྲམ་ཟེ་ཁྱན་པ་
 ཁྱན་པ་རྣམས་ནི་གུས་པར་སྤྲུ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ་དགོ་སྤྱོད་རྣམས་ནི་བྲམ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་
 ཅིའི་ཕྱིར་ཁྱིམ་ཁྱིམ་དགོ་སྤྱོད་རྣམས་ལ་གུས་པར་སྤྲུ་བར་བྱེད་ཀྱི་བྲམ་མ་ཡིན། འཕགས་པ་དག་
 བདག་ཅག་གིས་ཁྱིམ་བྲམ་ཟེ་ལགས་པར་འཆལ་གྱི། དགོ་སྤྱོད་དུ་ནི་མ་ལགས་སོ། །དེ་ལྟ་
 ལགས་པས་བདག་ཅག་གིས་མ་འཆལ་གྱིས་བཟོད་པར་གསོལ་ལོ་ཞེས་བྲམ་པ་དང། དེ་
 དག་ཅང་མི་སྤྲུ་བར་འདུག་གོ། ལྷབས་དེ་དགོ་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་ནས་བཙུག་ལྷན་འདས་
 ལ་གསོལ་པ་དང། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དགོངས་པ། ཉེས་དམིགས་གང་ཅུང་ཟད་ཅི་
 བྱུང་བ་ནི་དགོ་སྤྱོད་རྣམས་ཆོན་སྤྲེ་ལཱ་པའི་སྤྱད་པས་ལག་པ་བཅེང་བ་ལས་བྱུང་གིས། དེ་
 ལྟ་བུས་ན་དགོ་སྤྱོད་གིས་ཆོན་སྤྲེ་ལཱ་པའི་སྤྱད་པས་ལག་པ་བཅེང་བར་མི་བྱའོ། །འཆིང་ན་

འགལ་ཆབས་ཅན་དུ་འགྱུར་རྒྱུ་། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སྤོང་ཆོན་ལྷ་ལྷ་པའི་སྐྱེད་
 བས་ལག་པ་བཅིང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་བ་དང་། དགེ་སྤོང་ནད་པ་གཞན་ཞིག་སྤྲོད་
 པའི་དུང་དུ་སོང་སྟེ། བཞིན་བཟངས་ཁོ་པོ་ལ་ནད་འདི་ལྷ་བྱ་བྱུང་ན་སྤྲོད་སྟོན་ཅིག་ཅེས་བྱས་
 བ་དང་། དེས་སྤྲོས་པ། འཕགས་པ་སྐྱེད་པ་ལ་གསང་སྤྲགས་དག་གིས་བརྒྱས་བཞེད་བྱས་
 ཏེ། ལག་པ་ལ་བཅིངས་ན་ཁྱེད་འཆོ་བར་འགྱུར་རྒྱུ་། །དེས་སྤྲོས་པ། བཞིན་བཟངས་བཅོམ་
 ལྷན་འདས་ཀྱིས་མ་གནང་རྒྱུ་། །འཕགས་པ་ཁྱེད་ཀྱི་སྟོན་པ་ནི་བྱགས་ཟླ་ཅན་ཡིན་པས་
 གནང་བར་འགྱུར་རྒྱུ་། །སྐབས་དེ་དགེ་སྤོང་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་གསོལ་བ་
 དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། དེ་ལྷ་བས་ན་གནང་གིས་སྤྲོད་པའི་ལུང་གིས་
 སྐྱེད་པ་བཅང་བར་བྱའོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྤྲོད་པའི་ལུང་གིས་སྐྱེད་པ་བཅང་བར་
 བྱའོ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་བ་དང་། དགེ་སྤོང་རྣམས་ལག་པ་གཡས་པའི་ཆེ་མོ་ལ་འཆིང་སྟེ།
 ཉེས་དམིགས་དེ་ཉིད་དུ་གྱུར་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། དགེ་སྤོང་དག་
 ལག་པ་གཡས་པའི་ཆེ་མོ་ལ་བཅིང་བར་མི་བྱའོ། །དེ་རྣམས་ལག་པ་གཡས་པའི་དབྱང་བ་
 ལ་འཆིང་སྟེ། ཉེས་དམིགས་དེ་ཉིད་གྱུར་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། དགེ་
 སྤོང་དག་ལག་པ་གཡས་པའི་ཆེ་མོ་ལ་བཅིང་བར་མི་བྱའོ། །དེ་རྣམས་ལག་པ་གཡས་པའི་
 དབྱང་བ་ལ་འཆིང་སྟེ། ཉེས་དམིགས་དེ་ཉིད་དུ་གྱུར་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་
 པ། ལག་པ་གཡས་པའི་དབྱང་བ་ལ་བཅིང་བར་མི་བྱའོ། །དེ་རྣམས་ལག་པ་གཡོན་པའི་ཆེ་
 མོ་ལ་འཆིང་སྟེ། ཉེས་དམིགས་དེ་ཉིད་དུ་གྱུར་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ།
 ལག་པ་གཡོན་པའི་ཆེ་མོ་ལ་བཅིང་བར་མི་བྱའོ། །འོན་ཀྱང་ལག་པ་གཡོན་པའི་དབྱང་བ་ལ་
 བཅིང་བར་བྱའོ། །དགེ་སྤོང་རྣམས་ནད་སོས་པར་གྱུར་ནས་སྐྱེད་པ་བབ་བབ་ཏུ་འདོར་བས་
 མི་མ་ཡིན་པ་རྣམས་འབྱ་སྟེ། འཕགས་པ་དག་དེད་ཀྱིས་སོས་པར་བྱས་ན་ད་མ་གྱུས་པར་
 ལྷ། སྐབས་དེ་དགེ་སྤོང་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་གསོལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། བབ་བབ་ཏུ་དོར་བར་མི་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་ནད་མ་བྱུང་ན་ཆོས་

གོས་ཀྱི་མཐའ་ལ། རྒྱ་ཅང་ལ་བཅིང་བར་བྱའོ། །འོན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་སོས་
བར་གྱུར་ན་ཀ་བའི་སེར་གའལ། ཅིག་པའི་གསེབ་ཏུ་གཞུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །

སྤང་མ་དམར་ནག་གཉིས། དམར་པོ་གནས་རྩེ་རྩེ་གྲགས་ལྟན། ཉན་པོ་དཔལ་ལྟན་ལྟ་མོ་གཉིས།
སྤང་མ་དམ་ཆིག་ཅན། སྤོན་སངས་རྒྱས་མཐོང་ཞིང་བསྟན་པ་བསྤྱང་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་
དམ་བཅས་པའི་སྤང་མ་རྣམས་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ལུལ་འཁོར་

སྤང་། འཕགས་སྤྲེས་པོ། སྤུན་མི་བཟང་། རྣམ་ཐོས་སྤྲེས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་སོགས་པ་ལྟ་
བུའོ། །དེ་ཡང་སྤོན་པས་བསྟན་པ་གཏད་པ་ན་མི་ཁོ་ན་ལ་བཏད་པ་མིན་གྱི་ལྟ་ལའང་བཏད་
དེ། དེའི་རྩལ་ནི། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཕྱིན་དང་། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་ཁྱེད་ཅག་གིས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤྱངས་ཤིག་ཅེས་བསྟན་པ་གཉེར་དུ་བཏད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་སྤོར་
མདོ་སྤྲེལ་ས་བརྒྱ་བ་ (ཀམ་ཤུག་) མདོ་༩ ཏ་བ ༡༩༩་པ་ལས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན།
འཕགས་པོད་ཀྱི་བཀུ་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟོན་དམ་བཞག་མཛད་ཅིང་། དེ་དག་གི་དྲང་
ནས་ལེགས་སྟོན་དང་འཛིགས་སྟོབ་ཀྱི་སྤོན་པ་སྤངས་པའི་སྤང་མ་རྣམས་ལའང་ཟེར།
འགའ་ཞིག་གིས། སྤང་མ་དམ་ཆིག་ཅན་ཟེར་བ་སྤོབ་དཔོན་བསྟན་པ་བཀའ་བསྟོན་དམ་བཞག་
མཛད་པའི་ལྟ་སྤང་གི་རིགས་གཅིག་བྱ་ལ་གོ་བ་ལྟ་བུ་ནི་མཐོང་རྒྱ་རྩེད་པས་སྤོན་
ནོ། །གཏོར་མའི་འབྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ། སྤེད་གེ་བསྟན་འབྱུང་རྒྱུད་འབྲེལ་༩ རྩ་བ་ ༡༩༠་པ་
བཤམས་ཀྱང་། སྤང་མ་དམ་ཆིག་ཅན་རྣམས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྟ་མ་སྤོན་སྤེད་བརྒྱུད་ཀྱི་
གཙོ་བོ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྤང་མ་གང་བ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་བྱ་སྤྲེ། ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན། བསྟན་པ་བསྤྱང་བར་དམ་བཅས་པའི་སྤོན་སྤྲེ། སྤོན་གྱི་དམ་ཆིག་དྲན་པ་ལ་བཞག་
ནས་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་སྤང་བ་སྤྲེ། དེ་བས་ན། སྤང་མ་དམ་ཆིག་ཅན་རྣམས་དང་། ཞེས་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་།

སྤྱབས། བར། གསེང་། གསེབ་ཀྱི་མིང་།

སྤྱལ། (བརྟེན་པ་) རུལ། ལུས་སྤྱལ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གྲེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་༡༥༥ རྒྱལ་གཟིགས་
ལས། ཀའ་བྱེད་ཞེས་བྲ་བ་གདོན་གྱི་མིང་སྟེ། ཀའ་ནི་ལུས། བྱེད་ནི་རུལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
པས་ན་ལུས་སྤྱལ་པོ་ཞེས་བྲལོ། །

སྤྱལ་བ། (བརྟེན་པ་) རུལ་བ། དཔེར་ན་ལུས་རུལ་བར་བྱེད་པ་ལ། ལུས་སྤྱལ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུལོ། ཞིབ་
པར་ལུས་སྤྱལ་པོ་ལ་གཟིགས།

སྤྱལ་པོ། ཡི་དྭགས་ཀྱི་གྲེ་བྲག་གམ་གདོན་ཞིག་སྤྱལ་པོ་དང་། ལུས་སྤྱལ་པོ་གཉིས་ཅུང་ཟད་མེ་འདྲ་
བ་ཡིན་པར་སྤང་སྟེ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། སྤྱལ་པོ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ཡི་
དྭགས་ཀྱི་གྲེ་བྲག་ཉིད་དོ། །ལུས་སྤྱལ་པོ་ཞེས་བྲ་བ་ཡང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་གྲེ་བྲག་ཉིད་
དོ། ཞེས་སྤྱལ་པོ་དང་ལུས་སྤྱལ་པོ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ལུང་ཐུན་
ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། རྒྱལ་བུམ་དང་སྤྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཆད་ཆུང་བ་དེ་ཟ་ལ་
སོགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་ཅན་ཡི་དྭགས་ཁོ་ནལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

སྤྱལ། བས་དང་། མྱོ་དང་། ཨ་ཤོམ་སོགས་འབྲུ་རིགས་ཡོངས་སུ་མ་སྒྲིན་གོང་གི་སྟེ་ལ་བཟས་ན་རོ་
མངར་ཐུན་པའི་འབྲུ་རིགས་སོས་པའི་མིང་། འདི་ལ་ཡུལ་སྐད་དུ། རུས་ཟེད། ས་ལ་ར་
བཏགས་བཏགས་པའི་”ས” དེར་ཡུལ་སྐད་མང་པོར་”ཏ”དང་”ཀ” ཞེས་འབོད་དེ། དཔེར་
ན་སྤྱལ་པོ་ལ་རུ་མོ་དང་། སྤྱི་ཐར་ལ་རྩི་ཐར། སྤོ་མ་ལ་གྲོ་མ་དང་། སུན་མ་ལ་ཀུན་མ་ཟེར་བ་
སོགས་ཀྱིས་མཆོན་ལོ། །

སྤེ་པོ། <ཤ་བ་ལོ> ཁ་དོག་མེ་འདྲ་བ་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱེས་པ་འཇམ་འདྲེས་པའི་ཆོས་ལ་ཁ་བོ་འཇམ་སྤེ་
པོ་ཟེད། ཁ་པོ། འདྲེས་ལ། འདྲེས་པ། བསྐྱེས་པའི་ཆོས། ལྟག་རིས། བསྤེ་པོ་ཞེས་ཀྱང་སྤྱང་།
སྤེ་པོ་ཞེས་པའི་ཆོག་འདིའི་ཐད་ཀའི་དོན་ནི། ཆོས་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱེས་པ་ལ་ཟེད། སྤེ་
པོ་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་སྤེ་པོ་འཇམ་བསྤེ་བ་དང་འགྲེལ་བ་ཡོད། ཤ་བ་ལོ་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་
འདི་གྲེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༤༥༥ རྒྱགས་ལ།

སྤེ་མོ། སྤེ་མོང་དང་འདྲ།

སྲེ་མོང་། བེ་ཏུ་ལེ། བཤད་སྒྲོལ་ལ་འདིས་ལོར་བུ་སྐྱུག་སྐྱད། གི་བྱ་ལག་འཁྱིལ་ལ་ལོར་བུ་སྐྱུག་པ་གིས་
ཡོད། བྱི་རྒྱལ་གྱི་སྐད་དུ་ (Mongoose) ཟེར་བ་དེའོ། །

སྲེག་ཐུབ། སྲེར་རྒྱ་བལ་ན་སྲེས་པའི་རོད་དང་བུད་མེད་གསོན་པོ་སྟོན་ཅིག་ཏུ་བསྲེགས་པ་ལ་སྲེག་
ཐུབ་ཟེར། དཔལ་ལོ་གཞུག་ལག་སྲེང་བ་གསུང།

སྲེག་སྐྱུགས། སྐྱིན་སྲེག་གི་རྩས། སྲེག་རྩས། སྲེག་ཟས། སྐྱིན་སྲེག་

སྲེད་མེད་ཀྱི་བྲ། (མཛོན་བཛོད) ཁྲབ་འཇུག་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ ཁྲད་པར་དུ་འཕགས་པའི་
བསྟོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། ཁྲབ་འཇུག་ནི་སྲེད་མེད་ཀྱི་བྲའོ། །ཞེས་གསུངས།
མཛོན་བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོལ་མོ་༥༥བ་༣ལས། ལམ་སྤྱོད་ཆོགས་
ལ་བརྟེན་པས་ན་སྲེད་མེད་དེ། དེ་ཉིད་གཅིག་བྲའི་བྲ་ཡིན་པས་སྲེད་མེད་ཀྱི་བྲའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

སྲེད་མེད་ཀྱི་བྲའི་སྟོབས། སྲེད་མེད་ཀྱི་བྲ་ནི་ཁྲབ་འཇུག་ཡིན་ལ་དེའི་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཆད་ཅེས་
པའི་དོན་ནོ། །འདི་ལ་སྐྱང་ཆེན་པལ་པ་ས་ཡ་གཅིག་གི་ཤུགས་ཆད་ཡོད་པར་བཤད་
དོ། །དེ་ཡང་སྐྱང་ཆེན་པལ་བ་དང་། སྟོས་ཀྱི་སྐྱང་པོ་ཆེ། ཆན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ། རབ་གཞོན།
ཡན་ལག་མཆོག་ སྟོབས་མཆོག་ སྲེད་མེད་ཀྱི་བྲ་རྣམས་ཉེ་བདུན་པོ་དེ་དག་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་
ལས་བྱི་མ་བྱི་མ་བཅུ་བརྒྱུད་ཀྱིས་ལྷག་པའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱེའི་རུས་པའི་ཆོགས་རེ་རེ་
ལའང་སྲེད་མེད་ཀྱི་བྲའི་སྟོབས་མངའ་བར་གསུངས་སོ། །མཛོད་རྩ་འགྲེལ་གྱི་གསུང་ཚུལ་
ལོ། །ཡང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ཁ་བ་ ༡༥༥བ་༣ ལས། གནས་འཛོག་དག་མི་བཅུའི་
སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱང་པལ་པ་ (འདི་སྐྱང་ཞེས་པ་བ་སྐྱང་ལ་གོ་དགོས་) གཅིག་གི་
ཡིན་ནོ། །སྐྱང་པལ་པ་བཅུའི་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བ་མེན་སྟོན་པོ་གཅིག་གི་ཡིན་
ནོ། །བ་མེན་སྟོན་པོ་བཅུའི་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱང་པོ་ཆེ་སྤྱ་བྲ་གཅིག་གི་ཡིན་
ནོ། །སྐྱང་པོ་ཆེ་སྤྱ་བྲ་བཅུའི་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱང་པོ་ཆེ་མོ་གཅིག་གི་ཡིན་ནོ། །སྐྱང་པོ་ཆེ་
མོ་བཅུའི་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱང་པོ་ཆེ་པལ་གཅིག་གི་ཡིན་ནོ། །སྐྱང་པོ་ཆེ་པལ་བཅུའི་གང་

ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྱི་པོ་ཆེ་མཆེ་བ་མེད་གཅིག་གི་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་པོ་ཆེ་མཆེ་བ་མེད་བཅུ་ལྔ་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྱི་པོ་གཅིག་གི་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་པོ་བཅུ་ལྔ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སེར་པོ་གཅིག་གི་
 ཡིན་ནོ། །སེར་པོ་བཅུ་ལྔ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དཔལ་པོ་གཅིག་གི་ཡིན་ནོ། །དཔལ་པོ་བཅུ་ལྔ་
 གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དཀར་པོ་གཅིག་གི་ཡིན་ནོ། །དཀར་པོ་བཅུ་ལྔ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཕྲིན་ལྷ་
 རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་པོ་ཆེ་གཅིག་གི་ཡིན་ནོ། །འཕྲིན་ལྷ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་པོ་ཆེ་བཅུ་ལྔ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
 སྒྲོ་མ་གྱི་སྤྱི་པོ་ཆེ་གཅིག་གི་ཡིན་ནོ། །སྒྲོ་མ་གྱི་སྤྱི་པོ་ཆེ་བཅུ་ལྔ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེན་པོ་
 ཆེ་གཅིག་གི་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོ་ཆེ་བཅུ་ལྔ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེན་པོ་ཆེན་པོ་གཅིག་གི་
 ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལྔ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རབ་གཞོན་གཅིག་གི་ཡིན་ནོ། །རབ་
 གཞོན་བཅུ་ལྔ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟོབས་མཆོག་གཅིག་གི་ཡིན་ནོ། །སྟོབས་མཆོག་བཅུ་ལྔ་
 གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྱི་པོ་ཆེ་གྱི་བྱུང་སྟོབས་ཤིང་དོ། །སྤྱི་པོ་ཆེ་གྱི་བྱུང་སྟོབས་ཤིང་གཉིས་
 གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྱི་པོ་ཆེ་གྱི་བྱུང་སྟོབས་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོག་སྤྱི་པོ་
 དག་ན་ཡོད་པས་གནས་འཛོག་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔྱ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་
 རྒྱུ་གས་པའི་སངས་རྒྱུ་རྣམས་ནི་སྤྱི་པོ་ཆེ་གྱི་བྱུང་སྟོབས་ཀྱི་ཆོག་སྤྱི་པོ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །བར་
 སྟོ་མ་ལ། མི་དང་སྤྱི་པོ་ཆེ་བ་མེད་དང་ནི་དེ་བཞིན་སྤྱི་པོ་ཆེན་པོ་གྱུ་དང་། སྤྱི་པོ་ཆེན་པོ་དང་
 བལ་དང་མཆེ་བ་མེད་དང་དེ་བཞིན་བཞི་ཆེན་དང་། འཕྲིན་ལྷ་རྒྱུད་སྤྱི་པོ་ཆེན་པོ་གྱི་སྤྱི་
 ཆེན་དང་ནི་ཆེན་པོ་ཆེ་གཉིས་དང་། རབ་གཞོན་དང་ནི་སྟོབས་མཆོག་དག་དང་སྤྱི་པོ་ཆེ་
 བྱུང་སྟོབས་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱི་པོ་ཆེ་གྱི་སྤྱི་པོ་ཆེ་གྱི་བྱུང་སྟོབས་ཤིང་།

སྟོ་མ་ལ། (འདུལ་བ་) སྟོ་མ་ལ་ནི་དགུན་གྱི་དུས་སུ་མལ་ཁྱིའི་འོག་ན་མེ་འཛོག་ས་ཡོད་པ་ལ་བཤད། འདི་
 ལ་དུགས་ཁང་ཡང་ཟེར།

སྟོ་གང་། (འདུལ་བ་) བསྟོ་ཁང་དང་འདྲ། དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ་སྟོ་གང་ཞེས་པའི་འབྲི་ཚུལ་
 འདི་རང་ལུགས་སུ་མཛད་འདུག་ཅིང་། འདི་ལ་བསྟོ་ཁང་ཞེས་བཤད་སྤྱོད་ཞེས་འཇགས་

སྐྱེ་གས་སུ་མཛོད་པ་ལྟར་སྤྲང་རོ། །

སྐྱེ་མ། (མཛོད) 1 འིག་གི་སྐྱོང་། 2 ཉི་ཟེར་རྩལ་བདུན་ལ་སྐྱེ་མ་གཅིག་གི་ཆད་ཡིན། འདི་ལ་རྩལ་ལྷ་
རབ་༥, ༧༤༤, ༡༠༡ ཡོད་དོ། །

སྐྱེ་ཤི། སྐྱེ་ཤི་བ་དང་འབྲ།

སྐྱེ་ཤི་བ། (འདྲ་རྒྱུ) དཔལ་ལྷན་པ། ལྷན་པ་ཉམས་པ། གཉལ་ཆག་པ། རྒྱུ་ཆོག་ས་བྱུང་ན་ཡི་ཆད་སྐྱེ་
ཤི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྐྱོག་གཅོད་པའི་པམ་པ། (འདུལ་བ) སྐྱོག་གཅོད་པའི་པམ་པའི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་པའི་རྟེན་ཅན་དགེ་སྐྱོང་
གིས་མི་གཞན་གསོད་སེམས་ཀྱིས་རང་ངམ་བསྐྱོས་པས་གསོད་པའི་སྐྱོར་བ་བྱས་པ་དེའི་
རྟེན་ཀྱིས་ཤི་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྐྱོང་གཞི་ནི། ལུལ་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱུད་ཡིད་འོད་ལྡན་གྱི་འགྲམ་དུ་དགེ་སྐྱོང་རབ་ཏུ་མང་པོས་དགེ་སྐྱོང་གིས་དགེ་སྐྱོང་གསོད་
པར་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་པམ་པར་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་སྐྱོག་གཅོད་པའི་བྱ་བ་དང་
འབྲེལ་ནས་མིའི་སྐྱོག་ལ་གཞོད་པའོ། །ལྷུང་བའི་ཡན་ལག་ནི། ལྷུང་མོང་གི་ཡན་ལག་སྤར་
བཤའ་ཟེན་ཏོ། །ལྷུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་གཞིའི་ཡན་ལག་ནི།
མིའམ་མིར་ཆགས་པ་ཡིན་པ་དང་། རང་ལས་གཞན་ཡིན་པ། གཉིས་པ་བསམ་པའི་ཡན་
ལག་ནི། འདུ་ཤེས་དང་། ཀུན་སྐྱོང་རོ། །གསུམ་པ་སྐྱོར་བའི་ཡན་ལག་ནི་གང་ལ་བསམ་པ་
དེ་ཉིད་ལ་གསོད་པའི་སྐྱོར་བ་རང་ངམ་བསྐྱོས་པས་ལུས་ངག་ཏུ་བྱུང་བའོ། །བཞི་པ་མཐར་
བྱུག་གི་ཡན་ལག་ནི་སྐྱོར་བ་དེའི་རྟེན་ཀྱིས་མི་ཤི་བའོ། །

སྐྱོག་ཆགས། 1 འདུ་སྤྱི་གྱི་རིགས། 2 དུད་འགོ་སྤྱིའི་མིང་། སྤྱི་བཤའ་ནི། རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་ཆལ་དང་
མི་ལྡན་པར་སྐྱོག་ཆགས་པའམ་འཛིན་པ་ཅམ་ཡིན་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱ་སྟེ། འདུལ་བ་གཞི་
རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། སྐྱོག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུད་འགོའི་སྤྱི་གནས་སུ་སྤྱེས་པའི་སྐྱོག་
ཆགས་ཏེ། སྐྱོག་ཅམ་འཛིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྐྱོག་ཆགས་ཀ་ལྟ་གྲ། (འདུལ་བ) བྱ་རྒྱུད་རྒྱུད་ཞིག་མིང་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། རྟེན་ལའི་མིང་ཡིན་ཟེར་

བའི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། ཞིབ་བར་ཀ་ལ་རྟ་ཀ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
སྟོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་ལོངས་སྟོང་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་
བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག་པ། སྟོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་ལོངས་སྟོང་པའི་ལྷུང་བྱེད་གྱི་རོ་
ཉི་ནི། བཅས་ལྟན་དགེ་སྟོང་གིས་རང་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་ཚུ་དང་ས་དང་ཤིང་ལ་སྟོགས་པ་སྟོག་
ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སྟོག་ལ་མ་སྟོས་པའི་བསམ་བསམ་གཞི་མའི་ཞར་ལ་སྟུང་བས་དུང་
འཕྲོ་ཤི་བ་ལས་སྐྱར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། ཁྲིང་གཞི་ནི། དུལ་གྱི་ཤུལ་ར་འདུན་བས་
སྟོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་ལོངས་སྟུང་བས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱའི་
དུང་འཕྲོའི་སྟོག་ལ་གཞོད་པའོ། །

སྟོག་ཆགས་གསུམ། མེད་གེ་རྒྱུད་པ་བརྒྱད་པ། ཉ་སྟུ་རྒྱས་པ། ཚུ་སྟེན་མ་ར་ཀ་དང་གསུམ་སོ། །

སྟོག་ཆགས་ལྷུ་ཅ་ཉིང་ཀ། (འདུལ་བ) ལྷུ་ཅ་ཉིང་ཀ་ལ་གཟིགས།

སྟོག་དང་རྟེན་གྱི་ཡི་གེ། དབྱངས་བཞི་དང་ཆེག་རྣམས་ལ་སྟོག་གི་ཡི་གེ་ཟེར། སྟོག་ཅས་པ་ཡི་གེ་
རྣམས་ཀྱི་སྟོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་དོན་མ་ཡིན་པར་ཡི་གེ་རྣམས་བརྗོད་པ་གསལ་བར་བྱེད་
པའི་རྒྱས་པ་སྟེར་བའི་ཆ་ནས་སྟོག་ཅས་བཏགས་ཤིང་། བོད་ཡིག་ལ་ཆེག་མེད་ན་སྟོན་
རྗེས་རྣམས་འདྲེས་པར་འགྱུར་བས་བརྗོད་བྱ་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་དོ། །རྟེན་གྱི་ཡི་གེ་ནི།
དབུ་ལྷུང་དེ་མགོ་ཡིག་དང་ཤད་རྣམས་ལ་ཟེར། རྟེན་མ་འདྲིའི་སྟོར་ཞིབ་བར་རྟེན་གྱི་ཡི་གེ་
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། གསེར་ཏོག་སུམ་འགྲེལ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

སྟོག་པ་རྩ། རོ་རྒྱུད་དབུ་མ་སྟོགས་རྩ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དུ་སྟོག་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྩ་ཞིག་ དེ་ནི་སྐལ་
ཆོགས་ཀྱི་ནང་ཅམ་ལ་སྐལ་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་པ་ཡིན། སྟོག་པ་རྩ་དེའི་མགོ་པོ་
བྱ་གསུམ་ཡོད་ལ། མགྲིན་པ་གཞོན་རྒྱ་མའི་རྒྱ་མ་འབྲུག་བ་དང་། སྟོང་ག་བའི་མིག་འབྲུག་བ་
དང་། ལྷེ་བ་བདམ་མ་འབྲུག་བ་དང་། གསང་གནས་ན་རྟོ་རྟོ་དང་འབྲུག་བ་དང་། རོར་བུའི་རྩ་ན་ཟར་
མའི་མེ་ཏོག་དང་དབྱིབས་འབྲུག་བར་བཤད་དོ། །

སྟོག་རྩ། སྟོག་པ་རྩ་དང་འབྲུག་བ་

སྲོག་ཚེ་ལ། <བུ་ལྷ་མ་> 1 (གསང་འདུས་) ཆེ་སྲོག་གནས་པ་དང་རིང་བར་བྱེད་པའི་ནང་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ཚེ་ལ་བའི་སྐད་དོད། ཨ་ལྷ་མ་ཞེས་པ་འབད་པ་དང་། འགོག་པ། རྒྱ་རིང་བ་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་ལས་འདིར་རིང་བ་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། བོད་སྐད་ཀྱི་ཚེ་ལ་བའི་འགོག་པ་དང་སྲིང་བར་བྱེད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མི་འཇུག་ཡང་། དེའི་སྐད་དོད་ཀྱི་སྲིང་ནས་དེ་གཉིས་སུ་བྱར་ཡོད་ལ། ཞེས་ཟེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ། ལེགས་སུ་རྒྱུ་གི་སྲོག་ཚེ་ལ་གི་སྐད་དོད་བུ་ལྷ་མ་ཞེས་པའི་བུ་ལྷ་མི་སྲོག་དང་། ལ་མ་ནི་སྒྲིལ་བའི་འགོག་པའི་དོན་ནོ། 2 (དུས་འཁོར་) སྲོག་ནི་རྒྱུ་དང་། ཚེ་ལ་བའི་འགོག་པའོ། དེའི་དོན་ནི་སྲོག་རྩ་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་གཉིས་དང་། ཚེ་ལ་བའི་གཉིས་རྩ་རྒྱུ་རྒྱ་བ་བཀག་ནས་རྒྱ་རྒྱུ་རྩ་འཇུག་པ་ལ་ཟེར། ཟེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། 3 (རྒྱུ་སྒྲེ་འོག་མ་གསུམ་) མིག་སྒྲ་སོགས་ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་རྣམས་ནས་རྒྱ་བའི་རྒྱུ་དེ་སྲོག་དང་། རྒྱ་བ་ལྷ་ལ་གཞན་ལ་གཞུངས་ཤིང་འཕྲོ་བའི་ཚེ་ལ་བའོ། ཡང་ན་སྲོག་སྲར་དང་འབྲེ་ཞིང་ཚེ་ལ་བའི་འཇུག་བྱེད་པ་བཀག་ནས་རྒྱ་བ་རྒྱུ་བཅད་པའོ། ཟེའི་སྲགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལྟར་བཀོད། 4 སྲོར་བ་ཡན་ལག་བྱུག་གི་ནང་མཆན་གི་སྲོག་ཚེ་ལ་གི་རྣམ་འབྱོར་གི་ཡན་ལག་ལ་སྲོག་ཚེ་ལ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་ལ། དེ་ནི་སྲོག་ཚེ་ལ་གི་རྣམ་འབྱོར་གི་ཡན་ལག་ལ་སྲོག་ཚེ་ལ་ཞེས་མིང་བསྟུས་པའོ། ཟེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ལ་གཞི་བྱས།

སྲོག་ཚེ་ལ་གི་རྒྱུ་། སྲོག་འཛིན་གི་རྒྱུ་བྲ་བའི། ཅ་བའི་རྒྱུ་ལྷའི་ཡ་བྱལ་ཏེ། ལུས་ཀྱི་སྲིང་གའི་ཅ་མདུད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་འཇུག་ནང་གནས་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བཞུགས་པ་བྱེད་ཅིང་། སྲོག་རིང་དུ་འཆོ་བར་བྱེད་པ། འཆི་དུས་མ་གཏོགས་ཅ་དབུ་མ་ནས་ཕྱི་རོལ་དུ་མི་རྒྱུ་བའི་རྒྱུ་ཞེས་གོ། ཁ་དོག་ནི་དཀར་པོ་ཡིན་པར་ཟེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ། 2 སྲོག་འཛིན་སྒྲ་བྱུག་ནས་རྒྱ་བའི། སྲིང་གར་གནས་ཡང་། སྲིང་གའི་ཅ་མདུད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་འཇུག་ནང་གནས་པ་ཡིན། སྲོག་འཛིན་གི་རྒྱུ་ལ་སྲ་རགས་ཀྱི་དབེ་བ་འདི། ཟེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ། གཞན་

ཡང་། རྗེ་ཡུལ་གྱི་ཐུགས་རྒྱུ་ལྟར་དུ་བྱེད་ཀྱི་ཐུགས་ལེ་ལས། ཡན་ལག་གི་རྒྱུ་ལྟར་
རྒྱུ་ལྟར་གནས་སྐབས་ཡིན་ནོ། །སྟོན་རྒྱུ་ལྟར་དེ་དག་ནས་རྒྱུ་བ་ལ་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

སྟོན་ཅོལ་སྟོན་པ། ། (ལྷ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད) སྟོན་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་རྩི་རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་བ་བཀག་ནས་རྒྱུ་འྲིང་
འཇུག་པ་ལ་སྟོན་ཅོལ་ལམ་སྟོན་ཅོལ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱའོ། །² (རྒྱུ་ལྟར་སྟོན་པ་གསུམ་)
སྟོན་ཅོལ་སྟོན་པ་འཇུག་པའི་དོན་ནི་དབང་པོའི་སྟོན་པ་རྒྱུ་བའི་རྒྱུ་ནི་སྟོན་དང་།
རྟོག་པ་ཡུལ་གཞན་ལ་གཡེངས་ཤིང་འཕྲོ་བ་ནི་ཅོལ་བ། རྒྱུ་དང་རྟོག་པ་གཉིས་ཀ་ཕྱིར་
འཕྲོར་མི་འཇུག་པར་ནང་དུ་འཛིན་པ་ནི་སྟོན་པ་འཇུག་པ་ཡིན། དེ་ཡང་གསལ་སྤང་
དང་རྒྱལ་བ་བསྐྱེད་ནས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་ནི་ལྷའི་བསྐྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་གལ་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གསུང་དོ། །

སྟོན་འཛིན་ཀྱི་རྒྱུད། སྟོན་འཛིན་ཀྱི་རྒྱུད་ནི། ལུས་ཀྱི་སྤྱིང་གའི་ཐང་ཙམ་མའི་ནང་ན་གནས་ཏེ་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བཞུགས་པ་བྱེད་ཅིང་། སྟོན་འཛིན་འཛོལ་བར་བྱེད་པ། འཛོལ་བ་མ་གཏོགས་ཙམ་
དམུ་མ་ནས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མི་རྒྱུ་བའི་རྒྱུ་ཞིག་གོ། རྒྱུ་མེས་པོ་སྟོན་གཅིག་ཡིན་ཞེས་པའི་
རྒྱུ་ཡང་ཙམ་པོའི་རྒྱུ་ལྟར་ལྷའི་ནང་སྟོན་འཛིན་ཀྱི་རྒྱུ་དང་། དེ་ལའང་ཐ་རགས་གཉིས་ཡོད་
པའི་བྲ་བའི་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པར་རྗེ་ཡུལ་གསལ་སྟོན་ལས་གསུངས་སོ། །

སྟོང་བཅན་ཀྱི་བང་སོ། སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐུ་བྱུར་བཞུགས་པའི་བང་སོ་ནི་འཕྲོངས་རྒྱུ་ལྟར་
དོན་མཁར་མདོར་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་བཟའི་སྐུ་དམར་གཤུངས་ཡིན་ཟེར་བ་རས་སྐྱེལ་དམ་
འབྱུར་མ་ཞིག་ནི་པ་པོང་ཁའི་རི་ཁྲོད་དུ་མཇུག་རྒྱུ་འདུག ཅེས་ཞུ་སྐབས་པའི་རྒྱལ་རབ་
༡༥འུགས་ལ། ཀོང་སྐུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་རང་རྣམ་སྤྱོད་གསལ་མདོག་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་
སྟོན་གྱི་མཛུགས་༡༤ལས། ལུས་བྱ་རྒྱ་མཁར་དང་འབྲལ་བ་རྣམ་གསུམ་རིམ་བར་མཇུག་ནས་
འབྲེལ་འཛིན་མཚོད་འབྲལ་སོ་སོར་ཞུས། ཤམ་སྟོན་གྱི་འདབས་སུ་གཏོར་གསུམ་མཛོན་
རྒྱུ་ལ་པོའི་མདོས་ཤིག་བཏང་། ལམ་ཞོར་སྟོང་བཅན་བང་སོ་མཇུག་ཞེས་གསལ།

སྲོང་བཅན་སྐམ་པོ། (རྒྱལ་རབས) རྒྱལ་རབས་སོ་གསུམ་པ་འཕགས་མཆོག་སྐུན་རས་གཟིགས་
 གི་རྣམ་འཕྲུལ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོ་ནི། ཡབ་གནས་ཅི་སྲོང་བཅན་དང་ཡུམ་ཆེ་
 སྲོང་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ (བུ་སྟོན་རིན་པོ་འཛི་རྗེ་ས་སུ་འབྲངས་ཏེ་དགོ་འདུན་ཆོས་
 འཕེལ་གྱིས་སྲོང་བཅན་མེ་སྒྲང་སྟེ། བྱེ་ལོ་ (༤༡༥) འཁྲུངས་པར་བཤད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
 གསུམ་བཞེས་པ་ལྷགས་སྟག་སྟེ་བྱེ་ལོ་ (༤༣༠) ལོར་ཁྱི་ལ་ཕེབས། མཐའི་རྒྱལ་ཐུན་ཐམས་
 ཅད་དབང་དུ་འདུས་ཏེ་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བསྐྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོར་གྱུར། བོད་ཡིག་
 དང་། དམ་པའི་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྲོལ་གཏོད་པར་མཛད། ལྷ་ཆོས་དགོ་བ་བཅུ་དང་མི་ཆོས་
 གཅང་མ་བཅུ་དྲུག་གི་སྲོལ་བཅུགས་ནས་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་། ཟུར་མའི་ Burma སྟོན་གྱི་ས་
 ཆ་རྣམས་བོད་ཀྱི་ཆབ་འོག་ཏུ་བཅུག་ཅིང་། བལ་ཡུལ་ Nepal ནི་སྲོང་བཅན་གྱི་སྐྱེ་ཆའི་
 སྤང་ལ་ཆབ་འོག་ཏུ་བཅུག་ནས། སྲོང་བཅན་སྐམ་པོ་ནས་ཁྱི་ལྟུང་གཅེས་ཨུག་མེས་ཨག་
 ཆོས་ཀྱི་བར་རྒྱལ་ཐོག་ལྟུང་འཛི་རིང་ལ་མངའ་ཞབས་སུ་གནས། བོད་རྗེ་འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེ་
 དང་དུས་མཉམ་པའི་བལ་རྒྱལ་ “ན་ར་རྒྱ་དེ་མ” མི་དབང་ལྟའི་སྲས་གཅུགས་པའི་ “ཕྱི་ལ་
 དེ་མའི” རྗེ་འཛི་ལའང་བོད་ལ་དབྱ་ཁུལ་ཕུལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་གསལ་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་
 “ཉི་ར་ཉི་ཏ” ཡང་ཐོག་མར་རྒྱལ་པོ་འདིས་བཟུང་། ཉི་ར་ཉི་ཏ་ནི་གཞུང་གི་བྱང་ནས་རི་ནག་པོ་
 རྒྱུད་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་ཡུལ་སྤྱི་ལ་ཟེར། བལ་པོའི་རྒྱལ་པོ་འོད་ཟེར་གོ་ཆའི་སྲས་མོ་བལ་
 མོ་ཁྱི་བཅུན་ནམ་ “ཟླེ་ཀུའེ” ཞབ་ཏུ་བཞེས་པས་དེས་ལྷ་མི་བསྐྱོད་རྗེ་རྗེ་དགྲུང་ལོ་བཟུང་
 བའི་སྐྱེ་ཆད་ཅན་སྐུན་བྲངས། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་ཐང་ཐའི་རྩང་གི་ (ཆོ་མོ) སྲས་མོ་ཐེན་
 ཅིང་ཀོང་ཨོ་ (རྒྱལ་པོ་དགྲུང་ལོ་ཉིར་ལྷ་བཞེས་པ་རྒྱ་སྟག་སྟེ་བྱེ་ལོ་ (༤༣༥ལོར་) བཅུན་མོར་
 བཞེས་ཏེ། དེས་འཕྲུལ་སྤང་གི་རྗེ་བོ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆད་ཅན་གདན་བྲངས། བོད་
 གྱི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཕྱི་ཏུ་རྒྱ་དང་། སྤོབ་དཔོན་ཕྱོགས་
 གྱི་སྒྲུང་པོ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྤྲུང་པ་མཁན་གྲགས་ཅན་ནག་མོ་ཁོལ་ལམ་ཀླ་ལི་ད་ས་དང་།
 དབྱུག་པ་ཅན་ནམ་དཀྱིད་དང་། ཐང་གུར་གྱི་གོང་མ་ཐང་ཐའི་ཚུང་དང་། ལ་ཆའི་སྟོན་པ་མོ་ཏ་

མ་ཉ་ཀླུ་མཁུངས་པ་རྒྱལ་བ་བཞད་དོ། །རྒྱལ་པོ་དེས་ལོ་དྲུག་ཅུ་ཅ་དགུར་
 རྒྱལ་སྤྱི་དཔལ་སྤྱོད་ཀྱི། དགུང་གངས་བརྒྱུད་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཐོག་ཕྱི་ལོ་ (༤༤) ལོར་སྐུ་
 གཤེགས་པར་བཞད་ཀྱང་། མཁུངས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་དཔལ་ཐེར་དཀར་
 པོར་ (ལྷགས་པག་སྤྱི་ཕྱི་ལོ་༤༧)ལོར་རྒྱལ་པོ་དགུང་གངས་སུ་མ་ཅུ་ལོ་བཞི་༣༤བཞེས་པ་
 བ་སྐུ་གཤེགས་པར་བཞད་དོ། སྤོང་བཅན་སྐུ་པོའི་སྐུ་ལུང་བཞུགས་པའི་བར་སོན་
 འཕྲོངས་རྒྱལ་ནང་། རོན་མཁར་མཛོད་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་བཟའི་སྐུ་དཔལ་གཏུང་ཡིན་ཟེར་བ་
 རས་སྤྱིལ་དམ་འབྲུང་མ་ཞིག་ནི་པ་པོར་ཁའི་རི་ཁོང་དུ་མཛལ་རྒྱ་འདུག ཅས་ཞུ་སྐབ་པའི་
 རྒྱལ་རབ་༡༤༤ན་གསལ། ལོ་རྒྱལ་རོ་མཆར་བ་ཞིག་ལ། ལྷ་སའི་རོ་ཁང་གི་ནང་དུ། སྤོང་
 བཅན་སྐུ་པོའི་སྐུ་འབྲུ་རྒྱལ་པོ་རང་ཉིད་གྱིས་རབ་གནས་མཛད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས།
 འཕགས་པ་ལོ་གྲི་ལུང་གར་བཞུགས་སུ་ཞལ་སྟོན་པར་མཛད་པའི་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་ལུང་པོ་
 རོ་མཆར་བ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་ལྷ་ལྷན་སྐུ་པའི་གཙུག་ལག་
 ཁང་གི་དཀར་ཆག་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་༣༡བཟུངས་གསུངས། སྤོང་བཅན་སྐུ་པོའི་འབྲུ་
 སྐུའི་ལོ་རྒྱལ་རོ་མཆར་བ་ཞིག་འདུག་པ་འདི་ལྟར། ལྷ་སའི་རོ་ཁང་གི་སྤོང་བཅན་གྱི་སྐུ་
 དེས་སྤོ་མང་གི་སྤྱེ་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྤོ་བཟང་དོན་གྲུབ་ལ་ཡང་ཡང་གསུང་འཕྲོན་གྱི་ཡོད་སྟོར་
 ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་རྗེ་གུང་ཐང་པས་མཛད་པ་ན་གསལ། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དཔལ་ཐེར་
 དཀར་པོ་ལས། དགས་པའི་དུས་བསྐྱེགས་ན། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྐུ་པོ་དང་། རྒྱ་
 གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཕྱི་ཉརྒྱ་དང་། སྤོང་དཔོན་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་། ཉག་མོ་ཁོལ་
 དང་། དབྱུགས་པ་ཅན་དང་། ཐང་གུར་གྱི་གོང་མ་ཐེ་ཅུང་དང་། ཉ་ཟེག་གི་གོང་མ་ཡིནྟི་གེར་
 རས་སུ་མཉམ་ཞེང་། ཁ་ཆེ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྤྱང་ཅི་སྟོ་ཁྱོས་ཀྱང་འདི་དག་དང་དུས་
 མཆུངས་སོ། ། (སྟོན་པ་འདི་ལ་ཁ་ཆེའི་རང་སྤྱད་དུ་མོ་ཉ་མ་ཉ་ཞེས་འབོད་པ་རྒྱ་སྤྱད་དུ་
 ལུང་ཆག་ནས་མ་རྒྱུ་ཉི་ཞེས་གྲིས་པ་དེ་སྤྱང་ཅིའི་སྟོ་ཁྱོས་ཞེས་བསྐྱེད་པ་འདུག) ཅས་
 གསུངས་སོ། །འགོས་ལོའི་དཔལ་ཐེར་སྟོན་པོར་སྤོང་བཅན་དགུང་ལོ་བརྒྱུད་ཅུ་གཉིས་

བཞུགས་པར་བཞེད་པ་དང་། དགེ་ཆོས་གིས་བྱ་སྟོན་གྱི་མེས་སུ་འབངས་ཏེ་སུམ་ཅུ་མོ་
བཞི་བཞུགས་པར་བཞད་པའི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པས། འཁུངས་འདས་ལོ་ཆོགས་བྱི་ལོ་
(༤༡༧-༤༢༤) ཡང་ན། (༤༡༧-༤༢༡)

སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བཙུན་མོ་ལ། (བལ་ཡུལ་ནས) བལ་བཟའ་ཁྱི་བཙུན། (རྒྱ་ནག་ནས) རྒྱ་བཟའ་
ཀོང་ཚོ། (སྟོད་མངའ་རིས་སྟོར་གསུམ་ནས) ཞང་ཞུང་བཟའ་ལི་ཐེག་སྐྱེ། (སྟོད་མངོ་
ཁམས་སྐང་དྲུག་ནས་མི་ཉག) རུ་ཡོང་བཟའ། (བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞིའི་སྟོད་ཡུང་ནས)
མང་བཟའ་ཁྱི་ལུ་དང་ལྷོ། ཁང་བཟའ་ཁྱི་ལུ་ལ། སྐས་གྲུང་རི་གྲུང་བཙུན་འཁུངས།
བཙུན་མོ་གཞན་རྣམས་ལ་སྐས་མ་འཁུངས་པར་བཞད། ཡང་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་
ལོང་༡༥༤ལས། མི་ཉག་བཟའ་བསྐྱེན་ཏེ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་ལ་བཙུན་མོ་དྲུག་ཡོད་པར་ཡང་
བཞད། མྱོང་རྒྱལ་ཁྱེ་མས་གོང་དུ་བཞད་པ་ལྟར་བཙུན་མོ་ལྔ་རུ་བཞད།

སྲོང་བཙན་སྐམ་པོར་རྒྱ་ནག་གོང་མས་ཆོ་ལོ་ཕུལ་བའི་སྟོར། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་
རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་༡༠༤ལས། ཡོ་ཁུ་རྩེའི་ལོ་དང་པོ་༡༡༤༣ལ། གོང་ནས་སྲོང་བཙན་
ལ་མག་པའི་ཆོ་ལོ་དང་། དེ་ནས་མཆོ་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་གོ་ས་ཕུལ། (མཆན་བྱར) ཕུལ་
གཞན་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལ་རྒྱའི་ཆོ་ལོ་ཕུལ་ནས། རིམ་གྱིས་དབང་དུ་འཇུག་པ་འདི་གནང་
དུས་ཀྱི་རྒྱའི་སྲིད་ཐབས་ཡིན་པར་གྲགས། ཞེས་གསལ།

སྟོན། ཉི་མ་རྒྱབ་ནས་ས་མ་རུབ་གྱི་བར་གྱི་དུས་ཆོད་ལ་སྟོད་ཟེར།

སྟོལ། 1 བུལ་ལ་ཟེར། མ་ལུལ་ལ། མ་སྟོལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །སྟོད་འཇུག་ལས། དོན་མེད་དག་
ཡིས་མ་སྟོལ་བཏོད་པ་ཡང་། །ལུས་ལ་རྒྱན་དང་འབྲུ་བར་སྟེལ་བྱེད་ན། །དོན་ཆེན་བསྐྱབ་
བྱིར་ཡང་དག་བཙོན་གྱུར་བ། །བདག་ལ་སྐྱབ་བསྐྱལ་ཅེ་བྱིར་གཞོད་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་སོ། 2 རོང་ག་ཤོལ་གྱིས་ཞིང་མོས་ཏེ་ས་ལ་ཉག་ལྟར་བཏོད་པ་ལ་ཟེར། འགྲེལ་
བཞད་ཞིབ་པར་འོག་དུ་སྟོལ་བཏོད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 3 ལུགས།

སྟོལ་གྱི་ལུགས་སྟོལ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གཞན་གྱིས་དབང་མེད་དུ་བསྐྱལ་བ་དང་

གཡམ་ལ་རྒྱགས་དང་སྲོལ་ཀ་སོགས་ཀྱིས་མི་བྱ་བར་རང་གི་སྟོབས་ཀྱིས། ཞེས་བ་ལྟ་
བུའོ།

སྲོལ་གཏོད། སྲོལ་བཏོད་ལ་གཟིགས།

སྲོལ་བཏོད། སྲོལ་བྱེ་བ། ལྷགས་སྲོལ་གསར་བ་བཅུགས་པ། སྤྱ་བཤད་ནི། མོང་ག་ཤོལ་གྱིས་ཞིང་
མོས་ཏེ་ས་ལ་ཉག་ཤུར་བཏོད་བ་ལ། རོལ་ལམ་སྲོལ་བཏོད་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བ་
གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། སྲོལ་བཏོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རོལ་ལ་སོགས་པའི་སྲོལ་བཏོད་
པའོ། ཞེས་གསུངས། སྲོལ་ནི་ཤུལ་ལའང་གོའོ། གཤམ་ཡང་ཨ་མ་དོའི་སྤྱད་ལ་རོལ་ལ་
སྲོལ་ཟེར་ལ། དེ་བཏོད་བས་ན་སྲོལ་བཏོད་ཟེར་རོ། ཞེས་གྲང་མོས་སོ། །

སྲོལ་བྱེ་བ་དང་པོ། (མར་ཕྱིན) སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། རྟེན་
འབྲེལ་ཉག་ཆད་དང་བྲལ་བ་འདི་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བས་སྟོན་བས་གྲང་ངས་
ཆོས་ཟབ་མོ་ཁོང་དུ་རྒྱད་པ་དེ་གཞན་ལ་བསྟན་ན་དེ་དག་གིས་མི་རྟོགས་པས་རེ་ཞིག་མི་སྤྱ་
བར་གནས་པར་བྱའོ་སྟེ་དཀོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཅ་ཤེ་ལས། དེ་བྱིར་ཞན་བས་ཆོས་འདི་
ཡི། གཏིང་རྟོགས་དཀའ་བར་མཁྱེན་གྱུར་ནས། རྒྱབ་པའི་ལྷགས་ནི་ཆོས་བསྟན་
ལས། རབ་ཏུ་ལོག་པར་གྱུར་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྲོལ་བྱེ་བ་དང་པོ་ལྟར་ཡིན་ན་དེ་
ཙམ་དུ་མི་དཀའ་འོ། །འདིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། འདི་ལ་
དོགས་པ་གཅོད་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །

སྲོལ་འབྲེད། (མར་ཕྱིན) སྲོལ་བཏོད་དང་དོན་འབྲེད།

སྤྱ་ཆོས། མགྲོགས་ཆོས། ཞེས་ཆགས་མི་བྱེད་པར་བྲེལ་འཆབ་ངང་སྤྱབ་པའི་བྱ་སྟོད་ཀྱི་མིང་།

སྤྱག་པ། བགས་པའི་གོས། སྤྱོག་པ་ཡང་ཟེར།

སྤྱད་རྩོ། བྱི་རྩོ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ག་པ་ ༥ ལས། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་སྤྱ་སྤྱོད་བཞུད་ན་བདག་གིས་
གྲང་སྤྱད་རྩོ་བཅོམ་ལྟར་འདས་ལས་ཆོས་མཉན་པར་བགྱེའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱད་ཆ། མི་གཅོང་བའམ་བཤད་པའི་མིང་དུ། ལི་གྲུང་གསུང་།

སྤྲ་བཞིན། བྱེ་བཞིན། དཔེར་ན་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། གལ་ཏེ་བྱ་མོ་ཞིག་བཙས་པར་གྱུར་ན་དེ་
བདག་གིས་འཕགས་པའི་སྤྲ་བཞིན་འབྲང་བའི་དགེ་སྤྲོད་དུ་འབྱུང་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །

སྤྲ་རོལ། བྱེ་རོལ།

སྤྲ་ཡང་བསྐྱར།

སྤྲ་ཞིང། སྤྲ་ཡང།

སྤྲས། མོ་བྲང་གི་གཡོག་འཁོར་གྱི་མིང་། ལི་གྱུར་ལས་བཙུན་མོའི་འཁོར་གྱི་མིང་དུ་བཤད་ཀྱང་།
ཞེས་ཏུ་དབྱེད་ན་འཁོར་ཙམ་གྱི་མིང་རོ། །དེ་ཡང་མདོ་མཛའས་བླུན་༩ མདོ་ག་པའི་
༡༩༠བ་ལས། བཙུན་མོ་དང་མོ་བྲང་གི་སྤྲས་ནི་སྤྲོད་བྲག་ཉི་ཤུ་མངའ་སྟེ། ཞེས་སྤྲས་ཙམ་
མ་གསུངས་པར་བཙུན་མོ་དང་མོ་བྲང་ཞེས་ཆོག་ལྷག་པོ་བསྐྱན་པའི་བྱེར་རོ། །

སྤྲ་འབྲིང། མགོ་སྒྲོར་གཏོར་བ། འདི་ལ་འབྲི་ཚུལ་གསུམ་ཙམ་སྤྲང་སྟེ། སྤྲ་འབྲིང། སྤྲ་འབྲིང། བསྤྲ་བྲིད་
ཅེས་གསུམ་སྤྲང་རོ། །འོན་ཀྱང་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། བསྤྲ་བྲིད་ཅེས་སྤྲང་རོ། །ཀྲས་
བར་བསྤྲ་བྲིད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

སྤྲ་འབྲིང། སྤྲ་འབྲིད་དང་འབྲ།

སྤྲ་ཅེས། འིང་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་འདི་ཁང་ཁྱེད་གི་སྤྲད་ཡིན་པར་བཤད། ཡང་གཞན་དུ་འིང་གི་བྲེ་
བྲག་ཅིག་ཅེས་དང་། འིང་སྤྲན་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅེས་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་དོན་འབྲ་བར་སེམས་
སོ། །

སྤྲ་འདམས་པ། (འདུལ་བ) མཆན་མ་ཆད་པའི་དོན་དུ། ལི་གྱུར་ལས་བཤད་ཀྱང་དབྱེད་དོ། །འོད་རྒྱ་
ཆོག་མཛོད་མོས་ཀྱང་། སྤྲ་འདམ་ཙན་དང་སྤྲ་འདམ་ཙན་གཉིས་དོན་འབྲ་བར་བཤད་པའི་
ཁུངས་ཆོལ། དོགས་གཙུག་སྤྲ་འདམས་པ་ལ་གཞིགས།

སྤྲ་ག་རྩལ། བགས་པའི་གོས་རྩིང་རལ་རུལ།

སྤྲོད་པའི་སྤྲང་ལྷུང་། (འདུལ་བ) སྤྲང་ལྷུང་སུམ་ཅུའི་རྩལ་པ། སྤྲོད་པའི་སྤྲང་པའི་དོན་ཉི་ནི། བཙས་ལྷན་

དགེ་སློང་གིས་རང་ལ་ཆོས་གོས་ཆང་བ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཁྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་གོས་
སྒངས་ཏེ་ཐོབ་པ་ལས་ལྷུང་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། སློང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་
དགས་ཁྱིམ་པ་ལ་གོས་སྒངས་པ་ལས་སྒང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་
བྱི་ལོངས་སློང་ལ་གཞོད་པ་དང་། རང་འདོད་པ་ཆེས་བཤོ། །

སློང་བ་རིགས་པ་སློང་བའི་སྒང་ལྷུང་། (འདུལ་བ) སྒང་ལྷུང་སུམ་ཅུའི་བདུན་པ་ནི། ཁྱིམ་པ་ཆོས་རྒྱལ་
ལྷན་ལ་དགེ་སློང་རང་ཉིད་ཆོས་གོས་མེད་པར་སློང་བ་རིགས་ཀྱང་ཆོས་གོས་རྒྱང་གཅིག་
ལས་ལྷག་པ་བསྒངས་ཏེ་ཐོབ་པ་ལས་ལྷུང་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། སློང་གཞི་ནི། མཉན་
ཡོད་དུ་བསམ་གཏན་པ་བཞི་བཅུས་སྟོན་བདག་སྟོ་རེ་ནས་གོས་རྒྱང་གཅིག་གི་ཆང་
ལས་ལྷག་པར་བསྒངས་པ་ལས་སྒང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་སྟོན་བདག་
གི་ལོངས་སློང་ལ་གཞོད་པའོ། །མཚོ་རྒྱུག་ལས། སློང་བ་རིགས་པ་སློང་བའི་རོ་ཏི་གསལ་
བར་མ་གསུངས་པས་ད་དུང་དབྱེད་པར་རིགས་སོ། །རྩེ་བཅུན་འདུལ་བ་ལས། སྟོན་པ་
མཉན་ཡོད་ན་བཞུགས་པའི་ཆེ་གོང་ཁྲིར་ཐེང་བ་ཅན་གྱི་དགེ་སློང་བཞི་བཅུ་ཆོས་རྒྱུན་གྱིས་
བཅོམ་པ་སྟོན་བདག་ལ་གོས་སློང་དུ་གནང་བའི་ཆེ་ཉེར་དགས་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟེན་
པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱབ་པོ་སྟོན་དུ་བསམས་ནས་དེ་དག་དང་བཅས་ཏེ། ཁྱིམ་པ་ལས་གོས་
སྒངས་མང་དུ་བསྒངས་ཏེ་དགེ་སློང་སོ་སོ་ལ་སྟོན་གཡོགས་སྒྲིབ་གཡོགས་ཅམ་བྱིན་ནས་
གཞན་ཉེར་དགའ་རང་གིས་ཁྲིར་བ་ན་གཞན་དག་སྟོན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་བྱིར་
གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྷན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་གོས་སྒངས་བས་
རབ་བྱུང་གི་ཆོས་གོས་རྒྱང་གཅིག་ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞི་
དེ། སློང་བར་རིགས་པ་སློང་བའི་སྒང་ལྷུང་ཡིན་པའི་བྱིར་། ཞེས་གསུངས།

སྟོན་གྱ་བཅུགས་ཚུལ། ལ་གོང་ས་མཆོག་༡༩༥༩ལོའི་སྟོ་རྩེ་ལ་བཞི་བའི་ནང་རྒྱ་གར་དུ་བཅན་གྱོལ་དུ་
ཐེབས་འབྱོར་བྱུང་ནས། རྒྱ་གར་གྱི་ས་གནས་གང་ས་ནས་བོད་རྒྱལ་༥༠ཞིག་བསྟུ་རུབ་
གྱིས། ༡༩༦༠ ལོའི་སྟོ་རྩེ་རྩེ་ཆེས་རྩེན་ “མ་སུ་རི” ལ་བོད་ཀྱི་སྟོན་གྱ་ཐོག་མ་དེ་གསར་

འཇུགས་གནང་།

སློབ་པ་མཐའ་ཡི་དོན་གྱི་འོད་གསལ། (གསང་སྔགས་) བར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་ལུགས་ལ་རྒྱན་མཐའི་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་གྱི་བ་སྦྱང་བྱེད་པ་ལྟར། འདིར་སྔགས་ལུགས་ལ་དེའི་དོན་དུ་སློབ་པ་མཐའ་
 ཡི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཞེས་བ་སྦྱང་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་སློབ་པ་མཐའ་ཡི་དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་གྱིས་ཤེས་སྤྲོད་སྤངས་ཏེ། ཁ་སྐྱོར་ཡན་ལག་བདུན་ལྡན་ནས། དབང་སྤྲུག་བརྒྱན་
 ལྡན་མི་སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་མོ། །

སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་ (གསང་སྔགས་) རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ལས་རྒྱང་ཅུང་ཟད་
 གཡོས་པ་དང་མཉམ་དུ་འོད་གསལ་དེའི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱང་གི་ཉིར་ལེན་དང་། འོད་
 གསལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དག་པའི་རྒྱ་མའི་སྐྱར་
 བཞེངས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། སློབ་པ་མཐའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་བར་གྱི་རྫོགས་རིམ་ནི།
 སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་གམ་བདེན་གཉེས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་དོ་བོའོ། །རིམ་པ་
 བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་ལྟོག་གི་ཉིར་ཐོབ་དུ་ལངས་པ། དག་པའི་རྒྱ་མའི་
 སྐྱ་ཐོབ་པ། སྤངས་པ་བྱང་འཇུག་ཐོབ་པ། ཉོན་སྤྲོད་སྤངས་པ། ས་གཉེས་པར་འཕོས་པ།
 སྒྲིམ་ལམ་ཐོབ་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་སྟེ། འདི་ནི་སྔགས་རྒྱ་མེད་ཀྱི་ལམ་དུ་རིགས་རེས་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ལམ་གཞན་གྱི་མཐར་བྱུང་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་སོགས་ནི་ས་བརྒ་
 པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོད་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་ལ་སྒྲིམ་ལམ་ས་དགའི་
 དབྱེ་བ་མེད་དམ་སྟུམ་མོ། །ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་རིམ་པ་བཞི་པའི་འོད་གསལ་
 གྱིས་སྤྲོང་ལ། སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་ཐོག་མར་ཐོབ་པའི་དུས་སུ་སྤངས་པར་གསལ་སྒྲོན་
 ལས་གསུངས་མོ། །ཞེས་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་སྔགས་ཀྱི་ས་ལམ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སློབ་དཔོན། <ལྷུན་རྩ་> དག་པའི་བཤེས་གཉེན་དང་ཡོན་ཏན་སློབ་མཁན་ལ་ཟེ། ལེགས་སྦྱར་དུ་

ལྷུན་རྩ་ आचार्यr ācārya ཞེས་བྱ།

སློབ་དཔོན་མཐིང་མིག་ཅན། སློབ་དཔོན་རྒྱ་བ་བྲགས་པའི་མཆན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྤྲོ་བཤད་ནི།

ནས་ཆོས་བཞིན་སྐྱོད་པ་ཡིན་ཟེར། སློབ་དཔོན་ཅན་གྱི་མི་ནི། འཕགས་ལུལ་དུ་འགྲོ་དོན་ཀྱང་
ཆེར་མཛོད་ནས་མཐར་པོ་ཏེ་ལར་གཤེགས་ཏེ། ད་ལྟ་ཡང་སྐུ་ལུས་མ་སྤངས་པར་བཞུགས་
ཞེས་གྲགས་སོ། །

སློབ་སྤྲིངས། <ཤིའུ་ལེ་ཁ་> ཅན་གྱི་མིས་བརྒྱུ་མཁས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་དཔལ་བཅེགས་ཀྱི་
འགྲུར། འདི་སྤྱི་དགེ་བསྟན་འགྲུར་༡ དེ་པ་ ༡༧༧བཟན་བཞུགས་སོ། །སྤྱི་དགེ་སྤར་མར་
སྤྲིང་ཡིག་རྣམས་བསྟན་འགྲུར་སྤྱི་ས་རབས་ཀྱི་གས་སུ་བཞག་འདུག

སློབ་སྤྲིངས་དཀའ་འགྲེལ། <ཤིའུ་ལེ་ཁ་ཏི་པ་ན་> སློབ་མ་ལ་སྤྲིང་བའི་དཀའ་འགྲེལ་ལ་གཟིགས།
སློབ་སྤྲིངས་ཀྱི་འགྲེལ་བའི་སློབ་ཀྱི་གར་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ལེ་རོ་ཅ་ན་རྟེན་ཏེ་མཛོད་པའི་སློབ་སྤྲིངས་
ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ། ཀྱི་གར་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སློབ་སྤྲིངས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་
སློབ་སྤྲིངས་ཀྱི་འགྲེལ་བ། བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པས་མཛོད་པའི་སློབ་སྤྲིངས་ཀྱི་འགྲེལ་བ།
སྤྱི་དགེ་སྤར་མར་སྤྲིང་ཡིག་རྣམས་བསྟན་འགྲུར་སྤྱི་ས་རབས་ཀྱི་གས་སུ་བཞག་འདུག

སློབ་མ། 1 དགེ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་སྤྲིང་སྤྲིང་ 2 སངས་རྒྱུ་སྤྲིང་ཀྱི་ཉན་མོས། 3 སྤྱི་དགེ་སྤར་མའི་
མཆོན་ཉིད་ནི། སློབ་ཀྱི་པོར་གནས་པ། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་སློབ་སྤྲིང་དང་ལྟན་པ། ཆོས་
ལ་དོན་གཉེར་དང་ལྟན་པ་སྤྱི་ཆོས་གསུམ་ལྟན་ཞིག་དགོས་ཏེ། བཞེ་བརྒྱ་པ་ལས།
གཟུར་གནས་སློབ་ལྟན་དོན་གཉེར་བའི། ཉན་པོ་སྤྱི་དགེ་སྤར་མ་བཟང་། ཉེས་གསུངས་
སོ། །རྒྱུ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གང་དག་སྤྲིངས་འདྲིན་སྤྱི་དགེ་སྤར་མ་བསྤྲིངས་ (ཆོག་
ཀར་འདིས། སློབ་ཀྱི་པོར་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ། ལ། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་སློབ་
མཐུ་ལྟན་ (སློབ་སྤྲིང་དང་ལྟན་པ་དེ་བསྟན་) ཞེང་། གང་པའི་ཉེན་བཟང་དོན་ལྟན་ཀྱི་དང་འདོད་
(དོན་གཉེར་དང་ལྟན་པ་དེ་བསྟན་) པའི། ལྟན་ལྟན་དེ་རྣམས་ཅེ་གཅིག་བསྤྲིངས་ཏེ་
ཉོན། ཉེས་གསུངས་སོ། །

སློབ་མ་ལ་སྤྲིང་བའི་དཀའ་འགྲེལ། <ཤིའུ་ལེ་ཁ་ཏི་པ་ན་> སློབ་དཔོན་ལེ་རོ་ཅ་ན་རྟེན་ཏེ་མཛོད་པ།
ནག་ཆོའི་འགྲུར་སྤྱི་དགེ་བསྟན་འགྲུར་༡ དེ་པ་ ༡༧༧བཟན་བཞུགས་སོ། །སྤྱི་དགེ་སྤར་

མར་སྤྱིང་ཡིག་རྣམས་བསྟན་འགྲུར་སྤྱིང་རབས་ཀྱི་གསུ་སུ་བཞག་འདུག
སྤོབ་མ་ལ་སྤྱིང་བའི་འབྲེལ་བ། <ཤིའུ་ལེ་ཁ་གྱི་རྩ> སྤོབ་མ་ལ་སྤྱིང་བའི་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྲ་བ། སྤོབ་
དཔོན་ཤེས་རབ་འབྲུང་གནས་སྤོ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད། སྤེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་༩ རེ་བ
༡༩༡བཟུལ་ན་བཞག་སོ། སྤེ་དགེ་སྤྱིང་མར་སྤྱིང་ཡིག་རྣམས་བསྟན་འགྲུར་སྤྱིང་རབས་
ཀྱི་གསུ་སུ་བཞག་འདུག

སྤོབ་མའི་འཇུག་བ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤོ་ནས་འཇུག་པའི་དོན།

སྤོབ་བཤད། ཆོགས་བཤད་དང་སྤོབ་བཤད་ཅེས་པར་གཟིགས།

གསང་ལྷགས། <མུ་> ལྷགས་དང་དོན་གཅིག་སྤྱ་བཤད་ནི། གསང་སྤེ་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་
ན་གསང་ལྷགས་སོ། རྟེ་ཡང་སྤྱ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་གསང་། དག་གས་བཟོད་པ་ཡིན་
པས་ན་ལྷགས་སོ། རྒྱས་པར་ལྷགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། གསང་ལྷགས་ནི་མུ་
ཞེས་པ་སྤེ། མན་ཡིད། རྩ་ཡ་སྤྱོབ་པ་སྤེ་ཡིད་སྤྱོབ་ཅེས་བྲ་ཤོ། རྩའི་ལྷགས་རིམ་ཆེན་མོ་
༡༩ན་ལས། གསང་ཞིང་སྤྱས་པས་འབྲུལ་ལ་སྤོད་མིན་གྱི་ཡུལ་མིན་པས་དེ་ལ་མི་བསྟན་
པས་ན་གསང་བཤོ། ལྷགས་ཀྱི་སྤྱད་དོད་མུ་ལ་མ་ན་ནི་ཡིད། རྩ་ལ་ནི་སྤོབ་པས་ན་ལྷགས་
ཏེ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་ལས། དབང་པོ་དང་ནི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི། རྩེན་གྱིས་གང་དང་གང་
བྱང་ཡིད། ཡིད་དོ་མ་ན་ཞེས་བྲ་བར་བཤད། རྩ་ནི་སྤོབ་པར་བྱེད་པའི་དོན། འཛིག་རྩེན་
སྤྱོད་ལས་རྣམ་པོལ་བར། གང་བཤད་དམ་ཆོག་སྤོམ་པ་སྤེ། རྩོ་རྩེ་ཀྱན་གྱིས་བསྐྱེད་བ་
ནི། ལྷགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བཤད་དོ། ཞེས་སོ། རྣམ་གངས་གཞན་ཡང་མ་ན་དང་རྩ་ཡའི་
སྤྱད་ཅིད་ཤེས་པ་དང་འགྲོ་བ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་རྩེ་ལ་དངས་ནས་གསུངས་པ་ལྷར་ཡང་ཤེས་
པར་བྲ་ཤོ། ཞེས་གསུངས། སྤྱ་ཐད་སོར་བསྐྱེད་ན་གསང་སྤེ་བཟོད་པའམ་གསང་ལྷགས་
ཞེས་པའི་དོན་དུ། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྲ་མཟོད་འབྲེལ་བར་ཆ་༥༧བཤད་
ཡོད། གསང་ལྷགས་འདི་ཁེ་ཅིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། བཀའ་གང་མས་སྤྱེགས་བམ་༩ ཀ་པ
༡༩ ལས། རྩོ་བོ་རྩེས། སེམས་བསྐྱེད་རྩོགས་མི་བྱེད་ཐ་མལ་ལས། ཟེས་བྱིན་གྱིས་མ་

སྒྲིབ་ཐ་མལ་ལས། །ཟས་སྦྱར་བ་མི་ཤེས་རང་མཆོད་ནས། །སེམས་ནམ་རྟོག་རྒྱུད་གིས་
 རྒྱུད་བྱེད་དམ། །ཡང་བཟང་རན་ཆགས་སྤང་མི་སྟོམ་མམ། །རྟེན་སྤྲུགས་བ་མ་ཡིན་དམ་
 ཉམས་ཡིན། །དེ་རན་འགྲོར་སྦྱར་ན་ཐར་བ་དགལ། །ཆོས་དམ་ཆོག་མ་ཉམས་ལེགས་
 བསྐྱེད་མ་ན། །དུས་རིང་པོར་མི་སྟོགས་མཛོད་སངས་རྒྱ། །ཆོས་མཐར་སྤྲུག་ཐེག་པའི་ཡང་ཅེ་
 ཡིན། །དེ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་སྟེ་བསྐྱེད་བར་དགལ། །བརྒྱུད་བཟང་པོ་མེད་གཤེ་འོམ་དེ། །སྟོང་རན་
 བ་སོ་སྟེའི་རྩ་ཐོར་དུ། །དུས་ལྷག་ཅམ་ཉིད་ནས་རྩ་ཐོར་འཆག། །ཀྱེ་སྤྲུག་བཟང་པོ་ཐབས་
 མཁས་པ། །དུས་དང་པོར་དག་པའི་སྤང་བ་སྦྱངས། །དུས་གཉིས་པར་བསྐྱེད་རིམ་རིམ་
 གྱིས་བསྟན། །དུས་གསུམ་པར་གསང་སྤྲུགས་སྟོང་གྱུར་པ། །དུས་དེ་ཆེ་རུས་མེད་རུས་
 གྱུར་ཅིང་། །རྟེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ཏུ་བསྤྲུགས། །སྤྲུག་སྤྱོད་པོ་འབྲོམ་རྩེ་ར་ལ་
 གསོན། །རྟེན་དགེ་པའི་བཤེས་གཉེན་སྟོགས་བཟང་དང་། །དུས་རྟེན་འབྲེལ་འཛོམས་ན་
 གསང་སྤྲུགས་ཡིན། །གཞན་བྱ་རྒྱུད་གཞིག་ཟ་དང་མཆུངས། །སྤྲུག་མི་ཅིག་གཡང་སའི་བ་
 རོལ་དུ། །ལུས་སྟོབས་མེད་འདོད་བས་པ་རོལ་མཆོངས། །རྒྱ་གཡུ་ཏེ་རོང་དུ་སྦྱར་གྱུར་
 བ། །ལུས་ཆེ་སྟོག་འབྲེལ་བ་ཉིན་དུ་ཆེ། །ཀྱེ་དེ་བས་བདེ་པའི་ལམ་བསྟོར་ནས། །ལུས་
 འབྲེལ་བདེ་སྤྲུགས་སུ་བཅན་བ་ཡིན། །ཆོས་བཟང་པོ་སྟེ་སྟོང་རིན་ཆེན་གསུམ། །གནས་
 ལྷན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་ཉམས་སྤངས་ན། །རྟེན་རན་སོང་མི་ཆེ་མཐའ་སྤྲུགས་བཟང་། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །རྒྱས་པར་སྤྲུགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་བསྟན་བཤུངས་པའི་བསྟན་བཤུགས། (གསང་སྤྲུགས་) འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིར་
 སངས་རྒྱས་སྟོང་འབྱུང་བ་ལས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་བསྟན་བཤུངས་པའི་བསྟན་བཤུགས་
 ཉིད་དེ། རྣམ་འབྲེན་བཞི་བ་ཤུ་ལྷན་པ། བརྒྱ་གཅིག་པ་སྤྲུག་ལེགས། ཐ་མ་མོས་པ་སྤང་
 མཛད་དང་གསུམ་སོ། །

གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པ། (གསང་སྤྲུགས་) སྤྲུགས་ལས། སྤྲུགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 གསང་སྤྲུགས་རྟེན་པ། (གསང་སྤྲུགས་) འོ་རྩ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ཡན་ཆོད་དུ་བསྦྱར་བའི་རྒྱུད་རྣམས་

ལ་གསང་སྒྲགས་རྙིང་མ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་བ་ཕྱོན་ཕྱོད་ཆ་༣༥༥ལས། གསང་སྒྲགས་གསང་
མའི་འགྲུར་གྱི་འཁོར་ལོ་སྤྲི་ཏིས་བཅུགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་མོད་གྱི། དེས་དབྱུས་གཙང་
དུ་ནི་འགྲུར་མ་མཛད་ལ། ཁམས་སུ་ཕྱིས་མཆོན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་སྒྲེག་པ་རྟོ་རྟེན་
སྒྲོར་དང་། དཔལ་ལྷན་གདན་བཞི་བ་དང་། གསང་བ་འདུས་པའི་སྒྲོར་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་
བསྒྱུར་མོད་གྱི། དེ་བས་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་གསང་སྒྲགས་གྱི་འགྲུར་མཛད་པ་སྒྲ་
བར་སྒྲ་སྟེ། འཕྲོམ་སྟོན་པ་རྩོ་བོ་སེ་བཅུན་གྱི་གཤོག་གྲེད་པའི་དུས་སྤྲི་ཏི་ལ་ལོ་རྒྱ་
བསྐབས་སོ་ཞེས་འབྲུང་ལ། དེ་དང་ཉེ་བར་འཕྲོམ་གྱིས་མང་འཕེས་སུ་བྱོན་པའི་ཆེ། ལོ་
ཆེན་གྱིས་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་ལྷ་བཞེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལོ་ཆེན་གྱིས་དེ་ཉིད་བསྐྱས་པ་དང་
གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་ནལ་འབྱོར་པའི་རྒྱད་པས་ཆེར་བསྒྱུར་ལ། རྣལ་འབྱོར་མའི་
རྒྱད་རྣམས་ནི་ལོ་ཆེན་གྱི་ལོ་ལྷ་བཅུ་ཉེ་བ་ན་ལྷ་ཆེན་འཕྲོམ་མེ་བྱུང་སྟེ། དེ་ནས་ནི་རྣལ་
འབྱོར་མའི་རྒྱད་རྣམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་དར་བར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསང་སྒྲགས་རྙིང་མའི་འགོ་
ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ནས་ཚུགས་ཟེར་བཞིན་དུ་ཡང་། དེ་བ་ཕྱོན་༡༣༥ལས། བརྟེན་སྤྲི་
ཏི་བྱོན་པའི་གོང་ཡན་ཆོད་ལ་གསང་སྒྲགས་རྙིང་མ་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་
པས་ཆོག་སྒྲ་ཕྱི་ལ་འགལ་བའི་ཆ་རྩད་ཟད་རེ་ཡོད་པའང་འདུག་གོ། གསང་སྒྲགས་རྙིང་མ་
འདི་བསྟན་པ་རྣས་དག་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེན། མཁས་བླ་བ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བྱ་༡༥༥
ལས། རྩེ་བ་གསུམ་ལ། གསང་སྒྲགས་རྙིང་མ་བ་འདི་ལ། སྒྲ་རབས་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་
གྱིས་ཀྱང་དགག་འདུག་ཅིང་། ད་ལྟ་ཡང་སྐུར་བ་འདི་བས་པ་མང་དུ་འདུག་ལ། འདི་རྩེ་འབྲ་
ཞེག་ཡིན་ཟེར་བ་ལ། གསང་སྒྲགས་བསྟན་པ་སྒྲ་དར་གྱི་དུས་འགྲུར་བ་ལ་རྙིང་མ་དང་། ཕྱི་
དར་གྱི་དུས་འགྲུར་བ་ལ་གསང་མ་ཞེས་འབྲུང་བ་ཡིན། རྙིང་མ་ལ་སྐུར་བ་འདི་བས་པ་མང་
པའི་རྒྱ་མཆོན། ཕྱོན་སྐད་དར་མས་བསྟན་པ་བསྐྱབས་ནས་བར་སྟོངས་བྱུང་དུས་གསང་
སྒྲགས་པ་རྣམས་སྒྲོར་སྒྲོལ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོད་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་གྲེད་པ་བྱུང་བ་དང་། འདི་
སང་ཡང་བྱིས་པ་ལྷང་ལོ་ཅན་གྱི་སྒྲོད་པ་མང་བས། གང་ཟག་གི་སྒྲོད་པ་ལ་དཔགས་ནས་

ཆོས་ལ་སྒོད་པ་འདི་བྱུང་བ་འདྲ། དེ་མིན་སྤྲུགས་རྙིང་མ་འདི་དང་པོ་ཆོས་རྒྱལ་དམ་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་བེ་རོ་ཅ་ན་དང་། མ་སྤྲུགས་གཉིས་དགེ་སྒོང་མི་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མའི་
 སྤྱིས་བུར་གྱུར་པ་ལོ་རྩེ་བ་རྣམས་ལ་གསེར་གྲེས་བཤའ་མ་ཡོན་དུ་བསྐྱར་ནས། རྒྱ་གར་དུ་
 བཟངས་ཏེ། རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་གསང་སྤྲུགས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་
 པ་རྟེན་ཏེ་དང་། བྱུ་བ་པ་བརྟེས་པ་ཆོད་མེད་དུ་གྲགས་པ་རྣམས་ལ་ཁྱུས་ཤིང་བསྐྱར། གཞན་
 ཡང་བསྐྱེད་བྱུང་གནས་དང་། སྤེ་མ་ལ་མེ་ཏེ་དང་། སངས་རྒྱུས་གསང་བ་ལ་སོགས་པའང་
 བོད་དུ་སྤྱན་བྱངས་ནས་དེ་དག་གིས་ཀྱང་གསུངས་པའི་ཆོས། ཐེག་པ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཆོས་
 ཟབ་སྒྲོན་དང་བཤའ་བ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཚུལ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་ཐོལ་བ་དང་། བྱུ་བ་པ་
 བརྟེས་པ་དཔག་དུ་མེད་པ་བྱུང་བ་ཆད་མས་བྱུ་བ་པོ། །བསམ་ཡས་ན་ཡང་དུ་དུང་སྤྲུག་
 གྱི་རྒྱ་དཔེ་མང་དུ་ཡོད་པར་འདུག་ཅིང་། བོད་པ་ལོ་རྩེ་བས་ཀྱང་རྒྱ་གར་དུ་བྱོན་པས།
 ཡུལ་དབྱས་འགྱུར་ཆལ་ན་གསང་སྤྲིང་། ལུང་གི་མདོ་ལྷ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་དཔེ་འདུག་ཟེང་།
 དེས་ན་འདི་ལྟ་བུའི་ཐེག་ཆེན་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་རྣམས་
 དཔུལ་བའི་རྒྱ་ཁོ་ནར་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱ་སྒྲོན་ཆོས་འབྱུང་དེ་བ་གཟུགས་
 ༡༧༧ལས། སྤྲུག་གསང་སྤྲུགས་རྙིང་མ་ནི། ལོ་རྩེ་བ་ཆེན་པོ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་ལྷ་
 སྒྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་དང་སོ་བྱང་ཞི་བ་འོད་དང་འགོས་ཁྲག་པ་ལྷས་བཅས་ལ་སོགས་པ་
 རྣམས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་སྤྲུལ། ཁོ་བོའི་སྒྲ་མ་སྐྱད་གཉིས་སྤྱི་བའི་ཉི་མའི་མཆོན་ཅན་
 དང་རིགས་རལ་ལ་སོགས་པ། བསམ་ཡས་ནས་རྒྱ་དཔེ་རྟེན་པའི་བྱིར་དང་། བུར་པ་ཅ་
 བའི་དུམ་བུའི་རྒྱ་དཔེ་བལ་པོར་ཡང་སྤྱང་བས་རྒྱུད་ཡང་དག་གོ་ཞེས་གསུང་ངོ་། །ཁོ་བོས་
 བེ། ཡིད་ཀྱི་ཉེས་པ་རང་བཞིན་གཏུག་པ་སྟེ། མི་རིགས་པ་ཡི་གཟུགས་ལ་འང་མི་རིགས་
 བ། རེ་ཆོས་ཟབ་པའི་ཆོས་ལ་སྒྲོས་ཅི་དགོས། དེ་བྱིར་བཏང་སྟོམས་བཞག་ལེགས་ཉེས་པ་
 མེད། ཁེས་འབྱུང་བ་དང་། ཆོས་ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་ཟེར་བ་
 ལས་འབྲས་མཉམ་པར་བཤད་པས་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་གང་ལ་ཡོད་མེད་དག མི་

ཤེས་མཐོང་བ་མེད་པར་རྒྱ་བཞི་ཡིས། རྣམ་དཔྱེ་སྤྱོད་པའི་ཁ་ནི་བདུད་ཀྱིས་སྤྱེ། རྣོས་ལ་
 ཉེས་སྒྲོན་གྱུབ་པའི་གཞུང་ལས་བཀའ། ཅེས་ཟེར་བ་བཞིན་དུ་བཏང་སྒྲོམས་སུ་བཞག་གོ།
 མོ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་པ་བཞི་དང་བཏག་པ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱེད་པར་
 བྱུང། ཞེས་གསུངས། ཡང་གུའུ་བཀའ་གྲུབ་མཐའ་དེབ་གཞུགས་པ་ལས། ཉིང་མ་པའི་
 གྲུབ་མཐའ་ལ་ཁྱུང་བཅད་དབྱེད་པ། ཉིང་མའི་ཆོས་ལུགས་འདི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་
 པ་དང་། མ་དག་པ་དང་། འབྲེས་མར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་སྟེ་མ་ན། ལྷ་སྤྱོད་པ་ཡེ་ཤེས་འོད་དང་
 ཞེ་བ་འོད། ཅ་མི་ལོ་རྒྱ། ཆག་ལོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིངས་ཡིག་དང་། རྟོག་གི་གཟེ་མ་ར་མགོ། ས་
 བཏ་གྱི་སྒྲོམ་གསུམ་རབ་དཔྱེ་རྣམས་སུ་ཉིང་མ་ལ་དམིགས་སུ་ག་པའི་སྒྲོན་བརྗོད་མི་
 གསལ་ཡང་། བོད་དུ་དར་བའི་ཆོས་ལུགས་མ་དག་པ་རིས་མེད་ལ་དགག་པ་མཛད་པའི་
 གསེབ་ཏུ་ཉིང་མ་པ་ལ་དབྱ་པོག་ཞབས་པོག་གི་གསུང་རེ་གཉིས་ཡོད་པར་སྤང་། འགོས་
 ལུག་པ་ལྷས་བཅས་དང་། འབྲི་གྲང་དཔལ་འདྲིན་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱབ་བྱེད་མང་དུ་བཀོད་ནས་
 ཉིང་མ་ཆོས་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པར་སྤྱབ་ཅིང་། སྤྱུ་མཆོག་ལྷན་དང་། ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་རྟོ་
 རེས་ཀྱང་དེའི་རེས་སྒྲོས་བྱས་འདུག ཅེས་དང་། ལོ་རྒྱ་བ་རོང་ཟོས་ཆོས་བཟང་། ཀུན་
 སྤངས་སྤྱགས་རེ་བཙོན་འབྱས། ཀམ་པ་རང་བྱུང་རྟོ་རེ། གྲུབ་ཐོབ་ཕྱ་རྒྱ་པ། བཅོམ་ལྷན་
 རལ་གྱི། ཐར་ལོ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཆོན། ཕྱིས་ཀྱི་འབྱུག་པ་བརྒྱ་དཀར་པོ། དཔའ་པོ་གཞུག་ལག་
 བྲང་བ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་མཁས་པར་གྲགས་པ་དང་། འཁོན་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་
 ལྷན་གྲུབ་དང་། ལགོང་ས་ལྷ་བ་ཆེན་པོ་སོགས་རང་བྱོགས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཆོས་
 རྣམ་དག་ཏུ་འཆད། འཕྱོན་རེན་པོ་ཆེ། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་ཡཔ་སྤྱས་སོགས་ཆད་མའི་སྤྱེས་
 གྲུ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ནི་བཏང་སྒྲོམས་སུ་འཛོག་པར་མཛད་རྟོ། ཞེས་གསུངས་སོ། ཡང་།
 པ་བོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པོའི་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་དྲིས་ལན་༣༥བཤམས། བར་ཁམས་སོག་
 འོད་གཡག་འདའ་དང་མཁར་དམར་གྲོང་ཆོ་གཉིས་ཀྱི་ཞེ་ཁྲིའི་སྤྱགས་འཆང་རྣམས་ནས་
 བན་གྱིས་ཞུས་རོང་སྤལ་བ་ཞེས་པའི་ནང་གསུང་སྤྱགས་ཉིང་མའི་སྒྲོར་ལ་དོགས་སྒྲོང་ལྷ་

བྱ་མང་ཙམ་འདུག་ཀྱང་དགག་དགོས་ཀྱི་དབང་གིས་འདིར་མ་བཞོད། གཞན་ཡང་ཀམ་པ་
མི་བསྐྱོད་དོ་ཆེད་ཉིད་མ་པ་རྣམས་ལ་དོགས་འདིའི་ཚུལ་དུ་གནང་བར་གྲགས་པའི་ཆབ་
ལོག་དང་། དེའི་ཁྱིམ་ལན་ལུང་དང་རིགས་པའི་འབྲུག་སྤྱེལ་བྱ་བ་དང་། ཡང་། མཁས་པ་
དབལ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བས་ཉིད་མ་པ་ལ་ཅོད་པའི་ཡི་གེ་དང་། དེའི་ཅོད་ལན་གསུམ་ལོ་རྒྱུ་
རྣམས་ལ་ཁོ་གཟུ་པོར་གནས་པས་གཟིགས་ན་ཁོ་སྤྱིད་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་འདུག་གོ།

གསང་སྤྲུགས་པ། (གསང་སྤྲུགས་) སྤྲུགས་པ་དང་དོན་འདྲ།

གསང་སྤྲུགས་སྤྱི་མེད་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་སྣོད་མིན་ལ་བཤད་རུང་བའི་ཚུལ། (གསང་སྤྲུགས་) སྤྲུགས་སྤྱི་མེད་
ཀྱི་ཟབ་ལམ་རྣམས་སྣོད་མིན་ལ་བཤད་མི་རུང་བའི་ཚུལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གསང་སྤྲུགས་རིག་སྤྲུགས་གཟུངས་སྤྲུགས། (གསང་སྤྲུགས་) དེ་གསུམ་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི། གསང་སྤྲུགས་
ཀྱིས་རང་གིས་བསྐྱུ་བ་རྒྱུའི་ལྷ་དེ་དགྲུག་པར་བྱེད། རིག་སྤྲུགས་ཀྱིས་རིག་པ་བྱུང་པར་ཅན་
བསྐྱེད་པར་བྱེད། གཟུངས་སྤྲུགས་ཀྱིས་གང་སྤྱེས་པའི་རིག་པ་དེ་ཉིད་མི་བཟེད་པར་གཟུང་
བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །འཇུག་ཏོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་ལམ་སྤྱི་སྤྱིར་བམ་གཉིས་༩ ཙ་བ་
༥༥༥ ལས། མཐུ་ཞེས་བྱ་བ་མཐུ་གཉི་གྲུ་ཁ་ཉེ་ཞེས་འབྱུང་སྟེ། སྤྲུགས་ཀྱིས་ (མ་དབེ་
ལ་ “ཀྱི” ཞེས་འབྲེལ་སྤྱི་བྱེས་འདུག) ལྷ་ལ་སོགས་པ་དགྲུག་ཅིང་གསང་སྤྱི་བཟོད་པ་ཡིན་
པས་ན་གསང་སྤྲུགས་ཞེས་བྱ། བིདུ་ཞེས་བྱ་བ་བིད་རྒྱ་ན་ཞེས་བྱ་སྟེ། མ་རིག་པའི་གཉེན་
པར་གྱུར་པ་ལྷ་མོའི་གཟུགས་སུ་བཞུགས་པའི་མིང་སྟེ་རིག་སྤྲུགས་ཞེས་བྱ། རྒྱ་ར་ཉེ་ཞེས་
བྱ་བ་ཨཐ་གཟུ་རྒྱ་ར་ཡ་ཉི་རྒྱ་ར་ཉེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤྲུགས་ཀྱིས་ (མ་དབེ་ལ་ “ཀྱི” ཞེས་འབྲེལ་
སྤྱི་བྱེས་འདུག) ཆོས་ཀྱི་དོན་དང་ཆོག་མི་བཟེད་པར་འཛིན་ཅིང་བྱུང་པར་ཀྱི་རིམ་པ་ཐོབ་
པར་འགྱུར་བའི་མིང་སྟེ། གཟུངས་སྤྲུགས་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ་༥ ལས། གསང་སྤྲུགས་དག་ཅས་བྱ་བ་ནི་
ཆོལ་བའི་གསང་སྤྲུགས་དག་གོ། རིགས་སྤྲུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱུལ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པའི་
རིགས་སྤྲུགས་སོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། གསང་སྤྲུགས་ཀྱིས་ལྷ་དེ་ལ་འཕོད་པ་

དང་། རིག་ཕྲགས་ཀྱིས་རིག་པ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྐྱེད་པ་དང་། གཞུངས་ཕྲགས་ཀྱིས་ཡང་
བའི་གནས་སུ་ལྷུང་བ་ལས་འཛིན་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཁྱི་རྒྱལ་མཆན་སེང་གེས་
གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

གསང་ཕྲགས་གསར་མ། (གསང་ཕྲགས་) ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་བྱིན་ཆད་དུ་བསྐྱར་བའི་རྒྱུད་
རྣམས་ལ་གསང་ཕྲགས་གསར་མའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །གསང་ཕྲགས་གསར་མའི་འགྲོ་གང་
ནས་བཅུགས་མ་བཅུགས་ལ་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་
ནས་གསང་ཕྲགས་གསར་མའི་འགྲོ་ཚུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བ་སྟོན་སྟོན་ཆ་༣༡༥ལས། གསང་
ཕྲགས་གསར་མའི་འགྲུར་གྱི་འགྲོ་ཇོ་པོ་སྤྱི་ཏིས་བཅུགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེས་
དབུས་གཅད་དུ་ནི་འགྲུར་མ་མཛད་ལ། ཁམས་སུ་བྱིས་མཆན་ཡང་དག་པར་བཛོད་པ་
སྟེག་པ་རྫོ་རྫོའི་སྐོར་དང་། དཔལ་ལྷན་གདན་བཞེ་བ་དང་། གསང་བ་འདུས་པའི་སྐོར་ལ་
སོགས་པ་མང་དུ་བསྐྱར་མོད་ཀྱི། དེ་བས་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་གསང་ཕྲགས་ཀྱི་
འགྲུར་མཛད་པ་སྐྱབས་སྤང་སྟེ། འབྲོམ་སྟོན་པ་རྫོ་པོ་སེ་བཅུན་གྱི་གཡོག་བྱེད་པའི་དུས་སྤྱི་
ཏི་ལ་ལོ་རྒྱུ་བསྐྱབས་སོ་ཞེས་འགྲུར་ལ། དེ་དང་ཉེ་བར་འབྲོམ་གྱིས་མངའ་རིས་སུ་བྱོན་པའི་
ཆེ། ལོ་ཆེན་གྱིས་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་ལྷ་བཞེས་པའི་བྱིར་རོ། །ལོ་ཆེན་གྱིས་དེ་ཉིད་བསྐྱས་པ་
དང་གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ཤས་ཆེར་བསྐྱར་ལ། རྣལ་འབྱོར་མའི་
རྒྱུད་རྣམས་ནི་ལོ་ཆེན་གྱི་ལོ་ལྷ་བཅུ་ཉེ་བ་ན་སྤྲོ་ཆེན་འབྲོམ་མི་བྱུང་སྟེ། དེ་ནས་ནི་རྣལ་
འབྱོར་མའི་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་དར་བར་བྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

གསང་ཆབ། གསང་ཆབ་ཅེས་པ་གཅིན་པར་ཞེས་ཡིན། དེ་ཡང་སྤྲོ་མ་སྤྱེས་ཆེན་དམ་པའི་གཅིན་པ་
ལ་ཞེས་འཕམ་ཆེ་མཐོང་བྱས་ནས་གསང་ཆབ་ཅེས་བཛོད། འདི་སྤངས་ན་ནད་ཡམས་དང་
ཆམ་རིམས་སོགས་ལ་བན་པོ་ཡོད། བྱི་ལོ་༡༤༧༣ཡས་མས་ལ་དེད་ཀྱི་སྤྲོ་མ་དམ་པ་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉན་ཆེན་པོ་བཟླ་ཤིས་འབྲུམ་གྱི་ཞལ་སྐྱ་ནས་ཀྱིས་༧རྒྱལ་བ་ཡབ་སྐས་
རྣམས་ལས་གསང་ཆབ་ (འདི་ཡང་སྟོབ་མ་དམ་ཆེགས་ཅན་རྣམས་ལ་མ་གཏོགས་གང་

བྱུང་ལ་མི་གནང་། ལྷ་ས་ཏེ་ཤེལ་དམ་གཙང་མའི་ནང་ཉར་ཆགས་ཀྱིས་རེད་རྣམས་ལ་
སྐབས་རེར་བྱིན་རྒྱལ་ས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གནང་གི་ཡོད། བྱིས་སུ་སྐྱེ་ཤིང་ཡིག་ཆང་ནས་དགག་
དགོས་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་འབྲེལ་རིགས་གནང་རྒྱ་མཆམས་འཛིག་གནང་སོང་། དཔལ་འོ་
གཙུག་ལག་གྲེང་བའི་རང་རྣམ་ལས། གནས་སྐབས་ནད་དང་འཆེ་བ་ཅིང་བྱུང་ཡང་། །གསང་
ཆབ་ (ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྩེས) བསྐྱལ་བ་འཕྱངས་པས་གཞི་མེད་སོས། །ཡིད་ལ་འདོད་
པའི་དོན་ཀུན་མ་ལུས་པ། །པལ་ཆེར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ཙམ་གྱིས་བྱུག། །ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

གསང་ཆེན་རིགས་གཅིག་ (གསང་མཁས་) རིགས་གཅིག་དང་འབྲ།
གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སྟོབ་དཔོན། (འདུལ་བ) བསྐྱུབ་བྱ་ལྟོག་ཏུ་བར་ཆད་ཀྱིས་པའི་ཆན་སྟོབ་དཔོན་
དུ་བཞག་པ་དེ། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་མཆན་ཉིད།
གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སྟོབ་དཔོན་དུ་འོས་པ། (འདུལ་བ) དག་སྟོང་ཆོས་ཀྱག་ལྷན་གྱི་སྟེང་དུ་ལྟོག་ཏུ་བར་
ཆད་ཀྱི་བ་ལ་མཁས་པ་དེ། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སྟོབ་དཔོན་དུ་འོས་པའི་མཆན་ཉིད།
གསང་སྐབས། གསང་པའི་ཚུལ། གསང་ཐབས། དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༦༡ལས། དེའི་
སང་རུབ་འབྲས་སྦྱངས་ནས་བཏེག་པའི་རི་སྟོར་གསང་ཐབས་ཀྱིས་འབྲོས་དགོས་པ་བྱུང་།
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གསང་ཐབས། གསང་སྐབས་དང་དོན་འབྲ།
གསང་འདུས། (གསང་མཁས་) གསང་བ་འདུས་པ་ལ་གཞིགས།
གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་དོན་བསྐྱུས། (གསང་མཁས་) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་
ཆོག་ཀྱས་པ་ལ་ཆེངས་བཞི། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཆོག་བསྐྱུས་པ་ལ་ཆེངས་གཉིས་ཏེ་ཆེངས་
ཀྱག་གོ། དང་པོ་ཆེངས་བཞི་ནི། ༡ བསྐྱེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཆེངས། ༢ རྣལ་འབྱོར་ཀྱག་
གི་ཆེངས། ༣ ཉིང་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆེངས། ༤ དེ་ཉིད་ཞེ་དགའི་ཆེངས་ཏེ་བཞིའོ། །བསྐྱེན་
སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞི་ནི། བསྐྱེན་པ། ཉེར་སྐྱབ། སྐྱབ་པ། སྐྱབ་ཆེན་དང་བཞིའོ། །རྣལ་འབྱོར་

དྲལ་ནི། རྣམ་འབྱོར། རྣམ་འབྱོར། རྣམ་འབྱོར། རྣམ་འབྱོར། རྣམ་འབྱོར། རྣམ་འབྱོར། རྣམ་འབྱོར། རྣམ་འབྱོར།
 འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣམ་འབྱོར་དང་དྲལ་གོ། ཉིང་འཛིན་གསུམ་ནི།
 དང་པོ་སྤྱོད་པའི་ཉིང་འཛིན། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་འཛིན། ལས་རྒྱལ་
 མཆོག་གི་ཉིང་འཛིན་དང་གསུམ་རྣམས་སོ། །དེ་ཉིད་ཞེ་དགུ་ནི། ༡ བཅུ་དྲུ་བསྐྱོམ་པ་
 གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། ༢ ཆོགས་ཞིང་སྤྱན་དྲངས་ནས་སྐྱོམ་པ་བཟུང་བ་སྤྱིང་ཆེ་ཆེན་པོ་ལ་
 དམིགས་པའི་དེ་ཉིད། ༣ སྤང་འཁོར་གྱི་གཙོ་པོ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༤ འཁོར་གྱི་ཁྲོ་པོ་
 བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༥ བགལས་ལ་ཕྱར་བྱ་གདབ་པའི་དེ་ཉིད། ༦ ར་བ་སོགས་བསྐྱར་བའི་
 དེ་ཉིད། ༧ ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༨ རྩོམ་པའི་ཆ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༩ རྩོན་
 གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༡༠ བརྟེན་པ་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷ་ཡི་འཁོར་ལོ་འགོད་པའི་
 དེ་ཉིད། ༡༡ ལྷག་མོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷས་ལ་སྤྱད་པའི་དེ་ཉིད། ༡༢ འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་
 འཁྱེར་པའི་ལམ་འཁྱེར་ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པའི་དེ་ཉིད། ༡༣ ཉི་མ་སོགས་ལ་
 དམིགས་པ་ལྷང་པའི་དེ་ཉིད། ༡༤ ལྷ་བ་ལ་ང་རྒྱལ་འཛིན་ནས་ལྷ་བ་ལ་དམིགས་པའི་དེ་ཉིད།
 ༡༥ ཡེ་ཤེས་ཅན་ལ་སྐྱོམས་པར་འཇུག་པའི་དེ་ཉིད། ༡༦ ལྷ་ཉི་མ་བོན་ཕྱག་མཆོན་སྐྱེ་
 རྩོགས་པ་སྐྱེ་མཛོད་བྱང་ལྷ་ལས་བར་དོ་ལོངས་སྐྱར་འཁྱེར་བ་དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་
 པའི་དེ་ཉིད། ༡༧ སྐྱེ་བ་སྐྱེལ་སྐྱར་འཁྱེར་པའི་ལམ་འཁྱེར་དང་པོའི་མགོན་པོ་སྐྱེལ་སྐྱེ་དོར་
 སེམས་སྐྱ་བསྐྱར་པའི་དེ་ཉིད། ༡༨ ལུས་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༡༩
 ཕྱང་པོ་ལྷ་གཤེགས་པར་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༠ ཁམས་བཞི་གཤེགས་མར་བསྐྱོམ་པའི་དེ་
 ཉིད། ༢༡ མིག་སོགས་སེམས་པར་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༢ གཟུགས་སོགས་སེམས་མར་
 བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༣ ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༤ སྐྱེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
 པའི་དེ་ཉིད། ༢༥ གསུང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་དེ་ཉིད། ༢༦ ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
 པའི་དེ་ཉིད། ༢༧ སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་མོང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་དེ་ཉིད། ༢༨ དམ་
 ཆོག་སེམས་དཔའི་ཐུགས་ཀར་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༩ དེ་ཡི་

ཐུགས་ཀར་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དབའ་བསྒྲོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༣༠ རིག་མ་འདུ་བྱ་བའི་དེ་
 ཉིད། ༣༡ རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་དེ་ཉིད། ༣༢ མཆོད་པའི་དེ་ཉིད། (འདི་ཡན་དེ་ཉིད་སྤྲུལ་ཅུ་སོ་
 ཀཉིས་དང་པོའི་སྦྱར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ།) བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ། སྒྲོ་བའི་སྒྲོ། སྤྱི་སྒྲོས་ཀྱི་མཛད་
 པ་མཛད་པའི་སྒྲོ། བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ། དབྱེར་མེད་དུ་འབྲེལ་པའི་སྒྲོ། དབང་བསྐྱར་བའི་སྒྲོ། ༣༣
 རང་གནས་སུ་འཁོད་པའི་སྒྲོ་སྟེ་སྒྲོ་བདུན་གྱིས་གཤེགས་པ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད། ༣༤
 གཤེགས་པ་མ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད། ༣༥ སེམས་མ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད། ༣༦ སེམས་དབའ་
 དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད། ༣༧ ཁྱོའོ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད། (འདི་ཡན་དེ་ཉིད་ལྷ་དྲུག་ལ་འཁོར་བྱུལ་
 མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ།) ༣༨ རྟེན་སྒྲོར་བྱུག་མཆོན་བསྒྲོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༣༩ འོག་སྒྲོར་
 ཐེག་ལེ་ལྷ་མོ་བསྒྲོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༤༠ ཡིད་བརྒྱས་ཀྱི་དེ་ཉིད། ༤༡ རག་བརྒྱས་ཀྱི་དེ་ཉིད།
 ༤༢ གཙོ་བོ་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་པའི་དེ་ཉིད། ༤༣ འོད་གསལ་ལས་ལྷང་བའི་དེ་ཉིད། ༤༤
 མཆོད་བསྟོད་ཀྱི་དེ་ཉིད། ༤༥ ཉེ་བར་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༤༦ ཁ་ཟས་ཀྱི་དེ་ཉིད། ༤༧ ལུས་
 བརྒྱས་པར་བྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༤༨ དངོས་གྲུབ་རྒྱུ་དུ་ཞི་བྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་བཞི་སྐྱུབ་
 པའི་དེ་ཉིད་དང་དེ་ཉིད་ཞེ་དགུའོ། ། (འདི་ཡན་ཀྱི་དེ་ཉིད་བཅུ་གཉིས་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་
 གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ།) ཆོག་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་སྤྲུལ་ནི། ༡ རྟོ་རྩེ་བཞི་ཡི་ཆེད་སྤྲུལ་ ༢ ལྷ་
 འབྱོར་བཞི་ཡི་ཆེད་སྤྲུལ་ཉེ་གཉིས་སོ། རྟོ་རྩེ་བཞི་ནི། རྟོར་ཉིད་བྱང་ཚུབ་རྟོ་རྩེ། ས་པོན་བསྐྱེད་
 པའི་རྟོ་རྩེ། གཟུགས་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྟོ་རྩེ། ཡི་གེ་འགོད་པའི་རྟོ་རྩེ་དང་བཞིའོ། ། ལྷ་འབྱོར་
 བཞི་ནི། ལྷ་འབྱོར། རྗེས་སུ་ལྷ་འབྱོར། ལྷ་འབྱོར། ལྷ་འབྱོར་ཆེན་པོ་དང་
 བཞིའོ། ། དངོས་གྲུབ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་སྐྱུབ་པའི་ཐབས་ནི་གསང་འདུས་རྟོགས་
 རིམ་ཡོངས་རྟོགས་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། བོད་གི་དེ་གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་
 བསྐྱེད་རིམ་གཞིར་བཞག་བྱས་སོ། །

གསང་འདུས་ཆོས་འབྱུང་གི་སྒྲོར། ལུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་ཆོས་འབྱུང་། འདི་
 ལ་མིང་གཞན། གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་བཤད་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་གསང་བའི་

སྒྲོ་འབྲེད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །དཔེ་ཁ་ཅིག་ཏུ་སྒྲེགས་བམ་༩ ཉ་པར་༥ བཞུགས་སོ། །

གསང་འདུས་འཇམ་རྫོང་། (གསང་མུགས་) གྲུང་གྲུམ་མདོག་ཅན་ཞལ་གསུམ་བྲག་བྲག་པ། དབྱུས་
 ཞལ་དམར་སེར་གཡས་སྡོ་གཡོན་དཀར་ཞིང་། །ཅུ་བྲག་གཉིས་གྲིས་རང་འབྲེེ་ཡུམ་ལ་
 འཁྱུང་། །ལྷག་མ་གཡས་གཉིས་རལ་གྱི་མདའ་འཛིན་ཅིང་། །གཡོན་བས་ལྷན་ལྷོན་པོ་
 གཞུ་འཛིན་པ། །རྒྱར་ལུང་ལྷ་ལྷན་རིན་ཆེན་རྒྱན་གྲིས་བརྒྱན། །སྒྲ་ཆོགས་པད་རྒྱར་སེམས་
 དཔའི་སྦྱིལ་གྲང་གིས། །བཞུགས་པའི་འཇམ་རྫོང་ཡལ་ཡུམ་ལ་བྲག་འཆེལ། །ཨོ་ཨམ་ཨྲ་
 རླུ་མི་རྩྱུ་སྦྱིང་བའོ། །ཞེས་ལྷང་སྤྱད་དཔར་ཆོས་ལྷན་གྱི་ལྷ་མང་བོའི་སྤྱོ་མདོག་བྲག་
 མཆན་སོགས་གྱི་བཤད་བ་ལས་གསུངས། འདི་ལྷ་བརྒྱད་དགའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་རྗེའི་
 རེས་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ། འཇམ་རྫོང་ལའང་རིགས་མི་འབྲ་བ་ཡོད་ཤེས་ཏེ། བོད་གྱི་
 ཞལ་ཐང་རྩྱེང་བ་དུས་རབས་བརྒྱ་བཞི་བའི་ནང་བཞེངས་ཟེར་བའི་ཞལ་ཐང་ཞིག་ལ། འཇམ་
 རྫོང་ཞལ་གསུམ་བྲག་བྲག་ཡུམ་བཅས་ལྷ་སོ་ལྷའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ལ། སྤྱོ་མདོག་
 གསེར་གྱི་མདོག་ཅན། དབྱུས་ཞལ་གསེར་མདོག་གཡས་ཞལ་དཀར་པོ། གཡོན་ཞལ་
 དམར་པོ། གཡས་གྱི་དང་བོས་རྫོང་། གཉིས་བས་རལ་གྱི། གསུམ་བས་འཁོར་ལོ། གཡོན་
 གྱི་དང་བོས་རྒྱལ་བ། གཉིས་བས་དབྲག་པའི་ཅེར་རྫོང་ཕྱེད་པ་ལ་ལྷེ་བའི་ཐང་རྩྱུ་སྦྱིན་གྱི་
 ཁ་ནས་ལྷགས་ཀྱ། གསུམ་བས་ཞགས་པ་འཛིན་པ་ཞིག་ཀྱང་སྤང་ངོ་། །རྗེའི་སྤྱགས་རེས་
 ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། འཇམ་རྫོང་ལ་ཁ་དོག་དང་བྲག་མཆན་མི་འབྲ་ཞིང་། ཞལ་བྲག་གི་
 ཁངས་འབྲ་བར་བཤད་བ་སོགས་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་གཟུང་
 ངོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷང་འབྲ་མིན་མང་བོ་ཞིག་ཡོད་པར་ཤེས་སོ། །

གསང་འདུས་འཇམ་རྫོང་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས། (གསང་མུགས་) གསང་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་
 ལུགས་ལ་གཟིགས།

གསང་འདུས་འཇམ་དཔལ་རྫོང་། (གསང་མུགས་) གསང་འདུས་འཇམ་རྫོང་དང་འབྲ།

གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས། (གསང་མུགས་) འཕགས་པ་སྤྱོ་སྤྱོ་ཞབས་གྱི་མན་དག་ལས་བྱུང་བའི་

གསལ་བ་འདུས་པའི་ཆོས་སྒྲིག་དང་། དེའི་ཡི་དམ་བཅས་ཀྱི་མིང་། གསལ་འདུས་འཕགས་
 ལུགས་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གསལ་བ་འདུས་པ་དེ་ཡིན། འདི་ལ་ཡབ་ཡུམ་སོ་སོར་བགྲངས་
 ན་མྱ་སོ་གཉིས་ཡོད། སྤྱི་མདོག་ཕྱག་མཆན་སོགས་ཀྱི་མཆོན་དོན་ནི། ཞལ་ལ་ནག་དཀར་
 དམར་བའི་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཡོད་པ་དེས། སྒོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ལ་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་
 ཡོད་པ་དེ་མཆོན་ཞིང་། སྤྱི་ལུས་ཅལ་དུ་འདོན་པས་ཅ་ཞལ་ནག་སོ་བྱས། གཡས་ཞལ་
 གྱིས་སྤྱི་ལུས་དང་རོ་མ་དཀར་སོ་སྤྱི་ར་ས་ན། གཡོན་གྱིས་འོད་གསལ་དང་རྒྱུ་མ་དམར་
 མོ་སྤྱི་ལ་ལྷན། ཅ་ཞལ་གྱིས་རྒྱུ་འཇུག་དང་ཅ་དབྱུ་མ་མཆོན། ཡང་དཀར་པོས་སྤང་བ།
 དམར་པོས་མཆེད་བ། ནག་པོས་ཉེར་ཐོབ། གསུམ་ཀས་རྒྱུ་འཇུག་མཆོན། གསལ་འདུས་
 ཀྱི་སྤྱི་ཐམས་ཅད་ཞལ་གསུམ་པར་ཡོད་པའི་མཆོན་དོན་ནི། གཡས་ཞལ་གྱིས་ཐབས་བདེ་
 བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། གཡོན་ཞལ་གྱིས་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། ཅ་ཞལ་གྱིས་བདེ་
 བ་དང་སྤྱོད་པ་དབྱེར་མེད་པ་མཆོན་པ་ཡིན། ཡང་ན་གཡས་ཞལ་གྱིས་ཀྱན་རྒྱུ་བ་བདེན་པ་
 སྤྱི་མའི་སྤྱོད་དང་། གཡོན་ཞལ་གྱིས་ཤེས་རབ་དོན་དམ་བདེན་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས།
 ཅ་ཞལ་གྱིས་དེ་གཉིས་སྤྱོད་དང་སྤྱགས་སུ་རྒྱུ་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་འཇུག་མཆོན་ནོ། །མཆོན་
 དོན་དེ་དག་ཅན་པའི་སྤྱོད་ནས་ཞལ་གསུམ་པར་བསྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྗེའི་གསལ་འདུས་
 བསྐྱེད་རིམ་ཆོ་གསལ་བྱང་བའི་རེ་སྤྱོད་གསུང་། ཕྱག་དུག་གིས་གཡས་པ་གསུམ་གྱིས་
 ལུགས་འབྱུང་གིས་སྤྱོད་པ་གསུམ་དང་། གཡོན་པ་གསུམ་གྱིས་ལུགས་ལྟོག་གི་སྤང་བ་
 གསུམ་བཞོན་པའི་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་མཆོན། ཕྱག་གཡས་ཀྱི་དང་པོས་རྩོམ་ཅེ་ཅེ་ལྷ་བ་
 ཐུགས་ཀར་འཛིན་པ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། གཉིས་པས་འཁོར་ལོ་ཅི་བས་བརྒྱུད་པའམ་བརྩ་
 གཉིས་པ་ནས་སྤང་། གསུམ་པས་བརྒྱུད་པར་པོ་འོད་དཔག་མེད། གཡོན་གྱི་ཕྱག་དང་པོས་
 ཐུགས་ཀར་བྱིལ་བྱ་འཛིན་པ་རྩོམ་ཅེ་ཅེ་འཆང་། གཉིས་པས་རིན་པོ་ཆེ་རིན་འབྱུང་། གསུམ་པས་
 རལ་གྱི་དོན་བྱུང་གི་ཕྱག་མཆན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནས་སྤང་ལ་གཡས་འཁོར་ལོ་རྩོམ་ཅེ་
 སོགས་རང་རང་གི་རིགས་ཀྱི་ཕྱག་མཆན་དང་པོ་མཇེད་པ་མ་གཏོགས་སྤྱི་རེ་རེས་ཀྱང་

རིགས་བྱུག་གི་བྱུག་མཆོན་བསྐྱམས་བ་ནི། རྣམ་པ་རིགས་སོ་སོའི་སྒྲར་སྒྲར་ཡང་དོན་ལ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་གྲི་བྱུང་བདག་དང་། རིགས་བྱུག་ཀ་བསྐྱམས་པའི་བདག་ཉིད་
ཡིན་པ་མཆོན་ནོ། །

གསང་འདུས་འབགས་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་དོན་བསྟུ། (གསང་ལྷགས་) གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་
གྱི་དོན་བསྟུ་ལ་གཟིགས།

གསང་འདུས་འབགས་ལུགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་བསྟུས་དོན། (གསང་ལྷགས་) གསང་འདུས་རྫོགས་རིམ་
གྱི་དོན་བསྟུ་ལ་གཟིགས།

གསང་འདུས་ཆུ་བརྒྱད། (གསང་ལྷགས་) ༡ རྒྱལ་བ་དོན་རྗེ་འཆང་། (འདི་རྒྱུད་གསུང་བ་པོ་ཡིན། དེས་
གསང་འདུས་ཅ་རྒྱུད་ལེ་འུ་བཅུ་བདུན་པ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལེ་འུ་བཅོ་བརྒྱད་པ། བཤད་རྒྱུད་དོ་
རྗེ་འཕྲེང་པ། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན། ཡེ་ཤེས་དོན་རྗེ་ཀུན་ལས་བདུས་པ། ལྷ་མོ་བཞེས་ཞུས་
པ། དོན་རྗེ་སྤང་པོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱུད། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་གཉིས་སུ་མེད་པ་
མཉམ་པ་ཉིད་རྣམ་པར་རྒྱལ་པ། ཐམས་ཅད་གསང་བ་བཅས་གསུངས།) ༢ གསང་བདག་
(འདི་རྒྱུད་སྤྱད་པ་པོ་ཡིན།) ༣ ཡི་རྩ་བྱུ་ཏེ། (འདིས་གཞུང་མཛད་པ་མི་སྤང་ཞེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོ་གསུང་།) ༤ ལྷའི་མཁའ་འགོ་མཁའ། ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་མ་ཡང་ཟེད། (འདིས་གཞུང་
མཛད་པ་མི་སྤང་གསུང་།) ༥ ས་བདག་མི་སྤང་གསུང། (འདིས་གཞུང་མཛད་པ་མི་སྤང་གསུང་།)
༦ དཔལ་ལྷན་ས་ར་ཏ། (འདིས་གཞུང་མཛད་པ་མི་སྤང་གསུང་།) ༧ སློབ་དཔོན་ལྷ་སྤྱུ་བ།
(འདིས་བསྐྱེད་རིམ་སྟོན་པ། འདུས་པའི་སྤྱུ་བ་ཐབས། མདོ་བསྟེ། དཀྱིལ་ཆོག་ཉི་ཤུ་པ།
རྫོགས་རིམ་སྟོན་པ། རིམ་པ་ལྷ་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་དོ། ཞེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་
བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀ་གསུང་།) ༨ འབགས་པ་ལྷ། (འདིས་རིམ་ལྷའི་དོན་འབྲེལ་སྤྱོད་
བསྟུས་སྟོན་མ། བདག་བྲིན་གྱིས་བཟླས་པའི་རིམ་པ་གཉིས་མཛད།) ༩ ལྷའི་བྱང་ཆུབ།
(འདིས་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་མཛད། འདི་བསྐྱེད་རིམ་གཙོ་པོ་དང་རྫོགས་རིམ་ཡང་སྟོན་
ཞེས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྟོན་བྱས་པས་སོ།) ༡༠ རྒྱུ་བཤེས་གཉེན། ༡༡ མ་

ྲང་གི། ༡༩ དཔལ་རྒྱུ་རྒྱ་བ་ཐགས་ལ། (འདིས་གསང་འདུས་འབྲེལ་བ་སྒྲོན་གསལ་
 མཛད་) ༡༩ སྒོ་བ་དཔོན་སྒྲིག་པའི་དོ་ཨ། (འདིས་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེད་གཞིའི་བཤད་པ་ཙམ་མཛད་
 ཅས་མེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་གསུང་) ༡༠ སྒྲིག་དོར་གྱི་སྒོ་བ་མ་སྒོ་བ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་
 ཤེས་ཞབས། (སྒོ་བ་དཔོན་འདིས་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐྱོར་ལ། སྐུ་བ་ཐབས་ཀྱུ་
 བཟང་དང་། བཞི་བརྒྱ་ལྟ་བུ་བ་གཉིས། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐྱོར་ལ། ཡོལ་བའི་སྒྲིག་ལེ་བཅས་
 གསུངས་པོ་)

གསང་འདུས་སྟོན་ལམ། (གསང་སྟགས) རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་དབལ་གསང་འདུས་སྟོན་
ལམ་ཞེས་བྱ་བ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་གནད་ཆ་ཆང་བར་སྟོན་པའི་སྟོན་ལམ་ཅུང་བསྟུས་
འིན་ཆུབས་ཅན་ཞིག་འདི་རྒྱན་བྱ་ཞལ་འདོན་གྱི་དུབ་ན་པན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད། འདི་ལ་
གོ་བ་ལམ་ཅན་ཆགས་པས་ཀྱང་མདོ་སྟགས་སྤྱི་དང་སྟག་པར་སྟགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རྗེས་ཀྱི་
ལམ་ལ་གོ་བ་རྟགས་རིམ་ཅན་ཞིག་ཆགས་སྟབས། གསང་འདུས་སྟོན་ལམ་འདི་རྗེའི་གསུང་
ཐོར་བྱ་ལ་འཇུག་བཞུགས་སོ། །

གསང་འདུས་སྟོན་ལམ་གྱི་རྟེ་གླ། (གསང་ཐུགས) རྩོམ་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་སྟོན་
ལམ་གྱི་རྟེ་གླ། འབྲོང་ཅེ་རྩ་བཅུ་དེ་ཆེན་ཀླུ་ལ་མཆོས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་སྟོན་
ལམ་གྱི་རྟེ་གླ། མཁས་བྱུ་བ་ཆེན་པོ་ཨེ་ཤེ་ཤེ་པ་ལ་མཆོས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་
སྟོན་ལམ་གྱི་རྟེ་གླ། མདོ་རྩོད་པ་ཨ་མོ་རྩ་བཟླ་ལེ་ཤེ་ཤེ་པ་ལ་མཆོས་མཛད་པའི་གསང་
འདུས་སྟོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་པ་བཅས་སོ། །

གསང་འདུས་ཙ་རྒྱུད། (གསང་སྒྲགས) དེ་བཞིན་གཤམ་གསེང་གསང་ཅན་གྱི་སྒྲ་གསུང་སྒྲགས་ཀྱི་གསང་
 ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཟག་པའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལེ་འདུ་བཅུ་བདུན་
 གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ལེ་འདུ་བཅུ་བདུན་ཀྱི། དང་པོ་ཉིད་འཛིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷིན་
 གྱིས་རྒྱོབ་པའི་ལེ་འདུ། གཉིས་པ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་མེམས་ཀྱི་ལེ་འདུ། གསུམ་པ་རྩོམ་པོ་རྩོམ་པའི་
 ཉིད་འཛིན་ཞེས་བྱ་བའི་ལེ་འདུ། བཞི་པ་སྒྲགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལེ་འདུ། ལྷ་པ་ཀུན་དྲ་

སྟོན་པའི་མཆོག་གི་ལེའུ། རྩལ་པ་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་ལེའུ། བདུན་པ་ཐུགས་ཀྱི་
 སྟོན་པ་མཆོག་གི་ལེའུ། བརྒྱད་པ་བཤང་གཅིའི་དམ་ཆོག་གི་ལེའུ། དབྱ་པ་དོན་དམ་པའི་
 དག་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་དམ་ཆོག་གི་ལེའུ། བཅུ་པ་ཐུགས་བསྐྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་
 ལེའུ། བཅུ་གཅིག་པ་ཐུགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་མཆོག་གི་ལེའུ།
 བཅུ་གཉིས་པ་རྩོམ་སྟོན་པ་དམ་ཆོག་སྐྱལ་བ་མཆོག་དེས་པར་བསྟན་པའི་ལེའུ། བཅུ་
 གསུམ་པ་རྩོམ་སྟོན་པའི་དམ་ཆོག་བཀོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྐྱོས་པ་མངོན་པར་རྩོགས་པར་
 བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ། བཅུ་བཞི་པ་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་མཛད་ཏུ་བྱུང་བ་
 ཐུགས་ཀྱིས་འགྲུགས་པ་ནམས་པར་སྐྱལ་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ། བཅོ་ལྷ་པ་སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཆོག་གི་སྟོང་པོ་རྩོམ་སྟོན་པའི་ལེའུ། བཅུ་རྩལ་པ་
 དངོས་བྱུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྩོམ་སྟོན་པར་རྩོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་བྱ་
 བའི་ལེའུ། བཅུ་བདུན་པ་དམ་ཆོག་དང་ཕྱོས་པ་རྩོམ་སྟོན་པའི་ལེའུ། བཅུ་བརྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་
 བའི་ལེའུ། བཅུ་བཅུ་མོ། །དེ་ཡང་གསང་འདུས་ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་ལེའུ་སྟེ་དང་པོའོ། །དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་
 ལས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ་གཉིས་པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་
 དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་ལས་རྩོམ་སྟོན་པའི་ཉིང་དེ་
 འཛིན་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ་སྟེ་གསུམ་པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་
 དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ་བཞི་པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་
 དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་ལས་ཀྱུན་ཏུ་སྟོན་པའི་མཆོག་གི་ལེའུ་སྟེ་ལྷ་
 པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་ཆེན་
 གསང་བ་འདུས་པ་ལས་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་ལེའུ་སྟེ་རྩལ་པའོ། །
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་

འདུས་པ་ལས་སྒྲིལ་གྱི་སྒྲིལ་པ་མཆོག་གི་ལེའུ་སྒྲིལ་བདུན་པ་ལོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིལ་དང་གསུང་དང་སྒྲིལ་གྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་ལས་བཤད་
 གཅིའི་དམ་ཆོག་གི་ལེའུ་སྒྲིལ་བརྒྱུད་པ་ལོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིལ་དང་
 གསུང་དང་སྒྲིལ་གྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་ལས། རོན་དམ་པའི་དག་པ་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་ཀྱི་རོན་གྱི་དམ་ཆོག་གི་ལེའུ་སྒྲིལ་དགུ་པ་ལོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིལ་
 དང་གསུང་དང་སྒྲིལ་གྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིལ་བསྐྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ་སྒྲིལ་བཅུ་པ་ལོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིལ་དང་གསུང་དང་སྒྲིལ་གྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་ལས་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིལ་གྱི་དམ་ཆོག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་སྒྲིལ་བྱ་མཆོག་གི་
 ལེའུ་སྒྲིལ་བཅུ་གཅིག་པ་ལོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིལ་དང་གསུང་དང་སྒྲིལ་
 ཀྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེ་རྗེའི་སྒྲིལ་
 བ་དམ་ཆོག་སྒྲིལ་བ་མཆོག་དེས་པར་བསྐྱོན་པའི་ལེའུ་སྒྲིལ་བཅུ་གཉིས་པ་ལོ། །དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིལ་དང་གསུང་དང་སྒྲིལ་གྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་
 ལས་རྗེ་རྗེའི་དམ་ཆོག་བཀོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རོན་སྒྲིལ་བ་མངོན་པར་རྗོགས་པར་བྱང་
 རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ་སྒྲིལ་བཅུ་གསུམ་པ་ལོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིལ་
 དང་གསུང་དང་སྒྲིལ་གྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་ལས་སྒྲིལ་དང་གསུང་དང་སྒྲིལ་
 མཛད་བྱ་བྱང་བ་སྒྲིལ་གྱིས་འགྲུགས་པ་ནམ་པར་སྒྲིལ་པའི་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ་སྒྲིལ་
 བཅུ་བཞི་པ་ལོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིལ་དང་གསུང་དང་སྒྲིལ་གྱི་གསང་
 ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཆོག་གི་སྒྲིལ་པོ་རྗེ་རྗེ་འབྲུང་
 བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ་སྒྲིལ་བཅོ་ལྔ་པ་ལོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིལ་དང་གསུང་
 དང་སྒྲིལ་གྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་འདུས་པ་ལས་དངོས་བྱུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དཀྱིལ་
 འཁོར་རྗེ་མངོན་པར་རྗོགས་པར་བྱང་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ་སྒྲིལ་བཅུ་དྲུག་པ་ལོ། །དེ་

བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་ཆེན་གསང་བ་
འདུས་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཆོག་དང་ཕྱོམ་པ་རྡོ་རྗེའི་བྱིན་གྱི་
རྒྱབས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེ་ལྷེ་བཙུ་བདུན་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ཤོག་
ཐེབ་༡༣༤ཙམ་ཡོད། སྡེ་དགེ་བཀའ་འབྱུང་རྒྱུད་༩ ཙམ་ ༡ཤོག་གངས་༤༠ན་༡ནས་མཇུག་
༡༤༤ན་ལྷོགས་སོ། །

གསང་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས། (གསང་ལྷགས) སྡེ་གཞོར་གྱི་སྟོབ་མ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཡེ་
ཤེས་ཞབས་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་འདུས་པའི་དོན་བཤད་པའི་རིམ་པ་ལ་
ནི་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་སོ། །དེའི་ལམ་ལ་རིམ་བ་གཉིས་ལས་
བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ནི། འཇམ་པའི་རྡོ་རྗེས་གཙོ་མཛད་པའི་ལྷ་བཙུ་དགྲའི་དགྲིལ་འཁོར་ཉེ་
བསྐྱེད་ཐབས་ཀུན་བཟང་དང་བཞི་བརྒྱ་ལྷ་བཙུ་བར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །རྡོ་གསུང་པའི་རིམ་པ་
ནི་རྗེ་བཙུན་གྱིས་གསུངས་པའི་ཞལ་ལུང་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་གྲོལ་བའི་
ཐེག་ལེ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཞེས་རྗེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྟོན་ན་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པ་དེ་
ཉིད་དུ་གཟིགས།

གསང་འདུས་བཤད་རྒྱུ། (གསང་ལྷགས) གསང་འདུས་ཙུ་རྒྱུད་ལེ་ལྷེ་བཙུ་བཙུང་བ། ལྷ་མོ་བཞེས་
ལུས། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན། རྡོ་རྗེ་ཕྱིང་བ། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་ལས་བཙུས་པ། ལྷའི་དབང་
པོས་ལུས་པ་རྣམས་སོ། །བྱི་མ་འདི་བོད་དུ་མ་འབྱུང་ཞེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་གསུང་།

གསང་འདུས་རྡོ་གསུང་རིམ་གྱི་དོན་བསྟུ། (གསང་ལྷགས) གསང་བ་འདུས་པའི་རྡོ་གསུང་རིམ་གྱི་དོན་བསྟུ་
ཞེས་བར་གཟིགས།

གསང་གནས། (གསང་ལྷགས) 1 མོ་མོའི་རྟགས་སམ། དེ་དག་གང་དུ་ཡོད་སའི་གནས། 2 ལྷེ་འོག་སོར་
གསུམ་བཞེའི་མཆོངས། 3 ལྷེ་བའི་གནས། 4 གསང་བ་དམ་པོ་བྱེད་སའི་གནས།

གསང་གནས་བདེ་སྐྱོང་གི་འཁོར་ལོ། (གསང་ལྷགས) དེ་ནི་བསྐྱེད་ཙུ་བའི་ཐད་ཀྱི་སྐམ་མདོ་རྟགས་ཀྱི་
གོང་ཙམ་དུ་དབུ་མ་ལས་སྤར་ལྟར་གྱེས་པས་གསང་གནས་བདེ་སྐྱོང་གི་འཁོར་ལོ་ཙུ་

འདབ་སོ་གཉིས་པ་གདུགས་ཁ་སྐྱབས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་གཙོ་
བོ་གསང་གནས་སུ་སྐྱོང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བུའོ། །

གསང་སྐྱོད། 1 བཤད་གཅི་འདོར་སའི་ཁང་པའི་མིང་། 2 (གསང་སྐྱགས་) གསང་བའི་སྐྱོད་པ། 3 (བཀའ་
བརྒྱུད་) སྐྱོད་པ་ལྟའི་ནང་གསེས། ཀུན་བཟང་གི་སྐྱོད་པ་ལ་སོགས་འདོན་པའི་སྐད་དུ་དུར་
ཁོད་དམ། ཤིང་གཅིག་ལ་སོགས་པའི་གནས་སུ་བྱག་རྒྱ་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་
པའོ། །བྱག་ཆེན་ཁྱིད་ཡིག་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་ལ་གཞི་བྱས།

གསང་སྐྱོད་ཐོག་སྒྲོམ། (བཀའ་བརྒྱུད་) འཕྲོ་མགོན་གཙང་བ་རྒྱ་རས་ཀྱི་ཁྱིད་ཆེན་བརྒྱུད་ཀྱི་གྲ་གྲལ་ཏེ།
གཙོ་བོར་གདུམ་མོ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཀྱི་སོགས་འབྲིན་པའི་སྐྱོད་པ་ཞིག

གསང་བླ། 1 སྐྱིད་འོད་སྐད་ཀྱི་གསང་བླ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དང་། 2 རྫོག་ལོ་རྒྱ་བ་ལེགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་རྫོ་བོའི་ཡུང་བསྟན་ལྟར་བྱག་བཏབ་པའི་གསང་བླ་ནི་འཕྲོག་དགོན་པའི་མིང་།

གསང་བླ་ནི་འཕྲོག་དགོན་པ། མཉམ་མེད་རྫོ་བོ་ཆེན་པོའི་སློབ་མ་རྫོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
རྫོ་བོའི་བཀའ་ཡུང་ལྟར་བྱི་ལོ་ ༡༠༥༣ ལོར་བྱག་བཏབ་ཅིང་། གངས་ཅན་ཀྱི་སྐྱོངས་ཀྱི་ཡུང་
ངེགས་ཀྱི་བཤད་བྲུང་ཅོད་ཀྱི་ཐོག་མའི་འབྲུང་ཡུངས་ཡིན་ནོ། །

གསང་བ། 1 སྐྱེད་པ། 2 གནས་ལུགས། སྐྱོད་འཇུག་ལས། གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མཆོག་།སེམས་
ཀྱི་གསང་འདི་མ་ཤེས་ན། །བདེ་ཐོབ་སྐྱུག་བསྐྱེད་གཞུང་འདོད་ཀྱང་། །དེ་དག་དོན་མེད་ཀྱི་
ནར་འབྲམས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །སྐྱོད་འཇུག་དར་རྒྱུག་ལས། སྐྱོད་མིན་ལ་མི་སྟོན་
བས་སེམས་ཀྱི་གསང་བ་དོན་དམ་བདེན་པ། ཞེས་གསུངས། 3 རྫོག་གྲུང་། རྫོགས་པར་
དཀའ་བ། རྫོའི་སྐྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྲུར་པ་སོགས་པ་འཇུག 4 མོ་མོའི་རྟགས། 5 ལྟོ་ལོག་སོར་
གསུམ་བཞིའི་མཚནས། 6 ལྟོ་བ། དཔེར་ན་ལྟོ་བའི་རྒྱ་སྐྱེས་ལ་གསང་བའི་རྒྱ་སྐྱེས་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། སྐྱགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གསང་བ་ཞེས་པ་ལྟོ་བ་ལའང་འཇུག་སྟེ། རྫོའི་སྐྱགས་རིམ་ཆེན་
མོ་ལས། གསང་བ་ནི་ལྟོ་བ་ལ་གོ་དགོས་པ་མང་དུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། སྐྱ་བཤད་ནི།
སྐྱོད་མིན་ལ་གསང་བས་སམ་ཡང་ན་རྫོག་གྲུང་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་གསང་བ་ཞེས་བུའོ། །

གསང་བ་བྱུང་བ། (གསང་མཁུགས་) མཁོ་བ་དཔོན་བརྒྱ་བརྒྱ་ས་མཛད། བཀའ་ཚེའི་འབྲུང་། འུ་སྟོན་གྱིས་ལམ་
གྱི་རིམ་བ་སྒྲ་ཚོགས་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་གས་སུ་བཞག འདི་ (གསང་བ་) འདུས་པར་
བརྟེན་པ་གཞུང་འདི་ཉིད་ན་གསལ་ཞེས་དང་། གསང་བ་བྱུང་བ་མཛད་པ་ལོ་བརྒྱ་དོན་ཆེ་ཞེས་
བྱ་བ་ཡང་ཞིང་པ་བརྒྱ་དོན་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པ་འདྲའོ། །ཞེས་དེ་བ་སྟོན་གསུང་།

གསང་བ་འདུས་པ། (གསང་མཁུགས་) <གྲུ་ཅ་ས་སྒྲ་ཇ་> 1 ལྷ་མེད་ཀྱི་ཡང་ཅེའི་རྒྱུད་སྡེ་ཞིག འདིའི་ལྷ་
བརྒྱད་ནི། རེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྟོན་ལས། །མཛད་བྱུང་མཚན་དཔེའི་དཔལ་འབར་ལོངས་
སྟོང་རྩོགས། །ཁ་སྐྱོར་བདེ་སྟོང་རོལ་རྟག་རོལ་ཞིང་། །དམིགས་མེད་ཐུགས་རྩེས་ཞི་བའི་
མཐའ་སྤངས་པ། །རྒྱལ་བ་ཡན་ལག་བདུན་ལྡན་ (རྒྱལ་བ་དོན་ཆེ་འཆང) ལ་བྱག་
འཆོལ། །གསང་བ་ཀྱན་འདུས་སྟུང་མཛད་གསང་བའི་བདག །རྒྱུད་རྒྱལ་འདུས་པའི་ལམ་
གྱིས་མཚོག་བརྟེས་པ། །ཡི་རྩ་བྱ་ཏི་སྒྲ་ཡི་མཁའ་འགོ་མ། །བི་སུ་ཀམ་དཔལ་ལྡན་ས་ར་
ཏ། །ལྷ་སྐུ་དོན་ཆེ་ཅན་དང་འཕགས་པ་ལྷ། །ལྷ་བྱང་ལྷ་ཀྱུ་བཞེས་གཉེན་མ་ཏང་གི། ལྷ་བའི་
ཞབས་སོགས་ལྷ་མ་བརྒྱད་པ་ལ། །ལུགས་དག་དང་བའི་ཡིད་ཀྱིས་བྱག་འཆོལ་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 ལྷ་མེད་ཀྱི་ཡི་དམ་ཞིག་སྟེ། ཞེ་སྤང་དོན་ཆེ་ཡང་ཟེར། དགེ་ལྡན་པའི་
ཡི་དམ་གསལ་ཆེ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག 3 རྒྱལ་བ་དོན་ཆེ་འཆང་། སྐྱ་བཤད་ནི། དོན་ཆེ་
འཆང་ནི་སངས་རྒྱུ་མམས་ཅད་ཀྱི་གསང་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའམ་འདུས་པའི་རོ་བོ་
ཡིན་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱའོ། །རེའི་རྒྱལ་གཞག་རིམ་པའི་རྒྱལ་བཤད་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

གསང་བ་འདུས་པ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅེ་མོའམ་མཚོག་ཡིན་ཚུལ། (གསང་མཁུགས་) སྤྱིར་ན་རྒྱུད་
ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ་དང་མཚོག་དང་ཅེ་མོ་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་ཆེ་བསྟོན་མང་དུ་
ཡོད་པ་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བར། རྒྱུད་འདི་ལ་དོན་རོ་མར་རྒྱུད་གཞན་ལ་མེད་པའི་འབྱུང་དུ་
ཐོན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཁྱད་པར་ཅན་ལྡན་པའི་སྟོན་སྟུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅེ་མོའམ་མཚོག་ཏུ་
བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། གསང་འདུས་ཀྱི་རྒྱུད་འདིས་རྒྱུད་སྡེ་གཞན་ལ་གསལ་ཁ་མེད་པའི་ཕྱིན་ཏུ་
སྤྱི་བའི་གཞུག་ལུས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་འདི་ཉིད་རེ་བཟང་རེ་བཟང་དུ་བཏང་སྟེ། སྐྱ་ལུས་སུ་སྐྱུ་བ་

ཚུལ་དང་། སྐྱེ་ལུས་དེ་ཉིད་རིང་ལོ་དག་ཏུ་སོང་སྟེ་མཐར་མཆན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་
 སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེ་སྐྱུ་ཚུལ་ནམས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་རྒྱལ་བར་གསུངས་པའི་གནད་
 གྱིས། འདི་རྒྱད་ཀྱན་གྱི་ཅེ་མོའམ་མཆོག་ཏུ་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་
 མཐུན་པའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༣བཤམས། ཆེ་འདིར་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་ནི། ཁ་
 སྐྱོར་ཡན་ལག་བདུན་ལྡན་མཆན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་ལོངས་སྐྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ཆེ་འདིར་
 འབྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་སྐྱེ་མའི་ལས་ཉོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ལུས་འདི་སྐྱེ་དེར་འབྱར་འབྲོ་བ་
 ནི་ལོངས་མེད་ཅིང་། འདི་སྤངས་ནས་སྐྱེ་དེ་ཐོབ་པ་ལ་ནི། ཆེ་བརྗེས་ནས་ལུས་འདི་སྤངས་
 ཉེ་སྐྱེ་དེ་འབྲུབ་པ་ཡིན་ན། ཆེ་འདིར་འཆང་རྒྱ་བའི་ནམ་གཞག་ཉམས་ལ། ཆེ་མ་འཕྲོས་པར་
 ལུས་འདི་སྤངས་ཉེ་མཆན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སྐྱེ་དེ་སྐྱུ་བ་པ་ཡིན་ན་ནི། སྐྱེ་དེ་རིགས་འདྲའི་
 རྒྱན་མེད་པར་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པས། རིགས་འདྲའི་རྒྱ་རི་འད་ཞིག་ལས་སྐྱུ་བ་བ་དང་། མ་དག་
 པའི་ལུས་འདི་གཉེན་པོ་གང་གིས་སྦྲོབས་གྱིས་འདོར་བ་དང་། འདི་དོར་ནས་ལོངས་སྐྱེ་དེ་
 སྐྱུ་བ་ཚུལ་རི་ལྟར་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། ལམ་དེ་དག་སྐྱུ་བ་
 དགོས་ཀྱི། རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་མཆན་དཔེས་བརྒྱན་པ་འབྲུབ་པའི་གཞི་ཙམ་ཡང་མེད་པར།
 སེམས་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པ་ལ་གནས་པ་འདི་ཀ་གོམས་པར་བྱས་པས། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་
 པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་མདོན་དུ་གྱུར་ནས་འཆང་རྒྱ་ལོ། །ཞེས་བཟོད་ཀྱང་། མཆན་དཔེ་དང་
 ལོངས་སྐྱུ་ལ་སོགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཆོས་སྐྱེ་རྒྱུད་པའི་སངས་རྒྱུ་སོ་སྐྱེའི་ལུས་ཅན་
 ཞིག་ཁས་ལེན་དགོས་མོད་ཀྱི། ཆེ་འདིར་མཆན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སྐྱེ་མ་དག་པའི་ལུས་
 འདི་སྤངས་ནས་བསྐྱུ་བ་པའི་ཚུལ་ནི། དཔལ་ལྡན་འདུས་པའི་རྒྱད་དུ་ཆེས་རྒྱས་པར་བཤད་
 པ། འཕགས་པ་རྩ་སྐྱུ་ལཔ་སྤྱི་ཉི་མན་དག་གིས་གསལ་བར་བྱེ་བ། ཡང་དག་པའི་སྤྲུལ་
 མཉེས་པར་བྱས་པའི་རྩོན་ལས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་དགོས་ཀྱི། རྒྱུད་སྟེ་གཞན་ལས་བདེ་སྟོང་སྐྱོར་
 བ་སོགས་རྒྱས་པར་བཤད་ཀྱང་། མ་དག་པའི་ལུས་འདི་སྤངས་ནས། ཆེ་འདིར་མཆན་
 དཔེས་བརྒྱན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱུ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མི་གསལ་ཞིང་མི་རྒྱས་པས་རྒྱུད་

གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་ལ་མཐའ་ཚད་པའི་རེས་པ་
 རྟེན་དགོས་ཏེ། དེ་རྟེན་ན་ནི་དཔལ་ལྷན་འདུས་པ་གསུང་རབ་ཀྱང་གྱི་མཆོག་དང་། ལམ་
 འདི་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་མེད་པར་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་རྟེན་པར་འགྱུར་ལ། ཚུལ་དེ་མ་གོ་
 བ། སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེ་འདིར་མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སྤྲ་སྤྲུབ་ཚུལ་གྱི་
 རྟོགས་ཅམ་ཡང་མ་མཐོང་བར་སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ལ་དད་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་སྤྲུས་ཀྱང་། རང་
 ལ་ཡིད་བརྟན་ཅིང་མེད་པར། གཞན་གྱི་ཆོག་རྗེས་འབྲངས་པའི་གཡམ་ལ་རྒྱགས་པ་ཅམ་
 ཡིན་པས། སྤྱིར་པོ་ཅི་ཡང་མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསང་བ་འདུས་པའི་སྤྱིར་མཆོན་དོན། (གསང་ལྷགས) འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ཡི་དམ་གསང་བ་འདུས་
 པའི་ཞལ་བྱག་གི་མཆོན་དོན་ནི། ཞལ་ལ་ནག་དཀར་དམར་པའི་ཁ་དོག་སྤྲ་ཆོགས་ཡོད་པ་
 དེས་སོག་འཛིན་གྱི་རྒྱང་ལ་ཁ་དོག་སྤྲ་ཆོགས་ཡོད་པ་དེ་མཆོན། སྤྲ་ལུས་ཅལ་དུ་འདོན་
 པས་ཅ་ཞལ་ནག་པོར་ཡོད། གཡམ་ཞལ་གྱིས་སྤྲ་ལུས་དང་རོ་མ་དཀར་མོ་སྟེ་ར་ས་ན།
 གཡོན་ཞལ་གྱིས་འོད་གསལ་དང་རྒྱང་མ་དམར་མོ་སྟེ་ལ་ལྷ་ན། ཅ་ཞལ་གྱིས་ཟུང་འཇུག་
 དང་ཅ་དབུ་མ་མཆོན། ཡང་དཀར་པོས་སྤང་བ། དམར་པོས་མཆེད་པ། ནག་པོས་ཉེར་ཐོབ།
 གསུམ་ཀས་ཟུང་འཇུག་མཆོན། བྱག་དུག་གིས་གཡམ་པ་གསུམ་གྱིས་ལུགས་འབྱུང་
 གིས་སྟོང་བ་གསུམ་དང་། གཡོན་པ་གསུམ་གྱིས་ལུགས་ལྗོག་གི་སྤང་བ་གསུམ་བཞོན་
 པའི་རྒྱང་དང་བཅས་པ་མཆོན། བྱག་གཡམ་གྱི་དང་པོས་རྩོུ་རྩོུ་ཅེ་ལྷ་པ་ཐུགས་ཀར་འཛིན་
 པ་མི་བསྟོད་པ་དང་། གཉིས་པས་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བརྒྱད་པའམ་བཅུ་གཉིས་པ་རྣམ་སྤང་།
 གསུམ་པས་བསྐྱེད་པའི་འོད་དཔག་མེད། གཡོན་གྱི་བྱག་དང་པོས་ཐུགས་ཀར་ཕྱིལ་བྱ་
 འཛིན་པ་རྩོུ་རྩོུ་འཆང་། གཉིས་པས་རིན་པོ་ཆེ་རིན་འབྱུང་། གསུམ་པས་རལ་གྱི་དོན་བྱུབ་
 གྱི་བྱག་མཆོན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་སྤང་ལ་གཡམ་འཁོར་ལོ་རྩོུ་རྩོུ་སོགས་རང་རང་
 གི་རིགས་ཀྱི་བྱག་མཆོན་དང་པོ་མཇུག་པ་མ་གཏོགས་ལྷ་རེ་རེས་ཀྱང་རིགས་དུག་གི་བྱག་
 མཆོན་བསྐྱམས་པ་ནི། རྣམ་པ་རིགས་སོ་སོའི་སྤྱིར་སྤྱིར་ཡང་དོན་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིགས་

ཀྱན་གྱི་བྱུང་བ་དག་དང་། རིགས་ཀྱི་གྲུག་གི་བསྐྱུས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་མཆོག་།
གསང་བ་འདུས་པའི་བྱུང་ཆོས་། (གསང་མཁུགས་) རྩེ་འེ་རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ལས་། བཤེགས་ཏོགས་ན་
མཐའ་དག་གསུང་རབ་ལ། མི་འཛིགས་སྒྲོབས་པ་མཆོག་སྟེ་འདུས་པའི་ལས། རྩེ་བཞིན་
གསལ་མཛོད་འཛམ་དབྱངས་སྒྲ་མ་ཡི། ཞབས་ཀྱི་བསྐྱར་རྟག་ཏུ་གྲུས་བྱས་འཆོལ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོང་། (གསང་མཁུགས་) གསང་འདུས་ཅ་རྒྱུད་ལེ་འུ་བཅུ་བདུན་ལ། (ལོ་རྒྱ་
བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར་) རྒྱུད་བྱི་མ་ལེ་འུ་བཙོ་བརྒྱད་ལ། (ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་
པོའི་འགྲུར་) བཤད་རྒྱུད་དོན་རྩེ་བཤད་ལ། (ལྷ་སྒྲ་མ་ཡི་ཤེས་འོད་ཀྱི་འགྲུར་) དགོངས་པ་ལུང་
སྒྲོན། (ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར་) ཡེ་ཤེས་དོན་རྩེ་ཀྱན་ལ་བཏུས་ལ། (ཁུ་དངོས་
བྱུང་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་པའི་འགྲུར་) ལྷ་མོ་བཞེས་ལུས་ལ། (སྒྲ་ཉིའི་འགྲུར་) དོན་རྩེ་སྟོང་
པོ་ཅན་གྱི་རྒྱུད། (ལྷ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་འགྲུར་) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་
རྒྱུད་གཉིས་སུ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ནམ་པར་རྒྱལ་ལ། (ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་བྲོས་ཀྱི་འགྲུར་)
ཐམས་ཅད་གསང་ལ། (ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར་)

གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་སྒྲོང་། (གསང་མཁུགས་) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་
པ་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་མཛོད་པ་ལ། (སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛོད་པའི་འདུས་པའི་
འགྲེལ་པ་བརྒྱད་ནི།) གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ། (མཆྐ་ག་ལ་ཤེས་རང་འགྲུར་)
སྒྲུབ་ཐབས་མདོར་བྲས། མདོ་བསྟེ། དཀྱིལ་འཁོར་ཆོ་ག་ཉི་ཤུ་ལ། (གཞོན་ནུ་བྲམ་པའི་རང་
འགྲུར་) རིམ་ལྷ། (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར་) བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཆོགས་
བཅད་ལ། (པ་ཆབ་ཀྱི་འགྲུར་) ཆོག་ལྷག་ (མདོ་སྟེ་འབར་གྱི་འགྲུར་) བཅས་བརྒྱད་པོ་
ནམས་སོ། ། (སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་པ་སྒྲུབ་མཛོད་པའི་) རྒྱུད་པ་བསྐྱུས་པའི་སྒྲོན་ལ། (རིན་
ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར་) དེའི་བཤད་པ། (སྒྲོབ་དཔོན་ཤུ་བཤེས་གཉིན་གྱི་མཛོད་པ། པ་
ཆབ་ཀྱི་འགྲུར་) (སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་མཛོད་པའི་) དཀྱིལ་ཆོག་ (པ་ཆབ་ཀྱི་

འགྲུར) (སྐྱོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་ས་མཛད་པའི) སེམས་ཀྱི་སྤྱི་བ་སྤྱོད་། (ནག་ཆོའི་
 འགྲུར) བདག་གིན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་རིམ་པ་དང་། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པ། (རིན་
 ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར) ཡ་ར་ལ་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ། གསང་བ་འདུས་
 པའི་རོ་སྒེག་གི་ཆོ་ག། (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར) (སྐྱོབ་དཔོན་སྤྱི་གཙམ་འཛིན་དཔལ་
 བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི) དཀྱིལ་འཁོར་ཆོག་ག་རྒྱུང་འདུག་གསལ་བ། (ས་ལོའི་
 འགྲུར) (སྐྱོབ་དཔོན་སྤྱིའི་སྐྱོས་མཛད་པའི) བསྐྱེད་རིམ་རྣམ་གཞག་རིམ་པ། (རིན་ཆེན་
 བཟང་པོའི་འགྲུར) ལས་ཀྱི་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། (ཆོས་རྗེ་དཔལ་གྱི་འགྲུར) (སྐྱོབ་
 དཔོན་སྤྱི་དབྱངས་བཅུ་གཅིག་པས་མཛད་པའི) རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ།
 (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར) (སྐྱོབ་དཔོན་སྤྱིའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི) རིམ་ལྗེའི་
 འགྲེལ་བ་ལོར་བུའི་ཐེང་བ། (ནག་ཆོའི་འགྲུར) (སྐྱོབ་དཔོན་སྤྱིའི་སྐྱོས་མཛད་པའི) རིམ་པ་
 ལྷ་ཁོངས་སུ་བསྐྱུ་བ། (པ་ཚབ་ཀྱི་འགྲུར) (ནག་པོ་དམ་ཆོག་རྡོ་རྗེས་མཛད་པའི) རིམ་ལྗེའི་
 དཀའ་འགྲེལ། (ནག་ཆོའི་འགྲུར) (སྐྱོབ་དཔོན་སྤྱིའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི) རིམ་ལྗེའི་
 དཀའ་འགྲེལ་དོན་གསལ་བ། (འདི་ཐེ་ཆོས་ཀྱི་གཞིའོ་གསུང་། (སྐྱོབ་དཔོན་རྣ་བྱ་གྱི་ཉིཤམ་
 སྐལ་ལྷན་གྲགས་པས་མཛད་པའི) རིམ་ལྗེའི་དཀའ་འགྲེལ། (ཤུག་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་འགྲུར)
 (སྐྱོབ་དཔོན་ཨ་རྩུ་ཀ་རས་མཛད་པའི) རིམ་ལྗེའི་འགྲེལ་བ་རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར། (བི་ལྷ་ཉི་
 ཅ་རྒྱའི་རང་འགྲུར) (སྐྱོབ་དཔོན་བརྩོན་འགྲུས་བཟང་པོས་མཛད་པའི) རིམ་ལྗེའི་དཀའ་
 འགྲེལ་དོན་གསལ་བ། (ཤེས་རབ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་འགྲུར) (སྐྱོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པས་
 མཛད་པའི) གསང་འདུས་འགྲེལ་བ་སྤོན་མ་གསལ་བ། (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར) རྡོ་རྗེ་
 སེམས་དཔའི་སྤྱབ་ཐབས། (གཞོན་རུ་འབར་དང་བ་རིའི་འགྲུར) (སྐྱོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་
 འབྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི) སྤོན་གསལ་གྱི་དཀའ་གནད་བཤད་པ། (ཤུག་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་
 འགྲུར) (སྐྱོབ་དཔོན་སྤྱིའི་རྡོ་རྗེས་མཛད་པའི) གསང་འདུས་སྤོང་གཞིའི་བཤད་པ།
 བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྤྱབ་ཐབས། (སྐྱོབ་དཔོན་ནག་པོ་པས་མཛད་པའི) གསང་འདུས་ཀྱི་

དཀྱིལ་ཆོག་དང་རབ་གནས་གཉིས། (འགོས་འགྱུར) (འབྲུག་ཀ་ར་མཆས་མཛད་པའི) རྒྱུ་
 བདུན་ནམ་པར་དཔྱོད་པ། (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྱུར) (ནག་པོ་པའི) རྩོམ་མེས་
 དཔའི་མཆོད་ཆོག་ (འགོས་འགྱུར) གསང་འདུས་གཏོར་ཆོག་ སྐུ་ཐབས་མདོར་བྱས་ཀྱི་
 འགྲེལ་པ། (སློབ་དཔོན་འབྲུག་ཀ་ར་མཆས་མཛད་པའི) རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ (ཀམ་བརྩའི་རང་འགྱུར)
 (སློབ་དཔོན་འབྲུག་ཀ་ར་མཆས་མཛད་པའི) དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་གྱི་རྩོམ་པའི་
 འགྲེལ་པ་དང་། རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་གཉིས། (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྱུར) (སློབ་
 དཔོན་མ་བླ་ཀུན་ཀུན་མཛད་པའི) སྟོན་གསལ་གྱི་རྩི་ཀ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་སྟོར་ཐག་
 བཅུ་དང་བྱུག་པ། (ཀུ་མ་རའི་རང་འགྱུར) (སློབ་དཔོན་ཀུ་མ་ར་མཛད་པའི) སྟོན་མ་
 གསལ་བ་མདོར་བཤད་པ་སྟེང་གི་མེ་ལོང་། (འབྲུག་སློབ་ཁྲིམས་ཀྱི་འགྱུར) (སློབ་དཔོན་ལྷ་བ་
 གཤམ་པས་མཛད་པའི) གསང་བ་འདུས་པའི་མདོན་པར་རྟོགས་པ་རྒྱུ་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་།
 སྟོན་གསལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད། (སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་ས་མཛད་པ་འདི་གཉིས་ཐེ་ཆོས་
 ཀྱི་གཞིའོག་སྤྱད) གསང་འདུས་འགྲེལ་པ། (སྟོན་མཛད་ཅིང་རང་འགྱུར) སངས་རྒྱས་
 ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་འཇམ་དཔལ་གྱི་ཞལ་གྱི་ལུང་། (ལྷ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་འགྱུར)
 ཞལ་ལུང་ཆུང་དུ་དང་། སྐུ་ཐབས་ཀུན་བཟང་གཉིས། (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྱུར) ཀུན་
 ཏུ་བཟང་མའི་སྐུ་ཐབས། (སྟོན་ཀུན་ཏུ་རང་འགྱུར) བདག་གྲུབ་པ་ལ་འཇུག་ (འགོས་འགྱུར)
 གྲོལ་བའི་ཐེག་ལེ། (ལྷ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་འགྱུར) ཉེ་དུ་ཀའི་སྐུ་ཐབས། (ཉེ་བདུན་
 སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་དོ) འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་འགྲེལ་
 པ། (སློབ་དཔོན་སྟོན་པའི་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པ) མཛེས་པའི་མེ་རྟོག་ (ལྷ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
 མཆོན་གྱི་འགྱུར) སྐུ་ཐབས་ཀུན་བཟང་གི་འགྲེལ་པ། (སློབ་དཔོན་དཔལ་འབྱུང་རྩོམ་
 དང་། ཐག་ནས་མཛད་པ་གཉིས་ རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྱུར) ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྐུ་
 ཐབས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། (སློབ་དཔོན་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོས་མཛད་པའི) སྟེང་པོའི་སྟེ་མ། (སྟོན་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར) གྲོལ་བའི་ཐེག་ལའི་འགྲེལ་པ། (སྟོན་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པ་དང་། དེས་

མཛད་པའི) སྐྱལ་ཐབས་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་གཏེར་གཉིས། (ལྟ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་
 འབྱུར) (སྐོབ་དཔོན་སྤང་མཛད་རྟོ་རྩེའི) སྐོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་སྤང་བའི་རིམ་པ།
 (གཡུང་རྩུང་འོད་གྱི་འབྱུར) ཉེ་རུ་ཀའི་སྐྱལ་ཐབས་གྱི་འགྲེལ་པ། (སྐོབ་དཔོན་མར་མེ་
 མཛད་བཟང་པོས་མཛད་པའི) དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ཚོ་ག། (བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་བ་དང) དེའི་
 འགྲེལ་པ། (སྐོབ་དཔོན་གྱི་མེད་དཔལ་གྱིས་མཛད་པ་གཉིས་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འབྱུར)
 (སྐོབ་དཔོན་སྤྲུལ་པའི་བྱ་རྒྱལ་བས་བྱིན་གྱིས་མཛད་པའི) གསང་བ་འདུས་པའི་དཀའ་
 འགྲེལ། (སྐོབ་དཔོན་གྱི་མེད་སྤྲུལ་པས་མཛད་པའི) གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ལེའུ་བརྒྱ་
 བདུན་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་། (དེའི་སྐོབ་མ་སྐོབ་དཔོན་རྒྱ་འོད་གྱིས་མཛད་པའི) ལེའུ་བཙེ་
 བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། (དཔལ་རྒྱན་པས་མཛད་པའི) དེ་ཉིད་བརྒྱ་བ་དང་གསུམ།
 (དར་མ་གྲགས་གྱི་འབྱུར) (སྐོབ་དཔོན་རབ་རྩ་ཞི་བའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་མཛད་པའི) གསང་
 འདུས་གྱི་འགྲེལ་པ་སྐོབ་མ་ལ་མན་པ། (སྐོབ་དཔོན་རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛད་པའི) རབ་
 རྩ་གནས་པའི་ཚོ་ག། (བསོད་ནམས་རྒྱལ་པའི་འབྱུར) (སྐོབ་དཔོན་སྤང་བྱེད་རྒྱ་བས་མཛད་
 པའི) ཞུའི་ཚོ་ག་སྤྱིང་པོ་བསྐྱུས་པ་དང་རབ་རྩ་གནས་པའི་ཚོ་ག་ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་དང་།
 (དཔལ་ཉིང་འཛིན་རྟོ་རྩེས་མཛད་པའི) དུས་ཐ་མའི་ཚོ་ག་དང་། གཤེན་པོ་བདེ་བར་
 གཤེགས་པའི་གནས་ལ་འཁོད་པ་དང་གསུམ། (ཤེས་རབ་གྲགས་གྱི་འབྱུར) (སྐོབ་དཔོན་
 ལྟེན་པས་མཛད་པའི) གསང་འདུས་བཤད་སྐུར་སྤྱིམ་པའི་མེ་རྟོག་(འགོས་འབྱུར) (སྐོབ་
 དཔོན་བེ་ལྷ་མི་རྒྱས་མཛད་པའི) ལེའུ་བཙེ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པ། (སྐོབ་དཔོན་ཅི་ལུ་བས་
 མཛད་པའི) གསང་འདུས་འགྲེལ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱུན་ཤིང་། (ལྟ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་
 འབྱུར) (སྐོབ་དཔོན་ཐ་ག་ནས་མཛད་པའི) གསང་འདུས་འགྲེལ་པ། (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་
 འབྱུར) (སྐོབ་དཔོན་རྟོ་རྩེ་བཞད་པས་མཛད་པའི) གསང་འདུས་ལེའུ་བརྒྱ་བདུན་གྱི་
 འགྲེལ་པ། (བེ་རོ་ཅ་ནའི་འབྱུར) གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་བཅས་པའི་འགྲེལ་པ། (སྐོབ་
 དཔོན་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པོས་མཛད་པའི) གསང་འདུས་དཀའ་འགྲེལ། (རིན་ཆེན་བཟང་

པོའི་འགྲུར) འབྲེལ་ཆེན། (སྤྱི་རིང་གི་རང་འགྲུར་དུ་གྲགས་པ) ལྷ་མོ་བཞིས་ཞུས་ཀྱི་
 འབྲེལ་པ། (སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོས་མཛད་པ། སྤྱི་ཉིདེ་རང་འགྲུར) ཀུན་ཏུ་བཟང་
 པོའི་སྤྱིན་སྲེག་གི་ཆོག་ (མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི) གསང་འདུས་སྐུ་
 ཐབས། (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར) དེའི་ལྷ་ས་བཤད། (ཀུན་ཏུ་བཟང་པོས་མཛད་པ། སུ་
 ག་ཉིདེ་རང་འགྲུར) (སློབ་དཔོན་བསོད་སྤྱོམས་པས་མཛད་པའི) གསང་འདུས་ཀྱི་དཀྱིལ་
 ཆོག་དང་སྐུ་ཐབས་དང་། (ཁ་ཆེ་རིན་ཆེན་རྗེ་ཆེས་མཛད་པའི) མེ་བསྐྱོད་རྗེ་ཆེའི་སྐུ་
 ཐབས་ལྷ་ས། (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར) (སློབ་དཔོན་དག་གི་དབང་སྐུ་གྲགས་པས་
 མཛད་པའི) གསང་འདུས་ཀྱི་དཀྱིལ་ཆོག་མདོར་བསྐུས། (ཆོས་ཀྱི་དབང་སྐུ་ག་གི་འགྲུར)
 (སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བས་བྱིན་གྱིས་མཛད་པའི) དཔལ་དགའ་བའི་སྐུ་ཐབས། (སུ་ཅུ་ལྷིས་
 མཛད་པའི) འཇམ་དཔལ་རྗེ་ཆེའི་སྐུ་ཐབས་ (གཞོན་ཏུ་འབར་ཀྱི་འགྲུར) གསང་འདུས་
 མེ་བསྐྱོད་པའི་སྐུ་ཐབས། (སྤྱི་ཉིདེ་རང་འགྲུར) དཔལ་དགའ་བའི་རྗེ་ཆེའི་དབང་རབ་བྱེད།
 (བ་རིདེ་འགྲུར) (སློབ་དཔོན་དག་གི་དབང་སྐུ་གྲགས་པས་མཛད་པའི) ཡན་ལག་བདུན་
 ལྷན་དེ་ཁོ་ཉིད་རིན་པོ་ཆེ་སྤང་བ་ཅ་འབྲེལ། (འཁོས་འགྲུར) (སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་ས་
 མཛད་པའི) དུག་ལྷ་སྐས་པའི་ལམ་མཆོག་ཏུ་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ། རྗེ་ཆེ་
 སེམས་དཔའི་སྐུ་ཐབས་ (ཨ་ཁྱེ་སྤྱི་ཉིས་མཛད་པ) དཔལ་བདེ་མཆོག་ཆེན་པོ་རྗེ་ཆེ་
 སེམས་དཔའི་སྐུ་ཐབས། (སློབ་དཔོན་བྱ་པོ་རྩ་ཉིས་མཛད་པའི) རྗེ་ཆེ་སེམས་དཔའ་
 རྗེས་སུ་བྱུང་པའི་ཆོག་ (སློབ་དཔོན་རབ་འཛིགས་རྗེ་ཆེས་མཛད་པའི) སྤྱིན་སྲེག་གི་ཆོག་
 (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར) (སློབ་དཔོན་རྩ་ཀྱི་ཉིས་མཛད་པའི) བསྐྱེད་པའི་ལོར་ཐམས་
 ཅད་པའི་སྐུ་ཐབས། རྗེ་ཆེ་སེམས་དཔའི་གསང་དོན། ལྷ་ས་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་གསང་དོན།
 ཉེ་ཅུ་ཀའི་གསང་དོན། བསྐྱེད་པའི་གསང་དོན། རིན་ཆེན་ཉི་མའི་གསང་དོན། ཉ་
 མཆོག་རོལ་པའི་གསང་དོན་ལྷ་ས་པར་འཁོད་པ་ལྷ་ས། (སློབ་དཔོན་ཀུ་ཀུ་རྩ་ཐོས་མཛད་
 པར་གྲགས་པ། ལྷ་རིན་པོ་ཆེའི་འགྲུར) (སྤྱི་ཉིས་མཛད་པའི) ལྷ་མོ་བཞིས་ཞུས་ཀྱི་འབྲེལ་

པ། (དེའི་རང་འགྲུར) (སྒྲིབ་དཔོན་སྟོན་པའི་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི) གསང་འདུས་ལེའུ་
 བཙུང་བའི་འགྲེལ་པ་ཡང་དག་རིག་བྱེད། (སྟོན་པའི་སྒྲིབ་པ་མཛད་ཀྱི་འགྲུར) སྒྲིབ་
 བ་ཡན་ལག་དྲུག་པའི་འགྲེལ་པ། (སྒྲིབ་དཔོན་སྟོན་པ་མཛད་པ་རིན་ཆེན་བཟང་
 བོའི་འགྲུར) སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་འགྲེལ་པ། (སྒྲིབ་
 མཛད་པ) ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པ། (སྒྲིབ་དཔོན་མི་གནས་དོ་
 རྗེས་མཛད་པའི) གསང་འདུས་ལྟ་སྟུང་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཀྱི་བསྟོན་པ། (རིན་ཆེན་བཟང་བོའི་
 འགྲུར) (མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི) གསང་བ་འདུས་པའི་བསྟོན་པ་ (རིན་
 ཆེན་བཟང་བོའི་འགྲུར) (སྒྲིབ་དཔོན་དགའ་བའི་དོ་རྗེས་མཛད་པའི) དབང་གི་བྱ་བ་མདོར་
 བསྟུས་པ་ལ། (མི་ཉི་ཤས་མཛད་པ) བཞི་བ་བཏགས་པ། (མཚུར་ཀྱི་འགྲུར) དབང་དེར་
 གཏད་པ་མདོར་བསྟུས་པ་སྟེ་ (བརྒྱ་དང་བཅུ་བཞིའོ) སྒྲིབ་གཉིས་མ་ཚུད་དོ། །སྒྲིབ་དཔོན་
 སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བཞི་པའི་སྒྲིབ་ཐབས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་
 གནས་ལྟར་དང་། ཀུན་ཏུ་བཟང་བོས་སྒྲུར་བ་དང་གསུམ་རྟོག་འགྲུར་མ་རྟེན་དོ། །ཞེས་བྱ་
 རྟོན་རིན་པོ་ཆའི་ཆོས་འབྱུང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཞག་དང་།

གསང་བ་འདུས་པའི་ཆོས་འབྱུང་བྱ་སྟོན་གྱིས་མཛད་པ། (གསང་ལྟགས) འདི་ལ་གསང་བ་འདུས་པའི་
 ཆོས་འབྱུང་དང་། གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་བཤད་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་གསང་
 བའི་སྒྲིབ་འབྱེད་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །འདི་སྤར་ཁ་ཅིག་ཏུ་གསུང་འབྱུང་བོད་ཀྱི་ ༡༥ ན་ ༥ ན་
 བཏུགས་སོ། །འདི་ལ་ཤོག་ལྟེན་པ་ ༥ ཙམ་ཡོད།

གསང་བ་འདུས་པའི་རྟོགས་རིམ་གྱི་དོན་བསྟུ། (གསང་ལྟགས) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྟོགས་
 རིམ་ལ་ལྟ། སྟོན་སྒྲིབ་དག་པར་བྱེད་པ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁྱིད། བྱིན་
 རྒྱལ་འདུག་པར་བྱེད་པ་སྒྲིབ་པའི་རྟོགས་འབྱུང་གྱི་ཁྱིད། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ། ལས་
 བསྟོན་པའི་རིམ་པ། འབྲས་བྱ་མཛོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་དང་ལྟོ། །གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་
 ལ། ལུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ། སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ། ལུས་སེམས་སྟོན་མོང་བའི་གནས་ཚུལ་

དང་གསུམ། ལུས་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ། རགས་པ། སྤྲུལ་པ། སྤྲུལ་པ་དང་གསུམ།
 སྤྲུལ་པ་ལ། གནས་པ་ཅ། གཞི་བ་རྒྱུད། བཞོད་པ་བྱུང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནམས་སོ། །ལམ་
 བཞོད་པའི་རིམ་པ་ལ་བྱག་སྒྲེ། (བསྐྱེད་རིམ་ནི་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུ་ཆོག་པ་ལམ་ཡིན་ལ) ༡
 ལུས་དབེན་སྐྱོད་ཆེའི་ཉིང་རེ་འཛིན། (ལུས་དབེན་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུ་སྐྱོར་ལམ་འོད) ༢ རག་
 དབེན་གསུང་ཆེའི་ཉིང་རེ་འཛིན། (རག་དབེན་སྐྱོར་ལམ་ཅེ་མོ) ༣ སེམས་དབེན་སྤྲུལ་
 ཆེའི་ཉིང་རེ་འཛིན། (སེམས་དབེན་སྐྱོར་ལམ་བཞོད་པ) ༤ གུན་རྒྱུ་སྤྲུལ་ཀྱི་རྩོགས་
 རིམ། (མ་དག་པའི་སྤྲུལ་སྐྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག) ༥ རོན་དམ་འོད་གསལ་ཀྱི་རྩོགས་
 རིམ། (རོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མཐོང་ལམ) ༦ དབྱེར་མེད་བྱུང་འཇུག་གི་རྩོགས་
 རིམ་དང་བྱག་གོ། (སྐྱོབ་པའི་བྱུང་འཇུག་སྐྱོབ་ལམ་དང་། མི་སྐྱོབ་པའི་བྱུང་འཇུག་མི་སྐྱོབ་
 ལམ་ཡིན་པ་བཅས་སོ།) རྩོགས་རིམ་རིམ་ལྟ་ནི་ལུས་དབེན་དག་དབེན་དུ་བསྐྱུས་ནས་ལྷག་
 མ་ལྟ་ལ་རིམ་ལྟ་ཐེང་འོ། །ལུས་དབེན་ལ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལུས་དབེན་དང་། རྩོགས་རིམ་
 པའི་ལུས་དབེན་གཉིས་ཡོད། བསྐྱེད་པ་སྐྱོར་དགུ་ནི། སད་དུས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་སྐྱོར་གསུམ།
 གཉིད་དུས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་སྐྱོར་གསུམ། འཆི་དུས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་སྐྱོར་གསུམ་དང་དགུ་འོ། །དེ་ཡང་
 སད་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱོང་དང་བསྐྱེད་པ། སད་དུས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ལོངས་སྐྱོང་དང་བསྐྱེད་པ།
 སད་དུས་ཀྱི་ལོངས་སྐྱོང་ལས་ལངས་པ་སྤྲུལ་སྐྱོང་དང་བསྐྱེད་པ་དང་གསུམ། གཉིས་པ་ལ་གཉིད་
 དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱོང་དང་བསྐྱེད་པ། མི་ལམ་ལོངས་སྐྱོང་དང་བསྐྱེད་པ། གཉིད་སད་པ་
 སྤྲུལ་སྐྱོང་དང་བསྐྱེད་པ་དང་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་ལ་འཆི་བ་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱོང་དང་བསྐྱེད་པ།
 བར་དོ་ལོངས་སྐྱོང་དང་བསྐྱེད་པ། སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐྱོང་དང་བསྐྱེད་པ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་རིམ་པ་དང་པོ་
 ལུས་དབེན་ནི། སྤྱིང་གའི་སྤྱིང་རྩ་ཆེར་། སྤྱིང་གའི་སྤྱིང་ཆེའི་སྤྱིང་གའི་ཆ་འཁོར་གྱི་ཆ་མཐུན་
 ཀྱི་དབུས་ལ་ཐེར། སྤྲུལ་ཀྱི་ཐེག་ལའི་སྤྱིང་ཆོལ། གཞོང་གི་སྤྱིང་རྩ་ཆེར་། (གཞོང་གི་སྤྱིང་ཆེའི་སྤྱིང་
 པ་སྤྱིང་མཆོལ་ཀྱི་དབུས་ཀྱི་ཆ་དབུ་མའི་ཡར་སྤྱོད་ལ་ཐེར) འོད་ཀྱི་ཐེག་ལའི་སྤྱིང་ཆོལ།
 གསལ་བའི་སྤྱིང་རྩ་ཆེར་། (གསལ་བའི་སྤྱིང་རྩ་ཆེ་ནི་ཆ་དབུ་མའི་མར་སྤྱོད་ལ་ཐོ་མོའི་རྟགས་ཀྱི་ཆེ་ལ་

ཟེར། རྒྱ་གཞི་ལའི་ཤོག་ཚོལ་དང་གསུམ་མོ། ། རིམ་པ་གཉིས་པ་དག་དཔེན་ནི །
 བྱེད་ཀྱིན་ལས་ཀྱ་དང་། བར་གི་ཀྱིན་ཁུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དོར་བ་རྒྱས་དང་། རིས་གཞིག་
 འདྲ་བའི་རྒྱུད་གི་དུས་རིམ་དང་སྟོང་ཁའི་བུམ་པ་ཅན་ནོ། ། རིམ་པ་གསུམ་པ་སྐྱུ་ལུས་ནི
 ། གུན་རྩོད་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་དཔེ་བཅུ་གཉིས་ཏེ། སྐྱུ་མ་ཚུ་རྒྱ་མིག་ཡོར་གསུམ། མི་ལམ་སྒྲིག་
 སྐྱུ་བྲག་ཆ་དུག ། ཁྲི་བ་མིག་འབྲུལ་འཇའ་མཚོན་དགྲ། ། རྩ་བུར་སྒྲིག་དང་སྐྱུ་བརྟན་ཏེ། ། སྐྱུ་
 མའི་དཔེ་ནི་བཅུ་གཉིས་མོ། ། རིམ་པ་བཞི་པ་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ཀྱི་རྩོགས་རིམ་ཐོབ་པ།
 མ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་འོད་གསལ་དུ་དག་པ། གང་ཟག་དེ་འཕགས་པར་སོང་པ། ས་དང་
 འོ་འམ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ། ཉོན་སྒྲིབ་གུན་བཏགས་སྟན་སྒྲིབ་གཉིས་ཀའི་དངོས་
 གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐོབ་པ། འོད་གསལ་ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་དུག་དུས་
 མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། ། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དེ་ལས་ལུགས་སྟོག་གི་ཉེར་ཐོབ་
 གྲུབ་པ། དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་ཐོབ་པ། ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་བྱུང་འཇུག་ཐོབ་པ།
 གང་ཟག་དེ་དག་བཅོམ་པར་གྱུར་བན་མཁའ་མི་སྤྲོད་བར་དུ་གནས་པའི་འཇའ་ལུས་རྩོ་
 རྩེད་སྐྱུ་ཐོབ་པ་དུག་དུས་མཉམ་ནོ། ། རིམ་པ་ལྔ་པ་བྱུང་འཇུག་ནི ། དེ་འདྲའི་མཉམ་
 བཞག་དེ་ལས་ལྷང་ནས། ཡང་སྒྲིག་སྐྱུ་དེ་ནས་འོད་གསལ་བར་དུ་འཆར། འོད་གསལ་དེ་ནི་
 རྩོགས་པ་བྱུང་འཇུག་ཡིན་པས། སྐྱུ་དག་པ་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དང་ཐུགས་དག་པ་དོན་ཀྱི་འོད་
 གསལ་གཉིས་སྐྱུ་ཐུགས་དོ་པོ་བྱུང་དུ་འཇུག་པའི་སྒྲོབ་པའི་བྱུང་འཇུག་ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོ་
 མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་པའོ། ། དེ་ནས་སྒྲོས་བཅས། སྒྲོས་མེད། ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོད་པ་
 གང་རུང་ཞིག་རྒྱ་བ་དུག་གསུམ་བཅོ་བརྒྱད་གང་རུང་སྒྲོད་ཅིང་། སྒྲོབ་པ་མཐའ་ཡི་དོན་ཀྱི་
 འོད་གསལ་གྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་ཏེ། ཁ་སྐྱོར་ཡན་ལག་བདུན་ལྡན་ནས། དབང་ལྷག་
 བརྒྱད་ལྡན་མི་སྒྲོབ་པའི་བྱུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡན་ལག་
 བདུན་ནི། འོངས་སྒྲོད་རྩོགས་དང་ཁ་སྐྱོར་བདེ་ཆེན་རང་བཞིན་མེད། ། སྤྱིང་རྩེས་ཡོངས་
 གང་རྒྱན་མི་ཆད་དང་འགོག་པ་མེད། ། ཅེས་གསུངས་སོ། ། དབང་ལྷག་བརྒྱད་ནི། སྐྱུ་དང་

གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་དབང་ལྷན་དང་། །རྩ་འཁུལ་ཀྱན་འགྲོ་གནས་ཀྱི་དབང་ལྷན་དང་། །ཅི་
འདོད་བསྐྱེད་དང་ཡོན་ཏན་དབང་ལྷན་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དཔལ་གསང་འདུས་
འཕགས་ལུགས་ཀྱི་རྩོགས་རིམ་གྱི་ས་བཅད་བསྟུས་དོན་རྩོགས་སོ། །

གསང་བ་འདུས་པའི་ལུགས་གཉིས། (གསང་ལྷགས) རྩོམ་ཆེ་འཆང་ནས། འཕགས་པ་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་སོགས་
ལས་བརྒྱད་པ་ལ། འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་དང་། རྩོམ་ཆེ་འཆང་དཔལ་དབྱངས་དང་།
སྐོབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལ་སོགས་པ་ནས་བརྒྱད་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཞབས་
ལུགས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་རྣམས་གཉིས་སོ། །

གསང་བ་རིགས་གསུམ། (གསང་ལྷགས) སྐྱེ་རྩེ་རྣམས་སྤང་། གསུང་རྩོམ་འོད་དཔག་མེད། ཐུགས་རྩོ་
རྩེ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་གསུམ་སོ། །སྐྱེ་རྩེ་རྣམས་སྤང་གི་རིགས་ཀྱི་ནང་དུ་རིན་འབྱུང་། གསུང་
རྩོམ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ནང་དུ་དོན་གྲུབ། ཐུགས་རྩོམ་འོད་མི་བསྐྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་
ནང་དུ་དུག་པ་རྩོམ་ཆེ་འཆང་བསྟུས་པའོ། །རིགས་གསུམ་དང་འདྲ། རྩོམ་ཆེ་འཆང་ལུགས་ལ་སྐོན་
ལྟར་སོ། །

གསང་བ་གསུམ། (གསང་ལྷགས) སྐྱེ་འཆང་གསང་བ་གསུམ་དང་དོན་འདྲ།

གསང་བའི་ཐེག་པ། (གསང་ལྷགས) སྐྱེ་འཆང་གི་ཐེག་པ་དང་འདྲ། སྐྱེ་བཤད་ནི། སྐྱོད་མིན་ལ་གསང་ཞིང་
སྐྱས་པས་འབྲུབ་པས་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྲ།

གསང་བའི་དམ་པ། 1 གསང་བས་ཀྱང་ཆེས་གསང་བ། 2 བདག་གཞན་མཉམ་བཞེད་སྐྱོད་སྐྱོང་གི་
ཉམས་ལེན་གྱི་མིང་། འདི་ལ་གསང་བའི་དམ་པའི་ཞེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཁན་ནི། སྐྱོད་མིན་
གསང་ཞིང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐྱད་ཅེས་
བྲལོ། །སྐྱོད་འཇུག་ལས། གང་ཞིག་བདག་དང་གཞན་རྣམས་ནི། སྐྱུར་དུ་བསྐྱུབ་པར་འདོད་
པ་དེས། །བདག་དང་གཞན་དུ་བཞེ་བྲ། །གསང་བའི་དམ་པ་སྐྱད་པར་བྲ། །ཞེས་དང་།
སྐྱོད་འཇུག་དང་རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། རྒྱ་མཁན་དེས་ན་གང་ཞིག་བདག་དང་གཞན་རྣམས་ནི་
མིན་པ་དང་ཞི་བའི་རྒྱད་པ་ལས་སྐྱུར་དུ་བསྐྱུབ་པར་འདོད་པ་དེས་བདག་དང་གཞན་དུ་བཞེ་

བྱ་བ་སྟོང་མིན་ལ་གསང་ཞིང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་གསང་བའི་
དམ་བ་སྟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

གསང་བའི་བདག་པོ། (གསང་སྟགས་) 1 ཐུག་ན་དོ་ཤེ། སྐྱ་བཤད་ནི། གསང་བ་པ་ཞེས་གཞོན་སྦྱིན་ལ་
བྱས་ནས་དེའི་བདག་པོ་དང་། ཡང་ན་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
གསང་བ་ཀྱན་གྱི་བདག་པོ་དང་། ཡང་ན་གསུང་གི་གསང་བ་ཐམས་ཅད་འཛིན་པ་སོགས་
སྐྱ་བཤད་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །2 རྒྱལ་བ་དོ་ཤེ་འཆང་། སྐྱ་བཤད་ནི། རྒྱུད་
ཀྱི་སྟོན་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་གསང་བ་ནི་གསང་སྟགས་ཡིན་ལ་དེའི་
བདག་པོ་འཇམ་དེ་སྟོན་པ་པོ་ཡིན་པས་གསང་བའི་བདག་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

གསང་བའི་དོ་ཤེ། (གསང་སྟགས་) རྒྱལ་བའི་ཐུགས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར། དེ་ལ་མཆོན་
བྱ་དོན་གྱི་དོ་ཤེ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །མཁས་བྱུང་ཆོས་མེད་ལྟུང་འབྱོར་རྟོག་པའི་དགའ་སྟོན་
འནུལ་ས། དང་པོ་ལ་གསང་བའི་དོ་ཤེ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་བའི་ཐུགས་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གསང་བའི་སྒྲ་ཅེ། (གསང་སྟགས་) དབུ་མའི་མར་སྟེ། སྒྲ་ཅེ། སྒྲ། སྟེ་སོ། མཐའ་ཅན་ས་འདིར་དོན་འདྲ།

གསང་བའི་དབང་། (གསང་སྟགས་) གསང་དབང་ལ་གཟེགས།

གསང་བའི་མཐུལ། (གསང་སྟགས་) དབང་གསུམ་པའི་རྟོགས་པ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་
ཡིག་གི་རྣམ་པར་སྟོན་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རི་རབ་སྤྱིར་བཞི་མཁོ་དགའི་དཔལ་
འབྱོར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྐྱར་ནས་འབྲུལ་བ་ལ་ཟེར། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་ཆེན་པོས།
ཐབས་མཆོག་བདེ་ཆེན་དོ་ཤེའི་རྟོག་ཅེད་ཀྱིས། །སྟོང་ཕྱགས་ཤེས་རབ་བརྒྱར་རྟོག་པ་
ལས། །ཟག་མེད་ལྷན་སྦྲེས་དགའ་བའི་རང་བཞིན་གྱི། །སྟོང་བཅུད་དཀྱིལ་འཁོར་བཞོད་
པས་མཉེས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་། ཀྱན་གཟེགས་ལྷ་པ་ཆེན་
པོས། དོ་ཤེའི་ལུས་ཀྱི་གསེར་ལྷན་ལྟོ་བ་ན། །མཉམ་སྟོར་དོ་ཤེ་པསྟེ་ལྷན་པོ་མཆོག །བཅུ་
དུག་དགའ་བའི་རི་མཆོ་སྤྱིར་བཞིས་བསྟོར། །དབུ་མ་བཅུ་གཉིས་ཁྲིམ་གྱི་རྒྱུ་ལམ་དུ། །རོ་

རྒྱ་རྒྱ་གི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འཆར། །སྤྱི་མའི་ལུས་སྤྱི་ལྡང་བའི་རིན་ཆེན་བདུན། །བྱང་
འབྲུག་བྱུང་བཟང་ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོལ་སོགས། །དཀྱིལ་འཁོར་མགོན་པོ་དཔལ་ལྷན་སྤྱི་
མར་འབུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསང་དབང་། (གསང་ཐུགས) (དགེ་ལུགས) དབང་གསུམ་པ་གསང་དབང་གི་ངོ་བོ་ནི། སྤྱི་མ་ཡལ་ལུས་
གི་ཐིག་ལེ་ལྷེ་ལ་བཞག་པ་སྤངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་མ་པའི་བདེ་བ་དང་བཅས་པའི་ཉིང་འེ་
འཛིན་ལ་བྱའོ། །དེ་ནི་སྤྱི་མ་བཏང་ཡིན་མོ། །ཞེས་ཏུ་བཤད་ན། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱ་མཆོག་
བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་པ་ཨ་པ་ལས། གསང་དབང་ལ་དབྱེ་
ན་སྤྱི་མ་ཡལ་ལུས་གི་བྱང་སེམས་བྱང་པོར་ལ་སོགས་པར་ཇས་ལྷག་མ་རྣམས་དང་བསྐྱེས་
པ་སློབ་མར་སྤྱི་ན་པའི་གསང་དབང་ཅུ་པོ་དང་། སྤྱི་མའི་གསང་ཇས་དོ་རྩེའི་ཁོར་བྱར་
གནས་པ་མཐེ་སྤེན་གྱིས་བཅིར་ཉེ་སློབ་མའི་ཁར་སྤྱི་ན་པ་དང་། ལུས་གི་ཡང་དེ་དང་འབྲེལ་བ་
སྤྱི་ན་པ་མཆོག་གི་གསང་དབང་། སྤྱི་མའི་དོ་རྩེས་གསང་ཇས་སློབ་མའི་ཁར་བྱིན་ནས་
གསང་དབང་བསྐྱར་བ་ཤིན་ཏུ་གསང་བའི་གསང་དབང་ངམ་ཤིན་ཏུ་མཆོག་གི་གསང་
དབང་དང་གསུམ་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས། (གོང་གི་གསང་དབང་གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་
ལས། སློབ་དཔོན་རང་གི་དོ་རྩེ་སློབ་མའི་ཁར་བཞག་པ་དེས་བྱངས་ནས་འཐུངས་པ་ལས་
བྱང་རྒྱལ་སེམས་གི་བདེ་བ་འཛོལ་བ་ནི་མཆོག་ཏུ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།) སྤྱི་བཤད་
ནི། ཡལ་ལུས་གི་བྱང་རྒྱལ་གི་སེམས་གསང་བའི་ཇས་གིས་བསྐྱར་བའི་དབང་ཡིན་པས་ན་
གསང་བའི་དབང་ངོ་། །ཞེས་རྩེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད། རྩེ་ཅོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོའི་གསང་འདུས་སློན་ལམ་ལས། གསང་དབང་ཡེ་ཤེས་བདུད་རྩི་སྤངས་པ་
ཡིས། །ངག་གནས་རྒྱང་གིས་སྤྱགས་སྤྱི་འཆར་བར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
(བཀའ་བརྒྱུད) གསང་དབང་ནི། སྤྱི་མ་ཡལ་ལུས་གི་བྱང་སེམས་སྤངས་པ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་
སྤོང་གི་ཉིང་འེ་འཛིན་ལ་ཟེར། སྤྱི་བཤད་ནི། ཡལ་ལུས་གི་བྱང་སེམས་གསང་བའི་ཇས་
གིས་བསྐྱར་བའི་དབང་ཡིན་པས་དེ་སྤྱི་ཅེས་བྱའོ། །བྱེད་ལས་ནི། གཙོ་བོར་ངག་གི་ཐི་མ་

འཁྲུང་ཅིང་རག་དག་པར་བྱས་ནས་གསུང་དོ་རྗེའི་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་འདྲིག་
བཤོ།

གསང་ཆིག་(འདུལ་བ) 1 གསང་བ་བྱ་རྒྱུའི་ཆིག་ 2 རྟལ་ལ་སོགས་པ་སེལ་བའི་སྤྱུ་སྟེགས་པའི་གསང་
སྤྲགས་ཀྱི་མིང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། གསང་ཆིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྟལ་ལ་
སོགས་པ་བསམ་པ་ལ་དགོས་པ་སྤྱེས་བྱ་ཆེན་པོས་བཤད་པའི་རིག་བྱེད་དང་གསང་
བསྤྲགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

གསང་གསུམ་མི་ཟད་པ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ། སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་སྤྱོད་གྱིས་
བྱུང་བ་དང་རྒྱུད་མི་འཆད་པའི་དོན། སྤྱོད་བཤད་ནི། དེ་ནམས་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་བས་ན་མི་
ཟད་པ། རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་སྤྱོད་གྱིས་བྱུང་བས་ན་རྒྱལ། འཕྲིན་ལས་རྒྱན་མི་འཆད་
བས་ན་འཁོར་ལོ་ལོ། །དེལ་ཆུ་རྩ་རྩ་འདི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། ཡང་རྗེ་གྲུང་ཐང་
པའི་རྗེའི་བསྟོད་འགྲེལ་བ་ལས། སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་གྱི་སྒོ་ལས་འདས་
བས་ན་གསང་བ་དང་། འཕྲིན་ཏེན་མཐའ་དག་གི་དོན་དུ་རྒྱུར་བས་ན་རྒྱལ། གཅིག་ནས་
གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་བར་དུ་འཇུག་པས་ན་འཁོར་ལོ་སྟེ། ཞེས་གསུངས།

གསང་བྱ། གསང་པ། བསྐྱབ་པ་གཞོན་པ། ལས་དང་པོ་བ།

གསང་བྱ་བ། གསང་བྱ་དང་འབྲ།

གསས་མཁར། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར། གསས་ཁང་ཞེས་པ་བོན་པོའི་ལྷ་ཁང་གི་མིང་དུ་
གསུངས་འདུག་པས། གསས་མཁར་ཡང་བོན་པོའི་ལྷ་ཁང་གི་མིང་ཡིན་པར་མཛོན་ཡང་།
སྦྱིར་སྤྲས་མཁར་དགུ་ཐོག་ཅེས་པ་གསས་མཁར་དགུ་ཐོག་ཟེར་བ་ཨེ་ཡིན་སྟུང་ཡང་
དབྱེད། སྦྱིར་བཏང་ཁ་རྒྱན་ལ་མི་ལའི་སྤྲས་མཁར་དགུ་ཐོག་འདི་མར་པའི་སྤྲས་དར་མ་དོ་
སྤྲེའི་ཆེད་དུ་བསྐྱོན་པ་ཡིན་པས་སྤྲས་མཁར་ཞེས་བཛོད་པ་རེད་ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད།

གསལ་ཆ་དང་གནས་ཆ། སེམས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་གསལ་ཆའི་རར་དང་ལྡན་པ་དང་། དམིགས་པ་
ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་མི་རྟོག་པའི་གནས་ཆ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཟེར། ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་

གསལ་ཆ་ཞེས་པ་ཡུལ་གྱི་གསལ་ཆ་ལས་དྲངས་ཆ་ཡོད་པ་ཅམ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། ཡུལ་ཅན་
 སེམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་འདྲིན་པའི་འདྲིན་སྒྲངས་མ་སྟོད་པར་གསལ་བར་རམ་དམ་པར་
 འདྲིན་པ་ལ་ཟེར། སེམས་ལ་སྤྱན་པ་བབས་པ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་མི་གསལ་བ་དང་། རྫོའི་འདྲིན་
 སྒྲངས་དམལ་བུ་སོང་བ་བཀག་ནས། དམིགས་པ་གསལ་བ་དང་། འདྲིན་སྒྲངས་ཀྱི་གྲིམས་
 ཆ་གཉིས་ཀ་དགོས་སོ། །ཡུལ་གྱི་གསལ་ཆ་ལས་དྲངས་ཆ་ནི་བྱིང་བ་སྤྱི་ལོའི་སྐབས་སུ་ཡང་
 ཡོད་པར་མངོན་ལོ། །

གསལ་བ་བས་ཀྱང་གསལ་བ། གསལ་གསལ་བ་དང་འབྲ།

གསལ་བྱེད། (བད་སྟོད) རང་ཚོགས་དབྱངས་དང་སྒྱར་ནས་རང་གི་བརྗོད་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པས་
 རྟ་གསལ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན། བོད་ཡིག་གི་གསལ་བྱེད་ཀ་ནས་ཨའི་བར་སྐྱེས་ཏུ་
 ཡོད་དོ། །གསེར་རྟོག་སྐྱེས་འབྲེལ་༣༥ལས། གནས་དང་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་གསལ་ཞིང་།
 མིང་དང་ཆོག་དང་བརྗོད་པ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་གཞི་ཡིན་པས་རྟ་གསལ་བྱེད་ཅེས་
 བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

གསལ་ཞིང་རིག་པ། ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ལས་མཆོན་ཉིད། སྤྱ་བཤད་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་ཞིང་ཡུལ་
 རིག་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པས་ན། གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཤེས་པ་ལ་དབྱིབས་དང་ཁ་
 དོག་སོགས་མེད་པས་གསལ་བ་ཇི་ལྟར་འདྲིན་ཅེ་ན། འདྲིའི་གསལ་ཞེས་པ་དཔེར་ན། དེ་
 རིང་ང་རིག་པ་གསལ་པོ་འདུག གསལ་པོ་མི་འདུག དེ་རིང་ང་རིག་པ་དྲངས་པོ་འདུག
 དྲངས་པོ་མི་འདུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་གསལ་བ་ལ་གོ་དགོས། མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས།
 གསལ་ཞེས་པ་ཡུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་བཤད་པ་ནི་ལེགས་པར་མ་མཐོང་ངོ། །དེ་ལྟར་
 རྟ་གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྤྱི་གཉིས་ཀས་ཡུལ་རིག་པའི་དོན་སྟོན་པས་དེ་
 གཉིས་རྫོས་སྟོན་བྱ་འགྱུར་ལོ། །གཞན་ཡང་། གསལ་ཞིང་ཞེས་པས་ངོ་བོ་དང་། རིག་པ་
 ཞེས་པས་བྱེད་ལས་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཆ་ཞིང་ཞེས་པས་མེད་ངོ་བོ། སྤྱིག་པ་ཞེས་
 པས་དེའི་བྱེད་ལས་སྟོན་པ་བཞིན་ལོ། །

གསལ་ཤིང་ལ་བསྐྱོན་པ། གསལ་ཤིང་གིས་ཐུག་པ།

གསལ་ལ་མ་གསལ། ཅུང་ཟད་གསལ་ཡང་པལ་ཆེར་མི་གསལ་བ།

གསལ་གསལ་བ། གསལ་བ་དག་པས་ཀྱང་ཆེས་ཤི་མ་མེད་ཅིང་གསལ་བ། སློབ་དཔོན་དག་ལེགས་
བཤེས་གཉེན་གསུང།

གསལ་གསལ་པོ། གསལ་གསལ་བ་དང་འདྲ།

གསུག ། རྒྱུག་རྒྱུ་དང་། གསང་སྟེ་གཞལ་དུ་འཇུག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད། སྤྱིན་བདག་གིས་
མ་ཤེས་བར་གཤོག་པོ་ལ་རྒྱུ་བ་སྟེར་ནས་འབྲུ་སོགས་མང་དུ་གཞལ་དུ་འཇུག་པའི་དོན་
ནོ། །འདུལ་བ་རྣམས་བར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་བར་བཤད་པ་༽ ཚུ །༥༡བཟལས། གསུག་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་གསང་སྟེ་གཞལ་དུ་གཞུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ས་སྐྱུ་ལེགས་
བཤད་ལས། ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་གསུག་ཐོས་པའོ། །ཉེན་གྱིས་བརྒྱག་པར་འགྱུར་བ་
མང་། །གཞན་ཡང་། གཞིན་ལུ་རྒྱ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། ཡང་དག་གདམས་ཀྱང་ཁོ་བས་
ཀུན་སྒྲོང་འགོག་ཏུ་མེད་པས་ཡབ་ཀྱི་ཆོག་ལ་ཉན་དུ་མ་འདོད་དེ་སྒྲོན་པོ་འགའ་ལ་གསུག་
ཐེན་ཏེ་མགུ་བར་བྱས་ནས་སོག་འཕྲོག་པའི་སྟ་གོན་ལ་ཞུགས་སོ། །ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2 རན་
པ། བྱ་དགལ་སྒྲ་རན། སྐྱ་སྐྱུ་བ་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོང་བུ་ལས། གསུག་དང་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་འདྲིན་
དང་། །སྤྱད་འཆོང་སྤྱ་དང་ལེགས་བརྗོད་དང་། །བྱ་ཡི་སྤྱ་དང་གནས་ཀྱི་སྐལ། །འདི་ཉིད་དུ་ནི་
སྤྱད་བྱ་སྟེ། །བྱུག་པོ་ཡུན་རིང་ཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ས་སྐྱུ་ལེགས་བཤད་ལས།
རིགས་རྒྱུད་རྒྱུད་ཀྱིས་དོགས་པས་ན། །སྒོ་རྒྱུང་ཅུང་ཟད་རྟེན་པ་གསོག་ །མཁས་བ་རིགས་
རྒྱུད་མཐོ་ཐོབ་བྱིས། །གསུག་བཞིན་གཞན་ལ་སྤྱིན་པ་གཏོང་།

གསུག་པ། གསུག་དང་འདྲ།

གསུང་། དག་གི་ཞེས།

གསུང་གི་གནད་བ་སྟལ། རྒྱ་མ་ཡི་དམ་སོགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་འཇགས། ཉམས་སྤངས། མི་ལམ་སོགས་སུ་
ལུང་བསྟན་པའམ་ཆོས་གསུང་བ་སོགས་ལ་ཟེད།

གསུང་བཀོས། གསུང་སྒྲོམ་དང་འབྲ། རྗེའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་གསུང་
བཀོས་ཞེས་སྣང་རོ། །

གསུང་སྒྲོམ། བཤད་སྒྲོམ། བཤད་སྒྲོལ། གསུང་རྒྱན། རྗེའི་ལམ་རེམ་དུ་གསུང་སྒྲོམ་ཞེས་འབྲུང་
རོ། །

གསུང་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། ལྷོ་ཡིག་ལ་སོགས་པ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་ལ་གསུང་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་
རྒྱ་ཟེད། ཡང་མོང་རྡོལ་ལྷ་མས། །སྤྲུགས་ཀྱི་རྩ་བ་བ་རྒྱད་ལས་བཤད་ལྟར་འབྲུག། །ཐ་མལ་
དག་རྣམས་འབྲུང་འབྲུག་རྒྱུད་གི་གདངས། །སྤྲུགས་ཀྱི་རང་སྒྲོ་སྒྲོག་པར་རེས་འགའ་
གཟིགས། །དེ་ལ་གསུང་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཟེད། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

གསུང་རྗེས་བསྟན་ཀྱི་ཆོ་འབྲུལ། རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གསུང་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ། གསུང་རྗེས་བསྟན་ཀྱི་ཆོ་འབྲུལ་དང་འབྲ།

གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དུག་ཅུ། མཉེན་པོ། (སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལ་དགེ་ཅ་སྟོན་པའི་བྱིར་
མཉེན་པོ) འཇམ་པ། (ཐོས་པའི་མོད་ལ་ཡིད་བདེ་བར་བྱེད་པས་གསུང་འཇམ་པ) ཡིད་དུ་
འོང་བ། (བརྗོད་བྱའི་དོན་བཟང་བས་ཡིད་འོང) ཡིད་དུ་འཐད་པ། (རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་བཟང་
བས་ཡིད་དུ་འཐད་པ) དག་པ། (འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པས་
དག་པ) ཁྱི་མ་མེད་པ། (རྟོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་ཁྱི་མ་མེད་
པ་ཞེས་བྱ) གསལ་བ། (ཆོག་དང་ཡི་གེ་སོ་སོར་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་གསལ་བ) ལྷན་
ཅིང་འཇེབས་པ། (སྤྱ་སྤྱེགས་ཅན་སྒོ་སྒོས་ངན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྷ་བ་འཛོམས་པའི་སྟོབས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་བྱིར་སྟོན་ཅིང་འཇེབས་པ) མཉན་བར་འོས་པ། (སྟུབ་པས་རེས་
བར་འབྲུང་བའི་བྱིར་མཉན་བར་འོས་པ) མི་རྒྱགས་པ། (པ་རོལ་གྱི་སྒྲ་བ་སོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་གཅད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་མི་རྒྱགས་པ) ལྷན་པ། (ཡིད་དགའ་བར་བྱེད་པའི་
བྱིར་སྟོན་པ) དུལ་བ། (འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་བྱིར་དུལ་བ) མི་རྒྱབ་པ།
(བསྐྱབ་པ་བཅའ་བའི་བདེ་བའི་ཐབས་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་མི་རྒྱབ་པ) མི་རྒྱངས་པ། (དེ་ལས་

འདས་པ་ན་ཡང་དག་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་རྒྱུངས་པ) རབ་
 ཏུ་ཏུལ་བ། (ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འདུལ་བ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་ཏུལ་བ) རྣ་བར་
 སྟན་པ། (རྣམ་པར་གཡེང་བའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྣ་བར་སྟན་པ) ལུས་ཆེས་པར་བྱེད་
 བ། (ཉིང་ངེ་འཛིན་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ལུས་ཆེས་བྱེད་) སེམས་ཆེས་པར་བྱེད་པ།
 (སྦྱག་མཐོང་གི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སེམས་ཆེས་བྱེད་) སྙིང་
 དགའ་བར་བྱེད་པ། (ཐེ་ཆོས་གཙོང་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྙིང་དགའ་བར་བྱེད་པ)
 དགའ་བདེ་སྦྱེད་པ། (ལོག་པར་ངེས་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར་དགའ་བདེ་སྦྱེད་པ) ཡོངས་སུ་
 གདུང་བ་མེད་པ། (སྦྱུབ་པ་ཐོ་འགྱོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་མེད་པ) ཀྱུན་ཏུ་
 ཞེས་པར་བྱ་བ། (ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཞེས་པ་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་འདི་རྟེན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
 ཀྱུན་ཞེས་བྱ) རྣམ་པར་རིག་པར་བྱ་བ། (བསམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཞེས་པ་ཕུན་སུམ་
 ཆོག་པ་འདི་རྟེན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རིག་བྱ) རྣམ་པར་གསལ་བ། (སྟོབ་དཔོན་གྱིས་
 དཔེ་མཆུད་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་གསལ་བ) དགའ་བར་བྱ་བ། (རང་གི་དོན་
 རྗེས་སུ་ཐོབ་པ་རྣམས་དགའ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དགའ་བར་བྱ་བ) མདོན་པར་དགའ་
 བར་འོས་པ། (རང་གི་དོན་རྗེས་སུ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མདོན་
 བར་དགའ་བར་འོས་པ) ཀྱུན་ཏུ་ཞེས་པར་བྱ་བ་གཞུག་ཏུ་འོས་པ། (བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་
 པའི་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཀྱུན་ཞེས་པར་བྱ་བ་གཞུག་ཏུ་འོས་པ) རྣམ་
 པར་རིག་པར་བྱ་བར་གཞུག་ཏུ་འོས་པ། (བསམ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་
 ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རིག་བྱར་གཞུག་ཏུ་འོས་པ) རིགས་པ། (ཆད་མ་དང་མི་འགལ་བའི་
 ཕྱིར་རིགས་པ) འབྲེལ་བ། (རི་ལྗར་འོས་པར་གདུལ་བུ་ལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་འབྲེལ་བ) རྫོས་
 པའི་སྟོན་མེད་པ། (འབྲས་བུ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྫོས་སྟོན་མེད་པ སང་གའི་སྤྲ་ཡི་
 རྩུགས་ཅན། སྤྲ་སྟེགས་ཀྱི་ཆོག་པ་ཐམས་ཅད་སྤྲག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྱ) སྤང་
 བོ་ཆེད་སྤྲ་སྤྲ། (རྒྱ་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྤང་བོ་ཆེད་སྤྲ་སྤྲ) འབྲུག་གི་སྤྲ་སྤྲ། (ཟུབ་

པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲུག་གི་སྐྱ་སྐད་ ལྷའི་དབང་པོའི་སྐྱ་དབང་ས། (གཟུང་བར་པོས་པ་ཉིད་ཀྱི་
 ཕྱིར་སྐྱའི་དབང་པོའི་སྐྱ་དབང་ས) ཅི་ཟེའི་སྐྱ་དབང་ས། (སྐྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཅི་ཟེའི་སྐྱ་
 དབང་ས) ཀ་ལ་མི་རྒྱའི་སྐྱ་དབང་ས། (རྒྱ་བ་དང་འདེབས་པའི་ཕྱིར་ཀ་ལ་མི་རྒྱའི་སྐྱ་དབང་ས)
 ཆངས་པའི་སྐྱ་དབང་ས་བསྐྱགས་པ། (ཐག་རིང་པོར་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆངས་པའི་སྐྱ་
 དབང་ས་བསྐྱགས་པ) འང་འང་ཉེ་ལུའི་སྐྱ་དབང་ས་གྲགས་པ། (བྱུ་བ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བཟྱ་
 འེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་དུ་འཕྱོ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འང་འང་ཉེ་ལུའི་སྐྱ་དབང་ས་གྲགས་པ) ལྷ་ཡི་
 དབང་པོའི་དབང་ས་ལྷར་སྐྱ་བ། (འདྲའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྷའི་དབང་པོའི་
 དབང་ས་ལྷར་སྐྱ་བ) རའི་སྐྱ། (རའི་སྐྱ་ནི་བདུད་དང་སྐྱགས་འཆོལ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་
 རྒྱལ་པའི་སྟོན་དུ་འཕྱོ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ) མ་ཁེངས་པ། (བསྟོད་པས་ཀྱུན་ནས་
 ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་ཁེངས་པ) མི་དམའ་བ། (སྤང་བས་ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
 མེད་པའི་ཕྱིར་མི་དམའ་བ) སྐྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ། (ལུང་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་
 ལ་མཆོན་ཉིད་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྐྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་
 སུ་ཞུགས་པ) སྐྱ་བྱར་མ་ཆག་པ། (བྱན་པ་ཉམས་པས་མི་གསུང་བའི་ཕྱིར་སྐྱ་བྱར་མ་ཆག་
 པ) མ་ཆང་བ་མེད་པ། (གདུལ་བྱའི་བྱ་བ་རྣམས་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཉེ་བར་གནས་པའི་
 ཕྱིར་མ་ཆང་བ་མེད་པ) མ་ཞུམ་པ། (རྟེན་པ་དང་བཀུར་སྟེ་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་མ་ཞུམ་
 པ) མི་ཞན་པ། (འདིགས་པ་བྱལ་བའི་ཕྱིར་མི་ཞན་པ) རབ་ཏུ་དགའ་བ། (མི་སྦྱོ་བའི་ཕྱིར་
 རབ་ཏུ་དགའ་བ) ལྱབ་པ། (རིག་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་
 ལྱབ་པ ལྱབ་པ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ལུན་ཆོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
 ལྱབ་པ) ལྷན་ཆགས་པ། (ལྷན་མི་འཆད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ལྷན་ཆགས་པ) འབྲེལ་བ། (རྣམས་པ་
 ལྷ་ཆོགས་སུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲེལ་བ) སྐྱ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱེད་པ།
 (སྐྱ་གཅིག་ལས་སྐྱའི་རྣམས་པར་རིག་པ་དུ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་སྐྱ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་
 པར་བྱེད་པ) དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཆེས་པར་བྱེད་པ། (གཅིག་ལས་དོན་དུ་མའི་རྣམས་པར་

དེག་པ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཆེས་པར་བྱེད་པ) མ་སྤྲད་པ། (དམ་
 བཅའ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གནས་པའི་ཕྱིར་མ་སྤྲད་པ) མི་འགྱུར་པ། (དུས་ལ་བབས་པར་
 རབ་ཏུ་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར་པ) མ་བརྟབས་པ། (རྟབ་རྟབ་པོ་སྟེ་བེལ་ཟེང་ཆབ་ཚུབ་ཏུ་
 མི་གསུང་བའི་ཕྱིར་མ་བརྟབས་པ) ཁོར་ཡུག་ཀུན་ཏུ་གྲགས་པ། (རིང་བ་དང་ཉེ་འཁོར་དུ་
 མཚུངས་པར་བོས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཁོར་ཀུན་ཏུ་གྲགས་པ) རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་
 དང་ལྷན་པ། (འདྲིག་རྟེན་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་མཆོག་དང་ལྷན་པ) ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱུ་ལ་
 འཕྲི་སྟོན་ཅུང་ཟད་བཀྲིས་ཏེ་བཀོད། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱི་རྟོག་གེ་
 འབར་བར་ཡང་ཆོག་ཟུར་རེ་གཉིས་མ་གཏོགས་དེ་དང་འབྲ་བར་གསུངས་སོ། །བྱ་ཆོས་
 འབྱུང་དང་། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྱ་མངོན་འབྲེལ་དུ་འང་དེ་ལྟར་གསལ་ལོ། །
 གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་བྲུག་ཅུ་ཙ་བཞི། མདོ་དཀོན་མཆོག་བརྟེན་སྲུ་གསུངས་པའི་གསུང་
 དབྱངས་ཡན་ལག་བྲུག་ཅུ་ཙ་བཞི་ནི། མཉེན་འཇམ་ཡིད་ཡོད་ཡིད་དུ་འཐད། །དག་ཞིང་བི་
 མེད་ཡོད་གསལ་འདེབས། །མཉན་ཡོས་མི་ཚུགས་སྟན་ཞིང་དུ་ལ། །མི་རྩབ་མི་བརྒྱང་རབ་
 ཏུ་དུ་ལ། །རྣར་སྟན་ལུས་དང་སེམས་ཆེས་བྱེད། །སྤྱིང་དགའ་བྱེད་དང་དགའ་བདེ་
 སྟེད། །ཡོངས་སུ་མི་གདུང་ཀུན་ཤེས་བྱ། །རྣམ་པར་དེག་བྱ་རྣམ་པར་གསལ། །དགའ་དང་
 མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད། །ཀུན་ཏུ་ཤེས་བྱེད་རྣམ་དེག་བྱེད། །དེགས་པ་དང་འབྲེལ་སྟོན་
 སྟོན་མེད། །མེད་གཤེད་རོའི་ཤུགས་དང་ལྷན། །ཐང་ཆེན་སྦྱ་དང་འབྲུག་གི་དབྱངས། །སྦྱ་
 དང་བི་ཟ་ཀ་མིང་དབྱངས། །ཆངས་དབྱངས་ཤང་ཤང་ཏེ་ཕུའི་དབྱངས། །ལྷ་དབང་དབྱངས་
 དང་རྩ་ཡི་སྒྲ། །མ་ཁེངས་པ་དང་མི་དམའ་དང་། །སྦྱ་རྣམས་ཀུན་གྱི་རྩེས་སུ་ཞུགས། །ཆོག་
 ཟུར་མ་ཆད་ལྷབ་ལྷིབ་མེད། །མ་ཆང་མེད་ཅིང་མ་ཞུས་དང་། །མི་ཞན་རབ་དགའ་ཞུབ་པ་
 དང་། །ཚུབ་དང་རྒྱུན་ཆགས་འབྲེལ་བ་དང་། །སྦྱ་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་
 བྱེད། །དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཆེས་པར་བྱེད། །མ་སྤྲད་མི་འགྱུར་མ་བརྟབས་དང་། །འཁོར་གྱི་
 དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་ཏུ་གྲགས། །འདོད་ཆགས་ཞི་བྱེད་ཞེ་སྤང་འདུལ། །གཏི་སྤྲུག་སེལ་བྱེད་

བདུད་ཚར་གཙོད། །ནམ་པ་ཀྱན་མཆོག་ལྷན་པ་སྟེ། །གསུང་དབྱངས་དྲུག་ཅུ་ཙུ་བཞི་
ལོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེ་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྒྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཀྱང་། །གསུང་མཉེན་
འཇམ་ཞིང་ཡིད་ཡོད་ཡིད་དུ་འཐད། །དག་ཅིང་དེ་མེད་ཡོད་གསལ་སྟུན་ལ་འདེབས། །མཉེན་
པར་འོས་ཤིང་མི་ཚུགས་སྟུན་ཞིང་དུལ། །མི་རྩལ་མི་བསྐྱང་རང་དུལ་ན་བར་སྟུན། །ལུས་
སེམས་སྦྱང་ནི་ཆོས་བྱེད་དགའ་བདེ་སྦྱེད། །གདུང་མེད་ཀྱན་ཏུ་ཤེས་བྱ་ནམ་རིག་བྱ། །ནམ་
གསལ་དགའ་བྱེད་མཛོན་པར་དགའ་བྱེད་ཅིང་། །ཀྱན་ཤེས་བྱེད་ཅིང་ནམ་པར་རིག་པར་
བྱེད། །རིགས་ཤིང་འབྲེལ་ལ་སྒྲོས་པའི་སྦྱོན་དང་བལ། །སེང་གེ་སྤང་ཆེན་འབྲུག་དང་ལག་
འཁྱའི་དབང་། །རྗེ་ཟ་ཀ་ལ་མིང་ཀ་ཆངས་པ་དང་། །ཤང་ཤང་ཉིའུ་དབང་པོའི་དབྱངས་ལྟར་
སྟུན། །རྩ་སྤྱོད་ཁེངས་མི་དཔའ་ཀྱན་རྗེས་ཞུགས། །ཆོག་ཟུར་བྱིན་ཅིང་མ་ཆང་མེད་པ་
དང་། །མ་ཞུས་མི་ཞན་རབ་དགའ་ཁྲབ་ཅིང་ཆུབ། །རྒྱན་ཆགས་འབྲེལ་ཞིང་སྤྱ་ཀྱན་རྫོགས་
པར་བྱེད། །དབང་པོ་ཀྱན་ཆོས་མ་སྤྱད་མི་འཁྱུར་ལ། །མ་བཟླས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
ཡོངས་སུ་བྲགས། །དུག་གསུམ་སེལ་བྱེད་བདུད་དབྱང་ཆར་གཙོད་ཅིང་། །ནམ་པ་ཀྱན་གྱི་
མཆོག་དང་ལྷན་པར་འབྱུང་། །དེ་ལྟར་བཞི་ཡིས་ལྷག་པའི་དྲུག་ཅུའི་དབྱངས། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། །ཡན་ལག་ཅས་པའི་ཡོན་ཏན་ལའང་འབྲུག་པས། །གསུང་གི་
ཡོན་ཏན་དྲུག་ཅུ་ཙུ་བཞི་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདིའི་སྤྱབ་བྱེད་ཡན་ལག་ཅས་པའི་དོན་དུ་
གཟིགས།

གསུང་འཕྲོས། ༡ བཀའ་མོལ། སྤྱང་ཆ། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པའི་རང་ནམ་དུ་ཀྱ་པའི་ཆོས་བཟང་ལས། །ཁྱི་
ལུས་དེ་ནི་ཐུགས་སྦྱོན་གསུང་འཕྲོས་གནང་རྒྱ་མི་འདུག་ལྟ་བུ། ༢ གཏམ་གྱི་འཕྲོས།
གསུང་ཆངས་པའི་དབྱངས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ཞིག་དེའི་སྤྱ་བཤད་ཆངས་
པའི་དབྱངས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
གསུང་མི་ཟད་པ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ། །གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ལྷན་གྱིས་བྱུབ་པ་དང་རྒྱ་མི་
འཆད་པའི་དོན། སྤྱ་བཤད་ནི། །གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་བས་ན་མི་ཟད་པ། རང་གཞན་

གི་དོན་གཉིས་ལྷན་གྱིས་བྱབ་པས་ན་རྒྱུ། འཕྲིན་ལས་རྒྱུ་མི་འཆད་པས་ན་འཁོར་
ལོའོ། །དབུལ་ཚུའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

གསུམ་ག་ གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད། འདི་ལ་གསུམ་ཁ་ཞེས་གྲེས་པ་སྤང་ཡང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་
དང་། དབུལ་དགོངས་པ་རབ་གསལ། རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་སོགས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་
ཐམས་ཅད་དུ་གསུམ་ག་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །རྟགས་མཆུངས་འདྲེན་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
ཀྱང་འདི་ཉིད་དག་པར་སེམས་ཏེ། རྟགས་འཇུག་ཅུ་བ་ལས། མོ་ཡིས་མོ་ཡི་མིང་མཐའ་
བར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྗེས་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་མ་འདི་རྗེས་སྟུ། མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་
“ག”འཇུག་པ་བརྗོད་པའི་གཞུང་དང་མཐུན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རྗེས་འཇུག་བཅུའི་
ནང་གི་མོ་ཡིག་ང་མ་འགསུམ་གྱི་རྗེས་སྟུ། མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་ག་ཇ་ད་བ་ཇ་ཆ་ཞ། ཟ་འ་
ཡ་ཤ་ས། ང་ཉ་ན་མ། ར་ལ་ཏ་ཨ་རྣམས་ཅི་རིགས་པར་འཇུག་ ཞིབ་པར་རྟགས་མཆུངས་
འདྲེན་ཚུལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གསུམ་དགལ། <ཏེ་ན་རྟ་ན> རྒྱ་བའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

གསུམ་ཆ། དུམ་བྱ་གསུམ་དུ་བཀོས་པའི་ཆ་གཅིག་

གསུམ་ལྷན། 1 གསུམ་དང་ལྷན་པ། 2 ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྷན་ལ་གཟིགས། 3 གསུམ་ལྷན་དུས།

གསུམ་ལྷན་དུས། <ཏེ་ཏུ་ཡུ་གླི་> བསྐལ་པ་དང་པོའི་དུས་སྟེ་དགོ་བཅུ་རྗེས་པར་སྟོད་ཅིང་སྟོད་
བཅུད་ཀྱི་དབལ་ཆ་ཅན་ཡང་མ་ཉམས་པར་གནས་པས་རྗེས་ལྷན་ཞེས་བྱ་བའོ། དེ་ནས་
མི་རྣམས་ཀྱིས་འཁྲིག་པ་སྟོད་ཅིང་མ་བྱིན་པར་སྤངས་པས་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་དབལ་ཆ་བཞིར་
བཀོས་པའི་གཅིག་གི་བས་གསུམ་ལྷན་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཡུན་ཆད་ནི་༡༩༤༦༠༠༠ས་ཡ་
གཅིག་དང་ཉིས་འབུམ་དགུ་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ཡོད་པར་དུས་འཁོར་ལས་བཤད། གོང་དུ་བཤད་
པའི་ལོ་ཆད་དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཉི་མཁའ་ཆོས་ལུགས་ནང་ཡང་རྗེ་མ་རྗེ་བཞིན་འབྱུང་བས། ཐ་
སྟོང་དེ་དག་ནང་པས་བྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ནས་ཆུར་སྤངས་པར་ངེས་སོ། །

གསུམ་ཆ། རང་གི་བྱ་བུ་གི་བྱ་ལ་ཆ་བོད་དང་། དེའི་སྟག་གུ་ལ་ཡང་ཆ་དང་། (ཡང་ཆ་ནི་རང་གི་པ་

ནས་བརྟེན་པའི་མི་རབས་བཞི་པ་ཡིན། དེའི་བྱུག་གྲུ་ལ་གསུམ་ཆ་ཟེར། (གསུམ་ཆ་ནི་
རང་གི་པ་ནས་བརྟེན་པའི་མི་རབས་ལྔ་པ་ཡིན། རྫོང་པོའི་སྒྲ་མ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བརྒྱ་ཅ་བདུན་
གྱི་ནང་ནས་བཞི་ཉ་ཉ་ལ་ནག་པོ་ཞེས་པས་རྫོང་པོ་བོད་དུ་བྱོན་ཁར་ཁྱོད་བོད་དུ་བྱིན་ན་པ་
ལས་བྱུ་རྩིག་ བྱུ་ལ་ཆ་པོ་རྩིག་ ཆ་པོ་ལས་ཡང་ཆ་རྩིག་ ཡང་ཆ་ལས་གསུམ་ཆ་རྩིག་པ་
ཞིག་འོང། དེ་ནས་འཆལ་ཏེ་འགྲོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ། <གརྒྱ> མི་ནག་པའི་ཡུལ་སྐོལ་ལ་ཆེ་འདས་བར་དོ་བའམ་དེ་ཟེའི་རིགས་ལ་དཀར་གསུམ་
མངར་གསུམ་དང་རྩམ་པ་རྩ་མར་སོགས་བསྐྱེས་ནས་མེར་བསྐྱེགས་པའི་དེའི་སྤྱིན་གཏོང་
ཞིག་གི་མིང་། འདི་ལ་གསུར་གཏོང་བ་ཟེར། སེར་འབྲས་སོགས་གདན་ས་ཆེན་པོ་ཁག་ལ་
དེ་འབྲ་བྱེད་སྐོལ་མེད། དེ་གོང་གསེབ་པའི་ཡུགས་སྐོལ་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་གསུར་གྱི་
ལེགས་སྤར་གྱི་སྐྱད་དོད་གརྒྱ་ཞེས་པ་དེའམ་དེ་མའི་དོན་ཡིན། སྤྱ་བཤད་ནི། གསུར་ཞེས་
པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཟུགས་མཛེས་ཀྱི་མཆོན་སྤགས་ “སུ་རྩུ་བ” ཞེས་པ་ལས་གསུ་
ནས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པར་ཡརྒྱལ་མཆོག་ལྟ་བུ་ཆེན་པོའི་«གསུར་ཆོག་གི་རིམ་པ་ཡིད་
བཞིན་འདོད་འཛོ»ལས་གསུངས་སོ། །གསུམ། བསུང་། དེ་བསུང་། དེ་རྣམས་དོན་གཅིག་རྩ་
གསུམ། མར་གསུམ། དཀར་གསུམ། དམར་གསུར་ལྟ་བུ།

གསེག་མ། དུམ་བྱར་ཆག་པའི་རྫོང་མིང་། རྫོང་ཆག་བྱུགས། ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྤྱིང་པོའི་རྣམ་པར་
འགྲེལ་པའི་ཆོག་གི་དོན་གྱི་རྒྱ་ཟེར་༡༧གསོ་རིག་གོ་པ་༡༧༩༥༡ལས། གསེག་མ་ནི། རྫོང་
དུམ་བྱུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གསེག་ཤང་། (འདུལ་བ) བསོད་སྦྱོམས་བསྐྱང་བའི་བདུག་གྱེད། གསེལ་བྱེད་འཁར་གསེལ་རྣམས་
དོན་གཅིག་

གསེབ་ལམ། སྤང་ལམ། ལམ་རྒྱུང་རྒྱུང་། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ལམ་ཐུན་ནི་གསེབ་
ལམ་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གསེབ་ལམ་གྱིས་འཆོ་བ། (འདུལ་བ) རྒྱན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཡིན་པར། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་

འགྲེལ་བར་བཤད་དོ། །

གསེར། 1 དེ་ན་ཆེན་དང་པོ་ཟེར། 2 ཆོག་གི་འཕོར་སྐྱར་ན་ཞེ་སའི་ཆོག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཆོག་ཅིག་སྟེ།
དཔེར་ན་སྐྱུ་གཏུང་ལ་གསེར་གཏུང་། ཞལ་རས་ལ་གསེར་ཞལ། ཆང་དང་བཏུང་བའི་
རིགས་ལ་གསེར་སྐྱེམས། བཀའ་ཡིག་ལ་གསེར་ཡིག་ན་བ་ལ་གསེར་སྟན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་
རྣམས་སོ། །

གསེར་སྐྱེམས། 1 ཆོས་སྐྱོང་ལ་འབྲུལ་རྒྱུའི་ཇ་ཁུ་སོགས་ལ་གསེར་སྐྱེམས་ཟེར། 2 རྒྱལ་པོའི་བཏུང་
བ་ལ་རྒྱ་ནག་པས་གསེར་སྐྱེམས་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག་ཅིང་། བ་སྐྱེད་དེ་རིམ་པས་བོད་དུ་དར་
བར་སེམས་ཏེ། གསེར་སྐྱེམས་དང་། གསེར་ཞལ། གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་རྒྱ་ནག་གི་བཅ་
ཡིན་པར། མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསུངས་སོ། 3 ཞལ་སྐྱེམས་པའམ་སྒྲོམ་པའི་དུས་སུ་
འབྱུང་རྒྱུའི་བཏུང་བའི་རིགས་ལ་གསེར་སྐྱེམས་ཟེར། གསེར་ཞེས་པ་ནི་གསེར་ལྟར་རིན་
ཐང་ཆེ་བམས་རྩ་བ་ཆེ་བའི་དོན་ཏེ་ཞེ་སའི་ཆོག་ཅིག་གོ། དཔེར་ན་རྣམ་མཆོག་ལ་གསེར་
སྟན་ཞེས་པ་དང་། གདོང་ལ་གསེར་ཞལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། ཁྲོང་དོལ་སྒྲ་མས་ཀྱང་
དེ་དང་འབྲ་བར་བཤད་དེ། རྒྱལ་པོ་ཞལ་སྒྲོམ་པའི་སྐབས་སུ་བཏུང་བ་ཆ་ལྟ་བུ་བཞེས་རྒྱུ་ལ་
གསེར་སྐྱེམས་ཟེར་ཞིང་ཞེས་བྲས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཆང་གི་ནང་དུ་འབྱུང་དང་གསེར་ལྷག་སྟེ་
ཕུལ་བ་གསེར་སྐྱེམས་སུ་བྲས་པ་བཅས་པོ་བའི་བབས་ཅོལ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་
ཀྱང་། རྒྱ་གར་དུ་བཟའ་བའི་རིགས་ལ་གསེར་ཤོག་དང་དཔུལ་ཤོག་ལྷག་པའི་ལུགས་སྒོལ་
ཡོད་ཅིང་། དེར་སང་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་མངར་ཆའི་རིགས་ལ་དཔུལ་ཤོག་སྐྱར་བ་མཐོང་རྒྱ་
ཡོད་ཅིང་། གསེར་ཤོག་དང་དཔུལ་ཤོག་ལྷག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་ཟས་དུག་སེལ་བའི་ཆེད་
ཡིན་ལ། དེའི་སྒོལ་བོད་དུ་བྱུང་བར་ཡང་སྟིད་དོ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་
164ལས་ཀྱང་། གསེར་སྐྱེམས་དང་གཡུ་སྟོན་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་དོ། གསེར་སྐྱེམས་
ཞེས་བཏུང་བར་གསེར་ལྷག་པ་དང་། གཡུ་སྟོན་སྟོག་པ་ཡིན་ཟེར་ཡང་མ་དག་པ་སྟེ་བཟའ་
བའི་སྟེང་དུ་གཡུ་བཟང་པོ་བཞག་པར་སྤྱང་དོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཆོན། 1 གསེར་ལས་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན། 2 གསེར་འབྲུ་སྟེ་ཁང་པའི་ཅེ་ཐོག་གི་
གསེར་རྒྱུ། འོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་ནག་ཆོས་མཛད་པའི་བསྟོན་པ་བརྒྱད་ཅུ་བ་ལས། ༡༨་
ཐུགས་ཟུང་ལུལ་མཆོག་ལ། ཉེ་ན་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་ཡོད། བེ་ལ་མ་ནི་བྱུང་ཡིན། ཉེ་
ཡི་དབུས་ན་རྒྱལ་པོའི་ཁབ། ཁོ་བྱང་ཤིན་ཏུ་ཡངས་པ་ཡོད། གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཅན་
ཞེས་བྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

གསེར་གྱི་སྒྲོ། 1 གསེར་གྱིས་བཅོས་པའི་སྒྲོ། 2 སྤྱི་གཙུག་ལའང་འཇུག་སྟེ། རེའི་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་
མོ་༡༨་བ་ལས། གསེར་གྱི་སྒྲོ་ནི། སྤྱི་གཙུག་སྟེ། ཞེས་གསུངས།

གསེར་གྱི་མངལ། ལྷ་ཆངས་པའི་མིང་སྟེ། གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་གྱི་བསྐྱེད་ལས་སྤྱེས་པས་དེ་སྐད་
ཅེས་བརྗོད། ཡང་བཤད་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ། གསེར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲོང་ནི་
གསེར་ཡིན་ལ་དེའི་སྟོང་པོ་ནི་མངལ་ཉེ་དེ་ལས་བྱུང་བས་སོ། ཉེ་ལྷལ་རྒྱུ་ལྷེ་གསུང་ན་
གསལ།

གསེར་གྱི་མཆོད་སྟོང་། གསེར་གྱི་ཀ་བ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་
བཤད་པ་༡ ཚུ་ ༡༨༧༩༧ལས། གསེར་གྱི་མཆོད་སྟོང་ཞེས་བྲ་བ་ནི་གསེར་གྱི་ཀ་
བའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསེར་གྱི་གཏན་པ། བང་ལེབ་ལྟ་བུའི་གསེར་ལེབ་མོའི་མིང་།

གསེར་གྱི་ཐང་མ། གསེར་མང་པོ་ཐང་ལ་བཟུམ་པའི་བྱུང་པོ།

གསེར་གྱི་མདོག་ཅན། གསེར་གྱི་མདོག་ཅན། གཞུང་མང་པོར་དམར་སེར་དང་དོན་གཅིག་པར་
བཤད།

གསེར་གྱི་བསྐྱེད་ལས། 1 གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་གྱི་བསྐྱེད་ལས་ཅན། 2 གསེར་གྱི་ཀོང་བྱ་བསྐྱེད་དབྱིབས་ཅན། གསེར་
ལས་བཅོས་པའི་མཆོད་ཀོང་། སྟོན་འཇུག་ལས། གསེར་གྱི་བསྐྱེད་ཀར་དུ་དངར་པའི་
ཡི། རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་རྣམས་ཀྱང་དབུལ་བར་བཞི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། འདི་ལ་
ཆོག་འགྲེལ་གཞན་ཡང་སྟུང་།

གསེར་གྱི་སྒྲེང་བ། 1 གསེར་གྱི་རྟོག་པོ་མང་པོ་སྦྱང་བ་སོགས་ལ་བརྒྱས་པའི་རྒྱ། 2 གསེར་ལས་
བྱས་པའི་མགོ་བོའི་རྒྱ་ཞིག་སྟོབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བརྒྱངས་གསུང་།

གསེར་སྒྲིང་། 1 རོ་པོ་རྩེའི་ལྷ་མ་གསེར་སྒྲིང་བ་འབྱངས་པའི་ཡུལ་གྱི་མིང་། ཕྱི་ལོ་༡༠༠༧།༣།(ཉིན་
ལ་གོང་ས་)ལ་རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་གིས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་འབྲེལ་གྱི་
གསུང་ཆོས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་སྐབས། གསེར་སྒྲིང་ཞེས་པ་ཨིན་ཱོ་ནི་ཡི་ཡ་Indonesia ཞེས་
པའི་ཡུལ་ལ་རོས་འཛིན་མཛད་སོང་། 2 སུ་ཤུ་རྩེ་བ་སྟེ་རྒྱ་ཁར་ཕྱོ་ཕྱོགས་མི་མེད་པའི་
གསེར་སྒྲིང་ཞིག་སྟེ་གསེར་སྒྲིང་རྒྱལ་པོའི་སྒྲིང་རྒྱུང་ཞིག་ལ་བཞེད། 3 ཡང་འགའ་ཞིག་
གིས་མེ་གུ་ཞེས་པའི་རྩ་མའི་Pegu, Burma རྒྱལ་ས་དེ་ཡིན་པའི་འོས་ཆོད་བྱེད་མཁན་
ཡང་འདུག

གསེར་སྒྲིང་བ། ལྷ་མ་གསེར་སྒྲིང་བ་ལ་གཟེགས།

གསེར་འགྲུར་ཅི། ལྷགས་ཟངས་སོགས་གསེར་དུ་འགྲུར་བར་བྱེད་པའི་ཅི་སྟེ། དུལ་རྒྱ་ཡང་ཟེར།
འདྲིའི་སྒྲོར་ཞིབ་པ་རྩེའི་སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསལ།

གསེར་དུལ་ལེན་པའི་སྒྲང་བ། (དུལ་བ) སྒྲང་ལྷུང་སུམ་ཅུའི་བཅོ་བརྒྱད་བ། གསེར་དུལ་ལེན་
པའི་སྒྲང་པའི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྱོང་གིས་རང་གི་རིན་པོ་ཆེ་རུང་བ་མ་བྱས་པ་ལ་
རང་ངམ་བསྐྱོས་པས་རེག་པ་ལས་ཐུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། ཁྲིང་གཞི་ནི། མཉན་
ཡོད་དུ་བྱུག་སྟེས་གསེར་དུལ་ལ་རེག་པ་ལས་སྒྲང་པའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་
བྱ་ནི་ནོར་གྱི་སྒྲེད་པ་འཕེལ་བའོ། །

གསེར་སྟུན། རྩ་པའི་ཞེ་ས།

གསེར་གཤུང་། 1 ལྷ་མའི་སྦྱ་གཤུང་། གསེར་ནི་འདྲིར་ཞེ་སའི་དཔེར་གསེར་ཞེས་དང་གསེར་སྟུན་ལྟ་
བུ་ཆོག་ཡིན་ལ། གཤུང་ནི་སྦྱ་གཤུང་ངོ་། །དཔེར་ན་དགའ་ལྷན་གསེར་གཤུང་ཆེན་མོ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 2 གསེར་ལས་བཟོས་པའི་ལྷ་མའི་སྦྱ་གཤུང་བཞུགས་སའི་མཆོད་རྟེན། 3 གསེར་
ལས་བཟོས་པའི་མཆོན་ཆ་གཤུང་།

གསེར་དབྱིག་གི་འཛོལ་དབུལ་པོ་ཞིག་གིས་ཤིང་བཅོངས་པའི་རིན་དུ་དོང་ཅེ་གཉིས་ཤིག་བྱང་
བ་དེ་སངས་རྒྱལ་གསེར་ཐུབ་དང་དེའི་ཉན་ཐོས་དང་བཅས་པར་དད་པའི་སེམས་ཀྱིས་
ཐུལ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བས། བསྐྱལ་བ་དགུ་བཅུ་རྩ་གཅིག་གི་བར་དུ། ལག་ན་གསེར་གྱི་
དོང་ཅེ་རྒྱག་ཏུ་ཐོགས་པར་སྦྱེས་པར་གྱུར་ཏོ། །འདི་མདོ་མཛངས་སྒྲུན་མདོ་མྱེ་ ༩ ཨ
༢༧༠བཅུ་བཞུགས་སོ། །

གསེར་ཞལ། གདོང་གི་ཞེ་ས་སྟེ། རྒྱལ་པོ་དང་སྤྲ་མ་སོགས་མེ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་རས།
གསེར་ཞོགང། གསེར་རྩ་རམ་gram ཏུག་ཅེས་ཀྱི་ལྗིད་ཆད་ཀྱི་མིང་། དེ་ལ་རགས་ཅིས་བྱེད་ན་
བྱེ་མ་ཀ་ར་ teaspoon ཐུར་མ་འབྲིང་ཆད་གཅིག་དང་བྱེད་ཅེས་ཀྱི་ལྗིད་ཆད་ཡོད། ཞེབ་པར་
ཞོགང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གསེར་འོད། 1 གསེར་གྱི་འོད་དམ་བཟག་མཛངས། 2 གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་གྱི་འོད། རྗེ་ཅོང་ཁ་བ་
ཆེན་པོའི་སྐབས་གསུམ་མ་ལས། གསེར་འོད་འབྱུག་པའི་དཔལ་གྱིས་བརྗོད་པའི་སྒྲུ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

གསེར་ཡིག་བཀའ་ཡིག་གསེར་ནི་འདིར་ཞེ་སའི་ཆོག་གོ།

གསེར་ཡིག་པ། 1 རྒྱལ་པོ་སོགས་གོང་མའི་བྱང་ཡིག་ 2 ཡང་ན་རྒྱལ་པོའི་ཡིག་སྦྱེལ་བར་ཆེན།
འ'རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་རང་རྣམས་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་ལ་གཟིགས་ན་ཤེས་ཐུབ།
གསེར་ཡིག་པ་དང་། གསེར་ཞལ། གསེར་སྦྱེམས་རྣམས་རྒྱ་ནག་གི་བད་ཡིན་པར། ཡི་
ཤིའི་གྱར་ཁང་དུ་གསུངས། རྒྱལ་པོའི་བྱང་ཡིག་དང་བར་ཆེན་ལ་གསེར་ཡིག་པ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ནི། ཞེ་ས་བྱས་པ་རེད། དཔེར་ན་གདོང་ལ་གསེར་ཞལ། བཏུང་བ་ལ་གསེར་
སྦྱེམས། གཏོར་མ་ལ་གསེར་གཏོར། ཨ་མཆོག་ལ་གསེར་སྒྲན་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཆོར་
ནོ། །3 ས་གནས་ཁག་ལ་བལྟ་རྟོག་བྱེད་མིའི་སྒྲུ་ཆབ། གསེར་ཡིག་པའི་གོ་དོན་ཐོག་མཐའ་
གཉིས་པོ་ཞུ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་ ༣༧ ར་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) 1 མདོ་དོན་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་སྐོན་ས་སྦོམ་པ་ཉམས་པ་གསོ་ཞིང་སྦྱོང་བ་སྦྱོང་བ་

བའི་ཆོ་ག་ཞིག་སྤྲོ་བ་ཤད་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་གསོ་ཞིང་ལུང་བ་སྤྱོད་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། 12
བསྐྱབ་བ་གསུམ་གསོ་ཞིང་དེའི་མི་མ་བུ་ན་ཕྱོགས་སྤྱོད་པ། གསོ་སྤྱོད་ལ་དབྱེ་ན། བཟ་ཤིས་
གསོ་སྤྱོད་། ཞི་གནས་གསོ་སྤྱོད་། འདུམ་པའི་གསོ་སྤྱོད་། མོ་བྱར་གྱི་གསོ་སྤྱོད་རམ་
གཞོད་བཟློག་གསོ་སྤྱོད་། དུས་ཐོག་གསོ་སྤྱོད་དང་ལྟའོ། །

གསོ་སྤྱོད་བཅུ་བཞི་པ། (འདུལ་བ) ལྷ་བ་ཡ་གང་ཡིན་གྱི་ཡར་འོའི་གསོ་སྤྱོད་། དཔེར་ན་ལྷ་བ་དང་པོ།
གསུམ་པ། ལྷ་པ། བདུན་པ། དགུ་པ། བཅུ་གཅིག་པ་བཅས་ཀྱི་ཆེས་བཅུ་བཞིའི་གསོ་སྤྱོད་
རྣམས་སོ། །ལོ་གཅིག་ལ་གསོ་སྤྱོད་བཅུ་བཞི་པ་བྱལ་ཡོད་དོ། །

གསོ་སྤྱོད་བཅུ་ལྔ་པ། (འདུལ་བ) ལོ་སྒོར་ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མར་འོའི་དང་། ལྷ་བ་ཆ་སྟེ་ལྷ་བ་གཉིས་པ།
བཞི་པ། རྒྱལ་པ། བརྒྱད་པ། བཅུ་པ་བཅས་ཀྱི་ཡར་འོའི་ཉིན་ཞག་བཅུ་ལྔ་པ་གང་ཡིན་གྱི་
གསོ་སྤྱོད་ལ་ཟེར། བཟློམས་ན་ལོ་གཅིག་ལ་གསོ་སྤྱོད་བཅུ་ལྔ་པ་བཅུ་བརྒྱད་ཡོད།

གསོ་སྤྱོད་བཞག་པ། (འདུལ་བ) གསོ་སྤྱོད་བཞག་པའི་ནན་ཏུར་དང་དོན་གཅིག་གདམས་ངག་བཞག་
པས་མ་དུལ་བ་ལ་དགེ་འདུན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གསོ་སྤྱོད་བྱེད་དུ་མི་འདུག་པའི་འདུལ་བའི་
ཆད་ལས་ཤིག།

གསོ་སྤྱོད་བཞག་པའི་ནན་ཏུར། (འདུལ་བ) གསོ་སྤྱོད་བཞག་པ་དང་འདྲ།

གསོག་འཛོག་གི་སྤང་པ། (འདུལ་བ) སྤང་ལུང་སྤུལ་ཅུའི་ཐ་མ། གསོག་འཛོག་གི་སྤང་པའི་འོ་ཉི་ནི།
བཅས་ལྷན་དགེ་སྤྱོད་གིས་སྤྲོན་བཞི་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་བཟའ་བའི་ཆེད་ཀྱི་བྱིན་ལེན་ཡོད་
བཞིན་དུ་སྤྱི་དུས་སམ་རང་དུས་འདས་པའི་ལུང་བ་དངོས་གཞིའོ། སྤྱོད་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་
ཁབ་ཏུ་མི་ཡིན་དའི་བྱའི་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་དང་ཉེ་གནས་ཀྱི་སྤྲོན་གང་དག་བྱིན་ལེན་བྱས་
པ་རུལ་ཞིང་ལྷགས་པར་གྱུར་པ་ལས་སྤང་བའི་ལུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཟས་
ལ་བཞེན་པའི་འདོད་པ་ཆེ་བ་དང་། ཟས་ལ་སྤེད་པ་ཆེ་བར་མངོན་པའི་སྤྲོན་པ་མ་དང་པ་སྤྱི་
བའོ། །

གསོག་འཛོག་ཏུ་སོང་བ་ཟ་བའི་ལུང་བྱེད། (འདུལ་བ) གསོག་འཛོག་ཟ་བའི་ལུང་བྱེད་དང་དོན་འདྲ།

གསོག་འཛོག་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྩའི་སོ་བརྒྱད་པ། གསོག་འཛོག་
བྱས་པ་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་ཤི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤྲོད་གིས་སྤྲན་བཞི་ལས་གང་ཡང་
རུང་བ་རང་གིས་གསོག་འཛོག་ཏུ་བཞག་པ་འཇམ་རང་དང་ཆོ་ག་གཅིག་པས་གསོག་འཛོག་
ཏུ་བཞག་པ་ཁམ་གང་ཡན་ཆད་ཐོས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། ཁྲིང་གཞི་ནི།
མཉན་ཡོད་ཏུ་དགེ་སྤྲོད་ནག་པོས་གསོག་འཛོག་བྱས་པ་ཐོས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་ཏུ་བཅས་
སོ། དགག་བྱ་ནི་ཟས་ལ་སྐྱེད་པ་ཆེ་བའི་སྤོ་ནས་གཞན་དག་མ་དད་པར་འགྱུར་བའོ། །

གསོག་གསོབ། གསོབ་གསོག་དང་འདྲ། བཤ་ཆེན་ལྷག་མཆོག་པས། གསོག་དང་གསོབ་ཅེས་བྱ་བ་
ནི། སྦྱ་བའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསོང་པོར་སྦྱ་བ། སང་པོར་སྦྱ་བ། བད་རྩིང་ལ་སྦྱར་སྦྱ་བའི་དོན་ལའང་འཇུག་པར་བཤད། བཤ་ཆེན་
ལྷག་མཆོག་པས། མིང་ཡིན་གསོང་པོ་ཞེས་བྱ་བ། སང་ཞིང་གསལ་བའི་མིང་ཏུ་
འདོད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

གསོང་ལྷོང་། (འདུལ་བ) ལྷོང་ཁུང་གི་མ་མཆུང་མིང་ཏུ་འདུལ་བ་ལས་བཤད། ཅས་ཆེ་ཉན་ཞབས་རྒྱང་
གསུང། ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྩེའི་འདུལ་རྒྱུ་ལས། གསོང་ལྷོང་ནི་ཁུང་ལ་གཏོར་ཁུང་གི་
མ་བཅུགས་པ་འཇམ། སུགས་རྒྱགས་གཏོར་ཁུང་གི་མ་མ་བཅུགས་པར་ཁུང་ཉི་ཆེ་བསྐྱོས་པ་
སྤྲེ་ཆབ་ཁུང་དེ་གཉིས་གང་རུང་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། དག་ཡིག་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ལས།
གསོང་ལྷོང་ཞེས་པ་ཁོང་སྤོང་སྤྲེ། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་གསུངས་སོ། མདོ་རྩ་བ་ལས།
གསོང་ལྷོང་ངམ་སུག་རྒྱགས་སོ། ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་གྱི་རང་གི་ནམ་བཤད་༩ ཟུ
༡༧༣བཅུ་ལས། གསོང་ལྷོང་ངམ་སུག་རྒྱགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་གཙང་བའི་ལས་ཤོད་
དམ་ཁང་སྤེང་ཉིད་ཏུ་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། ལུང་ནམ་འབྱེད་༩ ༩ ༡༩༩ན་ལས། རུས་
པའི་འཁྲལ་འཁོར་སྤྱི་ལ་བྱ་ལ། རྒྱ་བས་ཡོངས་སུ་དགྲིས་གྱུར་ཅིང་། མི་གཙང་རུས་པ་བྲི་
ང་བ། གཞན་ལ་སྤྲོད་ཅིང་བདག་གིར་བཞུགས། བཅོག་པས་བལྟམས་པའི་རྒྱལ་བ་
བདག་གསོང་ལྷོང་པོལ་མིག་ངན་སྤྲོད་ལྷན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསོང་བ། གསང་བ། སྒྲིང་བ། གསང་བའི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག མཆིམས་མཛོང་
༡༩༡ལས། འཆབ་བ་ནི་ཉེས་པ་སྒྲིང་ཅིང་གསོང་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོ། །

གསོབ། (འདུལ་བ) འོན་གྱིས་སྟོང་བ། ཁོག་སྟོང་། སྟོང་པོ་མེད་པ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་
རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས། གསོབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དེས་སྟོང་བའོ། །ཞེས་གསུངས།
གསོབ་གསོབ། (འདུལ་བ) འོན་གྱིས་སྟོང་ཞིང་སྟོང་པོ་མེད་པའི་དོན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་
ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལྟར་ལས། གསོབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དེས་སྟོང་བའོ། །གསོག་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དེ་ས་པོན་གྱིས་སྟོང་བ་སྟེ། གྲིབ་མ་ཙམ་དང་ཡང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་
གསུངས།

གསོབ་གསོག་བརྟན་དུ་སྦྲ་བ། (འདུལ་བ) བཛོད་བྱས་སྟོང་ཞིང་སྟོང་པོ་མེད་པའི་བརྟན་ཆོག་སྦྲ་བ།
འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ཀ་པ་ ༥ལས། ཆེ་དང་ལྷན་པ་དག་བདག་གིས་ནི་མི་ཤེས་པར་ཤེས་
སོ་ཞེས་སྦྲས། མ་མཐོང་པར་མཐོང་ངོ་ཞེས་སྦྲས་ཏེ། གསོབ་གསོག་བརྟན་དུ་སྦྲས་སོ་ཞེས་
ཟེར་ན་མཛོན་པའི་ང་རྒྱལ་མ་གཏོགས་ཏེ། དགེ་སྦོང་དེ་ཡང་པམ་པར་གྱུར་བ་ཡིན་གྱིས་
གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བཀའ་སྦྱལ་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྦྲ་བཤད་ནི། ཆོག་
བཛོད་བྱས་སྟོང་པས་ན་གསོག། དགོས་པའམ་སྟོང་པོ་མེད་པས་ན་གསོག་ འོག་པར་འདུ་
ཤེས་པས་སྦྲ་བས་ན་བརྟན་ནོ། །

གསོར་བ། (གསང་ལྷགས) འབྲུར་བ་དང་སྒྲོར་བའི་དོན། དཔེར་ན་རྡོ་རྗེ་གསོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གསོར་མི་རུང་བ། (འདུལ་བ) བཅོས་སྤྱ་མི་རུང་བ། བཅོས་སྤྱ་མེད་པ། གསོ་རུ་མེད་པ། དཔེར་ན་
གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས། གསོལ་བ་གཅིག་དང་བཛོད་པ་གཅིག་ཆང་བའི་ལས། གསོལ་བ་ཞིའི་ལས་
ཀྱི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གསོལ་བ། གོ་བར་བྱེད་པ།

གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས། (འདུལ་བ) གསོལ་བ་ཞིའི་ལས་ལ་གཟིགས།

གསོལ་བ་འདེབས་པ། ཞུ་བ་འབྲུལ་བ། དེ་ཡང་གསོལ་བ་ནི་ཞུ་བ་དང་། འདེབས་བ་འབྲུལ་བའི་དོན་
ཡིན། ཞེས་པ་གོང་ས་པ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཞལ་ལྷན་སྐྱེས་ཡང་ཡང་སྐོས་ཤིང་། པར་སྐྱེས་
མཆོག་བསྐལ་བ་མཐར་ཐུ་མཆོའི་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མའི་ཁྱིད་ཡིག་ཏུ་འདུང་དེ་ལྷར་གསལ་
ལོ། །

གསོལ་བ་ཕྱར་ཚུགས་སུ་འདེབས་པ། སྐྱབས་ལུལ་གཅིག་ཉིད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་བ་ལ་ཟེར། སྐྱ་
བཤད་ནི། ཕྱར་བ་ས་ལ་འདེབས་ཆེ་གནས་གཅིག་རང་དུ་འདེབས་བ་ལྷར་འདིའི་གསོལ་
འདེབས་ཀྱང་ལུལ་གཅིག་རང་ལ་བྱེད་བས་ན་དེ་ལྷར་དུ་བཞེད།

གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས། (འདུལ་བ) གསོལ་བ་ཅམ་ཞིག་ཆང་བའི་ལས།

གསོལ་སྒྲན། སྒྲན་གྱི་ཞེས།

གསོལ་བ་ཞིའི་ལས། (འདུལ་བ) གསོལ་བ་གཅིག་དང་བཞེད་བ་གསུམ་ཆང་བའི་ལས། བཞེད་བ་
གསུམ་ནི། བཞེད་བ་དང་པོ་ཉིད་ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱས་བ་ཡིན། བཞེད་བ་གསུམ་པོ་དེ་དེ་
ལ་ཡང་། རོ་པོ་བཞེད་བ། བྱ་བ་བཞེད་བ། བྱེད་བ་བཞེད་བ་གསུམ་གསུམ་ཡོད། བསྐྱེན་
རྩོགས་གྱི་སྒྲོམ་བ་ལྷ་བྱ་ལ་སྐྱར་ན། དགེ་འདུན་བཙུན་བ་ནམས་གསན་དུ་གསོལ། ཆེ་དང་
ལྷན་བ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་འདི། མཁན་པོ་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་དགེ་འདུན་ལས་བསྐྱེན་
བར་རྩོགས་བར་འཆའ་ན། ཆེ་དང་ལྷན་བ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་འདི། མཁན་པོ་མིང་འདི་
ཞེས་བགྱི་བས་དགེ་འདུན་ལས་བསྐྱེན་བར་རྩོགས་བར་གསོལ་ཏེ། སྐྱེས་བ་ཡང་ལགས།
སྐྱེས་པའི་དབང་པོ་དང་ཡང་ལྷན། ལོ་ཉི་ལྷ་ཡང་ལོན། འདིའི་ཆོས་གོས་གསུམ་དང་། ལྷར་
བཟེད་ཀྱང་ཆང་། བར་ཆད་གྱི་ཆོས་ནམས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་དག་གོ་ཞེས་དེ་ཁོ་ཉིད་མཆི་སྟེ།
ཆེ་དང་ལྷན་བ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་འདི། མཁན་པོ་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་དགེ་འདུན་ལས་
བསྐྱེན་བར་རྩོགས་བར་གསོལ་ན། གལ་ཏེ་དགེ་འདུན་གྱིས་དུས་ལ་བབ་ཅིང་བཟེད་ན།
དགེ་འདུན་གྱིས་གནང་བར་མཛོད་ཅིག་དང་། དགེ་འདུན་གྱིས་ཆེ་དང་ལྷན་བ་མིང་འདི་
ཞེས་བགྱི་བ། མཁན་པོ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་བསྐྱེན་བར་རྩོགས་བར་མཛོད་དོ། །འདི་

ནི་གསོལ་བའོ། ། (གསོལ་བ་ཐལ) (མདོར་ན་དགེ་འདུན་བཙུན་པ་རྣམས་གསན་དུ་
 གསོལ། ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་གསོལ་བའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གསོལ་བའམ་གསོལ་
 འདེབས། བརྗོད་པ་ (བརྗོད་པ་ཞེས་པ་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཅམ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། ཡང་ཡང་
 བསྐྱར་བའི་དོན་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་ཅའི་རྒྱ་ཆར་
 འབྲེལ་བ་སྟོད་ཆ་ལྟ་ལས། བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པའི་དོན་ཏེ། སྟོབ་ཞེས་
 བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་ཡང་བརྗོད་པ་ནི་ལན་གསུམ་དུ་
 བརྗོད་དགོས་པས། སྟོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་དོན་ལ་གནས་སོ། །དང་པོ་ལ་ཐུགས་གཏང་
 བར་ཞུ། དགེ་འདུན་བཙུན་པ་རྣམས་གསན་དུ་གསོལ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་
 བ། མཁན་པ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་དགེ་འདུན་ལས་བསྟན་པར་རྫོགས་པར་འཆལ་ནས།
 ཆེ་དང་ལྡན་པ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་འདི། མཁན་པ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས། དགེ་འདུན་
 ལས་བསྟན་པར་རྫོགས་པར་གསོལ་ཏེ། སྟོབ་པ་ཡང་འགས། སྟོབ་པའི་དབང་པོ་དང་ཡང་
 ལྡན། ལོ་ཉི་ཤུ་ཡང་ལོན། འདིའི་ཆོས་གོས་གསུམ་དང་། ལྷུང་བཟེད་ཀྱང་ཆང་། བར་ཆད་ཀྱི་
 ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་དག་གོ་ཞེས་ཁོ་ན་ཉིད་མཆི་སྟེ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་མིང་འདི་ཞེས་
 བགྱི་བ་འདི། མཁན་པོ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་དགེ་འདུན་ལས་བསྟན་པར་རྫོགས་པར་
 གསོལ་ན། དེའི་སྦྱང་དུ་དགེ་འདུན་གྱིས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ། མཁན་པོ་
 འདི་ཞེས་བགྱི་བས་བསྟན་པར་རྫོགས་པར་མཛད་ན། ཆེ་དང་ལྡན་པ་གང་དག་ཆེ་དང་ལྡན་
 པ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ། མཁན་པོ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་དགེ་འདུན་ལས་བསྟན་པར་
 རྫོགས་པར་མཛད་པར་བཟོད་པར་དེ་དག་གིས་ཅང་མ་གསུང་ཞིག་གང་དག་མི་བཟོད་པ་
 དེ་དག་ནི་གསུངས་ཤིག་(བརྗོད་པ་དང་པོ་ཐལ) (བརྗོད་པ་གཉིས་པ་ལ་ཐུགས་གཏང་བར་
 ཞུ་བས་ལ་གཉིས་པ་བྱ།) (བརྗོད་པ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ལས་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ།) མདོ་ཅ་
 བ་ལས། བརྗོད་པ་ཐ་མ་གང་ཡིན་པའི་ཆ་གསུམ་པ་ལ་བྱུབ་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས།
 བསྟན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་འཕོག་པའི་ཆོག་ལ་བརྗོད་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བརྗོད་པ་དང་པོ་

གཉིས་ཐལ་ནས། བརྗོད་པ་ཐ་མའི་ངོ་བོ་བརྗོད་པ། བྱ་བ་བརྗོད་པ། བྱེད་པ་བརྗོད་པ་གསུམ་
 ཡོད་པའི་ངོ་བོ་བརྗོད་པ་དང་། བྱ་བ་བརྗོད་པའི་གསོལ་ན་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། སྒྲིལ་བ་
 འབོག་པ་པོས་སྐྱད་གཟེངས་མཐོ་བ་དང་། མེ་ལོལ་གྱིས་བརྗོད་པ་དེའི་ཆེ་བསྐྱབ་བྱས་
 ཡིད་གཞན་དུ་མ་ཡེངས་ཤིང་ཐེ་ཆོས་དང་ཡིད་གཉིས་མེད་པར་བསྐྱིམ་སྟེ་ཉན་ནས་སྒྲིལ་བ་
 ཐོབ་དུས་ཤེས་པའི་སྒྲིལ་ན་དེའི་རྒྱུ་ལ་བསྟེན་ཞོགས་ཀྱི་སྒྲིལ་བ་ནམ་པར་དག་པ་སྟེ་བ་
 ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མཆེ་སྟེ་ཡན་ཆད་ངོ་བོ་བརྗོད་པ། དེ་ནས་གསོལ་ནའི་བར་བྱ་བ་བརྗོད་པ།
 དེའི་སྐད་དུ་མན་ཆད་བྱེད་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་པས། ངོ་བོ་བརྗོད་པ་སྒྲིལ་དུ་སོང་ནས་བྱ་བ་
 བརྗོད་པ་ཞོགས་པའི་གསོལ་ན་ཞེས་པ་འགག་པ་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱབ་བྱའི་རྒྱུ་ལ་བསྟེན་
 ཞོགས་ཀྱི་སྒྲིལ་བ་ནམ་པར་དག་པ་སྟེས་པ་ཡིན། དེའི་ཆེ་མཁན་པོ་ཡང་བསྐྱབ་བྱའི་སྒྲིལ་
 དཔོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དོགས་གཙོད། ཡོངས་གྲགས་སུ། གསོལ་བཞིའི་ལས་ཞེས་པ་
 བརྗོད་པ་གསུམ་དང་གསོལ་བ་གཅིག་གི་ལས་ལ་ཟེར་མོད། སྒྲིལ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་
 གྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་འབྲེལ་ཆུང་༡ན་ལས། གསོལ་བ་གསུམ་དང་། ལྷ་བ་དང་
 བཞིའི་ལས་ཀྱིས་ཅིག་ཅར་རབ་དུ་གྱུར་བསྟེན་པར་ཞོགས་པ་མངོན་པར་འཛོལ་བོ། །ཞེས་
 གསོལ་བ་གཅིག་དང་ཟེར་རྒྱའི་ཆབ་དུ། ལྷ་བ་དང་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། བརྗོད་པ་གསུམ་ཟེར་
 རྒྱའི་ཆབ་དུ་གསོལ་བ་གསུམ་དང་ཞེས་ཐ་སྙད་མི་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། །

གསོས། གསོས་སུ་གྱུར་པ་ལ་གཟེགས།

གསོས་ལྷག་བྱ་ཆབ།

གསོས་བྱ། གསོས་ལྷག་དང་འདྲ།

གསོས་སྒྲིལ། སྒྲིལ་གྱི་མིང།

གསོས་སུ་གྱུར་པ། གྲོགས་སུ་གྱུར་པ། རྒྱ། རྒྱེ། ཆ་རྒྱེ། བན་པའི་རྒྱེ། འཛོ་རྒྱེ། རྒྱུ་འཛོ་བའི་
 རྒྱེ། རྒྱུ་འཛོ་བའི་རྒྱེ་དུ་གྱུར་པ། དཔེར་ན་སྒྲིལ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་༣༤བ༡ལས། འདི་
 མེད་ན་ཡོན་ཏན་དུ་མིང་བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདག་འཛིན་གྱི་གསོས་སུ་སོང་ནས་

ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་བའི་བྲོགས་སུ་འགྲོ་ཉེན་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསོས་སུ་འགྱུར་བ། གསོས་སུ་གྱུར་བ་དང་འབྲ།

བསགས་པ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་འདས་པ) 1 བསྐྱུ་བྱུ་བྱས་པ། བསྐྱུས་པ་འཕམ་འདུས་པ། འཛོགས་པ།
བསྐྱུབས་པ། བསྐྱེན་པ་སོགས་ཀྱི་དོན། གསོག་པ། བསགས་པ། བསག་པ། སོག 2 (མིང་
ཆེག) ཆོགས་པ། ལུས། རིན་ཆེན་ཐེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༼ གེ ༡༣༠ན་པ་ལས། ལུས་
ནི་བསགས་པ་སྟེ་འག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསགས་ལ་མ་བྱས་པའི་ལས། རྒྱ་སེམས་ཡོད་ཀྱང་རྒྱ་བའི་བྱ་བ་ལ་དངོས་སུ་མ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ལ་
ཟེར། དཔེར་ན་ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྒྱ་བའི་བྱར་ལས་དུ་ཞུགས་པ་དང་། སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་
བརྒྱ་བར་བྱོལ་ལ་དང་། ངག་གིས་ཀྱང་བརྒྱ་བར་བྱོལ་ཞེས་སྒྲིས་ཀྱང་། དངོས་སུ་ལས་
དེ་མ་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ལས་རྣམས་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ། མདོ་༼ ས ༡༣༡ན་
༣ལས། དེ་ལ་བསགས་ལ་མ་བྱས་པའི་ལས་ཡོད་དེ་དེ་གང་ཞེ་ན། ལས་གང་ལུས་ཀྱིས་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བྱས་པ་དེ། སེམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་པའི་ཆོག་ཏུ་
ཡང་ལས་འདི་བྱོལ་ཞེས་སྒྲིས་ལ་དེ་ལ་མ་བྱས་པ་སྟེ། ལས་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བསགས་ལ་མ་བྱས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསང་སྐྱངས་བསྐྱེད་བྱིན་རྒྱབས་བཞི། རང་མཆོད་ཀྱི་བསྐྱུབ་གཞི་ལ་གནས་པའི་བགོགས་བསང་།
སྟོང་བར་སྐྱངས། གཤམ་དང་བདུད་རྩི་ལྟ་བུ་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད། འབྲུ་གསུམ་གྱིས་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་བཞིའོ། །

བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ལྟ། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ། རྣོར་བུ་སྤྲགས་སྤོར་
མཐུད་སྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ། རྣལ་འབྱོར་པའི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་
བ། བྱང་རྩུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དབང་བརྒྱའི་ལས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ། སངས་
རྒྱུས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་སྟེ་ལྟའོ། །

བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བར་བསྟོད་པ། སྟོབ་དཔོན་སྐྱུ་སྐྱུབ་ཀྱིས་མཛད། པ་ཆབ་ཀྱི་འགྱུར།

བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། སྤྱོད་
དང་སྤྲུགས་དང་ཁོར་བུ་དང་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉིང་འེ་འཛིན་གྱི་མཐུ་དང་རྩུས་པ་
ལྟ་བུའོ། ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

བསམ་གཏན། <རྒྱ་ནག་> ༡ དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་གནས་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་
པའི་དགོ་བ། ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་ན་གསལ། རབ་དབྱེ་ནི། ཆེ་འདི་ལ་ལུས་སེམས་བདེ་བར་
གནས་པར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་བསྐྱབ་པའི་བསམ་གཏན།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་དང་གསུམ་མོ། ། དེས་ཆོག་ནི། རྒྱ་སེམས་པ་ལ་
བྱས་ནས་སེམས་པ་འཇམ་བྱུང་བ་གཏོང་བར་བྱེད་པས་ན་བསམ་གཏན་ནོ། ། སྤྱི་བཤད་ནི།
བསམ་པ་འཇམ་སེམས་དམིགས་ལུལ་ལ་གཏན་དུ་གནས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བུའོ། ། བྲ་ཉི་
རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་བསྟན་འབར་མའི་རྣམ་བཤད་ལས། བསམ་ཞེས་པ་ནི་དམིགས་པ་ཡིད་
ལ་བྱེད་ཅིང་གཏོང་པའི་སེམས་དང་། གཏན་ཞེས་པ་རྒྱུན་ལ་འཇུག་པས། སེམས་དམིགས་
པ་ལ་གཏད་པའི་རྒྱུན་དེ་ཉིད་ལས་མ་གཡེལ་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། ། བསམ་གཏན་གྱི་སྤྱི་བཤད་དང་དེས་ཆོག་གི་སྒྲིམ་རྒྱས་པ། རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་བསྟན་
འབར་མའི་རྣམ་བཤད་ན་གསལ་བ་ལ་བལྟ་བར་བུའོ། ། 2 རྗེ་གསལ་རིམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་
དུག་གི་བསམ་གཏན་ནི། འདོད་ཡོན་རྣམས་བདེ་སྟོང་གིས་རྒྱས་བཏབ་ནས་སྦྱོམ་པ་ཅན་དུ་
མ་ཟད་ཀྱི་དེ་དག་ལྟར་བསྦྱོམས་ནས་ལོངས་སྟོང་པའི་ལུས་དཔེན་ནོ། ། རྗེའི་རིམ་ལྗེ་གསལ་
སྦྱོན་ལ་གཞི་བྱས། སོར་བསམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་གཉིས་ཀའང་འདོད་ཡོན་ལ་
ལོངས་སྟོང་པ་ལམ་དུ་བྱེད་པ་འདྲ་ཡང་། འདོད་ཡོན་རྣམས་ལྟར་སྦྱོམ་པ་དང་མི་སྦྱོམ་པའི་
ཁྱད་པར་རོ། ། གཞན་ཡང་རྗེའི་རིམ་ལྗེ་གསལ་སྦྱོན་ལས། དང་པོར་སོར་སྟེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་
ལུལ་དབང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་འགྲུར་དུ་ལྟ་བ་ལ་བསྐྱབས། དེ་བཏོན་
པ་ན་བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་འགྲུར་ལྟར་འཆར་བའི་བསམ་གཏན་ལ་བསྐྱབ་པོ། ། ཞེས་གསུངས་
སོ། །

བསམ་གཏན་གྱི་དཀྱིལ་ལོང་། ཡིད་གྱིས་བསྐྱེད་པའམ་བསྐྱེམས་པའི་དཀྱིལ་ལོང་། བསམ་གཏན་གྱི་དཀྱིལ་ལོང་གི་ཚོ་གཞི། སློབ་དཔོན་ལྷའི་ཆུ་འཕྲོར་ལེན་ཏུ་བཟུང་བ་དང་། སློབ་མ་རྩལ་ཚོན་གྱིས་བྱི་བའི་ཡོ་བྱད་མི་རྟེན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་བསམ་ཏུ་གསུངས་ཀྱི། སྤྱིའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་རྗེའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་གསུང་།

བསམ་གཏན་གྱི་ཚོས་ཐུག་རེ་བ་སྤངས་པ། ཟད་ཟིང་སྤངས་པ། ཁྱིས་སྤངས་པ། ཏགས་ན་གནས་པ།
དམིགས་པ་བརྟན་པ། གཅིག་ཕུར་གནས་པ་དང་ཐུག་གོ།

བསམ་གཏན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བསམ་གཏན་གྱི་དེ་ཉིད་དང་དོན་ལང།

བསམ་གཏན་གྱི་དེ་ཉིད། གྲུ་རྒྱུད་གྱི་བསྟེན་བའི་དེ་ཉིད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། མེད་གནས། གླ་བ་ཤད་ནི།
 གླ་མ་ཐས་ཐར་བ་སྟེར་བའི་དེ་ཉིད་དམ་བསམ་གཏན་གསུམ་བསྟོམ་བ། དེ་ཉིད་གསུམ་ཞེས་
 བའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

བསམ་གཏན་གྱི་ཚྭ་ལ། (མཛོད) བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆལ་ཚུལ་
 གུན་ནས་སྒོང་བའི་གུན་སྒོང་འགོག་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་པ་དེ་བསམ་གཏན་
 གྱི་ཚྭ་པའི་མཚན་ཉིད། ཅེས་པ་ཆེན་མོ་སྒྲོ་སྒྲོས་ལེགས་བཟང་གི་འདུལ་རྟེན་རིན་ཆེན་སྟེང་
 བའི་དགོངས་རྒྱན་ལས་བཤད། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། བསམ་གཏན་གྱི་ཚྭ་པ་ནི་
 གཟུགས་ན་སྟོང་པ་ནམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ནོ། །ཟག་མེད་ཀྱི་ཚྭ་པ་ནི་ཟག་པ་མེད་
 པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། མཆིམས་མཛོད་ལས། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་
 གི་གཟུགས་ཟག་བཅས། བསམ་གཏན་གྱི་ཚྭ་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། ཟག་
 བཅས་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ལས་སྒྲེས་པའི་སྟོང་བདུན་ལྟ་བུ། ཡང་མཛོད་རྟེན་གྲངས་ལས་གསལ་
 རྟེན་ལས། གཟུགས་སུ་གཏོགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། བསམ་གཏན་གྱི་ཚྭ་པའི་མཚན་ཉིད།
 ཅེས་གསུངས། ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་འཆལ་ཚུལ་གྱི་གུན་སྒོང་འགོག་པའི་སེམས་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་ཚྭ་པ་ཞེས་
 བཤད་དོ། །

བསམ་གཏན་གྱི་ཆེར་མ། (མཛོད) བསམ་གཏན་ནམ་སྒྲིམ་གྱི་བར་ཆད། སྤྲེལ། སྤྲེལ་ཅོད། ལུང་སྤྲེ་
སོགས། བསམ་གཏན་ནམ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པས་ཆེར་མ་
ཞེས་བཏགས་སོ། །

བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ། (མཛོད) མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་
གཟུགས་ན་སྤྱོད་པ་ནམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ནོ། །ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་ཟག་པ་མེད་
པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་མཆིམས་མཛོད་ལས། སེམས་ཀྱི་རྗེས་
འབྲང་གི་གཟུགས་ཟག་བཅས། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པའི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི།
ཟག་བཅས་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤོང་བདུན་ལྟ་བུ། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་
གཟུགས་ཟག་མེད། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པའི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། ཟག་མེད་ཀྱི་མཉམ་
བཞག་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤོང་བདུན་ལྟ་བུ། དེ་གཉིས་ལ་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། སེམས་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་བྱེད་པས་ན་དེ་སྤྲད་ཅེས་བརྗོད།
སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་དེ་ལས་ཕྱོག་སྟེ་སེམས་གཡེངས་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་ཡང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཞེས་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་
མཛོད་ལྷིག་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། གཟུགས་སུ་གཏོགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། བསམ་
གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པའི་མཆན་ཉིད། ཟག་མེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པའི་མཆན་
ཉིད། ཅེས་གསུངས། ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆལ་ཚུལ་གྱི་ཀུན་སྤོང་འགོག་པའི་སེམས་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པ།
ཟག་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འཆལ་ཚུལ་གྱི་ཀུན་སྤོང་འགོག་པའི་སེམས་ཤིག་
ལ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །

བསམ་གཏན་རྣམ་པ་གསུམ། ཆེ་འདི་ལ་ལུས་སེམས་བདེ་བར་གནས་པར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན།
ཡོན་ཏན་མངོན་པར་སྐྱབ་པའི་བསམ་གཏན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་
དང་གསུམ་སོ། །

བསམ་གཏན་ས་བྱུག བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དངོས་གཞི་ཅམ་པོ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱུང་པར་ཅན། གཉིས་པའི་དངོས་
གཞི། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི། བཞི་པའི་དངོས་གཞི་དང་བྱུག་པོ།

བསམ་བཏན། བསམ་གཏན་དང་དོན་འདྲ་བར། ལི་གྲུར་གསུང་།

བསམ་པ། 1 (མིང་ཆིག) བསམ་པ་ནི་ཀུན་སྟོང་ངམ་བསམ་སྟོང་མིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྟོ་སྟྱང་
སྟན་ངག་སྤྱི་རྒྱུན་ལས། དཀར་ནག་ལས་རྣམས་བསམ་པ་བཟང་ངན་ལགས། །བསམ་པ་
བཟང་ན་ས་དང་ལམ་ཡང་བཟང་། །བསམ་པ་དམན་ན་ས་དང་ལམ་ཡང་དམན། །ཐམས་
ཅད་བསམ་པ་དག་ལ་རག་ལས་པས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 བྱ་ཆིག བསམ་པ་ནི་ས་
འོངས་པ། སེམས་པ་ད་ལྟ་བ། བསམས་ནི་འདས་པ། སོམས་ནི་སྤྱལ་ཆིག་པོ།

བསམ་པ་དང་སེམས་པའི་བྱུང་པར། 1 (མིང་ཆིག) བསམ་པ་ནི་ཀུན་སྟོང་ངམ་བསམ་སྟོང་མིང་ཡིན་
ལ། སེམས་པ་ནི་བསམ་སྟོ་གཏོང་མཁན་གྱི་སེམས་དེ་ལ་ཟེར། 2 བྱ་ཆིག བསམ་པ་ནི་
སེམས་པའི་མ་འོངས་པ། སེམས་པ་ནི་ད་ལྟ་བ། སེམས་ནི་སྤྱལ་ཆིག་པོ།

བསམ་པའི་སྟོབས། 1 དང་པོར་དམིགས་པ་ལ་བཏགས་པ་དེའི་རྒྱུན་ཡང་ཡང་བསམས་ནས་
བསྐྱེད་པ་ལས། རྒྱུན་ཅུང་ཟད་འཁྱུད་པར་རྒྱས་པ་ཐོག་མར་ཐོབ་པའི་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ་སྟོབས་ཆེ་བ་ཞིག །ཞི་གནས་བསྐྱབ་པའི་སྟོབས་བྱུག་གི་གཉིས་པའོ། །འདིས་སེམས་
གནས་གཉིས་པ་རྒྱུན་དུ་འདྲིལ་པའི་སེམས་འབྱུབ་པར་བྱེད་དོ། 2 ལྷག་བསམ་གྱི་རྒྱས་པ།
བསམ་པ་བཟང་པོའི་རྒྱས་པ། སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱས་པ།

བསམ་པའི་ལས། ལུས་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་ཐོན་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་ལས་ལ། བསམ་པའི་ལས་
ཟེར་དོ། །འདི་བྱུང་པར་ཞིབ་པར། སེམས་པའི་ལས་དང་བསམ་པའི་ལས་གྱི་བྱུང་པར།
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བསམ་མོ། བསམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན། ལྷགས་རིམ་༢༣༥པ་ལས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་བསམ་མོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བསམ་གཟུགས་བརྒྱད། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམས་འདུག་བཞི། གཟུགས་མེད་གྱི་སྒྲིམས་འདུག་བཞི་
ཉི་བརྒྱད་དོ། །

བསམ་བརྒྱག་ལྷན་པོ། ཆོངས་པ། ལོག་བར་ཤེས་བཤམ་འབྲུལ་བ་དང་ལྷན་པ། བསམ་སྒྲོའི་རྣམས་བ་
མ་སྒྲིན་པ། བསམ་སྒྲོ་གཏོང་མི་ཤེས་པ། བསམ་བ་ཉམས་པ། མ་སྒྲིན་བ་བཅས་ཀྱི་དོན།
སྒྲོ་བ་སྤྲིངས་དཀའ་འབྲེལ་༡༡བ་༣ལས། བསམ་བརྒྱག་ནི་མ་སྒྲིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
སྒྲོ་བ་སྤྲིངས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་༡༩ཙུབ་༡ལས། བསམ་བ་ཉམས་པ་ནི་བསམ་བརྒྱག་ཅེས་ཆོགས་
སུ་བཅད་བ་གཅིག་གོ། ཞེས་དང་། ཆོམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་༡༩ཙུབ་༤ལས། བསམ་བརྒྱག་ཅེས་
བྱ་བ་འདིས་ནི་ལོག་བར་ཤེས་བ་དང་ལྷན་བར་བསྒྲན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས། བྱད་བར་
འཕགས་བསྒྲོད་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་མིན་པའི། །བྱུ་མཐའི་སྒྲོན་གྱིས་
བརྒྱག་མེམས་ལྷན། །བསམ་བརྒྱག་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོན་མེད་པའི། །སྒྲོན་བ་ཁྱོད་ཀྱང་མི་
མཐོང་ངོ། །ཞེས་དང་། ཆོམས་ལས་ཀྱང་། བག་མེད་བ་ལ་སྒྲོར་བྱེད་པ། །སྒྲེ་བོ་བྱིས་བ་
བསམ་བརྒྱག་ཡིན། །ཆོང་དཔོན་ཁོར་རྣམས་བསྐྱུང་བ་ལྟར། །མཁས་པས་བག་དང་ལྷན་
བར་བྱ། །ཞེས་དང་། བསམ་བརྒྱག་འདོད་ལ་སྲིད་པ་ཡིས། །བདག་དང་གཞན་ཡང་ཕྱང་
བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

བསམ་ཆོགས། (འདུལ་བ) གོས་ཀྱི་དུམ་བྱའི་ཆོགས་སོ། །ཤུ་ཀྱའོད་གསུང་།

བསམ་ལ་ཁང་། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་གཞུང་རྣམས་སུ་བསམ་ལ་ཁང་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། དགེ་སྤྱོད་རྣམས་
བཞུགས་སའི་ཐོག་ཁང་ངམ་ཐོག་ཤིག་རྣམས་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས།
བསམ་ལ་ཁང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདུན་བརྟེན་ལ་སོགས་པ་གང་དུ་དགེ་སྤྱོད་ཆ་བས་གདུངས་
པ་དག་འཁོད་ན་བསམ་བར་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསེ་ཁ་སྒོ། མེད་གེ་ཤར་རྩ་སྟེ་མེད་གེ་རྒྱུད་པའི་མིང་དུ། ཡི་གུར་གསུང་།

བསེན་ཁུས་པ། གཉེན་བསྐྱས་པའི་མིང་དུ། ཡི་གུར་གསུང་།

བསེལ་བ། །སྒྲེལ་མ། ལམ་གྲོགས། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༩ ཉ །༡༩༥ན་༤ལས། རྒྱལ་པོས་དེའི་བསེལ་

བ་བསྒྲོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 འདིགས་པ་ལས་སྒྲོབ་པ། སྒྲུང་སྒྲོབ། ལི་ཤིའི་
གྲུང་ཁང་ལ་གཞི་བྱས། ལུང་རྣམ་འབྲེད་། 9 ་༡༩༧༧ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་བདག་
གིས་འདི་ལ་བསེལ་བ་སྦྱུལ་བར་བགྱིད། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལུང་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་
འབྲེལ་པ་། 8 རྩ་ ༡༩༧༩ལས། བསེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་གཞན་དུ་བསྐྱེལ་བའི་བསེལ་
ལོ། །དེའི་དོན་དུ་གནས་པ་ནི་བསེལ་བ་སྟེ། སྒྲུང་བར་བྱེད་པའི་མི་དག་གོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །

བསེལ་བའི་འཆལ་གྱི་དྲར་ཁོང། རྡོ་རྗེ་གདན་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་མེ་ལི་བདུན་ཙམ་སོང་ན་དུས་སྤྱི་
བྱ་བ་ད་ལྟའི་དྲར་ཁོང་བསེལ་བ་ཆལ་དེ་ཡོད། ཅས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསུངས།
སྤྱ་བཤད་ནི། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྲེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་། 8 རྩ་ ༡༩༧༥ ལས།
བསེལ་བའི་ཆལ་གྱི་དྲར་ཁོང་ཅས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོན་ས་ཕྱོགས་དེ་མཆོག་ཏུ་བསེལ་བས་གོང་
ཁྲེང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆལ་དེ་བོར་ཏེ་དྲར་ཁོང་དུ་སྒྲུར་བས་བསེལ་བའི་ཆལ་གྱི་དྲར་ཁོང་
ཅས་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

བསེར་བ། སེར་སྒྲའི་དབང་དུ་སོང་བའི་དོན་དུ་བཤད། དག་ཡིག་ཐོན་མིའི་དགོངས་རྒྱན་ལས།
བསེར་བ་ནི་སེར་སྒྲའི་དབང་དུ་སོང་བ་སྟེ། ལས་བརྒྱ་པར། ཁྱེད་ཐུགས་མ་བསེར་ཞིག་
དང་བདག་གིས་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་སྦྱར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསེར་བུ། རྒྱུང་བསེར་བུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བསོ། བོན་གྱི་བརྗེ་ཆད་ཅིག་སྟེ་འབོད་སྤྲའམ་གྱེ་དང་དོན་གཅིག་བསོ་ནི་བོན་གྱི་འབོད་པའི་སྤྲ་སྟེ་ཀྱེ་
དང་འཇུག་པ་གཅིག་གོ། །ཞེས་གསུངས།

བསོད་ཉམས། འདོད་པ་ལ་ལྷག་པར་ཁོངས་སྦྱོང་པའི་མིང་དུ། ལི་གྲུང་གསུང་རོ། །ཤེ་ཆེན་ཤུག་
མཆོག་པས་ཀྱང་། བསོད་ཉམས་ཞེས་བྱ་འདོད་པ་ལ། །ལྷག་པར་སྦྱོང་པའི་མིང་ཡིན་
ཏེ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསོད་སྟོམས། (འདུལ་བ) སྦྱོང་སོ། འདི་ལ་ཐོམ་བྱ་ཡང་ཟེར། སྤྱ་བཤད་ནི། སྦྱེས་བྱ་མཆོག་དམར་

བར་མའི་བསོད་ནམས་སྟོམས་པ་སྟེ་མཉམ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཞུགས།
 བསོད་སྟོམས་པ། (འདུལ་བ) སྟོང་མོ་བ། ཉན་ས་ལས་དེ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་བཤད་དེ། རྟེན་པས་ཆོག་
 པའི་བསོད་སྟོམས་པ་དང་། མཐར་གྱིས་སྟོང་པའི་བསོད་སྟོམས་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི་
 འདྲིས་པའི་བྲིས་དག་ནས་ཅི་རྟེན་ཅམ་ཟ་བར་བྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་བྲིས་བཟང་ངན་མི་
 འདམ་པར་མཐར་ཆགས་གྱིས་སྟོང་པའི་བསོད་སྟོམས་པ་གཉིས་གསུངས་སོ། །
 བསོད་སྟོམས་ལེན་པའི་ཕན་ཡོན་བཟུ། (འདུལ་བ) ལས་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་མདོ་༩ ས ༩༥༥༥༥༥
 གསུངས་ཤིང་། རབ་ཏུ་བྱུང་པའི་ཕན་ཡོན་བཅུ་ཡང་དེར་གསུངས་སོ། །
 བསོད་ནམས། སྤྱིར་བསོད་ནམས་ལ་གོ་དོན་ལ། 1 དགེ་བའི་ལས། སྤྱ་སྤྱོར་བམ་གཉིས་ལས། བུ་རྒྱ་
 ཞེས་བྱ་བ་བུ་རྒྱ་ཀླུ་ནི་འུ་རྒྱ་ཞེས་འབྱུང་སྟེ། དགེ་བའི་ལས་ལ་བྱ། ཞེས་དང་། 2 དག་པར་
 བྱེད་ཅིང་གཅིང་བར་བྱེད་པ། སྤྱ་སྤྱོད་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་འབྲེལ་བ་༡༡་ལས། བསོད་ནམས་
 སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་པར་བྱེད་ཅིང་གཅིང་བར་བྱས་པས་བསོད་ནམས་ཡིན་པའམ།
 ཞེས་གསུངས། 3 ཡང་ནས་ཡང་ལེགས་པར་འགྱུར་བ། སྤྱ་སྤྱོད་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་འབྲེལ་བ་
 ༡༡་ལས། ཡང་ནས་ཡང་ལེགས་པར་འགྱུར་བས་ན་བསོད་ནམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས།
 དེ་གསུམ་ནི་ཆོག་རིས་ཅམ་ལ་བྱུང་པར་ཡོད་ཀྱང་དོན་གཅིག་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན་
 སྟོག་གཅོད་སྟོང་པའི་ལས་ལྟ་བུ། རོ་སོ་བཟང་པོ་འཕྲུལ་པའི་ལས་ཡིན་པས། དགེ་བའི་
 ལས་དང་། དེས་སྤྱིག་པ་དག་པར་བྱེད་ཅིང་གཅིང་བར་བྱེད་པས་ན། དག་བྱེད་དམ་གཅིང་
 བྱེད། དེའི་རོ་སོ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ལེགས་པའི་སྤྱོགས་སུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། གཞི་གཅིག་ལ་
 ཟ་སྟངས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བཅུགས་པར་ཟད་དོ། །དེ་ལྟར་ནམས་ལྟ་ཡོངས་གསུམ་སུ་བསོད་
 ནམས་ཞེས་པ། དགེ་བ། རྣམ་དཀར། རྣམ་དཀར་གྱི་ལས། སྤྱོད་འཕྲུག་ཆེན་མོ་ལས། རི་
 ལྟར་མཆན་མོ་སྟེན་ནག་སྤྱིན་ཅམ་ན། སྟོག་འཕྲུག་སྤྱིན་ཅིག་རབ་སྤྱང་སྟོན་པ་ལྟར། དེ་
 བཞེན་སངས་རྒྱུ་མ་སྤྱི་ཡིས་བརྒྱ་ལམ་ན། །འཛིག་རྟེན་བསོད་ནམས་སྟོ་སྟོས་ཐང་འགའ་
 འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་སྤྱོད་འཕྲུག་དར་རྟེན་ལས། རི་ལྟར་ཏེ་

དཔེར་ན་མཆན་མོ་སྟུན་ནག་སྤྱིན་རྩམ་ནས་སྒྲོག་འབྲུ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་དུས་སྐད་ཅིག་ཙམ་
གཟུགས་རབ་ཏུ་སྒྲང་བ་སྟོན་བ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱུ་གྱི་མཐུ་ཡིས་བརྒྱ་ལམ་ན་
འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་བསོད་ནམས་བྱ་སྟུམ་པའི་དགེ་བ་སྦྱབ་པའི་སྒོ་གྲོས་ཐང་འགའ་
ཙམ་འབྱུང་གི། དུས་རྒྱུན་དུ་མི་འབྱུང་ལ་རྒྱ་མཆན་དེ་ལྟ་བུས་ན་དགེ་བ་ཉམ་རྒྱུང་བ་ཉིད་ལ་
དུས་རྟག་ཏུ་གནས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཤེས་རབ་སྡོང་བྱ་ལས། གཞན་
འཕྲོར་རིགས་དང་གཟུགས་དང་ནད་མེད་ཉིད། །མཐོང་ནས་འདིར་ནི་ཅི་ཕྱིར་གཏུང་བ་
བྱེད། །གལ་ཏེ་འདི་ཀླན་ཁྱོད་འདོད་བསོད་ནམས་ཀྱི། །ས་བོན་ལས་ནི་འབྲས་འབྱུང་མ་
ཐོས་སམ། ཞེས་དང་། ས་སྦྱ་ལེགས་བཤད་ལས། དེས་ན་མཁས་པས་བསོད་ནམས་
གསོག་ཤིང་བསོད་ནམས་ཁོ་ན་ཕུན་ཆོགས་རྒྱ། སུ་ཞིག་གང་ན་ཕུན་ཆོགས་པ། དེ་ནི་བསོད་
ནམས་བསལས་པའི་རྟགས། ཞེས་གསུངས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མངོན་བརྗོད་མཁས་
པའི་རྣ་རྒྱུན་ལས། ཆོས་དང་ལེགས་བྱས་སྐལ་བ་བཟང་། །ཁར་རྩེ་ལྷ་མཆོག་ཉམས་དགའ་
བ། །དགེ་བའི་ཆོག་བཤེ་ལེགས་དང་། །སྤྱིག་ཟད་དམ་པ་བསོད་ནམས་སོ། ཞེས་གསུངས་
སོ། །སྦྱ་བཤད་ནི། བསོད་ནི་བསོད་པ་སྟེ་བཟང་བོའི་དོན་དང་། ཉམས་ནི་བསྟུམས་པའི་དོན་
ཡིན་པས། དད་ལྡན་གྱིས་ཟས་བསོད་པ་ཕུལ་བ་དེ་ཉིད་བྱག་ཏུ་བསྟུམས་ཏེ་ཐེབས་པ་ལས་
བསོད་ནམས་ཞེས་མིང་བཏགས་སོ། །སྦྱ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལས། སུ་ཅུ་ཞེས་བྱ་བ་སུ་ཅུ་
ཀམས་ནི་འུ་རྩ་ཞེས་འབྱུང་སྟེ། དགེ་བའི་ལས་ལ་བྱ། ཡང་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་
སུ་ཅུ་ཉི་འཁོར་ཉི་ལྔ་ཉི་ལྔ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤྱིག་པ་སྦྱོང་ཞིང་གཙང་མར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་བྱ། དངོས་སུ་
ན་གཞན་ལ་ཕན་ཞིང་བསོད་པས་གསོས་ཤིང་བསྟུམས་པའི་མིང་སྟེ་བསོད་ནམས་སུ་
བཏགས། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། དན་སོང་རྣམས་ལས་སྦྱང་ཞིང་སྦྱོབ་པས་ན་བསོད་
ནམས་སོ། ཞེས་རིན་ཆེན་ཐང་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༡༣༩༥ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་། སྦྱབས་ལུལ་དམ་པ། སྦྱ་བཤད་ནི། ལུལ་གང་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་བྱ་བ་རྒྱུང་
དུ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་འབྲས་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་འབྱིན་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་ཞེས་

བྱལོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོར་གསུངས།

བསོད་ནམས་སྦྱེས། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བརྩ་བདུན་གྱི་བརྩ་གཅིག་ལ། སྦྱ་བཤད་ནི། མི་
གཡོ་བའི་བསོད་ནམས་ལས་སྦྱེས་བས་བསོད་ནམས་སྦྱེས་ཞེས་བྱལོ། །མཆིམས་མཛོད་
ལྟར་རོ། །

བསོད་ནམས་ཅན། ཆེ་རིང་བ་དང་ནད་མེད་ལ། སྟོབས་འབྱོར་དང་ཡོངས་སྟོང་ཆེ་བ། ཅི་བསམས་
ཡིད་བཞིན་དུ་འབྲུབ་པའི་གང་ཟག་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། རྒྱ་ཆེར་རོལ་བའི་མདོ་ལས། བསོད་
ནམས་རྣམ་སྤྲིན་བདེ་སྟེར་སྒྲུག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་སེལ། །བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་ཡི་
བསམས་པ་རྣམས་ཀྱང་འབྲུབ། །བདུད་བཙུག་ནས་ནི་བྱང་ཆུབ་སྦྱར་དུ་རེག་པར་འབྱུང། །མུ་
ངན་འདས་པ་ཞི་བ་བསིལ་བའི་དངོས་པོ་ཐོབ། །དེ་བས་བསོད་ནམས་བྱ་བས་ཆོག་པར་སྒྲུ་
ཞིག་འཛིན། །བདུད་ཅི་ཆོས་མཉན་པས་ཀྱང་ཆོག་པར་སྒྲུ་ཞིག་འཛིན། །སྦྱེ་བོ་མེད་པའི་
ནགས་གནས་ཆོག་པར་སྒྲུ་ཞིག་འཛིན། །སེམས་ཅན་དོན་བྱ་བས་ཀྱང་ཆོག་པར་སྒྲུ་ཞིག་
འཛིན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ལག་པ་བརྒྱངས་ཏེ་ཆོག་བཟོད་ལ། །མཛོད་པ་བྱས་ཀྱི་
རང་རང་དག་གི་ཞིང་དུ་དེངས། །ཞེས་གསུངས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མདོན་བཟོད་
མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། དཔལ་ཡོན་ལྡན་པ་ལེགས་བྱས་ལ། །ཆོས་ཅན་སྐལ་བ་ལྡན་པ་
དང་། །བཟང་བྱས་པ་དང་ཁར་རྗེ་ཅན། །ལེགས་ལྡན་བསོད་ནམས་ལྡན་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི། བསོད་ནམས་ཅན་ལ་གཟིགས།

བསོད་ནམས་མིན་ལ། མི་དགེ་བའི་མིང་། དཔེར་ན་མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་བསོད་ནམས་མིན་པའི་
ལས་ཞེས་བཟོད་པ་བཞིན་ནོ། །

བསོད་ནམས་ཞིང་དུ་སྐྱར་པའི་ཞེས་སོགས། བསོད་ནམས་ཞིང་དུ་སྐྱར་པའི་སངས་རྒྱས་ལ། །ཞེས་
སོགས་མཛོད་ཐུང་འདི་རྗེ་ཏ་རིས་གསུངས་པར་བཤད།

བསོད་པ། (འདུལ་བ) གསར་པ། ལེགས་པ། བཟང་སོ་བཙས་ལ་འབྲུག་པར་བཤད། ལི་གྱར་སོགས་

ལས་བཤད་དོ། །ཡིད་དུ་འོང་བ་སྟེ་ཞེས་པོའི་དོན་ལའང་འཇུག་སྟེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་བ་། ཚུ་ེ་ཕལ་ལས། བསོད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་དུ་
འོང་བས་སོ། །ཞེས་དང་། ཕལ་ལས། ཞེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་བའོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །སོས་པ་དང་འབྲ། ཟས་བསོད་པའམ། ཟས་སོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བྱི་
རྒྱལ་བས་fresh ཟེར་བ་དང་གཅིག་ བཟ་ཆེན་ལྷག་མཆོག་པས་ཀྱང་། བསོད་པ་ཞེས་པ་
ཞིག་པའི་མིང་། ཞེས་བཤད་དོ། །

བསོད་པ་སྒོར་བའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་བཞི་བཅུ་བ། བསོད་པ་སྒོར་བའི་
ལྷང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྒོར་གིས་ཁྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡུལ་དུས་དེ་ན་
ཟས་བསོད་པར་གྲགས་པ་དག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱངས་ཏེ་ཚོས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷང་
བྱེད་དངོས་གཞིའོ། །སྒྲེང་གཞི་ནི། སེར་སྐྱའི་གནས་སུ་དུག་སྟེས་ཟས་བསོད་པ་སྐྱངས་ཏེ།
ཚོས་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་འདོད་པ་ཆབ་དང་། སྤྱིན་བདག་གི་
ལོངས་སྟོང་ལ་གཞོད་པའོ། །བསོད་པ་ནི། གསར་བ། ལེགས་བ། བཟང་པོ་བཅས་ལ་འཇུག་
པར་བཤད།

བསྐྱང་བ། ལུས་ཀྱི་ཞེད་པའི་ཕྱོགས་ནས་བཅམས་ནས་ལུས་དང་པོར་བྱེད་བ།

བསྟེ་བ་སྒྲོར་དགྲ། སད་དུས་སུ་སྐྱ་གསུམ་དང་བསྟེ་བ། གཉིད་དུས་སུ་སྐྱ་གསུམ་དང་བསྟེ་བ། འཆི་
དུས་སུ་སྐྱ་གསུམ་དང་བསྟེ་བ་དང་དགྲའོ། །དང་པོ་ལ་སད་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱ་
དང་བསྟེ་བ། སད་དུས་ཀྱི་སྐྱ་ལུས་ལོངས་སྐྱ་དང་བསྟེ་བ། སད་དུས་ཀྱི་ལོངས་སྐྱ་ལས་
ལངས་པ་སྐྱལ་སྐྱ་དང་བསྟེ་བ་དང་གསུམ། གཉིས་པ་ལ་གཉིད་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱ་
དང་བསྟེ་བ། མི་ལས་ལོངས་སྐྱ་དང་བསྟེ་བ། གཉིད་སད་པ་སྐྱལ་སྐྱ་དང་བསྟེ་བ་དང་གསུམ་
སོ། །གསུམ་པ་ལ་འཆི་བ་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱ་དང་བསྟེ་བ། བར་དོ་ལོངས་སྐྱ་དང་བསྟེ་བ།
སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱ་དང་བསྟེ་བ་དང་གསུམ་སོ། ། (དང་པོ་སད་དུས་ཀྱི་བསྟེ་བ་སྒྲོར་གསུམ) དང་
པོ་སད་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱ་དང་བསྟེ་བ་ནི། རྟོ་རྩའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་

593

རང་ཤྲགས་ཀྱིས་སྤྱང་གར་འདྲ་བའི་གནད་ཀྱིས་སྤྱང་གར་རྒྱུད་གཞན་པས་འདྲ་ཆབས་ཆེ་
 བ་ཞིག་འོང་ཞིང་། དེའི་དྲུས་སུ་མི་ལམ་གྱི་ལུས་གནས་ལ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཉིད་དུ་སོང་
 བ་ན། སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་འཆར་ལ། དེའི་འོད་གསལ་གྱི་
 དྲུས་སུ་སྤྱང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་བྱུང་བར་བྱས་ནས་འོད་གསལ་ལ་ཇི་ཅམ་གནས་གནས་ཀྱི་
 བར་དུ་འཛོག་པ་ནི། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བའོ། །གཉིས་པ་མི་ལམ་
 འོངས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ལྷང་བར་ཚོམ་པ་དང་།
 མི་ལམ་འཆར་བས་དེའི་དྲུས་སུ་མི་ལམ་གྱི་ལུས་དེ་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་ལུས་ལས་ལོགས་སུ་བྱེ་
 བའི་འོངས་སྐྱུ་དང་བའི་མགོན་པོ་འཇམ། འཇིགས་བྱེད་ལྟར་ན། འོངས་སྐྱུ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་
 འཇམ་དབལ་གཞོན་ཀྱུར་གྱུར་པའི་སྐྱར་འཇམ་མཆོན་ལྷ་བྱུར་སྐྱད་ཅིག་གིས་ལངས་ཏེ། ཇི་
 ཅམ་གནས་གནས་ཀྱི་བར་དུ་སྐྱུ་མ་ལྷ་བྱུང་བའི་ཉིང་རེ་འཇིན་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་པ་ནི། མི་
 ལམ་འོངས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བའོ། །གསུམ་པ་སད་པ་སྐྱུ་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་
 ལྟར་གྱི་སྐྱུ་མ་ལྷ་བྱུང་བའི་ཉིང་རེ་འཇིན་དེ་ལས་ལྷང་བར་ཚོམ་པ་ན། རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་ལུས་འདི་སྐྱུ་པ་
 སྐྱུ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་སེམས་དབའ་དང་། རྒྱ་རྒྱ་འཆར་གང་བྱུང་དང་། འཇིགས་བྱེད་ལྟར་ན། སྐྱུ་སྐྱུ་
 འབྲས་བྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་འཇིན་པ་དབལ་རྒྱ་རྒྱ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱར་བསྐྱོམ་ལ། དེའི་ཐུགས་ཀར་མི་
 ལམ་གྱི་འོངས་སྐྱུ་དེ་ཡི་ཤེས་སེམས་དབའི་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་པར་བསྐྱོམ་པ་འཇམ། སྐྱུ་པ་
 སྐྱར་བསྐྱོམ་པ་ནི། སད་པ་སྐྱུ་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་གཉིད་དུས་ཀྱི་བསྟེ་བ་སྐྱོར་
 གསུམ་མོ། །(གསུམ་པ་འཆི་དྲུས་ཀྱི་བསྟེ་བ་སྐྱོར་གསུམ་པ་འཆི་བའི་དྲུས་སུ་སྐྱུ་
 གསུམ་དང་བསྟེ་བ་གསུམ་ནི། འཆི་བ་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ། བར་དོ་འོངས་སྐྱུ་
 དང་བསྟེ་བ། སྐྱུ་བ་སྐྱུ་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ་དང་གསུམ་མོ། །དང་བོ་ནི། འཇམ་བྱ་སྤྱིང་བའི་མི་
 མངལ་སྤྱེས་ཁམས་དུག་ལྷན་ཅིག་རིམ་གྱིས་འཆི་བའི་ཆེ་སྤྱང་གར་རང་ཤྲགས་ཀྱིས་རྒྱུད་
 འདྲ་བའི་གནས་ཀྱིས། འཆི་བའི་ཆེ་སྤྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་
 འོངས་སུ་ཇོགས་པར་འཆར་ཞིང་། དྲུས་དེར་ཤར་བའི་འོད་གསལ་ནི། མའི་འོད་གསལ་

ཡིན་ལ། སྤྱིང་ག་ལ་སོགས་པའི་གནས་ནམས་སུ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྤང་
 མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་ཤར་བའི་འོད་གསལ་ལོ། བུའི་འོད་གསལ་
 ཡིན་ཞིང་། འཆི་བའི་ཆེ་ཆུང་སྤྱད་པར་ཚོམ་པ་ན་སྤྱིང་གའི་སྤྱད་རིམ་ལོགས་པར་བསྐྱོམས་
 ཏེ། འོད་གསལ་མ་བུ་འབྲེས་པའི་འོད་གསལ་ཤར་བའི་ཆེ། ལྷ་ཐོག་ཏུ་ལོགས་པར་བཞག་
 སྟེ། འོད་གསལ་ལ་རི་ཅམ་གནས་གནས་ཀྱི་བར་འཛོག་པ་ནི་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་
 བའོ། །གཉིས་པ་བར་དོ་ལོངས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བའོ། །གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འཆི་བའི་འོད་
 གསལ་དེ་ལས་ལངས་ན། བར་དོ་འཆར་བར་ཚོམ་པ་ན། བར་དོའི་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་ཆུང་
 སེམས་ཅམ་ལས་ལོངས་སྐྱུ་དང་པོའི་མགོན་པོ་འཕྲ། རྩོ་རྩེ་འཆར་གྱི་སྐྱུ་གང་ཅུང་དུ་ལྔར་
 ཞིང་། འཛིགས་ཁྱེད་ལྟར་ན་ལོངས་སྐྱུ་རྒྱ་རྩོ་རྩེ་འཛིན་པ་བྱུང་འབྲུག་འཇལ་ཆོན་ལྷ་བུའི་སྐྱུར་
 ལྔར་བར་བུའོ། །འདི་ནི་ཐམས་པ་ལ་བར་དོ་ལོངས་པའི་དོད་ལ། སྐྱུ་མའི་ལོངས་སྐྱུར་ལྔར་བ་
 ཡིན་པས། འདི་ནི་བར་དོ་ལོངས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བའོ། །གསུམ་པ་སྐྱེ་བ་སྐུལ་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བའོ།
 མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་ཚོམ་པ་ན། སྐྱེ་བ་ལེན་རྒྱུའི་ནམ་སྤིན་གྱི་ལུས་དེ་སྐུལ་སྐྱུ་རྩོ་རྩེ་
 སེམས་དཔའཕ། སྐུལ་སྐྱུ་རྩོ་རྩེ་འཛིན་པ་དཔལ་རྩོ་རྩེ་འཛིགས་ཁྱེད་ཀྱི་སྐྱུར་བསྐྱོམས་པའི་
 སྤྱིང་གའི་དབུས་སུ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་ཆུང་སེམས་ཅམ་ལས་བྱུ་བའི་ལོངས་སྐྱུ་དེ་ཉིད་
 བཞུགས་པར་བསྐྱོམ་སྟེ། སྐྱེ་གནས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ནི་སྐྱེ་བ་སྐུལ་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་ལྟར་ན་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་བསྟེ་བ་སྟེ་བསྟེ་བ་སྐྱོར་གསུམ་མོ། །དེ་ལྟར་བསྟེ་བ་ནམས་ཀྱི་
 སྐབས་སུ་ལོངས་སྐྱུ་དང་པོའི་མགོན་པོ་དང་། འཇམ་དཔལ་གྱི་སྐྱུར་ལངས་པའི་དགོས་པ་
 ནི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་བར་དོ་སྦྱོང་བྱེད་དང་། བར་དོ་ལོངས་སྐྱུར་སྐྱུར་འབྲེར་བའི་
 ལམ་འབྲེར་དང་པོའི་མགོན་པོ་དང་། རྒྱ་རྩོ་རྩེ་འཛིན་པ་འཇམ་དཔལ་ཡིན་པས་མོ། །བསྐྱེད་
 རིམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་སྐུལ་སྐྱུར་འབྲེར་བའི་ལམ་འབྲེར་དང་། སྐྱེ་བ་སྦྱོང་བྱེད་སྐུལ་སྐྱུ་རྩོ་
 རྩེ་སེམས་དཔའ་དང་། འཛིགས་ཁྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྲས་བུ་རྩོ་རྩེ་འཛིན་པ་དཔལ་རྩོ་རྩེ་
 འཛིགས་ཁྱེད་ཡིན་པས། སྐུལ་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བའི་སྐབས་སུ་རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་དང་། རྩོ་རྩེ་

འཛིགས་བྱེད་དུ་ལྷང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཐེའི་གསུང་
ཐེན་གྱིས་ཞལ་ཤེས་གནད་ཀྱི་ཐེས་ཡིག་དང་། ཐེའི་གསུང་གསང་འདུས་ཡིག་ཆུང་ཉེར་
གཅིག་སོགས་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ་ལོ། །

བསྐྱེ་བ། སྐྱེ་བ་ལ་གཟིགས།

བསྐྱེ་བསྐྱད། ལྷན་སྒྲིལ། བསྐྱེས་ལྷན་དང་དོན་གཅིག་ཆོག་འདི་དཔུལ་ཆུང་གསུང་བྲིས་ལན་སོགས་
སྤྱ་འབྱུང་རོ། །

བསྐྱེ་ལྷན། བསྐྱེ་བསྐྱད་དང་འབྲ། ཆོག་འདི་ཐེ་གྲུང་ཐང་བ་སོགས་ཀྱི་གསུང་ན་གསལ།

བསྐྱེལ། (འདུལ་བ) བསྐྱེལ་བ་ཞེས་པའི་ཐང་དུ་གཟིགས།

བསྐྱེལ་ཏམ། (འདུལ་བ) ཡོད་དམ། འཆང་ངམ། ཆགས་བྱས་སམ། རོ་དམ་བྱས་ཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་
དོན།

བསྐྱེལ་བ། (སྐྱེལ་བའི་འདས་མ་འོངས།) (འདུལ་བ) 1 ཡོད་པ། ལྷན་པ། བཅང་བ། འཆང་བ། ཉིང་འེ་
འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ཐེའི་ལམ་རིམ་དུ་བྲངས་པ་ལས། དེ་ལྟར་བསྐྱེགས་པ་བརྗོད་པ་
ཡི། །ཅན་དན་ཅུང་ཐང་བསྐྱེལ་ཏམ་ཞེས། །སྐྱེས་བྱུ་ལ་ལས་དེ་བྲིས་ན། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྷ་བྱའོ། །མདོ་རྩ་བ་ལས། དགེ་འདུན་གྱིས་མགར་སྤྱད་དག་བསྐྱེལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང་།
དེའི་ཐང་ཀྱི་མདོ་རྩ་རང་འབྲེལ་ལས། དགེ་འདུན་གྱིས་མགར་སྤྱད་དག་བསྐྱེལ་བར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བྱའོ། །2 (འདུལ་བ) བདག་གཉེར་བྱེད་པ། ཉར་ཆགས་བྱེད་པ།
དཔེར་ན་མཆོ་རྒྱལ་ལས། དགེ་འདུན་གྱི་གཡོག་ཏུ་བསྐྱེལ་བའི་མི་གང་དག་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་
བ་དེ་དག་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བྱ། 3 (འདུལ་བ) བཀག་ཉར་བྱེད་པ། འདུལ་བ་མདོ་
རྩ་བ་ལས། རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་འདོད་པ་པ་མ་གསོན་ཞིང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་མ་གནང་བ་ལུལ་
ཐག་མི་རིང་བ་ནི་ཞག་བདུན་པ་བསྐྱེལ་བར་བྱའོ། །དེ་ལུལ་ཐག་རིང་ན་ཡང་དགེ་འདུན་ལ་
མ་ཞུས་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་རོ། །མཆོ་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་།
ཐེས་བཅས་ལ་པ་མས་མ་གནང་བ་རབ་ཏུ་འབྱིན་པ་བཀག་པའི་བྱིར། མ་གནང་ན་རབ་ཏུ་

འབྲིན་པས་རབ་ཏུ་མི་འབྲིན་པ་དེ་ཞག་བདུན་བསྐལ་ཡང་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གནང་
ན་ནི་འོངས་མ་ཐག་ཏུ་དབྱུང་སྟེ་ཞག་བདུན་བསྐལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་དེ། ཞེས་
གསུངས། རྒྱུས་པར་མཆོད་ལྷོ་ལ་གཟིགས། 4 སྐལ་བའམ་འཕེལ་བ། རིང་བསྐལ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། དག་སྒྲོན་འབྲེལ་བ་ཁ་བྱ་ཐུ་མས་མཛད་པ་སོགས་སུ་བཤད་དོ། 5 བསྐྱལ་བ་ལའང་
འབྲུག་སྟེ། རྣམ་འབྲེད་འབྲེལ་ ༩ རྒྱ་ ༩༦༧ནལས། བསྐལ་བའི་འོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱལ་
བར་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསྐྱོལ་དང་། (འདུལ་བ) 1 རྒྱུས་ཀྱི་ཆོག་ཡོད་བྱུང་དང་བཅས་པ་ལ། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་
ལས་གསུངས། བསྐྱོལ་དེ་ལྟས། དཀྱུ་མཉེ། རིལ་ཕྱི། མེ། ལྷན་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་
སྒྲིགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྱུར་ཁང་ལས་གསུངས། འདི་གོང་དུ་འདུལ་བ་གཞི་
རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས་བསྐྱོལ་དག་གི་གོ་དོན་ལ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོག་ཡོད་བྱུང་དང་བཅས་པ་ཞེས་
པའི་ནང་དུ་དཀྱུ་མཉེ་དང་། རིལ་ཕྱི་དང་། མེ་སོགས་འབྱུང་བས་དེ་དང་ཡང་དོན་གཅིག་ཏུ་
འབབ་སོ། །འདི་ལ་བསྐྱོལ་དང་། སྐྱོལ་དང་། བསྐྱོལ་དང་། སྐྱོལ་དེས་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བཞི་
ཙམ་སྣང་བ་ལས། ཐ་མ་འདི་ལི་གྱུར་རང་ལུགས་སུ་མཛད། བསྐྱོལ་དག་གི་སྒྲུབ་བཤད་ལ།
དབྱུངས་ཅན་དག་འཛོམས། ལུས་མེར་བསྐྱོལ་དེར་སྐྱའི་བྱ་ག་སྐྱུམ་གྱིས་གང་བར་བྱེད་པས་
ན་བསྐྱོལ་དེར་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། ད་དུང་དབྱུང་བར་འོས་སོ། །ལི་ཤིའི་གྱུར་ཁང་ལས།
འདི་ལ་སྐྱོང་ཞེས་པའང་སྣང་། ཞེས་གྲང་གསུངས་སོ། 2 དག་སྐྱོང་རྒྱུང་ནང་ཅན་གྱིས་
ལུས་མེར་སྐྱོང་ནས་བྱུག་པ་བྱེད་པའི་གནས་ཁྲད་པར་བ་ཞིག་ལ་བསྐྱོལ་དེར། ཞེས་
དཔུལ་ཆུ་གསུང་། 3 དག་གི་དུས་སུ་མལ་ཁྱིའོག་ན་མེ་འཛོགས་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར། དེ་
ལ་དུགས་ཁང་ཡང་ཟེར། རྐྱོང་རྐྱོང་ལྷོ་མ་གསུང་། རྒྱ་མིས་འདི་ལ་ “ཀང” kang ཟེར་གྱི་
ཡོད་འདུག འདི་རྒྱ་ནག་གི་གང་རང་ཆེ་བའི་བྱང་ཤར་གྱི་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་། གོང་དུ་
བཤད་པ་ལྟར་འོག་ཏུ་མེ་བཞག་ནས་ལུས་སྐྱོང་བའམ་རྐྱོང་བྱེད་པའི་ས་ཡིས་བཞེས་པའི་
ཉལ་ཁྱི་ཞིག་དང་། ལྷོ་མ་རེར་གསོལ་སྟོན་གྱི་སྐབས་ཅོག་ཅའི་ཆབ་ཀྱང་བྱེད། ཅེས་རྒྱ་

ནག་ནས་ཐོས་པ་ “Escape from China” ཞེས་པའི་རྒྱ་ནག་གི་དམངས་གཙོ་དོན་གཉེན་
པའི་སློབ་མཁན་ཞང་ཐོ་ལའི་ “Zhang Boli” ཁོང་རང་གི་མི་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་དེའི་ཤོག་གངས་
ཕྱེ་ལྷ་མཆན་ཡིག་ནང་འཁོད།

བསྐྱོལ་བ་བསྟེན་པ། (འདུལ་བ) བསྐྱོལ་བ་དུ་ལུས་མེར་བསྐྱོས་ཤིང་བྱུག་པ་བྱུགས་ནས་འཕྱོད་བསྟེན་
བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

བསྐྱོལ་བ་དང་། (འདུལ་བ) བསྐྱོལ་བ་དང་འདྲ། བསྐྱོལ་བ་གཟེགས།

བསྐྱབ་རྒྱུན་གཅིག་པ། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་གི་བསྐྱབ་རྒྱུན་དེ་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྦྱོར་བ་བྱས་
ཤིང་དགེ་སློང་གི་བསྐྱབ་རྒྱུན་དེ་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་
རོ། །དཔེར་ན་དགེ་སློང་གིས་ཁང་པ་བཅིག་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་ནས་བྱིས་པར་བབས་ཏེ་སྐར་
ཡང་དགེ་སློང་དུ་གྱུར་པ་ན་ཐོག་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའོ། །

བསྐྱབ་བརྟུས། 1 བསྐྱབ་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་ཞེས་བྲ་བ། རྒྱལ་སྤྱི་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷ་ས་མཇོང་།
འདི་ལ་བཅས་པོ་བཅུ་བཞི་ཡོད། གྲེ་དགེ་བསྐྱབ་འགྱུར་དབྱ་མ་༼ ཁི་བ་ ༽ ༣༩༩ནས། མཐུག་
༡༩༧༧ན་རྩོགས་སོ། 2 བསྐྱབ་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པའི་ཆེག་ལེའུར་བྲས་པ། རྒྱལ་སྤྱི་
ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷ་ས་མཇོང་། འདི་ལ་ངོས་ཤོག་གསུམ་དང་ལྷག་ཅུ་ཡོད། གྲེ་དགེ་བསྐྱབ་
འགྱུར་དབྱ་མ་༼ ཁི་བ་ ༽ ༡༩༡ན་བཞུགས་སོ། 3 འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཇོང་པའི་
བསྐྱབ་བརྟུས། འདི་བོད་ན་ནི་མི་སྤང་བར་བཤད་དེ། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཐེང་པའི་སྦྱོད་
འཐུག་འབྲེལ་པ་༡༠༧ལས། འཕགས་པའི་བསྐྱབ་བརྟུས་དེ་བོད་ན་ནི་མི་སྤང་རོ། །ཞེས་
གསུངས།

བསྐྱབ་པ། 1 སློབ་པའི་མ་འོངས་པ། ཡོན་ཏན་བསྐྱབ་དགོས་ལྟ་བུ། 2 བསྐྱབ་བྲ། བསྐྱབ་པར་བྲ་བ།
བསྐྱབ་པར་བྲ་བ་ལ་བསྐྱབ་པ་ཞེས་པ་ནི་བྲ་ཆེག་མིང་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། བསྐྱབ་བྲ་གསུམ་ལ་
བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཞེས་པ་དང་། དམིགས་བྲ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། 3 (འདུལ་བ)
ལྷ་མཆན་མཐུན་པའི་མིང་། བསྐྱབ་སྐྱོམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བསྐྱབ་བ་ཉམས་པ། (འདུལ་བ) ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ། སྒྲིམ་བ་ཉམས་པ།

བསྐྱབ་བ་ཉེ་བར་འཛོག་པ་སྤངས་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་དོན་ལྟ་བུ།
 བསྐྱབ་བ་ཉེ་བར་འཛོག་པ་སྤངས་པའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སྤོང་གིས་རང་
 ལ་དགེ་སྤོང་གིས་བསྐྱབ་པའི་སྒྲིམ་བ་སྒྲོ་ནས་བསྒྲོ་བ་ལ་དག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་སྤངས་ཉེ་དོན་གོ་བ་
 ལས་གྲུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤངས་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་དུག་སྤྲེས་བསྐྱབ་བ་
 ཉེ་བར་འཛོག་པ་སྤོང་བ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དངོས་སུ་རང་རིགས་ཀྱི་
 སེམས་བདེ་བ་ལ་གཞོད་པ་དང་། བརྒྱད་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཞོད་པའོ། །

བསྐྱབ་བ་བྲལ་ཉེ་བྱིས་དུ་འཇུག་པའི་སོར་བཤགས། (འདུལ་བ) སོར་བཤགས་བཞིའི་གསུམ་པ།
 བསྐྱབ་བ་བྲལ་ཉེ་བྱིས་དུ་འཇུག་པའི་སོར་བཤགས་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སྤོང་གིས་
 ཁྲིམ་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་སྒྲིམ་བ་བྱིན་པའི་ཁྲིམ་བདག་ལས་དག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་ཟས་སྤངས་
 ཉེ་ཞོས་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤངས་གཞི་ནི། ཡངས་པ་ཅན་དུ་བྱིས་ཀྱི་
 བསྐྱབ་པའི་སྒྲིམ་བ་བྱིན་པ་ལས་དུག་སྤྲེས་ཟས་སྤངས་ཉེ་ཞོས་པ་ལས་སོ་སོར་བཤགས་
 བར་བྱ་བར་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དངོས་སུ་སྤྱིན་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གཞོད་པ་
 དང་། དགེ་འདུན་ཀྱི་ནང་ཁྲིམས་བྲལ་བས་རང་རིགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་གཞོད་པའོ། །

བསྐྱབ་བ་སྤྱོད་པ། (འདུལ་བ) ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྟ་སྤོང་ཞིང་། དམན་སྤྱོད་ལྟ་དང་དུ་ལེན་པའི་
 འདུལ་བའི་ཆད་ལས་ལ་གནས་པ།

བསྐྱབ་བ་ལྷུལ་པ། (འདུལ་བ) སྒྲིམ་པའི་གཏོང་རྒྱ་ཞིག་སྟེ། འདུལ་ལྷུལ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལ་ལྷུས་
 དག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་དངོས་སུ་སྒྲིམ་པ་གཏོང་བ་གོ་བར་བྱེད་པའི་དོན།

བསྐྱབ་བ་སྤྱིན་པ། (འདུལ་བ) 1 བས་པ་འཆབ་མེད་ཀྱིས་གོས་པའི་དགེ་སྤོང་ལ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་
 པ་ལྟ་སྤོང་ཞིང་། དམན་སྤྱོད་ལྟ་དང་དུ་ལེན་པའི་སྤྱོད་པ་འབོགས་པའོ། 2 བས་འབྲའི་ཉེས་
 ལྱས་ཀྱིས་གོས་པའི་དགེ་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྟ་སྤོང་ཞིང་། དམན་སྤྱོད་ལྟ་
 དང་དུ་ལེན་པའི་སྤྱོད་པ་འབོགས་པའོ། །

བསྐྱབ་པ་གསུམ། <ཉི་ཤེས་> བསྐྱབ་པ་འཕམ་བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། ཉིང་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དང་གསུམ་མོ། །བསྐྱབ་པ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་དམིགས་བྱ་ལ་དམིགས་པ། བཟའ་བྱ་ལ་བཟའ་བ། བཏུང་བྱ་ལ་བཏུང་བ་ཟེར་བ་ལྟ་བུས་མཆོན་ནོ། །རྒྱ་གར་དུ་འདི་ལ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་། བོད་དུ་ལྷ་སྒྲོམ་སྒྲོད་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པར། གྲུང་ཐང་བསྐྱན་པའི་སྒྲོན་མེ་གསུང་དོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་བསྐྱབ་པ་སྟེ་བྱ་ཆོག་མིང་དུ་གྱུར་པའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་ཐོག་མར་སྟོག་གཅོད་པ་དང་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སོགས་ལུས་རག་གི་ཉེས་སྒྲོད་རགས་པ་རྣམས་འགོག་པར་བྱེད། ཉིང་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པས་དེ་ལས་ཅུང་ཟད་སྤྱི་བའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་སོགས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པའི་རིགས་ཀྱི་ཉེས་སྒྲོད་རྣམས་ཉམས་དམས་པའི་སྒྲོན་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤྱི་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་རྣམས་རྩ་བའམ་དྲུང་ནས་འབྱིན་པར་བྱེད་དོ། །རྒྱ་མཆོན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་གསུམ་རྣམས་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་དུག་ཤིང་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་མཆོན་ན། དང་པོ་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་རྣམས་གཅོད། དེ་ནས་སྤྱོད་པོ་ཡོངས་རྫོགས་གཅོད། དེ་ནས་སྤྱར་མི་སྟེ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་རྩ་བ་ནས་བཀོག་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་གཅོད་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། སྤྱོད་པོ་ཡོངས་རྫོགས་གཅོད་པ་ཉིང་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ། རྩ་བ་ནས་བཀོག་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་བྱེད་ལས་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་དང་པོ་ཉེས་སྒྲོད་རགས་པ། དེ་ནས་ཅུང་ཟད་སྤྱི་བའི་མཐར་ཤིན་ཏུ་སྤྱི་བའི་ཉེས་སྒྲོད་རྣམས་འགོག་པར་མཛད་དོ། །ཚུལ་འདི་ལ་བསམས་ན་སངས་རྒྱས་བཅོས་ལྷན་འདས་ནི་གདུལ་བྱ་འདུལ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཞིག་གོ་སྟམ་པའི་དད་པའི་སྤྱི་ལོང་རང་དབང་མེད་པར་གཡོ་བ་ཞིག་ཡོང་དོ། །དེ་འདྲ་བྱུང་ན་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ངོས་བཟུང་ཞིང་དེ་ལ་གོ་བ་ལེགས་པར་ཆགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ནི། མིག་དང་རྒྱུ་པ་ལ་དཔེ་སྤྱིར་ནས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་ལྷག་པའི་

ཤེས་རབ་ནི་མིག་དང་འདྲ་ལ། ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ནི་རྟེན་པ་དང་
འདྲ་སྟེ། ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་བལྟས་ཤིང་། ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་
བསྐྱབ་པའི་རྟེན་པས་བྱིན་ཏེ། རང་འདོད་པའི་ཐར་པའི་གོ་འཕང་ལ་བྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ཅོ། །སྤྱི་རབས་གཉིས་༩ ཙོ་པ་ ༡༡༣༣བ༣ལས། བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་སྦྱར་ན་ལྷག་པའི་
ཤེས་རབ་ནི་རིག་པ། ལྷག་པའི་སེམས་དང་ལྷག་པའི་ཁྲིམས་ནི་རྟེན་པ། ཞེས་གསུངས་
སོ། །

བསྐྱབ་བྱ་གསུམ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་འདྲ།

བསྐྱབ་བྱའི་ཉེས་བྱས། (འདུལ་བ) རང་རང་གི་ལྟོང་བ་རྣམ་གཞག་གི་ཀྱན་སྒྲོང་གིས་ཀྱན་ནས་མི་
བསྐྱངས་པའི་ཉེས་ལྟོང་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཉེས་བྱས་ཟེད། དཔེར་ན་རིག་པའི་ལྷག་པའི་ཡན་
ལག་མ་ཆང་བ་སྟེ། རིག་པའི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྒྲོང་བར་བྱ་བའི་འདུན་པ་ཀྱན་ཏུ་འདོད་
ཆགས་དང་ལྷན་པ་མེད་པར། རིག་འདོད་ཅམ་པོས་བྱེད་མེད་ལ་རིག་ན་ནི། ལྟོང་བ་རྣམ་
གཞག་གི་སྐབས་གསུམ་ལས་གཞན་བསྐྱབ་བྱའི་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་
ཡང་། མེ་རིག་གི་ཡན་ལག་མ་ཆང་སྟེ། སེང་གོ་ལ་རིག་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་
བ་ལྟ་བུའོ། །མཆོད་རྟེན་ལས། བསྐྱབ་བྱ་ལས་འདས་པའི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ནི། ཉེས་
ལྟོང་གང་ཞིག་ལྟོང་བ་རྣམ་གཞག་གི་ཀྱན་སྒྲོང་གིས་ཀྱན་ནས་མ་བསྐྱངས་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། ལྟོང་བ་རྣམ་གཞག་གིས་མི་གོས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་དེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བམ་པོ་ལྷ་བཙུ་བ་ལས་བཤད་
དོ། །ཞེས་མཆོད་རྟེན་གསུང་། བསྐྱབ་བྱའི་ཉེས་བྱས་དང་། ཆེས་ལྷོད་བྱའི་ཉེས་བྱས་དང་།
བསྐྱབ་བྱའི་ཉེས་བྱས་གསུམ་ནི་ཉེས་བྱས་ཅམ་དུ་འདྲ་ཡང་། དང་པོ་གཉིས་ནི་ལྟོང་བ་རྣམ་
གཞག་གི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ལ། ཐ་མ་ནི་ལྟོང་བ་རྣམ་གཞག་གི་ཉེས་བྱས་མིན་ཏེ། རང་རང་གི་
ལྟོང་བ་རྣམ་གཞག་གིས་ཀྱན་ནས་མ་བསྐྱངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསྐྱབ་བྱེན། (འདུལ་བ) 1 བམ་པ་འཆབ་མེད་ཀྱིས་གོས་ཤིང་དེའི་ཆད་ལས་ལ་གནས་པའི་དགེ་སྒྲོང་།

པ་མ། བས་པ་འཆབ་མེད་འདག་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྟ་སྤྱོད་ཞིང་།
དམན་སྤྱོད་ལྟ་དང་དུ་ལེན་པར་བྱེད་པའི་བསྐྱབ་པ་བྱིན་ཞིང་། བསྐྱབ་པ་དེ་དག་ཉམས་སུ་
ལེན་པར་བྱེད་པའི་དགེ་སྤྱོད་པ་མ། 2 བས་པ་འཆབ་མེད་ཀྱིས་གོས་པའི་དགེ་སྤྱོད་ལ་བྱུང་
པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྟ་སྤྱོད་ཞིང་། དམན་སྤྱོད་ལྟ་དང་དུ་ལེན་པའི་སྤྱོད་པ་འཕོགས་པའོ། 3
པས་འབྲེལ་ཉེས་བྱས་ཀྱིས་གོས་ཤིང་དེ་འབྲེལ་ཉེས་བྱས་འདག་པའི་དོན་དུ་བྱུང་པར་ཅན་
གྱི་སྤྱོད་པ་ལྟ་སྤྱོད་ཞིང་། དམན་སྤྱོད་ལྟ་དང་དུ་ལེན་པའི་ཆད་ལས་ལ་ཞུགས་པའི་དགེ་
ཚུལ་པ་མ། 4 བས་འབྲེལ་ཉེས་བྱས་ཀྱིས་གོས་པའི་དགེ་ཚུལ་ལ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་
ལྟ་སྤྱོད་ཞིང་། དམན་སྤྱོད་ལྟ་དང་དུ་ལེན་པའི་སྤྱོད་པ་འཕོགས་པའོ། །

བསྐྱབ་བྱིན་དགེ་སྤྱོད་། (འདུལ་བ) བས་པ་འཆབ་མེད་གྱི་ཆད་ལས་ལ་གནས་པའི་དགེ་སྤྱོད་། དེ་ཡང་
པས་པ་འཆབ་མེད་འདག་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྟ་སྤྱོད་ཞིང་། དམན་
སྤྱོད་ལྟ་དང་དུ་ལེན་པར་བྱེད་པའི་བསྐྱབ་པ་བྱིན་ཞིང་། བསྐྱབ་པ་དེ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་
པར་བྱེད་པའི་དགེ་སྤྱོད་། འདི་ལ་དངོས་བྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས་དགོད་ཐོ་བཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར།
སྤྱོད་ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་ཙོང་རྒྱལ་གྱི་ཆོག་གི་ཆོག་གས་དབུར་
ཞབས་མེན་འཁོད་སྐབས་ཤིག་ལ། སེ་ར་བྱེས་པའི་གྲ་བ་འདུལ་བ་དེ་ཙམ་མི་མཐུན་པ་
ཞིག་དམ་བཅར་བཞུགས་ཡོད་པར། རིགས་ལམ་པས་བསྐྱབ་བྱིན་དགེ་སྤྱོད་ཞོག་ཅེས་
སྒྲིས་པ་ན། ཁོས་བསྐྱབ་བྱིན་དགེ་སྤྱོད་ཞེས་པ་བསྐྱབ་སྒྲིམ་འཕོག་ཆོག་བྱེད་མཁན་ལ་གོ་
ནས། ལ་རྒྱལ་མཆོག་བཅུ་གསུམ་པའི་ཞལ་རས་ལ་བལྟ་ཙམ་བལྟ་ཙམ་བྱེད་པ་ན། མཁན་
པོ་ཞིང་ཐག་ཆོད་ནས་ད་ཡིན་ན་དཔེ་བསགས་སོང་བཀའ་ཉེས་པོག་རྒྱ་ཐག་ཆོད་སྒྲིམ་ནས།
གཟན་གྱིས་དབུ་བརྟམས་ནས་ཡི་དམ་བརྒྱ་དབང་ཆེན་མཐུན་ཞེས་སྤོན་ལམ་འདེབས་
བཞིན་བཞུགས་པའི་སྐབས། དམ་བཅའ་བས་དོགས་པོ་ཐོས་ཏེ་ཨ་འོ་པལ་ཆེར་ངས་མགོ་
ལོག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཅེད་གཤམས་བྱེད་གྱི་མེད་དམ་སྒྲིམ་ནས། ཅི་ཐེར་འདི་ཐེར་མེད་པར་ལམ་
སང་སྐད་ལྷགས་ཆེན་པོས་ང་རང་ཆོས་ཅན་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། གཡམས་གཡོན་ཐམས་ཅད་

བཞད་གད་དེར་རེར་གྱུར་པའི་མོ་རྒྱས་ཡོད། རྗེས་སོར་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་གྲུ་པ་དེ་
གཟིགས་པ་ན། འདི་བསྐབ་ཁྱེན་དགེ་སློང་ཞོག་ཟེར་དུས། ར་ཆོས་ཅན་ཟེར་མཁན་དེ་མ་
རེད་བས་གསུངས་སྐད། མོ་རྒྱས་འདི་ཁོ་པོའི་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་དགེ་བཤེས་བཟུ་གིས་
འབྲུམ་གྱི་ཞལ་སྒྲ་ནས་གྱིས་ཡང་ཡང་སྦྱ་ཅིང་དང་སྒྲགས་ནས་གསུང་གི་ཡོད་པ་ལྟར་
བཞོད།

བསྐབ་སྦྱིན། (འདུལ་བ) བསྐབ་པ་སྦྱིན་པ་དང་འབྲ།

བསྐབ་ཆོགས་གཅིག་པ། (འདུལ་བ) སྦྱོར་བ་དགེ་སློང་གི་རྟེན་ལ་བྱས་ནས་མཐར་ཐུག་ཡང་དགེ་སློང་
གི་རྟེན་ལ་བྱུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ཆོགས་སྒྲ་མ་དགེ་ཚུལ་གྱིས་སྦྱོར་བ་བྱས་ནས་
དེ་དགེ་སློང་དུ་གྱུར་པ་ན་མཐར་ཐུག་བྱུབ་པ་ལྟ་བུ་མིན་པའོ།

བསྐབ་གཞི་ཁྱད་དུ་བསོད་པའི་ལྗང་གྲེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བྱ་གསུམ་པ། གསོ་
སྦྱོར་གི་ཆེ་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་འདོན་པའི་དུས་སུ་རང་གི་རྩལ་ཁྱིམ་ས་གྱི་བསྐབ་གཞི་ཁྱད་དུ་
བསད་པ་གཞན་གྱིས་དོན་གོ་བའོ། །འདི་ལ་སྒྲོམ་གསུམ་བསྐབ་བྲལ། ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་
ལྗང་གྲེད། ཅེས་ཐ་སྙད་སྦྱར་འདུག་ཀྱང་དེ་ལྟར་ན་ལྗང་གྲེད་བཅུ་པ་ལའང་ཁྱད་དུ་གསོད་
པའི་ལྗང་གྲེད་ཅེས་མིང་སྦྱར་བས་དེ་གཉིས་ཅོར་བར་དོགས་སོ། །རྒྱ་མཆན་དེའི་ཕྱིར་འདི་
ལ་མིང་བྱར་པ་ཞིག་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ།

བསྐབ་གསུམ། བསྐབ་པ་གསུམ་དང་འབྲ།

བསྐབ་ཆོགས། (འདུལ་བ) བསྐབ་སྒྲོམ་གྱི་གོ་རིམ་མཁ་རིམ་པ། དགེ་བསྟེན་ནི་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐབ་
ཆོགས་སྒྲ་མ་དང་། དགེ་སློང་ནི་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐབ་ཆོགས་ཀྱི་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

བསྐྱ་བྱིད། མགོ་སྐོར་གཏོང་བ། འདི་ལ་འབྲི་རྩལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། སྐྱ་འབྲིད། སྐྱ་འབྲིད་ཅེས་པ་ལྟ་
བུའོ། །འོན་ཀྱང་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། བསྐྱ་བྱིད་ཅེས་གསལ་ཏེ། དེ་ནིད་ལས། རྟེན་
བཀྱར་དང་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་འདིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱིར་འབད་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱར་པ་
འབྲུབ་པ་ལྟར་སྦྱོར་པོ་མེད་པ་དང་བསྐྱ་བྱིད་ཀྱི་གནས་སུ་མཐོང་ནས་ཉེས་སྦྱོད་ལས་ལྟོག་

ཅིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉ་པེ་ཉོ་བེ། བསམ་ཆོ་ནན་ཉན་མ་བཏང་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་།

ཉ་མེ་ཉོ་མེ། ཉ་པེ་ཉོ་བེ་དང་དོན་འབྲ།

ཉ་ལྷ་ཉུ་འབྲུག་ས། 1 ཉ་པེ་ཉོ་བེ། མི་བརྟན་པ་དང་འགྱུར་ཕྱོག་ཆེ་བ། བསམ་ཆོ་ནན་ཉན་མ་བཏང་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་ལས། ཉ་ལྷ་ཉུ་འབྲུག་ས་ཀྱིས་མི་ཡོང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 དཀའ་ངལ་ལ་བཟོད་སྟན་མེད་པའི་དོན་འདྲ་བ་འདད། ཉ་ཡང་། ལྷག་ས་རིགས་ཉ་ཅང་ཡང་བ་ཞིག་དང་། དེས་བཟོས་པའི་སྤོད་ཆས། སྤྱ་བ་འདད་ནི། ཉ་ཅང་ཡང་བའི་ཆ་ནས་ཉ་ཡང་ཟེར་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོལ་འདུག་ཀྱང་། འདི་པལ་ཆེར་རྒྱ་ནག་གིས་དངུལ་བརྩམས་མ་ལ་ཉ་ཡང་ཉ་ཟེར་བ་དེ་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ནས་སྟུམ།

ཉ་ཡ། (ལེགས་སྦྱར) ཉ།

ཉ་ཡང་ཉ། (རྒྱལ་སྐད) དངུལ་བརྩམས་མ། ཉ་ཡང་ཉ་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ཡིན་པར། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསལ་ལ།

ཉ་ར། (ལེགས་སྦྱར) འཕྱོག་བ། ཆོ་འཕྲུལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཉ་རི། (ལེགས་སྦྱར) 1 མེད་གོ། གཤེན་མེ། སྤེལ། བེ་ཙོ། འཕམ་པ་བཅས་ལ་འདྲུག་པར། སི་འོད་སྐད་གཉིས་འགྲུབ་སྤར་ན་གསལ། 2 སྤལ་པའི་མིང་།

ཉ་རི་གེ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) ཉན་མ་ཁའི་ཤིང་ལྷན་ཞེས་པ་ཡོད་པར་གྲགས་པ་ལ་བཞེད་དེ། དེ་ཡང་ཡུལ་དངུལ་ནས་ལྷོར་དབག་ཆད་སྟུམ་བརྒྱ་འདས་པ་ན་ཡུལ་གོང་ཀ་ནར་ཅ་བ་མེད་པར་ཤིང་ནས་ས་འཁྲིལ་ཞིང་སྤེད་དུ་ཟེས་པ་ལྟ་བུར་གནས་པ་ལ་བཤད།

ཏ་རི་ལྷོད། (ལེགས་སྦྱར) མེད་གེ་བཟང་པོ།

ཏ་རི་ཙན་དན། ཏ་རི་ཙན་ལ་གཟེགས།

ཏ་རི་ཙན། (ལེགས་སྦྱར) ཙན་དན་དཀར་པོའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྤྱོད་བཤད་ནི། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་
མངོན་གྱི་འབྲེལ་པ་འདོད་འཛོལས། ཏ་རི་ཙན། ཞེས་པ་ལ་ཏ་རི་ནི་སྤལ་པ་སྟེ། དེའི་
དབྱིབས་ཙན་གྱི་རི་པོ་ཞིག་ལས་སྤྱེས་པས་ཏ་རི་ཙན་དན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ལོ། །ཙན་ཞེས་པ་པོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་ཆིམ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་
དོ། །

ཏ་ལ་ཏ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) དུག་གི་བྱེད་བྲག་ཅིག་རྗེའི་འབྲེལ་པ་བཞི་སྒྲགས་ལས། ཏ་ལ་ཏ་ལ་ནི་དུག་
གི་བྱེད་པར་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཏ་ལོ། མེ་ཉོག་ལྷམ་པའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་པར་བཤད།

ཏ་སི་དེ་བ། (ལེགས་སྦྱར) དབང་ལག

ཏུ་ཤང། (རྒྱ་ནག་གི་སྐད) ཏུ་ཤང་ནི་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དེ་བཙན་པའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

ཏུ་ཤང་གི་ལྷ་བ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་དན་རྟོག་ཡིན་ན་ལྷ་ཅེ་སྟོས་ཏེ་བཟང་རྟོག་ཡིན་
ནའང་འཁོར་བར་འཆིང་བས་དེའི་འབྲས་བུ་འཁོར་བ་ལས་མི་འདའ་སྟེ། གསེར་སྟོག་དང་
ཐག་སྟོག་གིས་བཅིངས་པ་དང་། སྤྱིན་དཀར་ནག་གཉིས་ཀས་ནས་མཁའ་སྤྱི་བ་དང་། ཁྱི་
དཀར་ནག་གང་གིས་ལུག་ཁྱུག་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་དང་འདྲའོ། །དེས་ན་ཅེར་ཡང་མི་རྟོག་
པར་བཞག་པ་ཉིད་འཆང་རྒྱ་བའི་ལམ་ཡིན་ལ། སྤྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུང་བ་སོགས་
ནི་དེ་ལྷ་བུའི་ངེས་དོན་བསྟོམ་པར་མི་བྱས་པའི་སྟེ་པོ་བླན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་
པས། དེས་དོན་དེ་རྟོག་ནས་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ལ་འཇུག་པ་ནི་རྒྱལ་པོ་དམངས་ཀྱི་སར་བབས་
པའས། བྱང་པོ་རྟེན་ནས་བྱང་པོའི་རྗེས་ཆོལ་བ་དང་འདྲ་བར་སྤྲོའོ། །དེ་ལ་ཏུ་ཤང་གིས་ནི་
ཅེར་ཡང་མི་རྟོག་པ་ལ་བསྐྱགས་པ་མཛད་པའི་མདོའི་བྱངས་བརྒྱད་ཅུ་བྱངས་ནས་བསྐྱབས་
སོ། །འདིས་ནི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་རྣལ་མ་མིན་ནོ་ཞེས་ཀུན་རྗེ་བ་

ལ་སྐྱར་བ་ཆེན་པོ་བཏབ་ཅིང་། རྒྱལ་བའི་བསྐྱར་བའི་སྤྱིང་པོ་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱོད་པ་བཀག་པས་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་རྒྱང་རིང་དུ་
སྤངས་ཏེ། རི་ལྗང་ཁྱད་ལྷགས་ཀྱང་ཞི་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཙམ་དུ་བསྐྱར་བུང་བའི་སེམས་
ཙམ་འཛིག་ཅིག་ལ་ལམ་གྱི་དམ་པར་བཟུང་བའི་ལོག་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་ཆད་འདི་ནི། བྱང་
རྒྱལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཀླ་མ་ལ་ཤིང་ལས་ལྷང་དང་རིགས་པ་བྲི་མ་མེད་པའི་ཆོགས་
ཀྱིས་ལེགས་པར་བཀག་ནས་རྒྱལ་བ་དབྱེས་པའི་ལམ་ལ་མཐུང་པོ་རྒྱས་པར་མཛད་མོད།
འོན་ཀྱང་བསྐྱར་བ་རྒྱབ་པ་ལ་ཉེ་བར་སྤེལ་བ་དང་ལམ་གྱི་གནད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་རེས་
པའི་དོན་གྱི་ལྷང་དང་བྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་མཐའ་ཆོད་པར་རེས་པའི་དམ་པ་རྣམས་
ཟད་པ་དང་། སེམས་ཙན་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་དམན་ཞིང་ཆོས་ལ་དད་པ་རྒྱང་ཟད་ཡོད་
ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲོབས་ཤིན་ཏུ་རྒྱང་བ་མངས་པས། ད་དུང་ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་བསྐྱར་སྒྲོམ་ལ་
སོགས་པའི་སྤྱོད་ཕྱོགས་རྣམས་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་ལམ་བསྒྲོམ་པའི་ཆེད་དུ་འདོར་བ་ལ་
སོགས་པ་རྩ་ཤར་རི་ལྷ་བ་བཞེན་བྱེད་ཅིང་། ལ་ལ་ནི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ལ་སྐྱར་བ་དེ་མ་གཏོགས་
པ་ལྷ་བའི་གོ་ལུགས་རྩ་ཤར་གི་དེ་ལེགས་པར་འདོད་ལ། གཞན་དག་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་
ཤེས་རབ་དོར་ནས་ཅི་ཡང་མི་སེམས་པའི་རྩ་ཤར་གི་སྒྲོམ་དེ་ལེགས་པར་འདོད་པ་སྤྱང་
ངོ། །དེ་དག་གི་ལམ་དེ་ནི་སྤྱིང་ཉིད་བསྒྲོམ་པའི་ཕྱོགས་དང་ཡུལ་ནའང་མི་སྤྱང་མོད། གལ་
ཏེ་སྤྱིང་ཉིད་བསྒྲོམ་པ་ཡིན་དུ་རྒྱག་ཀྱང་། སྤྱིང་ཉིད་ཀྱི་དོན་བྲིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྙེད་ནས་
བསྒྲོམ་ལུགས་མ་ཞོར་བར་བསྒྲོམ་པའི་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིང་ཉིད་ཁོ་ན་བསྒྲོམ་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྤྱོད་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩོད་པའི་ཡུལ་ཙན་རྣམས་མི་བསྒྲོམ་ཞེས་པའམ་ཡང་
ན་དེ་རྣམས་མཐའ་དུ་བཟུང་ནས་སྒོ་དུ་མ་ནས་འབད་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྤྱི་ན་ནི་གསུང་
རབ་མཐའ་དག་དང་འགྲེལ་ཞིང་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ཁོ་ནར་སྤྱང་སྟེ། ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ནི་མི་གནས་པའི་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ལ་འཁོར་བ་ལ་མི་གནས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་དོན་དམ་པ་ལ་བརྟེན་

པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་ཟབ་མོའི་ལམ་ཞེས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་
ཆ་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། ཞི་བ་མྱུང་འདས་ལ་མི་གནས་པ་ནི་ངེ་སྟེད་པ་
རིག་པའི་ཤེས་རབ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་
པའི་ལམ་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་དགོས་
པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉ་ཉ། (ཞིགས་སྒྱུར) 1 གྱེ་རུད། སི་བོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་ན་གསལ། 2 གད་མོ་དགོད་པ་དང་
སྤྲིགས་པའི་གད་མོ་བཅས་ཀྱི་དོན།

ཉ་དེ་བ། 1 མི་གསལ་བ། འདི་ཡིན་འདི་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་པར་དཀའ་བ། དཔེར་ན་གང་
དུ་འང་ངོས་བཟུང་མེད་པའི་སྟོང་སང་ཉ་དེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མེམས་མི་གསལ་བའམ།
བན་པ་འཛོར་བའི་ཉམས།

རྒྱགས། <ཤ་ཀ་ར> བྱ་རམ་གྱི་ལྷ་བའི་བྱེ་མ་དོག་པོར་བྱས་པ་ལ་རྒྱགས་ཞེས་བྱ།

རྒྱགས། རྒྱགས་ཞེས་པ་ཤེལ་ཀ་ར་དང་བྱེ་མ་ཀ་ར་སོགས་ལས་རྩུང་ཟད་སྤྱུས་ཁ་ཞན་པའི་བྱ་རམ་གྱི་
དྲངས་མ་ལ་ཟེར། འབྲེལ་པ་རྒྱ་ཟེར་༼ ཀོ་པ་ ༢༩༠བ་༽ལས། རྒྱགས་ཞེས་བྱ་བནི་བྱ་རམ་
གྱི་དྲངས་མའི་ཤ་ཀ་སྟེ། ག་ལ་ཞེས་མིང་དུ་བྲགས་པའོ། །འབྲེལ་པ་དེ་ལས་ཀྱང་དྲངས་ཤིང་
ངེ་མ་མེད་པ་ལ། ཁཐ་ནི་དེ་ལས་ཀྱང་དྲངས་ཤིང་ངེ་མ་མེད་པའོ། །ཁ་ར་དཀར་པོ་ནི་དེ་བས་
ཀྱང་ཆེས་དྲངས་ཤིང་རྫོག་མ་མེད་པའི་ཁ་ར་དཀར་པོའོ། །དེ་ལྟར་ན་རིམ་གྱིས་ཡོན་ཏན་ཆེ་
བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་འདུལ་བ་ལུང་གཞི། བམ་པོ་ལྷ་བརྩུ་བརྒྱད་པ་ལས།
མར་དང་། བྱ་རམ། རྒྱགས། ཤ་ཀ་ར་དང་། བརྩུང་བ་དག་གོ་ཞེས་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་
གསུངས་ཡོད་པས་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །

ཉ་དེ་འཛོག་ལ། བྱིང་བའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། དམིགས་རྟེན་བོར་ནས་སེམས་མ་འཛོལ་བར་འཛོག་ལ།
ཉ་དེ་བ། 1 མི་གསལ་བ། འདི་ཡིན་འདི་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་པར་དཀའ་བ། དཔེར་ན། གང་
དུ་འང་ངོས་བཟུང་བའམ་པའི་སྟོང་སང་ཉ་དེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མེམས་མི་གསལ་བའམ།

འཛུགས་སྐྱོར་བཅས། འཛུགས་འཛོམས་བའི་ཉམས། ཉོན་སྐྱོར་བ། ཉོན་འཛོམས་བ། འཕགས་བོད་
སྐད་གཉིས་ཤེས་སྒྱུར་དུ། ཉོད་སྐྱོར་བ་དང་། ཉོད་འཛོམས་བ། ཉོད་རྒྱལ་བ་ཞེས་ཀྱང་སྤྲང་།
ཉད་བོར་ལུས་བ། ཉད་ཉད་དུ་སྒྱུར་བ་ཞེས་ཀྱང་སྤྲང་དོ། །དེ་ལ་ཞིབ་ཆ་བྱེད་དགོས་པ་འདི་
ལྟར། འདིར་འཛུགས་འཛོམས་ཞེས་པ་འགྲེལ་བར་གོ་རྒྱུ་མེད་མཁར། ཞེད་སྤང་ངམ། ཡང་ན་
གནས་ཚུལ་ཡ་མཚན་པ་རེ་མཐོང་ངམ་ཐོས་ན་ཅི་ཡང་སྒྲི་རྒྱ་མེད་པར་རྟེན་པར་བལྟས་ནས་
བསྐད་པ་ལྟ་བུའི་དོན་གོ། །

ཉམ་ (པར་སིག་གི་སྐད) བདུན་ཟླ་གཅིག་གི་མིང་། ཐ་སྙད་འདི་དྲིང་སང་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་ལ་
བདུན་ཟླ་གཅིག་གི་མིང་དུ་རྒྱུང་ལྟར་གྲགས་ཀྱང་། ཐ་སྙད་འདི་འདི་ཐོག་མའི་འབྲུང་ཁུངས་
ནི་པར་སིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་གི་སྐད་ལ་སིན་རྒྱལ་ཉིན་དུ་དང་། སལ་ལ་ཉམ། བདུན་ཟླ་
གཅིག་གི་མིང་སོགས་སུ་འབོད་བ། དེ་བ་ཐེར་དཀར་བོར་གསལ་བ་ལྟར་དོ། །རྒྱ་གར་དུ་
འཆར་ཡོངས་བྱེད་པའི་བོད་རིགས་གཞན་སྤྱེས་པལ་མོ་ཆེས་ཐ་སྙད་འདི་བོད་སྐད་དང་རྒྱ་
སྐད་གང་ཡིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དཀའ་སེ་བ་ཞིག་དུ་སྒྱུར་ཡོད། དེ་འདྲའི་ཉེན་ཁ་ནི་གཞིས་
ལུས་ཀྱི་བོད་སྤྱལ་རྣམས་ལ་འང་ཡོད་དེས་པས་གཞིས་བྱེས་ཆང་མས་དེ་འདྲའི་རིགས་ལ་
ཡིད་གཟབ་མ་གནང་ན་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཅ་བརྒྱལ་དུ་འགྲོ་ཉེན་ཆེ་ཡོ། །

ཉམ་ལ། འདོད་རྩམ་དང་ཉམ་ཐོབ་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད། ཉམ་ཤ་དང་། ཉམ་པ། ཉེབ་རྣམས་དོན་འདྲ།
ཉམ་པ། འདོད་རྩམ་གྱི་དོན། འདི་ལ་དོན་མང་དུ་ཡོད་པ་གཞན་དུ་གཟིགས།
ཉི་ཡིག་ དོན་ལ་པ་ལས་ཐོབ་པའི་ཁམས་དཀར་པོ་ཡིན་པ་ལ་རྣམ་པ་ཉི་ཡིག་དཀར་པོ་མགོ་ཐུར་
བསྟན་གྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར།

ཉར། མིག་འཇུམ་པར་རྟེན་པའི་དོན། ཉར། ཉ་རེ། ཉུ་རེ། ཅེ་རེ་རྣམས་དོན་གཅིག་
ཉར་སྒྲོམ། མིག་མི་འཇུམ་པར་ཅེར་རེ་བལྟས་ཏེ་སྒྲོམ་པའི་དོན།
ཉར་ལྟོས། མིག་ཅེ་རེ་ལྟ་བ།

ཉིམ་ཅུལ། (ལེགས་སྦྱར) ཁ་བའི་རི་བོ་འཕམ་གངས་རི། “हिमाचल” ཉིམ་ཅུལ་ཞེས་པ་ཁ་ཟེལ་ན། ཉིམ་

ཞེས་པའི་འཆུང་ཨ་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ནས། ཏིམ་ཨཅལ་ཞེས་འབྲི་བར་བྱེད། དེས་ཆོག་ནི།
 “ཏིམ་” བྱི་བམིལ་བ་སྟེ། ཁ་བའམ་གངས། “ཨ་ཅལ་” བྱི་མི་གཡོ་བའམ་མི་འབྲོ་བ་སྟེ། གངས་
 རིའོ། །དེ་ཡང་ “ཨཅལ་” ཞེས་པའི་ “ཨ་” བྱི་ལེགས་སྤར་གྱི་དགག་ཆོག་དང་། ཅལ་ནི་རྒྱ་
 གར་ཡུལ་སྐད་ཏུ་ཅལ་ “ཟལ་” ཞེས་པ་འབྲོ་བའི་དོན་ཡིན་པས། མི་འབྲོ་བའམ་མི་གཡོ་བ་
 ཞེས་བསྐྱར། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་འདོད་འཛོལ་མོ་༼མདོ་སྟེ་སེ་
 བ་༽ ༡༩༥བ ༡ལས། ཏིམ་ཅལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁ་བ་མི་གཡོ་བར་གནས་པ་ཁ་བའི་རི་བོའམ་
 གངས་རི་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཏི་ཏི། ཨྱིག་པའི་གང་མོ།

ཏི་རྩི། (རྒྱ་གར་) རྒྱ་གར་གྱི་གཞུང་སྐད། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ཁྲབ་ཆེ་ཤོས་དང་ལེགས་ཤོས་ཡིན། འི་ལྷོ་
 or འི་ལྷོ་ ཏི་རྩི་དང་། ཏི་རྩི་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད།

ཏི་རྩི། (རྒྱ་གར་) ལྷ་དབང་ལྷག་སོགས་ལ་སྐྱབས་སུ་འབྲོ་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་ལུགས་དང་དེའི་རྗེས་
 འབྲང་བ་ནམས་ལ། ཏི་རྩི་ འི་ལྷོ་ཐེད། ཏི་རྩི་བྱ་བ་ཡང་ “བར་སིག་” གམ་དེང་སང་ཨི་རྩན་ཏུ་
 གཤགས་པའི་ལུང་བ་དེའི་སྐད་ཡིན་པར་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཐེང་དཀར་པོ་ལ་
 གསལ། ཏི་རྩི་བྱ་བ་ཡང་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་ལུ་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་སིན་རྩའི་ཡུལ་གཅིག་ཤུའི་མིང་
 ཡིན་ལ། དེམ་གྱིས་རྒྱ་གར་སྤྱིའི་མིང་ཏུ་འཇགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཏི་རྩི་སྟོན། <བར་སིག> རྒྱ་གར་ གན་འདུས་བར་སིག་གམ་དེང་སང་ཨི་རྩན་ཞེས་པའི་ལུང་བ་དེའི་
 སྐད། དེ་དགག་སྐད་ལ་སིན་རྩའི་ཏིན་ཏུ་དང་། སལ་ལ་ཏལ་ (བདུན་པ་གཅིག་གི་མིང་)
 སོགས་སུ་འབོད་པས། ཏི་རྩི་བྱ་བ་ཡང་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་ལུ་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་སིན་རྩའི་ཡུལ་
 གཅིག་ཤུའི་མིང་ཡིན་ལ། དེམ་གྱིས་རྒྱ་གར་སྤྱིའི་མིང་ཏུ་འཇགས་སོ། །ཁ་བའི་ལྷོངས་དང་
 གངས་ཅན་ཞེས་པ་ཡང་ཏི་མ་ལ་ཡ་དང་ཏི་མ་བརྟ་སོགས་ཀྱི་དོན་བསྐྱར་ཡིན་ཞིང་། བརྟ་
 ཡང་མ་ཏུས་སུ་བོད་ཀྱི་ཕྱོ་ཕྱོགས་ན་ཡོད་པའི་གངས་རིའི་རྒྱད་གཅིག་ཤུའི་མིང་ཡིན་ལ།
 དེམ་གྱིས་བོད་ཡུལ་སྤྱིའི་མིང་ཏུ་ཆགས་པར་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་ངོ་། །

རྩ་ལུ་རྩ་ལུ། ཞུགས་ཤིག་རྩ་ལུ་རྩ་ལུ་ལི་ལྷ་མ་ཁ་ཅིག་གཞོན་སྤྱིན་གྱི་སྤྲོད་ཡིན་པས་བདག་ཅག་གི་
སྤྲོས་བཤད་དུ་མེད་པས་གང་དུ་ཡང་བཤད་ཅེས་ཟེར་བ་ནི་མཐོང་རྒྱ་རྒྱུད་ས་པའི་སྤྱོན་ཏེ།
མཉམ་སྦྲེད་ཕྱི་མའི་ཕྱི་མར། རྩ་ལུ་རྩ་ལུ་ཞུགས་ཤིག་པའོ། །ཞེས་ཟེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་
སྤྲུགས་ན་གསལ།

རྩྱ། (ལེགས་སྦྱར) 1 ཟུགས་གྱི་ས་ལོན་ཏེ། སེམས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་བསྒྲག་ཚུལ་ནི།
ཨྱིལ་མ་དང་རྩྱིལ་དང་རྩ་ལོན་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་སྤྱབ་གྱི་སྤྲུགས་གྱི་བསྒྲག་ཐབས་སྤྲུའང་དེ་ལྟར་
དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་སྤར་ཐང་ལོ་རྩྱ་བ་གསུང་དོ། 2 བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡི་གེས་དང། བདེ་
སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡི་གེས་བཅས་མཆོན་པར་གསུངས་སོ། །རྩེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པའི་སྤྱོལ་
མའི་ལྷོ་ཀ་རེན་ཆེན་མེད་བ་ལྷ་ལས། ཟུགས་ཀའི་རྩྱིལ་གྱི་གྲོད་ཉིད་སྤྲོད་རྩེ་ (འདིའི་
སྤྲོད་རྩེ་ཞེས་བ་སྤྱིར་བཏང་གི་སྤྲོད་རྩེ་ལ་མི་གོ་བར་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡི་གེས་ལ་གོ་དགོས་
སོ) མཆོན་བས། ཞེས་གསུངས་སོ། །བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་ ༡༤༥ ལས། རྩྱིལ་
ཏེ་རྩ་ཀའི་སྤྲུགས་སྤྲོན་ཅིག་སྤྱེས་པའི་ཡི་གེས་གྱི་མཆོན་བྱེད་ཡིན་ལ། མཆོད་ཆས་རྣམས་
དེའི་ངོ་མོར་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་རྩྱིལ་ས་མཆོད་ཆས་རྣམས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལྟ་མིན་པར་མཆོད་ཆས་རྣམས་ཅི་མེད་གྱི་སྟོང་པར་སྤྲུངས་ནས་དེ་ནས་བར་སྤྲང་ལ་
ཐོལ་སྤྱེས་སུ་བྱུང་བ་ལྟ་བུར་བསྐྱོམ་པ་ལས་མ་ཤེས་ན་དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་
ལས་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། 3 བསྐྱེད་པ།

རྩྱི་རྩྱགས། རྩ་རྩྱགས།

རྩྱི་པལ། (ལེགས་སྦྱར) 1 བསོད་པའི་བྱིར་བསྐྱེད་པ། ཟེའི་འདོད་འཛོལས། བསོད་པའི་བྱིར་བསྐྱེད་པ་
ཡིན་པར་སྤྱོན་གསལ་ལས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། 2 སྤར་ཡང་བསྐྱེད་པ།

རྩྱི་མཛད། ཁོ་ལོ་འཛིག་ཏེན་གསུམ་རྒྱལ་ཏེ། ཅ་ཞལ་སྟོ། གཡས་སེར་གཡོན་ལྷང་བའི་ཞལ་གསུམ་
གདངས་ཤིང་མཆེ་བ་གཅིགས་པ་ལྷགས་འདྲིལ་བ། ཞལ་རེ་རེ་ཞིང་སྤྱིན་མ་འཁྲོག་ཅིང་ཁོ་
གཉེར་དང་བཅས་ལ། ལྷན་གསུམ་དམར་ཞིང་རྒྱུམ་ལ། འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པའི་བྱག་རྒྱ་

དུག་དང་ལྷན་པ། དཔལ་པར་ཐོད་པ་ལྷས་བརྒྱན་ཅིང་ཁྲག་འཛག་པའི་མགོ་སྤེང་མགུལ་པ་
ལ་འཕྲུང་བ། མགོ་པོ་དང་བཅས་པའི་སྐྱ་རགས་ཅན་སྟག་སྟགས་ཀྱི་ན་བཟའ་འཕྲུང་བ།
མཐའ་ཡས་ནག་པོས་བཅིངས་པའི་དབུ་སྐྱ་ཁམ་པ་གྲེན་དུ་འབར་བ་འཛོག་པོ་སོགས་སྤྱི་
ཁྱལ་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། དུག་དུག་གི་དང་པོ་གཉིས་དོར་ཅིལ་འཛིན་པས་དོ་རྩེ་ཁྱ་
ཚུར་གཉིས་རྒྱལ་སྤྱར་ཏེ་མཐེའུ་ཚུང་གཉིས་སྟེལ་ཞིང་། མཛུབ་མོ་གཉིས་བརྒྱངས་པའི་
འཛིག་རྟེན་གསུམ་རྒྱལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱས་རང་འོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་མ་དང་སྟོམས་བར་འཇུག་པ།
གཡས་འོག་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྟགས་ཀྱུ་དང་ཞགས་པ་དང་། གཡོན་འོག་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཐོད་
པ་དང་ཁ་ལྷོ་ག་འཛིན་པ། གཡས་བརྒྱངས་ཤིང་གཡོན་བསྐྱམས་པའི་ཞབས་གཉིས་ཀྱིས་
སྐྱ་ཆོགས་པ་དང་མ་དང་ཉི་མ་ལ་གནས་པའི་འཛིགས་བྱེད་དང་དུས་མཆན་མ་མནན་པ། རབ་
ཏུ་ཁྲོས་པའི་བསྐྱལ་པའི་མེ་ལྟར་འོད་ཟེར་གྱི་ཕུང་པོ་འབར་བ་འགོ་བ་མ་ལུས་པའི་བགེགས་
ཐམས་ཅད་ཟ་བ་ལྟ་བུ། ལྷོ་གི་སྤྱ་དག་པོ་སྟོག་ཅིང་ཕྱོགས་སུ་ལྟ་བས་རང་གི་སྟིང་གའི་ལྷོ་
ལས་སྟོས་པའི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཕྱོགས་བརྒྱའི་བགེགས་ནམས་བཀྲལ་སྟེ་ལས་སྟོས་པའི་
ཁྲོ་པོ་བརྒྱལ་གཏད་དེ་དབང་དུ་འདུས་ཤིང་བརྒྱལ་བར་བྱེད་པ་ཞིག་གོ། ཞེས་ཟེའི་སྟགས་
རིམ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །བགེགས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབས་རང་ལྷོ་མཛད་དུ་བསྐྱེད་
པ་ཡང་། ལྷོ་མཛད་ཀྱི་སྟོན་དག་པོ་དབང་སྟག་ལ་སོགས་པའི་མ་རུངས་པ་ཐམས་ཅད་
བརྒྱལ་བར་གསུངས་པས། ཟེས་འཇུག་ལ་ཡང་དེའི་ང་རྒྱལ་བས་ནས་གདུགས་པ་ཅན་
ནམས་བརྒྱལ་ན་ཁྲུང་པར་ཆེ་བར་ཟེའི་སྟགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་སོ། །

ལྷོ་མཛད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། དོ་རྩེ་ཁྱ་ཚུར་གཉིས་རྒྱལ་སྤྱར་ཏེ་མཐེའུ་ཚུང་གཉིས་སྟེལ་ཞིང་། མཛུབ་མོ་
གཉིས་བརྒྱངས་པའི་ཕྱག་རྒྱའོ། །འཛིག་རྟེན་གསུམ་རྒྱལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཡང་ཟེར།

ལྷོ་ཡིག་ ལྷོ་དང་དོན་འདྲ། ལྷོ་ལ་གཟིགས།

ཏེ་བརྟ། (ཞེགས་སྤྱར) ཀྱེ་རྩེ་རྩེ། དཀྱེས་པ་རྩེ་རྩེ། རོལ་པའི་རྩེ་རྩེ་ནམས་མིང་གི་ནམས་གངས་ཡིན། ཏེ་
ནི། འཛོད་ཅིང་བསྐྱལ་བའོ། དཀྱེས་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཡང་ན། ཏེ་ལ་ལ་བསྐྱེད་

པས་ཏེ་ལ་རོལ་བ་སྟེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་རོལ་བའི་སྐྱར་སྟོན་པས་ན་རོལ་བ་ཞེས་སྒྲ་
འབྲུག་གོ།

ཏེ་ཏེ། དགེས་པའི་གང་མོ།

ཏོ་ཏོ། གྲུ་ཆོམ་དུ་རྒྱག་པ། མ་བརྟགས་མ་དབྱེད་པར་རྒྱག་པ། མ་བརྟགས་པར་གཞན་གྱིས་གང་
ཟེར་གྱི་རྗེས་སུ་རྒྱག་པ།

ཏོམ་ཁྲང་། སྤྱིན་སྟེག་ཕྱེད་སའི་ས་དོང་བྲུ་གསུམ་མ་དེའི་མིང་དུ་བཤད། ཏོམ་གྱི་སྐྱ་བཤད་ཏོམ་
ཤིང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཏོམ་ཤིང་། སྤྱིན་སྟེག་གི་ཤིང་། སྐྱ་བཤད་ནི། ཏོམ་ནི་ལེགས་སུ་རྒྱ་གྱི་ཏོ་མཐུལ་པ་སྤྱིན་སྟེག་གི་
མིང་ཡིན་པས་དེ་སྐྱ་ཅུང་ཟད་ཉམས་པས་ཏོམ་ཞེས་འབོད་པ་བྱུང་ངོ་། །

ཏོལ་བཤད། མ་བརྟགས་མ་དབྱེད་པའི་གཏམ། འཆལ་གཏམ།

ཏོར་སྐྱགས། ཏོར་སྟེགས་དང་དོན་འབྲ།

ཏོར་སྟེགས། རྒྱབ་སྟེགས་བྲས་ནས་བསྐྲད་པ། རྒྱབ་བཟླག་བྲས་ནས་བསྐྲད་པ། འདི་ལ་ཏོར་སྐྱགས།
བཟང་བོའི་བཞུགས་སྐྱངས། བྲས་ས་བཞུགས། སྟེགས་བཞུགས། སྟེགས་འདུག ཁྲོལ་
བཞུགས་ནམས་མིང་གི་ནམ་བྱངས་ཡིན། དུ་ཀླ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༣༤༧ལས་
ཀྲང་། གསེར་ཁྱིའོད་སའི་གམ་དེར་སྟེབས་ཆེ་མདུན་ན་འདོན་མི་བཟང་དུ་གཏོགས་པ་
ཆང་མ་ཆོགས་ཀྲང་རྒྱལ་པོ་མ་མེབས་འདུག་པས་དེད་རང་ལ་སྟོན་ཁྱེད་ཏོ་ཅམ་ཞིག་
བཅེགས་པ་དེར་ཏོར་སྟེགས་བྲས་བསྐྲད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། དུ་ཀླ་ལའི་
གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༣༣༧ལས། ཆོས་སྦྱོང་ཁྱིའུ་ཤིང་གི་ཁར་བཞུགས་པའི་གདོང་ཐད་
དུ་སྐམ་ལ་སྟག་གངན་གཏིངས་འདུག་པར་ཏོར་སྟེགས་ཀྱིས་བསྐྲད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཏང་ཏང་བར་འཆར་བ། སྐྱ་འཕས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འཁྲུང་ཐང་འཆར་བ་ལ་བཤད།

ཏྲིེ་ (ལེགས་སྐྱར) ཐུགས་མཆོན་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་དཔེར་ན་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཐུགས་མཆོན་པའི་
ཡི་གེ་ཏྲིེམིག་དཀར་པོ་ལྟ་བུ། ཁྲོག་པའི་ཆེ་ཏི་རི་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་བསྒྲག་དེ་ཡང་ཏྲིེ་ “hri”

ནི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་ཅི་དུ་ཡའི་བསྟན་ཆེག་སྟེ། སྤྱིང་དང་། སྤྱིང་པོ། སྤྱིང་ག། ཐུགས་བཅས་ལ་
འབྲུག་པར་བཤད།

ཅི་ད། (ལེགས་སྤྱར) 1 ཐུགས། རྗེའི་འབྲེལ་པ་བཞི་སྟུགས་ན་གསལ། དེའི་བསྟན་ཚུལ་ནི། “ཅིར་ད”
“ཱེ” “hrd” ཞེས་སྤྱིང་བར་བསྟན་དགོས། 2 སྤྱིང་པོ། 3 སྤྱིང་།

ཅི་དུ་ཡི། (ལེགས་སྤྱར) ཅི་ད་དང་འབྲ། “ཅི་དུ་ཡི” ཱེདཔ་ “hrdaya”

ཅི་བ་ཅམ། རྟུག་ཅམ། དུས་ཆོད་བྱང་དུ། ཅི་མ་ཅམ་ཞིག་ལ་སྟེ་བས་སོང་ལྟ་བུ།

ཅི་ལ་ལི་ལི། ཅི་ལ་ཅི་ལ་དུ་རྒྱལ་ལ་འདི་ལ་བ། དཔེར་ན་སྟན་མ་སྟུག་པོ་སྤྱར་དུ་འདི་ལ་བའི་ཚུལ་ལྟར་
རྟོ།

ཅི་ལ་ཅི་ལ་འགྲོ་བ། འབད་ཚོལ་མི་དགོས་པར་རང་གི་རང་གིས་འགྲོ་བའི་དོན། དཔེར་ན་ཐུགས་སྟུག་
ནང་ནས་སྟན་མ་སྟུག་པོ་འདི་ལ་བའི་ཚུལ་ལྟར་རྟོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེས་ན་
སེམས་དགུ་པ་མ་ཐོབ་པའི་པོང་ཡན་ཆད་དུ་རྟུལ་འགྱུར་པས་སེམས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་
འཛོག་པའི་ཚོལ་བ་པར་བྱ་དགོས་ལ་སེམས་དགུ་པ་ཐོབ་ནས་ཆེད་དུ་མཉམ་པར་འཛོག་
པའི་ཚོལ་བ་མ་བྱས་ཀྱང་སེམས་ཉིང་རེ་འཛིན་དུ་ཅི་ལ་ཅི་ལ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རྟོ། ཞེས་
གསུངས།

ཅུད་ཅུད་པོ། ཅུབ་པོ་འམ་ཅུབ་པའི་མིང་། ལྷང་སྟན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས། ཅུབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཅུད་ཅུད་པོ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ།

ཅུལ། ཅབ་ཅུལ། ཆིང་པོག། ཐ་ཤལ། དཔེར་ན་གོས་ཅུལ། ཅུབ་ཅུལ་ཅུབ་ལོག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཅུལ་
པའི་དོན་ཡིན་པར། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

ཅུལ་བ། ཅུལ་དང་དོན་འབྲ།

ལྟ། <དེ་ལྟ་> 1 འཁོར་བའི་སྟེ་གནས་བཟང་ཤོས་ཤིག་ ལེགས་སྤྱར་དུ་འདི་ལ་མིང་གི་རྟུལ་གངས་
“ཱེབ་” དེ་ལྟ་ “ཅུར་” སྤྱ་རུ་ “འམར་” ཨ་མར་སྟོགས་མང་དུ་སྤྱང་། ལེགས་སྤྱར་དུ་དེ་ཅེ་ཞིང་
རོལ་པར་བྱེད་པས་ན་ལྟ་ཞེས་བྱ་བའས། ཡང་ན་དེ་བོ་གས་ཉེ་དེ་རྟུལ་གྱི་ཁྱིམ་མཐོ་རིས་

སུ་ཡོད་པས་མཐོ་རིམ་གནས་བྱེད་དམ་མཁའ་ཁྲིམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་གིས།
ལུས་ལ་ཡོད་དང་ལྷན་པས་ན་ལྷ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ཞེས་གྲང་སྤང་། 2 རྒྱལ་པོ་ལའང་འཇུག
རྒྱལ་པོ་ལ་ལྷ་ཟེར་བ་འདི་རྒྱ་གར་བའི་ལུགས་སྒོལ་ཡིན་མོད། བོད་དུའང་མ་སྤྲད་འདི་ཡོད་
པ་དཔེར་ན། སྤན་པ་ལ་ལྷ་རྩེ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་ལྷ་རྩེ་ཟེར་དགོས་དོན་ནི། ལྷ་ནི་རྒྱལ་པོ་
ཡིན་ལ་དེའི་རྩེའམ་གོང་དུ་བཀྱར་ལུལ་ཡིན་པས། རྒྱལ་པོའི་རྩེའམ་ལྷ་རྩེ་ཟེར་བ་རེད།

ལྷ་སྐྱུ་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ། འདི་ལ་སྐྱུ་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་གྲང་བུ། འདི་ལ་བཤད་
རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ནི་ལྷ་སྐྱུ་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ། ལྷའི་སྐྱུ་དངོས་གནས་ལ་བྲལ་བའི་
ཞལ་བྲག་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པའི་ལྷ་སྐྱུའམ་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ལ་ཟེར་བ་ཞིག་དང་། ཡང་ན་རང་
གི་ཐ་མལ་པའི་ལུས་ལྷའི་རྩྭ་དང་བརྩེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྐྱོམས་ནས་ང་རྒྱལ་དང་
གསལ་སྤང་བརྟན་པོ་ཐོབ་ནས་རེག་མཐོང་ལྟ་བུའི་མཆན་མ་བརྟན་པོ་རྟོད་པ་ན། སྐྱུ་བྲག་རྒྱ་
ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྫོང་རྫོང་ལྷ་མས། ཐ་མལ་ལུས་ལ་རྩྭ་དང་བརྩེན་པའི་ལྷ་ད། །གསལ་
སྤང་ང་རྒྱལ་བརྟན་པོས་རིམ་སྤངས་པས། །རེག་མཐོང་ལྟ་བུའི་མཆན་མ་རྟོད་པ་དང་། །དེ་
ལ་སྐྱུ་ནི་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་སྐྱུ་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡང་
ཟེར།

ལྷ་བསྐྱེད་རྒྱལ་མི་འབྲ་བ་བཞི། རྒྱ་ཅིག་དགོང་བསྐྱེད། ཆོ་ག་གསུམ་བསྐྱེད། མཛོན་བྲང་ལྷ་བསྐྱེད།
ཞུ་བ་སྐྱུ་བསྐྱལ་བྱེད་རྒྱལ་དང་བཞི། དེ་ཡང་རྫོང་རྫོང་ལྷ་མས། ལྷ་ནི་བསྐྱེད་ལུགས་རྣམ་
བཞི་པོ། །མཁའ་ལ་སྤྲོན་སྤང་རྫོང་བ་བཞིན། རྒྱ་ཅིག་དགོང་བསྐྱེད་བྱེད་རྒྱལ་ཡིན། །ས་
པོན་བྲག་མཆན་སྐྱུ་རྩོགས་པ། །ཆོ་ག་གསུམ་བསྐྱེད་བྱེད་རྒྱལ་ཡིན། །སྤྲོང་ཉིད་སྤྲོང་ཉིད་
དམ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྲང་རྒྱལ་པ་ནི། འཆི་བ་ཆོས་སྐྱུའི་ལམ་ཁྲེན་ཉི་ལྷ་གང་རུང་
གཉིས། །བྲག་མཆན་ས་པོན་སྐྱུ་རྩོགས་གསུམ། །ཡེ་ཤེས་ལྷ་རུ་སྤྲར་ནས་བསྐྱེད། །མཛོན་
བྲང་ལྷ་བསྐྱེད་བྱེད་རྒྱལ་ཡིན། །གཙོ་བོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བཞུད། །ཆད་མེད་ལྷ་མོ་བཞི་
ཡིས་བསྐྱལ། །སྤང་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་ལྷ་དང་། །ཞུ་བ་སྐྱུ་བསྐྱལ་བྱེད་རྒྱལ་ཡིན། །དེ་

བཞི་མ་གཏོགས་བསྐྱེད་ཚུལ་མེད། །ཅེས་སྐྱོད་རྒྱལ་མས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ལྷ་བསྐྱེད་
 ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བཞི་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི་བཤ་ཆེན་སྐྱོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་འདུས་པའི་
 བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཞུས་བཤད་དངོས་བྲལ་རྒྱ་ཆུ་མཆོད་སྤྱིང་པོར། བོད་ཀྱི་ཆུ་མ་ཁ་ཅིག་གི་བཞེད་
 ཚུལ་བསྐྱར་བ་ལས། བཙེམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྐྱེ་གནས་བཞི་སྐྱོད་ཁྱེད་དུ་ལྷའི་སྐྱེད་ཆོག་
 བཞི་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་སྐྱོད་སྐྱེས་སྐྱོད་ཁྱེད་དུ་ཆུ་བར་དཀར་དམར་རལ། ཉི་ཆུ་ཁ་སྐྱོར་
 གྱིད་འདུས་སུ་ས་ཐོན་ཆུང་བ་ལས་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོན་བརྗོད་ཆུ་མ་ལས། སྐྱོད་སྐྱེས་སུ་
 བྱི་མེད་པ་སྟེ། །སྐྱོད་དང་སྐྱེ་མིན་སྐྱངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མངལ་སྐྱེས་སྐྱོད་
 ཁྱེད་དུ་ལྷ་ཡལ་ལུམ་གྱི་མངལ་དུ་ས་ཐོན་ལས་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མངལ་སྐྱེས་སུ་ཡི་སྐྱོར་བ་
 ཡིས། །སྐོམ་པ་རྣམས་ནི་ཡོངས་སུ་བརྟག། ཅེས་ཞུ་བ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པར་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། རྟོད་གཤེད་སྐྱེས་སྐྱོད་ཁྱེད་དུ་ས་ཐོན་ལས་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷོ་མ་འབྱུང་འགྲོལ་
 བར། ཆུ་བ་དང་ས་ཐོན་ལས་སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་གནས་རྟོད་གཤེད་ལས་སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩས་སྐྱེས་སྐྱོད་ཁྱེད་དུ་སྐྱོད་ཅིག་གིས་དགོང་སྐྱེད་སྐྱོད་ཁྱེད་ཡིན་ཏེ།
 རྩ་ཐེ་བྱིལ་བུ་བས། རྩས་ཏེ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་བཞིན། །ས་ཐོན་མེད་པར་རྣམ་སྐྱང་
 བསྐྱོལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་བསྐྱལ་བ་དང་པོའི་མི་རྩས་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེ་
 གནས་སྐྱོད་པའི་ཕྱིར་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷ་དགོང་སྐྱེད་ཁྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གོང་གི་བོད་ཀྱི་
 ཆུ་མ་ཁ་ཅིག་གི་བཞེད་པ་མཛོར་བསྐྱེས་ཏེ་བཀོད་ན། བཙེམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྐྱེ་གནས་
 བཞི་སྐྱོད་ཁྱེད་དུ་ལྷའི་སྐྱེད་ཆོག་བཞི་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་རྩས་སྐྱེས་སྐྱོད་ཁྱེད་དུ་སྐྱོད་ཅིག་
 དགོང་སྐྱེད། སྐྱོད་སྐྱེས་སྐྱོད་ཁྱེད་དུ་མཛོན་བྱང་ལྷ་བསྐྱེད། མངལ་སྐྱེས་སྐྱོད་ཁྱེད་དུ་ཞུ་བ་
 ལུ་སྐྱལ། རྟོད་གཤེད་སྐྱེས་སྐྱོད་ཁྱེད་དུ་ཆོ་ག་གསུམ་བསྐྱེད་ཡིན་པས་སེམས་སོ། །ཞེས་པ་
 ལྟར་ཡིན་ནམ་སྐྱེས་སོ། །

ལྷ་ཁང་། ལྷའི་བཞུགས་གནས་སམ་དགོན་མཆོག་གི་རྟེན་ཁང་། སྐྱེ་བཤད་ནི། ལྷ་ནི་རྣམ་པར་དག་
 པའི་ལྷ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ལ་དེའི་བཞུགས་གནས་ཡིན་པས་ལྷ་ཁང་ཞེས་བྲལོ། །

བརྒྱ་པ། གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཁྲུག་པར་གྱི་ ཅི་རྩ་མ་ཞིའི་སྤྲུལ་འཛིན་པ་ལོང་། (ཅི་རྩ་མ་ཞིའི་
 སྤྲུལ་འཛིན་པ་ལོང་བཅུ་གཅིག་ཞེས་ཡིད་བཞིན་ཅོར་བུའི་གཟུངས་ཀྱི་བརྟེན་པ་ལོང་ཞེས་
 སྤྲུལ་ཐུང་འདེབས་བྱེད་ཅིག) ལུ་འའི་བྲག་རྒྱ་ (ཞེས་ཆོད་ཁྲུག་པར་ཅམ་གྱི་ཅོར་བུའི་རིགས་
 གྱི་རྩོམ་ཡིག་བྲག་རང་བྱོན་ཡོད་པ) རྟེན་སྤྱད་སྤྱེ། མིང་གཉན་པོ་གསང་བ་ཞེས་བཏགས་
 ཏེ་མཆོད་པས་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་བཅུ་ལྟེ་བོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྟེན་སོ། །དེའི་མི་
 ལམ་དུ་མི་རབས་ལྔ་ (ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙུང་སྐུ་པའི་དུས) ར་འདིའི་དོན་གཤམ་པ་འབྱུང་
 རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ། །འདི་ལ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་སྟན་ཤལ་དང་། (རྒྱལ་རབ་གསལ་པའི་མེ་ལོང་
 དང་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་གི་མཆན་བུ་སོགས་སུ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་སྟན་ཤལ་ཞེས་སྤྲང་དོ) ལྷ་ཐོ་ཐོ་
 རི་སྟན་བཙན་ཞེས་གྲང་སྤྲང་དོ། །སྤྱ་བ་ཤད་ནི། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས།
 ཁ་ཅིག་གིས་ལྷའི་སྟན་ཤལ་ལྷ་ར་སྟན་རིང་པོར་གྱུར་བས་ཐོ་ཐོ་རི་སྟན་ཤལ་བྱུང་ཐེར་བའང་
 ལྷན་སྐད་བཙུང་མ་སྟེ་གཉན་པོ་གསང་བ་ཞེས་པ་ལྷ་བུ་བཀའ་གཉན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་རྩ་བ་
 ལ་ཞེས་བཅུག་པའི་དོན་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་སྟན་བཙན། ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་དང་འདྲ།

ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་སྟན་ཤལ། ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་དང་འདྲ།

ལྷ་དང་ལྷ་མིན་ཅོད་བན་གྱིས་ཞེས་སོགས། ལྷ་དང་ལྷ་མིན་ཅོད་བན་གྱིས། །ཞབས་ཀྱི་པད་མོ་ལ་
 བཏུད་ནས། །མོངས་པ་ཀྱན་ལས་སྒྲོལ་མཛད་མ། །སྒྲོལ་མའི་ཡུམ་ལ་བྲག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་
 བའི་ཆོགས་བཙད་འདི་རྗེ་བཙུན་མ་ཉིད་གྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ཉི་
 མ་སྤུས་པས་གསུངས། ཞེས་སྤོང་རྩོམ་སྤོང་མའི་གསུང་འབྱུང་སྟེགས་བཅ་གཉིས་པ་
 ༦༠༤ལས་བཤད། གཞན་ཡང་། ལྷ་དང་ལྷ་མིན་ཅོད་བན་གྱིས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་
 བཙད་གཅིག་པོ་འདི། རྩོམ་ཐོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤས་༩ འཕགས་པ་སྒྲོལ་མ་ལ་བསྟོད་པ་ །
 ཞེས་བུ་བའི་བསྟོད་པ་འདིའི་དབྱར་གསུངས་ཡོད། འདི་བསྟན་འགྱུར་རྒྱ་དང་། ལུ་
 །༢༥༣༥༧ན་བཞུགས་ཤིང་། རོན་གྲང་ཆོག་རིས་རེ་བྱུང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། རྗེ་

བཅུན་འབགས་མ་སྒྲོལ་མ་ལ་བྱག་འཆའ་ལོ། །ལྷ་དང་ལྷ་མེན་ཅོད་བན་གྱིས། །ཞབས་གྱི་
བད་མོ་ལ་བརྟུང་དེ། །མོངས་བ་ཀུན་ལས་སྒྲོལ་མཛད་ཅིང་། །སྒྲོལ་མ་ལ་ནི་བྱག་འཆའ་
ལོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་བརྟུང་དུ་བབས། ༡ འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་བསྟེན་ཚུལ་ཉེས་ནས་རང་ལ་གཞོད་བ་བྱེད་བ་ལ། ལྷ་བརྟུང་
དུ་བབས་བ་ཟེར། ༢ རྫོ་སྒྲོང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་བསྟེན་ཚུལ་ཉེས་ནས། རང་ལ་གཞོད་བ་
བྱེད་བ་ལ་ལྷ་བརྟུང་དུ་བབས་ཟེར་བ་ལྟར་ཆོས་ཆོས་སུ་མ་སོང་བར། ང་རྒྱལ་དང་ཆགས་
ལྷང་འཕེལ་བའི་བློགས་སུ་སོང་ན་ལྷ་བརྟུང་དུ་བབས་བ་ཟེར།

ལྷ་ལྟན། ལྷ་སའི་མིང་གསར་བ། ལྷ་སའི་གཏོད་མའི་མིང་ལ། ར་ས་ (ཡིག་རྟིང་ཐམས་ཅད་ལ་ར་ས་
ཞེས་འབྱུང་གི་ལྷ་ས་ཞེས་མི་འབྱུང་བར་བཤད) ཞེས་བྱ་ལ། (ཡུལ་གྱི་དུ་མའི་སྐད་ལ་རའི་
ཆབ་དུལ་འབོད་བ། དཔེར་ན་རྩ་ཇ་ལ་ལྷ་ཇ་ཞེས་འབོད་བ་དང་། ར་དུལ་བྱ་བ་ལ་ལ་དུལ་
བྱ་བར་འབོད་བ། ར་ལྷན་ལ་ལ་ལྷན་ཞེས་འབོད་བ་ལ་བརྟེན་ནས) ལ་ས་ཞེས་འབོད་བ་
འབྱུང་། (ལ་ས་ཞེས་པའི་ཆོག་ལ་གོ་རྒྱུ་མེད་མོད། གོ་རྒྱུ་ཡོད་པར་བཅས་ཏེ་ལྷ་ས་ཞེས་
འབོད་བ་འབྱུང་ཞེས་དགོ་ཆོས་གསུངས) དེ་ནས་ལྷ་ས་ཞེས་འབོད་བ་འབྱུང་། དེ་ནས་ལྷ་
ལྟན་དུ་སྒྲོས་པར་བཤད། འཇམ་དབལ་ཙ་རྒྱུད་ལས། ལྷ་ལྟན་ཡུལ་ཞེས་བྱ་བ་ཡི། །གངས་
ཅན་རི་ཡི་ནང་གནས་པའི། །རྒྱལ་པོ་མི་ཡི་ལྷ་ཞེས་བ། །མི་ཙ་བྱི་རྣམས་རིགས་སུ་
འབྱུང་། །ཞེས་པའི་ལུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་ས་ནས་ལྷ་ལྟན་དུ་སྒྲོས་པར། བཤས་དབང་
དགོ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་བཤད། ཞིབ་བར་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་
རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྱོད་པའདམི། ལྷ་ས་ལ་ལྷ་ལྟན་ཟེར་བ་ནི། ཇོ་
ཤག་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སྐུའི་རྟེན་རྩ་ཆེན་རྣམས་གང་དུ་བཞུགས་པའི་ཡུལ་
ལམ་གནས་ཡིན་པས་ལྷ་ལྟན་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན། ལྷ་ལྟན་ཟུར་ཆགས་བ་སྟེ། རང་བྱོན་
ལྷ་ལྟན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དེར་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་ཟེར། རང་བྱོན་ལྷ་ལྟན་ནི། ལྷ་སའི་
གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞེས་ལ་ཟེར་ལ། རང་བྱོན་ནས་

རང་བྱུང་ལྷ་ནི། རོ་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་སྒོག་ཤིང་ཅན་དན་སྒྲུལ་གྱི་སྒྲིང་པོ་ལ་རང་བྱུང་
འཕགས་པའི་སྒྲ་དང་གཅིག་སྒྲ་སྟོད་བཞེངས་མ་དགོས་པར་རང་བྱུང་དུ་བྱུང་བ་གཉིས། རྒྱ་
བཟའ་བྱ་མ་གཤམ། བལ་བཟའ་བྱ་མ་གཤོན། རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཅན་སྒྲུལ་པོ་རང་ཉིད་ཐུགས་
ཀར་ཐེམ་ཞིང་སྒྲུལ་པའི་སྒྲ་ཡི་བཀོད་པ་སྒྲ་དང་དང་གསུམ་སྟེ་ལྷ་ལ་ཟེར། མྱོང་རྟོལ་ཆུ་མས་
གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

སྒྲ་དབང་དུ་གྲངས་པ། ལྷ་སྒྲིང་ལ་བསམས་ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་པ།

སྒྲ་བབས་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་ལྷ་པ་སྟེ། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་སུམ་ཅེན་དུ་
དབྱར་གནས་མཛད་དེ་ཡུམ་བདེན་པ་ལ་བཀོད་ཅིང་སྒྲ་པོ་དགག་དབྱེ་མཛད། བྱི་རྩོ་འཛམ་
བུའི་སྒྲིང་དུ་ལེབས་པའི་ཆེ་བཞེངས་པ། བང་རིམ་བཞེས་བརྒྱད་པ་རོས་རེར་སྒྲོ་འབྱར་
དང་བཅས་པའི་སྒྲོ་འབྱར་གྱི་དབྱས་ན་ཐེམ་སྒྲུལ་ཡོད་པའི་མཆོད་རྟེན་ནོ། །དེ་ལ་སུམ་ཅུ་ཙ་
གསུམ་ལྷ་ཡི་མཆོད་རྟེན་ཡང་ཟེར།

སྒྲ་བབས་དུས་ཆེན། བཙེམ་ལྷན་འདས་འཁུངས་ནས་ཞག་བདུན་ཡོན་པ་ན་ཡུམ་སྒྲུ་མ་ལྷ་མཛེས་སྒྲུ་
གཤེགས་ནས་སུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་དུ་སྒྲེས་པ་དེ་དང་ལྷ་གཞན་ནམས་ཀྱི་དོན་དུ་ཆེ་བ་གསུམ་
ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་བསྟན་ནས། རྟོར་རྒྱ་དགྲུ་པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ལ་བྱིར་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་པ་
ལ་ལྷ་ལས་བབས་པའི་དུས་ཆེན་ཞེས་བྱའོ། །འདྲིའི་སྟོར་རྟོན་ལན་བསབ་པའི་མདོ་༩ ཡུལ་
༡༡༡ན་ལེན་བཞུགས་སོ། །

སྒྲ་སྒྲིན། ལྷ་ས་བྱིན་ལ་གཟེགས།

སྒྲ་ཆུམ། རབ་བྱུང་གི་སྟོན་པ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱལ་པོ། ལྷ་ཆུམ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདིར་ལྷ་ནི་
རྒྱལ་པོ་དང་། ཆུམ་ནི་རབ་བྱུང་ཅམ་གྱི་མིང་པོ། །ལྷ་བཅུན་ཟེར་བ་ཡང་དེ་དང་འབྲལ། །

སྒྲ་ཆུམ་ཡེ་ཤེས་འོད་དང་བྱུང་རྒྱུ་འོད། ལྷ་ཆུམ་ཡེ་ཤེས་འོད་ནི་ཆོས་ཀྱི་བྱིར་སྒྲུ་སྒོག་གཏར་པའི་
འོད་གངས་ཅན་པ་ནམས་ལ་བཀའ་རྟོན་དང་མཛད་རྗེས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཆོས་རྒྱལ་ཞིག་
ཡིན། བྱུང་རྒྱུ་འོད་ནི་ཁོང་གི་ཡང་ཆ་སྒྲུན་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རབས་གསུམ་པ་ཡིན། འདི་གཉིས་

ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྒོང་ལྷེ་བཙན་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཡིན། འགོས་ལོ་རྒྱ་བ་གཞོན་བྱ་དཔལ་གྱི་དེ་བ་
 སྒོན་སྒོད་ཆ་༥༥ལས། སྤྱི་རྒྱ་མཐའ་རིས་སྒོད་གྱི་རྒྱལ་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཞབས་
 ཏོག་བགྱིས་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གཞན་གང་ན་ཡང་མ་མཆིས། ཞེས་གསུངས་པའདྲོན་ལ་
 གནས་སོ། །འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། «ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྒོང་ལྷེ་བཙན་» དེའི་སྤྱི་མཆེད་སྤྱང་དང་
 མ་དེ་ཡི་སྲས་«གནམ་སྒེ་འོད་སྤང་»དེ་ཡི་སྲས་«དཔལ་འཁོར་བཙན་»དེ་ཡི་སྲས་«བཟ་
 ཤེས་བཅེགས་»དང་། «སྤྱིད་བདེ་ཉི་མ་མགོན་»གཉིས། སྤྱིད་བདེ་ཉི་མ་མགོན་འདི་མཐའ་
 རིས་སུ་མེབས་ཏེ་རྒྱལ་སྤིད་བཟུང་། དེ་ལ་སྲས་གསུམ་བྱུང་། སྲས་གསུམ་གྱི་ཚུང་བ་«ལྷེ་
 རྩ་ག་མགོན་» དེ་ཡི་སྲས་«སྒོང་རེ་»ལྷ་ལྷ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་དང་། «ཁོ་རེ་»གཉིས་འབྱུངས། དང་
 བོར་སྒོང་རེས་རྒྱལ་སྤིད་བཟུང་། དེ་ཡི་སྲས་«ལྷ་བཙུན་རྒྱ་གར་ཇ་»དང་། «ལྷ་བཙུན་དེ་མ་
 ར་ཇ་»གཉིས་བྱུང་། སྤྱི་ཆེད་སྤྱང་ལ་ཡབ་སྲས་གསུམ་ག་རབ་བྱུང་མཛད་པས་ཡབ་སྒོང་རེ་
 ལྷ་ལྷ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཅེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་བ་དེ་བྱུང་། དེ་ནི་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་
 ཡུང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཕྱོགས་ཁ་བ་ཙན་གྱི་ཡུལ། རྒྱལ་པོ་ལྷ་ཞེས་བྱ་བ་
 འབྱུང་། ཁློན་པོ་ཞོར་གྱི་མཐའ་ཙན་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་བ་དེ་ཡིན། རོ་བོ་བོད་དུ་སྤྱོན་
 འདེན་པའི་སྤྱང་དུ། གར་ལོག་གི་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྱི་ཡུལ་བཏང་བས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱིར་སྟོག་ཀྱང་
 བཏང་བའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། སྒོང་རེའམ་ལྷ་ལྷ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་ཁོ་རེའི་སྲས་
 «མཐའ་བདག་ལྷ་སྒེ་» དེ་ཡི་སྲས་«འོད་སྒེ་»དང་། «ལོ་བྱང་ཞི་བ་འོད་»དང་། «ལྷ་བཙུན་བ་བྱང་
 རྩ་འོད་»དང་གསུམ་བྱུང་། འོད་སྒེས་རྒྱལ་སྤིད་བཟུང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀ་རབ་ཏུ་བྱུང་། ལྷ་
 བཙུན་བྱང་རྩ་འོད་འདིས་དག་འཆེགས་ཆེན་པོའི་སྒོན་ལ། ལོ་རྒྱ་བ་རྒྱ་བཙན་མེད་ནག་
 ཆོ་ཆོ་རྒྱ་བ་རྩལ་ཁྱིམས་རྒྱལ་བ་གཉིས་རིམ་བཞིན་རྒྱ་གར་དུ་བཟངས་ཏེ། མཉམ་མེད་རོ་
 བོ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤ་བོད་དུ་སྤྱོན་བྱངས་ནས་བྱང་རྩལ་ལམ་སྒོན་སྟོགས་ཞུས་སོ། །

ལྷ་མ་ཡིན། འགྲོ་བ་རིགས་བྱུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག དེའི་སྤྱུག་བསྐལ་ནི། རེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
 ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་སྤྱུག་བསྐལ་ནི། བ་ཤེས་སྤྱིངས་ལས། ལྷ་མེན་དག་ནའང་རང་བཞིན་གྱིས་ལྷ་

ཡི། དབལ་ལ་སྤང་ཁྱིར་ཡིད་ཀྱི་སྐྱལ་བསྐལ་ཆ། དེ་དག་སྒོ་དང་ཐུན་ན་འང་འགྲོ་བ་
ཡི། སྒྲིབ་བསམ་བདེན་བ་མཐོང་བ་མ་མཆིས་སོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ལྷ་
རྣམས་ཀྱི་དབལ་འཁྱོར་མི་བཟོད་པའི་སྐྱལ་དོག་གིས་ཡིད་གཏུང་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་
དང་འཐབ་བ་ན་ལུས་བཅད་བ་དང་དཔལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱལ་བསྐལ་དུ་མ་སྐྱོང་བ་དང་།
དེ་རྣམས་ཤེས་རབ་དང་ཐུན་ཡང་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་སྒྲིབ་བ་ཅན་ཡིན་པས་རྟེན་དེ་ལ་བདེན་བ་
མཐོང་དུ་མི་རུང་དོ། འདི་དྲན་བ་ཉེར་གཞག་ལས་དུང་འགྲོར་གསུངས་ལ། རྣལ་འཁྱོར་
སྐྱོད་པའི་ས་ལས་ལྷའི་འགྲོ་བར་བཤད་དོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷ་མོ། རེ་མི། བཤེས་པ་གད་ “ལྷ” ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། བཤེས་ལྷ་རྒྱད་དུ་ “མེའི” རེ་མི་
ཟེད། “མེའི” རེ་མི་ཞེས་ཀྱིས་པའང་ཡོད།

ལྷ་མོ་རྒྱལ་འབྲུག་ལ། ཡུལ་རྒྱལ་ལ་ལྷ་མའི་ས་ལ་གཟིགས།

ལྷ་མོ་ལྷ་འབྲུལ་ཆེན་མོ། ལྷ་མོ་ལྷ་འབྲུལ་མ་དང་དོན་འབྲ།

ལྷ་མོ་པ་རྒྱུད། ལྷགས་ཀྱི་ལ། ཞགས་པ་ལ། ལྷགས་སྒྲོགས་ལ། ཇི་པ་རྒྱུ་མ་སྟེ་བཞི་ནི་སྒྲོ་མ་བཞི་དང་།
 རོར་རྒྱུ་ལ། ལྷུ་ལྷེད་ལ། ཁྲོག་ཉེར་མ་ཅན་ལ། ལྷེད་པ་མ་སྟེ་བཞི་ནི་ལྷུ་ལྷེད་མ་སྒྲོགས་
 ལྷ་མོ་པ་ཞི་སྟེ་པ་རྒྱུད་དོ། །

ལྷ་མོ་དྲད་སོལ་ལ། བཀའ་གདམས་ལྷོལ་མ་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་བྱལ་དང་། བཀ་ཆེན་རྒྱ་རོ་བ། ལྷོ་བྲག་
མར་བ། འཕྲོག་མི་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལྟོང་ཞིག

ལྷ་མོ་བྱི་མ་མེད་པའི་འོད་ལུང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ལྷ་མོ་བྱི་མ་མེད་པའི་འོད་ལུང་བསྟན་པ་
 ཅེས་བྱ་བའི་མདོ་དང་། ལི་ཡུལ་ལུང་བསྟན་པའི་མདོ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར། མཁས་པའི་
 དགའ་ལྷོ་མོ་༣༣པ་ས་བཤད། བཅ་པོ་བཞི་ཅན་གྱི་མདོ་སྡེ་དགེ་བཀའ་འཕྲུང་གྱི་མདོ་མང་
 བོད་། བ ་ སའི་ནང་བཞུགས་ཞེས་བ་སྤང་ཡང་། མྱོང་དོལ་བླ་མའི་གསུང་འབྲུམ་ནང་། བ
 ་ སའི་ནང་བཞུགས་ཞེས་གསལ།

ལྷ་མོ་ཙུང་། ཙུང་དང་འདྲ། དེར་གཟིགས།

ལུགས་གསལ་པོར་སྟོན་པའི་ལྷ་མོའི་སྒྲ་མཆོ་ཞེས་བྱ་བ་དོ་མཆར་ཅན་གྱི་མཆོ་དེ་ཡོད་
 བར་བཤད། ལྟུམ་མཆོག་སྐྱ་ལྷེད་གཉིས་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ་དགྲའ་གངས་མོ་འདུན་
 བཞེས་བ་རྒྱལ་མེ་རྟོག་ཐང་གི་དགོན་བ་ལུག་བཏབ་པའི་མོ་དེ་༡༥༠༩རང་ལ་སྒྲ་མཆོའི་
 གནས་སྒོ་གསར་དུ་བྱེ་བར་སེམས། ལྷ་མོའི་སྒྲ་མཆོའི་སྒྲོར་རྒྱལ་མཆོག་དགེ་འདུན་རྒྱ་
 མཆོའི་རང་རྒྱལ་ཤེས་རིག་སྤར་ཁང་ནས་སྤར་སྐྱན་ཞུས་པའི་འབྲུངས་རབས་པོད་དང་པོའི་
 འོག་གངས་༣༤༦ལས། རྒྱལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཡམ་གཅལ་འདྲིང་བའི་གཡམ་བ་
 བསྟོགས་པས། འོལ་ཁའི་འུ་ལག་གཅིག་གིས་གཡམ་པའི་སྒྲོམ་བྱ་ཞིག་འདུག་པའི་ནང་
 བས་གནས་ལུགས་ཀྱི་རལ་གྱི་བྱང་གཅིག་རྟེན། དེ་དུས་དེད་རང་ལ་ལུལ་ན་ཁོ་རང་ལ་འང་
 དངོས་བྱུང་འོང་བའི་རིགས་སུ་འདུག་ནའང་ཁོའི་རྟོག་བ་ལ་གསེར་ཡིན་བ་འདུག་སྟེ་དུ་
 བསམས་ཏེ་སྤེས་ནས་འོལ་ཁང་ཁྲུང་། སྤང་མོ་བཙུན་མ་ཞིག་གི་སར་གྲོས་བྱས་པས་དེ་
 བྱང་གིས་བཏབ་སྟེ་མཆོན་ (མོ) གཉིད་མེད་བ་དང་། ཉིན་མཆོན་ཀུན་ཏུ་ལུས་ལ་བྱ་རྟོག་
 གི་ཁྲུ་ཆེན་པོ་འཐིབས་ཏེ་ཤ་ཐམས་ཅད་འཕྲོག་པའི་སྤང་བ་ཤར། དེའི་ཆོ་བ་པབ་པས། རྒྱལ་
 བ་དབལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་ལུག་མཆོན་གྱི་རལ་གྱི་ཡོད། དེ་གནས་སྒོ་འབྲེད་པའི་ལྷེ་མིག་ཡིན་
 ཟེར་བྱང་ནས། ཁོས་རལ་གྱི་གཅིག་བཤིག་ནས་དེའི་ཆབ་ཏུ་ལུགས་ཀྱི་རལ་གྱི་ཞིག་བཅོས་
 མོ། །དེ་དང་གནས་ལུགས་ཀྱི་རལ་གྱི་དངོས་གཅིག་པོ་དེ་གཏོར་གསོས་དང་སྐྱགས།
 གནས་བཟླ་སྒོ་གྲོས་རྒྱ་མཆོ་བ་གཞིའི་བསྐྱར་གསོ་རྒྱན་བ་ལ་ཡོད་པ་ལ་ལུལ་འདུག་དེས་
 གཏམ་སྟན་འདུལ་བ་ཡང་ཀོང་པོར་སྟེ། རྟེན་ལ་གཞིད་རང་རྒྱལ་དུ་སྟེབ་དུས་ཀྱང་བཤིག་
 པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིས་རྩ་ཆད་ལ་སོང་འདུག གནས་ལུགས་ཀྱི་རལ་གྱི་དེ་ད་ལྟ་རྒྱལ་བ་
 བཞུགས་ཤིང་། དབལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་སྒྲ་མཆོ་གསལ་བ་ཅན་འདི་ནི། དེ་གོང་ལུག་མོའི་དབྱར་
 སྤང་དེད་རང་ལ་མཆོ་ཁྲུད་པར་ཅན་དེ་འབྲེ་ཡོད་པའི་སྤང་བ་ཤར་ཏེ་རྩད་དབྱད་པས། ལུལ་
 མི་རྒྱས་ཅན་འདྲས། མཆོ་ཤིན་ཏུ་གཉན་བ་འགྲམ་དུ་སྐྱད་ཆེ་བ་བཏོན་ན་ཡང་སེར་བ་འབབ་
 བ་སྐྱད་འདོན་བ་ཞིག་ཡོད་ཟེར་སྟེ་ནས་ཐོག་མར་འཆོལ་དུ་བཏང་བས་ཁྲུངས་རྟེན་དེ་དེད་

དཔོན་སྒྲོབ་བརྩུ་ལྟེ་ཆོག་གནས་སྒྲོ་འབྱེད་དུ་བྱིན། སྒྲོ་སྤང་གི་མཚོ་རྒྱུ་ཞིག་འདུག་པ་
 དེར་གཏོར་མ་བཏང་ནའང་། ཤིན་ཏུ་གཉན་པར་འདུག་པས་གནད་ཡར་མ་བྱུང་བ་མ་
 གཏོགས་ཏེ་བདའ་བས་ཤིག་ཀྱང་བྱུང་། དེ་ནས་མཚོ་ཞལ་ལ་ཁར་སྒྲེབ་པའི་ཆེ་མཚོ་དཀར་
 ཆེལ་ལི་བ་ཞིག་འདུག་དེར་དཔལ་ལྡན་ལྟ་མོ་བསྐྱེད། སྤྱན་ངངས་བ་ན་ཤར་ཕྱོགས་ནས་བྱ་
 ཡུག་ཅིག་བྱུང་སྟེ་མཚོ་དེ་ལ་བབས་པ་དང་དེ་མ་ཐག་མཚོ་དེ་སྤར་བས་གདོག་འགྱུར་ཏེ།
 དེས་འཇའ་ཚོན་སྒྲ་ལྡེའི་བ་བ་དང་། དེས་ཕོ་བྱང་རྒྱ་ཐིབས་དང་བཅས་པ་ལ་ལྷ་སྤྲུགས་ཤིག་
 མཛོན་སྤྲུལ་ཏེ་བྱུང་སྤང་བ་དང་། ཡང་མཚོ་དེ་ནས་མཁའི་མདོག་ལྷ་བྱ་གཉིས་སུ་སོང་བ་
 འདྲ་བའི་ནང་ནས་དབྱིབས་བྱ་བཞི་དང་། ཉན་སྒྲུབས་ཡོད་པའི་རི་དེའི་ནམ་པ་ཅན་གཉིས་
 སྤར་མེད་ལ་ནམ་མཁར་སྟེག་པ་བཞིན་ལངས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་འཇིགས་ཤིང་ལྷན་མོ་ཆེ་བར་
 བྱུང་། དེ་གཉིས་ཤར་ཆེར་གདོང་ཅན་གཉིས་ཀྱི་ཚོ་འབྲུལ་དུ་གོ། དེས་མཚོ་ཐམས་ཅད་
 གནས་དུ་ཁོལ་བ་ལ་འོ་མའི་མདོག་ལྷ་བྱ་དང་། མདོར་ན་རྒྱ་རང་འགའ་བའི་མདོག་ཉིལ་ཅམ་
 ཡང་མེད་ཅིང་། གཟུགས་སྤང་ངོ་མཚར་བ་དེ་སྟེད་ཅིག་དེད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐུན་པར་
 མཐོང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ད་བར་མཚོ་མཇལ་ལ་མང་དུས་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་འདུས་པ་ལ་ཡང་
 མཐོང་སྤང་མཐོང་རྒྱལ་ཕྱོགས་གཅིག་པར་དཔལ་ལྡན་ལྟ་མོའི་གཞལ་ཡས་ཁར་། བྲག་
 མཚན། ཆེབས་ཀྱི་དེའུ་ཆེ་རྒྱུད་ཁ་དོག་མང་པོ། རྒྱུད་ནག་ཚུབ་ལ། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་
 སོགས་འདི་འཆར་དང་འདི་མི་འཆར་གྱི་དབྱེ་བ་བརྗོད་མི་ཤེས་པ། སྤར་མ་མཐོང་བ་རྣམས་
 ཀྱིས་གཏམ་ཐོས་ནའང་སྒྲོར་མི་ཤོང་བའི་མཐོང་ན་སེམས་དད་པས་རང་དབང་མེད་པར་
 བྱེད་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་ཡོད་ཅིང་། འོལ་ཁ་བའི་རིགས་བྱའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སུ་ནི་ནང་སོ་ཆོས་
 རྗེས་མཚོ་ཞལ་ལ་བྱོན་དུས་དེད་རང་གིས་ཀྱང་བྱིན་པས་མཚོ་ནང་ནས་དངོས་སུ་དཔའས་
 ཐོག་ཆད་གསུམ་ལྟག་ཅམ་ཡོད་པའི་རྟ་བའི་རྣམ་པ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་དང་། མི་བོངས་
 ཉིས་འགྱུར་སྤྲུལ་འགྱུར་ཅམ་གྱི་ལུས་ཆད་དང་ལྡན་པའི་དེས་དགེ་འདུན་གྱི་རྣམ་པ། དེས་
 སྤྱོད་པའི་རྣམ་པ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད་པ་འདྲ་བ། དེས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུ། དེས་སྒྲོར་ཆོམས་

བྱེད། དེས་མཆོ་ནང་ལ་འགྲོ་བ་སོགས་སྣ་ཆོགས་པ་ཞིག་དེ་ཉིན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཟིགས་
 པར་བྱུང་ངོ། །དེས་ན་གནས་འདི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོས་སྐྱོད་བར་དེས་ཤིང་། དེའི་ཞི་རྒྱས་
 དབང་དྲག་གི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཚུལ་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལྷ་སྟེ་བྱུང་ཅམ་མོ། །ཞེས་
 གསུངས། (མཆོ་དེར་པར་ཆེན་སྐྱོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་མཆོ་དེར་ཐེབས་པའི་སྐྱོར་
 དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྣམ་ན་གསལ།) སོགས་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་མང་པོས་ཞབས་ཀྱིས་
 བཅགས་ཤིང་། འདི་ཡ་རྒྱལ་བ་པར་ཆེན་སྐྱེ་དང་ལྷག་པར་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་སྤེང་རིམ་ཁྱོན་
 དང་དམིགས་བསལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མཆོ་ཞིག་ཡིན། ཡ་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་
 གྲང་གནས་དེར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པའི་སྐོར། རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་
 བོ་༡༥ལས། དཔལ་ལྷན་དམག་ཐོར་མའི་སྒྲ་མཆོ་མཛལ་བར་བྱིན་པས་མི་མངས་བས་
 སྐྱོན་གྱིས་ཐོག་མར་འཛུབ་ཀྱི་རྣམ་པས་ཁ་བ་སོར་དོ་ཅམ་བབས། ལ་ཁར་སྤེལས་པ་དང་
 གང་སྟོས་ཆེ་ཆུང་ཤོས་ཅམ་པ་གཅིག་ལ་གཅིག་འདིལ་གྱིས་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བརྒྱད་དང་
 པ་སྒྲ་ཁོར་བུའི་གཟུགས་བརྟན་སྣ་ཆོགས་བབས་བྱུང་བ་ཀྱན་ཡ་མཆན་པར་འཛིན་ཞིང་
 ཆོས་སྐྱོད་དབྱེས་པའི་ཉགས་སུ་མངོན། དེ་ནས་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པའི་མཆོའི་ཞལ་
 ཞེབས་སྔོ་ལྷང་དཀར་དམར་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་གྱིས་བསལ་བའི་ནང་ནས་དགོན་པ་དང་གོང་
 ཁྱིམ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་བསྟན་ཞིང་། མཁར་སྤེལ་སྤེལ་ཞོལ་ཡོད་པའི་སྔོན་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་
 གྲང་མཐོང་། ཞེས་གསལ། ལྷ་མཆོ་དེར་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེ་སྤེང་བཅུ་གསུམ་པ་དང་བཅུ་
 བཞེ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀའི་འབྲུངས་ཡུལ་དང་འབྲུངས་ཁང་སོགས་གསལ་བར་ལུང་བསྟན་
 ཡོད་པ་རེད། ངས་བྱི་རྒྱལ་བ་ཆོར་ཆོས་འཆད་སྐབས་ཅིང་མོ་དང་ཀྱ་རེའི་ཚུལ་དུ་ཁྱེད་
 ཆོས་གཟུགས་མཐོང་སྟོག་འཕྲིན་བཟོ་སྐྱུན་མ་བྱས་གོང་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོའི་སྔོན་ནས་ང་
 ཆོ་བོད་པར་རིན་པ་སྟོང་མི་དགོས་པའི་རང་འབྲུང་གི་གཟུགས་མཐོང་བརྟན་འཕྲིན་ལྷ་མོ་སྒྲ་
 མཆོ་ཐེར་བ་སོགས་དེ་དང་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཁ་བོ་སྟོག་གི་ཡོད། བོད་ལ་ལྷ་
 མོའི་སྒྲ་མཆོ་དང་འདྲ་བའི་ཡ་མཆན་ཅན་གྱི་མཆོ་མང་པོ་ཡོད་ཆོད་འདུག་པ་འདི་ལྟར།

ཡ་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་རང་ནམ་དུ་ཀུ་ལའི་ཆོས་བཟང་སྒྲེགས་བམ་དང་པོ་
 ༡༥པ་ལས། ལྷ་ར་ས་གཟིགས་ཀྱི་མཆོ་ནས་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་དང་ལྷ་ས་གསལ་པོ་
 བསྟན་བྱུང་བས་ཐམས་ཅད་ཡ་མཆོན་ཞིང་སྟར་སྟོང་མགོན་གཉིས་ཏུ་ལས་དྲགས་ཏེ་ལབ་
 རྒྱུའང་མི་འདུག སྟོལ་མ་དཀར་སྟོན་གྱི་མཆོ་ནས་གོང་ཡུལ་ཐོང་རེ་བ་བསྟན། ཏུ་མགོན་གྱི་
 མཆོར་རྒྱ་པོ་ནམས་ལ་ནི་མ་བྱུང་ཟེར་བདག་གིས་མཛོད་སྟར་ལ་མཁར་དམར་པོ་ཐོག་
 གསུམ་བསྐལ་སྐལ་ཞོལ་ཅན་སྟོ་སྟེ་ཁུང་མེད་བ་ཞིག་བྱུང་། ཞེས་གསུངས།

ལྷ་བཅུ་གྲ། རབ་བྱུང་གི་སྟོལ་བ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱལ་པོ་འམ་དཔོན་པོའི་མིང་། ལྷ་ཁྲ་མ་ཟེར་བ་དང་དོན་
 འདྲ།

ལྷ་ཆེ་རིང་པོ། མི་ཁོས་བ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲལ་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བའི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བསམ་
 གཏན་བཞི་བའི་གནས་འབྲས་བྱ་ཆེ་བའི་སྟོགས་གཅིག་ན་གྲོང་ལས་དགོན་བའི་ཚུལ་དུ་
 ཡོད་ཅིང་། དེར་སྟེས་མ་ཐག་དང་འཆི་བའི་ཆེ་མ་གཏོགས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་
 རྒྱ་བ་འགགས་ནས་བསྐྱལ་ཆེན་མང་པོར་གནས་པར་མཛོན་བ་ནས་བཤད་དོ། །ཡང་། དགེ་
 བཤེས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་ཡོན་ཏན་གཞིར་གྱུར་མའི་འགྲེལ་བ་ལས། སྐབས་འདིའི་ལྷ་ཆེ་
 རིང་པོའི་མཆོན་གཞིར་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། གཟུགས་མེད་པ་དང་། ཏྲག་ཏུ་གཡེངས་
 བའི་འདོད་ལྷ་གསུམ་གསུངས་པའི་གཟུགས་མེད་པར་ཞིབ་ཆ་དགོས་ལ་གཞན་གཉིས་སྟེ་
 རི་བཞིན་དུ་བརྒྱུང་བས་ཆོག་སྟེ། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་བྱང་སེམས་དད་མོས་ཀྱི་མདོ་ལས་ལྷ་
 ཆེ་རིང་པོར་སྟེ་བར་གསུངས་པའི་ཅོད་སྟོང་སྐབས་ཀྱི་གསེར་བླང་སོགས་གཞུང་ལུགས་
 མང་པོས་གྲུབ་པོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

ལྷ་ཞལ། ལྷའི་ཁ་དང་དོན་འདྲ།

ལྷ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྟོར་གྱི་མཆོན་དོན། ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་དུ་སྟོར་བ་མཆོན་པ་ཡིན། གཞན་
 ཡང་། ལྷ་འདུག་གི་གོ་འཕང་དེ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འཛོལ་པར་གོ་
 བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། རིའི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྟུགས་ལས། དངོས་གྲུབ་མཆོག་ནི་བདེ་ཆེན་

གྲིས་འཛོལ་པའི། རྒྱལ་འདི་བསྐྱེད་བྱིར་རིག་མའི་མཆོག་དང་ནི། རམ་ཉམ་སྒྲོར་མ་དང་
 བོའི་མགོན་པོ་ཡི། ཞབས་ཀྱི་བསྐྱོ་སྒྲི་བོར་བྱུག་འཆོལ་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་།
 སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་སྒྲུའི་བཞེན་ལག་གི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ཡུམ། བདེ་བ་ཆེན་
 བོའི་ཡེ་ཤེས་བཞེན་ལག་གི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ཡུམ། རྒྱ་ཞི་ལྷག་དང་སྒྲོང་ཉིད་དང་སྒྲིང་རྩེ་
 རོགས་རྒྱུང་འབྲུག་ཏུ་བསྐྱབས་པས་སྤིང་ཞིའི་མཐའ་སྤངས་ཏེ་རྒྱུང་འབྲུག་རབ་ཏུ་མི་
 གནས་པ་ཁ་སྐྱོར་ཡན་ལག་བདུན་ལྷན་གྱི་གོ་འཕང་འབྲུབ་པའི་དོན་ནོ། རྩེའི་འདོད་འཛོ་
 ལས་ཀྱང་། ཡུལ་སྒྲོང་ཉིད་དེ་ཡུལ་ཅན་གཞན་གྱིས་བསྐྱོམས་པ་ལས་ཁྲུང་པར་དུ་གྲུར་པའི་
 ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྐྱོམ་དགོས་པར་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་དུ་ཡབ་ཡུམ་པན་ཚུན་སྐྱོར་པའི་
 རྣམ་པ་ཅན་དུ་མཛད་པ་ནི། ལམ་འདིའི་གནད་དམ་པ་ཡིན་པས། བྱིར་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་
 མེད་དུ་སྐྱོར་བ་མཆོན་ཞེས་པ་ཅམ་མེན་པར་ཁྲུང་པར་ཐོན་པ་ཅིག་དགོས་སོ། ཞེས་
 གསུངས། རྣམ་པར་དག་པའི་ཚུལ་འདི་ལྷ་བྱ་མི་ཤེས་པར་འཁྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་
 ལྷ་ཞལ་སྐྱོར་དུ་སྐྱོམ་པ་རོགས་ནི་སངས་རྒྱུས་པའི་གསང་སྔགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་
 བཤད་དོ། །

ལྷ་ཡི་འཁོར་ལོ། ལྷ་ཡི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ། རྟེན་ལྷ་ཡི་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་། བརྟེན་པ་ལྷ་ཡི་སྐྱ་གཉིས་
 ཀ་ལ་གོ།

ལྷ་ཡི་ཐེག་པ། འདོད་པའི་མངོན་མཛོའི་གོ་འཕང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ། དཔེར་ན་དགེ་བ་བརྒྱའི་ལས་
 ལམ་ལྷ་བྱ། རྒྱ་བཤད་ནི། ལྷ་ནི་འདོད་ལྷ་རིས་བྱུག་དང་ཐེག་པ་ནི་དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་
 མོ། ལྷ་ཡིས་མཆོན་པའི་འདོད་པའི་མངོན་མཛོ་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཡིན་ཀྱང་། ལྷ་
 ཡི་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་བསྐྱབ་བྱེད་གཙོ་བོ་ལྷ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་ཡི་དེ་ཁོན་ཉིད། ལྷའི་དེ་ཁོན་ཉིད། ལྷ་ཡི་དེ་ཉིད་རྣམས་དོན་གཅིག་ལྷའི་དེ་ཁོན་ཉིད་ལ་གཟིགས།
 ལྷ་ཡི་རྣལ་འབྱོར། རང་ཉིད་ལྷར་བསྐྱོམ་པའམ་རང་གི་མདུན་དུ་ལྷ་བསྐྱོམ་པ་ལ་ཟེར།
 ལྷ་ཡི་བྱ་མོ་ཐེག་ལེ་མཆོག་ལ། ལྷ་ཡི་སྤྱད་འཛོང་མ་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་སྒོག་གི་འོད་ཅན་མའི་

མིང་།

ལྷ་ཡི་ཆེན་མོ། དང་སྒོར་ཕྱར་བྱ། སྒོན་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་དང་སྒོར་ཕྱར་བྱ་ལྷ་གཞོན་ལུ་རྣམས་ལ་ལེགས་
སྒྱུར་སྒྲོབ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་དུ་བསྐྱོས་པས་ལྷ་ཡི་ཆེན་མོ་ཞེས་མིང་བཏགས། ལྷ་རམས་པ།
གནའ་པོ་པོད་དུ་ལྷ་སར་སྒོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐྱབས་གདན་ས་གསུམ་མཉམ་འཛོམས་ཀྱི་
འདུས་ཆོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྷ་ལ་བགྲོ་སྐྱོང་དམ་འཛོག་མཛད་པའི་
གནས་རིམ་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་དགེ་བཤེས་ཤིག་སྐྱ་བཤའ་ནི། ལྷ་ནི་ལྷ་ལྷན། རམས་ནི་རབ་
འབྲམས་ཀྱི་བསྐུས་ཆོག་སྟེ། ལྷ་སའི་རབ་འབྲམས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཞིབ་བར་དགེ་
བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

ལྷ་ཡི་ལྷ། <དེ་ལྷ་ཉི་དེ་བ> ། སྒོན་བ་ཕྱབ་པའི་དབང་པོ། སྐྱ་བཤའ་ནི། འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་དབང་ལྷག་
དང་བརྒྱ་བྱིན་དང་ཆངས་པ་དང་། ལྱབ་འཇུག་ལ་སོགས་པ་ནི་ལྷ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་
ཀྱང་བཙུང་ལྷན་འདས་གང་གི་ཞབས་ཀྱི་བསྐྱོ་གྲུས་པས་གཙུག་གི་རྒྱན་དུ་བསྟེན་པས་
བཙུང་ལྷན་འདས་ལ་ལྷ་ཡི་ལྷ་ཞེས་བརྗོད། ཡང་ན། བཙུང་ལྷན་འདས་བལྟམས་ནས་རིང་
པོར་མ་ལོན་པའི་སྐབས། འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་གཞོན་སྤྱིན་ཤྱུག་འཕེལ་ཞེས་བྱ་བས། རྒྱལ་བུ་
གཞོན་ལུ་དོན་བྱུང་གི་ཞབས་གཉིས་ལ་ཕྱག་བྱས་པས། ལྷ་ཡི་ལྷ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་ཡང་
འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ག་བ་ ༡༩༡ན་ལས། སྒོར་ཁྲིར་སེར་སྐྱའི་གཞིན་གཞོན་སྤྱིན་ཤྱུག་
འཕེལ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་གཉུག་མར་གནས་སོ། །ཤྱུག་རྣམས་ཀྱི་ཀྱན་དུ་སྦྱོད་པ་ནི་ཤྱུག་སུ་
ཡང་རུང་བ་ལ་ཁྱེའུམས་བྱ་མོ་བཙུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་གཞོན་སྤྱིན་ཤྱུག་འཕེལ་གྱི་རྒྱུར་བ་
ལ་ཕྱག་འཆལ་དུ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་ཁྲིད་པ་ཡིན་པས་རྒྱལ་པོས་སྒོན་པོ་རྣམས་ལ་བསྐྱོ་བ།
ཤིག་ལྷན་དག་དང་ལ་གཞོན་ལུ་གཞོན་སྤྱིན་ཤྱུག་འཕེལ་གྱི་རྒྱུར་བ་ལ་ཕྱག་འཆལ་དུ་རྒྱག་
ཤིག །ལྷ་བཀའ་བཞུགས་འཆལ་ཞེས་སྒོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་ལ་མཉམ་ནས་
རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་བཞེ་ལས་བྱས་པའི་ཁྱོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་བཞག་ནས་
སྒོར་ཁྲིར་སེར་སྐྱའི་གཞིར་འཇུག་པར་བརྟམས་པ་ན། སེར་སྐྱའི་གཞིའི་ཤྱུག་གཉུམ་པོ་

གཟུ་ལུམས་ཅན། རྩལ་པ། བཅའ་པ་མེད་པ་དེ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནང་དུ་
 རྟགས་པ་ན་སྐབ་པ་བཞིན་དུ་གནས་པ་སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྲས་པ་དང་། རྒྱལ་
 པོ་ཟས་གཙང་གིས་བསམས་པ། སེར་སྤྱིའི་གཞིའི་ཤུག་འདི་རྣམས་ནི་གཏུམ་པོ་གཟུ་
 ལུམས་ཅན་བཅའ་པ་མེད་པ་ཡིན་ན་གཞོན་ཏུ་ནང་དུ་རྟགས་པ་ན་སྐབ་པ་བཞིན་དུ་གནས་
 པས་གཞོན་ཏུ་འི་མིང་ཤུག་སྐབ་པ་ཞེས་གདགས་སོ་ཞེས་དེ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
 མིང་གཉིས་པ་བཏགས་པ་འདི་ལྷ་སྟེ་ཤུག་སྐབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
 གཞོད་སྤྱིན་ཤུག་འཕེལ་གྱི་གནས་དང་ཉེ་བ་ཞིག་ཏུ་བྱོན་པ་དང་། གཞོད་སྤྱིན་ཤུག་འཕེལ་
 གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་གནས་དང་ཉེ་བར་བྱིན་པ་མཐོང་ངོ་། །མཐོང་ནས་ཀྱང་བྱིར་
 བྱང་ནས་ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྟེན་པ་གཉིས་ལ་གཏུགས་པ་སྟེ་
 པོའི་ཚྭགས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་ལ་སྤྲས་པ། ལྷ་གཞོད་སྤྱིན་ཤུག་འཕེལ་གྱིས་བྱང་
 ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞབས་གཉིས་ལ་གཏུགས་ལགས་སོ། །རྒྱལ་པོས་ཐོས་ནས་སྤྲས་པ།
 ཤེས་ལྷན་དག་ལྷས་ཀྱང་གཞོན་ཏུ་འི་རྟེན་པ་གཉིས་ལ་གཏུགས་པས་འདི་ནི་ལྷའི་ཡང་ལྷ་
 ཡིན་པས། དེ་བས་ན་གཞོན་ཏུ་འི་མིང་ལྷའི་ཡང་ལྷ་ཞེས་གདགས་སོ་ཞེས་དེ་ན་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔལ་མིང་གསུམ་པ་བཏགས་པ་འདི་ལྷ་སྟེ་ལྷའི་ཡང་ལྷ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །2 རྒྱལ་པོའི་ཡང་རྒྱལ་པོ། ལྷ་ནི་རྒྱལ་པོ་ལའང་འཇུག་པས་རྒྱལ་པོའི་ཡང་རྒྱལ་པོ་
 ཡིན་པས་ན། ལྷ་ཡི་སྟོལ། །

ལྷ་རམས་པ། དག་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ལ་གཟིགས།

ལྷ་ལས་ལུལ་བྱུང་གི་བསྟོད་པ། སྟོབ་དཔོན་བདེ་བྱེད་བདག་པོས་མཛད། བསྟན་འགྲུར་པོད་༩ ཀ ༡ །
 བར་བཞུགས།

ལྷ་ལས་ལུལ་བྱུང་གི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སྟོབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆས་མཛད། བསྟན་འགྲུར་པོད་༩
 ཀ ༡ བར་བཞུགས།

ལྷ་སའི་ཇོ་བོ། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ཇོ་བོ་ཤུག་སྤྱིའི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལྷ་སའི་རྫོང་རིང་། རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོ་འབྱུངས་ནས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཙུ་ཅ་གཉིས་འདས་
 བ་ལྷགས་མོ་སྤང་གི་ལོ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་རལ་བ་ཙན་གྱིས་རྒྱ་དང་དུམས་མཛད། དེའི་བྱི་ལོ་
 རྒྱ་ལོ་སྟག་ལ་ལྷ་སའི་རྫོང་རིང་བཙུགས། ཞེས་དེབ་སྟོན་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །བྱི་ལོ་
 ༡༡༥ལོར་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་རལ་བ་ཙན་གྱིས་རྒྱ་བོད་དབར་ཞལ་འཆས་གྱི་ཞི་བདེའི་ཆིངས་ཡིག་
 འཁོད་པའི་རྫོང་རིང་གསུམ་བཙུགས། ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་དུ་སར་རྫོང་རིང་
 གཅིག་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོའི་པོ་བླ་གི་མདུན་དུ་གཅིག་རྒྱ་བོད་གྱི་ས་མཆས་མེ་དུ་
 (ཞེས་བ་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་ཡིན་བ་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལོག་གངས་པ་༥༥༡ན་
 གསལ་) ཞེས་བར་རྫོང་རིང་གཅིག་བཙས་གསུམ་བཙུགས་སོ། །

ལྷག་བཙས་གྱི་སྤྱུ། (བརྒྱ་སྤྱོད་) བཟན་བྱའི་ལྷག་མ་འབྲེན་པའི་སྤང་གཞན་དབང་ཙན་ཞིག་ལ་ཟེར། ཉེ།
 དེ། ལྷེ། བཙས་ཆོག་སྤང་གསུམ་ཡོད། ལྷག་བཙས་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་སྟེ། མཆས་སྤྱོར་ལྷག་
 བཙས་ནི། དཔེར་ན་འཕམ་ “ཉེ” འགྲོ། ཆོས་བཤད་ “དེ” ལོ་ལྷ་བྱ། དམ་བཙའ་ལྷག་བཙས་
 བྱི། དཔེར་ན་དངོས་པོ་ནི་གསུམ་ “སྟེ” ། བེམ་པོ་དང་། ཤེས་པ་དང་། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དོ་
 ལྷ་བྱ། གཞན་འབྲེན་ལྷག་བཙས་ནི། དཔེར་ན་ཁྲོད་ནི་དཔལ་ “ཉེ” ཁྲོད་ནི་མགོན་ལྷ་བྱ། བོད་
 རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཆོག་སྤང། ཉས། ལས། གཉིས་ཀྱང་ལྷག་བཙས་གྱི་སྤྱོར་བཞག་
 ཡོད། དཔེར་ན་མིག་གིས་བལྟས་ “ནས” མཐོང་། ལག་པ་བཟུས་ “ལ” ལྷོ་བཟས་ལྷ་བྱ།

ལྷག་མཐོང་། <མི་བ་ཕྱ་རྒྱ> ། ཞི་གནས་གྱི་ངང་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་
 སྒྲོམས་པར་འཇུག་པའི་ཤེས་རབ་ཅིག་ལ་ཟེར། སྒྲོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་སྒྲོམ་རིམ་བར་
 བ་ལས། དེ་ལ་ཐོག་མར་རེ་ཞིག་ཞི་གནས་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ། བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་
 གཡེང་བ་ཞི་ནས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་དུ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་ལ་དགའ་བ་དང་
 ལིན་ཏུ་སྤྱངས་པ་དང་ལྷན་པའི་སེམས་ཉིད་ལ་གནས་པ་ནི་ཞི་གནས་ཞེས་བྱའོ། །ཞི་གནས་
 དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཆེ་དེ་ཁོ་ན་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལྷག་མཐོང་ཡིན་
 ཉེ། འཕགས་པ་དཀོན་མཆོག་སྤྱིན་ལས་རིམ་ཆེ་སྤྱོད་དུ། ཞི་གནས་ནི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་

དོ། །ལྷག་མཐོང་ནི་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །སྐྱབ་ཤད་ནི། གནས་ཆ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་དེ་བས་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
དབྱུང་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྲད་པར་ཙན་ཐོབ་པས་ལྷག་མཐོང་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ནི་ཡོངས་གྲགས་
ཀྱི་ལྷག་མཐོང་གི་སྐྱབ་ཤད་ཚུལ་ཡིན་མོད། དེ་ནི་ལེགས་པར་མ་མཐོང་སྟེ། སྐྱ་སྦྱོར་བས་
གཉིས་ལས། མེ་པ་བྱ་ལྷེས་བྱ་བ་མེ་ནི་མེ་ཤེལ་སྟེ། ཁྲད་པར་རམ་ལྷག་པ། བུའན་ནི་
མཐོང་བའམ་ལྟ་བུ་ལ་བྱ། སྦྱིར་ན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སའི་རང་བཞིན་ལྷག་པར་རྟོགས་
པའི་རང་བཞིན་ཏེ་ལྷག་མཐོང་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་ “མེ་པ་” ནི་
རྣམ་པར་ལའང་བསྐྱར་བས། དཔེར་ན་ “མེ་པ་ཤམ་” ཞེས་པ་ “རྣམ་པར་ཞི་བ་ལ་བསྐྱར་བ་
ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ལྷག་མཐོང་། ལྷག་པར་མཐོང་བ། རྣམ་པར་མཐོང་བ། ཡོངས་སུ་མཐོང་བ།
ཡང་དག་པར་མཐོང་བ། རྟོགས་པར་མཐོང་བ། ལེགས་པར་མཐོང་བ་རྣམས་གོ་དོན་
འདུའོ། །ལྷག་མཐོང་འདི་དབྱུང་འཛོག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དབྱུང་སྒོམ་ཡིན། མཁས་གྲུབ་
ཆོས་རྗེའི་རྟོགས་པ་དང་ལྷན་པ་དག་ལ་གཏམ་དུ་བྱ་བ་གཟུགས་བརྟན་གསལ་བར་བྱེད་
པའི་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ་གསུང་ཐོར་བུའི་༧༧པལས། ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་གང་དུ་འང་མི་
སེམས་པར། །མ་བཙས་གསལ་ལ་མི་རྟོག་ངོས་གཟུང་མེད། །འོན་དང་རྟོགས་ཆེན་ཏུ་ཤང་
ཏིང་འཛིན་ལ། །མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ལྷག་མཐོང་གཟུགས་བརྟན་ཡིན། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་
གསུངས་སོ། །² (བཀའ་བརྒྱུད) སྦྱོས་པ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡུལ་མེད་རང་
གསལ་དེ་རྗེན་ལྷག་གེར་མཐོང་བ་ལ་ལྷག་མཐོང་ཟེད། ཀྱོང་སྦྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཕྱག་
ཆེན་ངེས་དོན་སྦྱོན་མེ་ལས། དེ་ནས་སེམས་ཀྱི་དང་པོ་བྱུང་ས། ཐམ་འགྲོ་ས། བར་དུ་
གནས་ས། དབྱེ་བས་ཁ་དོག། གཅིག་དང་དུ་མ་སོགས་རྩད་བཟར་ཞིབ་ཆ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་
བཅད་པས། གང་ནས་སྦྱེས་མེད། འདི་ན་འགག་ཟེར་བ་མེད། ད་ལྟ་འདིར་གནས་ཀྱི་ཡུལ་
མེད། དབྱེ་བས་ཁ་དོག་སོགས་ངེས་བཟུང་བྱར་མེད། སྦྱོས་པ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་སེམས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཡུལ་མེད་རང་གསལ་དེ་རྗེན་ལྷག་གེར་མཐོང་བ་ལ་ལྷག་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་

ཀྱང་། ཉམས་ཀྱི་ཐོང་བ་ཅམ་ལས་རྟོགས་པའི་རང་ངོ་མཐོང་བ་དངོས་ནི་མེན་འདུག། འདི་
སྐབས་བལྟ་བུ་ལྟ་བུའདྲ་གཉིས་སུ་མེད་པར་ངེས་ཤེས་སྒྲིམ་ནས་མ་བཅོས་པར་ཞོག་
གསུངས་པ་དེ་འདི་ཡིན་པར་འདུག་སྐྱམ་པའང་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷག་མཐོང་རྒྱུ་དུ། རྗེའི་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོའི་ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲོང་གི་གཞུང་ཆོན་ལ། ལྷག་མཐོང་
རྒྱུ་དུ་ཟེར་གྱི། ལྷག་མཐོང་རྒྱུ་དུ་ཞེས་པའི་གཞུང་ལོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཞིག་ནི་མེད་
དོ། །ལམ་རིམ་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆེ། རྒྱུང་བ་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་ལ་གོའོ། །

ལྷག་མཐོང་ཆེ་རྒྱུང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཆེ་རྒྱུད་གི་ལྷག་མཐོང་གི་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་
ཆོན་ལ་ཟེར། བ་སྒྲུང་འདི་ཡང་དུས་ཁྱིས་སུ་བྱུང་བ་ཞིག་མེན་པར། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་
མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྐུ་དུས་ནས་ཡོད་དེ། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་སེལ་སྒྲོན་མེ་
འཛུལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བར་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ལྷག་མཐོང་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ལས་ཞེབ་པར་གསུངས་པ་ལ་
ཉན་པ་དང་ལྟ་བ་དང་སེམས་པས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་གསལ་
བར་ཤེས་ཀྱས་སོ། །

ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་པོའི་ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲོང་གི་གཞུང་ཆོན་ལ། ལྷག་མཐོང་
ཆེན་མོ་ཟེར་གྱི། ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ཞེས་པའི་གཞུང་ལོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་མེད་དོ། །

ལྷག་མཐོང་རྗེས་མ་ཐུན་པ། ཞེ་གནས་ཀྱི་ངང་ནས་རང་གི་དཔྱད་གསུངས་པ་ལ་དབྱེད་སྒྲོབས་ཀྱིས་བྱངས་
པའི་ཤིན་སྐྱུངས་ཀྱི་བདེ་བ་མ་སྒྲིམ་གོང་གི་ལྷག་མཐོང་དང་ཆ་འབྲེལ་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར།
མདོ་སྤེལ་དགོངས་འབྲེལ་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་རྒྱུད་དུ་བྱངས་པ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་
རྒྱུ་སེམས་དཔའ་དེ་རྗེ་སྤྲིད་དུ་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྐྱུངས་པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་རྗེ་
ལྟར་ལེགས་པར་བསམས་པའི་ཆོས་དེ་དག་ལ་ཉིང་འཛིན་གྱི་སྒྲོལ་ལུག་གཟུགས་བརྟན་
ནང་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་པའི་ཡིད་ལ་ཅེ་ཞེས་བགྱི། བྱམས་པ་ལྷག་མཐོང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷག་
མཐོང་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་མོས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་
བྱའོ། ཞེས་དང་། ཤེས་ཀྱིན་མན་ངག་ལས་ཀྱང་། རྗེ་སྤྲིད་དུ་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་

སྐྱུངས་པ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་མིང་དུ་ནི། ལྷག་མཐོང་དང་ཟེས་སུ་མ་བྱུན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་
ལ། བད་གི་ཆེ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཆེ་ལྷག་མཐོང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོ། །

ལྷག་མཐོང་མཆོན་ཉིད་པ། ཞི་གནས་ཀྱི་ངང་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་དབྱད་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་
 བའི་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་ཤེས་རབ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཤིན་ཏུ་
 སྤངས་པ་དེ་མ་སྟེས་ཚུན་ཆོད་དུ་ལྷག་མཐོང་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་ལ། ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་
 སྟེས་པ་ན་ལྷག་མཐོང་མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཐོད་ཀྱི་ཆིག་
 མཐོད་ཆེན་མོར། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཆ་འདྲ་ཅམ་མཐོང་བ། ལྷག་མཐོང་རྗེས་མཐུན་
 བའི་དོན་དང། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པ་མཐོང་བ། ལྷག་མཐོང་མཆོན་ཉིད་པའི་གོ་
 དོན་དུ་བཞག་འདུག་པ་བྱེད་ཆུངས་པས་སྦྱོར་ཏེ། ལྷག་མཐོང་རྗེས་མཐུན་པ་དང་མཆོན་
 ཉིད་པའི་དོན་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་འབྲེལ། ཤེས་བྱིན་མན་དག རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་གསུང་
 རྣམས་སུ་གསལ་བ་ལྟར། དབྱད་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་མ་
 ཟིན་ཀྱི་སྟོན་ས་འདྲིལ་གི་ལྷག་མཐོང་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མཐོང་བ་གཤམ་དགོས། ཀོང་
 སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེའི་ཤེས་བྱ་མཐོད་འབྲེལ་སྤང་ཆ་ཤོག་གངས་༡༣༡ ལས་ཀྱི་དེ་དག་
 གི་མཆོན་ཉིད་རྗེའི་གསུང་དང་མཐུན་པར་གསུངས་ཡོད་དོ། །

ལྷག་གནས། ལྷ་ཤོན། གཞིག་འིན་རྒྱལ་ས། ལེགས་སུ་གཏོང་བ། འིན་གྱིས་བརྒྱལ་བ། རྒྱ་ཤོན་
འབྲེལ་བ། འིན་རྒྱལ་ས། རྫོང་པའི་མིང་ཅས་ལྟེ་ལྷག་གནས་སམ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་སྟེ།
ཞེས་གསུངས། གྲྭ་བཤད་ནི། ལྷ་གྱི་གནས་སྟངས་ལས་ལྷག་པའམ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་
དེ་སྐད་ཅས་བྱའོ། དེ་ཡང་དེུས་ཚུ་རྣམས་སྟོབ་མ་ལྷ་ཤོན་བྱས་པས་སྟོབ་མའི་རྒྱད་
ལྷ་ལས་ལྷག་པའམ་རབ་དང་མཆོག་ཏུ་བྱས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་ལྷག་གནས་ཞེས་བ་
ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྒྲུག་གནས་བྱའོ། ¹ སྒྲུག་བྱའོ་ཞེས་པའི་དོན། ² རབ་གནས་བྱའོ་ཞེས་པའི་དོན།

ལྷག་པ་དང་མཉམ་པའི་སྒྲིང་པ་སྒྲིང་བ། (འདྲེ་བ) ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲིང་པ་ལྷ་སྒྲིང་པའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ།

དགེ་སློང་གཞན་དང་སྒྲུབ་ཅིག་ཏུ་འབྲེལ་མཉམ་གྱིས་འགྲོ་བ་སློང་བ། སྒྲུབ་མཐོན་པོ་འཕམ་མཉམ་
བ་ཉིད་ལ་འདུག་པ་སློང་བ། དགེ་སློང་གཞན་དང་གནས་ཁང་གཅིག་ཏུ་མལ་བ་འཕམས་པ་
སློང་བ་སོགས་སོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། ལྷག་པ་ནི་དགེ་སློང་གཞན་གྱི་སྒྲུབ་ལས་རང་གི་སྒྲུབ་ལྷག་
བ་སྟེ་མཐོན་པོ་ལ་འདུག་པ་སློང་བ་དང་། མཉམ་པ་ནི་གཞན་དང་སྒྲུབ་མཐོན་པོ་འཕམ་མཉམ་པར་
འདུག་པ་སློང་བས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད།

ལྷག་པ་འདི་དཔྱལ་བ། ཉེ་འཁོར་པ་འདི་དཔྱལ་བ་དང་དོན་གཅིག་དེར་གཟིགས།

ལྷག་པ་འདི་སེམས། <ཨ་རྟི་ཅི་རྟི> ལྷག་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་དང་དོན་གཅིག་

ལྷག་པ་འདི་བསམ་པ་བསྐྱབ་པ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ལྷ་ཅུ་ཨ་རྟི་ལ་ཡ་སུ་ཅོ་དུ་ན་རྒྱ་མ་མ་རྒྱ་ཡ་ན་སྤུ་བ།
པོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ལྷག་པ་འདི་བསམ་པ་བསྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།
འདི་དགོན་བཅེགས་གྱི་ལེའུ་ཉི་ལུ་ཅུ་ལྷ་བ་དང་། དགོན་བཅེགས་༩ ཅ་བ་ ༡༩༩༩བ་ཉ་
བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་བཅས་པོ་གཉིས་ཡོད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་འདིའི་ལུང་འབྲེན་
ཐེངས་གཉིས་མཛད།

ལྷག་པ་འདི་བསྐྱབ་པ་གསུམ། སྐྱབས་འགྲོས་ཟེན་པ་འདི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་ལྷག་པ་འདི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་
ཟེད། དེ་གསུམ་ནི། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་བསྐྱབ་པ། ལྷག་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ།
ལྷག་པ་ཤེས་རབ་གྱི་བསྐྱབ་པ་དང་གསུམ་སོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། བར་པ་འདི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ནི་
སྐྱབས་འགྲོས་ཟེན་པ་ཡིན་པས་བྱི་རོལ་པ་འདི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་འདི་ཆ་ནས་དེ་
ལྟར་བརྗོད། ཡང་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས། བདག་མེད་པའི་བྱང་
པར་དང་འབྲེལ་བའི་ཆ་ནས་ལྷག་པ་འདི་བསྐྱབ་པ་ཞེས་བརྗོད། ཅེས་བྱི་ལོ་༣༠༠༧།༦༡༡ཉིན་ནང་
ཉིང་པོད་ཁྲིམ་སློབ་གྲུར་གཞོན་སྟེས་ཆོར་ནང་ཆོས་དོ་སྤྲོད་གྱི་གསུང་ཆོས་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་
སྐབས་གསུངས། མདོར་ན་སྐྱབས་འགྲོས་ལ་སྐྱར་ནའི་ལྷག་པ་ཡིན་ཚུལ་ཞེས་དང་། ལྷ་བ་ལ་
སྐྱར་ནས་ལྷག་པ་ཡིན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དོ། །

ལྷག་པ། ༡ བེད་སྐྱད་པའི་འཕྲོ། འཕྲོ་ལུས། ༢ (འདུལ་བ) <སྐྱབས་ཤེས> དགེ་འདུན་ལྷག་པ་འདི་ལྷུང་བ།

དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལྷག་མའི་སྐྱེད་འདེབས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་རེ་དགུ་པ། དགེ་སྐྱོང་ལ་
གཞི་མེད་པར་ལྷག་མའི་སྐྱེད་པ་བཏབ་པའོ། །

ལྷག་མེད་ཀྱི་ལྷུང་བ། (འདུལ་བ) བམ་བའམ་པམ་འདྲ་ལ་ཟེར། འདི་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་འདུལ་བའི་ཐ་
སྟེན་ཅིག་གོ། དེའི་མདོ་ཅའི་རྣམ་བཤད་ཡ་ལྷན་ལས་པམ་པའི་མཆོན་ཉིད་བཤད་པའི་
སྐབས་སུ་གཟིགས།

ལྷག་མ་མེད་པའི་ལྷུང་བ། (འདུལ་བ) ལྷག་མེད་ཀྱི་ལྷུང་བ་ལ་གཟིགས།

ལྷག་མོས། སྐྱད་ཅིག་དཀོང་བསྐྱེད། དེ་ལ་རྟེན་གཞིའ་ཡས་ཁང་དང་བརྟེན་བ་ལྟའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་
ཡོད།

ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷ། (གསང་སྤྲུགས) ས་པོན་བྱག་མཆོན་སོགས་ལས་བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་ལྷག་པར་ཏེ་
ཤས་ཆེར་མོས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱད་ཅིག་གིས་བསྐྱེད་པའི་ལྷ་ལ་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷ་ཟེར། ལྷག་
མོས་ཀྱི་ལྷ་སྐྱད་ཅིག་དཀོང་བསྐྱེད་བྱེད་པ་ནི། འཇམ་བྱ་སྒྲིང་པའི་བསྐྱེད་པ་དང་པོའི་མི་
རྣམས་བརྩམས་ཏེ་སྐྱེས་པ་དང་ཆོས་མ་ཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །ཇེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་སྒོ་
གསལ་བྱང་པའི་རེ་སྐྱོང་ལ་གཞི་བྱས། བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྱུང་བྱ་མཆོ་༦༥ནས་ལས། མདོ་
བསྐྱེད་ལས། ལྷག་པར་མོས་པ་ཙན་གྱི་སེམས་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར། ལྷ་སོ་གཉིས་པོ་
ཐམས་ཅད་ས་པོན་དང་བྱག་མཆོན་སོགས་ལས་རིམ་གྱིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར། རང་གི་
སེམས་ཀྱིས་ལྷ་ཐམས་ཅད་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཁོར་པར་མོས་པའི་སྐྱད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་ལྷ་
ཐམས་ཅད་ཞལ་བྱག་སོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་རྩས་སྐྱེས་བཞིན་དུ་ཅིག་ཙར་བྱུང་
པར་མོས་པ་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། བསྐྱེད་རིམ་པའི་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱའི་ལམ་འབྱེད། འཆི་བ་
ཆོས་སྐྱའི་ལམ་འབྱེད། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པ། རོན་དམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་
རོན་འདྲ། ཇེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་སྒོ་གསལ་བྱང་པའི་རེ་སྐྱོང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ལྷག་རྒྱལ་ ཟས་ལྷག་ ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ཆ་བ་ ༡༩༧༧བལ་སྤྱི་ལོ་ མེད་གེས་སྤྱི་ལོ་ ཁྱེད་ལྷག་རྒྱལ་
སྤྱི་ལོ་ ལྷག་གིས་སྤྱི་ལོ་ མེད་དོ། ཞེས་བ་ལྷ་བྱ། རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་ ཆ་
༡༩༧༧བལ་སྤྱི་ལོ་ ལྷག་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོང་མོ། ཞེས་གསུངས་མོ། །

ལྷག་བསམ་བསྐྱེད་བྱ། ལྷག་པའི་བསམ་བ་བསྐྱེད་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ ༡ གཞན་པན་གྱི་བསམ་བ་ ལྷན་མེད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་མེས་པ་བཟང་པོ། ༢ ལྷ་འབྲས་མན་
དག་བདུན་གྱི་བྱ་བ་ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལྷ་དང་བཅས་པ་ལས་བྱལ་ན་
ཅི་མ་རུང་། འབྲས་བར་བདག་གིས་བྱའོ་སྤྱི་ལོ་མེས་པ་བྱ། ལྷ་བཤད་ནི། ལྷ་སྤྱི་ལོ་
བསམ་བ་ལྷག་བསམ་ན་ལྷག་བསམ་ཞེས་བྱའོ། འོ་ན་དེ་ལྷ་བྱའོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ལྷ་བསམ་བ་དེ་
གང་ཞེན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བདག་གཅིག་ལུས་བྱའོ་སྤྱི་ལོ་མེས་པ་བྱེད་ཀྱི་
བསམ་བ་དེའོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་སྤྱད་བ་དང་སྤྱུག་
བསྐྱེད་དང་བྱལ་ན་སྤྱི་ལོ་མེས་པ་བྱེད་ལྷ་ཆེ་ཆོད་མེད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱལ་ལའང་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བ་བསྐྱེད་བ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་མེས་
བ་རང་གི་ཁྱེད་དུ་བཞེས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་པ་མིན་པ་ལ་མེད་པས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ལྷ་བསམ་བ་
ལྷག་པའི་ལྷག་བསམ་བ་སྤྱི་ལོ་མེས་པ་བྱེད་ཀྱི་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་རྒྱུ་རྒྱུ་ །

ལྷགས་བྱ། ༡ (འདུལ་བ) འབྱོར་བའམ་སྤྱི་ལོ་མེས་པ་བྱ། ལྷ་དུ་འཁོད་བྱ། དཔེར་ན་ཆོས་ཉན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་
ལྷ་དུ་ལྷགས་པ་ཞེས་བ་ལྷ་བྱ། ༢ ལྷ་བྱ། ཟག་བྱ། འབྲེལ་བྱ། བརྒྱུད་སྤྱི་ལོ་མེས་པ་བྱ། འིང་སྤྱི་
ཆོགས་ཀྱི་ཡལ་གའི་ལོ་མ་ཉིད་པ་རྣམས་ལྷགས་པ་ལས་ལོ་མ་སྤྱི་ལོ་མེས་པ་བྱེད་སྤྱི་ ཞེས་
གསུངས་པ་ལྷ་རྒྱུ་རྒྱུ་ ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། གྲིབ་མ་བརྟེན་ཅིང་འཁོད་བྱ། འིང་ལས་
རལ་གྱི་ལྷགས་ཏེ། དེ་དག་གི་ཡན་ལག་དང་ཉིད་ལག་འཕེགས་འིང་གཤེགས་གོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྷ་རྒྱུ་རྒྱུ་ གཞན་ཡང་། ལོ་མ་དང་མེ་ཉིག་དང་འབྲས་བྱ་རྣམས་ཡོངས་སུ་
ལྷགས་པར་བྱུང་ཉི་ལྷ་བྱ། ༣ གཏད་བྱ། ལྷ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་མེས་པ་བྱེད་ཀྱི་གསུང་། ༤ ལྷ་ལྷ་ལོ་མེས་
ལྷ་རྒྱུ་རྒྱུ་ ལྷགས་པ་ཆོ་སོ་རྒྱུ་གི་འདུག་ཅེས་བ་ལྷ་བྱ།

ལྷང་རེ། 1 གསལ་ལེ་སྟེ་གསལ་པོར་འཆར་ཚུལ་ཞིག 2 ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་
པའི་དོན། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མེ་ཏོག་ལུན་སུམ་ཆོགས་པས་ཤིང་ཐམས་
ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཕྱིར་ལྷང་རེ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཟླའི་ལམ་རིམ་
བསྟུས་དོན་ལས། འཛམ་གླིང་མཁས་པ་ཡོངས་ཀྱི་གཙུག་གི་རྒྱན། །སྟན་པའི་བ་དན་འཁོ་
ན་ལྷང་རེ་བ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་རོ། །ལྷམ་མེར་ལྷན་ནེ་ལྷང་རེ་ལ་གཟིགས།

ལྷང་རེ་བ། ལྷང་རེ་ལ་གཟིགས།

ལྷང་ཆེར། (འདུལ་བ) ཤེལ་དཀར་པོ་འབྲ་བའི་དོ་དྲངས་ཤིང་མཉེན་ལ་ཤིང་གོ་བའི་བགས་པ་ལྷར་ཕྱི་
ནང་མང་དུ་བྱེ་བརྒྱབ་པ་དདུལ་ཤོག་ལྷ་བྱས་ཤེས་སྟོན་ལྷང་རེ་བ་ཞིག་ལ་བཤད་
དོ། །འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་ཆོགས་ལས། མར་མའི་ཁང་བུའི་ཆེད་དུ་རས་དཀར་པོ་མ་རྟེན་ན།
ལྷང་ཆེར་མེད་སྟོང་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་ཆོགས་༩ བ་
པ ༡༦༣ན ༡ལས། དགེ་སྟོང་དག་གིས་མར་མའི་ཁང་བུ་རི་ལྷར་བྱ་བ་མི་ཤེས་ནས།
བཙེམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྟུལ་བ། སྤྲིག་མའི་ཆལ་པ་གཟེར་བུར་གྱིས་ལ་རས་དཀར་
པོས་གཡོག་པར་བྱའོ། །རས་དཀར་པོ་མ་རྟེན་ནས། བཙེམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྟུལ་བ།
ལྷང་ཆེར་གྱིས་གཡོག་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་མ་རྟེན་ནས་བཙེམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྟུལ་
བ། དགེ་སྟོང་དག་བྱ་ག་བརྒྱ་བ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་རོ། །ཡང་འདི་མ་གསོ་ཞིང་
དུག་ནད་སེལ་བའི་སྤྲན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་དེ་མེད་ཤེལ་སྤེང་སོགས་སྤྲན་གཞུང་ནམས་
ལས་བཤད་ཅིང་། དེ་བསྟེན་ནས་ན་ཆོན་དུ་རྒྱང་བའང་བཤད་ཅིང་། འདི་ལ་དཀར་མེར་
དམར་ནག་གི་རིགས་བཞི་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །

ལྷང་ལྷང་། 1 ཚེལ་མེད་རང་བྱུགས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ལྷ་བུའི་ཆོར་སྤང་གསལ་ལ་བྱུགས་ཆེ་བ་ཞིག
དཔེར་ན་དད་པ་ལྷང་ལྷང་སྟེས། དགའ་ལྷང་ལྷང་། སྟོ་ལྷང་ལྷང་། ཡིད་བདེ་ལྷང་ལྷང་ཞེས་པ་
ལྷ་བྱ། 2 གསལ་པོ། ལྷ་ལྷང་ལྷང་ཐོས་ལྷ་བྱ།

ལྷན་སྟེས་ཀྱི་པོ་ན། འོད་གསལ་དང་རྒྱང་འདུག་གི་རྟོགས་པ་བརྟེན་པའི་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་

མཁམ་ལྟལ་འབྱོར་མ། དེའི་ཡོན་ཏན་ནི་མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ། རོ་སྤང་རྒྱས་ཤིང་
འདོམ་སྒྱག་བ། ལུ་འབྱུང་རྒྱས་ཤིང་ལུ་བར་དོག་བ། ལུས་ལ་བྱི་བཟང་པོ་འཕྲོ་བ། འཕྲུང་བ་
དང་འོ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྱུ་རྩལ་དུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ལ་མཁས་པའི་བྱུང་མེད་དོ། །འདོད་
ཡོན་སྤྱར་དུ་སྤྱབ་པའི་མི་ལ་པོ་ཉའི་བང་ཆེན་ཞེས་བ་ལྟར། འདིས་ཀྱང་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་
སྟོང་སྤྱར་དུ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་པོ་ཉ་ཞེས་བཏགས།

ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་དོན་འདྲ།

ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བ། ། རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་ཨ་བ་རྒྱུ་རྒྱུར་བཙུད་པའི་དབང་གིས་གཏུམ་མོ་སྤར་ཞིང་བྱང་
སེམས་བཞུས་པ་ལས་སྦྲེས་པའི་བདེ་བ་ལ་ཟེར། རྗེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ལས། དེ་ལྟར་ན་
བདེ་སྟོང་སྦྱོར་བར་གསུངས་པའི་བདེ་བ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྦྲེས་པའི་དགའ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོག་
མར་སྦྲེ་བ་ནི་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་ཨ་བ་རྒྱུ་རྒྱུར་བཙུད་པའི་དབང་གིས་གཏུམ་མོ་སྤར་བས་བྱང་
སེམས་བཞུས་པ་ལས་སྦྲེ་ལ། དེའི་བདེ་བ་དང་སྤར་བཤད་པའི་བདེ་བ་རྣམས་བདེ་བ་ཅན་
དུ་མཚུངས་ཀྱང་། དོན་ཤིན་ཏུ་བྱང་ཆེ་བས་མ་འཁྲུལ་བར་སོ་སོར་བྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མདོར་ན། བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུད་རྩ་དབུ་མའི་ནང་དུ་ལྷགས་
གནས་ཐེམ་གསུམ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་བྱང་བར་ཅན་དེ་ལ། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བ་
ཟེར་རོ། །རྗེའི་རིམ་ལྷ་གདན་ཇོགས་ལས་ཀྱང་། དེ་ཡང་སེམས་བྱིང་གོད་དང་བྲལ་བའི་མི་
རྟོག་བ་བསྐྱུངས་པའི་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་བདེ་བ་ནི། ཆོས་འདི་བ་དང་གཞན་བ་དང་།
ཐེག་བ་ཆེ་རྒྱུད་དང་། རྒྱུད་ཕྱི་ཤོང་འོག་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པས། ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ་
ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་བདེའི་བདེ་ཆེན་མིན་ལ། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་ཡེ་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པའི་
ལྷ་བདེ་མང་དུ་འབྱུང་ཡང་། རྒྱུད་ཐེམ་པའི་བདེ་ཆེན་མིན་པས་ཇོགས་རིམ་པའི་ལྷན་སྦྲེས་
ཀྱི་བདེ་ཆེན་ལ་རྒྱུད་རྒྱུ་རྒྱུར་ཐེམ་པའི་བདེ་ཆེན་དགོས་པས། འདིར་སྤྲ་མོ་སོགས་ལ་
དམིགས་ནས་ལུས་ཀྱི་གནད་དུ་མ་བསྐྱུན་པར་སྟོང་བ་ཅན་བསྐྱོམས་པས། ཇོགས་རིམ་
པའི་བདེ་ཆེན་མི་རྟོག་པས་སྤྲ་མོ་སོགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམས་པའི་མཐུས་བདེ་ཆེན་

བངས་ནས་བདེ་སྟོང་སྦྱར་ཏེ་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པ་འདི། འདི་འདྲ་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཏུ་ཤེས་པར་
གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་དོན་ཡང་། གང་ཟག་དེ་འཁོར་བ་ཐོག་
མེད་ནས་འགོ་བ་བཟང་རན་ཅི་འདྲར་གྱུར་ཀྱང་དེའི་རྒྱུད་ལ་འབྲལ་མེད་དུ་གནས་པས་ལྷན་
སྦྲེས་ཞེས་བྲ། 2 དགའ་བཞིའི་ཐ་མ། དགའ་བ་བཞི་ལ་གཟིགས།

ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། རྒྱུད་དབྱེ་མར་ཐེམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བའི་ཡེ་ཤེས་ལ། ལྷན་
སྦྲེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཟེར། དེ་ཡང་གོ་སླ་བར་བཤད་ན། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱིས་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པ་ན། དེ་ལ་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཟེར། རྗེའི་རིམ་ལྡན་གསལ་སྟོན་ལས། རྣམ་དཔྱད་
ཅན་གྱིས་ནི་བདག་མེད་པའི་དོན་ལུ་ཐག་ཆོད་པར་ངེས་པའི་ལྟ་བ་དང་། ལུ་མོང་མ་ཡིན་
པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འདྲེན་པའི་ཐབས་མཐའ་ཆོད་པའི་མན་ངག་ལ་ཞུགས་ནས། བདེ་སྟོང་
དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་ལྷན་ཅིག་སྦྲེས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཆོལ་བ་ལ་འགྲུས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འདོད་པའི་ཡུལ་འོངས་སྦྱང་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཞུ་བའི་བདེ་བ་
དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་ཀྱང་། བྱ་
བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པ་མི་ལམ་དང་སྦྱ་མ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་བདེན་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་ངེས་པའི་སྟོན་ན། བདེ་སྟོང་སྦྱོར་བའི་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཐབས་མཁས་
པ་དང་མི་ལྷན་པ་རྣམས་ལ་འཛིགས་པ་ཆེན་པོ་འདྲེན་པའི་ཡུལ་རྣམས་ཐེམ་གྱིས་གཞོན་
པར་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་སྤྲ་ཞིང་མཛངས་ལ་ཡངས་པའི་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱིས་བདེ་བ་དང་སྟོང་བ་
སྦྱོར་བའི་ལྷན་ཅིག་སྦྲེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྦྱེད་པའི་ཐབས་ལ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བརྟག་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་གཟིགས།

ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་རྒྱུད། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་རྒྱུད། ཐོག་མེད་ནས་གང་ཟག་དེ་དང་འབྲལ་མེད་དུ་གནས་པས་
ན་ལྷན་སྦྲེས་ཞེས་བྲ།

ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་སེམས། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་སེམས། ཐོག་མེད་ནས་གང་ཟག་དེ་དང་འབྲལ་མེད་དུ་གནས་
པས་ན་ལྷན་སྦྲེས་ཞེས་བྲ།

ལྷན་གྱིས། རང་བཞིན་གྱིས། རང་ལྷགས་གྱིས། ངམ་ངམ་ལྷགས་ལྷགས་གྱིས། རང་གིས། དཔེ་
 ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་ལས། ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་ནི། ལྷ་མ་དམ་པ་དང་
 མཇལ་ཏེ། ཆོས་ཐོས་ཙམ་ན། ཆོས་དང་ལྷ་མ་ལ་ཡིད་ལྷན་གྱིས་ཆེས་པ་དང་། དཔེར་ན་མ་
 དང་བྱ་འཕྲད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཀམ་པ་དབང་ལྷག་
 རྩོམ་པའི་དཔེ་རྒྱ་མཆོལ་སྤྲོད། ལྷ་མ་ལྟོག་ཐམས་ཅད་རྩོམ་པ་ཁ་པ་བ་བ་པ་ལྟར་གཉིན་པོ་
 བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བྱུང་ལྷན་གྱིས་ཞི་ཞིང་རང་ཡལ་བྱུང་འགྲོ་བའི་སྤྱོད་པ་
 ཞིག

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ། 1 (དགེ་ལུགས་) ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་དོན་འདྲ། 2 (བཀའ་བརྒྱུད་) སེམས་
 ཉིད། རྒྱས་པར་བཤད་ན། འགྲོ་མགོན་གྱིས། སེམས་དང་ལྷ་མ་ལྟོག་ཆོས་སྤྲུག་གསུམ། །དང་
 པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དེ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སེམས་ཉིད་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཆོས་
 ཀྱི་སྤྲུ། ལྷ་མ་ལྟོག་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཆོས་སྤྱི་ཆུབ་སྤྲུ། ལྷ་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཆོས་སྤྱི་
 འོད། ལྷ་མ་སེམས་དབྱེར་མེད་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྲུ་བཤད་
 བེ། སེམས་ཉིད་གཅིག་བྱ་འདི་ལ་རིག་སྟོང་གསལ་གསུམ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པ་སྟེ། དཔེར་
 ན་གསལ་གྱི་རོ་བོ་གཅིག་ལ་ཁ་དོག་སེར་གྱི་ལྷུང་ཆེ་བ། བཟུ་བཟུལ་བྱས་པས་དན་དུ་མི་
 འགྲོ་བ་གསུམ་དུས་མཚུངས་སུ་གནས་པ་བཞིན་འོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 དུས་
 མཚུངས་པར་སྐྱེས་པ། དཔེར་ན་ཆོགས་པ་གཅིག་པའི་འབྲུང་བ་བཞི་ལྟ་བུ།

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་འདྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས། 1 (དགེ་ལུགས་) གཉུག་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས། ལྷ་མ་པ་བཞི་པ་
 ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལ་ཟེར། 2 རིག་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
 སེམས་ནོར་བུར་བརྒྱུད་པས་གཉིས་སྤང་གི་རྟོག་པ་རགས་པ་ལོག་པ་ན་ལྟ་བུ་བྱུང་བར་
 བྱས་ནས་ལྟ་ཐོག་ཏུ་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར། རྩོམ་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྤྱོད་མ་
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ་དང་ལྷན་པ་ལ་ལྷ་མས་དབང་གསུམ་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྲུགས་གང་

དུ་སྒྲེ་བ་བརྟ་སྒྲ་ནས་དབང་བསྐྱར་བའི་ཆེ་རིག་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནོར་
བྱང་བ་བྱང་བས་གཉིས་སྒྲ་བྱི་རྟོག་པ་རགས་པ་ལོག་པ་ན་ལྟ་བ་དྲན་པར་བྱས་ནས་ལྟ་ཐོག་
དུ་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ལྟན་ཅིག་སྒྲེས་པ་ཞེས་བྱའི། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་
བ་ཅམ་བྱང་བ་དང་དེའི་མ་བྱས་སེམས་མི་རྟོག་པར་གནས་པ་ཅམ་མིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་ཡིན་
ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལེགས་པར་མ་གོ་བ་རྣམས་ལ་བདེ་བ་དང་བཅས་པའི་རྟོག་པ་སྒྲེས་པ་
ཡང་དབང་གསུམ་པར་ངོ་སྤྲད་དགོས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ལྟན་སྒྲེས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ལ། བཅོས་མ་དང་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྗེའི་སྤྲལས་རིམ་ཆེན་མོ་ལ།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྐབས་སུ་བཅོས་མིན་གྱི་ལྟན་སྒྲེས་དང་མཛོན་སུམ་
དུ་མ་རྟོགས་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་འཇུག་པས་བཅོས་མའི་
ལྟན་སྒྲེས་དབང་གསུམ་པའི་སྐབས་ཉིད་དུ་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱལ་བ་
བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་ཤེས་ལས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱེ་མེད་ནི་
ཡུལ་ཅན་ཤིན་ཏུ་ཐ་བ་ལྟན་སྒྲེས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་བསྒྲོམ་པ་དང་ལུས་ལ་གནད་དུ་
བསྐྱུན་པའི་ཕྱི་ནང་གི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ལས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་གོ་རུས་
སོ། །3 (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ངོ་ཤེས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས།

ལྟན་ཅིག་སྒྲེས་པའི་མ་རིག་པ། (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ངོ་མ་ཤེས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས།
ལྟན་ཅིག་སྒྲེས་སྟོར། (བཀའ་བརྒྱུད) བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གདམས་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། འགྲོ་མགོན་གྱིས།
སེམས་དང་རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྒྲ་གསུམ། །དང་པོ་ལྟན་ཅིག་སྒྲེས་པ་དེ། །གདམས་པས་གཅིག་
དུ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། །ལྟན་ཅིག་སྒྲེས་སྟོར་ཞེས་སུ་བཤད། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རམ། ཡང་
ན་ལྟན་སྒྲེས་པ་ནི་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དེ་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བའམ་དེ་རྟོགས་པའི་
ཐབས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། འདི་རྗེ་སྐམ་པོ་བས་བྱུག་ཆེན་འཁྲིད་ལུགས་ཀྱི་གདམས་
པ་ཡིན།

ལྟན་ཅིག་གནས་པ། (འདུལ་བ) སྟོབ་མའི་མིང་། ལྟན་ཅིག་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབ་མའོ། །ཞེས་

དང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ་ ༡༥༣བ་༣ལས་ཀྱང་།

ལྷན་ཅིག་འབྲུང་བའི་རྒྱ། རྒྱ་རྒྱལ་གྱི་གཞིས་པ་ནི། ཆོག་ས་པ་གཅིག་གི་ནང་དུ་པན་ཚུན་གོག་ས་མི་

ལྷན་ཅིག་སྐྱར་བ། (ལུས་ལ) རྟེ་ཚོན། ལྷག་ས། མདོ་རྩ་བ་ལས། ཡོ་ལྷ་ཡོན་ཞིང་ལྷན་ཅིག་སྐྱར་བ་ཐ་མ་

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས། ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ། དམིགས་པ་ནི་ཆོད་མས་རྟོགས་པ། ངེས་པ་

ལྷན་ཅིག་ལས་དུ་འགོ་བའི་ལྷན་གྱིས། (འདུས་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྩའི་ཉིང་རྩག་པ་ནི། དག་སློང་མ་

ལྷན་ཐབས། ཁ་སྒོང་། ཟུར་འདེབས།

ལྷན་ལེ། ལྷན་ལེ་ནི་ཕུས་པས་ཨི་རེ་ཏུ་གྱུར་པའི་གཞི་བཞི་ཡིད། ལྷན་མེད་ལྷན་ནི་ལྷན་པེ་པ་གཞིགས།

ལྷན་ལྷན། མི་གཡོ་བ་དང་བརྟན་པོ་བཅས་ཀྱི་དོན།

ལྷན་ལྷན་སྟོང་པ། མི་གཡོ་བར་སྟོང་པ། རེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེས་ན་སེམས་དམིགས་པ་

ལྷམ་པ། གྲུ་བཞི། དཔེར་ན་ཤོད་དེ་བྱེད་པས་ལྷ་བྱ།
 ལྷམ་མེད། གསལ་ལེད། འོད་འཆེར་རེ། ལམ་མེད་དང་དོན་གཅིག་མཐོ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་
 མདོར་ མ་། རྟེན་པས། སྤྱིན་གྱི་བྱ་བ་ལས་ཐོབ་ཉི་མ་བཞིན་དུ་ལྷམ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་
 བྱ། ལྷམ་མེ་ནི་ལྷས་དང་འབྲེལ་བའི་གཟི་བརྗེད་ལའང་འབྲུག་པར་བཤད། ལམ་མེར་ལ་
 གཟིགས།

ལྷན་མེད་ལྷན་ནེ་ལྷན་དེ། (ལུས་ལ) འཇམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ལྷན་མེ། འོད་འཕྲོ་པའི་བྱིར་ལྷན་ནེ། ཟེམ་
གྱིས་གཤོན་པའི་བྱིར་ལྷན་དེ་ཞེས་བྱའོ། །ལུང་ཐུན་ཆོག་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལ་ས། འད་པ་མ་
པལ་ཆེད་འཇམ་པ་ཉིད་གྱི་བྱིར་ལྷན་མེ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལོ། །ཤིང་ལས་འོད་འཕྲོ་པ་
ལྷན་ཤེས་པ་དེའི་བྱིར་ལྷན་ནེ་ཞེས་གསུངས་སོ། །མེ་རྟོག་སུན་སུམ་ཆོག་གསུམ་པས་ཤིང་
ཐམས་ཅད་ཟེམ་གྱིས་གཤོན་པའི་བྱིར་ལྷན་དེ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་

འབྲེད་འབྲེལ་༡ ཚུ ༡༥༣༧༤༥༡༡ ལྷ་མ་མེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་གཟི་
བརྩེད་ཀྱིས་གསལ་བའོ། །ལྷ་ན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་བྱུང་བའི་གཟི་བརྩེད་
ཀྱིས་བྲིས་གསལ་བའོ། །ལྷ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབྱིབས་དང་རྒྱན་གྱིས་མངས་བའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷའི་ཁ། 1 ལྷའི་ཞལ་གྱི་སྒྲོ། 2 མེ། སྤྱིན་སྤེལ་གྱི་མེ། ལྷ་ལ་ལུས་བའི་བསྤེལ་ཇུས་རྣམས་ཟ་བའི་སྒྲོ་
ཡིན་པས་ལྷའི་ཁ་ཞེས་བའི་ཟ་སྤྲད་བཏགས་ལ། མེ་དེ་ཉིད་མེ་ལྷའི་རོ་བོར་བསྐྱེད་དགོས་
པའི་ཕྱིར། མེ་ནི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །3 མེ་ལྷ།

ལྷའི་འཆི་ལྷས་ལྷ། (པར་ཕྱིན) ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་མི་སྤྲུག་པར་འབྱུང་བ་དང་། ལྷ་ལ་མི་དགའ་བ། མེ་
ཏོག་ཐོང་བ་རྟེན་པ། གོས་ལ་ངེ་མ་ཆགས་པ། ལུས་ལ་སྒྲོན་ཆད་མེད་པའི་རྩལ་ཆུ་འབྱུང་
བ་དང་ལྷའོ། །ལྷ་སྤྱུབ་ཀྱི་བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་མི་སྤྲུག་འབྱུང་བ་དང་། ལྷ་
ལ་མི་དགའ་མེ་ཏོག་ཐོང་རྟེན་པ་དང་། གོས་ལ་ངེ་མ་ཆགས་དང་ལུས་ལ་ནི། སྒྲོན་ཆད་
མེད་པའི་རྩལ་འབྱུང་ཞེས་བགྱི་བ། །མཐོང་སྤྱི་འཆི་འཕོ་སྒྲོན་གྱི་དཔེ་ལྷས་ལྷ། །ལྷ་ལུས་
གནས་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་འབྱུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། (གསང་སྤྲུགས) རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། རང་ལྷར་གསལ་
བའི་སྐུ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གཟུགས་སྐུ་ལམ་གྱི་དྲ།

ལྷའི་རྩོ་སྤྲད་གཅིག (པར་ཕྱིན) ལྷའི་ཞོགས་པ་གཅིག མི་ལོ་ལྷ་བཅུ་དང་དོན་གཅིག

ལྷའི་རྩ་བའི་མཛོན་ཤེས། (པར་ཕྱིན) མཛོན་ཤེས་དུག་གི་གཉིས་པ་ལྷའི་རྩ་བའི་མཛོན་ཤེས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ནི། མཛོན་ཤེས་དུག་གི་ནང་ཚན་གང་ཞིག རང་གི་བདག་རྒྱུན་དུ་བྱུང་བའི་ལྷའི་རྩ་བ་
ལས་སྐྱེས་ཤིང་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སྤྱ་བྱ་རགས་ཤེས་པའོ། །ལྷའི་རྩ་བ་ཅན་ལ་དབྲེན་
གསུམ་ལས། དང་པོ་སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་ནི། བསམ་གཏན་བཞེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷའི་རྩ་བ་ལྷ་
བྱ། གཉིས་པ་ལས་ལས་བྱུང་བ་ནི། འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་དེ་ལྷ་བྱ། གསུམ་པ་
ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པ་ནི། ལྷ་བས་འདིར་བསྐྱེད་ཀྱི་དེ་ལྷ་བྱ།

ལྟའི་རྣལ་འབྱོར། (གསང་མྱགས་) ལྟ་ཡི་རྣལ་འབྱོར་དང་འབྲ། ལྟ་ཡི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གཟིགས།
ལྟའི་སྒྲུག། (པར་ཕྱིན་) སྒྲུག་ལྟའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག་རང་གི་སྒྲུག་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་སྒྲིན་དུ་གྱུར་
པའི་ལྟའི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྒྲེ་བ་མངོན་གསུམ་མཐོང་
བའི་རིག་པ། ལྟའི་སྒྲུག་གི་མཚན་ཉིད།

ལྟའི་པོ་ཉ། (འདུལ་བ་) སྒྲེ་གན་འཆིའི་སྒྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མིང། རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། ལྟའི་པོ་ཉ་ཞེས་བྲ་བ་
ནི། སེམས་ཅན་སྒྲེ་བ་དང་རྒྱ་བ་དང་འཆི་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲེ། དེ་དག་གིས་སྒྲོ་བ་བསྐྱེད་དེ་
དགེ་བ་བརྩོན་པར་བྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་མཆོ་རྒྱུ་ལས་གསུངས།

ལྟའི་བྱའི་བདུད། (པར་ཕྱིན་) བདུད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཉ། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་ལྟའི་བྱ་རྣམས་སྤྲུག་དོག་
གི་དབང་གིས་དགེ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ནི་ལྟའི་བྱའི་བདུད་དོ། །བྲམས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་
གྱིས་ལྟའི་བདུད་བཅོམ་མོ། །

ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་པོ་བྲང། (མཛོད་) དེ་རབ་ཀྱི་ཅེ་མའི་དབྱུས་ན་མོང་ཁྱེར་ལྟ་ན་སྒྲུག་ཅེས་བྲ་
བ་ཡོད། དེའི་དབྱུས་ན་ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་པོ་བྲང་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁ་བཟང་ཡོད།

ལྟའི་དབང་པོས་ཁྱེས་པ། (གསང་མྱགས་) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་གྲས་ཤིག་ འོན་
ཀྱང་འདི་པོད་དུ་མ་འགྱུར་ཞེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོ་གསུང།

ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས། (པར་ཕྱིན་) མངོན་ཤེས་དུག་གི་ལྟ་པ་ནི། མངོན་ཤེས་དུག་གི་ནང་ཚན་གང་
ཞིག་རང་གི་བདག་སྒྲིན་དུ་གྱུར་པའི་ལྟའི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲེས་ཤིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཀྱི་གཟུགས་སྤྲ་རགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེ། ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད།

ལྟའི་དམན་མ། (གསང་མྱགས་) ཡོན་ཆབ་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱེད་པ་དང་མཆོད་མའི་སྤྱོད་རོ། མཆོད་པ་དང་གཏོར་མ་
རྒྱེད་པ་སོགས་ལ་ཟེར།

ལྟའི་མཚན་མ་དང་དམན་མ། (གསང་མྱགས་) ལྟའི་མཚན་མ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་དང་རལ་གྱི་སོགས། ལྟའི་
དམན་མ་ནི་ཡོན་ཆབ་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱེད་དང་། མཆོད་མའི་སྤྱོད་རོ། མཆོད་པ་དང་གཏོར་མ་རྒྱེད་པ་

སོགས།

ལྷའི་ཞལ། (གསང་སྤྱགས་) ལྷའི་ཁ་དང་འདྲ།

ལྷའི་ཞལ་གཟིགས། (གསང་སྤྱགས་) ཡི་དམ་ལྷའི་ཞལ་གཟིགས་ཞེས་པའི་ཐང་དུ་གཟིགས།

ལྷའི་བཞུགས་སྐྱབས་མི་འདྲ་བའི་སྐོར། (གསང་སྤྱགས་) གྱིན་པ་གཡས་སྟེང་གཡོན་པ་བཞག ། སྤུས་མོ་
སྤང་པ་བད་མའི་སྟབས། ། འོང་བུ་བསྐྱོལ་ཏེ་མཐེ་བོང་དག ། རྩེ་མོ་སྤྲད་པ་ལ་ཡང་
ཟེར། ། གཡས་པ་དོར་སྐྱིལ་ལྟ་བུ་ལ། ། གཡོན་པ་གཡས་པའི་བརྒྱ་ལོག་བཞག ། སེམས་
དཔའི་སྐྱིལ་མོ་ཀྱང་ཞེས་བྲ། ། གཡོན་པ་བཀའ་པའི་སོར་མོ་རྣམས། ། གཡས་པའི་བརྒྱ་ལ་མ་
རེག་ཅམ། ། གཡས་པ་འགྱུང་སྟབས་བརྒྱང་བ་ནི། ། སྐྱིལ་ཀྱང་བྱེད་པ་ཞེས་བྲ། ། གཡོན་
བརྒྱང་བྱང་བ་གདན་ལ་བཅུགས། ། ཇེ་ཡི་བརྒྱ་ལ་གཡས་པ་མཐེལ་སྤྲ། ། བཞེངས་པའི་བྱེད་
སྐྱིལ་གར་སྟབས་སོ། ། གཡོན་པའི་བྱིན་པ་བསྐྱམ་པ་ལས། ། གཡས་པ་འགྱུང་བཅས་དོར་
སྟབས་ཅན། ། གཡས་བརྒྱང་བརྒྱག་པ་གཡོན་བརྒྱང་རོ། ། སོར་མོ་མདུན་བསྟན་ཏིང་བར་
དུ། ། ཁྱུ་གང་སོར་གཉིས་བརྒྱ་བྱིན་པ། ། དྲང་པོར་བསྐྱང་བ་ས་གའི་སྟབས། ། ཇེ་བས་ལུས་
སྤང་སྤུས་མའི་བར། ། ཁྱུ་དོ་ངང་པའི་གཤོག་པ་ལྟར། ། འོགས་སུ་བརྒྱངས་པ་རྒྱག་པོ་
ཟེར། ། སོར་མོ་བཅུ་པོ་མདུན་དུ་བསྐྱིགས། ། དྲང་པོར་བཞེངས་པ་མཉམ་པའི་སྟབས། ། ཀྱང་
གཉིས་ཁྲི་ལས་སྤར་དུ་བརྒྱང། ། སོར་མོ་མདུན་བསྟན་བཟང་པོའི་སྟབས། ། ཞབས་མཐེལ་ཁ་
སྤྲར་བདེ་ལེགས་ཅན། ། ཅོག་ཕྱར་ཀྱང་གཉིས་མཐོ་གང་བར། ། སྟན་ལ་བཀོད་པ་ཅོག་ཕྱའི་
སྟབས། ། གཡས་པའི་བྱེད་ཀྱང་སོར་མོ་རྣམས། ། གཡོན་པའི་འོང་བུར་གཏད་པ་ན། ། གཡོན་
རོལ་ཡིན་ཞིང་གཡས་རོལ་བརྒྱག ། འདི་ནི་བཞེངས་པ་ལ་ཡང་སྤྲ། ། གཡོན་པའི་སྐྱིལ་
ཀྱང་བྱེད་པ་ལ། ། ཇེ་དང་ཉེ་བར་གཡས་པ་ཡི། ། སྤུས་མོ་དྲང་པོར་བཞག་པ་ནི། ། དཔའ་བོའི་
འདུག་སྐྱབས་ཞེས་བྲ། ། གཡོན་པ་དེ་བཞིན་བྱས་པའི་སྟེང་། ། སྤུས་མོ་གཡས་པ་བསྐྱལ་བ་
ལས། ། ཀྱང་གཡས་གཡོན་པའི་བརྒྱ་མཐེལ་དུ། ། བཞག་པ་དཔའ་བོའི་འདུག་སྐྱབས་སོ། ། མི་
མཉམ་དུས་སྤལ་བུང་བའི་སྟབས། ། ཇེ་སོགས་འདིར་ནི་མ་སྒྲོས་སོ། ། ཞེས་ཞབས་ཀྱི་སྐྱབས་

སྟབས་ཁྱད་པར་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱཏོ། །ཞེས་ཤེས་བྱ་

ཀུན་བྱུང་མཛོད་དེབ་དང་པོ་༥༥ ན་གསལ།

ལྷའི་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ། ཨི་རྩ་ནིའ་ལ། ཨི་རྩ་གོ་བ། མཛོན་ཀ། མཛོན་ཀ་ཆེན་པོ། བཀོད་མཛེས་དང་

ལྷཏོ། །ཞེས་རྒྱལ་རབ་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ན་གསལ།

ལྷས། 1 ལྷགས་ར། ལྷགས་འདོགས་སའི་ར་བ། ལྷགས་ལྷས་རྣམས་དོན་གཅིག 2 ལྷ་ཡིས།

ལྷས་བྱིན། (འདུལ་བ) བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ཡབ་ཟས་གཙང་ལ་སྦྱ་མཆེད་བྱ་གསུམ་དང་བྱ་མོ་བཞི་

ལས། བྱ་མ་ཆད་མེད་ཟས་ལ་བྱ་གཉིས་ཏེ། ལྷས་བྱིན་དང། ཆེ་དང་ལྷན་པ་ཀུན་དགའ་པོ་

གཉིས་སོ། །རིན་ལན་བསམ་བའི་མདོར། ཨེ་ ༡༧༥བཅའ་ས་ལྷས་བྱིན་གྱི་སྟོར་འདི་ལྷར་

གསུངས་ཏེ། ལྷས་བྱིན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྗེས་སྤྱོད་པ་ཏུ་བྱུང་མོད་ཀྱི། ཁེ་

བཀུར་དང་རྟེན་པའི་བྱིར་རྒྱན་དུ་ཐག་དོག་བྱེད་དེ། ལྷས་བྱིན་མདོ་སྤྲེ་སྤྲེས་ཀྱི་སྦྱང་པོ་ཆེའི་

ཁལ་དུག་ཁྲི་སྟེད་ཁ་དོན་དུ་འདོན་ཤེས་ཀྱང་མཆམས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དཔུལ་བ་ལས་

མ་ཐར་རོ། །དེའི་ཆེ་ན་ལྷས་བྱིན་རྒྱལ་པོ་མ་སྦྱེས་དང་རབ་ཏུ་མཛུལ་ནས་གཅིག་ལ་གཅིག་

དགའ་ཞིང་ཉེ་བར་སེམས་ཏེ། གཅིག་གི་ཆོག་ལ་གཅིག་ཡིད་ཆེས་སོ། །དེ་ནས་ལྷས་བྱིན་

གྱིས་རྒྱལ་པོ་མ་སྦྱེས་དགའ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྦྱས་སོ། །ཁྱོད་ནི་རྒྱལ་པོ་སར་བ་བྱོས་ཤིག་

བདག་གི་སངས་རྒྱས་སར་བ་བྱཏོ། །རྒྱལ་པོ་མ་སྦྱེས་དགས་སྦྱས་པ། ད་ལྷར་ཡབ་རྒྱལ་

པོ་བཞུགས་པས་དེ་ལྷར་མི་རུང་ངོ། །ལྷས་བྱིན་གྱིས་སྦྱས་པ། དེ་མེད་པར་བྱར་རུང་

ངོ། །བདག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་མེད་པར་བྱས་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་སར་བ་དང། སངས་

རྒྱས་སར་བས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས་པ་མི་སྦྱིད་དམ། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་མ་སྦྱེས་དགས་

ལྷས་བྱིན་གྱིས་སྦྱས་པ་བཞིན་ཡབ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཡུལ་ལྷ་རྩ་ཏ་སྤྱི་བཟུང་ངོ། །ལྷས་བྱིན་

གྱིས་རྒྱལ་པོ་མ་སྦྱེས་དགའ་ལ་སྦྱས་པ། བདག་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མེད་པར་

བྱཏོ། །མ་སྦྱེས་དགས་སྦྱས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་རྩ་འབྱུང་ཆེན་པོའི་མཐུ་མངའ་

བས་གཞན་གྱིས་བསམ་པའི་སེམས་ཤེས་ན་ཁྱོད་གྱིས་རྗེ་ལྷར་མེད་པར་བྱ་བར་ནུས། དེ་

བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གཞན་ཡང་ཉེ་གནས་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་དང་། མོད་གཤམ་གྱི་བྱ་ཆེན་
 པོ་དང་། ཉ་བྱན་དང་། མ་ལགགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པས་མི་རུས་སོ། །ལྷས་བྱིན་གྱིས་
 རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགའ་ལ་སྐྱས་པ། རྒྱལ་པོ་ཁྱོད་གྱིས་བདག་གི་གྲོགས་གྱིས་ཤིག་རྒྱལ་པོས་
 སྐྱས་པ། ཁྱོད་ལས་ཅི་ཞིག་བྱེད་པར་སེམས། ལྷས་བྱིན་གྱིས་སྐྱས་པ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོས་
 དུལ་ཕྱོགས་སུ་བཀར་བཏགས་ཏེ། སུ་ཡང་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་གོས་དང་། བཟའ་བ་དང་།
 བརྟུང་བ་དང་། བསོད་སྟོམས་བྱིན་དུ་མ་སྐྱེས་ཅིག དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགའ་ཡང་
 བཀར་བཏགས་ཏེ། དགེ་སློང་རྣམས་ལ་སུ་ཡང་གོས་དང་། ཟས་དང་། བསོད་སྟོམས་བྱིན་
 བར་གྲུར་ན་རྒྱང་ལག་གཅད་དོ་ཞེས་བཀར་བཏགས་སོ། །དེའི་ཆེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དགེ་
 སློང་གི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོའི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ། བྱ་ཆོད་སྤངས་པའི་རི་ནས་བསོད་
 སྟོམས་སློང་དུ་སོང་བ་ལས་ཅི་ཡང་མ་རྟེན་ངོ། །དེ་བཞིན་ཞག་གཅིག་ནས་ཞག་བདུན་གྱི་
 བར་དུ་ཅི་ཡང་མ་རྟེན་པས་ལྟ་བུ་འདྲི་བྱ་ལ་སོགས་པ་སློབ་མ་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་
 མཐུས་ཡུལ་ཁམས་གཞན་དུ་གོས་དང་། ཟས་དང་། བསོད་སྟོམས་སློང་དུ་སོང་ངོ། །དེའི་
 ཆེ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགའ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྐྱས་སོ། །ད་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 སློབ་མ་ཆེན་པོ་གཅིག་ཡང་མེད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཅིག་ལྟ་བུ་བཞུགས་ཀྱི་རྒྱལ་
 པོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐུན་འཛེན་དུ་ཐོང་ཤིག པོ་བྲང་གི་ནང་དུ་འོངས་ནས་བདག་
 ཅག་གིས་བལ་གྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་ནག་པོ་མ་རུངས་པ་ལྟ་བུ་བརྒྱལ་ཆང་བྱེད་དེ་རབ་དུ་སྐྱོས་
 བར་བྱས་ལ་སངས་རྒྱས་སྐུན་བྲངས་ཏེ། པོ་བྲང་གི་ནང་དུ་འོངས་ནས་བལ་སྤང་མིས་ཤིང་
 སྐྱོས་པ་དེ་དག་གིས་བརྗེས་ཏེ་གསལ་བར་བྱའོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགའ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ལ་སྐུན་འཛེན་དུ་བཏང་ནས། སངས་རྒྱས་དང་། དག་བཅོམ་པ་ལྟ་བུ་རྒྱལ་
 པོས་སྐུན་བྲངས་པར་གཤེགས་པར་གནང་སྟེ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དུ་གཤེགས་སོ། །དེ་ནས་
 རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགའ་བལ་སྤང་མིས་ཤིང་སྐྱོས་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་ནས་བལ་སྤང་མིས་བས་
 ཤིང་བཅག་ར་བ་ཡང་བྲལ། ཅིག་པ་ཡང་བསྐྱེལ་ཏེ་ར་བའི་སྤྲ་ཆེན་པོ་སྤྲང་སྟེ། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་དང་དག་བཅོམ་པ་ལྟ་བུར་ལོགས་སུ་མཆོངས་ཏེ་སོང་ངོ་། །དེ་ནས་དག་
 བཅོམ་པ་ལྟ་བུར་རབ་ཏུ་སྒྲག་ནས་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟེང་
 གི་ནམ་མཁའ་ལ་འཁོད་ངོ་། །དེའི་ཆེ་ཀྱུན་དགའ་བོ་འབའ་ཞིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་
 མ་བུལ་ཏེ་འདུག་གོ། དེའི་ཆེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱམས་པ་དང་སྟོང་མེད་འུགས་ཀྱིས་
 བྱག་གཡས་པ་བཏེགས་ནས་བྱག་སོར་ལྟ་ལས་སེང་གོ་ཁ་གདངས་ཤིང་སྒྲ་ཆེན་བོ་སྒྲོགས་
 བར་སྒྲུལ་ནས་བལ་ཁྲའ་མིས་པ་ལྟ་བུར་འཛིགས་ཤིང་སྒྲག་ནས་ས་ལ་འབྱེལ་ཏོ། །དེ་ནས་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཁོར་མང་པོས་བསྐོར་ཏེ་རྒྱལ་བོའི་པོ་བྱང་དུ་གཤེགས་ནས་རྒྱལ་
 པོ་མ་སྒྲེས་དག་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བསུ་ནས་གདན་ལ་བཞུགས་སུ་
 གསོལ་ལོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ལྷས་བྱིན་གྱིས་སྒྲོགས་དོ་འཕངས་ཏེ་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མ་བྱུང་ཚུལ་གསུངས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ང་བ་ ༡༣༡༧ནམས།
 ལྷ་སྒྲིན་གྱིས་མ་སྒྲེས་དག་ལ་སྒྲས་པ། ཁོ་བོས་ཁྱོད་རྒྱལ་མིང་ལ་བཞག་པ་ཡིན་གྱིས་ཁྱོད་
 ཀྱིས་ཀྱང་ཁོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་སྒྲོས་ཤིག །དེས་སྒྲས་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་སྒྲུ་
 གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ཏུ་འདུག་ལ་རེ་ཞིག་དང་པོར་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ཉིད་མེད་ངོ་། །དེས་སྒྲས་
 པ། ཁོ་བོས་ཀྱང་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ཏུ་སྒྲུང་བར་བསྒྱུར་ངོ་། །ཞེས་དེས་གསེར་མགར་བཀུག་
 ནས་སྒྲས་པ། ཁོ་བོའི་ལུས་གསེར་གྱིས་གཡོགས་ཤིག །དེས་སྒྲས་པ། འཕགས་པ་གཤེ་
 ཆོར་བ་མནགས་པོད་ནའོ། །དེས་སྒྲས་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཡོགས་ཤིག་དང་པོད་བར་
 བུའོ། །དེས་ཅན་ཅུ་ཞེས་བྱ་བའི་འབྲུ་མར་གྱིས་ལུས་བྱུགས་ནས་གསེར་གྱི་གྱི་མ་པག་
 གིས་ལུས་གཡོགས་པ་དང་དེ་སྐྱག་བསུལ་མི་བཟད་པ་ཆ་བ་རྩལ་བ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་
 ཆོར་བ་ཉམས་སུ་ཁྱོད་ངོ་། །དགེ་སྟོང་རྣམས་ཀྱིས་གོ་ཀ་ལི་ཀ་ལ་རིས་པ། ལྷ་སྒྲིན་གདང་ན།
 དེས་སྒྲས་པ། བྱུགས་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་ན་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ཏུ་སྒྲུང་བར་སྒྱུར་ངོ་། །དགེ་སྟོང་
 རྣམས་བྱུགས་དེར་སོང་བ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་སྐྱག་བསུལ་གྱི་ཆོར་བས་ཉན་ཏེ། ཀུ་ཙ་
 འདོན་པ་ཐོས་ནས་དེ་རྣམས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྒྲུན་སྤར་དོང་ངོ་། །དགེ་སྟོང་རྣམས་ཐེ་

ཆོམ་སྒྲིམ་ཏེ་ཐེ་ཆོམ་ཐམས་ཅད་གཙོད་པ་སངས་རྒྱལ་བཙུག་པོ་ལ་ཞུས་པ།
 བཙུན་པ་ལྷ་སྒྲིམ་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་དོན་དུ་གཉེར་བས་སྐྱུག་བསྐལ་མེ་བཟད་པ་ཆ་བ་རྩལ་
 པ་ཡིད་དུ་མི་མཆི་བའི་ཆོར་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པ་ལ་གཟིགས། བཙུག་པོ་ལ་ཞུས་པ།
 བཀའ་སྐུལ་པ། དག་སྤོང་དག་ད་ལྟར་གྱི་འདི་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་བཟད་དེ། རི་ལྟར་འདི་འདས་
 པའི་དུས་ན་ཡང་གསེར་གྱི་ལྷ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་མ་ཡིན་པས་སྐྱུག་བསྐལ་བར་
 བྱུར་པ་དེ་ཉོན་ཅིག། དག་སྤོང་དག་སྤོང་བ་བྱོང་བྱེར་ལྷ་ཆ་སྤྱི་ན་ཁྱོ་ལམ་རིང་པོར་
 སོང་བའི་བྱད་མེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེའི་མདུན་དུ་བྱ་རོག་ཅིག་སྐྱད་སྐྱོན་པ་སྐྱོན་པར་འབྲིན་
 བས་དེས་སྒྲིམ་པ། བྱ་རོག་སོང་གིག་བྱ་རོག་སོང་གིག་གལ་ཏེ་བདག་གི་ཁྱིམ་ཐབ་བདེ་
 བར་འཁོར་ན་ཁྱོད་ལ་གསེར་གྱི་ལྷ་ཞིག་སྤྲིན་ནོ། ཅི་ཙམ་ན་དེའི་ཁྱིམ་ཐབ་དེ་ཡང་བདེ་
 བར་སྐར་འོངས་སོ། བྱ་རོག་དེ་གསེར་གྱི་ལྷའི་ཆེད་དུ་དེའི་མདུན་དུ་འདུག་ནས་སྐྱད་སྐྱོན་
 པ་སྐྱོན་པར་བྱུང་བ་དང་དེ་ནས་དེས་དེ་ལ་གསེར་གྱི་ལྷ་ཞིག་བྲིན་ནོ། དེས་དེ་བྲིན་ནས་
 བན་རྒྱུན་དུ་ཕྱིར་བ་དང་། དེ་གསེར་གྱི་ལྷའི་ཕྱིར་བྱ་ཁས་མགོ་བཙད་དོ། ལྷས་ཆོགས་སུ་
 བཙད་དེ་སྒྲིམ་པ། དོན་མེད་གཞི་དང་ལྷན་པ་ཡི། ཁོར་ནི་ཕུང་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། ཁང་གི་
 མགོ་ལ་གསེར་ཡོད་པའི། བྱ་རོག་གིས་ནི་ཕུང་བྱེད་བཙལ། བཙུག་པོ་ལ་ཞུས་པ།
 བཀའ་སྐུལ་པ། དག་སྤོང་དག་རི་སྐྱམ་དུ་སེམས། དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ཀྱི་བྱ་རོག་གང་ཡིན་པ་
 དེ་ནི་ལྷ་སྒྲིམ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་ཡང་འདི་གསེར་གྱི་རྒྱས་རྒྱལ་མ་ཡིན་པས་སྐྱུག་
 བསྐལ་བར་བྱུར་ནོ། ད་ལྟར་ཡང་འདི་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིར་སྐྱུག་
 བསྐལ་མེ་བཟད་པ་ཆ་བ་རྩལ་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ཆོར་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པར་བྱུར་
 ཏོ། ཡང་ལྷ་སྒྲིམ་གྱིས་མ་སྒྲིམ་དགའ་ལ་སྒྲིམ་པ། ཁོ་བོས་ནི་ཁྱོད་རྒྱལ་སྤིང་ལ་བཞག་གིས་
 ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁོ་བོ་སངས་རྒྱལ་ཉིད་དུ་རྒྱག་གིག། དེས་སྒྲིམ་པ། བཙུག་པོ་ལ་ཞུས་པ།
 ཞབས་ཀྱི་མཐེལ་ལ་ནི་འཁོར་ལོའི་མཆན་གྱིས་མཆན་པའི་རྟགས་ཡོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱང་
 པའི་མཐེལ་ལ་ནི་འཁོར་ལོའི་མཆན་གྱིས་མཆན་པའི་རྟགས་མེད་དོ། དེས་སྒྲིམ་པ། ཁོ་

བོས་ཀྱང་རྒྱུ་ལའི་མཐེལ་ལ་ནི་འཁོར་ལོའི་རྟགས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་དེས་ལྷགས་
 མགར་རྣམས་བཀུག་ནས་སྤྲས་པ། ཁོ་མོའི་རྒྱུ་ལའི་ལ་འཁོར་ལོ་འདྲི་རྒྱས་སམ། དེ་
 རྣམས་ཀྱིས་སྤྲས་པ། འཕགས་པ་གལ་ཏེ་ཆོར་བ་མཉམས་པོད་ནའོ། །དེས་སྤྲས་པ། པོད་
 ཀྱིས་ཀྱིས་ཤིག །དེ་རྣམས་ཀྱིས་བསམས་པ། འདི་མཐུ་དང་ལྷན་པ་ཡིན་པས་གལ་ཏེ་འདི་
 བཞིན་དུ་མྱེས་ན་རྟོག་པས་བདག་ཅག་སྟོག་དང་ཕལ་བར་འགྱུར་བའི་གནས་གང་ཡིན་པ་
 འདི་ཡོད་དོ་སྙམ་ནས། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཅིག་པ་འཕེགས་སུ་བཅུག་ནས་སྤྲས་པ། འཕགས་པ་
 ཅིག་པའི་བྱ་ག་འདིར་རྒྱུ་ལའི་གཉིས་ཆུག་ཤིག །དེས་ཅིག་པའི་བྱ་གར་རྒྱུ་ལའི་གཉིས་
 བཅུག་པ་དང་ལྷགས་མགར་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་མའི་ཁ་དོག་དུ་འདུག་པར་བྱས་ནས་
 རྒྱུ་ལའི་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་མེ་བཟད་པ་ཆ་བ་རྩལ་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ཆོར་
 བ་ཉམས་སུ་སྤོང་བར་གྱུར་ཏོ། །དག་སྤོང་རྣམས་ཀྱིས་གོ་ཀ་ལི་ཀ་ལ་འེས་པ། ལྷ་སྤྱིན་གང་
 ཅ། འྱོགས་གཤེ་མོ་ཞིག་ན་རྒྱུ་ལའི་མཐེལ་ལ་འཁོར་ལོའི་རྟགས་སྐྱབ་བོ། །དག་སྤོང་
 རྣམས་འྱོགས་དེར་སོང་བ་དང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོར་བས་ཉེན་ཅིང་ཀུ་ཙོ་
 འདོན་པ་ཡང་ཐོས་ནས་དེ་རྣམས་བཙོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྤྱན་སྤར་དོང་དོ། །དག་སྤོང་རྣམས་
 ཐེ་ཆོམ་སྤྱེས་ནས་ཐེ་ཆོམ་ཐམས་ཅད་གཙོད་པ། སངས་རྒྱས་བཙོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཁྱུས་པ།
 བཙུན་པ་ལྷ་སྤྱིན་རྒྱུ་ལའི་མཐེལ་ལ་འཁོར་ལོའི་རྟགས་དོན་དུ་གཉེར་བས་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་
 བཟད་པ་ཆ་བ་རྩལ་པ་ཡིད་དུ་མི་མཆི་བའི་ཆོར་བ་ཉམས་སུ་སྤོང་བར་གྱུར་པ་ལ་གཟིགས།
 བཙོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱེལ་པ། དག་སྤོང་དག་ད་ལྟར་གྱི་འདི་འབའ་ཞིག་དུ་མ་ཟད་
 དེ། རི་ལྟར་འདས་པའི་དུས་ན་ཡང་འདི་རྒྱུ་ལའི་རྒྱུ་ལའི་ཕྱིར་ཚུལ་མ་ཡིན་པས་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་
 བར་གྱུར་པ་དེ་ཉོན་ཅིག །དག་སྤོང་དག་སྤོན་གྱུར་བ་གངས་ཅན་ལ་སྤྱང་པོ་ཆེ་ཞིག་ཡོད་པ་
 རྒྱ་འཕུང་དུ་འབབས་པས་དེའི་བྱེ་བཞིན་ཕྲ་ཞིག་ཀྱང་བབས་པ་དང་། དེས་སྤྱང་པོ་ཆེའི་
 རྒྱུ་ལའི་མཐོང་ནས་བདག་ཉིད་ཀྱི་གོམ་པས་གཞལ་བར་བརྩམས་ཏེ་དེས་བསམས་པ། རྒྱུ་
 འདི་ནི་བདག་གི་ཡིན་ཞེས་དེ་མཆོང་ཞིང་རྒྱུ་ལའི་སྤྱིང་དུ་རྒྱུ་ལའི་འདོག་པ་ན་སྤོམ་དུ་མ་

ཁྱེད་ཀྱི་ཞེས་པའི་སྒྲིལ་ལྟུང་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ། །ལྷན་ཆོག་སྐྱེས་པའི་ཆུང་དེ་སྐྱེས་པ། མདོར་
 བ་སྒྲིལ་ཆེན་ཆེན་ཆེས་དང་། །ལྷན་པོ་ཁྱེད་ཆེས་མི་འདྲ་ཡི། །དོན་མེད་སྒྲོ་འདི་སྒྲོངས་ཀྱིས་
 སྐྱེས་པ། །དཔལ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏེ། །དགེ་སྒྲོང་དག་རི་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེས་པ། །དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ཀྱི་
 མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལྷ་སྐྱེས་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །དེ་ན་ཡང་འདི་ཆེན་ཆེས་ཀྱི་ཕྱིར་ཚུལ་མ་ཡིན་
 པས་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པར་གྱུར་ཏེ། །དེ་ལྷན་ཡང་འདི་ཆེན་པའི་མ་ཐོབ་པ་འཁོར་འཁོར་ཉམས་དོན་
 དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིར་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པའི་བཟང་བ་ཆོ་བ་ཚུལ་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ཆོར་བ་ཉམས་
 སུ་ཁྱེད་པར་གྱུར་ཏེ། །སངས་རྒྱུས་བཙུགས་པའི་ལྷན་ལྷན་ལྷན་པའི་ཁབ་ན་བྱ་ཆོད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་
 རི་ལ་གནོད་སྐྱེན་ཀྱུ་མ་མེ་རའི་གནས་ན་བཞུགས་སོ། །ལྷ་སྐྱེས་ཀྱིས་ཡང་མ་སྐྱེས་དག་ལ་
 སྐྱེས་པ། །ཁོ་ཐོས་ཁྱེད་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་དཔལ་བཞག་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁོ་ཐོས་སངས་རྒྱུས་སུ་གཞུགས་
 རུས་ཀྱིས། །དེ་ནི་ཁོ་ཐོས་དགེ་སྒྲོང་གོ་ཏེ་མ་སྐྱེས་དང་དབུལ་ཀྱིས་ཁྱེད་ཀྱིས་སྐྱེས་པས་དང་
 དཔལ་གང་དུ་བསད་པ་མ་སྐྱེས་ཀྱིས། །དེས་སྐྱེས་པ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀྱིས་ཀྱིས། །རི་ཅམ་ན་ལྷོ་
 རྒྱུགས་ནས་འཁྱུལ་འཁོར་ཀྱི་སྐྱེས་པ་ཀྱི་སྐྱེས་པ་དཔོན་ཞིག་འོངས་ནས་ལྷ་སྐྱེས་ཀྱིས་དེ་
 བཞུགས་ནས་སྐྱེས་པ། །ཀྱི་སྐྱེས་པ་དཔོན་ཁྱེད་ཀྱིས་མི་ལྷ་བརྒྱུས་འཕེན་པ་དེ་ལྷ་ཕུའི་སྐྱེས་པ་
 རུས་སམ། །དེས་སྐྱེས་པ། །འཕགས་པ་རུས་སོ། །དེས་དེ་ལ་སྐྱེས་ཀྱིས་དོ་འཕལ་བརྒྱ་སྐྱེད་རི་
 བ་བྱིན་ཞིང་མི་སྐྱེད་ཀྱི་སྐྱེད་པ་བྱིན་ནས་སྐྱེས་པ། །གནས་གང་ན་བཙུགས་ལྷན་ལྷན་
 བཞུགས་པ་དེའི་བྱང་ཐང་ཀྱི་བྱ་ཆོད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རིའི་སྐྱེད་དེར་སྐྱེས་པ་ཆོས་ཀྱིས། །སྐྱེས་པ་
 འཕེན་པའི་མི་ལྷ་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་འཁོད་དུ་བཞུགས་ཀོ། །གནས་གཞན་ཞིག་ཏུ་ཉིས་བརྒྱ་
 ལྷ་བཞུགས་འཁོད་དུ་བཞུགས་ནས་བསྐྱོད་ཀྱིས། །ཁྱེད་ཅག་གལ་ཏེ་དགེ་སྒྲོང་གོ་ཏེ་མ་འོངས་དང་
 སོད་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་སོད་ཅིག་དེའི་དོན་དུ་གནས་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཡང་མི་རྒྱུས་འཁོད་
 དུ་བཞུགས་ནས་ཐམས་ཅད་ལ་བསྐྱོད་ཀྱིས། །ཁྱེད་ཅག་གང་གི་གོར་དགེ་སྒྲོང་གོ་ཏེ་མ་འོངས་དང་
 དེ་དག་གིས་སོད་ཅིག། །བདག་ཉིད་ཀྱང་སྐྱེས་པ་གཞན་ཞིག་ཏུ་འདུག་ནས་འདི་རྒྱུས་ཀྱིས་
 འོར་དང་བདག་གིས་བསད་དོ་སྐྱེས་སོ། །རི་ཅམ་ན་མི་ལྷ་བརྒྱུས་སྐྱེས་པ་འཕེན་པར་

བརྩམས་ཏེ་སྤྲོས་པ། སུའི་ཕྱིར་སྤྲོགས་འཕང་། རི་ཅམ་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
 ལོད་ན་བཞུགས་པ་མཐོང་ནས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོས་པ། ཤེས་ལྡན་དག་བདག་ཅག་རང་གི་
 སྤྲོག་བཏང་བ་ནི་སྤྱི་ལྷ་དང་མིས་མཆོད་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བཞོངས་པ་
 བེ་དེ་ལྷ་མ་ཡིན་ཀྱིས་སྤྲོགས་ཐོར་རོ་ཞེས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོགས་ཐོར་ནས་བྱ་ཆོད་ཀྱི་ཕྱང་
 ཐོའི་རི་ལ་མན་ཚུན་དུ་རྒྱ་ཞིང་གནས་གང་ཞིག་ནས་བབས་ན་ལྷ་སྤྱིན་ཀྱིས་མི་མཐོང་བར་
 འགྱུར་སྤྲོས་མོ། །དེ་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐུགས་སུ་རྟུང་ནས་
 ཐེམ་སྤྲོས་ཤིག་སྤྲོལ་བ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཐེམ་སྤྲོས་མཐོང་ནས་འདི་སྤྲོས་དུ་སེམས་ཏེ།
 ཤེས་ལྡན་དག་ཐེམ་སྤྲོས་འདི་སྤྲོས་བཅུགས་སྤྲོས་ན་དེ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མ་ཐུས་ཡིན་
 བོ་སྤྲོས་ནས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ལྷག་པར་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་སེམས་མཛོན་པར་དང་བར་
 གྱུར་ཏེ་ཐེམ་སྤྲོས་དེ་ལས་བབས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ན་བ་དེར་དོང་ངོ་། །བཅོམ་
 ལྡན་འདས་ཀྱང་དེ་དག་འདུལ་བ་ཁོ་ན་ལ་ལྷོས་ནས་བྱ་ཆོད་ཕྱང་ཐོའི་རི་ལ་འཆག་ཅིང་
 བཞུགས་སོ། །དེ་ནས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་གཉིས་ལ་མགོ་བོས་
 བྲག་བྲས་ཏེ་ཆོས་མཉན་པའི་ཕྱིར་སྤྲོས་སྤྲོས་པ་འདུག་གོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་
 ཀྱི་བསམ་པ་དང་། བག་ལ་ཉལ་དང་། ཁམས་དང་། རང་བཞིན་མཁྱེན་ནས་གང་ཐོས་པས་
 འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་སོ་སོར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྷ་བུའི་ཆོས་བཤད་པ་མཛད་
 པས། དེ་རྣམས་ཀྱིས་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྷ་བའི་རིའི་ཆེ་མོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟོ་རྟེས་
 བཅོམ་ནས་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བྱ་མཛོན་སྤྲོས་དུ་བྲས་ཏེ་བདེན་པ་མཐོང་བ་དང་
 ལན་གསུམ་དུ་ཆེད་དུ་བརྗོད་པས་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ། བཅུན་པ་བདག་ཅག་ལ་པས་མ་
 བགྱིས། མས་མ་ལགས། རྒྱལ་བོས་མ་ལགས། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ལགས། སྤྲག་པས་མ་
 ལགས། རང་གི་སྤྱེ་བོ་དང་གཉེན་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་མ་ལགས། སྤྱོན་ཀྱི་འདས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 མ་ལགས། དག་སྦྱོར་དང་བྲམ་ཟེ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ལགས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་བཅོམ་ལྡན་
 འདས་ཀྱིས་བདག་ཅག་ལ་མཛད་དེ། དཔྱུལ་བ་དང་། དུང་འགྲོ་དང་། ཡི་དྲགས་རྣམས་ནས་

ནི་ཀྲང་པ་བྲངས། ལྷ་དང་མི་རྣམས་སུ་ནི་རབ་ཏུ་བཞག། འཁོར་བའི་ནི་མཐར་བཀྲིས། ཁྲག་
 དང་མཆི་མའི་རྒྱ་མཆོའི་བསྐྱམས། རྩས་པའི་རི་བོ་ལས་ནི་བསྐྱལ། རན་སོང་གི་སྒོ་རྣམས་
 ནི་བསྐྱལ། མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་སྒོ་རྣམས་ནི་བྱེ། ཐོག་མ་མེད་པའི་རྩས་ནས་བསགས་
 པའི་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྷ་པའི་རིའི་ཅེ་མོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩོམ་བཅོམ་ནས་རྒྱན་
 ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་ཏུ་བཀྲིས་ཏེ། བཅུན་པ་བདག་ཅག་ནི་འཕགས་
 མོ། ཁའོན་པར་འཕགས་མོ། བདག་ཅག་བཅོམ་ལྷན་འདས་དང་ཆོས་དང་དགེ་སློང་གི་
 དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི་ལགས་ཀྱིས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བདག་ཅག་དགེ་བསྟེན་
 ཏུ་གཟུང་ཏུ་གསོལ། དེང་སྐྱབ་ཆད་ཏུ་རི་སྤྱིད་འཆོའི་བར་ཏུ་སྒོག་དང་ཡང་བསྐྱོས་ཏེ་
 སྐྱབས་སུ་མཆི་བར་མངོན་པར་དད་ལགས་མོ་ཞེས་གསོལ་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་
 ལྷན་སྐྱེས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་ལྷ་རྣམས་སྒྲང་བར་བཅུམས་མོ། འབྲུལ་འཁོར་ཀྱི་སྐྱེ་ཅལ་ཀྱི་
 སྒོ་བ་དཔོན་ཡང་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་བཟོངས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཅོ་སྐྱེས་
 ཏུ་བསམས་ནས། དེ་རྣམས་ཀྱི་བྱི་བཞིན་ཐེམ་སྐྱས་ལ་བབས་ནས་སྤྱིག་གི་དོ་ཤལ་བརྒྱ་
 སྒོང་རི་བཞེར་ཏེ་བྲོས་མོ། ལྷ་སྤྱིན་ནི་རྩོ་བ་འཕེན་པར་དགའ་བས་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་ལྷ་བན་
 མ་འཕངས་མོ་སྐྱེས་སྟེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་ལྷ་བརྒྱ་པོ་གཞན་ཁྱིད་དེ་བྱ་ཤོད་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་རི་
 ལ་འཛིག་པར་བཅུམས་པ་ན། མི་ལྷ་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྤྱན་སྐྱེན་ཆོས་
 ཉན་པ་མཐོང་ངོ། ཁཐོང་ནས་ཀྱང་ལྷག་པར་ཡང་མི་བཟོང་བ་སྐྱེས་ཏེ་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་
 ལས་བྱ་ཤོད་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་རི་ལ་འཛིག་པ་དང་། རི་ཅམ་ན་འབྲུལ་འཁོར་ཀྱི་སྒོ་བ་དཔོན་
 ཡང་བྲོས་པར་མཐོང་ནས། དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་ལྷ་བརྒྱ་དང་སྒྲིགས་འཕང་བར་
 བཅུམས་མོ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དགོངས་པ། ར་ཉིད་ཀྱིས་ལས་ཆོགས་རྟེན་པ། རྒྱན་
 ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བ། འོད་པ་བཞིན་ཏུ་ཉེ་བར་གནས་པ། གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་བར་འབྱུར་
 པའི་ལས་དག་བྱས་ཤིང་བསགས་པས། ར་ཉིད་ཀྱིས་ལས་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་དག་
 གཞན་སུ་ཞིག་གིས་སོ་སོར་སྤྱོད་བར་འབྱུར་སྐྱེས་ཏུ་དགོངས་ནས་མི་ལྷ་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་ལ་

འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཤེས་ལྡན་དག་ལྷ་སྒྲིན་ཀུན་ནས་དགྲིས་པ་དྲག་པོ་ལ་གནས་
ནས་བྱ་ཆོད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རི་ལ་འཛེག་གིས་དང་ཤིག་ཀྱི་འདི་དག་ནི་དཔེ་ལས་ཡིན་ནོ། །དེ་
ནས་མི་ལྷ་བརྒྱ་པོ་དེ་དྲག་ཤོས་སོ། །ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་མཛོང་བ་ནི་ལོག་ཏུ་འཇུག་པ་
ཡིན་པས་དེ་ནས་གཞོད་སྒྲིན་ལག་ན་དོ་རྩེས་འདི་སྤྲུལ་དུ་སེམས་ཏེ། ལྷ་སྒྲིན་ནི་བཙུག་ལྷན་
འདས་པ་གོངས་པའི་ཕྱིར་པ་རོལ་གཞོན་པ་བྱེད་དོ་སྤྲུལ་དུ་བསམས་ནས། གཞོད་སྒྲིན་ཀུམ་
བེ་ར་གང་ན་བ་དེར་སོང་སྟེ་ཕྱིན་པ་དང་། གཞོད་སྒྲིན་ཀུམ་བེ་ར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྤྲུལ་
སོ། །ལྷ་སྒྲིན་ནི་བྱ་ཆོད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རི་ལ་སྒྲོགས་ཀྱིས་བཙུག་ལྷན་འདས་ལ་དོ་བ་འཕེན་
པར་ཚུལ་ལ། བཙུག་ལྷན་འདས་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་གནས་ན་བཞུགས་ན། དེ་ལ་ཁོ་ཤོས་འབད་དེ་དོ་
བ་བར་སྤང་ལ་དོ་རྩེས་བྱེ་མར་བརྒྱག་ན་གལ་ཏེ་བྱེ་མར་བརྒྱགས་པའི་དུམ་བྱུས་བཙུག་
ལྷན་འདས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འབབ་པར་འགྱུར་གྱིས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐོགས་ཀྱིས་ཤིག་ དེས་སྤྲུལ་པ།
བདག་བཀའ་བཞེན་འཆལ་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ནི་ཐོགས་མེད་པ་ན་བཞུགས་བཞུགས་
ནས་རིའི་ཕྱག་ཏུ་གཤེགས་སོ། །ལྷ་སྒྲིན་འཁོར་ལྷ་བརྒྱ་པོས་སྒྲོགས་དངས་ཏེ་བཙུག་ལྷན་
འདས་ལ་དོ་བ་འཕངས་སོ། །གཞོད་སྒྲིན་ལག་ན་དོ་རྩེའི་དོ་རྩེས་བྱེ་མར་བྱས་པ་ལས་དེའི་
བྱེད་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་གནས་སུ་ཕྱུང་དུ་ཆབ་གཞོད་སྒྲིན་ཀུམ་བེ་ར་ས་ལེགས་པར་མ་
ཟེན་པ་དེས་བསད་ནས་དོ་བའི་དུམ་བྱུ་ཡར་བ་ཞིག་གིས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མ་
བྱུང་བར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དེའི་ཆེ་ཆེགས་སུ་བཅད་དེ་བཀའ་སྩལ་
པ། གང་དུ་གནས་ན་ལས་ཀྱིས་མི་རྩེ་བའི། །ས་སྒྲོགས་དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །བར་སྤང་
ཉིད་མིན་རྒྱ་མཆོའི་ནང་མིན་ཞིང་། །རི་པོའི་ཕྱག་ཏུ་ཞུགས་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །གཞོད་སྒྲིན་
ཀུམ་བེ་ར་ཡང་དགེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཤི་སྟེ་ཤི་ནས་སུམ་བུ་ཅ་གསུམ་པའི་ལྷ་བྱ་ཚོས་པ་
རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྒྲེས་སོ། །སྤྲོ་བ་ཤད་ནི། དེན་ལན་བསམ་པའི་མདོ་¹⁶བཅུ་ལས། ལྷ་སྒྲིན་
ཞེས་བྱ་བ་ཡང་དེའི་པ་མས་ལྷ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་བྱ་རྟེད་པས་ན་ལྷ་སྒྲིན་ཞེས་མིང་དུ་
བཏགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོར་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་

རྟོ། །དགོན་པ་ལ་གནས་པར་མི་བྱ་སྟེ། སྤྱིན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིན་པའི་བསོད་ནམས་ཡོངས་
སུ་སྦྱང་བ་མེད་པའི་བྱིར་རྟོ། །ཞེས་ལུང་གཞི་ལས་གསུངས་པ་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བར་
གསུངས་སོ། །

ལྷག་པར་བཞག ། བཅོས་བསྐྱང་མེད་པར་བཞག་པ། 2 (ཕྱག་ཆེན) སེམས་ལ་ཡིན་མིན་ལེགས་ཉེས་
ལ་སོགས་པའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་འཆིང་བ་མེད་པར་ཞེན་མེད་འཛིན་མེད་དུ་ལེགས་ཀྱིས་
གཏོང་བའོ། །ཕྱག་ཆེན་ལྷ་བའི་འོད་ཟེར་ན་གསལ།

ལྷག་པར་ཤོད། སྤྱིས་གསང་མེད་པར་ཤོད་ཅེས་པའི་དོན།

ལྷག་པར་བཤད། ། གསལ་སོའམ་སྤྱིས་གསང་མེད་པར་བཤད་པ། ས་པཌ་གྱི་ལེགས་བཤད་འབྲུག་
གྱི་བྲ་བ་ལས། མ་བཤད་ན་མས་ཀྱང་མི་གོ་བས་ལྷག་པར་ཤོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྐད་ཆ་
ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པ་བཤད་པའི་དོན་ལ་ཆོག་མཛོད་རྣམས་སུ་བཤད།

ལྷང་བཟེད། (འདུལ་བ) སྦྱོང་པོར།

ལྷང་བཟེད་ཁ་སྒྲུབས། (འདུལ་བ) ཁྱིམ་པ་ལ་བཀལ་བའི་འདུལ་བའི་ཆད་ལས་ལེག་སྟེ། ཁྱིམ་པས་རབ་
ཏུ་བྱུང་བ་ལ་གཤེ་སྦྱར་འདེབས་ན་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་རབ་བྱུང་
རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་ཡོངས་སྦྱོང་བ་སྦྱོང་བའི་ཆད་ལས།

ལྷང་བཟེད་འཆང་བའི་སྤང་པ། (འདུལ་བ) ལྷང་བཟེད་ཞག་ཅུ་འཆང་སྤང་དང་འདྲ།

ལྷང་བཟེད་དོ་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་ལེན་པའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་གསུམ་
པ། ལྷང་བཟེད་དོ་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་ལེན་པའི་ལྷང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྱོང་
གིས་ཁྱིམ་པས་བསོད་སྟོམས་བསྒྲུབས་ཤིང་ཅི་བདེར་མ་བྱས་པར་ཆད་ཡོངས་སུ་མ་
དབགས་པ་ལས་དུས་སུ་རུང་བ་ལྷང་བཟེད་དོའམ་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་སྤངས་ཏེ་གནས་
གཞན་དུ་ཁྱེར་ཏེ་ཐོས་པ་ལས་སྤྱར་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་
བྱག་ལྷེས་བསོད་སྟོམས་བསྐྱང་ཆད་ལས་ལྷག་པར་སྤངས་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་
སོ། །དགག་བྱ་ནི་སྤྱིན་བདག་གི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་གཞོད་པ་དང་། ཆོད་མི་ཤེས་པའོ། །སོ་

སོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། དགེ་སློང་རབ་རྩ་མང་པོ་དག་ཁྱིམ་རྣམས་སུ་དོང་བ་ལས། གཤམ་
 ཉེ་དེ་དག་ལ་བྲམ་ཟེ་དང་། ཁྱིམ་བདག་དང་བ་ཅན་དག་གིས་བྱེ་དང་ཁྲུང་བ་དག་དུས་ཀྱིས་
 ལྟོབས་པར་གྱུར་ལ། འདོད་ན་དགེ་སློང་དེ་དག་གིས་ལྷུང་བཟེད་གང་བ་གཉིས་སམ་གསུམ་
 གླང་བར་བྱའོ། ཁྱིམ་ལས་ལྷག་པར་ལེན་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷུང་བཟེད་ཞག་ཅུ་འཆང་སྤང་། (འདུལ་བ) སྤང་ལྷུང་སུམ་ཅུའི་ཉེར་གཉིས་ལ། ལྷུང་བཟེད་འཆང་བའི་
 སྤང་བའི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སློང་གིས་རང་དབང་བའི་ལྷུང་བཟེད་བྱིན་གྱིས་མ་
 བརྒྱབས་པར་རང་ངམ་ཤན་ལྟོབས་ཀྱིས་ཞག་བཅུ་འདས་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤྱོད་
 གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་བྱུག་སྤེས་ལྷུང་བཟེད་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པར་འཆང་བ་ལས་སྤང་
 བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་མོ། །དགག་བྱ་ནི་འདོད་པ་ཆེ་བའོ། །

ལྷུང་བཟེད་ལྷག་པོ་འཆོལ་བའི་སྤང་ལྷུང་། (འདུལ་བ) སྤང་ལྷུང་སུམ་ཅུའི་ཉེར་གཉིས་ལ། ལྷུང་བཟེད་
 ལྷག་པོ་འཆོལ་བའི་སྤང་བའི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སློང་གིས་རང་ལ་ལྷུང་བཟེད་ཡོད་
 བཞིན་དུ་ཁྱིམ་པ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་ལྷུང་བཟེད་གླངས་ཉེ་ཐོབ་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་
 དངོས་གཞིའོ། །སྤྱོད་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་ལྷུང་བཟེད་གླངས་པ་ལས་སྤང་བའི་
 ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་མོ། །དགག་བྱ་ནི་སྤྱིན་བདག་གི་ཡོ་བྱད་ལ་གཞོད་པ་དང་། རང་འདོད་པ་
 ཆེ་བའོ། །

ལྷུང་ལྷུང་། འབབ་ཆུ་འབབ་པའི་སྤྱ། པཎ་ཆེན་སློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱིས། དབུ་བའི་ཕྱང་བ་
 སུ་ཉིག་གི་དོ་ཤམ་ལྟར་མཛེས་པའི་འབབ་ཆུ་དུ་མ་ནི་ལྷུང་ལྷུང་གི་སྤྱ་སྤྱོག་ ཞེས་དང་། རེ་
 གྲུང་ཐང་པས། གཟུར་གནས་རིག་པར་ལྷན་པ་དེས། །གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལེན་པར་
 བྱེད། །སྤང་ལྷུང་ས་གཙང་མའི་དལ་འགྲོ་མ། །ལྷུང་ལྷུང་ཟེར་ཞིང་མེ་ཉོག་འབྱ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །

ལྷན་གྱིས་བྱུག། ལྷན་བྱུབ་ལ་གཟིགས། ལྷུང་གླང་རྒྱུག་ལས། སློ་བུར་རྣམ་དག་འབད་ཚོལ་ཉེ་བར་
 ཞི་བའི་ལྷན་གྱིས་བྱུབ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།

ལྷོ་མ་གྱུ་བ། འབད་མེད་དུ་གྱུ་བ། ཚེ་ལ་བ་ལ་མ་ལྷོ་མ་བར་གྱུ་བ། ལྷོ་མ་གྱིས་གྱུ་བ། རྒྱུད་ལྷོ་མ་
རྒྱུ་མ་ལ། གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷོ་མ་གྱུ་བ་ཏུ་འབྱུག་པའི་འགལ་རྒྱུན་མ་བཞི། ཤེས་སྤྱོད་
གྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱུ་མ་ལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཞེས་
པ། ལུས་དག་གི་ལས་མཛོན་བར་འདུ་བྱེད་པའི་ཀུན་སྒྲོང་གི་ཚེ་ལ་བ་མ་ལོ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཉི་
བར་ཞི་བ་ན། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་ཅིང་། གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷོ་མ་གྱུ་བ་ཏུ་འབྱུག་པ་ཡིན་
ན། །ཞེས་གསུངས།

ལྷོ་མ་ལེན་པ། 1 དང་དུ་ལེན་པ། དོན་དུ་གཉེར་བ། དོ་སྤང་ཆེན་པོས་ལག་ལེན་དུ་བསྐྱར་བ། གལ་
འགངས་ཆེན་པོར་བཅུས་ཏེ། ལག་ལེན་དུ་བསྐྱར་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། 2 མཐོ་སྤྱོད་བཅས་འདུ་
སྤྱོད་བྱེད་པ། བརྒྱུད་སྒྲོང་པའི་དགའ་འགྲེལ་སྤྱིང་པོ་མཆོག་ལས། ཟང་ཟིང་ཇུས་སོ། །དེ་
ལྷོ་མ་ལེན་པ་ནི་ཟང་ཟིང་འདི་དག་ལ་འདུ་བ་ནི་ལྷོ་མ་ལེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷོ་མ་མཁན་ཆེན་ཕྱག་རྡོར་བ། ལྷོ་མ་གྱུ་བ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་དོན་གཅིག
ལྷོ་མ་གྱུ་བ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན། རེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་བཀའ་གདམས་ལམ་རིམ་གསན་
ལུལ་གྱི་སྒྲ་མ་ཞིག ལྷོ་མ་གྱུ་བ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ལྷོ་མ་གྱུ་བ་ཆེན་ལས་
ཀྱི་དོ་ཇེ། ལྷོ་མ་མཁན་ཆེན་ཕྱག་རྡོར་བ། ལྷོ་མ་རྗེ་བཙུན་ཕྱག་རྡོར་བ། ལྷོ་མ་ཕྱག་རྡོར་
བ། རེ་བཙུན་ཕྱག་རྡོར་བ། ལྷོ་མ་ཆེན་ལས་ཀྱི་དོ་ཇེ། ལས་ཀྱི་དོ་ཇེ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ལྷོ་མ་གྱུ་བ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་རེ་ལོ་ཆེ་ཐོག་མར་
མཇུག་སྐབས། ལྷོ་མ་གྱུ་བ་ཆེན་པ་དགྲུང་གྲངས་བདུན་ལ་མེབས་ཡོད། ལྷོ་མ་གྱུ་བ་ཆེན་
དང་མཇུག་ཚུལ་ལས། ལྷོ་མ་མཁན་ཆེན་དང་མཇུག་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འདི་རྣམས་ནི།
རེ་ལོ་དངོས་སྒྲོབ་བཞེས་གཉེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་དང་། མདོ་ཁམས་པ་རྒྱལ་མཆོན་བཟང་
པོ་སོགས་དག་པའི་བཞེས་གཉེན་མང་པས་མཁན་ཆེན་ཕྱག་རྡོར་བ་མཇུག་བར་བྱོན་ནས་
ཁོང་རྣམས་ཀྱིས་མཁན་ཆེན་ལ་བདག་ཅག་གི་སྒྲ་མ་དམ་པ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་བྱེད་ཀྱི་
མཆོན་བཟོད་པ་ན་མཆོངས་མེད་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་པ་ཞེས་དང་། ལྷོ་མ་རྗེ་བཙུན་

ཕྱག་རྒྱུ་བ་འདི་སྐད་གསུངས་ཞེས་བཀའ་བྲིན་ཆེ་ཞིང་ངོ་མཆར་བའི་བསྐྱགས་བ་མཛོད་
 གྱིན་འདུག་པས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་དང་མཛུལ་དུ་ས་ངོ་མཆར་བའི་གཟིགས་སྤང་དང་། རྟགས་
 རྟེན་འབྲེལ་འབྲུང་ཚུལ་རྣམས་གསུང་འཆའ་ཞེས་ནན་ཆེར་ཁྲུས་པའི་ངོར་མཁན་ཆེན་ཉིད་
 རས་བཀའ་སྩལ་ཚུལ་གྱི་ཟིན་ཟིན་ཉུང་དུ་ཡི་གེར་འཁོད་པ་ཞིག་འདུག་པ་ལྟར་བཀོད་
 པའོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེ་ཉིན་མར་ཆེན་མོར་ཡང་དེ་བཞིན་བཀོད་ཡོད། གཞན་ཡང་། དེ་
 ཉིད་ལས། རྗེ་ཉིན་མར་ཆེན་མོ་ལས། གཞན་ཡང་འཕགས་པོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་པན་གྲུབ་
 སོགས་ཀྱི་རྣམ་འོང་ཇི་སྟེད་བཟུང་བའི་ཚུལ་ནི། ལྟོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ལས་ཀྱི་རྟོ་རྗེ་འཕགས་
 རས་དུ། གྲུབ་ཆེན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གསང་བའི་བདག་པོ་ལ་སྒྲུན་པོ་བ་ལང་རྗེས་ཀྱང་ཆོག་ཟིན་
 ཅིང་དོན་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཁ་གསལ་ལ་ཆོག་ཉུང་ག། དོན་རྒྱ་ཆེ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་
 ལྷ་སྤྱང་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཤིག་མ་ཉི་ལྷ་ཏྲ་ལྷོ་ཁྲུས་ངོར་བདག་ལས་ཀྱི་རྟོ་རྗེས་གསོལ་བ་
 བཏབ་པའི་དོན་དུ་གདམས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་བསྟན་དུ་གསོལ་ཞེས་ཁྲུས་པ་ན།
 ཞེས་གསུངས་མོ། །

ལྟོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ལས་ཀྱི་རྟོ་རྗེ། ལྟོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནས་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་འབྲ།

ལྟོ་བྲག་རྗེ་བཙུན་ཕྱག་རྒྱུ་བ་། ལྟོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནས་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་འབྲ།

ལྟོ་ཡིག་འདུག་ཡུལ་གྱི་ཡི་གེ

ལྟོགས་པ། ༡ ལྟོགས་པ། ལྟོགས་པའི་དོན། དུ་ཀྱུ་ལས་གོས་བཟང་ལས། དེས་ཀྱིས་ཡེ་གོ་བ་ཤུར་
 མ་ཐུན་བྱ་ལྟོགས་པ་དང་བསྟན་འཕྲོ་མ་རྣམས་དཔེ་ཐོག་ནས་ཁྲིད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
 ༢ (འདུལ་བ) ལྟོགས་པ་ནི་བསྟན་པ་འཕམ་འབྲུ་བ་དང་སྤངས་པ་ལ་འདུག་སྟེ། འདུལ་བ་ལས།
 མེ་ཉོག་ལྟོགས་ལ་དགེ་སྤོང་རྣམས་ལ་བྲིམས་ཤིག །ཅེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། ༣ ལྟར་ལོག་
 པའམ་ཁྲུག་པ། (ཡུལ་སྐད) བར་ཤོར་བའི་དངོས་པོ་ལྟར་ལོན་པའམ་ཁྲུག་པ། ཞེས་བོད་རྒྱ་
 ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས་གསལ།

ཨ། 1 ཀ་མད་སུམ་ཅུའི་ཐ་མ། 2 ལེགས་སྦྱར་གྱི་དགག་ཆིག་གི་དོད་ཅིག ཨ་དང་མ་དང་ན་དང་རྒྱ་
དག་ རྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་ལས་དགག་ཆིག་ཏུ་གསུངས་སོ། 3 ལེགས་སྦྱར་
གྱི་ཨ་བྱུང་གི་དོད། 4 རྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་སྤྲ་ཞིག ཤེར་བྱེན་ཡི་གེ་གཅིག་མ་ཟེར་བ་ཡང་།
ཨ་ཡིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཨ་ཡིག་གིས་ཤེར་བྱེན་ནམ་རྟོང་ཉིད་མཆོན་ཚུལ་རྩེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་
ན། ཨ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་བདག་མེད་གྱི་སྐད་དོད་ “ཨ་རྒྱུ” ཞེས་པའི་ཆིག་འདི་བསྐྱུས་པ་
ཡིན་ཏེ། ས་པཎ་གྱི་འཇམ་དཔལ་གྱི་བསྟོད་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། གཞན་ཡང་རྒྱུད་དག་
ལས། ཨ། “ཨ་རྒྱུ” ནི་བདག་མེད་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཨ་ཀ་རུ། <ཨ་གུ་རུ> ཤིང་ཤ་པ། བདུག་སྟོས་སྟན་གྱི་བྱུང་པར་ཤིང་ཤ་པ་ཡང་ཟེར། ཨ་གུ་རུ་བྱུར་
ཆག་པ་སྟེ། བསྐྱར་ན་ལྟེ་མེད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་ “ཨ” དགག་སྦྱར་དང་། “གུ་
རུ” ནི་ལྟེ་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ནི་ཉ་ཅང་ལྟེ་ལ་མཁྱེས་པའི་ཤིང་ཞིག་ཡིན་པས། འདི་ལ་ལྟེ་
མེད་ཅེས་བཏགས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཡིན་ནམ།

ཨ་སྤྱ། སྤྱ་བོ་མི་ནག་ མི་ནག་སྤྱ་བོའི་དོན་དུ། བེའུ་བུམ་སྟོན་པའི་མིང་བརྟལ་གྱི་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་
བཤད་པ་སོམ་ཉིད་སུན་སེལ་ལས་བཤད། བེའུ་འབྲེལ་ལས། ལུང་བ་ལུང་པའི་ཨ་སྤྱ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་བ་ཚོགས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་བས། ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ།

ཨ་ག་རུ། ཨ་ཀ་རུ་དང་འདྲ།

ཨ་ཅང་། ཉ་ཅང་། བེའུ་འབྲེལ་ལས། རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཀྱང་ཨ་ཅང་ཁོན་སྦྱར་མ་འཆོལ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟ་བུའོ།

ཨ་ཅང་ཅང་། (པལ་སྐད་) ཤོད་མི་དགོས། མོས་བདེན། ཡིན་དང་ཡིན། སྒྲོས་ཅི་དགོས། ཨ་ཅང་ཆེ་
དང་དོན་འདྲ་བ་ཡིན་འདྲ།

ཨ་ཅང་ཆེ། ལྷ་ཅི་སྒྲོས། སྒྲོས་ཅི་དགོས། བར་ཞོག་བཅས་ཀྱི་དོན། ཨ་ཅང་ཅང་དང་དོན་གཅིག་དཔེ་
ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་པ་༥ལས། གཞན་དོན་དག་ཨ་ཅང་ཆེ་སྟེ། རང་
དོན་ཡང་མི་ཉུས། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཨ་ཆུ། གང་དཔྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་བཞི་བ། གང་བའི་སྤྱག་བསྐལ་གྱིས་ཨ་ཆུ་ཞེས་སྟེ་དག་རྒྱུན་མི་འཆད་
དུ་འདོན་པ།

ཨ་ཉོག་གིས་པ། སྤྱག་གྲ་རྒྱུད་རྒྱུད་། སྟོག་ཅེས་གྲང་ཟེར། ཨ་ཉོག་གི་འབྲི་རྒྱུད་གཞན་ལ་ཨ་སྟོག་
ཅེས་འབྲི།

ཨ་ཉི་ཤ། (ལེགས་སྦྱར་) རོ་བོ་རྗེའི་མཆན་གྱི་རྣམ་གངས་ཤིག་ བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། ལུལ་བྱང་ཞེས་
བྲ། ལུལ་དུ་བྱང་བ། རོ་བོ་རྗེའི་མཆན་དངོས་ནི། རྒྱ་པོ་ཀ་ར་གྱི་རྒྱ་ན་སྟེ། བོད་སྐད་དུ་
བསྐྱར་ན་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ལྷ་བ་ཡིན། བོད་དུ་ཕེབས་ནས་སྤྲ་སྤྲ་མ་བྱང་རྒྱབ་
འོད་གྱིས་ཨ་ཉི་ཤ་ཞེས་མཆན་གསོལ་བར་བཤད།

ཨ་ཉི་ཡོ་ག (ལེགས་སྦྱར་) ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར། མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་ལས། ཨ་ཉི་ཡོ་ག་ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་
ཡིན་པའི་ཨ་ཉི་ཉིད་ཟབ་མོའས་ཉིང་ཁའི་ལྷ་བྱའི་དོན་དུ་རྫོམ་པས་ཟབ་ཉིག་དང་ཡང་ཉིག་
སོགས་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཨ་སྟོང་། གཉིད་བྱོ་བ་དང་ཐང་ཆད་པ་སོགས་གྱིས་ཁ་གདངས་ཤིང་ལུས་གྱིས་རྒྱུང་ཤད་བྱེད་པའི་
མིང་། དེ་ལ་སྤྲུལ་བ་དང་གཡལ་བ་ཡང་ཟེར།

ཨ་ཐུང་། 1 དབུ་ཆེན་གྱི་ཤད་བྱེད་དུ་འབྲེང་བའི་རྣམ་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ ཁམས་དམར་ཆའི་དངས་མ་
མཆོན་བྱེད་དང་། ཡང་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་པ་མོ་མཆོན་བྱེད་ཀྱང་ཡིན། 2 ལེགས་སྦྱར་གྱི་
དབྱངས་ཡིག་བཅུ་དྲུག་གི་དང་པོ་སྟེ། ཤད་ཐེད་པའི་ཨ་ཡིག་རྒྱུད་པ་དེའོ། །བོད་ཡིག་གི་
གཟུགས་སུ་བྲས་ན། ཨ་ འ་རྒྱ་བཏགས་པའི་ཨ་ལ་ཨ་རིང་བོ་དང་། འ་རྒྱུད་ཐེད་པའི་ཨ་ལ་

ཨ་མུང་ཟེད། རིང་མུང་ནི་སྐད་གདངས་རིང་མུང་གི་ཁྲད་པར་རོ། །

ཨ་མུང་ཤད་གྱི་ནམ་པ་ཅན། ཨ་མུང་ཡང་ཟེད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལྷེ་བའི་མི་ཤིགས་པའི་ཨ་མུང་ནི།
གཏུམ་མོའི་རྟེན་དང་ཁམས་དམར་ཆའི་དྲངས་མ་མཆོན་བྱེད་ཅིག དབྱིབས་ནི་དབྱ་ཆེན་
གྱི་ཤད་བྱེན་དུ་འབྲེང་བའི་ནམ་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད། ལྷེ་གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཨ་མུང་ནི།
ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སྟག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་མཆོན་བྱེད་ཡིན་ཞིང་། འཇམ་དཔལ་མཆོན་བརྗོད་ལས།
ཨ་ནི་ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཅེས་པའི་ཨ་དེ་ཡང་། ལྷེ་གའི་མི་ཤིགས་པའི་སྟག་འཛིན་
གྱི་རྒྱུང་ཕྱ་མོ་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཨ་མུང་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞིབ་པ་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་
སོགས་སུ་གཟིགས།

ཨ་དན། (ཤིགས་སྐར) མེ་ལོང་།

ཨ་མདོ། འཕྱི་རྒྱུའི་མེ་ལོའི་ལུང་རིང་བཀྲལ་བའི་བ་ཡན་ཏ་རའི་ཤར་ངོས་ཨ་ཆེན་གངས་རྒྱལ་གྱི་རི་
དང་། མདོ་ལ་གཉིས་གྱི་མིང་བསྟོམས་པས་དེ་མན་ཆད་ལ་ཨ་མདོ་ཟེར་སྟེ། བཤད་ཀྱང་དེས་
ཤེས་སོ་དེ་ངོས་གྱི་རྒྱ་རམས་ཕྱོགས་འདྲེས་གྱིས་མ་གཡང་བྱུག་མོའི་གཞུང་དུ་འབབ་བ་ལ་
མ་རྒྱུད་གྲགས་པ་མཆོ་སོ་ལོ་མའམ་སྐྱ་རེངས་གྱི་གཞུང་རྒྱུད་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འཁྱོག་པའི་
ཁྲག་སོ་མན་ཆད་ཨ་མདོ་ཉིད་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་ཞེས་འབྱུང་། ཡང་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དུ་
བྱེ་བའི་ཆེ་མངའ་རིས་གྲུང་ཐང་ནས་སོག་ལ་སྐྱ་བོ་ཡན་ཆད་དབུས་གཙང་ཆོས་གྱི་ཆོལ་ཁ།
དེ་ནས་མ་རྒྱུའི་ཁྲག་པ་ཡན་མདོ་སྟོད་མའི་ཆོལ་ཁ། དེ་ནས་རྒྱུའི་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཡན་
མདོ་སྟོད་ཉིད་ཆོལ་ཁར་བྱེད། ཅེས་མདོ་སྟོད་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ་བ་ལྟར་ལ། ཡང་དགེ་
འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེང་དཀར་པོ་ལས། ཨ་མདོའི་སྐྱ་བཤད་ལ་ཨ་མདོ་
བྱ་བ་ནི་མདོ་བྱ་བའི་ཆོག་འདིའི་སྟོན་འཇུག་དག་པར་སྟོག་པའི་དབང་གིས་ཨ་སྐྱ་ཞིག་སྟོན་
ལ་རང་ཕྱགས་གྱིས་བྱུང་བ་ཅམ་ཡིན་ལ། ཨ་མདོའི་ཡུལ་སྤྱི་ལ་སྐྱ་མོའི་དུས་ནས་ཅིང་ཁ་
བདེ་ཁམས་སུ་གྲགས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པས་ཨ་མདོའི་སྐྱ་བཤད་རྒྱལ་གཉིས་སུ་སྒྲུང་
རོ། །

ཨ་ནི་ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་མཆོག་གི་ཕྱིང་གའི་ཨ་ཐུང་ལ་ཟེར། རྒྱ་མཚན་ནི་སྤྱིང་གའི་སྤྱགས་འཁོར་གྱི་
དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་གཞན་ནས་ས་ལས་འོད་གསལ་འཆར་བ་ལ་ཨ་ཐུང་ཉིད་མཆོག་
ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲམ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལ་གཞི་བྱས།

ཨ་བྲ། <ཨ་ཏ> ༡ རྒྱང་དུ་འཕམ་པ་མའི་དོན་ཡིན། ཨ་བྲ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་འཇུག་ “ཨ་ཏ” རྒྱང་ཆག་
པར། སྟོགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་ཤུར་ཁང་དུ་བཤད། ༢ བྱིས་པའམ་གཞོན་ཀྱི་
དོན་དུ་འདྲ་བཤད། ༣ རྒྱ་མའི་གཅེས་མིང་དུ་འདྲ་བཤད།

ཨ་པའི་སྐད། བོ་རྟོ་བའི་དཔེ་ཆོས་རིག་ཆེན་སྤངས་པར། ཨ་པའི་སྐད་དུ་ཁ་ཆེས་སྦྱང། ཞེས་པའི་
ཨ་པའི་སྐད་ཅེས་པའི་ལོ་རྒྱས་ནི། སྟོན་སྦྱ་གུ་ཞིག་ནང་ལ་པ་ཀན་མེད་པར་གཅིག་ཤུར་
བསྐད་དུས། ཀུན་མ་ཡོང་གིས་དོགས་ནས། རང་གི་པ་ཡིན་པའི་ཟོལ་གྱིས་པའི་སྐད་དུ་
བཅོས་ན། བྱིས་ཟོལ་ཞེས་སྐད་ཆེན་པོས་པའི་ལད་མོ་བྲས་པའི་ལོ་རྒྱས་བཞིན་དུ། ང་ཆོས་
ཀྱང་སྟོན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནས་ས་གྱི་ལད་ཆོས་བྲས་ཏེ་དེ་དག་གསུང་དུ་བརྩས་
ནས་ཆོས་བཤད་པས། གདུལ་བྱ་ནས་ཉན་པར་མི་སྟོོ་བ་ཡིན་འདུག་ཅེས་ཡི་ཐད་ཆད་
པས་ཆོག་ཅིག

ཨ་བ་རྒྱ་རྒྱུ་ (ལེགས་སྦྱར) ༡ ཅ་དབུ་མའི་མིང་། ཀུན་སྤངས་ལ། ཀུན་འདར་ལ། བ་མའི་གཟུགས། སུ་
མ་ན། རང་གི་ཤིང་གཅིག་ཆངས་པའི་དབྱགས་པ་ནས་མིང་གི་ནས་གངས་ཡིན། དེས་
ཆོག་ནི། ཨ་བ་རྒྱ་རྒྱུ་སྟེ། ཨ་བ་ནི་ནམ་ཏྲོག་གི་སྟེག་གོ། རྒྱ་ལོ་རྒྱུ་ནི་སྟེག་པ་དེ་བསྟོད་པའམ་
སེལ་བར་བྱེད་པ་མེ་འབར་བ་ཅན་ཡིན་ལ། མེ་དེའི་བདག་པོ་ཅ་ལ་ཡང་ཨ་བ་རྒྱ་རྒྱུ་ཞེས་
བརྗོད་དོ། ཞེས་རྗེའི་སྤྱིས་དོན་ཀུན་གསལ་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ༢ གཉིས་མེད་ཅེས་པའི་
དོན། ཅེ་ལེ་སྟོ་ཆོགས་རང་ཁོས་གྱི་བདག་སར་རྟིང་ལས་བཤད། རྒྱས་པར་ཨ་བ་རྒྱ་རྒྱུ་པ་
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཨ་བ་རྒྱ་རྒྱུ་པ། ༡ འཛིག་ཉེན་གྱི་སྟོས་པ་སྟོང་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། ཅེ་ལེ་སྟོ་ཆོགས་རང་ཁོས་
གྱིས་བཤད། དེའི་བདག་སར་རྟིང་ལས། ཨ་བ་རྒྱ་རྒྱུ་ནི་སྟེ་ཐད་མོར་བསྐྱར་ན་གཉིས་མེད་

ལ་འབྲུག་གྲང་། རོན་འགྲུར་གྱི་དབང་དུ་ཨ་བ་རྩུ་རྩི་བ་ཞེས་པ་འདིག་རྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་སྟོང་བ་
ལ་ཟེར། ཞེས་བཤད་དོ། ། ༡༢ རྩོམ་མེ་དབང་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་གསལ་
སའི་སྒྲུ་མ་ཞིག་ རོ་མོས་མཆོག་གི་བྱུང་བ་བརྟེན་པའི་སྒྲུ་མ་དེའི་བྱང་དུ་ལོ་བདུན་སྟོབ་
གཉེར་དང་ཕྱགས་ཕྱིར་བཞུགས་པར། དེབ་སྟོན་སྟོང་ཆ་༣༩༨ན་གསལ་ཞིང་། རྩོམ་ལས་
རིམ་ཆེན་མོ་ལས་གྲང་། རྩོམ་མེ་ཟེག་པའི་སྟོན་པ་དང་ལྷན་པ་ནི། བསྟོད་པ་ལས། བྱོད་ནི་དོ་
རྩོམ་མེག་པའི་སྟོར་ཞུགས་ནས། །རང་ལྟར་གཟིགས་ཤིང་རྩོམ་མེའི་ཕྱགས་དང་ལྷན། རྣམ་
འབྱོར་དབང་ཕྱག་ཨ་ལ་རྩུ་རྩི་པ། །སྟོན་པའི་བརྟེན་ཞུགས་མཛད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། རང་གི་ཕྱིས་ལྟར་གཟིགས་པའི་བསྟོད་པའི་རིམ་པ་དང་། རྩོམ་མེ་ཕྱགས་
རྩོགས་པའི་རིམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྷན་པས་རྣམ་འབྱོར་པའི་གཙོ་བོ་ཞེས་སྤྱིར་བསྟོད་
ཅིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཨ་བ་རྩུ་རྩི་པ་རྩུང་བ། རོ་མོ་མེ་དབང་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་སྒྲུ་མ་ཞིག་ དེབ་སྟོན་སྟོང་ཆ་༣༩༨ན་གསལ། ཨ་
བ་རྩུ་རྩི་པ་དང་། ཨ་བ་རྩུ་རྩི་པ་རྩུང་བ་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་ཡིན་མིན་ལ་དོགས་གཙོད་
དགོས།

ཨ་བ་ལོ་གེ་ཏི་ཤ་རུ་ (ལེགས་སྦྱར) ལྷན་རམ་གཟིགས་དབང་ཕྱག་ བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༤བ་
༣བར་གསལ།

ཨ་ལྷ་ལྷ་ཀ་ར། (ལེགས་སྦྱར) ཨ་ལྷ་ཀ་ར་དང་དོན་གཅིག་ ཨ་ལྷ་ལྷ་ཀ་ར་གྲུ་ལྷ། འདིགས་མེད་འབྱུང་
གནས་སྟེན་པ་ཞེས་གྲང་ཟེར། བེ་གྲུ་མ་གྱི་ལའི་སྟོབ་དཔོན་ཨ་ལྷ་ལྷ་ཀ་ར་ནི། རྩོམ་གདན།
བེ་གྲུ་མ་གྱི་ལ། ལྷ་ལེ་རྩུ་གསུམ་གྱི་མཐའ་པོ་མཛད་ཅིང་། འགན་དུ་མེད་པའི་བསྟན་པའི་
བདག་པོ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ་ཟེག་པ་ཆེ་རྩུང་གི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་དང་། བྱེད་པར་ཤིང་
བྱིན་གྱི་ཆོས་རྩལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད་དེ་རྒྱན་དུག་གི་དུས་ལོལ་ནས་མཁས་པ་སྟོ་
དུག་གི་ལ་གྲལ་རིན་འབྱུང་ཞི་བ་དང་། སྟོབ་དཔོན་འདི་གཉིས་ལས་བསྟན་འབྱེད་དོན་རྒྱ་
ཆེ་བར་མ་གྱུར་བར་གྲགས། རྩོམ་རྣམ་འབྱོར་མས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་གནང་བ་

བསྐྱུལ་ནས། སྐྱུ་འདི་འགྲེལ་བ་མན་སྟེ་དང་བེད་བ་སྐྱོར་གསུམ་སོགས་སྟགས་ཀྱི་བསྐྱེན་
བཅོས་ཐབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་མང་དུ་མཛོད། འདིས་མཛོད་པའི་བསྐྱེན་བཅོས་ནམས་ནི་བྱི་
རབས་པ་དག་ལ་སྟོན་ཆད་ཀྱི་བདུད་ཅི་ལྟ་བུར་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དུས་བྱིས་འདི་དང་
མཉམ་པའི་བསྐྱེན་པའ་གསལ་བྱེད་མཁས་པ་ཆེན་པོ་གཞན་མ་བྱུང་བར་གྲགས་སོ། །

ཨ་བླ་ལྷ་ཀ་ར་གྲུ་གླུ། (ཞིགས་སྐྱར) ཨ་བླ་ལྷ་ཀ་ར་དང་འབྲ།

ཨ་བླ་ཀ་ར། (ཞིགས་སྐྱར) ཨ་བླ་ལྷ་ཀ་ར་དང་འབྲ།

ཨ་རྟོ། (ཞིགས་སྐྱར) ཨེ་མའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། རོ་མཆར་དུ་གྱུར་པའོ། །

ཨ་མ། 1 སྦྱིད་བྱེད་མ། 2 སྦྱོང་ཉིད། ལུང་སྐྱུ་རོལ་པའི་རྗེ་རྒྱུ་ལ། ད་ལྟ་རང་རེ་ཡིས་སྒོ་གསལ་འགའ་
ཞིག་ཚུགས་བྱུང་བདེན་བྱུང་སོགས་བཅད་ལ་ཞེན་པས། །སྤང་བ་ཡིང་ཡིང་དེ་རང་སོར་
བཞག་ནས། །དགག་རྒྱ་རྩ་ཅན་ཞིག་འཛོལ་བར་སྤང་སྟེ། །སྤྱི་བ་བྲལ་ཨ་མ་ཡི་བཞེན་རས་དེ་
ན། །ལང་ལང་ཡིང་ཡིང་དེ་ཡོད་སྐད་མི་འདུག །གནད་འགག་མ་མིགས་པའི་བཤད་བཤད་
མང་ན། །ཨ་མ་ཞན་མོ་དེ་ཕྱོས་དོགས་འདུག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཨ་མ་ན་སའི་ཆོས་སྐྱོད། གསང་བ་བྱུང་བ། ཐབས་ཤེས་བྱུང་བ། ཡེ་ཤེས་བྱུང་བ། གཉིས་མེད་བྱུང་
བ། གསང་ཆེན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མན་ངག་ དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བྱུང་བ། ལྷན་སྐྱེས་བྱུང་བ་སྟེ་བདུན་
ལ་བྱུང་བ་སྟེ་བདུན་ཞེས་བྲལ། དོ་ཏ་མཛོད། བྲག་རྒྱ་བཞི་གཏན་ལ་དབབ་བ། ཤེས་རབ་
ཡེ་ཤེས་གསལ་བ། གནས་པ་བསྐྱུས་བ། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་རིམ་པའི་མན་ངག་
སེམས་ཀྱི་སྤྱི་བ་སྦྱོང་སྟེ་དུག་ལ་སྦྱིང་བོ་སྐྱོར་དུག་ཅེས་གྲགས་སོ། །ལྟ་བ་ངན་སེལ། དབྱ་མ་
དུག་ལ། ལྟ་བ་ངན་སེལ་གྱི་འན་ལ། ལྷན་སྐྱེས་བྱུང་བ། མི་ལམ་ངེས་བསྟན། སྐྱུ་མ་ངེས་
བསྟན། རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་གསལ་བར་བསྟན་བ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཟུང་བ་སོགས་ཆོས་ཚུང་ཉི་
ཤུ་ཅུག་ཨ་མ་ན་སའི་ཆོས་སྐྱོར་ཞེས་བྲལ། །འོད་སྟེ་རབས་པའི་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་
པའི་ལྟ་བའི་གཞུང་དེ་དག་གི་ཆོག་ཟིན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང་མཐའ་ཆེན་མོའི་
མཆན་འགྲེལ་ན་གསལ།

ཨ་མི་ཏུ་རྒྱ། (ལེགས་སྦྱར) འོད་དཔག་མེད། སྤང་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་ཟེད།

ཨ་མི་དེ་ལ། འོད་དཔག་མེད་ལ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་ཨ་མི་ཏུ་རྒྱ་ཞེས་ཟེར་རྒྱུར་བྱུར་ཆག་སྟེ། ཨ་
མི་དེ་ལ་ཞེས་མ་དག་རྒྱུན་འབྲུམས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། དག་ཡིག་མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་ལས།
ཨ་མི་ཏུ་རྒྱ་ཞེས་པ་འོད་དཔག་མེད་དེ་བྱུར་ཆག་པ་ཨ་མི་དེ་ལ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཨ་མྱོག་ཨ་ཉོག་དང་འབྲ།

ཨ་མྱ། (ལེགས་སྦྱར) རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་ “आम” ཞུས་ཞེས་པ་ནང་དུ་ཆེག་གུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཤིང་
ཉོག་རོ་མངར་དང་ལྷན་པ་དེ་དང་དེའི་ཤིང་སྟོང་། ལེགས་སྦྱར་དུ་ आमरं ཨ་མྱོ་ཞེས་འབྲི་
བར་བྱེད། རྒྱ་གར་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་མང། དབྱིན་ཇིས་Mango མེད་ལྷོ་ཞེས་
འབོད་པ་དེ་ཡང་རྒྱ་མིའི་སྐད་ “མང་ཀོ” འཕ་ “མང་ཀོ་ལྷ” བྱུར་ཆག་པ་ལོ། །འདི་ལ་ལེགས་
སྦྱར་དུ་ मूलः ལྷོ་ཏུ་ཏུ་དང་། सहकारः ས་ཏ་ཀཱ་ར་ཞེས་ཀྱང་བརྟེན། འདི་ལ་འབྲུ་གོ་ཡང་ཟེར་ཏེ།
ཐང་སན་ཅང་ལམ་ཡིག་ལས། ཨ་མྱ་ཞེས་པ་འབྲུ་གོ་སྟེ་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་ཆེ་རྒྱུང་
གཉིས་ལས་རྒྱུང་བའི་ཁ་དོག་སྟོན་པོ་སྟོན་པ་ན་སེར་པོར་འབྱུར་སོ། །ཆེ་བའི་སྟོན་པ་ཡང་
སྟོན་པོར་གནས་པ་སྟེ་རིགས་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ཨ་མྱི་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) བདུད་ཅིའི་སྐད་དོད་ཨ་མྱི་ཏ་ཞེས་པའི་ཨ་དགག་སྐྱུ། མྱི་ཏ་འཆི་བ་ཡིན་པས།
བསྐྱུར་ན་འཆི་མེད་ཅེས་པ་ཡིན།

ཨ་ཅ་མ། ཨ་ཁ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིད་པམ་པ། བངས་པ། ལྷིང་རྩེ་བ་བཅས་ཀྱི་ཆེག་སྟེ། བརྩེ་
ཏ་མྱི་ཏི་རྩ་ན་པོད་དུ་བྱོན་ཏེ་ཐོག་མར་འགོ་དོན་ཆེར་མ་བྱུང་བར་ཁམས་སུ་འབྲུམས་ཏེ་
ལུག་རྩེ་ཡང་མཛད་རྒྱུ་ལྱིས་རྩོ་པོ་རྩེས་ཐོས་པ་ན། ཨ་ཅ་མ་ཁྱེད་པོད་བསོད་ནམས་རེ་
རྒྱུང་། དེད་རྒྱ་གར་ཤར་ལུབ་གཉིས་ན་བརྩེ་ཏ་ཞེག་ལ་རྩོ་པོ་མྱི་ཏི་རྩ་ན་ལས་ལྷག་པ་
གསུངས་ནས་ཕྱག་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་སྦྱོན་ཆབ་བྱུང་བར་བཞུགས། ཞེས་ལོ་རྒྱུས་དག་ལས་
འབྱུང་བ་བཞེན་ནོ། །

ཨ་ཅ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) མི་གཡོ་བ་སྟེ། གསང་འདུས་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་རེས་ཆེག་ནི། ཨ་

ནི་དགག་སྐྱ་དང་ཅ་ཙ་གཡོ་བའོ།

ཨ་ཅ་ར། སྒོ་བ་དཔོན། ཨ་ཅ་ར་ནི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཨ་ཅ་ར་ལུང་ཆག་བའོ། བོད་བས་འདི་རྒྱ་གར་གྱི་
 ཉི་ལྷའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ “སྐུ” “སྐྱ་རྒྱུ” འཕ་སྐྱགས་བ་ལུས་གཅེར་རམ་ཡང་ན་གོས་དམར་
 སེར་གྲོན་པ། སྐྱ་དང་ཨོག་ཆོམ་རིང་ལ། ལག་ན་རིལ་བ་སྤྱི་སྐྱགས་ཐོགས་བའི་རྒྱལ་འབྱོར་
 བ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་གྱིས། རྒྱ་གར་བས་དེ་ལ་རྩོ་གི་ཟེར། (རྩོ་གི་འཕྲེལ་བ་ཤད་དང་
 རོགས་གཅོད་སོགས་རྩོ་གི་ཞེས་བའི་ཐད་དུ་གཟེགས།) བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་འདི་
 ལེགས་སྐྱར་ཡིན་པར་བྱས་མོད། རོན་ལ་གོང་དུ་བཤད་བ་ལྟར་ལེགས་སྐྱར་ལུང་ཆག་
 བའོ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། འདི་སྒོ་བ་གཉེར་བ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྐྱགས་མཁན་
 རྒྱལ་འབྱོར་པ། བཞད་གད་སྒོང་མཁན་བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་བཤད་ཀྱང་། དང་པོ་དང་ཐ་མ་ལ་
 དབྱེད་དོ།

ཨ་ཅི་བ། འཛིགས་སྐྱར་སྒོང་མཁན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་བ་
 ༡༩༡༥ལས། རི་བོང་དག་གིས་སྐྱ་དེ་ཐོས་ནས་ཅལ་ཅལ་ཟེར་བ་ཞེས་བའི་སྒོག་ཆགས་ཨ་
 ཅི་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བཏགས་ (མ་དཔེ་ལ་བཏགས་ཞེས་གྲིས་འདུག) ཉི་ལྷ་ངོ་། ཞེས་
 གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

ཨ་ཡི། (ལེགས་སྐྱར) འབོད་ཆོག་འབོད་པ། གྱེ་དང་ཀྱ་སོགས་ལྟ་བུ། རང་ལས་དམན་བ་ལ་འབོད་པར་
 འབྱུག་བ་ལའང་བཤད། ཅས་སྤོ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྐྱར་གསེར་གྱི་སྤང་མཛེས་ན་
 གསལ།

ཨ་ར་ཡི། (ལེགས་སྐྱར) ཨ་ར་ཡི་ནི་རྩེད་མོའམ་རོལ་པར་བསྐྱར་རྟོ། ཞེས་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ན་
 གསལ།

ཨ་རིང་པོ། ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཨ་རིང་པོ་ནི། ཤད་དང་བཅས་པའི་ཨ་ལ་དེ་ལ་ཟེར། བོད་ཡིག་གི་
 གཟུགས་སུ་བྱས་ན། ཨྱ་ཞེས་འཆུང་བཏགས་པའི་ཨ་ལ་དེ་ལ་ཟེར།

ཨ་རེ། ལུགས་མཉེས་བའམ་སེམས་དགའ་བའི་ཆོག་ རྩེད་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འཛིག་རྩེན་གྱི་

བན་ལྷ་བྱའི་སེམས་ནི། ངན་ལས་ཐམས་ཅད་ཉམས་སུ་གྱུར་བ་ལའང་ཡི་མི་འབྲིག་པར་
བསྐྱབ་བ་སྟེ། གཙང་དུ་ཡོ་བཅུ་ཀུན་ལ་གནས་ཟླ་བ་གསེབ་ཅིག་བྱུང་བས་སྟོན་པས་ན་བཟང་
ཐམས་ཅད་གསེབ་ནས་ཟླ་བ་ལྷ་ས་ཕྱགས་ཏེ་གནས་བྱུང་ཆ་མེད་པར་ས་དཀར་སྐྱམ་པོས་
གཡོགས། རྩོམ་པོ་མཐུན་ན་མཐུལ་ཞིག་ཀྱང་གྲུབ་འདུག་པས། རྩོམ་པོ་ཞལ་ནས། ཨ་རེ་
ཁྱོད་ལྷ་བྱ་ཞིག་རྒྱ་གར་ནའང་ཡོད་གསུང་བ་ལྷ་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཤར་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་།
ཁྱིམ་པ་ལས་ཀས་བྲེལ་བའི་དུས་སུ་གོས་བཟང་བཟང་གྲོན་ལ་དེ་ན་པར་སོང་དང་རབ་ཏུ་
བྱུང་བ་ཨ་རེ་སྦྱིད་སྟམ་ནས། མ་འོངས་པ་ན་རབ་བྱུང་གི་བག་ཆགས་འཛོག་གསུང་
རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཨ་རོ་ཡི་ག། (གསང་སྟགས་) (ལེགས་སྦྱར་) འཁོར་བ་འདས་ཏེ། འོད་དཔག་མེད། དེས་ཆིག་ནི། ཨྲ་ནི་མ་
ལུས་པའོ། །རོ་ནི་འཁོར་བའོ། །ཡིག་ནི་དེ་ལས་འདས་པས་ན་ཨྲ་རོ་ཡི་ག།

ཨ་རོ་ག། (འདུལ་བ་) (ལེགས་སྦྱར་) ཉན་མེད་པ། འཕགས་པོད་སྐད་གཉིས་སྦྱར་ན་གསལ། a-roga འརོག
ཨྲ་རོ་ག་ག། (འདུལ་བ་) (ལེགས་སྦྱར་) ཉན་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཨ་རོ་ག་ཡ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱར་བསྐྱབ། a-rogya
འརོགལ འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆིག་རྣམས་པར་བཤད་པ་རྩལ་ལས། ཨ་རོ་ག་ག་
ཞེས་བྱས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཞེས་པ་བརྟེན་དེའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

ཨ་རོ་ག་གོ་འཕ། གོགས་པོ་ཞེས་འབོད་པའི་ཆིག་ཅིག་འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨ་རོ་ག་ག་ཟུར་
ཆག་པར། ཆེ་ཉན་ཞབས་བྱུང་རིན་པོ་ཆའི་དག་ཡིག་ཐོན་མའི་དགོངས་རྒྱན་ལས། ཨ་རོ་ག་
ནི། གོགས་པོ་སྟེ་ཉན་མེད་པའི་སྐད་དོད་ཨ་རོ་ག་ (མ་དཔེར་ཨ་རོ་ག་ཞེས་གསལ་) ཟུར་
ཆག་པ་ཡིན་པར་ཐེ་བཟླའི་མདོ་ཅིའི་བརྟེན་བྱུང་དུ་གསུངས། ཞེས་གསུངས་སོ། །བོད་རྒྱ་
ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཨ་རོ་གས་ཞེས་བྲིས་སོ། །

ཨ་རོ་ག་གླ། (འདུལ་བ་) ཨ་རོ་ག་ག་རྒྱུད་འདྲ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་གྱིས་དེ་ལྟར་བྲིས། འདི་
ཨ་རོ་ག་ག་ཞེས་པ་སྦྱ་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཨ་ལས་རྒྱ་བའི་དགྲིལ་འཁོར། (གསར་ཐུགས) ཨ་ཡིག་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་རྒྱ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་
གྱུར་ཅས་བའི་དོན། དེ་ཡང་“ཨ་”ཀྱི། “འཇུག་” ཨ་ལྷ་ཞེས་བའི་ལེགས་སྤྱང་གི་རྒྱ་བའི་མིང་
ཡིག་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །

ཨ་ལི། (བད་སྤྱོད) ཨ་ཐེང་། ཨ་ཨ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དབྱངས་ཡིག་རྣམས། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། ཨ་ནི་ཨ་ཨ་
ཞེས་སོགས་ཀྱི་དབྱངས་ཡིག་རྣམས་ཡིན་ལ། ལི་ཞེས་བ་ནི། ལྷ་ལི་ནི་སྤྱེ་ལེགས་སྤྱང་གི་
ཐེང་བའི་སྤྱད་དོད་དོ། །དེས་ཀ་ལི་ལའང་རིགས་འགྲ།

ཨྲ་ལི། (བད་སྤྱོད) ཨ་ལི་དང་འབྲ།

ཨ་ཤ། (ལེགས་སྤྱང) ཀྱ།

ཨ་ཤུར་ (ལེགས་སྤྱང) ཤིང་སྤྱ་ངན་མེད་དེ། བྱང་རྒྱབ་ཤིང་གི་མིང་། དེ་ཡང་བྱང་རྒྱབ་ཤིང་ལ་པོ་མོའི་
ཤིང་གཉིས་ཡོད་བའི་མོ་ལ་ཨ་ཤུང་ཐ་ཟེར་དེ། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབས་རིག་
བས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། །ཨ་ཤུང་ཐ་ནི་བྱང་རྒྱབ་ཤིང་ལ་པོ་
མོའི་ཤིང་གཉིས་ལ་པོ་ལ་ལི་བྲལ་དང་མོ་ལ་ཨ་ཤུང་ཐ་ཟེར། ལོ་འདབ་སོགས་བྱང་རྒྱབ་ཤིང་
དང་བྱང་མེད་ཅིང་ལོ་མ་རྩོ་པོ་ཡོད། ཅས་གསུངས་བ་ལྟར་དོ། །རྩེ་ཅོང་ཁ་ཁ་ཆེན་པོས་ཐུབ་
དབང་ལ་བསྟོད་བ་ལས། མཁས་བའི་སྤྱེ་པོས་བསྟེན་བའི་མ་ག་རྩ། །མི་མཐེད་ཞིང་གི་སྤྱིང་
པོ་རྩོ་རྩེའི་གདན། །གང་དེར་ལེགས་སྤྱང་བརྒྱས་བསྐྱེད་བྱང་རྒྱབ་ཤིང་། །ཨ་ཤུང་ཐ་ཞེས་
གསལ་བ་དེའི་བྱང་དུ། །བྲམས་བའི་མཆོན་གྱིས་བདུད་སྤྱེའི་དབྱང་བཙུག་ནས། །ཞེས་
གསུངས། བྱང་རྒྱབ་ཤིང་ཞེས་བ་གཟིགས། ཏྲ་གནས། བྱང་པར་གནས། འཕགས་བོད་སྤྱང་
གཉིས་ཤན་སྤྱར་ན་གསལ།

ཨ་ཤུང་ཐ། (ལེགས་སྤྱང) ཨ་ཤུར་དང་དོན་འབྲ།

ཨ་སྤྱ་ར། (ལེགས་སྤྱང) ལྷ་མ་ཡིན། དེས་ཆོག་ནི། ཨ་ནི་དགག་སྤྱ། སུན་བཅུད་དེ། བཅུད་དང་མི་ལྷན་
བ་ཞེས་བའོ། །དེ་ཡང་མཛོན་བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་འདོད་འཛོལ་པོ་
༥༥བ་ལས། རྒྱ་མཆོ་བསྐྱབས་བ་ལས་བྱང་བའི་བཅུད་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་བྱས་དེ།

ལྷ་མ་ཡིན་ནམས་ཀྱིས་མ་ཐོབ་པས་ཨ་སྲུང་ཞེས་བྱ་སྟེ། བརྟན་དང་མི་ལྷན་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །འདྲིའི་བརྟན་ཅེས་པ་གཙུག་པོ་བདུན་ཅིའི་བརྟན་ལ་གོ་དགོས། ཆང་ལའང་གོ་
རུང་ངོ། །

ཨ་སོའ། ཁྱི་ཨ་སོའ།

ཨ་རྟོ། (ལེགས་སྦྱར) ཨེ་མའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། རོ་མཆར་དུ་གྱུར་པའོ། །

ཨ་རྟོ་མཉུ་སྦྱུ། (ལེགས་སྦྱར) ཨེ་མ་བདེ་བ་ཆེན་པོ། ཞེས་པའི་དོན། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པས།
ལྷགས་དེའི་དོན། གྱེ་མ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱང་། ཁོ་ཐོས་
བཤད་པ་ལྟར་བྱས་ན་ལེགས་ཏེ། གྱེ་མ་ཞེས་པ་ཡིད་སྦྱོར་བ་དང་རོ་མཆར་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་
འབྲུག་པས་སོ། །

ཨ་ལྷ་པ། (ལེགས་སྦྱར) ཡི་གེ་དང་འགྲུར་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲུག་པར་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གསུང་།
ཨང་ཀ་མ་འཁྲུགས་པ། གོ་རིམ་མ་འཁྲུགས་པ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཆོས་ནན་ཉུར་བྱེད་ན་
ཤེས་དགོས་ཏེ་ཆེ་ལྷང་འདི་ལ་མི་རྫོགས་པས་དལ་འཁྱོར་གྱི་ཨང་ཀ་མ་འཁྲུགས་པར་བྱས་
ལ་ཐོས་པ་རྒྱན་མ་ཆད་དུ་བྱ་སྦྱོར་དུ་བསམ། ཞེས་གསུངས།

ཨང་ག། (ལེགས་སྦྱར) ཨི་ག་དང་འབྲ།

ཨི་ག། (འདུལ་བ) (ལེགས་སྦྱར) ཨང་ག་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད། དེ་ནི་དེང་སང་གི་Bhagalpur ཞེས་པའི་
ཁྱོང་ཁྱེར་དེ་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པར་སྤང་ཞིང་། Bhagalpur ནི་མི་རྣམས་མངའ་སྡེའི་ཤར་
ཁྱོགས་ཀྱི་ཁྱོང་ཁྱེར་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། ཁྱོན་ཡབ་ཟས་གཙང་གི་དུས་སུ་ཨི་གའི་ཡུལ་དེ་
ཉིད་ཉེ་འཁོར་གྱི་རྒྱལ་ཐུན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལས་གཡུལ་དམག་གི་སློ་ནས་སྟོབས་ཆེ་
ཤོས་སུ་ཡོད་ཅིང་། ཨང་གའི་རྒྱལ་པོས་མ་ག་རྒྱའི་རྒྱལ་པོ་བསྐྱེད་པོ་ (རྒྱལ་པོ་བསྐྱེད་
ཆེན་པོ་ནི་ནང་པའི་རྒྱལ་པོ་དང་པོ་གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོའི་ཡབ་ཡིན།) ཡང་དམག་གིས་
བསྐྱེགས་ཤིང་སྤྱ་བཞོང་སྟེ་ལོ་ཐང་དང་དབྱ་པབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཕྱིས་རྒྱལ་པོ་
གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོས་ཨང་གའི་རྒྱལ་པོ་བསད་ནས་མ་ག་རྒྱ་སྟོབས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོར་

ཨམ་བན། སྐར་མན་རྩ་གོང་མའི་སྐབས་བོད་བཞུགས་སྐྱེཾ་ཆ་བ། གྱི་ལོ་༡༤༡༩ལོར་མན་རྩ་གོང་མའི་
 རྒྱལ་པོ་དང་པོ་ཤུན་ཅི་ས་Shunzhi Emperor (དཔེ་མང་པོ་ད། ལུན་གྱི་དང་། ཤུན་གྱི་ཞེས་
 ལྟར། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པའི་རང་ནམ་དུ་ཀླུ་ལའི་གོས་པ་ཟེང་ལས་” “ཤུན་ཅི” ཞེས་སྟངས་) རྩ་
 ལའི་ཁྲི་མ་ལྷ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་ནག་དུ་པེ་ཅིང་དུ་གཤམ་བྱས་ཀྱི་བོད་གཉིས་མཇའ་
 འབྲེལ་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ། རྒྱ་ནག་གོང་མས་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་ཆ་བ་གི་རྒྱལ་དུ་ཨམ་བན་
 ཟེར་བ་དེ་གཏོང་འགོ་རྒྱལ་ས་པར་སེམས། ཨམ་བན་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་ལོ་རྒྱུ་ས་མཁས་པ་
 དག་གིས། དབྱིན་ཡིག་གི་Ambassador “ཨམ་བ” “ས་ཌ” ལུང་ཆགས་པ་ལེད་ཅེས་བོད་
 གྱི་ལོ་རྒྱུ་ས་མཁས་དབང་བཞེས་པ་ཆོས་གསུང་བ་ལྟར་བདེན་པར་སེམས། ཆོག་འདི་རྒྱལ་
 མཆོག་ལྷ་པའི་རང་ནམ་དུ་ ཀླུ་ལའི་དཔེ་དང་པོ་༡༡ལས། རྩེ་བ་རྒྱ་རི་བ་དཔོན་སློན་ནས་
 “ཨམ་བན” ཆོ་དབང་དར་རྒྱས་འབོད་པར་གནང་བ་སྟེབས། ཞེས་གསལ་ལོ།

673

ཨ་ཁྲཱི་མེ་རྟོག་སྤྱི་བའི་མེ་རྟོག་ཆེར་མའི་མེ་རྟོག་ཐར་བྱའི་མེ་རྟོག་རྣམས་དོན་གཅིག་དམར་མཆན་
ལས། ཆེར་མའི་རིགས་དང་དྲུག་གི་མེ་རྟོག་ཅེས་འབྱུང་། སྤྲན་གཞུང་དུ། ལྷམ་པ་པོ་རིགས་
ལ། མེ་རྟོག་ཏེ་ལོ་དང་། མོ་རིགས་ལ་རྒྱ་ལྷམ། མ་ནིང་རིགས་ལ་ཨ་ཁྲཱི་དང་། ཨ་ཇ་ཀ་ཞེས་
བཤད་དོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་སློའི་ལམ་རིམ་བརྒྱ་བཀོལ་ལས་བཤད་དོ། །

ཨར་ཀའི་མེ་རྟོག་ ཨ་ཁྲཱི་མེ་རྟོག་དང་འདྲ།

ཨ་རྒྱ། (ལེགས་སྦྱར) བྱེད་ཀྱང་།

ཨར་པོ། ས་རྩོའི་ལས་ཀྱང་། བསྐྱོད་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་གསུང་།

ཨར་པོ་རྒྱག་ཁང་པ་རྒྱག་པའམ་ཅིག་ལ།

ཨ་རྩ་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) ལུལ་ཉེར་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ན་རི་དབུས་མཐོ་ལ་མཐའ་བ་
འབྲང་རྒྱས་འདྲ་བ་མཐའ་ཞགས་ཆའ་མཐུག་པོས་བསྐྱོར་བ་རྩོམ་པོས་ཅེས་ཀྱང་གྲགས་པ་
ལ་བཞེད་ཅེས་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཀྱེ་རྩོར་འབྲེལ་པར་གསུངས།

ཨར་བྱང་ཆུབ་ཡོད་ཤེས། (པར་བྱེན) རྩོག་ལོ་རྩ་བ་སྒྲོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱི་དངོས་སྒྲོལ་ཅིག་རབ་བྱུང་
གཉིས་པའི་དུས་བྱོན།

ཨར་མོ་ནིག་། ལ་བ་དཀར་པོ་ལྷ་བྱའི་རྩོམ་པ་ཅིག་གི་མིང་། རི་རབ་ཀྱི་ཅེ་མོ་ན་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་གྱི་
གྲོང་ཁྱེར་བལྟ་ན་སྤུག་ཅེས་བྲ་བ་ཡོད་ལ། དེའི་བྱི་རོལ་གྱི་བྱང་ཤར་གྱི་མཆོམས་ན་དཔག་
བསམ་གྱི་ཤིང་ཡོད་ཅིང་། དེའི་བྱང་ན་རྩོམ་པ་འདི་ཡོད་པར་མཆོམས་མཛོད་དུ་བཤད་
དོ། །རྩོམ་པ་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་ནི། མཆོམས་མཛོད་་༣༠༩ལས། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་གི་བྱང་
ན་ལ་བ་དཀར་པོ་ལྷ་བྱའི་རྩོམ་པ་ཅེས་བྲ་བ་རྒྱ་ཆེད་དུ་དཔག་ཆད་ལྷ་བཅུ་མཐའ་དཔག་ཆད་
ཉིས་བརྒྱས་འཁོར་བའི་བྲ་བ་ཞེས་འཕང་དུ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་དྲུག་དང་དཔག་ཆད་བཅོ་
བརྒྱད་ཆ་གཅིག་ཡོད་པ་ཆོན་སྤྱི་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གིས་བཀྲ་ཞིང་རེག་ན་འཇམ་པ་མེ་རྟོག་
མན་དར་བས་མུས་རྒྱུ་ཅམ་དུ་ཁེབས་པ་ཡོད་དེ། དེའི་དབུས་སུ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སེང་གའི་
ཁྱི་དང་དེའི་བྱང་ན་ཉེ་དབང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སེང་གའི་ཁྱི་བཤམས་པ་ལ་ལྷའི་དབང་

པོ་བརྒྱ་བྱིན་ལོངས་དང་བཅས་པ་དབྱར་རྒྱ་བ་བཞིར་ལྟེ་འདོད་ཡོན་ལ་ཅེ་ཞིང་རང་རང་གི་
ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཕྱིར་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་གདགས་པ་ལས་བཤད་དོ། ཞེས་གསུངས། རྒྱ་
གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལུང་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལས། སྤུ་ཅུ་ཅ་
གསུམ་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཨར་མོ་ནི་ག་ལྷ་ལུའི་རྩོལ་བ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་རྩེས་སུ་མ་བྱུན་
པའི་བདེ་བའི་གནས་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ། གཞན་ཡང་། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་
རྒྱལ་མཆོད་ལམ་རིམ་སྒྲ་མ་བརྒྱད་པའི་རྣམ་ཐར་སོགས་མཁས་པ་གཞན་གྱིས། ཨར་མོ་
ནི་ག་སྤེལ་བ་དཀར་པོ་ལྷ་ལུའི་རྩོལ་བ་ཅེས་གསུངས། 2 (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་
སྤུན་ཐགས་མ་ཁ་ཐོ་ཞིག་གི་མིང་དུ་བཤད། རྣམ་འབྲེད་འབྲེལ་༼ ཚུ་༽ ༡༧༧ ལས། ཨར་
མོ་ནི་ག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐགས་མ་ཁ་ཐོ། ཞེས་གསུངས་སོ། མདོ་རྩ་བ་ལས། ཨར་མོ་ནི་ག་
ནི་བསྐྱེན་བར་མ་རྩོགས་པ་དང་བཅས་པའི་དགེ་འདུན་འདུས་པ་ལས་གཞན་པར་སྤུན་ཉིང་
ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། དེའི་དོན་ཅུང་ཁགས་ལ་བ་དེའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་
འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༼ ཡུ་༽ ༣༧༣ ལས་ལ་བས་དེར་བལྟ་བར་
བཤོ། བསྐྱེན་དར་ལྷ་རམས་པས། ཨར་མོ་ནི་ག་ནི་སྤུན་ཐགས་མ་ཁ་ཐོ་རིང་པོ། ཞེས་
གསུངས་ཤིང་། ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གི་མདོ་རྩ་བའི་བརྩ་བཀོལ་ལས་ཀྱང་། ཨར་མོ་ནི་ག་ནི་
དེའུ་རྩོག་སྤེལ་ཐགས་མ་ཁ་ཐོའི་གདན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཨུ་ཀ། (ལེགས་སྤྱད) མེ་ཏོག་ལྷུ་མ་པ། ཉི་དགའི་འབྲས་བུ། མཁྲི་ཀ་ནག་པོ། ཤིང་བལ་སོགས་སྤྱ་
ཆོགས་སུ་བཤད་པ་མཛོང་། ཞེས་བསྐྱེན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། ཨུ་ཀ་ཞེས་པའི་ཆོག་
འདི་དང་སང་གི་ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་རྣམས་སུ་ཡོད་སྐད་མི་འདུག

ཨུ་ཀ་ཡི་དོག་པ། མེ་ཏོག་ལྷུ་མ་པའི་འབྲས་བུ།

ཨུ་ཅུ། (ལེགས་སྤྱད) གན་འཕོའི་རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། འཕགས་པའི་བྱ་ཞེས་
པའོ། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། ཨུ་ཅུ་མྱི་
རིགས་རྣམས་ནི། ལུའ་དབུས་དང་། རུབ་བྱང་གི་རྒྱ་གར་བ་པལ་ཆེ་བ་དང་། ཉ་ཐིག་ཨར་

ཟླེ་ཕི་སྤྱིང་བ། ལྷ་རུ་སྤ། སམམཌ། རྒྱལ་མ། ཨོ་རྒྱན་སོགས་ལུབ་བྱང་གི་ཡུལ་མི་པལ་ཆེ་
བསྟེ། ཞེས་གསུངས། ཨོ་རྒྱན་རྒྱས་པར་གསེར་གྱི་ཐང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ལྷུ་རུ་དེ་བ། (ལེགས་སྦྱར) འཛམ་སྤྱིང་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱན་རྒྱལ་གི་ཡ་གྲུལ། སློབ་དཔོན་ལྷུ་རུ་དེ་
བཞི་སློབ་དཔོན་ལྷ་སྦྱབ་ཀྱི་དངོས་སློབ་ཡིན་ཞིང་། སྟོན་པ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་ནས་ལོ་ལྷ་
བརྒྱ་ལོན་པ་ན། སིང་ལའི་རྒྱལ་ལོ་བཅུ་ཕྱིར་ར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྐྱེད་ཆལ་དུ་སྦྱ་འབྱུངས། ཨོ་
རྒྱན་རྒྱང་ཐང་ཞིབ་པ་བློ། འཕགས་པ་ལྷ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་འཁོར་འདུས་པའི་དབུས་སྤ།
ཆོས་གསུངས་པའི་ཆེ་བྱ་རོག་གཅིག་གིས་དབུ་ལ་བྱ་ཐལ་དོར་ཏེ་སོང་ངོ་། །དེའི་འཁོར་
ནམས་ཐེ་ཆོས་སྦྱེས་ཏེ། འདི་ཅེ་ལྷས་འགས་ཁུས་པས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཞལ་ནས། བྱ་
རོག་འདི་མ་འོངས་པའི་དུས་སྤ། ལྷ་སྟེགས་ཀྱི་པ་རྩེ་ཏ་རྟ་དབུངས་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ནས།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གཞོད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ། །དེའི་
ཆེ་འཁོར་དེ་ན། བྱང་རྒྱལ་མེས་སངས་དཔལ་ལག་ན་བསྟོ་ཞེས་བྱ་བ་འདུག་པ་དེས། ལྷ་སྟེགས་
དེ་བདག་གིས་བརྟུལ་ནས། རང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བསྟན་པ་ལ་འཛུང་པར་གྱུར་
ཅིག །ཅེས་སྟོན་ལས་བཀྲ། སྟོན་པས་ཀྱང་གནང་ངོ་། །དེ་ནས་དུས་ཕྱིས་སིང་ལའི་རྒྱལ་
པོའི་མེ་རྟོག་གི་ལྷམ་རར་བསྟོ་ནམས་ཉིན་མོ་ཁ་བྱེ། མཆན་མོ་རྩམ་པ་ཡིན་པ་ལ། བསྟོ་
གཅིག་ཉིན་མཆན་མེད་པར་ཁ་རྩམ་པར་གྱུར་བ་དང་། ལྷམ་རའི་གཉེར་པས་རྒྱལ་པོ་ལ་
གསོལ་བས། དེ་ལས་སྤས་ཁྱད་པར་ཅན་འབྱུངས་ཕི་ལྷས་ཡིན་པས་ལེགས་པར་གཉེར་
གྱིས་ཤིག་ཅེས་བསྟོ་འོ། །ནམ་ཞིག་ཆེ་བསྟོ་ཁ་བྱེ་བ་དང་། ཁྱེའུ་མཆན་དང་ལྷན་པ་ཞིག་
འདུག་སྟེ། སློབ་དཔོན་ལྷ་སྦྱབ་གང་ན་བཞུགས་ཐེར་བ་དང་། དེས་རྒྱལ་ལོ་ལ་བསྟན་པས།
རྒྱལ་པོས་སྤས་སུ་བཟུང་ནས། བསྟེད་ཆེར་བསྤིངས་སོ། །ཆེར་སྦྱེས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་
ལྷ་སྦྱབ་ཀྱི་སྦྱར་སྤར་བྱོན། རྩེས་སུ་བསྟན་པ་མཐའ་དག་ཞོད་ཅིང་། མོས་བསམ་མཐར་ཕྱིན་
པར་མཛད་ནས་སློབ་དཔོན་དང་ལྷན་ཅིག་དཔལ་གྱི་རི་ལ་གཤེགས་སོ། །དེ་རྟེན་དུ། བཞི་
བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་པ་ལས། འདི་ལྷར་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་ནི་སིང་ལའི་སྤྱིང་དུ་འབྱུངས་

པ། སིང་ལའི་རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཤིག་སྟེ། མཐར་རྒྱལ་ཆབ་མོར་ནས། དེ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་
 ཞིང་། དེ་ནས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་བཟར་འོངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་ཉེ་གནས་ཉིད་དུ་
 བྱུང་། ཅས་གསུངས་སོ། །དུས་དེའི་ཆེ་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ན་བྱུང་མེད་ཉི་ཤུ་ཅམ་ཞིག་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གྲུས་པར་གནས་སོ། །བྱུང་མེད་གཅིག་ལ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་
 ཁྱེད་གཅིག་བཅས། ཆེར་སྟེ། སྤྱ་ཆད་ལ་མཁས་པར་བསྐྱབས། དེར་མ་ནང་པ་ཡིན་པས་
 བང་པ་ལ་གཞུང་པར་འདོད་ཀྱང་། བ་ཕྱི་བ་ཡིན་པས་ཁོ་མ་ཉན་ཏེ། ལྷ་སྟེགས་དབང་ལྷག་
 པའི་བྱུང་མཐའ་ལ་ཞུགས་ཏེ། དེ་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་སོ། །དེ་ནས་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་
 བསྐྱབས་པས། ཞལ་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟེ། ཁྱོད་ཅེ་འདོད་ཟེར་བ་དང་། ཕྱོགས་ལས་ནམ་
 པར་རྒྱལ་བར་འདོད་དོ། །ཞེས་ཞུས་པས། མངལ་སྟེས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱུང་པ་མེད་པར་
 བྱུང་ཅིག་ ཅས་མཆོག་དང་དངོས་བྱུང་བཞི་བྱིན་ཏེ། ཁོ་རང་ལ་སྤྱ་ཆད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཐོད་
 ལལ་བ་ཞིག་དང་། སྤང་མོ་བརྗེ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱ་ཆད་ཀྱི་ཚོད་པ་ལ་མཁས་པ་ཞིག་དང་། ཉེ་
 ཙ་མཆོད་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱ་ཆད་ལ་མཁས་པ་ཞིག་དང་། ཐོད་ལེ་ཀོར་བརྗེ་ཏེ་ཞེས་པ་ས་ལ་སྤྱར་
 བ་ཅམ་གྱིས་སྤྱ་ཆད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཡི་གེ་རང་གིས་སུ་འོང་བ་ཞིག་སྟེ། བཞི་བྱིན་ནོ། །དེ་
 བཞིས་མ་བྱུང་ན། ར་རང་སྦྱང་གི་དཀྱིལ་དུ་ཞུགས་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་སོ། །ཞེས་ཁས་
 གྲངས་སོ། །དེ་ནས་དེས་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ནང་པའི་བརྗེ་ཏེ་ནམས། འོ་ཅག་ཚོད་པ་
 བྱེད་དགོས། ཁྱེད་རྒྱལ་ནང་རང་རྩ་པོ་གཞུ་ལ་འཆིར་འགྲོ་ཡི། ར་རྒྱལ་ན་ཁྱེད་ནམས་པའི་
 བྱུང་པ་འཇུག་དགོས་ཤིང་། ཁྱེད་ཀྱི་གཞུག་ལག་ཁང་དང་། ཆོས་ནམས་ཀྱང་བསྟེག་
 དགོས་ཟེར་ཏེ། ཚོད་པ་བྱས་པས། ཁོ་རྒྱལ་ནས་ནང་པའི་བསྟན་པ་བཞིག་གོ། དེ་བཞིན་དུ།
 རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འོང་བྱས་ནས། མ་ལ་ངས་འདི་ལྟར་བྱས་སོ་ཞེས་བསྐྱགས་པ་དང་།
 མའི་བསམ་པ་ལ། གྲེ་མ་འདི་ནང་པའི་བརྗེ་ཏེ་ཞིག་གིས་ཆར་བཅད་ནས་ནང་པ་ལ་བཅུད་ན་
 ཅེ་མ་བྱུང་སྟམ་དུ་སེམས་ཏེ། དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྟེན་ལུས་ཅམ་ལ། རྒྱ་གར་ཤར་
 དང་ལྷོ་ན་རྟེན་ན་བ་ཅམ་ཡང་མེད། དེ་གཉིས་ན་ནང་པའི་བརྗེ་ཏེ་མཁས་པར་ཆུད་པ་ཅམ་

ཡང་མེད། དེ་དག་པམ་བར་བྱས་པས་མཁས་པར་ཡང་མི་ཆ། བསྟན་པ་རྫོགས་པ་དང་།
 བརྟེན་མཁས་པ་ཡུལ་དབྱས་ན་ལེ་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ན་ཡོད་པས། དེ་དག་ལས་རྒྱལ་ན་
 མཁས་པར་འགྲུང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྒྲུས་པ་དང་། ཁོང་རྒྱལ་སྤྱེས་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་མིང་
 མེད་པར་བཅོམ་ལ་སྤྱེ་སྟགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་གཞུག་སྟམ་སྟེ། ཡུལ་དབྱས་སྤྱི་ན་
 རོ། རྟེན་ལེ་རྒྱ་དང་ཉེ་བའི་གྲོང་ཞིག་ཏུ་སྤྱིན་པ་དང་། བྱད་མེད་གཅིག་ལ། ལེ་རྒྱ་གང་ན་
 ཡོད། ཅེས་རྟེན་པ་ན་སྤྱོད་པོ་ན་ལེ་རྒྱ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ནོ། རྟེན་ཁོའི་བསམ་པ་ལ།
 འདི་ནི་ལ་ཉེ་དན་ནོ་ཞེས་སེམས་བཞིན་དུ་སོང་སྟེ། ལེ་རྒྱར་སྤྱིན་ནོ། གནས་དེ་ན་གཞོ་ལ་
 ཆེན་པོ་བདུན། ལྷ་ཁང་ཆེན་པོ་བཅུ་བཞི། བརྟེན་མཁས་པ་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ། དེར་སྤྱིན་
 ཏེ། ང་སྤྱེ་སྟགས་ཏྲ་དབྱངས་བྱ་བ་ཡིན། ཁྱེད་དང་ཚོད་པ་བྱེད། ཁྱེད་རྒྱལ་ན་ང་རང་རྩ་བོ་
 གཞུ་ལ་འཆར་འགྲོ། ང་རྒྱལ་ན་ཁྱེད་རྣམས་ངའི་བྱུང་མཐའ་ལ་འཇུག་དགོས་ཤིང་། ཁྱེད་གྱི་
 གཞུ་ག་ལག་ཁང་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱང་བསྟེན་དགོས་ཟེར། དེའི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་ལ་
 འཆོལ་བ་ཡིན་པས། དུས་ཐོབ་ཅིག་བྱས་པས། དེར་ནང་པ་རྣམས་སྟོས་བྱས་པས། འདི་
 མདོ་ནས་བསྟན་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པར་ལུང་བསྟན་པ་ཡིན། རྒྱ་གར་གར་དང་སྟོའི་ནང་པ་
 ཐམས་ཅད་པམ་བར་བྱས་འདུག་པས། འ་ཅག་གིས་མི་བྱུང། དཔལ་གྱི་རི་ནས་སྟོབ་དཔོན་
 ལྷ་སྤྱབ་ཡལ་སྤྱབ་སྤྱན་བྱང་བར་བྱ། དེའི་ལོང་ཡོད་པར་བྱའོ། ཟེར་ཏེ། ཞག་སྤྱུམ་ཅུ་ནས་
 ཚོད་དུས་བྱས་སོ། རྟེན་ཁོས་ཀྱང་གཞན་ཞིག་སྟོན་པར་ཤེས་ཏེ། རེ་ཞིག་ཁྱེད་དང་ཚོད་པ་
 བྱེད་གྱི། སྤྱི་པ་ནང་དུ་མ་འགྲོ། ནང་པ་སྤྱི་ལ་མ་འགྲོ་ཟེར་ནས། ཁོ་སྟོའི་ཉལ་ནས་སྤྱི་ནང་གི་
 འགྲུལ་བཅད་དོ། རྟེན་འདུན་རྣམས་གདུགས་ཆོད་གསོལ་བའི་བར་ལ་མགོ་ལ་དབྱག་
 གུས་རྟེན་ཅིང་གངས་བྱེད་དོ། རྟེན་དག་འདུན་རྣམས་ཀྱིས། སྟོབ་དཔོན་ཡལ་སྤྱུམ་སྤྱན་
 འདེན་པ་ལ། མི་སྤྱིན་ཀྱང་དུས་ལ་མི་སྤྱེ་བས། ཆོས་སྟོང་མགོན་པོ་ལ་གསོལ་བ་གདལ་
 བོ། ཞེས་སྟོས་བྱས་ནས། ལུ་འགྲུལ་གྱི་འཕྲིན་ཡིག། ཤིན་ཏུ་འཁྱེར་དཀའ་ཁྱེར་གྱིས་དུབ་
 ལུ་མཆོག་རྣམས་ནི་ཁྱོད་ལ་གསོལ་འདེབས་ན། གྲེ་མ་སྤྱི་ཉིད་དུ་རལ་བ་འབའ་ཞིག་

གིས་ནི་རབ་ཏུ་འཕུག་བྱེད་དམ། འདི་ན་ནུས་ལྡན་གཞན་མེད་འཁོར་ལོ་བྱིང་བ་ཅན་གྱི་
 ཤིང་རྩ་ལྷུང་དུ་རྫོངས། །བཟླ་ཞིང་འདུག་གས་ཡུན་རིང་གནས་ཀྱང་འདི་ནི་ཁྱེད་གྱི་ཁྱར་
 ཡིན་ཟླག་ལ་མོངས། །ཞེས་པ་བྲིས་ཏེ་གཏོར་མའི་སྟེང་དུ་བཞག་ནས། མགོན་པོ་ལ་གསོལ་
 བ་བཏབ་པས། བྱ་རོག་གཅིག་བྱུང་སྟེ། འཕྲིན་ཡིག་མཆུས་སྒྲུངས་ཏེ། འཕྱར་ནས་སོང་།
 དེར་མགོན་པོ་དེས། སྟོབ་དཔོན་ཡབ་སྐུས་གཉིས་ལ་འཕྲིན་ཡིག་གཏད་པ་དང་། སྟོབ་
 དཔོན་སྟུ་སྟུབ་གྱིས་གཟིགས་ནས་སྟུ་སྟེགས་རྟ་དབྱངས་གྱིས་བསྟན་པ་ཉམས་དམས་པར་
 བྱས་ཡོད་པར་འདུག། དེ་བརྒྱུག་པ་ལ་ང་འགྲོ་གསུངས་པ་དང་། འཕགས་པ་ལྟའི་ཞལ་ནས།
 སྟོབ་དཔོན་གཤེགས་མི་འཆོལ། བདག་ཕྱིན་ནས་དེ་འདུལ་ལོ་གསུང་། དེར་ཁྱོད་གྱིས་ཁོ་
 ཐུབ་མི་ཐུབ་བཟའོ་གསུངས་ནས། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཁོའི་ཐུབ་མཐའ་གཟུང་། འཕགས་པ་
 ལྟས་བགག་པས། ལན་གསུམ་ཁོང་རྒྱལ་ནས། སྟུ་སྟེགས་ངན་པ་དེ་བྱིར་བྱས་ཏེ། བཆེ་
 ལྟས་འཕངས་སོ། །དེར་འགྲོད་པ་སྟེས་ནས། སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་ནས། དེ་ལ་ཉེས་པ་མེད།
 ཁྱོད་གྱིས་ཁོ་ཐུབ་པར་འདུག་པས་སོང་ཞིག་གསུངས། རྩུ་འབྱུལ་གྱིས་འོངས་པས། ལྟ་མོ་
 གཅིག་སྟུན་སྟོང་བ་ལ་སྟུན་བྱིན་ནོ། དེ་ནས་ན་ལེ་རྒྱར་བྱིན་ནས། རྩུ་ལེན་པ་ལ། ང་འོངས་
 མོ་གྱིས་བྱས་པས། དེ་ན་རེ། ང་འོངས་སོ་ཟེར་བའི་བཅུན་རྒྱུང་གཅིག་འདུག་ཟེར། དགེ་
 འདུན་རྣམས་གྱིས། དེ་སྟའི་སྟུལ་པ་ཡིན་མི་ཤེས་པས་བརྟག་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཆུ་ལྷག་མིག་
 གང་མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་ལྷགས་ནས་བསྐྱར་བཏང་བས། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དེས་ཁྱུས་བྱས་ཆུ་
 མ་གོད་པར་སྟོག་བཏང་བས། འཕགས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་ཏེ། རྩུ་ལེན་གྱི་ཆ་ལྷགས་སྟུ་སྟུལ་
 ལ་ཕྱོན་ཅིག །ཅེས་ཁྱུས་པས། དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ། ནང་དུ་ཕྱོན་པའི་ཆོ། རྩུ་ལེན་གྱིས་ཁོ་ལ་
 བྱག་བྱ་དགོས་པ་ལ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཁོའི་མགོ་ལ་རྟོག་པ་བཞག་སྟེ་ཕྱོན་ནོ། །དེར་དགེ་
 འདུན་གྱི་གལ་གྱི་སྟངས་ཀྱི་ཆར་བཞུགས་པ་དང་། ཁོས་བགྲངས་པས་གྲངས་ལྷག་ནས།
 སྟོན་མེད་པའི་མགོ་རྒྱུམ་གན་ཡོད་ཟེར་བ་ལ། མགོའི་སྟེང་ན་ཡོད་ཅེས་བྱས་པ་དང་། ཁོས་
 རྩོད་པ་བྱེད་པར་ཤེས་ཏེ། གྲིལ་གཅིག་ཆང་པར་བཟུང་ནས། འདི་ཤི་བའམ་མ་ཤི་བ་ཡིན་

ཟེད། དེ་ཁྱོད་ལ་རག་ལས་སོ། །ཞེས་བརྗོད། ཟེས་པའི་སྟེང་ན་འདུག་སྟེ། ར་ཕྱི་ན་འདུག་
 གས་ནང་ན་འདུག་ཟེད། ཁྱོད་གྱི་སྟོང་ལས་ལ་རག་ལས་ཞེས་བརྗོད་པས། སྟོབས་པ་ལ་ན་
 མེད་དུ་གྱུར་རྟོ། །དེ་ནས་དགེ་འདུན་ལྷན་སྐྱེས་གྱིས། སྤང་མོ་དང་། ཉེ་ཙོ་དང་། མོད་ལེ་ཀོར་
 བརྩེ་ཏ་གདའོ། །ཞེས་ཞུས་པས། དེའི་གཉེན་པོར་དགེ་བསྟན་རོ་ཆ་མེད་པ་དང་། བྱི་ལ་དང་།
 མར་ནག་ལྷན་སྐྱེ་གོང་བྱས་སོ། །དེར་ཡང་ཚོད་པ་བྱེད་པའི་དོ་རྒྱལ་དབུས་སུ་རྒྱལ་པོ།
 གཡས་སུ་སྟོབ་དཔོན། གཡོན་དུ་ཏྲ་དབྱངས་གྱི་ཁྱི་བཤམས། ཁོའི་ཁྱིའི་སྟེང་གི་ཆར་སྒྲ་ཉིང་
 ལ་སོགས་པ་མི་གཙང་བའི་རྩས་བཞག་གོ། ནང་པས་ཁྱི་ལ་སོ་སོར་འཁོད། འཁོར་ལྷན་སྐྱེས་
 གྲང་འཁོད་པ་དང་། ཁ་ན་རེ། མིག་གཅིག་པ་འདི་ཅི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་སྒྲིས་པ་དང་། སྟོབ་
 དཔོན་གྱིས། དྲག་པོ་མིག་གསུམ་ལྟན་ཡང་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་མེད། །བརྒྱ་བྱིན་མིག་སྟོང་ལྟན་
 ཡང་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་མེད། །ལྷ་རྩ་དེ་བ་མིག་གཅིག་པོ་ཉི་གང་ཡིན་དེས། །སྤྱིད་པ་གསུམ་
 པོ་མ་ལུས་པ་ཡི་དེ་ཉིད་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས། དེར་ཁོའི་རལ་པ་བཏེག་སྟེ་མིག་གཅིག་
 བསྟན་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དེ་ཡང་ངོ་མཆར་ཆེ་རྒྱ་མེད་ཅེས་ཞབས་མཐེལ་ནས་གྲང་
 མིག་བསྟན་རྟོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་དཔང་དུ་བཞག་ནས། ཚོད་པ་དང་། དང་པོ་ཀྱན་གྱི་གོ་
 ཡང་། ཅི་ཞིག་ལྟར་ཡང་གྲུབ་མཐའ་ཤིན་ཏུ་ཆ་སྒ་བར་གྱུར་རྟེ། རྩས་སུ་བརྗོད་པའི་དབང་
 པོས་རྩས་བརྗོད་མ་བཟེ། འགགས་འབྱེད་པའི་དཔང་པོས་འགགས་མ་བྱེ། དེའི་སྟོབས་གྱིས་
 རྒྱལ་པོས་གྲང་ཆར་གཙོད་མ་ཤེས་པ་དང་། ཁོ་ན་རེ། ལྷན་དབྱང་ལ་འདྲིའོ་ཟེར་བས། བ་
 ཡང་རྩི་བཀྱག་ནས་བྲིས་པས། སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་ཟེར་བ་དང་། ཁོ་ན་རེ། ད་རྒྱ་འབྲུལ་འགྲན་
 པས། ཁྱོད་རང་ནམ་མཁའ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་བྲིས། ཡང་ན་ཁྱོད་རང་བསུབས་ཟེར་བ་ལ། ཁོ་
 འདྲིར་བརྟག་ནས་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་བསུབས་སོ། །ཡང་ན་ང་ནམ་མཁའ་ལ་འདུལ། ཡང་ན་
 ཁྱོད་འཕུར་ཟེར་བ་ལ། ཁྱོད་རང་འཕུར་གསུངས་པས། ཁོ་རྒྱང་རིང་པོར་འཕུར་བས། སྟོབ་
 དཔོན་ཡུམ་ཆེན་མོའི་སྐུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཅིག་ཏུ་སྐྱེས་ནས། ཁོ་ལུས་མེའི་ལྷ་དའི་བར་དུ་བྱལ་
 གིས་ཐལ་མོས་བཀག་སྟེ་འཕུར་གསུངས་པས། དེར་ཁོས་འཕུར་མ་རུས། དེ་ལྟར་ཚོད་པ་

དང་། རྒྱལ་པ་དང་། རྒྱ་ལྷན་ལ་གང་ལ་འདྲ་མ་རྒྱལ་པར་ཤིན་ཏུ་ངོ་ཆ་སྟེ། དབང་ཕྱག་
 སྟོང་ལ་ཞུགས་ཏེ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པར་ཁས་སྐྱབས་པ་དང་། མི་གཙང་བའི་རྩས་གྱིས་འཁོར་
 མ་རྒྱལ་བས། ལྷས་མང་པོའི་ངོར་བསྐྱས་སོ་ཞེས་སྟེ་སྐྱགས་བཏོན་ནས། སྤར་གྱི་ད་རྒྱལ་
 ཆེས་བས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་ཏེ། ཆངས་པའི་འདྲིལ་ཏེན་དུ་འགྲོའོ་སྟེ་སྟེ། ཐོས་སོ། སྟོབ་
 དཔོན་གྱིས་བདས་བས། ལྷས་མཁའ་མཐོ་སར་ཐེན་བས། ད་ཁྱོད་འདི་ནས་ཡར་འགྲོ་ན།
 རྒྱུད་སྟེ་ཐོན་གྱིས་ལྷས་དུམ་བྱར་གཏུབ་པ་ཡོད་གསུངས་བས། ཡོད་པ་ཅིས་ཤེས་ཟེར།
 ཁྱོད་རང་རལ་པ་གཅིག་ཆོད་ལ་འཕོངས་དང་བྱས། ཁོས་དེ་ལྟར་བྱས་པས་སྤྱི་དུམ་བྱར་
 མོང་བས། ཁོ་མེད་དེ་འགྲོ་མ་རྒྱལ། དེར་ཁྱོད་ནས་འོངས་ཏེ། རལ་པ་བྲེགས་ཤིག་བྱས་
 བས། ཁོ་ན་ལེ། རལ་པ་མི་འབྲེག་ ང་རང་གཞུར་འཆིར་འགྲོ། ཐེར་ཡང་རལ་བྲེགས་ནས་
 བཀའ་སྟེ་སྟོན་མང་པོ་བཞུགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གཅིག་ཏུ་བཅུག་སྟེ། སྟོན་ཕྱགས་བཅུག་
 བཞག་པས་ཁོ་སྟོན་སྟེ། མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཙུག་ཁྱེད་པར་རྣམས་བལྟས་པས་རང་གི་ལྟ་བ་
 ལོག་པར་སྤྱད་པ་ཁོར་བར་གྲོ། རྒྱ་ལྷས་ཁྱོད་དུ་བསད་པའི་སྟེག་པས་དཔྱལ་བར་སྟེ་བར་
 གོ་ནས། ཤིན་ཏུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱས་པ་ལ་འགྲོད་དེ། ཉེས་པ་ལྟེ་འདིས་བྱས་པས་ལྟེ་
 གཙོད་ཐེར་ཏེ། སྟེ་ཆང་ནས་སྟེ་གྱི་སྐྱབས་བས། དེ་ལྟར་བྱེད་མ་སྟེར། དོ་རུབ་མི་ལམ་ན།
 སྤར་བྱས་ལས་ལ་འགྲོད་པ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་ཡང་འབྱུང་ན་ང་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པར་ཞུགས་
 ལས། ལས་རྒྱ་ལྷས་སྟོན་པའི་བསྟན་བཙུག་བཙུགས་ན་སྟེ་གྱི་པ་འདག་གོ། ཞེས་ལུང་
 བསྟན་བྱུང་བས། མདོ་བྱན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་སོགས་བལྟས་ཏེ། ལས་རྒྱ་ལྷས་སྟོན་པའི་
 བསྟན་བཙུག་ དག་པ་བཅུ་དང་། ཅ་ལྟར་བཅུ་བཞི་དང་། རྒྱ་མ་ལུ་བཅུ་བ་ལ་སོགས་པ་
 མཛད་དོ། །ལྟུང་དེ་བའི་རྒྱ་མར་བྱས། གདམས་པ་ཞུས། ཉམས་སུ་སྐྱབས་པས་ཆེ་འདི་
 ཉིད་ལ་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་བྱུབ་ཐོབ་གོ། །ལྟུང་དེ་བའི། འཇམ་དཔལ་ཅ་རྒྱུད་
 ལས། གཞན་ཡང་རབ་བྱུང་དམ་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་ལ་ཡི་གནས་ན་གནས། འཕགས་པ་མིན་ལ་
 འཕགས་པའི་མིང་། ཤར་ལོ་སྟོན་པ་བསྟོགས་ནས་ནི། ཤུ་སྟེགས་ཐན་གྱིས་སྐྱགས་སུ་ན་

དབྱུང་། ཞེས་པ་དང་། དུས་འཁོར་རྒྱ་བྱི་མ་ལས། དག་བཅུའི་ལམ་གྱིས་བྱུང་བར་གྱུར་པ་
འཕགས་པའི་ལྷ། ཞེས་ལུང་བསྟན་པའི་སློབ་དཔོན་དེས། བ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བསྟན་
བཅས་དབྱུ་མ་བཞི་བརྒྱ་ལ། དབྱུ་མ་ལག་པའི་ཆད། འབྲུལ་པ་བརློག་པ་རིགས་བྱུབ་ལ།
བྱུབ་པའི་མཐའ་ནས་དབྱེ་ཡི་ཤེས་སྤྱིང་པོ་ཀུན་ལས་བདུས་པ་དང་། སྤྲལ་ས་ཕྱོགས་ལ་རིམ་
ལུང་དོན་འགྲེལ། སྤྱོད་པ་བསྟུས་པའི་སློན་མ་དང་། སེམས་དཔེན་སྟོན་པ་སེམས་ཀྱི་སྤྱིབ་
སྤྱོད་། ལྷ་ལུས་སྟོན་པ་དག་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་མཛད་དོ། འོད་གསལ་དང་ལུང་
འབྲུག་སྟོན་པ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པ་མཛད་ཟེར་ཏེ། འདི་ནས་བསྟན་བཅས་བྱི་
མ་མེད་པ་རྣམས་སུ་བྱངས་པ་ཡང་མི་སྤྲང་ཞིང་། ཆོག་དོན་ལའང་ཐེ་ཆོས་ཀྱི་གཞི་བག་རེ་
སྤྲང་དོ། འོ་སྤྲེག་གི་ཆོག་དང་། ཡ་ར་ལ་ཤ་ཆུ་ལ་བཞིར་བཤད་པ་མཛད་ཟེར། བརྟག་པའི་
གནས་སོ། །ཤུཅ་དེ་བས་མཛད་ཟེར་བའི་སློན་གསལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ནི། བོད་གཅིག་
གིས་བྱས་པར་སྤང་སྟེ། དོག་ཤུཅ་དེ་བ་ཡིན་ནམ་བརྟག་པར་བྱའོ། །བྱ་སྟོན་གསལ་འདུས་
ཆོས་འབྱུང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ཨི། ཆང་གི་མིང་། དབྱེ་ཞེས་ཀྱང་འཐད།

ཨི་ཏྲིག་ལ། ཨི་ཐེག་པ་དང་འདྲ།

ཨི་ཐེ་བ། སྤྱིང་པོ། རྣལ་མ། ཡང་དག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། བཤ་ཆེན་སློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་
དེས་ལན་སློ་བཟང་བཞད་པའི་སྤྱ་དབྱངས་ལས། སྤྱབས་འགྲོའི་ངོ་བོ་ཨི་ཐེ་བ། །བདག་ཉིད་
ལྷག་པར་འདིགས་པ་དང་། །དཀོན་མཆོག་སློབ་པའི་རུས་ལྡན་དུ། །ཤེས་ལས་བྱུང་བའི་
སྤྱབས་འགྲོ་ལ། །ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཁྱོད་ཉིད་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ཨི་ཐེག་ལ། ཡང་དག་ལ། དབྱེས་བྱིན་ལ། གནད་དུ་འཁེལ་བ། བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ། རྒྱས་འཕྲིང་
བསྟུས་གསུམ་གྱི་དཔོངས་པ་ཨི་ཐེག་པ་རི་ལྷ་བཞིན་དུ་ལོངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ཨི་དྲི། (ལེགས་སྦྱར) འདི།

ཨི་དྲི་གྲུ་རུ་རྩྭ་མཐུམ་གྱི་ནི་རྩྭ་ཏ་ཡ་མི། (ལེགས་སྦྱར) དཀྱིལ་འཁོར་འདི་རྒྱ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ངེས་

པར་འབྲུལ་བར་བགྱེད། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནས་སྒྲུལ་མོ། །ཞིབ་པར་ཁོ་བོས་བྲིས་པའི་
མ་རྒྱལ་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་དངོས་གྲུབ་ཆར་འབེབས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཨྱི་ལྷ་པ། (ལེགས་སྒྱུར) དགོན་མཆོག་ ལྷ་མཁའ་: མད་འགྱུར་བྱེད་ན་དབང་ལྷག་ཅེས་བྱའོ། །བྱེ་བྲག་
རྩོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་ ༩ ཙ ༡༥བཤུན་གསལ། དཔེར་ན་ཨ་བ་ལོ་གི་ཏེ་ལྷ་ར་ཞེས་པའང་ཨྱི་
ལྷ་ར་ཞེས་པའི་ཆོག་སྒྲུབ་པས་། བསྐྱུར་ན་སྐྱུན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་ཅེས་བརྗོད་
པ་བཞིན་ནོ། །

ཨྱི་ལྷ། (ལེགས་སྒྱུར) ལྷ་བ།

ཨྱི་ལྷ་ཏྲེ་ལ། <ཨྱི་ལྷ་ཏྲེ་ལ> ཨྱི་ལྷ་ཏྲེ་ལ་རྒྱུར་ཆག་པར་སྒྲོགས་སྐྱོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་
དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལོ། །

ཨྱི་ལྷ་ཏྲེ་ལ། (ལེགས་སྒྱུར) རིན་མང་ཆེ་བའི་རྩོད་རིགས་སྐྱོན་པོ་ཞིག་ དེས་ཆོག་ནི། ཨྱི་ལྷ་དབང་པོ། ཏྲེ་ལ་
སྐྱོན་པོ་སྟེ་དབང་སྐྱོན་ཞེས་བྱའོ། །གནའ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆོས་འདིས་ཐག་དོག་དང་
གཞོད་འཆེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱེད། བྱི་རྒྱལ་བའི་སྐད་དུ། Sapphire ཟེར། ལེ་ཏིན་
Latin གྱི་སྐད་དུ་Sapphire ཞེས་པ་སྐྱོན་པོའི་མིང་ཡིན་ཞིང་། ཁ་དོག་སྐྱོན་པོ་གྲགས་ཆེ་
ཡང་། སེར་པོ་དང་ཟེང་སྐྱུ་ལི་ཁྲི་བཅས་ཡོད་པར་དེང་དུས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་པས་བཤད།
འདིའི་ཐོག་མའི་འབྲུང་ཁུངས་ནི། Sri Lanka (Ceylon) ཡིན་པར་གྲགས་མོ། །

ཨྱི་ལྷ་ལྷ་ཏྲེ། (ལེགས་སྒྱུར) བོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར་ན་ “འབྲུང་པོའི་དབང་པོ” ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་ཆེ་འབྲིང་
ཚུང་གསུམ་ཡོད། ༡ ། ཨྱི་ལྷ་ལྷ་ཏྲེ་ཆེ་བ་ནི་ ༡ སངས་རྒྱུས་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་ལུབ་
ཕྱོགས་ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱུང་ཞིང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མཆན་ཐོས་ཅམ་གྱིས་དང་
གུས་གྱིས་ཐུག་འཆམ་ཞིང་། ཡིད་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མཛོན་
སུམ་དུ་བྱོན། གསང་འདུས་མི་བསྐྱོད་དྭོ་རྩེའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྐུལ་ནས་དབང་བསྐྱུར། འདོད་
ཡོན་མི་སྐོང་བར་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱིས་བ་བཞིན་རྒྱུད་བསྐྱུན་ཅིང་གདམས་པས་
རྩེས་སུ་བཟུང་། རྒྱལ་པོས་ཀྱང་དོན་རྣམས་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་ནས་སྐོས་བཅས་ཀྱི་སྐྱོད་པ་རྒྱ་

ཆེན་པོ་བརྩམས་པས་འཁོར་དང་བཅས་པས་རིག་པ་འཛིན་པའི་ས་བརྟེན་སོ། །འདི་ལ་
 ཨིན་ལྷ་ཏི་ཆེ་བ་ཞེས་གྲགས། འདི་ཡེ་ཤེས་ཐེག་ལེ་ལས་ལྷང་བསྟན་པའི་ཨིན་ལྷ་ཏི་ཡིན་
 པར་བཤད། ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པར་གོང་དུ་གསལ་བ་འདུས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། དེ་བ་
 རྩོན་རྩོད་ཆ་ (༧༧) ལས་འདི་དང་ལྷ་བ་པ་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་
 འདུག། བཀའ་ཐང་ཐངས་སྦྱང་མ་(༧༧)ལས། སྟོབ་དཔོན་པརྟའི་སྟེས་རབས་དྲི་མ་ཐེད་པ་
 ལས། རྒྱལ་པོ་ཨིན་ལྷ་ཏིས་ཡབ་མཚན་པ་དང་རྒྱལ་ས་བཟུང་བའི་ལུ་སྟེ་དང་པོ་ལོ། ཞེས་
 རྒྱལ་པོ་ཨིན་ལྷ་ཏི་སྟོབ་དཔོན་པརྟའི་ཡབ་དོད་ཡིན་པར་བཤད་ལ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་
 པའི་དགའ་རྩོན་དུ་འདི་སྟོབ་དཔོན་པརྟའི་ཡབ་དོད་ཡིན་པར་སྟུམ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་
 དབྱུང་པར་འོས་པ་ཞིག་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་པརྟའི་དུས་རབས་དགུ་པའི་འགོ་རྩོད་ལ་བྱོན་པ་
 ཡིན་ལ། རྒྱལ་པོ་འདི་ནི་རྩོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་སུ་བྱོན་པ་བྱ་རིན་པོ་ཆེའི་གསང་
 འདུས་ཆོས་འབྱུང་དུ་བཤད་པས་དུས་ཆེགས་མི་འགྲིག་པའི་བྱར་རོ། །རྩོ་པོའི་ལམ་སྟོན་
 རང་འགྲེལ་ལས་གྲང་། འདི་སྟོབ་དཔོན་སྟུ་སྟུབ་སྟོན་དུ་བྱུང་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
 ལྷག་པའི་བསམ་པ་བཟང་པོས་ཆོ་ག་བྱའོ། །དེ་ཡང་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་ནི་སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་
 རྩམས་གྱི་དགོངས་པ་ཐ་དད་པར་གྱུར་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་ཨིན་ལྷ་ཏི་དང་། སྟོབ་དཔོན་
 འཕགས་པ་སྟུ་སྟུབ་དང་། སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷན་དེ་བ་དང་། སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་
 ཅན་གྱི་མི་དང་། སྟོབ་དཔོན་དྲུ་ཨ་སེ་ན་དང་། སྟོབ་དཔོན་དཔའ་པོ་དང་། སྟོབ་དཔོན་
 ལྷན་རྟེན་ཏེ་ལ་སོགས་པ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ནི་འདི་ལྟར་ཐ་དད་པར་
 འགྱུར་ཏེ། དང་པོར་ནི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དེ་ཉིད་ལ་ཐ་དད་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། ། ༡ རྩོན་ལྷ་ཏི་རབ་པ་ ༢ བདེ་མཆོག་གི་འགྲེལ་པ་མཚན་པ་པོ་བྱུང་བ་ཆེན་ལྷ་བ་པས་
 བཀའ་ནས་དེའི་སྟོབ་མར་གྱུར་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུང་ཆེན་ཞིག་ ༣ རྩོན་ལྷ་ཏི་རྩེད་བ་ ༤
 དེ་ནས་ཅེ་ཞིག་ན་བྱང་སྟོང་འགྲོ་བ་དབུགས་འབྱེན་ཞེས་བྱ་བས་རྒྱལ་པོའི་སྤྲས་མོ་ལྷ་མོ་
 རོལ་བ་ཆེན་མོ་བྱུང་བ་ལ་བཀོད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རྒྱལ་པོ་དཔའ་པོ་རྩོ་རྩོ། མདུན་ན་

འདོན་དམ་ཆོག་དོ་། ཞིང་པ་པ་རྒྱ་དོ་། ཁང་ཆོང་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དོ་། ཐག་ག་
 དགའ་པའི་དོ་། བྲམ་མེ་མོ་དོ་། འབྲེག་མཁན་གྲུབ་པའི་དོ་། དཔལ་ལྷན་ཀུན་འབྲེལ་
 མགོན་པོ། རྣལ་འབྱོར་པ་ཐུགས་ཀྱི་དོ་། ལུས་ལ་རྩི་ཆེན་མོ། དེས་རྒྱལ་པོ་ཡི་རྩ་བུ་ཉི་རྩེས་
 ལུ་བཟུང་། རྒྱལ་པོ་དེ་ཨ་ཐ་རྩ་ཉི་བ་མཛོད་པས་ལུ་བ་པར་གྲགས་པར་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་གྲུབ་
 ཅུ་འབྲེལ་ལས་བཤད་པ་ནི་ཡི་རྩ་བུ་ཉི་ཆུང་པ་སྟེ་གསུམ་པའོ། །ཞེས་དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་
 ཟླང་པའི་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྣང་ཆ་ (༡༩༥) གསང་འདུས་ཀྱི་སྟོར་
 བཤད་པའི་སྐབས་ན་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད། ཡང་དེ་བ་ཐོན་སྣང་ཆ་ཡང་ཡི་རྩ་བུ་ཉི་ལ་ལྷ་ལྷི་
 བར་གསུམ་བྱུང་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འཁོ་མགོན་གྱི་ཞལ་ནས། ཡི་རྩ་བུ་ཉི་
 གསུམ་བྱུང་པའི་ལྷ་ལྷི་གཉིས་ཁོ་བོ་ཡིན། བར་པ་ཁྱོད་ཡིན། གསུམ་གའོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་
 གསུང་གསུང། ཞེས་འབྱུང་དོ། །དེ་བ་ཐོན་གྱི་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡི་རྩ་བུ་ཉི་ཞེས་དག་ཆ་
 མི་འབྲ་བ་ཡང་སྣང་དོ། །འདི་འགའ་ཞིག་གིས་བརྒྱ་བྱིན་བྱང་རྒྱལ་ཅེས་བསྐྱར་བ་དེ་འདི་ལ་
 གཞི་བྱས་པར་སྣང་ཞིང་། འདི་འགྱུར་ནོར་བ། ས་པ་ཉི་ལྷོ་མ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས་
 གསུངས་ཏེ། རྒྱ་སྐད་ཡི་རྩ་བུ་ཉི་ནི། ཁོད་སྐད་འབྱུང་པའི་དབང་བོ་ཡིན། དེ་ཡི་སྐད་འགྱུར་
 མི་ཤེས་པར། །བརྒྱ་བྱིན་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་འཆད་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་མོ། །ཡི་རྩ་བུ་ཉི་
 ལ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་ཐ་སྣང་འདི་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་ཐོར་བྱ་ན་འད་གསལ་
 མོ། །

ཡི་ལྷ་ར། (ཡིགས་སྐྱར) དབང་ལྷག

ལྷ་རྒྱལ། ཡོ་རྒྱལ་གྱི་ཡུལ་དང་འདྲ།

ལྷ་རྩ་མ། (ཡིགས་སྐྱར) མཆོག་གསུལ་བྱུང་གི་དོན་བཤད།

ལྷ་ཏ་ཡ་ན། (ཡིགས་སྐྱར) རྒྱལ་པོ་ལྷ་ཏ་ཡ་ན་ལ་གཞིགས།

ལྷ་དུས་ར། (ཡིགས་སྐྱར) ལྷ་དུས་སྤྱི་དང་འདྲ།

ལྷ་དུས་སྤྱི་ར། (ཡིགས་སྐྱར) མཆོག་འཕགས་སམ་ཆེར་འཛགས་ཏེ། བདུད་འཛོམས་ཤིང་ཟེར། ལྷ་

དུམ་སྒྲ་རམས། ལྷ་དུམ་ར་ཡང་སྤང་།

ལྷ་དུམ་སྒྲ་རམས་མེ་རྟོག་མཆོག་འཕགས་སམ་ཆེར་འཛགས་ཏེ། བདུད་འཛོམས་ཤིང་ཟེར་བ་དེའི་མེ་
 རྟོག་འབྱུང་བ་ཤིན་ཏུ་དགོན་པའི་དཔེར་འཛོགས་པའི་མེ་རྟོག་ཅིག་ལྷ་དུམ་སྒྲ་རམས་མེ་རྟོག་དེ་
 ཇི་ལྷ་བྱ་ཞེན། རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་མདོ་ལས། མཆོ་ཆེན་པོ་མ་རྟོས་པ་འདས་པའི་བྱང་
 རྟོགས་ན་རི་ཅེ་ལྷ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་པ་རོལ་ན་ལྷ་དུམ་སྒྲ་རམས་ཆལ་ཡོད་དེ། རྣམ་སངས་
 རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དག་དགའ་ལྷན་གྱི་ལྷའི་རིས་ནས་བབས་ཏེ། ལུས་གྱི་ལྷུམས་སུ་
 རྟོགས་པ་དེའི་ཆེ་ཆལ་དེ་ཁ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། རྣམ་ལུས་གྱི་ལྷུམས་ནས་བལྟམས་པ་
 དེའི་ཆེ་ཆལ་དེ་ཁ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། རྣམ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
 རྒྱལ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་དེའི་ཆེ་ཆལ་དེའི་མེ་རྟོག་གྲང་རབ་ཏུ་རྒྱས་
 པར་འགྱུར་རོ། རྣམ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་པོར་བ་དེའི་ཆེ་ཆལ་དེ་རྟོངས་པར་འགྱུར་རོ། རྣམ་
 ཡོངས་སུ་ལྷ་དང་ལས་འདས་པ་དེའི་ཆེ་ཆལ་དེའི་ལོ་མ་དང་། མེ་རྟོག་དང་། འདབ་མ་དང་།
 འབྲས་བུ་ཡང་ལྷགས་པར་འགྱུར་རོ། ལྷ་དུམ་སྒྲ་རམས་མེ་རྟོག་དེའི་ཆད་ལ་ནི་ཤིང་རྟོའི་
 འཕང་ལོ་ཅམ་མོ། རྣམ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དག་རྒྱལ་རིགས་གྱི་ནང་དུ་འབྱུང་
 བ་དེའི་ཆེ། མེ་རྟོག་དེ་ཁ་དོག་དཀར་རབ་ཏུ་འགྱུར་རོ། རྣམ་བཟ་ཟེའི་རིགས་གྱི་ནང་དུ་
 འབྱུང་བ་དེའི་ཆེ་མེ་རྟོག་དེ་དཀར་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་མོ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་
 དབབ་པའི་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས། ཀུན་དགའ་པོ་འདི་ལྷ་སྟེ། ལྷ་དུམ་སྒྲ་རམས་མེ་རྟོག་ནི་སངས་
 རྒྱས་སྟེ་བ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་སྟེ། ཁ་དོག་དང་ལྷན་ཞིང་གསལ་ཏེ། འོད་གསལ་ལ་བྱི་
 ནི་དཔག་ཆད་གཅིག་ཁོར་ལུག་ཏུ་བྱུང་བར་བྱེད་དོ། མེ་རྟོག་དེས་ནི་རབ་རིབ་མེད་པར་
 བྱེད། དཔྱད་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད། ནད་གྲང་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད། ལུན་པ་ཡང་མེས་
 ཅིང་སྤང་བར་ཡང་བྱེད། ཇི་ཞེས་པོ་ཡང་འབྱེན་པས་ཁམས་བཞི་དང་བར་འགྱུར་ཏེ། འཁོར་
 ཡོས་བསྐྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་མེ་རྟོག་དེ་མི་འབྱུང་ན། སེམས་ཅན་ཚུལ་
 བྱིས་པ་འཆལ་བ་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་དང་མཚུངས་པའི་མེ་རྟོག་ལྷ་འབྱུང་བར་

ག་ལ་འགྲུར་ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱི་མདོ་ཀྱན་ལས་བརྒྱས་པར་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།
 ལྷ་སྤྱ་ཡི། (ལེགས་སྒྱུར) ཏེ་བར་འཁོར་ཞེས་བྱ་བ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་ཞིག་འཕགས་པ་ཏེ་
 བར་འཁོར་རམ་ལྷ་སྤྱ་ཡི་ཞེས་བྱ་བ་འབྲེག་མཁན་གྱི་རིགས་ཡིན་པར། བཟང་ལྷན་གྱི་
 རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲིབས་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་བརྒྱ་པར་གསལ་ཡོ། །

ལྷ་སྤྱ། (ལེགས་སྒྱུར) 1 ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོའི་ཆུང་མའི་མིང་། ལོ་རྒྱུ་དཀའ་བརྒྱུག་མ། རི་སྤྱེས་
 རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། 2 ཟར་མ་ཞེས་པའི་སྤྱོ་སྤྱན་དེའི་མིང་ཡིན་པར་ཡང་བཤད།

ལྷ་མ་ཀླ་བུའློ། (ལེགས་སྒྱུར) ཟར་མའི་མེ་ཏོག་

ལྷ་ཙ་ཡིང་ག། (ལེགས་སྒྱུར) བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་ལག་པ་
 ལྷོང་བ་དང་། མིག་ལྷོང་དང་ལྷན་པའི་ཆོ་ག་ཞིབ་ཐོ་ཞེས་བྱ་བ། ལྷ་དང་། ཙ་པ་ ༡༠༧༤ལས།
 ལྷོག་ཆགས་ལྷ་ཙ་ཡིང་གས་ཟེན་པར་གྱུར་ན། ལྷ་ཕྱེ་ལ་ལན་བདུན་བརྒྱས་བརྗོད་བྱས་ཏེ།
 ལྷ་ཁར་བཅད་ན་སོས་པར་འགྲུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ལྷ་དང་ཙ་ཏིང་ག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་
 མེན་དབྱེད་དོ། །

ལྷ་ཤི་ར། (ལེགས་སྒྱུར) (འདུལ་བ) གསལ་ལྷན་ཏེ་རྩ་འདྲེས་མའམ་དྲེས་མའི་རྩ།

ལྷ་ཤི་རའི་རི། (འདུལ་བ) རྩ་འདྲེས་མ་སྤྱེ་བའི་རི། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ ༡༤༤བཅའ་སྤྱེ།
 བྱང་དུ་ནི་ལྷ་ཤི་རའི་རི་ཞེས་བྱ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པས་དེའི་ནང་ནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
 ཤིང་། གཞན་ཡང་གཞུང་མང་ཐོ་ན་དེ་ལྷར་གསལ་ཡོ། །ཤོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ལྷ་
 ཤི་རི་ཞེས་པ་རྩ་དྲེས་མའམ་དེ་སྤྱེས་པའི་རི། ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་ལ་དབྱེད་པར་བྱས། ལྷ་ཤི་
 རི་ཞེས་པ་རྩ་དྲེས་མའི་དོན་ལ་འགྲེལ་ན་ “ལྷ་ཤི་ར” བརྗོད་དགོས་ལ། རྩ་དྲེས་མ་སྤྱེས་པའི་
 རི་ལ་འགྲེལ་ན་ “ལྷ་ཤི་རའི་རི” ཞེས་བརྗོད་དགོས་ཏེ། མཆོད་རྟེན་གསལ་མའི་སོ་སོ་ཟར་
 པའི་འགྲེལ་བ་ལས་ལྷ་ཤི་ར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲེས་མའི་རྩ་བའོ་ཞེས་བཤད་ཅིང་དེ་ནི་ཆེད་དུ་
 བརྗོད་པའི་ཆོམས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་རྩ་དྲེས་མ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །

ཡུལ་ལ། (ལེགས་སྦྱང་) ཤོད་སྐད་ཏུ་བསྐྱུར་ན་སྟེང་སྟེང་ངམ་སྟེང་འབྱུང་ཟེད། འག་སྟོན་འབྲེལ་པ་ར་
གསལ། མེ་ཏོག་བརྒྱུད་ཏེ་འག་ཅིག་སྟེ། བརྒྱ་སྟོན་མེ་ཏོག་ཅིང་། མིང་གི་ལྷན་གྲངས་ནི། མཛོན་
བརྗོད་མཁས་པ་འདི་རྒྱ་ལྡན་ལས། རྒྱ་སྟེས་སྟོན་པོ་སའི་གཏུ་ལ། །དབང་མཚོག་སྟེང་འབྱུང་
མིག་གི་གཞེན། །ཞེས་གསུངས།

ཡུལ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་རྒྱད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལྟའི་ཡ་གུལ་ཏེ། རྒྱད་ཀྱི་ཆོག་དོན་མ་
ལུས་པ་སྐྱ་མ་ལས་ཐོས་ཤིང། ཐོས་པའི་ཆོག་དོན་འཛིན་པ་ལ་ནི་མཁས་ཀྱང། རིང་པོར་
མི་ཐོགས་པར་བརྟེན་པར་འགྱུར་བའི་གང་ཟག་གི་རིགས་ཤིག་རྒྱ་བཤད་ནི། ཡུལ་ལྟ་
ནང་ན་གནས་པའི་ཆེ་བྱི་ཞིས་པོ་མང་པོ་འཛིན་ཞིང་ཉིང་པ་མེད་ལ། རྒྱན་པ་རྟོན་མ་ཐག་
ཉིང་ཞིང་བྱི་ཡལ་བ་དང་འདྲ་བས་དེ་རྟེན་ཅེས་ཟེར། རྟེན་འབྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་ལ་གཞི་བྱས་
ཏེ་བཤད།

[illegible]

ཡུལ་ལ་བསྐྱེད་པ་། རྒྱལ་མའི་མིང་།

ལྷན་པ་དམར་པོ། སྤྱིར་ལྷན་པ་སྤྱོད་པོ་དེ་གྲགས་ཆེ་ཡང་ལྷན་པ་དམར་པོ་ཡང་ཡོད། མིང་གི་རྣམ་
གངས་ནི། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་ལས། ལྷན་པ་དམར་པོ་བྱང་བ་དགཤ། །དཔལ་
གྱི་ལག་པ་དཔལ་གྱིས་མོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷན་པའི་མདོག་ཅན། (འདུལ་བ) <ལྷན་པ་བརྒྱུ> དག་ལྟོང་མ་ལྷན་པའི་མདོག་ཅན་ཞེས་པའི་ཐད་ཏུ་
གཟིགས།

ཡུལ་པའི་ཕྱག་རྒྱ། ཕྱག་རྒྱ་ནི་ཆམ་མོ་ཁ་སྦྱར་ལ་གྱུར་མོ་སྦྱར་ནས་བསྐྱར་པའི་ནང་དུ་མིང་ལག་
གཉིས་བརྒྱག་ལ་གྱུར་མོ་དག་གི་རྒྱབ་དུ་མཆུབ་མོ་གཉིས་ལེགས་པར་བྱ་ཞིང་། བཞེ་ཤོང་
གཉིས་ནང་དུ་བརྒྱག་ལ་ནི་དེའི་ལྷན་པ་ཡིན་པས་ན། ཡུལ་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཤོ། ཞེས་གྱུ་རུ་

ཀུན་གྱི་སྒྲིབ་ཐབས། རྟོག་ལྔའ་། བུ ་༡༧༥༤ན་གསལ་ལོ།

ལྷ་ཙ་ཉིང་ག། (ལེགས་སྦྱར།) མཆོང་ཞིང་འགྲོ་བའི་སློག་ཆགས་ཤིག་སྟེ། ཁྱི་ཤིག་གི་མིང་
 ཡིན་པར་སྒྲུབ། དེས་སོ་བརྒྱབ་ན་སོ་མཆོན་ལང་ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་སོགས་
 ལས་བཤད། དེ་ཡང་སྟེང་དབང་སོ་ལས་རྩང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལྡེ་ཡོད་པར་བཤད་དེ། བཤང་
 བས་ཉེ་བར་ལོན་པ་དང་། གཅི་བས་ཉེ་བར་ལོན་པ། རྩང་གིས་ཉེ་བར་ལོན་པ། སློག་ཆགས་
 ལྷ་ཙ་ཉིང་གས་ཟེན་པ། འདོད་ཆགས་གྱིས་ཀུན་ནས་དགྲིས་བ་དང་ལྡོ། །ལྡོ་སོ་འདི་སྟེ་
 དགོ་བཀའ་འགྲུར་འདུལ་བ་༼ ཅུ་བ་ ༽ལུང་རྣམ་འབྱེད་༩༥ལས་གསུངས། བསྟན་དར་སྟོ་
 རམས་བས། ལྷ་ཙ་ཉི་ག་ཞེས་པ་ཁྱི་ཤིག་གི་མིང་དུ་བཤད་འདུག་པས་དེ་གཉིས་དོན་ཡིན་
 པར་སྤང་ཡང་དབྱེ། འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་དབྲལ་བཅོམ་པ་ལྟ་བུ་ཡང་། གོང་དུ་བཤད་པའི་
 སྟེང་དབང་སོ་ལས་རྩང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལས། འདོད་ཆགས་གྱིས་ཀུན་ནས་དགྲིས་བ་མ་
 གཏོགས་པ་སྟག་མ་བཞི་སོ་རྣམས་ཡོད་པར་གོང་གི་སོག་གངས་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་
 དུ་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟན་སོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དེ། སྟོན་དབྲལ་བཅོམ་པ་ཞིག་ལ་
 གཤམ་པའི་སྤྱང་གཞི་བྱང་ནས་སྟན་པའི་སར་སོང་བ་ན། སྟན་པས་ལུངས་མར་གྱིས་
 བསྐྱས་ལ་ཉེ་མར་ཐྲེས་ན་ནད་སོས་པར་འགྲུར་རོ་ཞེས་སྟོས་པ་ན། དགོ་སྟོང་དེས་ཁྱིམ་
 བདག་ཅིག་ལ་ལུངས་མར་བསྐྱངས་ཏེ། རང་གི་སྟོང་གནས་དཔེན་པར་སོང་ནས་ལུངས་
 མར་གྱིས་ལུས་ལ་བསྐྱས་ཏེ་ཉེ་མ་སོ་བཞིན་དུ་གཉིད་དུ་སོང་བ་ན། འཇུ་ལྷ་ཙ་ཉིང་གས་
 རྟུགས་ཏེ་སོ་རྟགས་འབྱེངས་ནས་ཡོད་པ་ན། ལུང་མེད་གཞོན་ཁུ་མ་ལུས་སྟོབས་ཆེ་བ་སྟེ་
 བ་འབྲུ་རུ་འོངས་པ་ཞིག་གིས་མ་ཐོང་ནས། འདོད་ཆགས་ཆེར་སྐྱེས་ཏེ་དགོ་སྟོང་དེ་ལ་
 བཅོན་གཡེམ་བྱས་ཀྱང་ཕམ་པའི་སྤྱང་བ་མ་བྱང་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་དེའི་ཐད་དུ་གསལ་ལོ། །

ལྷན་ཉི་ག (ལྷན་ཉི་ག) (ལྷན་ཉི་ག) ལྷན་ཉི་ག་དང་ལྷན་ཉི་ག་

[illegible]

ཨ། རོ་མཆར་གྱི་ལ་མཆན་པའི་ཆོག་ཨ། ཨ། དང་དོན་གཅིག་ རོ་མོ་མོ་སྐྱ་པ་རིན་ཆེན་

བཟང་པོ་ལ། ཨེ་ཁྱེད་ལྷ་བྱ་བོད་ན་བཞུགས་ནས་སྤང་བས། ཁོ་མོ་བོད་དུ་འོང་མི་དགོས་
 བར་འདུག་པ་ལ་ཞེས་གསུང་ཞིང། ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྦྲུང། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བྱ།
 ཨེ་པ་འཁོན་སྟོན་དཔལ་འཕྱོར་སྟོན་བྱུང། འཁོན་སྟོན་དཔལ་འཕྱོར་སྟོན་བྱུང་དང་འབྲ།
 ཨེ་མེ། (མེགས་སྦྲུང) འདི་རྒྱད། (དགེ་ལུགས) ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཆོན་པའི་ཡི་གེ་ཞིག
 དེ་ཡང་ཨེད་དོན་ནི། ཤེས་རབ་སྟོང་པ་ཉིད་དང། ཨེད་དོན་ནི་ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་
 ཤེས། ཐེག་ལེད་དོན་ནི། ཐབས་ཤེས་དེ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན།
 ཐོབ་བྱ་འབྲས་བུའི་ཨེ་མེ། ཐོབ་བྱེད་ལམ་གྱི་ཨེ་མེ། འཕྲེན་བྱེད་ཀླགས་གྱི་ཨེ་མེ་དང་གསུམ་
 མོ། །དང་པོ་ཐོབ་བྱ་འབྲས་བུའི་ཨེ་མེ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཨེས་རྒྱུད་གསུངས་པའི་གནས།
 མེ་གྱིས་རྒྱུད་སྟོན་པ་པོ་བསྟན། མདོར་ན་ཨེ་མེ་གྱིས་གནས་དང་སྟོན་པ་བསྟན་པ་ཡིན་
 བོ། །གཉིས་པ་ཐོབ་བྱེད་ལམ་གྱི་ཨེ་མེ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཨེད་དོན་ནི། ཤེས་རབ་སྟོང་པ་
 ཉིད་དང། ཨེད་དོན་ནི་ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོ། ཐེག་ལེད་དོན་ནི། ཐབས་དེ་གཉིས་དབྱེར་
 མེད་དུ་སྦྱོར་བའོ། །འཕྲེན་བྱེད་ཀླགས་གྱི་ཨེ་མེ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཨེད་དོན་ནི། ཡུམ་གྱི་
 རྩ་ག། ཨེད་དོན་ནི་ཡབ་གྱི་རྩེ་རྩེ། ཐེག་ལེད་དོན་ནི། སྤྲེལ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་
 པའི་རྩེ་རྩེ་སེམས་དཔའོ། །ཡབ་ཡུམ་གྱི་ཀླགས་གྱི་ཨེ་མེ་གཉིས་སྦྲུང་བས་ལམ་གྱི་ཨེ་
 འཕྲེན་པའི་ཐབས་བསྟན། རྒྱས་པ་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ན་གསལ། ཡང་ཆོག་རིས་ཅུང་ཟད་
 མི་འབྲ་བ་ཞིག་ལ། ཨེས་ (ཤེས་རབ་མའི་སྦྱེ་གནས་དང་འབྲ་བའི) ཆོས་འབྱུང། མེ་གྱིས་
 དེའི་ནང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་མཆོན་པར་བཤད་དོ། །མདོར་ན་ཨེ་མེ་གྱིས་རྒྱུད་གང་དུ་
 གསུངས་པའི་གནས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་གཞན་ཡང་ཨེ་མེ་དེ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་
 མཆོན་ནི། སྤང་སྤྱིད་འཁོར་འདས་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བཞེན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱང་
 དེ་ལ་རྒྱས་ལས་ཤིང། དེ་ལྷ་བུའི་རྒྱང་དེ་ཡང་བསྟན་ན། དབྱངས་དང་གསལ་བྱེད་གྱི་རང་
 གཤངས་ལ་འདུས། དེ་ཡང་ཨྱི་ལྷ་སྦྱུ་གསུམ་ལ་འདུས། དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཐ་བའི་རྒྱང་སེམས་
 གྱི་རོ་བོ་ཨེ་མེ་ལ་འདུས་པས། ཨེ་མེ་དེ་རྩ་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་གྲོང་རྩོལ་

སྒྲིལ་མོགས་གསུང་དོ། (བཀའ་བརྒྱུད) སྒྲིལ་སྒྲིལ་བྱུང་འབྱུག་ནས་ཀྱན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྒྲིལ་བ་
 ཉིད་ཨེ་ཡིག་གི་དོན་དང་། བྱུང་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མི་ཡིག་གི་དོན་ཏེ།
 བྱུང་ཆོས་གསུམ་ནི། རང་བཞིན་འགྱུར་བ་མེད་པ། རང་རིག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན། མཆོག་
 ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་གསུམ་མོ། །

ཨེ་མ། ཨེ་མའོ་དང་འབྲ།

ཨེ་མའོ། ༡ རོ་མཆར་ཆེའོ། རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད། རོ་མཆར་བ། མྱེད་དུ་བྱུང་བ། ཨ་ཙི། ཅི་འབྲ་ཡ་
 མཆོན་པ་ལ་ཨང་། ར་ལའང་འདི་འབྲ་ཞིག་བྱུང་ན་ཅི་མ་རུང་སྒྲིལ་དུ་སྒྲིལ་བ་ལ་ཟེར། འདུལ་
 བ་ནས་བར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནས་བར་བཤད་བ་༡ རྒྱ ༡༥༣བཟུང་ལས། ཨེ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་
 སྒྲིལ་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་མོ། ༢ རབ་ཏུ་དགའ་བ། ཤིན་ཏུ་དགའ་བ།
 ཤིན་ཏུ་མགུ་བ། ལུང་ཐུན་ཆོགས་གྱི་འབྲེལ་བ་ལས། ཨེ་མའོ་རུས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཨེ་མའི་
 སྒྲིལ་འདིར་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཨེ་མ་ཏོ། ཨེ་མའོ་དང་འབྲ།

ཨེ་རྒྱ། (ལེགས་སྦྱར) རྒྱ་ཤིང་ཨེ་རྒྱ་ཞེས་པ་འབྲས་བྱ་སྒྲིལ་ནས་འཆི་འགོ་བའི་ཤིང་ཞིག་ མའོན་
 བརྗོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ལས། ཤིང་ཨེ་རྒྱའི་མིང་། སྦྱག་གི་མཐུག་མ་ངི་ཟེའི་ལག་།སོར་
 མོ་ལྷ་བ་སྦྱིང་པོས་སྦྱོངས། རྒྱུང་གི་གོགས་དང་རི་མོ་ཅན། སྒྲིང་པོའི་ན་བ་ཨེ་རྒྱའོ། །ཞེས་
 གསུངས།

ཨེ་རྒྱའི་འབྲས་བྱ། ཨེ་རྒྱའི་འབྲས་བྱ་ནི་མེ་ཏོག་ཤར་ནས་འབྲས་བྱ་མ་སྒྲིལ་གོང་ས་ལ་བྱུལ་འགོ་
 བའི་ཤིང་འབྲས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། སྦྱང་པོ་མེད་པའི་དཔེའོ། ༡༧རྒྱལ་དབང་ལྷ་བ་ཆེན་པོའི་
 རང་ནས་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། སྒྲོ་བཏགས་སྒྲིང་མའི་མི་གཅང་ཕྱང་པོ་ལུས། སྒྲོ་
 དོན་སྒྲིལ་འགྱུར་རིན་ཆེན་རྒྱན་སྦྱང་ནས། རྒྱན་གྱི་གར་བསྐྱར་ལྟེ་བདེའི་བརྗོད་བ་ལ། སྦྱིང་
 པོར་རྒྱུ་ཡང་ཨེ་རྒྱའི་འབྲས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཨེ་ལའི་འདབ་ལྗེ། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་བཅས་པ་སྒྲིལ་འབྲུད་དུ་བསད་ན་ངན་སོང་གི་གནས་སུ་

སྐྱེས་ཏེ་སྤྱག་བསྐལ་མི་བཟད་པ་མྱོང་བའི་དཔེ་ཞིག་སྟེ། ལུང་རྣམ་འབྲེད་༼ ༣ ༽ཡ
 བཟུངས། ལུབ་བའི་བཀའ་ལུང་ཚུལ་མིན་བསྐྱེད་བྱས་ན། ༼༥༽འཕྲོར་འཕྲོ་འཕྲུང་ཨེ་ལའི་
 འདབ་སྐྱེད་ཞེས། ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྣམ་འབྲེད་འབྲེལ་༼ ༣ ༽ན་ལས། ལུབ་
 བཅོམ་ལྡན་འདས་སྤྱགས་རྩེ་དང་ལྡན་པ་མན་པ་མཛད་པ་སྐྱེད་མེད་པའི་བཀའ་ལུང་བསྐལ་
 པ་ཚུལ་མ་ཡིན་ཁྱད་དུ་གསོད་པས་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་ཅམ་ཡང་བསྐྱེད་
 པ་བྱས་ན་པལ་ཆེར་དན་སོང་གི་ས་དུང་འཕྲོ་བའི་སྐྱེ་གནས་སུ་འཕྲོ་བར་འཕྲུང་བས་དེའི་
 ཕྱིར་གྱས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། དེ་ཉིད་དཔེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཨེ་ལའི་འདབ་
 སྐྱེད་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འོད་སྤངས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་སྦྱོང་བ་པ་
 དེས་འཆག་པའི་ཆེ་མགོ་བོའི་སྟེང་དུ་ཤིང་ཨེ་ལའི་འདབ་མས་རེག་པ་ན། བཅོམ་ལྡན་
 འདས་ཀྱི་བཀའ་ལ་ཁྱད་དུ་བསད་དེ་ཤིང་ཨེ་ལའི་འདབ་མ་དེ་བཅད་པས་གཞི་དེས་དགེ་
 སྦྱོང་དེ་སྐྱེ་ཨེ་ལའི་འདབ་ཅེས་བྱ་བར་སྐྱེས་ཏེ། མགོ་ལ་ཤིང་ཨེ་ལའི་དུང་ཅིག་སྐྱེས་ཤིང་དེ་
 འགྲུལ་བ་ན་སྤྱག་བསྐལ་ཀྱི་ཆོར་བ་མི་བཟད་པ་རྩལ་པ་ཆ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་སྟེ། དེ་ནས་
 ཁྲག་དང་རྒྱག་གི་རྒྱན་འབབ་པ་ཟས་སུ་ཟ་བར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཞེས་མཁས་བྱུང་ཆོས་
 རྩེའི་སྤྱོམ་གསུམ་རྣམ་གཞག་ལུབ་བསྟན་བྱི་དོར་ལེན་ན་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །སྤྱིའི་
 རྒྱལ་པོ་ཨེ་ལའི་འདབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པར་ཤེས་འདོད་ན་འདི་ལྟར། འདུལ་བ་ལུང་ཐོན་
 ཆོགས་༼ ༣ ༽པ་ ༡༩༠༧ལས། ཡང་དེའི་ཆེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ འཕྲོར་བརྒྱ་སྤྱག་དུ་མའི་
 མདུན་ན་བཞུགས་ཤིང་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །འཕྲོར་དེ་དག་གིས་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་ཨེ་ལའི་འདབ་རྒྱང་
 རིང་པོ་ནས་མཐོང་ངོ། །མཐོང་ནས་ཀྱང་ངོ་མཆོར་དུ་ གྱུར་ཏེ་མིག་བབས་ནས་རྟོག་པ་རྣམ་
 པ་སྤྱོད་ཆོགས་སྐྱེས་ཏེ། ཁ་ཅིག་ནི་འདི་སྐད་དུ་ཤེས་ལྡན་དག་རྒྱལ་པོ་འདི་ག་ལས་འོངས་པ་
 ཞིག་ཅེས་ཟེར་རོ། །གཞན་དག་ན་རེ་ཤེས་ལྡན་དག་གང་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་འཕྲོར་པ་ལུན་སུམ་
 ཆོགས་པ་འོད་པ་འདི་རྒྱལ་པོ་མ་ཡིན་གྱི་སའི་སྟེང་གི་སའི་དབང་སྤྱག་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེས་
 ཟེར་རོ། །གཞན་དག་ནི་འདི་རྒྱལ་པོ་མ་ཡིན་གྱི་སྤྱིའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་བཅོམ་ལྡན་འདས་

ལ་བལྟ་བའི་ཕྱིར་འདིར་འོངས་སོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ན་གང་དག་ཆགས་པའི་དབང་དུ་སོང་
 བ་དེ་དག་གིས་དེ་མཐོང་ནས་བདག་གྲུང་འདི་འདྲ་བར་ནམ་ཞིག་འཁྱུར་ཞེས་ཆགས་པ་
 བསྐྱེད་དོ། །དེ་དག་དེ་ལྟར་ནས་བ་དུ་མར་རྟོག་པ་ན་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་ཨེ་ལའི་འདབ་བཙེམ་ལྟན་
 འདས་ག་ལ་བ་དེར་སོང་སྟེ་ཕྱིན་བ་དང་། བཙེམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་བྱག་
 འཆལ་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུག་གོ། །ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུག་པ་དང་། བཙེམ་ལྟན་འདས་
 ཀྱིས་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་ཨེ་ལའི་འདབ་ལ་འདི་སྐྱད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་ཏོ། །སྤྱིའི་བྱ་བུ་སྤྱིའི་
 ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འོད་སྤྱང་གི་བསྐྱབ་པའི་མཆོམས་ལས་འདས་པས་
 སྤྱིའི་སྤྱི་གནས་སྤྱད་བར་སྤྱིས་ན། ད་པའི་འཁོར་ཡང་བསྐྱུ་བར་འདོད་དམ་ཅི་སོང་ལ་སྤྱིལ་བ་
 མོང་སྟེ་རང་གི་ཆ་ལུགས་ཀྱིས་ཤོག་ཤིག་ །དེས་གསོལ་པ། བཙེམ་པ་བདག་དང་། སྤྱི་མང་
 པོ་ཁོན་མཆོམས་པས་ལ་ལས་བདག་ལ་གཞོད་བ་བཀྱིས་སུ་མཆོཏོ། །དེ་ནས་བཙེམ་ལྟན་
 འདས་ཀྱིས་གཞོད་སྤྱིན་ལག་ན་དོ་རྩེ་ལ་བཀའ་སྤྲུལ་པ། ལག་ན་དོ་རྩེ་སོང་ལ་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་
 ཨེ་ལའི་འདབ་ལ་བསྐྱུར་བར་ཀྱིས་ཤིག་ །བཙེམ་པ་དེ་ལྟར་འཆལ་ལོ་ཞེས་གཞོད་སྤྱིན་ལག་
 ན་དོ་རྩེས་བཙེམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་ལྟར་མཉན་ནས་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་ཨེ་ལའི་འདབ་བསྐྱུར་བ་ལྟར་
 ལེན་ཅིང་ཕྱི་བཞིན་འབྲང་ངོ། ། །འདུལ་བ་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་གཞི། བམ་པོ་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ། དེ་
 ནས་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་ཨེ་ལའི་འདབ་བཙེམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་སྤྱན་ལྟན་སོང་སྟེ་རང་གི་རང་
 བཞིན་དུ་མངོན་པར་བསྐྱུར་ནས་མཐུག་མ་ནི་དོ་འཛིག་ན་འདུག་ །མགོ་བདུན་པོ་ནི་བླ་ཆ་ཏེ་
 སྤྱི་ན་འདུག་སྟེ། མགོ་དེ་དེ་ལ་སྤྱིན་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ནམ་བུ་སྤྱིན་པས་བྱུབ་པའི་ཤིང་ཨེ་ལ་
 སྤྱིས་པས་ཀྱན་ནས་སྤྱིན་བུའི་རིགས་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མས་ནི་གང་། སྤྱང་བུའི་ཆོགས་དུ་མ་ནི་
 ལྷིང་ཞིང་འབབ། རྒྱག་དང་ཁྱག་གི་བྱི་མནས་ཞིང་རབ་ཏུ་མནས་པ་ནི་འཛིག་གོ། །དེ་ནས་
 སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ན་མིག་བསྐྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུར་ལུས་བསྐྱུར་ནས། བཙེམ་ལྟན་
 འདས་ག་ལ་བ་དེར་སོང་སྟེ་ཕྱིན་ནས་བཙེམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་བྱག་
 འཆལ་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུག་པ་དང་། འཁོར་དེ་དག་གིས་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་ཨེ་ལའི་འདབ་

གྱི་ལུས་མཐོང་ན་མི་འདོད་པ་ཡིན་ཏུ་འཛིགས་སུ་རུང་བ། འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་
 འཛིགས་པ་དང་། ལྷ་རན་དང་། མྱོ་བར་བྱེད་པ་ཆེ་ཞིང་གས་པ།རྒྱབ་པ། མདངས་མེད་པ།
 ཁ་དོག་གི་རྣམ་པ་དང་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་མ་དང་ལྡན་པ་མཐོང་ངོ་། །མཐོང་ནས་ཀྱང་
 སྒྲག་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བཅོམ་ལྡན་
 འདས་ཀྱི་སྦྱན་སྲར་མཆིས་པ་ཡིན་ཏུ་འཛིགས་སུ་རུང་བ་འདི་གང་ཞིག་ལགས། བཅོམ་
 ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྦྱལ་བ། དགེ་སློང་དག་འདི་ནི་འཁོར་ལོས་སྦྱར་བའི་ཆ་ལུགས་
 འཆང་ཞིང་བའི་དུང་དུ་འོངས་པ་གང་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་འཁོར་བའི་སློང་ཁྱད་པར་འདོད་པས་
 ཆགས་པ་བསྐྱེད་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ད་ལྟའི་ལུས་འདི་ནི་མི་འདོད་པའི་ལས་ཀྱི་ཉེས་བས་
 མངོན་པར་བྱལ་བ་རང་བཞིན་པ་ཡིན་ནོ། །སྡེ་མ་ནི་སྦྱལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གིས་ལས་
 རྒྱད་མི་ཟ་བ་ཐོས་པས་ཡིད་མི་བདེ་བ་སྦྱེས་ཏེ་ཅང་མི་ཟེར་བར་འདུག་གོ། །དེ་ནས་སྦྱུང་
 རྒྱལ་པོ་ཨེ་ལའི་འདབ་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །བཅོམ་ལྡན་
 འདས་བདག་ལྱང་བསྟན་དུ་གསོལ། བདེ་བར་ག་ཤེགས་པ་བདག་ལྱང་བསྟན་དུ་གསོལ།
 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྦྱལ་བ། སྦྱུང་དབང་པོ་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་པར་
 བྱུར་ཏེ་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་སྐབ་པ་ན་སྟོན་པ་བྲམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བཞིན་
 ག་ཤེགས་པ་དབྱ་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ། སངས་རྒྱས་
 བཅོམ་ལྡན་འདས་འཛིག་ཏེན་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་སྡེ་མ་བཞིན་ཏེ།
 དེས་ཁྱོད་ལ་ལྱང་སྟོན་པར་འགྱུར་ངོ། །དེ་ནས་སྦྱུང་རྒྱལ་པོ་ཨེ་ལའི་འདབ་བཅོམ་ལྡན་
 འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་བྲག་འཆལ་ནས་དེ་ཉིད་དུ་མི་སྦྱང་བར་བྱུར་རྟོ། །དགེ་སློང་
 དག་ཐེ་ཚོམ་སྦྱེས་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པར་མཛད་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་
 འདས་ལ་ཞུས་པ། བཙུན་པ་སྦྱུང་རྒྱལ་པོ་ཨེ་ལའི་འདབ་ཀྱིས་ལས་ཅི་ཞིག་བྱེས་ན་ལས་
 དེའི་རྣམ་པར་སྟོན་པས་སྦྱུང་སྦྱེ་གནས་སྦྱང་བར་སྦྱེས་ནས་ཤིང་ཨེ་ལ་མགོ་ལ་སྦྱེས་པས་
 ཀུན་ནས་སྟོན་བྱའི་རིགས་བརྒྱ་སྐབ་དུ་མས་ནི་གང་། སྦྱང་མའི་ཆོགས་དུ་མ་ནི་མྱིང་ཞིང་

འབབ། རྒྱལ་དང་ཁྲག་གི་རྩི་མཐུང་ཞིང་རབ་དུ་མཐུང་བ་ནི་འཛག་པའི་སྤྱལ་བསྐལ་འདི་ལྟ་
 བུ་འདི་ཉམས་སུ་སྤོང་ལགས། བཙུང་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྐུལ་བ། དགེ་སྤོང་དག་ལྟའི་
 རྒྱལ་པོ་ཨེ་ལའི་འདབ་ཀྱིས་ལས་བྱས་ཤིང་བསགས་བ། ཆོགས་རྙེད་བ། རྒྱུ་ཡོངས་སུ་
 བསྐྱར་བ། འོད་པ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ལྟའི་རྒྱལ་པོ་ཨེ་
 ལའི་འདབ་ཀྱིས་ལས་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་གཞན་སུ་ཞིག་གི་སྤོང་བར་འབྱུང་། དགེ་སྤོང་
 དག་ལས་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་དག་ནི་བྱེ་རོལ་གྱི་སའི་ཁམས་ལ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པར་མི་
 འབྱུང་། རྒྱའི་ཁམས་ལ་མ་ཡིན། མའི་ཁམས་ལ་མ་ཡིན། རྒྱུང་གི་ཁམས་ལ་མ་ཡིན་གྱི་འོན་
 །ཀྱང་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་བྱས་པ་དག་ནི་ཟེན་པའི་སྤང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། རྒྱེ་
 མཆེད་དག་ཁོ་ན་ལ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པར་འབྱུང་ཏེ། བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་པ་རྒྱལ་རྣམས་སུ་
 ཡང་། །ལས་རྣམས་རྒྱུད་ཟར་མི་འབྱུང་ཏེ། །ཆོགས་ཤིང་དུས་ལ་བབ་བ་ན། །ལུས་ཅན་
 རྣམས་ལ་འབྲས་བུར་སྤྲིན། །དགེ་སྤོང་དག་སྤོན་བྱུང་བ་བསྐྱལ་བ་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་ལ་སྤྱེ་
 དགྲའི་ཆེ་ལོ་ཉི་ཞེ་བུའ་བ་ན་སྤོན་པ་འོད་སྤང་ཞེས་བྱ་བ་རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྡན་པ་བདེ་
 བར་གཤེགས་བ། འཛིག་རྟེན་མཆེད་བ། རྒྱེས་བུ་འདུལ་བའི་ཁ་ལོ་སྐྱུར་བ་སྒྲ་ན་མེད་བ། ལྟ་
 དང་མི་ རྣམས་ཀྱི་སྤོན་བ། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྡན་འཛིག་རྟེན་དུ་བྱུང་སྟེ། དེ་སྤོང་
 ཁྱིེ་བྲ་རྩ་ཉི་ལྔ་ལྔ་ལྔ་བ་རི་དགས་ཀྱི་ནགས་ན་གནས་ཤིང་བཞུགས་སོ། །དེའི་
 བསྐྱལ་བ་ལ་འདི་རབ་དུ་བྱུང་ནས་སྤེ་སྤོང་གསུམ་དང་ལྡན་པ་སྤོང་བ་བར་གྱུར་ཏེ། དེ་དཔེན་
 པའི་ཕྱོགས་ཤིག་ན་ཤིང་ཨེ་ལའི་བྱུང་དུ་འཆག་ས་བཅས་ཏེ། དེ་དེ་ན་འཆག་པའི་དབྱལ་
 བར་ཤིང་ཨེ་ལའི་འདབ་མས་པོག་པ་དང་། དེས་དེ་མཐུགས་སོ། །རྩི་ཅམ་དུས་གཞན་ཞིག་
 ན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྣམ་འབྱོར་གྱིས་ངལ་ཉེ་འཆག་པ་ན་དེའི་དབྱལ་བ་ལ་དེའི་འདབ་མས་
 པོག་པ་དང་། དེས་དེ་ལ་ཁྱོས་ཉེ་བཅད་ནས་ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་དུམ་བུ་དུམ་བུར་བྱས་ཏེ་
 པོར་ནས་འདི་རྒྱུད་དུ་སྤོག་གྱུར་མེད། འཆོ་བ་ཡང་མེད་པ་འདི་ལ་བཙུང་ལྡན་འདས་འོད་
 སྤང་གིས་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་གཟིགས་ན། གང་གི་བྱིར་བསྐྱབ་པའི་གཞིར་བཅས་ཞེས་གྱུང་།

སྒྲིལ་སྟོ། །དེས་ཁོས་ཏེ་བསྐབ་པ་བྲལ་བས་ལུས་ཞིག་ནས་སྒྲིལ་སྟོ། །འདྲ་བའི་སྒྲིལ་ཏེ་མགོ་
ལ་ཤིང་ཨེ་ལ་སྒྲིལ་བས་སྒྲིལ་བྱའི་རིགས་བརྒྱ་ཐུག་དུ་མས་ནི་གང་། སྒྲིལ་མའི་ཚོགས་དུ་
མ་ནི་ཁྲིང་ཞིང་བབ། རྒྱག་དང་ཁྲག་གི་རི་མན་ཞིང་རབ་ཏུ་མན་པ་ནི་འཛག་གོ། །དགེ་
སྒྲིལ་དག་རི་སྒྲིལ་དུ་སེམས། དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ཀྱི་དགེ་སྒྲིལ་ཕྱི་སྒྲིལ་གསུམ་པ་སྒྲིལ་བ་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྒྲིལ་ཆུ་ལོ་ཨེ་ལའི་འདབ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གང་འདིས་ཡང་དག་པར་
རྒྱུགས་པའི་སངས་རྒྱལ་འོད་སྤང་གི་བསྟན་པ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་རབ་ཏུ་ཁོས་ཏེ་བསྐབ་པ་
བྲལ་བའི་ལས་དེའི་རྣམ་པར་སྒྲིལ་བས་སྒྲིལ་སྟོ། །འདྲ་བའི་སྒྲིལ་ཏེ་མགོ་ལ་ཤིང་ཨེ་ལ་
སྒྲིལ་བས་ཀྱང་ནས་སྒྲིལ་བྱའི་རིགས་བརྒྱ་ཐུག་དུ་མས་ནི་གང་། སྒྲིལ་བྱའི་ཚོགས་དུ་མ་ནི་
ཁྲིང་ཞིང་བབ། རྒྱག་དང་ཁྲག་གི་རི་མན་ཞིང་རབ་ཏུ་མན་པ་ནི་འཛག་གོ། །དགེ་སྒྲིལ་དག་
དེ་ལྟར་ན་ལས་གཅིག་ཏུ་གནག་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིལ་པ་ཡང་གཅིག་ཏུ་གནག། གཅིག་
ཏུ་དཀར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་གཅིག་ཏུ་དཀར། འདྲེན་མ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་འདྲེན་མའོ། །དགེ་སྒྲིལ་
དག་དེ་ལྷ་བས་ན་ལས་གཅིག་ཏུ་གནག་པ་དང་། འདྲེན་མ་དག་སྤངས་ཏེ་ལས་གཅིག་ཏུ་
དཀར་བ་དག་ཁོ་ན་ལ་བཅུལ་བར་བྱ་སྟེ། དགེ་སྒྲིལ་དག་ཁྲིད་ཀྱིས་དེ་ལྷར་བསྐབ་པར་
བྱའོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དེ་སྤང་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་བ་དང་། དགེ་སྒྲིལ་དེ་དག་ཡི་རངས་
ཏེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བརྟོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲི་
བཤད་ནི། འདི་ལ་འདབ་སྒྲིལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཤིང་ཨེ་ལ་སྒྲིལ་ཏེ་ལའི་འདབ་མ་
བཅད་ནས་སྒྲིལ་བས་ན་དེ་སྤང་ཅེས་བརྗོད་དོ། །ཨེ་ལ་རྒྱ་སྤང་སོར་བཞག་འདྲ་ཞིང་
སྒྲིལ་ལས་དུ་ཏེ་ལ་དང་དོན་གཅིག་པར་བཤད་པས་བཞག་གོ། །ཞེས་དཔུལ་ཚུགས་པོ། །

ཨེ་ཏེ་ཏི། (ཞིགས་སྤྱད) ཚུར་སྒྲིལ་ཚུར་སྒྲིལ། བསྐྱུག་ཚུལ་ནི། ཨེ་ཏེ་ཡ་ཏི། ཡང་ན། ཨེ་ཏེ་ལྷ་བྱར་
བསྐྱུག་དགོས།
ཨེ་ཨེ། ཨེ་དང་འདྲ། ཨེ་ལ་གཟིགས།
ཨེ་ཨློ། (ཞིགས་སྤྱད) འབྲེང་བྱ་ཉིས་བཅེགས་དང་ན་རོ་ཉིས་བཅེགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་འདི་རྣམས་ལ་གེ་

ཨར་ཏེ་ནི། (སོག་སྒྲ) རེ་བ་མོ་ཆེ་ཉེ་སོག་པོ་ས་བོད་ཀྱི་མཛེན་ལག་ལ་ཞིག་ལ་སྤུལ་བའི་གོ་སའི་
མིང་ཞིག་ཉེ་རྒྱ་མཚར་ཆག་པར་བཤད།

ཨོ་རྒྱལ་གྱི་ཡུལ། 1 ཨོ་རྒྱལ་ནི་འེགས་སུང་གི་ “ཨོ་ཏི་ཡ་ན་” ཟུང་ཆག་པ་སྟེ་འཕྱར་འགོ་ཞེས་
 བཤོ་ཏེ་ཡང་ཨོ་ཏི་ཡ་ན་བསྐྱས་ནས་ཨོ་ཡན་ཟེར་བ་བྱུང་། དེ་ཟུང་ཆག་ནས་ཨོ་རྒྱལ་བྱུང་
 བཤ། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་ལམ་རིམ་ཟིན་གྱིས་སུ་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། ཡང་ན། ཨོ་ཏི་བྱ་
 བའི་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རིགས་ཡིན་པས་ཨོ་ཏི་ཡ་ན་བྱ་བ་གྲགས་ཟེར་བའང་ཡོད། དེ་ནི་བ་
 ཀི་སྤུན་གྱི་ (Pakistan) ལུང་བ་ “པིས་ཤ་ཤར་” (Peshawar) ནས། མ་ལ་གྲུན་ཐ་ (Malakand)
 ཏུ་འགོ། དེ་ནས་རྒྱུང་འགོས་ཀྱིས་སུ་ཏེ་ཞེས་བའམ། ས་བད་ (Swat) བྱ་བའི་ལུང་བར་
 སླེབས་ཤིང་དེ་ནི་ཨོ་རྒྱལ་གྱི་གནས་སྟེ་བཤེ་ཡིན། དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཀ་སྤིར་ (Kashmir)
 ཞེས་པའི་ལུང་བའི་རྒྱབ་ངོས་སུ་ཡོད་ཅིང་རྒྱལ་པོ་ཨི་ཏུ་ལྷ་ཏི་ཁྱོན་པའི་ཡུལ་དང་། སློབ་
 དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་གང་ཏུ་འཁྱུངས་པའི་ཡུལ་ཡང་ཡིན། ཨོ་ཏི་ཡ་ན་ལ་ཆོག་འགྲེལ་
 གྱེད་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། རྒྱལ་ཁབ་ས་རིག་པས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས།
 ཨོ་ཏི་བྱ་བའི་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཡིན་པས་ཨོ་ཏི་ཡ་ན་བྱ་བ་གྲགས་ཟེར་བཤེ་བཤེན་ནམ་
 ལྷམ། རང་རིས་འཕྱར་འགོ་བྱ་བའི་དོན་ཏུ་བཤད། ཅེས་གསུངས། དེའི་མཐུག་ཏུ། མདོར་ན་
 ཨོ་རྒྱལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་ལྗོངས་བཀོད་ཅུ་ཞིག་གཟིགས་པར་འདོད་ན་ནི། མ་ལ་གྲུན་གྱི་ལུང་
 བཤེའི་ནང་ཏུ་ཡར་ལ་གཞུང་ཚུ་བརྒྱུད་ནས་ཤེབས་པར་བྱ། གལ་ཏེ་སྤྱི་མ་གོང་མ་ནམས་
 ཀྱིས་གཟིགས་པའི་ཡུལ་དེའི་ངོ་མཆོར་ཐམས་ཅད་མཐོང་བར་འདོད་ན་ནི། དེར་མ་སོང་

བའི་སྒྲོན་དུ་བྲག་ཕྱག་ཏུ་བཞུགས་ལ། སྒྲོར་བ་ཡན་ལག་བྲུག་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡུན་
 རིང་དུ་བསྐྱོམ་བར་ཞུ། དེ་འབྲེག་པ་ཡང་མ་བྱས་བར། གྲུབ་ཆེན་ལྷ་བ་བསམ་གཟིགས་པ་
 རྣམས་རང་གི་མ་མཐོང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། གནས་འདི་རྣམས་བརྒྱན་མ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་
 ཅིས་ཀྱང་མི་གསུང་བར་ཞུ། ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་སྒྲོན་དང་ད་
 ལྟར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་དང་ཞིབ་བསྟར་གྱིས་ཡིད་ཆེས་མེར་རེས་གྱི་ཁྱུངས་སྒྲེལ་ར་སྒྲོང་
 དཔྱིས་ཕྱིན་པ་མཛད་འདུག་ཅིང་། མ་ཟད་ཁོང་རང་གནས་དེ་དག་ཏུ་དངོས་སུ་ཕེབས་སྟོང་
 ཡོད་པས་ཡིད་ཆེས་བར་རིགས་སོ། །ཁོང་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་གནས་ཆེན་འདི་ལ་
 ཕེབས་མ་སྟོང་བྱ་བ་མེད་ཅིང་། རྒྱ་གར་ཅན་མ་ཟད་ཕྱི་ལྟ་ཚུན་ཆད་ལ་ཕེབས་ནས་དེའི་
 ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཁོད་གྱི་དེབ་ཐེང་ཡང་མཛད་ཡོད། རྒྱ་གར་དང་པ་གི་སྤྲན་གྱི་ས་བག་ལ་
 བལྟས་ན་གོང་གི་ས་གནས་དེ་དག་ཆེགས་མེད་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་སོ། །² དེབ་སྒྲོན་
 ལས་ཡུལ་དབྱུས་ནས་བྱང་དུ་དབག་ཆད་ཉིས་བརྒྱ་སྟུང་ན་ཨོ་ཏི་ཡ་ནའི་ཡུལ་ཡོད་པར་
 བཤད་དེ། དེབ་སྒྲོན་སྟོང་ཆ་༤༤༤ལས། དེ་ནས་སྤྲགས་གྱི་ཐེག་པ་བཅའ་བའི་བྱིར་ཡུལ་
 དབྱུས་ནས་བྱང་དུ་དབག་ཆད་ཉིས་བརྒྱ་སྟུང་ན་ཨོ་ཏི་ཡ་ནའི་ཡུལ་ཡོད་དེ། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །³ ཡང་དབའ་ལོ་གཙུག་ལག་སྡེ་བའི་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་
 རྟོན་ལས། མཉན་ཡོད་ནས་དབག་ཆད་སྟུང་བརྒྱ་ན་ཨོ་རྒྱུན་གྱི་ཡུལ་ཡོད་ཅེས་པ་ཅན་
 ལས་གསལ་ཁ་གང་ཡང་མེད། ⁴ ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། ཨམ་སྟན་ནི་སྤྲན་ (Afghanistan)
 དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཀ་སྤྱིར་གཉིས་གྱི་བར་ན་ཡོད་པའི་ཆོད་དབག་བྱེད་མཁན་ཡང་ཡོད། ཨམ་
 སྟན་ནི་སྤྲན་གྱི་ཡུལ་དུ་གནའ་པོ་ནང་པའི་བསྟན་པ་དར་བའི་མངོན་ཉགས་ཆེ་ཤོས་ནི། བྲག་
 རི་ལ་བཀོས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་ཐོག་བཞེགས་མང་པོ་ཅན་རེ་བྱང་ཉེ་དུས་ (ཕྱི་
 ལོ་༡༠༠༡) བར་མངོན་སུམ་དུ་མཛུགས་ཏེ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ལགས་ཀྱང་། ཨི་སི་ལཱ་ཆོས་
 ལུགས་ཀྱི་འཛིགས་སྒྲུལ་རིང་ལུགས་པ་ “ཐ་ལེ་རྟན” ཞེས་བྱ་བ་གདུག་རྩུབ་ཆེ་ཞིང་རང་
 གི་ཆོས་ལུགས་མ་གཏོགས་ཆོས་ལུགས་གཞན་གང་ལའང་བཙེ་བཀྱར་སྤྱ་ཅན་མེད་པའི་

ལྷ་མོའི་རིགས་དེ་དག་ལ་འཇའ་ལྷན་ (Japan) སོགས་ནང་པའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོས་ཞུ་
འཐེན་རེ་སྐུལ་རི་ཅན་བྱས་ཀྱང་བསྐྱོག་མ་བྱུང་བར་སངས་རྒྱུ་གི་སྐུ་ལ་དན་སེམས་ཀྱིས་
མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་ཞིག་རུལ་ཏུ་བཏང་། གཏོར་བཤིག་གཏོར་བའི་གནས་ཚུལ་ཅན་
གཟུགས་མཐོང་སློག་འཕྲིན་བརྒྱུད་རྒྱུད་བསྐྱེད་སྐྱེད་སྐྱེད་སྐྱེད་དེ་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་
ལས་དན་གྱི་འབྲས་བུ་རང་ཐོག་ཏུ་སྦྱིན་ཏེ་ཨ་རིའི་དྲག་པོའི་དཔུང་དམག་གིས་ཨལ་ལྷ་
ཅི་སྤྱན་ནང་དཔུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཁོང་ཅག་ལ་སློ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་གཏོར་ཚྭ་ལ་བྱས་ཏེ་
འཇམ་གླིང་ཡུལ་གྱི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁོང་ཆོར་སྤྱིང་ཆོར་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བ་
རེད། རང་གི་སྤྱོད་པ་དང་ཆོས་ལུགས་ལ་དན་སྦྱས་ཚུང་ཟད་བྱེད་མཁན་བྱུང་ན་དམར་
གསོད་གཏོར་རྒྱུའི་ཉེན་བརྟེན་གཏོར་ཞིང་། གཞན་གྱི་ཆོས་ལུགས་དང་སྤྱོད་པའི་སྐྱུ་བརྟན་ཅ་
ཆེ་དེ་དག་གཏོར་བཤིག་གཏོར་བར་ཡང་བག་ཆ་ཚུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་འདི་ཡང་། ཀུན་གྱི་
མདུན་དུ་རང་ཉིད་སློ་གཟུ་པོར་མི་གནས་ཤིང་ལྷ་མོའི་དང་ཚུལ་ཡིན་པར་གསལ་བར་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ཁོང་ཅག་ལ་འཇམ་གླིང་མི་དམངས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱོད་མི་ཐོབ་པའང་རྒྱ་
མཁོན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་ནོ། དེར་སང་ནི་སྤྱིད་གཞུང་གསར་པའི་དེ་དག་སྤར་
གསོ་བྱེད་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་བཞོད་ཀྱི་ཡོད་འདུག ཕྱི་ལོ་༢༠༠༩ཕྱི་ཟླ་བཅུ་གཉིས་པའི་དུས་
དེབ་National Geographic ཞེས་པའི་ནང་། བྲག་ངོས་སུ་བཞོས་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་སྐུ་
བརྟན་དེ་དག་དང་ཉེ་འཁོར་གྱི་བྲག་ཕུག་གི་དགོན་པ་རྣམས་ནང་པའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་
ཀྱིས་སྐུ་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་བཞེངས་པའི་གནས་ཚུལ་འཁོད་འདུག མདོར་ན་ཨོ་
རྒྱན་གྱི་ཡུལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བཞི་ཅན་སྤང་བ་དེ་དག་ལས། དགེ་
འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསུངས་པ་ཉིད་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་མཐོང་ངོ་། །

ཨོ་རྒྱན་གཏོར་བདག་གླིང་ལ། ཨོ་རྒྱན་གཏོར་བདག་གླིང་པའམ་བསྐྱེད་གར་དབང་འགྲུར་མེད་དོ་རྗེ་ནི།
ཡ་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་སློབ་མ་ཡིན་པར། ཀོང་སྐུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་རང་རྣས་
སྤྱིག་རྒྱུའི་བདུད་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་༣༥ན་གསལ།

ཨོ་ཏྲ་ཕྱུ་རྩེ། (ལེགས་སྦྱར) འཕྲུལ་བྱེད་ཀྱི་མྱོང་ཁྱེད་ཞེས་པ་སྟེ། པ་ཌ་ན་ Patna ནས་ར་རྩི་གི་རྩི་ Rajgri-
 ha ལ་འགྲོ་བའི་ལམ་དུ་བྱི་རྒྱར་གཤེད་ཐེང་བའི་མེ་འཁོར་གྱི་སིང་ལ་སྟེའམས་ཤིང་དེ་ནས་
 རྒྱལ་ཏུ་བཏུས་ན་བྲག་རི་ལེབ་མོ་ཞིག་མཐོང་བ་དེ་ཨོ་ཏྲ་ཕྱུ་རྩེ་དེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཕྱལ་
 ཡིན་ཟེད། ས་འདི་ཡིན་ཟེར་བ་ཙམ་ལས་གནས་ཕྱལ་ལ་སོགས་པ་མི་སྣང་། རི་འདི་ནི་རྒྱ་
 རོ་པའི་བཞུགས་གནས་སུ་ལ་ཏེ་རྩེ་བྱ་བ་དེ་ཡིན་པར་ཐེ་ཆོས་མི་འདུག་སྟེ། ཆག་ལོའི་རྣམ་
 ཐར་དུ་རྒྱ་ལེ་རྒྱའི་བྱང་རོས་ཆེ་འཕོག་ཅིག་གི་ས་ན་རི་དེ་ཡོད་གསུངས་ཤིང་། རྒྱ་ལེ་རྒྱའི་བྱང་
 ན་རི་འདི་གཅིག་བྱ་མ་གཏོགས་ཡེ་མེད་ལ། རི་དེ་བྱིབས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་མགོ་
 བྲག་པ་ལྟར་ཡོད་པས་མི་འདི་རྣམ་ཐར་དང་ཡང་འགྲིག་ཅེས་སོགས་གསུངས། ཨོ་ཏྲ་ཕྱུ་
 རི་དེ་གཙུག་ལག་ཁང་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་མངའ་སྡེ་མི་རྒྱར་ནང་སྤར་ནང་པའི་དགོན་པ་ཆེ་ཤོས་
 ཤིག་ཡིན་ཞིང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༡༤༣ ལོར་ཁ་ཆེའི་དམག་དཔོན་ཨིག་ཏི་ཁྱུ་རན་མ་སུ་ཡེ་མན་ནས་
 ཅ་མེད་དུ་གཏོར་ཏེ་ (རྒྱ་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་དུ། ཨོ་ཏྲ་ཕྱུ་རིར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་
 མང་པོ་ཞིག་བསང་། དེ་དང་བེ་གྲ་མ་གྲུ་ལ་གཉིས་ཅར་བཤིག་ ཨོ་ཏྲ་ཕྱེ་རྒྱ་རིའི་ཕྱལ་དུ་
 ལྷག་གཟིག་གི་རྫོང་བཅས། ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་བཏགས་ན་ལྷག་གཟིག་པས་བཤིག་པ་
 གསལ་པོ་འདུག་པས། ལྷ་སྤབ་པས། ཁ་ཆེའི་དམག་དཔོན་གྱིས་བཤིག་གསུངས་པ་བདེན་
 པར་སྣང་རོ།) དེར་སང་དགོན་ཕྱལ་ཙམ་ལས་མེད། ཅེས་ལྷ་སྤབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ (སྟེགས་
 བམ་དང་པོ་ཤོག་གངས་ ༡༡༥) ན་དགོན་ཕྱལ་ཡོད་པ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་། དགེ་འདུན་ཆོས་
 འཕེལ་གྱིས་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། ས་འདི་ཡིན་ཟེར་བ་ཙམ་ལས་གནས་ཕྱལ་ལ་
 སོགས་པ་མི་སྣང་ཞེས་གསུངས་སོ། །གང་ལྟར་ཡང་དེ་ནི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་བཅན། མཁན་
 ཆེན་ཞི་བ་འཆོ། སྟོབ་དཔོན་པརྩ་འབྱུང་གནས་གསུམ་གྱིས་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་
 བཞེངས་སུ་བཙུག་པའི་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཔེ་མཛད་སའི་ཨོ་ཏྲ་ཕྱུ་རི་དེ་
 གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེའོ། །རྩོམ་ཨ་ཏི་གཤེད་ཨོ་ཏྲ་ཕྱུ་
 རིར་ལྷ་མ་རྣམ་རྟེན་ཏེ་ལས་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་ལོ་བཙུག་གིས་སུ་གསན་ནས་

བཞུགས་སྤྱོད་ཡོད་ཅིང། གཙུག་ལག་ཁང་འདི་སྔོན་ནང་པའི་དགེ་བསྟེན་ཞིག་གིས་རོ་
ལངས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབས་ནས་དེའི་གསེར་ལ་བརྟེན་ནས་བཞེངས་པར་བཤད་དེ།
དེའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྔོན་རྒྱལ་པོ་གོ་སྤུ་ལ་དང་དེ་ལ་སྤུ་ལའི་བར་མཆོམས་སྟུ། མ་ག་རྟའི་
སྤྱོགས་ཡིག་ན་སྤུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་སྤུགས་ཀྱི་རྣལ་པ་གྲུབ་ཅིང་བྱང་པོའི་རང་
བཞིན་ཅན་ན་ར་བྱ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་ཅིང། དེ་རོ་ལངས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་སྐྱབས་པ་ལ་སྤྱོགས་
ལུས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་ནད་མེད་ལ་ལུས་ལ་དཔལ་པོའི་མཆོན་མ་དགུ་ཡོད་པ། དག་བདེན་
པར་སྤྱོད་པ། སྔོ་རོ་ཞིང་དཔལ་དག་གཡོ་སྤྱོད་མེད་པ། བཟོའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཁམས་པ་
ཞིག་དགོས་པ་ལས་གཞན་མ་རྟེན་ལ། རྣང་པའི་དགེ་བསྟེན་ཞིག་ལ་བྱང་ཆོས་དེ་དག་
འདུག་པ་མཐོང་ནས། དེ་ལ་ང་ཡི་སྤྱབ་གཡོག་གིས་ཞེས་སྤྱོད་པས། ང་སྤུ་སྟེགས་པའི་སྤྱབ་
གཡོག་མི་བྱེད་ཟེར། རྣལ་འབྱོར་པས། ང་ཡི་སྤྱབ་གཡོག་བྱེད་པ་ལ་སྤུ་སྟེགས་པ་ལ་སྤྱབས་
སྤྱི་འགྲོ་མི་དགོས། འོངས་སྤྱོད་ཟད་མི་ཤེས་པ་འབྱུང་བས་ནང་པའི་ཆོས་དར་བར་བྱས་
པས་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་སྤྱོད་པས། དགེ་བསྟེན་གྱིས་དེ་བདེན་པར་འདུག་ཀྱང་ང་ཡི་སྤྱོད་
དཔོན་ལ་ངེས་ནས་འོང་རོ་ཟེར། སྤོབ་དཔོན་ལ་ཁྱེས་པས་གནང་སྟེ་དེའི་སྤྱབ་གཡོག་བྱས།
རོ་ལངས་འབྲུབ་ཏུ་ཉེ་བ་ན་སྤུ་སྟེགས་པ་ན་རེ། རོ་ལངས་ལྟེ་བྱིར་གཡུགས་ཏེ་བྱུང་ན་གཟུང་
དགོས་ཏེ། ལན་དང་པོ་ལ་ཟེན་ན་དངོས་གྲུབ་ཆེན་པོ། བར་པ་ལ་འབྱིང་། ཐ་མ་ལ་ཆུང་དུ་
འབྲུབ། ལན་གསུམ་པ་ལ་མ་ཟེན་ན་རོ་ལངས་ཀྱིས་དང་པོ་དང་གཉིས་གསོད། དེ་ནས་ལུལ་
མི་རྣམས་རེ་རེ་ནས་བསད་ནས་ལུལ་ཁམས་སྟོངས་པ་ཅན་དུ་འགྲོ་ཟེར། དགེ་བསྟེན་གྱིས་
ལན་དང་པོ་གཉིས་པ་གཉིས་ལ་མ་ཟེན། གསུམ་པའི་སྤྱབས་རོ་ལངས་ཀྱི་ལྟེ་བྱིར་བྱུང་བ་ན་
སོ་བཟབ་པས་ཟེན། དེ་ནས་ལྟེ་རལ་གྱིར་གྱུར། ལུས་གསེར་དུ་སོང་རོ། །དགེ་བསྟེན་གྱིས་
རལ་གྱི་ཐོགས་ཏེ་བསྐྱོར་བས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་པ་ན། སྤུ་སྟེགས་པ་ན་རེ། དས་རལ་
གྱིའི་དོན་དུ་རོ་ལངས་བསྐྱབས་པ་ཡིན་པས་རལ་གྱི་ང་ལ་སྤྱོད་ཅིག་ཟེར། དགེ་བསྟེན་གྱིས་
དས་བལྟ་མོ་ཞིག་བལྟས་ནས་འོང་རོ་ཟེར་ནས་རེ་རལ་གྱི་ཆེ་མོར་བྱིན། རལ་གྱི་ཁོང་རང་

ལ་སྤྲད་པས། ལྷ་སྟེགས་པ་ན་རེ། ལུས་གསེར་དུ་སོང་བ་འདི་ཁྱོད་རང་གིས། ལུས་པ་ལ་མ་
 ཐུག་པར་ཤེས་ཐད་ནས་ཆོད། འདིས་ཆང་རིན་དང་། སྤྲད་འཆོང་གི་དོན་སོགས་ཚུལ་མིན་
 གྱི་ལས་ལ་མ་སོང་བ་གིས། རང་གི་འཆོ་བ་དང་དགེ་བའི་ལས་ལ་སྤྲར་ན་དེ་རིང་བཅད་
 བའི་ཤུལ་དུ་དོན་ལུབ་སྟེས་ཏེ་ཐད་མི་ཤེས་པ་ཡོང་ཟེར། ཁོང་རང་རལ་གྱི་སྟེགས་ནས་ལྷ་
 ལུལ་དུ་སོང་ངོ། །དགེ་བསྟན་གྱིས་རོ་ལངས་གྱི་གསེར་ལ་བརྟེན་ནས། ཨོ་ཏྭ་ ལུ་རིའི་
 གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པ་ཡིན། དགེ་བསྟན་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་ཕྱིན་ནས་རི་རབ་སྤྱིང་
 བཞི་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་བཀོད་པ་ལྟར་བཞེངས། དེ་ལ་མུ་ཏྲ་མུ་པ་མི་ཀ་ཞེས་སྟེགས་
 མོ། །ལྷ་ཁང་དེ་བཞེངས་དུས་རྒྱལ་པོ་སྟོན་པོ་སོགས་སུའི་སྟེགས་ལ་ཡང་མ་བརྟེན་བར། ལྷ་
 ཁང་ཅིག་མཁན་གྱི་བཅོ་བའི་སྟོ་ལྷ་ཙུན་གྱི་ཡོན་རྒྱ་ནམས་རོ་ལངས་གྱི་གསེར་བཅོངས་པ་
 ཁོ་ནས་བྱུང་ཅིང་། གསེར་དེས་དགེ་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་དང་། དགེ་བསྟན་ལྷ་བརྒྱའི་འཆོ་བ་སྤྲར་
 ཏེ། དགེ་བསྟན་དེ་ཉིད་མ་ཤིའི་བར་དུ་ཁོ་རང་གིས་ཆོས་གཞི་བསྐྱངས། འདའ་བའི་ཆོ།
 གསེར་འདིས་རེ་ཞིག་གཞན་ལ་པན་མི་སྟེགས། མ་འོངས་པ་ན་སེམས་ཅན་ལ་པན་པར་
 འབྱུར་ཞེས་གཏེར་དུ་སྤྲས་སོ། །འོ་རྒྱས་འདི་སྤྲ་བཞེད་ཞབས་བཏགས་མ་ ༣༥ དང་། ལྷ་ར་
 ལྷ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ ༣༡ ༣ དང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟེགས་བམ་སྟོང་
 ཆ་ཤོག་གངས་ ༣ ༣ ༤ གསལ་བ་ལྟར་ངོ། ། (ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་འབྱུང་
 བའི་སྤྲ་བཞེད་ཞབས་བཏགས་མ་ཐེ་ལྷ་བ་བཞིན་བཀོད་སྤྲད་ངོ)

ཨོ་ཏྲེ། (ལེགས་སྤྲར) ཨོ་ཏྲེ་བེ་ཤ་དང་དོན་འདྲ།

ཨོ་ཏྲེ་ཡ་ན། (ལེགས་སྤྲར) ཨོ་རྒྱན་དང་འདྲ།

ཨོ་ཏྲེ་བེ་ཤ། (ལེགས་སྤྲར) ཨོ་ཏྲེ་བེ་ཤའམ་ཀ་ལི་རྒྱ་ཞེས་པ་ཨོ་རི་ས་ Orissa ཞེས་པའི་ལུལ་དེ་ཡིན་
 ཞིང་། ལུལ་དེ་སྟོན་གསལ་སྟེགས་དར་བའི་གནས་ཡིན་ཞིང་དུང་ཡང་དེར་ནང་བའི་
 སྟེགས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡོད་ཅས་ཟེར། ལུལ་དེར་རྒྱ་མཆོའི་འགྲམ་དང་ཉེ་བ་ན་གྲོང་ཁྱིར་
 ལུ་རི་ན་རྩ་གན་རྒྱ་ཐ་བའི་བྲུག་གི་ལྷ་ཁང་རོ་མཆར་ཅན་དེ་ཡོད། ཅས་མཁས་

དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་གནས་ཡིག་ནང་གསལ། ཡང་འཇམ་མགོན་ཀོང་
སྤུལ་སོགས་མཁས་པ་གཞན་གྱིས། ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱལ་པོ་ཤིང་རྩ་བཅུ་པའི་ཡུལ་ན་སྤུབ་
གནས་རྫོང་ལིང་ག་ཁུ་མ་ལྟ་བུས་མཆོན་པ་ཡོད་པ་བཞེད་དོ།

ཨོ་མོ་སྤ། <སོག་སྐད> ཀྱང་པའི་གོས། ཀྱང་བྱབས།

ཨོ་སྤ་སྤ། <སོག་སྐད> ཨོ་མོ་སྤ་དང་འབྲ།

ཨོ་རི་ས། <རྒྱ་གར་སྐད> ཨོ་རི་མི་ཤ་དང་དོན་འབྲ།

ཨོང་དོ། <ཨ་མ་དོའི་སྐད> རྒྱབ་ཆོས། རྒྱབ་ཤ། རྒྱབ་ཤ་དོག་དོག་ འཕོངས་ཆོས། འཕོངས་ཤ།
འཕོངས། རྒྱབ། རྒྱབ་ཆོས་དང་འཕོངས་ཆོས་ཞེས་པའི་ཆོས་ནི་འབྱུར་འབྱུར་དང་དོག་དོག་
གི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན་མཁུར་ཆོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཨོ་ཁྱེ་ཡ་ན། (ལེགས་སྦྱར) ཨོ་རི་ཡ་ན་དང་འབྲ།

ཨོ། (ལེགས་སྦྱར) 1 ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོ་ནི་གུས་འདུད་དང་ཕྱག་འཆོལ་བ་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་
སྟེ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ ཀླུ་མཆོད་པའི་སྦྱོར་ཞེས་པ་རབ་སྦྱགས་ཏེ་ཕྱག་འཆོལ་བ་དང་ཨོ་ཡིག་
གི་དོན་ཡིན་པར། སོ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཐོང་མཛེས་ལས་གསུངས་པ་
ལྟར་དང་། བོད་པས་བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཟེར་བའི་ཆོད་དུ་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་འཆོམས་
འདི་བྱེད་ཆེ་བླ་ཆེས་ཞེས་བཞེད་པ་གུས་འདུད་དང་ཕྱག་འཆོལ་བ་མཆོན་བྱེད་རེད། ཡང་།
སྦྱར་ཐང་ལོ་རྩེ་ལོ་སྦྱགས་གྱི་བསྐྱེད་ཐབས་སྤ། ཨོ་ནི་བཟ་ཤིས་པ་དང་གཡང་གི་དོན་དུ་
བཤད་ཡོད། དཔེར་དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་ས་གར་དང་མཆོད་གར་གྱི་སྦྱགས་དོན་བཅུ་བཞུའི་
ཁུངས་ལྟར་བདུད་རྩིའི་ཟེགས་མ་ལས་ཀྱང་། ཨོ་ནི་སྦྱགས་གྱི་འགོ་འདྲན་དང་བསྐྱར་ན་
རབ་སྦྱགས་སམ་སྤངས་ཤིག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད། 2 ཡང་། འདི་ལ་ནོར་བུ་
འདྲིན་པའི་སྦྱགས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། ཨོ་ལ་ཨ་ལྷ་མ་གསུམ་ (འདི་ཅུང་ཟད་གོ་དགའ་བའི་རྒྱ་
མཆོན་ནི། བོད་ཡིག་ལ་ལྷ་ལི་སྟོག་ཞུགས་གྱི་རྣམ་གཞག་མ་མཛོད་པས། དེ་ནི་ལེགས་
སྦྱར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། སི་རུ་འབྲེལ་ཆེན་གྱི་དབུར། ལེགས་སྦྱར་ལྟར་ཨོ་འདུས་

པས་ཨེ་སོགས་སུ་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་སྒྲོན་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་ཨ་དང་ཨུ་འདུས་པ་ལས། ཨོ་ཞེས་བྱུག ཨ་
དང་ཨེ་འདུས་པས། ཨེ་ཞེས་བྱུག་པ་ལྟ་བུའོ། འདུས་པས། སྒྲི་གསུང་བྲགས་གསུམ་མཚོན།
དེ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཨོ་གྲིས་རྗེ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མེད་མི་བྱེད་པ་མཚོན། སྒྲགས་
དེའི་མཚོན་དོན་ཐོན་པའི་སྒྲོན་ས་དག་ཏུ་བརྗོད་ན་བསོད་ནམས་མང་དུ་སྦྱད་པས་ནོར་བུ་
འཛིན་པའི་སྒྲགས་ཞེས་བརྗོད་དེ། རྒྱུད་རྗེ་རྗེ་ཅེ་མོ་ལས། ཨོ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པར་
བརྗོད། །མཚོག་དང་ནོར་དང་དཔལ་དང་གཡང་། །སྐལ་བཟང་རྣམ་པ་དང་ལྷན་ཞིང་། །དམ་
བཅའ་བ་དང་བཟ་ཤིས་དོན། །ནོར་བུ་འཛིན་པའི་སྒྲགས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །ཡི་གེ་གསུམ་པོ་རྗེ་རྗེ་གསུམ་དུ་འཛོག་ཚུལ་སྐལ་ལྷན་གྲགས་པས། ཨ་མི་བསྐྱོད་པ།
ཨུ་སྦྱང་མཐལ། མ་རྣམ་སྦྱང་དུ་བཞེད། ལོ་རྒྱ་བ་འགའ་ཞིག་གིས། ཨ་རྗེ་ཏ་ཅ་ལུས། ཨ་ཅ་ར་
དག་ཨི་མན་ཅ་ཡིད་དུ་འདོད་ཅེས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་གསུངས་སོ། །ཞེས་དཔལ་དུས་
ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ས་གར་དང་མཚོད་གར་གྱི་སྒྲགས་དོན་བརྗོད་པའི་ཁུངས་ལྷན་བདུད་ཅིའི་
ཐེགས་མ་ལས་གསུངས་སོ། །3 ཡང་། བཟ་ཤིས་པ་དང་གཡང་གི་དོན་ཡིན་པར་སྦྱང་ཐང་
ལོ་རྒྱ་བ་གསུང་། འདི་འདོན་པ་རྣམས་ལ་བཟ་ཤིས་པ་སྟེ་བར་ཆད་མི་འབྱུང་ཞིང་། མདོན་
པར་འདོད་པའི་དོན་འབྱུང་བར། མཚོ་རྒྱུ་ན་གསལ། ཡི་གེ་འདི་དང་ཨ་ཐ་ཞེས་པ་གཉིས་
སྒྲོན་རྣ་ཆངས་པའི་ཁུང་ཆོས་བརྗོད་ཏེ་བྱུང་ཚུལ་ཡང་དེའི་ཐད་དུ་གསལ། ས་བཅུ་པའི་
གཟུངས། རྒྱུད་༩ ཅུ་བ་ ༡༥༧ལས། གསང་སྒྲགས་ཨོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐོན་ནས་ཆེ་འཕོས་པ་
ནི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་དུ་འགོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཨོ་རྒྱ་རེ་ཏུ་རྒྱ་རེ་ཏུ་རེ་སྒྲུ། སྒྲོལ་མའི་གཟུངས་སྒྲགས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི། ཨོ་དང་སྒྲུ་ནི་ཡོངས་
གྲགས་ལྟར་དང་། རྒྱ་རེ་ནི་སྒྲོལ་ལ། ཏུ་རྒྱ་རེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནང་རྣམས་ལས་སྒྲོལ་བར་མཛད་
ལ། ཏུ་རེ་ནི་སྒྲུར་དུ་མཛད་མ་ཞེས་པའོ། །དེས་ན་སྒྲིང་པོ་བསྒྲུས་ན། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་ལ་
བོད་ནས། འཁོར་བ་དང་རན་སོང་གི་སྒྲུག་བསྐལ་ལས་སྒྲུར་དུ་བསྒྲུབ་ཏུ་གསོལ། ཞེས་

པའོ། །དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པའི་གསང་འདུས་སྒྲོན་གསལ་༡༡༤བཤམས། “རྒྱ་རེ་” བེ་
སྒྲོལ་བ་སྟེ། སྤྱག་བསམ་གྱི་རྒྱ་མཆོ་ལས་སྒྲོལ་བར་མཛད་པས་ན་སྒྲོལ་མའོ། །ཉུང་རེ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ནད་ནམས་ལས་སྒྲོལ་བར་མཛད་པ་སྟེ། ཉུག་ནི་ཉམ་ཐག་པའོ། །ཉོ་ནི་སྒྲོང་པའོ། །ཉུ་
རེ་ནི་ཉུར་ཉུར་ནི་ཞེས་བ་སྟེ། སྤྱར་དུ་མཛད་པའོ། །ཆོག་འདི་གསུམ་ཅར་ཡང་བོད་
པའོ། །ཞེས་རྒྱད་འབྲེལ་༡༩བཤམས་གསུངས་སོ། །

ཨི་ཞྲི་ཤེ་ཞྲི་ཤེ་མདུ་ཞྲི་ཤེ་ཞྲི་ཤེ་རྩ་རྩ་ས་སྤྲུན་ཏེ་སྤྲུ། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་སྤྲན་མའི་
གཟུངས་སྤྲགས་ཡིན་ལ། སྤྲགས་དོན་བོད་སྤྲད་དུ་བསྐྱར་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བཟ་ཤིས། སྤྲན་བ་
སྤྲན་བ། སྤྲན་བ་ཆེན་པོ། སྤྲན་བའི་རྒྱལ་པོ། ཡང་དག་པར་འབགས་མ་ལེགས་པའི་གཞི་
ཚུགས། ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་ཨི་ནི་བཟ་ཤིས་བ། ཞྲི་ཤེ་ཞྲི་ཤེ། སྤྲན་བ་སྤྲན་བ། མདུ་ཞྲི་
ཤེ། སྤྲན་བ་ཆེན་པོ། ཞྲི་ཤེ་རྩ་རྩ། སྤྲན་བའི་རྒྱལ་པོ། ས་སྤྲུན་ཏེ། ཡང་དག་པར་
འབགས་མ། སྤྲུ། ལེགས་པའི་གཞི་ཚུགས། ཞེས་པའོ། །དདུལ་ཚུ་རྩམ་རྩ་བའི་གསུང་ལྟར་
བཀོད། ཉུ་རྩ་ཞེས་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བ་སྟེ་སྤྲགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མིན་པས་དེས་བར་
བཏོན་མི་དགོས་སོ། །

ཨི་མ་ཏེ་བརྟེ་རྩྱ། (གསང་སྤྲགས་) (ལེགས་སྤྲར་) ཨྱ་མའི་ཨྱ་མ་གསུམ་འདུས་པས། རྟེ་རྩ་
གསུམ་མམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུ་གསུང་སྤྲགས་གསུམ་མཆོན། (སྤྱིར་བཏང་ཨི་ནི་བླ་ཏེ་མ་
ཞེས་བ་རབ་བསྤྲགས་ཏེ། འདུད་པ་དང་ཕྱག་འཆལ་བའི་མཆོན་བྱེད་དང་། གཞན་ཡང་བཟ་
ཤིས་བ་དང་གཡང་གི་དོན་ནོ། །ཞིབ་བར་ཨི་ཞེས་བའི་ཐད་དུ་གཟིགས།) མ་ཏེ་ནོར་བུ།
བརྟེ་ནི་མེ་ཏོག་བརྟེ། མེ་ཞེས་པའི་རིང་ཆ་ནི་བྱིས་པས་མ་ལ་འབོད་པའི་ཆེ་གདངས་རིང་
པོས་འབོད་པ་ལྟར། ཨེ་ཞེས་བ་རྩམ་དབྱེ་བརྒྱད་པ་འབོད་པའི་སྤྲུ་ཡིན་པར་བཤད། རྩྱ་ནི་
བསྐྱེལ་བ་དང་འབོད་པའི་དོན་ཡིན་པར་གཞུང་མང་པོར་གསུངས་(གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་
སྤྲགས་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་པར་ཡང་གསུངས་)པས། གྱེ་ནོར་བུ་བརྟེ་ཅན་(ཞེས་ནོར་བུ་ཚུ་
ཤེལ་གྱི་ཐེང་བ་དང་གསེར་གྱི་བརྟེ་ཕྱག་མཆོན་དུ་བསྐྱམས་པའི་)ལྟའི་མཆོན་ནས་བོས་ཏེ་

བདག་ལ་སྐྱེ་གསུང་སྐྱེགས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་སྦྱོལ་ཅིག་ཅེས་སྐྱེགས་རྒྱུད་བསྐྱེལ་བའོ། །(ཁྱེ་
མར་ཁས་འཆེས་པ་མང་པོས། འདིའི་ཁོར་བྱ་ཞེས་པ་ཕྱག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བར་འཛིན་པའི་
ཁོར་བྱ་ལ་བཤད་པ་ནི་ཁོར་རོ། །འདི་ནི་རྒྱུད་དང་དགོངས་འབྲེལ་གང་གི་ཡང་དགོངས་པ་
མིན་ཞིང་། སྐྱེལ་ཐབས་རྣམས་སུ་ཡང་ཁོར་བྱ་ཚུ་ཤེལ་གྱི་ཐེང་བ་གསུངས་པ་ཅམ་ལས།
ཕྱག་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཁོར་བྱ་འཛིན་པ་ཞེས་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་
ལྷ་གྲིས་པ་དག་གིས་མཛེས་ཆོས་དང་ཕྱག་སྟོང་བ་བྱེད་ན་ཆེན་འབྲེལ་འབྲུག་པར་དོགས་
ནས་བཅུག་པར་ཅམ་མོ། ཡི་གེ་དྲུག་གིས་སྤྱང་གཞི་འགོ་བ་རིགས་དྲུག་སྤྱང་བྱ་བྲི་མ་དྲུག་
སྟོང་བྱེད་ལམ་པར་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱངས་འབྲས་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྷ་དང་དོ་རྩེ་འཆང་སྟེ་རིགས་
དྲུག་མཆོན། ཞིབ་དུ་བཤད་ན། (སྤྱང་གཞི་འགོ་བ་རིགས་དྲུག) ཨོྲེ་གྲིས་ལྷའི་འཆི་ལྷས་ཀྱི་
སྤྱག་བསྐུལ་སེལ། མ་ཡིས་ལྷ་མ་ཡིན་འཐབ་ཅོད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐུལ། རེ་ཡིས་མིའི་སྤྱེ་ཁྱ་ན་
འཆིའི་སྤྱག་བསྐུལ། བད་ཀྱིས་དུད་འགོ་བཀོལ་སྟོང་ཀྱི་སྤྱག་བསྐུལ། མེ་ཡིས་ཡི་དྲགས་
བཤེས་སྟོན་ཀྱི་སྤྱག་བསྐུལ། ལྷུ་གིས་དཔྱལ་བ་ཆོ་གང་གི་སྤྱག་བསྐུལ་སེལ་བར་བྱེད་
དོ། །(སྤྱང་བྱ་བྲི་མ་དྲུག) ཨོྲེ་གྲིས་(ལྷའི)ང་རྒྱལ། མ་ཡིས་(ལྷ་མ་ཡིན་ཀྱི)ཐུག་དོག་རེ་
ཡིས་(མིའི)འདོད་ཆགས། བད་ཀྱིས་(དུད་འགོའི) གཉི་སྤྱག་ མེ་ཡིས་(ཡི་དྲགས་ཀྱི)
བརྒྱབ་སེམས། ལྷུ་གིས་(དཔྱལ་བའི)གཞོད་སེམས་སམ་ཞེ་སྤང་མཆོན། (སྟོང་བྱེད་ལམ་
པར་ཕྱིན་དྲུག) ཨོྲེ་གྲིས་སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན། མ་ཡིས་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན། རེ་ཡིས་
བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན། བད་ཀྱིས་བཟོན་འབྲས་ཀྱི་པར་ཕྱིན། མེ་ཡིས་བསམ་གཏན་ཀྱི་པར་
ཕྱིན། ལྷུ་གིས་ཤེས་རབ་པར་ཕྱིན་བཅས་མཆོན། (སྤྱང་འབྲས་རྒྱལ་བ་རིགས་དྲུག) (མ་
རེའི་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་དཀར་སེར་དམར་ལྗང་སྟོ་བའི་ཁ་དོག་སྐྱ་ཆོགས་སུ་བྱས་པ་འདི་
མཛེས་ཆོས་ལྷ་བྱ་མིན་པར་དེས་རྒྱལ་བ་རིགས་དྲུག་མཆོན་པའི་མཆོན་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་
ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། ཨོྲེ་དཀར་པོས་རྣམ་སྤྱང་དཀར་པོ། མ་ལྗང་ཁྲས་དོན་
གྲུབ་ལྗང་ཁྲ། རེ་སེར་པོས་རེན་འབྲུང་སེར་པོ། བད་སྟོན་པས་(འོག་གི་ལྷུ་སྟོན་པོ་དང་ཁྱད་

པར་འབྱེད་པའི་བྱིར་བྱིས་ཆ་རྣམས་སུ་འདི་ལྷུང་ཟད་དཀར་ཤས་ཆེ་བའི་སྔོན་པོར་འབྲི་
 སྒོལ་ཡོད། མི་བསྐྱོད་པ་སྔོན་པོ། མི་དམར་པོས་འོད་དཔག་མེད་དམར་པོ། ལྷོ་སྔོན་པོས་
 (ནག་ཤས་ཆེ་བའི་སྔོན་པོ)གསང་བའི་བདག་པོ་སྟེ་རིགས་བྱུག་པ་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་སྔོན་པོ་
 མཆོན་པ་བཅས་སོ། །(ཨོ་གྲི་འབྲེལ་བ་ཤད་ཞིབ་པར་ཨོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།) ཡང་།
 མ་ཉི་ཐབས་དང་། བརྒྱ་ཤེས་རབ། ལྷོ་ལུང་དུ་འབྲུག་པ་སྟེ་ཐབས་ཤེས་ལུང་འབྲུག་ལ་སྦྱར་
 རྣམ་འབྲེལ་བ་ཤད་བྱེད་ཚུལ་སོགས་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ཡོད་པས་འདི་ཁོ་ནར་མ་རེས་
 སོ། །མ་ཉིའི་གཟུངས་སྒྲགས་འདི་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་
 གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་གསུངས་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྦྱབ་གྱིས་མཛད་པའི་ «
 འཕགས་པ་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་ཡི་གེ་བྲུག་པའི་སྦྱབ་ཐབས་» བསྟན་འགྲུར་རྒྱུད་ཀྱི་ ལྷ་
 བ་ ༡༣༣ནལ་ ལས། དུས་གསུམ་བདེ་གཤེགས་ཐམས་ཅད་གྱིས། །བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
 པའི་གསང་སྒྲགས་འདི། །རྒྱུད་མི་འཆད་དུ་བརྒྱབ་པར་བྲ། །ཨོ་མ་ཉི་བརྟེན་ལྷོ་ཞེས་གསུངས་
 སོ། །མ་ཉིའི་ཕན་ཡོན་ནི། ཟ་མ་རྟོག་བཀོད་པའི་མདོ་ཀྱི་ ར་བ་ ༡༣༣ཅན་ལས། སེམས་ཅན་
 གང་དག་ཡི་གེ་བྲུག་པའི་རིག་སྒྲགས་ཆེན་མོ་འདི་འཛུལ་དུ་བཞུགས་པ་དང་། ཉན་པ་དང་།
 སེམས་པ་དང་། བསམ་པ་ལྷག་པས་འཛིན་པ་དེ་དག་ནི་བསོད་ནམས་དང་ལྷན་པ་ལགས་
 སོ། །བཀའ་སྦྱུལ་པ། རིགས་ཀྱི་བྱ་གང་ཡི་གེ་བྲུག་པའི་རིགས་སྒྲགས་ཆེན་མོ་འདི་འབྲིར་
 འབྲུག་པ་དེས་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱད་པོ་བརྒྱུད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་འབྲིར་འབྲུག་པར་འགྱུར་པོ། །དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་རྩལ་སྤྲ་རབ་དང་
 མཉམ་པའི་ལྷའི་གསེར་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱེད་ཅིང་བྱས་ནས་ཉིན་གཅིག་བཞིན་དུ་རིང་
 བསྐྱེལ་འབྲུག་པ་དེའི་འབྲས་བྱ་རྣམས་སྤྲིན་པ་ནི་ཡི་གེ་བྲུག་པའི་རིགས་སྒྲགས་ཆེན་
 མོའི་ཡི་གེ་འབྲུག་གཅིག་གི་འབྲས་བྱ་རྣམས་སྤྲིན་པ་ཙམ་སྟེ། ཡོན་ཏན་བསམ་གྱིས་མི་
 ཁྲབ་པོ། ཐར་པ་ཤིན་དུ་གནས་པའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །དམ་ཆོས་པརྒྱ་དཀར་
 པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། དམ་པའི་ཆོས་པརྒྱ་དཀར་པོ། བམ་པོ་བརྩ་

གསུམ་པ་སྡེ་ཐ་མ། དེ་ནས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྒོ་བྲོས་མི་ཟད་པ་
 ལྷན་ལས་ལངས་ཏེ། ལྷ་གོས་ལྷག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟར་ནས་སྤུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་
 གཙུགས་ཏེ། བཙམ་ལྷན་འདས་གཤམ་དེ་ལོགས་སུ་ཐལ་མོ་སྤྱར་བ་བཏུད་ནས་བཙམ་ལྷན་
 འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཙམ་ལྷན་འདས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་སེམས་
 དཔལ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དབང་ལྷག་ཅིའི་སྤྱད་ཏུ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དབང་
 ལྷག་ཅེས་བཤྱ། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་
 དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྒོ་བྲོས་མི་ཟད་པ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་
 ལྷ། འདི་ལ་སེམས་ཅན་གྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་རི་སྟེང་ཅིག་སྤྱག་བསྐྱལ་གང་དག་མྱོང་
 བར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས། གཤམ་ཏེ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་
 གཟིགས་དབང་ལྷག་གི་མིང་ཐོས་ན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐྱལ་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་ལས་
 ཡོངས་སུ་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཀྱི་ལྷ། སེམས་ཅན་གང་དག་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་
 སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་གི་མིང་འཛིན་པ་དེ་དག་གཤམ་ཏེ་མེའི་
 ཕུང་པོ་ཆེན་པོར་སྦྱང་ནང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་
 ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་གི་གཟི་བརྗིད་ཀྱིས། མེའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོར་བ་ཏུ་
 འབར་བ་ལས་དེ་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཀྱི་ལྷ། གཤམ་ཏེ་རྒྱ་ཁྲུང་དག་གིས་ཁྱེར་ལ།
 བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དབང་ལྷག་ལ་བོས་ན།
 རྒྱ་ཁྲུང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཏིང་རྒྱགས་པར་བྱེད་
 ཏོ། །རིགས་ཀྱི་ལྷ། གཤམ་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་རྒྱ་མཚོའི་ནང་ཏུ་གྱུར་
 བྱགས་ཏེ། འཁོན་བྱ་དང་། གསེར་དང་། འོར་བྱ་དང་། ལྷ་ཏིག་དང་། ལྷ་ཏྲུ་དང་། ལྷ་དང་།
 མན་ཤེལ་དང་། རྩེའི་སྟེང་ཐོད་དང་། ལྷ་ཏུ་དང་། ལྷག་དང་། ལྷ་ཏིག་དམར་པོ་ལ་སོགས་
 པའི་ཕྱིར་དོང་བ་དེ་རྣམས། རྒྱང་ནག་པོས་སྤིན་མའི་སྤིང་ཏུ་འཕངས་བར་གྱུར་ལ། དེ་ནས་
 སེམས་ཅན་གཅིག་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་ལ་བོས་ན། དེ་དག་

ཐམས་ཅད་སྤྱི་མོའི་སྤྱི་དེ་ནས་ཐར་བར་འགྱུར་རྟོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ། དེའི་བྱིར་བྱང་ཆུ་བ་
 སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་སྤྱན་རས་གཟིགས་
 དབང་ལྷག་ཅེས་བཏགས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ། གལ་ཏེ་གསལ་བར་བཞི་བ་ལས་སྤྱན་རས་
 གཟིགས་དབང་ལྷག་ལ་པོས་ན། གཤེད་མ་དེ་དག་གི་མཆོན་དེ་དག་དུམ་བུ་དུམ་བུར་ཆག་
 ཅིང་བྱག་པར་འགྱུར་རྟོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་བསྐྱལ་བ་ཟུང་
 རྒྱ་མཆོའི་འཕགས་བསྟོད་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་མཆོན་ཡང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་གང་ཐོས་
 འཛིགས་པ་ཞི་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མདོ་འདི་ཉིད་ལ་ཁུངས་གཏུགས་པར་
 སེམས་སོ། །སྤྱན་རས་གཟིགས་བྱག་བཞི་པའི་སྤྱུ་མདོག་དང་བྱག་མཆོན་གྱི་མཆོན་དོན་
 བློ། སྤྱུ་མདོག་དཀར་པོ་བློ། སྤྱོན་གྱིས་མ་གོས་སྤྱུ་མདོག་དཀར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
 འཁོར་པའི་སྤྱོན་གྱིས་མ་གོས་པས་མཆོན་དོན་དང་། ཡང་ན། ཆོས་སྤྱི་ཇི་མེད་པ་ཐུགས་
 རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་བད། དབུ་ལ་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་དང་དབུའི་གཙུག་ན་སངས་རྒྱས་སྤང་བ་
 མཐའ་ལས་བཞུགས་པ་བློ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་བད་མའི་
 རིགས་འཛིན་པའི་མཆོན་དོན། བྱག་བཞི་བློ། ཆད་མེད་པ་བཞིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
 མཛད་པའི་བད་དང་། བྱག་དང་པོ་གཉིས་གྱིས་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྦྱོར་བ་བློ། ཆོས་རྣམས་
 ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་དོ་ཞེས་པའི་མཆོན་དོན་དང་།
 གཡས་ཀྱི་བྱག་གཉིས་པས་ལོར་བུ་རྒྱ་ཤེལ་ལས་བྱུང་བའི་རིན་པོ་ཆའི་འཕྲེང་བ་བསྐྱམས་
 པ་བློ། འཕྲེང་ཐག་རྒྱན་མ་ཆད་པར་འཁོར་མོར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ཉམས་ཐག་པའི་འཕྲོ་བ་
 ལ་དུས་ཉག་ཏུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་འཇུག་པར་མཆོན། ཞབས་གཉིས་བློ།
 འཕྲོ་བའི་དོན་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱང་འཇུག་གིས་མཉམ་པར་བཞུགས་པའི་བད། རིན་པོ་ཆའི་
 རྒྱན་ཐམས་ཅད་གྱིས་བརྒྱན་པ་བློ། འདོད་ཡོན་མ་སྤངས་པར་ཆོས་ཉིད་ལ་རོལ་པའི་རྒྱན་
 དུ་ཤར་བའོ། །ཡང་ན། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོད་ཀྱང་ཞེན་མེད་དུ་སེམས་
 ཅན་གྱི་དོན་དང་རྒྱལ་བསྐྱེད་པའི་བད། ཉི་ཁྲི་བད་མའི་གདན་ལ་བཞུགས་པ་བློ། འཕྲོ་བ་

སེམས་ཅན་ལ་སྤྱགས་མེ་ཉི་ཁྲ་ལྟར་ཕྱོགས་རིས་མེད་པ་དང་། བད་མ་འདམ་གྱིས་མ་གོས་
 པ་ལྟར་འཁོར་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་ཉོག་གིས་མ་གོས་པའི་བཅའོ། ། « འཕགས་པ་
 རྒྱུན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་གི་བསྟོད་པ་ » དགེ་སྟོང་མ་དབལ་མོས་མཛད་པ་བསྟན་
 འལྟར་རྒྱུད་འབྲེལ་༼ ལུ ༡༩༦ བ༡ལས། (འདི་ནང་རྒྱུན་རས་མང་པོའི་བསྟོད་པ་བཞུགས་)
 ཆོས་ཉིད་སྤྱགས་རྒྱུད་སྤྱགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྤྱད། །སྤྱགས་མེ་རྒྱུ་ཆད་མེད་པས་འཕྲེང་བ་
 འཛིན། །ཡི་དྲགས་བགེས་སྒྲོམ་སེལ་བའི་མཆོག་སྤྱིན་བྱག །བྱག་གཡས་འཁོར་ལོ་
 བསྐྱམས་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །འཁོར་བས་འདམ་གྱིས་མ་གོས་བསྐྱམས་ལ། །ཞེས་དང་།
 སྤྱགས་མེ་མཐར་ཕྱིན་བྱག་སྟོང་འགྲོ་རྣམས་སྟོབ། །ཞེས་རབ་མཐར་ཕྱིན་མི་མེད་རྒྱུན་སྟོང་
 གཟིགས། འཛིགས་པ་ཀུན་ལས་སྟོབ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བསྒོམ་
 བརྒྱས་བྱ་ཚུལ་ནི། ཁྲ་མ་དང་རྒྱུན་རས་གཟིགས་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྲོམ་པའི་སྤྱགས་ཀར་ཁྲ་
 བའི་སྟེང་དུ་རྫི་མིག་དཀར་པོའི་(རྫི་རྒྱུ་ཀར་པོས་རྒྱུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱགས་མཆོག་ དེ་
 ཡང་། རྫི་ hri ནི། སྤྱགས་མཆོག་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་སྟེ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་མི་དེ་ཡིའི་བསྐྱུས་
 ཆོག་སྟེ། སྟིང་དང་། སྟིང་པོ། སྟིང་ག། སྤྱགས་བཅས་ལ་འཇུག་སྟོག་ཚུལ་ནི་ཉི་རི་ཞེས་པ་ལྟ་
 བྱར་བསྐྱབ།) མཐར་ཡིག་བྱག་གིས་བསྒྲོར་བ་ལ་དམིགས་ཏེ་བསྒོམ་བརྒྱས་བྱ་དགོས། རྒྱུང་
 ཟད་སྟོན། དེ་ནས་རྣམ་སྤྱང་གི་ངོ་བོ་ཨོ་ཡིག་དཀར་པོ་ལས་འོད་ཟེར་དཀར་པོའི་ཆོགས་
 འཕྲོས་ཏེ། ལྷའི་ར་རྒྱལ་དང་འཆི་ལྟས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་སེལ། དོན་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་ཡིག་ལྷང་
 ཁྲ་ལས་འོད་ཟེར་ལྷང་ཁྲའི་ཆོགས་འཕྲོས་ཏེ། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་སྤྱག་དོག་དང་འཐད་ཅོད་ཀྱི་
 སྤྱག་བསྐྱལ་སེལ། རིན་འབྱུང་གི་ངོ་བོ་ཉི་ཡིག་སེར་པོ་ལས་འོད་ཟེར་སེར་པོའི་ཆོགས་
 འཕྲོས་ཏེ། མའི་འདོད་ཆགས་དང་སྟེ་ཆ་ན་འཆིའི་སྤྱག་བསྐྱལ་སེལ། མི་བསྟོད་པའི་ངོ་བོ་
 བད་ཡིག་སྟོན་པོ་ལས་འོད་ཟེར་སྟོན་པོའི་ཆོགས་འཕྲོས་ཏེ། དུད་འགྲོའི་གཏི་སྤྱག་དང་
 བཞོལ་སྟོད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་སེལ། འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་མེ་ཡིག་དམར་པོ་ལས་འོད་
 ཟེར་དམར་པོའི་ཆོགས་འཕྲོས་ཏེ། ཡི་དྲགས་ཀྱི་བརྒྱབ་སེམས་དང་བགེས་སྒྲོམ་ཀྱི་སྤྱག་

བསྐྱུ་སྐྱུ་ཞེ་ཞེ་འཆང་གི་རོ་བོ་རྒྱ་ཡིག་སྒྲིན་པོ་ལས་འདྲེན་སྒྲིན་པོའི་ཆོག་ལས་འཕྲོས་
 ཏེ། དཔུལ་བའི་ཁོང་ཁོ་དང་ཆོ་གང་གི་སྐྱུ་ག་བསྐྱུ་སྐྱུ་ལ་བའི་དམིགས་པ་མ་ཡེངས་པར་
 བྱའོ། །སྒྲིས་པ་ལ་མི་དགའ་བའི་གང་ཟག་ལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། ཡང་ཅུང་ཟད་སྒྲི་
 བར་འདོད་ན་འོག་དུ་དུལ་ཆུ་རྩ་རྩ་བའི་གསུང་ལྟར་སྐྱུ་ན་རས་གཟིགས་སྒྲི་མའི་ནལ་
 འབྱོར་དེ་བཏོན་ནས་མ་ཞི་འདེན་ནའང་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་འཛོལ་བོ། ། ༡༡༡ །ན་མོ་གྲུ་རུ་
 མོ་གི་ཤུ་རྩ་ཡ། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཆོག་ལས་ཀྱི་མཆོག་རྣམས་ལ། །བྱང་ཆུབ་བར་དུ་
 བདག་གི་སྐྱུ་བས་སུ་མཆི། །བདག་གིས་སྐྱིན་སོགས་བགྱིས་པ་འདི་དག་གིས། །འཕྲོ་ལ་
 ཕན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བར་ཤོག །ལན་གསུམ། རང་གི་སྐྱི་བོར་བད་དཀར་རྒྱ་བའི་
 སྤེང་། །རྩ་བའི་རྒྱ་མ་མགོན་པོ་སྐྱུ་ན་རས་གཟིགས། །སྐྱུ་མདོག་དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་
 བཞི་བ། །དང་པོའི་ཕྱག་གཉིས་ཕྱགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྐྱར། །གཡས་པས་ཤེལ་འཕྲེང་གཡོན་
 བས་བད་དཀར་འཛིན། །རིན་ཆེན་རྒྱན་དང་དར་གྱི་ན་བཟས་སྐྱུ་བས། །ཞབས་གཉིས་རྩེ་
 སྐྱིལ་ཀྱང་གིས་བཞུགས་པའི། །གནས་གསུམ་ཨོྭ་ཨོྭ་ཨོྭ་མཆོད་འོད་ཟེར་གྱིས། །རང་བཞིན་
 གནས་ནས་རྒྱ་མ་སྐྱུ་ན་རས་གཟིགས། །སྐྱུ་བྱངས་སྐྱུ་བས་གསུམ་ཀྱན་འདུས་རོ་བོར་
 བྱར། །རྩ་བའི་རྒྱ་མ་སྐྱུ་ན་རས་གཟིགས་དབང་ལ། །ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྲུས་པས་ཕྱག་
 འཆོལ་ལོ། །དངོས་བཤམས་ཡིད་སྐྱུལ་མཆོད་པ་མ་ལུས་འབྱུལ། །ཐོག་མེད་ནས་བསགས་
 སྐྱིག་ལྟང་ཐམས་ཅད་བཤགས། །སྐྱེ་འཕགས་དགེ་བ་རྣམས་ལ་རྩེས་ཡི་རང་། །འཁོར་བ་མ་
 རྟོངས་བར་དུ་ལེགས་བཞུགས་ནས། །འཕྲོ་ལ་ཆོས་འཁོར་མ་ལུས་བསྐྱོར་དུ་གསོལ། །དགེ་
 ཀྱན་རྩེགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་བསྟོ། །སྐྱུ་བས་གནས་ཀྱན་འདུས་རྒྱ་མ་སྐྱུ་པའི་
 ལྷ། །མགོན་པོ་སྐྱུ་ན་རས་གཟིགས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །བདག་དང་མཁའ་མཉམ་སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །མགོན་སྐྱུ་བས་དབྱང་གཉེན་དམ་པ་མཛད་དུ་གསོལ། །དེ་ལྟར་མཆོད་
 ཅིང་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་མཐུས། །འཕགས་པའི་ཕྱགས་ཀར་རྒྱེད་ལྷོ་ཡིག་མ་ཐར། །ཡི་
 གོ་དུག་པས་བསྐྱོར་ལས་བདུད་ཅིའི་རྒྱན། །བབས་པས་ནད་གདོན་སྐྱིག་སྐྱིབ་ཐམས་ཅད་

བཀྲམ། རང་ཉིད་སྤྱན་རས་གཟིགས་སུ་གསལ་བ་ཡི། །ཐུགས་ཀའི་འོད་ཀྱིས་སྤོང་བ་ཅུང་
 སྤྱོད་སྤངས་ཏེ། །སྤང་བྲག་རིག་གསུམ་འཕགས་པའི་གསང་གསུམ་དུ། །འབྱེར་བའི་ནལ་
 འཕྲོར་མཆོག་ལ་གནས་པར་གྱུར། །ཨྱི་མ་ཁྱི་བརྗེ་རྩྱུྃ། བརྒྱ་སྤོང་བརྒྱ། འདིས་མཆོན་རང་
 གཞན་དུས་གསུམ་དགེ་བའི་མཐུས། །ཐུ་མ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་རྗེས་བཟུང་སྟེ། །སྤྱག་
 བསྐྱལ་གསུམ་ཀྱིས་མནར་བའི་འགྲོ་བ་རྣམས། །འཕྲེན་པའི་དེད་དཔོན་ཆེན་པོར་བདག་
 གུར་ཅིག །བདག་སོགས་ཆེ་འདྲིའི་སྤང་བ་འགགས་མ་ཐག །འོད་དཔག་མེད་མགོན་ཐུགས་
 རྗེའི་ཐུགས་གྲུ་ཡིས། །ཉེར་བྱངས་བདེ་བ་ཅན་དུ་བརྒྱ་ལས། །སྤྱེས་ནས་བྱང་ཆུབ་ལུང་
 བསྐྱེད་འཛོལ་པར་ཤོག །གནས་སྐབས་ཆེ་རིང་ནད་མེད་ལུས་སེམས་བདེ། །ཆོས་མིན་
 བསམ་སྤྱོད་རན་པ་མི་སྤྱེ་ཞིང་། །ཆོས་འཕྲོར་བདེ་དགེས་ཉག་དུ་འཛོལ་སོགས། །བདེ་
 རྒྱུད་དཔལ་ལ་རྡོལ་བའི་བྲག་ཤིས་ཤོག །ཅེས་པ་འདི་ཡང་དགེ་སྤོང་རྣམ་རྩ་བྱས་ཐེས་པས་
 བན་སོགས་པར་གྱུར་ཅིག །ཆེ་འདས་སྤྲུག་ལྷའི་ཆེད་དུ་བཞེངས། །རྫོགས་སོ། །ཤོང་གི་
 “སྤང་བྲག་རིག་གསུམ་”ཞེས་པ་ནི་ཐ་མལ་པའི་གཟུགས་དང་སྤྱང་དང་ཤེས་པ་གསུམ་ལ་
 ཟེར། འབྲེལ་བ་ཤད་ཞིབ་པར་ཁྱེར་སོ་གསུམ་གྱི་ནལ་འཕྲོར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 དོགས་གཅོད། དེང་སང་མང་པོ་ཞིག་གིས། མ་ཁྱི་འདོན་སྐབས་ཨྱི་མ་ཁྱི་བརྗེ་རྩྱུྃ་ཞེས་
 མ་ཁྱིའི་མཐུག་དུ་ཁྱེ་སྤྱོད་པ་དེ་འཐད་དམ་མི་འཐད་ཅེན། རྩ་སྤོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱིས་མི་
 འཐད་པར་གསུངས་ཏེ། རྩ་སྤོན་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲུག་སོག་སུན་འབྲེན་པ་ལས། སྤྱན་
 རས་གཟིགས་དབང་སྤྱིང་པོ་ཡིག་བྲུག་ལ། །རྩྱེ་སྤྱན་བདུན་དུ་སྤྱོག་པ་སྤྲུག་སོག་
 བརྩམས། །ཞེས་འདི་སྤྲུག་སོག་ཡིན་པར་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་
 ལས། གཞན་ཡང་ཁོ་ལོ་འདོད་པ་ལ། །མ་ཁྱི་པད་མེ་ཡིག་བྲུག་ལ། །རྩྱེ་སྤྱན་པ་ལ་སྤྱོན་
 མེད་དེ། །རྩྱེ་འདི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡི། །ས་སོན་ཡིན་པས་བསྐྱེད་ནོ་ཟེར། །འདི་ཡང་འཐད་
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཐ་མ་ཉོག་གི་མདོ་ལས་གྱུར། །ཡི་གེ་བྲུག་བཙིང་དུ་བཤད། །སངས་རྒྱས་ལ་
 བོ་ཁོ་མི་སྤྲུག །རྒྱ་གར་མཁས་པ་འདའི་ལྟར་བཞེད། །ཨྱི་མེད་པ་ལ་ཨྱི་བརྒྱག་དང་། །སྤྱ་

རྒྱ་པཎ་ལ་སོགས་པ་ཀུན། ཡོད་པ་ཆད་དང་ལྷག་གྱུར་ན། །སྤྲུགས་ཀྱི་རྩལ་པ་མེད་པར་
གསུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞོར་གི་དེ་སྤྲུགས་ལོག་སུན་འབྱིན་ཕྱོགས་བསྐྱེགས་བྱས་
པ་ཞིག་ཏུ་བརྟུགས་སོ། །

ཨི་མཛད་ལ། སྒྲོན་མའི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་སུ། སོག་ཐོད་ཤན་སྦྱར་གྱི་དག་ཡིག་སོགས་སུ་
བཤད།

ཨི་སྤྲྱེ། (ལེགས་སྦྱར་) ཨི་བདེ་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་ཡང་ཨི་ནི་ཡི་གེའི་མགོ་
འཕྲེན་དང་། སྤྲྱེ་ནི། བཟ་ཤིས། བདེ་ལེགས། བསོད་ནམས། འཆེ་མེད་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་
པར་བཤད།

ཨི་ཨ་ར་པ་ཅ་ན་རྫོང་། (ལེགས་སྦྱར་) རེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་གཟུངས་སྤྲུགས། དེའི་དོན་ནི།
འགྲོ་བ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ཅན་ལའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྣང་ཐང་ལོ་རྩ་བའི་
སྤྲུགས་ཀྱི་བསྐྱེག་ཐབས་སུ་གསུངས། སྤྲ་བ་དག་གིས་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན། ཤེས་བྱ་རི་ལྷ་བ་
དང་རི་སྒྲིང་བ་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་པའི་ཆོས་སྒོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད། འབྲུམ་
དང་ཉི་ཁྱི་ལྟར་ན། མ་སྦྱེས་ཤིང་རྩལ་དང་བྲལ་བ། དོན་དམ་པར་འཆི་འཕོ་མེད་ལ། མིང་
མེད་ཅིང་མིང་དང་བྲལ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། ས་པཎ་གྱི་འཇམ་དཔལ་གྱི་
བསྟོད་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། ཡི་གེ་ལྷ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་སྒོ་ཞེས་པ་ནི། ཨ་ར་པ་ཅ་ན་
ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། འདི་ལ་སྦྱུང་བཤད་པ་མདོ་རྒྱུད་དག་ལས་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་ཅིག་
གསུངས་ལ། སྤྲ་བ་དག་གིས་བཤད་ན་ཤེས་བྱ་རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྒྲིང་བ་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་
པའི་ཆོས་སྒོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུང་ཡང་། འདིར་འབྲུམ་དང་ཉི་ཁྱི་ལ་སོགས་པ་ནས་
འབྱུང་བ་ལྟར་བཤད་ན། ཨ། “ཨ་རུའུན” བྱི་མ་སྦྱེས་ལ། ར། “བི་ར་རྩ” བྱི་རྩལ་དང་བྲལ་བ།
ལ། “བར་མ་ཨཱ” བྱི་དོན་དམ་ལ། ཅ། “ཨ་རུ་ཏ” བྱི་འཆི་འཕོ་མེད་ལ། བ། “རྒྱ་མ་ཅི་ག་ཏ”
བྱི་མིང་མེད་ཅིང་མིང་དང་བྲལ་བ་སྟེ། ཨ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་སྦྱེས་པའི་བྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྒོའི་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་རྒྱུད་དག་ལས། ཨ། “ཨ་རུའུན” བྱི་

བདག་མེད་པ། ར། རྩ་གཞི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ།
གཞན་ལས་ཀྱང་བཤད་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་འབྱུང་མོད་ཀྱི་མ་གྲིས་སོ། །སློ་མཆོག་ཡི་གེ་གཅིག་
པའི་ལེགས་པར་སྤྱར་བ་ལས་སློ་ལ་རྩེ་ཞེས་ཟེར་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དམིགས་
པ་བྱ་ཚུལ་ནི། རང་གི་མིད་པའི་ནང་དུ་རྩེ་ཡིག་ཅིག་དང་། ལྷིང་ཁར་རྩེ་ཡིག་ཅིག་གསལ་
བཏབ་ལ། དེ་ནས་དབུགས་ཐེངས་གཅིག་ལ་ཨ་ར་པ་ཙ་མེད་སྟོར་གཅིག་བསྒྲ་བར་
བྱའོ། །སྤྲགས་སློ་བའི་ཆེ་མིད་པའི་ནང་གི་རྩེ་ཡིག་ལས་རྩེ་ཡིག་མར་ཁུ་འཇག་པའམ་མར་
ཁུ་ཐིགས་པ་རྒྱག་པ་ལྟར་མང་པོ་འབྱུང་སྟེ། ལྷིང་གའི་དབུས་ཀྱི་རྩེ་ཡིག་འོད་འཕྲོ་བ་དེ་ལ་
ཐེམ། དེས་ཀྱེན་བྱས་ཏེ་ལྷིང་གའི་རྩེ་ཡིག་ལས་འོད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཕྲོས་ཏེ། མི་ཤེས་
པའི་སྤྱན་པ་བསལ་ཅིང་མི་བཟེད་པའི་གཟུངས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་སོང་སྟེ་ལྷིང་དུ་བསམ། དེ་
ནས་མཐར་མཐུག་ཏུ་རྩེ་ཞེས་བཞོད་པའི་ཆེ། མིད་པའི་ནང་གི་རྩེ་དེ་ཉིད་ལྷིང་གའི་རྩེ་ཡིག་
ལ་ཐེམ་སོང་སྟེ་ལའི་མོས་པ་བྱའོ། །འདི་ལ་གོང་ས་ལ་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་བྱི་ལོ་
༡༠༠༥-༩-༡ཉིན་རྩེ་མོད་བོད་བྱིས་སློབ་བྱར་ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་གཞོན་སྤྱེས་སྟོང་པག་ལྷ་ལྷག་
ཙམ་ལ་ནང་ཆོས་རོ་སྟོད་ཀྱི་གསུང་ཆོས་བཀའ་བྲིན་ཆེ་སྤྱབས་ཀྱི་ཐེན་བྲིས་སུ་བཏབ་
པའོ། །དེ་དུས་སྤྱི་ཅིང་གནང་སྟེ། དབུགས་ཐེངས་གཅིག་ལ་སྤྲགས་བསྒྲ་དགོས་ཅིང་རྒྱག་བྲི་
མ་ཤོར་བ་བྱེད་ཤོག་ཨང་། ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཐམས་ཅད་བཞད་གང་ཡིང་དེར་གྱུར་
ཏོ། །སྤྲགས་དེ་བཟངས་པའི་པན་ཡོན་ནི། མགོན་པ་གང་ཉིད་ནས་ཆུང་དུས་ནས་ཨ་ར་པ་
ཙ་ཡང་ཡང་བསྐྱས་པ་ཡིན། རིག་པ་ཉན་ཉན་ཡག་ཏུ་འཕྱོ་གི་ཡོད་པའི་བཟོ་འདུག་གསུངས།
ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྒྲ་མའི་གཙོ་བོ་སྒྲ་མ་དབུ་མ་དེ་ཉིད་སྤྱི་གཞོན་ཏུ་འདུས་སུ་ཁོང་
པའི་ནང་ནས་ཨ་ར་པ་ཙ་ནའི་སྤྱི་བྱེད་པོ་བརྒྱད་མར་འབྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་མཆན་པ་ཞིག་
རྗེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་འོགས་ན་གསལ།

ཨོ་ཨློ་ཨློ་ཨློ་ (ལེགས་སྤྱར) ཡིག་འབྲུག་སྤྲུལ་ཀྱི་བར་དུ་མཆོད་ཡོན་སོགས་ཀྱི་མིང་སྤྲགས་སྤེལ་ཏེ་
མཆོད་པ་འབུལ་བའི་རྒྱ་མཆན་ནི། མཆོད་ཇས་རྣམས་དོ་རྗེ་གསུལ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིན་

གྲིས་བརྒྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་དུས་ཀྱི་རིས་དོན་གྱི་དོན་ཆེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་
པའི་བདག་ཉིད་བདེ་སྤོང་དབྱེར་མེད་ཡེ་ཤེས་དེ་མེ་རྟོག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤར་བར་
མོས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

ཨི་ལྷ་རྩྱུ་། (ཞིགས་ཐུང་) དོན་ཆེ་གསུམ་ཏེ། རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་མཆོན་བྱེད་གྱི་ས་བོན་ཏེ།
སྤྱི་བོར་ཨི། མགྲིན་པར་ལྷན་ ཐུགས་ཀར་རྩྱུ་གི་ས་བོན་བཀོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་དེ་ཡིན།
གཞན་ཡང་། ཞལ་ཐང་གི་སྐྱེ་རྒྱལ་དུ་ཨི་ལྷ་རྩྱུ་འབྲི་སྒོལ་ཡོད་པའང་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
མཆོན་དོན་ཡིན་ལ། སྐྱེ་རྒྱལ་གྱི་ཨི་ལྷ་སྤྱི་དབྱེད་ཐང་དང་། ལྷ་མགྲིན་པའི་ཐང་དང་། རྩྱུ་
ཐུགས་ཀྱི་ཐང་དུ་འཁེལ་བ་འབྲི་དགོས་སོ། །མཁས་བྱུ་མཆོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྱུ་བ་
རྒྱ་མཆོ་༡༥༧༥ལས། མེ་རྟོག་སོགས་རང་རང་གི་མིང་ཐུགས་ཡི་གེ་དང་སྤེལ་བས་བྱིན་
གྲིས་བརྒྱབ་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡི་གེ་གསུམ་དང་སྤེལ་བ་ནི་དོན་ཆེ་གསུམ་གྱིས་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། བ་ཉི་རྩེ་སོགས་ནི་འབྲུལ་བའི་ཐུགས་ཡིན་པས་བྱིན་གྱིས་
རྒྱོབ་པའི་ཆེ་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཨི་ལྷ་རྩྱུ་བརྒྱ་གྲུ་བརྒྱ་སི་རྩྱུ་། (ཞིགས་ཐུང་) རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་དོན་ཆེ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དམ་དོན་ཆེ་
གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་ཆད་མེད་པས་ལྷི་ཞིང་གང་བ་རྒྱལ་དབང་བརྒྱ་ཞེས་བོས་ནས་
བདག་ལ་མཆོག་གི་དངོས་བྱུ་སྐྱེ་གསུམ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་སྒྲོལ་ཅིག་ཅེས་པའི་དོན། དེ་
ལ་ཨི་ལྷ་རྩྱུ་ནི་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་ས་བོན་དང་། བརྒྱ་ནི་དོན་ཆེ། གྲུ་བ་ནི་རྒྱ་མ་སྤེ་གྲུ་ཏེ་ཡོན་ཏན་
ལ་དང་ལྷི་བ་ལ་འབྲུག་པས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁུར་གྱིས་ལྷི་བས་རྒྱ་མ་དང་། བརྒྱ་ནི་རྒྱ་བ་ཀོ་འཕེ་
མཆོ་སྤྱིར་དུ་བརྒྱའི་སྤྱབས་ལས་འཁུངས་པས་སམ་གསུང་བརྒྱའི་རིགས་ཡིན་པས་བརྒྱ་
འབྲུང་གནས་ཞེས་མཆོན་གསོལ། དོན་ནི་བརྒྱ་འདམ་ལས་སྤྱེས་ཀྱང་འདམ་གྱིས་མ་གོས་
པ་ལྟར་གདུལ་བྱའི་དོན་སྤྱོད་ཆོགས་མཛད་ཀྱང་འཁོར་བའི་ཉེས་པས་མ་གོས་པའོ། །སི་རྩྱུ་ནི་
དངོས་བྱུ་དང་། རྩྱུ་ནི་ཏ་ལུ་མ་གསུམ་འདུས་བ་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་ཡི་གའོ། །གཞན་ཡང་། ཨི་
ལྷ་རྩྱུ་དོན་ཆེ་གསུམ་གྱི་ས་བོན་གྱིས་ཐོག་བྲངས་ཏེ། བརྒྱ་ནི་མཆོན་རྟོག་གི་སྤྱོད་པས་མི་

ཕྱེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོད་དང་། གུ་རུ་ནི་དེའི་རང་ལས་ཁ་སྐྱོར་ཡན་ལག་བདུན་དང་ལྷན་
པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁུར་གྱི་ལྷེ་བས་ན་ཡོངས་སྒྲུ། བརྒྱ་ནི་དེའི་ང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
རིག་མཁའ་དང་སྐུ་ལྷུང་བརྒྱའི་རིགས་སུ་ཤར་བས་ན་སྐྱུ་ལྷུ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱུ་གསུམ་དབྱེར་
མེད་པའི་སྒྲ་མ་ཨོ་རྒྱན་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་བྲན་བས། མེས་ས་ཀྱི་གཤེས་སྒྲོས་པ་
དང་བྲལ་བའི་རང་རྩལ་མོས་གུས་དྲུང་དེ་པའི་གསོལ་བ་གདབ་ཅིང་། དེ་ལྟར་གསོལ་བ་
བཏབ་པའི་མཐུས་སི་རྟེ་སྟེ་མཆོག་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་རྩྭ་ཞེས་བདག་གི་
ཤེས་རྒྱུད་ལ་དུས་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་སྟོང་ཅིག་ཅེས་པའོ། །ཞེས་རྟེང་མའི་གཞུང་ན་གསལ་བ་
ལྟར་རོ། །

ཨོལ་གོ། མ་ལེ། དབྱིན་སྐད་དུ་Adam's apple ཟེར་བ་དེའོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་མ་རུ་མ་ཉིའི་
སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྲན་བ་བསྟོམ་བ་ལས། ཨོལ་གོ་དང་། ཨོལ་མདུད་
དང་། ཞེས་སྟངས་། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཨོལ་སྟོ། ཞེས་སྟངས་།
ཨོལ་སྟོ། ཨོལ་གོ་དང་འབྲ།

༩ ཆོག་པད་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་པད །

༥ འདི་གུས་འདུད་མཚོན་པའི་རྟགས་ཤིག་ཡི། དཔེར་ན་ལ་གོང་ས་མཚོག་ ལ་རྒྱལ་དབང་མཚོག་
ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

༥ རྟགས་འདི་ལ་གཏེར་ཆོག་ཟེར། ཆོས་དེ་གཏེར་ཆོས་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་ཀྱི་མཚོན་རྟགས་ཤིག་ལ་
ཡོངས་གྲགས་སུ་ངོས་འཛིན་བྱེད། འདི་ལ་མིང་གཏེར་ཆོག་ཅེས་ཆོག་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་
གྲགས་མོད། འོན་ལ་ “པད” ཡིན་ཏེ། ཡང་གསང་ཐུགས་ཀྱི་ཕུར་གཅིག་ལས། དེ་ལ་སྡོན་
འགོ་དངོས་གཞི་རྗེས་༥ སྡོན་འགོ་སྡོར་བ་ཆོགས་བསགས་པ་༥ དང་པོ་བདེན་པའི་གནས་
དག་ཏུ་༥ སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་བཟམ་ཞིང་༥ ཞེས་པའི་དཔེ་མཚོན་གྱིས་རྟོགས་ཀྱིས་
ཤིང་། གཞན་ཡང་གཏེར་ཆོག་ཅེས་བ་གཏེར་གྱི་ཆོག་དྲག་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ་རྣམ་བཅད་ “ཅ”
ཀྱི་རྟགས་འདི་རང་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་ཆོག་རིལ་ཉིས་བཅེགས་ཀྱི་བར་གྱི་འབྲེལ་བཅད་འདི་
རྗེས་སུ་ལྟག་པོར་བསྒྲན་པར་ངེས་སོ། །ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་མཚོན་རྟགས་འདིའི་ “ཅ” ཐད་དུ་
གཞིགས།

དང་ཀྱོག ལྟ རྟགས་འདི་ལ་དང་ཀྱོག་དང་དབུ་ཁྲུང་དང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་ཡིག་མགོ་ཞེས་བྱ།
ཡིག་མགོ་ནི་ལུས་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་མགོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། འདི་ཡི་གཤེད་དང་
པོར་འབྲུང་ཞིང་དབྱིབས་ཀྱོག་ཀྱོག་ཡིན་པས་དང་ཀྱོག་ཟེར། འདི་ནི་དོན་དུ་ན་ལེགས་སྐྱར་
ཀྱི་ཨོ་ཡིག་འདི་རང་༩ ཨོ །ཡིན་ཏེ། དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་ལས། ཡིག་མགོའི་དང་ཀྱོག་འདི་
ཡང་ཨོ་ཡིག་གི་གཟུགས་རིམ་གྱིས་འགྱུར་བར་ཤེས་ཏེ། རྒྱ་དཔེ་རྣམས་ཀྱི་ཐེབས་དང་པོ་
ལ་ཨོ་ཡིག་རེ་བྲི་སྟོལ་འདུག་ཅིང་། རྒྱ་ཡིག་གི་ཨོ་ཀྱི་གཟུགས་ནི་ད་ལྟའི་བར་༩ ཨོ །འདི་

ལྟར་སྤང་ལ། རང་རེའི་དཔེ་རྒྱུང་འགའ་མེད་དབྱ་ལ་ཡང་དང་གྲོག་ ཨྵ ིའདི་འབྲ་འདུག
རྒྱུང་མའི་གཏེར་ཆོས་དག་གི་དབྱ་ལ། ཨྵ ིའདི་འབྲ་འབྲུང་བ་དེ་ཡང་ཨྵ ིའདུག་སྟེ།
ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

8 (ལེགས་སྦྱར) 1 གྲུང་ཀོར་ཉིས་བཅེགས་ཅན་དེ་ལ། རྣམ་བཅད་ཐེར་ཞིང་། འདིས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་
ཨུལེས་པའི་ཡི་གེ་འདི་མཆོན། སྤྱི་མདོ་ཀ་ལྷ་པ་ཉ་བ་ལས། ཨུལེས་པ་རྣམ་པར་བཅད་
བྱའོ། ཞེས་གསུངས། བསྐྱུ་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། བལ་ཆེར་ས་རུ་བསྐྱུ་སྟེ། དཔེར་ན་ན་
མུལེས་པ་ལ་ན་མས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ས་མ་ཡིན་པ་ལ་བྲག་པོར་ལུམས་ལུམས་
བཅད་ནས་འདོན་དགོས་པར། དཔེར་ན་ཨུར་། བཅུ་བྱའོ། 2 མཆོམས་མ་རྟོར་བར་
འཛིན་བྱེད་གྱི་རྟགས་ཤིག་མཆོན་རྟགས་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འབྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་
ལས་མང་དུ་སྤྲང་། 3 ཆོག་གམ་ཆོག་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ བོད་གྱི་གནའ་བོའི་ཡིག་རྒྱུང་རྣམས་
སུ་ཆོག་གམ་ཆོག་གི་ཆ་བ་རུ་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད་པ། དཔེར་ན་ཡིག་རྒྱུང་ལས།
རི་རྟགས་མ་སྟོགས་མ་སྟོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 འད་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ བོད་གྱི་གནའ་བོའི་ཡིག་
རྒྱུང་རྣམས་སུ་འད་གྱི་ཆ་བ་རུ་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། དཔེར་ན་ཡིག་རྒྱུང་འགའ་ལས། བརྟས་
པར་གྲུར་ནས། རྩ་བོ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པས། ལྟ་བུ། དེ་ཡང་དེ་བ་ཐེར་དཀར་པོ་ལེལས།
གཏེར་ཆོག་བྱ་བ་དེ་ལ་ཡང་། འབྲི་གུང་དཔལ་འཛིན་གྱིས། སྤྱི་མདོ་དང་འགལ་ཞེས་དགག་
པ་མཛད་མོད། དེ་སྤྱི་མདོའི་རྣམ་བཅད་དུ་མི་འདུག་གི། བོད་ཡིག་རྒྱུང་པའི་རིགས་ལ་རྒྱང་
པའི་མཐར་ཆོག་བྲག་གཉིས་རེ་དང་། འགའ་རེ་ལ་ཆོག་རེ་རེ་བཞིན་ཆོག་བྲག་གཉིས་རེའི་
བར་དུ་བཅུད་པ་སོགས་ལྟ་སའི་མདོ་རིང་ལ་ཡང་འདུག་པས། དོན་ལ་བོད་ཡིག་རྒྱུང་པའི་
སྟོལ་དུ་སྤང་ལ། ཆོག་རྒྱང་འོག་གཉིས་མཉམ་དུ་སྟེལ་བ་ལས་དབྱ་མེད་གྱི་བར་ཆོག་ནར་
མོ་དེ་བྱུང་བར་འདུག་ ཅེས་གསུངས། ཞེས་པར་དེ་བ་ཐེར་དཀར་པོ་ལེལ་གཟུགས།
མཁའ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ བོད་གྱི་གནའ་བོའི་ཡིག་རྒྱུང་རྣམས་སུ་འད་གྱི་ཆ་བ་རུ་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།
དཔེར་ན་ཡིག་རྒྱུང་འགའ་ལས། ལྱུ་མ་པ་དང་མ་གྲུ་མ་པའི་ཁྱིམས་ལ། ཞུའང་ལོན་ཐངས་གྱི་

ཡི་གེ་བརྩོན་དང་། ལྷ་བྱ། ཡིག་རྙིང་ནམས་སུ་ “ཆ” འདི་དང་ “ཅ” འདི་གཉིས་རེས་སོས་
ཀྱིས་བེད་སྤྱོད་བྱེད།

༩ རེན་ཆེན་སྤངས་ཤད། བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར། དབུ་ཅན་གཞིར་བཞག་པའི་ཡིག་སྐད་
གཡོན་སྤོགས་ཀྱི་མགོར་ཡིག་འབྲུག་སྐུམ་མ་ཆང་ན་ “ཇ” འདི་ལྷ་བྱ་འབྲི་དགོས་པའི་མིང་
སྟེ། དེ་ཡང་རྫོགས་ཆེག་གི་ན་རོ་དང་། (འདི་ཆེག་སྤྱག་གི་སྐུབས་དང་) ཆེགས་བཅད་ཀྱི་
རྒྱང་མཐའ་འཁེལ་བའི་ཆེ་སྤངས་ཤད་གཉིས་རེ་དང་། གཞན་ལ་རེ་རེ་འབྲི་དགོས་ཤིང་།
འདི་ལ་ཀྱོག་ཤད་ཀྱང་ཟེར། ཞེས་གསལ།

༩ སྤྱལ་ཤད་ཟེར། བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར། དབུ་མེད་ཀྱི་ཡི་གེ་འགའ་ཞིག་གི་སྤོག་མར་འབྲི་
རྒྱུའི་མགོ་ཤད་ () འདི་དང་། དབུ་ཅན་ཀྱི་ཡི་གེ་འགའ་ཞིག་གི་སྤོག་མར་འབྲི་རྒྱུའི་མགོ་
ཤད་ (༩) ལྷ་བྱའི་མིང་། ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །སྤྱ་བ་ཤད་ནི། སྤྱལ་ཀྱི་དབྱིབས་དང་འབ་
བས་སྤྱལ་ཤད་ཅེས་བཏགས་པར་སེམས། འདི་མཛོད་རྩ་དོན་ཐ་དད་པའི་ཆེག་སྤྱ་བྱི་
གཉིས་མི་ནོར་བའི་བྱིར་ས་མཆམས་འབྲེད་བྲེད་ལྷ་བྱར་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།

༡ བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར་དོགས་སྒྲིང་འགའ་ཞིག ་།

ག་ར། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་དང་། ཁོ་བོས་ཀྱང་ཆིག་མཛོད་སྤར་ཐངས་དང་པོའི་ནང་འདི་
ལེགས་སྤྱད་ཡིན་པར་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། འདི་ནི་ལེགས་སྤྱད་གི་ཤུགས་ཆ་བྱུང་ཆག་པ་ཡིན་
གི་ལེགས་སྤྱད་དངོས་མིན་ནོ། །རྒྱ་གར་ཡུལ་སྤྱད་ལ། ཤུགས་ཐེན།

ཀྱེ་རུ། ལྷོང་རྩེས་མ་བཟོད་པ་དང་། ཡིད་ཤིན་ཏུ་སྤྲུག་པ་དང་། ཉམ་ཐག་པ་སོགས་ཀྱི་ཆིག་གོ། ཞེས་
བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར་འབྱུང་བ་ནི། དབྱངས་ཅན་དགའ་སྒྲོའི་ལམ་རིམ་བརྟུང་བའོ་ལ་
༣༣ན་ཉན་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད་འདུག་ཅིང་། འདི་ “ཀྱེ་རུད” དང་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་དང་།
ཡི་གེ་དག་མ་དག་སོགས་ལ་དབྱུད་པར་བྱའོ། །ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ཞོལ་སྤར་མ་དང་། སྤྱི་
འབྱུང་སྤར་མ། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོ་སྤར་མ་གསུམ་གར་ཡང་། (༡༧༠བ་༥ན) “ཀྱེ་རུད” ཅེས་
སྤར་བས། “ཀྱེ་རུ” བ་སྤྱད་འདི་མ་དག་རྒྱན་འབྲམས་སུ་སོང་བ་ཞིག་ཡིན་མིན་ལ་དོགས་
སོ། །

བཀར་བཏགས། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བཀར་བཏགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལ། ཐུགས་ལ་
མངའ་བའམ། དེས་པར་བྱས་པ། དམ་ལ་བཏགས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་ཐོད།
བཀར་བཏགས་ཀྱི་དོན་ནི། ལུང་སྤྱི་རེལ་པའི་དོ་རྩེ་དང་། བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པ་སོགས་
ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། ཁྱིམས་བསྐྱགས་པ་དང་། བཀས་ཟེན་པའི་དོན་དུ་བཤད་ན་ལེགས་
བར་སེམས་སོ། །

སྤྱི་གཤ། སྤྱིའི་ཉེ་འབྲམ། གམ་ནི་འཁྲིས་སམ་འབྲམ་དང་མདུན་ཀྱི་དོན། སྤྱི་གཤ་དུ་བཅར་ལྟ་བུ།

འཁྲུང་ལྷུང། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། འཁྲུང་ལྷུང་ཞེས་འཕྲུལ་མེད་པ་གིས་སྤང་ཡང་།
 འཁྲུང་ལྷུང་ཞེས་འཕྲུལ་དགོས་ཤེ། མཁྲུང་ལྷུང་ལ་ཡོད་ཅིང་དེ་དང་མཚུངས་པའི་
 ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་འཕྲུལ་དགོས་ན་དགོས་མཉམ་དང་མི་དགོས་ན་མི་དགོས་
 མཉམ་པའི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཨ་ཟད་མཆོ་སྒྲིག་དང་རྩོམ་ཁ་ལ་ཆེན་པོའི་གསུང་མོགས་
 ལུང་འཁྲུང་ལྷུང་ཞེས་འཕྲུལ་ཡོད་པར་མཛོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

721

རང་ལུགས་ནི་དག་ཡིག་གསར་བ་སྤྲིགས་སོགས་ལས་བཤད་བ་ལྟར། ཚ་ནད་བྱུང་བའི་
སྐབས་ཐོག་མར་ལུས་གང་བའི་སྤང་བ་ཤར་བའི་ནད་རྟགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ལུས་གང་ལུས་
བྱེད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྱི་གཡའ་བའི་དོན་དུ་བཤད་བ་ལྟར་ཁས་སྦྲངས་ན་ལེགས་པར་
སེམས་སོ། །

གྲུམ་ཅེ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། གྲུམ་ཅེ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སློག་ཆགས་
གྲུམ་པའི་སྤུའམ་ཟེ་བའམ་བགས་པ་ལས་བཟོས་པའི་གདན་ལ་གྲུམ་གདན་ནམ། གྲུམ་ཟེ་
ཞེས་ཟེར་རྒྱུར་གྲུམ་ཅེ་ཞེས་སྤྱི་ཉམས་པར་ངེས་ཏེ། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ཐོར་
ལུང་། «སྤྱི་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་རབ་དགའི་འཇུག་པ་»ཞེས་བྱ་བ་༣༩བཤེལས། གྲུམ་ཟེ་འམ་བྱེ་
འུ་རྩོག་ལ་ཡང་། གྲུམ་ཆེ་ཞེས་ནི་ཟེར་བ་དང་། ཞེས་གྲུམ་ཟེ་ཞེས་བ་མ་སྤྲད་ཆད་ལྟར་དུ་
མཛད་པའི་བྱིར་རོ། །

དགེ་འདུན། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། དགེ་འདུན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ། ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་
ལ་ཞུགས་པའི་སློབ་པ་ལས་ཀྱི་གང་ཟག་དགེ་སྤོང་གསུམ་མཁ་བཞི་ཡན་ཆད། ཅེས་
གསུངས་པ་ལ་དོགས་པ་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། འདིའི་དགེ་འདུན་ཞེས་པ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་
འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་དགེ་སྤོང་བཞི་ཆོགས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ན་ནི། དགེ་འདུན་ལ་དགེ་
སྤོང་བཞི་གྲགས་ཅེས་པར་ཆད་དགོས་པས་གསུམ་མཁ་ཞེས་པ་ནོར་བ་ཡིན་ལ། ཅི་སྟེ་
དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གམ་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ན་ནི་གངས་ཀྱི་ངེས་
པ་མེད་པས་དེ་ཡང་ནོར་རོ། །

འགར་པོ། <གཤ> ར་རྒྱལ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་འདི་བོད་ཀྱི་བརྟུང་དུ་མཛད་ཀྱང་། འདི་
ནི་ལེགས་སྤྱང་གྱི་ཁག་ཏུ་ “གཤ” ལུང་ཆག་པའོ། ཁི་ཤེའི་གྲུར་ཁང་ལ་གཞི་བྱས། འགར་
འགར་པོ་དང་དོན་གཅིག་མི་འགར་པོ་འམ་མི་འགར་འགར་པོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཕྱེར་ལངས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྒྱལ་ཁབ་བཅས་སྤྱི་དབང་ཞིག་རྒྱལ་ཁབ་བཅས་སྤྱི་
དབང་གཞན་ཞིག་གི་དབང་སྤྱིར་དུ་འོག་ཏུ་མ་ཆུང་པར་རང་བཅོན་དུ་གནས་པ། ཞེས་པ་

འདི་ལ་གོ་རྒྱུ་དེ་ཙམ་མི་འདུག་པས་འགྲུར་བཙུག་གཏོང་དགོས་པ་འདུག་གོ། སྒྲིབ་ལངས་
གྱི་དོན་ནི། སྤྱི་དབང་གཞན་གྱི་དབང་འོག་ཏུ་བསྐྱད་འདོད་མེད་པར་སོ་སོའི་རང་དབང་གི་
ཆེད་དུ་རོ་ལོག་རྒྱག་པའི་དོན་ནོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། སྒྲིབ་ནི་རང་ངམ་སོ་སོའི་ཆེད་དུ་ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན་ལ། ལངས་ནི་རོ་ཆོལ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་པས། སོ་སོའི་རང་དབང་གི་ཆེད་དུ་རོ་
ཆོལ་བྱས་པའི་དོན་ནོ། །

རྒྱ་ཚུ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྒྱ་ཚུ་ལ་ཐ་རྒྱུར་ཡོད་པར་བྱས་ཤིང་། ཡང་། ཚུ་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ། རྒྱ་ཆ་དང་། བོད་ཆ་ཞེས་ཐ་རྒྱུར་མེད་པར་ཡང་བྱས་འདུག་པ་ནི། རང་ལུགས་གང་
ཡིན་ཐག་མ་ཆོད་པ་ལྟ་བུ་འདུག་གོ། སྤྱིར་བཏང་གི་བྱ་གཞི་ལ། ཆོག་གྲོགས་མེད་པ་ལ་
ཐ་རྒྱུར་དང་། ཆོག་གྲོགས་ཡོད་པ་ལ་ཐ་རྒྱུར་མེད་པའི་བྱ་གཞི་ཡོད་དེ། དག་སྒྲོན་འགྲེལ་
པར། ཚུ་ཞེས་ཆོག་གྲོགས་མེད་པའི་རྒྱུར་པ་ལ་སྤྱད་འདོགས་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུའི་ཆོག་གྲོགས་སྤྱར་ན་མེད་པར་བྱ་གཞི་ལེན་མཛད་ལ། འོན་ཀྱང་ལན་ཚུ་ལ་ཡོད་པ་མང་
དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ང་རོ། སྤྱི་གདངས། དེའི་ཐད་གྱི་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། སྤྱི་གདངས་ལ་ “སྤྱར” བར་
བྱའོ། །ཞེས་སྤང་ཡང་ “སྤྱར” བར་བྱའོ། །ཞེས་ཞུ་བཙུག་དགོས། ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ང་
རོའི་འགྲེལ་བཤད་དེ། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་གླེགས་བསམ་
བར་ཆ་ (༡༧) ནས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན་འདུག་པས། དེ་ལས་ནི་ “ཡི་གེ་རེ་རེ་
ནས་སྒྲོག་པའི་སྤྱི་གདངས་ལ་སྤྱར་བར་བྱ་ཞིང་” ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་དོན་ལ་ཡང་གནས་
སོ། །

མདོན་ཚན་ཅན། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། “མདོན་ཚན་”ཞེས་མས་འདུལ་མེད་པར་འབྱུང་བ་
ནི། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལ་གཞི་བྱས་པར་སྤང་། དེ་ཡང་
༩ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་བར་ཆ་(༤)ལས། མདོན་ཚན་ཅན་གྱི་སྤང་བ་ནི། ཆགས་སེམས་
གྱིས་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་བྱིས་པ་ལ་གསེར་ལ་སོགས་པ་བྱུན་སྦྱིད་དམ་ཁེ་སྒྲོགས་བྱེད་དུ་

བཅུག་པའོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་འདི་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཡི་གེ་མ་དག་པར་སེམས་ཏེ། འདུལ་བ་ལྷུང་
གཞི་དང་། ལྷུང་གཞིའི་འབྲེལ་བ་དང་། མཚོ་རྒྱུ་གྲོ་གསལ་འཕགས་པོད་ཀྱི་གཞུང་ཆོད་ལྷན་
རྒྱུ་སྤྱུ་ མཛོན་མཚན་ཅན་ཞེས་འབྲུང་གི་མཛོན་མཚན་ཅན་ཞེས་མི་འབྲུང་ལ། ལར་ནས་
མཛོན་མཚན་ཅན་ཞེས་པའི་ཆོག་ཟུར་གྱི་མཚན་ཞེས་པ་ནི་རྟགས་དང་མཚན་མ་ལ་གོ་
དགོས་པས། མཛོན་མཚན་ཅན་ཞེས་བཞེད་ན་གོ་རྒྱུ་ཡང་ཨེ་ཡོད་སྟེ་ཡང་མཁས་པ་རྒྱུ་སྤྱུ་
གྱིས་བཞག་པར་འཆོལ་ལོ། །མཁས་པའི་གསུང་ལ་སྤྲོད་པས་ལག་ཁྱོར་ཐལ་བ་མང་དག་
ཅིག་སྤྲོད་པས་དེ་ལྟར་དུ་སེམས་སོ། །ཆོག་ཟུར་ནི་ “ཆོན་” ནི་དོ་ཆོན་དང་ཆོན་ཆོན་ལྟ་བུ་ཆོ་
རེག་དང་སྤྱི་ཆོན་ལ་འབྲུག་པ་ལས་རྟགས་ལ་འབྲུག་ཆོལ་མེད་དོ། །མཛོན་མཚན་ཅན། རི་
མོ་ཡོད་པའི་གསེར་དུལ་ལ་སོགས་པའི་དོང་ཅེ་འཕམ་ཤི་ཀ། བྱི་རྒྱལ་བས་ (Coin) ཟེར་བ་
དེའོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། མི་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མཁས་རྟགས་དང་རི་མོ་ལ་མཛོན་མཚན་
ཞེས་བྱ་ལ། དེ་གང་ལ་ལྷན་པ་དེ་ལ་མཛོན་མཚན་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །

རྒྱུ་རྒྱ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་རྒྱུ་རྒྱ་ཞེས་འབྲུང་བ་འདི་ལ་ཕ་རྒྱུར་ཆད་སྤྱོད་འདུག རྒྱུ་
རྒྱ་ཞེས་དག་བཅས་དགོས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་དེ། སྤྱིར་མེད་དེ། སྤྱིར་བཏང་གི་
བྱུག་ལེན་ལ། ཆོག་སྤྱོགས་མེད་པ་ལ་ཕ་རྒྱུར་དང་། ཆོག་སྤྱོགས་ཡོད་པ་ལ་ཕ་རྒྱུར་མེད་
པའི་བྱུག་ལེན་ཡོད་དོ་ཞེས། འོན་ཀྱང་ཆོ་ལ་ཕ་རྒྱུར་ཅིའི་བྱིར་བསྐྱར་རྒྱ་མཚན་སྤྱོས་ཤིག་དུ་
ཙམ་སྤྱོད་པའི་ཁྱེད་དང་རྒྱ་སེར་སོགས་རྒྱུ་བཤམ་འདི་བཤམ་མེད་བྱེད་པའི་སྤྱོད་པའི་
ཡོ་བྱེད་ཅིག་འདི་ལ་རྒྱུ་རྒྱ་ཡང་ཟེར། རྒྱུ་རྒྱ་ཞེས་པར་གཞིགས།

རྒྱ་འགོ་དེའི་ཐད་ཀྱི་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། “རྒྱ་འགོ་རྟོགས་ན་རྒྱ་གཞུག་རྟོག” ཅེས་གསུངས་
པ། འདི་ལ་གོ་རྒྱུ་འདུག་ཅུང་། འོན་ཀྱང་ “རྒྱ་འགོ་བརྟོགས་ན་རྒྱ་གཞུག་རྟོག” ཅེས་བཞེད་
ན་ཅུང་ཟད་ལེགས་པར་སེམས་སོ། །

འཆགས་པ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། འཆགས་པའི་དོན་ལ། རང་སྤྱོད་མི་གསང་བར་ཤོད་
པའམ་ཞོད་པ་ཞེས་གསལ་ཡང་། དེ་ནི་མཛོལ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི་འཆགས་པའི་དོན་མིན་ཏེ།

དེ་ལྟར་ན་མཐོལ་བ་དང་བཤགས་པ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་མེད་པར་འཁྱུར་རོ།

འཁྱུན་པ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། འཁྱུན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ། ཉ་མོད་པོ་བཅུན་ནས་འཁྱུན་པ།
ཞེས་གསུངས་པར། ཉ་མོད་པོ་བཅུན་ནས་ཆུན་པ། ཞེས་འདས་ཆོག་སྐར་དགོས་པར་
སེམས་སོ། །

ཉམས་ལེན་བྱིན་ཆུབས་ཀྱི་བརྒྱད་པ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་
བརྒྱད་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་བྱལ། རྩེ་བཅུན་འཇམ་དབྱངས་ནས་རྒྱལ་སྤྲུལ་ཞི་བ་ལྟ་བུ་སོགས་
པར་བརྒྱད་པའི་ཆུབས་ཆེན་སྟོན་རྒྱད། ཅེས་གསུངས་པ་ལེགས་པར་མ་མཐོང་སྟེ། རྩེ་ཙོང་
ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་གསལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྟོ་འབྱེད་ལས། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་
གྱི་བརྒྱད་པ་ལ་རྒྱ་ཆེན་སྟོན་བརྒྱད་དང་ཟབ་མོ་ལྟ་བུར་གཉིས་ལས་མ་གསུངས་པས།
དེ་ནི་དོ་རྩེ་ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒྲ་མ་ཉམས་ཀྱི་བརྒྱད་རིམ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱིན་
ཆུབས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་ཞེས་དོ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཉི་ཤས་ཐ་སྙད་མཛད་པར། ཡོངས་འཛིན་
ལེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ལམ་རིམ་སྒྲ་མ་བརྒྱད་པའི་རྣམ་ཐར་༡༠༦ན་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་
དགོས་ལ། དེས་ན་ཉམས་ལེན་བྱིན་ཆུབས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་ཞེས་བྱ་བའི། ཡོངས་གྲགས་ལྟར་
བྱེད་ན། རྩེ་རྩེ་འཆང་། ཉེ་ལོ། ལྷ་ལོ། རྩེ་ལྟེ་བ། རྩེ་པོ་སོགས་སོ། རྩེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོད་
གསུང་ཐིན་བྲིས་སོགས་ལས། དབུས་སུ་རྩེ་རྩེ་འཆང་མ་གཏོགས་པ་རྩེ་བཅུན་འཇམ་
དབྱངས་ནས་རང་གི་སྒྲ་མ་ལ་ཐུག་གི་བར་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐོ་བཅེགས་དང་།
དེའི་གཡས་སུ་བ་རྒྱད་གསང་འདུས་དང་། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བརྒྱད་གཉིས་སོ་སོ་ནས་
མཐོ་བཅེགས། གཡོན་དུ་མ་རྒྱད་བདེ་མཆོག་གི་སྒྲ་བརྒྱད་དང་། ཐེག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་སྒྲ་
བརྒྱད་སོ་སོ་ནས་མཐོ་བཅེགས་རེ་བཅས་མཐོ་བཅེགས་ལྡར་གསལ་འདེབས་པ་ཡིན།
ཡང་རྩེ་སྐུབ་ཁང་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཆོས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱད་པ་ཉིད་ལ། སྒྲ་མ་གཅིག་ནས་
གཅིག་དུ་བྱིན་ཆུབས་ཀྱི་རྒྱན་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པས། དེ་ལས་ལོགས་སུ་མི་དགོས་པར་
བཞེད། མཁར་རྩོ་སྟོ་བཟང་སྟོ་མ་རྒྱུད་གིས་གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་གྱི་བརྒྱད་པ་ལ་

བཞེད།

ཉེ་བརྒྱད་རིང་བརྒྱད། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར། འབྲེལ་ཐག་ཉེ་རིང་གང་འདྲ་གི་བརྒྱད་པ་ལྟ་
བུའི་སྤྱི་སྤྱོད་ཞིག་ལས་དེའི་འབྲེལ་བ་འདད་གསལ་བར་གསུངས་མི་འདུག་པས་སྟོན་པ་
དགོས།

བརྒྱད་པ། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་མཐུག་གི་དུས་གསུམ་རེའུ་མིག་ཏུ། བརྒྱད་པ་ལ་བརྒྱད་པ་
ཞེས་གྲིས་འདུག་པ་ཡིག་ནོར་ཡིན། འདི་སྟོག་ལྷན་ཐོག་ཡོད་པའི་བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་
མོར་དག་བཅོས་བྱས་འདུག་ཀྱང་། དེ་བ་གསུགས་ཐོག་ནོར་འདུག

རྟོགས་ལྡན། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྟོགས་ལྡན་ཞེས་པ་མཁས་པ་ལ་འདུག་པར་བཤད་
འདུག་ཀྱང་། དེ་མཁས་པ་ལ་འདུག་ཚུལ་མེད་པས། རྟོག་ལྡན་དང་ནོར་བ་འབྲེལ། རྟོགས་
ལྡན་ནི། བྱུ་ཐོབ། ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནམ་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་སྤོང་ཆད་ལྡན་སྤྱགས་རྒྱུད་ལ་
འཁུངས་པའི་སྤྱུ་བྱ་ལ་གོ་དགོས་པས་སོ། །སྤྱོད་པའི་ནི། རྟོགས་པ་ནི་ས་ལམ་གྱི་ཡོན་
ཏན་གྱི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་གང་ལ་ལྡན་པས་ན་རྟོགས་ལྡན་ནོ། །

བསྟན་པ་སྤྲ་དར། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར། སྤར་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅོན་གྱི་དུས་སྤྲ་དབྱ་
བརྟེས་པ་ནས་བཟུང་ཞེས་གསུང་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ། “སྤར་གཉན་ཁྲི་བཅོན་པོའི་དུས་སྤྲ་དབྱ་
བརྟེས་པ་ནས་བཟུང་” ཞེས་འཁོད་འདུག་པ་ཡིག་ནོར་ཡིན་པར་ངེས་སོ། །ཡང་། སྤོལ་
བཏོད་གསུང་རྒྱ་ལ། “སྤོལ་གཏོད་” ཅེས་འཁོད་འདུག་པ་ཡང་ཡིག་ནོར་རོ། །

ཐལ་སྐྱད། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཐལ་སྐྱད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདད་ལ། ཆོས་ཀྱི་ཚོད་པ་ལྟེན་པའི་
ཆེ་ཐོག་མར་རྩེ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ས་བོན་རྩི་ཡིག་སྐྱད་མཐོན་པོར་སྟོག་པའི་
སྐྱད། ཅེས་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། ཐལ་སྐྱད་ནི་ཚོད་ལྟེན་སྐབས་ཐལ་མོ་འཇམ་པའི་སྐྱ་སྐྱད་
སྤྱིའི་མིང་ཡིན་པས། དེ་ཐལ་སྐྱད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདད་དུ་བྱས་ན་བྱུ་ཆུངས་པས་སྟོན་ཡོད་
ཅིང་། འོན་ཀྱང་དེ་རྩི་སྐྱད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདད་དུ་བྱས་ན་འགྲིག་གོ། དེས་ན་དེ་ནི་རྩི་སྐྱད་དང་
ཐལ་སྐྱད་གཉིས་མ་ལྟེན་པར་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེས་པའི་གཏམ་དུ་སྤྱང་ངོ། །

ཐོན་སྐྱེད། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཐོན་སྐྱེད་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་དེ་སྒྲོ་ལ་འབབ་པོ་རང་མི་འདུག་
བས་དེ་ལ་འབྲི་སྟོན་དགོས་པ་འཇུག། ཡང་ན་དག་ཡིག་གསར་བ་སྐྱེགས་ལས། ཐོན་སྐྱེད་ནི།
མིའི་རིགས་ཀྱི་ཡོ་བྱང་བཞོལ་ནས་མཁོ་བའི་དངོས་ཆས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་ན་
ཅུང་ཟད་ལེགས་པར་སེམས་སོ། །ཁོ་བོ་ལྟར་ན། ཐོན་སྐྱེད་ནི། མིའི་རལ་ཙུལ་ལས་བྱུང་བའི་
ལོངས་སྤྱོད་དམ་ཆ་དངོས་ཀྱི་མིང་། མདོར་ན་ཐོན་སྐྱེད་ནི་བྱུང་འབྲས་ལ་ཟེར།

དོ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། དེའི་འབྲེལ་བ་ཤད་ཅིག་ལ། དོན་གྱི་དོ་བོ་གང་ཡང་མི་སྟོན་བའི་
ཆོག་གྲོགས་ཤིག་དཔེར་ན། དོ་སྟོམས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སྟོན་འདི་སྤང་སྟེ། དོ་
སྟོམས་པ་ཞེས་བའི་དོན་མཉམ་པ་འཇུག་སྟོམས་བའི་དོན་ཉེ། དཔེར་ན། དོ་ཤལ་ཞེས་བའི་དོ་
ནི་མཉམ་པ་སྟེ་དབྱང་བ་གཡམས་གཡོན་མཉམ་པར་ཡོད་པས་དོ། ལྷན་དུ་དབྱང་ནས་ཡོད་
བས་ཤལ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །དེའི་དོན་སྟོམས་པ་ཡིན་ན་འདིར་སྒྲོས་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། འདིར་ཆོག་སྟེབ་སྟོར་དབང་གིས་བཙུང་བའི་ཕྱིར་དོ། །དོ་བོ་ཐེ་ཟེར་བ་
ལྟ་བུ་དོ་བོ་དང་ཐེ་ཞེས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། གཞན་ཡང་། ཡང་བསྐྱར་། འགྲོ་ཆས།
བར་མཛོད། ཨ་ནེ་རྩོ་མོ་སོགས་འདི་དང་འབྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་དོ། །དོ་ཤལ་ལ་གཟིགས།

དོ་ཤལ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། བྲེང་བ་ཁྲག་པ་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཆ་གཡུ་དང་བྱ་བྱ་སྟོས་ཤལ་
སོགས་ཡོད་པ། ཞེས་སྟེ་སྤམ་ཞིག་ལས་ཁ་གསལ་ཞིག་མི་འདུག་པས་སྟོན་པ་ཅུང་ཟད་
དགོས་འདུག་སྟུམ་སྟེ། དོ་ཤལ་ནི་སྤྱ་ཉིག་གི་བྲེང་བ་ལྟེ་བ་སྟེབས་ཅན་དུ་འབྱུང་བའི་བྲང་
རྒྱན་རིང་པོའི་མིང་དུ་གཞུང་ཆེན་མོའི་ནང་དོས་འཛིན་མཛད་འདུག་པས་དབྱང་བར་
འཆམ་ལོ། །ཞིབ་པར་དོ་ཤལ་ཞེས་བའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དོ་ཤལ་བྱེད་པ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྒྱན་ཆའི་བྲེང་བ་ཁྲག་པ་མེད་པ། ཞེས་སྟེ་སྤམ་ཞིག་
ལས་གསལ་བར་མ་ཐོན་འདུག་པས་འདི་ལའང་གོང་སྟོས་ལྟར་སྟོན་པ་དགོས་འདུག་སྟུམ་
སྟེ། དོ་ཤལ་བྱེད་པ་ནི། སྤྱ་ཉིག་གི་བྲེང་བ་ལྟེ་མ་སྟེབས་ཅན་དུ་འབྱུང་བའི་བྲང་རྒྱན་གྱི་ཐུང་དུ་
ཞིག་ལ་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་དོས་འཛིན་གནང་འདུག་པས་དབྱང་བར་འཆམ་ལོ། །འདི་

ལ་མེ་མོ་དོ་ཡང་ཟེར། རྒྱས་པར་དོ་ཤལ་ཕྱེད་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
ཟིང་། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཟིང་གི་དོན། ཚུལ་ལུགས་སམ་བཛོད་ལུགས་ཞེས་གསུངས།
ཟིང་ནི་ཟིན་གྱི་དོན་ཡིན་པས་འཐད་མིན་དབྱེད་པར་འཆལ་ལོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་བ་ལས། གཞན་གྱི་ཟིང་མི་འཛོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་གྱིས་ཆོས་རྣམས་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་མི་འགྲོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
བདུན་བདར། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བདུན་བདར་ལ་བདུན་བདར་ཞེས་སྣང་བ་ནི་ཡིག་འོར་
ལོ། །
མདོ་ཡི། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་དང་དག་གསར་རྣམས་སུ་དོ་མི་ལ་མདོ་མི་དང་འདོ་མི་ཞེས་
གྲིས་པ་མི་ལེགས།
རྣ་ག་རའི་ཡི་གེ། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར་འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིན་པར་བྱས་འདུག་པ་ནི་
འོར་བར་གསལ་བོར་ཤེས་ཀྱས་ཏེ། “རྣ་ག་ར” ལེགས་སྦྱར་ཡིན་ཡང་། “ཡི་གེ” ཞེས་པ་
བོད་སྐད་ཡིན་པར་གསལ་བར་ཤེས་ཀྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གནམ་ལོ། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར། གནམ་ལོ་ཞེས་པ་ལོའི་ཞེ་ས་ཡིན་པར་གསུངས་འདུག་
ཡང་། རྒྱུགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་གྲར་ཁང་དུ་དགྲུང་ལོ་གནམ་ལོའི་ཞེ་སར་གསུངས་
པར་གཞིགས་ན་འདི་ཞེ་ས་མིན་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ངོ། །འོན་ཡང་དབྱེད་དགོས་ཏེ། བཞུགས་
པ་དང་གཞེས་པ་གཉིས་ཀ་ཞེ་ས་ཡིན་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། གཞེས་པ་བཞུགས་པའི་ཞེ་སར་
གསུངས་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབྱེད་དོ། །
བ་ཀ། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཅུ་གྲོ་རྩའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ། “བ་ཀ” ཞེས་འཁོད་ཡང་།
བཀ་ “བ་ཀ” འམ་ “ཕ་ཀ” ཞེས་བཅོས་དགོས།
བད་མ། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བསྐྱེལ་བད་མ་ཞེས་གྲིས་པ་མི་འཐད་པ་མེད་མོད། འོན་ཡང་
བསྐྱེལ་ཞེས་གྲིས་ན་ལེགས་པར་སེམས་ཏེ། ལེགས་སྦྱར་ལའང་ བད་མ” ཞེས་ཡི་གེ་བཅེགས་
མ་དེ་ཐོ་བཞིན་འབྱུང་བས། དེ་ལྟར་གྲིས་ན་དེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཆིག་ཡིན་པར་གོ་ཀྱས་པ་

དང་དེའི་འབྱུང་ཁུངས་ཤེས་པའི་དགོས་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་སེལ་ཆེ་སོགས་ལ་རིགས་འབྲེལ།

བཀྲ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནི། <སོག་> བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་སོར། འདི་སོག་རྒྱད་ཡིན་པར་བྱས་ཡོད་
ཀྱང་། འདི་ནི་ལེགས་སྤྱར་དང་བོད་རྒྱད་སོག་རྒྱད་བཅས་འདེས་མའི་མིང་བད་ཞིག་ཡིན་ཏེ།
བཀྲ་ནི་བརྗེ་ཏེ་ཞེས་པའི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་ཆོག་བསྐྱས་པ་ཡིན་ལ། ཆེན་ནི་ཆེན་སོ། ཨེར་ཏེ་
ནི་ཞེས་པ་ནི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་རྒྱ་རྒྱུར་ཆག་པའི་སོག་རྒྱད་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

སྐྱེ་བས་པ། (བད་རྩྭ་) རྟོགས་པ་འདི་དོན་དུ། མི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དང་། དག་ཡིག་ཤེས་བྲུ་རབ་གསལ།
དག་ཡིག་གསར་བསྐྱེགས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་བཤད་ཀྱང་། འདི་ནི་
གཞུང་ཆེན་མོ་ལ་རྟོག་ཞིབ་ནན་ཏན་མ་བྱས་པར་རང་འགར་དག་ཡིག་མི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ་
སྐྱེ་བས་པ་ལ་སྐྱེ་བས་པ་ཞེས་ཡིག་འོར་བྱུང་བ་དེ་རང་ལ་དཔེ་བླངས་ཏེ། བྱང་རྒྱལ་དུ་བྲིས་
པར་སྤང་སྟེ། རྟེན་གཤེད་བཀའ་འབྱུང་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ཀ་པ་ ༡༠༥༣༥ལས། བཙུན་བ་
དགེ་འདུན་འཆོ་མི་སྐྱེ་མས་སམ། མི་སྐྱེ་བས་སམ། དེས་སྐྱས་པ། ཆེ་དང་ལྷན་ (པ) (མ་)
དཔེར་བ་ཡིག་མེད་པ་ནི་ཆད་སྐྱོན་ཡིན་པར་སེམས། བདག་སྐྱོམ་སོ། །བཀའ་སོ། །ཞེས་
གསུངས་ཤིང་། ཡང་དེའི་མཁུག་དུ་༡༠༦༣༥པར་ཡང་གོང་དང་མཚུངས་པར་འབྱུང་ཞིང་།
མ་ཟད་སྐྱེ་བས་པ་དང་བཀའ་བ་གཉིས་སྐྱ་གདངས་ཡང་ཏ་ཅང་ཉེ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་བོད་
རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་སོགས་གཞུང་ཁུངས་མ་ནས་
བཤད་པའི་སྐྱེ་བས་པ་འདི་དཔེ་མཆོན་གཅིག་ཅུ་ཡང་བཤད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བས་པ་
ཉིད་དག་པར་སེམས་སོ། །

པ་སྤྱུགས། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར་འདིའི་ཐད་རྒྱ་ཡིག་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་བོད་ཡིག་ནང་
འདིའི་གོ་དོན་གྱིས་མི་འདྲ་གྲ་པས་སྟོན་པ་དགོས།

ལྷ་པ་ཤོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་པོ་མེགས་ལུ་ལྷ་པ་ཁེས་པའི་ཆོག་པའི་ཆོད་ལྷན་གྱི་པ་སྟེང་དུ་བཞག་
པ་འཕད་པར་མི་སེམས་ཏེ། ལྷ་མཆོན་ནི། ལྷ་པ་ཁེས་པའི་ཆོག་པའི་རྒྱ་མཆོན་བཤད་དུ་

ཡོད་པའི་རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན་ཏེ། ལྷུང་བ་བཟོ་དུས་ལྷུང་ཁུའི་སྤྲོད་དུ་འལྷུང་བའམ་
 ལྷེད་ནས་སྤྲོད་པས་ཆ་ནས་འལྷུང་བ་ཞེས་བཅགས་པར་ངེས་ཤིང། ཅི་སྟེ་ལྷུང་ཞེས་བརྗོད་
 བ་གོ་རྒྱ་མེད་ཅིང། ཆོག་འདིའི་ཐོག་མའི་འལྷུང་ཁུངས་འཆོལ་ཞིབ་བྱེད་པ་ན་ཡང་རྩད་
 ཆོད་དཀའ་བ་དང་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཉམས་ཆག་ཏུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུན་དུ་འལྷུང་བ་སོགས་ཀྱི་
 རྒྱུན་མང་པོ་སྤང་རོ། །འོན་ཀྱང་རྒྱུང་གནས་དཔྱོད་ལྡན་ནམས་ཀྱི་དབྱང་པར་འཆལ་ལོ། །
 བ་མོ། ། བ་ལྷགས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། བ་མོའི་འགྲེལ་བཤད་ལ། བ་སྒྲང་དང་། མ་བ་མོ་
 ལས་སྐྱེས་པའི་མོ་ཐོག་ཅེས་འལྷུང་བ་དེ་ལ། འདི་སྤྱི་བར་བྱ་སྟེ། ད་ལྟ་དང་ཆོ་བ་མོ་ཟེར་བ་
 དེ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་མིན་རྩད་གཅོད་བྱེད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། མ་བ་མོ་ལས་སྐྱེས་པའི་མོ་
 ཐོག་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི། སྒྲང་ཆེན་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ་ན། སྒྲང་ཆེན་ནི་སྒྲང་ཆེན་ལས་སྐྱེས་
 པའི་དུང་འགྲོ་ཞིག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་ཀུན་ནས་མཚུངས་སོ། །2 ལྷ་ཅེར་ཆགས་པའི་
 རྒྱའི་ཟེལ་པ་ལ་ཟེར།

བེ་ག་མ་ལ་ལྷི་ལ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བེ་ག་མ་ལ་ལྷི་ལ་ཞེས་མ་སྐྱ་སྐྱ་མ་དེ་ལྷག་པའི་
 རྒྱུ་ན་དུ་འདུག བེ་ག་མ་ལྷི་ལ་Vikramasila ཞེས་པ་ཡི་གེ་དག་པ་ཡིན། རྣམ་གཞོན་དང་ཚུལ་
 ཞེས་སྐྱར་རྒྱ་གར་ན་ཡོངས་སུ་བྲག་པ་པའི་ནང་པའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ཆེན་པོ་
 ཞིག་དཔེ་མང་པོར་གྱི་ཀླུ་མ་ལ་ལྷི་ལ་ཞེས་པ་དང་། བེ་ག་མ་ལ་ལྷི་ལ་ཞེས་པ་དང་། བེ་ག་མ་
 ལ་ལྷི་ལ་ཞེས་སོགས་སྐྱ་ཚིག་མ་ཉིག་འབྱུང་བ་ནི་ཡི་གེ་མ་དག་པའོ།

བོ་དེ་ཅེ། <ཡུ་ཤྲི་ཆེ་བ> བོ་དེ་རྒྱ་ཆེ་བ་མཛོད་ཆེན་མོར། (རྒྱ) ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་ལག་གི་རྒྱ་དེ་ཡིན་པར་
ལུས་པ་ལྟར་ཤར། རྒྱ་གསུམ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ཡི་དག་ཡི་ཤི་ཤི་ལུང་ཁང་དུ་བོ་དེ་ལེགས་སྤྲུང་གི་
ཡུ་ཤྲི་ཆེ་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་པར་བཤད་དོ། །པོ་དེ་ཅེ་ཞེས་ཤར་གྱིས་སྤྲང།

ཁྱེ་བླ་མ་ལྟོག་ཀྱིས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཁྱེ་བླ་མ་ལྟོག་ཀྱིས་ཅེས་ས་མཐའི་ཡང་འཇུག་མེད་
བཞི་ལེགས་བར་མི་སེམས་ཏེ། སྡེ་དགེ་སྤར་མའི་ཁྱེ་བླ་མ་ལྟོགས་ཀྱིས་ཆེན་མོ་༼ ཙ་བ
༽འཛུགས་པས་ཀྱང་། ཁྱེ་བླ་མ་ལྟོགས་བར་གྱིད་བར་རྫོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཡིད།

དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་ཀྱིས་འབྲིང་པོ་ལས་སྤྱོད་བཅས་གཉིས་ལས་ཀྱང་། རྟོགས་
བྱེད་ཅེས་འབྲུང་ངོ་། འོན་ལའང་འདིར་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་ཅེས་པ་གོ་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཆེ་
བར་སྤང་སྟེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཞེས་པ་ནི་ཞིབ་ཏུ་ཞེས་པ་འདི་དོན་དང་། རྟོགས་བྱེད་ནི་ཤེས་པར་
བྱེད་པ་ལས་བཤད་པ་ཞེས་པ་འདི་དོན་ཡིན་པས། ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལས་ཞིབ་ཏུ་བཤད་
པ་ཞེས་པ་འདི་དོན་ནོ། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཅེས་པ་ཆོག་ཅུང་མི་བདེ་བ་ལྟ་བུར་སྤང་ཡང་། དེ་
ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་འདི་བསྐྱུས་ཆོག་ཙམ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བྱེད་པར་སྤྱོད་
མེད་དོ། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་འདི་སྐད་དོད་ནི། ལྷན་ཉ་ཞེས་པ་འདི་ལོ། བྱེ་
བྲག་རྟོག་བྱེད་ཅེས་བཟོད་ན་ནི་ཁྱད་པར་འབྱེད་བྱེད་ཅེས་པ་འདི་དོན་ཙམ་མོ། །

གཤམ་ཟེ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། གཤམ་ཟེའི་དོན་ལ་ཆངས་སྡོད་ཅེས་འབྲུང་ཡང་དེ་ནི་རྒྱ་གར་
ཀྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་པས་དབྱེད་དོ། ཆངས་སྡོད་ཀྱི་སྐད་དོད་ནི་བྲམ་ཅུ་ཞེས་བྱའོ། །
སྤེའི་གྲ་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། སྤེའི་གྲ་ཞེས་གསལ་ཞིང་དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལ། སྤོན་པོའི་
ཆོགས་སྤེའི་ཞེས་སྤྱང་བ་ནི། སྤེའི་གྲ་དང་། སྤོན་པོའི་ཆོགས་སྤེའི་ཞེས་དག་བཅས་
དགོས། སྤེའི་གྲ་ཞེས་པ་འདི་ཐ་སྤྱད་འདི་འདུལ་བ་ན་སྤྱང་ཞིང་། སེར་བྱས་བྱ་སྤོན་དུ་འང་།
འོག་ཟུར་(ནི) ཡུལ་མི་(ལ་ཟེར) སྤེའི་གྲ་(ནི) རྒྱལ་པོས་བསྐྱོས། ། (པའི་མིའོ) ཞེས་
ཀྱང་གསུངས་སོ། རྒྱལ་པོས་བསྐྱོས་པའི་ལས་བྱེད་པའི་གྲ་སྤོན་པོའི་ཆོགས་སོ། ཞེས་
བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་། སྤེའི་འདིར་སྤེའི་ཆེན་ནམ་ཆོགས་པའི་མིང་ངོ་། །

དབྱས་འབྲུང་འཆང་། <མ་ག་རྩ> བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་འདི་དོན་མེད་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད་པ་
ནི། ཏ་ཅང་ཁྱབ་ཆུངས་པས་སྤོན་ཏེ། དབྱས་འབྲུང་འཆང་ནི་མ་ག་རྩའི་སྐད་དོད་ཡིན་ལ། དེ་
ནི་སྤོན་པོ་འལ་བཞུགས་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཙན་སྤྱང་པོའི་ཆབ་འོག་གི་ཡུལ། ཤར་
དུ་ཨ་རྒྱའི་བྱེད། སྤོར་གྲ་ཡ། ལུབ་ཏུ་ལྟ་རྩ་སྟེ། བྱང་དུ་གརྒྱས་བཅད་པའི་དབྱས་ཀྱི་ཡུལ་
རྣམས་ཀྱི་སྤོན་མོང་གི་མིང་ཡིན་ནོ། འདིའི་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་ཞིབ་པར་མ་ག་རྩ་
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཛི་འཛི། བོ་མེ་ལྷོ་སྐྱ་གཞུགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཀྱང་། འཛི་མ་པའི་གོང་གུ་ཆུང་དུ་འཛི་མིང་དུ་གྲགས་ཤིང་།
 བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡང་། ཅིལ་ཅིལ་གྱི་མིང་དུ་བཤད། འཛི་མ་པའི་འཛི་འཛི།
 བལ་གྱི་འཛི་འཛི། བག་ཟུའི་འཛི་འཛི། ཞེས་གསལ། འདྲ་ལོགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱ་གཞུགས་ཀྱི་
 རྒྱད་དོད་ (ཁྱོེ་བོ་) བོ་མེ་ལྷོ་རྒྱར་ཆག་པས། འབྲུམ་པ་དང་འཛི་འཛི་ཞེས་བཟོད་པར་ལེ་ཤིའི་གྱར་
 ཁང་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཅིད་ལས། བོ་མེ་ཞེས་སྐྱ་གཞུགས་ཀྱི་རྒྱད་དོད་རྒྱར་ཆག་པས་
 འབྲུམ་པ་དང་ “འཛི་འཛི” དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདུམ་པ། བིམྱི་> སྐྱ་གཟུགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཀྱང་། མཚོན་ཆེན་གྱི་མིང་དུ་གྲགས་ཤིང་། བོད་བྱ་ཆེ་ག་
 མཚོན་ཆེན་མོར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་། འདི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱ་གཟུགས་ཀྱི་སྐད་དོད་
 “ཁོལྱོ་” བེམྱི་ལུང་ཆག་པ་ས། འདུམ་པ་དང་འདི་འདི་ཞེས་བརྗོད་བར་ལི་ཤིའི་གྱར་ཁང་ལས་
 གསུངས། འདི་འདི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མིག་དབང་། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། མིག་གི་རྣམ་ཤེས། ཞེས་སྒྲུབ་ཡང་དེ་ནི་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ།
 མིག་དབང་ནི་ཡོངས་གྲགས་ལ་དབང་བོ་ག་ཟུགས་ཅན་པར་བཤད་ལ། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་
 ནི་ཤེས་བ་ཡིན་པས་སོ། །

ལྷ་གོ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མངོན་ཆེན་མོར། ལྷ་གོའི་དོན་ལ། ཟས་ཀྱི་འཕྲོ་བ་དབྱུག་བའི་དུས་སྐབས་ཞེས་
གསལ་ཡང་། ལྷ་གོ་ནི་བཟའ་བཏུང་ཤིན་ཏུ་དགོན་བའི་དོན་ཡིན་པས། ལྷ་གོ་དང་ལྷ་གོའི་
དུས་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པའང་ཞེས་བར་བྱའོ།

མ་སྒྲོང་ བོད་རྒྱ་ཆིག་མངོད་ཆེན་མོར། མ་སྒྲོང་ཞེས་པའི་ཆིག་འདི་སོག་སྒྲིད་ཡིན་པར་བྱས་འདུག་
ཁྱད་དཔུང་དགོས་ཏེ། འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་གཉེན་སྲིག་གི་ཆོག་འཁེབས་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་
ཡུལ་སྐོལ་ལ་མེ་ལ་སྒྲོར་བ་བརྒྱ་བ་ནས་གཉེན་སྲིག་གི་ཆོག་གུང་པས་དེའི་ཆ་ནས་
བཏགས་པ་འདྲའོ།

མེ་རྟོག་ཆར་པ། མོད་བྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོད། ལྷའི་མེ་རྟོག་དངོས་སུ་བབས་པའི་རྩོན་བྱུང་གི་དཔེ་
ཞེས་གསལ་ཡང་། མེ་རྟོག་ཆར་པ་ནི། ཉི་མ་དང་ཆར་པ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་འཆོགས་

པའི་སྐབས་ཀྱི་ཆར་འཇམ་པོའི་མིང་ཡིན་ཏེ། མེ་ཏོག་གི་ཆར་པ་དང་བསྐྱེ་བར་མི་བྱུང་སྟེ།
སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ནམས་སུ་ལྟའི་མེ་ཏོག་དངོས་སུ་བབས་པ་ལ་མེ་ཏོག་གི་ཆར་
པ་ཞེས་བྱག་སྐྱར་བ་ལ་སྟག་མ་གཏོགས་མི་སྤང་ངོ་། །མེ་ཏོག་གི་ཆར་པ་དང་མེ་ཏོག་
ཆར་པའི་འགྲེལ་བ་ཤད་གོང་དུ་སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མོངས་རྒྱལ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ལྷན་མོ་ཞེས་མོ་རྟགས་སྤར་བའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་
ནམ། མོངས་རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྷན་པོ་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་ཀྱང་། བྱང་མེད་ལྷན་མོ་གཅིག་ཤུ་ལ་གོ་བ་
ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་ལོག་རྟོག་འབྱུང་ཉེན་འདུག་པས་མི་ལེགས་སོ། །

ཚུམ་པ། འོ་བྱེད་པའི་སྐད་དོད་ལྷན་མོ་བྱེད་པའི་ཚུམ་བྲ་བྱུང་ཆག་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་དང་། ལྷང་
སྐྱེ་འལ་པའི་དོ་རྩེ་སོགས་ཀྱིས་འོ་བྱེད་པའི་བདེ་ཉིད་དུ་བྱས་ཀྱང་ལེགས་སྤར་བྱུང་ཆག་
པའོ། །

མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། མཚན་ཉིད་དང་། མཚོན་བྲ། མཚན་
གཞི་སྟེ་གསུམ་མོ། །དེ་དཔེར་བཙོན་ན་གདུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་བྱས་པ་ནི་ཀ་བའི་
མཚན་ཉིད་དང་། ཀ་བ་ཞེས་པ་མཚོན་བྲ་དང་། ཀ་བའི་བྲེ་བྲག་ཅན་དན་གྱི་ཀ་བ་ནི་མཚན་
གཞི་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཅན་དན་གྱི་ཀ་བ། ཀ་བའི་མཚན་གཞིར་བཤད་པ་སྐྱམ་བཤད་
ཅམ་ལ་འགྲིག་ཅམ་དུ་སྒྲུང་ཡང་། ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་ན་མི་འཐད་དེ། གལ་ཏེ་ཅན་དན་གྱི་ཀ་བ་ཀ་
བའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ན། ཅན་དན་གྱི་ཀ་བ་རྟོགས་ནས་ཀ་བ་མ་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་
ཤིག་འཛོག་དགོས་པ་ལས། ཅན་དན་གྱི་ཀ་བ་རྟོགས་ན་ཀ་བ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་
ངོ། །དེས་ན་ཅན་དན་གྱི་གདུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་བྱས་པ་ཀ་བའི་མཚན་གཞིར་བྲའོ། །

མཚན་གཞི། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྲ་མཚོན་པའི་གཞིར་གྱུར་པ།
དཔེར་ན་གསེར་བྱམ་དེ་བྱམ་པའི་མཚན་གཞི་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསེར་བྱམ་བྱམ་པའི་
མཚན་གཞིར་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། གསེར་བྱམ་རྟོགས་ན་བྱམ་པ་རྟོགས་པའི་ཁྱབ་པའི་
ཕྱིར་ངོ། །དེས་ན་གསེར་གྱི་ལྟ་ལྟོས་ཞབས་ཞུས་ཆུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་བྱས་པ། བྱམ་པའི་

མཚན་གཞིར་བྱའོ། །

ཞར་གྱི་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཞར་བའི་གོ་དོན་ལ། མིག་ལོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་
མི་འཐད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་མིག་ཡ་གཅིག་ལ་སྒྲིན་ཤོར་བ་ལ་ཞར་བ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་
སྒྲིན་ཤོར་བ་ལ་ལོང་བ་ཞེས་བྲགས་ཤིང་། གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་སྤྱད་དེ་ལྟར་གསུངས་ཏེ།
འདྲེལ་བ་རྣམ་པར་འབྲེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས། ཞར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིག་ཡ་
གཅིག་པའོ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

ཡ་མ་གཟུགས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཡ་མ་གཟུགས་ཞེས་སྣང་ཞིང་། དེའི་འབྲེལ་བཤད་
ལ། ཆ་ལུགས་རིགས་མི་མ་བྱུན་པའམ། བཟོ་བཟ་བྱུན་མོང་དང་མི་འདྲ་བ། ཞེས་སྣང་མོད།
དེ་ལ་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཡ་མ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཆོག་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན། གོ་རྒྱ་ཅི་ཡང་
མེད་ཅིང་། ཡ་མ་བྱུང་ཉིད་མ་དག་པ་བཟོད་དེ་ཁོར་བ་རྒྱན་འབྲམས་པར་སེམས་ཏེ། ཆ་
ལུགས་ཡ་མ་བྱུང་ཞེས་པ། བལ་སྐད་དུ་ཡ་མིན་ཆ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་དང་། བོད་རྒྱ་ཆོག་
མཛོད་ཆེན་མོ་དང་། ཞུ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དང་། དེང་སང་གི་གསར་ཤོག་ཁག་ཏུ་ཡང་
ཡང་འབྱུང་ངོ། །སྒྲིན་གྱི་ཆོག་མཛོད་ཁྲུངས་ལྟན་དག་དང་མཁས་པའི་གསུང་རྣམས་སྤྱི་ཆ་
ལུགས་ཡ་མ་བྱུང་ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ཡ་མ་གཟུགས་ཞེས་མི་སྣང་ངོ། །དཔེར་ན་གྲུང་ཐང་
བསྟན་པའི་སྒྲིན་མའི་ཐེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྟན་མའི་འབྲེལ་བ་པ་༣༦༤ལས། ཆ་ལུགས་ཡ་མ་
བྱུང་དགྲུ་གྱོན། ཡེ་ཤེས་ལབ་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་འདྲེས་བརྒྱམ་པས་རྒྱུད་བསྐྱེད་དེ་ཆངས་
སྒྲིད་ལ་རིག་མ་གཏོད་པ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་མང་གཞི་འཇིག་པར་བྱེད་པ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཤོ། །ཡ་མ་བྱུང་། ར་མ་ལུག་ ཤི་མ་གསོན་རྣམས་ཀྱིས་མཚོན་ལོ། །

ཡིག་འབྲུ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཡིག་འབྲུའི་འབྲེལ་བཤད་ལ། “དབྱུངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་
སོ་སོ་སྟེ། གཟུགས་ཞེས་པར་ཡིག་འབྲུ་བཞི་ཡོད་པ་ལྟར་རོ” ཞེས་ “དབྱུངས་ཡིག་སྟོས་
བཞིན་དུ། དཔེར་བཟོད་བཞག་པའི་ཆེ་གསལ་བྱེད་མ་གཏོགས་བཞག་མི་འདུག་ཅིང་། དོན་
ལའང་གནས་ལ། ཅི་སྟེ་ཡོད་ན། “གཟུགས་ཞེས་པར་ཡིག་འབྲུ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར་” ཞེས་

པའི་ཆབ་ཏུ་ཡིག་འབྲུ་ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོགས་ལ་པ་ལས་མ་གསུངས་འདུག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གསལ་ཤེད་ཀྱི་ཡི་གེ་སོ་སོ་ཞེས་དག་བཅོས་དགོས་སམ་སྙམ།
རངས་པོ། འདིའི་ཐད་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། དཔག་ཆས་རངས་པོ་ཞེས་པར་དཔག་ཆས་
རངས་སོ་ཞེས་ཡིག་ཞོར་འདུག་པས་དག་བཅོས།
རབ་ཏུ་བྱུང་བ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། གྲ་པ་སྤྱིའི་མིང་། ཞེས་འཁོད་པར། གྲ་བཙུན་སྤྱིའི་
མིང་། ཞེས་བཙུན་མ་སྟོན་དགོས།
རོལ་མཚོ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས། རི་རབ་ཀྱི་མཐའ་སྟོར་གྱི་གསེར་གྱི་རི་བདུན་དང་
སྤེལ་ནས་ཡོད་པར་གྲགས་པའི་མཚོ་དྲུག་གོ། ཞེས་མཚོ་དྲུག་ཅེས་པ་ནོར་བ་སྟེ། མཛོད་རྩ་
འགྲེལ་རྣམས་སུ་རོལ་མཚོ་བདུན་ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཉ། མཛོད་རྩ་བ་
ལས། དེ་དག་བར་བདུན་རོལ་མཚོ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། ལྷ་ཁྲུང་འཛིན་
ལ་ལྷག་པའི་རི་དེ་དག་གི་བར་བདུན་ནི་རོལ་མཚོ་བདུན་ཞེས་བྲ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

ལ་དྲ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ལ་དྲ། ལ་ཆེན་པོ་རྒྱག་སྐབས་ཟ་རྒྱའི་ཟ་ཆས་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་། འོ་མ། སྤང་ཅི། ཀ་ར། ལུ་རམ། ཉིལ་སྦྱུམ། མར། ལུར་བ། ཆེས་མིན་བཅས་སྟེ། ལ་
བརྒྱད་ཐོ་ཞིབ་དང་སྤྱར་ནས་བཅོས་པའི་བག་ལེབ་ལྟ་བུ། ཞེས་འབྲུང་བ་ནི་ལ་དྲ་བཟའ་རྒྱ་
ལྟ་ཞོག་མིག་གིས་ཀྱང་མ་མཛོང་བའི་གཏམ་དུ་སྤང་སྟེ། ལ་དུའམ་ “ལ་རྒྱུ” ཅི། དབྱིབས་
རྒྱུ་ལ་ཁ་དོག་སེར་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་མངར་ཆའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་ནོ། །ཞིབ་པར་ལ་
དུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལ་ལྷ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་འདི་ལོགས་སྤྱར་ཡིན་པར་བྲས་ཀྱང་། འདི་ནི་ལོགས་སྤྱར་གྱི་
རྩ་རྒྱ་ལྷ་ལྷ་ཆག་པའི་བཟོ་ཞིག་ཡིན་གྱི་ལོགས་སྤྱར་དངོས་ནི་མིན་ནོ། །

ལག་བ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ལག་པའི་གོ་དོན་ལ། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་མདུན་མ། ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་ལིན་ཏུ་གོ་མི་བདེ་བ་ཞིག་འདུག་པས་བསྐྱར་བཅོས་དགོས་སོ། །

ཤུའོད། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་རྒྱན་ཏུག་གི་ཡ་གྲུལ་འདུལ་བ་
བདུད་ཅིའི་རྒྱན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། དེས་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཀ་རི་ཀ་སྤུལ་བརྒྱ་བ་སོགས་
མཛད། ཅེས་གསུངས་ཀྱང་། མཁའ་མཉམ་མ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོའི་དབུས་ན་
གནས་བཅས་ཤིང་། །འབྲུམ་ཐུག་འདུལ་བའི་གཞུང་གི་གདེངས་ཀས་བཞི། །རྣམ་ཐོལ་
ཐར་བའི་འོར་བུས་གཙུག་ལག་མཛེས། །མཆོག་གཉིས་སྒྲུ་ཡི་དབང་པོ་ལ་ཐུག་
འཆལ། །ཞེས་ཡོན་ཏན་འོད་དང་ཤུའོད་གཉིས་མཆོག་གཉིས་ལ་བཤད་ཅིང་། རྟེན་མའི་
རྒྱན་ཏུག་མཆོག་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་དུའང་ཤུའོད་མི་སྤང་བས་དབྱད་པར་འོས་ཏེ། དེ་
ཡང་རྟེན་མའི་རྒྱན་ཏུག་ནི། ལྷ་སྒྲུབ་སྟེང་པོ། མོགས་མེད། དབྱིག་གཉེན། རྩོགས་སྒྲང་།
ཆོས་གྲགས། ཡོན་ཏན་འོད་དང་ཏུག་པོ། མཆོག་བརྒྱད་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ། འཕགས་
པ་ལྷ། ཅན་པོ་མེ། སློབ་དཔོན་དཔལ་པོ་བསྟན། རྩོགས་སྒྲང་གི་བའོ། །སྟོང་ཆེན་རབ་
འབྲུམས་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཛོད་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

སེ་མོ་དོ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། སེ་མོ་དོའི་འབྲེལ་བཤད་ལ་དོ་ཤལ་ཞེས་གསུངས་འདུག་
པ་ལ་འོར་བཅོས་དགོས་འདུག་སྟེ། སེ་མོ་དོ་དང་དོ་ཤལ་བྱེད་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་
ཡིན་ལ། དོ་ཤལ་དང་དོ་ཤལ་བྱེད་བ་གཉིས་ལ་ནི་རིང་ཐུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །

སྟན་པོ། <རྣམས་> བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། གདུག་འདྲེའི་སྤྱི་མིང་ཞེས་གསུངས་འདུག་
ཀྱང་། གདུག་འདྲེ་ནི་ཤ་ཟ་འབྱུང་པའི་རིགས་དང་། སྟན་པོ་ནི་མིའི་རིགས་ཁོ་གཏུམ་ཆེ་ཞིང་
མི་ཤ་ཟ་མཁན་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ཟེར་བས་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །དེ་ཡང་མཆོམས་མཛོད་༡༣་པ་ལས།
སྟན་པོ་ནི་མིའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་གདུག་འདྲེ་འབྱུང་
པོ་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ “བྱ་ཏ” ཟེར་བས་དབྱད་དགོས་ཏེ། རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་ལ་འང་ “རྣམས་”
དང་ “བྱ་ཏ” ཟེར་བ་ཁོ་བོས་བཤད་པ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་དོ། །རང་
ལུགས་ལ། སྟན་པོ་ནི་མི་ཤ་ཟ་ཞིང་ཁོ་གཏུམ་ཆེ་བའི་མིའི་རིགས་རྒྱུད་ཅིག་ལ་ཟེར་
རོ། །འོན་ཀྱང་སྟན་པོ་དང་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་སོགས་འབྱུང་པའི་གདོན་ཆེན་བཙུག་གི་

གངས་སུ་ལྷུང་སྒྲུ་རོལ་པའི་རྫོང་ཆེས་བགངས་ཡོད་པས་ད་དུང་དབྱུང་བར་འོས་སོ། །

ཅ་ཏག་ཏག་སྲ་ཐག་ཐག་དཔེར་ན་ལས་ཀ་སྲ་ཐག་ཐག་བྱེད་དགོས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་འདི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་པར་བྱས་ནས་ཐ་སྙད་ཆད་ལྡན་ལ་བརྩིས་འདུག་ཀྱང་ཁོར་བར་སེམས་ཏེ། སྲ་ཉིད་སྒྲོག་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་ “ཅ” ཞེས་འཕོད་པ་ཡིན་གྱི་འདི་ལ་ཅ་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་མེད་ཅིང་། འདི་ལྟར་བྲིས་ན་ནམ་ཞིག་ན་བོད་སྐད་ཀྱི་མང་གཞི་ཞིག་སྟེ་གོ་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །འདི་ལ་ཡུལ་སྐད་ལ་ “སྲ” ལ་ “ཅ” ཞེས་འཕོད་པས་སོ། །

ལྷག་མཐོང་རྫོང་མ་ཐུན་པ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ལྷག་མཐོང་རྫོང་མ་ཐུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཆ་འདྲ་ཅམ་མཐོང་བ་ཞེས་གསུངས་འདུག་པ་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། དེ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་ངང་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་དབྱུང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་ཤིན་སྒྲུངས་ཀྱི་བདེ་བ་མ་སྒྲེས་གོང་གི་ལྷག་མཐོང་དང་ཆ་འདྲ་བའི་ཤེས་རབ་ཅིག་ལ་ཟེར་ཏེ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་རྫོང་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་བྱངས་པ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་དེ་དེ་སྲིད་དུ་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྒྲུངས་པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་རི་ལྷར་ལེགས་པར་བསམས་པའི་ཆོས་དེ་དག་ལ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྒྲོད་ཡུལ་གཟུགས་བརྟན་ནད་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་པའི་ཡིད་ལ་ཅི་ཞེས་བགྱི། བྱམས་པ། ལྷག་མཐོང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷག་མཐོང་དང་རྫོང་མ་ཐུན་པའི་མོས་པ་དང་མཆུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་པར་བརྟེན་པར་བྱའོ། ཞེས་དང་། ཤེས་བྱིན་མན་ངག་ལས་ཀྱང་། རི་སྲིད་དུ་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྒྲུངས་པ་མ་སྒྲེས་པ་དེ་སྲིད་དུ་ནི། ལྷག་མཐོང་དང་རྫོང་མ་ཐུན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གང་གི་ཆེ་སྒྲེས་པ་དེའི་ཆེ་ལྷག་མཐོང་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་སོ། །

ལྷག་མཐོང་མཆན་ཉིད་པ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཆ་འདྲ་ཅམ་མཐོང་པ། ལྷག་མཐོང་རྫོང་མ་ཐུན་པའི་དོན་དང་། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པ་མཐོང་བ།

ལྷག་མཐོང་མཆན་ཉིད་པའི་གོ་དོན་དུ་བཞག་འདུག་པ་ཁྲབ་ཚུངས་པས་སྒྲོན་ཏེ། ལྷག་
མཐོང་རྗེས་མཐུན་པ་དང་མཆན་ཉིད་པའི་དོན་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ། ཤེར་ཕྱིན་མན་
རག་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སོགས་ཀྱི་གསུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར། དབྱུང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་ཤིན་
སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཛོག་གི་ལྷག་མཐོང་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་
མཐོང་བ་ཞིག་ག་ལ་དགོས། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྤྲད་ཆ་
༡༣༡ལས་ཀྱང་དེ་དག་གི་མཆན་ཉིད་རྗེའི་གསུང་དང་མཐུན་པར་གསུངས་ཡོད། ཞིག་ནས་
ཀྱི་དང་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་དབྱུང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་
ཟིན་པའི་ཤེས་རབ་ཅིག་ལ་ཟེར་ཏེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དེ་མ་
སྦྱིས་ཚུན་ཆོད་དུ་ལྷག་མཐོང་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་ལ། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་སྦྱེས་པ་ན་ལྷག་
མཐོང་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཨ་ཙ་ར། བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར་འདི་ལགས་སྦྱར་ཡིན་པར་བྱས་མོད། དོན་ལ་ཨ་ཙ་ར་ནི་
ལགས་སྦྱར་གྱི་ཨ་ཙ་ར་བྱུང་ཆག་པ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་ཟེར་བ་ཡིན། བོད་བས་འདི་རྒྱ་གར་
ཀྱི་ཉི་མུའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ “སྐུ” “སྤྱ” འམ་སྤྱགས་པ་ལུས་གཅེར་བྱའམ་ཡང་ན་གོས་
དམར་མེར་གྱོན་པ། སྤྱ་དང་ཨོག་ཆོས་རིང་ལ། ལག་ན་རིལ་བ་སྦྱི་སྤྱགས་ཐོགས་པའི་རྣལ་
འབྱོར་བ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད། རྒྱ་གར་བས་དེ་ལ་རྩོ་གི་ཟེར། (རྩོ་གིའི་འགྲེལ་བཤད་
དང་དོགས་གཅོད་སོགས་རྩོ་གི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།) བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར།
འདི་སྟོབ་གཉེར་བ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱགས་མཁན་རྣལ་འབྱོར་པ། བཞད་གད་སྟོང་མཁན་
བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་བཤད་ཀྱང་། དང་པོ་དང་མ་ལ་དབྱུང་དོ།

ལྷ་ཤི་རའི་རི། (འདུལ་བ) བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར། ལྷ་ཤི་རི་ཞེས་པ་རྩ་བའི་མཁའ་དེ་སྦྱེས་པའི་
རི། ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་ལ་དབྱུང་བར་བྱ་སྟེ། ལྷ་ཤི་རི་ཞེས་པ་རྩ་བའི་མཁའ་དེ་སྦྱེས་པ་ན་
“ལྷ་ཤི་ར” བཛོད་དགོས་ལ། རྩ་བའི་མ་སྦྱེས་པའི་རི་ལ་འགྲེལ་ན་ “ལྷ་ཤི་རའི་རི” ཞེས་
བཛོད་དགོས་ཏེ། མཆོ་རྟེན་ལས། མའི་སོ་སོ་ཐར་པའི་འགྲེལ་བ་ལས་ལྷ་ཤི་ར་ཞེས་བྱ་བ་

ནི་ཟེས་མའི་རྩ་བོ་ཞེས་བཤད་ཅིང་དེ་ནི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོས་སྤྱི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་
རྩ་ཟེས་མ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་
༡༥༧བཅའ་སྤྱང་། བྱང་དུ་ནི་ལྷ་ཤི་རའི་རི་ཞེས་བྱ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པས་དེའི་ནང་ནས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་གཞུང་མང་པོ་ན་དེ་ལྟར་གསལ་ལོ། །

༼ གསལ་བཤད ༽

བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ནི་མཁས་སྤྱན་ཀུན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་སྤྱོད་དང་དུ་ལྟར་གྱི་མི་རབས་
གཉིས་ཟུན་མོང་གིས་བཞག་པའི་ཆེས་སྔ་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་འོ་མཆར་ཅན་ཞིག་
ཡིན་ལ། ཁོ་བོས་ཀྱང་ལོང་བའི་འཁར་རྒྱག་དང་སྟོག་འཛོལ་བའི་ཁ་ཟས་ལྟར་རྒྱན་པར་བརྟེན་
དང་རྟེན་ལྷན་ཡིན་ཞིང་། ལྷག་པར་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་འདིའི་ཙོང་མཁྱིག་གྱི་བྱ་བར་
ཞུགས་པའི་དཔྱད་ལྟ་བུས་རྗེས་ཅན་དེ་དག་ལ། འདི་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་མེད་པའི་རྩ་ཆའི་
ལེགས་བཤད་ཅིག་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱེས་སུ་འཛོག་གནང་མཛད་པར་དུས་ནམ་ཡང་སྤྱིང་
ཁོང་རུས་པའི་གཏིང་ནས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་ཟུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་བ་ཡིན། འདིར་
དོགས་སྒྲོང་དང་ལེགས་བཅོས་ཀྱི་བསམ་འཆར་རེ་བྱུང་ཞུས་པ་འདི་དག་དགག་པ་དང་
གཞན་དམའ་དབབ་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་རན་པས་བསྐྱད་པའི་སྤྱོད་བརྗོད་ལྟ་བུར་གོ་བ་ལོག་
སྤྱོད་མི་མཛད་པར་རང་རེའི་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་ཞབས་འདེགས་དང་དར་ཐེར་
དུ་ཅིས་ཀྱང་མཐུན་པར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལགས། མདོར་ན། ཆོས་རྗེ་
ས་པཌ་གྱིས། འབན་ཟེལ་རིན་ཆེན་ལ་ལྟ་ཡི། །མགལ་དུམ་ལ་ནི་སྤྱི་ཞིག་དཔྱད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་གཟི་བརྗིད་དུ་ཤེས་དགོས་སོ། །ཆོག་མཛོད་ཆེན་
མོའི་དབྱར་ཡང་ཆོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱོད་བརྗོད་དང་ནོར་བཅོས་ཡོང་བའི་རེ་སྤུལ་ཡང་
གནང་འདུག་ཅིང་། ཁོ་བོར་ཡང་བཀའ་བརྒྱུན་མེད་པའི་ཐོག་ནས་ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་

གི་ཆོས་སྤྱི་དང་དགོངས་འཆར་ལྷན་སྦྲེལ་ཡོང་བའི་རེ་སྤྲུལ་སྤྱི་དན་ཁྱུ་ལགས་སོ། །

། དག་ཡིག་གསར་བསྐྱེགས་ལ་དོགས་གཅོད་རེ་བྱུང།

བརྟན་ངེས། དག་ཡིག་གསར་བསྐྱེགས་སྤྱ། བརྟན་ངེས་སྤང་ཡང། “བརྟན་ངས་”

ཞེས་འགྲེང་བྱ་ཆད་པར་སེམས་སོ། །

མདོ་ལི། དག་གསར་དུ་དོ་ལི་ལ་མདོ་ལི་ཞེས་གྲིས་པ་མི་ལེགས།

འདོ་ལི། དག་གསར་དུ་དོ་ལི་ལ་འདོ་ལི་ཞེས་ཀྱང་གྲིས་པ་མི་ལེགས།

ད་གཞོད། དག་ཡིག་གསར་བསྐྱེགས་སྤྱ། དེ་ལས་མི་འདའ་མི་སྲིད་པའམ་དེ་ཁོ་ནའི་

དོན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ཀྱང། ད་གཞོད་དང་ད་གདོད་ནི། ཇེས་མའི་དོན་ཏེ།

དཔེར་ན་སང་མོད་ད་གཞོད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

(ཁོ་བོས་དག་ཡིག་གསར་བསྐྱེགས་དེ་ཅམ་བཟླ་སྟོག་མི་བྱེད་པས་ཡིག་ནོར་སོགས་མཐོང་རྒྱུ་འི་

གོ་སྐབས་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བས་དེ་ཅམ་མོ)

། ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་ཡིག་གི་དཔེ་མཆོན་འགའ་ཞིག །

བགྱིན = བགའ་ཇིན།	བགྱིས = བག་གིས།	རྒྱལི = རྒྱལ་གྱི།	དམྱོང་ = དགེ་སྤོང།
རྒྱོ་ = རྒྱ་ཆེན་པོ།	རྒྱལོ་ = རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་ལོ།		
ཆོད་པ་ = མཆོད་པ།	འཇིགྲེ་ = འཇིག་རྟེན།	སྟོང་ = སྟོང་པོ།	བདྱིད་ = བདུད་ཅི།
ནྟལ་ = ནམ་མཁའ།	དཔལི་ = དཔལ་གྱི།	འཕྲིས་ = འཕྲིན་ལས།	
ཤོར་ = སུན་ཆོགས།	མད་ = མཛད།	རྩོ་ = རྩ་འབྲུལ།	

ལེགས་སྦྱར་བོད་ཡིག་རྩ་བའི་ཆེ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ལེགས་སྦྱར་དང་དེའི་སྐད་ དོད་བོད་ཡིག་གཤམ་གསལ།

དབྱེངས་བཅུ་བྱག

ཨ, ཨ་, ཐ, ཐཱ, ཨ, ཨ, ཨ, ཨ, ཨ, ཨ, ཨ, ཨ, ཨ, ཨ:

ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ། ཨ།

A, AA, I, II, U, UU, RI, RII, LI, LII, E, AI, O, AU, AM, AH.

examples:

ཤ, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།, ཤ།

ཀ ཁ ག ཇ ཉ

ཀ། ཁ། ག། ཇ། ཉ།

ཁ ཅ ཇ ཉ ཀ ཁ

ཅ། ཇ། ཉ། ཀ། ཁ།

ཇ ཇ ཇ ཇ ཇ ཇ

ཇ། ཇ། ཇ། ཇ། ཇ།

ཇ ཇ ཇ ཇ ཇ ཇ

ཇ། ཇ། ཇ། ཇ། ཇ།

प फ ब भ म ।

བ་ བ་ བ་ ལྷ་ མ།

य र ल व ।

ཡ་ ར་ ལ་ ལ།

श ष स ह ।

ཤ་ ར་ ས་ ཅ།

क ष

ཀྲ།

क+ष=कष

ཀ+ཤ=ཀྲ།

ལོག་ཡིག་བྱུག་ལོག་ཡིག་བྱུག་ལོ་འདི་རྣམས་ནི་ལོགས་སྐྱར་བོད་ཡིག་ཏུ་འབྲི་བའི་ཆེ་དེའི་དོད་དམ་
ཆབ་ཡིན།

ट ठ ड ण ष क ष ।

ཌ་ ཐ་ ཇ་ ཏ་ ར་ ལ།

म् क र्

མ་ ཀྲ

གལ་ཏེ་ཆོག་མཐུག་གི་གསལ་བྱེད་ལ་དབྱངས་ཡིག་མེད་ན། དེ་མཆོན་པའི་ཕྱིར་བྱུར་ཏྲགས་“མི་ར་
མ” ཟེར་བ་དེ་རྒྱག་དགོས། སྐབས་འདིར་དབྱངས་ཡིག་ཅེས་བ་འ་ཆུང་ངམ་ཨ་རིང་པོ་
མཆོན་པའི་ལོགས་སྐྱར་གྱི་འདད་ “ཀ” འདི་ལ་གོ་དགོས་པར་སྟུག། ཡི་གེ་འདི་ལ་དབྱངས་

ཡིག་མེད་ཅེས་མཆོན་བའི་ཕྱི་རྟོག་གི་ཟུར་རྟགས་༼ མ . ༽འདི་ལྟ་བུ་འདེབས་བའི་དང་
“ཅ” རྣམ་བཅད་འདི་གཉིས་པལ་ཆེར་གཅིག་བ་ཡིན་ཆོད་འདུག་སྟེ། ཟུང་གོར་ཉིས་
བརྟེན་ལ་འདི་ལ་རྣམ་བཅད་ཅེས་བརྗོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་། འདིས་གསལ་བྱེད་
གང་ཞིག་ལ་དབྱངས་ཡིག་ཡོད་པ་རྣམ་པར་བཅད་པས་ན་རྣམ་བཅད་ཅེས་བརྗོད་པར་སྟེ།
ད་དུང་ལེགས་སྦྱར་ལེགས་པོ་མཁྱེན་མཁན་ཞིག་ལ་བཀའ་འདི་གནང་ན་ལེགས།

མེ་ར་མ། རྣམ་བཅད། cessation, termination, end”

When a consonant ends a word, it is necessary to indicated that the last letter has no vowel.

To do so, a diagonal line, called virama, is drawn under the letter. Letters with the
virama are called halanta letters.

དཔེ་མཆོན། རྟོག་གི་རྟགས་གཉིས་དོན་འདྲ་བར་སྟེ།

མ ཀ ར

མེལ་ཀེལ་མེལ་

མ ཀ ར

མེལ་ཀེལ་མེལ་

༼བསྐྱོད་དང་མཐུག་བྱང༽

གངས་ཅན་སྐྱེ་འགྲོའི་ལྷ་གཅིག་པད་དཀར་འཆང་། །སྒྲོམ་བཙོན་མི་ཡི་ཐོལ་གྱིས་བྱོན་པ་ཡི། །
ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཚོག། །སྐྱེ་བཟོན་ཅིང་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་གྱུར་ཅིག། །
རྟག་ཏུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱངས་ཤིང་པན་ལན་ལ། །སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་མི་རེ་གཞན་དོན་དུ། །
རྟག་ཏུ་གཞོལ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་ནམས་ཀྱི། །ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་པ་རི་བཞིན་འབྲུབ་གྱུར་ཅིག། །
བྱམས་བཅེས་བསྐྱངས་པའི་བྱིན་ཅན་པ་མ་དང་། །ལོ་མང་འཆོ་བ་སྤར་བའི་སྤྱིན་བདག་ནམས། །
དལ་འབྱོར་རྟེན་ཐོབ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ། །ཞུགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་སྤྱོད་བར་ཤོག། །
ལོག་འཆོའི་གཟིག་ལྷགས་བྱོན་པའི་དགེ་སྤྱོད་གི། །ངང་ཚུལ་བྲལ་ཏེ་གྲོགས་མེད་ལུས་པ་ན། །
བཅེ་བས་བསྐྱངས་ཤིང་འདོད་དགའི་དཔལ་གྱིས་བསུས། །གསང་ཡུམ་མཚོག་འདིའི་བཀའ་བྱིན་སྦྱིང་ལ་ལྷ། །
ཁྱད་པར་ཆོག་མཛོད་འདི་ཉིད་བསྐྱབ་པ་ལ། །མ་ཐུན་རྒྱུན་དན་གྲོགས་རི་ཙམ་བྱས་པ་ཡང་། །
ཐ་མལ་ཆོག་གིས་མཚོན་ལུས་ག་ལ་ཞིག། །ཁྱོད་ནི་བོད་རིགས་སྤྱི་ལ་བྱིན་ཅན་ལགས། །
དེས་ན་གང་གི་ཆོས་མཐུན་བསམ་པའི་དོན། །མ་ལུས་འབྲུབ་ལ་ལྷ་དང་མ་མ་དང་། །
ཐུབ་པའི་དབང་པོས་ཆེད་དུ་གཉེར་གཏད་པའི། །ཆོས་སྤྱོད་སྤང་མ་ནམས་ཀྱིས་སྤོངས་གྲོགས་མཛོད། །
གཞན་སྤྱོད་ངན་མཚང་འབྲུ་ལ་མི་དགའ་ཞིང་། །རང་བསྟོད་ཆེ་བ་འདོན་ལ་འང་མི་དགྱེས་པའི། །

ཆོས་ལ་དད་ཅིང་དམན་ལ་སྡིང་བཅེ་བའི། །གསང་ཡུམ་ཁྱོད་ནི་བྱད་མེད་མཆོག་ཏུ་ངེས། །

རྒྱལ་བའི་བསྟན་ལ་ལོ་ནི་བཅུ་ལྷག་བཞི། །ཉེ་ལ་ཐོས་བརྗོན་བགྱིས་པའི་ལེགས་བྱས་ཀྱི། །

ཚུད་མི་ཟ་བར་བསྟན་དང་འགྲོ་བ་ལ། །པན་པའི་དངོས་པོར་གྱུར་ལ་ཅིས་ཀྱང་རངས། །

ནམ་ཞིག་གཤེན་རྗེའི་པོ་ཉ་ས་ཟེན་བ་ལས། །ལུས་ནི་རྗེས་མེད་ས་ལོག་སོང་ན་ཡང་། །

ཐོས་པས་བསགས་པའི་གཅེས་ནོར་དེ་བ་རྒྱུད་འདིས། །བསྐྱལ་བའི་བར་དུ་གཞན་དོན་བྱེད་པར་ཤོག།

སྟོན་བསགས་གོམས་པའི་ལས་འགྲོ་སད་བ་ལས། །རྣ་བ་འཇམ་པོའི་ས་མཐའི་རི་ཁྲོད་དུ། །

ཆེ་དང་སྦྱབ་བ་མཉམ་པའི་ཉ་ས་ལེན་ལ། །གཞི་ལ་བའི་སྐལ་བཟང་འཛོལ་བའི་དགེ་ལེགས་སྦྱོལ། །

ཅེས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་དཀའ་སྤྱད་དང་སྡིང་རུས་ཀྱི་སྟོན་ས་བརྗོན་བ་རིང་དུ་བསྟེན་
ཅིང་། གསེར་གྱི་ལྷན་པོ་ལྟ་བུའི་འབྲན་རྒྱ་དང་བལ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ཏུ་
ལའི་བྲ་མ་སྤྱི་མེད་བཞི་བ་ཆེན་པོ་ཤ་གོང་ས་ལྟ་མའི་རྣམ་འཛེན་ཤ་སྤྱབས་མགོན་ཤ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟེགས་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གིས་མཉེས་བཞིན་རྗེས་སུ་
བརྒྱུད་ཏེ། ཐ་ན་མི་ལམ་ཚུན་ཆད་དུ་འད་སྤྱིའི་སྤང་བ་ཡང་ཡང་བསྟན་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་
ཉ་ས་སྤྱང་ནར་མར་འབྱུང་བའི་སྐལ་བཟང་ཅན། མགོན་པོ་གང་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་བ་བརྟན་པོ་ཐོབ་
པ། གང་གི་ཞབས་རུ་ལ་ལ་ཉེ་བར་གཏུགས་པའི་བཀའ་ངོན་གྱིས་ཉེ་བར་འཆོ་ཞིང་། གང་གི་གསུང་
ལས་སྤྱེས་པའི་སྟོབ་བྱ་སྟོན་སྤེ་རྣ་ཐམས་པ་བྱབ་བསྟན་བསམ་བྱབ་ཏུ་འབོད་པས། བྱི་ལོ་༡༠༡༣ ལྷ་
༡ཆེས་༣ ལྟའི་ལྷ་གཟའི་གཟའ་སྐར་དགེ་བའི་ཉིན་ཆོག་མཛོད་སྤར་ཐེངས་གསུམ་པ་འདི་ཉིད་ཁེ་ན་
ཁྲའི་ཤོང་ཁྲེར་ཤོར་ན་ཤོའི་རང་ཤག་ཏུ་མཇུག་བྱུབ་པར་བྱས་སོ། །དགེ་ཤོ། །དགེ་ཤོ། །

གཞན་དག་གིས་ཁོ་ཐོས་རང་བསྟོད་བྱས་འདུག་ཅེས་ཁྱེལ་ཚོད་བྱེད་པར་སྒྲུང་བས། དེ་དག་ལ་ཅིང་
མཆར་གྱི་ཚུལ་དུ་འདི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་རང་གི་སྒྲ་མ་ལ་ཡབ་རྗེ་དང་། བ་མེས་ལ་
ཡབ་མེས། བ་མ་ལ་ཡབ་ཡུམ་ཞེས་བརྗོད་པ་དཔེར་ན་བྱས་ས་བཅེ་བཀའ་འདྲིན་མཆུངས་མེད་ཡབ་
ཡུམ་ལྟན་རྒྱས་མཆོག་གི་ཞབས་དུང་དུ། ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའི་ཆེ་སྒྲ་མ་དང་པ་མ་སོགས་ལ་ཆེ་
བསྟོད་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་རང་ལ་མིན་པ་དང་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཆུངས་པས་ཁྱོད་གྱིས་ལེགས་པར་བྱེ་
ཞིག་ཅེས་སྒྲུས་ན་དེ་ལ་ལན་ཅི་ཡོད།

ལར་ནས་སྟན་ཚུལ་འབྲི་བའི་ཆེ་རང་ལ་གཞེངས་བསྟོད་པས་རང་བསྟོད་དུ་ག་ལ་འགྱུར།
དཔེར་ན་རྗེ་སྒྲ་མའི་སྒྲོ་སྒྲོང་སྟན་དག་སྒྲ་རྒྱན་ལས། འགའ་ཞིག་དོན་མེད་ཆོག་གི་མཐུད་པ་
ཚོས། གཞན་དག་འབྲེལ་མེད་སྟོན་ཆོག་བབ་ཅེས་སྒྲ། བསྐྱེབས་ལེགས་གསལ་བར་ཚོམ་པའི་ཚོམ་
མཁན་ནི། གངས་རིའི་ཁྱོད་འདིར་སྒྲོ་བཟང་གྲགས་པའི་དབལ། ཞེས་དང་། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་
དཔལ་ལྡན་ཡོན་ཏན་མ་ལས། རབ་བྱེད་འདི་ཡང་གངས་རིའི་ཁྱོད་འདི་ན། སྟན་དག་དབང་པོ་ཀུན་
གྱི་མགོ་བོ་ལ། ཆོག་གི་གོམ་པ་འགོད་མཁས་དགེ་ལེགས་དབལ། བཟང་པོས་ཆོག་གི་སྒྲོར་བ་
སྤངས་ཏེ་སྒྲས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟན་དག་ཉམས་ཡིན་གྱི་རང་བསྟོད་ག་ལ་ཡིན་ནོ། །

མདོར་ན་ཁོ་ཐོས་ངོས་ལྗེབ་ཉིས་སྟོང་དུག་བརྒྱུད་ཉེ་བའི་ཆོག་མཛོད་ཅིག་བརྩམས་ཡོད་པ་
ལ། གསང་ཡུམ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྐམ་པོ་འདི་ཅམ་ལ་མི་འཆེལ་བར་ཆོག་དོན་གཞན་རྣམས་ལ་འང་
ཚུལ་མ་ཐུན་གྱིས་རྟོག་དཔྱད་དང་སྟོན་བརྗོད་མཛད་རྒྱ་ཡོད་ཆེ་སྟེ་ཆོགས་ཡང་རྒྱས་ཀྱི་གོགས་སུ་
འགྱུར་བར་ངེས་པས་ཅེས་ཀྱང་གནང་བར་ཁྱེད། །

༩ མེར་བྱས་མཁས་སྟན་གྲ་ཆང་གི་ཀ་ཆེན་དུག་ལ་བཀའ་འདྲིན་རྗེས་བྲན །

༡ ཡོངས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཏེ་ཉོར་མཁན་ཟུར་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲོ་བཟང་དབང་ལྷག

༢ ལྡན་མ་མཁན་ཟུར་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་ལེགས་ལྡན།

- ༣ བྲ་བུ་འདྲེ་བཤེས་བཀའ་ཤིས་འབྲུམ་མཐ་བྱབ་བསྟན་ཀྱན་དགའ།
༤ ཅེ་རྟོར་མཁན་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་བཟང་བྱབ་བསྟན།
༥ གཙང་བ་མཁན་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་བཟང་ཆེ་རིང།
༦ ཅེ་རྟོར་རྒྱུད་སྤང་མཁན་བྱར་རིན་པོ་ཆེ་རྩོ་རྩེ་བཀའ་ཤིས་བཅས་སོ། །

འཆོ་གོས་ཞན་ཅིང་ཆ་བ་ཆེ་བའི་རྒྱ་གར་སྟོ་བྲོགས་ལྟ་བུར་འབས་དང་ལྷ་ཡི་སོགས་ཀྱི་གྱི་
ནའི་ཟས་ལ་བཞེན་ནས་བསྟན་འགྲུལ་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཐུགས་ལ་བཅངས་ཏེ་བྱི་རྒྱལ་གྱི་ཡུལ་གྲུ་ཁག་ཏུ་མ་
ཐེབས་པར་སྤྱི་ཆེ་མིལ་པོ་དཔེ་ཁྲིད་གནང་སྟེ་བཞུགས་པའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྤྱིས་མཆོག་
དམ་པ་དེ་དག་གི་མཛད་རྗེས་དང་བཀའ་བློན་ལ་མི་རབས་ནས་མི་རབས་ཀྱི་བར་དུ་རྗེས་སྤྱི་རང་
དང་གྲུས་བྲག་གངས་མེད་ཞུ་བར་འོས་སོ། །

༼ བྲ་སའི་ལས་བྱེད་རྣམས་ལ་བཀའ་བློན་རྗེས་བློ༽

ཞལ་འདོན་ཡང་ཐུགས་སྟོན་གྱི་རང་ནས་གནང་ཡོང་མེད་པར་སྤྱི་ཆེ་མིལ་པོ་དགེ་འདུན་
དམངས་ཀྱི་འཆོ་བ་དང་སྤྱི་ཞུ་ཞབས་ཏོག་ལྟག་བསམ་རྣམ་དག་གི་སྟོན་ནས་བསྐྱབས་དང་སྐྱབ་བཞིན་
པའི་བཀའ་བློན་ཅན་གྱི་བྲ་སའི་ལས་ཀྱི་སྟེ་མོ་བར་གཏོགས་པ་སྤྱི་གཤེགས་ཟེན་པ་དང་འཆོ་ཞིང་
བཞུགས་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་མཛད་རྗེས་དང་བཀའ་བློན་ལ་ལག་བྱང་ཐལ་མོ་སྤྱར་ཏེ་སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་
རྗེས་སྤྱི་རང་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལན་བརྒྱར་ཞུ་ཡོ། །དེད་ཅག་ལ་སྟོབ་གཉེར་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་
བཟང་པོ་དེ་འདྲ་བ་བྱང་བ་ཡང་ཁྱེད་ཅག་གི་བཀའ་བློན་ཡིན་པས། འཆོས་བགེས་སོང་ཁྱེད་རྣམ་པའི་
སྤྱི་བྱེད་ཀྱིས་ནས་ཡང་བརྗེད་ཐབས་མེད་ཅིང་། ཁྱེད་རྣམ་པས། ཁྱེད་ཆོ་དཔེ་ཆ་ཡག་པོ་སྟོན་ཤོག་
དང་། ལས་ཀ་ང་ཆོས་བསྐྱེད་གསུང་བ་སོགས་ད་ལྟ་ཡང་སྟོན་གི་མཐེལ་དུ་བཅངས་ནས་ཡོད་པས།
དེ་བའི་འདྲི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཁྱེད་ཅག་གི་དཀའ་བྱུང་གྱི་རྒྱལ་ཆུ་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་འདྲི་དགེ་ཅ་
ཡང་ཁྱེད་ཅག་གི་ཆེད་དུ་བསྟོལ། དེས་ན་རྗེ་མི་ལས། སྤྱི་སྐབས་བྱེད་པའི་སྟོན་ཆེན་དང་། མཛུང་།

འཆོ་བ་སྦྱོར་བའི་ཡོན་བདག་གཉིས། །འཆང་མཉམ་དུ་རྒྱ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་
ལྷན་སྦྱོན་འདུན་ཞུའོ། །

༡ ཞུས་དག་མཛད་པ་པོ་།

བདག་ལ་རིག་གནས་ཀྱི་སྦྱ་ལྗེ་སྦྱིན་བའི་སྦྱན་དག་སྦྱ་བའི་དབང་སོ། མདོ་སྦྱད་པ་མཁས་
དབང་དགེ་འདུན་སྦྱིན་པ་ལགས་ནས་ཕྱི་ལོ་ཉིས་སྟོང་གཉིས་གསུམ་ཡས་མས་ཤིག་ལ་སྦྱར་བེངས་
དང་པོའི་མ་ཕྱི་ཤོག་གངས་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཅན་དེར་ཞུ་དག་མཛད་ཅིང་། གང་ཉིད་སྐབས་དེར་
གཞུང་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་གྲེལ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བ་དང་སྐབས་འཁེལ་གྱང་བསྐྱབ་འགྲོར་སྦྱན་བའི་དགོངས་
བཞེས་རྒྱ་ཆེན་པོས་རེ་སྦྱལ་ཞུས་མ་ཐག་ཞལ་བཞེས་གནང་སྟེ། སྦྱང་ལ་འདྲེམ་མེད་ཀྱིས་ཞུ་དག་
རོགས་པན་གནས་སྦྱིན་གནང་བར་སྟིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། གན་ལགས་མཆོག་
ནས་ཞུ་དག་ངེས་འཛོངས་སོང་རྗེས་སྦྱར་ཡང་ཤོག་ལྗེབས་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཞིག་ཙམ་སྦྱིག་པར་
སྦྱོན་ཞུས་ཤིང་ཞུས་དག་གྱང་ཁོ་ཐོ་གཅིག་ལྷན་འཇུག་པར་མི་བྱ་བུ་མེད་དུ་གྱུར་བས་ནོར་འཁྲལ་
དང་བསྐྲེས་ལྷན་ཀྱི་ཉིས་ཆ་ཡོད་ཆེ་ཁོ་ཐོ་ནོངས་སོ། །

པོ་མང་སྦྱོན་ལྷན་ཀྱི་སྦྱོབ་བུ་སེར་བྱེས་ལྷ་རམས་པ་དགེ་བཤེས་འཇམ་དཔལ་ལྷོ་ཤེས་
ལགས་ནས་གྱང་ཡིག་སྦྱོན་འགའ་ཞིག་ངོ་སྦྱོད་བྱུང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། དེ་རྗེས་སྦོའི་ཅལ་ཡོད་
དགུས་ཡིག་འབྲུ་རེ་རེ་ནས་ཞུ་དག་གཉོང་ཁུལ་བྱས་གྱང་། ཙམ་སྦྱིག་པ་ཤེས་རྒྱ་དང་མཐོང་རྒྱ་རྩེད་
བས་ད་དུང་ཡང་ནོར་འཁྲལ་དང་སྦྱོན་ཆའི་རིགས་མང་དག་ཅིག་ཡོད་ངེས་པས། མཁས་པ་རྣམ་
དཔྱོད་ཀྱི་ནོར་དང་ལྷན་པ་དག་གིས་བཀའ་བཀྲོན་དང་འབྲུ་སྦོད་ཀྱི་གནས་སུ་མི་མཛད་པར། ལེགས་
སྦྱེལ་ཉིས་འགོག་གི་དགོངས་འཆར་ལྷག་སྦོལ་ཡོང་བའི་རེ་སྦྱལ་ཞུ་རྒྱུ་ལགས།

༡ སྦྱར་སྦྱོན་མ་སྐྱབ་འགྱུར་།

འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་ཆེན་པོ་ཡེ་ཤོང་ས་སྐྱ་མིའི་རྣམ་འདྲེན་ཡ་སྐྱབས་མགོན་
 ཡ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དེད་རང་འཛིན་གྲུའི་
 དབུ་མ་ལ་སླེབས་སྐབས་ནས་བཟུང་། ད་བར་པོང་བ་གསེར་གཟིགས་ཀྱིས་སྐྱོན་བསྐྱངས་རྒྱུད་མར་
 བསྐྱངས་ཐོག་༡༠༠༧ལོར་ཁེ་ན་ཏའི་གོང་ཁྲེར་གྱི་རན་གྱི་རྩ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་
 བཀའ་དྲིན་ཆེ་སྐབས་ཆོག་མཛོད་ཀྱི་སྤར་ཕུད་སྐྱོན་བསྐྱར་ཞུ་རྒྱུའི་སྐབས་བཟང་ཐོབ་ཅིང་། ཡ་རྒྱལ་
 དབང་མཆོག་གོང་ཁྲེར་གྱི་བྱ་བ་སོགས་མི་སྣ་ཆེ་བླ་མང་པོ་དང་མཇུག་འབྲས་གནད་རྒྱ་སོགས་ཀྱིས་
 མཛོད་གྲེལ་ཏ་ཅང་དེ་ལྟར་ལགས་ཀྱང་། ཡར་སྐྱོན་སྐྱོན་ལྟ་མ་དགོས་པར་དམིགས་བསལ་བཀའ་
 འགྲུགས་ཀྱིས་ཆེབས་ཞལ་བསྐྱར་བར་རྒྱ་ཆོད་གཅིག་ཅུ་ཀྱི་གོང་དུ་གཟིམས་རྒྱུང་མཇུག་ཁ་
 བཀའ་དྲིན་བསྐྱེད་ཅིང་དགེས་ཆོར་ཆེན་པོས་ཆོག་མཛོད་འདི་བཞེན་ལེགས་པོ་བྱུང་ཡོད་སྟོར་ཀྱི་
 བཀའ་སློབ་གཟེངས་བསྟོད་དང་། ལྷག་པར་དེད་རང་སྟོད་ས་ཀྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་ཀྱང་དཔལ་འབྱོར་འདུ་
 འཁོད་ཀྱི་ཚེལ་བ་ཡོངས་སུ་བཏང་བར་བརྟེན་འཁོར་འབྱོར་ཞན་པར་བྱམས་གཟིགས་ཆེན་པོས་
 སྤར་འགྲེམས་མ་སྐྱོན་འགྱུར་ཨ་སྟོར་གསུམ་སྟོང་ཐམ་པ་གསོལ་རས་བཞེན་བསྐྱེད་པར་སྟོང་ཐག་པ་
 རས་ཐུགས་རྩེ་ཆེ་ཞུ། སྐན་གྱི་སྟོབ་བྱ་དགེ་སྟོང་མ་ཡེ་ཀལ་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལགས་ནས་ཨ་སྟོར་
 རྩ་བརྒྱ་(སྟོབ་བྱ་འདི་ཉིད་དེད་རང་གྲུ་སར་སྟོབ་གཉེར་བྱེད་དུས་འཆོ་བ་ཞན་སྐབས་དང་ཞེན་ཆེན་
 པོས་རང་ཤག་ཏུ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཟས་བཅུད་ལྡན་པའི་བཟའ་བཏུང་གྲ་ཚོམ་པ་རེའི་སྟོན་མོ་
 བཤམས་ཏེ་མགོན་འཛོད་ཡང་ཡང་བྱེད་སྐབས་ལུས་རྩུངས་བཟྱས་ཏེ་ཉིན་ཤས་རིང་ལུས་པོ་བདེ་
 སིང་དེར་བར་གྱུར་པ་ཡང་མ་བརྟེན་སྟོང་དུས་སུ་བཞག་ཡོད་དང་། སྟོབ་བྱ་སྟོམ་སྟེ་དགེ་བཤེས་
 ལྟ་རམས་པ་འཇམ་དགའ་ལགས་ནས་ཉིན་སྟོར་ལྟ་སྟོང་དང་། དཔལ་བཀའ་བརྒྱུད་བའི་མཁན་ཆེན་
 ཁྱ་འགྲུ་རིན་པོ་ཆའི་ཞལ་སྟོབ་ཐོན་གྱི་སྟོ་མ་སྐྱོན་ཆོས་གོགས་དམ་པ་སྐྱ་མ་སྐྱོན་ཆེ་དབང་ལགས་
 རས་ཨ་སྟོར་ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ལྔ་ཅུ་ལྟས་སྤར་སྐྱོན་མ་སྐྱོན་འགྱུར་གནད་མཁན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་
 རྩེ་ཆེ་ཞུའོ།

གཞན་ཡང་སེར་བྲེས་ཏ་གདོང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྐྱོན་དབང་རྒྱལ་ལགས་ནས་དུང་ལྟར་

དཀར་པདོ་ཚོལ་མེད་ཀྱི་བཅེ་ཞེན་ཆེན་པོས་ཤི་ལོ་༡༠༡༡ལོའི་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་སྐབས་མེར་
བྱེས་མཁས་སྟུན་གྱ་ཚང་ལ་ཆེག་མཛོད་འདི་ཉིད་མཆོམས་སྟོར་རོ་སྟོང་གིས། གྱ་ཚང་གི་ཕྱག་
མཛོད་ལྟོ་ས་དགེ་བཤེས་ཐུབ་པ་སྟུན་སྟོན་ལས་ལགས་ཀྱིས་གཙོས་གྱ་ཚང་གི་ལས་ཀྱིད་ཐུན་མོང་
ནས་མ་སྐྱལ་དང་ཁྲངས་ཀྱིས་དཔེ་དེབ་འདི་ཉིད་ལ་རིན་ཐང་དུ་བཅིས་ཏེ་སྟོ་སྟར་ཆེན་པོས་ལེགས་
བར་སྤར་དུ་བསྟུན་བར་གོང་སྟོས་ཀྱི་ཏ་གདོང་དགེ་བཤེས་ལགས་དང་གྱ་ཚང་ཕྱག་མཛོད་དང་
བཅས་བར་སྟེར་ཐག་བ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། ཨོམེ་ཤི་ཡའི་མི་རིགས་'Austrian Harald Weichhart
ལགས་ནས་དཔེ་དེབ་འདིའི་རྩ་བ་གོད་དང་བཙོ་བཀོད་སྟེག་སྟོར་ཐད་རྒྱ་ལས་རིང་ངལ་བ་བྱུང་
གསལ་དུས་རོགས་པ་ནན་གནད་སྟེན་གནད་བར་དམིགས་བསལ་གྱིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་དང་
ཆབས་ཅིག། ཐན་གྱི་སྟོབ་བྱ་ཏ་གདོང་དགེ་བཤེས་བྱམས་པ་མཐར་ཕྱིན་ལའང་རོགས་པ་ནན་གནད་
བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའོ།

སྤར་སྤྱུན་ཞལ་འདེབས་ཁོངས་ནས་ཐོག་མར་འཆར་གཞིར་ཤེས་རིག་སྤར་ཁང་ལ་མ་སྤུན་
འགྱུར་འབྲུལ་འཆར་མེད་མོད། རོན་གྲུང་ཐོད་གཞུང་ཤེས་རིག་སྤར་ཁང་འདི་བཞིན་གྲུ་བཅོན་
སོགས་དབྱུལ་ཐོངས་འཁོས་ཁ་ཞན་རིགས་ལ་མན་ཐོགས་དང་བཀའ་བྱིན་ཏུ་ཅང་ཆེ་བས་དེའི་བྱིན་
གསེབ་ཀྱི་ཚུལ་དུ་དྲིན་སྐོར་ལྷ་ཁྱི་ཐམས་པ་(༥༠.༠༠༠)ཞིག་ཆ་ཆུན་དུ་འབྲུལ་སྤྱེའི་ཤོ་སྒྲུབས་སོན་པར་
ཡིད་དངས་དང་སྤོ་དགའི་ཆོར་བ་རབ་དུ་བརྟས་སོ།

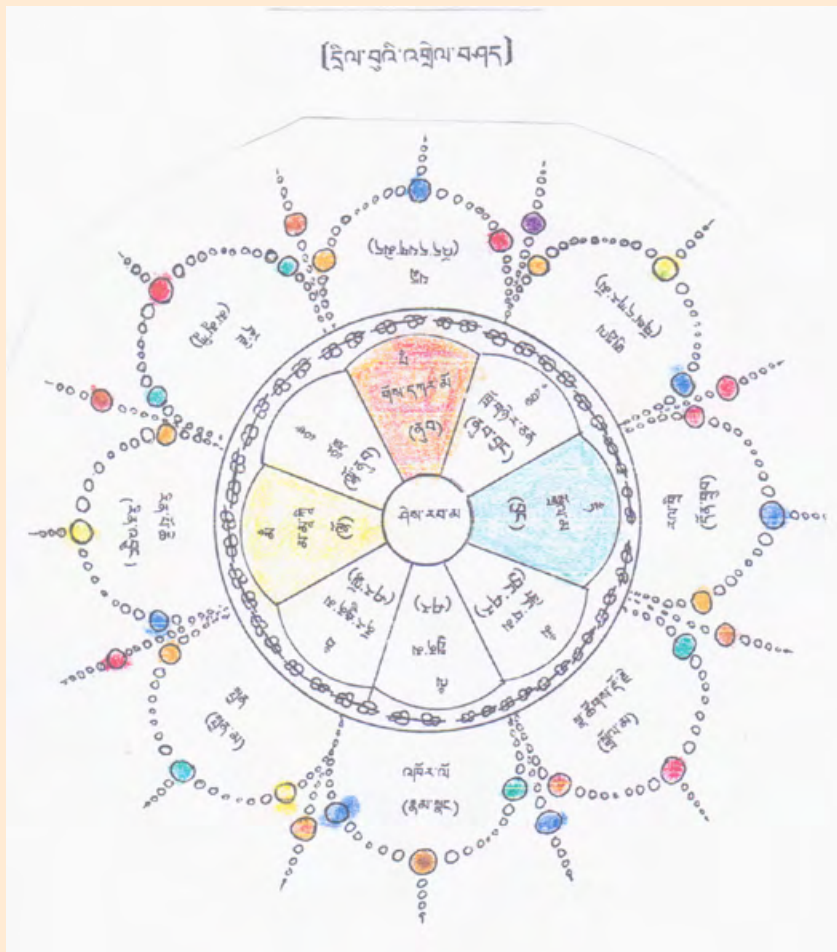
དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་༡༠༡༡ ལྷ་ཆོས་༡༥ཆོས་༡༠ཉིན་སྤར་གྱི་འཕོ་ལུས་ཉིན་སྤོར་འབུམ་གཅིག་ལྷག་
 ཅམ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་སེར་བྱེས་མཁས་སྣུན་གྲུ་ཆར་པ་ཆོག་མཛོད་སྤར་སྤྲུག་གྱི་ཆེད་དུ་གཙང་འབུམ་
 ལྷས་སོ། །

ཕྱི་ལོ་༢༠༠༥ལོར་སྤར་ཐང་ས་དང་པོར་དེའི་གངས་༡༠༠༠ཆིག་སྟོང་ཞིག་ཤེས་རིག་སྤར་ཁང་
 ཅུས་སྤར་འདེབས་ཞུས་ཤིང་། དེ་ཅུས་སྤར་ཡང་སྤར་ཐང་ས་གཉིས་པར་དཔེ་དེའི་“༥༠༠ཞིག་ཤེས་
 སྤར་ཅུས་སྤར་སྐུན་བྱས་འདུག་ཅིང་། དེ་ཅུས་ཡང་ཕྱི་ལོ་༢༠༡༩ཟླ་༡ཆེས་༣ཉིན་སྤར་ཐང་ས་གསུམ་
 པར་འོད་སྤར་“༥༠༠འབྲེལ་སྟེའི་ཞུས་ཐོག་ནས། ཕྱི་ལོ་༢༠༡༩ལོའི་ལོ་མཇུག་དུ་སེར་བྱས་སེར་བྱས་

༼སྤྲ་སྤྲན་མཐུན་འགྱུར༽

མཁས་སྤྲན་གྱི་ཆོད་ནས་དཔེ་དེབ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཞིག་སྤྲ་སྤྲན་གནང་སྒྲུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་པ་
བཅས་སོ།།

༼ ཁོ་བོ་སྲུག་གིས་བགྱིས་པའི་བྱིལ་བུའི་དཔེ་རིས་དང་དེའི་འབྲེལ་བ་ཤད་བཞུགས་སོ༽

པར་བྱང་སྟོན་ཆོག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སྤང་།
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།
དྲི་མ་ཡོངས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི།

དཔར་དུ་བསྐྱུན་བའི་ནམ་དཀར་སྤང་པོའི་མ་ཐུས།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་མོ་སྟོང་ཐུག་བརྒྱ།
གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་བ།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་གྲོ།

ཅེས་འཇམ་གླིང་ཡངས་བའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འབྲེན་
ལྷ་ཀྱ་སེདླེའི་རིང་ལུགས་སྟོན་ཀྱན་ནས་རྒྱས་བ་སོགས་འཕྲུལ་ལྷན་ལེགས་ཆོགས་དུ་
མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ཉན་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་
བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འབྱུར་གང་ལའང་སྤྱར་ཆོག་བའི་དགེ་བསྟེན་སྟོན་ཆོག་ཏུ་ལྷ་ཀྱའི་
དགེ་སྟོང་ཆོས་སྤྱོད་བཤད་དབང་ལྷོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བའོ།